

དཔལ་ཡུལ་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ།

སྒྲིམ་ཆ།

རྒྱུ་དཀར་ཨོ་རྒྱུ་བཙུན་འགྲུ་གྱིས་བཙུམས།

འཆད་པ་འཇམ་དཔལ་པ་པོ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲུ་ལྷན་པོ་
ལྷན་འཆད་པ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་

མཆོད་ལྷན་མཆོད་པ་ཏེ་ལྷན་པུ་གཙོ་གནང་མཁན་མཆོད་ལྷན་པུ་མཆོད་གསུང་ལྷན་པུ་
མཆོད་ལྷན་པུ་མཆོད་ལྷན་པུ་མཆོད་ལྷན་པུ་

■ རྒྱ་མ་ཙཱ་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་མ་ཙཱ་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས།

ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས།

རྒྱ་མ་ཙཱ་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་གདན་ས།

■ རྒྱ་མ་ཚུ་གྲུན་པ་ཐུག་པའི་ཕྱི་ཁྱེད་མ་ཚུ་གྲུན་སྤྱོད་པ།

དཔལ་མོ་ཤེས་པ་ལྷ་མ་ཚུ་གྲུན་སྤྱོད་པའི་ཕྱི་ཁྱེད་མ་ཚུ་གྲུན་སྤྱོད་པ།

མཚུ་པ་ཐུག་པའི་ཕྱི་ཁྱེད་མ་ཚུ་གྲུན་སྤྱོད་པའི་ཕྱི་ཁྱེད་མ་ཚུ་གྲུན་སྤྱོད་པ།

༡༡། །དབལ་ཡུལ་ཚེས་འབྱུང་ཆེན་མོ།

སྒྲུང་ཆ།

རྒྱུ་དཀར་ཨོ་རྒྱུ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་བརྩམས།

དཀར་ཆག

ཉོར་བྱལ་དགོན་པ།	(1)
བསྟན་ཆུས་དགོན་པ།	(10)
དབུ་ཚབ་དགོན་པ།	(34)
དཀྱིལ་ཚོན་དགོན་པ།	(49)
ཆུའུ་གདོང་དགོན་པ།	(53)
བག་སྟེང་དགོན་པ།	(63)
འཕུལ་སྟེང་དགོན་པ།	(65)
ཡག་གེ་སྒང་རི་ཁོང།	(68)
མགོ་རྩ་དགོན་པ།	(72)
རྩེ་མཐོང་ཆེན་མོའི་རྒྱ་དྲ་བའི་དབལ་ཕྱལ་བའི་ཆོས་ཤི།	
ག་ག་དགོན་པ།	(81)
ཅུ་ནང་དགོན་པ།	(86)
རྩོ་སྒྲ་བག་ཤིས་ཆོས་སྒྲིང་།	(91)
བར་གདོང་དགོན་པ།	(102)
དར་སྒྱུ་དགོན་པ།	(108)
གར་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རྩེ་དྲ་བའི་དབལ་ཕྱལ་བའི་ཆོས་ཤི།	
གཙང་ས་མགོ་དགོན་པ།	(122)
གཙང་སྒྲ་ཁེ་རྩེ་དགོན་པ།	(139)
གཙང་ར་ཉོར་དགོན་པ།	(149)

ཡིད་དྲངས་དགོན་པ།	(151)
ཀུན་མཆར་དགོན་པ།	(157)
གྲུབ་འཛར་དགོན་པ།	(160)
འབྲུ་དགོན་པ།	(179)
སྐྱེ་འབྱུང་དགོན་པ།	(181)
ར་ཙ་བ་དགོན་པ།	(184)
ཡ་རབས་སྟོང་དགོན་པ།	(188)
ཡུལ་བཞི་སྐྱེ་འབྱུང་དགོན་པ།	(191)
གོར་དབུ་དགོན་པ།	(195)
ཆན་དབུ་དགོན་པ།	(199)
བདེ་ཆེན་དགོན་པ།	(204)
བཟོད་དུས་དགོན་པ།	(206)
ཤོད་སྡེ་དགོན་པ།	(208)
ཀ་ར་དགོན་པ།	(209)
ཞུན་ལ་དགོན་པ།	(210)
མེ་དགོན་པ།	(211)
ཆ་ལ་དགོན་པ།	(212)
སྐྱེ་ཤེ་དགོན་པ།	(214)
མཐུན་ལྷང་དགོན་པ།	(220)
དབང་གཟི་དགོན་པ།	(222)
ཕུ་དུམ་དགོན་པ།	(225)
གཟི་རི་དགོན་པ།	(232)

སྒྲོན་ལམ་དགོན་པ།	(237)
ཐུགས་ཆེན་དགོན་པ།	(239)
དབྱ་གདོང་དགོན་པ།	(255)
དགོན་གསར་ཨེ་ཧྲི་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་།	(256)
གསར་ཐུགས་བཤད་སྒྲུབ་བཀྲ་ཤིས་ཚས་སྒྲིང་།	(261)
འབྲོང་རྫོང་མ་གཟུགས་དགོན་པ།	(262)
བན་དེ་ལུང་དགོན་པ།	(264)
ཐོང་མགོ་དགོན་པ།	(265)
ཉམས་ཁེ་དགོན་པ།	(266)
སྐན་རྟོ་དགོན་པ།	(268)
འབྲུམ་ཁུར་དགོན་པ།	(269)
ཁང་སར་དགོན་པ།	(272)
བྲག་བཟོད་དགོན་པ།	(273)
དཔྱ་ཆེ་དགོན་པ།	(275)
རུང་འཕོད་དགོན་པ།	(277)
དགོན་གསར་ཨོ་རྒྱན་རྒྱན་གྲུབ་སྒྲིང་།	(277)
པར་བཟོ་དགོན་པ།	(279)
རྩ་འཕོ་ཞོར་བྱ་སྒྲིང་།	(281)
དབང་གོའམ་རྩོ་གཡུ་དགོན་པ།	(284)
བརྟན་སྒྲུང་དཔལ་མགོན་སྒྲིང་།	(289)
སྒོ་ཡག་རི་རྒྱུད་དགོན་པ།	(293)
ཀུན་པ་མེ་རྟག་དགོན་པ།	(295)

དམ་པ་མེ་ཏྲག་ཟུ་དགོན་པ།	(297)
སྟོ་ལམ་དགོན་པ།	(299)
ཀ་ལང་ཆོས་འཁོར་གླིང་།	(302)
སྟོབས་བརྩ་དགོན་པ།	(304)
དུས་དབལ་བཀྲ་ཤིས་སྦྲིང་།	(305)
འགམ་དགོན་པ།	(306)
པོ་ལེ་དགོན་པ།	(307)
སིས་སོ་དགོན་པ།	(309)
ཀུན་བཏབ་དགོན་པ།	(310)
ཀ་མཆོག་ལྷན་གྲུབ་དགོན་པ།	(311)
སི་གྲ་དགོན་པ།	(315)
ག་བྱར་ཨ་ཏི་རིག་གོལ་གླིང་།	(316)
ཁོག་སྤང་དགོན་པ།	(318)
རྒྱ་ཁ་ས་འདུ་དགོན་པ།	(322)
རྒྱ་ཁ་དགོན་པ།	(327)
ཁྲོ་རྒྱ་ས་སྟོང་དགོན་པ།	(328)
ཀོལ་པ་དགོན།	(332)
ཕྱགས་མོ་མགོ་ཚོག་གི་ཕུལ་བྱ་བྱུང་བའི་དབལ་ཕུལ་བའི་ཆོས་ལྡེ།	
དབལ་ཕུལ་དར་ཐང་དགོན་པ།	(335)
མིག་ཡངས་རྫོ་རྫོང་དགོན་པ།	(375)
གཡང་རའི་བརྩན་མའི་དགོན་པ།	(392)
ཆ་དུང་རི་དགོན་པ།	(397)

ཁྱབ་གདལ་དགོན་པ།	(563)
དབུ་མའི་རྩས་འཁོར་དགོན་པ།	(567)
དབུས་གཙང་གི་ཚྭ་གས་སྤྱུང་བའི་དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཆེ།	
ནག་ཆུ་བྱ་དོ་རྟ་སྤར་དགོན་པ།	(570)
མཆིམས་སྤུའི་དབེན་ཅ་ལྷ་ཁང་།	(576)
གཙང་སྤུང་འདུལ་དགོན་པ།	(582)
སྤྲ་ཡ་བསམ་གྱུང་ཆོས་སྤྲིང་།	(588)
ཆུ་ནག་དང་ཕྱིའི་ཆུལ་ཁབ་འུ་བྱུང་བའི་དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཆེ།	
ཞིས་ཁྲོན་ཞིན་གོ་དགོན་པ།	(589)
ནམ་གྲོལ་སྤྲིང་།	(595)
འཕགས་ལྷུལ་རི་མགོ་དགོན་པ།	(600)
འབྲུག་བཀྲ་ཞིས་ཆོས་སྤྲིང་།	(602)
དཔལ་ལྷན་ཁྲོན་རྡོ་རྗེ་ཆོས་སྤྲིང་།	(603)
བལ་ལྷུལ་རྫོང་ནང་དགོན་པ།	(607)
སྤྱབ་ཕྱེ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་སྤྲིང་།	(610)
སྤྱབ་ཕྱེ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་པོ་བྱང་སྤྲིང་།	(613)
འབྲས་ལྗོངས་ལྷག་གསུམ་ཐང་ཆུལ་ལྷ་ཁང་།	(614)
ཆུལ་ཕྱིའི་དཔལ་ལྷན་སྤྲིང་།	(615)
མཆུག་གི་གཏམ།	(625)
དཔལ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོའི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།	(644)

སོན་མ་བྱུང་བས་ངི་བཞིན་བརྗོད་པར་ཐོ་མི་སྟགས་སོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་དོ་རྗེ་དཔལ་དབྱངས་ནི། རྒྱལ་སྐང་གཏིར་ཆེན་པ་བླ་འདུས་ཙུལ་
གི་གཙུང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སློན་གྲོལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་དབང་
དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོར་རྣམས་བུམ་པ་གང་བྱོའི་རྒྱལ་དུ་གསན། ཉོར་བྱལ་
དགོན་གི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཤིང་། དགོན་ས་གསེར་ལི་མདོའི་གནོད་སྤྱོད་ཤན་པ་བེར་
བཅེགས་ཀྱི་གནས། ལྷག་ཅེས་པའི་གནས་སུ་སྟོན། ལྷག་གི་མཁལ་ཁྱག་དུ་ལྷ་ཁང་སྟགས་སྤྱི་ནང་གི་
ཉེན་གསུམ་གསར་དུ་བཞེངས་ནས་དགོན་གཞི་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅིང་གདུལ་བྱ་བསྐྱུངས་མོད། དུས་
དབང་གིས་གནས་དེར་དགོན་པ་ཡུན་རིང་བོར་རྒྱགས་མ་ཐུབ་པས་སྤར་ཡང་ཅོག་སྤར་གི་རྣམ་
པར་གྱུར་ཅིང་། སྟོན་གི་ལྷ་ཁང་བྱལ་གི་གྲང་རལ་དེ་ད་ལྷ་ཁང་མཇལ་དུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །འདི་
དུས་ཙམ་ལ་ཨ་བུ་སླ་མ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་སྟགས་སྤྱིས་བུ་དམ་པ་ཡང་འགའ་རེ་བྱོན་ཏོ།།

གདན་རབས་བཞི་པ་རྒྱལ་སྐང་པ་བླ་མཐུ་སྟོབས་མགོན་པོ་དང་། ཨ་བུ་སླ་མ་མཐུ་ཙུལ་
དང་། ཨ་བུ་སླ་མ་མདོ་སྟགས་རྣམས་བྱོན་ལ། རྒྱལ་སྐང་པ་བླ་མཐུ་སྟོབས་མགོན་པོའི་རྣམ་ཐར་ནི་
རྒྱལ་སྐང་ལོ་རྒྱུས་སུ་བརྗོད་ཟིན་པས་འདིར་མི་སྟོ་ཞིང་། ཨ་བུ་སླ་མ་མཐུ་ཙུལ་གི་རྣམ་ཐར་མི་
གསལ་ལོ། །སླ་མ་མདོ་སྟགས་ནི་རྒྱལ་སྐང་དཔོན་པོ་པ་བླ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་།
ཉོར་བྱལ་གི་བྱིངས་འདྲེན་ཆེན་མོའི་ཁྱར་བཞེས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་སྤྱིད་མང་དུ་
གསན་ཅིང་སྟགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་གི་རྣལ་འབྱོར་པར་གྱུར། ཉོར་བྱལ་
དགོན་གི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཉེ་སྤྱི་ངལ་འོ་བརྒྱལ་ལ་མ་འཛོམས་པར་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་མོད།
རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་མི་གསལ་ལོ། །སྤྱི་ཆོའི་སྤྱད་ལ་རང་རིག་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་རི་ཁྲོད་གོང་མ་རུ་
བཞུགས་ཤིང་སྤྱི་ཆོ་དང་སྐུབ་པ་སྟོམས་པར་མཇེད་དེ་རི་ཁྲོད་དེ་ཉིད་དུ་སྤྱི་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་ལྔ་པ་དཔོན་པོ་ཀུན་དབང་ངམ་ཀུན་བཟང་དབང་ཕུག་ནི། རབ་བྱུང་བཙོ་
ལྔ་པའི་དབུ་རུ་རྒྱལ་སྐང་གཏིར་ཆེན་པ་བླ་འདུས་ཙུལ་གི་སྟག་དཔོན་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱལ་སྐང་
པ་བླ་མཐུ་སྟོབས་མགོན་པོ་སྟགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟོན་

ཅིང་དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། རང་ཚོས་ལྡ་དང་། རྩ་དང་། གནམ་ཚོས་དང་།
འངའ་ཚོན་གྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་བཞེས། ཉག་འབྲུས་དྲག་པོས་
ཉམས་སུ་བླངས་པས་ཉམས་ཉོགས་ཀྱི་སྒོ་འཕར་བྱས། མཚན་བླ་མ་ལྟ་ལུང་པར་གྲགས། རྒྱག་སྐྱང་
པ་བླ་མ་མུ་སྟོབས་མགོན་པོས་ཉོར་ཤུལ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ་ཅིང་བསྟན་པ་
གཏད། ཉོར་བཀྲ་ཤིས་ཐང་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་གསར་དུ་བཞེངས།
གདུལ་བྱ་སྟོགས་མེད་དུ་བསྐྱངས་པས་ཡོ་བེ་བ་ཐང་སྐྱར་དང་། མཚོག་གཙང་གི་རྒྱལ་དང་། རྩ་ཁ་
སྐྱར་བ་སོགས་ནས་འདུས་པའི་ཕྱི་སྤེ་སྤར་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གྱུར། དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་བྱང་རྒྱབ་
ཚོས་སྤྱིང་གི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་བླ་མ་སྐྱ་གསུམ་སྐྱབ་པ་དང་། རི་ཚོས་གསུམ་གྱི་སྒོལ་དང་། སྐྱབ་
གྲ་སོགས་གསར་དུ་བཙུགས། དགོན་མིང་ལ་གསེར་ཉོར་ཤུལ་དགོན་ཨོ་རྒྱན་བསམ་གྲུབ་སྤྱིང་
དང་། སྐྱབ་གྲའི་མཚན་ལ་སྤྱོད་ཆེན་རབ་འབྱམས་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ། རྩེ་འདྲིའི་སྐྱ་རིང་ལ་དགོན་
འདི་རྒྱས་པའི་དབུ་རྒྱུགས་ཤིང་། སྐུལ་སྐྱོབ་གཅེས་དང་། མ་ཐོག་རིན་ཆེན་གྱི་སྐུལ་སྐྱ་བླ་མ་རང་
ཤར་དང་། བྲག་འཕྱང་བདུད་འཛོམས་སྤྱིང་པའི་ཚོས་བདག་བྱ་བཏང་བ་དམ་པ་བླ་མ་བདེ་རྒྱལ་
སོགས་སྐྱེས་ཆེན་ཡང་དུ་མ་བྱོན་ཏོ། ། རྒྱག་སྐྱང་པ་བླ་མ་མུ་སྟོབས་མགོན་པོ་རབ་ཚོས་ལུགས་འབྲུག་
ལ་སྐྱ་འདས་པར་བཤད་པ་དག་ན་རྩེ་འདི་རབ་བྱང་བཙུ་བཞི་པའི་ནང་དུ་འབྱུངས་པ་ཞིག་ཡིན་
དགོས་ཀྱི་དེ་མིན་སྐྱ་ན་གཞོན་ཆེས་པས་པ་བླ་མ་མུ་སྟོབས་མགོན་པོས་བསྟན་པ་གཏད་ཟེར་བ་དེ་
ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་སོ།

གདན་རབས་དྲག་པ་ཆོ་ཤུལ་སྐུལ་སྐྱ་རིག་པའི་ཁྱ་བྱག་ནི། ཨ་བྱ་ཆོ་ཤུལ་ཞེས་པའི་འབྲོག་
ཕྱི་དུ་རབ་ཚོས་ཤིང་བྱ་སྟེ་སྐྱི་ལོ་1885ལོར་སྐྱ་འབྱུངས། རྒྱག་སྐྱང་པ་བླ་མ་བྱང་རྒྱབ་སྤྱིང་པས་པ་བླ་
མ་མུ་སྟོབས་མགོན་པོའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་ཞིང་རྒྱག་སྐྱང་དུ་བྲིས་བཀོད། ཡོངས་འཛིན་
གདོང་བླ་མ་གྲོལ་འཛིན་ལས་སྟོག་བསྐྱབས། གཏོར་བཙུང་དབྱངས་རོལ་དང་། གར་ཐིག་ཕྱག་
ལེན་རྩམས་ཞིབ་པར་སྐྱུངས། པ་བླ་བྱང་རྒྱབ་སྤྱིང་པ་ལས་དཔལ་ཡུལ་བའི་རི་ཚོས་གསུམ་དང་།
ནང་ཚོས་ལྡ་དང་། གནམ་ཚོས་དང་རྩའི་ཟབ་གཏེར་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་

བཀའ་གཏིར་གྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་གངས་མང་པོ་དང་། རྒྱལ་སྐད་གཏིར་ཆེན་པ་ལྷན་འདུས་
ཅུལ་དང་། པ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་པ་ཉིད་གྱི་གཏིར་གསར་ནམས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་ཐམས་ཅད་གསན།
དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་རུ་གྲ་སར་ཕེབས། ལྷ་སྤྱུལ་པ་ལྷན་གར་དབང་བཟླ་འཛིན་དང་།
མཆོག་སྤྱུལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྩོམ་ཆེན་གཉིས་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་
མཐའ་དག་གིས་གཙོ་བོ་ཆོས་བཀའ་མང་རུ་གསན། གཞན་ཡང་སྒྲོ་ཆེན་མལ་སྤྱོད་ཆོས་གྲགས་དང་།
སྤྱོད་མ་ཀུན་དབང་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་མང་རུ་གསན། རྒྱལ་སྐད་རུ་གཏིར་ཁ་
གསར་རྟེན་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་འགའི་བཟླ་བ་ཆེད་གནད་རུ་འབྱོལ་བར་མཛད། རྒྱལ་སྐད་དགོན་རུ་སྤྱོད་
གཏུང་སྤྱང་སྤྱིར་ཟེལ་གཞོན་དང་། སྤྱོད་ཁང་དང་། མགོན་ཁང་ནམས་གསར་བཞེངས་མཛད་དེ་
བཟང་བྱ་ལྷ་ལ་བཞུགས་ཤིང་། དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་རུ་མ་གནང་ངོ་།

པ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་པ་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་འདས་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། ཉོར་ཤུལ་དཔོན་ཀན་
ཀུན་དབང་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་འདས་མཆོད་བསྐྱབས། ཉོར་ཤུལ་དཔོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱེད་ཆེན་
ཐམས་རུ་བཞེས་ཏེ་ཉོར་ཤུལ་སྤྱོད་ཁང་དང་། འདུ་ཁང་གི་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱན་ནམས་དང་། རྒྱལ་བའི་
བཀའ་འགྱུར་དང་། སྤྱོད་འགྱུར་བཀའ་མ་དང་། གཏིར་མཛོད་ཆ་ཆེད་གྱི་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སོགས་ཉིན་
གསུམ་མང་པོ་གསར་རུ་བཞེངས། རྗེ་འདི་མཁས་བཙུན་གྲུབ་པའི་ནམ་ཐར་གྱིས་སྤྱོད་ཅིང་།
རྗེས་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་བ་ཅིག་ཆར་བ་ཡིན་པར་སྤྱོད་མ་ཀུན་རབས་ནམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་
རྗེས་པ་མཆོག་ལྷན་གྱི་ནུལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། ལྷན་པར་རུ་ཉིན་དགེ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་
དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ལེན་
དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་སྤྱོད་དང་། རུས་རྒྱན་རུ་ཡང་དགོན་ནང་ལ་བུད་མེད་ཞག་སྟོད་མི་
ཆོག་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་གསར་རུ་བཙུགས། པ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་པའི་ཡང་སྤྱིར་རྒྱལ་སྐད་རུ་བྲིས་བཀོད་
ཅིང་། དཔོན་པོ་ཀུན་དབང་གི་ཡང་སྤྱིར་བྲུབ་བདག་འོད་ཟེར་ཉོར་ཤུལ་རུ་བྲི་འདོན་མཛད། རྗེ་
འདིའི་སྤྱོད་རིང་ལ་མཁན་ཆེན་ལྷན་ལྷན་མཁུན་བཅེ་སྤྱོད་གྲོལ་དང་། སྤྱོད་འབྱུང་དགེ་བཤེས་མཐའ་
ལས་སམ་ཁམས་པ་མི་འགྱུར་དང་། ཉོར་ཤུལ་མཁན་པོ་པ་ལྷན་འཛིགས་མེད་དམ་པ་དང་འཛིགས་

དང་། རྒྱུ་ཡོས་མཁན་པོ་ལྷ་འོད་དང་། ཡག་སྒྲོར་མཁན་པོ་ཆོས་གསལ་དང་། རིས་སྒྲོའི་སྒྲ་མ་
ཀོང་ཆོ་སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་མང་དུ་བྱོན། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་
སྐྱལ་རྒྱུ་ཡོས་མཁན་པོ་རུས་ལྟན་མཁུན་བཅེ་སྟོ་གོས་མཆོག་སོག་མར་དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་
པོར་བསྐོས། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་གཟིམ་ཤག་ནང་ནས་སྐལ་ལྟན་དག་ལ་རྒྱུན་དུ་ཟབ་
རྒྱས་གྱི་ཆོས་བྲིད་གསུང་བསྐུལ་ལས་ཉོར་ཤུལ་བཤད་སྒྲ་ལོགས་སུ་མ་ཚུགས་ནའང་བཟླ་ན་པ་
དར་རྒྱས་སུ་བྱིན། མཐར་དབྱང་གངས་དོན་གཅིག་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་ལྷག་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1955ལོར་
དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་ནི་སྤུལ་སྤྱུ་བྱེད་བདག་འོད་ཟེར་དང་། བསྐྱེད་ཆུབ་སྤྱིང་པའི་
གསུང་གི་སྤུལ་སྤྱུ་ཨོ་རྒྱན་བཟླ་ན་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤུལ་སྤྱུ་བྱེད་བདག་འོད་ཟེར་
ནི། སྤུལ་སྤུ་ལྷ་ཡུང་པའམ་དཔོན་པོ་ཀུན་བཟང་དབང་ལྷག་གི་ཡང་སྤྱིང་དུ་ངོས་བཟུང་ཞིང་ཉོར་
ཤུལ་དགོན་དུ་བྲིར་བཀོད། ཡོངས་འཛིན་སྤུལ་སྤུ་ཀོ་ཙོང་པད་གྲགས་ཀྱིས་གཙོ་སྤྱོད་མཛད་པ་དང་།
ཤུག་སྐང་སྤུལ་སྤུ་རིག་འཛིན་འཇམ་དཔལ་དང་། མཁན་ཆེན་ལྷ་འོད་དང་། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་
བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་དང་། སྤྱབས་རྗེ་དཔལ་ལྷུལ་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་
དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོ་རྗེ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བཟླ་ན་ཏེ་རི་ཆོས་
གསུམ་དང་། རྩ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་སྤྱོད་ལྷུང་བཀའ་གཏེར་གྱི་
སྤྱིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན། ཐུགས་ཉམས་སུ་བཟླ་རབས་བསྐྱེད་ཚོགས་དབྱིར་མེད་བྱང་འཇུག་གི་ལྷ་
སྟོན་གྱི་གནད་ལོགས་པར་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུངས། ཉོར་ཤུལ་དགོན་གྱི་
གདན་སའི་བྱུང་བཞེས་ཏེ་བཟླ་ན་པ་བསྐྱུངས། འདུས་སྤེ་དང་དད་འབངས་རྣམས་ལ་རྩ་དང་
གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་ཅི་རིགས་བསྐུལ་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར། བོད་
རུས་འཇུར་གྱི་འཚུབ་མའི་ཁྲོད་དུ་སྤྱུ་གཤེགས་སོ།

ཉོར་ཤུལ་གསུང་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་བཟླ་ན་འཛིན་ནི། ཆོས་ཤུལ་སྤུལ་ཡེ་ཤེས་བཟླ་ན་འཛིན་གྱི་
སྐལ་སྤྱུ་འབྱུངས། ཤུག་སྐང་གཏེར་ཆེན་བསྐྱེད་ཆུབ་སྤྱིང་པའི་གསུང་གི་རྣམ་སྤུལ་དུ་ངོས་

བཟུང་ཞིང་ཁྲིར་བཀོད། ཡང་སྤྲུལ་མ་ཇི་བཞེན་ཡོངས་འཛིན་ལྷ་མ་གོ་ཙོང་པད་གྲགས་ཀྱིས་གཙོ་
སྦྱོང་མཛད་པ་དང་། རྒྱལ་སྤངས་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཀྱི་འཛིན་འཇམ་དཔལ་དང་། མཁན་ཆེན་ལྷ་འོད་
དང་། གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་དང་། སྤྱབས་རྗེ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་མཆོག་
སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོམ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་བཤེས་གཉེན་རྩ་མ་ལས་དཔལ་
ལྷན་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་རྣམས་ཀྱིས་གཙོའི་ཆོས་བཀའ་མང་རྩ་གསན། སྤྲུལ་
ཉམས་སྤྱོད་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་དབང་ལྷན་ཆེན་པོར་གྱུར། ཉོར་ཤུལ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་
བཞེས་ཏེ་རྒྱ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་ཆར་ཅི་རིགས་པའ། ལྷན་
དགོན་གཉིས་ལ་ལྷགས་གཉིས་ལམ་བཟང་གིས་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་ཤིང་ལྷ་མ་གོང་མའི་
བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་མཛད་པ་སྤར་ལྟར་རྩ་སྤེལ། མཐར་ཐོད་རྩས་འགྱུར་གྱི་འཆུབ་མ་ནག་པོ་བདོ་བའི་
སྤུལ་སྤྱོད་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱོད་བསྐྱུས་སོ།

རྗེ་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་རིང་ལ་དགོན་འདིར་སྤྲུལ་སྤྱོད་ཀྱི་འཛིན་ཁོར་བྱ་དང་། དཔོན་སྤྲུལ་
བསྟན་པའི་ཉེ་མ་དང་། ལྷ་མ་རྒྱ་མཆོ་དང་། མཁན་པོ་རྟོགས་གྲོལ་དང་། སྤྲུལ་རྒྱའི་མཁན་པོ་ཤེར་
ལོ་དང་། ཨ་བུ་ལྷ་མ་མཆོག་བཟང་སོགས་དགོན་འདིར་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་སྤེལ་བའི་སྤྱོད་
ཆེན་རྩ་མ་གྲོན་ཅིང་། ཁྱད་པར་རྩ་ཤུག་མདའ་དཔོན་པོ་པལ་རྩོམ་རྗེས་དགོན་འདིའི་སྤྱོད་ནང་གི་
བཞུ་བ་ལ་སྤྱོད་ཁྱུང་བཞེས་པའི་གྲོགས་དན་མཛད་པས་བཀའ་དྲིན་ལྷ་ལྟག་རྩ་ཆེ་བར་བཤད་དོ།

སྤོས་ཟིན་ལྟར་རྩས་འགྱུར་གྱི་སྤུལ་སྤྱོད་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་ཉེན་གསུམ་རྣམས་བཤེག་
ཅིང་། འདུས་པའི་སྤེ་གཏོར་བས་དགོན་སྤེ་རེ་ཞིག་ཉམས། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1980 ལོ་
ནས་བསྟན་པ་བསྐྱར་རྩ་གསོས་ཤིང་། སྤྱབ་འཕྱིན་རྩས་མཆོད་བསྐྱར་རྩ་གསོ་བའི་དབུ་བཞུགས་
ལ་ཤུག་སྤངས་ཆ་སྤྲུལ་ཆོས་ཀྱི་ཉེ་མ་གདན་ཁུས་ལྟར་ལེབས་ཏེ། དབྱར་གནས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་སྤོབ་
དཔོན་དང་ཆོས་བཤད་མཁན་པོ་དང་། སོར་མདོའི་མཁན་པོ། དབྱར་བདག། ཞིང་སྤྱབ་མཁན་
པོ། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ལྷ་མ། དབུ་མཛད། མཆོད་དཔོན། དགེ་བསྐྱོས་སོགས་ལས་སྤེ་པ་རྣམས་
བསྐྱོས་ཤིང་ལྷ་མ་རང་ཤར་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ཤུག་སྤངས་སྤྱོད་རིས་དོན་གདན་ས་སྦྱོང་བའི་བྲི་ལ་

མངའ་གསོལ་བར་མཛད་དོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤུལ་སྤྱོད་ཅེས་དོན་ནི། རབ་ཆོས་མེ་སྟག་ལོ་སྤྱི་ལོ་1926ལོར་གསེར་
རྟེན་མཆོག་གཙང་རུ་ཡབ་ཟུ་ར་ཡུར་ལོ་དང་། ཡུམ་འགོ་ན་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱུ་འབྲུངས།
ཤུག་སྐང་དབང་མའམ་མེར་མ་སྤུལ་སྤྱོད་རིག་འཛིན་འཇམ་དཔལ་མཆོག་གཙང་སྟོད་མར་མེབས་
ཏི་འཕྱིན་སྤྱབ་ཅིག་གི་དབུ་བཞུགས་མཛད། ཆོགས་མཆོད་ཀྱི་དྲང་པའི་སྐབས་སུ་ལས་ཀྱི་སྟོབ་
དཔོན་ལ་དྲང་བ་དེ་རེ་ཞིག་དེར་ཞོག་ཅིག་གསུངས། དེ་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་གིས་འོ་མ་ཟེའུ་གང་
འབྱིར་འོང་སྟེ་དབང་མ་སྤུལ་སྤྱོད་ལ་སྤུལ། ཁོང་གིས་འདི་ལྷ་མ་རང་ཤར་གྱི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཞེས་
ཤུག་སྐང་རུ་འབྱིད། དེར་བྱིར་གསོལ། མེར་མ་སྤུལ་སྤྱོད་རིག་འཛིན་འཇམ་དཔལ་ལས་རི་ཆོས་
གསུམ་སོགས་དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་དང་། ཤུག་སྐང་གཏེར་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་གཏེར་
ཆོས་རྣམས་རྫོགས་པར་གསན། དེ་མ་ཟད་དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་བཅའ་བཟོ་
གདངས་དབྱངས་དང་། འབྲུང་རྒྱུ་ལེན་དང་། གར་ཐིག་རྒྱལ་ཆོན་རྣམས་བྱང་ཆུབ་པར་
སྤྱུངས། སྤྱོད་ཆེར་ཟབ་མོ་གཙང་གྱི་གདམས་པ་ཉམས་སུ་བཞེས་ཏི་གཉན་ཁྲོད་བརྒྱ་ཙུ་མར་བྱོན།
བྲག་ལ་ཞབས་རྒྱུ་བཞག་པ་སོགས་བྱུང་རྟགས་ཡ་མ་བྱུང་རུ་མ་བསྟན། རུས་འབྱུར་ཁྲོད་རུ་སྤྱོད་
ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས། བསྟན་པ་སྤྱར་དར་ལ་ཤུག་སྐང་དཔོན་གྱི་ཆོས་བཅུའི་གར་འཆམ་བསྐྱར་
གསོས་དང་། ཉོར་ཤུལ་དཔོན་རུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏི་གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱར་བཞེངས་དང་
གར་འཆམ་བསྐྱར་གསོ་སོགས་མཛད། ཟབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ནས་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་
མཐར་དགྲང་གྲངས་དོན་ལྷ་བ་རབ་རྒྱན་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་2000ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།

རྗེ་འདིའི་སྐབས་སུ་སྟག་རྒྱལ་ལྷ་མ་པད་འཛིན་སོགས་ལྷ་མ་ཆན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་
ལས་དཔོན་འདིར་དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱབ་ཆེན་དང་། སྤྱབ་ཕན་དང་། སྤྱོད་གསུམ་སྤྱབ་པ་
དང་། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། དབྱར་གནས་དང་། སྤྱབ་གྲ་སོགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ཡང་དག་
པ་རྣམས་ཉམས་པ་སྤྱར་གསོ་དང་། མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱིས་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་
ལྟར་ལེགས་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ།

གཞན་ཡང་སྤྱི་མོ་ཉོར་ཤུལ་དགོན་པ་ཆགས་པའི་གནས་གསེར་ལི་མདོ་རྩ་རབ་རྒྱལ་ས་
ལུག་ལོ་སྟེ་1979ལོར་མཁས་པའི་དབང་པོ་མཁན་ཆེན་སྐུ་མ་བྱ་བལ་རྒྱལ་པོ་ཆོས་དབྱིངས་ཁྱབ་
བརྒྱལ་གྱིས་ལི་མདོའི་སྤྱི་འཇུག་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དབུ་བཙུགས། དེའི་རྒྱུ་སྤྱི་མོ་ཉོར་ཤུལ་དགོན་པའི་
སྤྱི་ཚང་རྣམས་ཆོས་གསན་པའི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་དགོན་པའི་སྤྱི་
གསར་རྣམས་བཤད་སྤྱི་དེར་བཞུགས་ཏེ་སྤྱི་མོ་གི་ལས་ལ་བཙོན་པས། ཆོས་སྐར་དེར་བཞུགས་
མཁན་གྱི་འདུས་པ་མང་ཤོས་ཉོར་ཤུལ་དགོན་པའི་སྤྱི་ཚང་ལགས་སྤྱིར་དོན་ལ་ཉོར་ཤུལ་དགོན་
པའི་བཤད་སྤྱི་ལྟ་བུར་གྱུར། ཆོས་སྐར་དེ་ལས་བྱ་བལ་སྐུ་མའི་ཐུགས་སྤྱི་བཟུང་པ་འཛིན་རྒྱས་
པའི་ངས་དོན་བཟུང་པའི་གསལ་བྱེད་རྩ་གྱུར་པ་སྤྱི་བལ་སྤྱི་བའི་དབང་ལུག་མཁན་ཆེན་ཤེས་
རབ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཉིད་ལུན་ཆོགས། སྐད་གཉིས་སྤྱི་བའི་དབང་པོ་
མཁན་པོ་སེམས་ལྷ། བྱ་བལ་བ་མཁན་པོ་མེ་རྟོག། མཆོག་སྤྱི་བསོད་ནམས་སྟོབས་ལྷན། མཁུན་
སྤྱི་བའི་ཆེན་རབ་གསལ། མཁན་སྤྱི་བའི་ལེགས་དཔལ་བཟང་། སྤྱི་སྤྱི་བའི་བཟུང་ལྟར་ལྟང་
རྟོགས། སྤྱི་ཚང་སྤྱི་མ་མཐུ་ཆེན། མཁན་པོ་ཆངས་དབྱིངས་ཉི་མ། སྤྱི་སྤྱི་མོ་རྒྱན་དྲག་ཅལ། སྤྱི་སྤྱི་
འཕྲིན་སྤྱི་ལེགས་སྤྱི་སྤྱི་མཁན་གསུམ་རྣམས་གྱིས་གཙོས་ཉོར་ཤུལ་དགོན་པའི་སྤྱི་བཙུན་མཁས་
བཙུན་བཟང་གསུམ་འཛོམས་པ་གཞུང་མཐར་སྤྱི་བར་སྤྱི་བའི་དང་། ལོ་ཤས་བཞུགས་པ་ཡན་
ཆད་རྩ་མ་བྱུང་ཞིང་། ད་ལྟོ་བཤད་སྤྱི་ལེགས་སྤྱི་མེད་པར་ཉོར་ཤུལ་དགོན་པའི་མཆོན་ཉིད་
ཐོས་བསམ་པའི་སྤྱི་བ་ཡོད་དོ་ཙམ་ལི་མདོའི་ཆོས་སྐར་རྩ་གསན་སྤྱི་བའི་མཛད་བཞིན་ཡོད་ལ། ལི་
མདོའི་ཆོས་སྐར་འདི་ཉོར་ཤུལ་དགོན་པའི་བཤད་སྤྱི་ཉིད་རྩ་ཆགས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།

གདན་རབས་དགུ་པ་སྤྱི་སྤྱི་བསོད་ནམས་སྟོབས་ལྷན་ནི། ལུག་སྐར་མ་སྤྱི་ཆོས་གྱི་ཉི་
མ་མཆོག་གི་རིགས་སྤྱི་སྤྱི་འབྱུངས། སྤྱི་བས་རྩི་བྱུང་དབང་པ་སྤྱི་མོར་བྱ་སྤྱི་མེད་གསུམ་པས་
ཉོར་ཤུལ་གསུང་སྤྱི་མོ་རྒྱན་བཟུང་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་བརྒྱུད་། རབ་རྒྱན་ས་འབྲུག་སྤྱི་སྤྱི་
ལོ་ 1988 ལོར་ཉོར་ཤུལ་དགོན་རྩ་བྱིར་བཀོད། མཁན་ཆེན་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་ཁྱབ་བརྒྱལ་
སྤྱི་གས་སྤྱི་སྤྱི་བཤེས་གཉིན་རྩ་མ་ལས་གཞུང་བྱིན་སྤྱི་གྲོལ་མང་པོ་གསན། ཉོར་ཤུལ་དགོན་གྱི་

དགོན་འདིར་སྐྱབས་རྒྱུ་ཡིན་པ་དབང་པུ་ཞོར་བུ་སྐྱ་ཕྱིར་གསུམ་པས་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་
ཅིང་ཚས་འབྲེལ་ཅི་རིགས་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། རོལ་མོ་སོགས་ཐུག་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེས་དུ་
མ་བསྐྱལ། དེ་བཞིན་དུ་ཚས་རྒྱུ་མ་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་འཇིགས་མེད་ཐུན་ཚོགས་འབྱུང་གནས་
དང་། སྐྱབས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་དང་། མཁན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་སློ་
གོས་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོ་བྱོན་ཏེ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བདུན་ཅི་གངས་མེད་བསྐྱལ། རབ་རྒྱན་
ཤིང་བྱ་ཉྟེ་སྤྱི་ལོ་2005ལོར་མཁན་སྤྱལ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་གསེར་རྟ་སྤྱང་ཉོར་ཤུལ་
འཇམ་དབྱངས་སློ་འཕེལ་ནང་བསྟན་སློབ་སྦྱང་ཞེས་པའི་སློབ་གྲྭ་གསར་དུ་བཙུགས། གཞན་ཡང་
ཉོར་ཤུལ་དགོན་ཀྱི་མདོ་སྐྱེས་བཤད་སྐྱབ་ཞོར་བུའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བཞེན་པ་བཅས་
གསར་བཞེངས་མཛད་པ་སོགས་དགོན་འདིར་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོས་བསྐྱུངས། འདྲུ་ཁང་ཆེན་མོ་
ལེགས་ཀྱུབ་སྐབས་སྤྱང་ཚོས་སྐར་ཀྱི་ལས་ཐོག་མཁན་སྤྱལ་ནམས་དང་། ལི་མདོ་སྐར་ཀྱི་འདུས་
ཕྱེ་ཡོངས་དང་། བྱང་པར་དུ་དར་ཐང་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱབས་རྒྱུ་རྒྱུ་གར་དབང་ཉི་མ་
སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དུ་མ་ཆེད་ཐེབས་ཀྱིས་སྤྱི་ནང་གི་རྟེན་དང་བཞེན་པ་བཅས་ལ་རབ་གནས་ཀྱི་མི་
ཏྲིག་འཛོམས། དབང་ཚས་ཀྱི་བདུན་ཅི་བསྐྱལ་ཅིང་འགྲོ་བ་མང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་
ས་པོན་བསྐྱུན་པར་མཛད་དོ།

9

བཅས་དང་། དུལ་དགོན་སྤྱི་ལཱ་རིམ་ལ་སྦྱབ་ཆེན་དང་། གཏང་སྒྲུགས་དང་། བྲམ་ཤིང་གང་
རུང་བཅས་ལོ་ལྟར་འཆོག་པའི་སྒོལ་ཡོད་ལ། དུལ་ཕྱི་ཆོས་ཆོགས་ལ་གྲ་གོང་མཉམ་གནས་གི་
ཆོས་ཆོགས་འབྱམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོང་དང་། དང་འབངས་ལ་དགུན་ཆོས་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་སྦྱབ་
དང་། ཞིང་སྦྱབ་ལྟར་ལམ་ཆོས་ཆོགས་དང་། མ་ཁི་རུང་སྦྱབ་སོགས་ཡོད་དོ།

དེང་སྐབས་དགོན་སྡེ་འདིར་བཤད་སྦྱབ་གི་སྡེ་དང་། དགེ་བསྟན་གི་ཆོས་སྡེ་བཅས་ཡོད་
ལ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གི་བྱ་བས་སྦྱབ་པས་ལྟན་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་བཙུག་པའོ། །དགོན་
འདིར་གཏོགས་པའི་རང་རིག་འཇམ་དཔལ་ཞི་བའི་རི་ཁྲོད་དུ་གཉུག་མར་གནས་པའི་སྒྲོམ་པ་བ་
བཅུ་ཕྱག་གཉིས་ཡོད་ལ། རི་ཁྲོད་འདི་ནས་སྦྱབ་པ་མཛད་ཅིང་འཇམ་ལུས་སྤྱད་དེངས་པ་དང་
སྤྱགས་དམ་བེན་པའི་རྟོགས་པའི་དབང་སྤྱག་དུ་མ་ཞིག་བྱོན་ཏོ།

བསྟན་ཆུས་དགོན་པ།

༥ གསེར་བསྟན་ཆུས་དགོན་ལྟ་རི་འོད་གསལ་དགོན་ནམ་དཔལ་རི་འོད་གསལ་ཆོས་འཁོར་
སྤྱིང་ནི། གསེར་རྟའི་སྤྲང་གསེར་བ་ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱའི་རྗེས་དཀར་ཤོ་རབ་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་
ལ་ལུག་ལྟས་དགོན་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ལགས་ལ། རྫོ་གྲུབ་ཆེན་སྦྱ་ཕྱིང་བཞི་བའི་སྦྱ་སྟོད་བོད་རུས་
འཁྱུར་མ་བྱུང་བའི་སྟོན་ཅམ་ལ་དགོན་པ་ལ་བདེ་གཟར་འགའ་བྱུང་རྒྱན་གྱིས་རྫོ་གྲུབ་སྦྱལ་སྦྱ་ལ་
ལུང་བསྟན་ཞུས་པས་དགོན་མིང་ལ་བསྟན་ཆུས་དགོན་ཞེས་གསར་དུ་བརྗེས་ཤིང་དགོན་མགོ་
ཁོང་ལ་གཏད། དེའི་དབང་གིས་འགའ་རེས་རྫོ་གྲུབ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དང་ཆོས་རྒྱན་སྟོང་
ཐེག་པ་ཡིན་ཟེར་མོད། དོན་ལ་དགོན་མགོ་གཏད་པ་དང་མིང་བརྗེས་པ་བདེན་མོད། ཆོས་རྒྱུད་
ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་གཞན་དུ་མ་འཁྱུར་པར་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལུགས་རྒྱུང་པ་སྦྱོང་བའི་དགོན་
པ་ཞིག་ལགས་ཤིང་རྫོ་གྲུབ་སྦྱལ་སྦྱ་ད་ལྟའང་ཞབས་པད་བརྟན་པར་བཞུགས་མོད་དགོན་འདིའི་
ཆོས་རྒྱན་ནམ་ཆོས་རྒྱུད་ཉམས་ལེན་དང་སྤྱག་བཞེས་བསྐྱུར་དགོས་པའི་བཀའ་དང་རེ་བ་ནམ་
ཡང་གནང་མ་ཅུང་དོ།

དེ་ཡང་དགོན་པ་འདི་སྤྲོ་མ་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོ་ཟེར་བས་སྟིག་གདོང་དུ་སྟོན་མར་
ཕྱག་བཏབ། དེ་དུས་ཀུམ་ཐོག་པའི་ལུགས་འཛིན་གྱི་ཆོས་ཤི་ཞིག་ལགས། དེ་རྗེས་ཀྱི་འོད་སྤྲོ་མ་ཆོ་
རིང་གིས་དཔལ་ཡུལ་བར་བསྐྱར་ཏེ་ད་ལྟའི་དགོན་ས་དུ་སྟོན། རབ་ཀྱལ་ས་བྱིའི་འོད་དུས་ཟིང་གི་
ཁྲོད་དུ་དགོན་པ་རྩ་གཏོར་དུ་བཏང་། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤྲོ་མ་སྟོན་མཆོག་སྟོན་གྱིས་སྤྲར་
བཞེངས་ནས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། ཐོག་མའི་གསར་འདེབས་མཛད་པ་པོ་སྤྲོ་མ་བསྟན་
འཛིན་གྱི་མཆོ་ཟེར་བ་ཁོང་ཉིད་ནི་སྤྲོ་ན་རྒྱུད་དུའི་དུས་ནས་སྟོན་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་ཅིང་
འཁོར་བར་ངེས་འབྱུང་གིས་རྒྱུད་བསྐྱལ་ནས། མདོ་ཁམས་བསྟན་པའི་འབྱུང་ཁུངས་ཤར་ཀྱལ་བ་
ཀུམ་ཐོག་དགོན་དུ་གྲྭ་སར་བྱོན་ནས། སྤྲོ་མ་གཞན་པའི་འོད་ཟེར་ལྷ་བ་སྟོན་མཁས་བཅུན་བཟང་
པོའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡང་རྩེ་སོན་པའི་སྤྲོ་མ་ཆེན་དུ་མའི་ཞབས་པད་གཙུག་གིས་བཏུང་དེ་མདོ་
སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཆོ་ལྟ་བུར་སྤྱངས།

ཁྱད་པར་དུ་རྟོག་མའི་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟགས་ཉམས་སྟུ་བཞེས་པས་
རྟོགས་པ་མཆོག་ལྟན་གྱི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོར་གྱུར། སྤྲོ་མ་རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་ན་རྗེས་དཀར་
རྒྱལ་པོས་དབུ་སྤར་བཀྱར། རྒྱལ་པོ་དང་སྟགས་དགོངས་གཅིག་གོས་གྱིས་སྟིག་གདོང་ངམ་སྟག་
རོང་གདོང་དུ་དགོན་པ་ཞིག་ཕྱག་བཏབ་སྟེ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལེགས་པར་
བཞེངས་པས་བསྟན་རྒྱས་དགོན་པའི་ཐོག་མ་དེ་བྱུང་། དེ་རྗེས་སྟུལ་རྒྱ་རི་ཁྲོད་ཅེས་པའི་རི་ཁྲོད་
ཅིག་ཀྱང་བཏབ་ནས་གསང་སྟགས་སྟེ་འགྱུར་ཀུམ་ཐོག་པའི་བསྟན་པའི་གཞི་མར་གྱུར་པའི་དགོ་
འདུན་གྱི་སྟེ་བཙུགས་ཏེ་བཤད་སྟུབ་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་བཙུགས། སྟོབ་མའི་གཙོ་པོ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་
ཞེས་པ་རྒྱལ་ཆོབ་དུ་མངའ་གསོལ་ནས་དབྱང་ལོ་དབྱུ་བཙུར་སོན་པའི་དུས་སྟེ་དགོངས་པ་ཆོས་
དབྱིངས་སྟུ་ཐིམ་མོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤྲོ་མ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་ནི། རྗེ་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོ་ལས་སྟེ་འགྱུར་
བཀའ་གཏོར་གྱི་མན་ངག་མཐའ་དག་ལེགས་པར་གསན་ཅིང་ཉམས་སྟུ་སྤངས་པས་རྟོགས་པ་
མཆོག་ལྟན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བར་གྱུར། སྤྲོ་མའི་བཀའ་བཞིན་ཆོས་སྟེ་འདིའི་གདན་ས་བ་མཛད་དེ་

བཤད་སྐབ་འཁོར་ལོ་གཉིས་ལྷན་གྱི་རྒྱན་བསྐྱངས་པས་དགོན་འདིར་གནས་པའི་རྒྱལ་བསྟན་རིན་
པོ་ཆེ་སྐར་ལས་ལྷག་པའི་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ངོ་།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སླ་མ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ནི། རྗེ་རང་བྱུང་ངོ་རྗེ་ལས་མདོ་
སྐགས་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་རྒྱ་ཆེ་བ་གསན་ཏེ་ཉམས་སྲུབ་ཞེས་པས་བསྟན་པ་འཛིན་ལུས་གྱི་
སྐྱེས་ཆེན་དམ་པར་བྱུང་། སླ་མའི་བཀའ་བཞེན་དགོན་འདིའི་གདན་ས་བསྐྱངས། འོན་ཀྱང་སྐྱ་ཆེ་
ལ་བར་ཆད་བྱུང་ནས་དགོན་གཞི་ཅུང་ཉམས་ཤིང་། སྤྱ་ཚང་དང་ལྷ་ཕྱེ་འཕོར་ཞིག་ཏུ་བྱུང་། སླ་མ་
འདི་བའི་ལུས་ཅམ་ནས་དགོན་པ་རྒྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་ཆོགས་ཤིག་ཡོད་པར་བཤད་ངོ་།།

གདན་རབས་བཞི་པ་རྒྱ་འོད་སླ་མ་ཆེ་རིང་རྒྱབས་ཟེར་བའི་སྐྱེས་ཆེན་ཞིག་བྱོན། ཁོང་
གིས་རྗེ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་གདམས་པ་ལྷག་ལུས་མེད་
པར་གསན། ཕྱིར་དགོན་པ་འདིར་ཐེབས་ནས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བར་བྱས་ཏེ་གདན་ས་
བསྐྱངས་པ་ཡིན་འདུག་ལ། མཛད་ནམ་བསྐྱེས་ཅམ་གོང་དུ་སོང་ངོ་།།

གདན་རབས་ལྔ་པ་མཚམས་ཀན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཚན་ནི། རྗེས་དཀར་རྒྱ་འོད་སླ་མ་
ཆེ་རིང་རྒྱབས་གྱི་གཙུང་ཐ་རྒྱུད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུད་དུའི་ལུས་ནས་སུ་བོའི་དུང་དུ་སློག་སྐྱུངས།
ངེས་འབྱུང་བྱང་མེས་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས། སུ་བོའི་དུང་ནས་དཔལ་ལྷན་
ལུགས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་རང་ལུགས་གྱི་ཆོས་བཀའ་མ་ལུས་པ་གསན་ཏེ་བསྐྱོམས་པས་
ཉམས་ལེན་གྱི་དོད་རྟགས་ལེགས་པར་ཐོན། བྱུང་པར་དུ་གཏེར་ཆེན་རྒྱ་སྤྱིང་པའི་གྲ་དྲག་མེ་
རྒྱུང་འབྱིལ་བ་དང་། སུར་པ་ཡང་གསང་སླ་མེད་གཉིས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཡི་དམ་གྲ་ཅུ་དྲག་སོ་དང་།
དཔལ་ཆེན་ངོ་རྗེ་གཞོན་ནུ་བསྐྱབས་པས་གསང་སྐགས་སླ་མེད་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་དབང་ཐོབ།
ཐུན་མོང་གི་མདོན་ཤེས་སོགས་བརྟེས། ལུས་མཐུ་གཞན་གྱིས་འགྲན་དུ་མེད་པར་བྱུང་། སྐྱ་ཆེ་གང་
བོར་མཚམས་བསྟེན་སྐབ་ཁོ་ན་སྦྱོར་བར་མཛད། སླ་མ་ཆེ་རིང་རྒྱབས་གྱིས་བསྟན་པའི་གཞི་མ་
དགེ་འདུན་གྱི་ཕྱེ་བཙུགས་ནས་བསྐྱངས་པའི་འགྲིག་སློལ་ལྟར་དགོན་ཕྱེ་ལེགས་པར་བསྐྱངས་
ཤིང་། ཀུན་གྱང་ཉམས་ལེན་སྐབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བཀོད་པས། སྐབ་པའི་རྒྱན་ཡང་སྐར་ལས་

འཕེལ་བ་བྱུང་། མཐར་དབྱེད་གྲངས་དྲུག་ཅུའི་ནང་ཞིག་ཏུ་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་སོ།།

གདན་རབས་དྲུག་པ་སླ་མ་ཡིད་བཞིན་ནི། རྒྱ་ལོད་མགོན་པོ་ཆོ་རིང་ཆང་གི་རིགས་རྒྱུད་
ཏུ་འབྱུངས། ལུ་པོ་མཆོམས་ཀྱི་ཆུ་ལྷོ་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོན་ལས་འབྲི་སྟོན་བྱུངས། རྒྱུ་ཏུ་འབྱུངས་
ནས་བསྟན་སྟོན་ཞུགས་ཏེ་ཀུན་ལྷོ་དང་། དཔལ་ལྷུ་དང་། སྒྲིན་སྒྲིང་སོགས་སུ་གྲུ་སར་བྱོན་ནས་
སླ་མ་ཏུ་མ་བསྟན་ཅིང་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་ཏུ་གསན། སྒྱ་ཆོ་སྒྲིང་ཏུ་དཔལ་ལྷུ་
རྒྱ་སྒྲིང་པ་སླ་མ་མདོ་སྟགས་བསྟན་འཛིན་དང་། ལྷོ་མདོ་སྟགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གཉིས་སླ་མར་བསྟན་
ནས་དཔལ་ལྷུ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷར་གྱི་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་གསན། རྒྱུངས་པ་སྟོན་སོང་གི་
བག་ཆགས་སད་ཅིང་། དབང་རྣམས་ཤེས་རབ་ཆེ་བ། རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོའི་གདུལ་བྱ་རིག་པ་ཅིག་
ཆར་བའི་གང་ཟག་ཏུ་གྲགས་ཤིང་། སླ་མ་དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་འབྱུངས་ལྷུ་ཆོ་དབང་རྣམས་ཅིག་ཆར་
བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བསྟགས་བརྒྱུད་ཀྱི་མེ་རྟོག་འཛོམས་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད།
ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་ཁོང་རང་གི་ཟིན་བྲིས་ཡིག་རྩིང་ཞིག་ཡོད་པ་ཏུས་འཇུག་སྐབས་སུ་པོར་
བསྟགས་སུ་སོང་བར་བཤད་ལ། སླ་མ་པད་ལྷ་ཅན་ཞིག་གི་སྒྲུ་མཏུན་ཏུ་སླ་མ་ཡིད་བཞིན་ཁོང་
རང་གི་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་མཚུལ་བཏོགས་ནས་འབྱུངས་བཞིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་བྲིས་པའི་ཐང་
ཀ་ཞིག་ཁོང་གི་ཕྱགས་དམ་གྱི་རྟེན་ཏུ་ཡོད་པའི་འདབས་སུ་བདག་གི་རྩ་བའི་སླ་མ་ནི་ཨོ་རྒྱུན་
མདོ་སྟགས་སྒྲིང་པ་ཞེས་དང་། སླ་སྟོན་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱུས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་དཔོན་སྒྲུལ་
འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས་མཇུག་བར་གསུངས། ཨོ་རྒྱུན་མདོ་སྟགས་སྒྲིང་པ་ཡིན་ཤིག་ན་པལ་
ཆེར་ཞབས་དུང་མཁུན་བཙེའི་དབང་པོའི་མཆོན་བྱེད་དང་མཐུན་ནོ།།

ཕྱིར་རང་ལྷུ་ཏུ་ལོག་པ་ནས་བསྟན་རྒྱས་དགོན་པའི་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོས་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བསྐྱུངས། འོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བཙུགས་ནས་
ཆོ་དང་སྒྲུབ་པ་མཉམ་པར་བྱས། ཁོང་གཟིམས་ཡོད་པའི་ཏུས་ཤིག་ལ་ཉེ་གནས་ཀྱི་གསོལ་ཇ་
འདྲན་རན་པས་སླ་མར་བོས། ལྷན་རིང་སད་མ་བྱུང་། སད་པ་ན་ཡར་བཞེངས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་
བོས་ན་ལེགས། བདག་ལ་ནི་སྒྲུ་དང་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་སྤང་བ་ཆོད་མེད་པའི་ཉམས་སྤྲོ་ཆོགས་ཤར་

སོང་གསུངས་ནས་བཤུམ་པར་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ལ། རྒྱང་བཞི་ཚད་དུ་འབྱོལ་བའི་རྫོགས་
པ་ཆེན་པོའི་ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནང་ནས་རྫོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་གྲགས། མཐར་དགོངས་
པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་དུས་ཀྱང་རགས་ལུས་འོད་ཤུང་དུ་ཡལ་བའི་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་སྣ་
ཆོགས་བྱུང་བར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་སླ་མ་མི་འཁྱུར་ནི། རྒྱང་དུ་ནས་རང་གི་ཁུ་བོ་སླ་མ་ཡིད་བཞིན་
ལས་ཡི་གའི་ཕྱི་མོ་སྦྱངས། རྫོང་ལས་སྡོན་འགོ་འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱང་དང་། ཚ་རྒྱང་དང་
རྫོགས་ཆེན་སོགས་དཔལ་ཕྱུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་བྲིད་མན་ངག་ཡོངས་རྫོགས་མནོས་ཤིང་
ཉམས་ལེན་ལ་ཆེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བས་ཉམས་དང་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལ་སྦྱོས། སླ་མ་ཡིད་
བཞིན་གྱི་ཐུགས་ཟིན་གྱི་སློབ་མར་གྱུར་པས་རྫོགས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་མངའ་
གསོལ། བསྟན་རྒྱས་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་འཆད་པ་དང་ཞལ་བཀོད་སོགས་ཀྱིས་
འདུས་སྡེ་བསྐྱེད་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འབྲོག་མི་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནམ་འཕྲུལ་སླ་མ་སངས་རྒྱས་ནི།
གསེར་རོང་རྫེས་དཀར་ཤོ་རབ་དུ་ཡབ་རྒྱུ་མདའ་རྫེས་དཀར་ཡོངས་འཛིན་དང་། ཡུམ་ལྷ་སྦྱིད་
ཅེས་པ་རྒྱུ་གདོང་ཆང་གི་སླ་མ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་དང་། ཀམ་བསྟན་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྦྱ་ཡི་
སྤང་མོར་གྱུར་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། རྒྱང་དུ་ནས་མི་གཤེས་ལགས་ཤིང་བྱམས་དང་
སྤྱིང་རྫེས་སེམས་རྒྱུད་ཐུག་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཀུན་གྱིས་བྱིས་པ་བཟང་པོ་ཞེས་གཅེས་སྤྱས་དང་
བསྟོད་པ་བྱ་ཡུལ་དུ་གྱུར། གཏེར་ལུང་ཞིག་ལས། བསྟན་འཛིན་གསུམ་གྱིས་གསེར་གྱི་ཡུལ་ཁམས་
བསྐྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་ཞིག་ལགས། ཞང་པོ་ཨོ་རྒྱན་
བསྟན་འཛིན་ལས་སྟོག་བསྐྱབས་པས་ཆོགས་མེད་དུ་རྫོགས། སླ་མ་མི་འཁྱུར་དང་། ཞང་པོ་ཀམ་
བསྟན་འཛིན་གྱི་དྲུང་ནས་གནམ་ཆོས་སོགས་མདོ་སྤགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་
དུ་མ་གསན། ལྷགས་ཁུང་གཏེར་ཆེན་ཏེ་ཁྲག་འཐུང་བདུད་འཛིན་སྤྱིང་པའི་དངོས་སློབ་སླ་མ་
ཆོས་བརྩའི་སློབ་མ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་ལས་བདུད་འཛིན་གཏེར་གསར་གྱི་དབང་ལུང་མན་

གདན་རབས་དཔྱ་པ་པ་སྒྲ་དབང་ལྡན་ནི། གཡུར་མགོའི་རྗེས་དཀར་ཤྲུ་ཆོ་རིང་གི་སྒྲས་
 ལྷ་སྒྲ་འབྲུངས། རྒྱང་བྱ་ནས་གཙང་མདའ་དགོན་ཏུ་གྱ་སར་བྱོན། གནམ་ཆོས་སྒོན་འགོ་ནས་
 བརྒྱད་རྗེའི་པ་ཆེན་པོ་སེམས་སྒྲོང་མན་ངག་གི་གདམས་པའི་བར་རྣམས་ལེགས་པར་གསན་
 ཅིང་སྒོ་འདོགས་ཆོད་པར་མཛད། རྒྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་པ་མཛད་པས་ཉམས་རྟོགས་
 ལེགས་པར་འབྲུངས། གར་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་དང་། བཅའ་རྒྱུད་འབྲུད་གསུམ་སོགས་མཐོང་
 བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ཆོད་ལྡན་ལ་ཕྱགས་བཙོལ་ནས་རྒྱུངས། དེ་མ་ཟད་མདོ་རྒྱུད་སྤྱི་དང་
 རྒྱུད་པར་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་ཏུ་མ་དང་། རྒྱན་མོང་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལའང་ཐོས་བསམ་

སྒྲིང་བ་མཐར་སོན་མཛད་པས་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། གཙང་མདའི་སྤྲུལ་སྤྲོ་གྲོས་ཀྱིས་སྟི་
རྒྱལ་དམ་ལ་བཏགས་བྱེད་ཀྱི་སྤར་བྱ་དེ་པུ་དབང་ལྡན་ལ་གནང་། ཁོང་གིས་བསྟན་རྒྱས་དགོན་
ཀྱི་མགོན་ཁང་གི་རྟེན་རྩ་བཞག་པར་བཤད། བསྟན་རྒྱས་དགོན་རྩ་གནས་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་ཁྲིད་
ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་སྤྱི་ཆོས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཞིང་ཁམས་སྒྲིང་བ་དང་། མི་
ལམ་སྒྲིང་བ་དང་། སྤྱ་སྒྲིང་དང་། ཁྲ་ཁང་དང་། ལུག་ཁང་སྟེ་ནང་ཆོས་ལྡ་དང་། སྤྱ་གསུམ་
སྤྱབ་པ་དང་། དབྱ་གཏོར་གྱི་འཆམ་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་བྱག་སྒྲོལ་ཡོངས་རྒྱལ་ཆ་ཆང་
བཅུགས་ཏེ་སྟོན་སྒྲོལ་གྱི་རྒྱན་མི་ཆད་པར་བྱས།

དེ་ཡང་སྤྱབ་ཆེན་དང་། སྤྱབ་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཆོ་གའི་བྱག་བཞེས་ནམས་གཙོ་བོ་མ་
དགོན་གཙང་མདའ་དགོན་པའི་བྱག་བཞེས་ཀྱི་ལྷགས་ལྟར་རྩ་མཛད་པ་དང་། མདོ་སྤགས་རིག་
གནས་དང་བཅས་པའི་འཆད་ཉན་ཡུན་རིང་མཛད་པས་ས་སྟོགས་ཀྱང་ནས་སྒྲོབ་ཆོགས་ཀྱི་འདུ་
བ་སྒྲིན་བཞིན་རྩ་འདུས། བསྟན་རྒྱས་དགོན་པ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གྱུར། གཏོར་
ཆེན་རིག་འཛིན་འགྱུར་མེད་དོ་རྗེའམ་གྱ་མདའ་གཏོར་སྟོན་ཀམས་ཆོས་བདག་རྩ་བསྤགས་པས་
ཁོང་ལས་ཟབ་གཏོར་གསར་བའི་སྒྲིན་གྲོལ་མཐའ་དག་གསན། གྱ་མདའ་གཏོར་སྟོན་ཀམས་བསྟན་
རྒྱས་དགོན་པར་བྱོན་ནས་བཤང་བྱ་ཁ་ཤས་ལ་བཞུགས་ཡུན་ལ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་ཞབས་ཏོག་
བསྐྱབས་ཤིང་དཔོན་སྒྲོབ་མཉམ་བཞུགས་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་གནད་སྒྲིན་མཛད་པ་སྟེ་པུ་དབང་
ལྡན་འདི་ནི་མཁས་བཅུན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡང་ཅེར་སོན་པའི་སྤྱིས་ཆེན་ཞིག་རྩ་བྱོན་ཏོ།

གདན་རབས་བཅུ་པ་སྤྲུལ་བའི་འཕམ་ནི། རྗེས་དཀར་སྤྲུལ་པུ་དབང་ལྡན་གྱི་སྤྱིང་མོ་
སྟོ་ངེས་སྟོ་ཆང་རྩ་བག་མར་སོང་བའི་བྱ་རྩ་འབྱུངས། རྩང་རྩའི་རྩས་ནས་རབ་རྩ་བྱང་སྟེ་བསྟན་
རྒྱས་དགོན་པའི་ཆོགས་སུ་ཞུགས། ཞང་བོ་པུ་དབང་ལྡན་སོགས་ལས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་
སྟོན་འགོ་ནས་དངོས་གཞི་རྒྱལ་ཆེན་བར་དང་། ནང་ཆོས་ལྡ་སོགས་གསན་ཅིང་སྤྱབ་པ་ཉམས་
ལེན་ལ་རྟག་འགྱུས་བྱས་པས་ཉམས་སྤང་ལ་གནས་ཁང་སྤྱི་ནང་དང་ཐག་ཉེ་རིང་ཀྱན་ལ་གསལ་
སྤྱིབ་མེད་པར་མཐོང་བ་དང་། ཆོས་སྒྲིང་བྲན་རྩ་ཁོལ་ཏེ་གཟའ་མཆོག་ཆེན་པོས་ཞལ་དངོས་སུ་

གཟིགས་པ་དང་། ས་རོལ་པོས་རྒྱ་དང་དགྲ་འཁོར་གྱི་ལས་གྱིས་སྒྲིལ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཐོན་ལྷན་སྡེ་
 ཚོགས་དང་། བྱད་ཁ་སྤང་བ་དང་། ཉན་གྱིས་མཛར་བ་ལ་སོགས་མི་འདོད་པ་སྡེ་ཚོགས་འོང་བ་
 དང་། ཟུག་རུམ་གྱི་གཞུགས་རིས་རྒྱག་པ་དང་། འཕུར་བའི་ཆོ་འཕྲུལ་སྟོན་པ་སོགས་མཐུ་ལུས་ཤིན་
 ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་འགོ་འདུལ་དཔའ་པོ་དོ་རྩེའི་སྐྱ་མཁུན་རུ་སྟོང་ཆེན་སྟོང་ཐིག་
 དང་། རྩེ་བཅུན་སྟོང་ཐིག་སོགས་ཟབ་གསང་རྒྱགས་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་ངག་ལྷག་ལུས་མེད་
 པར་གསན་ཏེ་ཉམས་སུ་བླངས། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་མི་ངན་ལྟ་ཆེ་ཆང་། ཁྱོད་ལ་
 དམ་ཅན་བྱ་བཞོན་གྱི་གསོལ་མཚོད་ཅིག་ཡོད་པ་ཁྱེད་ཤོག་གསུངས་ནས་བཀའ་བཀྲོན་གྱི་ཚུལ་
 མཛད། བཀའ་བཞིན་ཡི་གེ་ཕྱག་རུ་སྤུལ་བས་བསྟགས་པ་བརྗོད། ལྷ་མའི་བྱིན་ལྟམས་རྒྱུད་ལ་
 འཕོས། རྟོགས་པ་མངོན་རུ་གྱུར། བསྟན་རྒྱས་དཔོན་རུ་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་ཅིང་། ཐུན་
 གསེང་ནམས་སུ་ཟབ་བྲིད་རྒྱ་ཆེར་གནང་བས་རྒྱལ་རོང་སོགས་ཕྱོགས་ཀྱང་ནས་སྟོབ་ཚོགས་གྱི་
 འདུ་བ་རྒྱས།

གཙང་མདའ་ཡང་སྒྲུལ་ལས། གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱུའི་དབང་ལྷང་ཡོངས་རྫོགས་དང་།
 རྟུ་གཏིར་དངོས་སྒྲོབ་འཇའ་ལྷས་པ་རྟུ་ཐུགས་མཆོག་ལས་ཀྱན་རིག་གི་དབང་དང་། རན་
 སོང་སྦྱོང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷགས་ལྷང་དང་། པཎ་ཆེན་པི་མ་ལའི་རྣམ་འཕྲུལ་བྱ་བལ་ཆོས་དབྱིངས་རང་
 གྲོལ་ལས། ཀྱན་བཟང་སྤྲ་མའི་ཞལ་ལྷང་དང་། རྒྱུད་པ་རྣམ་རྒྱུང་དང་། བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་
 སོགས་ཀྱི་ཞལ་བྲིད་གསན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་
 མཐའ་ཡས་པ་གསན། ཆེབས་རྟ་མི་བཞོན་པ་དང་། ཤ་ཁྲག་བཞེས་པ་ལྟ་ཞོག་ལག་རྒྱུའང་མི་བྲིས་
 བ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ཆོས་མཐུན་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་མས་སྤྱོད་ཆོ་འདའ་བར་བྱས་པའོ།

གདན་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་ལྷ་མ་འཛིགས་མེད་བདེ་འབྱུང་ནི། ཡང་རྗེས་དཀར་ལྷ་མ་
 བལྲ་དབང་ལྷན་གྱི་སྤྱིང་མོ་རྒྱུང་བའི་བྱ་རྒྱ་འབྱུངས། རྒྱུང་རྒྱའི་རྒྱས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ལ་མཁས་
 བར་གྱུར། རབ་རྒྱ་བྱུང་སྟེ་བསྟན་རྒྱས་དཔོན་པའི་ཚོགས་སུ་ཞུགས། བཅའ་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་
 དང་། འབྱུང་རྒྱུང་དཀྲོལ་གསུམ་ལ་རང་བྱུང་རྒྱུང་པར་གྱུར། རྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུང་དང་།

དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤངས་ཤིང་
བསྐྱེམས་པས་ཉམས་རྟོགས་བཟང་པོ་འབྱུངས། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་དང་། ཉག་སྤ་བསོད་རྒྱལ་
དང་། སྤ་མ་བདེ་པན་རྣམས་ལས་ཀྱང་སྤོན་གྲོལ་མན་ངག་མང་དུ་ལྷས།

གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ལས། རྫོགས་ཆེན་ཁྲིགས་ཆོད་དང་ཐོད་རྒྱལ་
ཀྱི་མན་ངག་ཡོངས་རྫོགས་གསལ་ཏེ་བྱགས་ཉམས་སུ་བཞེས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བའི་ཞལ་ནས།
དགོན་པ་ལ་བཀའ་འགྱུར་ཞིག་གི་མཐུན་ཆེན་སྤྱབས་གསུངས་ནས་དདུལ་ཏི་སྤམ་བརྒྱ་གནང་
བས། བསྟན་རྒྱས་དགོན་པར་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་དང་། གཏིར་མཛོད་དང་། དགོངས་པ་ཟང་
ཐལ་དང་། མཛོད་བདུན་དང་། སྤོང་ཐིག་ཡ་བཞི་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་། གསེར་དདུལ་གྱི་བུམ་པ་
དང་། གཏིར་ཆ་དང་། ཏིང་བདུན་དང་། སུད་རྟོང་དང་། བས་བཟེད་དང་། སྤོན་རྒྱ་དང་།
གཏིར་མ་དང་། གསེར་ཞུ་ལ་སོགས་ཐེབས་འཛོག་མང་དུ་བསྐྱབས། དགོན་པའི་བདག་པོའི་ཁྲི་ལ་
བཞུགས་ནས་འདུས་སྡེར་གཟིགས་རྟོག་འཆད་ཉན་མང་དུ་གནང་། དུས་ཕྱིས་སུ་གཡུ་ཁོག་བྱ་
བལ་བའི་སྤྱི་ལྷོ་ཕྱིང་གོང་མ་ཁང་ན་འཛིགས་མེད་སྤལ་བཟང་གི་གདན་སར་སློབ་མ་བསྐྱུངས་
པའི་ཞར་ལས་བཅས་ཆོ་དང་སྤྱབ་པ་མཉམ་པར་བྱས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ནི། གཡུར་མགོའི་རྗེས་དཀར་ཀྱན་
བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤམ་སུ་འབྱུངས། རྒྱུ་དུའི་དུས་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱང་
སྟེ་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྟན་རྣམས་ལ་
གསལ་སྟོན་མཛད། དབྱང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ནས་རྟོ་གྲུབ་མཁན་པོ་དམ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མདུན་དུ་སྦྱོད་
འཇུག་དང་། སྤོ་སྦྱོང་གི་སྟོར་དང་། དབྱ་པར་མཛོད་མཛོད་འདུལ་བ་དང་། བསྐྱེམ་ལྷ་བཅས་
གསལ་སྦྱོང་ལེགས་པར་གནང་།

དེ་རྗེས་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་སྤམ་མར་བསྟན་ཏེ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་
སེམས་སྟོང་མན་ངག་གི་གནད་ཟབ་རྣམས་གནང་བ་བྱགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པ་
མཐོན་པོར་སླེབས། བར་སྤྱབས་ཤིག་ལ་སྤྱུ་ལྷན་ལ་སྤྱང་གཞི་ཞིག་བྱང་བས། སྤ་མ་གཡུ་ཁོག་པའི་

ཞལ་ནས། འདི་ལ་བསམ་པ་བཟང་པོ་ཡོད་པས་སྐྱེན་གཞི་དེ་ཐེག་མཆོག་ཁོ་རང་ལན་པ་མིན།
ཡུལ་དགོན་ཀྱན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཞེ་སྟོགས་བསམ་ན་མདོ་མང་སྤུལ་སྤྱོད་ལྷང་བསྟན་ཞུས་
ཤིག་གསུངས་པ་ལྟར་བཞིས་པས། མདོ་མང་སྤུལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཅག་གི་དགོན་པར་འདུལ་བ་གཞི་
གསུམ་གྱི་བསྟན་པ་ཞིག་ཚུགས་ཐབས་བྱེད་པ་དང་། སྤྱ་འཁོར་ཀྱན་གྱིས་གནས་བརྟན་སྟག་
མཆོད་དང་། བསྟན་རྒྱས་སྟོན་ལམ་རྒྱན་འདོན་གྱིས་མ་ཆག་ན་སྤྱོད་མཐར་ཕྱིན་འགྲོ། དེ་མ་གྲུབ་
ན་སྤྱ་ཡུན་རིང་དུ་མི་བཞུགས་གསུངས་པས། དེ་ནས་རྟོག་སྤྱོད་བཞི་པ་འཇིགས་མེད་བྱུབ་
བསྟན་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་ལ་ཚུལ་དེ་ཞུས་པ་ན། ཤ་ཆོང་མཁན་པོ་དགོན་མཆོག་ཆོ་རིང་
མཁན་པོ་དང་། དབྱ་མཛད་ཆོས་ལི་དང་། མཆོད་དཔོན་སྐར་རྒྱལ་ནམས་བཏང་སྟེ་དབྱར་ཚུལ་
ལ་གནས་པའི་སྟོལ་བཅུགས། བཤད་སྤྱོད་གྱི་ཐབས་དུ་མས་ལྷང་རྟོགས་གྱི་བསྟན་པ་འཕེལ་རྒྱས་
སྤྱ་བཏང་བས་སྤྱ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་སྐྱེན་གཞི་དྲུངས་སངས་སྤྱོད་པོ་རྟོ།

གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་གཟུགས་སྤྱོད་དབྱིངས་སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱས་
རྟོག་སྤྱོད་བཞི་པ་སྤུལ་སྤྱོད་བྱུབ་པ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱོད་གདུང་དང་། གསེར་གྱིས་བཟོས་པའི་གྲུ་རུ་
སྤང་སྤྱོད་ཐེག་གོན་གྱི་སྤྱོད་བརྟན་ཆེན་པོ་དང་། གཤེགས་ལྷ་སོ་ལཱི་གསེར་སྤྱོད་རེ་རེ་ལ་བྲུ་གང་
བ་རེ་དང་། དར་གྱི་འཕན་གདུགས་སོགས་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་རྟེན་དུ་མ་དགོན་དུ་གནང་། སྤྱོད་སྤྱོད་
ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་འདྲེས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཐེག་ལ་བཞིའི་དབང་དང་། རྒྱུའི་གཏོར་ཆོས་གྱི་དབང་
དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་གསུམ་དང་། སེང་གདོང་དང་། མགོན་པོ་དང་། སྤྱོད་རྟོག་དང་།
ལེན་བདུན་མ་རྣམས་གྱི་སྤྱོད་བྱེད་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱས་གནང་དང་། ཅིན་དམར་གྱི་སྤྱོད་གཏད་
དང་། སྤྱོད་ཐེག་གི་ཆོས་སྤྱོད་ཡོངས་རྒྱུགས་གྱི་སྤྱོད་གཏད་བཅས་གནང་། སྤྱོད་ནས་ལུག་ལྷས་
དགོན་ཞེས་མི་འཕོད་པར་ཐེག་མཆོག་བསྟན་རྒྱས་དགོན་པ་ཞེས་འཕོད་དགོས་ཞེས་མིང་བཟུངས་
སོ།

སྤྱོད་རས་གཟིགས་དངོས་མ་ཁི་སྤྱོད་པ་ལྷ་སྤྱོད་མཆོམས་རའི་སྤྱོད་ཁང་དུ་བྱོན་པ་ལས་
ཆོས་འབྲེལ་དང་། རྒྱ་གར་གྲུབ་ཐོབ་ཉི་ཤུག་པའི་རྣམ་འབྲུལ་སྤྱོད་གནས་སྤྱོད་པ་རིན་ཆེན་དར་

ཀླུ་ཕྱོན་པ་ལས་སྤྱང་གནས་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲིམ་ལུང་དང་། སྤྱི་སྒོན་བྱམས་སྤྱལ་ལས་རྫོགས་ཆེན་
དགོངས་པ་ཟང་ཐལ་གྱི་དབང་གནང་བ་གསན་པ་སོགས་སྤྲུལ་སྤྱེས་ཆེན་རུ་མར་ཞབས་ཏྲིག་
བསྐྱབས་ཤིང་གདམས་ངག་གསན། བསྟན་ཀླུ་དགོན་རུ་སློབ་མའི་ཆོགས་དག་ལ་སྒོན་འགོ་དང་།
དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་དང་། བདེ་གཤེགས་སྟོང་ཐུན་སེལླེའི་ང་རོ་སོགས་མཆོན་ཉིད་ཐེག་པའི་སྐྱར་
དང་། ཐུན་མིན་གསང་སྤགས་ཀྱི་དབང་བྲིད་མང་རུ་གནང་སྟེ་ཆོས་སྤེལ་བསྐྱབས་སོ།

ཁོང་ལ་རང་མཐོང་ང་རྒྱལ་མེད་ཅིང་མཁས་དགུ་དགྲེས་པའི་རྣམ་དཔྱད་ལྡན་པ་དང་།
གྲུབ་མཐའ་རིས་སྤྲུལ་ཆད་པ་ཀུན་ལ་དད་མོས་ཆེ་བ་དང་། བདོག་དགུའི་དངོས་པོ་ཡོད་ཆད་
སྟོང་དག་ལན་གསུམ་མཛད་ནས་བྱ་བཏང་གི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཟུང་། རྫོགས་པ་མཐོན་པོར་སྤྱེབས་
ཤིང་མངོན་ཤེས་དང་གསང་བའི་ཡོན་ཏན་རུ་མ་བརྟེན་ཏེ་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་རུ་གཤེགས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་བར་གྱུར། བོད་རྒྱལ་འགྱུར་གྱི་ཁྲོད་རུ་སྤྱོད་པའི་བརྒྱལ་མང་རུ་བཞེས་མོད་དམ་པའི་
རང་གཤིས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་རྟེན་དགེ་སྟོང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་བཞུགས། ཆོས་སྒོ་
བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་ཀླུ་དགོན་པའི་སྤྱི་ནང་གི་བཀོད་པ་
རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བསྐྱར་རུ་བཞེངས། སྤྱིར་སྤྲུལ་པའི་བསྟན་ཀླུ་དགོན་བསྐྱར་བཞེངས་
ཉམས་གསོ་ལན་གསུམ་ལ་མཛད་པར་བཤད། དགེ་འདུན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཐུགས་མཐུན་བྲིམས་
གཙང་གི་འགྲིག་ལ་བཀོད། སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་རུ་མ་གནང་སྟེ་བཤད་སྐྱབ་འཁོར་ལོ་གཉིས་
ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱན་སྤེལ་ཞིང་རྣམ་པར་དཀར་བའི་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་སྤྱོད་སྤྱེས་
ཀུན་རུ་བྱུང་པར་མཛད། མཐར་སྤྱི་ལོ་1987ལོ་སྟེ་རབ་རྒྱན་མེ་ཡོས་ལོར་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཁོང་
སྤྱོད་འདས་རན་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་བཞུགས་པའི་ས་ཆ་སོགས་འདིར་བྱེད་དགོས་ཞེས་གསང་བའི་ཞལ་
ཆེམས་གསུངས། ཉིན་ཞིག་སྤྱི་དྲོའི་རྒྱལ་ཆོད་ལྷ་ཙམ་ན་མཆོམས་བཞུགས་རི་ཁྲོད་པ་དེར་ཡོད་
ཀུན་གྱི་ཤག་རུ་ཕྱོན་ནས་ཐུག་ནས་འཁོར། ལུབ་མོ་ཐམས་ཅད་མཉམ་རུ་འཛོམས་ནས་ཐུག་པ་
བཞེས་དགོས་གསུངས། སྤྱོད་པའི་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་རྗེས་ཙམ་ལ་དབུ་ཅུང་བསྐྱབས་པས་སེལླེ་ཉལ་
སྤྱེས་ཀྱིས་བཞུགས་ཤིང་། ཕྱི་ཉིན་ཉི་འོད་རི་ཅེར་ཕོག་པ་དང་རྒྱལ་མཉམ་རུ་ཕེབས་སྤྱོད་པོ་

གསུམ་བསྐྱགས་ཏེ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་སླ་མ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ནི། སྤྱི་ལོ་1937ཉེ་རབ་ཀྱལ་མེ་
མོ་སྤང་གི་ལོར་ཡབ་རྩེས་དཀར་འཇིགས་ཀྱལ་དང་། ཡུམ་མགར་བཟའ་བསོད་ནམས་ལྷ་མོ་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། བྱིས་པ་བཅས་དུས་མ་ཡུམ་ལ་རྒྱག་གཟེར་ལངས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ་
རྒྱག་རྩ་བདེ་ནས་གཉིད་དུ་ཡུར་བའི་མི་ལམ་དུ་བསྟན་ཀྱས་དགོན་དུ་སླེབས་ཤིང་དུང་དཀར་
མང་པོ་ཞིག་རྟེན་པ་མིས་པ་དང་གཉིད་ལས་སད་པ་དང་སྐྱེ་འབྱུངས་པ་དུས་མཉམ་བུང་བར་མ་
ཟན་གྱིས་རྒྱན་པར་སྤྱིང་བར་བཤད། བྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས་སུ་མི་ལམ་གྱི་སྤང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་འཆར་
དུ་ཡོད་པ་ཅན་ཞིག་ལགས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བ་མེ་བྱི་འེ་ལོར་པ་ལེ་པ་སྤྲོ་ཆོས་དབྱིངས་ལས་ཀ་
ཁའི་སྤྱི་མོ་དང་། འཇམ་དཔལ་བསྟོད་པ་གང་སྟོ་མ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་སྤྲོ་ཆོགས་སོགས་སྟོག་ལེགས་
པར་སྦྱངས། སླ་མ་རིག་དོར་དང་། རྒྱ་གདོང་དགོན་པའི་སླ་མ་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་དུང་དུ་ཐོས་
སྟོལ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་སོགས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་ཆོས་རྒྱུད་མ་ལུས་པའི་སྟོག་
དང་། རྒྱག་ལེན་རྣམས་ལེགས་པར་སྦྱངས། རྒྱ་གདོང་སླ་མ་ཤེས་རབ་མེ་འབར་གྱི་དུང་ནས་སྟོན་
འགྲོའི་བྲིད་གསན་ཅིང་འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་རྒྱུད་ལེགས་པར་མཛད།

མཁར་སླ་མ་མཁྱེན་རབ་དང་། པ་སྤྲོ་ཆོས་དབྱིངས་ལས་གནམ་ཆོས་ཙ་རྒྱུད་འཕྱུལ་འཁོར་
དང་། ཤེས་རབ་མེ་འབར་ལས་རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་དང་། སྤྲོ་རྒྱུད་དང་། མི་ལམ་
རྒྱུད་བ་སོགས་ཀྱི་དམར་བྲིད་ཟབ་མོའི་གདམས་པ་རྣམས་མཐོས་ཤིང་སྦྱངས། གཙང་མདའི་སླ་
མ་རིག་རྣམས་ལས་གཏེར་ཆེན་རྒྱ་སྤྱིང་པའི་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཡོངས་རྫོགས་དང་། རྫོགས་
ཆེན་བྲིད་ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་དང་། དེའི་འགྲེལ་བའི་སྤྱུ་ལུང་གི་སྟོར་ཆ་ཆང་གནང་བ་
གསན། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་བསྟན་ཀྱས་དགོན་གྱི་བཤད་གྲུབ་ལྷགས། དེར་གྲུབ་ཆེན་དགོན་
ཀྱི་ཤ་ཐང་མཁན་པོ་དགོན་མཆོག་ཆེ་རིང་ངམ་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཉིད་བཞུགས་པའི་མདུན་དུ་ནངས་
མོ་ཞིག་ལ་མཇལ་དུ་བྱིན་པ་ལ། མཁན་པོའི་ཞལ་མཇལ་མ་ཐག་ཏུ། མཁན་པོ་གདན་ལས་
བཞེངས། བྱོད་ངེད་རྩོ་གྲུབ་དགོན་པའི་ཨ་མུ་མཁན་པོ་དམ་ཆོས་བཟང་པོའི་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཡིན་ངེས།

མདང་བདག་གི་མི་ལམ་དུ་མཁན་པོ་དམ་ཚེས་བཟང་པོས་ཁོ་པོ་གནས་འདིར་ཡོད་ཅིས་གསུངས་ནས་ང་རང་གི་ཉལ་བྲིའི་ཉིང་མ་ད་ལྟ་བྲོད་ཡོད་པའི་ས་འདིར་བཞུགས་པ་གསལ་བར་མིས་སོང་། བྲོད་ཉིད་ཨ་ཁྱེ་མཁན་པོའི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡིན་པར་ཐག་གིས་ཆོད་གསུངས་ཏེ་ཆུར་མཇལ་དར་གནང་གྱི་ཐུགས་དགུས་ཚུལ་ཆེར་མཛད། རྗེས་སུ་དགོན་པའི་སླ་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཨ་ཁྱེ་མཁན་པོའི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ངག་སྒྲོས་སུ་མཆིས། འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ཁོང་གི་ཉམས་སྤང་དྲན་པའི་ངོར་ཡང་རྡོ་གྲུབ་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་གདན་ས་རི་བོད་ཀྱི་ཆགས་དབྱིབས་བཀོད་ཚུལ་དང་། སྐར་མཆུའི་རི་བོད་དུ་སྡོན་ཆད་བཞུགས་སྡོང་བའི་ཉམས་སྤང་སོགས་འབྲལ་འབྲལ་དུ་ལན་མང་བྱང་བས་ཨ་ཁྱེ་མཁན་པོ་དམ་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ངེས་སྟམ་པ་ནི་ཁོང་རང་ལ་ཡང་བྱང་བར་བཤད་དོ།

མཁན་པོ་དགོན་མཆོག་ཆེ་རིང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་ལས། འཇམ་དཔལ་བསྟོད་པ་གང་སྟོ་མའི་འགྲེལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་འཕྱོགས་ཆོག་དང་། སྟོད་འཇུག་གི་བྲིད་དང་། བདེ་སྟོན་འགྲེལ་བའི་བྲིད་རྣམས་གསན། སླ་མ་གནས་ཐར་ལས་ཀུན་བཟང་སླ་མའི་ཞལ་ལྷང་གཡུ་ཁོག་ཞལ་རྒྱན་མཆན་ཅན་དང་། མཁན་པོ་པད་སེང་ལས་འདུལ་བ་མཆོ་རྒྱུ་དང་། གནམ་ཅིངས་ལྡིང་དང་། ཆོ་ཤུལ་མཁན་པོ་དངོས་གྲུབ་ལས་ངེས་སྟོན་དང་། སྡོམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་བྲིད་བཅས་གསན་པ་དང་། རྡོ་གྲུབ་བཞི་བ་སྐུ་ལ་སྐྱེ་བྱུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྟིང་ཐིག་ཡ་བཞིའི་དབང་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ཞི་བློ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཆེན་མོ་དང་། གསོལ་འདེབས་ལེའུ་བདུན་མའི་དབང་དང་། ཐོས་གྲོལ་གྱི་དབང་དང་། མཆོན་བརྗོད་ཀྱི་ལྷགས་ལྷང་དང་། སྐྱེ་སྟོན་བྱམས་སྐུལ་ལས་ཀུན་བཟང་དགོངས་པ་ཟང་ཐལ་གྱི་དབང་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་གསུམ་གྱི་དབང་ལྷང་དང་། མཁན་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་བྱུང་བཟལ་ལས་དབྱུད་སྟོམ་འཁོར་ལོ་མ་སོགས་བྲིད་ལྷང་མང་པོ་མཐོས་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་བསྟེན་ཏེ་ཐོས་བསམ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གཞིལ་བར་མཛད།

བྲོད་པར་དུ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུ་པ་ནས་ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སྟོ་གྲོས་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ཏེ་སྟིང་ཐིག་སྟོན་འགྲོ་ཅ་འགྲེལ་གྱི་གདམས་བྲིད་ལེགས་པར་གསན། འབྲུམ་ལྷའི་

ཆོས་སྒོ་བསྐྱར་འབྱུང་ལ་ཉེ་བའི་རུས་སུ་ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཛིགས་མེད་ཐུན་
 ཆོགས་འབྱུང་གནས་དཔལ་བཟང་པོ་འཛི་ཆེན་གྱི་ཉལ་དུ་བཞུགས་པའི་མདུན་དུ་བྱོན། རྟོགས་
 འབྱུལ་ཞུས་པས་ལེགས་སོའི་དབུགས་དབྱུང་དང་གཟེངས་བསྟོད་ཆེན་པོ་གནང་སྟེ་སྤྱགས་མཉེས་
 པར་གྱུར། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་སེམས་བྲིད་ཀྱི་གདམས་ངག་གནང་བར་གསོལ་བ་ཡང་ཡང་
 བཏབ་པས། མཁན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་གྱང་། ད་རྒྱུད་རེ་ཞིག་རུས་ལ་མ་
 བབ་འདུག། རུས་འབྱུར་གྱི་རྩུབ་སྟོན་འདིའི་མཆུག་ལོ་ཤས་ནས་རྫོགས་འགོ། དེ་རུས་ཁོ་པོ་ཡང་
 གནས་སྟོར་ཏེ་ལྷགས་ཁྱུང་གཏེར་ཆེན་གྱི་གདན་ས་སྤྱད་དུ་ཆོས་སྐྱར་ཞིག་འདེབས་ཆིས་ཡོད་

པས་དེ་རུས་ཁྱོད་དེ་རུ་ཤོག་ཅིག་དང་མཇུག་ཁྱོད་དང་མཇུག་ཅི་དགོས་ཐམས་ཅད་གནང་གསུངས་ནས་ཆོས་འབྱུང་གནང་ཞིང་། ཐུགས་དགུས་བཞིན་པའི་དང་རུས་འབྱུང་སྐབས་ཀྱི་གསུང་འཕྲོས་སྒྲ་ཆོགས་གནང་། ཉིན་གཉིས་ལ་དེ་གར་བཞུགས་པ་ལ་མཁན་ཆེན་སྐུ་མའི་ཞལ་ནས། ད་ཁྱོད་གསེར་ཁོག་རྒྱ་ཕྱིར་ལ་བྱོན་སོང་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་པ་ཡུལ་དགོན་པ་བཅས་གསལ་བར་ཤེས་སོང་། ཁྱོད་རང་ཁོ་བོ་ལ་འདུན་པའི་སློབ་མར་གྱུར་སོང་བས་ཕྱིས་ནས་བདག་གིས་ཁྱོད་ལ་སྐད་ཅིག་གཏོང་། དེ་རུས་ཁྱོད་མཇུག་དག་ལྷ་རྒྱ་ཤོག། ཁོ་བོའི་རྒྱུད་ལ་ཅི་ཡོད་བཤད་པར་བྱ། ཁྱོད་བཙུན་པ་ཉམས་ལེན་བཟང་པོ་ཅན་ཞིག་འདུག། རུས་འདི་འདྲའི་སྐབས་སུ་སྐུ་མ་བསྐྱེན་པ་དང་། གདམས་དག་ཉན་འདོད་པ་དེ་ངོ་མཚར་ཆེ་སོགས་གསུངས་ནས་བསྐྱེད་དང་བཀའ་སློབ་མང་རུ་གནང་ངོ་།།

དེ་ནས་རང་ཡུལ་རྒྱ་ཕྱིར་བྱོན་ནས་ཕྱག་འབུམ་ཐེར་བཞི་སོགས་འབུམ་ལྗེའི་གསོག་སྦྱོང་ཚད་ལྡན་མཛད། བ་ལེ་ཚང་ཞེས་པའི་བྱིས་རྒྱ་གསུང་བསྐྱོས་མཛད་ནས་ཡོད་པའི་རུས་ཤིག་ན་ཐུན་ནང་རྒྱ་གསུང་སྐབས་མ་ཡིན་ཟེར་བས་ནམ་མཁའ་ནས་རྩོ་རྩེའི་མིག་འཕྲོད་ཅིག་ཅས་པའི་སྐུ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་བསམ་པར་རྒྱུད་རུའི་རུས་ནས་ཞི་གནས་ལ་དགའ་བས་དེ་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་གོམས་ཆེས་པས་གཡོ་ཐོབ་གོམས་བརྟན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཉམས་ལྗེ་ལས་རང་རྒྱུད་བརྟན་པའི་ཉམས་ཅན་ལ་སླེབས་འདུག་པ་འདྲ་བས། ད་ཞི་གནས་དེ་ཅན་གྱིས་ཆོག་པར་བྱས་ནས་ལྷག་མཐོང་ལ་བསྐྱེད་པའི་བརྒྱ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན། ཕྱིས་སུ་ཆོས་རྩེ་སྐུ་མ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་སྤུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་མཐུན་ནས་མཁའ་འགོ་སྟོང་ཐིག་གི་བྲིད་གསན་སྐབས་རྩོ་རྩེའི་མིག་ཅས་པའི་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་རྟེན་པས་སྤར་གྱི་ཡུང་བསྐྱེད་ལ་ཡིད་ཆེས་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་སྤུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་མཐུན་རུ་ཐོག་མར་ཐེབས་ལོ་ནས་བཟང་བྱ་གསུམ་གྱི་རྩེས་སུ་མཁན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུས་སྐུ་རུང་སྐར་རྒྱ་བྱོན་ཅིག་ཅས་པའི་གསུང་འཕྲིན་གནང་བ་འབྱོར་བས་སྐུ་རུང་རུ་ཐེབས། མཁན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་

རྒྱུ་ནས་མྱེ་བཅུན་སྒྲིང་ཐིག་གི་དབང་བསྐྱར་བ་གསན། མྱེ་བཅུན་སྒྲིང་ཐིག་གི་མན་ངག་སྟོན་འགོ་ནས་དངོས་གཞིའི་བར་དུ་ཁོང་རང་གཅིག་སྤུ་ལ་ཆིག་བརྒྱད་དུ་གནང་། དེ་ཡང་འབྲུམ་ལཱི་གསོག་སྒྲིང་ཆོད་ལྷན་མཛད་པས། སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་སྒྲགས་ནས་དངོས་གཞིའི་ཟབ་བྲིད་ཞིབ་རྒྱས་སུ་གནང་ཞིང་། མྱེ་བཅུན་སྒྲིང་ཐིག་གི་དབང་དང་། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་དང་། ཉག་སྤྲ་བསོད་རྒྱལ་གྱི་མྱེ་བཅུན་སྒྲིང་ཐིག་གི་བྲིད་ཡིག་གཉིས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གནང་ངོ་།།

དེར་མཁན་པོ་འཇིགས་དབང་མཁན་པོ་དང་། མཁན་པོ་སྐྱེག་རྡོར་ལས་སྒྲོབ་མཛད་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆོང་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སྒོང་གི་བསྐྱབ་པ་བཞེས། གཞན་ཡང་མཁན་ཆེན་པའི་རྒྱུ་རྒྱུད་གསང་བ་སྒྲིང་པོའི་དབང་དང་། བཀའ་ཡོངས་རྫོགས་འདུས་པའི་དབང་དང་། འཇམ་དཔལ་རྒྱུད་ལུགས་ཀྱི་དབང་དང་། གོ་ལོད་ཀྱི་དབང་དང་། སུར་པའི་དབང་དང་། སྤྲ་མ་ཡང་ཉིག་གི་དབང་སོགས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་དབང་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་དང་། གནས་ལུགས་མཛོད་དང་། གསང་འགྲེལ་སྟོགས་བཅུའི་ཐུན་སེལ་དང་། སྤྱི་དོན་མཛོད་ལྗེ་དང་། སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྒྲིང་པོ་དང་། ངལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་དང་། རང་གོལ་སྐྱོར་གསུམ་དང་། སྤྲ་མ་ཡང་ཉིག་གི་ལྷང་བྲིད་དང་། མཁའ་འགོ་སྒྲིང་ཐིག་གི་བྲིད་རྒྱས་པ་སོགས་གོལ་བྱེད་བྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསན་ཅིང་། གསན་པ་ཅམ་དུ་མ་བསྐྱར་བར་བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སུ་སྤངས། བསྟན་རྒྱས་དགོན་དུ་སྐྱབ་གྲུའི་སྤྲ་མའི་གཙོ་བོར་བཞེས་ཏེ་སྐྱབ་གྲུའི་ཕྱི་ནང་གི་བཀོད་པ་ཡོ་བྱད་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་བསྐྱུན་ཅིང་སྐྱབ་གྲུ་གསར་དུ་བཞེངས། སྐྱབ་གྲུ་བ་རྣམས་ལ་དཔལ་ལྷུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་དག་ཐུན་བཞེར་ཉམས་ལེན་བྱེད་ལུགས་དང་། འབྲུམ་ལྷ་གསོག་ལུགས་དང་། ལོ་སྟོད་དུ་གྱུ་ཅུ་དག་པོའི་དགུ་སྐྱབ་དང་། ལོ་སྟོད་དུ་སུར་བའི་དགུ་སྐྱབ་དང་། ཁྱ་རེར་ཡར་མར་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཉེར་ལཱི་ཆོགས་མཆོད་ཀྱི་ཐུག་སྟོལ་རྣམས་ལེགས་པར་བཅུགས། བགང་བྱ་བྱིལ་པོ་ཉེར་བདུན་ལ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་གྲུའི་སྐྱབ་དཔོན་སྤྲ་མའི་བྲུང་བཞེས། སྤྲ་མ་སྐྱ་གསུམ་སྐྱབ་པའི་སྟོལ་ཉམས་པ་སྤྲར་ཡང་གསར་དུ་བཅུགས། གཞན་ཡང་དགོན་པའི་གྲ་རྒྱུང་རྣམས་ལ་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་བྲིད་སོགས་ལྷང་དང་ཟབ་བྲིད་དུ་མ་དང་། ལྷ་སྟེ་ཡོངས་ལ་ལོ་རེ་རེར་

བདེ་ཆེན་ཞིང་སྐྱབ་དང་། ཞིང་ཁྲིད་རེས་མོས་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་མཛད་པ་བགྲང་བྱ་སྲུང་ཅུར་ཉི་ཤེས་
བསྐྱབས། འཛིག་ཉེན་ཉེད་བདེ་གྲགས་བསྟོད་ཀྱི་དབང་པོའི་གཞུང་སྲུང་སྲུ་མི་འབྲངས་པར་སྐྱབ་པ་
ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་ནས་བཞུགས་པ་སོགས་མཛད་པ་གཙང་ལ་ཡོན་ཏན་མངའ་བའི་སྐྱེས་བུ་
དམ་པའི་རང་ཚུལ་ཡོངས་སྲུ་རྒྱུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རྗེས་དཀར་སྤྲ་མ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་
ཞེས་སྤྲ་མ་མཛན་ལྟར་དང་། དགེ་སྦྱོར་འདུལ་གཙང་དང་། རྟོགས་པ་མཛོག་ལྟར་གྱི་རྣམ་ཐར་
ཅན་དུ་ཡུལ་སྡེ་ཡོངས་ལ་གྲགས་ཤིང་བྱུང་བོ།

གདན་རབས་བཅུ་བཞི་པ་དཔོན་སྐུལ་དཔལ་ལྷན་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་ནི། ཡབ་བྱུབ་པའི་
དབང་ཕྱག་ཆེན་པོའི་བརྒྱུད་པ་ཟམ་མ་ཆད་པའི་རིགས་རྩས་གཡུར་མགོའི་རྗེས་དཀར་སྤྲ་མ་ཉེ་དང་
ཡུལ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྲུ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་པོ་རྟ་ཡི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1954ལོར་ལྷས་བཟང་པོ་དུ་མ་
དང་བཅས་ཉི་སྐུ་བཞུགས། རྟོ་བྱུབ་སྤྱིང་སྐུལ་རིག་ལོའམ་རིག་འཛིན་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཛན་གྱིས་
རྗེས་དཀར་སྤྲ་མ་པམ་དབང་ལྟར་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་པར་སྤྲ་མ་ཐེག་མཛོག་བསྟན་འཛིན་ལ་
གསུངས་པ་དང་། རྗེས་སྲུ་མེ་ར་ཡང་སྐུལ་དང་། སྐྱག་ལུང་དཔོན་པོ་མཁའ་སྦྱོར་རྣམ་གཉིས་གྱིས་
ཀྱང་སྤྲ་མ་པམ་དབང་ལྟར་གྱི་ཡང་སྐུལ་ཡིན་པའི་བརྟགས་བབས་གྱིས་ངོས་བཟུང་། སྲུ་པོ་སྤྲ་མ་
ཐེག་མཛོག་བསྟན་འཛིན་དང་། འཛིགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཁུན་དུ་འབྲི་སྟོག་སྐྱུངས་པས་ཆོགས་
མེད་དུ་མཁུན། སྐུ་ན་རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སྐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་། བསྟན་རྒྱས་དགོན་
དུ་ཆོགས་སྲུ་ཞུགས་ཤིང་ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོད་དང་། འདོན་དབྱངས་རྟ། བཅའ་རྒྱུང་འབྱུང་གསུམ་ལ་
སྐྱུངས་པ་སྐུལ་སྐྱིན་མཛད། གན་མ་ཆོས་སྟོན་འགོ་སོགས་མདོ་སྐྱགས་ལམ་གྱི་རིམ་པར་གསན་
བསམ་མཛད་མགོ་བརྩམས་པ་ནས་བོད་ཡུལ་དུ་བྱིང་འབྱུག་ལངས། དུས་འགྱུར་གྱི་ཁྲིད་དུའང་སྐུ་
བཅུན་པའི་རང་ཚུགས་བཟང་པོ་མ་འདོར་བར་སྟོག་དུ་ཆོས་ལ་སྐྱགས་བརྩོན་ལྟོད་མཛད།
བསྟན་རྒྱས་དགོན་པ་ཡང་བོད་ཁམས་སྤྱི་དང་མཚུངས་པར་གཙུག་ལག་ཁང་ཉེན་དང་བཞེན་པ་
ཐམས་ཅད་རྩ་བ་ནས་བརྒྱགས་ཉི་ཞིག་ཤུལ་གྱང་རོ་དང་། ས་སྤང་རྟོ་སྤང་ཅམ་ལས་མེད་པར་
བྱུང་། བསྟན་པ་བསྐྱར་གསོའི་དུས་ལ་སོན་པ་ན་དཔོན་པོ་ཐེག་མཛོག་བསྟན་འཛིན་དང་། སྤྲ་

བསྟན་ཆུས་དཔོན་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་ཁུར་རྒྱ་ཆེན་
པོ་བཞེས་ཏེ། སྤྱ་གསུང་བླགས་རྟེན་སྒོའི་ར་བ་ལས་འདས་པའི་རྒྱ་ཆེ་བ་ཟང་ནས་བཞེངས། མཆོད་
པའི་ཡོ་བྱད་རྩ་ཆོགས་དང་། ཁྱད་པར་རུ་རོལ་མོ་དང་། འདར་སིལ་དང་། སྤྱག་ཆལ་དང་། སིལ་
སྟན་དང་། རྒྱ་སྒྲིང་དང་། རུང་དམར་དང་། སྟོས་ཕོར་དང་། བཤར་རྩ་བཅས་དང་། གཏོར་
ཆས་དང་། འཕན་གཏུགས་ཡོ་བྱད་དང་། འཆམ་གོས་ཞལ་འབག་ལ་སོགས་པ་རིན་ཐང་དང་ལྷན་
ཞིང་སྤྱས་ལེགས་རྒྱ་ཆེ་བ་རུ་མའི་བཞག་པ་སོགས་ཀྱང་གངས་མེད་ལ། མདོར་ན་དཔོན་པའི་
སྤྱི་ནང་གི་བྱ་བ་ཆེ་སྤྱ་ཐམས་ཅད་དང་། དུལ་ཕྱེར་དགེ་སྤུལ་དང་། རིམ་གྲོ་སྤྱབ་པ་དང་། གཤིན་
པོའི་སྤས་འདྲེན་སོགས་གང་ལ་གང་འདུལ་དང་ཅི་ལ་ཅི་མཁོའི་ལས་ཡོད་དོ་ཙག་གི་ཁུར་ཆེན་
སྤྱག་རུ་བཞེས་ཏེ་བསྐང་བྱ་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་ཡུན་ལ་དཔོན་པའི་གདན་ས་བའི་ཁྱི་ལ་བཞུགས།
འདུལ་བའི་བསྟན་པ་རྩམ་ཟད་ཀྱི་མར་མེ་ཉྟ་བྱུར་བྱུར་པ་ལ་དཔོངས་ནས་རབ་བྱུང་དང་། བསྟན་
རྩོགས་ཀྱི་ཕྱོམ་རྒྱན་སྟེལ་ཏེ་རུར་སྒྲིག་རྒྱལ་མཆོན་འཁང་བའི་སྟེས་གསེར་ཁོག་གི་ཡུལ་གྱ་རུ་

འགོངས་པར་བྱང་བ་ཡང་ཁོང་གི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱང་ལ། བརྟན་རྒྱས་དགོན་པར་བྲིམ་སྟགས་
 པ་གཅིག་ཀྱང་ཆོགས་སུ་བྱགས་མི་ཆོག་པའི་འདུལ་དགོན་གཙང་མེད་ཏུ་གྱུར་པའང་དམ་པ་གོང་
 མའི་བྱགས་བཞེད་དང་། ཁོང་གི་མཛེད་འཕྲིན་བཟང་པོ་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། །བརྟན་རྒྱས་དགོན་
 པའི་གདན་ཁྲི་ལས་བཟུར་རྗེས་རི་ཁྲོད་ཏུ་བཅད་རྒྱ་དམ་པོའི་སློ་ནས་སྡིང་པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་
 ལ་བྱགས་བཙོན་ཆེན་པོས་སྦྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྡེར་བཞིན་ཞབས་པད་བརྟན་པར་བཞུགས་
 པའོ།

གདན་རབས་བཙུག་པ་དཔོན་སྐུལ་ཆེ་རིང་སྐུབས་ནི། གསེར་རྟ་སྤང་ཤོ་རབ་སྡེ་བར་
ཡབ་རྗེས་དཀར་པད་རྡོར་དང་། ཡུལ་གཙུག་བཟའ་ལོ་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་སྐུས་སུ་སྐྱེ་ལོ་1971ལོ་སྡེ་
རབ་རྒྱལ་ལྷགས་པག་ལོ་ཉི་ཤེས་བདུན་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ལ་ངོ་མཆོར་བའི་ལྷན་དུ་མ་དང་བཅས་
སྐྱེ་འབྱུངས། སྐུ་ན་ཚུར་དུ་འུ་ནས་ཁྱ་པོ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་དང་། ཆེ་དབང་རིག་འཛིན་
གཉིས་ཀྱི་དུང་ནས་ཡི་གེའི་སློབ་དཔ་པར་བསྐྱབས། ཆོས་སྦྱོང་ཆེ་ག་དག་གི་འདོན་རྟ་ལྷག་ལེན་
ནམས་ཀྱང་ལེགས་པར་སྐྱུརས། ཁྱ་པོ་ཁྱ་མ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་དང་ལྷན་དུ་ཁྱ་ཏུང་ཆོས་སྐར་
དུ་བདག་ཅག་གི་རིགས་བདག་ཁྱ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་མགར་སློང་གཉེར་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ་
དུས་སུ་ཁོང་གིས་བྱིད་ཀྱི་ཆ་དུ་འདི་རྒྱ་འདྲེ་ཁྱ་མ་ཆེ་རིང་སྐུབས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་འབྲུལ་མེད་ཡིན་
པས་བྱིད་ཀྱི་བརྟན་དཔོན་ལ་ཕན་ཚུགས་པ་ཞིག་འབྱུང་གསུངས་པ་དང་། ཀུལ་མོག་མོག་ཆེ་སྐུལ་
སྐྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་ཁོང་ནི་རྗེས་དཀར་རྒྱ་འདྲེ་ཁྱ་མ་ཆེ་རིང་སྐུབས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་
པར་ངས་ལ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོངས་ལ་གྲགས་སོ།།

རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྒྲིལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1980ལོ་ནས་ལྷང་རྟོགས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ཚོས་བསམ་ལ་
བཙོན་པའི་དབྱ་བཅའ་ས་ནས་གསེར་ཁྲ་མ་རྒྱུ་གི་ཆོས་ཐེར་མཁས་གྲུབ་དབང་པོ་གཙུག་ལྷན་གྱི་
མཁན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ལོར་གྱི་འཇིགས་མེད་སྤྱན་རྒྱལ་གསུང་གནས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ།
དཔལ་སྤྱོད་སྒོན་འགྲོའི་བྱིང་དང་། སྤྱོད་འཇུག་དང་། སྒོམ་གསུམ་དང་། འདུལ་བ་མཆོ་སྒྲིག་
ཆེ་ཆུང་དང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞི་དང་། ཏུས་འཁོར་དབང་ཆེན་

ནམས་གསན།

མཁན་པོ་སྒྲིག་པའི་དོ་རྩེའམ་སྒྲིག་དོར་གྱི་མདུན་ནས་དག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་མཐོན་ཏེ་
ཀྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བྱིས་ནས་བྱིས་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་། དག་སྟོང་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་
མདོ་མང་སྤུལ་སྤུ་ཏིལ་ཏིལ་མདུན་ནས་ཀྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོའི་ལྷགས་ལུང་ཡོངས་
རྒྱལ་གསན་པ་དང་། མཁན་པོ་འཇིགས་པོ་ལས་སྟོང་ཐིག་རུམ་གཉིས་གྱི་ལུང་ཆ་ཆོང་དང་།
ཁུ་བོ་སྤྲ་མ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་མདུན་ནས་ཀམ་སྒྲིང་པའི་ཞི་ཁྲོའི་བསྐྱེད་རྒྱལ་ཆེན་མོ་
དང་། ཀུན་བཟང་དགོངས་པ་བཟང་ཐལ་གྱི་དབང་དང་། སྤྲ་མ་རིག་འཛིན་ཏི་མའི་རྒྱུར་ནས་
ཁོང་གི་གཏེར་ཆོས་ཡོངས་རྒྱལ་གྱི་དབང་ལུང་དང་། རྒྱལ་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་གྱི་གདམས་
པ་དང་། རྒྱག་སྒྲིང་མ་སྤུལ་ཆོས་གྱི་ཏི་མ་ལས་རྒྱུའི་ཆོས་སྟོར་གྱི་དབང་ལུང་དང་། མཁན་པོ་
ཆོས་དབྱིངས་ཁྲབ་བཟུལ་ལས་རྟོགས་ལྡན་ཆུན་པོའི་སེམས་ངོ་མཚུབ་བྲིད་གྱི་གདམས་པ་དང་།
དོ་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་སྤུལ་སྤུ་ཐུབ་པ་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་གྱི་དབང་གསན་པ་སོགས་བཤེས་
གཉེན་རུ་མ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་གསན་སྟོང་སྟོང་མེད་མཛད། མཁན་ཆེན་
མཁས་པའི་དབང་པོ་ཚུལ་བྲིམས་སྟོ་གོས་ཀྱིས་མཁན་པོ་མཛོད་པའི་མཁན་སྟོབ་གངས་ཆོང་བ་
ལས་བསྟན་པར་རྒྱལ་པ་དག་སྟོང་གི་སྟོན་པ་ལེགས་པར་བཞེས་ཏེ་བསྐྱབ་གསུམ་མིག་འབྲས་
བཞིན་རུ་བསྐྱངས་པས་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་བྱ་མཚོག་དམ་པར་གྱུར་ཏོ།

མཁན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་མཚོག་རྒྱ་ནག་རི་
བོ་ཅེ་ལྷར་ཐེབས་རུས་ཁོང་གྲ་འཁོར་རུ་ལྷགས་ཏེ་ཁོང་དང་ལྟན་རུ་གནས་མཇལ་ལ་བྱོན། རི་བོ་
ཅེ་ལྷར་ཆོས་རྒྱུ་གང་གི་ཆོས་བྲིད་གསན་པ་དང་། བཟང་པོ་སྟོང་པའི་སྟོན་ལམ་འབྲམ་ཐེར་བཏོན་
པའི་ཆོགས་གྲལ་རུ་ལྷགས། ཆོས་རྒྱུ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུའི་ལྷགས་བསྐྱེད་རི་བཞིན་དཔང་པོར་
བཞག་སྟེ་དམ་པ་ཁོང་རང་གིས་ཀྱང་རང་དང་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་རུ་ལྷགས་བསྐྱེད་
དང་སྟོན་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཏབ། མི་ལམ་རུ་རྩེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་མཇལ་བའི་སྤང་
བ་ཡང་བྱུང་ངོ་།

ཁྱེད་ཀྱི་ཅིན་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་ཕེབས། ཀྱུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེས་པའི་གསེར་ཞལ་མཇལ་ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་གསལ་ཅིང་གསུང་སྤྱིང་ཕུལ། དེར་སྟོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དུང་ཆེན་པོར་ཡང་མཇལ། གཞན་ཁྱེད་ཀྱི་པོ་བྱ་འཛིན་དང་། ས་ཡི་སྤྱིང་པོའི་གནས་དཔལ་རི་ཅེ་དགུ་དང་། སྤང་ཆེན་འགྲིང་རི་དང་། བྱམས་པ་རྒྱ་གཟིགས་མ་བཅས་ལ་མཇལ་བ་དང་། བོད་ཡུལ་དུ་འང་ལྷ་ས་དང་། བསམ་ཡས་སོགས་གནས་ཆེན་ནམས་སུ་མཇལ་ཕྱག་གནས་བསྐྱར་གྱིས་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོན་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་2011ལོ་སྟེ་རབ་རྒྱན་ལྷགས་ཡོས་ལོར་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱོན། རྒྱ་བས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཅུ་བཞི་པའི་གསེར་ཞལ་མཇལ། རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་འཕྱོགས་ཆོག་དང་། རྒྱལ་སྐུ་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མའི་ལྷགས་བྲིད་སོགས་ཆོས་འབྲེལ་སྒྲ་ཆོགས་དང་། རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་གསལ་རྟོ།།

མཆོག་སྐུལ་དཔལ་ལྷན་ཀྱན་བཟང་ཉི་མའི་བཀའ་ལྟར་བསྟན་རྒྱས་དགོན་པའི་གདན་རབས་ཀྱི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་རྒྱ་ཆེ་བ་བཞེངས། དབང་ལུང་གཞུང་བྲིད་ཀྱི་ཆོས་ཆར་གང་འཆོམ་དུ་ཕབ། དགོན་པའི་སླ་སྤྱོད་ལ་ཀྱི་འགྲིག་སྟོལ་དམ་པོར་བསྐྱམས། ཆོས་སྟོལ་ཅི་ཡོད་སླ་མ་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་དུ་རྒྱན་འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བཏང་། དགོན་པ་དང་། ལྷ་འབངས་ཀྱི་ཆོས་འདོན་ལ་དཀར་ཟས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བ་སོགས་བཤད་སྐབས་ཀྱི་མཛད་པ་དང་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་དགོན་པའི་བྲི་བ་དང་བསྟན་བདག་གི་ཁུར་མི་ལོ་ཉེར་བདུན་ལ་བཞེས། ད་ལྟ་འོད་གསལ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྤྱིང་པོའི་དོན་ལ་ཐུགས་ཅེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བཞིན་ཞབས་པད་བཏན་བཞིན་པའོ།།

གདན་རབས་བཅུ་དྲུག་པ་སྐུལ་སྐྱེ་འཛིགས་མེད་ཕུན་ཆོགས་ནི། གཡུར་མགོའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སླ་མ་འཛིགས་མེད་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་རྡོ་བྱུབ་བཞི་བ་སོགས་སླ་མ་འགའ་ཡིས་ངོས་བཟུང་། སྐྱེ་ན་རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་དུར་སྤྱིག་གི་རྒྱལ་མཆོན་ཕྱག་དུ་བཞེས། མཁན་པོ་འགྱུར་མེད་རང་བྱུང་སོགས་ལས་མདོ་སྐུ་རིག་གནས་

དེ་ཡན་ཆད་ནི་གདན་ས་བརྒྱུངས་པའི་སྤྲོ་རབས་དག་གི་མཛོད་པ་མདོར་བསྐྱུས་ཅན་
སྟེ། ད་ནི་དགོན་འདིར་མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྤྱད་པའི་སྦྱོས་བྱ་གཞན་བལྟས་
པ་ནི། སྤྲོ་མ་རིག་འཛིན་རྫོ་རྩེ་ཞེས་པའི་སྦྱོས་ཆེན་ཞིག་བྱོན་ལ། ཁོང་ནི་གསེར་རོང་རྩེས་དཀར་
ཤོ་རབ་རྒྱ་ཡབ་རྒྱུ་མདའ་རྩེས་དཀར་ཡོངས་འཛིན་དང་། དུམ་ལྷ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་སྤྲོ་མ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤུན་ཐ་རྒྱུད་རྒྱ་ལྟུངས། རྒྱུད་རྒྱུད་རྒྱས་ནས་ཁྱ་བོ་དང་། ཞང་པོ་ལས་ཡི་གེ་དང་
ཆོས་སྦྱོང་ཆོ་ག་དག་བསྐྱབས། སྦྱོན་ཤིན་རྒྱུ་རྒྱུད་རྒྱས་ནས་མིག་འབྱེད་འཇུག་གི་རྒྱས་ཀྱན་རྒྱ་
ཚོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་གཙོ་འཁོར་ནམས་གྱིས་ཞལ་ནས་རྒྱན་མཇལ་པའི་དག་རྒྱན་མཆིས། ཞང་པོ་སྤྲོ་
མ་ཀམ་བསྟན་འཛིན་སོགས་ལས་གནས་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་མདོ་སྨྲས་བཀའ་གཏིར་
གྱི་ཆོས་དང་དབང་ལུང་མང་པོ་མདོས། སྤྱད་པ་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་ཉམས་ལེན་བཟང་པོ་རྒྱུད་

ལ་འབྱུངས།

ཁྱད་པར་དུ་ཐུན་མིན་གྱི་སྤྲོ་མ་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གཙུག་གི་
འོར་བུར་བསྟེན་ཏེ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་གྱི་གདམས་པ་ཆ་ཆོད་གསན་ཅིང་ཐུགས་
ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྫོགས་པ་མཆོག་ལྡན་གྱི་ནལ་འཕྱོར་པར་གྱུར། གཞན་ཡང་སྤྲོ་མ་ཉག་སྤྲོ་
བསོད་རྒྱལ་དང་། སྤྲོ་མ་བདེ་འཕན་སོགས་ལས་ཀྱང་གདམས་པ་དུ་མ་གསན། ཉེན་སྲུགས་
འཆང་བྱིས་པའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས། སྤྲོ་མ་བདེ་འཕན་འདས་སྐབས་ཁོང་དང་ལྟ་བཙོ་དབྱིངས་རིག་
ཟེར་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲོ་མའི་འདས་མཆོད་སྐབས་པ་དང་། དགོན་པའི་བསྟན་པ་གཟིགས་རྫོགས་ཁྱུར་
ལེན་པ་གཙུག་པོ་མཛད། ཐུགས་རྒྱུད་ཉམས་ལེན་གྱི་རྫོགས་པ་མཐོན་པོར་སྤྱོད་མཐར་དགྲུང་
གངས་རྒྱལ་ཅུའི་ནང་ཅམ་དུ་ཆེན་གཉིས་ཅམ་གྱི་ཐོན་ནས་ད་ནི་བདག་གི་ཉམས་དང་མི་ལམ་གྱི་
ལྟས་སྒྲ་ཆོགས་པ་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་འགྲོ་དོན་རྫོགས་འདུག་ཅེས་དང་། བདག་གི་སྤྲོ་བར་སྐྱེ་
དང་ཁིང་ཁམས་སྒྲ་ཆོགས་ཤར་ཡོང་གིན་འདུག་ཅེས་དང་། ཞལ་ཆེམས་དུ་མ་བཅས་གསུངས་
ནས་སྟོན་ཆེན་པོ་ཐུང་གི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉེན་གྱང་སྐྱེ་ལུས་དཀྱིལ་གྱང་མཉམ་བཞག་
དང་། སྐྱེན་ནམ་མཁར་གཟིགས་པའི་ལྟ་སྐྱེངས་བཅས་ནས་མཛད་པ་ཐ་མའི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ་
མཁའ་སྐྱོད་དུ་གཤེགས་སོ།།

འདུལ་འཛིན་དམ་པ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་ནི། གསེར་སྦྱང་རྗེས་དཀར་ཕྱོད་བར་གཡུར་
མགོའི་ཀྱན་བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་མ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱི་གཙུང་དུ་སྐྱེ་
འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུའི་བར་ཉེན་སྐྱེ་བོ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཉེན་ཞིག་ཁིང་ནང་དུ་དབྱིད་ཀར་སྐྱེ་
སྟོག་གིན་ཡོད་པ་ལ་རྟ་ལ་བཞོན་པའི་སྐྱེ་མི་རྒྱས་མེད་མང་པོ་མཉུང་དར་ལག་ན་ཐོགས་པ་ཅན་
དག་ཐོན་ནས་ཁྱོད་ད་དུང་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་མཉུང་གི་ཡུ་བས་བསྐྱེན་ནས་
ས་ལ་བསྐྱེལ་བའི་སྤྲོ་བ་ཤར་བས། ས་ཁར་འབྱེལ། ཉེ་བུར་གྱི་མི་ནམས་ཀྱིས་མཛོ་ཡིས་སར་
དུད་པས་མཐོང་གཤོལ་གྱི་མགོ་མ་ཐུབ་པར་ས་ལ་འབྱེལ་བའི་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་བས། ཁོ་ཡིས་ཁིང་
སྟོག་མ་ཐུབ་ཅེས་འཇུག་པའི་གད་མོ་བྱས། རྒྱུན་དེ་ལ་བཞོན་ནས་བྱིས་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྟོགས། སྐྱེ་བོའི་

གཞན་ཡང་སྡོན་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་འཁོར་ལས་ཚུལ་གྱི་མས་ནས་རྒྱལ་དང་། ལྷ་མ་བསོད་ནམས་
ཆེ་རིང་དང་། ལྷ་མ་ལྷན་གྱི་བ་རྒྱ་མཆོ་དང་། ལྷ་མ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། བསོད་
ནམས་འཁོར་ལས་སོགས་མཁས་གྲུབ་བཅུན་པའི་ཡོན་ཏན་མངའ་བ་མང་རུ་སྤོན་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་
དཔལ་ལྷན་ཉི་མའི་གཙུང་པོ་རྗེས་དཀར་མཁན་པོ་འབྱུང་མེད་རང་བྱུང་ནི་ད་ལྟའི་རྒྱལ་སྤྱི་བསྟན་
རྒྱས་དགོན་པ་ཅན་མ་ཟད་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་འཁོར་ལས་ཆེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་གོང་རུ་སྤོས་ཟིན་ཏོ།།

33

སྟེ་རང་བྱུང་འགྱུར་མེད་ལས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་བཞིན་བཞུགས་སོ།།

དེ་བཞིན་མཁན་པོ་པལ་སྟོང་པོ་དང་། མཁན་པོ་བཤད་སྟུབ་སོགས་འདུལ་བ་འཛིན་ཅིང་སྟེ་སྟོན་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་མཁན་པོའི་རབས་ཀྱང་མང་དུ་བྱོན་ཅིང་བཞུགས་ལ། དགོན་འདི་ལ་བོད་ཟླ་ལྔ་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ཆོས་བརྩེ་སྟུབ་མཆོད་གར་དང་བཅས་པ་དང་། དབྱར་ཚུལ་ཆེན་མོར་གནས་པའི་ཆོགས་དང་། བོད་ཟླ་བརྩ་གཅིག་པའི་ཆོས་བཙུ་ལྔ་ནས་ཉེར་བཞིའི་བར་གྱི་སྟུབ་ཆེན་དང་། བོད་ཟླ་བརྩ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ནས་ཉེར་དགུའི་བར་གྱི་དགུ་གཉོར་དང་། བོད་ཟླ་གཉིས་པའི་སྟུ་གསུམ་སྟུབ་པའི་ཟླ་སྟུབ་བཅས་དུས་གཏན་གྱི་དུས་མཆོད་དང་། དུས་མ་ངེས་པའི་མཆོད་ཁག་སོགས་དུ་མ་མཆིས་སོ། །དགོན་འདིའི་གྲ་འབངས་ལྟ་སྟེ་ནི་རྗེས་དཀར་ཤོ་རབ་དང་། ཡང་མགོའི་ལྷང་དཀར་དང་། སྟིག་སྟོན་གྱི་གྲོང་སྟེ་འགའ་དང་། སྟིག་སྟུང་དང་། འཕུལ་ནང་བཅས་པའི་སྟེ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

དབུ་ཚབ་དགོན་པ།

༥ དབུ་ཚབ་དགོན་གསང་སྤགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ནི། གསེར་སྟུང་ཉིན་ཕྱགས་ཀྱི་གཞུག་རོང་ངམ་སྟིག་ཁོག་གི་དབུ་ཚབ་ཐོག་དུ་ཡོད་ལ། ཡི་གེ་རྣམས་སུ་དགོན་འདིའི་མཆོན་ལ་དབུ་ཚབ་དགོན་དང་། དབུས་ཚབ་དགོན་དང་། དབུ་ཚབ་དགོན་དང་། དབུ་ཚབ་སྟོང་དང་། དབུ་ཚབ་པལ་ལྷན་གྱུ་བ་དགའ་ཚལ་དང་། དབུ་ཚབ་དགོན་གསང་སྤགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་སོགས་འབྲི་སྟོལ་དུ་མ་སྟང་ངོ་། །སྟུན་སྟེ་དགོན་ཞེས་འབོད་ཀྱིན་ཡོད་དམ་ཡང་སྟུམ་མོ།།

གནས་འདི་ནི། རོང་སྟོན་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པའི་གནས་ཡིག་ལས། སྟེ་ལྷར་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་བཀོད་པ་རྫོགས་ཅུང་ལྷར་གསང་བའི་བདག་པོའི་ཞིང་ཁམས་མཆོན་ཅུང་གསང་བ་ལྷར་ན་འཕགས་པའི་ཞིང་མཆོག་དངོས་ཅུང་གསང་ལྷར་ན་མ་སྟ་ཀླ་ལའི་གནས་ཅུང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར། འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གནས་དང་། མགོན་པོ་ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོའི་གནས་ཡིན་པར་མཁས་གྲུབ་འཕགས་པའི་ས་ལ་བཞུགས་པ་དུ་མས་བསྤགས་ལ། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཙ་ན་

དེ་འདྲི་གནས་དེར་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་སྐད་ཙམ་རྟུ་མིག་ལུང་སྒྲ་ནག་དགེ་འདུན་
 རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དབུ་ཚབ་དཔོན་སྤྱད་བཀྲ་ཤིང་། དེས་ན་དཔོན་འདྲིའི་སྒྲ་རབས་ཐོག་མ་མིག་ལུང་
 སྒྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་ནས་སྒྲ་རབས་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་རྟུ་བྱུབ་ཐོབ་སྡི་རྩ་ཆོས་གྱི་
 གྲགས་པའམ་རྟེ་རི་ཆོས་གྲགས་སུ་གྲགས་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་མཁོན་པོའི་ཆོས་སྒྲོར་བཀའ་མ་དང་།
 རྒྱལ་རོང་ཆུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་གཏེར་མ་དངོས་བྱུབ་འབྱུང་གཏེར་གཉིས་གྱི་བཀའ་གཏེར་བྱུང་
 འདུག་གི་མཁོན་པོ་ཆོགས་བདག་གི་རྒྱབ་པ་ཉམས་སུ་བཞེས་མཁན་ཤ་རྩྭ་བྱུང་ཞིང་། ཆོས་རྒྱན་
 བཀའ་བརྒྱད་པ་དང་། ཀུའོག་གི་ལྷགས་ལྟར་བརྒྱུད་སྤྱོད་སྒྲ་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་ཆོགས་
 བདག་གི་རྒྱབ་པ་ཆད་པས་སྤྱང་མའི་འདུ་སྡོད་བྱུང་བ་ཡིན་ཟེར། གང་ལྟར་ཡང་དཔོན་པའི་ལྷ་
 སྡེར་ནང་འབྲུག་ཡངས། ལྷུང་དཀར་བའམ་རྗེས་དཀར་སྤྱར་ཟེར་བས་སོག་པོའི་དམག་

དངས་ཏི་དགོན་པ་བཤེག། ཡུལ་ཕྱི་གཏོར་བས་ཉམས་རྒྱད་ཆེན་པོ་བྱུང་ངོ་། །ཕྱི་འབྲུག་ལྟོད་
འཇགས་ཀྱི་ཕྱིས་སུ་གསེར་བ་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་དགོན་འདིར་ཕེབས། མགོན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་
རྒྱལ་པ་མཛད་ཅིང་དགོན་འདི་བརྒྱར་རུ་གསོས། དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་མང་པོ་
གནང་བས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བར་གྱུར་ཅིང་དར་རྒྱས་སུ་སོང་ངོ་། །པོད་རུས་འབྱུར་སྐབས་སུ་
ཉེན་དང་བཉེན་པ་བཤེག་ཅིང་བགྲང་བྱ་རུ་མའི་ཡུན་ལ་དགོན་པ་སྟོང་དབྱིངས་སུ་ཐིམ། བརྟན་
པ་བརྒྱར་དར་གྱི་སྐབས་རྗེས་དཀར་བྱ་བལ་བ་སྤྲ་མ་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བརྒྱར་གསོ་མཛད།
ད་ལྟ་སྤུལ་སྤྱད་དགེ་འདུན་བཟང་པོས་བརྒྱངས་བཞིན་ཡོད་ངོ་།

དེས་ན་སྤྲ་རབས་དང་པོ་སྤྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་སྤྱད་
རུ་གསེར་སྤྱད་གཉུག་རོང་རུ་མིག་ལྟང་ཨ་ནག་དཔོན་ཆང་རུ་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་ན་ཆུང་བུའི་རུས་
ནས་དམ་པའི་བག་ཆགས་སད་དེ་འཕགས་པ་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཟུངས་རིང་རྒྱུ་རུ་ལྷགས་
བཞེས་གྱིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལྷག་པའི་ལྷར་བསྟེན། བྱམས་དང་སྟིང་རྗེ་ཙོལ་ཐེད་རུ་འབྲུངས།
སྤྱ་ཡི་ཞང་པོ་ལས་ཡི་གེའི་འབྲི་ལྟོག་དང་། རྒྱལ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་ཕྱག་ལེན་ནམས་བསྐབས་པས་
ཆོགས་ཐེད་རུ་མཁྱེན། དགུང་གངས་བརྩུ་པར་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་པའི་མཆོན་དགེ་
འདུན་རྒྱལ་མཆོན་རུ་གསོས། ལམ་རིམ་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སོགས་ལ་གསན་བསམ་མཛད།
དབུས་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། གནས་ཉེན་མང་པོར་མཆོད་མཇལ་དང་བྱིན་རྒྱབས་བྱས། རྗེ་ཀམ་
པ་རུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་དང་། འབའ་རོམ་དར་མ་དབང་ཕྱག་ནམ་གཉིས་གྱིས་གཙོའི་བཤེས་
གཉེན་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏི་ལམ་མཆོག་རིན་ཆེན་ཕྱིང་བ་དང་། ཕྱག་ཆེན་ལྷན་ཅིག་
རྒྱས་སྦྱར་གྱི་བྲིད་སོགས་སྟོན་གྲོལ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྗེས་ཀྱི་སྟོན་པ་
བཞེས་ཤིང་སྤྱ་ཆོ་རྒྱལ་པོར་བསྐབས་སྟོན་མིག་འབྲས་བཞིན་རུ་བསྐྱུངས། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་
ཏི་སྟོན་དཔོན་རྩ་སེཌེ་ལས་ལྷི་རི་ཆོས་གཤམ་ནས་བརྒྱད་པའི་མགོན་པོ་བཀའ་མ་གསང་བ་སྤྱ་
གྱིའི་དབང་ལྟང་རྒྱད་མན་ངག་ལག་ལེན་དང་བཅས་གསན།

གཞན་ཀུམ་ཐོག་དོ་རྗེ་གདན་སོགས་སུ་ཕེབས་ཏི་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་མདོ་སྤྱ་སེམས་

གསུམ་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་ནམས་གསན། དབྱང་ལོ་སོ་ལྷ་པར་ཁྲ་ཚྭ་ལྷག་པར་བསྐྱེམས་
པས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཐོབ། གསེར་གྱི་སྒྲིག་ཁོག་གི་དབྱུ་ཚབ་ཐོག་ཏུ་གདན་
ས་ཐོག་མར་བཏབ། དགོན་པའི་མཚན་ལ་དབྱུ་ཚབ་དགོན་གསང་སྤྲུགས་ཚོས་འཁོར་སྤྲིང་ཞེས་
གསོལ། ཚོས་སྦྱང་གི་སྦྱབ་ཁང་མཐོན་པོ་བཅེགས་ཁང་ཅན་ཞིག་བཞེངས་པ་ལ་མིག་ལུང་སླ་ནག་
གི་སླ་མཁར་གཡག་མགོ་མ་ཞེས་བྲགས། སྦྱོབ་མ་འདུས་ཚད་ལ་མདོ་རྒྱ་སེམས་གསུམ་དང་། ཚོས་
སྦྱང་མགོན་པོ་བཀའ་མའི་མན་ངག་གནང་ནས་བཞུགས། དེ་དུས་སླ་ནག་འདི་དང་། རྗེས་དཀར་
ཤུག་འཕེལ་ལམ་ཤུག་འདུམ་གཉིས་རྒྱལ་རོང་གཏིར་སྟོན་ཆུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་གཏིར་སྐལ་
མགོན་པོའི་ཚོས་བདག་ཏུ་ལུང་གིས་ཟིན་པས་གཏིར་སྟོན་ཚོས་བདག་འཚོལ་དུ་སྐྱོ་དུང་དུ་ཕེབས།
མགོན་པོ་དངོས་བྱབ་འབྱུང་གཏིར་གྱི་ཚོས་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ། གཏིར་སྟོན་ལ་རྟེན་བཀྲར་
བཟང་པོ་བཅས་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་སྦྱགས་སུ་བསྒྲིགས། ལམ་རྒྱགས་བཅས་གཏིར་སྟོན་གྱི་ཕྱག་ཕྱིར་
རྗེས་དཀར་དཔོན་པོ་ཤུག་འདུམ་འཚོལ་དུ་བྱོན། ཤུག་འདུམ་དཔོན་གྱིས་ཆེ་བའི་འགྲིང་བག་གིས་
གཏིར་ལན་པའི་ཞབས་ཕྱིར་མ་བྱིན་ལ། བྱས་བཀྲར་ཡང་ཆེན་པོ་མ་བྱིས། འོན་ཀྱང་གསོལ་སྟོན་
དང་། ལམ་རྒྱགས་ལེགས་པོ་ལྷལ། སླ་ནག་གཏིར་སྟོན་གྱི་ཕྱག་ཕྱིར་གསེར་གྱི་མགོན་པོ་འབྲོང་རིའི་
གནས་སུ་བྱོན། ཟབ་གཏིར་འབྲིན་པའི་གྲོགས་དན་མཛད་པས་གཏིར་ཚོས་དེ་བཏོན་བྱབ་པ་བྱང་།
དེ་ནས་གཏིར་སྟོན་དང་བཅས་གདན་ས་དབྱུ་ཚབ་རྟེན་དུ་ཕེབས། གཏིར་སྟོན་ལ་ད་ལན་གཏིར་
ཚོས་ཟབ་མོ་ལོན་པ་རོ་མཚར་ཆེ། རྗེས་དཀར་ཤུག་འདུམ་གྱིས་བདག་མ་བཞིས་ཀྱང་ཟབ་ཚོས་དེ་
གདན་ས་འདིར་ཤོག་སེར་ལས་ཕོབ་དང་། ཤོག་བྱ་དང་། རྒྱག་སྒྲིག་དང་། ཡིག་མཁན་དང་།
གསོལ་ཟས་གྱི་མཐུན་ཆེན་བདག་གིས་བསྐྱབ་ཞུས་པ་ལ། གཏིར་སྟོན་གྱིས་རྗེས་དཀར་ཤུག་འདུམ་
ཚོས་བདག་ཏུ་འཛིན་མ་ན་རྟེན་འབྲེལ་རབ་དེ་འགྲིག་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁོའི་པོ་བྲང་དུ་གཏིར་ཚོས་
འདི་ཤོག་སེར་ལས་འབེབས་དགོས་མོད། དེ་ལྡན་མ་སོང་། ད་ནི་གཏིར་ཚོས་ནམས་གཞན་ནས་
འབེབས། བྱོད་ནི་ངའི་ཚོས་བདག་རྩ་བ་ལགས། གཏིར་ཚོས་ཤོག་སེར་ལས་ཕོབ་ཟིན་པ་ན་འཕྲིན་
གཏོང་། བྱོད་ཕེབས་ཤོག། དབང་ལུང་བྱ་གསུངས་ནས་ཕེབས་སོ།།

དེ་ནས་གཏིང་སྟོན་ཆུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་གཏིང་ཆོས་རྣམས་ཕབ་བྱིན་འཕུལ་སྤྲོ་ནག་
ལ་འཕྲིན་འབྱོར། སྤྲོ་ནག་གཏིང་སྟོན་གྱི་སྤྱུ་གམ་དུ་ཕེབས། གཏིང་སྟོན་ལས་མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་
འབྱུང་གཏིང་གི་སྟོན་གྲོལ་མན་ངག་ཞལ་ཤེས་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་བྱམ་པ་གང་བྱིའི་ཆུལ་དུ་
གསན། སྤྲོ་ནག་གིས་ཕར་གཏིང་སྟོན་ལ་ལྷི་རི་ཆོས་གྲགས་ནས་བརྒྱད་པའི་མགོན་པོ་ཆོགས་
བདག་བཀའ་མ་དྲག་སྤྲུགས་གསང་བ་སྤྱི་བྱིའི་སྟོན་གྲོལ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཕུལ་བས་བཀའ་
གཏིང་ཆུ་པོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་གྱུར་ཅིང་། སྤྲོ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་བཀའ་གཏིང་གཉིས་གྱི་
བདག་པོར་གྱུར། གཏིང་ཆོས་དེའི་ཆོས་བདག་ལུང་བྱིན་ལ་ནག་པོ་རྣམ་གསུམ་ཞེས་འབོད་པ་སྤྲོ་
ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་དང་། མདོ་ཤུལ་ཆོས་མགོན་ནག་པོ་དང་། ལབ་ནག་ཤངས་པ་ནམ་
མཁའ་རིན་ཆེན་གསུམ་ཡིན་ཕྱིར་ནག་པོ་གཞན་གཉིས་ལ་ཆོས་འདིའི་བརྒྱད་པ་འཕྲོད་པར་གྱིས།
རྒྱལ་བ་ཀུའོག་པའི་ཆོས་རྒྱུང་གི་གཙོ་བོ་ཡང་འདི་ལགས་པས། གཏིང་ཆོས་འདི་ཉམས་སུ་བཞེས་
ན་བརྟན་པ་མཐར་ཁྱས་སུ་འོང་སོགས་ལུང་བསྟན་དུ་མ་གསུངས་ནས་གཏིང་སྟོན་གཤེགས་སོ།

དེ་ནས་སྤྲོ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བུ་ཐང་ཤིང་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་སུ་
བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གཏིང་གི་བསྟོན་སྦྱབ་མཛད་པས་མགོན་པོ་
ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་མདོན་སུམ་དུ་གཟིགས། ཕར་སྤྲང་དང་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་མགོན་པོ་
ཆོགས་བདག་གི་སྤྱི་ཆེ་ཆུང་དུ་མས་གང་བའི་སྤྲང་བ་འགགས་མེད་དུ་གྱུར། དེ་ནས་ཡར་གདན་
ས་དབུས་ཆབ་དགོན་ཕར་ཕེབས། ཉེ་བུར་གྱི་ཁ་ཅོག་མགུལ་ཕུག་དུ་མགོན་པོ་བསྟོན་པས། བགྲང་
བྱ་གཅིག་ཅམ་བྱིན་པ་ན་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་སྤྱི་ཆེ་བ་རི་བོ་ལྟ་བུ་སྦྱོན་ཉི་ཁྲ་ལྟར་འོང་འཕྲོ་བ་
ཞིག་གིས་ཞབས་གཡས་པ་ཕར་དོས་གྱི་རི་ཅེར་བཞོད། ཞབས་གཡོན་པ་སྤྲོ་ནག་གི་མདུན་དུ་
བཞོད་དེ་བྲོད་གྱིས་ང་རང་དེ་ཅམ་འབོད་ནས་ཅི་བྱེད་སྟམ་པ་ཡིན་གསུངས་པས། སྤྲོ་ནག་གིས་
སྟོང་སྟོག་གི་གཟེར་ཆེན་པོའི་དགོངས་པས་ངས་བྲོད་འབོད་དོན་ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་
པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་བ་དང་། སྦྱབ་པ་པོའི་དངོས་གྲུབ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པས་
བདག་གི་བཀའ་ཇི་བཞིན་སྦྱབས་ཤིག་ཅེས་ཆོས་རྒྱུང་བཅན་དུ་བཞོས། མགོན་པོས་བྲོད་ནས་བརྒྱད་

པ་བརྟུགས་མ་གྱི་བར་དུ་བྱོད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ངས་བསྟུང་བར་བྱ། དེ་ནས་ཆོས་རྒྱུང་སྤང་ལེན་བྱེད་
པ་འབྱུང་བས་བྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་བརྒྱུད་པ་ཉམས་པར་འབྱུར་ཞེས་ལུང་བསྟན་དང་བཅས་
བསྟན་པ་བསྟུང་ཞིང་དངོས་གྲུབ་བསྟུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེ་ནས་བརྒྱུང་མགོན་པོ་ཆོག་གས་
བདག་ལེགས་ལྷན་ནག་པོ་མི་དང་མི་ལ་པ་བཞིན་འགྲོགས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཞལ་གཟིགས་ཀྱི་
མགོན་པོ་དེ་ཁྲ་ཅན་བྲག་རྩ་ཐིམ་པས་གསེར་ཤོད་བྲག་ལ་མགོན་པོ་ཞེས་གྲགས་སོ།

དེ་ཡང་ཁོང་སྤྱ་རྒྱུང་དུ་འུམ་སྤྱ་བ་ཞུ་བ་མཛུགས་ཤིང་མཛུགས་ནས་པོ་ཐོར་གཙུག་ཅན་ཞིག་གིས་
སྤྱི་ཞུ་དང་བསྟུངས་པ་དངོས་ཉམས་མི་ལམ་ཅི་རིགས་སུ་བྱུང་བར་བཤད་པས་སྤྱ་ཆོ་འདི་ཅམ་མ་
ཡིན་པར་སྤྱ་ཆོ་སྟོན་མ་སོགས་ཆོ་རབས་དུ་མར་ཆོས་རྒྱུང་ཆེན་པོ་ཆོག་གས་བདག་ལེགས་ལྷན་ནག་
པོས་བསྟུངས་པའི་སྤྱི་ཞུ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས་ས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་
པ་ནི་ཤོར་མ་ཆག་གོ།

སྟོན་དུས་སྤྱ་ནག་གི་གཡོག་འཁོར་ནམས་སྟོན་ཐོག་བཟུང་པའི་དུས་ཤིག་ལ་དེར་གཡེང་
ནས་རྟེན་སྤྱགས་ནམས་རང་དགར་བསྟུར་པ་ཉོར་ནག་པོའི་བྱ་རྒྱུད་ཟེར་བའི་ཇག་པའི་ཆོག་གས་ཀྱིས་
སྤྱ་ནག་གི་རྟེན་སྤྱགས་ནམས་དེད་པ་ལ། ཉེ་གནས་ཀྱིས་ར་མདའ་འགྲོ་མཁན་ཐེད་པར་ཞུས་པས།
སྤྱ་ནག་གིས་དམར་གཏོར་གཅིག་བཤམས། དར་ནག་འཕྱར། མགོན་པོའི་སྤྱལ་བ། རྩི་བྱང་ཤར་
མཆོམས་ཀྱི་པ་མཐའ་ན། ཞེས་པ་དེ་གྱུར་ནས་མགོན་པོ་ཇག་པར་བྱད་པས་ཇག་པ་ནམས་ད་ལྟ་
སྟོག་ཁོག་མི་དགུ་ལ་ཁར་གྲགས་པ་དེར་སྤྱི་བས་དུས་ཐོག་སེར་སྟོག་འབྲུག་བྱུང་སྟེ་ཇག་པ་མི་རྟ་
དང་བཅས་པ་ཐོག་དང་སེར་བས་བསད་ཟེར་བ་དང་། འཁོར་རྒྱུང་དུག་པོས་གཡང་ལ་འཕངས་
ནས་རྒྱུང་སྤྱ་ཉི་ཤི་ཟེར། གང་ལྟར་ཇག་པ་ནམས་དཔལ་ནག་པོ་ཆེན་པོའི་ཞལ་དུ་བསྟུངས་
ཤིང་། རྟེན་སྤྱགས་ནམས་འཕར་སྤྱུང་བདུན་གྱིས་སྤྱིར་དེད་དེ་སྤྱ་ནག་གི་གཟིམ་སྒྲོར་བསྟུལ། དེ་ནས་
ཆོས་རྒྱུང་དངོས་སུ་འགོ་བ་དང་། རུས་མཐུ་གཉན་པའི་གྲགས་པ་སྟོ་རྒྱུད་འཛིན་མའི་ཁོར་ལུག་རྩ་
བྱུང་པས་སྤྱ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་མཆོན་ཐོས་ན་རྒྱན་ཇག་གི་སྟེང་འདར་བའི་ཆད་
དུ་གྱུར་ཉི་སྤྱ་རབས་བརྟུགས་ལ་དག་མ་བྱུང་བར་གྲགས་ལ། སྤྱ་ནག་གིས་མགོན་པོའི་སྤྱུབ་པ་

ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས། མགོན་ཆོག་ལ་འབྲུག་པ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཆོག་སྒྲིག་ཅི་རིགས་མཛད།
དབང་ལུང་གི་བརྒྱུད་པ་ཞལ་ཤེས་བཅས་གནང་སྟེ་གཞན་ལ་སྤེལ་བས་མགོན་པོའི་བཀའ་བབས་
ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། རུས་ཕྱིས་ཀྱི་རྟིང་མ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མགོན་པོའི་ཆོས་སྐོར་གྱི་གྲོལ་ཕུགས་ལྟ་
བུར་གྱུར་ཏོ།

དེ་ལྟར་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཆའི་སྤང་ལ་གདན་ས་དེ་ཉིད་རུ་མགོན་པོའི་སྐུ་བ་འཕྲིན་རུས་
མཛད་ཀྱི་རྒྱན་བཅུགས། རྩ་འབྱུར་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བས་སྟན་གཤམ་དང་འཕྲིན་
ལས་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས། གསེར་ཁོག་སྟོང་སྤང་ཀུན་རྩ་རྗེ་འདིའི་སྟོབ་མར་མ་གྱུར་པ་མེད་པ་ལྟ་བུར་
གྱུར་ཏོ། །མཐར་རང་གི་དཔོན་པོ་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ་རྒྱལ་ཚབ་རྩ་བསྐོས་ཏེ་དགུང་གངས་གྲ་
གསུམ་པར་ངོ་མཚར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་དཔོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

སྤྱི་རབས་གཉིས་པ་དཔོན་པོ་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ་ནི། སྤྱི་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་
ཀྱི་དཔོན་རུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་མ་ནས་ཆོས་སྐོར་ལྷགས། སྤྱི་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་
མཆོན་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཟབ་བཀའ་རུ་མ་བཞེས། བྱད་པར་རུ་སྤྱི་
ནག་ལས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་བཀའ་གཏེར་རྒྱ་བོ་གཅིག་འདྲེས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་རག་ཞལ་
ཤེས་བཅས་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ཅིང་བསྐྱབས། མགོན་པོའི་སྐུ་བ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་རྩ་འབད་པས་
མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་ལན་གསུམ་རུ་གཟིགས་ཤིང་ལས་བཞི་ལྟན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་
ཐོབ། དབུ་ཚབ་དཔོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་ཤིང་ཆེ་དང་སྐུ་བ་པ་
སྟོམས་པར་མཛད། མདོ་བྱལ་ལམ་མདོ་ཤེལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ནམ་མདོ་ཤེས་ཆོས་མགོན་ནག་
པོ་རྒྱལ་ཚབ་རྩ་བསྐོས་ཏེ་དགུང་གངས་དོན་གཅིག་པར་སྐུ་གཤེགས་སོ།

སྤྱི་རབས་གསུམ་པ་མདོ་ཤེལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ནམ་མདོ་བྱལ་ཆོས་མགོན་ནག་པོ་ནི།
མིག་ལྱང་སྤྱི་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་དང་གུང་རིགས་གཅིག་པར་འབྱུངས། འབྲི་སྟོག་དང་
ཆོ་གའི་ཕུག་བཞེས་སོགས་ཆོགས་མེད་རུ་མཁྱེན། སྐུ་ན་རྒྱུང་བུའི་རུས་ནས་དམ་པའི་རིགས་སད།
མིག་ལྱང་སྤྱི་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱ་རུ་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ་ལས་མགོན་པོ་

ཆོགས་བདག་གི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་བུམ་པ་གང་ཕྱིས་སུ་གསན། ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་
མཛད་པས་ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་དངོས་བྱུང་ཐོབ། གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་ཏུ་
མ་བསྟེན་ཏེ་ཟབ་བཀའ་མང་ཏུ་གསན། དབུ་ཚབ་ཏུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་
འཁོར་བསྐྱར་ཅིང་འགོ་དོན་དཔག་མེད་མཛད། སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་པ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བསྐྱོས་ཏེ་
དགྲང་གྲངས་ང་བདུན་པར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

སྤྲ་རབས་བཞི་པ་སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་པ་ནི། ལོ་ལྷ་བ་ཅམ་ནས་སྟོག་མཁྱིལ། བཤེས་
གཉེན་ཏུ་མ་བསྟེན་ཅིང་མདོ་རྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསན། ཁྱད་པར་ཏུ་མདོ་ཤེལ་ཡེ་ཤེས་
རྒྱལ་མཚན་ལས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་བཀའ་གཏེར་རྩ་བོ་གཅིག་འདྲིས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་
བཅས་གསན། བགྲང་བྱ་བདུན་གྱི་ཡུན་ལ་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་གཟིགས་
ཤིང་དངོས་བྱུང་ཐོབ། དབུ་ཚབ་ཏུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས། སྤྲ་ཆེའི་སྤྲང་ལ་ཁ་ཙག་ལུག་ཏུ་ཀྱན་
སྤང་བྱ་བཏང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཐུགས་དམ་བཅད་རྒྱ་ཁོ་ནས་ཆོ་དང་སྐྱབ་པ་སྟོམས་པར་མཛད། བྱ་ཏུ་
རང་གྲོལ་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བསྐྱོས་ཏེ་སྤྲ་གཤེགས་སོ།།

སྤྲ་རབས་ལྷ་བ་བྱ་ཏུ་རང་གྲོལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། སྤྲ་ཡི་ཁྱ་བོ་ལས་ཡི་གེ་འཕྲི་སྟོག་དང་སྐྱབ་
འཕྲིན་ཆོ་གའི་ཐུག་བཞེས་སོགས་ལ་བྱང་རྩལ་པར་སྐྱངས། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་བཀའ་
གཏེར་གྱི་ཆོས་རྩལ་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས། ཁྱད་པར་ཏུ་སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་
འབྱུང་པ་ལས་མགོན་པོའི་ཆོས་སྐྱོར་རྩལ་པར་གསན། བགྲང་བྱ་བཞིའི་ཡུན་ལ་མགོན་པོ་ཆོགས་
བདག་བསྐྱབས་པས་བྱུང་ཉགས་ཁྱད་པར་བ་ཐོབ། དབུ་ཚབ་ཀྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས། སྤྲིན་
གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོར་ཞིང་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ནམ་དཀར་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པར་
མཛད་དོ།།

སྤྲ་རབས་དྲུག་པ་གསེར་བ་རྒྱལ་མཚན་དོ་རྩེ་ནི། གསེར་སྤང་ཏུ་སྤྲ་འབྱུངས། བཤེས་
གཉེན་ཏུ་མ་ལས་མདོ་རྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་མང་ཏུ་གསན། ཁྱད་པར་ཏུ་སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་པའི་
ཞབས་པད་སྤྱི་བོར་བཀྱར་ཏེ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ཅིང་། མགོན་པོ་ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོའི་

ཚོས་སྒྲོར་ཡོངས་རྫོགས་བུམ་པ་གང་བྱིའི་ཚུལ་དུ་གསན། ཅེ་གཅིག་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ཚོས་
སྒྲོར་གི་ཞལ་གཟིགས་དང་ཡུང་བསྟན་ཐོབ། དབུ་ཚབ་དུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་གདུལ་བྱའི་
ཁོ་སྐལ་དང་འཆོམ་པའི་ཚོས་འཁོར་བསྒྲོར་ཅིང་འགོ་དོན་མཛད་པ་དང་། མགོན་པོའི་ཚོས་སྒྲོར་
གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་རྒྱུ་།

ལྷ་རབས་བདུན་པ་ལབ་ནག་ཤངས་པ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ནི། ཚོས་བདག་ནག་པོ་
ནམ་གསུམ་གྱི་གས་ཏེ། གསེར་ཁོག་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱེ་ན་རྒྱུང་བྱའི་དུས་ནས་དམ་པའི་རིགས་སད།
བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་མདོ་སྐྱེ་སེམས་གསུམ་སོགས་སྤྲེལ་བཀའ་གཏེར་གྱི་ཚོས་ཚུལ་རྒྱ་
ཆེན་པོར་གསན་བསམ་དོ་དུས་ཐུག་པ་མཛད། གསེར་བ་རྒྱལ་མཆོན་དོ་རྩེ་ལས་མགོན་པོ་ཚོགས་
བདག་གི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ཅིང་། སྐྱབ་གནས་ཁྲ་ཅོག་ཕུག་དུ་ཚོས་སྒྲོར་
གཏེར་མ་ལ་བཞེན་ནས་མགོན་པོའི་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ཚོགས་བདག་གི་ཞལ་གཟིགས། མི་དང་
མི་ལབ་པ་བཞིན་དུ་འགོ་བ་བྱུང་། མགོན་པོའི་བཀའ་བབས་ཚོས་བདག་ནག་པོ་ནམ་གསུམ་གྱི་
ཡ་གུལ་དུ་ཡུང་གིས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཤེས་པས་མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གཏེར་གྱི་མན་ངག་རྒྱ་
ཆེར་སྤེལ། དབུ་ཚབ་དུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས། སྐྱེ་ཆེད་སྤྲེལ་ལ་ཁམས་
སྤྱོད་སྤྲེལ་པའི་ནས་དགོན་སྤེ་གསར་དུ་བཏབ། མགོན་པོའི་བསྐྱུང་བ་དང་། ལྷན་ཐབས་དང་།
ལག་ལེན་སོགས་ཚོགས་སྤྲིན་གི་ཡིག་ཆ་མང་དུ་མཛད། གཞུགས་དུ་གདུལ་བྱ་མང་པོར་མདོ་སྐྱེད་སྤེལ་
གྱི་ཚོས་ཚུལ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་བཀའ་གཏེར་རྒྱ་པོ་གཅིག་འདྲིས་གྱི་མགོན་པོའི་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་
རྒྱན་སྤེལ་བར་མཛད་པས་མགོན་པོའི་བཀའ་བབས་ཆེན་པོར་གྱུར་རྒྱུ་།

ཁམས་དཔལ་འབར་སྒྲོང་ཐང་དགོན་པས་སྤྲེལ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་པོན་ལས། ལབ་ནག་
ཤངས་པ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་སྒྲོང་ཐང་དགོན་དུ་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཤིང་། མགོ་དགེ་ཁྲ་ལྗོག་
བྲག་ཅིས་པར་མགོན་པོ་བསྐྱབས་པར་བཤད་ལ། གཞན་རག་བྱབ་བམ་རག་ཆབ་དགོན་པའི་ལོ་
རྒྱུས་སྤྱི་རག་ཆབ་དགོན་པའི་གདན་ས་བསྐྱུངས་ནས་དེར་ཡུན་རིང་བཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་།
ཡི་གེ་འགའ་རེར་རྒྱ་འཕེ་རྫོགས་ལྷན་གྱི་ཞལ་སྒྲོབ་ཡིན་པར་བཤད་པའང་ཡོད་པས་ལོ་རྒྱུས་འདི་

དག་མི་འགལ་བར་གོང་བསྐྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ལ། རྒྱ་འཕྲོ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་མགོན་པོའི་ཆོས་
སྐྱོར་གྱི་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་བཤད་པས་དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྟོབ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དག་གམ་
སྟུང་མོ།

སྤྱི་རབས་བརྒྱད་པ་དར་བུ་སློ་གྲོས་རབ་བརྟན་ནི། སྤྱི་ན་རྒྱུང་བུའི་དུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་
སྟོག་དང་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་སྦྱངས། ལབ་སྤྱི་ན་མ་མཁའ་རིན་
ཆེན་ལས་མདོ་སྟགས་གྱི་ཟབ་བཀའ་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་དུ་མགོན་པོ་ཆོག་གས་གྱི་བདག་པོའི་ཆོས་
སྐྱོར་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ཅིང་སྦྱབ་པ་མཛད་པས་བྱིན་རྒྱལས་དང་དངོས་གྲུབ་ཐོབ། དབུ་ཆབ་
དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཤིང་བསྟན་པ་སྦྱོང་བར་མཛད་ཅིང་སྟོགས་ཀྱན་མགོན་པོའི་
ཆོས་སྐྱོར་འདི་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བར་བྱས་སོ།

སྤྱི་རབས་དགུ་པ་སྤྱི་མ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་ཟབ་བཀའ་མང་པོར་
གསན་བསམ་དོ་དུས་ཕྱག་པ་མཛད། སྤྱི་མ་དར་བུ་སློ་གྲོས་རབ་བརྟན་ལས་མགོན་པོའི་ཆོས་སྐྱོར་
ནམས་རྫོགས་པར་གསན་ཅིང་སྟགས་ཉམས་སུ་བཞེས། དབུ་ཆབ་དུ་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས། སྤྱི་
ཆའི་སྤྱད་ལ་དབེན་པ་བསྟེན་ནས་སྤྱི་ཆོ་དང་སྦྱབ་པ་སྟོམ་པར་མཛད་དོ།

སྤྱི་རབས་བརྒྱུ་པ་སྤྱི་མ་དགོན་མཆོག་སེའི་དང་། སྤྱི་རབས་བརྒྱུ་གཅིག་པ་སྤྱི་མ་མགོན་
པོ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱི་རབས་བརྒྱུ་གཉིས་པ་སྤྱི་མ་མགོན་པོ་སེའི་དང་། སྤྱི་རབས་བརྒྱུ་གསུམ་པ་
མིག་ལྱང་སྤྱི་མ་རྒྱལ་མཆོན་དོ་རྩེ་ནམས་ཀྱིས་གདན་ས་བསྐྱངས་མོད་ནམ་ཐར་རྒྱས་པ་མི་གསལ་
ཞིང་། སྤྱི་རབས་འདི་དག་གི་སྤྱི་རིང་ལ་བཀའ་གཏེར་རྒྱ་པོ་གཅིག་འདྲེས་གྱི་མགོན་པོ་ཆོག་གས་གྱི་
བདག་པོའི་སྦྱབ་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བས་ཆོག་གས་བདག་གིས་ཞལ་གཟིགས། ལྱང་བསྟན་
དང་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཏེ་བསྟན་འགྲོར་སྤྱན་པའི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། འདི་ཡན་
གྱི་སྤྱི་རབས་ནམས་ནི་སྟོན་ཟིན་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་ཀུན་གྱི་ཕྱག་སྟོལ་ཉམས་སུ་
ཞེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཤ་རྟག་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།

སྤྱི་རབས་བརྒྱུ་བཞི་པ་མིག་ལྱང་སྤྱི་མ་པས་སེའི་ནི། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སྤྱི་གྲོལ་ཅི་

རིགས་གསལ། མིག་ལུང་སྤྲ་མ་རྒྱལ་མཚན་རྩོམ་ལས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གི་ཆོས་སྒྲོར་སྤྲོག་གཏད་རྣམས་ལེགས་པར་གསལ། རྩོམ་པ་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གི་རྒྱལ་པ་བསྐྱུར་ནས་མ་ཉིང་བསྐྱུབས་པས་མ་ཉིང་མ་འབྱུང་པར། ཆོགས་བདག་གིས་འཁྱུ་ལྷོག་བྱས་པའི་བཀའ་ཆད་གིས་མིག་ལུང་ཆད་དང་། ལྷང་དཀར་བའམ་རྩོམ་དཀར་ལུང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་ནང་འཁྱུག་ཆབས་ཆེན་བྱུང་། ལྷང་དཀར་བས་སོག་བྱ་བྱུང་རྒྱལ་པོའི་དམག་ཕབ་སྟེ་དགོན་པ་བཅོམ། སྤྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྲ་མཁར་ལ་གནོད་འཚེས་མ་ཉེས་པར་ལུས་པ་ལས་རྟེན་གསུམ་གཞན་རྣམས་བཞིག་སྟེ་དགོན་པ་གྲོང་བ་དང་བཅས་པ་ཁྱུང་རལ་ཅམ་ཏུ་གྱུར། དེ་ནས་རྩོམ་པ་བཟང་ཤེས་རབ་གྱི་ཞལ་སྤོབ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལྟེས་ཁྲ་ཅོག་ལུག་ཏུ་མགོན་པོ་བསྐྱུབས་པས་མགོན་པོ་གྲུབ་སྟེ་ཞལ་གཟིགས། དབུ་ཚབ་དགོན་པ་འདི་ཞིག་གསོ་མཛད་ཅིང་། གནམ་ཆོས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་རྒྱ་མཚམས་དང་། ཆོས་ལོངས་སྤྱལ་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་པ་སྤྲིན་བྲིད་སྤྲུགས་མ་རྒྱ་གསུམ་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་བྲོའི་རྒྱལ་ཆེན་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་གསུངས་ཤིང་མགོན་རྒྱལ་སྤྲར་བཅུགས་པས་དེ་ནས་བཟུང་ཆོས་སྡེ་འདི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤྲ་རབས་བཅོ་ལྷ་པ་དགེ་སྤྲོང་ཀམ་རབ་དགའ་ནི། སྤྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གཏུང་རིགས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། བཞེས་གཉེན་ཏུ་མ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་རི་ཆོས་དང་སྐྱུ་གསུམ་རྒྱལ་པའི་སྤྲུགས་བྲིད་གསན་ཅིང་ཆོས་ཐུན་རྩོགས་པར་མཛད། བཟང་བྱ་བཅུ་བདུན་གྱི་ཡུན་ལ་མགོན་པོའི་རྒྱལ་པར་བཞུགས་པས་ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་ལན་གསུམ་ཏུ་གཟིགས་པ་སོགས་གྲུབ་ཉགས་དང་དངོས་གྲུབ་བྱུང་པར་བ་བརྟེས། དབུ་ཚབ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། རྩོམ་པ་མགོན་པོ་མཁྱེན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་སྤྲོས་ཆེན་མང་པོར་བཀའ་གཏེར་རྒྱ་པོ་གཅིག་འདྲེས་གྱི་མགོན་པོའི་སྤྲིན་གྲོལ་གནང་བས་འགྲོ་དོན་ཕྱོགས་མེད་ཏུ་རྒྱས་སོ། །མདོ་མཁྱེན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་སྤྲོས་རང་རྣམ་ལས། མིག་ལུང་སྤྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་དཔོན་རྒྱུད་མགོན་པོས་ཞལ་ལན་གསུམ་ལ་གཟིགས་པའི་གསེར་དབུ་ཚབ་སྟེང་གི་སྤྲ་

ཆན་བགྱིས་པོ་ཞིག་གི་རྩལ་ནས་མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གཏེར་དང་། གསང་བ་སྤྲོ་གི་རུག་སྤྲུང་སོགས་ཀྱི་དབང་དང་ཡུང་སོགས་ཆ་ཆང་ཐོབ། ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྲོ་ཆན་བགྱིས་པོ་དེ་ཡང་ཁོང་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

སྤྲོ་རབས་བཅུ་དྲུག་པ་མིག་ཡུང་སྤྲོ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། རྡོ་གྲུབ་ཆེན་ཀུན་བཟང་གཞན་པ་ན་སོགས་ལས་ཟབ་བཀའ་མང་དུ་གསན། དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་བྱང་རྒྱུ་ཆོས་སྤྲིང་དུ་ཐེབས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན་ཅིང་སྤྲུགས་ཉམས་སུ་བཞེས། དཔལ་ཡུལ་མགོན་སྤྲོ་བཅུན་པ་སྤྲོ་གྲོལ་གྱི་བཞེད་སྒོར་དུ་མགོན་པོའི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག་ཀྱང་མཛད། དབྱུ་ཆབ་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁྲར་བཞེས། འདུས་པའི་སྤྲེ་མང་པོར་མགོན་པོ་ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོས་གཙོའི་ཟབ་བཀའ་མང་པོའི་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་བསྟུལ་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་སོ།

སྤྲོ་རབས་བཅུ་བདུན་པ་མིག་ཡུང་སྤྲོ་མ་ཚུ་རྒྱན་དཔལ་བཟང་དང་། སྤྲོ་རབས་བཅུ་བརྒྱད་པ་སྤྲོ་མ་གསུགས་དཀར་དང་། སྤྲོ་རབས་བཅུ་དགུ་པ་སྤྲོ་མ་ཚུ་རྒྱན་ནོར་སུ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་གདན་སའི་ཁྲར་བཞེས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་གོང་མའི་སྤྲུག་བཞེས་བཞིན་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་མོད་ནམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

སྤྲོ་རབས་ཉི་ཤུ་པ་རྗེས་དཀར་སྤྲོ་མ་གསེར་འོད་ནི། གསེར་རྡོ་རྗེས་དཀར་གྱི་རིགས་སུ་སྤྲུ་འབྱུངས། སྤྲོ་ན་རྒྱུང་དུའི་རུས་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་བཀའ་གཏེར་སྤྲིའི་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བྱུང་པར་ཡང་གསང་རྗེས་པ་ཆེན་པོ་སྤྲོ་གྲུབ་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ལ་ཉམས་བཞེས་མཛད་པས་ཁོང་གིས་ཐོད་རྒྱལ་བསྐྱེམས་པའི་གནས་དེ་ལ་གསེར་འོད་སྒོམ་ཁང་དུ་གྲགས། མགོན་པོ་ཡུན་རིང་བསྐྱབས། སྤྲོ་ཆེའི་སྤྲོ་ཅམ་ལ་དབྱུ་ཆབ་དགོན་གྱི་གདན་ས་བ་མཛད་དེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་སོ།

སྤྲོ་རབས་ཉེར་གཅིག་པ་རྗེས་དཀར་མཆོམས་ཆན་ནམ་མཆོམས་པ་ཡེ་ཤེས་ནོར་སུ་ནི། འབྲུག་ལོ་ལ་གསེར་རྡོ་རྗེས་དཀར་གྱི་རིགས་སུ་སྤྲུ་འབྱུངས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མདོ་རྒྱུད་པ་ན་ངག་དང་བཅས་པའི་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན་ཅིང་། གཞུང་ཡུགས་ཀུན་ལ་ཐོས་བསམ་

དབྱིས་ཕྱིན་མཛད་པས་མཁས་པའི་ཚད་རུ་སྒྲིང་། སྒོམ་ཕྱོགས་དྲིས་ལན་དང་། སྟན་ངག་དང་།
ཀུན་བཟང་འཁོར་ལོ་དང་། ཞལ་གདམས་ཀྱི་སྒྲོར་སོགས་གསུང་ཆོས་ཀྱང་རུ་མ་མཆིས་ཤིང་པོད་
གཉིས་བཞུགས་པ་རིག་གསར་གྱི་སྐབས་སུ་མེ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བཤད་དོ།

དབུ་ཚབ་རུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བཟློན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། གར་དབང་བདུད་
འདུལ་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་པའི་ཐུགས་གཏིར་མཁའ་འགྲོའི་སྒྲིང་ཐིག་ལས། དབུ་ཚབ་གནས་སུ་དཔལ་
ཀྱི་སྒྲུལ་པ་ནི། འོར་བུའི་མཚན་ཅན་ཡོས་སམ་འབྲུག་ལོ་པུ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་འཁྱེད་ཀྱི་བྱང་གསེར་
ཀྱི་ལྷེ་མིག་ལས། དབུ་ཚབ་བམ་ནི་བསྐྱེད་ཀྱི་བཟོ་ཆལུ། དེ་རུ་བེ་རོ་ཅ་ནའི་སྒྲུལ་པ་ནི། རྒྱ་ན་
མ་ཉིའི་མཚན་ཅན་འབྲུག་ལོ་པུ། ཞེས་རྡོ་རྗེའི་ཁྱར་གིས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུལ་ཆེན་དམ་པ་བེ་རོ་ཅ་
ནའི་སྒྲུལ་པར་གྲགས་ཤིང་། སྐྱ་ཆེའི་སྒྲུང་ལ་སྒོ་འདག་སྐྱར་དང་རྩ་མ་སྐྱེད་ཀྱིས་བཅད་རྒྱ་བྱས་ཏེ་
སྐྱབ་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་རུ་གཞོལ་བས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་བརྟེན་ཤིང་། མཚན་ལའང་
མཚམས་ཀྱན་ཞེས་གྲགས། མཐར་དགྲུང་གྲངས་ཀྱི་བརྒྱད་པར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
བརྟུན་སོ།

སྐྱ་རབས་ཉེར་གཉིས་པ་རྗེས་དཀར་སྐྱ་མ་ཀུན་བཟང་འོར་བུ་ནི། གསེར་རོང་རུ་རྗེས་
དཀར་གྱི་རིགས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས། སྐྱ་ན་རྩུང་རུ་ནས་རབ་རུ་བྱང་བས་བཅུན་པའི་ཚད་རུ་སྒྲིང་།
རྗེས་དཀར་མཚམས་ཀྱན་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་དཔལ་ཡུལ་བའི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་
ཆོས་རྒྱལ་མང་པོ་དང་སྒྲིན་གྲོལ་མང་རུ་གསན། དབུ་ཚབ་དགོན་རུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་
དགོན་པའི་སྒྲིག་ལམ་ལགས་བཅོས་མཛད་ཅིང་བཟློན་པ་བསྐྱུངས། དགྲུང་གྲངས་ཉེར་ལྔ་ཅམ་
ལས་མ་བཞུགས་པར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།

སྐྱ་རབས་ཉེར་གསུམ་པ་རྗེས་དཀར་སྐྱ་མ་འཇིགས་མེད་རྡོ་རྗེ་ནི། གསེར་རོང་རུ་རྗེས་
དཀར་གྱི་རིགས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས། སྐྱ་ན་རྩུང་རུ་ནས་ཁུ་བོ་མཚམས་ཀྱན་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒོག་དང་
གར་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཐུག་བཞེས་ལ་བྱང་རྩུབ་པར་སྐྱུངས། གཡུ་
ཁོག་བྱ་བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་མདོ་སྐྱེད་སྒྲིའི་ཆོས་

ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཡང་གསང་ཚྭ་གས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྟན་བརྒྱད་དང་
བཅས་པ་གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དག་གི་རིག་པ་མངོན་དུ་
གྱུར། རྗེ་གཡུ་ཁོག་པས་བྱུགས་གཅིགས་ཤིན་དུ་ཆེ། སྤྱི་མཐུན་དུ་ནམ་འདོད་ལ་འགྲོ་ཆོག་པ་དང་
རྟོགས་འབྱུང་བའི་སྤྱི་མཐུན་མཛད་པས་སྤྱི་མཐུན་བྱིས་ཀྱི་སྟོབ་མར་གྱུར། དབྱ་ཚབ་དགོན་དུ་
གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས། དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་མཐུན་པའི་ཆེན་པོ་མ་ཕྱུང་བར་ངོ་མཚར་བའི་ལྷན་
དང་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

སྤྱི་མཐུན་ཉེར་བཞི་པ་རྗེས་དཀར་བྱ་བལ་བ་སྤྱི་མ་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་
སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1914ལོར་རྗེས་དཀར་དཔོན་ཚང་དུ་སྤྱི་འབྲུངས། སྤྱི་ན་རྒྱུང་དུ་འབྱུངས་སུ་རྗེས་
དཀར་གྱི་དཔོན་ཐོབ་བཟུང་ནས་དགུ་འབྱུངས་གཉེན་སྦྱོར་སྤྱི་ཆོགས་མཛད། འདི་དུས་ཀྱང་ཨ་པི་
གཏེར་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་སྤྱིང་པ་དང་། ལྷགས་ཀོང་གཏེར་སྟོན་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་དང་།
གཏེར་སྤྱི་མ་དོ་རྗེ་དགུ་འབྱུངས་སོགས་སྤྱི་མར་བསྟེན་ཏེ་སྤྱི་མོང་སྤྱི་མོང་དང་སྤྱི་མོན་ཆོགས་པ་
ཆེན་པོའི་མན་ངག་ཅི་རིགས་གསན། དགུང་གྲངས་སོ་ལྔ་པར་ད་ནི་བྱིས་དུ་མི་འོང་ངེས་ཅན་ཡིན་
གསུངས་ཏེ་དཔོན་བྱིས་སྤྱིང་མོ་ལ་གཏད་ནས་རབ་དུ་བྱུང་།

གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་སྤྱི་མ་གཤེགས་བར་
དུ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ནས་ཡང་གསང་ཚྭ་གས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྟན་བརྒྱད་དང་
བཅས་པ་རྗེས་པར་གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་རིག་པ་མངོན་
དུ་གྱུར། རྗེ་གསུམ་ཡི་དམ་གྱི་བསྟེན་པ་དུང་ཕྱུར་ཁ་ཤས་ལྷགས་བསྐྱུས་མཛད། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་
བ་སྤྱི་མ་གཤེགས་རྗེས་དབྱ་ཚབ་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས། འོན་ཀྱང་
སྤྱི་མ་དོ་རྗེ་དང་དགོར་ནག་གི་ལས་ལ་གཡེང་བའི་ལས་སུ་ཅམ་དང་ལེན་མ་མཛད་པར་སྤྱི་མོང་
དང་། སྤྱི་མོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ཁོ་ན་ལ་བཙོན་ཅིང་བྱ་བལ་སྤྱི་མ་གཅིག་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཟུང་།
དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་མ་དོ་བརྒྱལ་སྤྱི་ཆོགས་ཕྱུང་། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་
གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། གཟུངས་སྤྱི་མ་དོ་འཁོར་མང་པོ་བཅས་གསར་

དུ་བཞེངས་ཏེ་བསྟན་པའི་མེ་རི་གསོལ། དད་འབངས་ནམས་ལ་དགེ་སྦྱབ་སྤྲིག་སྤྲོད་གི་སྦྱལ་མ་
མང་དུ་གནང་། སྦྱལ་སྦྱོར་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་རྒྱལ་ཆབ་བསྟན་བདག་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་མཐར་དགྲུང་གྲངས་
ཀྱུ་ལྔ་པ་རབ་རྒྱན་ས་སྟག་མགོ་ཁྲའི་གནམ་སྟོང་སྟེ་སྟེ་ལོ་1998ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
བསྐྱུས། སྦྱ་གདུང་ཞུགས་ལ་ལུལ་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་སྤྲིན་དཀར་འཇའ་རས་ཅན་གྱི་
གུར་ཕུབས་པ་དང་། རིང་བསྐལ་བྱུང་བ་དང་། དགུན་དུས་ཉིན་བཅོ་ལྔའི་ཡུན་ལ་ས་གཞིར་བྱོད་
བབས་ཤིང་མེ་རྟོག་བཞད་པའི་ངོ་མཆར་བྱུང་ངོ་།

སྤྱི་འཇམ་ཉེར་ལྔ་པ་སྦྱལ་སྦྱོར་དགེ་འདུན་བཟང་ངམ་སྦྱབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ནི། རབ་
རྒྱལ་ཆུ་ཁྲུང་སྟེ་སྟེ་ལོ་1973ལོར་སྦྱ་འབྲངས། སྤྱི་རི་སྤྱི་མ་པ་སྤྱི་སྤྱི་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་། མཆོན་དགེ་འདུན་བཟང་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་གྲངས་བཅུ་གསུམ་པར་
མཁའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་རྩལ་ཁྲིམས་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་རྩལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་པས་མཆོན་སྦྱབ་
བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཅེ་གྲང་ཁང་སྦྱབས་མགོན་སྦྱལ་སྦྱོར་ལས་གནམ་ཆོས་དང་།
རྩ་སྤྱིང་པའི་ཟབ་གཏོར་སོགས་དབང་ལུང་དུ་མ་དང་། ཆོས་རྗེ་འཇིགས་མེད་སུན་ཆོགས་ལས་
སྟོང་ཐིག་ཡ་བཞི་སོགས་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་དུ་མ་དང་། སྦྱབས་རྗེ་དཔོན་སྦྱལ་བསྟན་པའི་
དབང་ལུག་ལས་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྟན་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་གསན། ཨ་
མཆོག་མཆོན་ཉིད་དཔོན་དུ་ཕེབས། སྟོ་རིགས་དང་། གྲུབ་དོན་ས་གསུམ་དང་། སར་ཕྱིན་དང་
དབུ་མ་ནམས་ལ་སོས་བསམ་ནན་ཏན་མཛད། བེ་ཅིང་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་སྟོབ་སྤྱིང་དུ་མཛོ་
སྤྲུགས་གྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་རྒྱ་ཡིག་དང་བཅས་ལ་སྦྱངས།

དབུ་ཆབ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་སུམ་ཐོག་ཅན་རྟེན་དང་
བརྟེན་པ་བསྐྱར་བཞེངས་དང་། སྤྱི་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྦྱ་མཁའ་བསྐྱར་གསོ་དང་།
སྟོབ་ལྷ་དང་། བཤད་ལྷ་དང་། སྦྱབ་ལྷ་ཁང་ལེགས་པར་བཞེངས། མཁའ་པོ་རིག་སྦྱང་གིས་བཤད་
ལྷ་དང་སྦྱབ་པའི་སྟེ་ལ་དམ་ཆོས་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་བཞེན་པ་སོགས་ད་ལྟ་དགོན་འདིར་འཁོར་
ལོ་གསུམ་གྱི་བཞི་བས་བསྟན་པ་སྦྱོང་བའི་དགེ་འདུན་པའི་ཆོགས་དར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་

ལ། དགོན་པའི་འགྲིག་དང་། ཅུས་མཆོད་སོགས་བཤད་དུ་ཡོད་མོད་མི་སྤྲོད།

དགྲིལ་སྡོན་དགོན་པ།

༥ དགྲིལ་སྡོན་དགོན་གསང་སྤགས་བརྟན་གཉིས་སྤྱིང་ནི། གསེར་སྤྲད་ཀྱི་གསེར་བ་ཞེས་
པའི་ཡུལ་གསེར་སྤྱི་བ་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་དགྲིལ་སྡོན་དགོན་དང་། རྒྱ་སྡོན་དགོན་དང་།
རྒྱ་སྡོན་དགོན་ཞེས་གྲིས་པའང་མཆིས། ཐོག་མར་གེ་འཕན་སྤྱ་སྤྱེ་བསོད་ནམས་ནོར་བུས་ཕྱག་
བཏབ། བར་སྐབས་སོག་དམག་གིས་བཅོམ་སྟེ་དགོན་པ་ཉམས་པར་བྱས། ཅུས་འགྱུར་གྱི་དབང་
གིས་རྟེན་བརྟེན་པ་ནམས་བཤེག་ཅིང་། དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་གཏོར་ཏེ་དགོན་པ་གཞི་མེད་དུ་
ཉམས། བརྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤུལ་སྤྱེ་རིག་འཛིན་ལྷོ་གོས་དང་། རྒྱལ་རོང་གཏོར་ཆེན་
རིག་བདེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱ་ཁུར་གཙོ་བོར་བཞེས་ཏེ་དགོན་པ་སྤར་གསོ་མཛད་དོ།

གེ་འཕན་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་ནི། དབུ་ཚབ་པ་ལྷ་འཕྲིན་ལས་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་
ལས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་ས་
མཐོན་པོར་གཤེགས། གསེར་སྤྲད་ཀྱི་གསེར་བའི་ཉི་འབྲུམ་དར་ཡག་གི་མཁར་ཤུལ་དུ་རྒྱ་སྡོན་
དགོན་ཕྱག་བཏབ། དགོན་པའི་མཆོད་ལ་རྒྱ་སྡོན་གསང་སྤགས་བརྟན་གཉིས་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ།
གསེར་སྟོད་སྤྲད་ཀྱན་དུ་རྗེ་འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས་པས་དགྲིལ་རབས་མན་
དང་། གསེར་ཆུ་རྩ་ཡན་གྱི་གོང་སྡེ་རྣམས་ལྷ་འབངས་སུ་གྱུར། འདུས་པ་བརྒྱ་ཕྱག་བདུན་ལྟག་
འདུས་པ་སོགས་བཤད་སྤྱད་རྒྱས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ།

དེ་ནས་གད་ཕྱག་ལྷ་མ་དགོན་མཆོག་བརྟན་འཛིན་གྲིས་སྤར་གྱི་ཕྱག་བཞེས་དང་མཐུན་
པར་དགོན་གཞི་བསྐྱངས་མོད། རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

ཏ་ངག་སེཁྱེ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་སྤྱིང་དུ་ཕྱིབས། གནམ་
ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཟབ་གཏོར་སྟོར་དང་། རྟོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་
གདམས་པ་མང་དུ་གསན། ཐུབ་པའི་ས་མཐོར་གཤེགས། རྒྱ་སྡོན་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས།

ཡི་དམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཕུར་བ་རྩི་རྩེ་གཞོན་ཅུ་བརྟེན། སྐྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་ཕྱག་བཞེས་ནམས་དཔལ་
ལྷན་པའི་ལྷགས་ལྟར་བཅུགས་ཏེ་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བར་བསྐྱར་རྟོ།།

སྐྱལ་སྐྱུ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ནི། གཙང་སྤྲད་ས་མགོ་ཆང་གི་གདུང་རྒྱུད་ཏུ་སྐྱུ་
འབྱུངས། གེ་འཕན་བསོད་ནམས་ནོར་བུའི་ཡང་སྤྲིད་ཏུ་ངོས་བཟུང་། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་
མདོ་སྤགས་གྱི་ཆོས་ཚུལ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྱག་ཏུ་དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་གྱི་ཟབ་བཀའ་མཐའ་དག་
གསན། དཔལ་ཆེན་རྩི་རྩེ་གཞོན་ཅུ་ཡི་དམ་ཏུ་བརྟེན་ཅིང་བསྐྱབས་པས་ཞལ་གཟིགས་དང་
དངོས་གྲུབ་ཐོབ། སྐྱི་སྤོན་ཏུ་གདན་སའི་ཁྱེད་བཞེས་ཏེ་གནམ་ཆོས་སྤོན་འགྲོ་དང་། གདུམ་མོ་བདེ་
དྲོད་རང་འབར་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ལུན་
ཁང་དང་། ཁྲ་ཁང་དང་། སྐྱ་སྦྱོང་དང་། མི་ལམ་སྦྱོང་བ་དང་། ཞིང་ཁམས་སྦྱོང་བ་བཅས་ནང་
ཆོས་ལྡན་དང་། སྐྱུ་གསུམ་སྐྱབ་པ་དང་། རྩལ་ཕུར་བའི་དགྲ་གཏོར་བཅས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་
ལྷན་པའི་དྲི་མ་མེད་པའི་རང་ལྷགས་གྱི་རྒྱན་བཅུགས། སྤྲིན་གྲོལ་ཟབ་བཀའི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་
བསྐྱོར། སྐྱུ་ཆོ་དང་སྐྱབ་པ་སྟོམས་པར་མཛད་དོ།།

སངས་སངས་སྐྱུ་སྐྱུ་བསོད་ནམས་དངོས་གྲུབ་ནི། གེ་འཕན་སྐྱལ་སྐྱུ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་
གྱི་ཡང་སྤྲིད་ཏུ་ངོས་བཟུང་ཞིང་བྲིས་བཀོད། གྲུབ་བརྟེས་གྱི་རིག་འཛིན་མང་པོ་ལས་དཔལ་ལྷན་
ལྷགས་གྱི་ཆོས་ལུན་ནམས་གྱི་གདམས་པ་སོགས་སྤྲིན་གྲོལ་ཟབ་བཀའ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། ཕུར་བ་
རྩི་རྩེ་གཞོན་ཅུ་ཡི་དམ་ཏུ་བརྟེན་པས་ཞལ་གཟིགས་དང་ལྷུང་བརྟེན་ཐོབ། སྐྱི་སྤོན་ཏུ་གདན་སའི་
ཁྱེད་བཞེས་ཏེ་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་གྲོལ་བཞིན་བརྟེན་པ་བསྐྱུངས་མོད། ལུན་རིང་མ་ལོན་
པར་སོག་དམག་གིས་བཅོམ་སྟེ་དགོན་གནས་ཉམས། རྩི་ཉིད་དང་རྒྱལ་ཆབ་གདུང་གཏོར་ཆེན་
ནམ་མཁའ་བཀྲ་ཤིས་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲར་གསོ་མཛད་ཀྱང་ཆེར་རྒྱས་མ་ལུས་སོ།།

གེ་འཕན་བྱམས་པ་སྐྱུ་ཆེན་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་གེ་འཕན་ཆང་ཏུ་སྐྱུ་འབྱུངས།
སངས་སངས་བསོད་ནམས་དངོས་གྲུབ་གྱི་ཡང་སྤྲིད་ཏུ་ངོས་བཟུང་། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་སྤྲིན་
གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་མང་ཏུ་གསན། སྐྱི་སྤོན་ཏུ་གདན་སའི་ཁྱེད་བཞེས་ཏེ་བསྐྱུངས་མོད་ནམ་མཁའ་

དང་། རྒྱལ་འོང་གཏེར་ཆེན་རིག་བདེ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་རིག་འཛིན་ལྗོངས་དང་། དཔོན་རྒྱལ་དགོན་
མཆོག་ཆོས་དར་དང་། གདོང་རྒྱལ་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན་དང་། དཔོན་པོ་བདེ་ལེགས་མགོན་པོ་
ཆམས་ཀྱིས་བསྐྱུངས་མོད་ནམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

སྐྱུལ་སྐྱུལ་མི་མཁམ་གཏེར་མཛོད་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་རྒྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1977ལོར་ཡབ་དམུ་ཆོ་
མཁམ་པ་དང་། དུམ་གདུང་བཟའ་སློལ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། ལྷ་ཅི་རྒྱབས་མགོན་
དང་། རྒྱལ་སྐར་ཆ་རྒྱལ་སོགས་དམ་པ་མང་པོས་བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྤྱིད་རུ་ངོས་བཟུང་།
ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱས་པ་ཡོངས་འཛིན་རུ་བསྟེན་ཏེ་སློག་བསྐྱབས། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་
ལུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ལས་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསན། དགྲུང་གངས་བཙོ་བརྒྱད་པར་
སྤྱི་ཐོན་དགོན་རུ་བྱིར་བཀོད། བརྩ་དགུ་པར་དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱིར་རུ་གྲ་སར་ཐེབས། མཁན་
ཆེན་པདྨ་ཤེས་རབ་དང་། མཁན་པོ་བཙོན་འགྲུས་དང་། མཁན་པོ་ཆོ་རིང་རྡོ་རྗེ་སོགས་ལས་མདོ་
སྐགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད། སྤྱི་ཐོན་རུ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་རྒྱབ་འཕྲིན་རུས་
མཛོད་ཁག་གི་དབུ་བཞུགས་དང་། འདུས་སྡེ་དང་འབངས་དང་བཅས་པར་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་
བསྐོར། བཤད་གྲུའི་འདུ་ཁང་ཆེན་མོ་དང་གྲ་ཤག་བཅས་ལེགས་པར་བཞེངས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བསྐྱི་བ་ལེགས་པར་སྤེལ་བཞེན་བཞུགས་སོ།།

ད་ལྟ་ཐྱ་མ་ཆོས་འབངས་བྱ་བས་གདན་ས་སྐྱོང་བཞིན་ཡོད་པར་བཤད་མོད། རྣམ་ཐར་
མི་གསལ་ཡོ། ཤོང་སྒོས་བཞིན་དགོན་འདིར་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་ཉམས་ཉེས་སུ་གྱུར་ཅིང་། བརྟན་
པ་བརྒྱར་དར་ལ་སྤར་བཅུགས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། གཟུངས་སྐགས་གྱི་
དུང་འཁོར་དང་། བཤད་སྒྲ་དང་། རྒྱབ་སྒྲ་རྣམས་དང་། ཆོས་བཅུའི་དུས་མཆོད་དང་། སུར་བའི་
དགུ་རྒྱབ་དང་། ཉག་སུར་རྒྱབ་ཆེན་དང་། རྒྱུང་གནས་ཆ་བརྒྱད་དང་། དབྱར་རྩྱལ་ལ་གནས་པ་
སོགས་རྒྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་སྤྱག་བཞེས་རྣམས་ཀྱང་རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཡོད་ལ། དེར་སྐབས་དགོན་
འདིའི་ཕྱི་ནང་གི་བསྐྱི་བ་ཐམས་ཅད་ཡར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བཞིན་གནས་པའོ། །དགོན་འདིའི་ཡོ་
རྒྱས་ཆ་ཆོང་ལ་ཁ་གསལ་བ་ཞིག་དུ་མ་འབྱོར་བས་གསལ་པོར་བརྗོད་པའི་ཐབས་མ་བྱུང་ངོ་། །

སྒོ་སྒྲིལ་མཐུན་རབ་དང་། གདན་རབས་ལྡ་བ་སྒྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་བཅས་བྱོན་
ནས་དཔལ་ལྡན་ས་སྒྲིའི་རང་ལྷགས་ལེགས་པར་བསྐྱངས། འོན་ཀྱང་དེ་ནམས་ཀྱི་མཚན་ཅམ་ལས་
ནམ་ཐར་ཁྱད་དག་ཅི་ཡང་མ་ཆིད་དོ།

དེའི་རྗེས་སུ་ཀ་ཕུ་སྒྲ་མ་དོན་ཡོད་ཟེར་བ་བྱོན། ཁོང་ནི་གསེར་ཁོག་ཏུ་དུས་རབས་བཅུ་
དྲུག་པའི་ནང་ཅམ་ལ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུ་དུའི་དུས་ནས་དད་དང་སྙིང་རྗེ་རང་འབྱུངས་སུ་ཡོད་
པའི་མཛད་བཟང་གི་སྦྱོད་པ་ཅན་ཞིག་ལགས་ཤིང་། ཡི་གེ་སྒྲིག་སྦྱོང་སོགས་མཐར་ཐུག་པར་
བྱས་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ཅམ་ལ་མཁར་ཆེན་བྲག་གི་གདུང་རྒྱུད་ཕྱོམ་བཙོན་དམ་པ་པུ་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་དྲུང་ནས་གསུང་ངག་ལམ་འབྲས་ཆེན་མོའི་གདམས་པ་
ནམས་བྱམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་ཞུས། དབྱུས་ས་སྐྱེ་དང་དོར་དགོན་དུ་ཕེབས་ནས་མདོ་སྐྱེལ་
རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་གསན་བསམ་མཛད། སྒྲ་མའི་ཞབས་ཕྱིར་དབྱུས་ལྷ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་
ཞིང་ཁམས་སུ་ཕེབས་ནས་དད་ལྡན་གྱིས་ཕུལ་བའི་རྒྱ་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་གྲ་ས་སེ་འབྲས་དགའ་
གསུམ་སོགས་ལ་འབྱེད་དང་ཆོགས་བསགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བགྱིས། དེ་ཡང་བགྲང་བྱ་གསུམ་རེ་ལ་དེ་
བྱེད་པའི་སྒོལ་བཏོད། བྱ་བཏང་སྦྱོས་མེད་ཀྱིས་དབེན་པ་བཞེན་ཏེ་སྦྱབ་ཚུགས་བསྐྱངས། དགུང་
ལོ་ང་ལྡ་པར་རྒྱུ་གདོང་དགོན་དུ་ཕེབས། བཞུན་པའི་བདག་པོའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་དགོན་སྙིང་
རྒྱུང་ཟད་ཉམས་རྒྱུད་དུ་སོང་བ་སྒྲར་གསོ་བྱས་ཤིང་བཞུན་པའི་མེ་རོ་བསྐྱངས། ས་འདིའི་ཆོས་
སྤྱིད་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་མངའ་ཐང་མཐའ་ནས་རྒྱས་པར་གྱུར་ནས་དགུང་ལོ་གྲ་ལྡ་པར་སྐྱེ་གཤེགས་
སོ།

སྒྲ་མ་ཀ་ཕུ་དོན་ཡོད་ཀྱི་སྤྱིང་མོ་ལ་སྒྲས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཆེ་བ་ནི་དཔོན་སྤུལ་དཔལ་
ལྡན་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ལ་འབྱུངས། ཞང་པོ་ཀ་ཕུ་དོན་ཡོད་ཀྱི་མདུན་ནས་
ལམ་འབྲས་ཀྱི་གདམས་པ་སོགས་ཞུས། དེ་རྗེས་དབྱུས་སྦྱོགས་དྲུགས་པོའི་གྲ་ཆོང་དུ་ཕེབས་ནས་
ཐོས་བསམ་མཛད། སྙིང་མའི་ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་གསན་མཐར་དགུང་ལོ་གྲ་གསུམ་པར་དགོངས་
པ་ནི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།

ཀ་ལྷ་སྒྲ་མའི་ཆ་བྱ་འཕགས་པ་བཞུགས་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མཇུག་ཅུ་ལ་
འབྲུངས། དཔལ་ས་སྐྱ་རྩེ་དགོན་དུ་བྱོན་ནས་ཐོས་བསམ་མཛད། གཞན་ཡང་གསར་རྟེན་རིས་
མེད་གྱི་སྒྲ་མ་མང་དུ་བསྟེན་ནས་ཟབ་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་གསན། བྱ་བཏང་སྒྲོས་མེད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་
ཞིག་ཀྱང་ཡིན། མཐར་དགུང་ལོ་གྲ་ལྷ་པར་གཤེགས་སོ། །སྐྱ་མཆེད་འདི་གཉིས་གྱི་གདུང་རུས་ཤ་
ཆོང་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། །དཔོན་སྐུལ་དཔལ་ལྷན་དང་། འཕགས་པ་བཞུགས་འདི་གཉིས་གྱི་སྐྱ་
རུས་སྐྱ་སྐྱབ་བྱ་བྱ་རྒྱ་པོའི་སྐྱབ་ཕན་ལན་ལག་དང་བཅས་པའི་བདུན་སྐྱབ་གསར་འཇུགས་
བྱས་ཤིང་། ཕྱག་ལེན་བཅའ་འབྲུང་རྒྱུ་གསུམ་སོགས་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་ནས་སྐྱུངས་ཤིང་དཔལ་
ལྷ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷར་བགྱིས་པས་ས་རྟེན་རྒྱ་བོ་གཅིག་འདྲེས་གྱི་བསྟན་པ་དར་བར་བགྱིས་
པར་བཤད་ལ། དཔོན་སྐུལ་ཨོ་རྒྱན་དང་། ཀམ་གཉིས་གྱི་སྐྱ་རུས་སྐྱ་འཇའ་ཆོན་གྱི་ཡང་ཟབ་
དགོན་མཆོག་སྐྱི་འདུས་གྱི་སྐྱབ་ཆེན་གསར་དུ་བཅུགས་ཏེ་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་དཔལ་ལྷ་བའི་
སྒོལ་ལྷར་མཛད་པས་སྐྱ་འབྱུར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་གྱུར་པས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་
ད་ལྟའི་བར་དུ་དཔལ་ལྷ་བའི་ལྷགས་གྱི་ཆོས་སྒོལ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

དེ་ལྟ་མོད་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་གྱི་བཤད་སྒྲོས་གཞན་ཞིག་ལ་ནི། གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སང་གེ་གནས་
འདིར་བྱོན་ཏེ་གསར་སྐྱགས་རྩི་རྩེ་ཐེག་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞིང་གདན་སར་བྱོན་གྱིས་
བསྐྱབས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅུ་ལ་གྲ་རྒྱ་གི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་ཀ་ལྷ་སྒྲ་མ་
དོན་ཡོད་ལ་ཡི་དམ་གྲ་རྒྱ་པོས་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་ས་དབྱིབས་དུང་དཀར་གཡས་འབྲིལ་འདྲ་
བའི་སྟངས་བྱུང་རི་ཆོས་གྱི་སྐྱེགས་བམ་བཅེགས་འདྲའི་མདུན་དུ་དགོན་པ་ཞིག་འདེབས་དགོས་
པའི་ལུང་བསྟན་པས་དང་པོར་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཕྱག་བཏབ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དགོན་འདི་ཅིག་སྐྱར་
ཅུ་ལས་རྟེན་བཞེངས་གྱི་སྒྲོས་པ་མེད་པར་རི་ཁྲོད་ཅིག་གི་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་། རྩེས་སྐྱ་
གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཀྱི་བཀའ་བཞེན་རི་ཁྲོད་དེར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཞུགས་པ་བཅས་
གསར་དུ་བཞེངས། གྲ་ཆོང་ལྷ་བཅུ་ཡས་མས་འཆོགས་པ་ལ་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་
དང་། རྩིགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་གྱིས་གཙོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱན་

དང་། རྒྱལ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་སྲོལ་ནམས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཕྱག་བཞེས་དང་མཐུན་པར་
བསྐྱུངས་པས་དཔལ་ལྷན་པའི་བརྒྱད་པ་འཛིན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། གསེར་ལྷ་ཅེ་
དགོན་གསང་སྤགས་རབ་བརྟན་སྤྱིང་གི་བྱ་དགོན་ཐིག་ནག་ཅན་བཅུ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་མཆོན་
དཀར་པོའི་ཙན་པན་ཅན་བཅུ་གསུམ་སོགས་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་ནང་ཆོན་གསེར་རྒྱུ་གདོང་
དགོན་གསང་ཆེན་གཏེར་མཛོད་སྤྱིང་ནི་ཐིག་ནག་ཅན་བཅུ་གསུམ་གྱི་གས་སུ་གཏོགས་པས་ལྷ་
ཅེ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་གྱུར་བར་བཤད་དོ།

ཡང་ཀ་ཤུ་སྐ་མ་དོན་ཡོད་ནི། གསེར་བ་རུ་སྐྱེ་འབྱུངས། གསེར་བ་ཡི་ཤེས་སེལ་སྤྱི་མར་
བརྟེན་ནས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རྩ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་སྤྱི་གྲོལ་མན་ངག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སྲུ་སྤངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་དང་ལྡན་པར་གྱུར། ཡི་
དམ་གྱ་རུ་དག་པོའི་རྒྱལ་པ་ལུན་རིང་མཛད་པས་ཡི་དམ་གྱལ་ཅིང་ཞལ་གཟིགས། སྤྱོད་ཆོགས་
མང་པོ་བསྐྱུངས། དགོན་འདིར་རིན་ཆེན་སྤྲུལ་ལྷུ་ལས་བྱས་པའི་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་
ལུས་ཆད་དང་། ཡི་དམ་གྱ་རུ་དག་པོའི་སྐུ་ལུས་ཆད་དང་། ཆོས་སྦྱོང་མ་གཟའ་དམ་གསུམ་ནམས་
བཞེངས་པ་ལ་བྱིན་རྒྱལས་དང་གྲགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བཤད་དོ།

སྤྱི་མ་ཀམ་བསྟན་འཛིན་ནི། ཡབ་གཤེས་སྐུ་དང་། ལུམ་མཁར་བཟའ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
སྲ་རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཙམ་ལ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཡི་གེ་སྟོན་སྦྱོང་སོགས་ལ་ཆོགས་མེད་དུ་
མཁུན་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱས། རྒྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རི་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་
ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་དོན་རྟགས་ཐོན་པར་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད་རིམ་ལས་གྲུབ་པ་ཐོབ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འགྱུར་ཆེན་མོ་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་དང་། རྒྱལ་ཆོག་གི་ཡི་གེ་དུ་མ་དང་། བཀའ་འབུམ་
མང་པོ་དང་། མཛོད་བདུན་སོགས་གསུང་རབ་ཀྱི་པོ་ཏི་སྦྱོང་སྤྲུག་བཞེངས་ཤིང་བསྟན་པ་
བསྐྱུངས་སོ། །རྗེ་འདིའི་སྐུ་རིང་ལ་དགོན་པ་འདི་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །མཐར་དགུང་ལོ་
དོན་གསུམ་པར་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

དཔོན་སྐུ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་ནི། ཡབ་གཤེས་སྐུ་དང་ལུམ་མཁར་བཟའ་མ་གཉིས་ཀྱི་

57

ཡིན་པས་སྒྲ་སྟོབ་ཡིན་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་ཡོད་ཕྱིར་དོན་ལ་སྒྲ་མ་འདི་ཡི་འབྲུངས་ལོ་རབ་ཡིད་
ཤིང་པག་དང་འདས་ལོ་ཤིང་ཏྲ་ཡིན་པ་དེ་མི་དག་པར་ངེས་སོ། །འདི་ནི་ཤ་ཆང་སྒྲ་མ་ཨོ་རྒྱན་
བསྟན་འཛིན་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པ་འདྲ་ཡང་དབྱེད་དོ།

སྤྱལ་སྤྱུ་ཤེས་རབ་མེ་འབར་ནི། ཡལ་པ་སྒྲ་དང་། ཡུམ་ཀ་དགུ་ལྟ་བུ་བཟའ་བསོད་ནམས་སྟོལ་
མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱུ་རབ་ཆོས་ས་འབྱུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1868ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ཙམ་
ནས་ཁུ་བོ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་རྩེ་དུ་ཡི་གེ་སྟོག་སྦྱོར་བྱས། ཡག་གེ་འེ་སྐར་དུ་སྤྱུ་སར་བྱོན་ནས་གཡུ་
ཁོག་བྱ་བལ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་གྱི་ཞལ་མཇལ། དད་པ་ལྷག་པར་འབྲུངས། གཙུག་སྤྱད་སྤུལ་
ཏི་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། ལོ་བརྒྱ་སྤྱུ་ཙམ་ལ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་སྒྲ་མར་བསྟེན་ནས་
ཐུན་མོང་སྤྱི་ནང་གི་སྟོན་འགྲོ་ནས་བཟུང་། དངོས་གཞི་རང་བཞིན་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་བར་གྱི་
མན་ངག་ཆ་ཆང་གི་སྟོན་བྲིད་ནམས་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་མཛོམས། རྫོང་སྟོད་དུ་ཕེབས་ཤིང་
རྫོང་གཏིར་ཀྱན་བཟུང་ཉི་མའི་མདུན་ནས་གསང་སྤགས་སྤྱུ་འཁྱུར་བའི་མན་ངག་ནང་རྒྱུད་སྤེ་
གསུམ་སོགས་ལ་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས་སྤྱུ་སྤྱུ་བོ་དང་། གཏིར་སྟོན་དེའི་ཟབ་
གཏིར་གྱི་ཆོས་བདག་ནམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར། རྒྱུ་དགོན་དུ་བྱོན་ནས་གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱུ་འེ་
གཏིར་ཆོས་ནམས་ཀྱི་བཀའ་དབང་རྒྱ་ཆེར་གནང་། ཐུན་མོང་སྤྱི་ནང་གི་སྟོན་འགྲོ་སོགས་ཀྱང་
གསུངས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་སྤྱུ་འདས་རྗེས་སྤྱུ་རྒྱུ་དགོན་གྱི་ཉེང་
སྟོགས་སྤྱུ་རི་བྲོད་ཅིག་གསར་དུ་བཏབ། གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བགྲང་བྱ་ལྷ་ལྷག་དུ་བཞུགས།

མཐར་དགུང་ལོ་གྲ་གཅིག་པ་རབ་རྒྱལ་ས་ཕོ་བྲི་ལོའི་མ་སྐར་ལྷ་བའི་ཆོས་ཉེར་གསུམ་
ཉིན་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1958ལོར་རྫོང་གཏིར་ཀྱན་བཟུང་ཉི་མ་གཟུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་བསྐྱུས་པ་གསན་ཆེ་
ཐུགས་ཐུག་གིས་མང་དུ་བཤུམས། ཅ་བའི་སྒྲ་མ་ཞིང་དུ་ཕེབས་ཟིན་ན་བདག་ཀྱང་འདུག་ཐབས་
བལ་བ་ལགས་གསུངས། ཁོང་འདས་རྗེས་ཉིན་བདུན་སྤྱུ་ཙམ་ལ་གསང་རྒྱ་མཛད་དགོས་པ་
དང་། ལྷ་ཅི་ཐར་བ་རྒྱལ་མཛན་དང་། དཀྱིལ་སྟོན་བུམས་སྤྱུལ་དང་། སྒྲ་མ་བདེ་འབྲུང་གསུམ་

གང་རུང་ཞིག་གཏུང་དགོག་ཏུ་གདན་དྲངས་དགོས་པའི་ཞལ་ཆེན་པོ་བཅས་གསུངས་ནས་སྐྱ་གཤེགས། དཀྱིལ་སྒོན་བྱམས་སྤྱུལ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཐུགས་དམ་ལས་བཀོལ། ཁ་བ་མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་ཅན་གྱི་ཆར་བབས། འཇའ་འོད་གྱི་གུར་ཕྱབ། དྲི་བཟང་གི་ན་བུན་འཐུལ་བ་སོགས་བྱུང་། སྐྱ་སྤང་ཞུགས་ལ་ཞེན་རྗེས་གཏུང་དང་རིང་བསྐལ་མང་རྩ་བྱུང་། རི་ཁྲོད་དེར་སྐྱ་གཏུང་མཆོད་རྟེན་ཞིག་བཞེངས་པ་ནི་ད་ལྟ་འང་མཇལ་རྩ་ཡོད་དོ།

དཔོན་སྤྱུལ་ལྷན་གྲུབ་དོ་རྗེ་ནི། ཡབ་པན་དང་ཡུམ་ལྷ་བཟའ་བསོད་ནམས་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་ཆོས་ས་སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1878ལོར་འབྲུངས། ཁོང་ནི་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྗེའི་སྤྱུལ་པ་ཡིན་པར་གྲགས། རྒྱུ་རྩལ་ནས་མ་རུང་འདྲི་གདོན་གྱི་ཆོགས་རྣམས་འདུལ་བའི་གཤེད་རྩ་བསྐོས་པ་ལྟར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་། ཡི་གེ་སྟོག་སྦྱོང་སོགས་མཐར་ཕྱིན་ནས་སྤྱི་ལོ་1933ལོར་འདས་སོ།

སྤྱུལ་སྐྱ་དྲིས་ལུ་ནི། ཡབ་པན་དང་། ཡུམ་ལྷ་བཟའ་བསོད་ནམས་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་རྩ་བཀྲ་ཤིས་པའི་ལྷས་རྩ་མ་དང་བཅས་སྐྱ་འབྲུངས། རྒྱུ་རྩལ་ནས་ཡི་གེ་སྟོག་སྦྱོང་སོགས་ཆོགས་མེད་རྩ་མཁྱེན། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་སོགས་སླ་མ་རྩ་མ་ལས་གདམས་པ་རྫོགས་པར་གསན་ཅིང་བསྐོས་པས་རྫོགས་ལྷན་རྩ་བྱུར། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་རྩ་གྲ་སར་བྱོན་ནས་ཐོས་བསམ་ཡུན་རིང་མཛད། རྣལ་འབྱོར་བ་དྲིས་ལུ་འདི་ནི་གྲུབ་ཐོབ་ཅིག་སྟེ། སྦྱོད་པ་གནས་མེད་ཀྱི་ཚུལ་མཛད་མཁན་ཞིག་ལགས་ཤིང་། རྩ་གདོང་དགོན་པའི་བལྟན་བདག་བྱས་ཏེ་སློབ་ཆོགས་བསྐྱུངས། ཁོང་ནི་དྲག་སྤྲུགས་ཀྱི་རུས་མཐུ་དང་གྲུབ་ཉགས་ལ་མངའ་བརྟེས་ཤིང་། སྦྱོད་པ་དང་ཆ་ཡུགས་མ་ངེས་པ་སྣ་ཆོགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ནོ། འོན་ཀྱང་གཏུལ་བྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་ཐེག་པར་དགྲང་ལོ་གཞོན་པའི་རུས་ནས་འདས་སོ། རྒྱུ་གདོང་དགོན་པས་སྤྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་པས་གཡུ་ཁོག་

ལྷ་མའི་ཡང་ཐུགས་ཚིས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞེས་བཤད། ཅས་བྲིས་ཤིང་། འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་གསལ་བོར་ཡོད་མོད། ཁོང་ཆོས་བཀོད་པའི་འདས་ལོ་ལྟར་ན་མི་པམ་སྐྱ་མ་གཤེགས་པའི་སྟོན་ནས་སྐྱེས་པ་དང་འདས་པ་ཡིན་དགོས་པས་འཐད་པར་མི་སེམས་སོ།།

དཔོན་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་ནི། སྐྱེས་པའི་སྐུ་རབ་ཆོས་ཤིང་སྟག་སྟེ་སྐུ་ལོ་1914ལོར་འབྲུངས། དཔོན་སྐུལ་ལྷན་གྲུབ་རྩོམ་སྐུ་བདག་བྱས་ཤིང་ཡུལ་དགོན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཆེན་པོའི་དང་རྒྱུ་གདོང་དགོན་ཏུ་གདན་དྲངས་ཏེ་བྲིས་གསལ། དགྲེས་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་སྟེ། ལྷ་སྐུ་དག་ལྷ་ཆེ་རྒྱལ་གྱི་སྐུལ་པ་ཡིན་པར་གྲགས། རྒྱུ་དྲུའི་དུས་ནས་སྟོན་སྦྱང་སྐུ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། རྩོམ་སྐུ་མཐར་ཕྱིན་གྱི་སྐུ་སྟོན་ལོ་བཞིན་གར་དབྱངས་ཐིག་གསུམ། སྐུ་ལེན་འདོན་རྒྱུ་སྐུ་ལོ་སྦྱང་བ་མཐར་ཕྱིན་བྱས། ལོ་ཤས་རང་ལ་དགོན་པའི་དཔོན་ཐོབ་བཟུང་ནས་བཞུགས། དེའི་རྩོམ་ཡག་གེའི་སྐར་ཏུ་བྱོན་ནས་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་སྟོན་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་མར་བསྟེན། དེས་གསང་འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱལ་གསན་ནས་བསྐྱེད་པས་ཉམས་ལེན་གྱི་དྲོད་ཉགས་ཐོན། དུས་འཇུག་གི་ཁྲོད་ཏུ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྟག་ལ་སྐུ་ཆོགས་འོ་བརྒྱལ་ཆོད་མེད་སྦྱང་མཐར་ས་སྐུལ་ལོ་སྟེ་སྐུ་ལོ་1989ལོར་སྐུ་འདས་སོ།།

དཔོན་སྐུལ་བསོད་ནམས་ཆོས་དབྱིངས་ནི། ཡབ་ཀྱན་བསོད་དང་། ཡུམ་རྩོམ་དཀར་ཆོ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་རབ་ཆོས་ས་ལྟག་སྟེ་སྐུ་ལོ་1919ལོར་འབྲུངས། སྟོན་སྦྱང་སྐུ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཁྲ་བོ་ཤེས་རབ་མེ་འབར་གྱི་དྲུང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དཔལ་ལྷན་བའི་ཐུན་མོང་གི་སྟོན་འགྲོ་སྐུ་ལྟེན། རབ་རྒྱལ་མི་བྱ་སྟེ་སྐུ་ལོ་1957ལོའི་དུས་འཇུག་གི་ཁྲོད་ཏུ་རྒྱ་མདའ་ཏུ་སྐུ་མཉམ་བཞག་དང་སྐུ་ལྷ་སྐུ་དང་བཅས་སྐུ་གཤེགས་སོ།།

སྐུ་སྐུ་ཨོ་རྒྱན་ཐབས་མཁས་ནི། ཡབ་ཀྱན་བསོད་དང་། ཡུམ་རྩོམ་དཀར་ཆོ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་རབ་ཆོས་ས་ལྟག་སྟེ་སྐུ་ལོ་1930ལོར་འབྲུངས། རྒྱུ་དྲུའི་དུས་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཙམ་ནས་ཁྲ་བོ་རྒྱུ་ལོ་དྲུང་ནས་སྟོན་སྦྱང་

སོགས་བྱས། ལྷ་ཆེ་དགོན་དུ་གྲྭ་སར་ཕེབས་ནས་ཐོས་བསམ་མཛད། རབ་རྒྱལ་ཤིང་འབྲུག་རྟེ་རྟེ་
ལོ་ 1964 ལོའི་དུས་འབྱུར་གྱི་ཁོད་དུ་ལྷགས་ལག་ཞེས་པའི་ས་རུ་གཞན་གྱིས་བཏོངས་སོ།

དཔོན་རྒྱལ་ཤེས་རབ་སློ་ལྡན་ནི། ཡབ་དོན་གྲུབ་དང་། ཡུམ་ཆངས་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་
རབ་རྒྱལ་ས་སྤེལ་རྟེ་རྟེ་ལོ་ 1968 ལོར་འབྲུངས། སྤྲ་མ་འགའ་ཡིས་རྒྱལ་སྤྱི་ཤེས་རབ་མེ་འབར་གྱི་
ཡང་སྤྲིད་དུ་ངོས་བཟུང་། སློག་སྤྱོད་སོགས་མཐར་ཕྱིན་བསྐབས། རབ་རྒྱན་ས་འབྲུག་རྟེ་རྟེ་ལོ་
1988 ལོར་དགོན་པ་བསྐྱར་བཞེངས་ཀྱི་ཐོག་མར་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་ཀྱི་དབུ་ཚུགས། དགོན་
འདིའི་གནའ་དུས་ཀྱི་ཉེན་རྲིད་གི་སྐོར་དང་། ཡིག་ཆ་དང་མཚན་ཆའི་སྐོར་སོགས་རྟེད། རྒྱལ་སྤྱི་
ཁོང་སྤྱད་དུ་ཕེབས་ནས། རྒྱབས་རྒྱ་ཡིད་བཞིན་ལོར་དུ་འཛིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་དབུའི་གཙུག་
དུ་བཀྱར་ཞིང་ཕྱི་ནང་ལུན་མོང་གི་སློན་འགྲོ་ནས་བཟུང་། མདོ་ལྷགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་བྱས་ཏེ་
ཐོས་བསམ་མཛད། རྒྱབ་གྲྭ་ཁང་བཞེངས་ནས་རྒྱབ་གྲྭ་དང་། སློབ་གྲྭ་སོགས་བཙུགས་ནས་ལྷང་
རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་ལ། རབ་རྒྱན་མེ་བྱ་རྟེ་རྟེ་ལོ་ 2017 ལོར་དགོན་པའི་
རྒྱབ་རི་ནས་ས་རུར་བྱང་ཞིང་གྲྭ་ཤག་བཤིག་པས་དགོན་ས་རྒྱན་པོ་ངོས་སམ་གཟུར་མགོ་གད་
ཐོག་ཅེས་པ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་དང་། སེ་ར་ཡང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་དགོན་པ་སློས་ན་
ལེགས་པར་གསུངས་ཐོང་བའི་ས་དེར་སློས། དོན་དེ་ཡང་རྒྱབས་རྒྱ་གྲུབ་བཞི་བ་ལ་ལུགས་
བཟླ་བྱས་ཤིང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷན་གིས་སྤྲིད་ཞི་བའི་སློ་ནས་ས་འདུལ་བཞིས། ད་
ལྟ་དེར་གཙུག་ལག་ཁང་ཉེན་དང་བཞིན་པ་བཞེངས་ནས་འབྲུབ་ལ་ཉེ་བའི་དུས་སོ།

གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་གྱུར་པ་ནས་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་ཚུལ་བྲིམས་ཟེར་བ་
བྱོན། ཁོང་གིས་ནི། དམ་པའི་སྤྱིས་ཆེན་དུ་མ་ལས་གནམ་ཆོས་སློན་འགྲོ་དང་། གཏུམ་མོ་བདེ་
དྲོད་རང་འབར་དང་། རྟོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་དང་། བྱ་དྲག་དང་། རྩ་དང་།
གནམ་ཆོས་དང་། འཇའ་ཆོན་གྱི་ཟབ་གཏིར་སྐོར་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསན། རྒྱུ་གདོང་
དགོན་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱངས་ཤིང་སློབ་ཆོགས་རྒྱས། རྒྱུ་གདོང་དགོན་དུ་དྲུང་འཁོར་ཆེ་བ་
གཅིག་ལ་བྱ་དྲག་བསྟན་པའི་གཟུངས་འཇུག་ཅན་གྱི་འཁོར་རྒྱུ་ལུས་བསྐོར་བ་དང་། མདོ་

མྱེ་བསྐལ་བ་བཟང་པོའི་དོན་འབྲུམ་ལྷ་སོགས་ཉིན་གསུམ་རུ་མ་བཞེངས་ཤིང་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་
ཆེར་མཛད་དོ།

སོག་གེ་སླ་མ་ཡང་དག་དོན་རྗེ་ཟེར་བ་བྱོན། ཁོང་གིས་ནི། བཤེས་གཉིན་རུ་མ་ལས་རི་ཆོས་
གསུམ་དང་། བྱ་དྲག་དང་། ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྲོ་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐྱབ་པ་དང་། བཀའ་དགོངས་ལྷུང་
གསུམ་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། རྒྱུ་གདོང་དགོན་རུ་བསྟན་པ་
བསྐྱུངས། བྱ་དྲག་གི་བསྟེན་པ་རུང་ལྷུང་གསུམ་ལྷགས་བསྐྱུངས་མཛད་པས་ཡི་དམ་གྱ་རུ་དྲག་པོའི་
ཞལ་གཟིགས་དང་ལྷུང་བསྟན་ཐོབ། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འགྲོ་བའི་དོན་སླ་མེད་
མཛད་དོ།

དེ་ནས་སླ་མ་འཕགས་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ཟེར་བ་བྱོན། དེ་ཡིས་རྒྱུ་གདོང་དགོན་པའི་
བསྟན་བདག་བྱས་ནས་དགོན་པ་བསྐྱུངས། འདི་རུས་པལ་ཆེར་རྒྱད་པའི་མཐའ་རུ་ལྷུངས་ཏེ་ཡར་
རྒྱས་མ་བྱུང་དོ།

དེ་རྗེས་སླ་མ་ལྷན་གྱུ་བ་རྒྱ་ཆེན་བྱོན། དཔོན་ཤེས་རབ་མེ་འབར་དང་ཁོང་ནམ་གཉིས་
ཀྱིས་གྱ་རུ་པ་སྒྲིའི་སྐྱ་ལི་མ་སུམ་རུ་དང་། གསུང་ཉིན་པོད་རྒྱག་རུ་དང་། ཐུགས་ཉིན་ཟངས་གསེར་
ཀྱི་མཆོད་ཉིན་སོགས་ཉིན་གསུམ་མང་པོ་གསར་རུ་བཞེངས། དགོན་པ་དང་གཏུལ་བྱ་ཡུན་རིང་
བསྐྱུངས་པས་གྲ་ཆང་བརྒྱ་ལྷག་ཅན་འདུས་ཤིང་། དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
སོགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྒྲོམ་པ་ལེགས་པོ་དར། ཁོང་ནམ་གཉིས་ནི་སྤྱགས་ཀྱན་རུ་འགྲོ་དོན་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པ་བྱུང་ཡང་ལོ་རྒྱས་རྒྱས་པ་མི་གསལ་ལོ།

གཞན་ཡང་སླ་མ་ཨ་ལི་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་དང་། སླ་མ་དཔལ་ལྷན་ཟེར་བ་སོགས་བྱོན་
ནས་དགོན་འདིར་མཛད་པ་བསྐྱུངས་མོད་ནམ་ཐར་རིམ་བཞིན་མི་གསལ་ལོ།

དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་ཆོས་དབྱིངས་དང་། ཨོ་རྒྱན་ཐབས་མཁས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་རུས་ཅན་
ནས་ས་བྱིའི་རུས་འཇུར་ཀྱི་དབང་གིས་དགོན་པ་ཉིན་དང་བཞིན་པ་བཤེས་ཅིང་། དགེ་འདུན་
པའི་སྤེ་གཏོར་བས་ཆོས་སྤེ་འདི་རེ་ཞིག་སྟོང་དབྱིངས་སུ་ཐིམ། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་དགོན་

པའི་གྲ་ཆང་ཆེ་རིམ་དང་དད་འབངས་ཐུན་མོང་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་དཔོན་པ་བསྐྱར་དུ་གསོས། སྐབ་འཕྱིན་ཆོ་གའི་ཕྱག་བཞེས་རྣམས་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་བཞེན་བཅུགས། ད་ལྟ་དཔོན་འདི་རུང་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བཞེན་གནས་པའོ།

དཔོན་འདིར་རུས་མཆོད་དང་སྐབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒོར་ནི། ལོ་རེ་བཞེན་དུ་ལོ་གསར་རྟེན་གི་མཆོམས་སྲུ་ཕྱི་ཆོས་གནམ་ཆོས་གྱི་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྒྱལ་ཆེན་གསུམ་དང་། བང་ཆོས་རྣམ་ལྔ་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐབ་པའི་ཁྲ་མཆོམས་དང་། ཆོགས་ཆེན་འདུས་པའི་དགུ་སྐབ་དང་། ར་ལྷའི་ཕུར་བ་དང་། མ་ཉིའི་མེང་གདོང་གི་གཏོར་སྐབ་དང་། སྐྱུང་གནས་ཆ་བརྒྱད་དང་། ཆོས་བརྩ་དང་གར་འཆམ་ལ་གསེར་སྦྱེམས་དང་། ཁྲོ་བརྩ་དང་། ཀྱན་སྐབ་སོགས་གྱི་འཆམ་བཅས་ཡོད་དོ།

བག་སྐྱོང་དཔོན་པ།

༥ བག་སྐྱོང་དཔོན་བཟ་ཤིས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། གསེར་རྟེན་ཕྱལ་གྱི་བག་སྐྱོང་ཞེས་པའི་ས་དེར་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་པད་སྐྱོང་དཔོན་པ་ཞེས་འབོད་མཁན་ཡང་ཡོད་ལ། སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་འགར། ལག་སྟོང་དཔོན་ཞེས་བྲིས་པའང་སྤང་དོ། ཁོག་མར་རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པར་གཙང་མདའི་པ་སྤྲ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོས་ཕྱག་བཏབ། འདུ་ཁང་རྒྱུད་ཀྱི་ཞིག་བཞེངས། བང་རུ་གུ་ཅ་པ་སྤྲ་འབྱུང་གནས་དང་། སངས་རྒྱས་སྟོན་སྤྱད་དང་། རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་དང་། འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཞིའི་སྐྱ་བརྟན་སོགས་བྱང་ལྟ་དང་། ཐང་ཀ་རྣམས་རབ་བྱུང་བརྩ་གཅིག་པར་བྱོན་པའི་ལྟ་བཙོ་ནམ་མཁའ་རྒྱན་ཞེས་པ་སེན་མོའི་སྐྱོང་དུ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་རེ་བྲི་རུས་མཁན་བཙོ་རྒྱལ་བི་ཤུ་ཀམའི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་གྲགས་པ་བྲག་མགོ་དཔོན་དུ་སྦྱེས་རབས་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་དང་། རྒྱན་དུག་མཆོག་གཉིས་གྱི་ཐང་ཀ་བྲི་མཁན་དེའི་སྟོབ་མ་ལྟ་རིས་པ་ས་གཞི་རྒྱན་གྱིས་བྲིས། དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། གཏོར་ཆེན་ར་ལྷ་སྤྱིང་པའི་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་

གསར་བ་འདུས་པའི་སྐབ་ཆེན་དང་། གུ་རུ་ཆོས་དབང་གི་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། མ་ཉིའི་སེང་གཏོང་དང་། རྒྱའི་ཆོ་སྐབ་སོགས་རྒྱ་སྤང་པ་དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏོར་སོགས་ཀྱི་སྐབ་འཕྲིན་དུས་མཚན་འགའ་རེ་བཅུགས།

བཅའ་རྒྱུད་འབྲུག་གསུམ་དང་། དབྱངས་སྤྱད་ལེན་རྣམས་དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་རི་བཞིན་བསྐྱངས། དགེ་འདུན་པ་སྤྱུ་རྩ་ལྷག་འདུས་པ་སྐབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་པའི་སྒོལ་ཕྱིས། ཆོས་ཐུན་ཆེ་ཤོས་རྣམས་ལྷ་རུ་གཙང་མདའ་དཔོན་དུ་ཐེབས། དཔོན་བདག་གི་སྐབ་འཛིན་པ་རིམ་བྱོན་པ་ཡང་གཙང་མདའ་དཔོན་ནས་མངགས་སྒོལ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྐབ་ལྷ་དང་། བཤད་ལྷ་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་ཡང་དགེ་འདུན་པ་གསར་བ་རྣམས་གཙང་མདའ་དཔོན་དུ་གཏོང་བ་དང་། ཆོས་ཚན་རྣམས་པར་སོང་བའི་ལྷ་ཆེན་བཞེས་སོང་རྣམས་ལོ་མཚམས་སུ་བཞུགས་ཏེ་སྐབ་པ་ཁོ་ན་མཛད་པ་དང་། ལྷ་འབངས་ལ་གཤིན་ཆོག་དང་། རིམ་གྱོ་ཅི་དགོས་དང་། དུས་མཚན་རྣམས་ཆད་མེད་བསྐྱངས། གཙང་མདའ་དཔོན་གྱི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱིས་ཆེན་དུ་མ་བྱོན་ཏེ་དབང་བསྐྱར། ལྷ་ཁྲིད་བསྐྱེད། རབ་གནས་དང་བྱིན་རྒྱལས་མཛད། སྤྱི་མ་དག་བཙོན་དང་། སྤྱི་མ་ཀྱན་བཟང་བསྐྱན་འཛིན་དང་། སྤྱི་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་དྲི་མེད་དང་། སྤྱིས་མཚོག་ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ་དང་། སྤྱིས་སྤྱི་ཤེས་རབ་འོད་གསལ་དང་། སྤྱིས་སྤྱི་རིག་རྣམ་རྣམས་བྱོན་ནས་དབུ་འཛིན་མཛད། ལྷ་པར་དུ་སྤྱི་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་དྲི་མེད་གཙང་མདའ་ནས་འོང་སྟེ་གཏན་བཞུགས་ཀྱིས་དབང་ཆོས་ཅི་རིགས་གནང་ངོ་།།

གཏོར་སྟོན་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་བྱོན་ཏེ་ཁོང་གི་ཟབ་གཏོར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཡོངས་རྫོགས་གནང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དྲི་མེད་པ་སྤྱི་དཀར་པོའི་སྐབ་པ་གར་འཆམ་བཅས་བཅུགས་སོ། །འོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སུ་ལྷ་ཁང་གི་ཅམ་མ་གཏོགས་ཉེན་རྣམས་བཞིག། དཔོན་པ་གཏོར་བས་ཡེ་མེད་ལྷ་བྱུར་གྱུར། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་ལྷ་ཁང་དེ་ར་ལྷག་གི་མཚན་མོའི་ཉལ་སར་བཀོལ་བས་གྲུང་སྤྱི་ལྷ་སྤྱི་རྣམས་ར་ལྷག་གི་རུ་ཅོས་བརྟན་ནས་མེད་པར་བཟོས་པ་དང་ཐུལ་ཐུལ་དུ་གྱུར། བསྐྱན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤྱིས་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ལྷ་ཁང་གསར་

བ་ཉིན་དང་བཞིན་པ་གསར་དུ་བཞེངས། ཆོས་སྒོལ་ནམས་སྒར་རི་བཞིན་སྒར་གསོས་ཏེ་ཉམས་
པ་སོར་ཆུད་པར་མཛད་དོ།

སྤྱལ་སྤྱུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་ནི། གཙང་མདའི་གོ་ལའི་སྒྲགས་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས། རྩོང་གཏིར་
ཀྱན་བཟང་ཉི་མས་གཙང་མདའ་ཡང་སྤྱལ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་རོས་བཟུང་། གཙང་མདའ་དགོན་དུ་
མགོ་ལོག་སྤྱལ་སྤྱུ་ཆོས་ལོ་ཞེས་པའི་དགེ་སློང་ཆེན་པོ་དེ་ལས་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་བཤད་ལུང་དང་།
དགྲུང་ལོ་དགྲུ་པར་སྤྱི་ཡི་ཞང་པོ་མཁན་པོ་ཀྱན་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལས་གནམ་ཆོས་སྡོན་འགོ་དང་།
སྤྱོད་འཇུག་དང་། རྩོམ་གསུམ་སོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བར་རྒྱལ་རོང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་ལས་
གཏུམ་མོ་བདེ་རྩྱུད་རང་འབར་དང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་གཙང་ལྷལ་སྤྱི་མ་ཚུལ་སྤྱོ་ལས་
རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གསན་ཅིང་སྤྱབ་པ་ཉམས་བཞེས་མཛད། གཙང་མདའ་
དཔོན་པོ་རིག་ནམ་ལས་དཔལ་ལྷ་ལྷ་བའི་སྒོལ་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་དང་། གནམ་ཆོས་དང་།
རྒྱའི་ཟབ་གཏིར་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་དག་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྱོ་བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་
དབང་ནམས་གསན། ཨ་གཏིར་སྤྱས་དབང་ཆེན་ཉི་མ་ལས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྩོགས་
པར་གསན་ཏེ་ཅ་བའི་སྤྱི་མ་ཐུན་མིན་དུ་བཟུང་། བོད་དུས་འགྱུར་སྐབས་བཅོན་ཁང་དུ་བགྲང་བྱ་
དུག་ལྷག་བཞུགས་དགོས་བྱུང་བ་སོགས་སྤྱི་ལ་མང་པོ་སྤྱི་ཉམས་སུ་བཞེས། ད་ལྟ་དགྲུང་ལོ་
བཟུད་ཅུ་ཅམ་དུ་སོན་ནས་བཞུགས་ཡོད་དོ། །ཁོང་གི་ཞལ་ནས་རང་ལྷགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཅི་ཡིན་
གཏན་ནས་བརྩི་མི་རུང་ལ། ང་ཤི་རྩིས་ཀྱང་ཁྱོད་ཆོས་གྲུབ་མཐའ་བརྩི་མི་རུང་། ང་ཤི་དུས་མཆན་
བྱང་དེ་སྤྱལ་སྤྱུ་སྤྱབ་བཟང་གི་མཆོད་དུ་ཞོག་ཅིག་གསུངས་པ་དང་། གསོན་པོའི་ཆོ་ན་གྲུབ་མཐའི་
ཞེན་པ་ཡོད་དགོས་ལ། འཆི་རན་དུས་གྲུབ་མཐའི་ཞེན་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞི་དགོས་
གསུངས་སོ།

འབྲུལ་སྤྱོད་དགོན་པ།

༥ འབྲུལ་སྤྱོད་དགོན་པ་ནི། གསེར་རྟེན་སྤྱད་རོང་སྤྱོགས་སུ་ལྷལ་སྤྱོད་དུ་འཕྱིས་ནང་

ཞེས་པའི་གདོང་དུ་ཡོད་ལ། གསེར་འཕྲིས་སྟེང་དགོན་པ་ཞེས་འབོད་ལ། འཕྲིས་སྟེང་དགོན་
 པའམ་འཕྲུལ་སྟེང་དགོན་པ་ཞེས་ཀྱང་འབོད་པ་དང་། འཕྲིགས་ནང་དགོན་ཞེས་བྲིས་པའང་མཆིས།
 དེ་ཡང་གནའ་སྤྱོད་མོར་འཕྲིས་ནང་དགོན་ཞེས་གྲགས། ཐོག་མར་རུས་རབས་བརྟན་པའི་ནང་དུ་
 རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྫོང་དུ་བག་མར་ཕེབས་ལམ་དུ་གནས་འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤང་
 བརྟན་དུ་མ་བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་པར་གྲགས་ཤིང་། དེ་རྗེས་ལྷ་ལྷང་དཔལ་གྱི་རྫོང་
 རྫོང་མདོ་སྤང་དུ་ཕེབས་ཆོ་སྟོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་རལ་དུ་སོང་བ་ལ་ཁོང་གིས་ཞིག་གསོ་མཛད། རྒྱ་
 དགོན་པས་ལྷ་ཁང་གི་གཡོན་དུ་རྒྱ་གཏེར་བརྟོན་པ་དང་། རྒྱ་མོ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་ཏེ་ཐོག་འགའ་
 བརྗེས་པ་སོགས་མཛད་པས་རྒྱ་མོ་བསྐྱེད་པ་ལྷ་ཁང་གི་ཐབ་ཀ་དང་དུད་པ་སྤྱིར་རྒྱ་སའི་ཁྱུང་བུ་
 རྣམས་ད་ལྟའང་དངོས་སུ་མཇུག་དུ་ཡོད་ལ། དེ་རྗེས་རྒྱལ་དབང་ཀམ་ལྷ་ནག་སྤྱིང་གཉིས་པ་
 ཀམ་པ་གྲི་ཕེབས། ལྷ་ཁང་ལ་རབ་གནས་མཛད་པས་སྒོ་སྤྱང་གི་ཁྲོ་བོ་བྱད་སྟོབས་པོ་ཆེ་གཉིས་ཡོད་
 པ་དེ་སྤྱི་རོལ་དུ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་བསྐྱེད་མར་དངོས་སུ་ཕེབས་པ་དང་། རབ་གནས་མཛད་དུས་
 ཉེ་བའི་སྤྱི་རོལ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་སྤང་བརྟན་ཞལ་འཕྲུལ་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་བྱུང་བ་དང་། འགྲོ་མགོན་ཆོས་
 རྒྱལ་འཕགས་པ་རྒྱ་ནག་དུ་བྱོན་ལམ་ནས་གནས་འདིར་ཕེབས་ཏེ་ལྷ་ཁང་ལ་རབ་གནས་མཛད།
 དེ་དུས་ཀྱང་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱི་རོལ་དུ་ཁོང་སྤྱིལ་མ་གནང་བ་སོགས་རྟགས་དང་ཆོ་འཕྲུལ་རོ་
 མཆར་བ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ངག་སྒྲོས་མཆིས་ལ། གཏམ་རྒྱུད་འདི་དག་ནི་དངོས་སུ་དབྱད་བཅོད་
 མིན་མ་ངེས་ཀྱང་དམངས་ཁྲོད་ངག་རྒྱུན་གཙོ་བོ་བྱས་ཏེ་བཀོད་པ་ལས་དག་མིན་ལ་དབྱད་པའི་
 ངལ་བ་མ་བྱས་སོ།

དེ་བཞིན་དུ་རུས་ཕྱིས་ཀྱང་ས་སྤྱིའི་རྗེ་བཙུན་མ་དང་། རྫོང་གྲུབ་ཆུང་བྱང་ཆུབ་རྫོང་། ཆེའུ་
 གཏེར་ཁྲག་འཕྱང་བརྟན་འཛོམ་སྤྱིང་པ། ལ་ལྷ་དཔོན་སྤྱི་བསོད་ནམས་མཆོན་ཅན། ཉག་
 རོང་གཏེར་ཆེན་ལས་རབ་སྤྱིང་པ། མདོ་མང་གཏེར་ཆེན་རྫོང་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པ། ལྷགས་སྤྱིལ་
 རོལ་པའི་རྫོང་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པ་ཤིན་དུ་མང་པོ་ཕེབས་ཏེ་ལྷ་ཁང་ལ་རབ་གནས་མཛད་
 ཅིང་། ལྷ་རྟེན་རྣམས་བོད་ཁམས་སྤྱིའི་བརྟན་འགྲོའི་རྒྱུད་པ་སེལ་བའི་རྟེན་གནད་ཅན་དང་བྱིན་

ཏུས་སྤྱིས་སྤྱ་དགོན་པ་ཉམས་ཀྱང་ཞིག་རལ་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་
 དབྱིངས་རང་སྐོལ་གྱིས་བཀའ་ཡི་ཐེ་རྟོག་འཛོར་བ་ལྟར་རྗེས་དཀར་ཤོ་རབ་རྒྱལ་པོ་ལྷགས་སྤྱས་
 སྐལ་བཟང་དབང་ལྷག་གིས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་དགོན་པ་ཞིག་གསོ་ལེགས་
 སར་མཛད། བོད་ཏུས་འགྱུར་གྱི་ཏུས་སྤྱ་དགོན་པ་རྒྱང་ཐིང་ཏུ་བཞག་སྟེ་ལྷ་རྟེན་རྣམས་ཀྱང་
 དབྱིངས་སྤྱ་གཤེགས། བལྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་ཏུས་སྤྱ་རབ་རྒྱལ་རྒྱ་བྱིའི་ལོར་མདོ་མང་མཁན་
 ཆེན་ཏེ་སའམ་འཇམ་དབྱངས་གྲུབ་པའི་སློ་སྤྱོས་རིན་པོ་ཆེ་ལེགས་ནས་དགོན་འདི་ལ་བརྩེ་
 གཟིགས་བདག་རྒྱོང་སླ་ཐིང་གནང་སྟེ་འདྲུ་ཁང་སོགས་གསར་བཞིངས་གནང་། བཤང་བྱ་ཏུ་མར་
 འཆད་ཉན་གནང་ཞིང་དབྱར་རྩྱལ་ལ་གནས་པའི་སྐོལ་བཅུགས། ལྷ་རྩུང་ཏུ་མ་བསྐྱས་ཏེ་སོས་
 བསམ་གྱི་གཞི་སློབ་པའི་ལྷ་ཡང་བཅུགས། དགོན་གཏོགས་གྱི་ལྷ་པ་དུ་མ་སླ་ཅུང་ཆོས་གྱི་སྤོང་བྱིར་

དུ་ཐོས་བསམ་ལ་ཐེབས་པས་མཁན་པོ་ཆོས་འཕེལ་དང་དོན་དག་འདུལ་སོགས་མཁས་པ་དུ་མ་བྱང་།

སྒྲིགས་དུས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་མཁན་ཆེན་སྐུ་མ་འཇིགས་མེད་སུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ཀྱང་དགོན་འདིར་ཐེབས་ཏེ་ཉམས་ལུས་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དེའི་གར་མཛད་ཅིང་མགུར་བཞེངས། དགོན་པ་ལྟ་འབངས་དང་བཅས་པ་ལ་མ་འོངས་པར་བདེ་སྦྱིད་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཡང་གནང་། དགོན་འདི་དགོན་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱིན་ཆེན་པས་དང་གནས་རྩ་ཆེན་ཡིན་པས་བསྟན་པ་དར་ཞིང་འགོ་བའི་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་བའི་བྱིན་ཆེན་པས་ཀྱི་གནད་བྱད་པར་བ་མཆིས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་བསྐྱགས་བཞེད་ཀྱང་གནང་བ་དང་། གཏེར་ཆེན་ལས་རབ་སྒྲིང་པའི་ཟབ་གཏེར་སྤུར་པའི་སྦྱབ་མཛོད་ཀྱང་བཅུགས་པས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཉག་སྤུར་སྦྱབ་མཛོད་ཆད་མེད་དུ་ཡོད་དོ། །ད་ལྟ་སྤུལ་སྤྱོད་བདེ་ཆེན་གྱིས་ལྟ་ཁང་གསར་བཞེངས་སོགས་སྤྱོད་གསུང་བྱུགས་ཉེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེངས་ཤིང་། དགོན་པ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བ་ལ་རེ་བ་མངོན་པའི་དུས་བབ་འཆར་བཞིན་པའོ།

ཡག་གེ་སྐར་རི་ཁྲོད།

༥ གསེར་ཡག་གེ་སྐར་རི་ཁྲོད་ནི། གསེར་རྩ་སྤྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་མདའ་ཞེས་པའི་མདུན་ཐད་རི་སྒྲིང་དུ་ཡོད་ལ། དོན་གྲུབ་ཆེན་བྱང་ཚུབ་དོན་དེ་དང་། དཔལ་པོ་ཆོས་དབྱིངས་དོན་དེ་སོགས་གྱིས། ཡག་སྐར་དུ་བི་མའི་སྤུལ་པ་འབྱུང་། །ཞེས་ལུང་གིས་བསྐྱགས་པ་བཞིན་པའི་ཆེན་བི་མ་ལ་མི་འདི་ནམ་འཕྲུལ་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་གྱིས་རབ་ཆོས་ས་བྱ་ལ་རྟེ་སྦྱི་ལ་1909ལོར་ཐོག་མར་རི་ཁྲོད་འདིར་གདན་ས་མཛད། དེ་ཡང་ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་འགོ་འདུལ་དཔལ་པོ་དོན་དེས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ལ་བྱིད་གསེར་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ནས་རི་དུང་དཀར་འདྲ་བའི་གནས་སུ་གདན་ས་མཛོད་ལ་ཚོགས་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་སྤེལ་མཛོད་ཅིས་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་གསེར་ཁོག་དུ་བྱོན། དགུ་གདོང་དགོན་ཡུལ་དུ་ཅུང་བཞུགས།

དེར་བཞུགས་དུས་སྐར་ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱག་ཡིག་འབྱོར་ཏེ་བྱིད་ཀྱི་

གདན་ས་ནི་རི་ཤ་བའི་སྐྱོ་བ་ལྟ་བུའི་ངོས་སུ་རྩལ་དཀར་གཡས་འབྱེལ་གྱི་དབྱིབས་སུ་བཀྲ་བ་དེར་
མཛོད་ཅིག་གསུངས་པ་ལྟར་དགུ་ནང་ལུང་བའི་ཡར་གདོང་ཡག་གི་སྐར་རྩུ་ཡག་སྐར་དེུ་ལེ་
གཉན་པོ་ཟེར་བའི་རི་རྩལ་དཀར་གཡས་འབྱེལ་གྱི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ས་དབྱིབས་
རི་བཞིན་ཆང་བར་མཐོང་སྟེ་ཁོང་གི་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་མཆེད་དགུ་ནང་སྤྱི་མ་འཇིགས་མེད་རང་
སྟོལ་དང་། སྤྱི་རིམ་རྒྱ་ཆོ་བརྟན་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱག་རྟགས་ལྷན་ཏེ་ཡག་སྐར་རྩུ་ས་གཟིགས་ལ་
ཐེབས། རི་ངོས་སུ་སྤྱིབས་ཆོ་མི་ཆུན་ཞིག་གིས་གདན་ནག་པོ་ཞིག་བཏིང་ནས་འདི་ན་བཞུགས་
ཤིག་ལྷན་ཤིང་ཞོ་བྱངས། མི་ཆུན་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ལ་ཅི་ཟེར་དྲིས་པས། དེས་འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་
ཟེར་ལགས་ལྷན། གདན་བཏིང་བ་དང་། བཀྲ་ཤིས་པའི་རྣམས་ཞོ་བྱངས་པ་དང་། མིང་ལ་འཕྲིན་
ལས་དར་རྒྱས་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པོ་འགྲིགས། ས་དེའི་བདག་པོ་དགུ་ནང་ཆང་
ཟེར་བའི་རྩལ་བྱིས་དེས་ཀྱང་དགའ་སྟོ་ཆེན་པོས་ཁོང་ཆང་ལ་དབང་བའི་ས་ཆ་བྱ་བུལ་བའི་
གདན་སར་སྤུལ་ཞིང་། འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་གྱི་ཞབས་ཏོག་བསྐྱབས་པར་ཁས་སྤངས། ས་དེར་
གཟིམ་ཤག་ཅིག་བཟོས་ཏེ་བྱ་བུལ་བ་སྐྱོ་ཆོར་དེར་བཞུགས། མདོ་སྤགས་སྤྱི་དང་བྱང་པར་རྩེ་འོད་
གསལ་ཚླགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བས། སྤྱོད་ཆོགས་དབྱར་མཆོ་ལྟར་རྒྱས་ཤིང་གསང་
བ་སྟོང་ཐིག་གི་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་མཐོན་པོར་བསྐྱངས། སྟན་ཀྱགས་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་མཐའ་
དབུས་ཀྱན་རྩུ་བྱུང་བ་བྱུང་བ་སྟེ་དམ་པ་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་བསྐྱུས་པ་གོང་རྩེ་འོད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།

བྱ་བུལ་བ་ཞལ་བཞུགས་རྩུ་ནས་ཁོང་གི་ཞལ་བཞོད་ལྟར་རི་ཁྲོད་དེར་ལོ་རེ་བཞིན་རྩེ་
དཔལ་ལྷལ་བའི་ལྷགས་ལྟར་གྱི་རྒྱའི་སྤར་སྐྱབ་ཆེན་མོ་འཆོགས་པའི་སྟོལ་བཅུགས། བྱ་བུལ་རིན་
པོ་ཆེ་སྐྱོ་གཤེགས་ཁར་ཁོང་གི་སྐྱོ་གདུང་ལྟ་ཅེ་དགོན་རྩེ་བཞེངས་དགོས་པའི་བཀའ་བྱང་བ་དང་།
ཁོང་གི་སྤྱག་དྲིལ་དང་ཁ་རུ་སོགས་ལྟ་ཅེ་དགོན་ལ་གནང་། ཕྱིས་ཀྱི་ཡག་སྐར་རི་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་
པོར་ལྟ་ཅེ་སྤྱི་མ་ཐར་བ་རྒྱལ་མཆོན་མངའ་གསོལ། སྐྱོ་འདས་རྗེས་དགོངས་ཚླགས་ཀྱང་གསེར་ལྟ་
ཅེ་སྤྱི་མ་ཐར་བ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཁྱུར་བཞེས། སྤྱག་རྣམས་རི་ཡོད་རྟོ་བྱུང་བཞི་བ་སྤུལ་སྐྱོ་བུལ་པ་
རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱག་རྩེ་སྤུལ་བར་བཤད་པ་དང་། ཡང་གཤུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བ་སྐྱོ་གཤེགས་ཁར་རི་ཁྲོད་

ཀྱི་བདག་པོ་དོ་གྲུབ་བཞི་བ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསོལ་ཞིང་ཁོང་གི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་མངའ་གསོལ་བ་ཡིན་པར་ཡང་བཤད་དོ།

གང་ལྟར་ཡང་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་སྤྱུ་གཤེགས་རྗེས་སུ་རི་ཁྲོད་དེ་ཅུང་ཉམས་རྒྱུ་ཏུ་སོང་འབྲལ་བོད་ཏུས་འབྱུར་བྱུང་སྟེ་གཟིམ་ཤག་སྟོང་པ་ཙམ་པོ་དེ་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱགས། སྤྱི་ལོ་1983ལོར་རྒྱལ་ཁབ་སྲིད་གཞུང་གིས་ལྷ་ཆེ་དགོན་པར་གཏོགས་པའི་རི་ཁྲོད་ཙམ་ཏུ་སྤྱར་བཞེངས་དང་རི་ཁྲོད་ཀྱི་ཆོས་སློ་འབྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་ཡིག་ཐོབ། སྟོང་དཔོན་དགུ་བཟང་གི་ཡུལ་སྟེ་སྤྱི་དང་བན་ཆན་གྱ་ཆན་འགའ་ཡིས་གཟིམ་ཁང་རྒྱུང་བ་གསོ་བཅོས་དང་། སྤྱར་གྱི་འདུ་ཁང་གི་ཡུལ་ཏུ་ལྷ་ཁང་ཞིག་གསར་ཏུ་བཞེངས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བའི་ཡང་སྲིད་སྤྱལ་སྤྱུ་མཉམ་མེད་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་གསེར་དུལ་ལས་བྱུབ་པའི་གཡུ་ཁོག་པའི་སྤྱུ་གཏུང་གཅིག་དང་། སྤྱ་མ་ལོར་བུས་ཆིས་བཞི་ཅན་གྱི་གཡུ་ཁོག་པའི་སྤྱུ་གཏུང་ཞིག་གཟིམ་བྱང་ནང་ཏུ་བཞེངས། རྗེ་བྱ་བལ་བའི་དངོས་སྟོབ་ལྷ་ཆེ་སྤྱ་མ་སྤྱང་གསལ་བྱོན་ནས་གནས་དེར་བྱ་བ་པོ་འགའ་ལ་རྒྱལ་ཐབས་སྤྱི་སྤྱུག་གི་དབང་གནང་དོ།

དོ་གྲུབ་སྤྱལ་སྤྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་མཆོག་ལན་ཁ་ཤས་ལ་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་སྟེ་དབང་ལུང་དང་གདན་ས་འདི་སྤྱར་གསོ་དང་། སྤྱུ་གཏུང་ཐུགས་རྟེན་རེ་བཞེངས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གཏོང་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དང་། སྟོབ་སྟོན་ཏུ་མ་གནང་བ་དང་། གཟན་དཀར་སྤྱལ་སྤྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་མཆོག་ཀྱང་ཕེབས་ནས་གཟིམ་ཁང་མཐུན་ཏུ་ཐོན་ཤིང་བཅུགས་པ་སོགས་མཛད་དོ།

དགུ་ནང་རྗེས་དཀར་མཁན་པོ་ཨ་ཁྱོ་མའི་ཞལ་གསུང་ལྟར་སྤྱ་རི་སྤྱལ་སྤྱུ་གཏོར་བདག་གིས་ཡུལ་སྟེས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་དེ་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱར་ཏུ་ལྷ་ཁང་ཆེ་ཤོས་བཅེགས་གསུམ་པ་ནང་རྟེན་གྱ་ཏུ་པསྤྱུང་གནས་དང་། རིག་འཛིན་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུ་བརྟན་དང་བཅས་པ་གསར་ཏུ་ཟང་ནས་བཞེངས། ལྷ་ཁང་ཐོག་མར་བཞེངས་པའི་དབུ་བཅུགས་ཏུས་དོ་གྲུབ་བཞི་བས་ས་གཞི་བྱིན་ཐབས་མཛད་ཅིང་བཀའ་ཤིས་པའི་མེ་ཏོག་འཕྲོར། ལྷ་ཁང་བཞེངས་བྱུབ་རྗེས་སྤྱལ་སྤྱུ་གཏོར་

བདག་ཁོང་རྒྱ་གར་དུ་ས་རྒྱ་གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར་གྱི་སྤྱོད་མཛུགས་དུ་ཕེབས་
དུས་ཤིག་ལ། རི་ཁྲོད་ཀྱི་སྒོར་སྒྲན་དུ་ཞུས་པས་ལེགས་བཤད་བསམ་གཏན་གྱི་ཁེས་པའི་མཚན་
གསལ། དེ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བྱུང་པར་བའི་གནད་ཡོད་པར་གོར་མ་ཆག་གོ།

འོན་ཀྱང་ཆོས་སྒོ་ཕྱིས་པ་ནས་ཡུན་རིང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་བརྩོན་པའི་དགེ་
འདུན་པའི་ཕྱི་དངོས་མ་བྱུང་ངོ་། །དེ་རྗེས་བྱུང་བློ་དབང་པོ་ཨ་ཀྲ་ལྷ་མ་ཀམ་ཆོས་དཔལ་བཟང་
པོའི་ཞལ་སྒྲོབ་རྒྱུ་རབ་བྱུང་བ་ལྷ་མ་པ་བླ་བདུད་འདུལ་ལམ་ལུང་ཡོ་རྒྱུད་ཀྱི་དང་། གསེར་བ་ལྷ་
མ་སངས་རྒྱས་བསྟན་འཛིན་གཉིས་ལ་ལྷ་མས་གྲུ་ཅུ་པ་བླ་འོ་ཆོག་བདུན་གསལ་འདེབས་དང་སྟོང་
པོ་གྲུ་ཅུ་སྟོང་བཅོད་ལ་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བའི་གདན་ས་ཡག་གི་སྤང་རི་ཁྲོད་དུ་མི་ཆེ་དཔེན་རི་ལ་
སྒྲོལ་ཅིག་ཅེས་བཀའ་བྱུང་། དེ་ནས་སྒྲོབ་མ་དེ་གཉིས་རབ་རྒྱན་ས་སྟག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1998ལོར་རི་
ཁྲོད་དེར་སྤེལས་ཤིང་མཚམས་ཁང་བསྐྱོན་ཅིང་གཏན་འཇགས་སུ་བཞུགས།

དེ་རྗེས་ཨ་ཀྲ་ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་བསྟན་འཛིན་ལ་གྲུ་ཅུ་པ་བླ་འོ་སྤྱོད་ཕྱག་ཅིག་ཨེ་
འབྲུབ་ལྟོས་ཞེས་བཀའ་བྱུང་བ་ལྷ་རྒྱ་ལྷ་མ་པ་བླ་བདུད་འདུལ་དང་། ལྷ་མ་སངས་བསྟན་གཉིས་
ཀྱིས་ནོར་རྗེས་སྤམ་མཐོ་བ་བཏང་སྟེ་གྲུ་ཅུ་པ་བླ་འོ་སྤྱོད་ཕྱག་ཅིག་ནང་རྟེན་ཅན་གྱི་ལྷ་
ཁང་ཞིག་བཞེངས། ལྷགས་སྤྱོད་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2001ལོར་རྒྱ་ར་གན་ལས་བཅོས་པའི་གྲུ་ཅུ་པ་བླ་འབྲུང་
གནས་ཀྱི་སྤྱོད་ཕྱག་ཅིས་བཅུ་གསུམ་ཅན་ཞིག་དང་། གཞན་ཡང་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྗེའི་ལྷ་ཁང་
དང་། སུར་བ་རྡོ་རྗེ་གཞོན་ཅུའི་ལྷ་ཁང་དང་། སྒྲོལ་མའི་ལྷ་ཁང་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཇུག་ཆེན་
མོའི་རྡོ་བཀོས་ཆར་དུ་མ་དང་། མཚོད་རྟེན་ཆེ་བ་ཆ་བརྒྱད་དང་། མཚོད་རྟེན་རྒྱུད་བ་བརྒྱ་ཙུ་
བརྒྱད་སོགས་སྤྱོད་ཕྱག་ཅི་སྟགས་རྟེན་མང་པོ་བཞེངས། སྒོམ་ཉམས་ལེན་པའི་ཆོས་པ་རབ་བྱུང་མང་
པོ་འདུས་པས་སྒོམ་གྲུ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲོད་ཀྱི་འཇུགས། ལས་རབ་གྱིང་པའི་གཏེར་བྱོན་གར་དབང་ལྷ་
དགའི་ཁྱེ་རྒྱུད་དང་། བཀའ་ཆེན་འཛིགས་མེད་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་ཏི་སྒོ་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྒོར་ལས་
རིག་བྱེད་མའི་ཁྱེ་རྒྱུད་དང་། རྒྱུའི་སུར་བ་ཡང་གསང་སྤྱོད་ཀྱི་བདུན་རྒྱུད་དང་། མ་ཏི་རྒྱུའི་
སང་གཤོང་མའི་བདུན་རྒྱུད་དང་། ཆོས་སྒྱུར་གི་གསལ་མཚོད་བདུན་རྒྱུད་སོགས་གཏན་དུ་བཅུགས།

ཆེ་བའི་མཁན་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་དང་། ཡར་ལུང་མཁན་པོ་རིག་གོལ་དང་། བླ་སྒྲིང་མཁན་པོ་པ་བླ་སློ་གོས་སོགས་སྤྱེ་ཆེན་ཁ་ཤས་གདན་དྲངས་ཤིང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་སོགས་དབང་ཆོས་མང་པོ་གནང་བསྐྱེལ་སོགས་ཀྱི་སློ་ནས་ད་ལྟ་ནི་སྤྱ་མ་སངས་རྒྱས་བཞུན་འཛིན་གྱིས་སྦྱང་བཞིན་ཡོད་མོད། རི་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་པོ་གཙོ་བོ་ནི་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བའི་ཡང་སྤྱིད་སྤུལ་སྤྱེ་མཉམ་མེད་རང་བྱུང་དོན་རྗེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།

སྤྱིར་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བས་སྤྱེ་ཆེ་གང་པོར་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་གསང་བ་སྦྱིང་ཐིག་གི་སློ་ནས་གདུལ་བྱ་བསྐྱུངས་པ་ལས། སྤྱབ་མཆོད་སོགས་ཀྱི་སྦྱོས་པ་དང་། བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་པའི་སྦྱོས་པ་དང་རིས་འཛིན་གཏན་ནས་མེད་ནའང་གོང་བཤད་ལྟར་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེམས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་པ་དང་། དགུང་ན་རྒྱུད་ཀྱིས་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པར་ཆོགས་སུ་བྱགས་པས་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པར་གཏོགས་ཤིང་། གྲང་ཁང་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལྷན་དང་། ལྷགས་སྤུལ་རོལ་པའི་དོན་རྗེའི་ཞལ་སློབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་དཔལ་ལུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་བྱོན་པ་དང་། ཁོང་གིས་གྲང་ཁོང་ནི་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་སྤྱ་མར་གཏོགས་ཚུལ་རྒྱུན་དུ་གསུངས་པ་དང་། ད་ལྟ་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཡི་གེར་ཡང་རི་ཁྲོད་འདི་ལྷ་ཅེ་དགོན་པར་གཏོགས་པའི་རི་ཁྲོད་ཅུ་ལས་ཆོས་སྡེ་དངོས་ཀྱི་མིང་ཐོབ་མེད་པ་དང་། རི་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་པོ་དངོས་ནི་གཡུ་ཁོག་པའི་ཡང་སྤྱིད་སྤུལ་སྤྱེ་མཉམ་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟ་སྤྱེ་བལ་གྱིས་གདན་ས་མ་ཉམས་པར་སྦྱོང་བ་པོ་སྤྱ་མ་སངས་བཞུན་ཡང་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་གྲ་རྒྱུན་དུ་གཏོགས་ཤིང་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་ཆོགས་སུ་བྱགས་ནས་ཆོས་སྤྱན་རྒྱལ་བཅད་པ་དང་། སྤྱབ་མཆོད་དག་གི་ཕྱག་བཞེས་གྲང་དཔལ་ལུལ་བའི་ལྷགས་ལྟར་བྱེད་བཞིན་མཆིས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དཔལ་ལུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་བཞག་པའོ།

མགོ་རྩ་དགོན་པ།

༥ མགོ་རྩ་དགོན་ཐུབ་བཞུན་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། དོ་རོལ་དང་གསེར་རོལ་གཉིས་ཀྱི་འདུས་

མཆོམས། རྩ་མགོ་གོང་ཞེས་པར་ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་མིང་ལ་མགོ་རྩ་དགོན་ཐུབ་བསྟན་དར་
རྒྱས་སྤྱིང་དང་། མགོ་རྩ་དགོན་གསང་ཐུགས་བཤད་རྒྱབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་དང་། མགོ་རྩ་དགོན་
དང་། འགོར་རྩ་དགོན་དང་། མགོ་སྟོང་དགོན་སོགས་ཡིག་ཆ་དུ་མར་འབྲི་ཚུལ་མང་དུ་མཆིས།
འགོ་རྩ་ཞེས་འཇོན་འཇུག་ཅན་དུ་བྱིས་པ་ནི། དེང་སང་གི་མ་དག་རྒྱན་འབྱམས་ཆེན་པོའི་ལུགས་སུ་
འབྱམས་སོ།།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་གནའ་པོའི་བྱིམ་ཆེན་དག་ལ་མཆོད་ཁང་ལྟ་ཁང་ཆེན་པོ་དང་།
དེར་ས་དེའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་དུས་ཆོགས་རྣམས་སུ་འདུས་ནས་རྒྱབ་ཆོག་འགའ་རེར་བཏོན་
པ་དང་། ཆོས་ཐུན་དང་། ཆོས་བྲིད་རེ་བཅུ་སྟོལ་ཡོད་པའི་བྱིམ་ཆེན་གྱི་སྒྲ་བྲང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
རྗེས་སུ་སྤྱལ་པའི་གཏེར་འབྲིན་ཆེན་པོ་རྩོད་པ་སྤྱོད་བཅུ་གཉིད་སྤྱིང་པའམ་རྩོད་རྩོད་ལྷགས་རྩ་
ཅན་དུ་གྲགས་པ་དེས་རབ་ཉི་མེ་གྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1696ལོར་ཆོས་སྡེ་དངོས་སུ་བསྐྱར་ཏེ་ཐུག་བཏབ། དེ་
རྗེས་མགོ་ཞབས་དགོན་པ་ཟེར་བ་བྱུང་བ་དེ་དང་གཅིག་དུ་བསྐྱུས། རབ་རྒྱལ་ས་བྲིའི་ལོར་མང་
ནས་བཞུགས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་མགོ་སྟོང་དུ་བསྐྱར་བཞེངས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
གདན་རབས་དང་པོ་རྩོད་པ་སྤྱོད་བཅུ་གཉིད་སྤྱིང་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ་ཤིན་དུ་
བརྩམས་ཅིམ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།

གདན་རབས་གཉིས་པ་མཁུན་སྒྲ་པ་སྤྱོད་རིག་འཛིན་ནམ་པ་སྤྱོད་དབང་རྒྱལ་ནི། རྩོད་པ་
སྤྱོད་བཅུ་གཉིད་སྤྱིང་པའི་གྲས་སུ་སྤྱོད་འབྲངས། སྤྱོད་རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སྤྱོད་ཀྱི་བག་ཆགས་སང་
ཅིང་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སོགས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁུན། ཡབ་རྗེ་གཏེར་ཆེན་རྩོད་པ་སོགས་བཞེས་
གཉེན་དུ་མ་ལས། དཔལ་ལྷ་ལྷ་དང་སྤྱོད་སྤྱིང་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་བཀའ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོའི། མདོ་
ཐུགས་སྤྱི་དང་། བྱ་བྲག་སྤྱོད་འགྱུར་བཀའ་གཏེར་གྱི་ཆོས་ཚུལ་མང་དུ་གསན། བསྐྱེད་པས་ཉམས་
སུ་བྲངས་པས་མཁས་དང་གྲུབ་པའི་ས་མཐོན་པོར་གཤེགས། མགོ་རྩ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་
བཞེས་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཆར་དཔག་མེད་བསྤུལ་བས་སྤྱོད་ཆོགས་རྒྱས། སྤྱོད་ཆོས་སྤྱོད་དུ་ཀུན་
སྤང་བྱ་བཏང་གི་རྣམ་ཐར་གྱིས་སྤྱོད་ཆོད་རྒྱབ་པ་སྤྱོད་པས་མཛད་དེ་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།།

ཇི་འདི་ལས་ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བུས་གཏིར་ཆེན་པ་བླ་བདེ་ཆེན་
སྒྲིང་པའི་གཏིར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་རྣམས་གསལ་པ་ཆོ་དབང་ལོ་ར་བུའི་རང་རྣམ་ན་མཆིས་ཤིང་།
ཇི་འདི་ཉིད་ལས་སྒྲིན་སྒྲིང་གཏིར་ཆེན་རིག་འཛིན་འཕྱར་མེད་དོ་ཇི་དང་། གཙུང་ལོ་ཆེན་ལྷ་སྒྲི་
གཉིས་ཀྱིས་ཡབ་ཇི་རོང་སྟོན་པའི་གཏིར་ཆོས་རྣམས་གསལ་པར་གསལ་ལོ། །དེས་ན་ཇི་འདི་ཉིད་
རང་གའི་གྲོང་སྤགས་པ་ཅམ་ཞིག་མིན་པར་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་བླ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སྐལ་བཟང་འཛིགས་མེད་ནི། མགོ་རྩ་སྐ་མཆོའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཡབ་
རིག་འཛིན་དོ་ཇི་དང་། ཡུམ་སྐ་བཟང་འབུམ་སྒྲིད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱབས་ཇི་པ་བླ་
འཕྲིན་ལས་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་དུ་བསྟེན་ཏེ་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱངས་
པ་དབྱིས་ཕྱིན་མཛད། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས། དབུས་གཙང་
ཚྭགས་ཀྱི་དབེན་གནས་རྣམས་སུ་བགྱང་བྱ་དུ་མའི་ཡུན་ལ་སྐབ་པ་གནང་། མགོ་རྩ་དགོན་དུ་
གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་འདུས་སྡེ་དང་དད་འབངས་ཀྱིས་གཙོའི་གདུལ་བྱའི་ཆོགས་ལ་སྒྲིན་
གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་ཡུན་རིང་པོར་བསྐྱོར། རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་སོགས་འཕྲིན་ལས་རྣམ་
པར་རྒྱས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་པ་སྐལ་སྐྱེ་པ་བླ་འོད་གསལ་ནི། སྐ་ན་རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་དམ་པའི་
རིགས་སང། སྐ་ན་ཆེ་ཅམ་ལོན་སྐབས་རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་པ་བཞེས། བྱང་ཁང་སངས་རྒྱས་དཔལ་
ལྷན་དང་། ཇི་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཡོན་ཏན་དཔལ་བཟང་སོགས་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་
གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསལ་ཅིང་བསྐྱབས་པས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་རྩལ་རྒྱས། ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་
ཆེས་ཞལ་གཟིགས། རབ་ཆོས་ས་སྤང་སྟེ་སྟེ་ལོ་1889ལོར་ལྷ་ཆེ་དགོན་གསང་སྤགས་རབ་བརྟན་
སྒྲིང་གི་བྲིར་ཐེབས། འདུས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མར་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞིང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས།
ཇི་བཅུན་པ་བླ་ཕྱབ་བསྟན་རྒྱལ་ཚབ་དུ་དབང་བསྐྱར། མགོ་རྩ་དགོན་པའི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་
མངའ་གསོལ། དེར་ཆོས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱངས་མཐར་སྐྱེ་གཤེགས། གདུང་ཞུགས་འདུལ་
གྱི་སྐབས་སུ་གདུང་གི་མེ་འོད་འཇའ་བྲིམ་འབའ་ཞིག་དུ་གྱུར་པ་སོགས་དོ་མཆར་མང་དུ་བྱུང་།

བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་དོ།

གདན་རབས་ལྷ་པ་པ་བཟླ་བཟླ་འཛིན་ནམ་ཟུང་མ་སྦྱང་མཆོག་ནི། མགོ་རྩ་དགོན་པའི་
དཔོན་པོ་ཞིག་གི་རིགས་རྒྱུད་རྒྱ་ལྷན་པས། མགོ་རྩ་དགོན་རྩ་ཆོག་ལྷན་ཞུགས་མཛད། ཡི་གེ་འབྲི་
སྟོག་སོགས་ཆོག་མཛད་རྒྱ་མཐུན། འཇམ་དབྱངས་མཐུན་བཅའི་དབང་པོ་སོགས་བཞེས་གཉེན་
རྒྱ་མ་ལས་ཐ་སྟོན་རིག་གནས་དང་། མདོ་སྨད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པར་གསན་སྦྱང་དང་།
ཉམས་བཞེས་དབྱིས་ཕྱིན་མཛད་པས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གྲགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས། མགོ་རྩ་དགོན་གྱི་
གདན་ས་བ་མཛད་དེ་བཟླ་བ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་བོད་ལྷན་ཁྲིམས་ལ་ཉམས་ལེན་
དང་ཡི་དམ་ཙུང་གསུམ་གྱི་བཞེན་སྦྱང་ལ་བཙོན་པར་མཛད་པས་ཡི་དམ་ལྷ་ལོ་ཞལ་གཟིགས་པ་
སོགས་གྲུབ་ཉམས་དང་ཁྱད་ཆོས་མང་རྒྱ་མངའ་ཞིང་། གཏུལ་བྱའི་དོན་དཔག་མཛད་མཛད་མཐར་
རབ་རྒྱལ་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1939ལོར་གཟུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུང་སོ། རྗེ་འདི་
ལ་གསུང་ཆོས་པོད་གསུམ་ཙམ་བཞུགས་ཀྱང་རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1936ལོར་རྒྱུ་དམར་
དམག་འོང་རྒྱུ་ཉམས་ཉེས་སུ་སོང་བ་དང་། རྗེ་འདི་ལྟ་བུ་དཔོན་སྦྱང་བཟླ་བ་དཔལ་ལྷན་ཀྱང་སྐབས་
དེར་བསྐྱོངས་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་རྒྱལ་པ་ནི་དར་སྤྱོད་དགོན་གསར་སྤྱུལ་སྤྱོད་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ཡིན་ལ།
འདི་ལོ་ནམ་ཐར་དར་སྤྱོད་དགོན་པའི་གདན་རབས་སུ་འཆད་དོ།

གདན་རབས་བརྟན་པ་དཔོན་ཆེན་པ་པ་མཁས་གྲུབ་ནི། རབ་ཆོས་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1912
ལོར། གསེར་སྤྱོད་རྒྱ་ཡལ་ལྷ་ཙུང་བསོད་རྒྱུ་དང་། ཡུམ་བཟླ་འཛིན་སྟོན་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱོད་
འབྱུངས། ལྷ་དཀར་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ཟེར་བའི་སྤྱུ་ཡིན་ཡང་ཟེར། རྩ་ཏྱེར་འཇམ་
དབྱངས་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་ལས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྲུང་ཆེན་མོའི་ལྷན་ལྷན་གིས་གཙོ་བོ་ཆོས་
ཚུལ་མང་རྒྱ་གསན། དཔལ་ལྷན་ནམ་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་གྲུ་སར་ཕེབས། གཞུང་མཆོག་སྤྱི་ལོ་ལས་
རྩ་དང་གནམ་ཆོས་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལྷན་གྱི་སྤྱི་གྲོལ་གྱིས་གཙོ་བོ་ཟེར་བཀའ་མང་རྒྱ་
གསན། མཁན་ཆེན་དག་དབང་དཔལ་བཟང་ལས་མདོ་སྨད་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་སྤྱི་དང་བྱི་བྲག་

འོད་གསལ་སྒྲིང་ཐིག་གི་གདམས་པ་མང་ཏུ་གསན། དར་ཐང་ཏུ་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་
པའི་རྡོ་རྗེ་ལས་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན་ཅིང་། བསྐྱམས་པས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་
ཅལ་ཆེན་རྒྱལ། ལྷ་ཅེ་བླ་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བཀའ་ལྟར་མགོ་རྩ་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་
ཏེ་ལུགས་གཉིས་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། རྡོ་གྲུབ་ཆེན་དགོན་གྱི་མཁན་ཆེན་
དགོན་མཆོག་ཆེ་རིང་གདན་དྲངས་ཏེ་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་གསུང་བསྐུལ་མཛད་པ་སོགས་དགོན་
པའི་བཤད་སྐྱབ་གྱི་སྡེ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་གསར་འཛུགས་དང་། སྤར་ཡོད་རྣམས་གོང་འཕེལ་
ཏུ་བཏང་སྟེ་དགོན་པའི་བསྐྱེད་བརྒྱུ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་བསྐྱབས། མཐར་ཏུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེད་པ་སྤྲོ་
ཆོགས་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་། དགུང་གྲངས་ཞི་དགུ་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་གྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1960ལོར་
སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤུལ་སྐྱེ་རིག་འཛིན་དཔལ་མེད་ནི། རབ་ཆོས་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་སྟེ་
ལོ་1880ལོར་ཡབ་སྐུ་རི་གཏུགས་དཀར་དང་། ཡུམ་འཆི་མེད་མཆོག་གཉིས་གྱི་སྲས་སུ་གསེར་སྤང་
ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ལྷ་ཅེ་དགྲ་སྤུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་
དང་། དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་སྐྱབ་འཕྲིན་རྣམས་གྱི་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་གྱི་རིམ་པ་
མཐའ་དག་གསན་བཞེས་མཛད། རྫོང་གཏེར་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་ལས་ཉིད་གྱི་གཏེར་གསར་སྐྱོར་གྱི་
དབང་ལྱང་སོགས་སྤྲིན་གྲོལ་མང་ཅམ་མཐོས། མགོ་རྩ་དགོན་ཏུ་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་བསྟན་
པ་བསྐྱུངས། མཐར་དགུང་གྲངས་གྲུ་ལྷ་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་འབྲུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1964ལོར་དགོངས་པ་ཞི་
དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་དགུ་བ་གསེར་རིག་མཁས་པའི་དབང་པོ་བླ་མ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་ཆོས་
ལྷགས་ཕག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1911ལོར་ཇ་མགོ་རུ་གཟི་ར་བསྟན་འཕེལ་གྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། མགོ་རྩ་
དགོན་ཏུ་ཆོགས་སུ་ཞུགས། ལྷ་ཅེ་དགོན་ཏུ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་ནང་ཆོས་ལྷ་སོགས་ཆོས་ཐུན་
རྣམས་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། ལྷ་ཅེ་དགྲ་སྤུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་
སྤྲིན་གྲོལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟབ་བཀའ་མང་ཏུ་གསན། གཙང་གི་ལྷ་རྗེ་ངེས་ལེགས་དང་། གསེར་

སྤྲད་སྒྲགས་འཆར་སྐྱོན་ཅན་གཉིས་ལས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་བྱང་བྱར་བྱང་འབྲེལ་དང་། མེ་སྲིད་
ཀྱི་རྒྱུད་འབྲེལ་བེ་སྟོན། གཡུ་ཐོག་སྒྲིང་ཐིག་དང་ཆ་ལག་བཙོ་བརྒྱད། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་ཀྱི་
ཤེལ་གོང་བྲིང་། ཀོང་སྤྱལ་གྱི་གསོ་རིག་ཟིན་བུས། མི་པམ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲན་གཞུང་བཅས་ལ་
བསྐྱབས་ཤིང་ཉམས་སྦྱང་ལག་ལེན་དང་བཅས་པའི་དམར་བྲིད་མཛོས། ཨ་མདོ་གཟན་དཀར་
རིན་པོ་ཆེ་པ་རྩ་རོལ་བའི་དོ་རྩེ་ལས་ཡང་གསང་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གསན། མགོ་རུ་
དགོན་པའི་ཆོགས་འགྲིག་ལ་ཐུགས་ཁུར་ཟབ་མོ་གནང་ཞིང་། མགོ་རུ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་
བཞེས། གསོ་བ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་ནད་པ་ཉམ་ཐག་མང་པོ་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད།
ཤུག་འབྱུང་མཁའ་འགོ་མ་ཀུན་བཟང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོལ་མས་རྩ་མགོ་སྤྲན་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྲན་ཁ་ལ་
རིག་ཚད་ངན་སོང་མེད་པར་གསུངས། བོད་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ལོ་འོ་བརྒྱལ་མང་པོ་སྤྱི་
ཉམས་སུ་བཞེས་ཀྱང་དམ་པའི་རང་ཚུགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་བཞུགས། སྐབས་དེ་དག་རྒྱ་མ་
འོངས་སྟོན་གཟིགས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་མང་པོ་གསུངས་པ་སོགས་མདོན་ཤེས་ཐོགས་མེད་མངའ།
བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྲན་ཡང་གདུལ་བྱ་བསྐྱུངས། མཐར་དགྲུང་གངས་དོན་བརྒྱུད་
པ་རབ་རྒྱན་ས་འབྲུག་རྟེ་རྟེ་ལོ་1988 ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱུ་པ་བ་ལའི་སྤྱི་མ་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་སྤྱལ་ཏེ་རྟེ་
ལོ་1905 ལོར་ཡབ་བ་ལའི་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་དང་། ཡུམ་སྤྲུག་བཟང་དཔལ་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
སུ་གཟུངས་འབྲུམ་གོང་རྒྱ་སྤྱུ་འབྲུངས། དགྲུང་གངས་བརྒྱུ་གསུམ་པར་འབྲི་ལྷོག་སྤྱུངས། ལྷགས་
ཀོང་སྤྱལ་མ་མཐུ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཐུན་མོང་སྟོན་འགོ་ནས་འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་བར་
ཀྱི་ཟབ་བཀའ་མང་རྒྱ་གསན། སྤྱང་བ་མ་འདས་སྤྱལ་སྤྱི་ཀུན་དཀའ་དཔལ་དང་། ཨ་ཀྱ་སྤྱལ་པ་རྩ་
འཕྲིན་ལས་དང་། ཨ་སྤྱོ་ཆོ་མཚམས་སྤྱལ་འཇིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་དང་། སེ་ར་ཡང་སྤྱལ་རིག་འཛིན་
གསང་སྒྲགས་སྤྱིང་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མ་ལས་རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན་
བཞེས་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་འོ་བརྒྱལ་མང་རྒྱ་སྤྱང་ཡང་དམ་པའི་རང་ཚུགས་
ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ཐིག་འབྲས་བཞིན་རྒྱ་བསྐྱུངས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་

མགོ་རྩ་འདུ་ཁང་བསྐྱར་བཞེངས་སྟེན་གཤམ་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་བཞེས། དཔོན་པའི་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་
 ཏེ་ལྷག་ཤུལ་གཏིར་སྟོན་རྟོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བཅའ་གཏིར་གྱིས་གཙོའི་སྤྱི་གོལ་གྱི་གདམས་པ་
 མང་དུ་གནང་། དགུང་གངས་གྲུ་ལུ་པ་རབ་རྒྱན་ས་སྤྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1989ལོར་སྤྱི་ལུ་ངན་ལས་
 འདས་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་རྩོམ་ཆེ་འཛིན་པ་དོན་ཡོད་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ཏེ་
 གྱི་ལོ་1927ལོར་མགོ་སྐྱ་མཚོའི་འགམ་ལོ་ཡོས་གནས་ལྷུ་གཡང་འབྲིལ་དུ། ཡབ་བ་ལེ་རང་རིག་
 དང་། ཡུམ་མ་ཅིག་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། ལྷ་ཅེ་སྐྱ་མ་རིག་འཛིན་ལས་སློན་འགོ་དང་། ཙ་
 རྒྱང་དང་། རྩོགས་ཆེན་སོགས་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། བང་ཚོས་ལྷ་སོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད།
 མགོ་རྩ་དགོན་པའི་དབོན་སྐུལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཏེ་གནས་མཛད་དེ་ཡུན་རིང་བཞུགས།
 དཔལ་ཡུལ་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་ཡུགས་ཀྱི་སྐབ་འཕྲིན་ཆ་གའི་འབྲུད་རྒྱུ་དགོལ་གསུམ་དང་།
 འདོན་ཕྱག་ལེན་སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་རིམ་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་སྦྱངས། མགོ་རྩ་དགོན་ཀྱི་
 གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་དུས་མཚོན་འཇུགས་པ་དང་། བྲིད་ཡུང་མང་པོའི་རྒྱན་སྒྲེལ་བ་སོགས་
 བསྟན་པ་བརྒྱུད་དར་ལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེར་བཞིས། དབྱང་གྲངས་དོན་གཅིག་པ་རབ་
 རྒྱལ་མེ་སྐང་ལྷེ་གྱི་ལོ་1997ལོར་གཞུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་སྐུལ་སྐྱེ་འགྱུར་མེད་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་བྱ་སྟེ་སྐུ་ལོ་1969ལོར་
འབའ་སྐྱམ་གྲོང་རུ། ཡབ་དར་སྐྱེ་ཨ་འབྲོག་ཀམ་དང་། དུམ་ལྷ་བཟང་བཟང་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ
སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བྱུག་པར་དགོ་ཤོན་པ་ལྷ་རིག་འཛིན་ལས་སློག་བསྐྱབས། རྫོང་ཆེ་འཛིན་པ་
དོན་ཡོད་ལས་དཔལ་ལྷུ་ལྷགས་ཀྱི་སྐབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་བྱུག་བཞེས་ལ་བྱང་རྒྱུ་པར་བསྐྱབས།
ལྷ་ཆེ་སྐབས་མགོན་སྐུལ་སྐྱེ་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དང་། རྗེས་དཀར་རྫོང་
ཆེ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། རྫོང་འགོ་སླ་མ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་ལྷན་དྲ་ཡ་བརྩ་བའི་ཡང་སྤྲོད་
རུ་དོས་བཟུང་། དགུ་ནང་ངམ་དགུ་ནང་མཁན་པོ་སློ་བཟང་རྒྱལ་བྱིམས་སམ་མཁན་ཆེན་ཨ་ཁྱོ་
མ་དང་། རྫོང་སྤྲོད་མཁན་པོ་དག་དབང་རྒྱ་མཆོ་རྣམ་གཉིས་ལས་སློན་འགྲོའི་གདམས་པ་གསན་

ཅིང་འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྒྲིང་བཅས་མཐར་ཕྱིན་མཛད། དགྲུང་གྲངས་ཉེར་གཅིག་པར་མཁན་པོ་
སྣང་གསལ་ལས་རབ་རྒྱ་བྱུང་ཞིང་མཆོན་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཅེ་སྐྱབས་མགོན་ཡང་
སྐུ་དང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་དང་། མཆོག་སྐུ་གསང་སྤྲུགས་བསྟན་འཛིན་
དང་། མཁན་པོ་ཆོས་དབྱིངས་ཉི་མ་སོགས་ལས་དཔལ་ལྷ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་ཆོས་ཐུན་དང་
བཅས་པ་དང་། སྤྲ་མ་ཡང་ཏིག་དང་། ཀྱན་བཟང་སྤྲ་མའི་ཞལ་ལུང་དང་། འོད་གསལ་སྤྲིང་
ཐིག་གི་སྒྲོར་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྲིན་བྱེད་སོགས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གདམས་པ་
མང་པོར་གསན་བསམ་དང་ཉམས་བཞེས་ལྷུར་ལེན་མཛད། མགོ་རྩ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་
བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་དཔོན་སྐུ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་སྐུ་
ཏེ་སྐུ་ལོ་1977ལོར་མགོ་རྩ་རྒྱ། ཡབ་ལྷང་དཀར་རམ་རྗེས་དཀར་ཆོས་རིག་དང་། ལུས་དར་
བཟའ་ལྷ་མོ་ཐར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་གྲངས་རྒྱག་པ་ནས་ཡོངས་འཛིན་པད་
འཛིན་ལས་སློག་བསྐྱབས། རྫོ་རྗེ་འཛིན་པ་དོན་ཡོད་ལས་བགྲང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་དཔལ་ལྷ་
ལྷགས་ཀྱི་སྐྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་སྐྱུངས། ལྷ་ཅེ་སྤྲ་
མ་སྣང་གསལ་ལས་རབ་རྒྱ་བྱུང་ཞིང་མཆོན་ཐུབ་བསྟན་དགའ་བ་ཞེས་གསོལ། དེ་ཉིད་ལས་
གནམ་ཆོས་སྒོན་འགྲོའི་ཟབ་བྲིད་གསན། ལྷ་ཅེ་སྐྱབས་མགོན་གྱི་ཡང་སྤྲིད་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་
བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དང་། ཨ་ལགས་སྤྲ་མ་དོན་ཡོད་རྒྱ་མཚོ། དགྲུ་ནང་མཁན་པོ་སྤྲོ་བཟང་
ཚུལ་བྲིམས། མཁན་པོ་མཁྱེན་རྒྱུང་། སེ་ར་ཡང་སྐུ་རིག་འཛིན་གསང་སྤྲུགས་སྤྲིང་པ། སྤྲ་མ་དག་
མཁས་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མ་ལས་དཔལ་ལྷ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་མན་དག་གི་སྒྲོར་དང་།
སྤྲིང་ཐིག་གི་ཆོས་སྒྲོར་སོགས་སྤྲ་ལྟུང་ཟབ་བཀའི་སྤྲིན་གྲོལ་མང་རྒྱ་གསན། དཔལ་ལྷ་རྣམ་
རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སྤྲིང་རྒྱ་བཤད་གྲུར་བཞུགས་ཏེ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་རྒྱ་མར་ཐོས་བསམ་
མཛད། སྐྱབས་རྗེ་ཐུབ་དབང་སྐྱ་ཕྱིང་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་ལགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་དབྱངས་
ལས། རྒྱའི་ཁྱུར་པ་ཡང་གསང་སྤྲ་མེད་ཀྱི་དབང་དང་། བདུད་ཅི་སྤྲན་སྐྱབ། འཇམ་དཔལ་

རྩོགས་སྒྲིལ་སོགས་དང་། གྲུང་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་ལས་འཛིགས་སྒྲིང་པོད་
དགུ་དང་། འཇའ་ཆོན་ཆོས་སྒྲོར་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་དང་། ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྲོའི་དབང་དང་། སྤང་ལུང་དང་།
ཆོས་ཉིད་རིག་པ་གཅེར་མཐོང་གི་ལྟ་བའི་དོ་སྤྲོད་བཅས་གསན། བཤམ་ཆེན་པ་སྤྲེལ་རབ་དང་།
ཀོང་ཡུལ་པ་སྤྲེལ་བཀོད་གྱི་མཁན་པོ་ཆོ་རིང་རྩོམ་ཆེ་དང་། དགྲིལ་སྒྲོན་མཁན་པོ་ཡེ་ཤེས་དབང་རྒྱལ་
དང་། ཀམ་སྤྲེལ་ཆེན་གྱི་ཡང་སྤྲོད་ཐུབ་བསྟན་ཚུལ་བྲིམས་ནོར་བུ་སོགས་ལས་སྒྲོན་འགྲོ་གསོག་སྤྱོད་
ནས་མདོ་རྒྱུད་གྱི་ཆོས་ཚུལ་མང་པོར་གསན་བསམ་མཛད། གཞན་ཡང་། གྲུབ་དབང་ལུང་རྟོགས་
རྒྱལ་མཚན་ལས་སྤྲོད་ཐིག་གི་སྒྲོར་དང་། བཤམ་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ལས་གནམ་ཆོས་
བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་དང་། རྒྱལ་སྤྲེལ་ལག་ལེན་དང་། བྲིད་ཡིག་ཀུན་བཟང་སྤང་མའི་ཞལ་ལུང་གི་
ལྷགས་བྲིད་དང་། བཤམ་ཆེན་ཚུལ་བྲིམས་སྒྲོ་གྲོས་ལས་སྒྲོ་སྤྱོད་དང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲོར་དང་། དགོ་
བཤེས་ཐུབ་ཉི་ལས་རྩིང་ལམ་གཙོ་ནམ་གསུམ་དང་སྒྲོ་སྤྱོད་དོན་བསུས་གྱི་བྲིད་དང་། སྤང་བྲང་
དགོ་བཤེས་འཛིགས་མེད་བསོད་ནམས་ལས་དགོ་སྤྲོད་གི་སྒྲོམ་པ་བཞེས། རྩོམ་ཐུབ་ཆེན་བཞི་པ་
ཐུབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་དང་། ཡར་ལུང་རྒྱལ་སྤྲེལ་བསྟན་པའི་ཉི་མ། རྩོམ་ཐང་ཆོས་
རྩིང་དཔོན་རྒྱལ་ཀམ་བསོད་ནམས་དང་། སྤྲེལ་མཁར་སྤང་མ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་སོགས་
ལས་རིས་མེད་རྒྱབ་རྒྱུད་གྱི་ཟབ་བཀའ་མང་དུ་གསན། ལྟ་ཆེ་དགོན་པའི་རྒྱབ་ཁང་དུ་བགྲང་བྱ་
གསུམ་ལ་བཅད་རྒྱར་བཞུགས། རབ་རྒྱན་ལྷགས་རྒྱལ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2001ནས་བགྲང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་
ལ་གསེར་ལྟ་ཆེ་དགོན་པའི་བྲི་རབས་ཞེ་དགུ་པའི་ཁྲུང་བཞེས་ཤིང་། རྒྱབ་ཁང་གི་བྲིད་དཔོན་
བགྲང་བྱ་བཅུ་ལྷག་ལ་མཛད། ད་ལྟ་མགོ་རྩ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྲུང་བཞེས་ཉེ་བསྟན་པ་སྤྱོད་
བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིའི་གདན་རབས་དངོས་ལ་མི་གཏོགས་གྲུང་བསྟན་པ་ལ་མཛད་
རྩིས་ཆེ་བའི་རྒྱེས་བུ་རྒྱལ་སྤྲེལ་ཁྲུང་ཕྱག་དང་། པ་སྤང་འོད་གསལ། རྩོམ་ཤིང་རྒྱན། ར་འགུ་རྒྱལ་སྤྲེལ་
མཁན་པོ་རྩོམ་ཆེ་ཀུན་བཟང་སོགས་མང་མོད་ཡི་གས་འཛིགས་ནས་རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ།

དགོན་འདིའི་རྒྱབ་འཕྲིན་དུས་མཚོད་གྱི་སྒྲོར་ལ། དབྱར་ཆོས་ལྷ་བ་གཅིག་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལ་

བཀའ་འགྱུར་དག་འདོན་དང་འབྲེལ་སྐྱབ་འཕྲིན་གྱི་རིམ་པ་ཅི་རིགས་དང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་དབྱར་གནས་དང་། དབྱུག་ཆོས་ཆེན་མོ་དང་། སུར་བའི་སྐྱབ་མཆོད་དང་། མགོན་པོ་དང་། ཆོ་སྐྱབ་ནམས་གྱི་སྐྱབ་འཕྲིན་དང་། གཞན་ཡང་ཞི་ཁྲོའི་གནས་སྟོང་དང་བདེ་ཆེན་ཞིང་སྐྱབ་དང་། སྐྱབ་གནས་སོགས་འཆོག་པའི་ཕྱག་བཞེས་ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་ལྷ་མེར་གཏོགས་པ་ཇ་མགོ་དང་། རྒྱག་ཆ་དང་། མགོ་རུ་དང་། ལེ་ཡེས་དང་། གོང་ཏི་དང་། བ་ལེ་དང་། བོང་ར་བཅས་དང་། སྤར་བས་སུ་ཕྱག་ལྷུང་གྱི་དཔལ་དགེ་སུར་གསུམ་བཅས་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། ད་ལྟ་བུག་རྗེ་ཡུལ་ཤོག་དང་ཇ་མགོ་གོང་སྤེ་གཙོ་བོ་དང་རྒྱག་ཆ་གོང་གི་ཉིན་སྤོགས་བཅས་གྱི་རུང་ཆང་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་དོ།

རྒྱ་རྒྱུ་ཆེན་མོའི་རྒྱ་རྒྱུ་བའི་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་ལྷེ།

སྤར་རོལ་ཆེན་མོའི་ལག་བཟང་རུག་གི་ཡ་གྲུལ་རྩོམ་ཅང་ཕྱག་མའི་སྤར་རྒྱུང་རུ་བྱང་བའི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འདོན་པའི་ཆོས་སྤེལ་ས།

ག་ག་དགོན་པ།

༥ ག་ག་དགོན་པའི་དོན་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་ངམ་མདོ་སྤགས་བཤད་སྐྱབ་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། རྩོམ་གྱི་རྒྱ་ལྷན་མའི་སྤེལ་བའི་ས་ཆ་སྤྱོད་རུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་རྒྱག་སྤང་པ་བྱ་འདུས་ཅུལ་གྱི་སྤོབ་མ་མཆོག་གསུམ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་འདོན་པ་བརྒྱུད་གྱི་ཡ་གྲུལ། ག་ག་པ་བྱ་འགོ་འདུལ་རྩོམ་ཕྱག་བཏབ་ཅིང་། རྩོམ་སུ་འགྲོག་སྤེའི་ནང་འབྲུག་ཅིག་གི་རྒྱུན་གྱིས་དགོན་པ་སྟོང་ལ་ཉེ་བར་གཏུགས། བོད་རུས་འགྱུར་གྱི་རུས་སུ་ཆང་ནས་བཞིག། བསྟན་པ་སྤར་དར་ལ་ཆང་ནས་གསོས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་སྤྱིར་ཐོག་མའི་ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་གདན་རབས་དང་པོ་པ་བྱ་འགོ་འདུལ་རྩོམ་རྩི་ནམ་ཐར་འདིར་བཞོད་པར་འོས་མོད་གོང་རུ་སྤོས་ཟིན་པས་འདིར་སྤོབ་མི་བྱའོ།

དགོན་འདིའི་འདེབས་པ་པོའི་མཆོན་དགོན་མིང་ལ་ཆགས་པ་ཡིན་མོད། དེ་ལ་ག་ག་

ཞེས་དང་། ཏ་ཏ་ཞེས་དང་། ཏ་ཏ་ཞེས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་ངོ་། །རག་སྤྱལ་བཀའ་
མའི་དཀར་ཆག་ཏུ་དྲོ་ཁོག་ན་སྒྲ་སྒྲོར་དགོན་དང་། སིང་སང་དགོན་ཞེས་པ་ཡོད་པར་གྲིས་པ་དེ་
ཡང་དགོན་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྟམ་ལ། དགོན་མིང་ལ་ངེས་དོན་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་ཞེས་འབོད་པ་ནི་
མགར་སྤྱིང་གཏིར་སྟོན་གྱི་རང་ནམ་དུ་གསལ་ཡང་། ག་ག་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས་ཡང་
དབེན་སྤྱལ་རི་ཁྲོད་ངེས་དོན་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་ཞེས་པའི་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཡོད་པའི་མིང་ཡིན་
པ་ལས་དགོན་མིང་ནི་ག་ག་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྤྱབ་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་འབོད་པར་
བཤད་དོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་དབོན་པོ་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་ནི། ཡབ་གཏིར་ཆེན་པུ་འགྲོ་
འདུལ་དྲོ་རྗེའི་གདུང་སྤྱལ་རིག་བཟང་དང་། ཡུམ་ཅན་ནེ་བཟའ་བཟང་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱུ་
འབྱུངས་པས་ག་གའི་དབོན་རྒྱུད་ལགས། རྗེ་འདི་ལ་གཙུང་པོ་བདེ་བཟང་དང་། རྣམ་རྒྱལ་དང་།
སྤྱིང་མོ་སེམས་སྤྱིང་དང་། སེང་སྟོན་དང་། ཆོས་མཆོ་ཟེར་བ་སྟེ་ལྷམ་སྤྱིང་དུག་བྱུང་། མགོན་པོ་
དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནི། པུ་འགྲོ་འདུལ་དྲོ་རྗེ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་
དག་གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སྤྱུ་སྤངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པར་གྱུར།
ག་ག་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཤིང་། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྗེས་
ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་ནམས་ཀྱི་ལུགས་ཁྲིད་དང་། རྩ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་དུ་
མའི་སྤྱིན་གྲོལ་བསྟུལ། ག་དག་དགུ་གཏོར་ཀུན་སྤྱབ་འཆམ་དང་བཅས་པའི་སྒྲིལ་བཅུགས། ཁང་བུ་
བཅེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་སོགས་རྟེན་བཞེངས་དུ་མ་གནང་། དགོན་གཞི་ཤིན་ཏུ་དར་ཞིང་བཤད་
སྤྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤར་ལས་རྒྱས་པར་བྱས་པས། དབོན་པོ་མགོན་དབང་དང་ཆགས་ཁུར་སྟོབས་
བེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་རིང་ཞེས་བསྟན་དགོན་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱི་ཆོད་དུ་སྤྱིང་། འབྲི་བའི་དུག་ནད་བསལ་
བ་དང་། ལུགས་སྟོན་བཞུ་བ་སོགས་གྲུབ་པའི་རྟགས་མཆོན་མང་དུ་མངའ། པད་ཡག་དགོན་གྱིས་
གཙའི་དགོན་ལྷེ་དུ་མར་གདུལ་བུའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་བསྤྱབས་མཐར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱུ་
བསྟུས། སྤྱུ་གདུང་རྒྱབ་རིའི་ངོས་ལ་ཞུགས་ལ་སྤུལ་བས། སྤྱུ་མཚུབ་ལ་འཇམ་དཔལ་རང་བྱོན་

འབྲུངས་པ་སོགས་གྲོལ་རྟགས་རྩི་མཚར་བ་མང་དུ་མཆིས་སོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ག་སྤྱུལ་ཨོ་རྒྱན་ཉི་མ་ནི། ཡབ་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་གེ་འཕན་བཟའ་འབྲུག་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རྩི་མཚར་བའི་ལྷན་བཅས་སྤྱེ་འབྲུངས། སྤྱི་ན་རྒྱུད་དུ་འབྲུག་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་། གར་ཐིག་དབྱངས་རོལ་སོགས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁྱེན། ཡུག་སྐར་དུ་བགྱང་བྱ་བ་གི་ཡུན་ལ་གྲ་སར་བཞུགས་ཏེ། དབང་མ་སྤྱུལ་སྤྱི་རིག་འཛིན་འཇམ་དཔལ་ལས་རྒྱ་དང་། གནམ་ཆོས་སོགས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་གསན། ག་ག་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས། དགོན་འདི་དང་། སང་ཡག་དགོན་པ་སོགས་སུ་རྒྱ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མང་དུ་བསྐྱུལ། དམ་པ་འདིའི་སྤྱི་ཆེའི་སྤྱད་ཅམ་ལ་ཡུལ་དགོན་གཉིས་ལ་མི་འདོད་པའི་རྒྱུན་ལྷན་གྱི་མགོ་ལོག་མཁར་འགབ་ཆང་དང་འབྲུགས་ཤིང་། ཡུལ་དགོན་གཉིས་ཀ་དགེ་ཅེ་ལྷ་ཐལ་མའི་ནང་ལ་བྱ་བྱེད་དུ་འགོ་དགོས་བྱུང་། རྗེས་སར་ལྷག་ཆ་སྤྱུལ་སྤྱི་དང་། སྤྱུལ་སྤྱི་རྩི་རྗེ་དག་འདུལ་དང་། གསེར་རྟའི་དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོན་པ་འདུམས་ཤིང་། ཡུལ་དགོན་གཉིས་ཀ་སྤྱིར་འོང་བའི་སྐབས། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་དམ་པ་འདི་ག་ག་དགོན་དུ་ཐེབས་རྒྱ་མ་བྱུང་བར་རྒྱའི་བྲི་ཐུན་དུ་རྒྱུད་ཅིང་། དེར་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་པ་ག་སྤྱུལ་བསོད་ནམས་རྩི་རྗེ་ནི། མགོ་ལོག་རྟ་པོ་དུ་གནམ་གཙང་མཁྱེན་པ་ཟེར་བའི་སྲས་སུ་འབྲུངས། པུ་འགོ་འདུལ་རྩི་རྗེའི་སྲས་ག་སྤྱུལ་པུ་མདོ་སྐགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་པུ་འགོ་འདུལ་རྩི་རྗེ་ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་རོས་བཟུང་ཞིང་། དཔོན་པོ་མགོན་དབང་གིས་ག་ག་དགོན་དུ་བྲིས་བཀོད། རྩི་གྲུབ་སྤྱི་ཡུལ་མཁན་ཆེན་ལས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོར་ཐོས་བསམ་མཛད། སྤྱི་དང་མདོན་ཤེས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིས་སུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རག་རའི་ཤ་མཐའ་ཞེས་པའི་ས་དེར་རྩི་པ་ལོང་ཞིག་ལ་ལྷག་འཁར་འཇམ་པ་ལ་བཏབ་པ་ལྟར་མཛད་པའི་གྲུབ་རྟགས་བསྟན་པའི་རྗེས་ཡུལ་ད་ལྟ་འང་ཡོད་པར་བཤད། ག་ག་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྤྱིན་ཅམ་ལ་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

དམ་པ་འདིའི་ཡང་སྲིད་སྤྱུལ་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཉ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1954ལོར། སྤྱི་སྡེ་གོང་མའི་འདུལ་ཁའི་ཡུང་བསྟན་བཞིན་ཡབ་རྒྱ་ཚོགས་ཚུལ་ནམ་དང་། དུམ་ཆོས་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྡེ་སྤྱི་འབྲུངས། གཡུང་ཤུལ་མཁན་པོ་ལས་རབ་རྒྱུང་ཞིང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཤུན་ཚོགས་དང་། སེ་ར་ཡང་སྤྱུལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མ་ལས་སྤྱི་འབྲུང་བཀའ་གཏོར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་བཞེས། ག་ག་དགོན་གྱི་དོ་རྩེ་སྤྱི་ལོ་དཔོན་རྒྱ་མངའ་གསོལ། བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་སོགས་རྟེན་བཞེངས་རྒྱ་མ་གནང་། ཡུང་བསྟན་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་སྤྱི་གས་ཀྱི་ནམ་ནས་ཡུང་བསྟན་བྱ་མཁན་མང་རྒྱུང་། རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2006ལོར་གཞུགས་སྤྱི་ལོ་དཔོན་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱི་བཟུས་སོ།།

གདན་རབས་ལྷ་བ་ག་སྤྱུལ་དག་དབང་ལོར་བུ་གི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཡུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1955ལོར་སྤྱི་ལོ་བོས་ར་མ་ཞེས་པའི་ས་ཆར། ཡབ་ཨོ་རྒྱལ་ཉི་མ་དང་། དུམ་སྤྱིང་བཟའ་ཨོ་ཉི་སྤྱིན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྡེ་སྤྱི་འབྲུངས། སྤྱི་རྒྱུང་རྒྱུང་རྒྱུང་སྤྱི་ལོ་མངོན་ཤེས་སོགས་དམ་པའི་བྱང་ཆོས་རྒྱ་མ་མངའ་ཡང་། བོད་རྒྱུང་འབྱུར་གྱི་སྤྱི་བས་དང་ཞེས་ཞིང་། ཡབ་བཙུན་ཁང་རྒྱ་གོངས་པས་ཁོང་མིང་སྤྱིང་གསུམ་པོས་འོན་ཟེའི་ནང་ནས་འཆོ་བ་བསྐྱུལ། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1982ལོར། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་རྒྱུང་སྤྱི་གི་འཕམ་སྤྱི་མ་ཅི་ལོས་གདན་ལྷ་བྱས་པ་བཞིན་ག་ག་དགོན་རྒྱ་ཕེབས། གདན་སའི་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ། སྤྱི་ལོ་ཕྱིན་དང་། གར་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་སོགས་ལ་སྤྱིངས། འདུ་ཁང་དང་། རྒྱུང་འཁོར། མཆོད་རྟེན་སོགས་རྟེན་གསུམ་རྒྱ་མ་བཞེངས། ག་དག་དག་གཏོར་དང་། ཤུར་པ་དག་སྤྱི་བ། ཞིང་སྤྱི་བ། རྒྱུང་སེམས་སྤྱི་བ། བཀའ་མགོན་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་མཆོད་ཉམས་པ་སྤྱིར་གསོ་གནང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཤུན་ཚོགས་དང་། གཞི་ཆེན་ནམ་སྤྱུལ་ཡབ་དུམ་དང་། གུབ་དབང་རིག་འཛིན་ཉི་མ། གཞུབས་སྤྱི་སྤྱི་གོས་དབང་པོ། མཁན་ཆེན་འཛིགས་དབང་། སྤྱུལ་སྤྱི་ཨོ་རྒྱལ་སྤྱིན་གྲོལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མ་ལས་རྒྱ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱིས་གཙོའི་སྤྱི་འབྲུང་བཀའ་གཏོར་རྒྱ་མཆོད་མན་དག་གངས་མེད་བཞེས་ཤིང་། ད་ལྟའང་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་མང་རྒྱ་མཆོད་བཞིན་སྤྱི་འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ།།

གདན་རབས་དྲུག་པ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཤུ་པོའམ་ཨོ་རྒྱ་སྤྱི་གོ་ལ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་སྤྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་
1968ལོར་ཡབ་རིག་འཛིན་མཁའ་སྤྱོད་དོ་རྩེ་དང་། དུམ་མཆོག་བཟའ་དབྱངས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱལ་
སྤྱུ་འབྲུངས། དགུང་གངས་བརྒྱ་གཉིས་པར་སྤྱོག་བསྐྱབས། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་སྤྱན་
ཆོགས་ལས་སྤྱོན་འགྲོ་ཐར་ལམ་རབ་གསལ་གྱིས་གཙོའི་མདོ་སྤྱལ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཆོར་ཐོས་
བསམ་མཛད་ཅིང་། སྤྱ་རྒྱུ་ལྷ་རིག་ནང་བསྐྱན་སྤྱོད་སྤྱིང་གི་མཁན་པོའི་མཆོན་ཐོབ་བཞེས། སྤྱོ་
ཆེན་རྒྱ་སྤྱལ་དང་། མཁན་པོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། ག་ག་དཔོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱལ་གཞི་གཅིག་དུ་
བསྐྱས་པའི་ཡང་སྤྱི་དུ་དོས་བཟུང་ཞིང་སྤྱོ་ཆེན་དཔོན་དུ་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། ཡབ་རྩེ་
རིག་འཛིན་མཁའ་སྤྱོད་དོ་རྩེ་དང་། གེ་འཕན་སྤྱ་མ་ཅི་ལོ་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་དག་དབང་རྣམས་ཀྱི་
བཞེད་དཔོངས་ལྟར་ག་ག་དཔོན་ཀྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ། ཆོགས་དུས་མཆོད་ཀྱི་དབུ་བཞུགས་
དང་། ལྷ་སྤེ་རྣམས་ལ་དགུན་ཆོས་ཀྱིས་གཙོའི་ཆོས་བྱིད་མང་དུ་གནང་། དབྱར་གནས་གཞི་གསུམ་
ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱངས་ཤིང་། དཔོན་པའི་འདུ་ཁང་དང་། སྤྱོ་ག་སྤྱོ་གས་བཤད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤེ་བཅུགས།
བདུད་འདུལ་མཆོད་རྟེན་དང་། བཏགས་གོ་ལ་དུང་འཁོར་སྤྱོ་གས་རྟེན་བཞེངས་གངས་མང་མཛད།
འཕགས་བོད་གནས་ཆེན་མང་པོར་མཇལ་སྤྱོར་དང་བསྐྱོན་སྤྱོད་གནང་། དུས་རྒྱུན་སྤྱ་རྒྱུ་ལྷ་
རིག་ནང་བསྐྱན་སྤྱོད་སྤྱིང་དུ་བཞུགས་ཤིང་། ད་ལྟར་གནས་དེར་སྤྱུ་འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ།

མཁན་རབས་དང་པོ་མཁན་པོ་རིག་འཛིན་སྤྱན་ཆོགས་ནི། སྤྱོ་ག་གི་འཇང་ལུང་དུ། རབ་
རྒྱལ་རྒྱ་བྱི་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1982ལོར་ཡབ་འོད་བསམ་དང་། དུམ་འགའ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱུ་འབྲུངས།
དགུང་གངས་བརྒྱད་པར་སྤྱོག་བསྐྱབས། དུང་དཀར་མཁན་པོ་སྤྱོ་འཕེལ་ལས་བསྐྱོན་པར་རྩོགས།
སྤྱོདས་རྩེ་རིག་འཛིན་ཉི་མ་ལས་བཟང་བྱ་བརྒྱ་ལ་འོད་གསལ་རྩོགས་ཆེན་ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱ་
ཆེར་གསན། མཁན་པོ་གོ་ཆ་ལས་སྤྱན་མོང་རིག་གནས་དང་། དབུ་པར་མཛོད་འདུལ་དང་། ཆོད་
མ་བཅས་བཀའ་པོད་ལྷ་དང་། སྤྱི་དོན་འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ་སྤྱོ་གས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད། དཔལ་
ལུ་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་གི་བཤད་བྲུ་དང་། ཞེ་ཆེན་བཤད་བྲུ་དང་། སྤྱ་རྒྱུ་ནང་བསྐྱན་སྤྱོད་སྤྱིང་
རྣམས་སྤྱ་བཟང་བྱ་བརྒྱའི་ལུན་ལ་མདོ་སྤྱལ་རིག་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྤྱོ་འདོགས་བཅད།

རབ་རྒྱན་ཚུ་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་2013ལོ་ནས་བཟང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་གྲ་གྲ་དགོན་གྱི་དབྱར་གནས་
གྱི་མཁན་པོ་མཛད། མེ་སྤེལ་ནས་བཤད་གྲུའི་མཁན་པོའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་དགོན་འདིར་འཆད་
ཉན་གྱི་རྒྱན་སྤེལ་ཅིང་། ལྷ་སྤེ་རྣམས་ལ་བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད་སྟགས་གསུང་བཞིན་ད་ལྟའང་སྤྱི་
འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ།

གཞན་མཁན་པོ་ལེགས་བཤད་བཟང་པོ་དང་། རྒྱུར་དཔོན་ཚུ་ལ་བྲིམས་དང་། མི་ལ་དང་།
ཀམ་ཆོས་འཕེལ་སྟགས་བྱོན་ཏོ། །གོང་སྤོས་གྲ་སྤུལ་པ་བླ་མ་དོ་སྟགས་བསྟན་འཛིན་ནི། མར་བའི་
སྤྱི་དར་མ་མདོ་སྤེའི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་གྲགས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་རས་དཔོན་གྱི་མཐུ་
བྱས་དབང་གིས་གྲོངས་པར་གྲགས། གཞན་ཡང་སྤྱི་སྤྱོད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔོན་རྒྱུད་དགེ་སྤྱོད་ཆེན་
པོ་དཔོན་པོ་སངས་བསྟན་དང་། བྱང་ཚུབ་རྩོམ་སྟགས་དང་། སྤུལ་སྤྱི་པ་བླ་མ་འཕྱུར་མེད་དང་། སྤུལ་
སྤྱི་ཚོ་རྒྱན་ཉི་མ་དང་། སྤུལ་བཟང་ཉི་མ་སྟགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་བྱ་མང་དུ་བྱོན་ཏོ།

དགོན་འདིར་ལོ་རེའི་སྤྱི་རྒྱུག་ལྷ་བ་ནས་རྩོམ་སྟགས་ལྷ་སྤྱོད་དང་། མགོ་ལྷ་བའི་ཆོས་ཉི་
ཤུ་ནས་ཉེར་དགུའི་བར་དུ་ཕྱར་བ་ཡང་གསང་བྲིས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། རྩ་སྤྱོད་པའི་ཞིང་སྤྱོད་
མཆོམས་ལུགས་བདུན་སྤྱོད་དང་། ཞིང་སྤྱོད་ཆོས་ཆོགས་དང་། ས་ཡི་སྤྱོད་པོའི་ཆོས་ཆོགས་དང་།
ས་རྒྱའི་ཆོས་ཆོགས་དང་། འཕྲོ་བྲིད་ལྷ་སྤྱོད་དང་། བཤད་གྲ་ལ་ཆོས་བརྒྱའི་འཇམ་དཔལ་རྒྱུད་
ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོས་ཉེར་ལུའི་རིག་བྱེད་མའི་སྤྱོད་མཆོད་དང་། རྒྱལ་ལྷའི་ཆོས་ཉེར་
གཉིས་ནས་གཏེར་ཆེན་རྩ་སྤྱོད་པའི་གྲ་བྲག་མེ་རྒྱུད་འབྲིལ་བའི་སྤོ་ནས་དགུ་གཏོར་ཆེན་མོ་
བཅས་ཡོད་དོ།

རྩ་ནང་དགོན་ལ།

༥ རྩ་ནང་དགོན་པའམ་རི་ཁོག་གནས་ཆེན་བསམ་གྲུབ་གསང་སྟགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱོད་ནི།
གནའ་མའི་གཏམ་དཔེ་ལ། རྩོམ་སྤྱོད་མོ་སྤྱོད་ཀྱི་ལག་ །ཅིས་གྲགས་པ་ལྟར་སྤྱོད་རོལ་ཆེན་
མོའི་ལག་བཟང་རྒྱུག་གི་ཡ་གྲུལ། རྩོམ་སྤྱོད་མོའི་རི་ཁོག་གོང་སྤེའི་ཡུལ་དེར་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་

དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ཡུམ་མཆོག་དྲེ་ཐག་མོ་དང་། མཁའ་འགྲོ་བདུད་འདུལ་སེང་གདོང་
མའི་གནས། ལྷ་རི་རྒྱལ་མོ་ཞེས་གྲགས་པ། རི་བཅུན་མོ་རོལ་སྤྲེའུ་བཞུགས་པ་འདྲ་བའི་གནས་
སྤྱ། སང་སང་མཆོག་ལ་རིམ་ལྔ་འཛིན་ཐོག་འོད་ཟེར་ཞེས་པས་དགོན་སྤྱག་རི་ཁྲོད་སྤྱག་བཏབ།
དེ་ཡང་མཉམ་མེད་གྲུབ་མཐའ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་ཐོག་
ཅིག་ཡོད་པ་དེ་བསྐྱེད་པས་ཆོས་སྡེ་ཞིག་གི་རྣམ་པ་བྱུང་། ཁོང་གིས་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
ཆོས་རྒྱུད་སྤྱགས་དམ་མཛད་པའི་སྤྲེང་གཙོ་པོ་གཏོར་སྟོན་མ་ཏི་རྒྱའི་མཁའ་འགྲོ་བདུད་འདུལ་
སེང་གདོང་མའི་སྤྱབ་པ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པར་སྤྱགས་དམ་ནར་མར་མཛད། དེ་ནས་ཡར་གདོང་
ནགས་ཁྲོད་དུ་རྩོམ་འདི་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ། དེར་བཅུན་མ་ཀླུ་སྟོན་ཟེར་བ་སོགས་བཅུན་མ་ཡང་
བཅུ་སྤྱག་འགའ་བྱུང་། སང་སང་སྤྲེའུ་མ་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་དགོན་སྤྱག་རི་ཁྲོད་དང་། རྩོ་
དགོན་གཉིས་ཀའི་བདག་པོ་མཛད་དེ་ཡུན་རིང་བསྐྱེད་སྤྱོད། ཡང་སྤྲེའུ་མ་བྱམས་པ་ཆོས་དར་ཟེར་
བས་གདན་ས་དེ་ཡུན་རིང་བསྐྱེད་སྤྱོད། སྤྲེའུ་མ་དེ་ཉིད་ནི་སོག་པོའི་ཡུལ་དུ་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པའི་
སྤྲེའུ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ལྷགས་དང་མ་ཏིའི་སེང་དམར་ལ་
ཡང་སྤྱགས་དམ་མཛད་པར་གྲགས་སོ།

གཞན་ཡང་སྤྱི་རྒྱུ་སྤྲེའུ་མ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་
སྤྲིང་དུ་བྱོན། སྤྲེའུ་མ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ལས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་དུ་མ་དང་།
གནམ་ཆོས་སྟན་བརྒྱུད་དང་རྩོགས་ཆེན་དགོངས་པ་ཟང་ཐལ་སོགས་གསལ། ཆོས་སྡེ་འདིའི་སྤྲེའུ་
ཡོད་སྤྲེའུ་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཆན་རྣམས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་
བསྟན་ཏི་ཟུང་དུ་བསྐྱེད་པས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་བསྐྱེད། དེ་རྗེས་ཡར་ཁ་སྤྲེའུ་མ་
བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་དང་། སྤྲེའུ་མ་ལམས་ཐར་ཆེ་རིང་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་སྤྱོད། བྱི་མའི་དུས་སྤྱི་ལྷ་
ཆེན་པོ་བྱུང་སྤྲེའུ་སང་སང་དུ་ཐང་བདུན་ཀྱི་སྡེ་བ་རྣམས་འཕྲོར་བས་དགོན་པའི་མངའ་ཐང་རྒྱུད་
པར་བྱུང། འདི་དུས་སྤྱི་སྤྲེའུ་མ་ཆེ་རིང་བྱམས་ཀྱིས་གདན་ས་བསྐྱེད་སྤྱོད་སོ།

དེ་རྗེས་འཇམ་དཔལ་གཤེན་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཅིས་པ་སྤྲེའུ་མ་སྤྲེའུ་མ་ལྷན་པས་གདན་ས་

བསྐྱུངས། ཁོང་གི་ཕ་ཡབ་སེ་ནི་འཕོང་སློ་ཟེར་བས་རྒྱུ་ལ་གྲོང་བའི་ལྷགས་ཀོང་ག་ཟིག་ལུ་
ཟེར་བ་བསད་པས་གྲོང་ཆེན་པོ་བྱང་། ལྷགས་ཀོང་ཆང་དང་ཕན་ཚུན་མཐུ་འགན་ནས་སླ་མ་པ་སླ་
སློན་པས་རི་ཆེན་ལྱང་མདོའི་ཚུ་ཕྱར་བྲག་ཏུ་གཤིན་རྗེ་བསྐྱབས་པས་ཞལ་མདོན་སུམ་ཏུ་ག་ཟིགས།
དག་ལ་མདོན་སྦྱང་གི་ལས་མཛད་དྲགས་པའི་སྐྱོན་གྱིས་གདན་ས་མ་ཟེན། ཁོང་ཉིད་རུང་དཀར་
དགོན་ཏུ་ཐེབས། རྟེ་ཁོག་ཏུ་བྱོན་ནས་ཨ་བོས་སླ་མ་བསོད་ཆན་ལ་རྟེ་སེ་ར་དགོན་པ་འདེབས་
གོགས་བྱས་ཀྱང་ཟེར། སླ་མ་མ་བཞུགས་པའི་སྐྱོན་གྱིས་རི་ཁོག་དགོན་པ་གྲོང་ནག་ཏུ་བྱུར། དགེ་
མའི་དགོན་པ་ཡང་འཕྱོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ངོ་།

རི་ཁོང་དེར་གཉགས་རྩྭ་ན་ཀྱ་མའི་རྣམ་འཕུལ་སློ་སྤྱི་སླ་མ་པ་སླ་སྐྱོན་གྱུ་བ་ཟེར་བ་རྒྱང་
སེམས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ། གྱུ་བ་རྟགས་དང་མདོན་ཤེས་མངའ་བ། བསད་པ་གསོ་རྒྱས་པ་ཀུན་
སྤངས་བྱ་བ་ཏང་གི་རྣམ་ཐར་ཅན་དེ་ཉིད་བཞུགས་པ་ཅམ་ཏུ་ལུས། སྐབས་དེར་སངས་སངས་བླ་ག་
ཤུལ་གྱི་ཤུལ་མི་ཨ་བྱེ་གཙོད་ཐར་འགབ་ཞབས་ཆང་གི་སླ་བྱང་གིས་དགོན་བདག་མཛད། སླ་མ་
ཀུན་བཟང་ཞེས་པ་དང་། ཀམ་ཟེར་བའི་ཡོན་ཏན་མཐོ་བ་འགའ་བཞུགས་ཀྱང་དགོན་པ་སྦྱོང་
བའི་སློས་པ་མ་མཛད། སླ་མ་པ་སླ་སྐྱོན་གྱུ་བ་སྐྱེ་གཤེགས་རྗེས་དགོན་པ་རི་ཁོང་དེ་ཡང་ཞིག་རལ་
ཏུ་བྱུར་པས་ད་ལྟ་ས་དེར་སྤྱིལ་ཆག་ཙ་དང་། དགོན་ཕྱག་ཅས་འཕོད་ངོ་།

རི་ཁོང་པ་པ་སླ་སྐྱོན་གྱུ་བ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་གསེར་རུང་དཀར་དགོན་གྱི་སླ་བྱང་གི་དཔོན་
རྒྱུད་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པ་ནི་དཔོན་པོ་ཐེག་མཆོག་བསྐྱེད་འཛིན་ཡིན་ལ། ཁོང་ནི་རབ་ཆོས་ལྷགས་རྟ་
ཉེ་སྤྱི་ལོ་1870ལ་སྐྱེ་བལྟམས། གསེར་རུང་དཀར་དགོན་ཏུ་གྲ་སར་བཞུགས། དཔལ་ལྷན་ལྷགས་
གྱི་ཆོས་ཆན་རྣམས་ཀྱིས་གཙོའི་གདམས་པ་མང་ཏུ་གསན། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅམ་ལ་ཁྲག་
འཐུང་བཏུད་འཛོམ་སྤྱིང་པའི་ཞབས་རུང་ཏུ་ཐེབས་ཏེ་རུ་ནང་དགོན་པའི་དགོན་ས་གཏན་
འཇགས་གྱི་ཆེད་ཏུ་དགོངས་ལུང་ལྷན་པ་སྤྱིབ་ངོས་ལྷ་རི་གད་ཐོག་ཟེར་བ་དེར་བཏབ་ན་ཞེ་དགེ་
སྐྱོན་གྱུ་བ་ཉིད་འདྲ་བ་ཞིག་འོང་བར་ལུང་བསྐྱེད། དེ་འདྲའི་ལུང་བསྐྱེད་སྤྱིར་རུང་དཀར་སངས་སང་
བླ་ག་ཤུལ་སྐྱེ་ཆེན་ནས་གསུངས། འོན་ཀྱང་བན་དྲག་ཟེར་བའི་བན་ཆན་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་བཤོལ་

མེད་ནས་སློབ་ཆོགས་མང་པོ་འདུས། དཔོན་གྲ་བསོད་ནམས་ལོར་བྱ་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས་
ནས་དབང་ཆོས་གསུངས་ཤིང་རྩོམ་ཐག་རྒྱ་གསུམ་གྱི་བྲིམས་རྒྱ་སོགས་བསྐྲུམས། སྐུགས་རྩེ་ཆེན་
པོའི་རྒྱབ་ཆེན་དང་འབྲེལ་བའི་སློ་ནས་ས་གཞི་དང་དགོན་གནས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བཤམས། དཔྱད་
གྲངས་རེ་གཅིག་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཕག་རྩེ་རྩྱུ་ལོ་1935ལོར་སྐུ་གཤེགས་སོ།།

དེ་རྗེས་བྱང་དགར་སྐྱལ་སྐྱུ་ངེས་དོན་གྱི་མཆོད་པ་བྲག་འབྲུང་རོལ་བའི་དོ་རྗེས་དགོན་པ་
འདི་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་ཤིང་དམ་ཚུལ་གྱི་གྲུ་ཆར་བསྟེལ། རྗེ་འདིའི་མཛད་པ་གོང་ཏུ་བརྒྱུ
ཟེན་པས་མི་སློའོ།

དེ་རྗེས་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ནམ་མཁའ་མཆན་ཅན་བྱོན། ཁོང་གི་རབ་ཚལ་ལྷགས་
ཕག་ཉི་ལྔ་ལོ་1911ལ་འབྱུངས། མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་མཛད།
དགོན་པ་འདིར་བཀའ་གཏེར་གྱི་གདམས་པ་རུ་མ་དང་། བྱད་པར་རུ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་མན་ངག་
གི་སྡེའི་ཉམས་ཁྲིད་སྤགས་ལན་གྲངས་རུ་མར་བསྟུལ། རུས་འབྱུར་གྱི་ཁྲོད་རུ་སྤྱོད་པ་ལོ་བརྒྱལ་
ཆད་མེད་ཚྱུང་ཡང་དམ་པའི་རང་ཚུགས་ལ་འབྱུར་བ་མེད་པར་བཞུགས། བརྟན་པ་བསྐྱུར་དར་
གི་སྐབས་སུ་རུ་ནང་གི་འདུས་སྡེ་དང་དད་འབངས་ལ་སྤར་ཡང་སྤོང་གོལ་གྱི་གདམས་པ་མང་རུ་
བསྟུལ། དགྲུང་གྲངས་དོན་བརྒྱད་པ་རབ་རྒྱལ་ས་འབྲུག་ཉི་ལྔ་ལོ་1988ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།

དེ་ནས་དཔོན་པོ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐུ་སྐྱེ་དེ་མ་ཐག་པ་སྐྱུལ་སྐུ་སྐྱེ་མཁས་སམ་
 ཐེག་མཆོག་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཕྱོན། ཁོང་ནི་སྐུ་གོང་མའི་ཡུང་བསྟན་བཞིན་རབ་རྒྱལ་ཚུ་སྟག་ཉེ་སྤྱི་
 ལོ་1962ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དཔོན་པོ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་རུ་ངོས་བཟུང་། ཅུ་
 བར་དགོན་རུ་གདན་སའི་བྱི་ལ་བཞུགས་ཏེ་སྤར་གྱི་དགོན་པ་སྤྱི་མའི་དགོན་ཤུལ་རུ་འདུ་ཁང་
 གསར་བཞེངས་དང་། སྤྱི་ཁང་དང་། གཞུངས་སྟགས་གྱི་རུང་འཁོར་དང་། མཆོད་རྟེན་ཆེ་ཆུང་
 རྒྱལ་ཚུ་སྟག་དང་། བཀའ་བསྟན་སོགས་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་གསར་བཞེངས་དང་། དགོན་པའི་
 རྟོག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཐད་ལ་སློན་འགྲོ་དང་། སྦྱོང་འཇུག་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ལག་ལེན་སོགས་སློ་
 སྦྱོང་གི་སྦྱོར་དང་། འདུ་ལ་བ་དང་། སྟོམ་གསུམ་དང་། གཙུང་བྲིད་སོགས་མདོ་སྟགས་གྱི་བཤད་པ་

དང་། རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་གི་སྐོར་བཅས་བཤད་གྲ་དང་། སྤོང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་གནས་དབེན་
རི་བཀ་ཤིས་ལྷ་སྐར་ངམ་ཆེ་རིང་ལྡོངས་སྤར་གསེབ་བྱས་ཤིང་། དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་གྱི་མན་
ངག་སྒྲིན་གྲོལ་གྱིས་གཙོའི་རིས་མེད་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་ལ་ཉམས་བཞེས་བྱེད་པའི་སྦྱབ་གྲ་བཅུགས།
གཞན་ཡང་། མཆོག་ལ་སྦྱར་རས་གཟིགས་གྱི་སྦྱབ་མཆོད་དང་གྲ་ཅུའི་སྦྱབ་པ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་
བའི་གར་འཆམ་དབང་དང་བཅས་པ་དང་། རྩོན་ལ་མགོན་པོ་ཆོགས་གྱི་བདག་པོའི་འཕྲིན་
སྦྱབ་དང་། རྩོད་ལྷ་བར་སྤྲན་སྤྲིའི་ཆོག་དང་དབྱར་གནས་བཅས་དང་། བྱམས་སྤོད་ལྷ་བར་
ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྱོད་དང་། རྒྱལ་ལྷར་དགུ་གཏོར་ལ་ལུས་སྦྱབ་དང་། རུས་གང་བདེར་གཤིན་རྗེ་ཨེ་ཡི་
སྦྱབ་པ་དང་འཛམ་སྤིང་སྦྱེས་བྱ་དོན་གྲུབ་གྱི་སྦྱབ་པ་ནམས་དང་། དད་འབངས་ལ་བདེ་ཆེན་
ཞིང་སྦྱབ་ཆེན་མོའི་ལྷ་ཆོས་སོགས་སྦྱབ་འཕྲིན་རུས་མཆོད་གྱི་རིམ་པ་བསྐྱར་གསོ་དང་ནམ་དཀར་
གྱི་བཀྱི་བ་མང་དུ་མཛད་བཞིན་སྦྱ་འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ། །གཞན་ཡང་སྦྱལ་སྦྱ་བསྐྱོར་བྱ་
དང་། དཔོན་པོ་སྤིང་པོ། སྦྱལ་སྦྱ་ལྷ་གསལ། སྤྲ་མ་སྤོ་གྲོས་དཔལ་བཟང་། སྤྲ་མ་ཆོས་ཡག་སོགས་
སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན་མོད། དེ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་སོ།

རྫོགས་དབྱ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་།

༥ རྫོགས་དབྱ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་དགོན་པ་ནི། བ་ཤུལ་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་གྱི་ཕྱེ་ཁོངས། རྫོ་
སྤྲ་གྱི་ར་བུའི་རྒྱ་སྤྲོད་རྒྱུ་གི་ཉེ་བྱུང་། རྫོ་སྤྲ་ཆེན་མོ་དལ་གྱིས་འབབས་པའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཉིན་
ཚུགས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གོ་ལུ་རྫོ་རྗེ་ཐར་རམ་གཙང་མདའ་རྫོ་རྗེ་ཐར་གཙང་མདའ་ནམ་གྲོལ་
བདེ་ཆེན་སྤིང་དུ་བཞུགས་སྐབས་སུ། རྫོ་སྤྲ་དཔོན་པོ་ལྷན་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་གྱིས་རང་གི་
སྤོན་པོ་དང་གཉེར་པ་ནམས་བང་མིར་བཏང་སྤྱོད་ཁོང་གི་དབུ་སྤྲ་དང་། མཆོད་གནས་སུ་ཐེབས་
དགོས་པའི་བྱ་བ་ནན་ཏན་སུ། གོ་ལི་རྫོ་རྗེ་ཐར་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་གྱི་དབུ་སྤྲ་རྫོ་སྤྲ་དུ་
ཐེབས། བོ་བྲང་བཀ་ཤིས་རྫོང་དུ་བཞུགས། སྐར་མ་རྒྱལ་གྱི་རུས་བཟང་ཞིག་ལ། སྤྲ་མ་གྲ་འཁོར་
དང་། དཔོན་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་བཅས་གྱིས་དགོན་ས་བཅའ་ཞིང་། ད་ལྟའི་དགོན་གནས་འདི་

འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྗེའི་གཤེད་ཀྱི་གནས་བྱུང་པར་བ་དང་། གཙུག་ལག་ས་དམུང་ཀྱང་ལེགས་
པར་གཟིགས་ནས་དེར་སྒྲ་མས་ཕྱག་ནས་ཀྱི་མེ་ཏྲིག་འཛོར་ཞིང་ས་འདུལ་བཅས་དགོན་པ་འདི་
བཏབ་པས་བཀྲ་ཤིས་པའི་དགེ་མཚན་མང་པོ་བྱུང་བས་དགོན་པའི་མཚན་ལ་རྩོད་ཀྱིས་ཚེས་
སྤྱིང་དགོན་ཞེས་གསོལ། དགོན་པ་བཏབ་ལོ་དེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་ཡིན་པ་ལས་
དུས་ནམ་བཏབ་དེ་བཀྲ་ཤིས་ཚེས་སྤྱིང་གིས་སྤྱང་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལྟར་རབ་ཉི་མེ་ཡོས་ལོར་
བྱས་ན་མི་འགྲིག་གོ། དེ་ནས་བརྒྱུད་རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོ་བར་ལ་དགོན་འདི་ལེགས་པར་འཕེལ་
རྒྱས་ཀྱིས་ཚྭ་གསུམ་ཀྱན་ཚེས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགེ་འདུན་པའི་སྤེལ་དུ་མ་གྱེས་པ་དང་། མཚན་སྟན་
དང་མཛད་འཕྲིན་གྱིས་རྩོད་འཛིན་སྒྲུལ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་རྩོད་༥ བ། མགོ་ལོག་ཁག་གསུམ་ཚུན་ལ་
བྱབ་པ་བྱུང་། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོར་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་དགོན་པ་ཙུ་བ་ནས་ཉམས་
མོད། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྐྱུ་འབྲིང་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལས་ད་ལྟ་དགོན་པ་དར་
ཞིང་རྒྱས་བཞིན་པའོ།

དེས་ན་ཐོག་མའི་ཕྱག་འདེབས་མཛད་པ་པོ་གོ་ལི་རྩོད་རྩེ་ཐར་གྱི་ནམ་ཐར་འདིར་བརྗོད་
པ་སྐབས་སུ་བབས་ཀྱང་། གཙང་མདའ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་སུ་བསྐྱེད་ཅུ་བརྗོད་ཟིན་པས་
འདིར་མི་སྤྲོད། །འདི་དུས་སུ་རྩོད་སྤྱང་དཔོན་ལྷ་འབངས་དང་བཅས་པའི་དབུ་བཞུགས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ཅུ་
བཀྱར་ཅིང་། ཚེས་རྒྱུད་ཀྱང་དཔལ་ཡུལ་པའི་ལུགས་འཛིན་དུ་ཁས་སྤངས། གཙང་མདའ་རྩོད་རྩེ་
ཐར་གྱིས་སྒྲ་མ་སྐྱེ་སྐྱེ་དང་། དཔོན་པོ་བསྐྱེད་བསམ་བྱུབ་གཉིས་ལ་དགོན་པ་གཏད་པས་དེ་གཉིས་
ཀྱིས་དགོན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་ཤིང་། འདི་དུས་སུ་ར་བུའི་རྒྱ་སྤོང་རྩོད་གི་རྒྱབ་ཚྭ་གསུམ་སུ་ཚ་
བཟའ་ང་ཤུ་མ་ཞེས་དཀར་ཚེས་ལ་ཤིན་དུ་དགའ་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། གཙུག་ལག་ཁང་དང་།
ནང་རྟེན་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་དང་། ཚེས་ལོངས་སྤྱུལ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བརྟན་བཟང་གསེར་ལས་
བྱུབ་པ་མང་པོ་དང་། ཐང་ཀ་དུ་མ་དང་། གསེར་དབུལ་སྤེལ་མའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་ཆ་གསུམ་
དང་། མཚོད་རྩལ་དང་ཡོ་བྱུང་ཆ་ཚང་ཡོད་པ་ཞིག་བཞེངས། རྗེས་སུ་ལྷ་ཁང་དེའི་ཞབས་འདེགས་
པ་དུད་བྱིམ་གཅིག་བཞག་ཅིང་མིང་ལ་འདུ་ཁང་བ་བེར་བ་དང་། ལྷ་ཁང་གི་མཚོད་ཐེབས་སུ་ས་

ཞིང་ར་ཟོར་དང་། ཅ་ཅག་ཟེར་བ་གཉིས་ཀྱང་བཞག།

ལྷ་ཁང་དེའི་ཉེན་དང་མཆོད་རྟེན་རྣམས་དགོན་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་
ཡིས་བདག་པོ་བསྐྱིས་ཏེ། ལོ་རེར་གྲུ་བ་གཉིས་རེ་བསྐོས་བའི་སྒོལ་དང་། ལྷ་ཁང་དེ་དོ་སྦྱང་ཡུལ་
སྡེའི་སྤྱི་སྤྱང་དང་། ལོ་རྟག་གི་སངས་མེར་འགོག་སྤྱིར་བཀའ་ཆོས་ཞལ་སྤྱེ་མཛད་པའི་གནས་དང་།
སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱོ་ཆེན་རྣམས་གདན་འདྲེན་གྱི་རུས་བཞུགས་གནས་སུ་གྱུར་མོད། སྤྱིས་སུ་དུང་བྱིས་
དེས་ཞབས་འདེགས་ལེགས་པོ་མ་བྱུང་བར་མང་མེད་དུ་ཞིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་དོ།

རབ་འདོད་ཚུ་བྱ་ལོར་དཔལ་སྤངས་སི་དུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་དགོན་འདིར་
ཤེབས་ཏེ། དོ་རྩེ་པག་མོའི་འཕྲིན་ཆོག་གི་སྐོ་ནས་འདུ་ཁང་ལ་རབ་གནས་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱ་སྤྱེ་ལ་
གཤེད་དམར་གྱི་དབང་དང་། སྤྱ་ཆང་ལ་སྤྱན་སྤྲི་རྩེས་གནང་གནང་བར་སི་དུའི་རང་རྣམ་ན་
གསལ་ལོ།

མ་ཤུལ་དཔོན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱ་རུས་སྤྱ་ཆོས་སྤྱིང་དགོན་གྱི་བསྟན་པའི་
བདག་པོ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་བཞུགས་ཤིང་། རི་
ཆོས་གསུམ་དང་ནང་ཆོས་ལྷ་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་སྤྱན་སྤྱག་བཞེས་ཐམས་ཅད་ལེགས་
པར་བསྐྱེལ་བས་ཆོས་སྡེ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱུངས་སོ།

དཔོན་པོ་མ་ཤུལ་མགོན་ལའི་སྤྱ་རིང་ལ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྩེ་
དཔོན་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྤྱིང་དགོན་གྱི་ཆོས་ཁྲིར་བཞུགས་ཤིང་། དཔལ་ཡུལ་པའི་
སྤྱག་བཞེས་རི་བཞིན་དབང་ཆོས་མན་ངག་གི་བདུད་རྩི་གནང་སྟེ་དགོན་པ་བསྐྱུངས་སོ།

མ་ཤུལ་མགོན་ལའི་བྱ་དཔོན་པོ་རབ་བཟན་གྱི་སྤྱ་རིང་ལ། རྩེ་དཔོན་ཨོ་རྒྱུ་རིག་འཛིན་
གྱིས་ཆོས་སྤྱིང་དགོན་གྱི་གདན་ས་བཟུང་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྩེ་དཔོན་ཨོ་རྒྱུ་རིག་འཛིན་ནི།
རབ་འདོད་ལྷགས་བྱ་སྟེ་སྤྱ་ལོ་1801ལོར་སྤྱ་འབྲུངས། དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་སྤྱིང་དུ་
གྲུ་སར་བྱོན། འདྲེན་མཆོག་ཀམ་དོན་དམ་སྤྱོ་མར་བསྟེན་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱན་སྒོལ་མན་
ངག་མཐའ་དག་རྩོགས་པར་གསན་ཅིང་། བསྐོས་པས་ཉམས་ཁྱོགས་ཀྱི་སྤྱོང་བའོལ། ཀུ་ཐོག་

དགེ་ཅི་མ་རྒྱ་པར་ཉི་འགྲུ་མེད་ཆོ་དབང་མཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ཞབས་རུལ་གཙུག་ཏུ་བཀྲར་ཏེ་མདོ་
སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་ཐོས་བསམ་མཛད་པས་མཁས་པའི་ལུལ་དུ་ཕྱིན། རབ་ཏུ་བྱུང་
ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པས་བྱགས་ལ་ལམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱིས་ལྷག་ཅིང་། བསྟེན་པར་ལུང་སྟེ་
སྟོན་གསུམ་གྱིས་བརྒྱན་པ། ལུས་ལ་ཆོས་གོས་གསུམ་གྱིས་མཛོས་པའི་དགེ་སྦྱང་དོན་རྗེ་འཛིན་པ་
ཆེན་པོར་གྱུར། བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་གི་གསེར་བྱིར་བཞུགས་ཏེ་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་གྲོལ་
ཟབ་ཆོས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གནང་། དོ་འཛི་སྤྱར་
གསུམ། བཤོ་ལོག་ཁག་གསུམ། རྒྱལ་རོང་གི་ལུལ་གྱི་ཡན་ཆད་ལ་མཛད་འཕྲིན་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་
པོ་རྒྱས་ཏེ་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།།

དུགས་པོ་ཟླ་འོད་གཞོན་ཅུའི་ནམ་འཕྲུལ་སྤྱོད་པས་མཁུན་བཅེའི་དབང་ལྷག་གདན་
སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ནས་དགོན་པ་འདི་བསྐྱངས་ལ། མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བསུས་ཤིག་གོང་དུ་
སོང་བེན་ཏོ།།

སྤྱོད་འབྲིང་པས་མཐུ་སྟོབས་སྟོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་ནི། སྤྱོད་པས་མཁུན་བཅེའི་དབང་
ལྷག་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་ལ། རྗེ་དེ་དང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་བཤེས་གཉེན་དུ་
མ་ལས་དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་བྲིད་སྟོན་གྲོལ་མཐའ་
ཡས་པ་གསལ། བསྟོམས་པས་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྡན་དུ་གྱུར། སྤྱབ་སྟེ་བརྒྱུད་
ལས་དམོན་པ་དྲག་སྒྲགས་ཀྱི་བཀའ་བབས་ཤིང་ཆོས་རྒྱུད་དང་སྟེ་བརྒྱུད་བཅས་དུ་བཀོལ། ལྷ་འབྲེས་
སྟོག་སྟོང་ལུལ། དྲག་པོ་མདོན་སྟོན་གྱི་ལས་ལ་དབང་འབྱོར། སྤྱར་རོང་དཔོན་པོ་བསོད་ཡག་གིས་
བྲིད་ནི་ཆོས་རྒྱུད་བཅས་དུ་ཁོལ་ཡོད་ཟེར་བས་ཆོས་རྒྱུད་དེ་བརྟན་དགོས་ཞུས་པས། རྗེ་འདིས་བྲིང་
དཀར་གྱི་གདན་སྟེང་དུ་ལུང་གོང་བཞག་ཅིང་གསེར་སྟེམས་ལུལ་བས། དྲང་སྟོང་གཟའ་མཆོག་
ཆེན་པོ་རྒྱ་ཏུ་ལ་མདོན་སུམ་དུ་བྱོན། སྤྱར་རོང་དཔོན་གྱིས་མིག་གིས་མ་བཟོད་ཅིང་གཟའ་གྲིབ་
གྱིས་བརྒྱལ་ལ་ཁད་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱས་ཡོད་ལ། སྤྱར་རོང་གྲགས་པ་བཟང་དང་། བཤོ་ལོག་སྤྱག་
མདའི་དཔོན་གྱིས་འབངས་སྟེ་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་ཁོང་ལ་ལུལ་ཏེ་དབུ་བྲུ་དུ་བཀྲར། འཛི་ལུལ་

བཤད་སྐབས་མེ་འཕེལ་གླིང་ཏུ་གདན་ས་མཛད་དེ་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་ཡུན་རིང་གནང་། དགྲང་ལོ་
ཏུག་ཏུ་ལྷག་ཙམ་ལ་སྐྱ་གཤེགས་སོ། །རྗེ་འདི་གཤེགས་རྗེས་རྗེ་དཔོན་འཇིགས་མེད་དང་། སན་
དོན་ཟེར་བས་གདན་ས་བསྐྱུངས་སོ།།

སྐྱ་ཆུང་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ནི། རབ་ཡིད་ས་བྱ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1849ལོར་
སྐྱ་འབྲུངས། ཨ་སྐྱབས་སྤྲ་མ་མཚན་བཟང་གི་ཡུང་བསྟན་ལས། དགའ་ལྷན་བཟ་ཤིས་ཆོས་གླིང་ཏུ། །
རྡོ་ལ་གྲུབ་པའི་ཐུགས་སྤྲུལ་དང་། །རྗེ་བཙུན་རས་པའི་གསུང་གི་སྤྲུལ། །ཚུན་རིག་འཛིན་སྐྱ་ཡི་
སྤྲུལ། །ལར་མདོ་ཁམས་སྤང་ཏུ་འཇའ་ཆོན་ཉི་མ་འཆར། །འཇམ་བུའི་གླིང་ཏུ་བཅུ་གཅིག་ཁོར་
བུར་གྲགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་རིག་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ཏུ་ངོས་བཟུང་སྤེ་
བཟ་ཤིས་ཆོས་གླིང་ཏུ་བྱིར་བཀོད། དེ་ནས་བཟུང་སྐྱ་ཆུང་ཞེས་གྲགས། དཔལ་ཡུལ་རྒྱ་སྤྲུལ་པ་སྤྲ་
མདོ་སྤགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཞབས་བྱུང་ཏུ་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་གྱི་མན་ངག་ཟབ་བྲིད་ཐུག་བཞེས་
དང་བཅས་པ་རྗེ་གསལ་པར་གསན། རྗེ་དེ་དང་། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙེ་དབང་པོ་རྣམ་གཉིས་
ལས། ཐ་སྟད་རིག་གནས་དང་། མདོ་བཀའ་པོད་ལྷ། སྤགས་རྒྱུད་མེ་བཞིའི་གཞུང་བྲིད་མཐའ་དག་
མ་གསན་པ་མེད་པ་ལྟ་བུའི་ཐོས་བསམ་མཛད་པས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་ཏུ་གྱུར། བཟ་ཤིས་
ཆོས་གླིང་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་མཛད་པ་བསྐྱུངས་པས་ཚྭ་གསལ་ཀྱན་
ཏུ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས། དགྲང་གངས་རེ་གཅིག་པ་རབ་ཆོས་ས་བྱ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1909ལོར་སྐྱ་
གཤེགས་སོ།།

རྗེ་དཔོན་འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ་ནི། རབ་ཡིད་མེ་བྱ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1837ལོར་སྐྱ་འབྲུངས། དཔལ་
ཡུལ་རྒྱ་སྤྲུལ་ལས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། །ནང་ཆོས་ལྷ་དང་། །གནམ་ཆོས་
དང་རྒྱའི་ཟབ་གཏེར་དང་། །འཇའ་ཆོན་གྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ལས་པ་
དང་། །འཕྲིན་སྐབས་ཐུག་བཞེས་དང་བཅས་པ་བྱང་ཆུབ་པར་བསྐྱབས། །ཀམ་ཡང་སྤྲུལ་ཨོ་རྒྱན་མདོ་
སྤགས་ཆོས་གྱི་ཉི་མ་ལས་ཀྱང་མདོ་སྐྱ་སེམས་གསུམ་དང་། །རྟིང་མ་གཏེར་མའི་ཚྭ་གསལ་གྱི་སྤྲིན་
ལྷོ་མང་པོ་གསན། །འཇའ་བ་ཨ་ལགས་མདོ་སྤགས་རྒྱ་མཚོ་དང་། །འབའ་མདའ་ཐུབ་བསྟན་དགོ་

ལེགས་ཀྱི་མཆོ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་རྩུང་རུ་ཐ་སྟོང་རིག་གནས་དང་། མདོ་སྔགས་གཞུང་ཆེན་རུ་མར་
ཐོས་བསམ་མཛད་པས་ནམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཅལ་རྒྱས་ཏེ་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་བའི་དབང་པོར་གྱུར། བསྐྱེད་
ཚྭ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་འབྲས་བུའི་དོན་ཆད་ཐོབ། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པས་
ཆོས་སྦྱོང་བྲན་རུ་ཁོལ། ཆོས་སྤྱིང་དགོན་གྱི་གདན་སར་བཞུགས་ཏེ་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྤྱབ་
འཕྲིན་དང་། གར་ཐིག་དབྱངས་རོལ་བཅའ་འབྱུང་སྤྱབ་སྒོལ་ནམས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱངས། གསོ་རིག་
དང་། ཅིས་དབྱད་ལ་མཁས་པས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གདམས་པ་སྤྱི་དང་། ལུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་སྤྱབ་ཆོགས་བསྐྱངས། ལྷ་ཆོས་དང་མི་ཆོས་ལུགས་གཉིས་ལ་བྱང་ཆུབ་པས་རྩི་འཛི་སྤྱར་
གསུམ། གཡུ་གཙང་སྐྱེག་གསུམ། གསེར་རྟ་རྟེ་ཁོག་རྒྱལ་རོང་ཁག་ལྷ། མགོ་ལོག་སོགས་ལྷལ་གྱི་
རྒྱ་ཆེ་བར་འཕྲིན་ལས་ནམ་པར་དཀར་བ་རྒྱས་ཤིང་། ས་དབང་རུ་མས་གཙུག་རྒྱུ་བཀྱར། དགུང་
གངས་ང་བདུན་པ་རབ་ཆོས་ཆུ་སྤྱལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1893ལོར་སྤྱི་མུ་དན་ལས་འདས་སོ།

ལུགས་ཀོང་དཔོན་སྤྱལ་མཁྱེན་བཙེ་འཛིགས་མེད་བསོད་ནམས་ནི། རྩི་དཔོན་འཛིགས་
མེད་དང་། སྤྱི་ཆེན་པུ་མཁྱེན་བཙེ་འཛི་དབང་ལྷག་གི་གསུང་གི་སྤྱལ་པ་གཅིག་བསྐྱས་སུ་སྤྱར་བྱོན་
པ་ཡིན་ལ། དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ཆེན་མདོ་སྔགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་
སྤྱི་གྲོལ་ལྷག་བཞེས་དང་བཅས་པ་རྩིགས་པར་གསན། མགར་བ་གཏེར་ཆེན་པུ་བདུད་འདུལ་
དབང་ལྷག་སྤྱིང་པ་ལས། རྩི་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཏེར་སར་དང་། དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཟབ་
ཁྲིད་རྒྱ་ཆེ་བ་གསན། བསྐྱེད་ཚྭ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ཅལ་རྒྱས་ཏེ་འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྩི་གཤིད་དངོས་
སུ་གྱུབ་པའི་གཤིན་རྩི་རྩི་རྩི་ལོ་འབྱོར་བར་གྱུར། བཀྱ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་དགོན་གྱི་གདན་སར་བཤད་
སྤྱབ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཛད་པ་བསྐྱངས་ཤིང་། ལྷགས་ཀྱན་རྒྱ་འགྲོ་དོན་མཛད། དགུང་གངས་
སོ་བདུན་པར་སྤྱི་ཁྱི་བར་གཤེགས་སོ།

སྤྱི་ཆེན་ཡང་སྤྱལ་མཁྱེན་བཙེ་མཐའ་ཡས་ནམ་རྒྱལ་ནི། སྤྱི་ཆེན་པུ་མཁྱེན་བཙེ་འཛི་དབང་
ལྷག་གི་ཡང་སྤྱིང་རུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་རྩི་སྤྱིང་བཀྱ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་ཁྲིར་བཀོད། རྩི་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་
ཐེང་དང་པོ་རྩི་དཔོན་ཤིས་རབ་དབང་ལྷག་དང་། གཉིས་པ་སྤྱི་ཆེན་པུ་མཁྱེན་བཙེ་འཛི་དབང་

ལྷན་དང་། གསུམ་པ་མཁུན་བཅེ་མཐའ་ཡས་ནམ་རྒྱལ་ཁོང་ཉིད་དོ། །དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱིང་
དུ་གྲུ་སར་བྱོན། རྩེ་ཨོ་རྒྱན་མདོ་སྤགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལས། དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
དང་། ཉན་ཆོས་ལྷ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་རྒྱའི་ཟབ་གཏིར་སོགས་བཀའ་གཏིར་གྱི་མན་ངག་
རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བཞེས། ཉག་རིང་གཏིར་ཆེན་ལས་རབ་སྤྱིང་པ་དང་། རིག་འཛིན་ཡོངས་ཤར་སྤྱིང་
པ་ནམ་གཉིས་ལས་གཏིར་ཁ་གསར་རྟིང་གི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་དུ་གསན། བསྐྱེམས་པས་
ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་རྩལ་རྒྱས་ཏེ། སྤང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་གདོས་བཅས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་
པར་བར་ཐལ་དུ་བྱོན་པ་སོགས་གྲུབ་ཏུགས་དང་མདོན་ཤེས་ལ་རྩལ་ཐོབ། འགྲོ་དོན་མང་དུ་
མཛད་མཐར་དགུང་གངས་ཞེ་བརྒྱད་པར་ཞིང་ཁམས་སུ་གཤེགས་སོ།

སྤྱི་རྒྱུད་ཡང་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་བསྟན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་ནི། སྤྱི་རྒྱུད་ཨོ་རྒྱན་
འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་མཚན་གསལ་ཏེ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་
གདན་སར་བྲིར་བཀོད། རྩེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཐོག་དང་པོ་རྩེ་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་རིག་འཛིན་དང་། སྤྱི་
ཕྱིང་གཉིས་པ་སྤྱི་རྒྱུད་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་དང་། སྤྱི་ཕྱིང་གསུམ་པ་སྤྱི་
རྒྱུད་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་བསྟན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་ཁོང་ཉིད་དོ། །དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དཔོན་དུ་
གྲུ་སར་བྱོན། དཔལ་ཡུལ་མཚོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས། དཔལ་ཡུལ་
ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་རྒྱའི་ཟབ་གཏིར་དང་། རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་
ཆེན་མོ་སོགས་སྤྱི་འགྱུར་བཀའ་གཏིར་གྱི་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། ལུགས་ཀོང་གསར་བདག་
མི་འགྱུར་རྩོ་རྩེ་ལས། བྲག་འཕྱུང་བདུད་འཛོམ་སྤྱིང་པའི་ཟབ་གཏིར་སོགས་མན་ངག་དབང་ལུང་
མང་པོ་གསན་ཅིང་། རྟོགས་པའི་རྩལ་ཐོབ། འགྲོ་དོན་སྤྱི་ཆོགས་མཛད་མཐར་དགུང་གངས་ཞེ་
དགུ་པར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

དཔོན་སྤུལ་འཇིགས་མེད་བསྟན་འཛིན་ནི། རྒྱ་རྩེ་གྲུབ་ཐོབ་དང་། གཙང་མདའ་ཡང་སྤུལ་
གྱིས་དཔོན་པོ་སྤྲོམ་པའི་ཡང་སྤུལ་དུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་དུ་བྲིར་བཀོད། དཔལ་
ཡུལ་ཀམ་ཡང་སྤུལ་ཐེག་མཚོག་སྤྱིང་པོ་དང་། མཚོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས།

དཔལ་ལུལ་ལྷགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་དགུ་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་གསན་ཅིང་སྤངས། གཤམ་ཁོག་བྱ་
བྲལ་བ་ཚོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་དང་། ལྷགས་ཀོང་རྩོམ་དཔྱད་འདུལ་དང་། སླ་མ་དོན་དཔལ་
དང་། སླ་མ་ཡི་ཤེས་སོགས་བཤེས་གཉིན་རུ་མ་ལས་བཀའ་གཏིར་གྱི་མན་ངག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན།
བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་དགོན་རུ་གདན་ས་བསྐྱུངས་ཤིང་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་བསྐྱུངས་
མཐར། དགུང་གངས་སོ་རྒྱག་པར་སྐྱ་གཤེགས་སོ།

དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་ལུན་ཚོགས་སམ་འགྱུར་མེད་ཐེག་མཆོག་རྩོམ་གདན་ས་འཛིན་
པ་པོར་བཞུགས་ཤིང་ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་བས་དགོན་པ་སྤར་ལས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་། རྒྱལ་
རོང་དང་། རྩོམ་སྤྲུལ་གསུམ་རྣམས་སྤྱི་འཕྲིན་ལས་དང་སྟན་ཐགས་རྒྱས་ཤིང་། དཔལ་ལུལ་
སྐབ་བརྒྱད་སྟིང་པོའི་བསྟན་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པར་དགེ་བ་སྤེལ་བ་ཡིན་ལ། བྱུང་བ་ཤིན་རུ་
བརྒྱས་ཅམ་གོང་རུ་བརྒྱུད་ཟིན་ཏོ།

སྤྱི་འབྲིང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ནི། རབ་ཚོས་ལྷགས་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1921ལོར། ཡབ་ལྷགས་
ཀོང་གཏིར་སྟོན་ཀམ་བསོད་ནམས་དང་། ལུམ་ལུར་བཟའ་ཡིད་དབང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱི་སྤྱི་
འབྱུངས། ལྷགས་ཀོང་རྩོམ་དཔྱད་འདུལ་གྱིས་མ་འོངས་པར་བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་ལ་ཕན་ཐོགས་
ཅན་ཞིག་འོང་བར་ལུང་བསྟན། སྤྱི་གོང་མའི་ཕྱག་ཤིང་དང་རྩོམ་དྲིལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཡང་
སྤྱི་འཛིགས་མེད་མཁྱེན་བཅེ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཞལ་གསུང་ལྟར་རྩོམ་སྤྱི་འབྲིང་པས་མཐུ་སྟོབས་
སྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཡང་སྤིང་རུ་ངོས་བཟུང་། དགུང་ལོ་དགུ་པ་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་རུ་
ཁྲིར་བཀོད། གཏིར་སྲས་རྩོམ་དཔྱད་འདུལ་དང་། དཔལ་ལུལ་མཆོག་སྤྱི་ལོ་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་
ལས་སྤྱི་འགྱུར་བཀའ་གཏིར་གྱི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་གསན། གཏིར་སྟོན་ཀུན་བཟང་
ཉི་མའི་གདུང་སྲས་སྤྱི་སྤྱི་ཐེག་མཆོག་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ལས་བདུད་འཛོམ་སྤིང་པའི་ཟབ་
གཏིར་གྱི་དབང་ལུང་ལེགས་པར་མཛོས། རྒྱུད་སྟེ་དགོན་པའི་སླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལས་བཀའ་
བརྒྱུད་པའི་ཟབ་ཚོས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་གསན། བོད་རུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སྤྱི་རྒྱུ་
བཙོན་ཁང་རུ་བཤང་བྱ་རུ་མར་སྐྱ་ངལ་འོ་བརྒྱལ་ཆོད་མེད་ལྟར། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་བཀྲ་

ཤིས་ཆོས་སྤྱིར་གི་བསྟན་པ་མང་ནས་གསོས་ཤིང་། ལྷ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་སོགས་སྤྱི་གསུང་
ཐུགས་རྟེན་རྒྱ་ཆེ་བ་བཞེངས། དཔལ་ཡུལ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷ་ར་དགོན་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཤིང་། སྤྱིན་
གྲོལ་མན་དག་མཐའ་ཡས་པ་གནང་། རྒྱལ་རྩོད་ཆེ་བ་ཁག་ལྟ་དང་། རྟོ་འཛི་སྤྱད་གསུམ་སོགས་
ཡུལ་གྱི་རྩ་མར་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱ་ཆེན་སོས་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་འགྲོ་དོན་མཛད་
མཐར། དགུང་གངས་གྱི་རྩག་པ་རབ་རྒྱན་མེ་བྱི་ཉི་ཉུ་ལོ་2006ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

སྤྱལ་སྤྱི་སྤྱལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་སྤྱང་ཉི་ཉུ་ལོ་1949ལོར། ཡབ་ཨོ་རྒྱན་འཕྱིན་
ལས་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་གེ་འཕན་བཟའ་པད་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱི་འབྱུངས། དགུང་
གངས་བདུན་པ་ལ་དཔལ་ཡུལ་སྤྱད་ཅ་སྤྱ་མ་ཀྱང་རིག་ལས་ལྷོག་སྤྱུངས། ག་མདའ་གཏེར་རྟོན་གྱི་
སྲས་མོ་བདེ་ཆེན་དབང་མོས་རྫོགས་ཆེན་པུ་རིག་འཛིན་དང་། རྟོ་སྤྱད་སྤྱི་ཆེན་ཡང་སྤྱལ་གཉིས་
ཀྱི་སྤྱལ་པ་གཅིག་བསྐྱེད་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། གཙུག་ལྷན་བཞེས་ཤིང་མཚན་སྤྱལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོར་
གསོལ། དཔོན་པོ་སྤྱན་རྫོགས་ཀྱིས་རྟོ་སྤྱད་ཡང་སྤྱལ་གྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་དོས་བཟུང་། རྩེ་དེ་ལས།
གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་། རྫོགས་ཆེན། རྟོ་སྤྱིར་ཟབ་གཏེར་ནམས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་
བྱིད་ནམས་ལེགས་པར་གསན། ཡབ་རྩེ་ཨོ་རྒྱན་འཕྱིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་ལས་གནམ་ཆོས་ཟབ་གཏེར་
དང་། རྒྱགས་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱུབ་འཕྱིན་རྩ་མའི་དབང་ལུང་བཞེས། ཆོས་རྩེ་འཛིགས་མེད་སྤྱན་རྫོགས་
འབྱུང་གནས་དང་། སྤྱུབ་དབང་པད་ནོར་རིན་པོ་ཆེ་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དབྱངས་དང་། གཡུ་
སོག་མཚོག་སྤྱལ་སྤྱོ་བཟང་ནམ་མཁའ་འཛིགས་མེད་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྩ་མ་ལས་མན་དག་
ཟབ་ཆོས་གངས་མེད་གསན། དཔལ་ཡུལ་གྱི་ཁང་སྤྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་
གིས་སྤྱུང་དང་དབུ་ཞུ་གནང་། མདོ་རྒྱ་སེམས་གསུམ་དང་། བཀའ་དགོངས་སྤྱད་གསུམ་སོགས་
བཀའ་གཏེར་གྱི་ཟབ་བཀའ་རྩ་མར་བསྟོན་སྤྱུབ་མཐར་ཕྱིན་མཛད། བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིར་དགོན་གྱི་
ཕྱི་ནང་གི་བཀྲ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཕྱག་བཞེས་ཐུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རབ་རྒྱན་རྒྱ་སྤྱི་ཉི་ཉུ་
ལོ་2013ལོར་སྤྱི་སྤྱི་དན་ལས་འདས་སོ།

སྤྱལ་སྤྱི་ཨོ་རྒྱན་ནམ་རྒྱལ་ནི། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་བྱི་ཉི་ཉུ་ལོ་1972ལོར་མགོ་ལོག་སྤྱུབས་ཐལ་

མའི་ཐེ་སྤྱིང་དུ། ཡབ་ལྷམ་པ་འཇའ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་ལ་ཤུལ་བཟའ་ཆེ་ལྟ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་
འབྱུངས། རྩོ་སྤྱང་སྤྱི་འབྱིང་ཨོ་རྒྱན་འཇིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་ལ་གཙུག་སྤྱང་ཡུལ་བ་ན། ཁོང་གིས་
ལྷགས་ཀོང་དཔོན་སྤུལ་མཁྱེན་བཅེ་འཇིགས་མེད་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིང་དུ་ངོས་བཟུང་། ཨོ་
རྒྱན་ནམ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། གནམ་ཚོས་སྟོན་འགྲོའི་ལྷགས་ཡུང་བསྟུལ། འདི་ཉིད་ཀྱི་
སྤྱི་ཕྱིང་ཐོག་མ་རྩེ་དཔོན་འཇིགས་མེད་དམ་ལྷགས་ཀོང་དཔོན་པོ་དང་། སྤྱི་ཆེན་པུ་མཁྱེན་
བཅེའི་དབང་ལྷག་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་ཕྱིང་གཉིས་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤུལ་པ་གཅིག་བསྟུས་ལྷགས་
ཀོང་དཔོན་སྤུལ་མཁྱེན་བཅེ་འཇིགས་མེད་བསོད་ནམས་དང་། སྤྱི་ཕྱིང་གསུམ་པ་ནི་སྤུལ་སྤྱི་ཨོ་
རྒྱན་ནམ་རྒྱལ་ཁོང་ཉིད་དོ། ཁོང་ཉིད་སྤྱི་ན་པ་བའི་དུས་སུ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་དུ་ཚོགས་
སུ་ཞུགས། ཐེ་སྟོན་འཇིན་པ་མགར་བ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ལས་གནམ་ཚོས་སྟོན་འགྲོ་
དང་། གཏུམ་མོ་བདེ་རྩྱང་རང་འབར་དང་། བྲིད་ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་ཟབ་བྲིད་གསན་
ཅིང་། འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་མཛད། རྩེ་དེ་ལས་ལྟ་བ་མཁའ་ལྷིང་གཤོག་རྒྱབས་དང་། ཚོག་
གསུམ་གནད་རྟེན་སོགས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱོད་བྲིད་ལེགས་པར་གསན་ཅིང་། འོད་གསལ་རིག་
པའི་རང་ངོ་འཕྲོད། རི་ཤུལ་མཁན་པོ་འོད་ཟེར་དཔལ་ལྷན་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་པས་
ཐུབ་བསྟན་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྩེ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། མགར་སྟོང་གཏེར་སྤུལ་པུ་བདེ་ཆེན་མཁའ་
སྟོང་ཡངས་པ་ལས་གནམ་ཚོས་དང་རྒྱའི་ཟབ་གཏེར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ནམས་གསན།

དཔལ་ཡུལ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱི་སྤུལ་སྤྱི་པུ་སྟོ་གསལ་བསྟན་འཇིན་ལས་གནམ་ཚོས་ཀྱི་
གསུང་འབྲུམ་གྱི་ཡུང་དང་། དགེ་ཆན་བསྟན་འཇིན་བཟང་པོ་ལས་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་དང་། སྦྱོང་
འཇུག་དང་། ལྷང་སྤྱི་ལྟ་མགུར་སོགས་ཀྱི་བྲིད་དང་། རྒྱབས་རྩེ་པད་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་
ལེགས་བཤད་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་དབྱངས་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་དབང་ཡོངས་རྫོགས་
དང་། བཀའ་མ་མདོ་སྤྱི་སྤྱིན་བྱེད་གསན། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་སུན་ཚོགས་ལས་ཐུབ་
མཐའ་མཛོད་དང་། ཐེག་མཚོག་མཛོད། ཚོས་དབྱངས་མཛོད། སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ། རྩེ་མི་པམ་
པའི་རྫོགས་སྟོར་དང་། ཚོས་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཚོས་སོགས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མིན་ཐེག་དགུའི་

ཟབ་ཆོས་མང་པོའི་དབང་ཡུང་མན་དག་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་མཐོས། བཤམ་ཆེན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མཁན་པོའི་ཐོབ་གནང་། བཤམ་ཆེན་དེ་ཉིད་དང་། རྟོ་སྤྲེད་སྤྱོད་ལྷན་ལྷན་ལས་
ནམ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལྟར་རྟོ་སྤྲེད་བཀའ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིར་དུ་ཕེབས། དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་
དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྟོགས་ཆེན་སོགས་ཟབ་བཀའ་དུ་མ་དང་། དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད་
དེ་འདུལ་བ་མེ་ཏྲག་སྤེང་རྒྱུད་དང་། སྟོན་གསུམ་ནམ་ངེས་སོགས་མདོ་སྟགས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
འཁོར་ཡུན་རིང་བསྐྱར་ཞིང་། གདན་སའི་བདག་པོ་མཛད་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་
བརྟེན་པ་བཅས་ལེགས་པར་བཞེངས་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་རྟོ་སྤྲེད་ཀྱི་རིག་འཛིན་དང་། རྟོ་སྤྲེད་ཤེས་རབ་དབང་ལྷག་དང་། རྟོ་
སྤྲེད་འཛིགས་མེད་དང་། རྟོ་སྤྲེད་པན་དོན་དང་། སྤྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ལྷག་དང་། རྟོ་སྤྲེད་
བཞད་པ་རྟོ་རྟོ་དང་། རྟོ་བ་སྤྲེད་པ་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྱིར་སྤྱལ་སྤྱོད་པ་སྤྲེད་ཀྱི་དགའ་དང་།
དབྱར་སྤྱལ་ཐེག་མཆོག་རྟོ་རྟོ་སོགས་སྤྱོད་ཆེན་མང་དུ་བྱོན་པར་གྲགས་མོད། ཡི་གེས་འཛིགས་
ནས་འདིར་འགོད་པར་མི་བྱའོ།

དགོན་འདིའི་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་དང་། མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་འཆད་སྤེལ་གྱི་
མཁན་པོའི་རིམ་པ་ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་དཔལ་ཡུལ་པེ་ཤག་མཁན་ཆེན་པ་སྤྱོད་དང་། མཁན་
རབས་གཉིས་པ་རྟོ་བ་སྤྲེད་པ་བསྟན་འཛིན། མཁན་རབས་གསུམ་པ་སང་སང་སྤྲེད་པ་ཆོས་མཆོག །
མཁན་རབས་བཞི་བ་ཁབ་བྱང་སྤྲེད་པ་ཆོས་ལྷན། མཁན་རབས་ལྔ་བ་སོག་གའི་སྤྲེད་པ་མདོ་སྟགས།
མཁན་རབས་དྲུག་པ་སོག་གའི་ཡུན་རིག །མཁན་རབས་བདུན་པ་སྤྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་རྟོ་སྤྲེད་ནམ་རྒྱལ།
མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་འབྲོང་རྫོང་མཁན་པོ་ཆེ་བརྟན། མཁན་རབས་དགུ་པ་མཁན་པོ་དོན་ལྷན་
ཀྱི་བར་དུ་བྱོན་མོད། མཛད་ནམ་རྒྱས་པ་མ་སྤྲེད་པས་འདིར་སྟོ་བའི་ཐབས་མ་བྱུང་ངོ་།

གཞན་ཡང་སྤྱོད་པ་དབྱར་རིམ་བྱོན་ཞེས་པའང་ཡོད་ལ། སྤྱིར་དགོན་འདིར་དཔལ་ཡུལ་
ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྟོགས་ཆེན་གསུམ་དང་། བྲ་ཁང་དང་། ལུན་
སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་དང་། མི་ལམ་སྤྱོད་བ་དང་། ཞིང་ཁམས་སྤྱོད་བ་སྟེ་ནང་ཆོས་ལྷན་དང་། ཞིང་

སྐྱབ་ཆེན་མོ་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐྱབ་པ་དང་། ཐུགས་ཁྲིད་ལོ་གསུམ་སྐྱབ་པ་སོགས་དཔལ་ཡུལ་གྱི་
ལུགས་གྱི་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཕྱག་བཞེས་གཞན་འགའ་མེད་པ་མཆིས་སོ།།

དགོན་འདི་ཉིད་གཙང་མདའ་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་ཡིན་ཞིང་། དགོན་འདི་ལས་མཆེད་
པའི་དགོན་ལག་ཀྱང་སྤར་རྩེ་དགོན་པ་དང་། སྤར་ཐོག་དགོན་པ་དང་། དགོན་ལེབ་དགོན་པ་
དང་། མགོ་རྩ་དགོན་པ་དང་། དར་སྐྱ་དགོན་པ་དང་། འགམ་དགོན་པ་དང་། བོ་ལེ་དགོན་པ་
དང་། ཏྲ་འཕོངས་སྐྱེ་བོས་དགོན་པ་དང་། ཡོ་སྟག་ཚྭ་གདོང་དགོན་པ་སོགས་རྩ་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

བར་གདོང་དགོན་པ།

༺ བར་གདོང་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ངམ་བར་གདོང་དགོན་མདོ་སྟགས་བཤད་སྐྱབ་ཆོས་
འཁོར་སྤྱིང་ནི། རྩོམ་སྤྲད་གྱི་ཆ་རྩོམ་འདབས་གྲོང་སྤེའི་ཉེ་ཆར། སྤར་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་
སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་དཔལ་རྩོམ་ཕྱག་པ་ཞེས་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་གྲུབ་
ཐོབ་མ་ཁི་རིན་ཆེན་གྱི་གདན་ས་རི་ཁྲོད་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་རྩམ་ཆོས་རྒྱུད་ཀློག་པའི་ལུགས་
འཛིན་ཡིན་པ་དང་། དེ་རྩོམ་གདོང་གྲུ་རྩ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དགོན་པ་དངོས་སུ་བཏབ། བོད་རྩམ་
འབྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་དམག་གིས་བཞག་ནས་མེད་པར་བྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤར་
གསོས་པ་ཞིག་གོ། དེ་ཡང་དཔལ་རྩོམ་ཕྱག་པ་ནི་སྐལ་ལོ་རྩེ་བ་ནམ་རྒྱལ་རྩོམ་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་
སྐལ་ལོ་ཕྱག་ཅེས་ཀྱང་གྲགས། གནས་འདི་ལ་ཡར་གདོང་མར་གདོང་བར་གདོང་སྟེ་རི་གདོང་གསུམ་
ཡོད་པ་ལས། བར་གདོང་རྩ་གྲུབ་ཐོབ་མ་ཁི་རིན་ཆེན་གྱི་གདན་ས་མཛད་པས་དགོན་འདི་ཐོག་
མར་བྱུང་། དེ་ནས་གྲུབ་ཐོབ་མ་ཁི་རིན་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་བ་མགོན་གྱི་སྐྱ་སྐྱེ་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་ཞིང་།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་དེར་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་སྐྱབ་སྟེ་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་པ་བྱུང་།

དེ་རྩོམ་གདོང་གྲུ་རྩ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་རྩ་
འབྱུངས་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱོན། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་བཀའ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པ་
མཐར་ཕྱིན་མཛད། དེ་ལ་ལྷ་ཡུལ་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་དགྲ་སྤྲིའི་ནང་ཞེས་པར་དགོན་པ་ཞིག་

འདེབས་དགོས་པའི་འཕྲིན་བསྐྱར། འཕྲིན་ལན་རྩ་དག་གླེང་ནས་དགོན་ས་མི་ལགས། དེ་བས་
བར་གདོང་རི་ཁྲོད་རྩ་དགོན་པ་བཏབ་ན་ལེགས་པར་གསུངས། དེ་རྗེས་ཁོང་རང་དགུང་ལོ་
བདུན་ཅུ་ལྷག་རྩ་སླེབས་པ་རབ་འདོད་ཚུ་སྤེལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1752 ལོར་མ་ཤུལ་མགོན་ལྷན་གྱི་བའི་
སྤེས་སྐྱར་མེབས་པ་ལ་མ་ཤུལ་མགོན་སངས་ནས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། ཆོ་མདའ། མེ་ལོང་།
གཤུ། གཟེ་མིག་ཉེར་གཅིག་ཅན། ཆོགས་ཟངས་རྩ་བཞི་ཅན། གསེར་དབུལ་སོགས་ནོར་རྩལ་གྱི་
ནོམ་པའི་མཛུལ་ཆོན་གངས་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་ཡུལ་ཏེ་དགོན་པ་ཞིག་འདེབས་པའི་རེ་བ་ལྷན་པ་ལ་
ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ལ་ས་ར་བུའི་ཚུ་སྤེལ་རྒྱུ་ལམ་གྱིས་ཆོད་པའི་གནས། བར་གདོང་རི་ཁྲོད་རྩ་
སྤེས་གྱི་རི་ཁྲོད་གྱི་མང་གཞིའི་སྟེང་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལེགས་པར་བཞེངས་ཏེ་
ཆོས་སྡེ་ཞིག་གསར་རྩ་བཏབ། རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་པའི་རང་ལྷགས་བསྐྱུངས་ཤིང་ཆོས་མགོ་
གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་ལ་གཏད་པས་ལྷ་ཆེ་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་ཐིག་ནག་ཅན་བཅུ་གསུམ་རྩ་
གསལ་པའི་ཡ་གྲུལ་རྩ་གྱུར་པར་བཤད་དོ། །རྗེ་འདི་ཉིད་གྱི་མཛད་ནམ་ཤིན་རྩ་བུ་དུ་ཞིག་སྤོས་
ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་གྲུབ་ཐོབ་མ་ཁི་རིན་ཆེན་དང་། གདན་རབས་གཉིས་པ་
བར་གདོང་སྐྱ་སྒྱེ། གདན་རབས་གསུམ་པ་གདོང་གྲུ་རྩ་རྒྱལ་མཆོན། གདན་རབས་བཞི་པ་མཁན་
པོ་ཀུན་བཟང་། གདན་རབས་ལྔ་པ་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས། གདན་རབས་དྲུག་པ་
དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན། གདན་རབས་བདུན་པ་གདོང་སྐྱལ་ཀམ་བཟླན་འཛིན། གདན་
རབས་བརྒྱད་པ་སྤྲེལ་པ་སྤྲེལ་ཤེས། གདན་རབས་དགུ་པ་དཔོན་པོ་བཟླན་འཛིན་ནོར་བུ། གདན་
རབས་བཅུ་པ་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན། གདན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དཔོན་པོ་ཆོས་
འཕེལ། གདན་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་དཔོན་སྐྱལ་ཐུབ་པ། གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་ལྷ་སྐྱལ་
དྲི་མེད། གདན་རབས་བཅུ་བཞི་པ་དཔོན་པོ་མགོན་རབ། གདན་རབས་བཅེ་ལྔ་པ་དཔོན་སྐྱལ་
སྐལ་བཟང་ངོ་རྗེ། གདན་རབས་བཅུ་དྲུག་པ་དཔོན་སྐྱལ་བཟླན་འཛིན་དྲི་མེད། གདན་རབས་
བཅུ་བདུན་པ་གདོང་སྐྱལ་ཀུན་གྲོལ། གདན་རབས་བཅེ་བརྒྱད་པ་དཔོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ།

གདན་རབས་བཅུ་དགུ་པ་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་འཕྱར་མེད་རྒྱ་མཚོ་བཅས་མདོར་ན་གྲུབ་ཐོབ་མ་ཆི་
རིན་ཆེན་ནས་ད་ལྟའི་བར་གདན་ས་བསྐྱེད་ས་པའི་སྤྱོད་རབས་བཅུ་དགུ་ཙམ་སོང་ངོ་།།

དེ་ལས་གདན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དཔོན་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ནི། གསེར་ཁོག་རྒྱ་ཡབ་བག་
ཀའི་པར་དང་ཡུལ་གོས་ཚ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རབ་ཆོས་རྒྱ་ལ་ལྟེ་སྤྱོད་སྤྱོད་1893ལོར་
དཀྱིལ་སྤོན་བྱམས་སྤྱོད་དང་ཙོག་སྤོན་མདོ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆེད་རྒྱ་མཚོར་བའི་ལྟེ་དང་
བཅས་སྤྱོད་འབྱུངས། རྒྱ་རྒྱའི་རྒྱལ་ནས་བར་གདོང་དཔོན་པོ་བསྟན་འཛིན་ལོ་རྒྱུ་ཡང་སྤྱོད་རྒྱ་
སྤྱོད་ཆེན་རྒྱ་མས་ངོས་བཟུང་། འབྲི་སྤོག་ལ་དཀའ་ཆོག་མ་དགོས་པར་མཁུན། གཡུ་ཁོག་བྱ་
བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ལས་སྤྱོད་འཕྱར་འོད་གསལ་རྒྱ་ལ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྤྱོད་སྤོན་འགྲོ་
ནས་བཟུང་དངོས་གཞི་ངོ་སྤྱོད་དང་བཅས་པར་གསན་ཅིང་བསྐྱོམས། དེ་བཞིན་རྒྱ་གྲུ་ས་གསེར་
ལྟ་ཅི་དགོན་གསང་སྤགས་རབ་བརྟན་སྤྱོད་རྒྱ་ལེབས་ཤིང་ལྟ་ཅི་མདོ་སྤགས་བསྟན་འཛིན་ལས་
གནམ་ཆོས་དང་རྒྱ་སོགས་རང་ལྷགས་དཔལ་ལྷན་པའི་དབང་ལྷང་མན་ངག་རྒྱ་མ་ལ་གསན་
སྤོམ་ལེགས་པར་གནང་། བར་གདོང་དགོན་རྒྱ་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་གདུལ་བྱ་གང་
འདུལ་ལ་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་བཞོ་སྤྱོད་གནང་། རོན་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་སྤྱོད་དྲི་མེད་ལ་གཏད་ཅིང་རབ་རྒྱལ་
ལྷགས་ཡོས་ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།།

ལྟ་སྤྱོད་དྲི་མེད་ནི། རྒྱ་བེད་གོང་རྒྱ་ཡབ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དང་། ཡུལ་ར་ཆི་བཟའ་རིག་
བཟང་སྤོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པོད་རབ་ཆོས་ས་རྒྱ་ལོར་སྤྱོད་འབྱུངས། ཡབ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྤོག་
དང་འདོན་དབྱངས་ལྷག་ལེན་ལ་བསྐྱབས། དཔོན་པོ་ཆོས་འཕེལ་དང་། དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་
དཔལ་ལྷན་ལས་སྤོན་འགྲོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་ལག་ལེན་དང་། སྤྱོད་འཕྱུག་བཅས་ཀྱི་བྲིད་ལྷང་
གསན། དཀྱིལ་སྤོན་བྱམས་སྤྱོད་ལས་གནམ་ཆོས་དང་རྒྱ་ལོར་ཆོས་སྤྱོད་ཡོངས་རྒྱ་ལྱི་དབང་
ལྷང་ལྷས། གསེར་ལྟ་ཅི་དགོན་རྒྱ་ལོ་གསུམ་ལ་སྤྱོད་གྲུ་བཞུགས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་
དབྱིངས་རང་གྲོལ་ལས་འོད་གསལ་རྒྱ་ལ་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་མང་རྒྱ་ལྷས་ཤིང་རྒྱ་ལོ་རྒྱ་ལས་
ལྷས་པས་སྤགས་ཤིན་རྒྱ་དབྱིས་པར་གྲགས། རང་དགོན་རྒྱ་ལེབས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཕབ། མདོན་

ཤེས་དང་གྲུབ་ཉགས་ཏུ་མ་མངའ། ཏུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤྱོད་པའ་ཚད་མེད་མུང་ཡང་བཟོད་
པའི་གོ་ཆ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉམས་ལེན་ལ་གནས་པའི་སྒོ་ནས་བཙོན་ཁང་ཏུ་ཡང་
མགུར་སྤྱོད་སྒོ་ཆོགས་བཞེངས་ཤིང་། གཞན་པན་དང་ཆོས་སྤྱོད་ཉམས་ལེན་གྱི་བགྱི་བ་ལྟོད་མེད་
མཛད་མཐར་དགུང་གངས་ཞེ་བརྒྱད་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤྱལ་ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
བསྐྱུས་སོ།།

དཔོན་པོ་མགོན་རབ་ནི། ཡབ་ཆེ་བཀྲ་དང་ཡུམ་རོང་པོ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་
ཆོས་རྒྱུང་ལོར་རྟོ་སྤྱོད་ཏུ་སྤྱོད་འབྱུངས། དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ལས་དཔལ་ཡུལ་
ཡུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་ནམས་ལྷས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་དང་། ལྷགས་ཁུང་སྤྲ་མ་མཐུ་དཔལ་རྒྱ་
མཚོ། ཨ་སློ་སྤྲ་མ་འཇིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལས་གསར་རྟིང་གི་ཆོས་བཀའ་མང་པོ་གསན།
རང་དགོན་ཏུ་རྟོ་རྟེ་སྤྱོད་དཔོན་གྱི་ལས་ཁུར་བཞེས་ནས་དབང་ཡུང་དང་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་
གནང་། ཡང་དར་བསྐྱར་པའི་ཏུས་སུ་བར་གདོང་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོའི་འཕྲིན་ལས་གནང་།
རབ་རྒྱན་མེ་ཡོས་ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

དཔོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི། རྟོ་སྤྱོད་བཀའ་ན་ཞེས་པར་སྤྱོད་འབྱུངས། བར་གདོང་
དགོན་པར་ཆོགས་སུ་ལྷགས། ལྷ་ཆེ་སྤྲ་མ་མདོ་ལྷགས་བསྐྱར་འཇིན་སྤྲ་མར་བསྐྱར་ཅིང་ཟབ་ཆོས་
ཏུ་མ་གསན། སྤྱོད་མཐུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་མཛད། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ལས་འོད་
གསལ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ་ཡོངས་རྟོགས་གསན། རྟོ་གྲུབ་ཐུབ་བསྐྱར་སྤྱོད་ལས་དཔལ་
བཟང་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་དབང་ཡུང་དང་། སྤྲ་མ་མཐུ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དང་།
འཇིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལས་བཀའ་རྟིང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་མན་ངག་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱ་གསན་ཏེ་ལོ་
ངོ་བཅུ་དྲག་ཅུ་ལ་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཅུ་གསུམ། བར་གདོང་དགོན་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་མཐར་
རབ་རྒྱན་རྒྱ་ཡུག་ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།།

དཔོན་སྤྱལ་སྤྱལ་བཟང་རྟོ་རྟེ་ནི། ཡབ་ར་རི་ཆོས་གྲགས་དང་། ཡུམ་མགོན་གྱི་བཟའ་
འཇོམས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་རྒྱལ་རྒྱ་ལོར་རྟོ་སྤྱོད་ཤུག་བེད་ཏུ་འབྱུངས། བར་གདོང་སྤྱལ་

སྐྱེ་བྱུང་པ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་། རྩོགས་ཆེན་བྲིད་ཡིག་སངས་རྒྱལ་ལག་འཆང་བཅས་གསན།
དགྲིལ་སྟོན་བྱམས་པ་སྐུལ་སྐྱེ་དང་། ལྷ་མ་ཆོས་ཉིད་རང་གྲོལ་དང་། ལྷ་མ་རྒྱས་པ་དང་། གཏེར་
ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་སོགས་ལས་གནས་ཆོས་དང་རྒྱུའི་དབང་ལུང་། རྩོགས་ཆེན་སྣང་སྦྱང་། ཞི་
ཁྲིའི་དབང་ཆེན། ཀུན་བཟང་ཉི་མའི་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུང་། ཕྱག་ཆེན་ཟབ་བྲིད། ཅ་ཆུང་
སོགས་གསན། སྐུལ་སྐྱེ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ལས་དཔལ་ལྷན་བའི་མན་ངག་གི་ཆོས་སྐྱོར་
ལྷས། མཆོག་སྐུལ་དྲི་མེད་ཀྱི་བཀའ་ལུང་ལྟར་བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་སྐབས་ལྷ་མ་རྒྱ་མཆོ་དང་། ལྷ་
མ་མཁས་པ་སོགས་ཀྱི་རམ་འདེགས་ལ་བརྟེན་ནས་བར་གདོང་དཔོན་རུ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས།
མཐར་རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་ལོར་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

དཔོན་སྐུལ་བསྟན་འཛིན་དྲི་མེད་ནི། རྩོད་སྐྱེ་བྱུང་ལྷ་མ་ཆོས་སྐྱེ་རིག་བཀྲ་
དང་། ལུས་དགེ་སྐྱོར་བཟའ་འཛིགས་སེམས་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐྱས་སྐྱེ་རབ་རྒྱལ་མེ་སྐུལ་ལོར་
འབྱུངས། ཉག་བརྟན་དམ་ཆོས་སྤིང་གི་ཆོགས་གྲལ་རུ་ལྷགས་ཤིང་རིམ་བཞིན་རི་བྲོད་ལྷ་མ་མཐུ་
དཔལ་རྒྱ་མཆོ་དང་། ལྷ་སྟོ་ལྷ་མ་འཛིགས་མེད་ཡེ་ཤེས། མཁན་ཆེན་ངག་དབང་རྒྱ་མཆོ་བཅས་
ལས་ཕྱག་ཆེན་སྟོན་འགྲོ་ངེས་དོན་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཐབས་ལམ་ན་རོ་ཆོས་རྒྱལ། ཁྲོལ་ལམ་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོ། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མ་སོགས་དབང་ལུང་ཟབ་ཆོས་མང་རུ་གསན། གཞན་ཡང་གཡུ་
ཐོག་ཀུམ་བསོད་ནམས་དང་། སྐྱས་མཁར་ལྷ་མ་འཛིགས་མེད་ཡེ་ཤེས། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་
ལུན་ཆོགས་སོགས་ལས་ཡང་ཟབ་མན་ངག་གི་ཆོས་སྐྱོར་མང་རུ་གསན། བར་གདོང་དཔོན་པོ་
མཁོན་རབ་དང་། ཆོས་རྩེ་དཔོན་སྐུལ་ཀུམ་བསོད་ནམས་རྒྱུད་ནས་བར་གདོང་སྐུལ་སྐྱེ་བྱུང་པའི་
ཡང་སྤིང་རུ་ངོས་བཟུང་། ད་ལྟ་ལྷ་རུང་ཆོས་ཀྱི་གྲོང་བྱིར་རུ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་པ་གནང་བཞིན་
བཞུགས་སོ།

དར་སྐྱེ་ལྷ་མ་ངག་དབང་ཀུན་གྲོལ་ནི། སྐྱས་ལུལ་རྩོད་ཀྱི་དར་སྐྱེ་མཁོ་ཞེས་པར་
ཡབ་དཔའ་སྐྱོར་གཡུང་རྒྱུད་དང་། ལུས་ལྷ་སྐྱེ་བཟའ་ཆོས་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐྱས་སྐྱེ་རབ་རྒྱལ་ས་
བྱེ་ལོར་འབྱུངས། ལུ་པོ་ལྷ་མ་ཐུགས་རྩེ་འོད་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་ལེགས་པར་སྐྱུངས། དགུང་ལོ་

བཅུ་དྲུག་པར་མང་དགའི་སྒྲ་མ་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་མདུན་དུ་རྩོ་ནང་བའི་ལུགས་ཀྱི་འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོར་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་བསྐྱེད་རྣམས་ཡོངས་རྒྱུ་གསལ། རྩོ་དེ་ཉིད་ལས་དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སྦྱོར་གི་སྒྲིམ་པ་རིམ་པར་བཞེས་པས་རིན་ཆེན་གྲགས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། དེ་ནས་དར་སྤྱོད་འབྲུལ་ཞིག་རི་བྲོད་དང་། བཅན་ལྷ་ལྷུང་རི་བཀྲ་ཤིས་གནམ་རྩོད་ནམས་སྤྱོད་མཚན་སྤྱོད་པ་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པར་དར་སྤྱོད་དགོན་སར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོ་དབང་མགོན་པོའི་ཆེ་ལྷན་དང་། གཏེར་སྦྱོར་ཨོ་རྒྱན་སྤྱོད་གསུམ་སྤྱོད་པའི་ལུང་བསྐྱེད་ལྷན་གདོང་གྱུ་ཅ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཡང་སྤྱོད་དུ་རོས་བཟུང་། གྲུབ་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་མཚན་དང་། རྩོ་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྐྱེད་ཤིན་ལས་དཔལ་བཟང་། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས། ཁང་སར་དཔོན་སྤྱོད་བསྐྱེད་པའི་དབང་ཐུག མཁན་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་ཐུབ་བཅད། སྒྲ་མ་གསལ་ལྷན། རྒྱ་སྤྱོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་པའི་ལུང་ཐུག མཁན་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་ཐུབ་བཅད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེན་དག་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མཐའ་ལས་པ་མཐོས། རྩོར་དྲུག་དང་རྩོགས་ཆེན་གྱི་ཟབ་བྲིད་གནང་བའི་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་སྦྱོར་བཞིན་པའོ།

སྤྱོད་སྤྱོད་ཤེས་རབ་ཉི་མ་ནི། ཁམས་ཨ་འཛོམ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་ཡབ་ཐུག་མཛོད་ཀྱན་ཐོ་དང་། ལུམ་པོ་རྒྱུང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རབ་རྒྱལ་རྒྱ་སྤྱོད་ལོར་སྤྱོད་འབྲུངས། དགུང་གངས་གཉིས་ལ་སོན་སྐབས་ཨ་འཛོམ་སྤྱོད་མོ་འཆི་མེད་དབང་མོས་རྒྱལ་སྤྱོད་འབྲུར་མེད་རྩོ་རྩོའི་ཡང་སྤྱོད་དུ་རོས་བཟུང་སྤྱོད་མཚན་འབྲུར་མེད་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། བྲོམ་དགེ་ཨ་རིག་གྲུབ་དབང་རིག་འཛོན་དབང་ཐུག་དང་། གྲུབ་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་མཚན། མཁན་པོ་ཤེས་རབ། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་སྤྱོད་སོགས་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་དུ་གསལ། བྲོམ་མཐའི་མཁན་པོ་དགེ་ལེགས་ལས་རབ་དུ་བྱུང་བའི་མཚན་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྷན་ཞེས་གསོལ། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་དང་། ས་སྤྱོད་གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར། དཔལ་ལྷན་གྲུབ་དབང་པད་ལོར་གསུམ་པ། བཅོ་བརྒྱུད་བྲི་ཆེན། གཤུ་ཐོག་མཚོག་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོས་དཔལ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱ་གསལ། རབ་རྒྱན་མེ་བྲིའི་ལོར་བར་གདོང་དགོན་པའི་བྲི་ལ་བྱོན་ནས་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་སྦྱོར་བཞིན་

བཞུགས་པའོ།

དགོན་འདི་ལ་གདོང་སྒྱུལ་རིམ་བྱོན་དང་། དཔོན་སྒྱུལ་རིམ་བྱོན། ལྷ་སྒྱུལ་རིམ་བྱོན།
རྒྱལ་སྐྱུ་སྒྱུལ་སྒྱུ་རིམ་བྱོན་ཟེར་བ་ནམས་ཡོད་པ་ལས། གདོང་སྒྱུལ་སྒྱུ་ཕྱིང་དང་པོ་སྒྲོབ་དཔོན་
གཡུ་སྒྱུ་མྱིང་པོ། གཉིས་པ་གདོང་གུ་རུ་རྒྱལ་མཆོན། གསུམ་པ་གདོང་སྒྱུལ་ཀམ་བཟླན་འཛིན།
བཞི་པ་གདོང་སྒྱུལ་ཀུན་གྲོལ་ནམས་དང་། དཔོན་སྒྱུལ་དང་པོའི་སྒྱུ་ཕྱིང་དང་པོ་བཟླན་འཛིན་
ཅོར་བུ། གཉིས་པ་སྒྱུལ་སྒྱུ་བྱབ་པ། གསུམ་པ་བཟླན་འཛིན་དྲི་མེད་ནམས་དང་། དཔོན་སྒྱུལ་
གཉིས་པའི་སྒྱུ་ཕྱིང་དང་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། གཉིས་པ་སྐལ་བཟང་རྩོ་རྩེ་གཉིས་
དང་། ལྷ་སྒྱུལ་སྒྱུ་ཕྱིང་དང་པོ་ལྷ་ཆེ་ཡར་གོའི་སྒྲ་མ་དང་། གཉིས་པ་ལྷ་སྒྱུལ་དྲི་མེད་གཉིས་དང་།
རྒྱལ་སྐྱུ་སྒྱུ་ཕྱིང་དང་པོ་འགྱུར་མེད་རྩོ་རྩེ་དང་། གཉིས་པ་འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཆོ་བཅས་སོ། །དགོན་
འདི་བླ་མ་མདོག་དཔལ་རིའི་གནས་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་
གནས་སུ་གྲགས་ཤིང་། འདྲུ་ཁང་ཆེན་མོ་དང་། གསེར་ཁང་། མགོན་ཁང་། རྩོགས་བཞིར་སྤར་
པའི་ལྷ་ཁང་བཞི། མཆོམས་ཁང་སོགས་བྱིན་དུ་གྲོག་པ་མི་དམན་པ་མཆིས་སོ། །

དར་སྒྱུ་དགོན་པ།

༥ དར་སྒྱུ་དགོན་གསར་བསམ་གཏན་ཅོར་བུ་མྱིང་ནི། རྩོ་སྒྲུང་གི་དར་སྒྱུ་བར་མའི་བདེ་
གཞུང་ངམ་བསྐྱུས་གཞུང་དང་། མྱེ་གཞུང་སོགས་སུ་གྲགས་པའི་ས་ཆ་རུ་ཡོད་ལ། ས་ཆ་དང་ཡུལ་
མེད་དབང་གིས་དགོན་འདི་ལ་དར་སྒྱུ་དགོན་དང་། དར་ཁྱུག་དགོན་དང་། དར་ཁྱུ་དགོན་དང་།
ཏར་ཀུ་དགོན་དང་། ཏ་ཁྱུ་དགོན་དང་། ལྷ་སྒྱུ་དགོན་དང་། ལྷར་སྒྱུ་དགོན་སོགས་ཡི་གེ་རུ་མར་
མིང་འབྲི་སྒྲོལ་མི་མཐུན་པ་ཤིན་རུ་མང་པོ་མཆིས་སོ། །དེ་ཡང་རབ་ཉི་ཚུ་བྱ་ལོ་རྟེ། གྱི་ལོ་1693
ལོར་དར་སྒྱུ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། རྩོས་སུ་སོག་དམག་གིས་བཤིག་པ་ལ་
གཏོར་རྩོན་བསམ་གཏན་མྱིང་པོས་སྤར་གསོས། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་བོད་རུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་
དགོན་པ་ཆང་ནས་གཏོར། བཟླན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤར་ཡང་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འགའ་ཡིས་སྒྱུ་ངལ་

ཆེན་པོས་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།

དེ་ཡང་གཏིར་སྟོན་བསམ་གཏན་སྟིང་པོས་དགོན་པ་སྐྱར་གསོས་པའི་རུས་དེར་ཁོང་གིས་སྤྱག་མདའ་ནམ་མཁའ་འཕངས་ཏེ་སྟོགས་གང་ཏུ་བབས་ན་དེར་དགོན་པ་འདེབས་པར་དགོངས་པ་ལ་སྤྱག་མདའ་སྤར་གྱི་དགོན་སའི་ཉེ་འགམ་ཏུ་བབས་པས་དེར་བསྐྱར་བཞེངས་མཛད་པས་སྤེལ་མ་དར་བྱ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ནས་བཏབ་པ་དེ་ལ་དར་སྐྱེད་དགོན་རྟིང་དང་། གཏིར་སྟོན་བསམ་གཏན་སྟིང་པོས་སྐྱར་གསོས་པ་དེ་ལ་དར་སྐྱེད་དགོན་གསར་ཞེས་གྲགས་སོ།

དེ་ཕྱིར་གདན་རབས་ཐོག་མའི་ལྷ་མ་དར་སྐྱེད་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་མཛད་པ་སྐབས་འདིར་གླིང་བར་འོས་མོད་གོང་ཏུ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་གཙུག་གི་ཁྲི་ཏུ་ནམ་ཐར་ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་ཅོམ་བཀོད་བྱིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་དཔོན་པོ་སྟོང་ཡངས་ནི། དར་སྐྱེད་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དཔོན་རབས་སུ་སྐྱེད་འབྱུངས། དར་སྐྱེད་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉན་མང་པོ་ལས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་གསན་ཅིང་བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སུ་བླངས། དར་སྐྱེད་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་བཀའ་དགོངས་བཞིན་གདན་ས་ལེགས་པར་བསྐྱངས་ཤིང་། དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་ཏུ་མའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། རབ་ཉི་ས་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1718ལོར་མགོ་ལོག་སྟོགས་ནས་སོག་དམག་འོང་ཉེ་དགོན་པ་སྤྱི་མཁའ་དང་བཅས་པ་རྩ་བ་ནས་གཏོར་བས་ཉམས་སུ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་གཉགས་རྩེ་ན་གྲུ་མ་རའི་ནམ་འབྲུལ་གཏིར་ཆེན་བསམ་གཏན་སྟིང་པའམ་བསམ་གཏན་སྟིང་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་དར་སྐྱེད་དགོན་རྟིང་སོག་དམག་གིས་མེད་པར་བཅོས་རྗེས་དར་སྐྱེད་དགོན་གསར་བསམ་གཏན་ལོར་བྱའི་སྟིང་ཉེན་དང་ཉེན་པ་གསར་ཏུ་བཞེངས་ཏེ་གདན་རབས་གསུམ་པའི་བྲི་ལ་བཞུགས། འཆད་ཉན་ཡུན་རིང་གནང་ཉེ་དགོན་འདི་ཉིད་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བཏང་བའི་འཕྲིན་ལས་དང་སྐྱེད་དང་བཀའ་བྱིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གདན་ས་འདི་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་མར་གྱུར། ཁོང་གི་མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་པ་ཞིག་གོང་ཏུ་བཀོད་ཡོད་ཕྱིར་

འདིར་སྐར་མི་སྒྲིལ་སོ།

གཏིར་ཆེན་འདི་ཉིད་ལ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐུལ་སྐྱེ་བཞི་བྱོན་པ་ལས། དང་པོ་
སྐྱེ་ཡི་སྐུལ་སྐྱེ་བཟླ་ཤིས་རབ་བརྟན་དང་། དེའི་ཡང་སྤྱིད་གཉིས་པ་ཨ་པར་སྐུལ་སྐྱེ་བསོད་ནམས་
དཔལ་ལྷན་དང་། སྐྱེ་སྤང་གསུམ་པ་སྐུལ་སྐྱེ་ཆོས་མཛོད་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའོ། །གཉིས་པ་གསུང་
གི་སྐུལ་སྐྱེ་ནི་སྐུལ་སྐྱེ་རིག་འཕེལ་ཞེས་གསལ་པ་དེའོ། །གསུམ་པ་ཐུགས་གྱི་སྐུལ་སྐྱེ་ནི། བསྐྱེ་མཐུ་
སྟོབས་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྐྱེ་སྤང་གཉིས་པ་སྐུལ་སྐྱེ་མཐུ་སྟོབས་སམ་གསལ་ལྷན་ཞེས་འབོད་པ་དེའོ། །
བཞི་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐུལ་སྐྱེ་ནི། སྐུལ་སྐྱེ་ཀུན་དགའ་ཉི་མ་དང་། དེའི་སྐྱེ་སྤང་གཉིས་པ་སྐུལ་སྐྱེ་
ཨོ་རྒྱན་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་བཞི་པ་དཔོན་པོ་བསྐྱེ་བཟླ་ཤིས་དང་། གདན་རབས་ལྔ་པ་དཔོན་པོ་ཀམ་
གཉིས་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ནམ་གཉིས་གྱིས་དཔོན་འདིའི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་བརྟན་པ་ལེགས་
པར་བསྐྱུངས་པ་ཡིན་མོད། རྣམ་ཐར་གསལ་བོར་མི་སྤྲང་དོ།

གདན་རབས་དུག་པ་གཏིར་ཆེན་བསམ་གཏན་སྤྱིང་པོའི་ཐུགས་སྐུལ་བསྐྱེ་མཐུ་སྟོབས་རྒྱ་
མཚོ་ནི། དར་སྐྱེ་རྩ་སྐྱེ་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་ཡོངས་རྫོགས་གསན་
ཏེ་བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སུ་བྱངས། མགོ་ལྷག་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས་གདུལ་བྱ་མང་དུ་བསྐྱུངས།
དཔོན་འདིའི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས། སྐྱེས་རབས་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་གི་ཐང་ཀ་བཞེངས་པ་
སོགས་ཉེན་བཞེངས་དང་། དམ་ཆོས་ཟབ་མོའི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་ཏེ་དཔོན་འདིའི་
བརྟན་པ་དར་སྤེལ་དུ་བཏང་ནས་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་དཔོན་པོ་བཟླ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་ནི། དར་སྐྱེའི་དཔོན་རིགས་སུ་སྐྱེ་
འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་ལེགས་པར་སྐྱུངས། བསྐྱོམས་པས་
ཉམས་རྟོགས་གྱི་རྩལ་བརྟན། དར་སྐྱེ་དཔོན་པོའི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་བརྟན་པ་ཡུན་རིང་
བསྐྱུངས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྐུལ་སྐྱེ་བཟླ་ཤིས་རབ་བརྟན་ནི། རབ་ཡིད་ཤིང་ཕག་ལོའི་སྤེལ་

གདན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དཔོན་པོ་ཆོས་འབྱོར་རམ་ཆོས་མཛོད་ནི། རབ་ཡིད་ཆུ་ཁྱི་
 ཉེ་ཁྱི་ལ་1862 ལོར་དར་སྤེལ་འབྱོག་གི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ཏུ་སྤེལ་འབྱུངས། དར་སྤེལ་དཔོན་ཏུ་སྟོན་ཆོས་སྤྱིད་
 སོགས་མཛོད་བ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་བསྐྱབས། མཆོག་སྤུལ་བཟླ་ཤིས་རབ་བརྟན་གྱི་བཀའ་
 བཞེན་གཙང་མདའ་དཔོན་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་བསྐྱང་བྱ་བཅུ་བཞིའི་ཡུན་ལ། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཉན་
 ཆོས་ལྷ་སོགས་དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་གྱི་ཆོས་ཆེན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་གནང་།
 དཔལ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆའི་དངོས་སྟོབས་ལ་ཆོས་གཤམ་དང་། ལྷ་ཅེ་སྤྱབས་མཐོན་སོགས་སྤྱེས་ཆེན་
 ཏུ་མ་ལས་སྤྲོན་སྟོལ་གྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་བཞེས། དཔོན་འདིའི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་གཏུལ་
 བྱ་བསྐྱུངས། བྱ་བཏང་གི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱི་ཆོ་དང་སྤྱབ་པ་མཉམ་པར་མཛོད། རབ་རྒྱལ་མེ་ཕག་ཉེ་ཁྱི་
 ལ་1947ལོར་དཔོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

111

སྒྱིང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ནམ་འབྲུལ་དུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་དར་སྐྱ་དགོན་དུ་བྲི་འདོན་མཛད། དཔོན་པོ་
ཆོས་མཛོད་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་མཐོང་བ་བརྟུང་པའི་ཕྱག་བཞེས་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་
སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་མཐའ་དག་གསན། དར་སྐྱ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་
སོགས་དབང་དང་མན་དག་གནང་ནས་བརྟན་པ་བརྟུངས། རྒྱལ་རོང་སྒྲོགས་སུ་གདུལ་བྱ་རྒྱས་
པས་འགོ་བ་དུ་མའི་འབྲེན་པར་གྱུར། རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1936ལོར་རྒྱལ་རོང་གྲོམ་གྱི་འུལ་
དུ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།

གདན་རབས་བརྟུགས་པ་གཙང་བ་སྤྲ་མ་ཚུལ་ལྡན་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་ཕག་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1875ལོར་ཇོ་མ་ཐང་ལུལ་བ་ཞེས་པར། ཡབ་གཙང་སྟེ་འཇོ་ལོག་དོ་རྩེ་དང་། ཡུམ་གདུགས་
དཀར་རྒྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ལྷ་ཅེ་པ་སྤྱོད་རང་གོལ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་། གཙང་
བ་སྤྲ་མ་དག་དབང་ཆོས་འབྱོར་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྦྱོར་བྱས་དང་། བླ་ཁྱེད་ཆོས་བྱུག། དུས་འཁོར།
འཇིགས་བྱེད། ཉ་མགིན། འབྱུང་འདུལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་ཟབ་བྲིད་མཐའ་དག་གསན། སྤྱང་བ་
རྒྱུབས་མགོན་ཀྱན་དགའ་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དང་། འཛོང་པོ་རྒྱུབས་མགོན་མཚན་ལྡན་དང་། ཇོ་མ་
ངོས་སྤྲ་མ་ཀྱན་དགའ་དག་གི་དབང་པོ་སོགས་ངེས་མེད་ཀྱི་སྤྲ་མ་དུ་མ་ལས། རྩོད་པ་ལུགས་ཀྱི་རི་
ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་རྩོད་པ་ཀྱན་མཁྱེན་དང་། རྩོད་པ་ལྟོན་ཏུ་ར་ན་ཐའི་གསུང་འབུམ་གྱི་
བཟུགས་ལུང་དང་། རིན་འབྱུང་བརྒྱ་ཅ་དང་། སྦྱོང་རྒྱུད་བརྟུགས་སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན།
མགོ་ལོག་གི་གཙང་སྒྲོར་གོང་ཞོལ་ནམས་སུ་སྤྲ་མཚན་དུ་བྱོན་ནས་གདུལ་བྱ་བརྟུངས། ཁྲ་དགེ་
སྒྲོང་ཚུལ་བྲིམས་དར་རྒྱས་ལས་ཟབ་ཆོས་མན་དག་གི་སྒྲོར་རྒྱ་ཆེར་གསན། དར་སྐྱ་དགོན་སར་
རྒྱལ་སྐྱ་བཅོད་ནམས་དཔལ་ལྡན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དར་སྐྱ་དགོན་དུ་བྲིས་བཞོད།

དཔུས་གཙང་དུ་ཐེབས་ལམ་དུ་ཀྱན་མཁྱེན་མི་པམ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་
པ་དུ་མ་མཁོས། རྩོགས་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་དོ་རྩེ་ལས་མཁའ་འགོ་སྒྱིང་ཐིག་སོགས་རྩོགས་ཆེན་སྒྱིང་ཐིག་
གི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། ལྷ་ཁའི་པད་གོའི་རི་བྲོད་དུ་བཟང་བྱ་དུ་མར་བརྟེན་རྒྱབ་གནང་།
འབར་ཁམས་དང་། རོ་རོང་། གསེར་སྤྱད་སོགས་སུ་བཟང་བྱ་དུ་མར་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར།

དར་སྤྱོད་དཔོན་ཏུ་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་དང་། བྱང་པར་ཏུ་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ཉམས་ལེན་
དང་འཆད་སྤེལ་མཛད་དེ་གདན་སའི་ཁྱེད་བཞེས། སྤྱོད་དང་སྤྱོད་པ་མཉམ་པར་མཛད། དབྱང་
གྲངས་དོན་བཞི་པ་རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1948ལོར་རོ་མཚར་བའི་རྟགས་དང་བཅས་གཟུགས་
སྤྱི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ། །ཕྱགས་སྤྱོད་སྤྱོད་མའི་ཆོགས་ཀྱང་མཁས་དབང་ཆེན་
པོ་དག་དབང་སློབ་སྟོན་གྲགས་པ་དང་། ཕྱག་ཆ་ལྷ་མ་བདེ་ལེགས་རབ་རྒྱས། ཨ་པར་མཚོག་སྤེལ་
བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན། བར་གདོང་དཔོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་རྩོམ་རྩལ་གསུམ་
དང་། རྒྱལ་རྩོམ་ཆ་བཤམ་ལྷ་ཡན་ཆད་ལ་ཞལ་སྤོབ་མཁས་པའི་དབང་པོ་དང་། སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་
མཚན་འཛིན་པ་ཏུ་མ་བྱོན་ཏོ།

གདན་རབས་བཅུ་བཞི་པ་ཨ་པར་མཚོག་སྤེལ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ནི། རབ་ཆོས་ས་
པག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1899ལོར་ཡབ་གསོ་རིག་པ་སྤོན་ལམ་དང་། ཡུམ་ཁྲུག་བཟའ་བསོད་ནམས་མཚོ་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་མགོ་ལོག་རྒྱུ་ཆད་དེ་ཆོས་སྒྲོར་ཏུ་རོ་མཚར་བའི་ལྷ་ས་ཏུ་མ་དང་བཅས་སྤྱོད་
འབྱུངས། གཙང་བ་སེ་སྤེལ་ཀྱན་དགའ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་གཏེར་ཆེན་བསམ་གཏན་སྤྱོད་པོའི་སྤྱོད་
སྤེལ་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརྟན་གྱི་ཡང་སྤྱོད་ཏུ་རོས་བཟུང་། དབྱང་ལོ་བརྒྱད་པར་དར་སྤྱོད་དཔོན་
གསར་བསམ་གཏན་ལོར་སྤྱོད་ཏུ་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། ས་ཡུལ་ཏུ་རིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
ནས་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། མགོ་ལོག་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་གསོ་བ་རིག་པ་དང་། སྤྱོད་ཆོས་
དང་འབྱུང་ཆོས་ལ་མཁས་པར་སྤྱོདས། བྱང་པའི་སྤྱོད་ཆོས་ལས་ཆེའི་ལམ་གཙོ་
རྒྱལ་གསུམ་དང་། ལམ་རིམ་བསྐྱུས་དོན། ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་ཆོས་སྒྲོར་དང་། གཏེར་སྤྱོད་རྩོམ་
དབྱ་འདུལ་ལས་བྲག་འབྱུང་བཏུན་འཛོམས་སྤྱོད་པའི་གཏེར་ཆོས་ཡོངས་རྒྱལ་གྱི་དབང་ལྱང་
གསན། དབྱང་ལོ་བཅུ་བཏུན་པར་སྤྱོད་དར་སྤྱོད་དཔོན་གསར་ཏུ་བྱོན་ནས་གདན་སའི་བྱི་ལ་
བཞུགས། གསེར་ལྷ་ཆེ་དཔོན་ཏུ་གྲགས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཏུ་མ་བྱོན་དང་། མ་བྱོན་དང་། རྒྱལ་ཆེན་
བཅས་དཔལ་ཡུལ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་མཐའ་དག་གསན།

གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་སྟོན་ལས་བཀྲང་བྱ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡུན་ལ། ཡིག་

རིས་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོས་བསྐྱངས་དང་། སྐར་ཅིས་དང་། རུན་མིན་ཐེག་པའི་ཡང་ཅེ་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་བྱམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན། གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བའི་བཀའ་བཞིན་རྟེན་དཀར་ཆས་མཛད། བཟང་བྱ་དུ་མའི་ཡུན་ལ། དར་སྐྱ་དགོན་དང་། འབྲུལ་ཞིག་རི་ཁྲོད། མགོ་རྩ་དགོན། གོར་དབུ་དགོན། ཐེ་དགོན་པ། བེའུ་གསེར་སྐྱ་འབུམ་དགོན། འོད་སྟེ་དགོན་བཅས་པོ་ཡུལ་འོག་སྟེ་བྱག་གི་དགོན་སྟེས་གཙོའི་རྩ་སྐྱ་གྱི་ཆོས་སྟེ་མང་པོར་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། རབ་རྒྱལ་མེ་བྱ་ལ་སྟེ་སྐྱི་ལ་1957 ལོར་གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་སྟོན་གྱི་ཞལ་གསུང་ལྟར་རྩོ་སྐྱ་དགུག་ན་ཟམ་པའི་སྐུ་མཁར་དགུ་ཐོག་གི་ཉེ་འགམ་དུ་ཟངས་མདོག་དཔལ་རིའི་བཀོད་པ་ལེགས་པར་བཞེངས། རྩེ་འདི་ས་ལམ་གྱི་རྩོད་ཆད་བརྟེས་པས་བྱབ་རྟགས་སྐྱ་ཆོགས་མངའ་ཞིང་། ཅིས་དཀར་ནག་དང་། སྐན་དབུང་དང་། ཡིག་རིས་དང་། རི་མོ་སོགས་མདོ་སྐྱུ་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་མཁས་ཤིང་། གསོ་དབུང་གྱི་སྟོན་པ་འགོ་བ་ནད་པའི་དོན་སྐྱ་ཆེར་མཛད། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཀྱི་སྟེ་སྐྱི་ལ་1960ལོར་བོད་དུས་འབྱུར་གྱི་དབང་གིས་རྒྱའི་བཙེན་ཁང་དུ་རྒྱུང་རྟེན་སོགས་སྐྱ་ངལ་འོ་བརྒྱལ་མང་དུ་ཟུང་། ལྷགས་སྐྱུང་ལོར་རྩོ་མཆར་བའི་རྟགས་དང་བཅས་གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

གདན་རབས་བཙུལ་སྐྱུ་ཆོ་དབང་མགོན་པོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཡོས་ཉེ་སྐྱི་ལ་1951ལོར་རྩོ་སྐྱ་དར་སྐྱ་སྟོད་མར། ཡབ་སྐུལ་སྐྱ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། ཡུམ་དཔལ་བཟའ་རྩོར་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱ་འབྲུངས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱིས་གཙང་བ་ལྷ་མ་ཚུལ་ལྷན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་རོས་བཟུང་། དགུང་གངས་གསུམ་པར་དར་སྐྱ་དགོན་དུ་གསེར་ཁྲིར་བཀོད། སྤང་བ་དང་ཞལ་འདོན་སོགས་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་ཆས་དུ་མ་འབྲུལ་མེད་དུ་རོས་བཟུང་། དར་སྐྱ་ལྷ་མ་རིག་འཕེལ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་བསྐྱབས་ཤིང་། མཆོན་ལ་ཆོས་མཛོད་ཅིས་བཏགས། དགུང་གངས་ལྷ་པར་མཁས་དབང་དག་དབང་སྟོན་གྲགས་པ་ལས་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་པ་གང་སྟོན་མའི་ཆོས་འབྲེལ་གསན། ཡོངས་འཛིན་ལྷ་མ་རིག་འཕེལ་ལས་བྲིད་ཡིག་

ཀུན་བཟང་སྤྲུལ་མའི་ཞལ་ལྷུང་གི་ཟབ་བྲིད་གསན། རྩ་མགོ་སྤྲུལ་མ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གཙུག་ཕུང་ཕུལ་
བས་ཆོ་དབང་མགོན་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ། བོད་དུས་འབྱུང་གི་སྐབས་སུ་ངལ་ཚོལ་གི་ཕུན་
ཁྲོད་དུ་བཞུགས་ཞོར་མ་ཁེ་དང་ཆོ་བསྟེན། ཕུར་བསྟེན་སོགས་བསྟེན་ཆོད་གྲངས་མང་བསགས།
སྤྲུལ་མ་མགོན་རབ་དང་། དཔོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ལས་སྟིང་ཐིག་སྟོན་འགྲོའི་ཁྲི་བྲིད་དང་
འབུམ་ལྷ་གསོག་སྦྱོང་ཆོད་ལྡན་མཛད། བཤམ་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་དང་། ཡིད་དྲངས་
མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ལས་ཁྲི་བ་དུ་མར། གནམ་ཆོས་རྩ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་དང་། རྩུ་དང་
གནམ་ཆོས་གི་ཆོས་སྟོར་སོགས་གསན། ཐུགས་ཆེན་སྤྲུལ་མ་སྟིན་གྲོལ་ལས་བདུད་འཛོམ་སྤིང་པའི་
ཟབ་གཏེར་དང་རྩོད་གཏེར་ཀུན་བཟང་ཉི་མའི་གཏེར་གསར་བཅས་གསན།

པཌ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་པ་ལས་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་དང་སྟོལ་མའི་བཀའ་དབང་དང་།
ལྷ་ཅའི་སྐབས་མགོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལྡན་གི་ཡང་སྐུལ་ལས་གནམ་ཆོས་དང་རྩུའི་ཆོས་སྟོར་
དང་། མན་ངག་ཕྱོད་བྲིད་དུ་མ་དང་། སྤྲུལ་བཅས་ཐོབ། སེ་ར་ཡང་སྐུལ་གསང་སྐགས་སྤིང་
པ་ལས་རིགས་གསུམ་མགོན་པའི་བསྟེན་དམིགས་དང་། ཨ་ལགས་དོན་ཡོད་ལས་གཏེར་མཛོད་
བསྐྱས་དབང་དང་། བཤམ་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཕུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ལས་ཐུབ་པའི་སྐྱེས་
རབས་དང་། སེམས་ངོ་མཚུབ་བྲིད་དང་། རྩོ་བཅུན་མ་ལུ་མཆོ་ལས་ཐེག་ཆེན་སྟོ་སྦྱོང་གི་སྟོར་
དང་། ཁང་སར་དཔོན་སྐུལ་བསྟན་པའི་དབང་སྐྱུག་ལས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་དོན་བྲིད་དང་། ཐུབ་
དབང་ལྷུང་རྟོགས་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་དང་། རྩོ་ནང་བ་རྒྱ་སྤྲུལ་པ་
རྩམ་རྒྱལ་ལས་གཞན་སྟོང་དབུ་མའི་ལྷ་བྲིད་དང་། གདོང་སྐུལ་ངག་དབང་ཀུན་གྲོལ་ལས་དུས་
འཁོར་དབང་ཆེན་དང་། དར་སྐུ་སྤྲུལ་མ་དཔལ་སྟོན་ལས་གཏེར་ཆེན་བསམ་གཏན་སྟིང་པོའི་
གསུང་འབུམ་ཡོངས་རྩོགས་གི་སྟིན་གྲོལ་དང་། བྱ་བལ་ཆོས་དབྱིངས་ལས་མཁའ་སྦྱོང་མའི་དབང་
ལྷུང་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མདོ་སྐགས་ཟབ་རྒྱས་གི་ཆོས་རྩལ་མཐའ་ཡས་པ་གསན།
དར་སྐུ་དཔོན་གི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་སྐུ་གོང་མའི་གདན་ས་འབུལ་ཞིག་རི་བྲོད་གི་འདུ་
ཁང་དང་མཆོད་རྟེན་སོགས་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། བསམ་གཏན་ནོར་བུའི་སྤིང་དུ་གཙུག་ལག་

ཁང་དང་། མགོན་ཁང་དང་། མཆོད་རྟེན་དང་། ཟངས་མདོག་དཔལ་རིའི་སྒོས་བསྐྱངས་དང་།
སྐྱབ་ཁང་དང་རུང་འཁོར་ཆེ་ཆུང་རུ་མ་བཅས་ལེགས་པར་སྦྱངས། གཞན་ཡང་རྩ་ཆེན་རྩོད་དགའ་
དགོན་དང་། དར་སྐྱ་མེ་དགོན་པ། ཆ་རུང་རི་དགོན་ནམས་སུ་རྟེན་གསུམ་གྲངས་མང་བཞེངས་
པ་སོགས་སྦྱོགས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་མང་པོར་འཕྱིན་ལས་སྦྱོང་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་། དར་སྐྱ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱ་ཕྱིང་ལ། སྐྱ་ཕྱིང་གཉིས་པ་ལྟ་ཅེ་པ་སྒྲ་
རང་གྲོལ་ནི། རབ་འདོད་རྩ་བྱེ་སྐྱེ་ལོ་1792ལོར་གསེར་སྦྱང་རུ་སྐྱ་འབྱུངས། ལྷ་ཅེ་དགོན་རུ་
བཞེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་སྒྲ་འབྱུར་བཀའ་གཏིར་
ཟབ་མོའི་ཆོས་བཀའ་མང་རུ་གསན། སྐྱ་ཆེར་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྡན་གྱི་
ནལ་འབྱོར་པར་གྱུར། ལྷ་ཅེ་དགོན་རུ་ཟབ་བྲིད་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པས་སློབ་ཆོགས་རུ་མ་
བསྐྱུངས། གསེར་སྦྱོང་སྦྱང་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་ལ། དར་སྐྱ་སོགས་རྩོད་སྦྱང་རུ་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་རྩ་ཆེན་པོ་བསྐྱོར་ཏེ་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་ཐར་བའི་ལམ་རུ་བཀོད། རབ་ཆོས་ས་
འབྲུག་རྟེ་སྐྱེ་ལོ་1868ལོར་གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།

སྐྱ་ཕྱིང་གསུམ་པ་གཙང་བ་སྒྲ་མ་ཚུལ་ལྡན་དང་། བཞི་བ་ཆེ་དབང་མགོན་པོ་ནམ་གཉིས་
གྱི་མཛད་པ་གོང་རུ་གསལ། གཉགས་ཆེན་རྩྭ་ན་ཀྱ་མ་རའི་ནམ་འབྲུལ་གཏིར་ཆེན་བསམ་གཏན་
སྒྲིང་པོའི་སྐྱ་སྐྱལ་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརྟན་དང་། དེའི་ཡང་སྤྱིད་ཨ་པང་སྐྱལ་སྐྱ་བསོད་ནམས་དཔལ་
ལྡན་གཉིས་གྱི་ནམ་ཐར་ཡང་གོང་རུ་སོང་བེན་ཏོ།

དེའི་ཡང་སྤྱིད་སྐྱལ་སྐྱ་ཆོས་མཛོད་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོད་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་སྤེལ་ཏེ་སྐྱེ་ལོ་
1968ལོར་དར་སྐྱ་སྦྱོང་མའི་ཤེལ་ཁོག་རུ། ཡབ་ཨ་འབྲོག་བསོད་ནམས་དང་། ཡུམ་སྐྱ་སྐྱོར་བཟའ་
ངག་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས། ཆུང་མིང་ལ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཅེ་སྒྲ་
མ་རིག་སངས་ལས་སློག་དང་ཆོས་སྦྱོང་བསྐྱབས། སྐྱལ་སྐྱ་ཆེ་དབང་མགོན་པོ་ལས་ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྱོ་
སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་སྦྱོང་བ་གནང་ཞིང་། དར་སྐྱ་དཔོན་པོ་བཟང་གྲུབ་
ཀྱིས་ཆོས་མཛོད་ཅེས་པའི་མཆོན་གསོལ། སྐྱ་ཕྱི་ཅི་རིགས་སུ། རྩོད་བ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་

བཟང་པོ་དང་། ངག་དབང་སྐལ་ལྷན་གྱི་མཆོ་ལས་སྦྱོར་དུག་སོགས་རྩོམ་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་གྲངས་མེད་པ་གསན། མཁན་ཆེན་ངག་དབང་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དང་། ལྷམ་མདའ་མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་ཤེས་རབ་གསལ་བྱེད་དང་། གཙང་ཆེན་སྐལ་སྐྱེ་འཛིགས་མེད་དོ་རྗེ་དང་། གཙང་བ་སྐྱེ་འཕྲིང་ངག་དབང་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། ཆོས་རྗེ་ཁང་དམར་དཔོན་པོ་འཛིགས་མེད་གྱི་མཆོ་དང་། ཀུམ་ཐོག་སློ་མ་ངག་དབང་ཐེག་མཆོག་གྱི་མཆོ་རྣམས་ལས་ཀྱང་རྩོམ་བའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མང་དུ་གསན། ཨ་མཆོག་སྐྱེ་བྲེང་བཞི་པ་སློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་མཁྱེན་རབ་གྱི་མཆོ་དང་། ཀའི་སྐྱབས་མཁོན་སྐྱེ་བྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཆོ་ལས་དགེ་ལུགས་པ་དང་། སྐུ་མཁར་སློ་མ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་ལས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གདམས་ཐུན་འགའ་ཡང་གསན།

མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ལས་ཀུན་མཁྱེན་མི་པམ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྟུ་འཁོར་དབང་ཆེན་དང་། གནམ་ཆོས་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་དང་། གར་དབང་འཕགས་པ་ལྷ་དགའི་སྒྲིན་བྱེད་རྣམས་དང་། ལྷ་ཅེའི་སློ་མ་རྣམས་གསལ་ལས་ཁྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སློ་མ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྟེན་མ་ལས་མན་ངག་བཟང་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

དགྲང་གྲངས་ཉེར་ལྔ་པར་རྗེ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་ལས་བསྟན་པར་རྩོགས་པས། ངག་དབང་སློ་གྲོས་གྱི་མཆོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། མདོ་དབྱུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་གནས་མཆོག་སྦྱི་དང་། རྒྱ་ནག་ནང་པའི་གནས་ཆེན་བཞི་བཅས་ལ་གནས་འབྲེལ་དང་། བསྟན་མཆོམས་མཛད། རྗེ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་དང་། འཇའ་ཆོས་ཉིད་དོ་རྗེ། གཡུ་ཐོག་སྐལ་སྐྱེ་ཀམ་བསོད་ནམས་སོགས་བཤེས་གཉེན་རྟེན་མས་དར་སྐྱེ་དགོན་གྱི་ཨ་པང་སྐལ་སྐྱེ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་གྱི་ཡང་སྐལ་རྟེན་དོས་བཟུང་། དར་སྐྱེ་དགོན་གྱིས་གཙོའི་གནས་རྟེན་མར་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གྲངས་མང་བཞེངས་ཤིང་། རྒྱ་བོད་གྱི་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པའི་དོན་མཛད་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གཏིར་ཆེན་གྱི་གསུང་སྐལ་རིག་འཕེལ་ནི། རབ་ཆོས་ལྷགས་པག་ཉི་ལྟེ་ལོ་1911ལོར། དར་

སྐྱེས་མའི་སྤྱི་མཁར་ཞེས་པར་ཡབ་བེ་ར་ཁེན་ལོ་དང་། དུམ་སྦྱིད་གོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་ལྟུངས།
དར་སྐྱེ་དཔོན་པོ་ཚུལ་བཟང་ལས་འབྲི་སློག་ལ་སྦྱངས། ཀའི་མཁར་བ་སྦྱལ་སྦྱས་གཏེར་ཆེན་
བསམ་གཏན་སྦྱིང་པོའི་གསུང་གི་སྦྱལ་སྦྱར་ངོས་བཟུང་། དར་སྐྱེ་བླ་ཆེན་ཅན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་མི་
མགོ་སླ་མ་བསོད་ནམས་ལས་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་གསན་པས་སྦྱལ་སྦྱིང་བྱགས་ཀ་ནས་འོད་
ཟེར་དམར་པོ་སྦྱགས་ཀྱན་འཕྲོས་པའི་མཚན་མ་བྱང་། སྦྱལ་སྦྱེ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ལས་
གནམ་ཆོས་སྦྱོར་འགོ་དང་། རྩོགས་ཆེན་གསན། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་རྒྱ་བྱང་སྟེ་འདུལ་
བའི་སྦྱོད་པ་བསྦྱངས་པས་བཅུན་པའི་ཚད་རྒྱ་ཡུར། བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མ་ལས་མདོ་སྦྱགས་ཀྱི་ཆོས་
བཀའ་གྲངས་མང་གསན་པས་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ལ་མཁས་པར་གྱུར། དར་སྐྱེ་དཔོན་གྱི་འདུས་སྟེ་
ལ་ཆོས་བྲིད་མན་ངག་དང་། རབ་བྱང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོན་སྦྱགས་གནང་སྟེ་བསྟན་པ་ཡུན་
རིང་བསྦྱངས། ལྷ་སྐྱེ་དང་འཁོར་ལོ་སྦྱགས་ཉེན་ཡང་མང་རྒྱ་བཞེངས། བོད་རྒྱས་འགྱུར་སྐབས་སྐྱེ་
ངལ་འོ་བརྒྱལ་མང་རྒྱ་བཞེས་ཀྱང་། བསྟན་པ་བསྦྱར་དར་ལ་དར་སྐྱེ་དཔོན་བསྦྱར་གསོའི་སྐྱེ་བྱུང་
བཞེས། དགུང་གྲངས་གྲ་གཉིས་པ་རབ་རྒྱན་ཆུ་སྟེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1992ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སྐྱེ་བསྐྱས་སོ།

དར་སྐྱེ་དཔོན་པས་སྦྱང་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། དགུང་གྲངས་གྲ་བརྒྱད་པ་རབ་རྒྱལ་ཆུ་སྟེལ་
ཏེ་སྤྱི་ལོ་1992ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྐྱེ་བསྐྱས་ཟེར་ཡང་། དེ་ནི་ནོར་བ་སྟེ། རབ་རྒྱལ་ཆུ་
སྟེལ་ལོར་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་ཡིན་དགོས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་1992ལོར་ཁེལ་ཚུལ་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། རོན་ལ་རབ་རྒྱན་ཆུ་སྟེལ་ལོར་ཟེར་བ་ཡིན་ངེས་མོད། དེ་ལོར་ཡང་དགུང་ལོ་གྲ་བརྒྱད་
མིན་ལ། དགུང་ལོ་གྲ་བརྒྱད་ཡིན་ཆོ་ཆུ་སྟེལ་ལོར་ཡིན་ཚུལ་ཡང་མ་མཆིས་སོ།

དར་སྐྱེ་དཔོན་པོ་ཚུལ་བཟང་ནི། རབ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1900ལོར་དར་སྐྱེ་རྒྱ་མ་
འཕྲོག་བཟའ་བཞིན་སྦྱིང་གི་སྐུ་ལྟུངས། ལྷ་ཆེ་དཔོན་རྒྱ་བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མ་ལས་བགྲང་
བྱ་དགུའི་ཡུན་ལ། དཔལ་ཕུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཆེན་ཅན་མས་ལེགས་པར་གསན་ཅིང་བསྟོམས། རབ་
བྱང་དགེ་ཚུལ་སྦྱོང་གི་བསྐྱབ་པ་རྒྱད་ལ་བཞེས་ཏེ་བསྐྱབ་བྲིམས་མིག་འབྲས་ལྷར་སྦྱང་བའི་དགེ་

སྤྱི་ཆེན་པོར་གྱུར། ཉམས་ཚུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱི་བཅོལ་ཏེ་སྤྱི་བ་བརྟན་ས་ལེར་བྲན་པ་སོགས་མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་གྱུར། དར་སྐྱ་དགོན་ཏུ་རྡོ་རྗེ་སྤྱི་བ་དཔོན་གྱི་ཁྲུང་བཞེས་ཏེ་བགྲང་བྱ་ཏུ་མར་སྤྱི་བཅོགས་བསྐྱེད་ས་ཤིང་། སྤོན་འགྲོ་དང་། ཅ་ཁྲུང་སོགས་ཀྱི་ཟབ་བྲིད་གནང་། མཐར་དགུང་ལོ་རེ་བརྟན་པ་རབ་རྒྱལ་མེ་རྟ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1966ལོར་རྡོ་ཁོག་ཏུ་སྐྱུ་གཤེགས་སོ།།

དཔོན་པོ་བཟང་གྲུབ་ནི། རབ་ཆོས་ཆུ་སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1902ལོར་དར་སྐྱ་སྟོང་མའི་ཁ་ལྷང་ཞེས་པར་ཡབ་ཡ་འབྲོག་མགོན་པོ་ནོར་བུ་དང་། དུམ་སྐྱ་བཟའ་ཆེ་རིང་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དར་སྐྱ་དགོན་ཏུ་ཆོགས་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཆོས་སྤྱོད་ཆོ་གའི་རིམ་པ་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས། གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་ཏུ་གནམ་ཆོས་སྤོན་འགྲོ་དང་། ཅ་ཁྲུང་དང་། རྒྱལ་ཆེན་སོགས་དཔལ་ལྷལ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་རྒྱལ་པར་གསན། ལྷ་ཞུ་དང་། རྡོ་རྗེ་སྤྱི་བ་དཔོན་གྱི་སྤོབ་བཞེས་ཤིང་། དར་སྐྱ་དགོན་ཏུ་སྤྱི་བཅོགས་ལ་དཔལ་ལྷལ་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དག་གིས་གཙོའི་མན་ངག་གཞུང་བྲིད་བགྲང་བྱ་ཏུ་མར་གནང་། བོད་རྒྱལ་འགྱུར་སྐབས་སུ་སྐྱུ་དལ་འོ་བརྒྱལ་མང་ཏུ་སྤྱོད་ཡང་དམ་པའི་རང་རྟགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ནམ་ཐར་ངོམ། མཐར་རབ་རྒྱལ་ས་ལུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1979ལོར་གཞུགས་སྐྱེའི་བཞོན་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བཟུས་ཤིང་། སྐྱུ་གཏུང་རིང་བསྐལ་གྱི་སྤང་པོར་གྱུར་ཏོ།།

དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་ལྷེ་བཙན་ནམ་བསོད་ལྷེ་ནི། རབ་ཆོས་མེ་སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1926ལོར་རྡོ་སྐྱང་དར་སྐྱ་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས། གཙང་མདའ་དགོན་ཏུ་དཔལ་ལྷལ་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་མཐའ་དག་གསན་ཅིང་། སྐྱབ་ཆོག་ནམས་ཀྱི་ཕུག་ལེན་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་ཏུ་གནམ་ཆོས་སྤོན་འགྲོ་དང་། ཅ་ཁྲུང་དང་། རྒྱལ་ཆེན་སོགས་སྦྱངས། དར་སྐྱ་དགོན་སོགས་སུ་གཏུལ་བྱའི་དོན་མཛད། སྐྱེ་ཆེ་མཐར་མ་བྱིན་པར་རབ་རྒྱལ་མེ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1956ལོར་དགོངས་པ་ཕྱུ་དན་ལས་འདས་སོ།།

དཔོན་སྤུལ་འོད་འཛིན་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1977ལོར་དར་ཁུག་རྟོག་ཆང་ཞེས་པའི་བྱིམ་རྒྱུད་ཏུ་ཡབ་སྤུལ་གོ་ལོ་དང་། དུམ་ཏུ་ཏུ་གོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་གངས་

བདུན་ཅུ་མ་ནས་རྒྱལ་བཟང་སོགས་ཡོངས་འཛིན་དུ་མ་ལས་སྒྲིག་བསྐྱབས། སྤྲུལ་དཔལ་དོན་ལས་གནས་ཆོས་སྒྲོན་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་ལྷང་གསན། དགྲུང་གྲངས་བརྒྱ་གཉིས་པར་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་བྱོན་ཏེ་བསྐྱང་བྱ་བདུན་གྱི་ཡུན་ལ་བཞུགས། ལྷ་ཅེ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ལྷ་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ལས་དུས་འཁོར་དང་། བདེ་མཆོག་གི་དབང་དང་། གནས་ཆོས་སོགས་ཟབ་བཀའ་དུ་མ་གསན། རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཕྱུ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་རིམ་དགྲུ་རྫོགས་པར་མཛད། སྤྲུལ་སྤྲུང་གསལ་དང་། མཁན་པོ་མཁུན་རྒྱུང་གཉིས་ལས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་མཆོན་ཐུབ་བསྐྱར་སྒོ་བཟང་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསོལ། སྤྲུལ་སྤྲུང་གསལ་ལས་བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སྤྲུལ་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསན། སྤྲུང་དུ་ཕེབས་ཏེ་མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ལས་གར་དབང་ལྷ་དགའི་དབང་དང་། དཔོན་སྐུ་བསྐྱར་པའི་དབང་ཐུག་ལས་ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན་གྱི་བྲིད་སོགས་གསན།

དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་མ་ནས་ཇུ་མ་ཐང་དགོན་ཆེན་དུ་ཕེབས་ཏེ་བསྐྱང་བྱ་དགའི་ཡུན་ལ། རྩ་ནང་བ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་ལས་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་སོགས་དང་། རྩ་ནང་སྐྱབས་མགོན་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་འཛིགས་མེད་རྩི་ལས་སྒྲིབ་དུག་དང་། དུས་འཁོར་དང་། རྒྱུད་སྤེ་སོགས་རྩ་ནང་ལྷགས་ཀྱི་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་གསན། འཛིགས་མེད་རྩི་ལས་ཕ་ཤུལ་སྤྲུལ་མ་བསྐྱར་གསལ་གྱི་ཡང་སྤྲིད་དུ་རོས་བཟུང་། དེ་ཉིད་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། མཆོན་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་པར་གྲུབ་དབང་རིག་འཛིན་ཉི་མ་ལས་ཁོང་གི་གཏེར་གསར་ཐེག་མཆོག་ལམ་བཟང་སོགས་སྤྲིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན། དར་སྐྱ་དགོན་དུ་ཟངས་མདོག་དཔལ་རིའི་ཕོ་བྲང་རྟེན་བརྟེན་པ་བཅས་གསར་བཞེངས་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་དགྲུ་པར་རྩི་གྲུབ་སྐྱ་ཐོང་བཞི་བ་ལས་ཆོས་འབྲེལ་མན་དག་མང་པོ་གསན། ད་ལྟ་བསྐྱར་འགྲོའི་དོན་དུ་སྐྱ་འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པ་ལགས་སོ།

གཞན་ཡང་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དང་། དཔོན་པོ་འོད་ཟེར། དཔོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འོད་ཟེར། དཔོན་པོ་རབ་རྒྱས། དཔོན་པོ་བཀྲ་ཁོ། དཔོན་པོ་རུར་བ། དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱལ་ཡེ་

ཤེས། སྤུལ་སྤྱོད་མཐུ་སྟོང་པ་སེམ་གསལ་ལྡན་དང་། སྤུལ་སྤྱོད་ཀྱན་སོགས་ཀྱིས་པའི་ཡུང་རྟོགས་ཀྱི་
བརྟན་པ་ལ་རབ་རྒྱ་བྱུང་ཞིང་། མོས་བསམ་སྟོན་པའི་མཛད་པ་བཟང་པོ་མངའ་བའི་སྤྱིས་ཆེན་
མང་རྒྱ་བྱོན་པར་གྲགས་སོ།

དགོན་འདིའི་དགོན་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ། འཇི་སྟོང་ཚུ་ཁ་དགོན་དང་། འབྲུལ་ཞིག་རི་
ཁྲོད། དར་སྐྱ་བཤད་སྐྱབ་ཅོར་བུའི་སྒྲིང་། ར་ཅ་དགོན། དུལ་བཞི་སྐྱ་འབྲུམ་དགོན། བོར་དབུ་
དགོན། རྒྱན་དབུ་དགོན། གཙང་ཡིད་རྩངས་དགོན། དར་སྐྱ་མེ་དགོན་པ། བཤོ་རུ་དགོན་པ། རྫོའི་
བར་གདོང་དགོན་པ། རྫོའི་སྐས་མཁར་དགོན་པ། རྩ་ཆེན་རྫོང་གའ་དགོན་པ། ཁྲོ་སྐྱབས་ཐུགས་
ཆེན་དགོན་པ། རྫོའི་ཤུགས་འབྱུང་དགོན་པ། གཙང་རག་ཐང་དགོན་པ། དཔལ་ཕུལ་དར་ཐང་
དགོན་པ། ཆ་རྩུང་རི་དགོན་པ་བཅས་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

དགོན་འདིར་མཆུ་ཁའི་སུར་སྐྱབ་འཆམ་དང་བཅས་པ་དང་། ཐུགས་ཆེན་འཁོར་བ་དོང་
སྐྱུགས། སྐྱུང་གནས། ས་ཁྲར་རྒྱའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གསང་འདུས་ཀྱི་སྐྱབ་ཆེན། སྐོན་ཁྲར་མགོན་
པོ་བླམ་མཆུའི་སྐྱབ་པ། ཆུ་སྟོང་ཁྲ་བར་མཁའ་སྟོང་མའི་སྐྱབ་པ་བཅས་ཡོད་པ་དང་། དཔལ་
ལུལ་ལུགས་ཀྱི་སྐོན་འགོ་དང་། ཙ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་བཅས་རེ་རེ་ལ་ཁྲ་བ་རེ་རེར་ཉམས་
བཞེས་མཛད་པའི་སྐོལ་ཡོད་དོ། །དགོན་འདིའི་ལྷ་ཕྱེ་ལ་སྟོང་ཀྱི་ཆོ་ཡ་མན་ཆད་ནས། སྦང་ཀྱི་པ་
ཕྱེ་ཡན་ཆད་ཀྱི། དར་སྐྱ་སྟོང་མའི་མ་ཕྱལ་ཕྱེ་བ་དང་། ཁྲོ་སྐྱབས་ཕྱེ་བ་དང་། དེ་གཉིས་འབྲེས་པའི་
ཉིས་ཕྱེ་རྣམས་དང་། དར་སྐྱ་བར་མའི་ས་ཕྱེ་གོ་མན་ནས། ༡་རུ་སྦང་ཡན་ཆད་སོགས་དར་སོག་
བརྒྱད་རུའི་སོག་པ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

༥ ད་ནི་བོད་ཀྱི་རོང་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཤར་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་ཞེས་གྲགས་པའི་ཡུལ་
གྲུ་ཅུ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་བསྟན་པའི་ཉིན་ཕྱེད་ནས་པར་ཤར་ཞིང་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
དགེ་འདུན་འདུས་པའི་སྡེའི་སྣོད་བཞད་པའི་ཚུལ་གྱིང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤར་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་

རོང་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ལ་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁག་བཙེ་བརྒྱད་ཏུ་གྲགས་པ་ཡོད་ལ། ཡི་གེ་འགའ་རེར་
རྒྱལ་ཁག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་བའང་ཡོད་མོད། རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
ཚོས་ཞེ་བྱང་བའི་ཡུལ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་གཙུག་པོ་ཁྱོད་སྐབས་རྒྱལ་ཁག་དང་། རྫོང་འགག་གམ།
གཟི་འགག་དང་། རྫོང་འགག་ཅེས་ཡི་གེ་འབྲི་སྲོལ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་ཁག་དེ་དང་། དེ་ནས་ཙག་ཙ་
དང་། ཙག་ཙེ་དང་། ཙག་ཙེ་ཞེས་མིང་འབྲི་སྲོལ་ལམ་འབོད་སྲོལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁག་དེ་དང་།
དམ་པ་དང་། བསྟན་པ་ཞེས་འབོད་པའི་རྒྱལ་ཁག་དེ་དང་། སོ་མང་དང་། སོ་མོ་དང་། སོག་མོ་
ཞེས་མིང་འབྲི་སྲོལ་ཆགས་པའི་རྒྱལ་ཁག་དེ་དང་། ཁྱོ་རྒྱལ་ཁྱི་བཅུ་ཞེས་འབོད་པའི་རྒྱལ་ཁག་དེ་
དང་། ཁོག་སྐྱང་ངམ་ཁོ་བྱང་ཞེས་འབོད་པའི་ཡུལ་དང་། རྒྱལ་ཁ་བཟ་ཤིས་སྤྱིང་ཞེས་འབོད་པའི་
ཡུལ་གྱི་ནམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དང་པོ་ཁྱོད་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཏུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་རྒྱུད་
འཛིན་པའི་ཚོས་ཞེ་མང་ཏུ་བྱུང་བ་ལས།

གཙང་ས་མགོ་དགོན་པ།

༥ གཙང་ས་མགོ་དགོན་མདོ་སྐྱེས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། གནའ་མིའི་ཁ་དབེར། གཙང་རྟ་པོ་
ཁལ་བཀལ་སྤྲར་གྱི་ལག་ཁྱེས་དང་། གཙང་རྟ་རྒྱ་བཞི་སྤྲར་གྱི་ལག་ཁྱེས་འབོད་པའི་སྤྲར་རོལ་
ཆེན་མོའི་ལག་བཟང་བྱུག་གི་ཡ་གྱལ་གཙང་ཁོག་ཏུ་ཡོད་ལ། གཙང་ས་མགོ་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་
དགོན་ཞེས་དང་། ས་མགོ་དགོན་དང་། ས་འགོ་དགོན་གྲིས་པ་ཅི་རིགས་མཆིས་སོ། རྒྱ་སྤྱལ་རིན་
པོ་ཆའི་རྣམ་ཐར་སོགས་ན་ས་མགོ་ཞེས་གྲིས་འདུག་པས། འ་སྟོན་འཕྱག་ཅན་དེ་མ་དག་པའི་རྫེས་
འབྱངས་སོ།

དེ་ཡང་གཟི་ཆང་ཁྱོད་པོའི་ཕྱག་པ་ཞེས་རིག་འཛིན་པར་ཀླ་རའི་ཚོས་དང་ནོར་གྱི་གཏེར་
གནས། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཙན་དང་། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩོ་སོགས་སྟོན་བྱུག་བརྟེན་ཏུ་མས་
ཞབས་གྱིས་བཅག་ཅིང་། བྱིན་གྱིས་བརྟེན་པའི་སྤྱབ་གནས་སུ་འཕྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་སྟོན་བརྒྱུད་གཙང་བཙུན་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་ལམ་དགེ་མཆོག་བཟ་ཤིས་འོད་

ཟེར་གྱིས་ཐོག་མར་ཕྱག་བཏབ་པས་ཐོག་མར་ཐོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་རང་ལྷགས་སྦྱོར་བའི་
ཆོས་ལྷོ་ཞིག་ཡིན་ལ། བར་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་དང་དགེ་ལྷགས་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བཞེས་པ་
དང་། བར་སྐབས་སོག་དམག་དང་ཉག་དམག་གིས་གཏོར་བ་དང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་བོད་
དུས་འགྱུར་ཆེན་མོའི་དུས་སུ་མང་མེད་དུ་བཞིག། བཟུན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་གཞི་ནས་སྤར་གསོས་
པ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ནི། པོ་རྟོ་བ་རིན་ཆེན་གསལ་གྱི་སྒྲོས་གར་གཙང་བཅུན་
འཇིགས་མེད་འོད་གསལ་ལམ་དགེ་མཚོག་བཀྲ་ཤིས་འོད་ཟེར་ཏེ། ཁོང་ནི་གཟི་ཚང་བརྒྱུད་ཅུའི་
ཤོག་ཁར་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1124ལོར་ངོ་མཚར་བའི་ལྷས་བཅས་སྐྱ་
འབྲུངས། སྐྱ་ཆོ་སྟོད་དུ་ཐོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་ཆོས་སྤྱགས་ཉམས་སུ་བཞེས། སྤར་ཡང་མཉམ་
མེད་དྲགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་ཞིག་གདན་སར་ཐེབས་ནས་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་ལས་བཀའ་བརྒྱུད་
པའི་ཟབ་ཆོས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་ལ་གསན་བསམ་གྱིས་ཞུན་ཐར་བཅད་ཅིང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ནམས་སྤྱགས་སུ་རྒྱུད། གནས་མཚོག་བཀྲ་དབྱུང་རི་ལ་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ལྷག་ལྷའི་དགྲེས་
ཞལ་མཇལ་ཞིང་དངོས་གྲུབ་ནམ་གཉིས་ཐོབ། ཕྱིས་གཙང་གཟི་ཚང་ཁྱོ་བོའི་སྐྱབ་ཕྱག་དུ་
བྱོན་ནས་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཅུགས་ཤིང་འཁོར་སྒོའ་མང་དུ་འདུས། སྤྱགས་དགོངས་ལ་
གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག་བཞེངས་པར་བཞེད་དེ་སྤྱ་མར་ཞུས་པས་སྤྱ་མ་སྤྱགས་ཤིན་དུ་དགྲེས་ཏེ་
སྐྱབ་ཕྱར་དང་ཕྱག་འབྲུ་སོགས་གནང་ཞིང་ལུང་བཟུན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་རྟ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1150ལོ་ཁྱོ་བོའི་བྲག་ཕྱག་དུ་ཆོས་ལྷོ་ཕྱག་བཏབ། སྤྱ་མའི་བཀའ་ལྷར་མཚན་ལ་གཙང་རྒྱལ་བའི་
ཡོངས་དགོན་ཞེས་བཏགས། བཀའ་དྲགས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་གདམས་པས་འདུས་ལྷོ་དར་རྒྱས་སུ་
བྱས་པས། རྟོགས་ལྷན་གྲུབ་བརྟེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་མང་པོ་བྱུང་། མཐར་ངོ་མཚར་བའི་ལྷས་དང་
བཅས་ནི་བར་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་གཙང་རོང་ཡིད་མཉམ་པ་པརྩ་འགོ་འདུལ་ནི། གཞུང་ལྷགས་
རབ་འབྲུམས་ལ་མཁྱེན་པའི་སྐྱབ་རས་ཡངས་པས་སྤྱ་མའི་གདན་སའི་མཐེལ་བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱལ་

བསྟན་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ནས་དར་བྱས་སུ་བཏང་བ་ཞིག་ཏེ་རྟོགས་བརྗོད་གསལ་པོ་
མི་འདུག་གོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་འོར་ལུང་དེལ་བུ་བ་ཀུན་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནི། གཙང་རོང་
ཡིད་མཉམ་པ་སླ་མར་བསྟེན་ནས་སྤངས་པས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པས་ཁོང་
གི་ཞལ་སློབ་ཡོངས་ཀྱི་བྱ་བོར་གྱུར། གདན་སར་བསྐོས་ཏེ་གཞུང་བཤད་ཀྱིས་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་
འཁོར་བསྐོར་བས་དགེ་འདུན་པ་རྒྱས། འཁོར་སློབ་རྣམས་ལ་སྦྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཇུགས་པའི་
སློལ་བཅུགས། རབ་བྱང་ལྔ་པའི་སྤྱི་ལུགས་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1279ལ་ལྷ་ཁང་སླ་བྱང་རུ་ས་སྤྱི་
འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་མཇལ་ནས་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་གསན། རྒྱལ་རོང་ཁྲོ་སྦྱབས་
རྒྱལ་པོའི་མངའ་འབངས་གཟི་ཆང་བརྒྱད་ཅུའི་ཤོག་ཁག་དང་། སྦྱལ་ཁོག་བརྒྱད་ཅུའི་ཤོག་ཁག་
དང་། སྦྱབས་ཐལ་བརྒྱད་ཅུའི་ཤོག་ཁག་དང་། འོར་ལུང་གི་བ་རྣམས་ཀྱང་ལྷ་འབངས་སུ་འདུས་
པར་བཤད་དོ། ཁོང་ཉིད་རབ་བྱང་ལྔ་པའི་ས་སྤྱི་ལོ་སྟེ་ལོ་1308ལ་རོ་མཆར་བའི་རྟོགས་དང་
བཅས་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པར་བཤད་དོ།

སླ་མ་ཀུན་བཟང་བསྟན་འཛིན་སྦྱ་འདས་པ་ནས་ལོ་ཆ་ཤས་ལ་ཁོང་གི་སློབ་མ་རྣམས་
ཀྱིས་རུས་མཆོད་མ་ཆག་ཙམ་བཀྱིས་པ་ལས་བཤད་སྦྱབ་ཀྱིས་བསྟན་པ་སྐྱོང་མཁན་མ་བྱང་། ཉེ་
ཟུར་གྱི་དེལ་བུའི་གདོང་ཞེས་པར་བོན་སླ་གཡུང་བྱང་ཆོ་དབང་གིས་བཏབ་པའི་བོན་པོ་ཆབ་
ནག་གི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་དེ་ལས་བོན་སླ་གཡུང་བྱང་གྲགས་
པ་ཟེར་བ་དམར་ཆོག་དང་། དན་སྤགས་ཀྱི་ལས་སྦྱོར་ལ་རུས་མཐུ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱང་བས། ལྷ་
འབངས་པལ་མོ་ཆེས་བོན་ལ་དད་པ་བཀྱིས་ཤིང་བན་དེ་རྣམས་ཁས་ཞན་པར་གྱུར། བོན་སླ་དེས་
བན་ཆོས་བསྦྱབ་པར་འདོད་ནས་བདག་གིས་བན་བོན་གྱི་ཆོས་གཉིས་པོ་དར་བར་བྱེད་ཅེས་
གཙང་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་དགོན་དེ་དེལ་བུའི་གདོང་གི་བོན་དགོན་རུ་གནས་སྟོར་རུ་བཅུག་སྟེ་
མཉམ་རུ་བསྐྱེད། བོན་ཆོས་དར་བར་བཀྱིས། དེ་ནས་བཟུང་དེལ་བུའི་གདོང་ལ་དགོན་གསར་
ཁྱག་ཟེར་རོ།

གདན་རབས་བཞི་པ་སྤྲུལ་མཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་ནི། དེ་ལྟར་བན་བོན་མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱིས་
བན་ཆོས་བསྐྱབས་པ་ན་དེར་ཡོད་བན་དེ་ནམས་ཀྱིས་འབྲོང་རྩོད་རྒྱ་བ་སྤྲུལ་མཆོས་ཉིད་རྒྱ་
མཚོ་ཞེས་སྤྱུང་ཉིད་མའི་བྱུང་བ་རྟེན་གྱི་ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་བྱུང་མཐའ་ཀུན་ལ་རང་བྱུན་
རྒྱུད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གདན་བྱངས། རྗེ་དེ་ལྟག་ལྟས་ལུང་བསྟན་ལྟར་གནས་འདིར་གསེར་ཞལ་
བསྐྱར། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་དཔལ་གདོང་རྒྱ་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1333ལ་གཙང་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་དགོན་གྱི་
བསྟན་པ་ཁོང་ལ་གཏད་ཅིང་གསེར་གྲིང་མངའ་གསོལ། སྤྲུལ་མཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་ལ་སྐྱབས་པ་སྤྲུལ་
པས་བོན་ཆོས་བན་ཆོས་ལ་བསྐྱར། བོན་སྤྲུལ་གཡུང་བྱུང་གྲགས་པ་བན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོར་འཇུག་པར་མ་
འདོད་པས་ས་མཐར་སྐྱགས། གཙང་བྲིལ་བུའི་གདོང་བྱ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་བཅས་
གསར་བྱ་བཞེངས། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ཞིང་གཏུལ་བྱ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད།
བྱུང་མཐའ་སྤྱུང་ཉིད་མར་བསྐྱར། ལྷ་འབངས་ནམས་ལ་དགོ་བཅུའི་ཆོས་སྒོལ་བྱས། རི་རྒྱ་
དང་སྤྱང་རྒྱ་བསྐྱམས། རྟག་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུན་བཅད། བོན་སྤྲུལ་གཡུང་བྱུང་གྲགས་པ་དགོན་པར་འོང་སྟེ་
སྤྲུལ་མཆོས་དགོས་པར་ལབ། སྤྲུལ་དམ་མཆོམས་སུ་བཞུགས་པས་ཞལ་མཆོས་མཐའ་མེད་རྒྱལ་
རྒྱུན་པས་དགོན་པར་བསྐྱོར་བ་བརྒྱབས། སའི་བར་མཆོམས་རེར་སྐྱེ་ནག་པོ་བྱ་གསུམ་རེ་དང་
རྒྱུར་ལུང་རེ་འཇུགས་བཞིན་འགྲོ་བ་བྱུགས་རྗེ་ཞིག་གིས་མཐོང་། སྤྲུལ་མཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཚོས་འཁོར་
སྟོབ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཀྱང་མ་བཞུགས་པར་སྤར་གྱི་དགོན་རྟེན་བྱུང་བྱོན་ཅིག་གསུངས། བྱི་ཡི་
ནང་བར་ཉི་ཤར་འབྱུག་གི་རུས་སུ་དགོན་པའི་རྒྱུ་རིའི་ས་ཞིག་ནས་རི་རུར། སྤྲུལ་མས་ས་གས་པའི་
མཆོམས་སུ་བྱུག་ནས་འཐོར་བས་དེ་ཀར་ལུས་པ་ད་ལྟའང་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད།

བྲིལ་བུའི་གདོང་དགོན་གསར་ཁྱག་དེ་གཞི་རྒྱ་རྒྱུད་དབང་གིས་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་བེལ་
གཞོན་མེ་རྟ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1366ལ་ཡང་སྤྱང་མཁལ་ཁྱག་ཅེས་འབོད་པའི་ད་ལྟའི་དགོན་གནས་དེར་
སྟོས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་བཅས་བཞེངས། མཚན་ལ་ཐེག་ཆེན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཞེས་
བཏགས། སྤྲུལ་མཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཚོས་ས་མགོ་རི་ལ་བ་སྤྲུལ་ནམ་མཁའ་རྩོམ་ལ་བསྟན་པ་གཏད་
ཅིང་ཁོང་ཉིད་ཀ་ཀོང་སང་གི་གནས་རྩོད་བྱུང་། དེར་ཟག་མེད་འོད་ལུས་སུ་དེངས་པར་གྲགས་སོ།

འདི་ཡན་གྱི་ས་མགོ་དགོན་པའི་གདན་རབས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་ཆོགས་མང་པོ་ཞིག་ལོ་
རྒྱུས་ལ་ཅི་རུས་སུ་ཁྱུངས་གཏུགས་ཏེ་གོང་བསྐྱིགས་མོད། འབྲོང་རྫོང་རྒྱ་བྱ་བ་སྤྱོད་ཆེད་རྒྱ་
མཚོ་བེར་བ་དང་། བོན་ལྷ་གཡུང་རྒྱུང་ཆོ་དབང་གིས་བོད་སྤེ་བཏབ་བེར་བ་དང་། བོན་ལྷ་གཡུང་
རྒྱུང་གཤམ་པས་བགྱིས་རབས་ཀྱི་སྒྲོར་སོགས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་བ་འགའ་ཡང་མཆིས་
ཤིང་། དེ་དག་ནི་རི་བཞིན་ཡིན་མིན་བརྗོད་དཀའ་བས་ས་མགོ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོར་བཞག་
བགྱིས་མོད་དེ་དག་ལ་དབྱུང་པར་བྱའོ།

གདན་རབས་ལྷ་བ་སྤྱོད་མ་ནམ་མཁའ་རྩོུ་རྩོུ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་ཆེད་རྒྱ་
སྤྱོད་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་གསན། བསྐྱོམས་པས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཆེར་སོན། ལྷ་མའི་བཀའ་
ལྟར་ས་མགོ་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་འཁོར་སློབ་དང་བཅས་པས་བཤད་དང་རྒྱབ་
པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱལ་བསྟན་དར་རྒྱས་སུ་བྱས། མཐར་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་རྩ་ཆེན་རྒྱ་བྱ་སྤྱོད་ལོ་
1442ལ་སྤྱོད་ལྷ་ལས་འདས་སོ། ལྷ་མ་ནམ་མཁའ་རྩོུ་རྩོུ་ལོ་རྒྱུས་ན། གཙང་ཡུལ་མི་དབང་སྟོབས་
ཀྱི་མངའ་བདག་གོས་ཚའི་བདུད་འདུལ་དབང་རྒྱུག་གིས་རྩོུ་བཟང་གཤམ་པའི་དངོས་སྟོབ་ཆ་
ཁོ་དབོན་པོ་ངག་དབང་གཤམ་པ་མཆོད་གནས་སུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ཆ་ཁོ་ངག་དབང་གཤམ་
པས་ས་མགོ་ཐེག་ཆེན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་རྩོུ་རྩོུ་ལོ་རྒྱུས་ལམ་རིམ་སོགས་གསུངས་ཤིང་རྩོུ་དགོ་
རིས་མེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤེལ། དེ་བྱིར་ས་མགོ་དགོན་དེ་ཆ་ཁོ་ངག་དབང་གཤམ་པས་བཏབ་པའི་
དགོན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་གས་སུ་གཏོགས་པར་གྲགས་སོ།

གདན་རབས་རྒྱལ་བ་དགོན་ཆེན་པ་སྤྱོད་མ་རིན་ཆེན་སྟོ་གོས་ནི། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་
རབ་རྒྱ་བྱུང་སྟེ་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་མཛད། ཁོང་གི་སྤྱོད་
རྒྱུས་ན་བཤད་རྒྱབ་གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་རྒྱུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བཙོན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བགྱིས་ཏེ་སྟོབ་
མ་རྩམས་ལ་མཆོམས་དང་བསྟོན་རྒྱབ་ཁོ་ནར་བཙོན་རྒྱ་བཅུག། རྒྱུན་བདག་ལྟ་སྤེལ་ཡོངས་ལ་དགོ་
རྒྱུབ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་དོར་གྱི་གནས་བསྟན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ན་ཆོད་ལྷན་པ་ཤིང་ཕག་སྟེ་
སྤྱོད་ལོ་1515ལ་སྤྱོད་གཤམ་སོ།

གདན་རབས་དགུ་པ་འཕགས་མཆོག་ལྷན་ན་པ་སྒྲིལ་ཏུ་རྒྱུག་གར་གྱི་རྣམ་ཐོལ་བླ་མ་

ཀམ་ཡི་ཤེས་རིག་འཛིན་བཞད་པ་ཅུལ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་ས་མགོ་དགོན་དེ་སྡོན་སྟོན་དམག་གིས་གཏོར་བ་ཆང་ནས་གསོས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཚོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་སུ་བསྐྱར་བ་དང་། རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ནང་ཚོས་ལྡ་དང་། རྒྱ་གསུམ་སྐྱབ་པ་སྟགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་རྣམས་ལགས་པར་གཏན་ཚུགས་པར་བཅུགས་ཏེ་དགོན་འདི་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་ཐར་བསྐྱས་ཅན་གོང་དུ་བཀོད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།

གདན་རབས་བཅུ་པ་དཔོན་སྲས་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ནི། གོས་ཆའི་རྒྱ་རྒྱབ་ཚང་ལ་འབྱུངས། ཁོང་རྒྱ་ན་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་སྟགས་རིག་པའི་གནས་དུ་མ་ལ་མཁས་པར་སྐྱུངས། དཔལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟེན། རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ནང་ཚོས་ལྡ་དང་། རྒྱ་གསུམ་སྐྱབ་པ་སྟགས་དང་། གནམ་ཚོས་དང་རྒྱའི་ཟབ་གཏོར་སྟགས་ཀྱི་དབང་ལུང་སྤྲིན་བྲིད་བཅས་གསན། བཏོ་དང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད། ས་མགོ་མདོ་སྟགས་དར་རྒྱས་སྤྲིང་གི་བྲིར་ཕེབས། དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་དབུས་སུ་ཟབ་རྒྱས་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་འཕྲིན་ལས་རབ་དུ་རྒྱས། རྒྱལ་གྱི་གབ་ཚོ་ཐང་དུ་རྣམ་རྒྱལ་མཚོད་རྟེན་ཐོག་བཞེགས་ལྡ་པ་བཞེངས། སྟགས་རྩེ་ཆེན་པོ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྟོན་སྟེན་ཚོམས་དུ་ཚོགས་སྐྱབ་མཛད་སྐབས། དཔལ་ཡུལ་དུ་གླེང་བའི་ཚོས་བཅོ་ལྔ་ལ། ས་གཞི་ལས་མེ་རྟོག་འབྱུངས། རྣམ་མཁའ་ན་འཇའ་འོད་འཁྲིགས་པ་སྟགས་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་བྱུང་། སྟགས་སྟན་གྱི་དབྱར་རྩ་སྟགས་བཅུའི་ཐ་གྲུ་ཀུན་དུ་བྱལ། གེ་འཕན་ཨ་སྟག་དགོན་སྐྱབ་བསྟན་ཚོས་འཕེལ་སྤྲིང་དཔེ་བྲིད་ཕྱག་བཏབ། ཁོང་གི་རྒྱ་མཚོད་ས་མགོ་སྤྱོད་མ་ལོར་དུ་རྒྱ་མཚོ་བསྟན་བདག་དུ་བསྐྱོས། གདན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་རྒྱ་དཔོན་རིག་འཛིན་ལྷན་གྲུབ་དོན་རྩེ་རྒྱལ་ཚབ་ཉིད་དུ་དབང་བསྐྱུར། བཟར་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་བཅས་ས་མགོ་དགོན་དུ་རྒྱ་གཞེགས་སོ།

ས་མགོ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་ཐོན་དུ་རྩེ་འདིའི་འབྱུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚོགས་མི་གསལ་ཡང་། བསྐྱེད་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟེན་པ་དང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་རྩེའི་ལོ་སྟེ་1692ལ་ས་མགོ་དགོན་གྱི་བྲིར་ཕེབས་པ་དང་། རབ་ཉི་ཅུ་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་

1723ལོར་གེ་འཕན་ཨ་ཁུག་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིར་དབེན་ཁྱོད་ལྷག་བཏབ་པར་བཤད་འདུག་ལ། རྒྱ་སྤྱལ་པཱ་མདོ་ལྷགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ནམ་ཐར་སྐལ་བཟང་དགའ་སྟོན་ལས། ས་མགོ་དགོན་དུ་བྱོན་ནས་ཞི་བོ་སྟོང་ཆོག་ཆོགས་དབྱར་བཞུགས་ཤིང་། ཁྱོམ་མང་ལ་ཡང་དབང་ཆོས་གནང་། དཔོན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ནས་ཆོས་གྱི་བགྲོ་སྤྱིར་སོགས་ལྷགས་བྱུང་གི་མཁུན་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཕྲོས་འབྲུལ་གསན། ཞེས་རྒྱ་སྤྱལ་དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པ་རབ་ཡིད་མེ་རྒྱལ་ལོར་ས་མགོ་དགོན་དུ་ཕེབས་དུས་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ཟེར་བ་ཞལ་བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ་ལ། དེ་ཉིད་རྗེ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་དབང་ལྷར་ན། གོང་སྤོས་རབ་ཉི་མུ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1692ལ་ས་མགོ་དགོན་གྱི་ཁྱིམ་བཞུགས་ཟེར་ལོ་ནས་འདི་བར་ལ་བཟང་བྱ་བརྒྱ་དང་རེ་དུག་དང་། དེའི་སྤྱིར་དུ་ཁྱིམ་མ་བཞུགས་པའི་དུས་གྱི་དགུང་ལོའི་གྲངས་ཀ་བསྟན་ན་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ནས་དགུ་བརྒྱ་སོགས་སྤྱོད་པས་ཁྱིམ་བཞུགས་གྱི་ལོ་ཆོགས་སོགས་དེ་དག་ནི་རྩ་བ་ནས་མི་དག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་པཱ་མདོ་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་རིགས་གྱི་བདག་པོར་བསྟོན་པ་མི་འཐད་དེ། པཱ་མདོ་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ནི་རབ་ཉི་མེ་ལྷག་ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་པ་ཡིན་ལ། ལོ་དེ་ནས་རབ་ཡིད་མེ་རྒྱལ་ལོ་འདི་བར་ལ་བཟང་བྱ་བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

ས་མགོ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་རེས་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱ་སྤྱལ་དང་དུས་མཉམ་གྱི་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ཟེར་བ་དེ་འོག་གི་གདན་རབས་བརྒྱ་བཞི་པ་པཱ་འཆི་མེད་རྩོམ་ཆེན་ལྷ་ཞེས་ཡིན་པས་རྗེ་འདི་དང་གང་ཟག་གཅིག་མིན་ཟེར། རྒྱ་སྤྱལ་གྱི་ནམ་ཐར་དུ། ལྷགས་བྱུང་གི་མཁུན་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཕྲོས་འབྲུལ་གསན། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དབྱེད་ན་རྒྱ་སྤྱལ་ལས་དགུང་ན་མཐོ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ཆེ་བར་ཡོད་པ་དང་། ཆེད་དམིགས་གྱིས་མདུན་དུ་ཕེབས་ཚུལ་བཤད་པས་རང་གའི་སྤྱོད་ཐོན་ཅམ་མིན་པར་དེ་དུས་གྱི་ས་མགོ་དགོན་པའི་སྤྱོད་མ་ཆེ་བ་དེ་ཡིན་པ་ཤེས་པས་ད་དུང་རྗེ་འདི་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སོ་ན་གནས་སོ། །གལ་ཏེ་རྗེ་འདི་ཡིན་ན་མཁན་ཆེན་ཀམ་བག་ཤིས་སྤྱོད་ཕྱི་དང་། སྤྱོད་ཀམ་དོན་དམ་དང་། ཀམ་ལྟ་དབང་ནམས་གྱི་ཞལ་སྤོབ་ཡིན་ཆོག་གམ་སྟམ་པ་ལས་བྱོན་ལོ་དེ་འདྲ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཤེས་པས། དེ་ལྟར་ན་ས་མགོ་དགོན་

པས་སྤྲད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་མི་དག་པར་ངེས་སོ། །གཞན་གོང་སྤྲོས་ཀྱི་སྤྲམ་མ་འགའི་བྱོན་འདས་ཀྱི་ལོ་
ཆོགས་ལ་དོགས་པ་མཆིས་ལྟལ་མང་མོད་རེ་ཞིག་ཁོང་ཅག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བཀོད་པ་ལས་དབྱེད་
པ་བྱ་ཐབས་མ་བྱུང་བས་ཁྱེད་ཀྱི་མཐོང་ན་སློ་ལྡན་དག་གིས་བརྟག་པར་བྱའོ།།

སྐྱེད་བོན་རིག་འཛིན་ལྟན་གྱུ་བ་དོ་རྩེ་ནི། གོས་ཚའི་སྐྱེ་རྒྱུ་ཚང་ལ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྤྲམ་མ་ཨོ་
རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་ཟབ་ཆོས་དབང་ལུང་དུ་མ་ཁྱས། དཔལ་ལྷན་དུ་ཐེབས་
ཏི་དཔལ་ལྷན་གྱུ་བ་དབང་པ་སྤྲམ་མོར་བྱ་སྤྲམ་མར་བསྟེན་ཏི་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
དང་། བཅའ་ཆོས་ལྷ་སོགས་གསན་ཅིང་བསྟོམས་པས་ཉམས་སུ་སྤངས། བཤེས་གཉིན་དུ་མ་ལས་
སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་མ་ལུས་པ་གསན་སྦྱོང་མཛད། ས་མགོ་དགོན་གྱི་བྱིར་ཐེབས་ཏི་གདན་
སའི་ཁྱེད་བཞེས། དགེ་འདུན་མང་པོའི་དབྱུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྟོར། མཛད་འཕྲིན་དབྱུར་གྱི་
རྒྱ་མཚོ་ལྟར་རྒྱས་པར་བྱུར། ཁོང་གིས་འཛིགས་མེད་གྲགས་པ་བསྟན་དར་རྒྱལ་ཚབ་དུ་མངའ་
གསོལ་མཐར་གཟུགས་སྐྱེད་བཀོད་པ་བསྟུས་སོ། །ས་མགོ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རྩེ་འདི་
ཡིས་དཔལ་ལྷན་གྱུ་བ་དབང་པ་སྤྲམ་མོར་བྱ་སྤྲམ་མར་བསྟེན་ཟེར་བ་དང་། རབ་ཉི་ལྷགས་སྤང་སྟེ་སྐྱེ་
ལོ་ 1721 ལ་ས་མགོ་དགོན་གྱི་བྱིར་ཐེབས་པ་ཡིན་ཟེར་ཡང་། རྒྱ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དུས་མཉམ་
གྱི་དབོན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་དེ་གོང་གི་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ཡིན་ན་ནི། པ་སྤྲམ་མོར་བྱ་སྐྱེ་འདས་
ལོ་ནས་གོང་སྤྲོས་རྒྱ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དབོན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ཞལ་འཕྲད་ལོ་བར་ལ་
བགྲངས་བྱ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཡོད་པས་ལོ་ཆོགས་འདི་མི་དག་པ་ཤེས་སོ།།

གདན་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་འཛིགས་མེད་གྲགས་པ་བསྟན་དར་ནི། གོས་ཚའི་སྐྱེ་རྒྱུ་ཚང་
ཚང་ལ་སྐྱེ་བལྟམས། དཔལ་ལྷན་དུ་ཐེབས་ཏི་མཁན་ཆེན་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་སམ་ཀམ་ཆོས་དཔལ་
བཟང་པོ་སྤྲམ་མོར་བསྟེན། སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་མ་ལུས་པ་གསན། ས་མགོ་དགོན་གྱི་བྱིར་ཐེབས་
ཏི། དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། གནམ་ཆོས་ཟབ་གཏིར་སོགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་
ཆོས་འཁོར་ལྟན་རིང་བསྟོར། རིག་འཛིན་བཟང་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དུ་བསྟོས་མཐར་སྐྱེ་ཞི་
བར་གཤེགས་སོ། །ཡང་ས་མགོ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རྩེ་འདི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་

པའི་རྒྱ་རྟ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1762ལོར་ས་མགོ་དགོན་པའི་བྱིར་ཕེབས་ཞེས་ཟེར་མོད། རྒྱ་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་རྟ་ས་མཉམ་གྱི་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་དེ་གོང་གི་གདན་རབས་བརྒྱ་པ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་
འབྱོར་ཡིན་ན་ནི། དེ་དང་རྒྱ་སྤྱུལ་འབྲུད་ལོའི་ལོ་ཆེགས་ལས་དབྱུད་ན་ལོ་ཆེགས་འདི་ཡང་མི་དག་
པ་དང་། བཤམ་ཆེན་ཀུན་བཟླ་ཤིས་སམ་ཀུན་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ་བསྟེན་ཟེར་བ་ཡང་མེ་ཆོམ་
གྱི་གནས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་རིག་འཛིན་བཟང་པོ་གྲགས་པ་ནི། གོས་ཅའི་སྤྱི་རྒྱུ་ཚབ་ཆང་ལ་
 རོ་མཆར་བའི་ལྟས་བཅས་འབྲུངས། སྤྱི་ན་མུ་བའི་རུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་ཆོས་སྟོན་སྤྱབ་
 འབྲིན་རྣམས་ཆོགས་མེད་རུ་མཁྱེན། ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་རིལ་ཡིན་པར་
 རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་གསང་སྤྲུགས་སྤྱིང་པའི་ལུང་གིས་བསྟུགས། དཔལ་ལྷུལ་རྩེ་དཔོན་ཀམ་ལྷ་
 དབང་དང་། འབྲུལ་ཞིག་ཀམ་དོན་དམ་གཉིས་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟེན་ནས་འོད་གསལ་
 རྩོགས་པ་ཆེན་པོས་གཙོའི་དཔལ་ལྷུལ་བའི་མ་ཆོས་དྲི་མ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་
 པ་མཐར་སྟེན་པར་མཛད་པས་རིག་པ་ཆད་པེབས་ལ་སྟེབས་ཏེ་སྤང་སྟོན་སྤྱི་དང་ཡི་གེས་ཀྱི་རིལ་
 བར་ཤར། དབྱ་ཆད་ཤེར་གསུམ་སོགས་མདོ་སྤྲུགས་རིག་གཞུང་ཀུན་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཐུགས་སྤྱི་
 རྒྱུད་པར་མཛད། ས་མགོ་དགོན་པའི་ཁྲིར་པེབས་ཏེ། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོར།
 རབ་ཡིད་ཤིང་རྟ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1834ལོར་བྱེ་རིའི་དགོན་མོད་རུ་འོད་གསལ་དགེ་འཕེལ་སྤྱིང་གི་རི་
 ཁྲོད་བཏབ། འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པ་སྟོའི་ཡང་སྟེང་ཡི་གེ་དྲུག་པ་རུང་མུར་བཅུ་གསུམ་ཞལ་
 འདོན་མཛད་པས། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོས་ཞལ་མདོན་སུམ་རུ་གཟིགས་ཏེ་མཆོག་དང་ཐུན་མོང་གི་
 དཔོས་ཀྱབ་གནང་ཞིང་འབྲེལ་ཆད་དོན་ལྡན་རུ་ཟུར། པན་འཆི་མེད་རྩོམ་རྒྱལ་ཆབ་རུ་དབང་
 བསྟར། མཐར་དབྱང་གངས་བརླན་ཅུ་དོན་གཅིག་ལ་སོན་ཆོ་བྲག་དམར་སེང་གེ་གནམ་རྩྭ་གི་
 གཟིམ་རྒྱུད་པན་འདབ་སྟོང་རུ་སྟེན་གྱི་ཆ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་སྤྱི་ལུས་རྣམ་སྤང་ཆོས་བརླན་
 བཅས་ཆོས་སྤྱི་ལྷ་བ་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་འཕོ་བས། ཆོས་ཉིད་གདོད་མའི་ནང་དབྱིངས་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

ཡང་ས་མགོ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རྗེ་འདི་ཉིད་རབ་འདོད་ཤིང་རྣལ་ཏུ་སྤྲི་ལོ་

1794ལ་ས་མགོ་དགོན་པའི་བྱིར་ཕེབས་ཟེར་ཡང་སྒོས་ཟིན་ལྟར་རབ་ཡིད་མེ་སྒྲུལ་ལོར་རྒྱ་སྒྲུལ་
 རིན་པོ་ཆེ་དང་འཕྲད་པའི་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་དེ་གོང་གི་གདན་རབས་བཅུ་པ་ཨོ་རྒྱན་
 དཔལ་འབྱོར་ཡིན་ན་ནི། རབ་འདོད་ཤིང་སྟག་ནི་རྗེ་ཀམ་འབྱུར་མེད་འབྱུངས་ལོ་དེ་ལགས་ཤིང་
 དེ་དུས་རྒྱ་སྒྲུལ་རིན་པོ་འབྱུངས་གཏན་ནས་མེད་པ་དང་། རྗེ་འདི་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྗེས་
 གྱི་སླ་མ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་ལོ་ཆོགས་འདི་མི་དག་པར་ཤེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་སྒྲུལ་སྒྲུ་སྒྲུང་ནམ་ཐར་
 སྐལ་བཟང་ན་བའི་བཅུད་ལེན་ལས། གཙང་སྒྲུང་མེད་གེ་དགོན་དུ་བདུད་འདུལ་ཕྱར་པ་སོགས་
 དབང་ལུང་ཁ་ཤས་མཛད། ས་མགོ་སླ་མ་བཟང་གྲགས་ཙམ་ཕེབས། ཞེས་རྒྱ་སྒྲུལ་དགྲང་ལོ་དང་དུག་
 པ་རབ་ཆོས་ཤིང་བྱ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1885ལོར་ས་མགོ་སླ་མ་བཟང་གྲགས་ཞེས་པ་ཞིག་ཞལ་བཞུགས་
 ཡོད་པ་དེ་རིག་འཛིན་བཟང་པོ་གྲགས་པ་ཡིན་པར་ཐེ་ཆོམ་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ཡིན་ན་རབ་འདོད་
 ཤིང་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1794ལོར་ས་མགོ་དགོན་པའི་བྱིར་ཕེབས་ཟེར་ལོ་ནས་རབ་ཆོས་ཤིང་བྱ་བར་
 ལ་བགྲང་བྱ་གོ་གཉིས་དང་། དེ་སྟེང་བྱི་མ་ཕེབས་པའི་དུས་དེ་བསྐྱེད་ན་ལོ་བརྒྱ་ལྟག་དུ་འགོ་བས་
 དེ་ཡང་མི་འཐད་དོ། །འོན་ཀྱང་ས་མགོ་དགོན་པའི་མཁན་པོས་བཤད་པ་ལྟར་ན་ས་མགོ་སླ་མ་
 བཟང་གྲགས་ཞེས་པ་དེ་འོག་གི་ཀུན་བཟང་སྟན་གྲགས་ལ་གོ་བ་ཡིན་ཟེར། དཔུང་ན་ཀུན་བཟང་
 སྟན་གྲགས་ལ་སྟན་གྲགས་དང་། བཟང་པོ་གྲགས་པ་ལ་བཟང་གྲགས་ཞེས་མཆོན་བསྟུ་རིགས་པ་
 ལས་ཀུན་བཟང་སྟན་གྲགས་ལ་བཟང་གྲགས་ཟེར་བ་འདི་ཅུང་རྒྱ་ར་མ་གོམས་པ་ཞིག་དུ་འདུག་གོ།

གདན་རབས་བཅུ་བཞི་པ་པདྨ་འཆི་མེད་རྩོ་རྗེ་ནི། གོས་ཅའི་སྒྲུ་རྒྱུ་ཚང་ལ་སྒྲུ་བལྟམས།
 དཔལ་ལྷན་ཀམ་འབྱུར་མེད་ངེས་དོན་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ནས།
 དཔལ་ལྷན་པའི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་གཙོའི་སྤྲ་འབྱུར་རྟིང་མའི་ཟབ་ཆོས་དུ་མའི་དབང་ལུང་
 སྒྲིན་བྲིད་བཅས་གསན། མདོ་སྟགས་རིག་གཞུང་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་དཔྱིས་སྒྲིན་པ་བྱས། ས་
 མགོ་དགོན་གྱི་བྱིར་ཕེབས། དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས་ལ་ཟབ་ཆོས་དུ་མའི་དབང་ལུང་བྲིད་
 བཅས་བསྟུལ། སླ་མ་ཀུན་བཟང་སྟན་གྲགས་རྒྱལ་ཚབ་དུ་མངའ་གསོལ། མཐར་མེད་གེ་ཉལ་
 ལྷབས་ཀྱིས་སྒྲུ་གཤེགས་སོ། །རྗེ་འདི་ཉིད་རབ་ཡིད་ལྷགས་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1830ལ་ས་མགོ་དགོན་གྱི་

ངག་གནང་བས་མཆོམས་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ་སོགས་རིག་པ་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་ངོས་ཟིན་པའི་
ཐུགས་ཀྱི་སློབ་ཆེན་ཏུ་མ་བྱུང་ངོ་། །དཔོན་སྤྱུལ་བསོད་ནམས་ཡོངས་གྲགས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་
བསྐྱུར། ཀོང་ཡུལ་སོགས་ཡུལ་གྱུ་འགའ་རེར་གཉན་རིམས་འབྱུང་པ་དཀར་ནག་གིས་མི་མང་པོ་
ཉི་ནས་ཡུལ་གྱུ་སྤྱོད་ལ་ཉི་བའི་རྒྱས་སུ་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་བྱང་རྒྱུ་ཆོས་སྤྱིར་ཏུ་འབྱུང་ནད་
བཞེས་ཏེ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་བདུན་པ་དཔོན་སྤྱུལ་བསོད་ནམས་ཡོངས་གྲགས་ནི། གོས་ཚའི་སྤྱུ་
རྒྱུ་ཚང་ལ་སྤྱུ་འབྱུངས། ཨ་པར་གཏིར་སྟོན་དཔལ་པོ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་དང་། ར་ཉོར་སྤྱུལ་སྤྱུ་
འཇམ་དབྱངས་གྱུ་བ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་དཔོངས་སྤྱོད་གཅིག་བབས་ཀྱིས། པལླ་འཆི་མེད་དོ་
རྩེའི་ཡང་སྤྱུལ་ཡིན་པར་གསུངས། ལྷ་བྱང་གི་དཔོན་པོ་ཡིན་པས་སྤྱུལ་སྤྱུའི་མཆོན་བཏགས་མ་
བཞེས། དཔལ་ལྷན་ཀླུ་ཆེན་གྱི་ཡང་སྤྱུལ་ཐེག་མཆོག་སྤྱིར་པོ་བྱི་མེད་ཡོངས་གྱུ་བ་བཞེས་
གཉེན་ཏུ་བསྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ནམས་སོགས་ཟབ་ཆོས་དབང་ལྱང་ཏུ་
མ་དང་། མདོ་སྤྲུགས་གཞུང་ལྷགས་ཀྱུ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས། བྱང་པར་ཏུ་དམ་ཆོས་རྫོགས་པ་ཆེན་
པོ་ཐུགས་དམ་གྱི་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། སྤྱུལ་པ་མཛད་པས་གྱུ་བ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་སོན།
དག་པའི་སྤྱང་ངོར་རིག་འཛིན་པལླ་ཀླ་རའི་ཞལ་ལན་གསུམ་མཇལ་ཞིང་། དད་དང་ངེས་འབྱུང་
བྱམས་དང་སྤྱིར་རྩེ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས། ས་མགོ་དཔོན་གྱི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་
གྱི་བྱིར་ཐེབས། ཟབ་ཆོས་ཏུ་མ་བསྐྱུལ། སྤྱུལ་སྤྱུ་ལོར་བྱ་བྱི་མེད་དབང་རྒྱལ་ལམ་རིག་འཛིན་ནམ་
རྒྱལ་འཕྱིན་ལས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་མངའ་གསོལ། བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱབས་ཆེན་མཛད་མཐར་རབ་
རྒྱལ་མེ་སྤྱུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1956 ལ་སྤྱུལ་སྤྱུན་མེད་པར་སྤྱུ་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་བརྒྱད་པ་སྤྱུལ་སྤྱུ་ལོར་བྱ་བྱི་མེད་ནི། ཡལ་སྤྱུག་པོ་སྤྱོད་གི་རྒྱས་སུ་
གཏོགས་པ། སྤྱུལ་པའི་གཏིར་སྟོན་སངས་དཔོན་པོ་མགོན་པོ་དྲག་རྩལ་དང་། ཡུམ་ཐོང་བཟའ་
འབྲུག་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱི་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1934ལོའི་རྒྱལ་ཁྲར་གསེར་ལྗོངས་རྒྱལ་
གཡང་ཆོས་བྱིའི་ལ་ཁ་རུ་སྤྱུ་འབྱུངས། ལོར་བྱ་བྱི་མེད་ཅེས་པའི་མཆོན་གསོལ། ཡལ་གྱི་གདན་ས་

རྒྱལ་གྱི་ཡར་ཡོང་དགོན་རྩ་རྩེའི་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྟན་པ་ལ་འཁོར་གདོང་སྤུལ་
སྤྱེ་འཕྱར་མེད་རྩེ་རྩེ་དང་། སྤྱེ་ཞབས་གཟན་དཀར་རྩེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ། འཇམ་དབྱངས་སྤྱེ་ཆོགས་
རང་གོལ་ནམས་ཀྱིས་དགོངས་སྤོང་གཅིག་ལྟར་ཀྱིས་གཙང་ས་མགོ་སྤུལ་སྤྱེ་སྤུབ་བསྟན་གཡུང་
རྩུང་འོད་ཟེར་གྱི་སྤྱེ་སྤུལ་རྩུང་ལོ་བཟུང་། སྤྱེ་ཡུལ་སྤྱེ་རྩུང་རབ་གསལ་ཉི་མ་དང་། ས་མགོ་དཔོན་
སྤུལ་བསོད་ནམས་ཡོངས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱེ་བདག་བྱས། དགུང་ལོ་བརྟན་པ་ལ། གཙང་སྤྱང་
ལོ་རྩེ་དགོན་རྩུང་གདན་རྩུངས་ཏེ་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། རིག་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པའི་
མཆོན་གསོལ། ཡུག་རྩུང་མཆོག་སྤུལ་རྩུང་བྲིམས་བཟང་པོ་ལས་རབ་རྩུང་ནས། མཆོན་སྤུབ་
བསྟན་རྩུང་བྲིམས་རྒྱལ་མཆོན་རྩུང་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྟན་གསུམ་པར་གཙང་ས་མགོ་དགོན་མདོ་
སྤྱུགས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་རྩུང་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྩུང་མངའ་གསོལ། བཀའ་རིན་པོ་ཆེ་སྤུབ་བསྟན་
བཤད་སྤུབ་འོད་ཟེར་ལས་སྤོན་འགྲོ་དང་། སྤྱོད་འཇུག། བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད། སྤོམ་གསུམ། དབྱ་ཚད་
འདུལ་མདོན་པར་སྤྱིན་དང་། སྤྱུགས་རྩེགས་ཀྱི་ཆོས་མང་རྩུང་གསན། སང་སང་མཆོག་སྤུལ་ངེས་
དོན་རྒྱ་མཆོ་ལས། རྒྱལ་པའི་བཀའ་འཕྱར་གྱི་ཡུང་དང་། སྤོང་ཆེན་མཛོད་བརྟན། སྤྱིང་ཐིག་ཡ་
བཞི། རུམ་གཉིས། ཞི་ཁྲོའི་བསྐྱེད་རྩེགས་ནམས་ཁྲུས། ཡབ་གཏེར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མགོན་པོ་དྲག་
རྩུང་ལས། གཏེར་སྤོན་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་དག་སྤྱང་གི་སྤོར་གསུང་ཆོས་པོད་གསུམ་དང་། རྒྱའི་
ཆོས་སྤོར་ཡོངས་རྩེགས། བཀའ་བརྟན་ནམ་གསུམ་རྩུང་དང་བཅས་པ། སྤྱེ་འཕྱུལ་ཞི་ཁྲོ། འདུས་པ་
མདོ་དབང་། རན་སོང་སྤྱོད་རྩུང་། དགོངས་པ་ཟང་ཐལ། བར་དོ་དྲག་བྲིད། དག་སྤྱང་ཐིག་ལའི་རྒྱ་
ཅན་གྱི་ཆོས་སྤེ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ། རྩུང་གསང་བ་སྤྱིང་པོ། གཙོད་དབང་བརྒྱ་རྩ་སྤྱུགས་དབང་ཡུང་མང་
རྩུང་མཐོས།

གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་གྱི་ཞལ་སྤྱ་ནས། རྩེགས་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱིན་
བྲིད་ཞིབ་རྒྱས་སྤྱུགས་ན། གཞན་ཡང་མཆོག་སྤུལ་འཕྱར་མེད་རྩེ་རྩེ། རྩུགས་ཀོང་རྩེ་རྩེ་དག་འདུལ།
པལླ་གར་གྱི་དབང་ལྷུག། མ་ཁྱི་སྤྱེ་མ་པལླ་སྤྱི་སྤྱི། ཨ་ཆབ་སྤྱེ་མ་ཀུན་མཁྱེ། འཛི་རོང་སྤྱེ་མ་རིན་
ཆེན་དར་རྒྱས། འཇང་སྤྱང་དཔོན་པོ་པལླ་རིག་འཛིན། བཀའ་པོ་སྤུབ་བསྟན་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོ།

དཔལ་ལྷན་གྱི་དག་མཁན་པོ་འཇིགས་དཔལ། གྲུ་ལག་མཁན་པོ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར། ར་ཟེའི་སྒྲ་མ་
ཚུལ་ཁྲིམས་རྫོང་། ཡག་སྐོར་མཁན་པོ་ཆོས་གསལ། གྲུབ་ཆེན་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་དོན་གྲུབ།
མཆོག་སྤྱལ་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་སོགས་སྦྱིས་ཆེན་དུ་མའི་ཞབས་རུལ་གཙུག་དུ་སྤངས་ཏེ། རུན་མོང་
རིག་པའི་གནས་དང་། རྒྱ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པའི་གཞུང་བཤད་སྐོར་དང་། འབྲས་བུ་གསང་
སྤྲུགས་རྫོང་། ཐེག་པའི་རྒྱུད་སྤེའི་ཟབ་བྲིད་བཅས་གསན། རབ་རྒྱལ་མེ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1956ལོར་
དབུས་གཙང་དུ་གནས་སྐོར་ལ་ཕེབས། ལྷ་སའི་རྫོང་ཤུག་རྩམ་གསུམ་གྱིས་གཙོའི་རྟེན་གསུམ་རྩམས་
ཀྱི་མཛུགས་དུ་མཆོད་སྤྲོད་སྤེལ། རོར་བུ་སྤྱིང་ཁར་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལྟ་ རྫོང་
བཙུན་འཇམ་དཔལ་དག་དབང་སྐོར་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོད་སྤྲོད་གསུམ་དབང་
བསྐྱར་མཆོངས་པ་མེད་པའི་སྤེའི་ཞལ་སྤྲུགས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། སྤྱོད་མའི་རྫོང་གནང་། རྫོང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བྲིད་འགྲེལ་བཅས་
གསན། གཙང་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས། བྱང་ཤམ་
ལྷ་ལའི་སྤྲོད་ལམ་དང་། སྤྱོད་མ། དགའ་ལྷན་ལྷ་བརྒྱུ་མ། རྫོང་ཁ་བའི་གསོལ་འདེབས་རྫོང་འཇིག་
ཆོག་རྒྱུད་ལྷ་པ་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་བསྟུལ་བ་གསན།

ས་སྤྱིའི་སྤྱོད་མ་པོ་བྲང་གི་བདག་ཁྲི་ཀུན་དགའ་འཕྲིན་ལས་དབང་རྒྱལ་ལས། ཀུན་རིག་
ངན་སོང་སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་དང་། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གསན། སྤྱི་ལོ་
1958ལོ་ནས་རྒྱུ་ཁྲི་ཁྲིམས་འོག་དུ་ཤོར། སྤྱི་ལོ་1981ལོར་སྤྱི་ཞབས་ཀུན་ཚང་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་
གནས་སེང་ལྷེང་རི་བྲོད་ཉམས་རྒྱུད་དུ་སོང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་
པ་གསར་བཞེངས་བྱས། མི་ཉག་མགར་ཐར་པ་སྤྱིའི་དགའ་ཚལ་དུ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་
སྤྱོད་སྤྱིའི་སྤྱོད་དཔོན་ཀྱི་ཁུར་བཞེས། རབ་རྒྱལ་མེ་སྤེལ་ལོར་གཙང་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་དགོན་
པ་མདོ་སྤྲུགས་བཤད་སྤྱོད་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། རབ་རྒྱུན་མེ་སྤྱོད་ལོ་ནས་ཨ་འཛོམ་
འབྲུག་སྤྱལ་ཐུབ་བསྟན་པ་སྤྱོད་འཕྲིན་ལས་ལས། སྤྱོད་ཆེན་སྤྱོད་ཐེག་དུམ་གཉིས་དང་། ཆོས་
དབྱངས་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་དང་། རང་གྲོལ་སྐོར་གསུམ། ལྷེ་བཙུན་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་ཐེག་དང་།

བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སླ་མ་སོགས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ད་ལྟ་སྐལ་
ལྷན་གྱི་སློབ་མ་ནམས་ལ་བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སླ་མ་སོགས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འཁོར་སྐོར་
བཞིན་བཞུགས་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་དགུ་པ་ཨོ་ཁུན་བཀྲ་ཤིས་བསྟན་འཛིན་ནི། རབ་ཐུལ་ཤིང་པོ་འབྲུག་གི་
ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1964ལོར་བྲག་མགོའི་སྟེ་ཡུལ་ཀ་པ་གྲོང་རུ། ཡབ་སངས་སང་དཔོན་སྐུ་རིག་འཛིན་
ནམ་ཐུལ་འཕྲིན་ལས་དང་། ཡུམ་ཨ་འབྲུག་བཟའ་སློ་བཟང་དབང་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་
བལྟམས། སྤུང་བྲི་སྐུ་བྱམས་པ་ཆོས་གྲགས་ནས་ཨོ་ཁུན་བཀྲ་ཤིས་བསྟན་འཛིན་ཞེས་པའི་
མཆན་གསོལ། སེ་ར་ཡང་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། འཁོར་གདོང་འཆི་མེད་རིག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་
ས་མགོ་དཔོན་སྐུ་བསོད་ནམས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཡང་སྦྱིད་རུ་ངོས་འཛིན་གནང་། ཅ་ར་མཁན་
པོ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མདུན་ནས་སྐུ་བས་གསུམ་འཛིན་པའི་སྟོམ་པ་མཛོལ། ཐུབ་བསྟན་གྲགས་པ་ཐུལ་
མཆན་ཞེས་པའི་མཆན་གསོལ། དེ་ཉིད་ལས་སྦྱོད་འཇུག་སོགས་གསན།

རབ་ཐུལ་མེ་སྟག་ལོར་སླ་རུང་ཆོས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་རུ་བྱོན། འཁོར་གདོང་མཁན་ཆེན་སྟེག་
པའི་མདུན་ནས། དགེ་ཚུལ་དང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་སྤངས། སྐུ་བས་རྩེ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་
ངག་དབང་སློ་གྲོས་མཚུངས་མེད་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟེན་ནས་སྦྱིང་ཐིག་ཡ་བཞི། ལྷེ་བཅུན་
སྦྱིང་ཐིག། དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སོགས་གསང་སྟགས་གསར་རྟིང་གི་དབང་དང་སྦྱིན་བྲིད་རུ་
མ་གསན། དིལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རབ་གསལ་ལྷ་བ་དང་། གཞུ་བས་ཟུར་མཁན་པོ་འཛིགས་དབང་
དང་། སྐུ་སྐྱེ་ཨོ་ཁུན་མདོ་སྟགས་དང་། ཁྲོམ་དགེ་སྐུ་སྐྱེ་བདེ་ཆེན་དང་། ཉག་རོང་སླ་མ་ཨ་
འཇམ་དང་། མདོ་མང་སྐུ་སྐྱེ་ཉེ་ཆོས་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་མདོ་སྟགས་རིག་གཞུང་དང་
བཅས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དབྱིས་བྱིན་པར་མཛད། སྟེ་ལོ་1988ལོར་གཙང་སྦྱང་སེའི་དགོན་
རུ་བྱོན་ནས་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་བསྐྱར་རུ་བཅུགས། གསེར་ལྗོངས་ལྷ་རིག་ནང་
བསྟན་སློབ་སྦྱིང་གིས་མཁན་པོའི་ཐོབ་གནང་། གཙང་སྦྱང་སེང་གེ་དགོན་རུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་
ཅིང་དབྱར་གནས་མཁན་པོ་སོགས་ཀྱི་ཁུར་བཞེས་ཤིང་ཟབ་ཆོས་རུ་མ་བསྐྱལ་ཏོ། །རབ་ཁུན་ཚུ་

སྒྲིལ་ལོར་ས་མགོ་དགོན་མདོ་སྤགས་དར་རྒྱས་སྤྱིར་གི་རྩོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་གྱི་བྲིར་ཕེབས། བསྟན་
པའི་བདག་པོ་རྩ་མངའ་གསོལ། གཙང་རྩ་ཤུལ་དགོ་འདུན་ལྟ་འབངས་སྐྱེ་བའི་ཆོགས་དང་བཅས་
ལ་ཟབ་ཆོས་དབང་ལུང་རྩ་མ་གནང་། སློབ་ཚུད་གསར་བ་དང་། སྐབ་ལྷ་བསྐྱར་འཇུག་མཛད་པ་
སོགས་འཕྲིན་ལས་སློབ་ཆེན་བཞུགས་སོ།

རུས་གྱི་མཆོད་པ་ནི། མཆུ་ཁྲའི་དཀར་ཕྱོགས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ནས་ཉའི་བར་སེར་སྐྱ་
ཡོངས་གྱིས་བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་ཆོ་གའི་གཞུང་བསྐྱིངས་ནས་རུས་བྲིམས་གྱི་སྒྲུ་
པ་རྟོད་སློལ་དང་། དམར་ཕྱོགས་བཟང་པོ་དང་པོ་ནས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་བར་ལ་ཀར་སྤྱིར་ཞི་
ཁྲོའི་སྐབ་ཆེན་ཉིན་བདུན་དང་། བཀ་ཁྲའི་ཡར་ངོའི་དགའ་བ་དང་པོ་ནས་དབྱར་བཅའ་ཞེས་ལྷ་
བགྲེས་སོང་ནམས་མཆོམས་དང་བསྟེན་སྐབ་ལ་གཞོལ་བ་དང་། གཞོན་པ་ནམས་གྱིས་བཅའ་
འབུད་རྩུང་གསུམ། ཀར་དབྱངས་ཐིག་གསུམ་སོགས་སྦྱོང་སློལ་དང་། དམར་ཕྱོགས་རྒྱལ་བ་དང་
པོ་ནས་ས་ཐིག་ཆོག་སོགས་ཆོགས་ཆེན་འདུས་པའི་སྐྱ་གོན་དང་། ས་ག་ཁྲའི་ཆོས་གཅིག་ནས་
ཆོས་བདུན་བར་རྩ་མདོ་ཆོགས་ཆེན་འདུས་པའི་སྐབ་མཆོད་དང་། ཆོས་བརྒྱད་ལ་སྤྲུལ་གསང་བ་
འདུས་པའི་ལས་བྱང་སྟོང་པོ་རབ་གསལ་ནང་འཆམ་དང་བཅས་པ་དང་། ཆོས་དབྱའི་ཉིན་ཞི་
འཆམ་དང་། ཆོས་བརྩུ་ལ་སྤྱོད་འཆམ་བཅས་དང་། སྟོན་ཁྲའི་ཉ་ལ་རྒྱགས་བརྩན་ལྟ་བུས་དང་།
མགོན་པོ་དང་། གེ་སར་གྱི་གསོལ་ཁ་དང་། བསམ་ལྟ་ཆོ་ག་སོགས་གསུང་སློལ་དང་། ཐ་སྐར་ཁྲའི་
བའི་ཆོས་བརྩུ་ནས་ཉི་ཤུའི་བར་རྩ་གཙང་རྩུང་དགོན་ཁག་བཞི་ཡིས་ལྷ་མདའ་ཀྲའི་གདན་ས་
གཙང་རྩ་ཁྲུང་ཐང་ངམ་གསེར་ཐང་བདེ་ཆེན་སྤྱིར་རྩ་ཕྱར་པ་ལྟ་ནག་གི་སྐབ་ཆེན་དང་། ཀར་
སྤྱིར་ཞི་ཁྲོའི་སྐབ་ཆེན་གར་འཆམ་དང་བཅས་པ་འཆོག་པ་སོགས་ཤིན་རྩ་མང་ངོ་།

དགོན་འདིར་གཏོགས་པའི་རི་ཁྲོད་ཀྱང་རུབ་དབྱུ་མདོའི་སྐྱ་གཟིགས་དབེན་ཁྲོད་ཅེས་
པ་བྱ་བྲལ་བྱུབ་བསྟན་རྩོ་རྩེས་འཕགས་མཆོག་སྐྱ་རས་གཟིགས་གྱི་གནས་སུ་བསྐྱགས་པ་སོགས་
མཆིས་སོ།

ད་རུང་ཉིན་གསུམ་དང་། རྩ་ཤུལ་ཡོན་ཏན་དཔལ་བཟང་ངམ་ཁམས་ཆུ་བཅད་སྤྲུལ་མར་

གཤམ་པ་དང་། རིག་འཛིན་འཇའ་ཚོན་སྒྲིང་པོའི་སྐྱེས་སྤུལ་སྟག་འུན་སྤྲུལ་མ་ཚུལ་བྲིམས་མཐར་
སྦྱིན་དང་། དེའི་སྒྲོབ་མ་ཅུ་ཤུལ་ཡེ་ཤེས་སྒོ་གྲོས་དང་། ཡེ་ཤེས་བརྟན་འཕེལ་དང་། ཅུ་ཤུལ་སྤྲུལ་
བསོད་སངས་དང་། ཅུ་ཤུལ་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་མཚན་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེས་ཆེན་འགའ་སོགས་འཆད་འོས་
པ་མང་མོད་ཡི་གེས་འཛིགས་ནས་རེ་ཞིག་འཛོག་གོ།

གཙང་སྤྲད་སེང་གེ་དགོན་ལ།

‡ གཙང་སྤྲད་སེང་གེ་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྐྱབ་རབ་རྒྱས་སྤྲིང་ནི། སྤར་རོལ་ཆེན་
མོའི་ལག་བཟང་གཙང་ཁོག་སྤྲད་གྱི་ཆ་གཙང་སྤྲད་ཞེས་པའི་འབྲོག་སྡེ་ཅུ་ཡོད་ལ། སྤར་མོར་ཉག་
རོང་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དམག་གིས་བཙོམ་པ་སོགས་དར་རྒྱུད་འགའ་བྱུང་ལ། བོད་དུས་
འགྱུར་སྐབས་མང་ནས་བཞིག་པ་དང་། བརྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤར་གསོས་པའོ། །གཙང་ཁོག་གི་
བྲག་དམར་པོ་སེང་གེ་གནམ་རྩོང་ཞེས་པ་འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཤིང་། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན་དང་། ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེ་སོགས་མཁས་ཤིང་བྱབ་པ་
བརྟེས་པའི་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོའི་ཞབས་གྱིས་བཅག་ཅིང་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་གནས་ཁྲོད་དུ། ས་
མགོ་སྤྲུལ་མ་ཀམ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤར་ཤུལ་སྤྲུལ་མ་ཀམ་ཀུན་བྱབ་རྣམ་གཉིས་གྱིས་རབ་དྲག་མེ་ལྷག་སྟེ་
སྤྱི་ལོ་1667 ལོར་བྱག་བཏབ། དགོན་པའི་མཚན་ལ་གཙང་སྤྲད་སེང་གེ་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་
སྐྱབ་རབ་རྒྱས་སྤྲིང་ཞེས་གསོལ། རི་བོ་སེང་གེ་དཀར་མོ་ཁ་ལྷོ་སྟོགས་སུ་བྱུ་ནས་འགྱིང་བ་འདྲ་བའི་
གདོང་ཐོག་དུ་ཆགས་པས་སེང་གེ་དགོན་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས། དེས་ན་གདན་ས་སྦྱོང་བའི་སྤྲ་
རབས་ལ་ས་མགོའི་སྤྲ་རབས་དང་། སྤར་ཤུལ་སྤྲུལ་རབས་གཉིས་སུ་བྱུང་བའི་ས་མགོ་སྤྲ་རབས་དང་
པོ་སྤྲ་མ་ཀམ་ཡེ་ཤེས་ཏེ་གོང་དུ་བཛྲོད་ཟིན་ཏོ།

སྤར་ཤུལ་སྤྲུལ་རབས་དང་པོ་སྤྲ་མ་ཀམ་ཀུན་བྱབ་ནི། སྤར་ཤུལ་དཔོན་པོ་གོས་ནག་མའི་སྤྲས་
སུ་སྤྱུ་འཕྲངས། དག་སྒོས་སུ་རྩེ་འདྲི་དུང་པ་དགོན་མཚན་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་གི་སྤུལ་པ་ཡིན་པས་
ཟུར་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་དང་སྤུལ་གཞི་གཅིག་པར་བཤད། སྤྲ་ན་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་ས་

མགོ་སླ་མ་ཀམ་ཡེ་ཤེས་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་མཐོས། དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱིར་དུ་གྲགས་ར་
ཐེབས། རྗེ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ལས་གནམ་ཚོས་དང་། རྩ་དང་། འཇའ་ཚོན་གྱི་
ཟབ་གཏིར་ནམས་ཀྱིས་གཙོ་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེར་གསན། མཚན་རིག་འཛིན་ཀམ་ཀུན་ཁྱབ་ཅེས་
གསོལ། གཞན་ཡང་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བསྟན་ནས་མདོ་
སྲགས་གྱི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་གསན་སྦྱང་མཛད་དེ་མདོ་དུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་ལ་
མངའ་བཞུགས་སོ།

རབ་དྲག་མེ་ལྷག་ལོར་ས་མགོ་སླ་མ་ཀམ་ཡེ་ཤེས་དང་ལྟན་དུ་གཙང་སྦྱང་མེད་གེ་དགོན་
མདོ་སྲགས་བཤད་སྐབས་རབ་རྒྱས་སྤྱིར་བྱུང་བསྟན་ཆོས་འཁོར་ལྟན་པོ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་
བཅས་པ་གསར་དུ་བཞེངས་ཤིང་། སྐབས་འཕྲིན་དུས་མཚད་དང་། སྤྱིར་སློག་གི་བཞི་བས་སྡེ་འགྲུར་
སྦྱི་དང་། བྱེ་བྲག་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་དྲི་མ་མེད་པ་བསྐྱངས། རྒྱལ་རོང་ཁྲོ་
སྐབས་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ། དགེ་བཤེས་རྒྱལ་པོ་སོགས་གྱི་མཚན་གནས་ཀྱང་
མཛད། རྗེ་འདི་མདོ་སྲགས་གྱི་གཞུང་ལ་མཁས་ཤིང་། སྒྲིམ་པའི་ཆལ་རྒྱུགས་པས་གྲུབ་པའི་བྱང་
ཆོས་མང་དུ་མངའ་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་ཙ་རྒྱུང་ལ་རང་དབང་འབྱོར་བས། ཉིད་གྱི་པ་ཡབ་དཔོན་
པོ་གོས་ནག་མས་ཉི་ཆེ་བའི་དཔྱལ་བར་སྤལ་བ་དོ་ཟན་གྱི་ལུས་སྤངས་པ་ལ་དོ་པ་བོང་ཆེན་པོའི་
སྤྱིར་དུ་གཏུམ་མོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུགས་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་དོ་རང་གས་སུ་སོང་ཞིང་། པ་ཡབ་གྱི་ནམ་
ཤེས་དག་ཞིང་དུ་སྤར་བ་སོགས་དོ་མཚན་གྱི་ནམ་ཐར་མང་དུ་མཆིས་སོ།

ས་མགོའི་སླ་རབས་གཉིས་པ་སླ་མ་ཀམ་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐུ་ཆ་དཔོན་སྲས་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་
འབྱོར་གྱིས། གཙང་སྦྱང་མེད་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་མཚོ་
ལྟ་བུས་སློབ་ཚོགས་མང་དུ་བསྐྱངས། སྐུ་མཆེད་སླ་མ་ལོར་དུ་རྒྱ་མཚོར་བསྟན་པ་གཏད་པ་སོགས་
གོང་དུ་ས་མགོ་དགོན་པའི་སྐབས་སུ་བཞུགས་ཏེ་བཞུགས་སོ།

དེ་བཞིན་དུ་ས་མགོའི་སླ་རབས་གསུམ་པ་རིག་འཛིན་ལྟན་གྲུབ་དོ་རྗེ་དང་། ས་མགོའི་སླ་
རབས་བཞི་པ་འཛིགས་མེད་གྲགས་པ་བསྟན་དར་དང་། ས་མགོའི་སླ་རབས་ལྔ་པ་རིག་འཛིན་

བཟང་པོ་གྲགས་པ་དང་། ས་མགོའི་ལྷ་རབས་རྒྱལ་པ་པ་ལྷ་འཆི་མེད་རྩི་རྩི་དང་། ས་མགོའི་ལྷ་རབས་བརྟན་པ་ལྷ་མ་ཀུན་བཟང་སྟན་གྲགས་དང་། ས་མགོའི་ལྷ་རབས་བརྟན་པ་སྤྱལ་སྤྱུ་སྤྱུ་བརྟན་གཡུང་རྒྱུང་འོད་ཟེར་དང་། ས་མགོའི་ལྷ་རབས་དགུ་པ་དཔོན་སྤྱལ་བསོད་ནམས་ཡོངས་གྲགས་དང་། ས་མགོའི་ལྷ་རབས་བརྟན་པ་སྤྱལ་སྤྱུ་ལོ་རྒྱུ་རྩི་མེད་རིག་འཛིན་རྣམས་རྒྱལ་འཁྲིན་ལས་དང་། ས་མགོའི་ལྷ་རབས་བརྟན་པ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཨོ་རྒྱལ་བཀྲ་ཤིས་བརྟན་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་སེང་གེ་དགོན་པའི་གདན་ས་བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་འཁྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྤྱོད་མོད་གོང་རྒྱ་ས་མགོ་དགོན་པའི་གདན་ས་སྤྱོད་ཐོན་པས་དེར་གསལ་ལོ།

ད་ནི་མ་ལྷན་ལྷ་རབས་གཉིས་པ་ལྷ་མ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་སར་ཐེབས། པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་མཚོ་ལས་བཀའ་གཏེར་གྱི་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་དང་། ལྷ་པར་རྒྱ་དཔལ་ལྷན་ལྷན་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་དག་གསན། གཙང་སྤྱོད་སེལ་དགོན་རྒྱ་བརྟན་འཁོར་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ།

མ་ལྷན་ལྷ་རབས་གསུམ་པ་དཔོན་པོ་ཀམ་སྤོང་ཡངས་ནི། དཔལ་ལྷན་གྱི་དབང་པ་ལྷ་ལོ་རྒྱ་སྤྱོད་མིན་རིགས་བདག་རྒྱ་བཀྲ་ཏེ་རྒྱ་དང་གནམ་ཚོས་གྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་ལས་པ་གསན་ཅིང་། སེལ་དགོན་གྱི་གདན་ས་བསྐྱེད་ཏེ་གཏུལ་བྱའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དོ།

མ་ལྷན་ལྷ་རབས་བཞི་པ་མཚམས་པ་གྲུ་རྩི་རྩི་ནི། དཔལ་ལྷན་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་སམ་ཀམ་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ་ལས། མདོ་ལྷན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དཔལ་ལྷན་ལྷན་གྱི་མན་ངག་ཟབ་བཀའ་ཡོངས་རྫོགས་གསན། རྩི་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ལྷ་བྱའི་བཙོན་པ་དྲག་པོས་ཉམས་བཞེས་མཛད་པས་རྟོགས་པའི་ས་མཐོན་པོར་གཤེགས། རབ་ཡིད་ལྷན་ལྷན་སྤྱི་1811ལོར་རྒྱ་མོའི་ཁྲ་ཆང་རི་ཁྲོད་ཐོག་མཚོག་བསམ་གཏན་གླིང་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་མཚམས་ལྷན་རི་ཁྲོད་གཉིས་ཕྱག་བཏབ། ཡང་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་ཉམས་བཞེས་གནང་། སྤྱོད་པའི་ཆོགས་ལ་གསང་བ་སྤྱོད་མེད་པ་འོད་གསལ་རྫོགས་ཆེན་གྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། རྒྱ་བྱའི་བྱག་དམར་མཆུའི་བྲག་ངོས་

སྤྱི་ཁོང་གི་སྤྱི་བརྟན་རང་བྱུང་འབྱུང་དོད་ཏུ་བྱོན། སྤྱི་དེ་ལ་གོས་ཅའི་བདུད་འདུལ་དབང་ཕྱག་གི་
སྤྱི་རིང་ལ་རོང་འབྲོག་གི་ས་མཆོམས་ཀྱི་རྟགས་སྤྱི་ལྷན་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ལྷན་དཔོན་
རབས་བཞི་པ་སྤྱི་ལྷན་མགོན་པོ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མཆོམས་པ་གྲུ་རུའི་སྤྱི་རང་བྱོན་དེ་ལ་ལྷ་འདྲེ་
འགོག་སྤྱང་ཞེས་བཏགས་ནས་རོང་འབྲོག་གི་ས་མཆོམས་ཀྱི་རྟགས་དེ་སྤྱི་བརྟན་དེ་ཡིས་བྱས་ཟེར།
སྤྱི་ཁོང་སེམས་དབང་རུ་འབྱོར་བས་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ཅིང་སྤྱི་ལྷན་རུ་མ་ལ་
མངའ་བརྟེས་པའི་རིག་པ་འདྲིན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ཐོབ་འདི་ལྷ་བྱུ་ཡུལ་སྤྱི་གས་དེར་པལ་
ཆེར་འབྱོན་མ་སྤྱི་བ་ལྷ་བྱུའི་ཆོད་རུ་སྤྱི་ཡང་ནམ་ཐར་རྒྱས་པ་མི་གསལ་ལོ།

རྗེ་འདི་སྤྱི་གཤེགས་རྗེས་ཁྲ་ཆང་རི་ཁྲོད་རུ་གདན་ས་སྤྱི་ལྷན་མཁན་རིམ་བྱོན་ནི། མཆོམས་
པ་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་རབས་ཞེས་པ་སྤྱི་ལྷན་ཐེག་མཆོག་རྗེ་རྗེ་དང་། སྤྱི་ལྷན་
དཔོན་པོ་མགོན་པོ་ཡེ་ཤེས། སྤྱི་ལྷན་འཇིགས་མེད་ཡོན་ཏན་དཔལ་བཟང་། སྤྱི་ལྷན་སྤྱི་མ་ཐོས་
བསམ། སྤྱི་ལྷན་སྤྱི་མཛོ་སྤྱི་གས་ཉི་མ་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་རབས་ལྷ་དང་བཅས་རི་ཁྲོད་འདི་ཆགས་
ནས་སྤྱི་རབས་བདུན་ཅུ་མ་སོང་འདུག་པར་བཤད་དོ།

སྤྱི་ལྷན་སྤྱི་རབས་ལྷ་པ་མཆོམས་པ་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། སྤྱི་ལྷན་དཔོན་པོ་མཆོམས་པ་
གྲུ་རུ་རྗེ་རྗེས་གཙོའི་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་རྩ་དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་གཏེར་སོགས་དཔལ་
ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་གོལ་གྱི་ཆོས་སྤྱི་དང་བཅས་པ་དང་། མཛོ་སྤྱི་གས་ཀྱི་མན་ངག་མང་པོར་གསན་
ཅིང་སྤྱངས། སེང་གེ་དགོན་དང་། ཁྲ་ཆང་རི་ཁྲོད་རུ་གདན་སའི་ཁྲུ་བཞེས་ཏེ་ཡང་གསང་རྗེས་
པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སོགས་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། སྤྱི་ཆོ་དང་སྤྱི་པ་སྤྱི་མ་པར་མཛད་དོ།

རྒྱ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་སྤྱི་ནམ་ཐར་རུ་གཙང་སྤྱི་སྤྱི་མ་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོ་རབ་ཆོས་
ལྷགས་སྤྱི་ལོར་དཔལ་ཡུལ་རུ་ཐེབས་ཏེ། རྗེ་རྒྱ་སྤྱི་ལས། བཀའ་བརྒྱུད་གསང་རྗེས་དང་། སྤྱི་
འབྲུལ་ཞི་ཁྲོད་དང་། ཀར་སྤྱི་ཐོས་གོལ་དང་། རྗེས་ཆེན་དགོངས་པ་བྱང་ཐལ་དང་། མ་ཉིའི་
བདུད་འདུལ་དྲག་མོ་ནམས་ཀྱི་དབང་དང་། ཀང་སྤྱི་མའི་རིག་གཏད་དང་། མགོན་པོ་ཆོགས་
བདག་གི་སྤྱི་དབང་སྤྱི་ཆ་གསུམ་དང་། སྤྱི་སྤྱི་བརྒྱ་ཅ་དང་། ལྷན་བརྒྱུད་ཆེན་མོ་བཅས་ཀྱི་

མ་ཤུལ་སྒྲ་རབས་བརྒྱུ་པ་མ་ཤུལ་གཏིར་ཆེན་སྒོ་གྲོས་མཆོག་རབ་ཆལ་ནི། གཙང་སྤང་
མ་ཤུལ་དཔོན་གྱི་གདུང་རིགས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་ན་ཆུང་དུ་འུས་སུ་སྤྱེས་སྟོབས་གྱི་ཤེས་རབ་
དང་ལྷན་ཞིང་ཐ་སྟད་རིག་གནས་ལ་སྤྱངས་པས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁྱེན། དག་པའི་སྤང་རོར་
དཔལ་རིར་བྱོན་ཏེ་ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོའི་ཞལ་མཇལ་ཅིང་གདམས་དག་མཐོས། རྒྱལ་རོང་གཏིར་ཆེན་
གསང་སྤྲུགས་སྤྱིར་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་རོས་བཟུང་། དཔལ་ཤུལ་རྒྱ་སྤུལ་པསྒྲ་མདོ་སྤྲུགས་བརྒྱན་
འཛིན་ལས། རྩ་དང་། གནམ་ཆོས། འཇའ་ཆོན་རྣམས་གྱི་ཟབ་གཏིར། ཀར་སྤྱིར་ཞི་ཁྲོ། བཀའ་
དགོངས་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་ཀ་དག་གི་ཡི་ཤེས་
མདོན་དུ་གྱུར། ཉམས་རྟོགས་གྱི་ཆལ་རྒྱས། ཟབ་མོ་གཏིར་གྱི་ལས་འསྟོ་སད་དེ་དུ་མ་མི་འགྱུར་རྟོ་
རྒྱུ་འག་ནས་སྟོབ་དཔོན་སྤང་སྤྱིད་ཟེལ་གཞོན་གྱི་སྤྱུ་བྱུ་གང་བ་ཁྲོམ་གཏིར་དུ་བཞེས། དག་སྤང་
སྟོར་སོགས་ཟབ་གཏིར་པོད་ལྷ་ཅམ་པབ། རྟེན་གོས་དཀར་ལྷང་ལོ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་མོད།
ཤེས་རབ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་དངོས་དང་མ་འབྲུད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་འཆུག་སྟེ་དཔྱད་གྲངས་ཉེར་
ལྷ་པར་སྤྱུ་སྤྱན་རྒྱལ་བརྒྱན་ནས་ས་གཡོ་བ་དང་། འཇའ་དང་། འོད་དང་། སིལ་སྤྱན་གྱི་སྤྱུ་དང་།
དྲི་ཞིམ་གྱི་དད་པ་སོགས་རོ་མཆར་བའི་རྟོགས་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེས་སོ།

མ་ཤུལ་ལྷ་རབས་བརྒྱད་པ་མཁའ་མཉམ་རྩལ་བའི་དོན་རྒྱུ་ནི། གཙང་སྤྲད་མ་ཤུལ་དཔོན་གྱི་གཏུང་རིགས་སུ་སྤྲུངས། བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་སྤྲོད་གྲོལ་གསན་བཞིས་དང་། བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་མོད་རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

མ་ཤུལ་ལྷ་རབས་དགུ་པ་སྤྲུ་ཆེན་ཉིན་བྱེད་འོད་ཟེར་ནི། གཙང་སྤྲད་ཨ་འཛི་ཚང་ལ་སྤྲུ་འབྱུངས། རྒྱུ་ཆེན་མང་པོས་མཚམས་པ་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤྲོད་རུ་ངོས་བཟུང་། དཔལ་ལྷན་རུ་གྲ་སར་ཕེབས། ཨོ་རྒྱུ་མདོ་སྤགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལས་སྤྲུ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་བཀའ་སྤྲུ་དང་། བྱེ་བྲག་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྤྲོད་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་ཐོས་བསམ་མཛད་པས་མཁའ་པའི་མཚན་སྟན་འབར། སྤྲོབ་མའི་ཆོགས་ལ་སྤྲོད་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་ཅིང་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་དོ།

གཙང་སྤྲད་སེའི་དགོན་པས་སྤྲད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རྒྱུ་འདི་ཡིས་རབ་ཆོས་ལུགས་སྤགས་སྤྲུ་ལོ་1890ལོར། ཨ་ལྷའི་ཤུག་པ་ར་བཞི་རུ་རི་ཁྲོད་བཏབ། ཟེར་ཡང་། རྒྱ་སྤྲུ་སྤྲད་རྣམ་ཐར་སྤལ་བཟང་རྣ་བའི་བརྒྱད་ལེན་ལས། གཙང་སྤྲད་ལྷ་མ་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོ་ཕེབས་པའི་ཐུགས་བཞེད། ཅིས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། གཙང་སྤྲད་ལྷ་མ་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོ་རབ་ཆོས་ལུགས་སྤྲུ་ཉི་ལྷའི་1881ལོར་སྤྲུ་དངོས་སུ་བཞུགས་ཡོད་པ་ཤིན་རུ་གསལ་ལ། རྣམ་གཤེགས་མི་གསལ་ཡང་། ལོ་དེའམ་དེའི་ཕྱི་ལོར་གཤེགས་པའི་དབང་རུ་བྱས་ཀྱང་འོད་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤྲོད་དགུང་ལོ་བརྒྱད་དམ་དགུ་ཡི་རུས་སུ་རི་ཁྲོད་བཏབ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་བས། ལོ་ཆོགས་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་ཞིང་དག་པར་མ་མཐོང་ངོ་།

མ་ཤུལ་ལྷ་རབས་བརྒྱད་པ་མ་ཤུལ་སྤྲུ་རྒྱུང་རབ་གསལ་ཉི་མ་ནི། རབ་ཆོས་ལུགས་བྱ་སྤྲུ་ལོ་1921ལོར་རྒྱལ་རྩེ་ཁྲོ་སྤྲུགས་སུ་སྤྲུ་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་མཚོག་སྤྲུ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་དོན་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་སྤྲུ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཤུལ་གཏིར་ཆེན་ལྷོ་གྲོས་མཚོག་རབ་རྩལ་གྱི་ཡང་སྤྲོད་རུ་ངོས་བཟུང་། དགུང་གཏུངས་ལྷ་པར་མ་ཤུལ་སྤྲུ་ཆེན་ཉིན་བྱེད་འོད་ཟེར་གྱིས་སྤྲུ་བདག་བྱས་ཤིང་བྲིར་བཞོད། ཐ་སྤྲད་རིག་གནས་ལ་གསན་སྤྲོད་མཛད།

དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ཆེན་ཀམ་ཐེག་མཆོག་སྤྱི་པོ་དང་། མཆོག་སྤྱུལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོམ་རྒྱུ་གཉིས་ལས། རྩུ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། འཇམ་ཆོན་རྣམས་ཀྱི་བཟང་གཏེར་དང་། བཀའ་བརྒྱད་དང་། ཀར་སྤྱི་ཞེ་ཁྱོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཐོལ་དང་། རྩོགས་ཆེན་སྤྱི་ཐེག་གི་གདམས་པ་མན་དག་སྤྱི་བརྒྱད་བཅས་བྱམ་པ་གང་བྱོས་སྤྱུ་གསན་ཅིང་། བསྐྱམས་པས་ཉམས་རྟོགས་འབྱུངས། མདོ་རྒྱུད་སེམས་གསུམ་གཙུག་པོར་གྱུར་བའི་སྤྱུ་འབྱུར་བཀའ་མའི་སྤྱུ་འཕྲིན་ཀྱི་སྤྱོད་བཅུགས། གཞན་གཏེར་མའི་སྤྱུ་སྤྱོད་བྱུང་གོང་མའི་མཛད་རྗེས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་རྒྱུ་བསྐྱུངས། མཐར་དགུང་གངས་སོ་དགུ་པ་རབ་རྒྱལ་ས་པག་སྟེ་1959ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྤྱུ་གཤེགས་སོ།

ཨ་ཤུལ་སྤྱི་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་སྤྱུལ་སྤྱི་རིག་འཛིན་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་རྒྱུ་ཉི་མེ་སྤྱི་ལོ་1966ལོར་སྤྱི་ལྷན་ཀ་པ་གོང་དུ། ཡབ་རིག་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་དང་། ལྷན་ཨ་འབྲུག་བཟའ་སྤྱོད་བཟང་དབང་སྤྱི་དགཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱི་འབྱུངས་སྤྱུ་ཡབ་སྤྱུལ་སྤྱི་རིག་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མནལ་ལས་དུ། ཁོང་ཉིད་དགོན་བླག་དམར་སང་གི་གདོང་སྤྱི་རྒྱུ་འཛིན་མཐུག་པོའི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་བཞུགས་བཞེན་མར་གཟིགས་པ་ན། ཡ་རབས་ཆོས་འཁོར་ཐང་ལ་ཉི་མའི་འོད་མདངས་བཀྲ་ཞིང་། སྤྱུ་སྤྱུ་ཀྱུ་རྒྱུ་འཛིན་སྤྱུ་པའི་རྣམ་པས་གང་བ་ལ། རིམ་བཞེན་སྤྱུ་གཅིག་རྒྱུ་དྲིལ་བའི་རྒྱུ་འཛིན་རྣམས་གཡུ་འབྲུག་ཅིག་གི་དབྱིངས་སྤྱུ་གྱུར་ནས། འབྲུག་སྤྱི་སྤྱི་བཞེན་རྒྱུ་གཡས་སྤྱི་ལན་གསུམ་བྱས་ཏེ་མཁའ་དབྱིངས་ལ་ཐིམ་སོང་བ་མིས་པ་དང་། བྱ་རོག་ཅིག་གིས་སྤྱི་ཞོང་ཞིག་ཁང་སྤྱི་རྒྱུ་འབྱུར་འོང་བ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་རྣམས་རྒྱུ་མ་མང་ལོ།

ཤུག་སྤྱི་མ་སྤྱུལ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་རིག་འཛིན་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དགུང་གངས་བདུན་ཅམ་ལ་རྒྱུ་སྤྱི་གྱུར་ཞུགས། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཡིག་རིགས་སོགས་འབྲི་སྤྱོད་ལ་བསྐྱབས། དེའི་སྤྱི་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་སྤྱི་གྱུར་རྒྱུ་ཞུགས་བྱས་ནས། བཟོ་གསོ་བ་བརྒྱ་སྤྱི་རིག་པ་རྣམས་སྤྱི་བ་མཐར་ཕྱིན་པར་སོན། དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་རབ་གསལ་ཁྲ་བ་དང་། མཆོ་སྤྱི་རྩོམ་ལོ། འཁོར་གདོང་སྤྱུལ་སྤྱི་འཆི་མེད་རིག་འཛིན། སེ་ར་ཡང་

སྤྱལ་སོགས་སྤྱི་ཆེན་དུ་མས་སྤྱ་རྒྱུ་རབ་གསལ་ཉི་མའི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་བཟུང་། བཀའ་ཆེན་
ཙུང་ཆོས་གྲགས་ལས། སྤྱི་དུ་འབྱུག་སོགས་གཞུང་ལྷན་དུ་མར་གསན་སྤྱི་དུ་མཛད།

རབ་རྒྱལ་མི་སྟག་ལོར་བླ་བུ་དུ་བྱོན། འཁོར་གདོང་མཁན་ཆེན་སྒྲིག་པ་ལས་དག་ཚུལ་
གྱི་སྒྲུབ་པ་བཞེས། མཆན་ལ་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གསོལ། ཆོས་རྗེ་འཇིགས་མེད་
ལུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ལས་སྤྱི་དུ་ཐིག་ཡ་བཞི་དང་། ཁྱེ་བཅུན་ཆོས་སྒྲོར། ཏུས་འཁོར་སོགས་
གསང་སྤྲུགས་གསར་རྟེན་དུ་མའི་སྤྱི་གྲོལ་གསན། ཆོས་སྐར་དེར་མདོ་སྤྲུགས་རིག་གནས་དང་
བཅས་པའི་གཞུང་ལྷན་ལ་ཐོས་བསམ་ཡུན་རིང་མཛད་པས་མཁས་པའི་སྟན་གྲགས་རྒྱས་ཤིང་
མཁན་པོའི་མཆན་ཐོབ་བཞེས། གཞན་ཡང་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་སོགས་སྤྱི་ཆེན་དུ་མ་ལས་
སྤྱི་དུ་ཆེན་མཛོད་བཏུན་སོགས་གསང་སྤྲུགས་གསར་རྟེན་གི་གཞུང་དུ་མ་དང་། བཀའ་ཡོངས་
རྗེ་གསུང་འདུས་པ། ལས་རབ་སྤྱི་དུ་པའི་ཆོས་སྐར་ཡོངས་རྗེ་གསུང་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུང་ཆེན་
མོའི་ལྷན་ལྷང་སོགས་སྤྱི་གྲོལ་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

རབ་རྒྱལ་ལྷན་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1990ལོར་གཙང་ཡ་རབས་མདོ་སྤྲུགས་བཤད་སྤྱི་ཆོས་
འཁོར་སྤྱི་གི་རྗེ་རྒྱུ་དཔོན་གྱི་བྱིར་བཞུགས་ཤིང་སྤྱི་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་བསྟུལ། བྱི་འདོན་
གྱི་སྐབས་ཉིད་ལ་ཕུལ་བའི་ཕྱག་རྒྱས་རྣམས་བསྟན་པའི་མཐུན་ཁྱེན་དུ་སྤྱར། ཕྱག་རྒྱས་ཅི་ཡོད་
གྱིས་རྟེན་བཞེངས་མང་པོ་གནང་སྟེ། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཞེན་པར་བཅས་པ་དང་། སྤྱི་
ཁང་ལྷན་རི་དང་བཅས་པ་དང་། ཁང་བཅེགས་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འབྱུང་གྱི་རྗེ་བཀོས་མཐའ་ལ་འཁོར་ལོའི་བྲེང་བས་བསྐྱར་བ་སོགས་གསར་བཞེངས་མཛད། སྤྱི་ལོ་
2007ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བཞེན་གོག་ཆེ་བའི་རྟེན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཞེན་
པ་བཅས་དང་། ལྷང་རྟེན་བསྟན་པའི་རང་རྒྱུ་འཛིན་པའི་སྤྱ་རྒྱུང་འཛིན་སྤྱ་མཐུན་ཁྱེན་དུ་
ཆོགས་ཁང་ནང་རྟེན་དང་། མཐའ་བསྐྱར་ལྷན་རི་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས། ད་ལྟ་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱི་བཅུ་བས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་གྱིན་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིའི་ཁོངས་གཏོགས་སྤྱི་གནས་རི་བྲོད་ནི། མཁའ་འགོ་མ་ལྷན་

གྲུབ་དབང་མའི་གདན་ས་སྟེ། མཁའ་འགྲོ་མ་རྩུན་གྲུབ་དབང་མོ་ནི། རབ་འདོད་མེ་རྩ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1786ལོར་གོས་རྩའི་གདུང་རིགས་སུ་འབྱུངས། བཤེས་གཉེན་རུ་མ་བསྟན་ཏེ་གདམས་པ་རུ་མ་
གསན། རུ་མ་རི་ཁྲོད་བྱང་རྩུབ་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིང་བྱབ་ཅིང་རྩོགས་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་སྤེལ་མོད།
རབ་ཡིད་ས་རྩ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1858ལོར། ཉག་སྐྱེད་མགོན་པོ་ཆམ་རྒུལ་གྱི་དམག་འབྲུག་ལངས་ཏེ་རི་
ཁྲོད་ཉམས་པར་བཅུས་སོ།།

རབ་ཆོས་ལེ་བྱི་མེ་མྱེ་ལོ་1886 ལོར། རཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་ནམ་འབྲུལ་གཏེར་
 ཉོན་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་པ་རྒྱ་བདེ་ཆེན་རོལ་པ་རྩལ་གྱིས་སྒྲིམ་ལོང་རི་བྱོང་གསར་སྐབས་ཐེག་
 མཆོག་གླིང་བཏབ་ཅིང་། སྒྲིན་གྲོལ་བཟ་གཏེར་གྱིས་གདུལ་བྱ་བསྐྱུངས་ལོ།།

གེ་འཕགས་ཨ་མེན་མ་མཁོ་གསེར་ཚུགས་ནས་སྤར་རང་ཡུལ་དུ་སླེབས་སྐབས། མ་སྤང་མ་
 ཚོས་ཉིད་འོད་ཟེར་གྱིས། ཨ་མེན་རུས་དབེན་རི་ཁྲོད་བཏབ་ཅིང་། རྫོང་འཛི་གཏིར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་
 འབྱུང་གནས་ལ། རུས་དབེན་རི་ཁྲོད་དང་། ཨ་མེན་ཡུལ་འབངས་བཅས་ལྷ་འབངས་སུ་སྤུལ་
 གཏིར་ཆེན་འདི་ལ་ཟབ་གཏིར་དག་རྣམས་གི་རྫོར་གསུང་ཚོས་པོད་བརྩུ་གསུམ་ཙམ་བཞུགས་ཤིང་
 རྫོན་གྲོལ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་འགྲོ་བ་དཔག་མེད་ཐར་ལམ་ལ་བཞོད་དོ།

གྲུ་ཁོག་གཤམ་ཡུལ་རི་ཁྲོད་བརྒྱལ་བྱགས་དགའ་བའི་ཚལ་ནི། བྱིས་སྐོར་མཚམས་པ་འོད་
འཕྲོའི་རྒྱབ་གནས་ཡིན་ཞིང་། གནས་དེར་བྱགས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཟབ་མོ་གཙོད་ཀྱི་གདམས་
པ་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་བྱས་སོ། །རབ་རྒྱལ་རྒྱ་འབྲུག་རྟེ་ཁྱིམ་1952ལོར། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་
ཚས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་ཞལ་སློབ། སྒོ་འཛི་བླ་མ་གཏེར་ལེས་དྲུག་མོའི་གཟི་འཕོང་རི་ཁྲོད་དུ་
རྒྱབ་གནས་བྱུང་པར་ཅན་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རྒྱབ་ཁང་ཡང་བཞེངས་སོ།།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིར་གྲུབ་བརྟེན་གྱི་སྐྱེས་ལུ་དམ་པ་མང་ཏུ་ཕྱོན་པ་ལས། ལྷ་ལྷམ་
 བཟླ་གསལ་གྱི་སྐྱེ་མཐའ་སྤྱལ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྐོ་འཛི་རིན་ཆེན་གྲིང་པ་ནི་གོང་ཏུ་སྒྲོས་ཟིན་ལ།
 གཙང་སྤྲད་མཁན་ཆེན་ཤེས་རྟོགས་ནི། གཙང་སྤྲད་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས་ཤིང་སང་གི་དགོན་ཏུ་ཆོགས་
 ཞུགས་མཛད། རྩ་སྟོད་ཏུ་ཀུན་མཁྱེན་བོད་པ་སྤྱལ་སྐྱེ་ལོགས་མཁས་གྲུབ་མང་ཏུ་བརྟེན་ནས་མདོ་

སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་གསན་བསམ་རྗེ་རྩས་ཐུག་པ་མཛད་པས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གོ་
འཕང་མཐོན་པོར་གསེགས། ལྷག་པར་རྩ་འཇམ་མགོན་མི་པམ་སྒྲགས་ལས་ནམ་ཐུལ་གྱི་རང་
ལྷགས་དྲི་མ་མེད་པ་ལྟར་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་འབེལ་བ་ལ་གཞན་དང་མི་འཛོག་པའི་མཁས་པ་
ཆེན་པོ་གཙང་སྦད་ཤེས་རྟོགས་འདྲ་བ་མེད་ཅེས་ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཇིགས་མེད་ཐུན་
ཆོགས་དང་མཁན་པོ་ཆོས་དབྱིངས་བྱབ་བརྒལ་སོགས་མཁས་གྲུབ་རྩ་མས་བསྐྱགས་བརྗོད་
མཛད། མཆོན་སྟན་ཆེ་ལ་ངེས་པ་དོན་གྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་གཙང་སྦད་ལུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་དང་། མཆོད་རྟེན་དང་། དགོན་པ་དང་རི་བོ་དང་
སོགས་པལ་མོ་ཆེའི་བརྒྱུད་པའི་བྱངས་ནི་གཙང་ལུལ་སེལ་དགོན་འདི་ཡིན་ཞིང་། དགོན་འདིར་
གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ཆོས་ར་དང་། སྐབ་ཤུ་སོགས་སྤྱོད་ནི་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་ཡོད་ལ། དགོན་
པའི་གདན་སའི་བྲི་འཛིན་ནི་མ་ཤུལ་དང་ས་མགོ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་བླ་རབས་ནམས་ཡིན་ཞིང་།
གཞན་སྟོ་འཛི་དང་། གོས་ཅ་དང་། རྩ་མ་བ་དང་། རྩུ་ཤུལ་ཏེ་བླ་ཁག་བཞི་ཙམ་མཆིས། སྐབ་འཕྲིན་
རྩས་མཆོད་ཀྱི་སྟོར་ལ། མཆུ་ཁྱབ་ར་དཔུན་བཅའ་ཆེན་མོ་དང་། དཔོ་ཁྱབ་ར་གནམ་ཆོས་སྟོན་
འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩེགས་ཆེན་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། བཀ་པ་ཁྱབ་ར་སྐྱ་གསུམ་སྐབ་པ་
དང་། སྟོན་ཁྱབ་ར་མི་སྐྱ་པོ་མོ་དང་བཅས་པས་རྒྱུད་གནས་དང་ཞིང་སྐབ་དང་། རྩུ་སྟོན་ཁྱབ་རའི་
དབྱར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གསང་འདུས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཆོས་བཅུའི་སྐབ་པ་འཆམ་དང་བཅས་པ་དང་།
ཆོས་བཅོ་ལྷ་ནས་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཐུག་ལེན་དབྱར་གནས་དང་། བྱམས་སྟོན་ཁྱབ་ར་ཤོག་
ཁ་སོ་སོའི་སྤྱི་མགོན་དང་། སང་གདོང་རྒྱུ་སྟོན་སོགས་སྐྱ་རིམ་གང་འོས་བཅས་སྐབ་འཕྲིན་རྩས་
མཆོད་ནམས་དཔལ་ལུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཐུག་བཞེས་དང་མཐུན་པར་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རྩས་
རྒྱན་རྩུ་སྟོག་པ་ཐོས་བསམ་དང་། སྟོན་བ་བསམ་གཏན་གྱི་བཞི་བ་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་སྤེ་བཤད་ཤུ་
དང་། སྐབ་ཤུ་སོགས་ལེགས་པར་ཡོད་ཅིང་། ད་ལྟ་དགོན་སྤེ་འདི་ཉིད་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བས་
འཛིན་སྟོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་དར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པའོ།

གཙང་ར་ཉོར་དགོན་པ།

༥ གཙང་ར་ཉོར་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྒྲུབ་བཟླ་ཤིས་འཕེལ་རྒྱས་གླིང་ནི། སྤར་གྱི་
ལག་བཟང་དུག་གི་ཡ་གྲུལ། གཙང་འདོ་བ་ཁལ་བཀལ་སྤར་གྱི་ལག་ཁྱེས་གྲགས་པའི་གཙང་ཁོག་
སྟོད་རུ་ཡོད་ལ། ར་ཉོར་ཞེས་པ་སོག་སྐད་དེ་བྲག་ཐོག་གི་ཉོར་གྱི་དགོན་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱེས་མིང་
ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། དགོན་པའི་མཆན་ལ་ཡི་གེ་རྣམས་སྟུ་རག་ཉོར་དང་། ར་ཉོར་དང་། ར་ཉོར་
དང་། རྩང་ར་ཉོར་དགོན་དང་། གཙང་ར་ཉོར་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྒྲུབ་བཟླ་ཤིས་འཕེལ་
རྒྱས་གླིང་དང་། བཟླ་ཤིས་ལྷང་རིགས་འཆི་མེད་དགའ་བའི་ཆལ་དང་། ར་འོབས་དང་། ར་ཡོབ་
སོགས་འབྲི་སྟོལ་རུ་མ་མཆིས། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། དེ་
ནས་རྟིང་མ་པར་གྱུར་ཅིང་། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སོག་དམག་གིས་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་ས་སྒྲུ་
བར་བསྐྱར་བས་ས་སྒྲུ་དོར་བའི་སྤྱོད་ནས་སྤྱོད་ཆོས་སོགས་གཏོང་སྟོལ་བྱུང་བེད། ཕྱིས་སྟུ་འཇང་
སྐད་ཚུལ་བྲིམས་རྩི་རྩེས་དགོན་སྡེ་འདི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་རུ་བསྐྱར། དེ་
རྩེས་ར་ཉོར་མཆོག་སྒྲུལ་འཇམ་དབྱངས་གྲུབ་པའི་དབང་པོས་རྩོགས་ཆེན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་རུ་
བསྐྱར། རུས་འབྱུར་སྐབས་དགོན་པ་འདུས་སྡེ་བཅས་མང་མེད་རུ་བཞག། སྤྱི་ལོ་1983 ལོར་བརྟན་
པ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སྟུ་ཡང་བསྐྱར་གསོས་པའོ།

དེས་ན་དགོན་འདིའི་གདན་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐོག་མར་བོན་གྱི་སྤྱོད་རབས་རྣམས་དང་།
དེ་རྩེས་རྟིང་མ་དང་ས་སྒྲུའི་སྤྱོད་རབས་སོགས་བཅི་དགོས་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། གོང་མ་ཆན་ལྷང་གི་
དབུ་སྤྱོད་ཐོབ་ཅན་མཁས་གྲུབ་དབང་པོ་རྩེ་འཇང་སྐད་ཚུལ་བྲིམས་རྩི་རྩེས་གདན་ས་ཆོས་བརྒྱད་
དཔལ་ཡུལ་པའི་རང་ལྷགས་གཙང་སང་རུ་བསྐྱུངས་པས་རྩེ་འདི་པ་ནས་གདན་རབས་ཀྱི་དབུ་
འཛིན་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ནི་འཇང་སྐད་ཚུལ་བྲིམས་རྩི་རྩེ་ཡིན་ལ། འདིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་བརྗོད་པ་སྐབས་སྟུ་བབས་གྱང་། གོང་རུ་སྟོས་བེན་པས་སྤར་མི་སྟོོོ།

ཟེར་སྟོས་སྟུ་རྩེ་འདིའི་སྒྲུ་རིང་ལ་འཇང་སྐད་དགོན་པར་ཤར་རྒྱལ་མོ་རྩང་གི་སྤྱ་རྒྱན་

མང་དུ་བྱུང་བ་བྱ་དགོན་ར་ཉོར་དང་མདོ་མང་གཉིས་ལ་གྲུ་རྒྱ་དུ་བསྐྱོས་ཤིང་། དེ་ནས་བཟུང་
ར་ཉོར་ལ་རྒྱལ་རོང་ནས་གྲུ་རྒྱ་ལོང་བའི་སྒོ་ལ་དེ་བྱུང་བ་དང་། ར་ཉོར་དགོན་པ་འདི་འཇང་སྤང་
དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་པར་བཤད་དོ། གདན་རབས་གཉིས་པ་འཇང་སྤང་སྤྲུལ་བསོད་ནམས་
འཕྱར་མེད་དང་། གདན་རབས་གསུམ་པ་འཇང་སྤང་སྤྲུལ་བསོད་ནམས་འཕམ་དང་། གདན་
རབས་བཞི་པ་སྤྲུལ་བསོད་ནམས་དཔལ་མཆོག་ནམས་ཀྱིས་གདན་ས་བསྐྱུངས་མོད། རྣམ་ཐར་
མི་གསལ་ལོ།

གདན་རབས་ལྔ་པ་དག་སྐྱེ་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ནི། དག་ཡི་བྱིས་
རྒྱུད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་བྱ་ཆེར་གསན། ར་ཉོར་དགོན་གྱི་གདན་
སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏི་གདུལ་བྱ་བསྐྱུངས། ར་ཉོར་སྐབ་ལྷ་རྩ་ཆོ་དང་སྐབ་པ་སྟོམས་པར་མཛད་དོ།

གདན་རབས་དྲུག་པ་དག་སྐྱེ་ཆུང་ཀམ་བྱ་མཆོ་ནི། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་མཉེས་པ་གསུམ་
ཀྱིས་བསྟེན་ཅིང་རྟོགས་པ་མཐོན་པོར་གྱུར། སྤུལ་པའི་གཏིར་འབྲིན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་བཤད་ལ།
རལ་གྱི་སོགས་རྣམས་གཏིར་དུ་མ་ཡང་སྤྱན་དྲངས། ར་ཉོར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏི་
བསྟན་པ་བསྐྱུངས་མོད། རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་ར་ཉོར་སྤྲུལ་བྱ་མཆོ་དང་། གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འཇང་སྤང་
དཔལ་འབྱོར་དང་། གདན་རབས་དགུ་པ་སྤྲུལ་མ་འཛིགས་མེད་རྡོ་རྗེ་དང་། གདན་རབས་བརྒྱུ་པ་
དག་རྒྱལ་སྤྲུལ་བཅས་ཀྱིས་དགོན་སྡེ་འདི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ལྟར་བསྐྱུངས་
མོད། རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལ། ཉམས་ལེན་ནི་གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རང་ཆོས་ལྔ་དང་།
སྐྱེ་གསུམ་སྐབ་པ་སོགས་དཔལ་ལྷན་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གཙོ་བོར་བསྐྱུངས་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་སུ་
དངོས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་ར་ཉོར་སྐྱེ་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་ནི། རབ་
ཆོས་ལྷགས་འབྱུག་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1880 ལོར་རྟེ་ཁོག་དུ་ཡབ་དག་གཡུང་རྒྱུད་རབ་བརྟན་དང་། ལུམ་ཁྲ་
སྡེ་བཟའ་སྤྲན་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྩ་བུ་ར་སྤུལ་སྐྱེ་པ་སྤྲུལ་བའི་ཆེན་བཟང་པོ་དང་།

མཁན་པོ་གཞན་དགའ་དང་། བླ་མ་དཀར་སྐྱལ་སྐྱེས་པའི་གསུམ་པ་དང་། ཨ་མ་དོ་དགེ་བཤེས་
འཇམ་དཔལ་རོལ་བའི་སློ་གྲོས་དང་། ཨ་འཛོམས་འབྲུག་པ་འགོ་འདུལ་དཔལ་པོ་རྗེ་མོགས་
བཤེས་གཉིན་དུ་མ་ལས་མདོ་མཁས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེར་གསན། ར་རྟོར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་
ཁྱར་བཞེས་ཏེ་གདུལ་བྱ་བསྐྱབས། གསུང་ཆོས་ལ་བཀའ་བརྒྱད་ནམ་བཤད་མོགས་པོ་ཏི་གཉིས་
ཅམ་བཞུགས། མཐར་དབྱེད་གྲངས་ང་གསུམ་པ་རབ་རྒྱལ་ཆུ་སྒེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1932ལོར་སྐྱེས་གཤེགས་སོ།

རྗེ་འདི་ཡིས་རྗེ་ལྷ་ར་སྐྱལ་སྐྱེས་ཅན་གྱི་སྐྱ་མར་བཟུང་བ་ཡིན་མོད། དེའི་དབང་གིས་
ཆོས་བརྒྱད་རྗེ་གས་ཆེན་པར་བསྐྱར་དགོས་བྱུང་བ་ཡིན་མི་སྲིད་མོད། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་ཅི་ཞིག་ལ་
འབྲད་པ་ཆ་མ་འཆལ་ཡང་ཁོང་གིས་དགོན་འདིའི་ཆོས་རྒྱད་རྗེ་གས་ཆེན་པར་བསྐྱར་ནས་སྤྱིང་
ཐིག་གི་ཆོ་ག་མང་པོའི་སྐྱབ་པ་བཅུགས་ཤིང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་དང་སློམ་ཆོས་ནམས་
བསྐྱར་བ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་བདག་ཅག་གིས་ན་ཐོས་ཅམ་ལས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དེ་ལ་རྒྱས་
མེད་ལ། འདི་ཅམ་ནི་སློན་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བགྱིས་
ཏེ་བཀོད་པ་ལགས་ཤིང་། དེ་ཕན་ལོ་རྒྱུས་ཨེ་རེག་གི་སྦྱར་བ་མ་བགྱིས་ལ་རེག་པའི་རེ་བ་དང་
འདོད་པ་ཡང་སྦྱིས་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་འདི་མན་གྱི་བྱུང་བ་ནི་བརྗོད་པའི་ངལ་བ་མི་བྱའོ།

ཡིད་དྲངས་དགོན་པ།

༥ ཡིད་དྲངས་དགོན་གསང་མཁས་རབ་བཞུན་སྤྱིང་ནི། མདོ་ཁམས་སྤྱང་གྱི་ཆར་རྒྱལ་མོ་
ཆ་བ་རོང་གི་ཁོངས་གཏོགས་གཙང་རོང་ཨ་ཁོ་ར་ཞེས་པའི་སྡེ་བའི་ས་ཆ་རུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་
ལ་ཡིད་དྲངས་དགོན་དང་། ཡིད་དྲུང་དགོན་ཞེས་གྲིས་པ་མཐོང་ངོ་།

ཐོག་མར་ཡིད་དྲངས་སྐྱ་མ་ཆང་ངམ་དཔོན་པོ་ཆང་གི་སྐུ་དོན་གྲུབ་ཅེས་པས་ཕྱག་
བཏབ། ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་སྐྱ་མ་དོན་གྲུབ་ནི་ཡབ་བསོད་ནམས་མགོན་པོ་དང་། དུམ་བདེ་སྤྱིང་
སློལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་ཡིད་དྲངས་ཆང་དུ་འབྱུངས། དེ་དུས་ཡུལ་འདིར་པོན་ཆོས་ཀྱི་སློལ་རྒྱན་
དར་བས་ཁོང་ཡང་གཡུང་དྲུང་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེར་བའི་པོན་པོའི་དགོན་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་

བོན་པོའི་ཆོས་སྐྱོར་ཞུགས། བོན་གྱི་སྤྲུལ་མར་གྱུར་ཅིང་བོན་པོའི་ཆོ་གར་རང་བྱུང་ཆུད་པའི་བོན་
མཁས་པ་ཞིག་ལགས། བོན་དགོན་དེས་དམར་མཚོད་བྱེད་པ་ལ་མ་བཟོད་པར་བོན་ཆོས་ལས་སྒོ་
ལྡོག་ནས་བོན་སྤྲུལ་གཡང་རྩུང་བསམ་གཏན་ཆེ་བ་ཟེར་བ་སོགས་ལ་བོན་ཆོས་བན་ཆོས་ལ་བརྒྱུར་
བའི་གྲོས་མོལ་བགྱིས། གཡུང་རྩུང་བསམ་གཏན་བོན་ལ་ཞེན་ཆེ་བས་མོས་པ་མ་བྱུང་།

དེ་ནས་དོན་གྲུབ་བོན་དགོན་དང་བྲལ་ནས་རྟིང་མ་དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་འཛིན་
གཙང་མདའ་དགོན་པ་རུ་བྱོན། གཙང་མདའ་དོ་རྩེ་ཐར་ཙ་བའི་སྤྲུལ་མར་བསྟེན། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩུང་
རུ་གནས་ཆོས་སྐྱོར་འགོ་དང་། ཙ་ཆུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སྟེ་རི་ཆོས་
གསུམ་དང་། ཉན་ཆོས་ལྡ་དང་། གནས་ཆོས་དང་། རྩ་སྤྱིང་པའི་ཟབ་གཏེར་དང་། དགོངས་
འདུས་དང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོར་དང་། བཤོ་དང་རྒྱ་འབྲུལ་སོགས་རིང་བརྒྱུད་བཀའ་མ་
དང་ཉེ་བརྒྱུད་གཏེར་མའི་ཆོས་སྐྱོར་མཐའ་དག་གི་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་ལེགས་པར་གསན། ཆོ་
གའི་ཕྱག་བཞེས་དག་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་སྦྱངས་ཏེ་ལོ་རུ་མར་གཙང་མདའ་
དགོན་རུ་ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་པ་གནང་ངོ་།།

སྤྲུལ་གཙང་མདའ་དོ་རྩེ་ཐར་གྱིས་ཁྱོད་པ་ལྷན་ཡིད་རྒྱངས་སུ་བྱོན་ལ། ཆོས་སྤེལ་ཞིག་ཐོབ་
ལ་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་སྤེལ་དང་། གསང་སྤགས་ལས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་སྦྱིས་བུ་ཤ་རྟག་
འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པས་པ་ལྷན་རུ་བྱོན། གཡུང་རྩུང་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ངམ་སྤྲུལ་དར་དགོན་རུ་
གནས་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོར་སྤེལ་ཞིང་བན་བོན་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་གཞི་ཞིག་རུ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་
མཁས་མཛད། རིམ་བཞིན་བན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས་རྩེ་ཆེར་སོང་ནས་བོན་པོ་གྲུ་བ་བཅུ་དྲུག་མ་
གཏོགས་མ་ལུས་པར་ས་གཞན་རུ་སོང་བ། ད་ལྟའི་མདོ་ཆེན་ཨ་ཁོར་དང་། རྟེ་ཁོག་གོང་ལྷན་སྤེལ་
བ་རྣམས་བོན་སྤེལ་དར་དགོན་གྱི་གྲུ་རྒྱུན་གྱི་སྤེལ་པའི་ངག་སྐྱོས་འདུག། སྤྲུལ་དོན་གྲུབ་
གྱིས་བན་དའི་ཆོས་སྤེལ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་རུ་བཞེངས། བོན་གྱི་རྟེན་རྣམས་
མེད་པར་བྱས། ལྷན་རུ་དགོན་མཚོག་གི་རྟེན་བཅུགས། མི་ལམ་རུ་རྩེ་བཅུན་སྐྱོལ་མ་དང་། སྦྱན་
རས་གཟིགས་དང་། གུ་རུ་པ་སྤྲུལ་འབྱུང་གནས་གྱིས་ཞལ་གཟིགས། དགོན་པའི་རྒྱབ་རི་དེ་ཨོ་རྒྱུན་གྱི་

སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་པ་སྤྲུལ་རྒྱ་རའི་ཕྱག་རྒྱུ་དང་། བཀའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་ཞབས་རྒྱུ་
ཡོད་པའི་གྲུ་རུའི་རྒྱ་ལྷུལ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་རི་བྱང་འཕགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་
ལ་སངས་རྒྱལ་སྤྲུལ་སྤྲོད་དང་། རྒྱུ་ལྷུལ་པའི་གནས་རི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། བཀའ་སྤྲུང་མ་
གཟུང་དམ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་སྤེལ་གསར་བཞེངས་ལ་བྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་བར་ཆད་དང་འགལ་
རྒྱུ་བསལ་ནས་མཐར་ཕྱིན་པའི་མི་ལམ་ལྟར་བསྟན། དེ་ནས་རྩ་བའི་སྤྲོད་མ་གཙང་མདའ་དོ་རྒྱུ་
ཐར་གདན་དྲངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་ལ་རབ་གནས་མཛད་པར་བསྐྱུལ། རབ་
གནས་སྐབས་སུ་ནམ་མཁའ་ལ་འོད་ཟེར་དོ་མཆོར་བའི་རྟགས་མཆོན་བྱུང་བས་སྤྲོད་མ་དོན་གྱི་
འོད་ཟེར་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དཔོན་མིང་ལ་ཡིད་དྲངས་གསང་སྤྲུགས་རབ་བརྟན་སྤྲིང་ཞེས་
བཏགས། འབངས་ལྷ་སྤེལ་རྒྱུ་རིམ་བཞིན་རྩ་བོན་ལམ་ནས་ཆོས་ལམ་རྩ་དྲངས། དེ་བྱིར་
གདན་རབས་དང་པོ་དཔོན་པོ་དོན་གྱི་འོད་ཟེར་ཡིན་ནོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་དཔོན་སྤྲོད་པ་གྲུ་ཤིས་འོད་ཟེར་ནི། ཡིད་དྲངས་དཔོན་རྒྱུད་རྩ་
འབྲུངས། དོན་གྱི་འོད་ཟེར་སོགས་ལས་གདམས་ངག་རྒྱུ་པར་གསན། གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་
བསྐྱེད། དགེ་འདུན་པ་ཡང་སྤྲོད་ལས་རྒྱུ་མང་རྩ་འདུས། གསོ་རིག་ལ་མཁས་ཤིང་ཡུལ་དེར་སྤྲོ་
ནད་དང་གཉན་རིམས་བྱུང་བ་སེལ་བར་མཛད་པས་སྤྲོད་གསུམ་རྒྱས། གཞན་དོན་གྱི་འཕྲིན་ལས་
ཤིན་རྩ་རྒྱས་སོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་དཔོན་སྤྲོད་ནམ་མཁའ་བསམ་གྱི་ནི། ཡང་ཡིད་དྲངས་དཔོན་
རྒྱུད་རྩ་འབྲུངས། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་མཛད། དཔོན་པའི་གདན་ས་བསྐྱུངས། ཐོན་ལུགས་གར་
འཆམ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཐོན་གྱི་ཆོ་ག་རྒྱལ་བསྐྱབས་སོ། །གདན་རབས་བཞི་པ་དཔོན་མཆོག་
མཐའ་ཡས་ཡིན་མོད་མཛད་པ་མི་གསལ་ལོ།

གདན་རབས་ལྔ་པ་དཔོན་སྤྲོད་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡིད་དྲངས་དཔོན་རྒྱུད་རྩ་འབྲུངས།
ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་མཛད། མགོ་ལོག་དང་། རྒྱ་ཆེན་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྩ་མར་ཕེབས། མཛད་འཕྲིན་
རབ་རྩ་རྒྱས། སྤྲོད་འདུ་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད། ཐོན་ལུགས་གྱི་འཆམ་དྲི་བཅན་ཤ་མགོ་ཅན་ལ་ཡུལ་སྤེལ་

ལ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བས་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཤ་བ་ཉིས་འཆས་དང་། རྒྱུ་འཆས་ཞེས་པའི་སྒར་ལ་
འབྱུར་བ་བཏང་བའི་ལུགས་སྒོལ་དེ་མ་གཏོགས་པོན་ལུགས་ཀྱི་འཆས་ནམས་བསྐྱབས། དཔལ་
ལྷན་བའི་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་བསྐྱངས་ཏེ་བསྟན་དགོན་དང་འགྲོ་དོན་ལ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་
མཛད་པ་དུ་མ་སྤྲོས་སོ།།

དེ་རྗེས་གདན་རབས་དུག་པ་དཔོན་སླ་ཀུན་བཟང་འབྱུར་མེད་ལྷ་བ་དང་སྐྱ་ཐོག་གཅིག་
དུ་བྱོན་པ་དང་། གདན་རབས་བདུན་པ་དཔོན་སླ་ཤེས་རབ་སློ་གྲོས་དུག་པ་དང་སྐྱ་ཐོག་གཅིག་
དུ་བྱོན་པ་དང་། གདན་རབས་བརྒྱད་པ་དཔོན་སླ་ཞོར་བུ་བསྟན་འཛིན་བྱོན། གདན་རབས་དགུ་
པ་དཔོན་སླ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་བྱོན་ལ་ཁོང་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་དང་སྐྱ་ཐོག་གཅིག་ཡིན་
པར་བཤད་དོ།།

གདན་རབས་བརྒྱ་པ་སླ་མ་བསོད་ནམས་འབྱུར་མེད། གདན་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་
དཔོན་སླ་ཐུབ་བསྟན། གདན་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་སྤུལ་སྤུ་ཀུན་བཟང་བདེ་ཆེན་རྒྱ་མཚོ། གདན་
རབས་དེ་གསུམ་པོ་ཡང་དུས་ཐོག་གཅིག་ལ་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ།།

གདན་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་དཔོན་པོ་སླ་མ་མཚན་ལེགས་ནི། ཡབ་ཡིད་དྲངས་སླ་མ་
ཚང་སྤུག་པོ་ལྗོང་གི་རྒྱུད་པ་དཔལ་ལྷན་མཁས་གྲུབ་ཉི་མ་དང་། ཡུམ་དར་བཟའ་ཚང་མོ་གཉིས་
ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་རྒྱལ་རྒྱ་རྟ་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1942 ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས། ཁོང་གི་ཁང་པོ་དམ་པ་ཀུན་མཆར་
དགོན་གྱི་སླ་མ་སློ་དཔལ་གྱིས་བྱིས་པ་འདི་ནི་གཞན་དང་མི་འདྲ་ཞེས་རྒྱན་དུ་གསུངས། དགུང་ལོ་
བརྒྱད་པ་ལ་དུང་དཀར་མཁན་པོ་དགོན་མཚན་སློ་གྲོས་ཡིད་དྲངས་དགོན་དུ་ཐེབས་དུས་ཀྱང་
བྱིས་པ་འདི་ནི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་འདོགས་མཁན་གཅིག་འོང་ངེས་གསུངས།
དགུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་སླ་མ་བསོད་ནམས་ལས་ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་ཀ་ཁ་དང་། དཔོན་པོ་ཐུབ་བསྟན་
ལས་ཆོས་སྦྱོང་དང་། ཀུན་མཆར་དགོན་གྱི་སླ་མ་སློ་དཔལ་ལས་ཐོས་གྲོལ་སོགས་རྒྱུ་ཆོག་ནམས་
བྱང་བར་བསྐྱབས། དཔོན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ལས་རྩིས་དཀར་ནག་གྱུང་བསྐྱབས།

དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་རི་བྱ་ཐང་ངམ་རི་ལྷེ་གསེར་ཐང་བདེ་ཆེན་སྤིང་དུ་གསེར་

རུང་དཀར་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་དགོན་སློ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཞུས། དེར་བཤད་གྲུབ་ཞུས་
ཏེ་མཁན་པོ་དགོན་སློ་དང་། མཁན་པོ་འཇམ་ཤེར་དང་། མཁན་པོ་འཇམ་སློ་དང་། མཁན་པོ་
ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་སོགས་གྱི་མཁུན་རུ་དཔལ་སྤུལ་སྒྲོན་འགྲོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་ལག་ལེན་
དང་། སྦྱོང་འཇུག་དང་། སྒྲུབ་གསུམ་དང་། ཚད་མ་དང་། དབུ་མ་དང་། སར་སྦྱོར་དང་། མཛོད་
དང་། འབྲུལ་བ་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་སོགས་བཀའ་པོད་རྣམས་ལ་ལོ་མང་ཐོས་བསམ་མཛད། རྣམ་
དཔྱད་ལེགས་པས་མཁན་པོ་རྣམས་གྱིས་བསྟོད་བསྐྱེད་གྱི་མེ་ཏོག་ཡང་ཡང་འཛོར། བོད་རྒྱལ་
འགྱུར་དང་། རིག་གསར་ཞེས་པའི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་བར་ཆད་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་
གསུམ་གྱི་གོ་སྐབས་འཕྲོག། མི་ནག་ཉེས་ཅན་རུ་བཟུང་སྟེ་ལོ་རུ་མའི་ཡུན་ལ་ལོ་བརྒྱལ་དཀའ་
ཆོགས་ཆེན་པོར་གྱུར། ཟླ་གྲུལ་ནས་སྤྱད་དེ་ཆོ་སྤང་ནོར་བུ་སྤྱན་གསུམ་གྱི་རི་མགོར་ལོ་བརྒྱ་
གསུམ་ལ་སྤྱགས་ཐོག་འཆོ་བར་མངགས་པས་མི་ཆོགས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་མེད་པར་བྱས་སོ།

དེ་ཆེན་ངན་གོགས་སུ་ཤར་ནས་ལྷ་རབ་འབྱམས་གྱི་བསྟེན་སྦྱོར་མཛོད་པས་དག་པའི་
སྤང་བ་ལ་ཨོ་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་མཇལ་བ་སོགས་བསྟེན་སྦྱོར་གྱི་ཉམས་མཚན་བྱུང་ཞིང་།
བཀའ་སྤྱད་མ་གཟུང་དམ་གསུམ་ཡང་ལྷན་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་རུ་འགྲོགས་པར་གྱུར། དེ་ནས་
འགྲིག་ལམ་ཅུང་སྟོད་ནས་རང་དབང་ཅུང་ཅམ་ཡོད་སྐབས་རྒྱལ་རྩོད་ཐུགས་ཆེན་དགོན་རུ་བྱོན་
ནས་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་གོལ་གྱི་མཁུན་རུ་འབུམ་ལའི་གསོག་སྦྱོང་སྒྲུབ་གི་ཡུན་ཅམ་ལ་བྱས། བསྟན་པ་
བསྐྱར་དར་ལ་ཡིད་དྲངས་དགོན་རུ་ཕེབས། སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་རུ་མཚམས་ལ་བཞུགས། ཐོ་རིངས་ལ་
ཆི་ལམ་རུ་སྤྱགས་གྱི་སྤྱང་མ་དང་། བྱ་རོག་གདོང་ཅན་དང་། དམ་ཅན་རྩོུ་ཆེ་ལེགས་པ་གསུམ་
གྱིས་ལྷང་བསྟན་པ་ལྟར། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་རུ་ཕེབས། མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱུ་མ་ལས་སྒྲོམ་གསུམ་རྣམ་
ངེས་གསན།

གསེར་ཐོངས་སྤྱོད་མ་རུང་རུ་ཕེབས། ཆོས་རྒྱུ་དམ་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཛིགས་མེད་
སྤྱན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་གྱི་ཞབས་རུལ་སྤྱི་བོར་སྤངས། རྒྱལ་འཁོར་དབང་མོ་ཆེ་དང་། འཇམ་
དཔལ་རྒྱུད་ལྷགས་གྱི་དབང་། གར་དབང་ལྷ་དབྱུ། བཀའ་ཡོངས་རྩོགས་འབྲས་པའི་དབང་ལྷང་

སོགས་ཞུས། ལྷ་མའི་མདུན་དུ་བྲིད་ཡིག་སངས་རྒྱལ་ལག་སྟོར་དང་། མན་ངག་ལྟ་བུར་། གསང་
སྟོང་སྟོགས་བཅུ་ལྟ་སེལ། མཛོད་ལྡེ། རྩེ་བཅུན་སྟོང་ཐིག། ཡེ་ཤེས་ལྷ་མ་སོགས་ལྟ་མིན་གྱི་
ཆོས་སྟོར་དུ་མ་དང་། རྒྱལ་སྤྲུལ་ལག་ལེན་དང་། དཔལ་ལྷན་སྟོན་འགྲོ། འདུལ་བ་མེ་ཏོག་བྲིང་
རྒྱད། དབུ་པར་འདུལ་མངོན་ཆད་མ། རྩལ་བྲིམས་བསྟོད་པ་སོགས་ལྟ་མོང་གི་ཆོས་སྟོར་རྣམས་
ཐོས་བསམ་མཐའ་ཆོད་པ་བགྱིས།

གཙང་མདའ་ལྷན་སྟེ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོ་ལས་སེམས་རྩི་མཛུབ་རྒྱལ་དང་། རྟོགས་
ལྟ་ཆུན་པོ་དང་། ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན་སོགས་མན་ངག་སྟོང་པོའི་ཡང་ཞུན་མང་པོ་
གསན། ལྷ་རྩང་ཆོས་སྟོར་དུ་བསྟེན་པར་རྟོགས། ཆོས་རྩེ་ལྷ་མས་ཀྱང་ཐུགས་ཚིག་ཆེ་བའི་སྟོབ་མར་
ལྟར། དཔོན་པའི་གྲ་འབངས་གཉིས་ཀའི་རེ་བ་ལྟར་ཡིད་དྲངས་དཔོན་དུ་ཐེབས། དཔོན་པ་བདག་
སྟོང་གིས་ཉམས་པ་སྤྲར་གསོ་དང་། མ་ཉམས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་ཐད་ཐུགས་ཁུར་དང་
སྟེ་ཁུར་རྒྱ་ཆེན་བཞེས། ལོ་རེ་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་བྲིད་སོགས་ཟབ་ཆོས་
མཐའ་ལས་པ་གསུངས། རྒྱབ་གྲུ་གསར་དུ་བཅུགས་ཏེ་ལོ་འདི་པོར་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བ་ཀུན་
ལྟོས་དང་། ཞིང་རྒྱབ། ཐོས་གྲོལ་རྒྱབ་མཛོད། དབུ་གཏོར། ལུར་པ་རྒྱབ་ཆེན། སང་གཏོར་རྒྱབ་པ།
མཔོན་པོའི་རྒྱབ་པ་སོགས་དུས་མཛོད་རྣམས་སྤར་ལས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོར་བཏང་ངོ་།

གཙུག་ལག་ཁང་བརྒྱུར་གསོ་དང་། དཔལ་ལྷན་བའི་ཐུག་སྟོས་བཟང་པོ་ལྷ་མ་བརྒྱད་
པའི་ཐུག་བཞེས་སོགས་མི་ཉམས་པར་སྟོང་བ་ལ་ཐུགས་ཁུར་ལྷ་ན་མེད་པ་བཞེས། ལྷ་མ་མི་ཀུན་
ལ་རི་རྒྱ་དང་རྒྱང་རྒྱ་བཞུམས་ཤིང་དགེ་བའི་སྟོས་བཟང་བཞག། གསེར་ཐང་བདེ་ཆེན་སྟོང་དུ་
མཁན་པོ་འཇམ་ལྷོས་བསྐྱལ་བ་ལྟར་དཔོན་པ་བདག་གཉེར་དང་། དཔོན་བཞི་ལྟར་འདུས་གྱི་
དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་པོ་ལོ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཞིང་རྒྱབ་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་། བག་
བྱ་སུམ་ཅུའི་ལྟ་ལ་སྟེ་སྤང་ཆེན་མོ་ཐོས་གྲོལ་ཆོགས་ཆེན་སོགས་གྱི་དབུ་འཛིན་མཛོད། ས་མོ་
པག་གི་ལོར་ས་ག་རྩེ་བའི་ཞིང་རྒྱབ་ཆེན་མོ་འཛོགས་སྐབས་ཆོགས་པ་ལ་ད་ལོ་ནི་བདག་གིས་
དབུ་འཛིན་གྱིས་འཛོག་པའི་ཞིང་རྒྱབ་ཆེས་མཐའ་མ་དེ་ཡིན་ཞེས་པའི་བྱི་མཐའ་གཟིགས་པའི་

ལུང་བསྟན་གནང་ངོ་། །རབ་རྒྱན་ས་པག་ལོའི་གོ་ལུན་ལྷ་བའི་ཆོས་བཅོ་ལྷ་ནས་སྤྱུ་ཅུང་བསྐྱངས།
སྤྱན་དང་རིམ་གྱོ་གང་བྱེད་ཀྱང་པན་པ་མེད། འཆི་རན་པ་ཡིན་གསུངས། རྒྱ་སྟོང་ལྷ་བའི་གནམ་
སྟོང་ལ་སྤྱུ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ། །སྤྱུ་གཏུང་ལས་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་བབས་པ་དང་། རིང་
བསྐལ་བྱང་བ་སོགས་གྲོལ་ཏྲགས་བྱང་འཕགས་མང་དུ་བྱུང་ངོ་།

ཡིད་དྲངས་དགོན་པ་ནི། ལྷ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་སྟོལ་ལ་དཔོན་པོ་དང་། དགེ་
བསྐྱོས་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བཞེས་ནས་དགོན་པ་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་ཆོས་སྡེ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་སྤྱལ་སྤྱུ་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་དང་། ལྷ་མ་འཕྲིན་ལས་རྩོ་རྩེ་གཉིས་
དང་། དཔོན་པོ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་ཀྱིས་དགོན་པ་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་དོ།

ཡིད་དྲངས་ལྷ་མ་ཆང་ལ་གྲུ་བའི་ལྟ་ཁང་རྩིང་པ་བྱིན་ལྷབས་ཅན་དང་། བྱང་རྟེན་སངས་
རྒྱས་འོད་སྤྱང་གི་གཙུག་རྟོར་རིང་བསྐལ་དང་། སྟོལ་མ་གསུང་འབྱོན་མའི་གསེར་སྤྱུ་སོགས་རྟེན་
བྱང་འཕགས་བཞུགས་ལ། ལྷ་མོར་གོང་གི་ལྷ་མ་འགའ་རེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤྱེགས་བཅ་
མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་དུས་འགྱུར་གྱིས་བསྐྱུགས་བྱིན་ཏོ། །རྒྱལ་རྩོད་སྟོགས་ལ་བཟོད་དུས་དགོན་
པ་སོགས་བྱུ་དགོན་ལྷ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་དུས་འགྱུར་གྱི་རྩིས་ནས་བཟོད་དུས་དགོན་པ་ཅམ་མ་
གཏོགས་གཞན་པ་དག་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་གྱུར་ཏོ།

ཀྱན་མཆར་དགོན་པ།

༥ ཀྱན་མཆར་དགོན་གསང་སྤགས་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། གཙང་ཁོག་སྤྱང་གྱི་གཙང་རྩོད་
གི་ཀྱུ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་ཀྱན་མཆར་དགོན་དང་། བི་ལྷ་དགོན་དང་། ཀྱན་
ཅ་དགོན་དང་། ཀྱུ་དགོན་དང་། ཀྱུ་དགོན་དང་། ཀྱུ་ཅར་དགོན་ཟེར་བ་སོགས་ཅི་རིགས་
བྱིས་མོད་ཐོག་མའི་མིང་གི་འབྱུང་ཁུངས་ནི། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ན་རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རྩོད་ནས་ཕྱིར་བོད་
དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་བར་གཙང་རྩོད་དུ་བྱོན། སྤྱུ་རི་སྤྱང་པ་ཞེས་པའི་དུད་བྱིས་དུ་ཉིན་ཤས་
བཞུགས་ཏེ་འཇམ་དཔལ་གྱི་དབང་དང་། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་གྱི་ལུང་རྣམས་གསུངས།

དབང་ལྷ་བ་ནམས་ཀྱིས་དབང་བླངས་པས་ཀླ་ཡུ་ཡུ་མི་ཕྱི་ཕྱི་ལྷོ་ མཁུ་ཡུ་མི་ཕྱི་ཕྱི་ལྷོ་ ཅིན་ཡུ་མི་
ཕྱི་ཕྱི་ལྷོ་ ཞེས་གསུངས་པ་ལ། མཇལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཡིན་ལྟར་བ་ལ་ཕྱི་ཕྱི་ནི་དབང་གི་
དོན་ཡིན་ཕྱིར་དབང་གནང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱན་གྱིས་ངོ་མཚར་གྱིས་ཕྱི་ཕྱི་གནང་འདུག་
ཅས་སྐྱེད་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དེ་ལ་ཕྱི་ཕྱི་ཞེས་འབོད། དེ་བྱུང་ཆག་ནས་ཀྱུ་དང་། ཀྱན་མཚར་
སོགས་སུ་འབོད་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

བེ་རོ་བྱོན་པའི་རུས་སུ་རྒྱལ་རོང་གི་ཡུལ་གྱུ་པལ་མོ་ཆེར་བོན་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བྱུང་པས་ས་
འདིར་ཡང་བོན་པའི་ལྷགས་སྒོལ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་རྗེས་ཀྱང་རུས་ཡུན་རིང་བོར་བོན་
ཆོས་སྦྱོང་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། ཀུ་ཐོག་དམ་པ་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལས་རྗེ་དེའི་སྐུ་
རུས་ཅམ་ནས་ཡུལ་འདིའི་སྐུ་བ་འགའ་རེ་ཀུ་ཐོག་དམོན་ཆེན་རུ་སྐུ་སར་བྱོན་པའི་སྒོལ་དར། བར་
སྐབས་ཤིག་ལ་རྒྱལ་སྐས་པ་བླ་བརྟུང་འདུལ་ཞེས་པ་ཀུ་ཐོག་རུ་སྐུ་སར་བྱོན། ལོ་བརྟུ་ཕྱག་ཅམ་ལ་
སྐུ་སར་མདོ་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་ལ་སྦྱངས་ཤིང་དབང་ལྷང་མང་རུ་གསན། རང་ཡུལ་རུ་བྱོན་
ནས་དིང་སང་གི་དམོན་པ་ཡོད་པའི་གནས་དེར་སྐྱབ་ཁང་སྦྱིལ་བུ་ཞིག་བསྐྱུན་ནས་སྐྱབ་པ་
ཉམས་ལེན་བྱས་པས་རི་ཁྲོད་ཅམ་རུ་གྱུར། པ་བླ་བརྟུང་འདུལ་སྐྱེ་ཆེར་ཉམས་ལེན་ལ་ཆེ་གཅིག་རུ་
བཞུགས་པས་དམོན་པ་འདེབས་པ་དང་། ཆོགས་པ་སྦྱོང་བའི་བྱང་བྱིང་དོན་རུ་མ་གཉེར་བར་
གྲགས། དེའི་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཁང་བུ་དེར་སྐྱབ་པ་བྱེད་མཁན་རྗེ་མང་རུ་སོང་སྟེ་བསམ་
གཏན་གྱི་ཁང་བུ་གཉིས་དང་གསུམ་སོགས་སུ་མཆེད། འ་བྱུ་དམོན་པར་སྦྱོས་བྱིན་པའི་སྐུ་རི་སྦྱང་
པའི་བླ་མ་མཁས་དབང་ཀམ་བཞུན་འཛིན་གྱིས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བར་བསྐྱར་ཏེ་ནང་ཆོས་
ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་། སྐྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་རིགས་ནམས་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་བཞེད་
སྒོལ་བཞིན་བརྟུགས་ཤིང་། འ་བྱུ་དམོན་དང་ཀྱན་མཚར་དམོན་གཉིས་གཅིག་རུ་བསྐྱེམས་པ་ནས་
ཆོས་སྟེ་ལེགས་ཤོས་ཤིག་གི་ནམ་པར་གྱུར། གཙུག་ལག་ཁང་དང་ནང་ཉེན་ཡང་མང་པོ་བཞེདས།
ཕྱོགས་ཀྱན་ནས་དགེ་འདུན་པ་འདུས་པས་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་གྱི་དམོན་པ་བརྟུ་གསུམ་ཅམ་གྱི་མ་
དམོན་རུ་གྱུར་བ་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།

རྒྱལ་སྤྱི་པ་ལྷོ་བུ་དང་འདྲེ་ཡང་བྱ་བ་ཏང་བ་རི་ཁྲོད་བཟུང་ནས་སྤྱོད་ཆོ་འདེལ་བ་ཞིག་
ལགས་པོ་དང་། རྟེན་དཀར་པོའི་ཚུལ་བཟུང་བས་གཏུང་རྒྱུད་བཟང་པོ་བྱུང་། དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཐུགས་སྤྱི་པ་དང་སྤྱོད་ཆོ་པ་ལྷོ་ཆོ་མཆོག་དང་། དེའི་སྤྱི་པ་བསྟན་འཛིན་འོད་གསལ་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་
འཛིན་པ་མེད་རྒྱུ་མཆོ་དང་། ལྷ་མ་ཐབས་མཁས་དང་། ཀམ་དབང་བྲག་དང་། ཀུན་བཟང་རྒྱལ་
མཆོན་དང་། ཆོས་དཔལ་དང་། ཚུལ་བྱིས་ཤོ་རྩེ་དང་། རིག་འཛིན་འོད་ཟེར་དང་། བསོད་ནམས་
རྩེ་རྩེ་དང་། རྒྱུ་མཆོ་དང་། ཆོ་དབང་མཆོག་གྲུབ་དང་། ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་དང་། རྒྱལ་མཆོན་དང་།
མཐུ་སྟོབས་དང་། བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་དང་། བསྟན་འཛིན་དང་། ཡིད་བཞིན་དང་།
མདོ་སྤྱི་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་ཉི་མ་འོད་ཟེར་དང་། རྟོན་གྲུབ་དང་། ཐུབ་པ་དང་། འཆི་མེད་བསྟན་
འཛིན་དང་། རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལྷ་མ་གྱུ་ལོ་འཛིན་བྱིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་བཟུང་བྱི་བསྟན་
པ་འཛིན་པའི་ལྷ་རབས་དུ་མ་བྱོན། བར་སྐབས་མདོ་སྤྱི་པ་ནས། ཉི་མ་འོད་ཟེར་དང་། ཡིད་
བཞིན་དང་། ཐུབ་པ་དང་། ཐུབ་བསྟན་ཏི་གཏུང་རབས་ལྷ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་ཁྲོ་སྤྱོད་ཐུགས་སྤྱོད་
ཆོན་པོ་ཡང་ཀུན་མཆོར་དགོན་པས་བདག་གཉེར་དང་། འབས་སྤྱོད་ཏིག་གཅིག་བཞུགས་པ་ཡིན་
པས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་ཀུན་ཆོང་ཞེས་པའི་བྱིས་རྒྱུད་ཅིག་སྤྱོད་བ་དེ་ཡང་ཀུན་མཆོར་དགོན་པས་
གཏུང་རབས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་འདུག་གོ།

གཏུང་རབས་དེ་དག་ལས། མཐུ་སྟོབས་ཟེར་བ་དེ་གཏིར་སྟོན་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་ས་གཏིར་
དང་། དགོངས་གཏིར་པལ་པའི་གཏིར་ཆོས་ཀྱང་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། ཀམ་དབང་བྲག་ནི་རྟོགས་
པ་མཐོན་པོ་ལྷག་ལྷས་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། མདོ་སྤྱི་པ་སྤྱོད་པ་མངའ་བ་ཞིག་ལགས་པས་དག་
སྤྱོད་གི་ཆོས་ལྷོ་སྤྱོད་ཆོག་དང་། ཞལ་གདམས་སྤྱོད་པ་མངའ་བ་མཆོས་པར་བཤད་དོ།

དེ་ལྟར་དགོན་པ་འདི་རེས་དར་རེས་རྒྱུད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་བོད་དུས་
འཁྱུར་གྱིས་དགོན་པ་གཞི་མེད་དུ་བྱས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་འདྲེ་ཁང་ནང་རྟེན་དང་བཅས་
པ་དང་། བཤད་བྲུ་དང་། རྒྱུ་སྤྱོད་རྣམས་གསར་བཞེངས་གྱིས་དགོན་པ་མང་ནས་གསོས། དགོ་
འདུན་པ་རྣམས་ལྷ་རྩེ་ཆོས་སྐར་སྤྱོད་པ་ལྷོ་སྤྱོད་པ་ལྷོ་སྤྱོད་པ་ལྷོ་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོ་གཞི་

བཞེད་སྒོལ་ནམས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཡུགས་ལྟར་བསྐྱངས་ནས་ད་ལྟ་བུ་ན་པ་དང་འགྲོ་བའི་ཕན་
བདེ་སྤེལ་ངང་ཅུང་དར་བཞིན་པ་ལོ།

གྲུབ་འཇར་དགོན་པ།

‡ གྲུབ་འཇར་དགོན་གསང་ཆེན་གཏིར་མཛོད་སྤིང་ནི། སྤང་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ཡུལ་གྱི་ཆ་
གཙང་རོང་གཤའ་གོ་སྡེ་བའི་གཡས་ཟུར་གཙང་རྒྱལ་མོ་རྩ་བྱུང་ཐང་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདི་
གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མར་བྲག་འཇར་གནས་སུ་ཡོད་པ་ལ། ཉེ་དུས་
སུ་གཙང་རྒྱལ་མོ་རྩ་བྱུང་ཐང་དུ་སྤོས། རབ་རྒྱལ་ས་ཁྱིའི་དུས་འགྱུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་མང་མེད་དུ་བཞག།
བུལ་པ་སྤྱོད་དར་ལ་བསྐྱར་དུ་གསོས།

དེ་ཡང་དགོན་འདིའི་ཐོག་མ་ནི་སེམས་སྡེ་དོ་རྩེ་བམ་པའི་བརྒྱུད་པ་སྤང་མི་པམ་མགོན་
པོའི་སློབ་མ་ངན་ལམ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་དང་། དེའི་སློབ་མ་བཟང་མེད་ཆེན་དབྱིག་སོགས་
གྱི་སློབ་བརྒྱུད་གྲུབ་ཆེན་བུལ་པ་འདི་ལོ་ལྟར་བཟང་མེད་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ཆུ་མོ་བྱ་ཡི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1573ལོ་ཡས་མས་སུ་ཡུལ་འདིར་ཕེབས། སྤང་གནས་ཤིག་བཙལ་བ་ལ་ཞོགས་པར་ཉི་མ་འཆར་སྤེ་
བ་དང་། དགུང་མོ་ཉི་མ་བཞུད་འཕྱི་བའི་ས་ཞིག་རྟེན། དེར་བཏུང་ཆུ་ཡོད་མེད་ཉེ་གནས་བུལ་
ཕྱིན། རྩར་སྤེབས་ཆོ། བྲག་ངོས་སུ་ཆུ་ཡི་ཐིག་པ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འཇག་གིན་འདུག་ཞུས་པས། དེ་
ནས་བཟུང་གནས་དེའི་མིང་ལ་བྲག་འཇག་ཅེས་འབོད་པ་བྱུང་། ཡུལ་སྤང་དུ་ཆུ་སོགས་འཇག་པ་
ལ་འཇར་ཞེས་བཞོད་པའི་དབང་གིས་བྲག་འཇར་ཞེས་འབོད། ཡང་ལ་ལས་ཆུའི་ཐིགས་པ་རྒྱན་
མི་ཆད་པར་ཡོད་པ་དེ་སྤང་མས་གྲུབ་ཉགས་ཀྱིས་བཏོན་པར་གོ་ནས་གྲུབ་ཉགས་ཀྱིས་བཏོན་པའི་
ཆུ་ཡི་ཐིགས་པ་ཆད་མེད་དུ་འཇག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བྱས་ཉི་གྲུབ་འཇག་དང་། གྲུབ་འཇར་ཅེས་
པའི་མིང་གིས་འབོད་པ་བྱུང་། གནས་དེ་ནི་འཇམ་དཔལ་གཤེན་རྩེ་གཤེད་གྱི་གནས་དང་། སྤོན་
ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན་དང་། རྒྱལ་མོ་བ་གཡུ་སྤྱོད་པོ། སྤང་མི་པམ་མགོན་པོ། ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་
དོ་རྩེ་སོགས་གྲུབ་བཞེས་ཀྱི་སྤྱིས་བྱ་དུ་མའི་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་

ཕྱིན་རྒྱལ་ས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། གྲུབ་ཆེན་བརྟན་འཛིན་ནོར་བུ་རྒྱལ་གནས་དེར་སྐྱེ་
མཆམས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་ནས་རྒྱལ་པ་མཛད་པས་གྲུབ་པ་ཐོབ། དགྲའ་གངས་བརྒྱ་དང་
བརྩ་གསུམ་ལ་བཞུགས་མཐར་རྒྱལ་ཕྱག་དེར་སྐྱེ་འོད་ལྷས་སུ་གཤེགས་སོ།།

ཕྱིས་སུ་ར་ཤེ་མཁར་ཆང་གི་བྲིམ་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས་པའི་མཁར་སྐ་རིན་ཆེན་གྲགས་པས་
མཆམས་ཁང་ཞིག་བཙུགས་ནས་སྐྱེ་མཆམས་ལ་བཞུགས། གྲུབ་པའི་མཐུ་ཐོབ་པས་ཡུལ་འདྲེ་མོ་
དང་། ཐེང་རང་ནམས་དམ་ལ་བཏགས་ནས་ལྷ་འདྲེ་བཙན་དུ་ཁོལ། རིམ་བཞིན་རི་ཁྲོད་པ་རྩེ་མང་
དུ་གྱུར་ནས་དགེ་འདུན་པའི་ཞེ་བྱང་། གནས་དེར་མདོ་སྐགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དར་བ་དང་། བཀའ་
གཏེར་གྱི་རྒྱལ་འཕྱིན་གྱི་བསྟེན་རྒྱལ་བྱང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་སུ་ཆོགས་རྒྱལ་བྱེད་སའི་འདུ་ཁང་
ཞིག་གི་གྲུབ་མཛད་དེ་དགོན་པ་ཞིག་གི་ཆང་བཙུགས་སོ།།

དེ་ནི་དགོན་པའི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་ལ་དགོན་པ་དངོས་ནི་རྩེ་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་
བའི་སྐུལ་པ་ལྷ་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་ཅིང་། གྲུབ་འཛུར་དགོན་གསང་ཆེན་
གཏེར་མཛོད་སྤྲིང་ཞེས་མཆོན་གསོལ། དེས་ན་ཕྱག་བཏབ་པ་པོ་གདན་རབས་དང་པོ་ལྷ་སྐྱེ་ནམ་
མཁའ་རིན་ཆེན་ནི། ཡབ་མགར་བའི་རྒྱུད་ཨ་ལེ་བསོད་གཏེར་དང་། ཡུམ་ལྷ་མོ་བཟེར་བ་གཉིས་ཀྱི་
སྐས་སུ་སྐྱེ་འབྲུངས། ཡབ་ལས་ཁྲོག་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྐྱབས། གསེར་ལྷ་ཙེ་དགོན་དུ་ཆོགས་
སུ་ཞུགས། གསེར་སྟོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ལས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་ཤིན་དུ་
མང་པོ་གསན། གཞན་པའི་ལྷ་ཙེ་དགོན་གྱི་དེ་དུས་ཀྱི་སྐ་མ་ནམས་ལས་ཀྱང་དཔལ་ཡུལ་བའི་
ཆོས་ཆོན་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་གསན། དཔལ་ཡུལ་པ་རྒྱ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ལས་ཀྱང་
གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་གདམས་པ་གང་མང་གསན་ཅིང་ཉམས་སུ་
སྒྲངས་པས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ།།

སྐར་བདག་གིས་པཎ་ཆེན་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་རྩེ་འདིས་ཁང་རྟ་འཛིགས་མེད་སྐལ་
བཟང་ལས་རིག་གནས་ལྷ་བྱང་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད་པར་བཤད་པ་ནི་ལྷ་ཙེ་རྒྱལ་ས་མགོན་སྐུལ་
སྐྱེ་སངས་ཁོས་མཛད་པའི་ལྷ་ཙེ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ལ་ཁུངས་བཅའ་མོད། ལོ་རྒྱུས་དེ་ལ་མི་

དག་པ་མང་ཞིང་། འདི་ཡང་ནོར་བ་ཡིན་འདུག་ལ། ལ་ལྷ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ནམ་ལབ་ལྷ་
ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ཞེས་པའི་མགོན་པོ་ཆོག་པ་དག་གི་ལྷ་བརྒྱད་གསུམ་གྱི་དེ་དང་རྩེ་འདི་
གཉིས་ནི་གང་ཟག་གཅིག་མ་ཡིན་ནོ།།

རབ་ཉི་ཚུ་སྟག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1722ལོར་དམ་པ་གོང་མའི་སྐུ་བ་གནས་གཙང་རོང་བྲག་
འཛར་རམ་གྲུབ་འཛར་གྱི་རི་ཁྲོད་དུ་ཐེབས། རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
དགོན་འདི་ཕྱག་བཏབ། ལྷན་གཙང་རོང་གི་དགོ་འདུན་གཞུག་གནས་དང་། གསར་དུ་བསྟན་ལ་
ཞུགས་ཆོད་བཅས་ལ་རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་བའི་སྤྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐུན་དགུ་སོགས་
མདོ་སྟགས་ཟབ་རྒྱས་གྱི་ཆོས་འཁོར་དུ་མ་བསྟོར། གཏེར་ཆེན་མ་ཉི་རྩུས་མཁའ་འགྲོ་བཏུད་
འདུལ་སེང་གདོང་མའི་གཏེར་ཆོས་གྱི་བདག་པོར་ལུང་གིས་བཟུང་། སེང་གདོང་མའི་གཏེར་
ཆོས་དེ་ཉམས་ལེན་གྱི་གཙུག་པོ་མཛད། སེང་ཉའི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་ལས་ས་ལམ་གྱི་
ཡོན་ཏན་མཐོན་པོར་གཤེགས། སེང་ཉའི་རྩ་རྒྱུད་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་མན་ངག་པོད་གཉིས་
ལྷགས་ཚུམ་མཛད་པར་གྲགས། སེང་གདོང་བཏུད་འདུལ་དྲག་མོའི་གདམས་པ་སྟོགས་བཅུར་
སྤེལ་བའི་བཀའ་བབས་ལྟ་བུར་གྱུར། གྲུབ་འཛར་དགོན་གཙུག་པོར་གྱུར་པའི་ཆོས་སྤེལ་དུ་མར་ནང་
རྒྱུད་སྤེལ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྟོར། མགོ་ལོག་དང་། རྩེ་འཛི་སྟེ་གསེར་དང་། རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་
ཁག་བཙོ་བརྒྱུད་དུ་བྱོན་དེ་གཏུལ་བྱའི་དོན་མཐའ་ཡས་པ་མཛད། ལྷ་ལྷ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་
གྱིས་ཕྱག་བཏབ་པའི་ཆོས་སྤེལ་ལ། རུ་བྱལ་དཔེན་དགོན་དང་། རྩེ་དགྲ་ལྷ་དཔེན་དགོན་དང་།
རྩ་ཉོར་བདེ་ཆེན་གྱང་ལྷས་དགོན་དང་། འབྲོང་རྫོང་དགོན་དང་། ཡག་མགོ་དགོན་སོགས་
དགོན་ལག་བཅུ་བཏུན་ཡོད་པར་གྲགས་ཞེས་གྲུབ་འཛར་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས་བཤད།
ཁོང་གཙང་རྩ་བྱང་ཐང་དུ་སྤྱིས་འོད་ལྷས་སུ་དེངས་པར་ཡང་གསུངས་སོ།།

གྲུབ་འཛར་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་དུ་ལྷ་ལྷ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་རབ་ཉི་ཚུ་བྱ་ལོ་སྟེ་
སྟེ་ལོ་1693ལོར་འབྲུངས་པར་བྱས་ནས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་རྒྱ་སྤེལ་ཉི་སྟེ་ལོ་1812ལོར་ཁོ་
སྐུ་བས་སྤྱགས་ཆེན་དགོན་པར་ལྷ་ལྷ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱིས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་སྐུ་བ་

བརྒྱུད་ཀྱི་བཟུན་པ་དར་བར་བྱས་ཏེ་རྩ་ཡབ་དཔལ་གྱི་རི་བོའི་ཅེ་འཆམ་འབྲབ། ཅེས་དང་། རྒྱ་
བྱ་ལོའི་རྒྱ་སྟོང་ཟླ་བའི་ཆོས་བཅུ་ཉེ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1813ལོར་སྤྱུ་ཡུས་མ་སྤངས་པར་མཁའ་སྤྱོད་འོག་མིན་
གྱི་ཞིང་དུ་གཤེགས་ཞེས་བྲིས་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན་ཁོང་རབ་ཏེ་རྒྱ་བྱ་ལ་འབྲུངས་པ་ཡིན་པར་
བཤད་པ་དག་ན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉེར་གཅིག་གི་ངོ་མཚྏ་བར་བཞུགས་ཡོད་དགོས་པས་དེ་
དག་མིན་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་ཕྱིར་དཔྱད་པར་བྱའོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤྲ་མ་མགོན་སྤྱང་ནི། ལྷ་ཅེ་དགོན་ལ་སྤྲ་བྲང་ཁག་ལྷ་སྟེ། གད་
མགོ་ཚང་དང་། གྲང་ཁང་ཚང་། ཀ་དགུ་ཚང་། ཁབ་བྲང་ཚང་། གྲང་ར་ཚང་ནམས་གྱི་ཡ་གྲལ་
ལྷ་ཅེ་ཁབ་བྲང་ཚང་ངམ་ཁ་འབྲོག་ཚང་དུ་སྤྱུ་འབྲུངས། ལྷ་སྤྲ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་དང་།
འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱི་ནམ་རྩལ་རིག་འཛིན་ཀམ་འོད་ཟེར་སོགས་སྤྱེས་ཆེན་དུ་མ་མཉེས་པ་
གསུམ་གྱིས་བརྟེན་ནས་དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་ཀྱི་ཆོས་ཚན་དག་གིས་གཙོའི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་དག་
མཐའ་ཡས་པ་གསན། རབ་བྱང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཡུག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1775ལོར་ལྷ་སྤྲ་མ་ནམ་
མཁའ་རིན་ཆེན་གྱི་བཀའ་བཞེན་གཙང་གྲུབ་འཛར་དགོན་གྱི་གདན་ས་བརྒྱུད་། སྤྲ་གྲུ་ཡོངས་ལ་
སྤྲུག་ནང་རྒྱུད་སྟེ་གསུམ་གྱི་ཟབ་ཆོས་དབང་ལྱང་དུ་མ་བསྐྱུལ་ཞིང་རྒྱལ་བཟུན་འཛིན་སྤྱོད་
སྟེལ་གསུམ་བྱས། དགེ་འདུན་པའི་འདུ་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་འཁོར་
ཁང་དུ་མ་བཞེངས། སྤར་པ་སྤྱུབ་སྤན་དང་། མགོན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱུབ་མཆོད་བཙུགས། མགོ་ཁྲའི་
ཆོས་ཉེར་གཅིག་ནས་དགུན་བཅའ་ཞེས་པ་བཟུན་འགོ་སྤྱིའི་རིམ་གྲོ་ལ། མགོན་པོ་དང་། གཤེན་
རྩེ་དང་། སྤར་པ་དང་། ཞི་ཁྲོ་བཅས་གསུང་སྟོལ་བཏོད། བྱག་རྩེས་གང་ཡོད་དགེ་འདུན་སྤྱི་ཡི་
ཐེབས་རྩར་བཞག། དད་ལྡན་གྱི་ལྷ་འབངས་ཡོངས་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་མཐར་སྤྱུ་
བྱ་ངན་ལས་འདས་སོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ཤེལ་སྤྱག་བཟུན་པ་དར་རྒྱས་ནི། ལྷ་ཅེ་སྤྱིད་ཁོག་ནས་སྤྱུ་འབྲུངས།
རྒྱལ་བའི་བཟུན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་། ལྷ་ཅེ་སྤྱུགས་ཀྱི་གྲུབ་བརྟེས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་སྤྲ་མར་
བཟུན་ནས་དབང་ལྱང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་གསན། གྲུབ་འཛར་དགོན་དུ་སྤྲ་མ་མགོན་སྤྱང་སོགས་

མཁའ་ཁྱབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ཆེན་ཏུ་མ་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་
གྱི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་གདམས་པ་གྲངས་མང་བཞིས། རབ་ཡིད་ལྷགས་ལྷག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1811ལོར་གྲུབ་འཇར་དགོན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་བཞུགས། རྒྱ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་
སྤགས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེལ་བར་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞིང་། གཏེར་ཆེན་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་ཟབ་གཏེར་
རྒྱབ་མཆོད་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ཆེད་བཅུགས་ཀྱི་ཕྱག་སྟོན་རྒྱས་པར་མཛད། ལྷ་མ་ཐུགས་མཆོག་
རྒྱ་མཆོན་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱུར། རྒྱ་ཆོས་རྒྱུད་ཏུ་དབེན་གནས་རྣམས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་
མཆོན་བཅུགས་མཐར་སྐྱེ་བུ་དན་ལས་འདས་པ་ན་གདུང་རིང་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་པའི་
མཛད་པ་བསྟན་ཏོ།

གདན་རབས་བཞི་པ་ལྷ་མ་ཐུགས་མཆོག་རྒྱ་མཆོན་གྱི་ ཉང་ཁབ་བྱང་ཚང་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས།
ཤེལ་ཕྱག་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་གྲུབ་བཞེས་དབང་ཕྱག་ཏུ་མའི་མདུན་ནས་སྤྱོད་གྲོལ་གྱི་
གདམས་ངག་མང་ཏུ་མཐོས། རབ་ཡིད་རྒྱ་སྤྱོད་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1812 ལོར་གྲུབ་འཇར་དགོན་ཏུ་བྱོན།
དགེ་འདུན་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར། མཆོམས་བསྟེན་རྒྱབ་དང་། ལྷ་སྤེལ་ཡོངས་
ལ་དགེ་རྒྱབ་སྤྱོད་སོགས་སྤྱང་དོར་གྱི་གནས་བསྟན་ཅིང་དགེ་བཅུའི་ཆོས་སྤེལ། ཆོགས་གསོག་
རྒྱབ་སྤྱོད་གི་དགེ་རྒྱལ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། མཐར་གྲུབ་འཇར་དགོན་ཏུ་ལུས་ལ་རྒྱན་གཞི་ཅི་ཡང་མེད་
པར་གཟུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་ལྔ་པ་ལྷ་མ་ཐུགས་དབང་ལྷན་གྱི་ ལྷ་ཅེ་ནམ་མཁའ་གྲགས་ལྷན་གྱི་སྤྱི་རྒྱལ་
ཏུ་དོས་བཟུང་། ལྷ་ཅེ་མཁའ་བཅེ་འོད་ཟེར་དང་། ལྷ་མ་ཐུགས་མཆོག་རྒྱ་མཆོན་སོགས་མཉེས་པ་
གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ནས་སྤྱོད་གྲོལ་མན་ངག་མང་པོ་གསན་པས་མཁའ་ཁྱབ་གཉིས་ལྷན་ཏུ་གྱུར།
རབ་ཡིད་མེ་བྱ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1837ལོར་གྲུབ་འཇར་དགོན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་བྱོན། དགེ་
འདུན་པ་ཡོངས་ལ་སྤགས་ནང་རྒྱུད་སྤེལ་གསུམ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཏེ་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་སྤྱོད་
སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ནས་དགོན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས། གཏེར་ཆེན་ཀམ་སྤྱོད་པའི་ཟབ་གཏེར་ཞི་
ཁྱོད་རྒྱབ་མཆོད་བཅུགས་སོ།

གདན་རབས་དྲུག་པ་ལྟ་ཅི་སྐྱེ་དཔོན་པན་ཀུན་གསལ་ནི། རྒྱུ་འཇམ་དཔལ་ནི། རྒྱུ་འཇམ་པན་དབང་ལྷན་སོགས་དམ་པའི་སྐྱེས་བུ་མང་པོ་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟོན་ནས་སྤྱོད་གྲོལ་གྱི་གདམས་ངག་རྒྱུ་འཇམ་པར་མཐོང་། རབ་ཆོས་ས་འབྲུག་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོ་1868ལོར་གྲུབ་འཇམ་དཔོན་གྱི་བསྟོན་བདག་ཏུ་བྱོན། རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོ་གའི་ཕྱག་བཞེས་དང་། ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྤྱན་སོགས་ནོར་འབྲུལ་མེད་པར་དམ་པ་གོང་མའི་ཞལ་རྒྱན་བཞེས་འཁོར་སློབ་རྣམས་ལ་གནང་། ཀུན་ཀྱང་མཆོམས་བསྟོན་སྐབས་ལ་བཙོན་པའི་སློབ་གདམས་ངག་ཉམས་བཞེས་ལ་བཀོད། མདོ་སྤྱལ་གྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མར་འཆད་ཉན་དང་སློབ་སྐབས་བྱས་མཐར་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བདུན་པ་ལྟ་ཅི་མཆོག་དབང་ཆེན་རྟ་མགིན་དམར་པོའི་རྣམ་ཐོལ་གྲུབ་ཆེན་པན་འཇམ་དཔལ་ནི། གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་མེད་གེ་དང་། རྒྱ་སྐྱེ་པན་རང་གྲོལ་སོགས་དང་གདུང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་གསེར་ལྟ་ཅི་དཔོན་པའི་ལྟ་འབངས་གསེར་རོང་ཉང་ཁོག་སྤེལ་བར་ཡབ་ཁབ་བྲང་གདུགས་དཀར་མགོན་དང་། ལུམ་རབ་རྒྱས་སྐྱེ་བོ་བཟའ་སངས་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་སྐྱེ་རབ་ཡིད་ས་ལྷན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོ་1859 ལོར་རོ་མཆར་བའི་ལྟས་བཅས་སྐྱེ་འབྲུངས། ལྟ་ཅི་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྐུལ་དུ་རོས་བཟུང་། ཉན་སོན་པ་ན་ཁུ་བོ་པན་ཀུན་གསལ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སློག་དང་ཆོས་སློང་འཕྲིན་ཆོག་རྣམས་ལ་བསྐྱབས། གྲུང་ཁང་སྐྱབས་མགོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལྷན་དང་། ལྷགས་གོང་གཏེར་ཆེན་ཁྲག་འཕྲང་བདུད་འཛོམ་སྤྱིང་པ། རྒྱ་དཔོན་པན་ཀུན་གསལ་སོགས་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟོན་ཅིང་ཟབ་མོ་གཙོད་གྱི་དབང་བྲིད་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཆོས་སློར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཟབ་གཏེར་མང་པོའི་དབང་ལྷང་མན་ངག་རྣམས་རྒྱུ་འཇམ་པར་མཐོང་། གཞན་ཡང་སྤྱུ་འབྲུར་མདོ་སྐྱེ་སེམས་གསུམ་ལ་ཉམས་བཞེས་མཛད་པས་རྟོགས་པ་བྲུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་འབྲུངས།

རབ་ཆོས་ལྷགས་སྐྱེ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོ་1890ལོར་གཙང་གྲུབ་འཇམ་དཔོན་གྱི་བསྟོན་པའི་བདག་པོར་བྱོན། དགོ་འདུན་འདུས་པ་རྒྱ་མཆོའི་དཔུས་སྐྱེ་བཀའ་གཏེར་གྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་དང་།

དཔལ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ་གི་ཕྱག་བཞེས་བཞེན་ཕྱིན་གསང་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐུན་
དགུ་སོགས་གསུངས་ནས་རྒྱལ་བཟུན་བཤད་སྟུང་ལས་གསུམ་གྱིས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱས།
གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟེང་ཁང་ནས་ཞི་ཁྲོའི་སྟུང་མཆོད་དང་། འོག་ཁང་དུ་ཕུར་སྟུང་སོགས་འཆོག་
པའི་དུས་མཆོད་རྣམས་གྱི་སྟོན་བཅུགས། ལྷ་ཅེ་ར་རྩལ་སྤྲུལ་རྟོགས་ལྷན་ནམ་མཁའ་འོད་གསལ་
དགོན་འདིར་གདན་དྲངས་ཤིང་ཟབ་ཆོས་ཞི་ཁྲོ་དགོངས་པ་རང་གྲོལ་གྱི་སྟུང་མཆོད་དང་། སྟུང་
མཆོངས་རྣམས་གྱི་ཕྱག་བཞེས་སྟུངས། གཞན་ཡང་སྤྲུལ་པ་དགོངས་འདུས་དང་། གནམ་ཆོས་དང་།
རྩྭ་རྣམས་གྱི་གཏིར་ཆོས་མང་པོ་དང་འབྲེལ་ནས་ཞི་འཆམ་དང་། ཁྲོ་འཆམ་དང་། རྩོམ་འཆམ་
སོགས་གར་འཆམ་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞེན་དར་སྟོན་མཛད།

སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་འཇམ་དཔལ་འདི་བ་ཁྲོ་རྒྱལ་རྟོ་མགིན་གྱི་སྟུང་པ་ཡིན་པར་སྟོན་ནས་དམ་པ་
དུ་མའི་ལུང་གིས་བསྟགས་མོད། གཏིར་ཆེན་ལས་རབ་སྤྱིང་པ་གཙང་རོང་དུ་བྱོན་སྐབས། བྱུང་
འཇར་དགོན་པ་མངལ་ཆོ་དབྱུ་ལྷ་ཕུད་ནས། དགོན་ཚུང་བྱ་སྦྱབས་འདྲ་བ་ན། ལྷ་རྟོ་མགིན་
དམར་པོའི་སྟུང་པ་དངོས་སུ་བཞུགས་འདུག་ཅི་འདྲའི་རོ་མཆར་ཆེ་བ་ལ་ཞེས་གསུངས་ཏི་གཏིར་
ཆེན་དེས་ཀྱང་སྤྲུལ་པ་འདི་རྟོ་མགིན་གྱི་རྣམ་འཕྲུལ་ཡིན་པར་བསྟགས། ཁོང་ནི་རྟོ་མགིན་སྟགས་པ་གོས་
དཀར་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་བཞུགས་མོད་མཐོ་ལ་སྟག་དོག་མེད་པས་གོང་མ་བཀྱར་ལ་མཁས་པ།
དམན་ལ་ང་རྒྱལ་མེད་པས་འོག་མ་སྦྱོང་ལ་མཁས་པ། ཅི་བདོག་ཆོས་མྱིར་གཏོང་བའི་འདོད་ཚུང་
ཆོག་ཤིས་ཆེ་བ། བྱུང་པའི་རྟོགས་དང་། རྟོགས་པ་མཐོན་པོར་སྦྱབས་པའི་མཛད་པ་མངའ་བ།
དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་གྱི་གཏིར་མཛོད་འཆང་བའི་བཟུན་པའི་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་
གཤིས་གཏུལ་བྱ་དང་། རྟོན་གྲགས་དང་། འཕྲིན་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་བྱུང་འཇར་དགོན་དུ་དགེ་
འདུན་པའི་འདུ་བ་ཡང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྒྱས་ཤིང་། དད་ལྷན་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱང་དཀར་ཆོས་དགེ་
བར་བཅོན་པ་དང་། མཆོད་འབུལ་གཏོང་བའི་སྟོ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེས་པ་སོགས་བྱུང་ཞིང་།
རྒྱལ་རོང་ཁྲོ་སྦྱབས་རྒྱལ་པོའི་དབྱུ་སྤར་བཀྱར།

དགོན་པ་མང་པོ་ཕྱག་བཏབ་མཛད་པས། བོར་ལུ་དགོན་པ་དང་། ལྷན་ལུ་དགོན་པ་

དང་། རེས་སེས་སམ་ཉི་མེ་སྐྱེ་འབྱུང་དགོན་དང་། རེས་སེས་སྟོང་གྱི་དགོན་པ་དང་། འུ་དོ་དགོན་པ་དང་། བཟིས་རིའམ་གཟི་རི་དགོན་དང་། བཟིས་རི་རོས་དགེ་བཤེས་དགོན་པ་དང་། ཆོའི་བྲག་གི་མར་ནང་གི་ཨ་ཀྱ་ཅའམ་ཅའ་ཁང་བ་སོགས་གྲུབ་འཛར་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་མང་པོ་བྱུང་། རྩ་རྟོར་འཇམ་དབྱངས་གྲུབ་པའི་དབང་པོས་ཀྱང་བསྐྱེད་སྤྱོད་མེ་རྟོག་རྩུན་པོ་ཞེས་པ་ལྟུང་། རྩ་རྟོར་བས་གྲུབ་འཛར་དགོན་གྱི་གདན་ས་འཇམ་དབལ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་གྱི་གནས་རིར་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་གྱི་རི་མོའི་རེ་ཁ་བཀྲ་རྩུལ་གྱི་གནས་བསྟོན་ཀྱང་སྤུལ་ལོ། །དཀྲ་སྤུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་གནམ་ཚོས་དབང་ལུང་གསུང་བར་གདན་དྲངས། དབང་ལུང་གསུངས་ཟིན་འབྲལ་སྟོ་གསེང་ལ་བྱོན། རྗེ་འདིས་དཀྲ་སྤུལ་ལ་བདག་གི་བསྟན་མཁུག་བྱིད་གྱི་བསྐྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་བྱུང་བས། དཀྲ་སྤུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། མཐར་དགྲུང་གྲངས་གྲ་གཉིས་པ་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1940ལོར་ངོ་མཚར་བའི་རྟགས་བཅས་དགོངས་པ་ཞི་བར་བསྐྱེས་སོ།།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྐྱེ་དཔོན་པན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ནི། རབ་ཚོས་རྒྱ་ལོ་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1902 ལོར་རབ་སྐྱེས་སྐྱུར་བོ་ཆང་རུ་ཡབ་ཆེ་དབང་རྡོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་ཨ་འཛི་བཟང་ཞེས་ལོ་གཉིས་གྱི་སྐུ་སྐྱེ་བལྟམས། རྒྱུ་རྩའི་རུས་ནས་སྐྱེས་རིག་བཟང་ཞིང་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་ཆོས་སྟོན་རྣམས་ཆོགས་མེད་རུ་བྱང་། ལུ་པོ་པན་འཇམ་དབལ་དང་། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་སློན་གོལ་གྱི་གདམས་ཟབ་མང་རུ་བྱས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་རྩ་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1930 ལོར་གཙང་གྲུབ་འཛར་དགོན་པའི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། དགེ་འདུན་པའི་ཆོགས་ལ་སློན་གོལ་གྱི་གདམས་ཟབ་མང་པོ་གནང་། དགོངས་འདུས་རྒྱུད་ཡིག་དང་། བསྟེན་ཡིག་དང་། བསྟེན་རིམ་བཅས་ལྷགས་བྱིད་མཛད། ཞལ་སྟོབ་རྣམས་ལ་རྒྱལ་བ་དབལ་ཡུལ་པའི་ཆོས་སྐྱེད་དགྲ་སོགས་སྐྱེས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཏེ་མཚམས་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་བརྩོན་པའི་བཀའ་སྟོལ་ཁོ་ན་བསྐྱུངས། སྐྱབ་ཆེན་དང་། སྐྱབ་ཐན། དགྲ་གཏོར། བསྟེན་གནས། སྟོན་ལམ་བཅས་བསྟན་འགྲོར་སྟོན་པའི་རྩུན་གྱི་རུས་མཚད་མང་པོ་བཅུགས། ལྷ་

མ་པ་སྒྲིལ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྒྲིལ་གཏུང་བཞེངས་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས། མཛེད་སྤྱོད་མ་ངེས་པ་སྣ་ཚོགས་མཛེད་ཀྱང་བསྐྱར་འགྲོར་སྒྲན་པའི་གྲུབ་སྤྱོད་ཁོ་ནར་གྱུར། མཐར་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1951ལོར་ངོ་མཚར་བའི་རྟེན་བཅས་སྒྲིལ་བཞུང་ན་ལས་འདས་སོ།།

གདན་རབས་དགུ་བ་ལྷགས་རེ་སྒྲིལ་མ་ངག་དབང་མཁས་གྲུབ་ནི། རབ་ཚོས་མེ་ལྷག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1926 ལོར་ཡབ་ཐོང་ཤུལ་བསོད་རྒྱུ་དང་། ཡུམ་ཅུ་བཟའ་སེམས་སྦྱིད་གཉིས་ལ་འབྱུངས། སྒྲིལ་ན་ཕྱ་བའི་རུས་ནས་ཡི་གེ་དབྱུ་ཅན་དང་དབྱུ་མེད་རང་སྦྱོང་བྱས་པས་སློག་ལ་མཁས་པའི་ཚད་དུ་གྲགས། དབྱུང་གྲངས་བཙོ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་རྫོང་གཏིར་ཀྱན་བཟང་ཉི་མའམ་རུས་ལྷན་རྫོང་རྫོང་དང་། སེ་ར་ཡང་སྒྲུལ་སོགས་མཉེས་པ་གསུམ་གྱི་བསྟེན་ནས་མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་ཐམས་ཅད་གསན་བཞེས་མཛེད། རྟེན་གཏིར་གྱི་གཏིར་གསར་སོགས་གཏིར་ཁ་གསར་རྟིང་གི་ཟབ་ཚོས་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་དང་། བསྟེན་སྒྲུབ་མཛེད་པས་གྲུབ་པ་བརྟེས། གཏིར་སྟོན་རུས་ལྷན་རྫོང་རྫོང་དང་། སེ་ར་ཡང་སྒྲུལ་ཨོ་རྒྱན་གསང་སྤྲུགས་སྤྱིང་པའམ་གཏིར་ཆེན་རྫོང་རྫོང་དུ་ག་པོ་ཅུལ་གཉིས་གྱི་ཚོས་བདག་དུ་བསྐྱུགས། ལྷ་ཅེ་སྒྲིལ་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཙང་གྲུབ་འཛར་དགོན་པའི་བསྟེན་བདག་ལ་ཕེབས་དགོས་པའི་བཀའ་བསྒྲུལ་བས།

རྒྱ་པོ་འབྲུག་གི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1952ལོར་གྲུབ་འཛར་དགོན་པའི་བསྟེན་བདག་དུ་བྱོན། དགོན་པའི་སྒྲུབ་མཚོད་རྣམས་དང་། ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཚོས་ཐུན་དགུ་སོགས་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་རི་བཞེན་མཛེད་དེ་དགེ་འདུན་ཡོངས་ལ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་ངག་གནང་སྟེ་དགོན་པའི་བཞི་བ་རྣམས་མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང་ཉམས་པ་སྤྱར་གསོ་མཛེད། ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་སེལ་རིམ་གོ་དང་། གཤིན་པོར་གནས་འདེན་གྱི་གོང་ཚོག་ཡན་ཆད་དུ་བྱོན་ནས་འགྲོ་བའི་རེ་འདོད་ཅི་རུས་སུ་བསྐྱངས་ཏེ་བཟང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་དགོན་འདིར་བཞུགས། གཏིར་སྟོན་རུས་ལྷན་རྫོང་རྫོང་འཕྲིན་ཡིག་བསྐྱར་ཏེ། བྱིད་རང་འཆི་འདོད་པ་ཨེ་ཡིན་སོགས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་གསུམ་ནས་གཏིར་སྤར་དུ་བྱོན། བོད་རུས་འབྱུར་དང་ཁེལ། རྒྱལ་ཁྲིམས་གྱི་ཆད་

ལས་མ་ཐོག་པར་བཤད། བསྟན་པ་ཡང་དར་ལ་གྲུབ་འཇར་དགོན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་
ཐེབས་ཞུ་བྱས་ཀྱང་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་། མཐར་རབ་རྒྱན་གིང་མོ་བྱ་ལོར་དགོངས་པ་ནི་དབྱིངས་
སུ་བསྐྱས་སོ།།

གདན་རབས་བརྩ་བ་སླ་མ་བསོད་ནམས་འགྱུར་མེད་ནི། གསེར་རོང་རྒྱིད་ཁོག་དུ་
འབྱུངས། རྒྱ་ན་གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་འབྲི་ལྷོག་དང་། འདོན་ཕྱག་ལེན། གར་དབྱངས་ཐིག་གསུམ་
སོགས་དབྱིས་ཕྱིན་པར་སྦྱངས། རབ་དུ་བྱུང་ནས་ལྷ་ཅེ་སླ་མ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་བཞེས་གཉེན་
མང་པོ་ལས་ཟབ་ཆོས་དུ་མར་གསན་བསམ་མཛད། སླ་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གཙང་གྲུབ་འཇར་
དགོན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱར། རབ་རྒྱལ་གིང་ལྷག་ལོ་རྟེ་རྒྱུ་ལོ་1955 ནས་གྲུབ་
འཇར་དགོན་གྱི་བྲིར་བྱོན་ནས་བཤང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་བསྟན་འགྲོར་སྟན་པའི་དོན་བཟང་
མཛད། ས་བྱི་ལོར་རྒྱའི་བྲི་ལུན་དུ་ཕྱིན། མཐར་བཅོན་ཁང་ནས་སྐུ་ལྷ་དན་ལས་འདའ་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

གདན་རབས་བརྩ་གཅིག་པ་མཁན་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དབྱངས་སློ་གྲོས་ནི། རབ་
རྒྱལ་ས་མོ་སྐུལ་གྱི་ལོའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཟླ་བའི་ཆོས་བཙེ་ལྷ་རྟེ་རྒྱུ་ལོ་1929ལོར་ཡབ་དབལ་ཤུལ་ལྷང་
རིགས་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཡུམ་རྒྱ་བཟའ་ཤུག་རྒྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་གཙང་རོང་རྒྱལ་མོ་ཆོས་བཙེ་ཆང་
གི་བྱིམ་རྒྱུད་དུ་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་འབྱུངས། རྒྱུ་ཅུའི་དུས་ནས་བྱིས་པ་པལ་བ་
དང་མི་འདྲ་བར་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་ཆས་སུ་མངའ། རྫི་ལྷ་དགོན་པའི་སླ་མ་རྣམ་སྟངས་གིས་
བྱིམ་པའི་ཆས་གོས་སྤྲས་པ་དང་། གྲིབ་སོགས་འཛེམ་དགོས་པར་གསུངས། མ་བསྐྱལ་རང་མོས་
དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡི་གེ་འབྲི་ལྷོག་ལ་བཙོན་པས། ཡིག་གཟུགས་གཟབ་གཤམ་དང་། ལུ་
དང་། ལཱ་བཅས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁྱེན། ས་སྟག་ལོར་གྲུབ་འཇར་དགོན་དུ་གྲུབ་ཆེན་པསླ་འཇམ་
དབལ་ལས་རྒྱལ་བ་དབལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྫོགས་
ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་གསན། དབྱང་གྲངས་བཙེ་ལྷ་
པ་ཙམ་ལ་སྐུ་ལྷ་དཔོན་སྐུ་དཔོན་པསླ་རིག་འཛིན་ལས་ལྷ་རིས་དང་། སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་
དང་། སླ་དང་སྟན་དག་ཐེབ་སྟོར། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་རྣམས་སྦྱངས་པས་མཁས་པར་གྱུར། རྫོ་

དེས་ཀྱང་མཁུན་འཇིགས་མེད་སྤྱིར་པའི་རྣམ་པོ་ལ་ཁོང་གི་ཁྱུ་བོ་མཆོག་སྤྱལ་ཀྲམ་འཕྲིན་ལས་
ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྤྱིར་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པར་གསུངས། མཇལ་དར་དང་། གསོལ་སྟོན་གྱ་ལྗེ་པ་
བཤམས། སྤྱུ་ཆས་ན་བཟའ་ཆ་ཆོད་དང་། སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་ཉིན་དུ་མ་ལུལ། དགུང་གངས་བཙོ་
བརྒྱད་པ་མེ་བྱི་ལོར་འཁོར་བར་ངེས་འབྱུང་གིས་སྒོ་འཇི་མཁན་པོ་ཆོས་གཤམ་གྱི་མདུན་དུ་རབ་
དུ་བྱུང་སྟེ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། འདུལ་བ་རིན་ཆེན་སྤྱིར་བ་སོགས་གསན།

དགུང་གངས་ཉི་ཤུ་བ་ས་བྱི་ལོར་གཙང་རོང་རྒྱལ་མོ་གསེར་ཐང་བདེ་ཆེན་སྤྱིར་དུ་ཨ་
འཇི་མཁན་པོ་ཤེས་རྟོགས་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། ལྷག་པ་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་
གནད་བཀག་གི་བཅས་མཆོམས་ཤུ་མོ་རྩལ་ཆད་ཀྱང་ཁྱད་དུ་མ་བསད་པར་གཡག་རྩེ་རྩེ་མོ་རི་
བཞིན་བསྐྱངས་པས་འདུལ་བ་འཇིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དུ་གྱུར། ལོ་དེར་ཤུ་མདའ་ཀྲམ་འཕ་
གཏེར་ཆེན་མཁའ་སྤྱོད་སྤྱིར་པའི་གདན་སར་གཏེར་ཆེན་གྱི་སྤྱུ་སྤྱུས་འབྲས་ཆལ་སྤྱལ་སྤྱུ་ལོ་རྒྱུན་
དངོས་གྲུབ་ཀྱིས་བཤད་ཤུ་དང་སྐབ་ཤུ་བཅུགས་པ་ལ། ཁོང་དེའི་བཤད་ཤུར་ཐེབས། འབྲས་ཆལ་
སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་དགའམ་ཐུབ་བསྟན་མཁུན་རབ་བཤད་སྐབ་རྒྱ་མཆོ་དང་། གེ་འཕན་ལི་རྩེ་མཁན་
པོ་མདོ་སྤྱགས་དང་། ར་ཉོར་མཁན་པོ་རྒྱལ་མཆོག་དང་། གསེར་རྟ་དུང་དཀར་མཁན་ཆེན་སྟོ་
བཟང་རིན་ཆེན་ནམ་དཀོན་མཆོག་སྟོ་གོས་རྣམས་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ནས་མདོ་སྤྱགས་
རིག་གཞུང་ཀྱང་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་དུ་བཙོན་པས། མཁས་པའི་ཡང་རྩེར་སོན།
པའ་ཆེན་པོ་མའི་རྫོས་གར་མཁན་པོ་དཀོན་མཆོག་སྟོ་གོས་ཀྱིས་ཐུགས་དགྱེས་པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་
ནས་མཁན་པོའི་མཆོན་རྟགས་གནད། ཤུ་མདའ་ཀྲམ་འཕ་གཏེར་གདན་ས་དེ་ཉིད་བསྐྱངས་ནས་ཆོས་
འཆད་ཉན་མཛད། ས་མོ་བྱིའི་ལོའི་བོད་དུས་འགྱུར་དང་། རིག་གནས་གསར་བཞེས་ཀྱི་སྐབས་
རབ་དུ་བྱུང་བ་མཆོས་སོ་ཙག་ལ་བཙན་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྲིམས་ལས་ཐབ་ཅིང་དུར་སྤྱིག་གི་
རྒྱལ་མཆོན་འདོར་དུ་བཅུག་སྟེ་དབང་མེད་བྲིམ་པའི་གལ་དུ་བཞག་ཀྱང་། ཁོང་ལ་ཐམ་ལྷག་བཅུ་
བདུན་སོགས་ཉེས་ལྷུང་གིས་མ་གོས་པར་རྩལ་བྲིམས་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་བསྐྱངས་པའི་དགེ་
སྟོང་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་བཞུགས། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་ཐག་ལོ་ཆོས་སྟོ་བསྐྱར་བྱེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤུ་མདའ་

གཏིང་ཆེན་གྱི་གདན་ས་དང་། གྲུབ་འཇུག་དཔེ་བཅུ་གཉིས་ཆར་ཉམས་གསོ་མཛད་ནས་ཡང་དར་
བསྟན་པའི་མེ་རྩ་བསྐྱེད་སྤྱོད། དཔེ་བཅུ་ཁག་བཞི་འདི་དག་འདུན་བསྐྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་གྲུབ་གཞི་རྣམས་ལ་
རབ་བྱུང་དང་བསྐྱེད་རྒྱུ་གསུང་གི་ཕྱོད་པ་གནང་སྟེ་དབྱར་གནས་བཅུ་གསུམ་། གཙང་རྩེ་དཔེ་བཅུ་ཁག་
བཞི་པོ་གྲུབ་མཛད་ཀྱི་ཆུང་ལོ་གདན་ས་གཙང་རྩེ་གྲུང་ཐང་རམ་གསེར་ཐང་བའི་ཆེན་མིང་དུ་དུས་
ཐོག་གཅིག་ལ་འཛོམས་ནས་བསྐྱེད་འགྲོའི་རྒྱུད་པ་གསོ་ཆེད་དུ། ལུང་པ་ལྟ་ནས་རྒྱུ་བཅུ་དང་།
ཀར་མིང་ཞི་ཤོའི་རྒྱུ་བཅུ་གར་འཆམ་དང་བཅས་འཛོམས།

རབ་རྒྱན་ཐོག་མ་མེ་ཡོས་ལ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1987ལོར་གྲུབ་འཛུགས་དཔོན་པ་གཙང་མི་ཕམ་
མགོན་པོ་དང་། གྲུ་མདའ་གཏིར་ཆེན་ཆམས་ཀྱི་གདན་ས་རྒྱལ་མོ་རྩ་བྱུང་ཐང་རམ་གསེར་ཐང་
བདེ་ཆེན་སྤྱི་ཏུ་གནས་སྡོམ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་གསར་ཏུ་བཞེངས།
དཔལ་རྒྱལ་གྲུབ་འཛུགས་དཔོན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱུར། རྒྱལ་སྤྱ་གསར་ཏུ་བཙུགས།
ཏུང་ལའོར་མོགས་རྟེན་གསུམ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་བཞེངས། གཙང་རོང་དཔོན་ཁག་བཞིའི་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་སྤྱ་རྒྱ་ཆམས་ལ་སྤྱི་ཐིག་ལ་བཞིའི་དབང་ལུང་དང་། མངོན་བརྟན་དང་། ཀུན་རིག་
སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ལུང་གནང་ངོ་།

ཡིད་དྲངས་དགོན་དང་། གཙང་སྤང་མེང་གི་དགོན། ས་མཁོ་དགོན་རྣམས་སྲུ་གདན་
 དངས། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁོ་དང་། གནས་ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཟབ་གཏེར་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཆེན་མང་
 བོའི་དབང་ལུང་གནང་། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྤྲུག་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2010 ལོར་རྒྱར་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་དག་སྐུལ་སྤྱིན་པོ་ཆེ་འབྲུག་ཐར་ནི། རབ་ཀྱིས་ཚུ་རྟ་པོ་སྟེ་
 སྤྱི་ལོ་1942པོར་རྗེ་སྤུ་ཟམ་ལོག་རྒྱ་ཡབ་སྐར་ཞབས་ལྷགས་ཀོང་རྒྱལ་མཆན་དང་། ཡུམ་ཉོར་
 བཟང་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྤྱ་སྤྱ་བལྟམས། བལྟམས་རུས་འབྲུག་གི་སྐད་གཤམ་པས་མཆན་ལ་
 ཟམ་འབྲུག་ཐར་ཞེས་བཏགས། དག་སྐུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱ་སྤྱེས་སྤྱ་ངོས་བཟུང་། དགུང་
 གྲངས་བཅུ་གཅིག་པར་ལྷགས་ཀོང་རྗེ་ཆེ་དག་འབྲུལ་གཙང་སྤང་གདོང་ལམ་རྒྱ་ཐེབས་རུས་
 སྤྱའང་དག་སྐུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་འབྲུལ་རྒྱ་ངོས་བཟུང་། དག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱེ་ཐེང་

ནི་གསང་བདག་གོས་སྟོན་ཅན་དང་། རས་ཆུང་དོ་རྩེ་གྲགས་པ། གཙང་སྟོན་ཉི་ཅུ་ཀྱུ། རྒྱག་སྒྲང་
འབའ་དིང་། ལྷ་ཅེ་མཆོག་སྤྱུལ་ཆོས་དབྱིངས་གྲགས་པ། དཀྱའ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཡིན་
པར་གྲགས། སྟོག་བསྐབ་རུས་སྤྱེད་ཀྱི་ཚུལ་རུ་ཤོ་ཀ་ལི་ཉི་ཟེར་སྟེང་རུ་བཞག་པ་སོགས་གྲུབ་
ཏེགས་དོ་མཆར་བ་མང་རུ་ཡོད་དོ།

གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པར་ཁྱི་འདོན་མཛད་ཅིས་ལ་པོད་ཡུལ་རུས་འབྲུག་ལངས་པས་དེའི་
བསྐལ་བ་མ་ལྟོ། བསྟན་པ་ཡང་དར་ལ་ལྷ་ཅེ་སྤྱབས་མགོན་སྤྱུལ་སྤྱེད་དབང་ཀྱན་དགའ་རིན་
ཆེན་ལས་སྟན་མོང་གཞུང་ལྷགས་དང་། སྟན་མིན་སྟོན་གྲོལ་གྱི་གདམས་དག་མ་ལུས་པ་བྱམ་པ་
གང་བྱོའི་ཚུལ་རུ་གནང་བ་གསན་བསམ་གྱིས་ཞུན་མཐར་བཅད། ལྷ་ཅེའི་སྤྱབ་ལྷ་རྒྱལ་བ་
དཔལ་ལྷན་བའི་སྤྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྟན་དགུ་སོགས་ཉམས་བཞེས་མཛད་ནས་སྤྱེད་
མཆོམས་ལ་བཞུགས་སྐབས་སྤྱི་ནང་ཟང་ཐལ་རུ་བྱོན་པ་དང་། རྒྱ་བཤལ་ཨེ་མེ་དབེན་ཁྲོད་རུ་
སྤྱབ་པ་མཛད་པས་ཉམས་ཏྟེགས་གྱི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་སྟགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་ཤིང་ཉམས་
དང་མི་ལམ་ལ་ཟངས་མདོག་དཔལ་རིར་བྱོན་པ་སོགས་དོ་མཆར་བའི་ལོ་རྒྱུས་རུ་མ་མཆིས། རབ་
རྒྱན་ས་པོ་འབྲུག་གི་ལོར་སྤྱེད་པོང་མ་དཀྱའ་སྤྱུལ་རིག་འཛིན་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱེད་རུས་སུ་གྲུབ་འཛར་སྤྱི་མ་
པསྤྱེད་འཇམ་དཔལ་གྱི་ལུང་བསྟན་དང་ཁོང་གིས་ཞལ་བཞེས་རུས་སུ་སྟོན་ཉི་ལྷ་ཅེ་སྤྱབས་མགོན་
སྤྱུལ་སྤྱེད་རིན་པོ་ཆེས་གྲུབ་འཛར་དགོན་གྱི་དོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཁྱིའི་བཀོད། བསྟན་པའི་བདག་པོ་
རུ་མངའ་གསོལ། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་གསར་རུ་ལེགས་པར་བཞེངས། སྟོན་གྱི་བརྒྱུད་
པའི་སྟག་བཞེས་བཞེན་ཆོ་ག་རྣམ་གསུམ་དང་། སྤྱབ་མཆོད་རྣམས་བསྐྱར་རུ་བཙུགས། སྟག་ལེན་
བཅའ་བཟོ། འབྱུང་རྒྱུད་དགོལ་གསུམ། གར་དབྱངས་ཐིག་གསུམ་སོགས་མ་ཉམས་པ་གོང་འཕེལ་
དང་ཉམས་པ་སྤྱར་གསོ་མཛད། སྤྱི་རྟེན་རུ་དོ་རྩེ་མ་རུ་ལས་བཅོས་པའི་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ཡི་
དམ་ཞི་ཁྲོའི་ལྷ་ཆོགས་བགྲང་ལས་འདས་པའི་སྤྱེད་མཁར་དང་། ཤིང་ཨར་ནག་ལས་བཅོས་པའི་གུ་
རུའི་སྤྱེད་བཅེགས་གཉིས་ཅན་དང་། སྟོལ་མའི་ལྷ་ཁང་། བལ་པོའི་ལི་ཁྲ་ལས་བཞེངས་པའི་གསེར་
ཁང་། སྟོན་པ་ལྷུང་འདས་མའི་འདྲ་སྤྱེད་སོགས་སྤྱེད་གསུང་སྟགས་རྟེན་གྲངས་མིད་པ་བཞེངས།

གཙང་རྩེ་ཁོ་སྤོན་ཤོག་བཞིའི་སེར་རྒྱ་ཡོངས་ཀྱིས་གཙོའི་ཡུལ་གྱི་ཀུན་ལ་ཟབ་ཆོས་དབང་ལུང་
དུ་མ་གནང་། ཆོས་རྒྱུ་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུ་འཛིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་དང་། སྤྲེལ་
ཨ་ཁུག་རིན་པོ་ཆེ་གྲུབ་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་སར་གནས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་དུ་མའི་
གསེར་ཞལ་མཇལ་ནས་དབང་བྲིད་གདམས་ངག་མང་དུ་གསན། གྲུབ་འཇར་དགོན་དུ་སློབ་སྦྱོར་
དང་། བཤད་སྦྱ་བཅུགས། རྒྱ་བོད་ཀྱི་གནས་ཆེན་རྣམས་སུ་རྒྱབ་པ་དང་། སྦྱོགས་མེད་ཀྱི་གདུལ་
བྱ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་བ་འབེབས་བཞིན་བཞུགས་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤོན་པ་བཟླ་ཤིས་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་མོ་ལུག་གི་ལོ་རྒྱུ་
རྒྱུ་ལོ་1979ལོར་གཙང་རྩེ་རྒྱ་སྤོན་གཤའ་གོ་སྤེ་བའི་ར་ཁྱེ་ཆང་དུ་ཡབ་དབལ་ལྷན་བསོད་སོ་
དང་། ལུམ་སྒོ་འཛི་བཟའ་སྒོལ་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲེལ་སུ་འབྱུངས། ཞང་པོ་སྤྲེལ་སྤྱི་སེམས་སྤོན་པ་
ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ། གཤམ་པོ་ལུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་ཀྱིས་སྤོན་པ་བཟླ་ཤིས་ཞེས་བཏགས།
གྲུབ་ཆེན་པདྨ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྒོས་གར་དུ་རྒྱུས་ཆེན་དུ་མས་ངོས་བཟུང་། གཤམ་ཆེན་འཇམ་
དབྱངས་སྒོ་གོས་དང་། གཤམ་པོ་འཛིགས་མེད་ལུན་ཆོགས། ལུ་མེད་ཡེ་ཤེས་མཆོ་མོ། གཤམ་པོ་
བསྟན་འཛིན་ལོ་རྒྱུ་ གྲུང་ཁང་རྒྱལ་སྤྱི་ལུབ་བསྟན་དཔལ་བཟུང་། ཁ་བ་རྒྱལ་སྤྱི་མདོ་སྤྲེལ་
ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། གཤམ་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན། དཀྱ་རྒྱལ་འབྲུག་ཐར་སོགས་དམ་པ་དུ་མའི་
ཞབས་ལ་གདུགས་ཏེ་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་སྤོན་གོལ་གདམས་ངག་མང་དུ་གསན། གྲུབ་འཇར་དགོན་
པའི་གསེར་བྲིར་བཞུགས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་དགོན་སྤེ་སྤྱོད་བཞིན་བཞུགས་སོ།

གྲུབ་འཇར་དགོན་པའི་འཆད་པའི་བྲི་ལ་བཞུགས་པའི་སྤོན་བཙོན་སྤེ་སྤྱོད་འཛིན་པའི་
གཤམ་རབས་རིམ་བྱོན་ནི། གཤམ་རབས་དང་པོ་རྒྱལ་མོ་གཤམ་པོ་བསོད་ནམས་འབྱུར་མེད་ནི།
རབ་ཡིད་ས་བྱི་ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་1828ལོར་འབྱུངས། ལྷིས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་རྩ་དཔལ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་
ཨོ་རྒྱུ་འཛིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ནས། ཐེག་པ་ལུན་མོང་དང་
ལུན་མིན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་མང་དུ་ཞུས་མཐར་ཟང་ཟང་འཛིག་རྟོན་འདུ་འཛིན་བྱ་བར་ཞེན་ལོག་གིས་
གནས་ངོས་མེད་དུ་རྒྱབ་པ་མཛད། གང་བྱུང་དེས་ཆོག་གི་བྱ་བལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་

སྟེ་དགོན་འདིར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡུན་རིང་བསྐྱར་རོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་རྒྱལ་མོ་ལྷ་ཁང་བའི་མཁན་པོ་ཐུབ་བཏུན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ནི། ཁོང་གྲ་སར་བཞུགས་གནས་དང་། ཐུན་མེན་གྱི་སླ་མ་གང་བསྟན་སོགས་ཀྱི་མཛད་ནམ་གསལ་པོ་ཞིག་མ་ངེས། གྲུབ་འཛུགས་དགོན་དུ་བཞུགས་ཏེ་སློབ་ཆོགས་ལ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང་ནས་བཏུན་པ་བསྐྱུངས་སོ།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་རྒྱལ་མོ་ལྷ་ཁང་པོ་འཇམ་དབྱངས་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ་ནི། སྟོན་རྩ་ཉོར་དགོན་ནས་བཤད་གྲར་བཞུགས། ཕྱིས་ཁོང་གི་ཐུན་མེན་གྱི་སླ་མ་མཁན་པོ་དག་ཚུང་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བསྟེན་ནས། ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ལྷ་གྲ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས། དགོན་འདིར་བཤད་པ་ཅུང་གནང་། གཙོ་བོ་གཟུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པའི་བར་དུ་མཚམས་དང་བསྟེན་སྦྱབ་འབའ་ཞིག་ལ་བཙོན་བཞིན་བཞུགས་སོ།

མཁན་རབས་བཞི་པ་ར་ཤེ་མཁན་པོ་མྱ་སེང་ཉ་ནི། ཐོག་མར་རྩ་ཉོར་དགོན་དུ་རབ་དུ་བྱུང་ནས་དབྱར་གནས་ལ་བཞུགས། ལྷ་ཆེ་དགོན་གསང་སྟགས་རབ་བཏུན་སྤིང་གི་སྦྱབ་གྲར་ཐེབས་ནས་ལོ་གསུམ་ལ་བཞུགས། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་བཅའ་འབྲུད་རྒྱུད་གསུམ་སོགས་བསྐྱབ་པས་ཐུགས་རིག་བཀྲ་བས་པལ་ཆེར་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་ལ་ཉེ་སྐབས་ཕྱག་དོག་གི་དབང་གིས་གནས་དབྱང་བྱས་སོ། །རབ་རྒྱལ་ཤིང་པག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1935ལོར་དཔལ་ལྷན་དགོན་ཆེན་དུ་བྱོན། རྗེ་ཀམ་ཐེག་མཚོག་སྟོང་པོ་དྲི་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། མཁན་ཆེན་འཇམ་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དམ་པའི་སྦྱིས་སུ་དུ་མའི་ཞབས་པད་བསྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་ཅིང་མཁན་པོའི་མཚན་རྟགས་དང་མཁན་ལྷ་བཞེས། ཡང་དཔལ་ལྷན་དགོན་ཆེན་ནས་སླ་ལྷ་གནང་འཕལ་གོ་འཛོལ་སྟགས་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ལ་སླ་བསྐྱོས་སུ་བཏང་། དགོན་དེར་བཞུགས་དུས་ཞར་ལ་སེར་སྤྱང་བ་བྱེད་དགོས་བྱུང་བས་སྤྱར་བསྟེན་དུང་སྤྱར་ལྷགས་བཞུས་མཛད། གནས་ལྡེའི་རིག་གཞུང་ཀུན་ལ་མཁས་པར་མ་ཟད། རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་བའི་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཅའ་འབྲུད་རྒྱུད་གསུམ་དང་། འདོན་ཕྱག་ལེན་ལ་བྱང་རྒྱུ་པས། གྲུབ་འཛུགས་

དགོན་གྱི་བྱང་འདྲན་པ་དང་། ལས་རྩེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁྱེད་པོ་ལ་ཉག་གཅིག་དུ་
ཐུང་དོ།

མཁན་རབས་ལྔ་པ་མཁན་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ནི། རབ་རྒྱལ་མོ་
ཡོས་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1927ལོར་ཡབ་རྒྱ་དཔོན་མི་པམ་རྒྱ་མཆོ་དང་། དུམ་རྒྱལ་མོ་མགོ་བ་བཟའ་སྦྱིད་
དགའ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྲུ་འབྱུངས། ཀུན་མཁྱེན་མི་པམ་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་པོ་ལ་དུ་གྲགས་ཤིང་འཇམ་
ཐང་སྐུ་མ་སྟོ་གོས་གྲགས་པ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་པའི་སྦྱལ་སྦྱུ་ཡིན་པར་སྤྱིང་། དབྱང་གྲངས་
དུག་པ་ལ་གཙུག་ལྷན་ཁེང་གི་དགོན་གྱི་རྩ་རྟོག་སྐུ་མ་འཇིགས་རྣམ་ལས་འབྲི་སྟོག་བསྐྱབས། ཐུབ་
འཇམ་སྐུ་མ་པ་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་དང་། པ་སྤྱོད་ནམས་བཟང་པོ་ལས་སྦྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་
ངག་མང་དུ་གསན། དབྱང་གྲངས་བཅུ་བཞི་པ་ལ་འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་སྟོས་བསྐྱལ་
ཏི་སྟོ་འཇི་མཁན་པོ་ཆོས་གྲགས་མདུན་དུ་གཙུག་ལྷན་པུ་ནས་རབ་དུ་བྱང་། སྟོན་འགྲོ་དང་།
བཤེས་སྤྱིང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བྲིད་ལྷན། ས་བྱི་ལོར་ཨ་འཇི་མཁན་པོ་ཤེས་རྟོགས་ལས་བསྟེན་པར་
རྟོགས། འབྲས་ཆལ་སྦྱལ་སྦྱུ་ཐུབ་བསྟན་མཁྱེན་རབ་བཤད་སྦྱབ་རྒྱུ་མཆོ་དང་། གི་འཕན་ལི་རྩེ་
མཁན་པོ་མདོ་སྟགས། རྩ་རྟོག་མཁན་པོ་རྒྱལ་མཆོག། དུང་དཀར་མཁན་ཆེན་དགོན་མཆོག་སྟོ་
གོས་སོགས་དམ་པའི་སྦྱིས་ཆེན་དུ་མ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟེན་ནས་མདོ་སྟགས་རིག་གཞུང་
ཀུན་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་རྒྱ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་དུ་བཙོན་པས་མཁན་པའི་ཡང་ཅེར་སོན། ར་
ཡུན་རི་ལ་དཔེ་ཆ་རྩ་འགྲེལ་ལྟེན་གྲངས་སུ་མ་ཅུ་ཅམ་རི་སྟོ་ལ་འཇིན་རྒྱས་པར་གྲགས། པཎ་ཆེན་
པོ་མའི་སྟོས་གར་མཁན་པོ་དགོན་མཆོག་སྟོ་གོས་ཀྱིས་ཐུགས་དགྲེས་པ་ཆེན་པོའི་སྟོ་ནས་མཁན་
པོའི་མཆོན་རྟགས་གནང་། ཁོང་གིས་ལྷགས་ཀོང་ཀུན་བཟང་ཉི་མར་བརྟུང་ལྷན་པས། ཉིད་ཀྱི་
མཆོན་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཅེས་པའི་མཆོན་གནང་བས་མཁན་རྒྱལ་ལ་འཇམ་དབྱངས་
ཤེས་རབ་བྲིད་བཟང་ཡང་། འཁོར་གདུལ་བྱ་དང་ཆོས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ལ་ནི་མཁན་པོ་འཇམ་
དབྱངས་སྟོ་གོས་ལྷག་ཅེས་གསུངས་པའི་ངག་སྟོས་མཆོས།

ཟབ་གཏིར་གྱི་གཏད་རྒྱ་སད་དེ་གཏིར་རྩེས་དང་ཆོས་གཏིར་འགའ་རེ་བཏོན་པས་ཟབ་

གཏེར་པོ་དེ་ཆེན་གཅིག་ཅུ་ཡོད་པ་ཞལ་སྒྲོབ་གཙང་བ་སྒྲ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་གིས་བྱིར་བས་ད་
ལྟ་གར་བཞུགས་མ་ངེས་ལ། ཁ་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་གཏེར་ཆོས་འགའ་རེ་ཡོད་པ་ནམས་ཡིད་
དྲངས་སྤྱལ་སྤྱོད་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་པར་བསྐྱེད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་ཐོས། བོད་དུས་
འགྱུར་དང་། རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་སྤྱུ་ལུས་ལ་རྒྱུད་རྟེན་ནམ་མང་གི་འོ་
བརྒྱལ་ཚད་མེད་བཞིས་དགོས་བྱུང་། དུས་གསུམ་སྐབ་མེད་དུ་གཟིགས་པའི་མཁུན་པ་དང་རྩ་
འཁྱུལ་མངལ། འཛི་རྒྱུ་བཞུགས་སྐབས་སུ་རྩ་ནང་སྒྲ་མ་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་དང་། སྒྲ་མ་ཡོན་
ཏན་བཟང་། ཆོས་བརྒྱུ་སྤྱལ་སྤྱོད་ ཁ་སྒྲ་མ་རིག་རྟོག་། གཙང་བ་སྤྱོད་འབྱུང་ནམས་གྱིས་སྒྲོག་དུ་
ཆོས་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཙང་ཡུལ་དང་། གདམས་ངག་གི་སྤྱོད་ཐག་གཙང་ཡུལ་དང་། མན་ངག་གི་
སྒྲིང་ལོར་ལྷུ་ཡུལ་དུ་བྱས། ཉིན་ཞིག་ཅུང་སྤྱོད་ཚུལ་གྱིས་ང་འགྲོ་རན་གསུངས་ཏེ། དགུང་གྲངས་ལྔ་
བརྒྱ་དང་དྲུག་པ་རབ་རྒྱལ་ཆུ་བྱི་ལོའི་སྤྱོད་ཟླ་བ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1982ལོར་ཞོགས་པར་འོད་སྟོན་པོ་ཞིག་
དཔུ་གུར་སྒྲིང་དུ་བྱུག་པ་དང་ཆབས་གཅིག་སྤྱོད་མེད་པའི་གཏེར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་གཙང་
ར་ཁྱུང་མང་དུ་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།

མཁན་རབས་དྲུག་པ་མཁན་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་འཇམ་དབྱངས་སྒྲོ་བློ་ཞི། ཞོང་དུ་གདན་
རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

མཁན་རབས་བརྒྱུ་པ་མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་དམ་དབྱངས་ཅན་ཟླ་བའི་
འོད་ཟེར་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཏེ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1930ལོར་གཙང་རོང་དུ་པ་ཡབ་དཀྱིལ་སྒྲིང་དཔོན་
རིག་འཛིན་དང་། མ་ཡུམ་གྲོས་རིས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་ལུས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་འབྱུངས་དུས་སུ་གོད་སྤྱོད་
བྱེད་སྒྲིང་ཅིག་ལས་བྱུང་བས། དེ་ནི་མངལ་གྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པར་རྟགས་སུ་བཟུང་སྟེ། མཚན་
ལ་གོད་སྤྱོད་ཞི་ལུ་དཔག་བསམ་ཞེས་གསོལ། སྤྱུ་ན་སྤྱོད་དུས་ནས་བྱིས་པ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་
ཐུགས་རིག་བཟ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་གསུངས། སྤྱི་ལོ་རྩ་བཞུད་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཡོས་སྒྲ་མ་མར་བ་
པ་སྤྱོད་ཚུལ་བྱིས་ལས་དམ་ཆོས་ལ་སྤྱོད་བཙོན་བྱས། གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་དུ་སྒྲ་མ་བསོད་རིག་
ལས་ཡིག་རིགས་སྤྱོད་མང་སྤྱོད་དང་འབྲི་སྤྱོད་སྤྱུངས་པས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁུན།

གསེར་ལྗོངས་ཡག་སྐར་རི་ཁྲོད་ཏུ་བྱོན། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རབ་སྒོལ་
མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ནས་སྟོན་འགྲོ་ནས་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་བར་
གསན། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་སྤྲ་མས་འཇར་སྐར་དཔོན་པོ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་རྩི་རྩེའི་རྒྱལ་སྐུ་
ཡིན་ཚུལ་གྱིས། མཆོན་ལ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་ཏུ་གསོལ། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བས། ཐུག་ཡིག་
བཅས་འཇར་སྐར་པལྒྱ་རིག་འཛིན་དང་ལྟན་ཏུ་མདོ་མང་བཤད་གྲུའི་མཁན་པོ་དཔལ་ཡུལ་
མཁན་ཆན་པལྒྱའི་སྐུ་མདུན་ཏུ་བཏང་། དེར་མདོ་སྤྲེལ་རིག་གཞུང་ཀྱན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་
ཤིང་མཁན་པའི་ཡང་ཅེར་སོན་ནས་སྟོན་བཙོན་སྤེ་སྟོན་འཛིན་པའི་མཁན་པོའི་མཆོན་རྟགས་
བཞེས། བོད་རྒྱལ་འགྱུར་སྐབས་དང་རིག་གསར་གྱི་སྐབས་སུ་འཐབ་ཚོད་ཅེས་པ་སྐུ་ལ་རུང་རྟེན་
དང་ཞུ་ནག་པའི་མིང་ཅན་ཏུ་བཀར་བ་སོགས་སྐུ་ངལ་ཆད་མེད་མྱོང་། བསྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་
སྐབས་སུ་གཙང་ར་ཁྲུང་ཐང་ཏུ་སོག་མར་སྤྱ་གུར་ཕེབས་ཏེ། དབྱར་གནས་བཅུགས་ཤིང་སྟོན་འགྲོ་
དང་སྟོན་གསུམ་སོགས་གསུངས་ཤིང་དབྱར་གནས་མཁན་པོ་བཤད་བྱ་གཉིས་ལ་མཇེད། ཞར་ལ་
གྲུ་མདའ་གཏེར་ཆེན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱལ་འབྲུག་སྐབས་ཞིག་རལ་ཏུ་སོང་བ་སྤྱར་གསོ་བའི་
གཙོ་བྱུང་བཞེས་ནས་བཞེངས། སྐུ་འདའ་ཁར་རྒྱ་བྱིལ་སོགས་དངོས་རྩིས་རྣམས་དགོན་སྐྱེལ་
ལུལ། མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་སྟོ་སྟོས་ལ་བསྟན་པ་བྱིད་ལ་གཏད་བདག་འགྲོ་དགོས་གསུངས།
ཐར་བ་ཆེན་པོ་སྟོགས་སུ་རྒྱས་པའི་མདོ་ཆར་གཅིག་དང་བྱེད་བསྐྱགས་མཆོམས་སུ་སྐུ་ལ་སྟུན་
རྒྱག་ཅི་ཡང་མེད་པར་སྐུ་ལུས་དྲང་པོར་བསྐྱངས་ཏེ། དགུང་གངས་ལྷ་བཅུ་དྲུག་པ་རབ་རྒྱལ་
ཤིང་མོ་སྤང་གི་ལོའི་བྲམས་སྟོན་ཟླ་བ་ཉེ་སྐྱེལ་1985 ལོར་སྐུ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་སོ།

མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་དབལ་ཡུལ་མཁན་པོ་འཇིག་བལ་རྩི་རྩེ་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་རྟ་ལོ་
ཉེ་སྐྱེལ་1930 ལོར་འབྲུངས། སྐུ་གཞོན་ཅུའི་རྒྱལ་ནས་ཡི་གེ་གཟབ་གཤམ་ཆོགས་མེད་ཏུ་བསྐྱབས།
ཞལ་འདོན་ལ་མཁན་པར་གྲགས་ཤིང་ཐོལ་བསྟོད་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྤྱ་བྱུག་འགྱུར་ཏུ་གྲགས།
དགུང་གངས་བཙོ་བརྒྱད་པར་གྲུ་མདའ་གཏེར་ཆེན་གྱི་གདན་སའི་བཤད་གྲུ་ཞུགས། མཁན་པོ་
ཐུབ་བསྟན་མཁྱིན་རབ་བཤད་སྐབས་རྒྱ་མཆོ་དང་། ལི་རྩེའི་མཁན་པོ་མདོ་སྤྲེལ་དང་། ར་ཉོར་

མཁན་པོ་རྒྱལ་མཚོ་ལ་དང་། རུང་དཀར་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་རིན་ཆེན་སོགས་དམ་པའི་སྤྱི་སྡེ་
ཆེན་རྒྱལ་བསྟན་ནས་མདོ་སྤྲེལ་རིག་གཞུང་ཀྱན་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས། རྣམ་དཔྱད་བཟང་བའི་
ཆོད་རྒྱལ་གསུང་པས་ཉིན་རེའི་ཆོས་ཁྲིད་ཡིག་ལྟེན་རྒྱུ་ཅི་ཡོད་རྣམས་སློ་ལ་འཛིན་རྒྱས་པར་བཤད།
རྒྱལ་འབྲུག་སྐབས་བཅོན་རར་བཅུག། བསྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོང་གི་བཅོན་གྲོགས་
ཇོ་མ་ཐང་མང་དགེ་སློ་མ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ལས་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་རྒྱལ་གསུང་པས་ཉམས་
ཉོགས་གྱི་ལྷ་སྤྱུ་འབྲུངས། ཅེ་གཅིག་རྒྱུ་ཉམས་ལེན་ལ་གཞིལ་ཞིང་སྤྱི་འདུའཁར་ཟས་གྱི་བཟང་
ངན་དང་འགོ་འོང་སྤྱི་བཟོད་སོགས་གྱི་ཉོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིས་པའི་སྤྱི་པ་ལྟ་སྤྱི་ཁོ་ན་
མཛད། སྤྱི་མ་སྐལ་ལྡན་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཟད་མར་འབྱོལ་བ་ཡིན་གསུངས། དཔྱད་གྲངས་དོན་
བཞིན་སོན་པ་རབ་རྒྱན་ཆུ་ལྷག་ལོའི་མ་སྐར་ཟླ་བའི་མར་ངོའི་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་སྤྱི་སྡེ་ལོ་2003 ལོར་
གཟུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུང་གིང་སྤྱི་གཞུང་ཞུགས་འབུལ་བྱས་པས་གཞུང་དང་
རིང་བསྐྱེལ་གྱི་ཕུང་པོར་གྱུར་ཏོ།

མཁན་རབས་དགུ་པ་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བསྟན་འཛིན་ནི། རབ་ཆོས་ཟད་པ་མེས་ལྷག་
ལོ་སྤྱི་སྡེ་ལོ་1926ལོར་ཡབ་ར་ཡོབ་ལྷ་སྤྱུས་དང་། ལྷམ་ཞང་པ་ཞིས་ལོ་གཉིས་གྱི་སྤྱི་སྡེ་ལྷ་སྤྱུ་འབྲུངས།
སྤྱི་སྡེ་རི་ཁོང་རྒྱུ་བཞུགས་པའི་མགོ་ལོག་གཙུག་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྤྱི་སྡེ་ཡིན་པར་གྲགས། སྤྱི་ན་མ་
བའི་རྒྱལ་ནས་ཡི་གེ་སྤྱི་གཞུག་འདོན་སོགས་ཆོགས་མེད་རྒྱུ་བསྐྱུངས།

མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་མཁྱིན་རབ་བཤད་སྤྱི་བཟོད་ཆོས་ལྟེན་ནས་རབ་རྒྱུང་། ཡོངས་
གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་གྲུབ་འཇོམ་སྤྱི་མ་པ་ཐུབ་འཇམ་དཔལ་དང་། གཡུ་ཁོག་བྲལ་
བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ། པུ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། མར་བ་པུ་ཚུལ་བྲིམས། མཁན་ཆེན་
དཀོན་མཚོ་སློ་གྲོགས་སོགས་དམ་པའི་སྤྱི་སྡེ་ཆེན་མང་པོའི་ཞབས་པད་བསྟན་ནས་མདོ་རྒྱུད་མན་
ངག་རྒྱལ་མན་གསུང་སྤྱི་མཛད། དད་པ་དང་དག་སྤྱི་ཆེ་ཞིང་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉམས་ལེན་ཁོ་ནར་
བཅོན། བསྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་སྐབས་སུ་རྟེན་གསུམ་རྒྱལ་བཞེངས། གཙང་ར་ཁྱུང་ཐང་གསེར་
ཐང་བདེ་ཆེན་གྲིང་རྒྱུ་ལོ་མང་དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་པོ་མཛད། གཙང་རོང་དཀོན་རྒྱུ་གྱུར་གྱུར་

བཞུགས་པའི་སླ་མ་རྣམས་ལ་སྤང་སྦྱོང་དང་། ཡེ་ཤེས་སླ་མ་དང་། མཁའ་ལྡིང་གཤོག་ཆུབས་
སོགས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་བསྟུལ་རྒྱ། །མཐར་སྐྱེའདའ་ཁར་ཉེ་གནས་ལ་བདུག་སྦྱོས་སོགས་མཆོད་
ཅིག། གཡུ་ཁོག་སླ་མ་བྱོན་བྱུང་ཞེས་དགུང་གྲངས་དོན་གསུམ་པ་རབ་རྒྱན་ས་སྟག་ལོའི་སྤྱིན་དུག་
ཟླ་བའི་དཀར་ཚུགས་དགའ་བ་དང་པོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1998ལོར་སེང་གེ་ཉལ་སྟབས་ཀྱིས་གཤེགས་སོ། །
དེ་ཡན་ནི་མཁན་རབས་སྤྱ་རབས་པའོ།

ད་ནི་ད་ལྟའི་མཁན་རབས་སྤྱ་རབས་པ་བྱོན་ཚུལ་ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་མཁན་པོ་ཡེ་
ཤེས་སུན་ཆོགས་ཡིན་ལ། བྱང་བ་ཤིན་དུ་ཉུང་བསྐྱས་ཤིག་གོང་དུ་བཞེད་བྱིན་རྒྱུ་རྟོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་མཁན་པོ་ཉིང་འཛིན་དྲི་མེད་དང་། མཁན་རབས་གསུམ་པ་
མཁན་པོ་རིག་འཛིན་དར་རྒྱས་དང་། མཁན་རབས་བཞི་པ་མཁན་པོ་བདེ་དར་རམ་སྐབ་བསྟན་
འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ་དང་། མཁན་རབས་ལྔ་པ་མཁན་པོ་རིག་བདེའི་བར་དུ་བཞུགས་སོ།

གཞན་ཡང་སྤྱལ་སྤྱེའོད་བྱེད་དང་། སྤྱལ་སྤྱེ་པ་ལྷ་ལོ་སྤྱེད་དང་། ཅ་ལྷག་སླ་མ་རང་སྤང་
དང་། རྟོ་ན་སླ་མ་གདུགས་ལོ་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་མང་དུ་བྱོན་མོད་ཡི་གེས་འཛིགས་ནས་མ་སྦྱོས་སོ།

གཙང་རྩང་འ་བྱ་དགོན་པ།

༥ གཙང་རྩང་འ་བྱ་དགོན་པ་འཕམ་སྤྱ་བ་དགོན་པ་ནི། སྤར་རྩལ་ཆེན་མོའི་ལག་བཟང་དུག་
གི་ཡ་གྲལ། གཙང་ཁོག་རྩ་རྒྱ་བཞི་སྤར་གྱི་ལག་ །ཅེས་པའི་ཡུལ་གཙང་ཁོག་སྤང་གྱི་གཙང་རྩང་
ཡུལ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གནའ་སྤྱ་མོར་སྤྱ་རི་སྤང་པའི་སླ་མ་རྣམས་འབྱོར་བཀྲ་ཤིས་བེར་བ་སྤྱ་ཆོ་
གཅིག་དུ་མཆོམས་བསྟེན་སྐབ་ལ་གཞོལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་དགོན་པའི་ས་དེར་བསམ་གཏན་
གྱི་ཁང་དུ་ཞིག་བསྐྱུན་ནས་ཡི་དམ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་བསྐྱབས་ཉེ་ཨ་ར་པ་ཅ་དུང་ཐུར་
གསུམ་ཞལ་ཐོག་ནས་བཏོན། ཐུབ་པའི་ས་ཐོབ། མངོན་ཤེས་ཐོགས་མེད་དུ་འབྱུངས། རྩོལ་ཞབས་
རྩིས་བཞག་པ་སོགས་ཐུབ་ཏུགས་མང་དུ་བསྟན་པར་གྲགས། སླ་མ་འདིས་དེ་ལྟར་མཆོམས་ཁང་
དེར་སྤྱ་ཆོ་གཅིག་དུ་བསྟེན་སྐབ་ལ་གཞོལ་བས་ཆོས་སྤེའདེབས་པ་དང་། འབྲུལ་བ་སྤྱུང་པ་

སོགས་ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་ཅི་ཡང་བདག་གིར་མ་བཞེས་པས་རི་ཁྲོད་ཅིག་ལས་ཅི་ཡང་མེད་
པར་བཤད་དོ། །དེ་རྗེས་ལྷ་བཟོ་ཕུར་པ་ཐར་གྱི་དུས་སྐབས་སུ་རྒྱལ་རོང་ཁྲོ་སྐབས་རྒྱལ་པོར་ཁྲུས་
པ་ལྟར་ཁྲོ་སྐབས་རྒྱལ་པོས་རི་ཁྲོད་དེ་ལ་འབྱུང་གོན་ནམ་སྟེ་བ་དགོན་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་སོ།

དེ་རྗེས་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་ཀམ་བཟུན་འཛིན་ཞེས་པ་བྱོན། ཁོང་ནི་ཡུལ་དེར་
སྐྱེ་འབྱུངས། རི་ཁྲོད་དེར་ཁྲོག་དང་ཆོས་སྦྱོང་སོགས་སྦྱངས། སྐྱ་ནར་སོན་པ་ན་ཀམ་ཐོག་དུ་གྲགས་
བྱོན། དགེ་ཆེ་མ་རྒྱ་པར་ཏེ་ཆོ་དབང་མཆོག་གྲུབ་གྱི་སྐྱ་རྒྱུང་དུ་ལོ་དུག་ལ་བརྟུང་དང་། སྐྱ་
ངག་དང་། སྐྱ་དང་། ཅིས་དཀར་ནག་དང་། ཆོད་མ་དང་། དབུ་པར་མཛོད་འདུལ་དང་།
གསང་བ་སྦྱིང་པོ་སོགས་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མིན་གྱི་རིག་གནས་མང་དུ་སྦྱངས། སྦྱངས་པ་མཐར་
ཐུན་ཏེ་མཁས་པར་གྱུར་བས་ཀུན་གྱིས་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྤུལ་པ་ཡིན་པར་སྤང་། དེ་རྗེས་དཔལ་
ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་ཆོས་སྤྱིར་དུ་བྱོན། མཁན་ཆེན་ཀམ་བཟུན་གྱིས་ལས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་
མན་ངག་མཐའ་དག་གསན། གདམས་པ་ལ་སྦྱོར་འདོགས་བཅད། བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ནམས་
ལའང་ཁྱེན་མཐར་བཅད། མཁན་ཆེན་པས་མཁས་པའི་གཟེངས་ཉགས་གནང་། ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་སྤེ་
དགེ་དཀོར་བདག་ཀམ་བཟུན་སྦྱོང་གིས་ཅན་དན་དམར་པོ་ཞིག་ཤུལ་བ་ལ་ཁོང་གིས་ཕུར་པ་རྩོ་
རྗེ་གཞོན་ཅུའི་འདྲ་སྐྱེ་ཞིག་ཕྱག་བཟོ་བྱས་པ་དཔལ་ཡུལ་དགོན་ཆེན་གྲལ་དུ་སྤྲེལ་པོད་
པར་གྲགས། ཕྱག་གིས་ལེགས་པས་བེ་རོའི་བྱིས་སར་ཞེས་པའི་ཡིག་གཟུགས་སྤྲེལ་ཆོགས་ཀྱང་དར་
བར་མཛད། རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་རྒྱལ་འབྱོར་བཀྲ་ཤིས་གྱི་རི་ཁྲོད་དེར་བཞུགས། རང་ཡུལ་དང་
ཕྱོགས་གྱི་སློབ་མ་མང་པོ་འདུས་པས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོ་ག་སྐབ་འཕྱིན་གྱི་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་
བཞེས་བཁེར་ལྷགས་དང་། སྐད་ལྷགས་ཟེར་བའི་བཞེད་སྟོལ་ནམས་ལྷག་ལུས་མེད་པར་སྤེལ་ཏེ་
དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་བཟུང་བ་དང་། མདོ་སྤགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གདམས་པ་
མཐའ་ཡས་པ་གནང་བས་རི་ཁྲོད་དེ་སྤར་བས་རྒྱས་པར་བྱས་སོ།

ཀུན་མཆར་དགོན་དང་། འབྱུང་གོན་ནམ་སྟེ་བ་དགོན་དེ་གཉིས་གྱི་བར་ཐག་ལ་ཆིས་
སུམ་བརྒྱ་ཅུ་ལས་མེད་ཕྱིར་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་ཀམ་བཟུན་འཛིན་གྱིས་དགོན་དེ་

གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བསྐྱངས་སོ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ད་ལྟ་བར་ཏུ་ཀུན་མཆར་དགོན་
དང་སྤུ་བ་དགོན་པ་གཉིས་ནི་དགོན་པ་གཅིག་གི་ནུས་པར་གནས་སོ། །རྗེ་ཀམ་བསྟན་འཛིན་ལ་
གསུང་ཆོས་ཀྱང་། སྟན་ངག་དང་། སྐར་ཅིས་དང་། སྤུབ་འཕྱིན་ཏུ་མའི་ཟིན་བྲིས་དང་། མན་ངག་
གི་བྲིད་ཡིག་བཅས་ཏུ་མ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

སྤྱི་མ་རྒྱལ་འབྱོར་བཟླ་ཤིས་ནི་བྱ་བ་ཏང་བ་རི་ཁྲོད་ཁོ་ནར་བཞུགས་པ་ཞིག་ཡིན་མོད།
རྟེན་དཀར་ཆས་ཅན་ཞིག་ལགས་ཕྱིར་གདུང་རྒྱུད་ལ་རིམ་བཞིན་སྤྱི་མ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་
དང་། མཁས་དབང་ཀམ་བསྟན་འཛིན་དང་། ཀམ་འབྱུར་མེད་དང་། ཀམ་འཕྱིན་ལས་དང་།
འཕྱིན་ལས་ལྟན་གྲུབ་དང་། འབྱུར་མེད་བསྟན་འཛིན་དང་། འབྱུར་མེད་དོ་རྗེ་དང་། པདྨ་རིག་
འཛིན་སོགས་བྲིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་སྦྱོས་ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་མཆིས་ཤིང་། དེ་
དག་གིས་སྤུ་བ་དགོན་འདི་དང་ཀུན་མཆར་དགོན་གཉིས་ཀ་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ནོ།

སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་པ།

༥ སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་གསང་སྤགས་ཐེག་ཆེན་གླིང་ནི། རྒྱལ་རྩོད་ཁྲོ་སྤྱབས་ཀྱི་ཐེ་གཏོགས་རྩོ་
སྤང་དར་ཁུའམ་དར་ཁུག་སྤང་མའི་ས་ཆ་ཏུ་མཆིས་ལ། དགོན་དེ་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་རྟོགས་
པའི་དབང་ཕྱག་སྤྱི་མ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པས་ཕྱག་བཏབ། རལྱ་གླིང་པའི་སྤྱི་མ་གསང་བ་འདུས་
པའི་སྤྱབ་ཆེན་དང་། སྤང་གནས་དང་། མགོན་པོ་མ་ནིང་ནག་པོའི་གསོལ་མཆོད་ནུས་ཀྱི་སྟོལ་
བཅུགས། ཟབ་ཆོས་ཞི་ཁྲོ་དགོངས་པ་རང་གྲོལ་གྱི་རྒྱབ་ཆོས་བར་དོ་དུག་གི་བྲིད་ལོ་ལྟར་གནང་
སྟེ་དེའི་སྟོལ་ཡང་བཅུགས་སོ། །ཁོད་དུས་འབྱུར་སྤྱབས་ཡེ་མེད་དུ་བྱུང། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་
སྤར་གསོས་ནས་ད་ལྟ་མ་ཉམས་པར་གནས་སོ། །དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་སྤྱི་མ་རྒྱལ་མཆོན་
ལགས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི་གྲོང་སྤང་སྤྱི་མ་བདེ་མཆོག་ཅེས་པས་མཛད། ཁོང་ནི་གཙང་
རྩོད་རི་ཐེ་ཐང་ངམ་རི་ལྷོ་ཐང་ནས་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་མ་རྒྱལ་མཆོན་ས་དེར་ཕེབས་དུས་ཤིག་ལ་སྤྱི་མ་

བདེ་མཆོག་ལ་རྒྱ་སྒྲིང་པའི་འདྲ་སྒྲུ་ཞིག་དང་། གཏེར་སྟོན་ཉི་མ་གསལ་པའི་གཏེར་བྱོན་སུར་བྲུ་
 ཞིག་གནང་སྟེ་མ་འོངས་པར་སྒྲུ་འབྲུམ་དགོན་པའི་བདག་པོ་གནང་དགོས་པའི་ཞལ་ཆེས་ས་
 གནང་། དེ་ནས་ལྷ་མ་བདེ་མཆོག་གིས་ལྷ་མ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རྒྱ་སྒྲིང་པའི་ཟབ་གཏེར་དང་།
 གནམ་ཆོས་སོགས་སྤྲུལ་བཀའ་གཏེར་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་དཔལ་ཡུལ་པའི་ལུགས་ལྟར་གྱི་ཆོས་
 བཀའ་ཡོངས་རྫོགས་གསན་བསམ་སྟོན་པ་མང་དུ། ལྷ་མ་རྒྱལ་མཆོན་སྐྱེ་གཤེགས་རྗེས་སྐྱེ་འབྲུམ་
 དགོན་པའི་བདག་པོ་གནང་སྟེ་ཆོས་བྲིད་གདམས་པས་ཡུན་རིང་བསྐྱངས། ཁོང་ནི་གྲུབ་ཐོབ་
 ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་བྲག་གཟར་པོར་ཆེབས་རྒྱག་བགྱིས་པས་ཆེབས་ཏའི་མིག་རྗེས་བཏོད་པ་
 དང་། བྲག་ལ་ཁོང་གི་ཕྱག་རྗེས་བཞག་པ་སོགས་ད་ལྟོང་མངལ་དུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སྐྱེ་མ་ནོར་བཟང་ཞེས་པས་མཛད། རྒྱུ་རྩ་ནས་དགེ་བའི་བཞེས་གཞིན་མང་པོ་བཞེན་ཏེ་སྤྲུལ་བཀའ་གཏེར་གྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། སྤྱི་ཆེར་སྐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལྗོངས་རྒྱུད་རྒྱུད་སྐུགས་ཉམས་སྤྲུབ་ཞེས་ཏེ་དཔོན་འདི་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་བ་ནི་སྐ་མ་རིག་མཚོག་ཟེར་བས་མཛད། ཁོང་ཐོག་མར་གསེར་ལྷ་ཅིང་
དགོན་རྒྱ་སར་ཐེབས་ཏེ་ཡོངས་འཛིན་རྒྱ་མ་ལས་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་གསན་ཅིང་
རྒྱུངས། དགོན་འདིར་ཐེབས་ཏེ་མ་ཁིའི་རྩོ་འབྲུམ་མཐོང་བ་རང་སྟོལ་དང་། བརྟུང་འབྲུལ་མཚོང་
ཉེན་ཆེན་མོ་དང་། དུམ་རྒྱས་པ་འབྲུམ་གསེར་གྲིས་སོགས་སྐྱ་གསུང་བྲུགས་ཉེན་མང་རྒྱ་བཞེངས།
དགོན་པ་འདིའི་གདན་སའི་བདག་པོ་ཡུན་རིང་མཛད་དོ།

གདན་རབས་ལྷ་བ་ལྷ་མ་དཔལ་དོན་གྱིས་མཛད། ཁོང་གིས་ནི་ཆུང་བྱ་ནས་དཔལ་ལྷལ་
ལྷགས་ཀྱི་དབང་ལྷང་ཟབ་བྱིད་མཐའ་དག་གསན། གཤུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་
ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གསང་བ་སྡིང་ཐིག་གི་གདམས་པ་མཐའ་དག་གསན་ཅིང་བསྐྱེམས་པས་
རྟོགས་པའི་རྩལ་རྒྱས། བོད་བྱས་འབྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དཔོན་པ་གཞི་མེད་བྱ་བ་གིས། ཆོས་སྒོ་བརྒྱར་
བྱས་ཀྱི་བྱས་སུ་ཡང་བརྒྱར་བྲམ་དཔལ་དོན་གྱིས་དཔོན་འདིའི་བདག་པོ་མཛད་དེ་ལོ་ལྟར་གྱི་ཞི་
ཁོ་ཐོས་གྲོལ་ཆེན་མོའི་གནས་སྡོང་དང་། ལྷུང་གནས་ཆ་བརྒྱད་དང་། མ་ཁིའི་ཆོས་ཆོགས་ཐོགས་

183

འདུལ་མཆོད་རྟེན་སོགས་མཆོད་རྟེན་དུ་མ་བཅས་རྟེན་གྲངས་མང་བཞེངས་ཤིང་། འདུས་པ་ལྷན་
སྡེ་དང་བཅས་པར་གང་ལ་གང་དགོས་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་སློབ་སྟོན་མཛད་བཞིན་
བཞུགས་སོ།།

དགོན་འདིར་མ་ཉི་དུང་སྟུང་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་སྟུང་དང་། ཆོས་སྦྱང་མགོན་པོའི་སྟུང་
པ་དང་། སློལ་མའི་ཆོས་ཆོགས་སོགས་སྟུང་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་
ཕྱག་བཞེས་ལྟར་ལོ་རེ་བཞིན་བསྟུང་པའི་སློལ་ཡོད་དོ།།

ར་ཅ་དགོན་པ།

༥ ར་ཅ་དགོན་གསང་སྐྱུ་མེག་ཆེན་དར་རྒྱས་སྤིང་ནི། ལྷན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་གི་བྱེ་
བྱག་ཁྱོ་སྟུངས་རྒྱལ་པོའི་སྡེ་ཁོངས་དར་ཁྱུག་སྤང་མའི་ལུང་སྟོད་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་དེ་
ལྟར་ར་ཅ་དགོན་དང་། ར་ཅ་དགོན་དང་། ར་ཅ་ལ་བ་དགོན་དང་། ར་ཅ་བ་དགོན་ཞེས་བྲིས་པ་
དང་འབོད་པའང་སྤང་དོ། །དེ་ཡང་སྟོན་དུས་སུ་དར་ཁྱུག་སྤང་མའི་སྡེ་བའི་ལུང་སྟོད་གཡོན་
ཕྱོགས་ཀྱི་ར་ཅའི་རི་ཞེས་པའི་རི་ངོས་སུ་བོན་པོའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་
སང་གས་རབ་དྲག་ཚུ་སྤང་སྟེ་སྟེ་ལོ་1673ལ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ཁང་ཤེས་ཀྱི་དབུ་སྤྱར་བྱོན་སྐབས་སུ་
རྒྱལ་རོང་ཕྱོགས་ཀྱི་བོན་དགོན་མང་པོ་ཞིག་ནང་པ་བར་གྱུར་བ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་གནམ་ཆོས་
ཟབ་གཏིར་གཙོ་བོ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལུགས་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་སྡེར་གྱུར་པའི་སྐབས་སུ་ར་
ཅ་དགོན་པ་ཡང་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བའི་སློལ་འཛིན་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་
གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སང་གས་ཞལ་བཞོད་སྡེ་ཆོགས་ཀྱིས་དགོན་འདི་བསྐྱངས་སོ།།

དེ་རྗེས་གདན་རབས་དང་པོ་སྤྱ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པས་བོན་དགོན་བན་དགོན་དུ་
གྱུར་པ་དེའི་ཐོག་མའི་བདག་པོ་མཛད། ཁོང་ནི་ལ་ལྷན་གཟི་ར་ཞེས་པའི་དུས་རྒྱུད་ལས་མཆོད་
པའི་རི་འོས་མཆོད་རྟེན་ཐར་ཟེར་བའི་བྱིས་རྒྱུད་དུ་རབ་ཉི་ཤིང་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1705ལ་འབྱུངས།
གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སང་གི་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་སྤྱ་མར་བསྟེན། གནམ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་

གསུམ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། རྟ་སྒྲིང་ཆོས་སྐོར་སོགས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་མང་པོ་གསན།
རབ་ཉི་ས་སྒྲེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1728ལོར་ར་ཙ་དགོན་གྱི་དོ་རྩེ་སྤོབ་དཔོན་རུ་བསྐོས། རིམ་གྱིས་རྒྱ་བོད་
སོག་གསུམ་གྱི་སྤོབ་མ་མང་རུ་འདུས་པ་བསྐྱངས་ཤིང་། ཅིགས་གསུམ་ཅན་གྱི་འདུ་ཁང་ཆེན་པོ་
སྤྱིང་ཁང་རུ་མཆོམས་ཁང་དང་། ལུན་ཁང་དང་། མགོན་ཁང་རྣམས་ཡོད་པ་དང་། བར་ཁང་རུ་
སྟོན་པའི་ལྷ་ཁང་སོགས་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྲུར་གསེར་བྲིས་མ་དང་། གཏེར་ཆོས་གྱི་པོད་
སྤྲེལ་ཆོགས་དང་། འདོན་ཆོག་གི་སྒྲིགས་བཅ་དང་། ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་དང་། འོག་ཁང་
རུ་མཁན་སྤོབ་ཆོས་གསུམ་སོགས་སྐྱབ་རྟན་རུ་མ་བཞེངས་པ་དང་། འདུ་ཁང་གི་སྤྱི་རོལ་རུ་
གཟུངས་སྒྲགས་གྱི་འཁོར་ལོ་བཅུགས་པའི་འཁོར་ཁང་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་བཞེངས། དྲིལ་
བྱ་དང་། སིལ་སྟན་དང་། སྤྱག་ཆལ་རོལ་མོ་དང་། ར་བྱ་དང་། རྒྱ་སྒྲིང་དང་བྱ་དམར། ར་
རུ་སོགས་མཆོད་ཆའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བསྒྲིགས། དགོན་པའི་མདུན་སྒྲོགས་སུ་མཐོང་གོལ་
མཆོད་རྟེན་དང་། སྒྲོགས་བཞི་རུ་དོ་འབྱམ་དང་། སྐྱེ་འབྱམ་བཞེངས་སོ། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་དགོན་
མཆོག་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་མིང་ཙམ་ཐོས་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཆོས་སྤེ་
གསར་བཏབ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་མཐར་སྐྱབ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་པལ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་དང་། གདན་རབས་གསུམ་པ་པལ་རང་
གོལ་དང་། གདན་རབས་བཞི་བ་པལ་ཀྱན་བཟང་དང་། གདན་རབས་ལྔ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་
དང་། གདན་རབས་དྲུག་པ་ལྷ་མ་དབང་ལྷན་རྣམས་ཡིན་ཡང་རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལ། གདན་
རབས་དེ་རྣམས་ཀྱང་ར་ཙ་དགོན་གྱི་མ་དགོན་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་གསང་སྒྲགས་རབ་བརྟན་
སྒྲིང་རུ་གྲྭ་སར་ཐེབས་ཅིང་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་གྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་ཡོངས་
རྫོགས་གསན་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། ལྷ་མ་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་ཐོབ་དང་། སད་ལྷ་བཞེས། རྒྱལ་
བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་བསྐྱངས་ཏེ་བསྟན་པ་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་གསུམ་
མཛད་པ་ཤ་སྟག་གོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་སྤེལ་སྐྱབ་མཆོག་དབང་དང་། གདན་རབས་བརྒྱད་པ་ལྷ་མ་དབང་

སྤྱང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་རིང་ལ་ཡང་དགོན་འདིར་བསྟན་པ་རྒྱས་ཤིང་དར་ཁྱག་ལྟ་འབངས་ཡོངས་ཀྱིས་
 གཙུག་རྒྱུ་བཀྱར་བའི་སྤྱུ་མ་གཙོ་པོའི་གྲས་ཡིན་པར་མ་ཟད། འཛམ་ཐོས་སྤྱུ་མ་ནང་སོ་དགོན་པའི་
 ཁྱིམ་འཛིན་ཉིད་རྒྱུ་བསྟོན། དེ་ཡང་འཛམ་ཐོས་སྤྱུ་མ་ནང་སོ་བཟེར་བ་ནི། ཁྱོད་སྤྱུ་བས་རྒྱལ་འབངས་
 ཡོངས་ཀྱི་ཆོ་འདི་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་བས་གནས་སུ་བཀྱར་བའི་ཐོབ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱོད་སྤྱུ་བས་
 རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་བན་དགོན་དག་གི་མ་དགོན་དེ་ལགས། དེ་ནས་སོ་མང་པོའི་རིང་ལ་
 སྤྱུ་མ་གོར་འོས་ཆང་གིས་ཁྱིམ་བཅོལ་དང་། བོད་རྒྱས་འཇུག་སྐབས་ར་ཙེ་དགོན་པ་ཡང་བཞིག་ནས་
 བོད་ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ཀྱན་དང་འདྲའོ། །བསྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་རྒྱས་སུ་བསྐྱེད་ཅིག་སངས་རྒྱ་
 མཆོ་དགོན་འདིའི་གདན་རབས་དབྱ་པའི་ཁྱིམ་ཕྱོན། ཁོང་ནི། དགོན་གསར་དགོན་གྱི་དཔོན་པོ་
 ཆོས་འབྱོར་གྱིས་ཙེ་ར་དགོན་དེའི་བདག་པོ་རྒྱུ་བསྟོན། ཁོང་གིས་དགོན་འདིར་གཟིགས་རྟོག་ཡུན་
 རིང་མཛད་དོ།།

གདན་རབས་བཅུ་པ་རྩོམ་འདི་ནི་པ་ཆེན་པོ་རག་དབང་དོན་ལྷན་གྱི་མཆོད་ནི། རི་འོས་
མཆོད་རྟེན་ཐར་ཟེར་བའི་མ་ཤུལ་གཟི་ར་ཆང་གི་བྱ་ཡབ་སྤྱོད་དང་། དུམ་མོ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་
སྡེ་རབ་རྒྱལ་གིང་སྤངས་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1985ལ་སྤྱི་འབྲུག་ལ། ཁོང་དུམ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ཡོད་དུས་སྤྱི་མ་ཡུམ་
གྱིས་དགུན་ཁ་ལ་ངོ་མགོའི་མཆོད་ཁར་ཞུགས་མེད་པོ་བཞད་མ་ཐག་པ་ཞིག་མཐོང་། ཡབ་དུམ་
གཉིས་ཀྱི་མི་ལམ་དུ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཞིག་ལ་སྒྲོར་བ་བྱེད་པ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་རྟགས་
མཆན་མང་པོ་ཆིས། སྤྱི་བཅས་མ་ཐག་གཤམ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་1987ལ་རིན་པོ་ཆེས་ལྷ་དར་དཀར་པོ་རྒྱ་
མེད་ཅིག་སྤྱི་ལོ་1988ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྷན་ལ་ཞུགས་པའི་དུས་སྤྱི་མཆོག་སྤྱི་ལོ་1989ལ་
ནམས་དཔལ་ལྷན་གྱི་ཡང་སྤྱི་ལོ་1990ལ་མཆན་ལ་ཡང་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དུ་
གསོལ། མེད་ལོན་པའི་དཔོན་སྤྱི་ལོ་1991ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ལོ་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ལོ་1992ལ་
འདིན་གནང་། དགུང་ལོ་གཉིས་པ་ལ་ཨ་ཁུག་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1993ལ་སྤྱི་བཀའ་ལྷན་པ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་
སྡེ་མཐུན་དུ་བྱིར་བའི་ལམ་བར་དུ་འཛུལ་ཐང་རག་དབང་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས། སྤྱི་གསུང་
ཐུགས་རྟེན་གདན་བཅས་སྤྱི་ལོ་1994ལ་གཙང་བའི་མགོ་ལོག་ཨ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1995ལ་

དུ་ངོས་བཟུང་། མཚན་ལ་ངག་དབང་དོན་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། བྱིས་པ་འདི་གཞན་ལ་མ་
བྱིན། དེད་སྤྲོ་མ་གཙང་བ་ཚང་ལ་འབྲུལ་དགོས་ཞེས་གསུངས།

དགུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ཅམ་ནས་ཨ་ཁུ་སངས་འཛིན་ལས་སློག་བསྐྱབས། གསང་སྤགས་རྟིང་
མའི་ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་ནམས་སྦྱངས། དགུང་ལོ་བཙུ་པ་ཅམ་ལ་མ་དགོན་ལྷ་ཆེ་དགོན་གསང་
སྤགས་རབ་བརྟན་སྤྱིང་དུ་གྲུ་སར་ཕེབས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བུལ་པའི་དངོས་སློབ་སྤྲོ་མ་སྤང་གསལ་རྒྱ་
ཕུར་རི་ཁོད་དུ་བཞུགས་པའི་དུང་དུ་རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་པ་བཞེས། ཐུབ་བསྟན་རང་བྱུང་ཞེས་པའི་
མཚན་གསོལ། མཁན་པོ་བུ་རྒྱའི་དུང་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་།
རྩོགས་ཆེན་ནམས་དང་། གནམ་ཆོས་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་མང་དུ་གསན། དགོན་
དེར་ལོ་དུ་མར་ཐོས་བསམ་མཛད། གཙང་བ་སྦྱ་འབྲིང་སྦྱུལ་སྦྱ་འཛིགས་མེད་དོ་རྩེ་ལས་དུས་
འཁོར་སྦྱར་དུག་གིས་གཙོར་བྱས་པའི་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་དང་། རིན་འབྱུང་བརྒྱ་ཆ་དང་།
རྒྱུད་ལྡེ་ཐོར་དུ་སོགས་དབང་ལུང་གདམས་ངག་མང་པོ་གསན། འབྱུང་འདུལ་དང་། འཛིགས་
བྱེད། ཉ་མགིན། ཕུར་བ་སོགས་ཀྱི་བསྟེན་སྦྱབ་ཚད་འཁྱོལ་མཛད། རྩེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་ནས་དབང་
ལུང་མང་དུ་ཞུས། དར་ཁྱུག་དགོན་པའི་སྦྱུལ་སྦྱ་ཆོས་མཛོད་ཀྱིས་བསྐྱལ་བ་ལྟར་དར་ཁྱུག་དགོན་
གསང་དགོན་ཀྱི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་དུ་བསྐོས། དགོན་དེར་དགེ་འདུན་པ་ནམས་དང་ལྷ་འབངས་
ཡོངས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྐོར་བཞིན་བཞུགས་སོ།

སྦྱུལ་སྦྱ་འཛིགས་མེད་ནམ་རྒྱལ་ནི། ཡབ་སློབ་མ་སྦྱང་དང་། ཡུམ་བྱི་ནེས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་
སྤྲ་རབ་རྒྱན་རྒྱ་སྤེལ་ཉེ་སྦྱི་ལོ་1992ལ་སྦྱ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་ཅམ་ནས་དར་ཁྱུག་ངག་
དབང་ཀུན་གྲོལ་རྒྱལ་མཚན་ལས་སློག་སྦྱངས། རྟིང་མའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་མཐའ་དག་
མཐར་ཕྱིན་པར་སྦྱངས། རོ་ནང་བ་རྩེ་ངག་དབང་སྤལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ལས་དགེ་རྒྱལ་དང་དགེ་སྤྱིང་
གི་སྟོམ་པ་བཞེས། མཚན་ལ་ངག་དབང་འཛིགས་མེད་ནམ་རྒྱལ་ཞེས་གསོལ། སྤྲོ་མ་ངག་དབང་
ཀུན་གྲོལ་ལས་སྦྱར་དུག་དང་། རྩོགས་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ནམས་ཞུས། དགུང་ལོ་བཙུ་པ་
ནས་བྲོས་རྒྱལ་གྱིས་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་རྒྱལ་བྱང་རྒྱུ་ཆོས་སྤྱིང་དུ་ཕེབས། དཔལ་ལྷན་བཤད་གྲུར་

ཡིག་གིས་དང་། ལུས་ཉགས་དག་གསུམ། བཤེས་སྤྱིང་། བརྒྱས་གྲ། བཤེས་འཇུག། སྤྱོད་འཇུག་
སོགས་ལ་གསན་སྦྱོང་མཛད། དཔལ་ཕྱུངས་དགོན་དུ་བརྒྱས་གྲ་སོགས་ལ་ཟབ་ཞིབ་ཀྱིས་སྦྱངས།
ལྷ་རུང་ལྷ་རིག་ནང་བརྟན་སྒོའ་སྤྱིང་དུ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་འཛིན་གྲར་ཞུགས་ནས་གཞུང་ཆེན་
ལུས་གཙོའི་མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་སྒོའ་གཉེར་མཛད་བཞིན་ཡོད་ལ། རྣམ་
དཔྱོད་ཅན་གྱི་གྲགས་པ་འབར་བས་སྒོའ་དཔོན་དང་ཆོས་གྲོགས་ཡོངས་ཀྱིས་བརྟོད་པའི་མཐེ་
བོང་གནས་དུ་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པས། བཤེས་པ་ཞིག་དང་བརྟན་འགྲོའི་དབྱང་གཉེན་དམ་པར་
གྱུར་པའི་རེ་བ་ཆེ་བའི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཡོད་དོ།

ཡ་རབས་སྟོད་དགོན་པ།

༥ བན་བདེ་དགོན་ཤེས་རིག་ནང་བརྟན་སྒོའ་སྤྱིང་ངམ་ཡ་རབས་སྟོད་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་
རོང་དར་ཁྱུག་སྤྱད་མ་སྤེལ་བའི་ས་ཆ་ཡ་རབས་སྟོད་ཅེས་རུང་དཀར་གཡས་འབྲིལ་ལྷ་སྤྱིའི་གནས་
མཆོག་དེར། དེ་གོ་ཉི་མ་འཛིན་ཞེས་པས་སྤྱག་བཏབ། དེ་ཡང་དེ་གོ་ཉི་མ་འཛིན་ཞེས་པའི་སྐྱེས་བུ་
ཆེན་པོ་དེ་ནི། བོད་རབ་བྱུག་ཚུ་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1683ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་
སྦྱངས་ཏེ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སང་གེ་སྤྱོད་མར་བརྟན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་འབད་པ་རྒྱ་
ཆེར་མཛད། སྤྱིན་བྱེད་དབང་དང་གོལ་བྱེད་ཀྱི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་དུ་མ་གསན། ཡ་རབས་སྟོད་
དུ་རུང་འཁོར་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་བཞེངས་ཏེ་ཡ་རབས་སྟོད་དགོན་པ་བཏབ། ཁོང་ནི་གྲུབ་ཉགས་ལ་
མངའ་བརྟེས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཅིག་ཡིན་ཕྱིར། ཉིན་ཞིག་ཁོང་གི་མདུན་དུ་མོ་འདེབས་བྱིན་རྒྱབས་ཞུ་
རུ་འོང་བ་ཞིག་ཕྱིར་རང་བྱིས་དུ་ལོག་ཁར་ཉི་མ་དགོང་ཡོལ་ལ་སྤྱག་པས། ཁོ་རང་མཆོན་བྱེད་
ཅམ་ལས་རང་བྱིས་དུ་མི་སྒྲིབས་པ་ཤེས་ནས་དངངས་སྒྲག་གིས་བེལ་ལངས་ཆོ་སྤྱོད་མའི་ཞལ་ནས།
ཁྱོད་བེལ་མ་ལང་ཞིག་ཕྱིར་དལ་བུར་སོང་དང་ཉི་མ་བདག་གིས་འཛིན་ཆོག་གསུངས། མི་དེ་ཕྱིར་
རང་བྱིས་དུ་མ་སྒྲིབས་བར་དུ་ཉི་མ་མ་རུབ་པ་དང་། བྱིས་དུ་སྒྲིབས་མ་ཐག་ཉི་མ་རུབ་པས་དུས་
ཆོད་མཆོན་བྱེད་ཅམ་ལ་སྒྲིབས་འདུག་པས་དེ་སྤྱོད་མའི་གྲུབ་ཉགས་ཡིན་པར་ཤེས་ནས་ཚུལ་དེ་

ཡོངས་ལ་བསྒྲགས་པས། དེ་གོ་ཉི་མ་འཛིན་ཞེས་གྲགས་སོ། །དགུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉི་ཤེས་པས། ལྷ་མ་པ་བླ་དར་རྒྱས་ལ་དཔོན་པའི་ཁྱར་ཡོངས་རྒྱུགས་གཏད་དེ་བྱ་བ་ཏང་གི་རྩལ་གྱིས་རི་ཁྲོད་འགྲིམས་ནས་འཛིག་ཉེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་རོ། །མཐར་དགུང་གྲངས་དོན་དྲུག་པ་རབ་འདོད་ས་སྟག་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1758དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་རྩལ་བསྟན་ཏོ།།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ལྷ་མ་པ་བླ་དར་རྒྱས་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དེ་ཡང་སྐྱེ་འབྱུངས་དུས་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་དང་འོད་ཤར་བ་དང་། ས་འབྲུལ་བ་དང་། བྱ་དང་བྱེད་མང་པོས་སྐད་སྟན་བསྒྲགས་པ་སོགས་དོ་མཚར་བའི་རྟགས་མང་དུ་བྱུང་། རྒྱུ་དང་ནས་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་གསེར་ལྷ་ཅེ་དཔོན་དུ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ཁྱད་པར་དུ་འོད་གསལ་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོར་ཉམས་ལེན་ཅེ་གཅིག་དུ་མཛད་དེ་གྲུབ་པའི་རྟགས་མཚན་དངོས་སུ་བྱུང་། ལྷ་མ་ཉི་མ་འཛིན་པའི་བཀའ་བཞིན་ཡ་རབས་སྟོད་དཔོན་གྱི་བསྟན་བདག་མཛད་དེ་དཔོན་པ་སྐར་ལས་སྟག་པར་ཡར་རྒྱས་སུ་བཏང་། ཁོང་ཉིད་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་ཚུགས་བཅུའི་ཐ་གྲུ་ཀྱན་དུ་བྱལ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་བའི་ནང་དུ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱབ་སོ། །དེ་ཡང་ཡ་རབས་སྟོད་དཔོན་པས་སྐད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རབ་འདོད་ས་སྟག་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1758འབྱུངས་པ་དང་། རབ་ཡིད་ཤིང་སྐྱུལ་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1845ཡས་མས་ལ་སྐྱེ་གཤེགས་ཞེས་གྲིས་མོད། དེ་ལྟར་ན་འབྱུངས་ལོ་དེ་ཉིད་ལྷ་མ་དེ་གོ་ཉི་མ་འཛིན་འདས་ལོར་ཁེལ་བས་དེ་གོ་ཉི་མ་འཛིན་གྱིས་རྒྱལ་ཚབ་དུ་བསྐོས་ཞེས་པ་མི་དག་ཅིང་། དེ་ལྟར་བསྐོ་རྩལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་འབྱུངས་ལོ་མི་དག་པར་མཐོང་ལ། དེ་མ་དག་ན་གཤེགས་ལོ་ཡང་མི་དག་སྟམ་མོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ལྷ་མ་ཀྱན་བཟང་ངམ་ལྷ་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་ནི། རབ་ཡིད་ས་འབྲུག་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1808ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུ་དང་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་བཤེས་གཉེན་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གསན། རྟགས་ཆོལ་དང་དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་རྣམས་སུ་སྒྲོམ་པ་རྒྱ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་དུ་བསྐྱུངས་ནས་སྐྱབ་པའི་

ཀྱལ་མཆོན་བཅུགས། སྤྱི་ཚེས་ཟླ་དུ་ཡ་རབས་སྟོན་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛད་ཅིང་ཟབ་རྒྱས་
ཀྱི་ཚེས་འཁོར་ལེགས་པར་བསྐོར་ཏེ་དགོན་པ་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་། དགུང་གངས་དོན་དགུ་བ་
རབ་ཚེས་མེ་བྱི་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1886 ལོར་དགོངས་པ་ཚེས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།

གདན་རབས་བཞི་བ་སྤྱི་མ་མདོ་སྤགས་ནི། རབ་ཡིད་ལྷགས་པག་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1851 ལོར་
ཡབ་ཙོ་རྟ་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། རྒྱུ་བྱ་ནས་བྱམས་སྒྲིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་
ཐུགས་རྒྱུད་གཏམས་ཤིང་། སྒྲོམ་ཉམས་རྟོགས་སོགས་རང་བཞིན་ཤུགས་ཀྱིས་ཐུགས་ལ་འབྱུངས།
ཀྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་བྱ་བྱང་ཞིང་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ལྷང་མན་ངག་གི་རིམ་པ་
རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། ཡ་རབས་སྟོན་དགོན་པའི་བསྟན་བདག་གི་ཁྱར་བཞེས་ཤིང་དགོན་པ་ཡུན་
རིང་བསྐྱུངས། ཚེས་སྦྱོང་མ་རྒྱ་ལ་བསྟེན་ཏེ་མགོན་པོའི་འཕྲིན་སྦྱབ་བསྟེན་པ་ལ་ཐུགས་བཅོན་
ཆེན་པོ་གནང་བས་མགོན་པོ་ཚར་དུང་ལྷུ་གཅིག་བཏོན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་འགྲོའི་
དོན་ཆེན་མཛད་དེ་དགུང་གངས་ཀྱི་བཞི་བ་རབ་ཀྱལ་ཤིང་བྱི་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1934 ལོའི་སྤྱི་ཞི་བར་
གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་ལྔ་བ་སྤྱི་མ་དབང་ལུན་ནི། རབ་ཚེས་ས་བྱ་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1909 ལོར་སྤྱུ་འབྱུངས།
སྤྱི་ན་གཞོན་པའི་དུས་ནས་རབ་བྱ་བྱང་སྟེ་ཡ་རབས་སྟོན་དགོན་དུ་སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ཀྱིས་སྤྱི་
ཚེ་འདུལ་བར་མཛད། ཡ་རབས་སྟོན་དགོན་པའི་དགོན་བདག་མཛད་ཅིང་བསྟན་པ་དང་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་མང་དུ་མཛད། སྤྱི་ཚེ་ཟླ་དུ་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་འཆུབ་མ་ལ་འབྲུང་པས་བསྟན་པ་
དང་ཚེས་སྟེ་ལ་ཉམས་ཆག་ཆད་མེད་བྱང་བ་དང་། རྩེ་ཉིད་ཀྱང་དགུང་གངས་ང་བརྒྱད་པ་རབ་
ཀྱལ་མེ་རྟ་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1966 ལོར་དགོངས་པ་ཚེས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་དྲུག་པ་སྤྱུལ་སྤྱི་རབ་འབྱོར་ནི། ཡབ་བཞག་བའི་དུས་རྒྱུད་སི་སི་དང་། ཡུམ་
ཨ་ལྷ་བཟའ་ཚོགས་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་ཀྱལ་ཆུ་བྱི་ལོ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1982 ལོར་སྤྱུ་འབྱུངས། ཀྱན་
གཟིགས་པཎ་ཆེན་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ཨེར་ཏི་ནི་ཚེས་ཀྱི་ཀྱལ་མཆོན་ཉིད་ཁྱོ་སྤྱབས་ཐུགས་རྩེ་
ཆེན་པོར་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་བར་མཇུག་དུ་ཕྱིན་སྐབས་དར་དང་མདུད་པ་བཅས་གནང་ནས་

བྱིད་ཀྱི་བྱ་དེ་མཐོལ་བཅོག་བྱེད་དུ་མ་འཇུག་ཅེས་གསུངས་ཏེ་སྤྱགས་དགྲེས་ཚུལ་མཛད། རྒྱུ་དུ་
ནས་ཀ་ཤུ་ལ་དང་མི་རྒྱུ་གི་སྤྱི་དུ། ལྷ་ཆེན་དབང་ལྷག་གི་སྤྱི་དུ་སོགས་དོ་རིགས་འདྲ་མིན་
སོགས་རྒྱ་མེད་རྒྱུ་མེད་དུ་ལག་སོན་བྱུང་བ་སོགས་བྱིས་པ་གཞན་དང་མི་མཉམ། དགུང་གྲངས་
བཅུ་གསུམ་པ་ལ་ལྷ་ཆེ་དགོན་གསང་སྤགས་རབ་བརྟན་སྤྱི་དུ་བྱོན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། སྤྱི་མ་
དབང་ཆེན་ཉི་མ་དང་། མཁན་པོ་ཨ་ཁྱོ་མ། དག་སྤྱུལ། སྤྱུལ་སྤྱུ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ། གྲུབ་
དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་མཛན། རྩ་བུ་རོལ་པའི་དོ་རྩེ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སྟོན་འགྲོ་
དང་། རྩ་བུ་དུ་རྩོགས་ཆེན། སྤྱུ་གསུམ་སྤྱུབ་པ། མི་ལམ། སྤྱི་སྤྱི་དུ་ལུན་ཁང་། སྤྱི་ལུང་། འཕོ་བ།
རྩ་བུ་སྤྱི་དུ་བུ་ལ། ལུ་བ་ལྷ་ནག། ལྷག་འཇུང་བདུད་འཛོམས་སྤྱི་དུ་ལས་བརྒྱུད་པའི་གཙུག་
བྱིད་སོགས་གསང་སྤགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཟབ་བྱིད་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། ད་ལྷ་དར་ལྷག་སྤྱི་དུ་མའི་
འཕྲིས་ཁོག་དུ། སྟོན་ཀྱི་དགོན་རྩི་དུ་མ་གཅིག་བརྩུས་ཀྱིས་པན་བདེ་ཤེས་རིག་ནང་བརྟན་སྤྱི་
སྤྱི་དུ་ཞེས་པ་བཤད་སྤྱི་དུ་སྤྱི་དུ་པའི་སྤྱི་གཉིས་ལུན་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་གསང་དུ་བཞེངས། སྤྱི་རྒྱུང་
དུ་མ་བརྩུས་ཏེ་ནང་ཆོས་དང་ཐ་སྤྱི་དུ་རིག་གནས་བཅས་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དེ་བརྟན་པ་
དང་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་སྤྱི་ཅིང་། པན་བདེ་དགོན་པའི་བརྟན་བདག་གི་བྱི་ལ་བཞུགས་བཞིན་པའོ།

གཞན་ཡང་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཨོ་རྒྱུན་དང་། སྤྱུལ་སྤྱུ་འཛོམས་སྤྱི་དུ་མ་ཡོད་དོ། །དགོན་པ་འདི་ནི་སྟོན་ཀྱི་དགོན་
རྩི་དུ་པར་ཞེས་དགོན་དང་། ར་ཅལ་བ་དགོན་དང་། སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་པ་དང་། ཡ་རབས་སྟོན་
དགོན་པ་སྟོན་དགོན་པ་བཞི་བོད་དུས་འབྱུར་ཀྱི་དུས་སྤྱི་མང་མེད་དུ་གཏོར་བ་ཡུན་རིང་སོར་རྒྱུད་
མ་རུས་པ་ལ། ཉེ་ཆར་དགོན་པ་བཞི་ཀ་གཅིག་བརྩུས་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་ཡིག་ཆར་པར་ཞེས་དགོན་
པའི་མིང་སྟོན་ནས་དགོན་པ་བརྒྱུར་གསོ་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ།

ཡུལ་བཞི་སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་པ།

༥ ཡུལ་བཞི་སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་སྤྱི་གས་ལས་ནམ་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་རབ་ཉིད་སྟོན་མ་མེ་ཡོས་ལོ་

སྟེ་སྤྱི་ལོ་1687 ལོར་རྒྱ་ནག་ཆེན་མོང་མ་ཁང་ཤེས་(康熙) གྱིས་སྤྱི་དབྱུང་ས་པའི་དུས་སུ་གསེར་
བ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ནམ་ཡེ་ཤེས་སེལྷེ་རྒྱའི་དབུ་སྒར་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་དུ་རྒྱལ་རོང་གི་རྒྱལ་
ཁག་མང་པོས་དབུ་ཡི་མཆོད་གནས་སུ་བཀྱར་ཞིང་ཁྱོ་སྐབས་རྒྱལ་པོས་བཀྱར་སྟེ་འབུལ་བ་གྲ་
ཅོམ་པ་སྤུལ་ཏེ་ཡོན་མཆོད་དུ་འབྲེལ། ཡེ་ཤེས་སེལྷེ་ཕྱིར་ལྷ་ཅེར་ཐེབས་ལམ་ནས་ཁྱོ་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་
འདིར་ཟླ་བ་བརྒྱད་ལ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་དགེ་འདུན་ཕྱིད་དང་ཉིས་བརྒྱ་ལ་གནམ་ཆོས་སོགས་
དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོར་ཞིང་། ཡུལ་བཞི་ཞེས་པའི་
ས་ཆ་དེར་ཆོས་སྡེ་ཞིག་བཏབ་པ་ལ་གསང་ཆེན་འོད་སྐྱར་གྲོལ་བའི་སྤྱིང་ཞེས་མཆོན་གསོལ། དེ་
བརྒྱས་ཏེ་འོད་སྐྱེ་ཡུང་ངམ་འོད་སྐྱོང་ཞེས་གསལ་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ན་དོན་ལ་འོད་སྤྱིང་དུ་བྱུར་
ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ། འདི་ལ་ནེུ་གསིང་སྐྱེ་འབུམ་དགོན་དང་འོན་སྐྱོང་དགོན་ཡང་ཟེར་རོ།

གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལྷེས་རང་གི་སྒོ་བ་ཆེན་གསང་ཉི་མ་ཞེས་པ་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་སྤྱི་ཆབ་
དུ་སྐྱེ་འབུམ་དགོན་པར་བཏང་། གསང་ཉི་མ་ཡིས་འོད་སྐྱོང་དགོན་པའི་བདག་པོ་གནང་སྟེ་འདུ་
ཁང་དང་། སྐབ་གྲའི་མཆོམས་ཁང་སོགས་བཞེངས། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཡུགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་སྟེ་
གནམ་ཆོས་སོགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་ལེགས་པར་གནང་སྟེ་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བརྒྱུདས། སྐྱེ་གཤེགས་
ཁར་ཁོང་གིས་ཡུལ་བཞི་སྤྱི་མ་འབུམ་དགའ་ཟེར་བ་རྒྱལ་ཆབ་བསྟན་བདག་དུ་བསྐྱོས་སོ།

ཡུལ་བཞི་སྤྱི་མ་འབུམ་དགའ་ཟེར་བས་སྤྱི་མ་སོགས་ལས་དབང་བྲིད་མན་
ངག་མང་དུ་གསན་ཅིང་ཉམས་སུ་བཞེས། ཆོས་སྡེ་འདི་ཀྱན་རིང་བརྒྱུདས་ཏེ་གདན་རབས་གཉིས་
པའི་ཁྱུར་བཞེས། སྐྱེ་འདའ་ཁར་དཔོན་པོ་གྲུབ་ཆེན་བསོད་ནམས་རང་གྲོལ་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བསྐྱོས་སོ།

གྲུབ་ཆེན་བསོད་ནམས་རང་གྲོལ་གྱིས་ཡུལ་བཞི་སྤྱི་མ་འབུམ་དགའ་དང་། ལྷ་ཅེ་དགོན་
པའི་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤྲིན་གྲོལ་སྟེ་དབང་བཀའ་
དུ་མ་གསན་ཅིང་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས། དགོན་འདིའི་གདན་རབས་གསུམ་པའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་
དགོན་སྡེ་ཡུན་རིང་བརྒྱུདས་མཐར་སྤྱི་མ་བཙན་ལྷ་བ་ཨོ་རྒྱན་དོ་རྗེ་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་སྐྱེ་
གཤེགས་སོ།

བཅོན་ལྷ་བ་ཨོ་རྒྱན་རྩོམ་གྲུབ་ཆེན་པོས་ད་ནམས་རང་གྲོལ་དང་། ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་
སྤྱིས་ཆེན་མང་པོ་སྤྱོད་མར་བཞུགས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷར་གྱི་དབང་ཡུང་ཟབ་བྲིད་
མང་དུ་གསན་ཅིང་ཐུགས་ཉམས་སྤྲུབ་ཞེས། དགོན་འདིའི་གདན་རབས་བཞི་བ་པ་མཛད་དེ་
དགོན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱངས་སོ།།

སྤྱི་མ་འདི་དག་གི་སྤྱི་རིང་ལ་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་རྩོལ་ལྷ་སྤྱི་འབྲུམ་ཕྱག་མང་པོ་
བཞོས་པས་སྤྱི་འབྲུམ་དུ་གྲགས་སོ། །བར་སྐབས་རབ་ཡིད་ཚུ་ཡུག་ལོ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1823ལོར་གྲུབ་པའི་
དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་མདོ་མཁུན་བཙེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ལ་མཁའ་འགྲོའི་ཡུང་བསྟན་བྱང་བ་ལྷར་སྤྲུས་
ཡུལ་འོད་སྤྱི་སྤྱོད་འདིར་སྤྱི་མཆོམས་སྤྱི་བཞུགས། གྲུབ་ཏུགས་རོ་མཆོར་བ་སྤྱི་ཆོགས་བསྟན། རྩོན་
ཚུ་འགམ་དུ་རྒྱུད་ཐེའི་ལྷ་སྤྱི་འབྲུམ་ཕྱག་གཅིག་རྩོལ་བཞོས་ཡོད་པ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བསྤྱིས་ཏེ་སྤྱི་
འབྲུམ་སྤྱིགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་སྤྱི་ཞེས་མཆོན་གསོལ། དགོན་གནས་དེ་སྤྱི་འབྲུམ་བཞུགས་པའི་ཚུ་
འགམ་དུ་སྤྱིས་ཤིང་། མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་དངོས་ཀྱིས་དགོན་འདིའི་བདག་པོ་ལྷ་བྱ་གནང་སྤེ་
དུས་སྤེ་སྤྱི་ལན་མང་དུ་དགོན་འདིར་ཕེབས་ཤིང་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་
གདན་རབས་ལྷ་བ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཏོ།།

དེ་རྩོམ་ཡུལ་བཞི་སྤྱི་མ་པ་སྤྱི་ཞེས་པས་གདན་ས་བསྐྱངས་པས་ཁོང་གདན་རབས་
དུག་པར་གྱུར། སྤྱི་མ་དེ་ནི་ཡུལ་བཞི་དུ་སྤྱི་འབྲུངས། ལྷ་ཅེ་དགོན་སོགས་སྤྱི་སྤྱོད་མང་དུ་བཞུགས་
ཏེ་དཔལ་ཡུལ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་གྱི་ཟབ་བཀའ་མཐའ་དག་གསན། མདོ་མཁུན་བཙེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་
ཐུན་མིན་གཙུག་གི་ནོར་བུར་བཞུགས་ཏེ་སྤྱི་འབྱུར་བཀའ་གཏེར་གྱི་གདམས་ངག་མཐའ་ཡས་པ་
གསན་ཅིང་ཉམས་སྤྲུབ་སྤྱོདས། འཛི་སྟོད་ཚུ་ཁའི་དར་རྒྱུ་ཉེ་འགམ་ཐང་སྤྱི་དགོན་དུ་མཆོན་ཉིད་
པའི་བཤད་སྤྱི་བཞུགས་ཏེ་བཤད་པ་གནང་ཞིང་། འགམ་གྱི་དགོན་གསར་དུ་དུང་འཁོར་སོགས་
ཉིན་འགའ་བཞེངས། ཡུལ་བཞི་སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་འདིར་དབང་ཡུང་མན་ངག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་སྤེ་
གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་ཆར་པལ། དགོན་པའི་གདན་རབས་དུག་པའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་ཆོས་སྤེ་ཡུན་རིང་
བསྐྱངས་སོ།།

དེ་ནས་དགའ་རབ་ཇོ་རྗེ་དང་། ཀམ་འཇམ་དབྱངས་དང་། ཀུན་གྲོལ་དང་། ཚོས་གྲགས་
དང་། ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཟེར་བའི་སྤྲུལ་མ་ཉམས་རྟོགས་སོགས་ཡོན་ཏན་ལེགས་པོ་ཅན་མང་པོ་
ཐོན། དེ་དག་ལས་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ནི། དུལ་བཞི་རྩ་རབ་ཡིད་ལྷགས་བྱ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1861ལོར་སྐྱ་
འབྲངས། རྒྱུ་རྩ་ནས་དགོན་མཆོག་ལ་དད་པས་མཆོད་པ་དང་། དབུལ་པོངས་དམན་པ་ལ་སྦྱིང་
རྒྱས་སྦྱོན་པ་སོགས་དམ་པའི་བག་ཆགས་སད་པའི་ཚུལ་མངལ། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ཀྱང་ཆོགས་མེད་
རྩ་མཁྱེན། དབུས་དཔལ་ལྷན་འབས་སྤངས་སུ་གྲ་སར་ཤེབས། བསྐྱུས་གྲ་ནས་བཟུང་བཀའ་པོད་ལྡ་
སྒྲགས་དང་བཅས་པར་གསན་སྦྱོང་མཛད་པས་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མཚན་རྟགས་བཞེས། ཕྱིར་རང་
ཡུལ་ཤེབས་ཏེ་ཡུལ་བཞི་སྐྱ་འབྲུམ་དགོན་རྩ་ལྟ་ཁང་ཀ་བཞི་ཅན་ཞིག་གསར་རྩ་བཞེངས། མདོ་
སྒྲགས་ཀྱི་ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཏེ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པས་དགོན་པའི་གདན་སའི་
བདག་པོར་གྱུར། འདུས་སྡེ་ལ་འདུལ་བྲིམས་ནམ་པར་དག་པའི་འགྲིག་བསྐྱམས་པ་དང་། ཡུལ་སྡེ་
ལ་རི་རྒྱ་སྤང་རྒྱ་བསྐྱམས་པ་སོགས་དགེ་སྐྱབ་ཕྱིག་སྦྱོང་གི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོས་འགྲོ་མང་པན་
བདེའི་ལམ་རྩ་བོད། དབྱང་གངས་ཀྱ་གཅིག་པ་སྟེ་ལོ་1941ལོ་སྟེ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྐུ་ལོར་
གཟུགས་སྐྱ་ཚོས་དབྱངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

ལྟ་སྟེ་སྤྲུལ་མ་བསྟན་གསལ་ནི། གསེར་ལྟ་ཆེ་དགོན་རྩ་གྲ་སར་ཞུགས། དཔལ་ཡུལ་བའི་
ལུགས་ཀྱི་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ནང་ཚོས་ལྡ་སོགས་ལ་གསན་བསམ་སྒྲོམ་པ་མཛད། གར་ཐིག་
དབྱངས་གསུམ་དང་། བཅའ་འབྲུད་དགོལ་གསུམ་དང་། ཚོ་གའི་ཕྱག་ལེན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་
དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་ལེགས་པར་སྐྱངས། རྟོ་སྐྱབས་རྒྱལ་པོ་སྐལ་བཟང་དབང་རྒྱལ་གྱི་
སྐྱ་རུས་སུ་ཡུལ་བཞི་སྐྱ་འབྲུམ་དགོན་པའི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱངས་སོ།

དེ་རྗེས་སྤྲུལ་མ་བདེ་ཆེན་ཟེར་བས་ཚོས་སྡེ་འདི་བསྐྱངས། ཁོང་ནི་ནེུ་གསིང་སྐྱ་འབྲུམ་
དགོན་པའི་ཉེ་འགམ་རྩ་སྟེ་ལོ་1887ལོ་སྟེ་རབ་ཚོས་མེ་པག་ལོར་སྐྱ་འབྲངས། གཙང་རོང་གྲུབ་
འཛར་དགོན་པའི་སྤྲུལ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལས་སྡེ་འཕྱར་སྦྱོང་དང་། བྱེ་བྲག་དཔལ་ཡུལ་བའི་སྟོལ་
ལྟར་གྱི་སྟོན་འགྲོ་ནས་བཟུང་དངོས་གཞི་རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་བར་གྱི་གདམས་ངག་མཐའ་དག་

གསན་བསམ་སྒོམ་པ་མཛད། རྗེ་དེ་ལས་བཀའ་དགོངས་ཤུར་གསུམ་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མཐའ་དག་
བཞེས་ཤིང་ཉམས་སུ་བྲངས། རྒན་དབུ་སྒྲ་མ་ཀུན་བཟང་དང་། སྒྲ་མ་ཀུན་གསལ་ལས་དཔལ་
ལྷན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ཅིང་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས། རྒྱལ་པའི་བརྟན་
པ་ལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ་འདུལ་བྲིམས་མི་འབྲས་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པས་ཉམས་བྲས་སྤྲོ་མོ་ཅམ་
ལའང་འགལ་མ་ཚུང་བར་གྲགས། དགོན་འདིར་འཆད་ཉན་གྱིས་ཡུན་རིང་བསྐྱེད་པ་མཐར་དགོན་
པའི་ཉེ་བྱུར་ཁང་ལགས་རི་ཁྲོད་དུ་སྐྱབ་པ་གནང་སྟེ་བཞུགས། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་བོད་དུས་འགྱུར་
གྱི་ཁྲོད་དུ་སྐྱ་གཤེགས་སོ།

གོར་དབུ་དགོན་པ།

༥ གོར་དབུ་དགོན་གསང་སྤགས་མཐར་ཕྱིན་གླིང་ནི། རྒྱལ་རྩོད་ཁྲོ་སྐྱབས་ཀྱི་སྡེ་ཁོངས་རྫོང་
སྤང་གོར་ཁོག་གི་སྤང་མགོ་སྟེ་གོར་དབུ་རུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལླེའི་ཞལ་སྒོབ་
སྒྲ་མ་དྲི་མེད་རྫོང་རབ་དྲག་མེ་འབྲུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1676 ལོར་བྱུག་བཏབ། དགོན་འདིའི་མཆོན་ལ་
གོར་དབུ་དགོན་དང་། གོར་ལུ་དགོན་དང་། གོ་མོ་དགོན་དང་། གོར་བུ་དགོན་དང་། གོར་དབུ་
དགོན་ཐེག་ཆེན་དར་རྒྱས་གླིང་དང་། གོར་དབུ་དགོན་གསང་སྤགས་མཐར་ཕྱིན་གླིང་སོགས་སུ་
འབོད། དགོན་འདི་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆོས་སྡེ་གཙང་རྒྱང་ཞིག་ཡིན་ལ། རབ་
རྒྱལ་ས་བྱིའི་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རྣམས་མང་མེད་དུ་བཤིག། རབ་རྒྱལ་
ཤིང་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1984ལོར་དགོན་པ་སྤར་གསོས། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་
བཞེངས། དེང་སྐབས་སྐྱབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་དང་། སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་དཔལ་ལྷན་རིག་
འཛིན་གོང་མའི་བྱུག་སྟེལ་དང་མཐུན་པར་ཉམས་སུ་བཞེས་བཞིན་ཡོད་དོ།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་རྒྱལ་འབྱོར་བ་དྲི་མེད་རྫོང་རྗེ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ནང་དུ་སྐྱ་འབྲུངས། གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལླེ་ལས་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཚ་རྒྱུང་དང་། རྫོགས་
ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་དང་། རྩྱ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། འཇའ་ཆོན་རྣམས་ཀྱི་བྲབ་གཏོར་

དང་། ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྱོ་སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་
བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་རྩལ་རྒྱས། སྤྲུལ་མའི་ཡུང་བསྟན་བཞིན་གོར་དབུ་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ།
ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་དང་། གསེར་ཁང་དང་། བཞོན་ཁང་སོགས་ཉིན་དང་བཞིན་པ་མང་པོ་
གསར་དུ་བཞེངས། དགེ་འདུན་གྱི་ཕྱེ་བསྟུས་ཏེ། སྐབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་ལ། ཆོས་དབང་བཀའ་
བརྒྱད་གསང་རྫོགས་དང་། སངས་སྒྲིང་སྤྲུལ་མ་དགོངས་འདུས་དང་། རྒྱའི་ཕུར་པ་ཡང་གསང་སྤྲུལ་
མེད་དང་། བདེ་ཁྱེ་གསང་གསུམ་དང་། ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྱོ་སྐབ་མཆོད་རྩལ་འཆམ་དང་བཅས་པ་
སོགས་ཆོས་ཆོན་རྣམ་དབྱའི་སྲོལ་བཅུགས། འདུས་པ་རྣམས་ལ་རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་
འཆང་གི་ལྷགས་བྲིད་ཀྱིས་གཙོའི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས། གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་པར་
དགོན་མགོ་གཏད་ཅིང་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་བསྟན་པ་ལེགས་པར་
བསྐྱུངས་སོ།།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤྲུལ་མ་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་དང་། གདན་རབས་གསུམ་པ་སྤྲུལ་མ་
བཀྲ་ཤིས་ཨོ་རྒྱན་དང་། གདན་རབས་བཞི་པ་སྤྲུལ་མ་ཨོ་རྒྱན་སྒྲིན་པ་དང་། གདན་རབས་ལྷ་པ་སྤྲུལ་
མ་ཀམ་ཨོ་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་མོད་རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ། །ཀམ་ཨོ་རྒྱན་འདི་ལ་
དགོངས་གཏེར་པོད་འགའ་བཞུགས་ཀྱང་དེང་སྐབས་ཉམས་ཉེས་སུ་སོང་བར་བཤད་དོ།།

གདན་རབས་དུག་པ་སྐུལ་སྐྱེ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོད། རབ་ཆོས་ཤིང་བྱ་སྒྲི་ལོ་1885ལོར་
གཙང་སྤང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱེ་ན་ཆུང་དུ་འོ་དུས་ནས་སྒོན་གནས་རྗེས་སུ་དཔྱད་ཏེ་གོར་དབུ་དགོན་
དུ་ཆོགས་ཞུགས་མཛད། ལྷ་ཆེ་སྐབས་མགོན་ཀྱིས་སྤྲུལ་མ་དྲི་མེད་རྩོམ་ཆེའི་ཡང་སྤྲུལ་དོས་བཟུང་།
གོར་དབུ་དགོན་དུ་བྲིས་བཀོད། བཤེས་གཉིན་དུ་མ་ལས་གནམ་ཆོས་སྒོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་
དང་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་
བའི་ཡུགས་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན། ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟན་བས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་དུ་
གྱུར། གོར་དབུ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་འདུས་ཕྱེ་དད་འབངས་དང་བཅས་པར་སྒྲིན་
གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་དཔག་མེད་བསྐྱར་ཅིང་། དགེ་སྐབ་སྤྲིག་སྤོང་གི་སྐུལ་མ་དང་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་

མཛད། མཐར་དགུང་གངས་དོན་གཉིས་པ་རབ་རྒྱལ་མེ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1956 ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་དཔོན་པོ་ཤེས་རབ་མེ་འབར་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་
1905ལོར་གོར་ཁོག་རྩ་དཔལ་ལྷན་གྱི་རིགས་སྤྱི་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤེལ་སྤྱི་ལྷན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཡོངས་
འཛིན་དུ་བསྐྱོན་ནས་སྤྱི་གཤེགས་སོ། གཙང་མདའ་དཔོན་དུ་སྤྱི་གཤེགས་སོ། སྤེལ་རིག་འཛིན་
ལས་གནས་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་
གསུམ་གྱི་ཤིང་གསུམ་། ལྷ་ཆེ་དཔོན་དུ་ཤེས་རབ་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་གྱི་ཟབ་གཏེར་གྱི་སྤྱི་གཤེགས་
གསུམ་། ལྷ་ཆེ་ལྷ་བཞེས་གྱི་དཔལ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་།
མཛད། གོར་དགུང་དཔོན་དུ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་དཔལ་ལྷན་རིང་ལུགས་བཞེས་བསྐྱོན་པ་
བསྐྱུངས། མཐར་དགུང་གངས་དོན་བདུན་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ལོ་1951 ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤེལ་པ་རབ་ཤོལ་ཆེ་དབྱངས་གྱིས་བསྐྱོན་པ་བསྐྱུངས་མོད་ནས་
ཐར་མི་གསལ་ལོ།

གདན་རབས་དགུ་པ་སྤེལ་པ་བསྐྱོན་འཛིན་ཏེ་མ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1944
ལོར་རྩ་བུ་གོར་ཁོག་རྩ་ཡབ་བཞེས་ར་མཁུན་རབ་དང་། ལྷ་ཆོས་ཆོས་གཉིས་གྱི་སྤྱི་སྤྱུ་
འབྱུངས། སྤེལ་པ་རབ་ཆོས་ལས་སྤྱི་གཤེགས་སོ། གོར་དགུང་དཔོན་དུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་
ཆེ་དཔོན་དུ་སྤྱི་གཤེགས་སོ། སྤེལ་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་
ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་
དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་།
ལས་བརྒྱད་པའི་ཡང་གསུམ་རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་།
དུས་འགྱུར་གྱི་སྤྱི་གཤེགས་སོ། བསྐྱོན་པ་བསྐྱུངས་དཔལ་ལྷ་ཆེ་སྤེལ་སྤྱི་གཤེགས་
ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ལྷན་གྱི་སྤྱི་ལོ་དང་། ལྷ་ཆེ་སྤྱི་གཤེགས་སོ། ལྷ་ཆེ་སྤྱི་གཤེགས་སོ།
བསྐྱོན་ནས་རིན་ཆེན་ལས་གནས་ཆོས་དང་། རྩ་བུ་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དང་། སྤེལ་སྤྱི་ལོ་དང་།
བཅས་གསུམ་། གཙང་ཁོག་མཁུན་ཆོས་འཇམ་དབྱངས་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

གོར་དབུ་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱབས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་པ་སྤུལ་སྤྱོད་དབང་ཅུས་སམ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་རྟ་
རྟེ་རྟེ་ལོ་1978ལོར་གོར་ཁོག་དུ་ཡབ་བསྐལ་བཟང་དང་། དུམ་བུ་བེ་མངའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱོད་
འབྱུངས། རྒྱུ་མིང་ལ་དབང་ཅུས་ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་མགོན་སྤུལ་སྤྱོད་དང་། རག་ཐང་མཁན་
ཆེན་འཇམ་དབྱངས་སློ་གྲོས་བྱང་གིས་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་། དཔོན་པོ་
བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་ལས་སློག་བསྐྱབས། རྒྱ་ལྟར་རི་ཁྲོད་དུ་གནས་ཆོས་སློན་འགོ་དང་། མཚམས་
ཁང་དུ་མཁན་པོ་དབང་ཆེན་ཉི་མ་ལས་ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་
རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་བྲིད་གསན། མཚན་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཅེ་མཁན་པོ་རིག་ཆོས་
ལས་སླ་ལུང་གསན། རྩོ་རྩོ་བ་དཔོན་གྱི་ཐོབ་དང་ལྷ་བཞེས། རྒྱལ་མེ་གྲང་ཁང་སྤུལ་སྤྱོད་ཐུབ་
བསྟན་དཔལ་བཟང་ལས་བཀའ་དགོངས་སུ་གསུམ་གྱི་སྤྱིན་བྱེད་དང་། མཁན་ཆེན་འཇིགས་
མེད་སུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ལས་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་དང་། ཆོ་རྒྱལ་དང་། སླ་མ་ཡང་ཏིག་
སོགས་དང་། མཁའ་འགོ་མ་ལུ་མཚོ་ལས་རྩོར་སེམས་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་དང་། མཁན་པོ་
བསྟན་འཛིན་འོར་བུ་ལས་བྱམས་ཆོས་སྤེལ་སོགས་དང་། མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་སློ་གྲོས་
ལས་རྩལ་ལྷ་དྲག་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་དང་། ཆོ་རྒྱལ་དང་། ཞིང་རྒྱལ་བཅས་གྱི་སྤྱིན་བྱེད་དང་།
ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་ལུང་བཅས་གསན། རབ་རྒྱལ་གིང་བྱ་རྟེ་རྟེ་ལོ་2005ལོར་གོར་དབུ་དགོན་དུ་གདན་
སའི་བྲིར་བཀོད། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཞིག་གསོ་དང་གསར་བཞེངས་མཛད།
དཔལ་ལྷན་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་བསྟན་པ་སྤྱོད་བཞེན་བཞུགས་པའོ།།

དཔོན་པོ་འདྲ་གསལ་རྩོ་རྩོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་རྟ་རྟེ་རྟེ་ལོ་1978ལོར་ལུལ་གནས་གྲོང་དུ་
ཡབ་ཅེས་འགྱུར་དང་། དུམ་མིས་ཀོ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱོད་འབྱུངས། རྒྱུ་མིང་ལ་བསོད་ཀུན་
ཞེས་གསོལ། ལྷ་ཅེ་རྒྱལ་མགོན་གྱི་སྤུལ་སྤྱོད་ཡིས་དཔོན་པོ་ཤེས་རབ་མེ་འབར་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་
ངོས་བཟུང་ཞིང་མཚན་འདྲ་གསལ་རྩོ་རྩོ་ཞེས་བཏགས། དཔོན་པོ་བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་ལས་སློག་
བསྐྱབས། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་རྒྱལ་གྲུར་ཞུགས། སླ་མ་དབང་ཆེན་ཉི་མ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་

ཀྱི་ཆོས་ཐུན་རིམ་དགུ་ཡོངས་རྫོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། ལྷ་མ་རིག་ཆོས་ལས་ལྷ་ཡུང་དང་
དབུ་ལྷ་བཅས་ཐོབ། མཁན་ཆེན་འངས་དབྱངས་སློ་གྲོས་ལས་ལྷ་རིས་སྦྱངས་ཤིང་། སྦྱབ་འཕྲིན་
ནམས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་གསན་ཅིང་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆན་ཐུབ་བསྟན་ཚུལ་བྲིམས་ཞེས་གསལ། དེང་
སྐབས་གོར་དབུ་དགོན་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་བཞི་བ་ལ་སྦྱ་ཁུར་བཞེས་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

དེ་ཕྱིར་གདན་རབས་ཀྱི་ལྷ་མ་ནམས་ཀྱང་དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་གླིང་དང་། གསེར་ལྷ་ཅེ་
དགོན་དང་། ས་མགོ་དགོན་དང་། ཡིད་དྲངས་དགོན་པ་ནམས་སུ་གྲ་སར་བྱོན་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་
པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷར་གྱི་ཐོས་བསམ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་ཆོས་སྡེ་
བསྐྱུངས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་གནས་སོ། །ལྷ་ཁང་ནང་རྟེན་ལ་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་ལ་
སོགས་པའི་སྦྱ་བརྟན་དུ་མ་དང་། ཐུགས་རྟེན་ལ་མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ནམས་བཞེངས་ཤིང་། ཆོས་
བྲིད་དང་། སྦྱབ་མཆོད་མང་པོ་ལེགས་པར་བཅུགས་སོ། །དགོན་འདི་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་དགོན་
ལག་ཏུ་ཡང་གཏོགས་སོ།

ཆན་དབུ་དགོན་པ།

༥ ཆན་དབུ་དགོན་པ་ནི། འོ་སྦྱབས་ཀྱི་སྡེ་ཁོངས་རྫོ་རྩེའི་འགམ་རོགས་ཀྱི་ཡུལ་བཞི་སྡེ་བ་
རུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་སྤུང་ལོ་དགོན་དང་། སྤུང་བི་དགོན་དང་། ཆ་མི་དགོན་དང་། ཆན་
བུ་དགོན་དང་། ཆན་བི་དགོན་དང་། ཆན་དབུ་དགོན་དང་། ཆན་ལུ་དགོན་སོགས་གྲིས་པ་མཆིས་
ལ། ཁ་ཅིག་གིས་གདན་དཀར་དགོན་པ་བེར་བ་ཡིན་བེར་བ་དང་། ལ་ལས་སྒྲོན་ས་འདིར་དབང་
བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་མཆིས་ཤིང་། རྒྱལ་པོ་དེས་ལྷ་བ་དཀར་པོས་མཆན་པའི་དབུ་ལྷ་ཞིག་
བཞེས་ཡོད་པས་ལྷ་དབུ་རྒྱལ་པོ་བེར་ཞིང་། དེའི་རྒྱལ་སའི་པོ་བྲང་དང་། དགོན་པ་ཡིན་ཕྱིར་ལྷ་
དབུ་དགོན་པ་ཡིན་བེར་བ་དང་། འགའ་ཤིས་འོ་སྦྱབས་ཆན་རྒྱལ་པོའི་དབུ་བྲང་དང་། དབུ་དགོན་
ཡིན་པས་ཆན་དབུ་དགོན་དུ་མིང་ཆགས་པ་ཡིན་བེར་ལ། ཁོང་ཆོས་ཕྱི་མ་དེ་དག་པར་འཛིན་
ཞིང་ཆན་དབུ་དགོན་པ་ཞེས་འབོད་དོ།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་བོན་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ཟེར། ཕྱིས་སུ་རྗེ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་
གྱི་ལལ་སློབ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེངྒེས་བོན་སྡེ་བན་དགོན་དུ་བསྐྱུར་ནས་རབ་ཉི་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1696ལོར་ཕྱག་བཏབ། དགོན་འདི་རྒལ་དབང་དཔལ་ཕུལ་བའི་རིང་ལུགས་གཙང་སང་དུ་སྦྱོང་
བའི་ཚོས་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གསེར་ལྷ་ཙེ་དགོན་པའི་བུ་དགོན་ཐིག་ནག་ཅན་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་
གྲལ་དུ་གཏོགས། སྤྲ་མ་ཆོ་བསྟེན་གྱི་སྦྱ་རིང་ལ་དགོན་པ་ཅུང་ཉམས་རྒྱུ་དུ་སོང་བས་ལྷ་ཙེ་
དགོན་ནས་སྤྲ་བསྐྱོས་མངགས་ཏེ་འཛིན་སྦྱོང་གནང་། རུས་འབྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་མང་ནས་བཤིག་།
རབ་རྒལ་ཤིང་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1984 ལོར་བསྟན་པ་སྤྲར་གསོ་བར་མཛད་དོ།

དེས་ན་སྐབས་འདིར་གདན་རབས་དང་པོ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེངྒེའི་ནམ་ཐར་བཙུང་པ་
སྐབས་སུ་བབས་ཀྱང་། ཞོང་དུ་བཙུང་བའི་པས་འདིར་མི་སློའོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤྲ་མ་པ་བླ་རྒྱུ་མེད་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་སྦྱ་
འབྱུངས། གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེངྒེ་ལས་གནམ་ཚོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཙུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་
སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ལུན་ཁང་དང་། སྤྲ་སྦྱོང་སོགས་ནང་ཚོས་ལྷ་
དང་། གཞན་ཡང་གནམ་ཚོས་དང་། རྩལ་ཟུང་གཏོར་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། རྒྱགས་
ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པ་མཚོག་ལུན་དུ་བྱུར། རྒྱན་དབུ་དགོན་དུ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས།
སྦྱབ་འཕྲིན་རུས་མཚོད་སོགས་སྦྱིང་པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ནམས་རྒལ་དབང་དཔལ་ཕུལ་བའི་
ཕྱག་བཞེས་དང་མཐུན་པར་བསྐྱུངས། གདུལ་བྱ་རྒྱ་ཆེར་རྒྱས། དེ་ཡང་སྤར་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེངྒེ་
ཁྱོད་སྦྱབས་རྒལ་པོའི་དབུ་སྤྲ་ཡིན་ཞིང་། རྗེས་སུ་སྦྱ་ན་བགྲེས་པས་བྱོན་མ་ཐུབ་པར་ཉིད་གྱི་རྒལ་
ཚོབ་དུ་རྗེ་འདི་ཁྱོད་སྦྱབས་རྒལ་པོའི་དབུ་སྤར་མངའ་གསོལ་བ་དང་། དེ་སྟོན་ལྷ་པད་ཡར་སྡེ་ལ་
ཐེལ་དམར་རྒྱབ་པའི་ཐོབ་ཐང་མེད་ནའང་། རྗེ་འདི་ལ་ཁྱོད་སྦྱབས་རྒལ་པོ་གཡུང་དུང་ལོར་བུ་དང་།
སྤྲ་མ་ནང་སོ་ནས་ཐེལ་དམར་ཐམ་ཀའི་ཐོབ་དང་། ལོང་སོ་ཆོ་དབང་ལྷ་མོས་དགོན་འདིའི་བསྟན་
པའི་རྒྱུན་བདག་མཛད་དེ་འཁར་རྩེ་དང་། དུང་དམར་དང་། རྒྱག་ཆལ་དང་། སེལ་སྟན་སོགས་
ཐེབས་བཞག་མཛད་པར་གྲགས་སོ།

གྱི་སྐྱེ་སྤང་མ་གཡུང་ར་ཟེར་བའི་རྩོམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་ད་ཁྱོད་གཉིས་ནས་མཐུ་བན་སྐྱེས་བྱ་
རན་ཞེས་མཐུ་བྱེད་པར་བསྐྱལ་བ་ལྟར་དམོན་བཅོལ་མཛད་པས། རྒྱ་དཔོན་གི་ཞིང་དཔོན་ཐོག་
ནམས་གྱི་རྩ་ཅེ་ནས་མེ་འབར་བ་དང་། ཕྱག་འཆོལ་བའི་ཚུལ་བྱེད་པ་སོགས་ཉམས་དང་ཆོ་འཕྲུལ་
བྱུང་བས་རྒྱ་ཆོགས་གྱིས་དཔོན་ཐོག་ནམས་གྱི་རྩ་ལ་ཁ་དར་བཏགས་ནས་སྤྱིར་དཔོན་པར་ཕུལ་
ཏིང་འཕྱོད་བཤགས་བྱས་སོ། ། ལྷ་མ་ཆོ་བསྟན་གྱིས་དཔོན་ཐོག་ནམས་ལ་བདག་པོ་བྱེད་མི་རུང་
ཚུལ་གསུངས་ཀྱང་སྐྱེ་སྤང་མ་རྩོམ་མ་ཉན་པར་བདག་ཏུ་བཟུང་བས་རང་མཐུ་རང་ལ་ལྟོག་སྟེ་
བྱད་ཁའི་ཁྱེན་གྱིས་ལྷ་མ་སྟན་མཆེད་གཉིས་སྐྱེ་གཤེགས། རྩོམ་དེ་ལས་དཔོན་པ་སྦྱོང་བའི་ལྷ་མ་
མ་བྱོན་པས། གསེར་ལྷ་ཅེ་དཔོན་ནས་ལྷ་མ་ཆོས་བྱུང་དཔོན་འདིའི་གདན་རབས་དགུ་པར་
མངའ་གསོལ་ཞིང་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་ནའང་ཆེན་པོ་མ་རྒྱས། ལྷ་དབུ་ལྷ་མའི་ཡང་སྤྱིང་ཨོ་རྒྱན་
དཔལ་འབྱོར་ཐུ་མདོ་རུ་འབྱུངས་ཀྱང་བྲིས་མ་འཁོད་པ་དང་། བྱུང་ཐོབ་ལྷ་མ་ཆོ་བསྟན་གྱི་ཡང་
སྤྱིང་རིག་འདུས་ཆོན་པོ་ཟེར་བ་གཙང་སྤྱད་རུ་འབྱུངས་ཀྱང་གདན་བྲིས་མ་འཁོད་པས་དཔོན་པ་
ཉམས་ཐག་པར་བྱུར་བར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་བཅུ་པ་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་ནི། ཡུལ་བཞི་སྐྱེ་ནོབ་བསམ་བྱུང་འདུམ་གྱི་
སྐས་སྐྱེ་འབྱུངས། གཏིར་ཆེན་ཁྲག་འཐུང་བདུད་འཛོམ་སྤྱིང་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་
ལས་མདོ་སྐྱེས་གྱི་གཞུང་དང་བཀའ་གཏིར་ཆོས་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། ལྷ་མ་ཅིས་དང་།
གར་ཐིག་དབྱངས་གསུམ་དང་། གཞུང་ལུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་བྱུར། གསེར་ལྷ་ཅེ་དཔོན་
པས་ལྷ་དབུ་དཔོན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། རྩོ་སྐྱབས་ལྷ་མ་ནང་སོས་ཀྱང་ལྷ་དབུ་
དཔོན་པའི་བདག་པོར་གསོལ། དེ་ནས་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏི་བསྟན་པ་ཉམས་གསོ་རྒྱ་ཆེར་
མཛད། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ནང་ཆོས་ལྷ་སོགས་གྱི་བྲིད་རྒྱན་སྐར་ལས་ལྟག་པར་སྟེལ་བས་ཀ་
སྟོད་དང་། བོ་འབྲུག་དང་། མགོ་ཁུ་སོགས་ནས་གྲ་སར་འོང་མཁན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་རུ་འདུས་པ་
སོགས་འགོ་དོན་རྒྱས་སོ། ། རྩི་འདིས་མདོ་མང་སན་ཆོགས་སྐུལ་སྐྱེ་དང་། ལྷགས་གོང་གཏིར་ཆེན་
ཡང་སྤྱིང་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་གཉིས་ལ་དཔོངས་བཏགས་ཏི་གཙང་སྤྱད་རིག་འདུས་ཆོན་པོའི་

ཡང་སྲིད་བཅའ་ཞིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་པག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1947ལོར་ཆུན་དབུ་སླ་མ་ཐེག་
མཆོག་དང་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཆུན་དབུ་དཔོན་དུ་བྲིས་བཀོད་དོ། །སླ་མ་བསོད་ནམས་ཁོང་དགུང་
ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་དུ་བཞུགས་ནས་སྐྱ་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་སྟུལ་སྐྱ་ཐུབ་བསྟན་ནི། ཀར་སྟོང་འབྲོག་སྡེའི་ལྷ་བ་རིས་ཞེས་
པའི་དབུལ་བྱིས་དུ་དཔལ་ལྷན་གེ་རྒྱུ་རིགས་སུ་སྐྱ་འབྲུངས། ལྷ་ཅེ་དཔོན་དང་། རྩ་ཐང་དཔོན་
སོགས་སུ་གྲུ་སར་ཐེབས། རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྒྲིན་
གྲོལ་མང་པོ་དང་། བྱད་པར་དུ་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་གྱི་ཟབ་བཀའ་པལ་ཆེར་གསན། བསྟན་པ་
བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་དཔོན་པོ་མཁུན་ལྷན་དང་མཉམ་དུ་ཆུན་དབུ་དཔོན་བསྐྱར་གསོའི་
མཛད་པ་ཁྱུང་དུ་བཞེས། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་དང་། སྐབ་འཕྲིན་
ཆོ་གའི་རིམ་པའི་རྒྱན་བཅུགས། གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་བསྟན་པ་སྦྱོང་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

དཔོན་པོ་མཁུན་ལྷན་ནི། རྒྱུང་དུ་ནས་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས། ཅིས་དཀར་ནག་དང་། ཅིག་
བཟོ་དང་། ཤིང་བཟོ་དང་། མགར་སོགས་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས། ལྷ་ཅེ་དཔོན་དུ་གྲུ་སར་ཐེབས།
རྒྱ་ཕྱར་སླ་མ་རིག་འཛིན་དང་། རྒྱ་སླ་མ་བསོད་ལོ་དང་། དཀྱ་སླ་མ་དོན་ཡོད་དང་། སྟུལ་སྐྱ་
བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་དང་། གྲུབ་ཆེན་གསེར་སྟུལ་དང་། སླ་མ་རྒྱ་མཆོ་དང་། བྱད་ཁང་
སྐབས་མགོན་ཡང་སྲིད་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བསྟེན་ཏེ་མདོ་སྟགས་གྱི་ཆོས་ཚུལ་སྟེ་དང་།
དཔལ་ལྷན་ལྷགས་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན། བྱད་པར་དུ་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་
རང་གྲོལ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་འོད་གསལ་རྒྱ་གས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསན།
ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྐྱར་བས་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་འབྲུངས། དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱ་དལ་འོ་བརྒྱལ་
ཆད་མེད་ཐུང་ཡང་དམ་པའི་ངང་ཚུལ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་བསྐྱབས་པ་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་
བསྐྱུངས་ཤིང་། དགེ་སློང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་གཞུང་ལྷགས་ཀྱན་མཁས་གྱི་ངོ་བོར་བཞུགས། བསྟན་
པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཆུན་དབུ་དཔོན་བསྐྱར་གསོའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། སྐབ་འཕྲིན་ཁག་
གི་རྩི་རྩི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཁྱུང་བཞེས། རྩི་འདི་ཆུན་དབུ་དཔོན་གྱི་བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་བཀའ་

དེན་སྒྲིལ་གྱི་ཆེ་བའི་དམ་པ་ཞིག་གོ། །པོད་རྒྱུ་འབྱུར་གྱི་རྒྱུ་སྒྲིལ་དགོན་འདིའི་ནང་རྟེན་སྤྱོད་
པ་ཤར་ལི་མ་དང་། རྟོ་རྩེ་འཆང་ནས་ལེན་མ་དང་། སྒྲོལ་མ་རྒྱ་ནག་མ་དང་། མ་ཁི་སྒྲིལ་པ་སྒྲོ་
སིལྱིས་སྒྲིལ་མ་བསོད་ནམས་ལ་གནང་བའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་རྒྱ་ནག་མ་དང་། གསེར་སྒྲིལ་ཉི་ཤུ་ལྟ་
དང་། སྒྲིལ་གྱུ་བ་ཐོབ་གོང་མ་ནམས་གྱི་གདུང་རྟེན་མཆོད་རྟེན་དང་། དགོངས་འདུས་རྒྱུད་ཡིག་
སོགས་ནང་རྟེན་དང་། ཕྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱུ་འཁོར་ཁང་སོགས་འགད་རྩིས་གྱིས་
གཏོར་བ་དང་། ཡུལ་མི་དང་རྒྱ་ཡིས་ཉལ་ཐོབ་བཀྱིས་ཏེ་ཕོ་སྤུལ་སོགས་སྤྱོད་ནས་བོར་
བཟུགས་སྤྱོད་བཏང་ངོ་། །ད་ལྟ་ནི་དགོན་འདིའི་རྟེན་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོར་གཙུག་ལག་ཁང་དང་།
མགོན་ཁང་དང་། གཟུངས་སྤྱགས་གྱི་འཁོར་ཁང་དང་། སྤྱོད་གསུང་སྤྱགས་རྟེན་སོགས་མང་དུ་ཡོད་
ལ། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོའི་གནས་སྤོང་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་སྤྱོད་ཆེན་མོ་སོགས་སྤྱོད་འཕྲིན་རྒྱུ་མཆོད་
ནམས་བརྒྱུད་པ་གོང་མའི་སྤྱག་བཞེས་མ་ཉམས་པར་འདྲིན་སྤོང་གནང་བཞིན་ཡོད་ངོ་།

སྤྱོད་དགོན་འདིར་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རང་ཆོས་ལཱའི་སྤྱག་སྒྲིལ་དག་གཙང་ཞིག་ཡོད་
པར་སྤྱང་ཡང་ཕྱིས་སྤྱོད་ཉམས་གུད་དུ་སོང་བར་མངོན་ནོ། །དགོན་འདིར་གཏོགས་པའི་གྲུ་སྤེ་ནི་
ཡུལ་བཞི་སྤྱོད་འབྲུམ་དགོན་དང་། བསུ་ཡོ་བདེ་ཆེན་དགོན་དང་། ཤོད་སྤེ་དགོན་དང་། སྤེ་མ་འོ་
པ་དགོན་གྱི་གྲུ་ཆང་དང་། ལྷ་འབངས་ནམས་ཀྱང་ཡིན་པར་བཤད་ངོ་།

བདེ་ཆེན་དགོན་པ།

༥ བསུ་ཡོ་བདེ་ཆེན་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་རྩོད་ཁྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལྷ་པ་ཡར་
སྤེའམ་ཡར་སྤོང་ཅས་པའི་ས་ཆ་དུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་བཏབ་པ་ནས་བར་སྤྱོད་སྤྱོད་དགོན་འདི་
མེ་ཡིས་ལན་གཅིག་འདིག་པ་དང་། པོད་རྒྱུ་འབྱུར་སྤྱོད་སྤྱོད་གཞི་ནས་བཞིག་པ་དང་། བརྟན་པ་
བརྒྱུར་དར་ལ་སྤྱོད་གསོས་པ་འོ།

དགོན་པ་ཆགས་པའི་གནས་དེ་ནི་སྤུལ་པའི་སྤོབ་དཔོན་པ་སྤྱོད་ཀན་སྤྱོད་འབྲུལ་
གྱིས་བྱོན་ཏེ་ལྷ་སྤོབ་སྤོབ་བརྒྱུད་དམ་ལ་བཏགས། སྤྱོད་པ་མཛོད་པས་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ས་གཞི་ཐམས་

205

ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་བཅས་དགོན་པར་འཕེལ་རྒྱས་བཟང་ཅམ་བྱུང་ངོ་།།

དེ་ནས་སྤྱི་མ་འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྲུབ་དང་། སྤྱི་མ་བསྟན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་དང་། སྤྱི་མ་ཆོས་
ཉིད་དར་རྒྱས་ནམས་བྱོན་ཏེ་དཔལ་ཕུལ་བའི་ལྷགས་ལྷར་ཆོས་སྡེ་ལེགས་པར་བསྐྱེད་པ། བྱུང་པར་
དུ་སྤྱི་མ་འགྱུར་མེད་དོ་རྗེ་དང་། སྤྱི་མ་ཀམ་འཕྲིན་ལས་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ལྷ་ཁང་གི་སྤྱིའི་བཀོད་
པ་དང་། རང་གི་རི་མོ་དང་། ལྷ་རྟེན་ནམས་ཀྱི་བཀོད་པ་ངོ་མཆར་ཁིང་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་
ཞིག་གསོས་སུ་བཞེངས། དབང་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་སྤྱོད་མེད་པས་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་དང་། ལྷ་
འབངས་སྤྱིན་བདག་དང་བཅས་པའི་ཕན་བདེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱབས་སོ།།

སྤྱི་མ་པས་རིག་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས། སྤྱི་མ་རིག་འདུས་
དང་། སྤྱི་མ་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཚོ་དང་། འཕྲིན་ལས་བཀའ་ཤིས་ཀྱི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་དཔལ་ཕུལ་བའི་
རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་འབྲིད་ནས་ཉམས་བཞེས་མཛད་དེ་དགོན་པ་དང་བསྟན་པ་བསྐྱེད་པ། འདུ་
ཁང་གསར་དུ་ཉམས་གསོ་དང་། རྟེན་གཞན་གསར་བཞེངས་མཛད་དོ། །དེ་ནས་བོད་དུས་འགྱུར་
ལ་དགོན་པ་མེད་པར་བཟོས། ཡང་དར་བསྟན་པའི་སྡེ་སྤྱིས་པ་ནས་རབ་རྒྱལ་ཤིང་གྲང་སྡེ་སྤྱི་ལ་
1985 ལ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས་ཤིང་། སྤྱི་མ་སྤྱོད་མཚོད་
དང་། ཆོས་ཐུན་ཀྱི་རིགས་ཅི་ལྟོགས་ཉམས་གསོ་བྱས་སོ། །དགོན་འདིའི་ལྷ་སྡེ་སྤྱི་མ་མོར་གྲོང་ཁྱིམ་
ཉིས་བརྒྱ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཅམ་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་ནི་དུད་ཁྱིམ་ཆེན་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅམ་ཡོད་པར་
བཤད་དོ།།

བཟོད་དུས་དགོན་པ།

༥ བཟོད་དུས་དགོན་ནམ་བཟོད་དུས་སྤྱོད་ཆེན་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་རོང་ཁྱོ་སྐྱབས་ཀྱི་སྡེ་
ཁོངས་པོ་སུལ་ལམ་པོ་སེས་ཞེས་པའི་སྡེ་བའི་ས་ཆར་ཡོད་ལ། སྤྱི་མ་ཐོ་གྲུབ་ཆེན་ཀུན་བཟང་
གཞན་པན་ཐུགས་ཆེན་ལ་བྱོན་སྐབས་ཤིག་ལ་གནས་འདིར་ཞག་མལ་མཛད། གནས་འདི་ཨོ་རྒྱན་
ཆེན་པོ་དང་། སྤྱི་མ་རྗེ་གེ་སར་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པར་

གནས་འདིར་དགོན་པ་བཏབ་ན་དགོན་ས་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ཤིང་གནས་ལ་བྱིན་བསྐྱབས་མཛད། སྤར་ནངས་ཐེབས་དུས་ཁོང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ཐེང་གནས་དེར་ལུས་པས། མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་གནས་འདིར་དགོན་པ་ཞིག་ཆགས་པར་འགྱུར་ཞེས་ལུང་བསྟན་པར། ཡུལ་དེའི་མི་ཞིག་གིས་དགོན་པ་བཏབ་ན་མཆན་ཅི་ཞིག་འདོགས་ཞེས་ཁྱེས་པ་ལ། ད་ལྟ་བཟོད་པ་སྒྲོམ་པའི་དུས་ལ་ཉེ་བས་ན་བཟོད་དུས་དགོན་དུ་ཐོགས་གསུངས། བསྐྱང་བྱ་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གྱི་རྩིས་སུ་ཡུལ་མི་སྡེ་དཔོན་དང་བཅས་པས་གནས་འདིར་བྱང་རྒྱུ་མཆོད་རྟེན་ཞིག་བཞེངས་པ་དང་། ཡུལ་སྡེ་སྤྱིའི་སྤྱང་བ་དང་། དམག་སོགས་དོན་ཆེན་ལ་འགོ་བའི་རིམ་གྱི་ཡོངས་རྫོགས་གནས་འདི་ནས་འདོན་པའི་སྲོལ་ཚུགས་ཏེ་རིམ་བཞིན་དགོན་སྡེ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་ཏུ་གྱུབ་ཅིང་། དགོན་པའི་མཆན་ལ་བཟོད་དུས་དགོན་པ་འཕེལ་བཟོད་དུས་སྤོང་ཆེན་དགོན་ཞེས་སྐར་དོ་གྲུབ་ཆན་གྱིས་བཏགས་པའི་མིང་དེ་གསོལ།

དགོན་འདི་ཕྱག་འདེབས་མཁན་སུ་ཡིན་མི་གསལ་ཞིང་དོན་ལའང་སྤྱི་སྤྱང་སོགས་འཆོགས་ནས་དགོན་པའི་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ལས་ཆེད་དུ་བཏབ་པ་ཞིག་མིན་པ་འདྲ་བས་སླ་མ་འདི་ཡིས་བཏབ་ཅེས་པ་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཐོག་ཏུ་མི་གནས་སོ་སྟུམ། དགོན་འདི་ཐོག་མར་གསེར་ལྷ་ཅི་དགོན་པའི་དགོན་ལག་བྱས། དེ་ནས་ལམ་ཐག་རིང་བ་དང་འགྲིམ་འགྲུལ་སྟོབས་མི་བདེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་ཡིད་དྲངས་དགོན་པའི་སླ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་སྦྱོང་གནང་བའི་བཀའ་བྱོས་བྱང་སྟེ། ཡིད་དྲངས་དགོན་གྱི་སླ་མ་བསོད་ནམས་འགྱུར་མེད་དང་། སླ་མ་པཎ་དང་། དཔོན་པོ་ཐུབ་བསྟན་དང་། སླ་མ་རྟོགས་ལྡན་དང་། སླ་མ་མཆན་ལེགས་རྣམས་ཀྱིས་གདན་ས་བ་མཛད་ནས་སྐབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་རིམ་པ་རྣམས་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་དང་མཐུན་པར་བཅུགས་ཤིང་ལེགས་པར་བསྐྱངས་མོད་སླ་མ་དེ་དག་གི་རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་རྣམས་འཕྲིད་དེ་ཆོས་ཐུན་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལྷ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྲོལ་བཅུགས་སོ། །དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་

དགོན་པའི་རྟེན་གསུམ་པལ་ཆེ་བ་བཤིག་ཅིང་། འདུ་ཁང་རྒྱང་པ་ཙམ་ལས་མ་ལུས་པར་སྟོང་
དབྱིངས་སུ་ཐིམ། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་དགོན་པ་སྤྱར་གསོ་བྱས་མོད། ཅུང་ཉམ་ཐག་པའི་ཚུལ་
རྟེན་གསུམ་ཤིང་ཡར་རྒྱས་བཟང་པོར་མ་སོང་ལ། ད་ལྟ་དགོན་འདི་སྤྲ་མ་ཀམ་མཁྲ་ཡིས་གཟིགས་
བཞིན་ཡོད་པ་དང་། གཙོ་བོ་བསུ་ཡོ་བདེ་ཆེན་དགོན་དང་འབྲེལ་ཞིང་། དགོན་དེའི་ཁོངས་
གཏོགས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱབ་གྲུ་རྒྱང་པའི་རྣམ་པར་གནས་པའོ། །དགོན་འདི་དང་བསུ་ཡོ་བདེ་ཆེན་
དགོན་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་སྡེ་ནི་བསུ་ཡོ་སྡེ་བའི་རུད་བྱིམ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་སྤར་གྲོང་བྱིམ་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་
ལ། ད་ལྟ་ནི་གྲོང་བྱིམ་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་དོ།

ཤོད་སྡེ་དགོན་པ།

༥ ཤོད་སྡེ་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་གི་ཆ་ཤས་ཁྲོ་རྒྱབས་ཡུལ་གྱི་ཕོ་སུལ་སྡེ་བར་
ཡོད་ལ། ཤོད་སྡེ་དགོན་དང་། ཤོལ་བསྐྱས་དགོན་དང་། བཤོལ་སྡེ་དགོན་ཟེར་བ་གྲིས་པ་ཡོད་
མོད། རོན་ལ་ཤོད་སྡེ་དགོན་ཟེར་བ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

ཐོག་མར་རྒྱལ་རོང་གཏེར་སྟོན་ཚུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། དེ་ཡང་གཏེར་སྟོན་
ཚུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་གསེར་མགོན་པོ་འབྲོང་རིའི་གནས་ནས་མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་
གཏེར་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་གཏེར་རུ་བཞེས་ཤིང་། ཤོག་སེར་ལས་ཐོག་མར་པལ་པའི་གནས་ནི་འཕོ་མའི་
ཚུ་འགམ་རི་ཁྲོད་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། དེ་ཡང་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་རྗེས་དཀར་དཔོན་པོ་ཤུག་
འབུམ་གྱི་ཕོ་བྲང་རུ་ཡི་གེར་པལ་དགོས་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་འབྲུག་དབང་གིས་དེར་མ་པལ་པར་
དབུ་ཚབ་སྟེང་རུ་པལ་ཟེར་བ་དང་། རྒྱལ་རོང་རུ་བྱོན་ནས་འཕོ་མའི་ཚུ་འགམ་རི་ཁྲོད་རུ་པལ་
ཟེར་བ་དང་། ཚུ་འཕོ་ནོར་སུ་སྤིང་རུ་པལ་ཟེར་བ་མཆིས་མོད། གང་ལྟར་གཏེར་སྟོན་དེ་ཉིད་གྱིས་
འཕོ་མའི་ཚུ་འགམ་རུ་རི་ཁྲོད་ཅིག་བཏབ་པ་ནི་དགོན་འདིའི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ། གནས་དེར་མགོན་
པོའི་རྒྱབ་པ་ཡུན་རིང་མཛད་ཅིང་སློབ་ཆོགས་བསྐྱངས། སྤྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་
གནས་འདིར་མགོན་པོའི་རྒྱབ་པ་མཛད་པས་ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་ཉམས་ཁུར་

བའི་ཚུལ་གྱིས་རྫོ་རྫོའི་སྒོ་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་བྲག་རོལ་སྤྱི་སྤྱི་རྫོལ་བཞག་པ་ད་ལྟ་འང་མཇལ་དུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

རྫོལ་སྤྱི་སྤྱི་དབུ་སྤྱི་མ་དག་འདུན་བྱ་བས་ཅལ་སྤྱི་དེ་ཁོད་སྤྱི་གྲག་བཏབ་པས་རིམ་གྱིས་འཕོ་མའི་དེ་ཁོད་ཉམས་པར་གྱུར། སྤྱི་མ་གྱི་དེ་རྫོལ་ཅལ་སྤྱི་དེ་ཁོད་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱུང་བ་རྟེན་དང་བཟེན་པ་བཅས་བཞེངས་ཤིང་དགོན་སྤྱི་རྫོལ་པར་བསྐྱར། དགོན་པའི་མཆོན་ལ་པ་ཆོས་དུ་དགོན་དུ་གྲགས། རྫོལ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་རྫོལ་འཕྲུལ་སྤྱི་མ་འཕྱར་མེད་གྱིས་དགོན་དེའི་གདན་ས་བ་མཛད། དགོན་གནས་ལྷང་ཤོད་དེ་དུ་སྤྱིས། དེ་ནས་བཟུང་དགོན་འདིར་ཤོད་སྤྱི་དགོན་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །སྤྱི་མ་རྫོལ་གྱོལ་དང་། སྤྱི་མ་འོད་འཕྲོ་དང་། སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་ཉི་མ་དང་། སྤྱི་མ་དགོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་མ་ཆོ་དཔལ་རྫོལས་གྱིས་རིམ་བཞིན་བསྐྱེད་མོད་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་ལོ།

སྤྱི་མ་དེ་དག་གི་སྤྱི་དེ་ལ་དགོན་འདིར་སྐྱེད་གནས་དང་། ཞིང་སྐྱབ་དང་། སྤྱི་སྐྱབ་སོགས་སྐྱབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་གྱི་རིམ་པ་རྫོལས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་སྤྱི་གྲག་བཞེས་ལྟར་སྤྱི་ལ། དུས་འཕྱར་གྱི་སྐབས་སྤྱི་དགོན་པ་མང་མེད་དུ་བཤིག་། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་གྲ་ཆང་དང་དད་འབངས་སྤྱི་མོང་གིས་དགོན་པ་སྤྱི་གསོ་མཛད། རབ་རྒྱན་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་1990 ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཟེན་པ་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས། སྐྱབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་རྫོལས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་རིག་འཛིན་གོང་མའི་སྤྱི་གྲག་བཞེས་བཞིན་དུ་རྒྱན་བཙུགས། སྤྱི་མ་མཁས་དབང་དང་། སྤྱི་མ་གང་ཆོ་དང་། སྤྱི་མ་རིག་འཛིན་རྫོལས་གྱིས་གདན་ས་རིམ་བཞིན་བསྐྱེད་སྤྱི་ད་ལྟ་དགོན་འདི་ཅུང་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱི་གནས་པའོ།

ཀ་ར་དགོན་པ།

༥ ཀ་ར་དགོན་པ་འཕམ་ཁུ་ར་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་རྒྱུ་ཁོད་ཁོ་སྐྱབས་ལྷན་གྱི་ཤར་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་རྫོལ་ཆུ་འབབ་པའི་འབྲུལ་རོགས་ཀ་ར་ཞེས་པའི་ས་ཆར་གྲུབ་ཐོབ་མ་ཉི་རིན་ཆེན་གྱིས་སྤྱི་གྲག་བཏབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་གྱིས་གདན་སར་གྱུར་ཅིང་ཆོས་རྒྱུད་ཀུ་ཐོག་པའི་ལྷགས་འཛིན་དུ་གྱུར། ཕྱིས་སྤྱི་

ཀྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལུགས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཤིང་ཁྱུང་། བྱད་པར་དུ་གསེར་ལྷ་ཅི་
དགོན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོ་རིམ་པར་ཐེབས་ཏེ་བདག་སྐྱོང་གནང་ཞིང་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་
ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རང་ཆོས་ལྟ་དང་། སྐབས་འཕྲིན་གྱི་རིམ་པ་ནམས་བཅུགས་པས་དགོན་དེ་
ཉིད་ཀྱི་དགོན་ལག་དུ་ཁྱུང་། དེ་ནས་ཀ་ར་སླ་མ་སངས་རྒྱས་དང་། སླ་མ་ཀམ་རང་གོལ། དཔོན་པོ་
བསྟན་འཛིན་ཡེ་ཤེས། དཔོན་ཀན་ཆོས་དཔལ། དཔོན་པོ་ཀུན་བཟང་བསོད་ནམས་སོགས་སྐྱེས་
ཆེན་དམ་པ་དུ་མས་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་སྐབས་ཤིང་གཙང་སང་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་
འཕྱར་སྐབས་ཉམས་ཆག་ཞིག་རལ་དུ་ཁྱུང་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོའི་སྒོས་སོར་ལེགས་
པར་ཅུང་། འོན་ཀྱང་ཀ་ར་སྐལ་སྐྱེ་ལོ་པོས་སོགས་བན་ཀན་འགའ་ཡིས་འཛམ་ཐང་རྩོ་ནང་བའི་
ཆོས་རྒྱུད་དུ་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་མང་པོ་གསན་པའི་དབང་གིས་ཆོས་རྒྱུད་རྩོ་ནང་པར་
བསྐྱར་ཅིས་ཀྱིས་ནང་འགལ་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། ད་ལྟ་དགོན་པའི་འདུས་སྡེ་བྱེད་ཀ་རྩོ་ནང་པ་
དང་བྱེད་ཀ་རྩིང་མ་པར་མོས་དབང་གིས་ཅོད་པ་ཅུང་ཙམ་ལང་བཞིན་ཡོད་མོད། དགོན་པའི་
ཆོས་སྤྱོད་སྐབས་ཤིང་རིམ་པ་དང་ཐ་ན་གོང་ཆོག་ཆོག་འི་རིགས་ཡན་ཆད་ནི་དཔལ་ལྷན་པའི་རང་
ཀྱང་རི་བཞིན་སྐྱོང་བཞིན་ཡོད་དོ། །དགོན་འདི་ལ་དཀར་ལྷ་དགོན་ཡང་ཟེར་རོ།

ལྷན་པ་དགོན་པ།

༥ ལྷན་པ་དགོན་ནམ་མེ་བ་དགོན་གསང་སྤགས་དར་རྒྱས་སྤིང་ནི། འོ་སྐབས་ལྷན་པ་ཀྱི་
ཀྱལ་མོ་རུལ་རྒྱའི་འགྲམ་རྒྱུ་མོ་བ་མཚུལ་ཐང་དུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སང་
གའི་བྱགས་སྒྲས་སླ་མ་པ་སྐྱེས་ལས་སམ་པ་སྐྱེ་རྩོ་རྩོ་ཞེས་འབོད་པས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
ནང་དུ་རི་བྲོད་ཀྱི་ནམ་པར་ཐུག་བཟུང་། རབ་ཆོས་ཤིང་གི་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་1924ལོར་འདུ་ཁང་མེས་
འཛིག། དེའི་སྤྱི་ལོར་བསྐྱར་དུ་བཞེད་སྤྱོད། བོད་དུས་འཕྱར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་ཉིན་དང་བཞིན་
པ་ཐང་མེད་དུ་བཞེག་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་1990ལོ་སྤྱི། རབ་རྒྱལ་ལུགས་ཏེ་ལོའི་ས་ག་ཟླ་བར་དགོན་པ་
བསྐྱར་གསོའི་དུ་བཟུང་སྤྱི་ལྷ་ཅི་སྐབས་མགོན་སྤུལ་སྐྱེ་དག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་

རིན་ཆེན་དང་། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བའི་ཡང་སྤྱི་སྤྱུལ་སྤྱུ་མཉམ་མེད་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་ས་གཟིགས་
ལེགས་པར་མཛད།

ལྷ་མ་ཤེས་རབ་རྩི་རྩེ་དང་། སྤུབ་བསྟན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ལྷ་མ་གསེར་བཟང་
སོགས་ཀྱིས་སྤྱུ་ཁུར་བཞེས་ཏེ་འདུ་ཁང་ཀ་བཞི་ཅན་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས།
དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷ་རྒྱུ་མཚོ་དགས་འཇུགས་སོགས་ནམ་དཀར་ལས་ཀྱི་
འཁོར་ལོས་དགོན་འདི་སྤྱོད་བཞིན་པའོ། །ད་ལྟ་འདུས་སྡེ་ཉི་ཤུ་ལྷག་བཞུགས་ཤིང་། དགོན་བདག་
སྤྱུལ་སྤྱུ་ཚུལ་བྲིམས་དཔལ་ལྷན་དང་། ལྷ་མ་སྤུབ་བསྟན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་བཞུགས་སོ།།

ལྷ་དགོན་ལ།

༥ ལྷ་དགོན་པའམ་དབེ་རུ་བཀྲ་ཤིས་སུ་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ནི། རྒྱལ་རོང་ཁོ་སྤྱབས་
ཀྱི་དར་སྤྱི་སྤྱོད་དུ་ཡོད་ལ། རབ་བྱང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཞལ་སྤྱོད་པ་རྩ་ལོར་དུ་རྒྱལ་མཚན་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་བསྟན་
པ་བསྐྱེད་སྤྱོད། དུས་འཁྱར་ཀྱི་སྤྱབས་སུ་མང་མེད་དུ་བཤིག །རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ལོ་1984ལོར་
སྤྱར་གསོ་མཛད་ཅིང་། ད་ལྟ་འང་མ་ལུབ་པར་ཡོད་དོ།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ལྷ་མ་པ་རྩ་ལོར་དུ་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱང་བཅུ་གཉིས་
པའི་ནང་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་དུ་གྲ་སར་ཐེབས། རྩི་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་
ལས་གནམ་ཚོས་སྤོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩི་གས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་
གསུམ་དང་། རྩ་དང་། གནམ་ཚོས་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་སྒོར་སོགས་སྤྱི་སྤྱོད་ལོ་མཐའ་ལས་པ་གསན།
རྩི་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་སྤྱུ་གཤེགས་རྩིས་ལྟ་ཅི་དགོན་དུ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལ་ལས་ཕྱག་རྩི་གས་
ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། བསྐྱེད་པས་ཉམས་སུ་བཞེས། རྩི་གས་པའི་རྩལ་རྒྱས་ཏེ་གྲུབ་
པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས། རྩི་ཆོའི་སྤྱོད་དུ་ཡེ་ཤེས་སེལ་ཏེ་བཀའ་བཞིན་དབེ་རུ་དགོན་
པ་ཕྱག་བཏབ། གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས། གནམ་ཚོས་སྤོན་འགྲོ་

དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ལུན་ཁང་
དང་། ཁྲ་ཁང་དང་། སྒྲ་སྒྲིང་དང་། མི་ལམ་སྒྲིང་བ་དང་། ཞིང་ཁམས་སྒྲིང་བ་སོགས་ནང་ཆོས་ལྡ-
དང་། སྒྲ་གསུམ་སྒྲུབ་པ་དང་། རྟ་སྒྲིང་ཕུར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་བརྩ་ཆེན་མོ་འཆམ་དང་བཅས་
པ་དང་། ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྲོའི་སྒྲུབ་པ་དང་། སྒྲིང་གནས་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་སྒྲུབ་བཅས་སྒྲུབ་འཕྲིན་
རུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་ཉམས་ལེན་རྒྱན་གྱི་ཕྱག་བཞེས་རྣམས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལྷགས་ལྟར་
བསྒྲུངས་ཏེ་འགྲོ་དོན་མཛད་དོ།

དེ་ནས་གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་བྱི་མེད་དང་། གདན་རབས་གསུམ་པ་སྤྲ་མ་
ཀྱན་བཟང་དང་། གདན་རབས་བཞི་པ་སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་དང་། གདན་རབས་ལྔ་པ་སྤྲ་མ་ཡེ་
ཤེས་དཔལ་འབྱོར་དང་། གདན་རབས་རྩ་པ་སྤྲ་མ་མཁུན་རབ་དང་། གདན་རབས་བརྟན་པ་
ཡང་སྤྲུལ་མཆོན་ལྡན་དང་། གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤྲ་མ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་དང་།
གདན་རབས་དགུ་པ་སྤྲ་མ་ཚུལ་བྲིམས་རྡོ་རྗེ་དང་། གདན་རབས་བརྩ་པ་སྤྲ་མ་འཛིགས་མེད་ཡེ་
ཤེས་དང་། གདན་རབས་བརྩ་གཅིག་པ་སྤྲ་མ་བསྟན་འཛིན་ལོ་རྒྱུད་དང་། གདན་རབས་བརྩ་
གཉིས་པ་སྤྲ་མ་སེང་རྡོ་རྗེ་དང་། གདན་རབས་བརྩ་གསུམ་པ་སྤྲ་མ་ཆོས་ཉིད་དང་། གདན་རབས་
བརྩ་བཞི་པ་སྤྲ་མ་ཆོས་གྲགས་དང་། གདན་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་སྤྲ་མ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་
དང་། གདན་རབས་བརྩ་རྩ་པ་སྤྲ་མ་བསོད་ནམས་འཕམ་དང་། གདན་རབས་བརྩ་བརྟན་པ་
སྤྲ་མ་གྲུ་བྱ་རྡོ་རྗེ་དང་། གདན་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པ་སྤྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་སྒོ་བཟང་རྣམས་ཀྱིས་
དཔལ་ཡུལ་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་རིམ་པར་བསྒྲུངས་མོད། དཀོན་འདིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་མཁོ་
འདོན་མ་གནང་བས་དེ་ཙམ་ལས་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་པར་རྩོ་མི་ཐོགས་སོ།

ཆ་ལ་དགོན་པ།

༥ ཆ་ལ་དགོན་ཨོ་རྒྱན་མདོ་སྤྲུགས་བསམ་གཏན་སྤིང་ནི། ཁྲོ་སྒྲུབས་ཀྱི་ཆ་གནས་ཡུལ་
ཐུའི་ཆ་ལ་གྲོའམ་ཆ་ལ་ཕོ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་རུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ནི་རབ་ཉི་ཤིང་ཏ་མེ་སྤྱི་ལོ་1714

ལོར། ལྷ་མ་དགའ་བདེ་ཟེར་བས་ལུས་ཏེ་ཞེས་པའི་གནས་དེར་ཐོག་མར་སྤྱག་བཏབ། རྒྱལ་དབང་
དཔལ་ཡུལ་པའི་སྤྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་སྦྱབ་འཕྲིན་ཆོ་ག་རུ་མའི་རུས་མཆོད་དང་། སྟོན་འགྲོ་དང་།
རྩོགས་ཆེན་སོགས་ལྷགས་བཤད་གྱིས་གནས་དེར་བཤད་སྦྱབ་གྱི་སྟོན་ལྟར་རྩོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་
བགྲང་བྱ་སྤྲུལ་ཅུ་ཙམ་ལ་བསྦྱངས། དེ་རྗེས་ལྷ་མ་དགའ་བདེས་རང་གི་སྟོབ་མ་མཆོག་གྱུར་ལྷ་མ་
དགེ་འདུན་ཞེས་པ་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་རུ་བསྐྱོས་ཤིང་རང་གི་རྒྱལ་ཚབ་རུ་མངའ་གསོལ། ལྷ་མ་
དགེ་འདུན་གྱིས་ལྷ་མའི་བཀའ་བཞིན་རུ་ཐ་པོ་ཞེས་པའི་ས་རུ་དགོན་ས་སྟོན། གཙུག་ལག་ལྟ་ཁང་
ནང་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཞིངས། དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་འདུས་པ་ལ་མན་ངག་ཟབ་བཀའ་རུ་མ་
གནང་ཞིང་སྦྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་རིགས་མང་པོ་བཙུགས་ནས་ཆོས་སྡེ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བཏང་བས་
དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་དར་བར་གྱུར།

དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་རུ་ལྷ་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་དང་། ལྷ་མ་ཨོ་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུ་དང་། ལྷ་མ་
ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ་དང་། ལྷ་མ་སྤྱན་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་ཟེར་བ་རྣམས་བྱོན་ཏེ་དགོན་འདིའི་
གདན་ས་བ་མཛད་ནས་ཆོས་སྡེ་ཡུན་རིང་བསྦྱངས། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་མོས་རྒྱལ་བསྟན་
མང་ནས་འཛོམས་པའི་རུས་སུ་ཉམས་གུང་རུ་གྱུར་ཏེ་རྟེན་དང་བཞེན་པ་ཡེ་མེད་རུ་གྱུར། ཆོས་སྟོ་
སྤར་བྱས་གྱི་རུས་སུ་ལྷ་མ་ངག་མཆོག་དང་། བཙོན་འགྲུས་གཉིས་གྱིས་དགོན་འདིའི་བདག་པོ་
བྱས་ཏེ་ལྟ་ཁང་སོགས་སྤར་གསོས།

དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་ལྟ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཨོ་རྒྱལ་གར་དབང་ཉི་མ་མཆོག་གི་བཀའ་
བཞིན་རུ་སྤྱལ་སྤྱེ་འཇམ་དབྱངས་སྤྱན་ཆོགས་གྱིས་ཤོག་སྟོར་ས་ཡ་གཉིས་ལྷག་གི་འགྲོ་གྲོན་བཏང་
སྟེ་དགོན་འདི་མང་ནས་བསྐྱར་གསོ་གནང་ཞིང་། ཕྱིའི་བཀོད་པ་དང་། བར་སྤྱེ་གསུང་སྤྱགས་རྟེན་
གྱི་ཆོགས་རྣམས་ལེགས་པར་གྲུབ། སྦྱབས་རྗེ་ལྟ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲངས་ཏེ་རབ་གནས་གྱི་མེ་
ཏོག་འཐོར། འདུས་པ་དང་དད་འབངས་སྤྱི་ལ་སངས་རྒྱས་སྟོང་དབང་ཆེན་མོ་སོགས་དམ་པའི་
ཆོས་གྱི་བདུད་རྩིས་ཆོམ་པར་མཛད། སྤྱལ་སྤྱེ་འཇམ་དབྱངས་སྤྱན་ཆོགས་དགོན་པའི་དབུ་འཛིན་
རུ་བསྐྱོས་པ་ལ་ཁོང་གིས་ལོ་རེ་བཞིན་རྟ་སྤྱིང་སྤར་པ་ཡང་གསང་ལྷ་མེད་གྱི་སྦྱབ་པ་དང་། ཀར་

སྒྲིབ་ཐོས་གྲོལ་ཆེན་མོ་སྒྲིབ་སྒྲིག་དང་བཅས་པ་དང་། དང་འབངས་ལ་སྦྱང་གནས་དང་། མ་ཁི་
བསྐྱར་སྒྲོར་དང་། མར་མེ་ཁྱི་མཆོད་ཀྱི་མཆོད་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་སྒོལ་བཅུགས་ཏེ་དགོན་པ་རུང་དར་
རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་དོ།

སྐུ་པེ་དགོན་ལ།

༥ སྐུ་པེ་གནས་མཆོག་དར་རྒྱས་དགོན་ནི། རྒྱལ་རོང་ཁོ་སྐྱབས་ཀྱི་སྐུ་པེ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་
ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདི་ལ་དེ་ལྟར་སྐུ་པེ་དགོན་པ་དང་། ལྷ་བི་དགོན་དང་། སྐུ་པས་དགོན་པ་དང་།
སྐུ་པུ་དགོན་ཞེས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒོལ་དུ་མ་མཆིས་ལ། ཐོག་མར་འབུམ་མི་ཀྱན་སྐྱབས་ཟེར་བས་ཕྱག་
བཏབ། རྗེས་སུ་ལྷ་ཁང་མའི་འཆོགས་པ་དང་། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སུ་དགོན་པ་གཞི་མེད་དུ་
བཞག་པ་དང་། བསྐྱར་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤར་གསོས་ཀྱིས་ད་ལྟ་དགོན་འདི་རྒྱས་བཞིན་ཡོད་ལ།
གནས་འདིར་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་།
རྗེ་ཀམ་པ་སྐུ་ཕྱིར་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་མདོ་སྤང་དུ་བྱོན་དུས་ཀྱང་དགོན་འདིར་བཞུགས་
ནས་མ་ཁི་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ལླང་མང་པོ་གནང་ཚུངས་པ་དང་། ར་ཏོར་རྗོགས་སྤུལ་ཡང་ལོ་རེ་
བཞིན་བྱོན་ནས་ཆོས་གསུང་སྒོལ་ཡོད་པ་དང་། དུང་དཀར་སྤུལ་སྐུ་ངེས་དོན་རྒྱ་མཆོ་བྱོན་ནས་
རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་གྱི་ལྷང་ཆ་ཆོང་གནང་ཚུངས་པ་དང་། འཛམ་ཐང་སྤྱང་བ་མ་འདས་སྤུལ་སྐུ་
བྱོན་ནས་བཀའ་ལླང་དང་རབ་གནས་མཛད་པ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་
མཆིས་སོ།

དེ་ཡང་ཕྱག་འདེབས་མཛད་པ་པོ་རྗོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་འབུམ་མི་ཀྱན་
སྐྱབས་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་མོ་བྱི་བའི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1456ལོར་ཁོ་སྐྱབས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས།
དགུང་ལོ་བཙེ་ལྷ་པ་ལ་ཁམས་དང་དབུས་གཙང་དུ་གྲ་སར་བྱོན་ནས། གཏིར་སྟོན་རྩ་སྤྱིང་པ་
དང་། གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་
རིག་གཞུང་དང་། ལྷག་པར་དུ་སྤྲུལ་འགྱུར་བཀའ་གཏིར་གྱི་དབང་ལླང་མན་ངག་མཐའ་དག་བུམ་

པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན། ཡི་དམ་གྱི་བརྟེན་སྦྱབ་ཆོད་འཁྱེལ་མཛད་ཅིང་། བཀའ་བྱུང་གཉིས་
ལྟན་གྱི་གོ་སར་སྤྱོད། མཐའ་འཁོབ་ཆ་པའི་རྩ་བུ་དེ་གསུལ་ཞིང་དུ་གཟིགས་ནས་སྤྱིར་རང་ལུལ་དུ་
ཐེབས།

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1499ལོར་སྤྱི་ལོ་གནས་མཆོག་དར་རྒྱས་དགོན་
ཕུག་བཏབ། གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ནང་རྟེན་དུ་སྤྲན་འཛིན་ལས་བཟོས་པའི་དུས་གསུམ་སངས་
རྒྱས་དང་། སྤྲན་གཟིགས་སོགས་སྤྱི་བརྟན་དུ་མ་དང་། རས་བྲིས་ཀྱི་ཐང་སྤྱི་དང་། དདུལ་ལས་
བྲིས་པའི་འབྲུམ་པོ་དང་། མ་ཁིའི་འཁོར་ཆེན་སོགས་གསུང་རྟེན་དུ་མ་བཞེངས་ཤིང་། རྒྱ་སྤྱིར་
སོགས་མཆོད་ཆས་ཡོ་བྱད་མང་པོ་གསར་དུ་བསྐྱུན། ཡི་དམ་དུ་མའི་སྦྱབ་འཛིན་གྱི་རིགས་དང་།
མ་ཁིའི་བྲིད་དང་ལྷགས་ལུང་སོགས་གནང་སྟེ་བརྟན་པའི་གཞི་བཏིང་། རྒྱན་དུ་ཉམས་ལེན་ལ་
བཙོན་ཅིང་ཞི་དྲག་གི་ལས་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱི་སྤོ་ནས་ཁྲོ་སྤྱབས་སྤྱོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ནམས་དག་པའི་ལམ་
ལ་བཀོད། མཐར་ད་ནི་རེ་ཞིག་བརྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱུགས་པ་ཡིན་པས་ང་ཞིང་གཞན་དུ་འགྲོ་རན་
ཞེས་གསུངས་ཏེ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་པོ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1536 ལོར་ལུས་མ་སྤངས་པར་མཁའ་
སྤྱོད་དུ་གཤེགས་སོ། །སྤྱི་གཤེགས་ཆོ་ཆིབས་པ་བཅིབས་ནས་བྱོན་པའི་ངག་སྒྲོས་ལས་ད་ལྟ་རྒྱབ་
རིའི་རི་ངོས་བྲག་ཐོག་དུ་ཆིབས་པའི་མིག་རྒྱུ་དངོས་སུ་མངལ་དུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །རྗེ་འདིས་
ས་སྤྱིར་རྩོད་རྟོན་ལྟ་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱི་མར་བརྟེན་པར་བཤད་པ་ནི་ཅུང་མི་དག་སྟམ་སྟེ། རྩོད་རྟོན་
ལྟ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རྗེ་འདི་འབྲུངས་པའི་ཡར་སྟོན་བཟང་བྱ་དུག་པ་ས་སྤེལ་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་པ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།

བྲི་རབས་གཉིས་པ་ཕུག་རྫོ་སྤྱི་མ་རིན་ཆེན་འོད་ཟེར་དང་། བྲི་རབས་གསུམ་པ་སྤྱི་མ་
ལུན་ཆོགས་རབ་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་དགོན་འདི་ལེགས་པར་བསྐྱངས་ཀྱང་མཛད་ཅུམ་རི་བཞིན་མི་
གསལ་ལོ།

བྲི་རབས་བཞི་པ་སྤྱགས་པ་སྤྱི་མ་ལེགས་ལྟན་ནམ་པོན་སྤྱི་མ་ནི། རྒྱབ་པ་ཐོབ་པའི་སྤྱིས་
དུ་དམ་པ་བྱོན་རྒྱབས་དང་རུས་མཐུ་གཉན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། ལྷ་སའི་ལྷགས་པོ་རི་དང་།

བསམ་ཡས་ཉམ་པོ་རི་སོགས་གནས་ཆེན་རུ་མར་ཁྱོ་བཅུའི་ཕུར་བུ་བཅུ་རེ་གཏིར་རུ་སྤྲོས་ཏེ་ལྷ་སྤྱུ་གཉན་གསུམ་ལ་གཏད། ཁྱོ་བཅུའི་ཕུར་བུ་ཆ་ཚང་བྱིན་སྐབས་ཆེ་བ་ཞིག་རྒྱུ་ཐང་ཐང་ཆོས་རྒྱུ་ཆེན་ལ་ནང་ཉེན་རུ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་མཆིས། སེམས་ཅན་ལ་གདོན་དང་ནད་དྲག་པོས་གཟིར་བ་རྣམས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལས་ཐར་བར་མཛད་པ་དང་། དྲག་པོ་མདོན་སྤྱོད་གྱི་ལས་ལ་དབང་འབྱོར་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐོན་པོར་གྱུར་པས་མཁས་གྲུབ་རུ་མས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་དང་གཙུག་རུ་བཀྱར་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཡང་འདིར་བརྗོད་པར་རྩིས་ཐོགས་ལ། སྤྱི་པོ་དགོན་གྱི་གདན་ས་བསྐྱེད་ཏེ་མན་ངག་གི་ཆོས་བཀའ་ཡང་རུ་མ་གནང་ཡོད་པར་ངེས་སོ།

ཁྱོ་བཅུ་ལ་ཕ་སྤྱོ་མ་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར་ཞེས་པ་བྱོན་ཏེ་དགོན་འདིའི་གདན་ས་བསྐྱེད་པ་མཛད་རྣམས་རིམ་ཞིག་མི་གསལ་ལོ།

ཁྱོ་བཅུ་ལ་ཕ་སྤྱོ་ཆེ་རྒྱ་མཚོ་འཕེལ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཁྱོ་སྤྱོ་ལས་སྤྱོ་འབྱུངས། རྒྱུ་རུ་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་། རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ནང་ཚོས་ལྷ་དང་། གནམ་ཚོས་དང་རྒྱའི་ཟུང་གཏིར་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་མན་ངག་མང་རུ་གསན་ནས་མཁས་གྲུབ་གྱི་གོ་སར་གཤེགས། སྤྱི་པོ་དགོན་འདིར་གནམ་ཚོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྩིས་ཆེན་གྱི་ལྷགས་བྲིད་བསྐྱེད་ཅིང་། སྤྱོ་མཚོ་དུ་མའི་རྒྱུན་བཅུགས་ཏེ་དགོན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱེད་སོ།

ཁྱོ་བཅུ་ལ་ཕ་སྤྱོ་མ་ཀྱན་དགའ་བསྟན་འཛིན་དང་། ཁྱོ་བཅུ་ལ་ཕ་སྤྱོ་མ་རིག་འཛིན་དང་། ཁྱོ་བཅུ་ལ་ཕ་སྤྱོ་མ་གཞན་པས་རང་གོལ་རྣམས་བྱོན་ནས་དཔལ་ཡུལ་རྣམས་རྒྱལ་བའི་རྒྱུ་མིང་རུ་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་གྱི་མན་ངག་སྟོན་གོལ་རྩིས་པར་གསན། དགོན་འདིར་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་རིམ་ཞིག་བསྐྱེད་ནས་ལྷ་ཚང་དང་གཏུག་བྱའི་དོན་གང་ལ་གང་འོས་མཛད་པ་ཡིན་འདུག་མོད། རྣམ་ཐར་མི་གསལ་བས་རིམ་ཞིག་བརྗོད་པར་མི་རུས་སོ།

ཁྱོ་བཅུ་ལ་ཕ་སྤྱོ་མ་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་ནི། ཁྱོ་སྤྱོ་ལས་སྤྱོ་འབྱུངས། དཔལ་ཡུལ་རྣམས་

རྒྱལ་བྱང་ཚུབ་ཆོས་སྤྱིར་དུ་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་བཀའ་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་གསན། སྤྱི་པེ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་བྱིར་བཞུགས་ཏེ་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་དུ་གནང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་སྦྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་དུས་མཆོད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱངས། ཁོང་གི་སྦྱ་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་གེལ་བྱ་པ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོན་བདག་བྱས་ནས་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་ཀ་བ་བཅུ་གཉིས་ཅན་དང་། ནང་རྟེན་ཟངས་གསེར་ལས་བྱུབ་པའི་གུ་རུ་དང་སྦྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྦྱ་སོགས་བཞོད་པ་མངོས་པའི་ལྟ་ཁང་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས། གཏུལ་བྱའི་དོན་ཡུན་རིང་མཛད་མཐར་སྦྱ་གཤེགས་སོ།

བྱིར་བས་བཅུ་གཅིག་པ་སྦྱོབ་སྤྱོད་མཁམ་མཆོག་སྦྱལ་རིག་འཛིན་དཔལ་གྱུབ་ནི། དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤྱོད་མ་དུ་མ་བསྟེན་ཏེ་གདམས་ངག་རྫོགས་པར་གསན། བསྐྱབས་པས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྫོགས་པ་མཆོག་ལྷན་གྱི་ནལ་འབྱོར་བར་གྱུར། བྱུང་པར་དུ་དཔལ་དོ་རྩེ་ཕུར་པའི་ནལ་འབྱོར་བར་གྱུར་པས་ཡོན་ཏན་ཆེ་ལ་རུས་མཐུ་གཉན་པའི་ཆོད་དུ་གྲགས་སོ།

བྱིར་བས་བཅུ་གཉིས་པ་སྤྱོད་མ་བཟང་པོ་གྲགས་པ་ཞེས་པ་བྱོན་ཏེ། དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་བྲིད་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ཅིང་། བསྐྱབས་པས་ཉམས་སུ་སྤྱངས། དགོན་འདི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་བཞེན་ལེགས་པར་བསྐྱངས་སོ། ཁོན་ཀྱང་རྩེ་འདིའི་སྦྱ་དུས་སུ་ལྷན་ལེ་སྤྱོད་མ་སྦྱོབས་ཆེན་དང་། ཀླང་རེ་རེ་སྤྱོད་མ་སྦྱོབ་བསྟན་དང་། རྒྱ་རྒྱས་རེ་སྤྱོད་མ་བསོད་ནམས་བཅས་རབ་རྒྱལ་ལུགས་ལུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་ཇོ་མ་ཐང་ཆོས་རྩེ་དགོན་དུ་གྲགས་པ་བྱོན། ཁང་དམར་སྤྱོད་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱོད་མར་བསྟེན། རྩོ་ནང་བའི་ལུགས་ཀྱི་སྦྱོན་འགྲོ་ནས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དུག་གི་གདམས་པ་ལ་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་མཛད། བ་རིའི་སྦྱོབ་གྲུ་ཅི་དམ་རྒྱུད་ཐེའི་བསྟེན་སྦྱོབ་ལེགས་པར་མཛད། སྤྱོད་མ་འདི་དག་ནི་ནང་ཉམས་རྫོགས་ཀྱི་གདེང་ཆོད་མཐོ་ཞིང་། ཕྱི་སྟོན་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་པ་གཙང་བས་དུས་འདི་ནས་བཟུང་། གྲུ་ཆོང་ཡུལ་སྟེ་དང་བཅས་པ་སྤྱོད་མ་དེ་དག་གི་ཤུགས་ལས་རྩོ་ནང་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ལ་དགའ་བོ་དང་། དད་པ་ཡོད་པར་གྱུར་པས་ཆོས་རྒྱུད་འདི་ལ་འགྱུར་བ་རུང་ཟད་ཐེབས། འོན་ཀྱང་སྦྱོབ་འཕྲིན་ཕྱག་

བཞེས་ཀྱི་རིམ་པ་ནམས་ནི་སྒར་སྒོལ་བཞིན་མ་འགྱུར་བར་གནས་སོ།།

བྲི་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་སྐྱབ་སླ་དཔོན་པོ་འཇིགས་མེད་ནི། ར་ཏྲ་རྫོགས་སྒྲུལ་རིན་པོ་
ཆེས་ཆེན་ཆེད་ཤོན་དུ་སྐྱོར་དུག་གསན་པར་འགྲོ་བ་ལ་བཀའ་ཡི་གནད་བ་ཐོབ་སྟེ་ཁོང་ཉིད་ཀྱང་
སྐྱོས་མ་ཐག་པའི་སླ་མ་དེ་དག་བཞིན་ཇོམ་ཐང་ཆོས་ཆེད་ཤོན་དུ་བྱོན་ཏེ་སྐྱོར་དུག་སོགས་གསན།
དེའི་ཕྱིན་ཀྱིས་རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1946ལོར་སླ་མ་ཆོས་གྲུབ་སོགས་སྐྱ་བེ་དཔོན་པའི་གྲ་བ་
བཅུ་ཕྱག་ལྷག་འཇོམ་ཐང་ཆོས་ཆེད་ཤོན་དུ་ཕེབས། སྐྱང་བ་མ་འདས་སྒྲུལ་སྐྱ་ཀུན་དགའ་དཔལ་
ཀྱི་སྟིང་པོ་ལས་དུས་འཁོར་སྐྱོར་དུག་དང་། སྐྱབ་གྲ་དང་། ཡི་དམ་རྒྱུད་སྟེ་རབ་འབྲམས་ཀྱི་བསྟེན་
མཆོམས་སོགས་སུ་བཞུགས་ཤིང་། དབང་ལུང་གདམས་བྲིད་མང་པོ་གསན། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་
འཆུབ་མ་ཆེན་པོ་ལངས་པས་དཔོན་འདིའི་ལྷ་ཁང་སོགས་སྤྱི་ནང་གི་རྟེན་ནམས་གཞི་མེད་དུ་
བཞག། དགེ་འདུན་པ་ནམས་མི་སྐྱ་དགུས་མའི་གས་སུ་བཅུད་པ་དང་། བྲི་ཕུན་དུ་བཅུག་པ་
སོགས་ཀྱིས་འཛོར་ཞིག་དུ་གྱུར། སྟེ་ལོ་1979 ལོར་བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སླ་གྲ་ལྷག་ལུས་ནམས་
ཀྱིས་གོས་དུར་སྤྱིག་གྱོན་པ་དང་། ཞལ་འདོན་བཏོན་ཆོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་སློ་ཕྱིས། རིམ་བཞིན་
དཔོན་པ་བསྐྱར་གསོ་མཛད་པས་སླ་མ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་། སླ་མ་ཆོས་གྲུབ་དང་། སླ་མ་
པན་བདེ་སོགས་སླ་གྲ་ཡོངས་ཀྱིས་རུས་ཤུགས་གཅིག་སྤྲིལ་གྱིས་འདུ་ཁང་སོགས་གསར་དུ་
བཞེངས་ཤིང་། ཀར་སྤྱིང་ནི་ཁྱོ་ཐོས་གྲོལ་ཆེན་མོའི་དུས་མཆོད་སོགས་སྐྱར་བཅུགས། སྟེ་ལོ་1990
ལོར་སླ་མ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་གདན་ས་འདིའི་སླ་རབས་བཅུ་བཞི་བའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཤིང་།
འདུ་ཁང་བསྐྱར་གསོས་ཀྱིས་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་བཏང་ཞིང་། ནང་རྟེན་དུ་འཇིམ་པ་ལས་བཅོས་པའི་གྲ་རུ་
དང་སྐྱོན་རས་གཟིགས་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་རྟེན་དང་། གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོད་
རྟེན་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོའི་སྟེགས་བམ་སོགས་བཞེངས་ཤིང་། མ་རི་དང་ཡིག་
བརྒྱའི་དུང་འཁོར་བཅུ་ཕྱག་ལྷག་བསྐྱར་ཏོ།།

བྲི་རབས་བཙུ་ལ་སྐྱབ་སླ་དཔོན་པོ་དཔལ་ཀྱི་སྟིང་པོ་ཡང་རྫོང་དུ་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་
གསན། དཔོན་འདིར་བཀའ་ཆོས་དང་། ཤིང་ཆོན་བཏང་བ་སོགས་རྟེན་མང་པོ་བཞེངས། དུལ་སྟེ་

ལ་མ་ཁིའི་སྐབ་པ་དང་རིམ་གྱི་སྐྱེས་ཀྱིས་འགོ་དོན་མཛད་ཅིང་། ཆོས་རྒྱུ་དགོན་པའི་རྩ་བུ་
དཔོན་ཉེར་བཅུན་པ་ཀུན་དགའ་ཡུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས་ཏེ་དུས་འཁོར་
དབང་ཆེན་དང་། སྤྱོད་དུག་དང་། ཡི་དམ་གྱི་བསྐྱེད་རྩོགས་ནམས་གྱི་བྲིད་ཡུང་བཟང་བྱ་དུག་
ཅམ་ལ་གནད་བར་བསྐྱེད་བས། འདི་དུས་ནས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་པའི་བཟླན་པའི་བྱུག་སྐྱེལ་
ནམས་དགོན་འདི་ནས་ཉག་སྤར་བར་གྱུར། སྤྱ་བ་ནམས་རང་རང་གི་མོས་པ་ལྟར་དཔལ་ཡུལ་དར་
ཐང་དགོན་དང་། སྤ་རུང་ཆོས་སྐར་ཆེན་མོ་དང་། རམ་ཐང་དགོན་ནམས་སྤྱ་བཤད་སྤར་ཐོས་
བསམ་ལ་སྐྱེད་སྤྱོད་འོན་ཀྱང་སྐྱེད་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གར་དབང་ཉི་མའི་ཞལ་སྤར་དགོན་
འདིར་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་ཞལ་བཞོན་བདག་རྒྱུན་དུ་མ་བསྐྱེད་བའི་དབང་གིས་དགོ་འདུན་
པའི་སྤྱོད་སྤར་ལས་ལྷག་པར་རྒྱས་ཤིང་། སྤ་བ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅམ་དུ་འཕེལ། ཀར་སྤྱོད་ཐོས་སྤྱོད་
ཆེན་མོའི་སྐབ་པ་དང་། རྩ་སྤྱོད་སྤར་པ་ཡང་གསང་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབ་པ་རྒྱན་འཚོག་བཅས་འཕེལ་
རྒྱས་སྤྱོད་གྱུར་ཏོ།

ཁྱི་རབས་བཅུ་དུག་པ་སྤ་མ་བྱང་སེམས་སམ་བཟླན་པ་འགྱུར་མེད་ནི། ཁྱོ་སྐྱེད་སྤྱོད་
འཁྱེད་སྤྱོད་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་རྟིང་མ་དང་། རྩ་བུ་པའི་ཆོས་རྒྱུ་དུ་མ་གསན། སྤོན་གྱི་
དགོན་ས་རྟིང་བ་རྒྱ་རྒྱུང་ཞིང་། ཤུ་འོད་དང་ས་ཞིག་གི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་དབང་གིས། དར་ཐང་ལྷ་
སྤྱེལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་གར་དབང་ཉི་མ་དང་། སྤ་མ་ཨ་ཁྱུག་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཡུ་ཐོག་
སྤྱེལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོས་དཔྱད་ནམས་དང་། སྤ་མ་རྟོགས་ལྷན་ནམས་ལ་དགོངས་ཡུང་ལྷན་པ་ལྟར། དཀར་
སྤྱོད་སྤྱོད་བའི་ཡུལ་ལྷ་གནས་རི་ལི་གོ་ཞེས་པ་ས་དབྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་གནས་དེར་
དགོན་པ་གསར་དུ་སྤྱོད་འདུ་ཁང་ཀ་བ་སྤྱོད་ཅུ་ལྷག་ཅན་དང་། མཐའ་རྩ་འཁོར་ཁང་དང་། རྒྱུད་
སྤྱོད་ཁང་དང་། སྤྱོད་ཁང་སྤྱོད་སྤྱོད་བཤེས་སྤྱོད་རབ་རྒྱན་རྒྱ་སྤྱོད་ཏེ་སྤྱོད་ལོ་ 2013 ལོར་དཔལ་ཡུལ་བཟླན་
པའི་སྤྱོད་བྱེད་ཆེན་པོ་ལྷ་སྤྱེལ་ཀྱི་རྒྱ་གར་དབང་ཉི་མ་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས། དགོན་མགོ་
དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་ལ་སྤྱེལ་རིན་པོ་ཆེས་འདུས་སྤྱོད་འབངས་དང་བཅས་པར་སངས་
རྒྱས་སྤྱོད་དབང་ཆེན་པོ་གནད་ཞིང་། བཤད་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་

གཙང་མ་ལེགས་པར་བཅུགས་ཏེ་བཤད་སྐབ་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྩལ་བཞིན་སྐྱོང་དགོས་པ་དང་།
རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་ཇི་བཞིན་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་སྐབ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་
ཇི་བཞིན་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ངང་རྩལ་ཇི་བཞིན་སྐྱོང་དགོས་པའི་བཀའ་ལླང་
གསེར་གྱི་མེ་ཏྲག་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་དུ་གནང་བའི་དབང་གིས། ད་ལྟ་མཚམས་སྤྱད་དང་།
དབྱར་རྩལ་ལ་གནས་པ་སོགས་འདུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ཇི་བཞིན་ཚུགས་པ་དང་། སྐབ་མཆོད་
ནམས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་ཇི་བཞིན་སྐྱོང་བཞིན་ཡོད་དོ།

གཞན་ཡང་བྱ་བ་ཏང་བ་ཆེན་པོ་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། མཆོག་སྐུལ་རིག་
འཛིན་དཔལ་ལྷན་གྱི་ཡང་སྤྱད་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། དཔོན་པོ་འཇིགས་མེད་ཀྱི་ཡང་སྤྱད་
མགོན་པོ་ཆེ་རིང་དང་། གཞན་པོ་རིན་ཆེན་དང་། གཞན་པོ་སྤྱགས་སྤང་དང་། དཔོན་པོ་མཆོག་
ལྷན་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མང་དུ་བཞུགས་ཏེ། བཤད་སྐབ་ཀྱི་བསྟན་པ་ལེགས་པར་སྐྱོང་
བཞིན་བཞུགས་མོད། ཡི་གེས་འཇིགས་ནས་དེ་ཙམ་ལས་མི་སྤོལ།

མཐུན་ལུང་དགོན་པ།

༥ ཁབ་ཀྱོན་རི་ཁྲོད་དམ་དཀར་སྟོན་དགོན་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། ཡོངས་གྲགས་
སུ་མུམ་ལོ་དགོན་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། དཀར་སྟོན་དགོན་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་དམ་ཀ་སྟོད་
བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་དང་། མཐུན་ལུང་དགོན་པ་ཡང་བེར་ཞིང་། ད་ལྟ་ནི་མཐུན་ལུང་སྐྱི་
མཆོ་སྤྱིང་ཞེས་གྲགས་སོ། །དགོན་འདི་ནི་རྒྱལ་རྩེ་ཁྲོ་སྐྱབས་ཀྱི་ས་ཡི་ཆ་ཁྲོ་སྐྱབས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོའི་ཉེ་འགམ་གཡུ་ཁོག་གི་སྤྱང་གྱི་དཀར་སྟོད་གཡང་མཆོ་ཐུག་མོའམ་མཆོ་སྟན་རྒྱལ་མོ་ཞེས་
པའི་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་ལ། གནས་འདིར་སྟོན་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མ་ཅིག་ལབ་སྟོན་
དང་། མདོ་མཁྱེན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མང་པོས་ཞབས་ཀྱིས་
བཅག་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་ཡང་གྲགས།

རབ་ཆོས་ས་ལྷག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1919ལ་རྩ་ལྷ་མའི་དངོས་སྤྱོད་མཁན་ཆེན་པོ་རྡོ་རྗེ་

གནས་འདིར་བཞུགས་ཤིང་དགོན་པ་བཏབ་སྟེ་དགོན་མིང་ལ་ཁབ་གྱུན་རི་ཁྲོད་དམ་དཀར་སྟོན་
དགོན་ཞེས་གྲགས། བུ་རྒྱུད་ཡོ་ག་སྟེ་གསུམ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཞིང་། ཁུང་པར་རྩ་དཔལ་
ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་སྐབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལེགས་པར་སྟེལ། སོ་མང་རྒྱ་སྐུལ་འཇམ་དབྱངས་
མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་དང་། མཚོག་སྐུལ་ཆོས་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་དང་། མཁན་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་དང་། མཚོག་
སྐུལ་པ་ལྷ་ཀུན་བཟང་སོགས་དམ་པ་མང་པོས་དགོན་འདི་ལེགས་པར་བསྐྱངས། བོད་རྒྱས་འགྱུར་
སྐབས་དམག་གིས་བཞག་སྟེ་དགོན་པ་ཤུལ་མེད་རྩ་བུར། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་རྒྱས་སྐྱབས་
རྩི་གྲུབ་དབང་པ་ལྷ་འོར་བུ་སྐྱ་སྤེང་གསུམ་པ་མཚོག་དང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་སྤུན་ཚོགས་
འབྱུང་གནས་དང་། གུང་ཁང་སྐུལ་སྐྱབས་བསྟན་དཔལ་བཟང་སོགས་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་ཐུགས་
བསྐྱེད་གནང་བའི་མཁུ་ལས། མཁན་པོ་སྤར་སྤྱང་ངམ་སྤབ་བསྟན་ཉི་མ་མཚོག་ནས་གཙུག་ལག་
ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། སྟོབ་གཉེར་པའི་བཞུགས་ཤག་ནམས་གསར་བཞེངས་གནང་། སྤ་
འགྱུར་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་རང་ལུགས་སྦྱོང་བའི་བཤད་སྐབ་ཆོས་ཀྱི་
འདུན་ས་མཐུན་ལུང་སི་ཁྱི་མཚོ་སྤིང་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་བཞེངས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་2007ལོ་ནས་དཔེ་བྲིད་
ཀྱི་དབུ་བཟུང་། དཔལ་ཡུལ་བཤད་གྲུའི་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་དང་། མཁན་པོ་སྟོང་གསལ་
གཉིས་ཀྱིས་དཔེ་བྲིད་མཛད། སྤྱི་ལོ་2009ལོ་ནས་འཛིན་གྲུ་སོ་སོར་བཞོས་ཤིང་། འཛིན་གྲུ་
གོང་འོག་རིམ་བཞོད་ཀྱིས་དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་སྤིང་དང་། དར་ཐང་བཤད་གྲུ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲིག་
གཞི་ལྟར་དངོས་སྤྱུ་ལག་ལེན་རྩ་བསྟར། ད་ལྟ་མི་པམ་ཡིག་ཆ་གཞིར་བཟུང་གིས་མདོ་སྤགས་
རིག་གནས་དང་བཅས་པར་འཆད་སྟེལ་གྱིས་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་ལ། གསར་རྩ་བཙུགས་པའི་བཤད་
གྲུ་ཞིག་ལ་རྒྱལ་རྩོད་གི་ཡུལ་སོགས་ཁམས་སྤྱད་རྩ་འདི་ལས་ལྷག་པ་མེད་པའི་ཆོད་རྩ་རྣང་ལ།
འཆད་ཉན་གྱི་མཁན་པོ་གཙོ་བོ་ནི་མཁན་པོ་སྤར་སྤྱང་དང་། མཁན་པོ་སྟོང་གསལ་དང་། མཁན་
པོ་བསྟན་འཛིན་འཇམ་དབྱངས་དང་། མཁན་པོ་ཆོ་དབང་འོར་བུ་དང་། མཚོག་སྐུལ་པ་ལྷ་ཀུན་
བཟང་རྣམས་བཞུགས་ཤིང་། དེ་དག་གིས་སྟོབ་བྲིད་བརྒྱུད་མར་གནང་བཞིན་ཡོད་དོ།

གཞན་ཡང་སྤ་རྩོད་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོང་བྲིད་དང་། དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་སྤིང་དང་། དར་ཐང་

དགོན་པོ་གསུམ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་སློབ་བྲིད་མཁན་པོ་གདན་ཞུས་གྱིས་མདོ་སྟགས་སྤྱི་དང་། ས་
འགྱུར་ནང་རྒྱད་ཡོ་ག་སྟེ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོ་གཞུང་བྲིད་ཆད་པ་མེད་པ་གནང་བཞིན་ཡོད་དོ།

དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་2012ལོའི་བོད་ཟླ་གསུམ་པར་མདོ་མང་མཁན་ཆེན་ཏེ་པའམ་འཇམ་
དབྱངས་གྲུབ་པའི་སློ་གྲོས་བཤད་ཟུང་འདིར་བྱོན་ཏེ་ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་དང་། དབུ་མའི་སྐོར་
སོགས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་བྲིད་གནང་། རྒྱ་སྟོང་ཟླ་བར་གྱུར་ཁར་སྤུལ་སྤྱུ་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་
གདན་དྲངས་ཏེ་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། དེ་ལ་སོགས་པ་དཔལ་ཡུལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིས་ཆེན་ཏུ་
མ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་བཀའ་གཏེར་སྤྱིན་གྲོལ་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་གཏེར་ཆེན་པོར་རོལ་བཞིན་བསྟན་པ་
འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་མཆིས་ལ། ཏོར་ཟླ་དབུ་པའི་བཤད་ཟུང་ཏུས་མཛོད་ལ་ལྟ་བབས་
འཇམ་དབྱངས་ཏུས་མཛོད་ཅེས་པའི་སྐབས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་བསྐྱས་ཏེ་
ཉིན་བདུན་གྱི་རིང་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལེགས་བཤད་སྤང་གཏེར་གྱི་ལེའུ་དང་པོའི་
བཀོ་སྤྱོད་གནང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ལོ་རེ་བཞིན་གྱི་ཏུས་ཆོགས་དེར་བཀོ་སྤྱོད་ཆེན་མོ་འཆོག་བཞིན་
ཡོད་ལ། བཀའ་པོ་ལུང་སྤྱང་དང་། བཀའ་པོ་སྟོང་གསལ་སྟིང་པོ་རྒྱུད་གིས་གཙོས་མཐུན་ལུང་
དགོན་པའི་ལས་སྤྱོད་གཙོ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་ག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་དགོན་འདི་སྟོང་བཞིན་
ཡོད་དོ།

དབང་གཞི་དགོན་པ།

༥ དབང་གཟི་དགོན་ཀ་དག་འོད་གསལ་སྒྲིང་ནི། རྒྱལ་རོང་ཁོ་སྐྱབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དབང་གཟི་སྡོ་བདེ་ཞེས་པའི་ས་རུ་ཡོད་ལ། རབ་རྒྱལ་ཚུ་སྤུལ་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ 2013 ལོར་སྤུལ་སྤྱོལ་ཆོས་རྣམ་གྱིས་སྤྱད་བཅུ་བ། ཁང་གསར་དཔོན་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་དབང་སྤྱད་གིས་ཀ་དག་འོད་གསལ་སྒྲིང་ཞེས་པའི་མཆོན་གསེལ། སངས་ཤུལ་གཏེར་སྟོན་ཨོ་རྒྱལ་ཀུན་སྦྱོང་སྒྲིང་པ་དང་། གཤུ་ཁོག་ན་བྱང་རོལ་བའི་རྡོ་རྗེ་རྣམ་གཉིས་གནས་འདིར་ཕྱོད་ཏེ་དགོན་ས་ཁྱིན་ཆུབས་དང་། སྤུལ་སྤྱོལ་ཆོས་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་དང་། དཔོན་པོ་ཀུན་བཟང་མེགས་དམ་པ་མང་པོས་སྤར་བ་སྤྱི་མནན་དང་།

སྒྲིབ་ཁྱིམ་གྱི་པའི་སྒྱུ་སྒྲིབ་གི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཁྱིམ་གྱི་ཚོ་ག་མང་དུ་མཛད། རྒྱལ་ལོ་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་སྒྱུ་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་དང་བརྒྱུ་པ་བཞེངས་པའི་དབུ་བཙུགས་ཏེ་བཟང་བྱ་བཞིའི་ཡུན་གྱིས་སྒྱུ་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་མཐུག་གྱུ་ཅིང་། ས་བྱི་སྒྱུ་སྒྱུ་ལོ་2018 ལོར་རྒྱུ་བས་རྒྱུ་སྒྱུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྒྲུབ་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་མཆོག་གིས་ཞབས་གྱིས་བཅག་སྒྱུ་རྒྱུ་ལ་རབ་གནས་དང་། རྒྱུ་ལྷེ་ལྱི་གནད་སྒྱུ་དང་། འདུས་སྒྱུ་དང་འབངས་དང་བཅས་པར་རྒྱུ་བས་སྒྱུ་སོགས་ཚོས་འབྲེལ་དང་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱུ་ལ། དཔོན་མགོ་རྒྱུ་བས་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ལ་ཐུལ་བས་དཔེས་བཅེ་ཆེན་པོ་གནད་། དེ་ནས་བཟུང་དཔོན་སྒྱུ་འདི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་གཙང་སང་དུ་སྒྱུང་བའི་ཚོས་སྒྱུ་དང་། དར་ཐང་དཔོན་པའི་དཔོན་ལག་དུ་ཡུར་པ་ཡིན་ལ། ཀར་སྒྱིང་ཞི་ཁྱོད་སྒྱུ་པ་དང་། རྒྱུ་སྒྱིང་ཐུར་པ་ཡང་གསང་སྒྱུ་མེད་ཀྱི་སྒྱུ་ཆེན་དང་། མགོན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོའི་བདུན་སྒྱུ་སོགས་སྒྱུ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་འགའ་རེ་བཅུགས་ཤིང་། དེ་རྒྱུས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་རྒྱུ་བཞིན་པའི་ཐུག་བཞིས་ལྷར་དུ་བཅུགས། དད་འབངས་ལ་རྒྱུ་གནས་དང་ཚོས་འབྲེལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷགས་པོ་བཅུགས་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་དཔོན་སྒྱུ་འདི་ཅུང་རྒྱས་བཞིན་གནས་པའོ།

དེས་ན་དཔོན་སྒྱུ་འདི་ཐོག་མར་ཐུག་འདེབས་པ་པོ་སྒྱུ་སྒྱུ་ཚོས་རྒྱུ་ལྷི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྒྱང་ལོར་དབང་གཟི་དུ་སྒྱིང་པོ་དུས་ཞེས་པའི་བྱིས་རྒྱུ་དུ་ཡབ་ཆེ་དབང་གནས་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་ལ་མ་ཆེ་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྒྱུ་སྒྱུ་འབྲུངས། དཔྱད་གྲངས་བརྒྱད་པར་སྒྱུ་དུ་ཚོས་རྒྱུ་མཁན་ཆེན་འཛིན་མེད་ཐུན་ཚོགས་འབྲུང་གནས་ལས་རྒྱུ་བས་འགྲོའི་སྒྱུ་པ་བཞིས། དགེ་སློང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་ལས་བཟང་བྱ་གསུམ་ཀྱི་ཡུན་ལ་སྒྲིག་བསྐྱབས། དཔྱད་ལོ་བཅུ་གཅིག་ནས་དབུ་བཙུག་སྒྱུ་སྒྱུ་འགྲོའི་བྱིས་གསན་ཅིང་འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྒྱུ་མཛད། དཔྱད་ལོ་བཅུ་བཞི་པར་སྒྱར་སྒྱུ་དུ་ཕེབས། ཚོས་རྒྱུ་མ་ཡིད་བཞིན་ལོར་དུ་ལས་དཔལ་སྒྱུ་སྒྱུ་འགྲོ་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་དང་། སྒྱུ་མ་ཡིད་ཉིག་ཡིད་བཞིན་ལོར་དུ་དང་། ཐུར་བ་མཐུལ་ཁྱུག་མ་དང་། རྒྱུ་འཛིན་གྱི་བྱེད་དང་། གར་དབང་ལྟ་དཔེ་སོགས་ཀྱི་དབང་དང་། མདོ་མཛངས་སྒྱུ་

དང་། ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སྟགས་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ཚོས་བཀའ་མང་དུ་གསན། བཀའ་འགྲོ་མ་ཐུ་
མཚོ་ལས་ཨ་ཏི་ཟབ་དོན་སྟོང་པོའི་དབང་དང་། བཀའ་ཆེན་ཚུལ་བྱིས་སྟོ་གྲོས་ལས་བསྐྱེད་
ཚྷགས་ཟིན་བྱིས་དང་། སྟོ་སྟོང་སྟོར་དང་། ཆེ་སྟུལ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ལས་མན་ངག་སངས་
རྒྱས་ལག་སྟེར་སྟགས་དང་། བཀའ་པོ་རིགས་ལྷ་ལས་ཚད་མའི་སྟོར་དང་། བཀའ་པོ་ཚོས་དབྱིངས་
ཉི་མ་ལས་སྟོན་འགྲོ་ཀྱན་བཟང་ལྷ་མའི་ཞལ་ལུང་དང་། སྟོང་འཇུག་དང་། བཟང་སྟོང་དང་།
བདེ་སྟོན་ཅ་འགྲེལ་སྟོར་དང་། བཀའ་པོ་བསོད་དར་རྒྱས་ལས་སྟོ་སྟོང་གི་སྟོར་དུ་མ་དང་།
བཀའ་ཆེན་གྱ་རུ་ལས་ཚྷགས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མ་སྟགས་ཚོས་བཀའ་དུ་མ་གསན་ཅིང་། བཀའ་
ཆེན་དེ་ཉིད་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྟན་ཕྱོགས་བཞེས། མཚན་བྱབ་བསྟན་པ་བླ་འོད་ཟེར་
ཞེས་གསོལ།

དགྲང་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པར་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་གྱི་སྟུབ་ཁང་གསང་སྟགས་རབ་བརྟན་
སྟོང་དུ་གནས་ཚོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། ཚྷགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སྟེ་རི་ཚོས་
གསུམ་དང་། སྟུ་གསུམ་སྟུབ་པ་དང་། ཐུན་ཁང་དང་། ཁྲ་ཁང་དང་། སྟུ་སྟོང་དང་། ཆེ་ལམ་སྟོང་བ་
དང་། ཞིང་ཁམས་ལྷ་སྟོང་སྟེ་ནང་ཚོས་ལྷ་སྟགས་གནས་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་ཚོས་སྟན་དགུ་འཕོ་བ་
དང་བཅས་མཐར་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་དོ་རྟོགས་དཔོན་གྱི་མཚན་ཐོབ་བཞེས། དགྲང་གྲངས་
ཉེར་བརྒྱད་པར་སངས་ལྷུ་གཏེར་སྟོན་ཨོ་རྒྱུན་ཀྱན་སྟོང་སྟོང་པས་སྟུལ་སྟུ་སྟོ་བཟང་ལྷ་བའི་
ཡང་སྟོང་དུ་དོས་བཟུང་། སྟུ་སྟོར་སྟུབས་རྗེ་ལྷ་མ་ལྷ་སྟུལ་གསུམ་པ་སྟུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་
བྱེད་ལས་སྟོང་ཐིག་དུམ་གཉིས་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་དང་། གར་དབང་འཕགས་པ་ལྷ་
དགུ་དང་། ཀར་སྟོང་ཞི་ཁྲོ་དང་། གནས་ཚོས་དང་རྒྱའི་ཚོས་ཆེན་ཐོར་བུའི་སྟོར་རྣམས་གྱི་
དབང་དང་། གཞོད་སྟོན་ཅི་དམར་སྟགས་བཀའ་སྟུང་སྟོར་གྱི་སྟོག་གཏད་སྟགས་སྟོན་གྲོལ་རྒྱ་
ཆེར་གསན། དོ་སྟོན་སྟུལ་སྟུ་སྟུབ་བསྟན་ཚོས་དབྱིངས་འོད་ཟེར་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་གྱི་
སྟགས་ལུང་གསན། དགྲང་གྲངས་སོ་བཞི་པ་ས་བྱི་ལོར་སྟུལ་སྟུ་པ་བླ་ཀྱན་བཟང་དང་། སྟུལ་སྟུ་
ཚོས་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གཉིས་གྱིས་དབུ་འདོན་མཛད་དེ་དབང་གཟི་དགོན་པའི་གདན་སའི་བྱི་

ལ་མངའ་གསོལ། ད་ལྟ་སྤྱི་གས་སོ་སོར་གསུལ་བྱ་དང་འགོ་དོན་མཛད་ཀྱིན་བཞུགས་པའོ། །དགོན་འདིར་ཁོང་གིས་བཞེངས་པའི་རྟེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་འཆད་རྒྱ་ཡོད་མོད་འདིར་མི་སྣོལ།

ཕུ་རུམ་དགོན་ལ།

༥ ཕུ་རུམ་དགོན་བྱང་རྒྱལ་འོད་གསལ་སྤྱིང་ངམ་དཔལ་ལྷན་ཕུན་ཚོགས་རྒྱང་དཀར་དགོན་མདོ་སྤྱོད་བཤད་སྐབ་འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། ཤར་རྒྱལ་མོ་ཆ་པ་འོང་གི་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཁྲོ་སྐབས་རྒྱལ་པོའི་སྡེ་འབངས་ཀྱི་ཡུལ། ཁྲོ་སྐབས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེ་པོའི་གནས་དང་ཉེ་བའི་གཡུ་སྤང་གཡུ་པ་པོང་གི་རི་གཤམ་ཕུ་རུམ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གནས་སུ་གྲགས་པའི་རི་རྒྱང་དཀར་གཡས་འབྲིལ་འདྲ་བའི་ངོས་སུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་སར་ཕུ་རུམ་དགོན་དང་། ད་ལྟ་དར་ཐང་ལྟ་སྤྱོད་སྐབས་སྤྱིང་གསུམ་པ་སྤྱོད་བཤད་ཀྱི་ནང་ཉེན་བྱེད་ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་ཕུན་ཚོགས་རྒྱང་དཀར་དགོན་མདོ་སྤྱོད་བཤད་སྐབ་འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ་བས་དེ་བཞིན་རྒྱ་འབོད་ཀྱིན་ཡོད་ལ། བསྐྱེད་མིང་རྒྱ་ཕུན་རྒྱང་དགོན་ཡང་ཟེར་རོ།

དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་སྤྱག་འདེབས་པ་པོ་ནི་སྤྲ་མ་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་དེ་ལགས་ཤིང་། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་པོད་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་མང་ནས་གཏོར། བསྐྱེད་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་སྤྱར་ཡང་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་འགའ་ཡིས་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོས་བཞེངས་ཤིང་། ད་ལྟ་ནི་མཁན་པོ་སྤྱོད་པ་རྩོམ་དགོན་ས་སྤྱོད་ཤིང་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་རྒྱང་དར་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་ཚུལ་འོག་རྒྱ་འཆད་དོ།

དེས་ན་ཐོག་མའི་དགོན་པ་འདེབས་པ་པོ་སྤྲ་མ་བསམ་གཏན་ནི། གཡུ་སུམ་ས་ཆའི་འདྲ་པོའི་རྒྱས་ཞེས་པའི་རྒྱུ་རྒྱ་སྤྱོད་འབྲུངས། རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་མདོ་སྤྱོད་བཤད་ཀྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། རྒྱང་པར་རྒྱ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དང་གདམས་

པ་རྒྱལ་སྤྱི་ལུས་མེད་པར་གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སྲ་བྱངས་པས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་དྲོད་
 ཐོབ། རང་ཡུལ་དུ་གསུལ་བྱའི་དོན་མཛད། དེ་ཡང་ཁྱོད་སྐབས་ཡུལ་དུ་ཅུས་བྱང་དང་། བྱང་མོ་
 ཟེར་བའི་ཐོབ་མིང་ཞིག་མཆིས་ཤིང་། དོན་ལ་དཔོན་ཆེན་དང་། དཔོན་ཆུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་
 ལགས་ལ། ལྷ་མ་བསམ་གཏན་གྱི་འབྱུངས་གཞིས་གཡུ་སྤུམ་འདྲ་པོའི་ཅུས་ཞེས་པ་དེ་ཅུས་བྱང་གི་
 ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་དུད་བྱིམ་ཞིག་ཡིན་ལ། བར་སྐབས་ཤིག་ལ་ཁྱོད་སྐབས་རྒྱལ་པོས་སྡེ་འབངས་ལ་
 དཔུ་བྲལ་མྱོ་མོ་བཀལ་བས་ཡུལ་སྡེ་མང་པོས་དཔུ་བྲལ་གྱི་བྱུར་མ་ཐེག་པའི་འཁང་རས་ངོ་ལོག་
 པའི་ཅུས་སྤུ་དུད་བྱིམ་དེའི་འདྲ་པོའི་ཁྱི་ལོ་ཟེར་བ་གཡུ་སྤུམ་གྱི་སྡེ་དེའི་དཔོན་པོ་ཡིན་པས། ཁོ་
 ཡིས་སྡེ་འབངས་རྒྱལ་སྤུ་ཁྱོད་སྐབས་ལ་རྒྱལ་གཏོད་དུ་མ་བཅུག་པའི་བདག་རྒྱུན་ལ་ཁྱོད་སྐབས་རྒྱལ་
 པོས་དུད་བྱིམ་དེ་ལ་བྱང་མོ་ཞེས་པའི་ཐོབ་དེ་ཡང་གནང་བས་ཁྱོད་སྐབས་རྒྱལ་པོའི་མདུན་དུ་མི་
 མདའ་མི་བྱིར་བ་དང་། ལུ་ཡུད་པ་དང་། མདའ་ར་དང་རལ་གྱི་མི་འདོགས་པ་སོགས་ཀྱི་དམན་
 ས་འཛིན་པའི་སྒོལ་དེ་ཡང་བཙུ་མི་དགོས་པའི་དམིགས་གསལ་གྱི་ཐོབ་གནང་། ཐོབ་དམིགས་
 གསལ་བ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ལྷ་མ་བསམ་གཏན་ལའང་ཁྱོད་སྐབས་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྷ་མ་ནང་སོ་
 གཉིས་ཀྱིས་མཐུན་རྒྱུན་རམ་འདེགས་ཆེན་པོ་བཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོས་དགོན་པ་ཞེས་པའི་རི་
 ཁྱོད་དེ་ལུ་དུམ་དུ་སྒྲོས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་པ་ཞིག་བྱས་བཏབ། རི་
 ཆོས་གསུམ་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་བྱུག་བཞེས་རི་བཞིན་བསྐྱུངས་པས་འདུས་པ་རྒྱས་པར་གྱུར།
 ལྷ་མ་བསམ་གཏན་གྱི་སྐུ་སྤྲུང་ཅམ་ལ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པར་གྲགས་པ་ཅམ་ལས་རྒྱལ་ཐར་
 གསལ་པོར་འཁོད་པའི་ཡི་གེ་མི་སྤྲང་བར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ལྷ་མ་མཁུན་རབ་ནི། གཡུ་རྒྱའི་འགམ་རྩ་ཅེ་བུ་ཞེས་པའི་བྱིམ་དུ་
 འབྱུངས། ལྷ་མ་བསམ་གཏན་ལྷ་མར་བསྟེན། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་བའི་
 ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དང་གདམས་པ་བྱུག་བཞེས་དང་བཅས་པར་སྐྱུངས། གཞན་ཡང་བཤེས་
 གཉིན་དུ་མ་ལས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གདམས་པ་མཐའ་དག་གསན་པས་མཁུན་རབ་ཀྱི་པར་བཞུང་།
 རྟོགས་པའི་གེ་སར་སྤྲིན་ཏེ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོར་གྱུར། ལྷ་མ་བསམ་གཏན་གྱི་བཀའ་བཞིན་སྤྲོན་

དུང་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་རྩ་སྤྱིར་པའི་ཐུགས་རྒྱལ་གསར་བ་འདུས་པའི་རྒྱལ་
ཆེན་དང་། ཐུགས་རྒྱལ་ཡང་སྤྱིར་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཕན་དང་། ཆོ་རྒྱལ་གསར་བ་འདུས་པའི་དུས་
མཆོད་དང་། ཆོས་བརྩའི་དུས་མཆོད་ནམས་གསར་དུ་བཅུགས། དེ་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་དབང་
དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་གཙོ་བསྐྱེད་ཀྱིས་དགོན་འདིར་རྒྱལ་འཕྲིན་ཆེ་ཕྱ་མང་པོའི་སྲོལ་
བཅུགས་ཤིང་། སྤྱིན་སྲོལ་གྱི་གདམས་པ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་དགོན་པ་སྤར་ལས་རྩེ་
དར་དུ་བཏང་ངོ་།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སླ་མ་བསམ་གཏན་སྤྱི་མ་ནི། ཁྱོ་རྒྱལ་མ་ཕུམ་དུ་ཁྱ་ཉི་ལྟ་
ཞེས་པའི་བྱིམ་དུ་འབྱུངས། དགོན་འདིར་ཆོགས་སུ་ཞུགས་ཤིང་། སླ་མ་མཁུན་རབ་སོགས་ལས་
དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དང་གདམས་པ་ཕྱག་བཞེས་དང་བཅས་པ་གསན། སྒོ་མ་པས་
ཉམས་སུ་སྤངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྡན་གྱི་ནལ་འཁྱོར་བར་གྱུར། སུ་དུམ་དགོན་པའི་གདན་
སའི་ཁྱར་ཆེན་བཞེས། དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་སྲོལ་ཕྱག་བཞེས་ཀྱི་རྒྱན་བསྐྱེད་ཤིང་
དགོན་འདི་ལ་སྤྱན་པའི་མཛད་པ་མང་པོ་གནང་ངོ་།

གདན་རབས་བཞི་བ་སླ་མ་རྩོ་རྩེ་ཀུན་བཟང་ནི། སུ་དུམ་གྱི་ཉེ་ཟུར་སྤྱོད་ཞེས་པར་ཡོན་
མི་བྱ་བའི་བྱིམ་དུ་འབྱུངས། སླ་མ་བསམ་གཏན་སྤྱི་མ་སོགས་མཁས་གྲུབ་དུ་མ་ལས་དཔལ་
ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དང་གདམས་པ་ཕྱག་བཞེས་དང་བཅས་པ་གསན། བསྒོ་མས་པས་
ཉམས་སུ་སྤངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྡན་གྱི་ནལ་འཁྱོར་བ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཀྱང་སྤྱིར་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་བཞུགས། དགོན་འདིར་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས། དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་སྲོལ་
ཕྱག་བཞེས་རི་བཞིན་མཛད། འདོད་ཡོན་མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་ཏེ་བྱ་བཏང་བའི་
ཚུལ་གྱིས་པེ་རི་དབེན་ཞེས་པར་སྤྱོད་ཆོད་རྒྱལ་པ་མཉམ་ནས་བཞུགས། ཞལ་སོག་ནས་གྱུ་རུ་
སྤྱོད་དང་། མ་ཁི་དུང་ཕུར་དུ་མ་ལྷགས་བསྐྱེད་སོགས་ཅ་གསུམ་གྱི་བསྐྱེན་པ་མང་པོ་གསུངས།
རྒྱལ་རོང་གི་ལྷན་སྤྱོད་ཀྱིས་འདིར་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད་པར་གྲགས་སོ།

གདན་རབས་ལྔ་བ་སླ་མ་གསར་ཐུགས་ནི། སྤྱོད་ཡོན་མི་བྱ་ཞེས་པའི་བྱིམ་དུ་སྤྱོད་འབྱུངས།

བཤེས་གཉེན་དུ་མ་བསྟེན་ཏེ་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐོང་བ་བརྒྱད་
 པའི་ཕྱག་བཞེས་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་གསན། བྱད་པར་དུ་གནམ་རྫོང་དུ་གྲུ་སར་བྱོན།
 གནམ་རྫོང་སྤུལ་སྤུལ་སྤྱོད་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱའི་ཚུལ་དུ་གསན། ལྷ་
 ཐོབ་དང་ལྷ་ལྷ་གནང་སྟེ་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་དུ་མངའ་གསོལ། ཕྱིར་སྤུམ་དགོན་དུ་བྱོན་ནས་
 བསྟན་བདག་མཛད། ཆོས་རྒྱུད་རྫོགས་ཆེན་དུ་བསྐྱར་བའི་ཕྱགས་འདུན་གྱི་བཞི་བ་དེ་ཕྱག་དུ་
 བསྟར་བས། གྲུ་ཆང་ལྷན་སྟེ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལ་མ་འཕྲོད་པར་ནང་འགལ་བྱུང་། ཉོར་ལྷ་
 གཞན་པན་ཐེབས་ཏེ་འགལ་བ་འདུམས་ཤིང་། རཏ་སྒྲིང་སྤར་པ་ཡང་གསང་ལྷ་མེད་ཀྱི་སྒྲུབ་
 མཚོན་གསར་འདུགས་མཛད་པས་ལྷ་མ་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཕྱགས་སྟོ་ཡང་འཁྱུར་ནས་དཔལ་ལྷན་
 བའི་རང་ལུགས་ལྟར་བསྐྱངས་པས་ཆོ་མཐར་ཕྱིན་ཏོ།

གདན་རབས་དུག་པ་ལྷ་མ་བསྟན་འཛིན་དོ་རྗེ་ནི། སྤྱི་ཙེ་ཁོ་བ་ཆང་དུ་འབྱུངས། གནམ་
 རྫོང་དུ་གྲུ་སར་བྱོན། དེར་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་སྐྱངས་པས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་
 བྱུར། རྫོགས་ཆེན་དགོན་གྱི་ཆོ་ག་སྒྲུབ་འཕྲིན་གྱི་ཕྱག་ལེན་ཐམས་ཅད་བྱང་བར་བསྐྱབས། སྤུམ་
 དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཆད་མེད་དུ་བསྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱིས་གདུལ་
 བྱ་བསྐྱངས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་ལྷ་མ་དགོན་མཚོག་ནི། ལྷག་སྒྲོམ་གྱུ་རུ་རུས་ཞེས་པའི་བྱིམ་དུ་སྐྱེ་
 འབྱུངས། རྒྱུད་དུ་ནས་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་
 གསན། རྫོང་དཔལ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་སྟེང་ཐིག་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་
 དང་། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་སོགས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། གྲུ་ས་རིས་
 མེད་དུ་མར་ཐེབས་ཏེ་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མར་ཐོས་བསམ་མཛད། བར་སྐབས་ནས་
 བྱ་བྱང་རི་བྲོད་པའི་བརྒྱལ་ལུགས་ལ་གནས་ཏེ་བྲག་དཀར་སྤུལ་རྫོང་སོགས་གནས་ངེས་མེད་
 ཀྱན་དུ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད། མཐར་སྤུམ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་ཆེན་བཞེས་ཏེ་རྒྱལ་
 དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་།

རྩོགས་ཆེན་དང་། རྒྱ་གསུམ་རྒྱལ་པ་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད་སོགས་ཆོས་བཀའ་མཐའ་ཡས་པ་
གནང་སྟེ་དཔལ་ལྷན་པའི་བསྟན་པ་བརྒྱུད་ནས། སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་དབུ་མར་བྱོན་པས་གདུལ་བྱ་
རྒྱས་པ་བྱུང་། རྒྱ་ཆེའི་སྤྲེད་ལ་སྤྲེད་བྲག་དཀར་སྤེལ་རྩོད་དུ་ཕེབས་ནས་སྟོན་རྒྱལ་གྱིས་གནས་དེར་
རྒྱ་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤྲེལ་གཞན་པན་སྟོ་གོས་ནི། དམིགས་རེ་ཞེས་པའི་སར་བྲལ་
པའི་དུས་ཀྱི་བྲིམ་རྒྱུད་དུ་རབ་བྱུང་བཙེ་ལྗེ་པའི་མགོ་ཙམ་ལ་འབྱུངས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སུ་དུམ་
དུ་རྩོགས་སུ་ཞུགས། གཙང་སྤྲེད་སེལ་དཀོན་དུ་གྲུ་སར་བྱོན་ཅིང་གཞུང་ལུགས་དུ་མར་ཐོས་
བསམ་མཛད་པས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོའི་མངའ་བདག་དུ་བྱུང་། བྱུང་པར་དུ་རྒྱལ་
དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་སྤྲུག་བཞེས་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་
གསན། སུ་དུམ་དཀོན་དུ་གདན་སའི་ཁུར་ཆེན་བཞེས། དཀོན་པའི་སྤར་གྱི་སྤྲུག་སྟོལ་ལྟར་གནམ་
ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་དང་། ཞིང་བྲིད་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ནས་
དཀོན་འདི་སྤར་ལས་ཀྱང་དར་བར་མཛད་དོ། །ཁོང་ནི་མདོན་ཤེས་དང་གྲུབ་རྟགས་སོགས་ལ་
དབང་འབྱོར་ཞིང་། རྒྱ་གཤེགས་ཆོ་ཡང་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་གཟུགས་སྤྲི་
བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།།

གདན་རབས་དགུ་པ་སྤྲེལ་མ་མཚན་ལྟན་ནི། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྗེ་པའི་སྤྲེད་དུ་སོ་མང་རྒྱལ་
པོའི་མངའ་འབངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྲིམ་ཆོང་དགུས་མ་ཞིག་ལ་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་
སྤྲིང་དུ་གྲུ་སར་བྱོན། མདོ་སྤྲུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་བྱང་རྒྱལ་པར་རྒྱུད་ནས། དཔལ་ལྷན་
པའི་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་ནང་ཆོས་ལ། རྒྱལ་འཕྲིན་སྤྲུག་བཞེས་དང་བཅས་པ་ལེགས་
པར་རྒྱུད་ནས། རྒྱལ་གྲུར་བསྟེན་རྒྱལ་མཐར་བྱིན་པས་སྤྲེལ་ཐོབ་དང་སྤྲེལ་ལྷ་བཞེས། སུ་དུམ་དུ་གདན་
སའི་ཁུར་ཆེན་བཞེས་ཏེ་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བརྟུའི་གར་འཆམ་བཅུགས། རྒྱ་ཆེའི་སྤྲེད་
ཙམ་ལ་མཚན་སྤྲུལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྩི་རྩི་ཁྲོ་རྒྱལ་སུ་ཕེབས་ཆོ། དེ་ལས་རབ་བྱུང་
བསྟེན་རྩོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས། གནམ་ཆོས་དང་དགོངས་འདུས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲིན་གྲོལ་མཐའ་དག་

གསན། མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་དགོན་འདིའི་ཟླ་ཚང་ལ་སྤྱག་འབྲེད་དང་། དགོན་པ་ཉམས་གསོའི་ཞལ་བཀོད་དང་། རྩམ་ཐེབས་སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་གནང་བས། སུ་རུམ་དགོན་གྱི་དགོན་མགོ་ཡང་དར་ཐང་རུ་སྤུལ་ཅིང་ཟླ་འབྲུལ་བཏེགས། སུ་རུམ་དགོན་རུ་ཡུལ་སྡེ་ཀུན་ལ་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར་ནས་སྤྱ་འདས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་པ་སྤྲུལ་མ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྟོད་ཙམ་
ལ་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་འབངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྱིམ་ཞིག་ཏུ་འབྱངས། སྤྲུལ་མ་མཚན་ལྡན་ལས་འབྲི་
སྟོག་སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་སྦྱངས། སྤྲུལ་མ་མཚན་ལྡན་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་དུ་མ་ལས་དཔལ་ལྷུལ་བའི་ལྷགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་དུ་མ་བཞེས། སྤ་
དུམ་དུ་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བརྒྱངས་སོ། །རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོར་བོད་དུས་འགྱུར་
ཁྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་ཆང་ནས་བཤེས་ཅིང་། དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་ཆ་བ་ནས་གཏོར། རབ་རྒྱན་ཤིང་
ཕག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1995ལོར་སྤར་གྱི་དགོན་ཤུལ་གྱི་མདུན་རིའི་རི་ངོས་སུ་ལྷ་ཁང་བཞེགས་གསུམ་པ་
ཞིག་དང་། སྤ་ཁང་འགའ་ཡང་ཞིག་གསོ་མཛད་དེ་དགོན་པ་བསྐྱར་དུ་བཞེངས།

ཉོར་ཁྱ་གཞན་པལ་གྱི་ཡང་རྒྱལ་རྒྱལ་སྤྱི་ཏུ་ཁྱེད་གིས་ནང་རྟེན་གྱི་ཅུ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་
བཞེངས་ཤིང་། རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་སློན་གྱི་ཕྱག་བཞེས་རི་བཞིན་བསྐྱེད་ས་དགོས་པའི་
བཀའ་གནང་། དེ་ནས་བསྐྱེད་གསོ་ཙམ་བཀྲིས་མོད་གདན་ས་རྒྱོད་བ་ལ་རུས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་
མཁན་མ་ཕྱེད་བས་འཕེལ་རྒྱས་མ་སོང་བའི་ཁར་ཐུར་དུ་རྒྱད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་2008ལོར་ཐུན་ཁོར་
ལ་ས་འགྲུལ་ཆེན་མོ་ཕྱེད་སྐབས་ཐུ་རུམ་དགོན་ལའང་ས་གཡོའི་གནོད་འཚེའི་དབང་གིས་འདུ་
ཁང་གི་རྩིགས་པ་ལ་གས་རྒྱོན་ཤོར་བས། སྤིང་གཞུང་གིས་འདུ་ཁང་དུ་འཕྲོག་མི་ཚོགས་པའི་བཀའ་
ཕྱེད་ཀྱིན་གྱིས་དགོན་གཞི་གཞན་དུ་སྤོར་དགོས་ཕྱེད་ཏེ། མཁན་པོ་ཐུབ་པ་དོ་རྩིས་སྤྱོད་པ་བྱུང་
བས་ད་ཀྱིས་སྤར་གྱི་དགོན་ལྷན་རི་གཤམ་གྱི་ཤོད་དུ་དགོན་ས་རིན་གྱིས་ཉོས་ཏེ། འདུ་ཁང་རྟེན་
དང་བཞེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས་པ་ལགས་ལ། དེ་ཡང་དར་ཐང་རྩ་རྒྱལ་གསུམ་པ་རྒྱབས་རྩི་ཐུབ་
བསྐྱེད་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་མཚོག་གིས་དགོན་འདིར་གྱི་ཅུ་མེ་ཐུབ་མ་སོགས་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་

ཉེན་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་འཕྲོད་ཆེན་གནང་ཞིང་། དགོན་པའི་བཤད་སྐྱབ་ལས་གསུམ་གྱི་འཁོར་ལོ་
དང་། རྒྱལ་པར་དུ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གཙང་མར་གཞོལ་བའི་འདུས་སྡེ་ནམ་
དག་ཅིག་ཚུགས་སྐབ་པའི་ཞལ་བཀོད་དུ་མ་བསྐྱལ་ཏེ། དགོན་འདིའི་གདན་སའི་བདག་པོ་ལྷ་ར་
བཙེ་གཟིགས་གནང་བ་དང་། རབ་རྒྱན་རྒྱ་འབྲུག་སྡེ་སྤྱི་ལོ་2012ལོར་སྐབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་
གཟི་རི་དགོན་པར་བྱོན་དུས་སུ་སྤྱུ་རུམ་རུའང་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་ཞབས་བྲུང་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་
དགོན་འདིར་དངོས་སུ་བཀོད། འདུས་པ་ཀྱན་ལ་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་གནང་ཞིང་། འདུ་ཁང་
རྒྱུ་པའི་ནང་གི་ཉེན་གསུམ་ལ་རབ་གནས་དང་། འདུ་ཁང་གསེར་བ་བཞེངས་སའི་གནས་སུ་ས་
འདུལ་མཛད། དགོན་པའི་མཆོན་ལ་དཔལ་ལྷན་སྤྱན་ཆོགས་དུང་དཀར་དགོན་མདོ་སྤགས་
བཤད་སྐྱབ་འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ།

སྤྱི་ལོ་2016ལོར་སྐབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་མཐུན་ལུང་དུ་ཕེབས་སྐབས་སུའང་གནས་
འདིར་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་ཆོ་དབང་ཆོ་འགྲུགས་དང་། བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་བཟང་པོ་གནང་།
རབ་རྒྱན་ས་གྲི་སྡེ་སྤྱི་ལོ་2018ལོར་སྐབས་ཡང་ཞབས་གྱི་པ་སློ་དགོན་འདིར་དངོས་སུ་བཀོད་དེ།
རབ་གནས་ཆོ་ག་བཀྲ་ཤིས་ཆར་འབབས་གྱི་སློ་ནས་ལྷ་ཁང་དང་ནང་ཉེན་གསེར་གྲུབ་ལ་རབ་
གནས་གྱི་མེ་ཏོག་འཛོར། ལྷ་ཆོང་དང་ལྷ་འབངས་ལ་སྤྲུལ་སྤྱེད་ཆེན་པོ་ཡང་སྤྱིང་འདུས་པའི་སློ་
ནས་སངས་རྒྱུ་སྟོང་དབང་སོགས་དབང་ཆོས་གྱི་བདུད་རྩི་ལེགས་པར་གནང་།

འདུ་པར་དུ་མཁན་པོ་སྐབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དགོན་པ་སྦྱོང་རྒྱུ་དང་། རྒྱ་གསུང་སྤྲུལ་
ཉེན་བཞེངས་རྒྱུ་། དགོན་པའི་སྤྱི་ག་དང་སྤྲུལ་བཞེས་སོགས་དཔལ་ལྷན་པའི་སྤྲུལ་བཞེས་སྦྱོང་
དགོས་པའི་ཞལ་བཀོད་སློབ་སྟོན་རྒྱུ་དུ་གནང་བཞིན་ཡོད་པས། སྤྱུ་རུམ་དགོན་གྱི་སྤྱུ་ལོངས་
ནས་དར་ཐང་དགོན་ནི་སྤྱུ་རུམ་དགོན་གྱི་མ་དགོན་ཉག་གཅིག་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་རྗེ་ལྷ་སྤྱལ་རྡོ་རྗེ་
འཆང་རྩོན་གར་དབང་ཉི་མ་ནི་དགོན་འདིའི་བསྐྱར་བདག་དང་། སྤྱུ་རུམ་དགོན་ས་འོག་དུ་ཡོད་
པ་ས་སྤྱིང་དུ་འདོན་མཁན་དང་། སྤྱུ་རུམ་དགོན་ལ་བཀའ་དྲིན་གཞུང་མཐའ་མེད་པའི་འདི་སྤྱི་
རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆེན་པོར་བཀྲར་བཞིན་ཡོད་དོ།

དར་ཐང་དགོན་པའི་སྤུལ་སྤྱོད་བཟང་བཟོད་པ་ཡང་སྤྱི་ལོ་2011ལོ་དང་2012ལོ་ཉེ་ལམ་གཉིས་ལ་དགོན་འདིར་མེད་ས་ཏེ་ས་འདུལ་དང་། རབ་གནས་མཛད། ཤོག་དབུལ་བདུན་བྲི་དང་། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སོགས་ཀྱི་མཐུན་ཁྲིམ་བྱ་མེད་པ་གནང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོས་ཟེན་ལྟར་སྤུལ་དགོན་གྱི་མཐུན་པོ་ཐུབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་བཅས་གསར་བཞེངས་མཛད་དེ་འཕེལ་ཁྱས་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་དོ།

ད་ལྟ་སྤུལ་མ་རྒྱུ་མཆོས་བྲི་འཛིན་དང་། དགོན་པའི་སྤྱི་བདག་ཨ་ཁུ་སྤྱོད་མགོན་དང་། ཐུབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་གཉིས་དང་། བྲི་སྤྱོད་གཙོ་བོ་སྤུལ་མ་རྒྱུ་བས་མཛད་དེ་དགོན་པ་དར་སྤུལ་དུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་དོ། །དགོན་འདིའི་ལྷ་འབངས་སྤྱོད་གཏོགས་པ་ནི། གཡུ་སྤུལ་འོ་རྩོ་དང་། བོར་ཅུ་ལེག་གཡུ་སྤུལ། ལྷག་སྤོམ། ལྷག་ལེ། རོ་རྩོ། རྩོ་ལྷ། ཅིར་རོ་སོགས་སྤྱོད་བ་མང་པོ་ཞིག་མཆིས་པོད། དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ད་ལྟ་རོ་རྩོ་དང་། ལྷག་སྤོམ། རྩོ་ལྷ། ལྷག་ལེ་བཅས་ཆོ་སྤྱོད་ལག་བཞི་ཙམ་ལས་མེད་དོ།

གཟི་རི་གཞུ་མདའ་དགོན་པ།

༥ གཟི་རི་གཞུ་མདའ་དགོན་ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྤྱོད་བསྟན་པ་འཕེལ་ཁྱས་སྤྱོད་ནི། རྒྱལ་རོང་ཁྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས། གཡུ་སྤུལ་བཟེས་རི་ཞེས་པའི་གནས་སྤྱོད་ལ། དེ་ཡང་རྩོ་གུབ་ཀན་བྱང་ཆུབ་རྩོ་རྩོ་ལྷ་དང་བསྟན་ལས། གཞུ་མདའ་སྤྱོད་པའི་གཟི་གདོང་ས་མིག་དེར། །སྤྱོད་གདོང་ཐོག་ས་མིག་ནོར་སྤྱོད་ཐོག་། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོན་འདི་ལ་བཟེས་རི་དགོན་དང་། བཟེས་རི་དགོན་དང་། གཟི་རི་དགོན་དང་། གཞུ་མདའ་དགོན་བཅས་མིང་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྱོད་འཕོད་དོ།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཆོས་སྤྱོད་གཤམ་སྤུལ་ཟེར་བས་ཐུག་བཟུང་པར་བཤད་ལ། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་དགོན་པ་ཆང་ནས་གཏོར་ཏེ་ཤུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བཟོས། བསྟན་པ་བསྤྱར་དར་ལ་སྤྱར་ཡང་ཡུལ་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་དམ་པ་འགའ་ཡིས་སྤྱོད་ལ་ཆེན་པོས་བཞེངས་ཤིང་། ད་ལྟ་ཅུང་དར་བཞིན་ཡོད་དོ།

དེ་ཕྱིར་གདན་རབས་དང་པོ་ཆོས་སྐྱོང་དགའ་བླ་མ་ནི། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་ཐེབས།
གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལྷེ་ལས་གནམ་ཆོས་སྡོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྒྱུགས་ཆེན་དང་། རྟ་སྤྱིང་
ཟབ་གཏིར་དང་། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོ། བླ་མ་དགོངས་འདུས། དགོངས་པ་ཟང་ཐལ་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་
མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་གསན། དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་སྐྱབ་འཕྱིན་སྟག་བཞེས་མཐའ་དག་
བྱང་ཆུབ་པར་སྦྱངས། གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལྷེ་པ་ལྷན་དུ་ཆོས་སྡོན་ལེགས་པོ་བསྟན་པའི་གཞི་མར་
གྱུར་པ་ཞིག་བཏབ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་བྱང་བ་ལྟར། གཞུ་མདའ་བྱ་གཟི་རི་དགོན་པ་
བཏབ། དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་མང་པོ་གནང་ཞིང་། སྐྱབ་འཕྱིན་དུས་མཆོད་དུ་
མའི་རྒྱན་བཅུགས། ལྷ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས་པས་བསྟན་པའི་གཞི་མར་གྱུར་
པའི་དགོ་འདུན་པའི་སྡེ་བྱང་། བླ་མ་སྐྱ་གཤེགས་ཁར་བདག་གི་སྤར་མེ་ལ་བཞུས་པའི་མཆོམས་སུ་
མ་འོངས་པ་ན་ཤུག་པ་ཞིག་སྟེ། ཤུག་པའི་འདབ་མ་རེ་ལ་སྒྲོལ་མའི་སྐྱ་རེ་རེ་རང་བྱོན་དུ་འབྱང་
ཞེས་ལུང་བསྟན། རྗེས་སུ་གདུང་ཞུགས་ལ་སྐུལ་བའི་གནས་དེར་ཤུག་སྡོང་ཨ་ཡིག་གི་དབྱིབས་
ཅན་ཞིག་སྟེས་པ་ད་ལྟའི་བར་དུ་འང་མཇལ་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ཆོས་སྐྱོང་དགའ་བླ་མ་ནི་
མངོན་ཤེས་སོགས་སྟོག་གྱུར་གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་མངའ་ཞིང་། བསྐྱབ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་
སྟག་པའི་སྦྱིས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་བླ་མ་གསང་སྟགས་བསྟན་འཛིན་དང་། གདན་རབས་གསུམ་པ་
ཐུན་ཆོགས་དང་། གདན་རབས་བཞི་པ་བླ་མ་ཀུན་བཟང་རྣམས་བྱོན་ནས་དཔལ་ལྷན་པའི་ཤུག་
བཞེས་ལྟར་ཆོས་སྡོན་འདི་ལེགས་པར་བསྦྱངས་ནའང་། དེ་དག་གི་རྣམ་ཐར་ནི་རི་བཞིན་མི་གསལ་ལོ།

གདན་རབས་ལྔ་པ་བླ་མ་ཀུན་གྲོལ་ནི། སྐྱ་རྒྱུད་དུ་འདུས་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་
དུ་བྱང་སྟེ་ཨ་སྟག་དགོན་དུ་བླ་མ་ཆོས་སྐྱོང་ལས་མདོ་སྟགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པའི་གདམས་
པ་མང་དུ་གསན། བླ་མའི་བཀའ་བཞིན་བྱ་བཏང་གི་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱལ་མོ་དཔུ་རྩོད་དང་། ཐུགས་ཆེན་
ཡི་ཡི་བྲག་དཀར་སོགས་སུ་ཐེབས་ནས་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད། བྱང་པར་དུ་བླ་མས་ཅོག་སྤྱི་
རྒྱ་རས་དཀར་དང་། ལུང་རྩོད་ཞིག་གནང་སྟེ་གཉན་ས་རི་ཁྲོད་འགྲིམས་ལ། ཟབ་མོ་གཙོད་གྱི་

ཉམས་ལེན་ལ་ཞུན་མཐར་ཆོད་ཅིག་ཅེས་བཀའ་བྱང་བ་ལྟར་རྒྱལ་མོ་དཔུ་རྡོའི་གནས་སུ་དམ་
ཚོས་བདུད་བཞི་དབྱིངས་གཙོད་ཀྱི་གདམས་པ་ལ་ཉམས་ལེན་གནད་དུ་བསྟུན་པས་ལྷ་འདྲེའི་
ལྷོང་ཆོད་མང་དུ་བྱུང་བའི་ནམ་ཐར་མཆིས་ལ། དཔུ་རྡོ་སོགས་བཅན་ལྷའི་ཡུལ་གྱུ་དུ་མར་སློ་
ལྷོག་ནམ་བཞིའི་བྲིད་དང་། མ་ཁི་དང་། སི་རྩིའི་བཟླས་ཚོགས་སོགས་གནང་ཏེ་གདུལ་བྱའི་དོན་
མཛད། གཟི་རི་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ། དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཚོས་
ཚན་དུ་མ་གནང་ཞིང་། བཅའ་བྲིམས་དང་སྒྲུབ་མཆོད་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ནམས་སྟོན་སྟོལ་ཇི་བཞིན་
བསྐྱུངས། ལྷ་འབངས་ནམས་ཀྱང་དགེ་བ་བཅུའི་ཚོས་སྟོལ་སོགས་དམ་ཚོས་སྒྲུབ་པའི་ལམ་ལ་
བཀོད། རི་ཁྲོད་ཀྱི་རྒྱབ་དུ་གདན་ས་མཛད་དེ་སྐྱ་ཚོར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་དུས་འདུལ་བར་
མཛད་ཅིང་། མཐར་འཇུག་དང་འོད་སྐྱ་ཚོགས་དང་། རོལ་མོའི་སྐྱ་དང་བཅས་དཔལ་རི་བཟོ་འོད་
ཀྱི་ཞིང་ཁམས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་མཛད་དོ།

གདན་རབས་དུག་པ་སླ་མ་བཙོན་འགྲུས་ནི། ཡབ་ནམ་རྒྱལ་ཆེ་རིང་དང་། ཡུམ་ཨ་སྐྱ་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། སྐྱ་རྒྱུང་བྱའི་དུས་ནས་དམ་པའི་རིགས་སུ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
དུ་མའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ཏེ་མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་གི་རྒྱ་མཚོ་ངོམ་མེད་དུ་བཞེས། གཟི་རི་དགོན་
ཀྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་ཆེན་བཞེས་ཤིང་དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་འཁོར་ཕྱག་བཞེས་དང་། དབང་
ལུང་མན་ངག་གི་རྒྱན་བསྐྱུངས། རྡོ་ལ་ཞབས་རྒྱུ་བཞག་པ་དང་། མའི་འཇིགས་པ་ཕྱག་གིས་
བསལ་བ་དང་། གནམ་ལྷགས་ཀྱི་ཐོག་བབས་པས་མ་གཞོད་པ་སོགས་གྲུབ་པ་བརྟེས་པའི་བྱད་
ཚོས་དུ་མ་མངལ། བྱད་པར་དུ་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་དབང་འབྱོར་བས་བདག་བས་གཞན་
གཅེས་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་མཛད་པ་སློ་སྦྱོང་ཚོགས་
བརྒྱད་མར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དུ་མཛད་པ་སོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནམ་ཐར་དུ་མ་
མངལ་ལ། སྐྱ་འདུལ་ཁར་མཁའ་འགོ་མ་ནམས་ཀྱི་བསུ་མ་ཐེབས་བྱུང་ཞེས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་
དང་བཅས་སྐྱ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་སླ་མ་འགྱུར་མེད་ནི། ཡབ་ནམ་རྒྱལ་སྐྱབས་དང་། ཡུམ་རབ་ཐར་

གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འབྲུངས། རྒྱུ་བའི་བྱ་སྤྲུལ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་བྱ་བྱུང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱ་མ་ལས་མདོ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་། སྤྲུལ་སྤྲུལ་བཀའ་གཏེར་གྱི་མན་ངག་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ངོམ་པ་མེད་པར་བཞེས། གདན་ས་འདིའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ཅིང་། སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཏེན་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཏེན་དང་བཞེན་པ་མང་པོ་བཞེངས་སོ། །རྩི་འདི་ཉམས་ཏུ་དམན་པའི་ས་བབྱུང་། ལྷན་པོའི་གོས་གྱོན། རྒྱལ་དང་གྲགས་པ་སྤངས་ཏེ་མཚོག་དམན་བར་གསུམ་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་བའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྦྱོང་པ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དམ་པ་ཞིག་གོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤྲོ་མ་བྱུང་བསྟན་འགྲོ་པ་ནས་བཟུང་རི་དཔོན་པོ་བྱུང་བསྟན་ཀྱན་བཟང་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཕག་སྤྲེ་སྤྲེ་ལོ་1935ལོར་ཡབ་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ཡུ་མ་ཨ་ལྷན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འབྲུངས། རྒྱུ་བའི་བྱ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོར་བྱིས་པ་ལ་མིང་འདོགས་པར་བྱས་པས། ཁོང་གི་གཟིམ་ལམ་གྱི་མཚན་མ་ལྟར་ཨོ་རྒྱུད་དཔལ་བཟང་ཞེས་པའི་མིང་གནང་། བྱིས་པ་དེ་སྤྲེ་མཐོ་ཞིག་ཡིན་པར་བསྤྲུགས། དཔྱད་ལོ་བདུན་པར་མཁན་ཆེན་པ་སྤྲེ་ཀྱན་བཟང་དང་། སྤྲོ་མ་གཞན་པ་གཉིས་ལས་སྤྲོ་ག་བསྐྱེད་པས། ལི་རྩ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལས་གནམ་ཆོས་སྤྲོ་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། མཁན་པོ་པ་སྤྲེ་གར་དབང་ལས་གནམ་ཆོས་སྤྲོ་ཆོས་ཆེན་གྱི་བྲིད་དང་། མཚན་བདུན་གྱི་ལུང་དང་། རྩ་སྤྲུལ་པའི་ཟབ་གཏེར་གྱི་ལུང་བཅས་གསན། དཔྱད་གངས་བཅུ་བཞི་པར་སེམས་དཔོན་བྱ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལས། མཁན་པོ་ཆོས་གྲགས་ལས་རབ་བྱ་བྱུང་བས་མཚན་བྱུང་བསྟན་ཀྱན་བཟང་ཞེས་པ་གསོལ། ཨོ་རྒྱུ་སྤྲུལ་འཇིན་ལས་བཟང་བྱ་གཉིས་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་པ་དང་། ལུན་ཁང་དང་། སྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་། མི་ལམ་སྤྲུལ་བའི་མན་ངག་རྣམས་གསན་ཅིང་ལེགས་པར་སྤྲུངས།

དཔྱད་གངས་བཅུ་བྱུག་པར་དར་ཐང་བྱ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལས། བཟང་བྱ་དཔྱད་ལྷན་ལ། མཚན་སྤྲུལ་དང་། སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྣམས་སྤྲུལ་བཞུགས་པ་དང་། མཚོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རྩ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། འཇམ་ཆོན་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་དབང་དང་། རྩིགས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ལག་འཁང་སྤྲུལ་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་བྱ་མ་གསན། བྱུང་པར་བྱ་དཔལ་ལྷན་མཚོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེས་ལྟ་སྤྲུལ་

སྐྱེ་མཆོང་གསུམ་པའི་ཡོངས་འཛིན་ཏུ་བསྐྱོས། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ཡོར་སྐྱལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་དང་། སྐྱེ་སྐྱལ་སྐྱེ་པ་བླ་སྤངས་གསལ་དོ་རྟེ། སྐྱལ་སྐྱེ་ཀུན་བཟང་ནམ་རྒྱལ། ཨར་སྤངས་མཁན་ཆེན། དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་ཆོས་བཟང་ནམས་དང་ལྷན་ཏུ་དོ་གྲུབ་ཆེན་དགོན་ཏུ་དོ་གྲུབ་སྐྱལ་སྐྱེ་རིག་འཛིན་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ལས་མཁའ་འགོ་སྤྱིང་ཐིག་དང་། སྤྱིང་ཐིག་ཏུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་དག་གསན། བོད་ཏུས་འབྱུར་གྱི་དབང་གིས་རང་ཡུལ་ཏུ་སྐྱེ་བལ་འོ་བརྒྱལ་སྤྱོད་ཆོགས་མུང་། གཟི་རི་དགོན་ཡང་ཟང་ནས་བཞིག་པ་སོགས་ཐུན་པའི་བསྐལ་པ་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བཞེས་དགོས་བྱུང་། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། མཆོད་རྟེན་དང་། ཏུང་འཁོར་སོགས་གསར་བཞེངས་མཛད་དེ་གཟི་རི་དགོན་པ་ཟང་ནས་གསོས།

ལྷ་སྐྱལ་སྐྱེ་མཆོང་གསུམ་པ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པས་མཆོན་བྱབ་བསྟན་འགོ་པན་ཞེས་གསོལ། མགར་གྲོང་གཏེར་སྐྱལ་པ་བླ་བདེ་ཆེན་མཁའ་གྲོང་ཡངས་པའི་ཞལ་སྤྱོད་ནས་དང་། སྤྱོད་ཡང་སྐྱལ་ནམ་མཁའ་འཛིགས་མེད་ནམས་ལས་སྤྱིན་གྲོལ་ཏུ་མ་གསན། ཁོ་སྐྱུང་བསམ་གཏན་དགོན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་དང་། བཏུད་འཏུལ་མཆོད་རྟེན་གསར་བཞེངས་དང་། ར་ཁེ་དགོན་པ་གསར་བཞེངས་དང་། དགེ་གདོང་མདོ་སྤགས་བཤད་སྐབས་སྤྱིན་གྲོལ་སྤྱིང་ཏུ་བཤད་སྤྱོད་གསར་འཛུགས་དང་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་མཛད། གཟི་རི་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་སྤྱོད་འགོ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་གདམས་པ་གནང་ནས་གཏུལ་བྱ་བསྐྱུངས། སྐྱེ་ན་བགྲེས་པར་སྤྱིབས་པ་ནས་དབེན་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་མཆོམས་ཀྱིས་ཏུས་འདའ་བའི་ངང་ད་ལྷའང་འཆོ་ཞིང་གཞེས་པའོ།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིའི་འཆད་ཉན་མཁན་པོའི་གསེར་བྱི་ལ་བཞུགས་པའི་རིམ་པ་ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་དབང་པོ་མཁན་ཆེན་པ་བླ་ཀུན་བཟང་ངམ་རྒྱལ་རོང་དགེ་བཤེས་དང་ཁོ་སྐྱུབས་དགེ་བཤེས་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་སྟེ་ལམ་བཟག་དཀར་སྟོད་ཏུ་རི་ཁྲོད་བཟུང་སྟེ་མདོ་སྤགས་ཀྱིས་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་སྤེའདི་བསྐྱུངས་པ་ལགས་ཤིང་། དགེ་

བཤེས་ཀྱི་བྱུང་བ་ཤིན་ཏུ་བརྩམས་ཅན་གོང་ཏུ་སྤྲོས་ཟིན་ཏོ།།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་མཁས་ཤིང་བཅུན་པའི་དབང་པོ་མཁན་ཆེན་པདྨ་གར་དབང་
ངམ་རྟོ་བྱུང་མཁན་པོ་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་ལ། ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་བོད་རྒྱལ་འགྱུར་གྱི་སྡོན་དང་། བརྟན་པ་
བསྐྱར་དར་གྱི་རྒྱལ་གཉིས་ཀ་ལ་དགོན་འདི་གདམས་པས་བསྐྱེད་ཤིང་། བརྟན་པའི་མེ་རྩ་ཆང་
ནས་གསོས་ཏེ་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་བཞེངས་པ་སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གནང་
སྟེ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོས་བསྐྱེད་པ་ལགས་ཤིང་། མཁན་ཆེན་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བརྩམས་ཅན་
གོང་ཏུ་བཅོད་ཟིན་པས་འདིར་བསྐྱར་སྒྲོས་མི་བྱའོ།།

དེ་ཡན་ཀྱིས་དགོན་འདིའི་གདན་རབས་དང་མཁན་རབས་རྣམས་མདོར་བརྩམས་སུ་
བཤད་ཟིན་ལ། བརྟན་པ་བསྐྱར་གསོའི་སྐབས་སུ་འདུལ་འཛིན་དབང་པོ་དར་ཐང་ལྷ་སྤུལ་རིན་
པོ་ཆེ་ཐུབ་བརྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་མཛད་འཕྲིན་ལ་བརྟེན་ནས། དགོན་
འདིར་སྤྱི་ལོ་2006 ལོར་ཤེས་རིག་སློབ་སྤྲིང་གསར་ཏུ་བཅུགས་ཏེ་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་དང་བཅས་
པ་གསན་སྦྱང་མཛད་པའི་སློབ་དང་། སྤུལ་གསར་བཅུགས་ཀྱིས་མཆོམས་བསྟེན་སྤྱབ་དང་།
སྤྲིང་པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པའི་སློབ་བཅུགས་ཤིང་། དཔལ་ལྷན་གཟི་རི་དགོན་སྤུལ་གྲ་
གསར་ཆེན་ལྷན་གྲུབ་སྤྲིང་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དེ་བཞིན་ཏུ་དགེ་བསྟེན་སྤྲིང་ཡང་གསར་ཏུ་
བཅུགས། སྤྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་དོས་སུ་ཐེབས་ཏེ་གྲ་ཆང་དང་ལྷན་སྟེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོའི་དབང་དང་། སངས་རྒྱལ་སྤྲིང་དབང་སོགས་གནང་ནས་འགྲོ་ཀྱན་ཐར་བའི་ལམ་ཏུ་
འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྲིང་བ་ཡོན་ཀྱིས་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་གནང་ངོ་།།

སྟོན་ལམ་དགོན་པ།

‡ སྟོན་ལམ་དགོན་པའམ་སྤྱི་ལི་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་རྩོད་ཁྱེད་སྤྱབས་ཀྱི་ཤོག་བཞི་ཞེས་པའི་
ས་ཡི་ཆར་གྱུར་པ་གཡུ་ཁོག་སྤྲད་ཏུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་སེལྟེས་ཐུག་བཟུང་པས་
གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་ཞིང་། བོད་རྒྱལ་འགྱུར་སྐབས་སུ་དགོན་པ་ཆང་ནས་

བཤེག་ཅིང་དགོ་འདུན་པའི་སྡེ་ཡང་མེད་པར་བཀྲིས། བཏུན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་དགོན་པ་མང་
ནས་གསོས་ཏེ་དགོན་ས་ལྷང་ཤོད་དུ་སློམ། འདུ་ཁང་སོགས་ལེགས་པར་བཞེངས་སོ། །གཡུ་ཁོག་རྒྱ་
སྤུལ་ལྷང་རིགས་སྤྱིང་པས། རི་རབ་སྤང་ཆེན་ས་སྤྱང་གི། །གཙུག་དོར་ཅེ་མོར་གསེར་ཏྲིག་བཞིན། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཙུག་ལག་ས་དབྱེད་པའི་ལྷགས་ལྟར་ན་དགོན་ས་དེ་སྤང་པོ་ཆེ་ས་སྤྱང་
གི་གཙུག་སྤྱིང་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མཇུག་ཙམ་ལ་དཔལ་ལྷན་བ་གསེར་བ་ཡེ་ཤེས་
སེངྒེས་བྱག་བཏབ། དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་སྒོལ་གྱི་སྤྱབ་འཕྲིན་གྱི་རིམ་པ་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་
ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱན་བཅུགས། མི་རབས་དུ་མར་དཔལ་ལྷན་བའི་རང་ལྷགས་ཇི་བཞིན་བསྐྱངས་
པའི་འདུས་སྡེ་ཆུང་དུ་ཞིག་དུ་གནས་ཤིང་། སྤྱ་སྤྱ་ནམས་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་དཔལ་ལྷན་བའི་
ཆོས་སྐྱོར་སོགས་གསལ་སྒོམ་ལ་བྱོན་སྒོལ་བར་བཤད་དོ།

དུས་ཕྱིས་ཤོག་བཞི་སྤྱ་མ་ཀུན་བཟང་རང་གྲོལ་ཟེར་བ་དེ་གཡུ་ཁོག་རྒྱ་སྤུལ་ལྷང་རིགས་
སྤྱིང་པའི་ཞལ་སྒོལ་དང་ཆོས་བདག་དུ་བྱུར་པས་སྤྱ་མ་དེས་གཡུ་ཁོག་རྒྱ་སྤུལ་སྒོལ་ལམ་དགོན་དུ་
གདན་དྲངས། དགོན་པ་ཁོང་ལ་སྤུལ་བས་གཡུ་ཁོག་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དུ་བྱུར། གཡུ་ཁོག་རྒྱ་
སྤུལ་གྱིས་སྤྱོད་སྤྱིང་བྱགས་ཆེན་རྒྱག་བསྐྱལ་རང་གྲོལ་གྱི་སྤྱབ་མཆོད་དང་། སྤྱང་གནས་ནམས་
བཅུགས། དེ་རྗེས་རྒྱ་ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་གིས་དགོན་འདིའི་བདག་པོ་མཛད་དེ་གཡུ་ཁོག་རྒྱ་སྤུལ་ལྷང་
རིགས་སྤྱིང་པའི་གཏེར་བྱོན་ལྷར་བའི་སྤྱབ་པ་གཏན་ཆོགས་སུ་བཅུགས། རྒྱ་ཆོས་རིས་སྤྱབ་བཏུན་
བྱང་ཆུབ་རྩོམ་རྗེས་དགོན་པ་ཡུན་རིང་གཟིགས་པར་མཛད། གཡུ་ཁོག་དགོན་པས་དབུ་ཆེན་
གཟུངས་ཐོ་ཟེར་བས་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་ཆོས་བཅུའི་གར་འཆམ་ཆེན་མོ་ཡང་བཅུགས། གཡུ་ཁོག་ནས་
ནགས་ཏྲ་སྤྱ་མ་མདོ་སྡེ་རྒྱ་མཆོ་དང་། མགོ་སྤུལ་ཆོས་དབྱིངས་ཀུན་གསལ་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཆ་ནང་
སྤུལ་སྤྱ་མི་པམ་སོགས་ཀྱང་ཐེབས་ཏེ་དགོན་པའི་ཆོགས་གྱི་དབུ་བཞུགས་སོགས་མཛད། དགོན་
རང་དུའང་ཤོག་བཞི་སྤྱ་མ་ཀུན་བཟང་རང་གྲོལ་དང་། སྤྱ་མ་པས་དོན་གསལ་དང་། དཔོན་པོ་
ནམ་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་སྤྱ་མ་བཟང་པོ་མང་པོ་བྱོན་ཏེ་དགོན་པ་བསྐྱངས་སོ། །བཏུན་པ་བསྐྱར་
དར་ལ་དགོ་སྤྱོད་སྤྱ་མ་འཛིགས་མེད་བཟང་པོ་དང་། འཛིགས་མེད་ཐོས་པ་དོན་ལུན་ནམས་གྱིས་

དགོན་པ་ཉམས་པ་བསྐྱར་གསོས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་རྒྱ་བཞེངས་
ཤིང་། དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ ད་ལྟ་ནི་སྐྱེ་མ་བསྐྱར་འཛིན་དང་། བསྐྱར་པའི་ཉི་མ་སོགས་
ཀྱིས་གདན་ས་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

ཐུགས་ཆེན་དགོན་པ།

༥ ཐུགས་ཆེན་དགོན་གནས་མཆོག་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་མོ་ཚ་པའི་རྩ་བུ་གི་ཁྲོ་རྒྱལ་ས་
ཀྱི་ཐུགས་ཟམ་ཁ་ཞེས་པའི་ཉེ་ལུང་རི་དོང་སུ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཡུལ་མདོ་ཁམས་སྤང་རྒྱ་རྒྱུན་གྲགས་
ཀྱི་དབྱར་རྩ་མིང་ཞིང་། གནས་མངལ་གྱི་འཛང་ག་འཁྲིགས་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་རྩ་ཁྲོ་
རྒྱལ་ས་ཐུགས་ཆེ་ཆེན་པོ་ཞེས་གྲགས་པའི་བཞུགས་གནས་དེ་ལགས་སོ། དེས་ན་ཁྲོ་རྒྱལ་ས་ཐུགས་
ཆེ་ཆེན་པོའི་བྱང་བ་ནི་གཙུག་པོ་དང་པའི་ལམ་བུ་ནས་སྤྱོད་པའི་མཚར་གཏམ་དང་། ལྷ་སྤྱང་ལྷ་བུ་
ཅུང་སྤོང་རྒྱ་འདུག་པ་ལས་རྒྱས་ནས་བྱང་དང་། རྒྱལ་ཇི་ལྷར་བྱང་དང་། བྱང་བའི་རྩེས་སུ་འཕེལ་
འཕྱར་རི་ཅམ་བྱང་སོགས་དངོས་བྱང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི་གསལ་དག་ཆོད་པ་ཞིག་སྤྱིས་ཀྱང་སྤྲོ་མི་ལུས་
ལ། བཤད་སྟོལ་ལྷར་ན། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་རང་གི་སློན་ཆེན་ཐོན་མི་ཨ་ཁུ་སྤང་
གྲགས་ཀྱི་བུ་སམ་རྩོ་ཏ་རྒྱ་གར་རྒྱ་ལོ་རྩེ་བསྐྱབ་རྒྱ་བཏང་། སམ་རྩོ་ཏ་ཡིས་ལོ་རྩེ་བ་ལེགས་པར་
ཤེས་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་ཁར་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མི་འཇིག་རིན་ཆེན་གྱི་མ་སྤངས་པའི་
སྤྱིང་ནས་གྱེ་མ་ཨ་རྒྱུང་ལས་ཀྱུ་བ་པའི་འཕགས་མཆོག་ཐུགས་ཆེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཞི་བའི་སྤྱི་འདི་
གདན་དྲངས། བོད་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ན་རྒྱལ་སློན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་མདུན་རྒྱ་སུལ། རྒྱལ་པོས་བསྐྱལ་བ་
ལྷར་ཐོན་མི་སམ་རྩོ་ཏ་ཡིས་རྟེན་མཆོག་འདི་ལ་རབ་གནས་མཛད། ཐོན་མི་སམ་རྩོ་ཏ་ཡི་ཉམས་
སྤང་རྒྱ་རྩོ་བོ་ཐུགས་ཆེ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། འོད་དེ་མ་དག་རིགས་རྒྱུག་འཁོར་
བའི་གནས་སུ་ཕོག་ནས་སེམས་ཅན་གངས་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་ས་བོན་བཞག།
འོད་ཟེར་ནམས་རྒྱུར་འདུས་ནས་སྤྱི་དེ་ལ་ཐིམ།

དེ་ཆེ་རྩོ་བོའི་སྤྱི་འཕེལ་ནས། ང་ནི་རིགས་རྒྱུག་འདུལ་བའི་དཔལ་པོ་ཆེ། བོད་ཁམས་སྤྱིན་

པོ་འདྲ་བའི་ཡང་མཐའ་ན། །ཡི་དྲགས་ཐེ་ཏ་འདྲ་བའི་གྲོང་བྱུང་། །དུས་ལ་བབས་ཆོང་ཉིད་
འགོ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྐྱེ་དེ་སྐད་ཅིག་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཚོན་ཡལ་བ་བཞིན་དུ་
རེ་ཞིག་མི་སྣང་བར་གྱུར།

ནང་བར་སྐྱེ་དེ་དངོས་སུ་མི་སྣང་ཞིང་སྟོར་བར་གྱུར་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་ཁྱད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་སྟེ། མདོ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་གནས་ཡིག་ལས།
གྲུ་འཛིན་གཉིས་པ་བྱད་པར་འཕགས་པའི་ཞིང་ཅེ་རིན་ཆེན་གྲིང་ན་ས་རྡོ་མེད་པ་ལྟར་ཕྱིན་གྱིས་
མ་བཟང་བས་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅེ་སྟོན་ཆོ་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་ཡིས་ཅེ་ཐོན་མི་སམ་སྟོ་རྒྱ་
གར་ཡུལ་དུ་བཏང་ཅེ་པ་ཏ་རྒྱ་ལྟ་བུ་རིག་པའི་སེང་གའི་མདུན་ཅེ་རྒྱ་གར་དང་ལྗུ་དཔེ་བྱས་ནས་
ཡིག་རིགས་མི་འདྲ་སྣ་ཚོགས་བོད་ལ་བསྐྱར་ཅེ་སྟུ་རྒྱ་རྟགས་ལ་སོགས་བསྟན་བཅོས་བཅོ་བརྒྱད་
མཛད་ཅེ་ཤེར་སྟོན་སྟོང་པོ་རྒྱས་བསྐྱས་འབྲིང་གསུམ་དང་ཅེ་སངས་རྒྱས་པལ་ཆེན་འདུལ་བ་ཀ་རྩེ་
ཀེ་སྟུ་རྒྱ་རྟགས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱད་ཉེར་གཅིག་དང་ཅེ་མི་འཛིག་རིན་ཆེན་བྱེ་མ་ཨ་བྱང་གི་ལྟ་
ལྟ་རྡོ་རྡོ་འདི་ཉིད་བོད་དུ་བྱངས་ཅེ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་གི་རྒྱལ་བའི་མེ་
ཏོག་ཀྱན་དགའ་ར་བ་ལེ་གསེར་དབུལ་ལ་སོགས་རིན་ཆེན་བྲི་ལ་བཀོད་ཅེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོན་མི་
སམ་སྟོ་རྡོ་སྟོན་པོ་མགར་རམ་ཆོས་སྟོན་ཐམས་ཅད་གྱིས་བཟན་བཞུགས་རབ་གནས་མངའ་
གསོལ་མཛད་པའི་ཆེ་འཕགས་པའི་ཞལ་ནས་འོད་ཟེར་སྣ་ཚོགས་འཕྲོས་ཅེ་མ་དག་རིགས་བྱུག་
འཁོར་བའི་གནས་སུ་ཕོག་ཅེ་འོད་ཟེར་རྒྱུར་འདུས་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུངས་ཅེ་ར་ནི་རིགས་བྱུག་
འདུལ་བའི་དཔའ་པོ་ཆེ་བོད་ཁམས་སྟོན་པོ་འདྲ་བའི་ཡང་མཐའ་ན་ཐེ་ཏ་ཡི་དྲགས་འདྲ་བའི་
གྲོང་བྱུང་དབུས་ཅེ་འགོ་ལྱང་བསྟན་གདུལ་བྱའི་དུས་ལ་བབས་ཅེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་བོད་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོ་དང་། དེའི་སྟོན་ཆེན་མགར་དམ་པ་གཉིས་གྱིས་རྡོ་པོ་
ནམ་ལྟ་ཞེས་པ་བཞེངས་པའི་ནང་ཆོན་གྱི་ཡིན་ཞིང་། རེ་ཞིག་བོད་དབུས་སུ་མི་སྣང་བར་ས་འོག་
སྐྱེའི་འགོ་དོན་བསྐྱུང་བྱིར་སྐྱེའི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་ཤིང་མིང་ལ་མཐོང་གོལ་ལྟ་ལྟ་རྡོ་རྡོ་པོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། རྗེས་སུ་གནས་ཡིག་ལས། ཕྱིས་འབྱུང་ལྟ་བུ་ཁ་རལ་དུས་ཀྱི་ཆེ་སྟོང་བཅན་སྐམ་

པོའི་ཐུགས་ཀྱི་འད་ཟེར་ལས་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་སྤྱུང་བུ་ཞིག་གིས་ཉིད་སྤྱལ་མཆོག་ཀྱི་ཅེས་པ་གསུངས་པ་
ལྟར། དུས་མིས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་རས་གཟིགས་དངོས་སྤྱོད་བཅོན་སྤྱོད་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་
རྒྱལ་རྩོད་སྤྱོད་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པས་ས་འོག་ནས་བྱང་བ་ཐུག་དུ་འབྱོར་བ་ཡིན་པར་
གསུངས་སོ།།

དེའི་ཚུལ་ཞིབ་པ་ནི། སྤྱོད་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཟེར་བ་དེ་ཁྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲུངས། གཞོན་
ལུང་དུས་སྤྱོད་དུས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་འཆོལ་ལ་བྱོན། དུས་ནས་སྤྱོད་མ་བཟླ་ཤིས་དོ་རྩི་ཟེར་བ་མཇུག་
དེ་སྤྱོད་མ་བཟླ་ནས་གདམས་པ་ལྟག་ལུས་མེད་པར་གསན། དེ་ནས་སྤྱོད་མ་དེས་ལུང་བཟླ་ན་ཏེ།
ཁྱོད་ཀྱི་པ་ལུལ་ལུང་བ་དུག་འདུས་ཀྱི་ས་ཆ་དེ་འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་མཆོན་བྱེད་ལགས། དེར་རི་
པོ་སྤྱོད་ཆེན་འདྲ་བའི་དོས་སྤྱོད་ཀྱི་པ་དུག་འདུལ་བའི་ཁ་བ་ཅན་ཀྱི་ལྟ་སྤྱོད་འཕགས་པ་ཐུགས་རྩི་
ཆེན་པོ་འབྱུང་། དེ་དུ་སྤྱོད་ལ་འགོ་བའི་དོན་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པ་ལུལ་དུ་མངགས་སོ།།

སྤྱོད་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་པ་ལུལ་ཁྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཕེབས། པ་ལུལ་དེ་སྤྱོད་མའི་གསུང་རི་
བཞེན་ལུང་བ་དུག་འདུས་ཤིག་ཡིན་པ་ཤེས། རི་པོ་སྤྱོད་ཆེན་འདྲ་བ་དེ་གར་ཡོད་བཅོལ་བས་ད་
ལྟའི་ཐུགས་ཆེན་ཀྱི་གནས་རི་དེ་ཡིན་པར་རྟོགས། དེ་ནས་སྤྱོད་མས་སྤྱོད་བུ་ཞིག་ལ་ཆས་རྣམས་
བཀལ་ནས་ཐུགས་ཆེན་ཀྱི་གནས་རིའི་རི་དོགས་སྤྱོད་འཛོགས་པ་ན། ད་ལྟ་དགོ་གདོང་ངམ་དགྲ་
གདོང་དགོན་པ་ཡོད་པའི་ས་དེར་སྤྱོད་པ་ན་སྤྱོད་བུ་དེ་ས་ལ་ཉལ་ནས་ཡར་ལང་དུ་མ་བུའུ།
སྤྱོད་མ་ཡང་ས་དེར་ཞག་མལ་མཛད། རང་བར་ཡང་སྤྱོད་བུ་དེ་ཡར་མ་ལང་བར་ཉིན་བུའུ་ལ་ས་
དེར་ཉལ། ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་མཆོར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་པ་བཏང་བ་ན་སྤྱོད་མས་ལུང་བཟླ་ན་
པའི་གནས་འབྲུལ་མེད་དེ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ནས་གནས་དེར་སྤྱོད་པའི་དམ་བཅའ་བཞིས། དེ་
ནས་ས་དེར་བཞུགས་ནས་སྤྱོད་པ་མཛད། སྤྱོད་གི་རི་དོས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་འགའ་ཡོད་པ་ལས་སྤྱོད་
འབྲུལ་ཆང་ཞེས་པའི་དུད་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་ཅུང་སྤྱོད་ཤོས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ཆང་གིས་སྤྱོད་མ་ལ་སྤྱོད་
རྒྱལ་སྤྱོད་ནས་བཟླ་ན་བཟླ་ལུས། སྤྱོད་བུ་དེ་ཡང་ཡར་རི་དོས་སྤྱོད་འཛོགས་ཀྱི་མཐར་སྤྱོད་འབྲུལ་
ཆང་གི་ས་ཞིང་ནང་དུ་ཤི་བར་བྱུང།

སྐྱུ་འབྱིལ་ཚང་ལ་བྱ་སྤྱན་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་གཉིས་རབ་བྱུང་དང་། གཅིག་སྐྱུ་པོ་ཞིག་
ཡིན་པ་ལ། དཔྱིད་རྩས་ཤིག་ལ་སྐྱུ་འབྱིལ་ཚང་གི་བྱ་སྐྱུ་པོ་དེས་ས་ཁིང་ཚོས། མཐོང་གཤོལ་གྱིས་ས་
གཤགས་པའི་རྩས་སྐྱུ་ས་འོག་ནས་ཨ་ཙ་མ་ཞེས་པའི་སྐད་སྐྱུ་ཐོས། སྤྱིར་བཏགས་པ་ན་སྐྱུ་ཞིག་གི་
དབྱུང་བ་སྤྱིར་མཛོན་འདུག། ཁོ་རང་གིས་ས་བསལ་ཏེ་བཏགས་པ་ན་ལྟ་སྐྱུ་ཞིག་འདུག་པའི་དབྱུ་ལ་
མཐོང་གཤོལ་ཐོག་ནས་ཁྲག་ཀྱང་ཅུང་བཞུར་གྱིན་འདུག། ཁོ་རང་ཅུང་བསྐྱགས་ནས་བྱིམ་རྩ་སོང་
སྤྱི་ཚུལ་དེ་བྱིམ་མི་རྣམས་ལ་ལབ། དེ་ནས་སྤྱི་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་བསྐྱད་ནས་སྤྱི་མ་ཡང་
གཟིགས་པར་ཐེབས། སྐྱུ་དེ་ནི་འཕགས་པ་ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་པད་དཀར་འཛིན་པ་ལྷག་བཞི་བའི་
སྐྱུ་ཞིག་ཏུ་འདུག། ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རང་གི་སྤྱི་མས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྟ་སྐྱུ་ལ་འཕགས་པ་
ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་ལུང་བསྐྱར་པ་དེ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་གྱིས་ལྷགས་ཤིན་ཏུ་དཔྱེས་ཏེ།
སྐྱུ་འབྱིལ་ཚང་ལ་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་འཕྲུལ་གྱི་བྱ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་པོས་ནས་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐྱུ་དེ་སྐྱུ་འབྱིལ་ཚང་གི་མཚོད་ཁང་རྩ་གདན་དྲངས་སྤྱི་བཙུག།

བྱ་མོ་དེས་ཁྲུས་དང་གཙང་སྤྱི་བྱིས། གོས་གསར་བ་ཤོན། རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན། སྒྲོས་དང་
མར་མེ་བསྒྲོན། དད་པ་དང་དགའ་བས་སྐྱུ་དེ་རང་བྱིམ་རྩ་སྤྱན་དྲངས་པས་ཡུལ་སྤེལ་ཚུལ་དེས་
འུར་ཟིང་རྩ་བཏང་བས་ས་དེ་ལ་འུར་འུར་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་ཟེར་བ་དང་། ལྟ་མ་མཁའ་སྤྱོད་
པ་ནས་མ་ཁི་ཡིག་རྩལ་གི་སྤྱི་དབྱུངས་འུར་འུར་རྩ་གསལ་པས་འུར་འུར་གྱི་འཛིན་སྤྱིང་ཞེས་པའི་
མིང་ཆགས་པ་ཡིན་ཡང་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐྱུ་དེ་ས་ཁིང་གི་ཁྲོད་ནས་ཐོན་མ་
ཐག་ནས་འཕྱར་ཏེ་སྐྱུ་འབྱིལ་ཚང་གི་མཚོད་ཁང་རྩ་བྱོན་པས་ཡུལ་མི་ཀྱན་གྱིས་སྐྱུ་འཕྱར་བ་
མཐོང་ནས་འུར་བརྒྱབས་པས་འུར་འུར་ཐོགས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །དེ་རྩས་ཆར་བབས་པ་དང་། འཇའ་
ཤར་བ་དང་། འཕྲུག་གསལ་བ་དང་། རི་དེར་གནས་པའི་རི་དྲགས་རྣམས་ཀྱང་འོང་ནས་གར་
འབྲབས་པ་དང་། བྱ་བྱེའུ་རྣམས་ཀྱང་དགའ་བས་སྐྱུ་སྤྱན་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྱགས་པའི་རྟགས་རོ་
མཚར་བ་རྩ་མ་བྱུང་བར་ཡང་བཤད་དོ།

དེ་ནས་སྤྱི་མ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཚོས་སྤྱོད་རྩ་མས་རང་གཞུགས་དངོས་སྤྱི་བཙུན་

ནས་ཁོང་ཅག་གིས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་སྤྱང་མ་བྱེད་པར་དམ་བཅས་སོ། །དེ་ནས་སྐྱ་དེ་ལ་ཁོ་
སྐྱབས་ཀྱི་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་གཡོ་བར་བྱུང་ཅིང་། ལྷ་
སའི་རྩོམ་པོ་ཤུག་ལྷ་ཞེས་སྐྱ་དང་བྱིན་རྒྱབས་མཉམ་པར་གྲགས། སྤྲུགས་བཞིའི་ཡུལ་གྱི་ནས་སྤྱ་ཆེན་
དང་། དཔོན་ཆེན། འབངས་མི་པལ་བ། རབ་བྱུང་དང་བྱིས་སྤྲུགས་ཀྱི་དད་མཇལ་བ་ཉིན་མཆན་
ཀྱན་ཏུ་ཆད་པ་མེད་པར་བྱུང་ངོ་།།

ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆན་ཀྱིས་སྤང་བུ་ཉལ་ནས་ཉིན་བདུན་ཡར་མ་ལངས་པའི་ས་དེར་
དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་པ་ནི་དགོ་གདོང་དགོན་པའམ་དགུ་གདོང་དགོན་པ་ལགས་ཤིང་། དགོ་
འདུན་པ་སྐྱ་བྱུང་གི་དབུ་འདོན་ཀྱིས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ཀྱི་སྐྱ་མདུན་ཏུ་ཡང་ཕྱག་མཆོད་
དང་། ཆོགས་དང་ཆོག་བསྐྱབས། མཇལ་མཁན་ཀྱི་ཆོགས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་བཤད། ཁོ་སྐྱབས་
ཀྱི་ཡུལ་སྟོང་སྤང་བུ་དགོ་སྤྲུགས་སྤང་དོར་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་ཏེ་དགོ་སྤྲུགས་རྩོམ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཏུ་དམ་
ཆོས་ཀྱི་སྤང་བས་བྱུང་པར་མཛོད་མཐར་སྐྱ་གཤེགས་སོ།།

དེ་ནས་བཟུང་རྩོ་སྐྱ་དེ་སྐྱ་འབྲིལ་ཆང་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། སྐྱ་འབྲིལ་ཆང་གིས་སྐྱ་དེའི་
བདག་པོ་བཞིས། སྤྲུགས་སྐྱ་ཁོ་སྐྱབས་རྒྱལ་པོས་མཐུན་ཆེན་སྤྱར་ཏེ་རྩོ་ཁང་གཞལ་མེད་ཁང་ལོགས་
སྐྱ་བཞེངས། གཟི་འགག་རྒྱལ་པོས་དབང་ཤེད་ཀྱིས་གཟི་འགག་རྒྱལ་སར་སྤྱན་དྲངས་ཀྱང་། སྤྱན་
དྲངས་པ་དེའི་དགོང་མོ་ནས་རྩོ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཁར་འཕུར་ནས་སྤྱར་སྐྱ་ཁོ་སྐྱབས་སྐྱ་བྱོན་པས།
གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུ་འཁྱོད་ནས། རྩོ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་འདི། བདག་སྤེར་ཀྱི་མཆོད་གནས་ཅམ་
མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་རྩོང་གི་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་པོ་ཀྱན་ཀྱི་སྤྱན་མོང་གི་མཆོད་གནས་དམ་པ་ཡིན་
ཞེས་པའི་བཀའ་བསྐྱགས་ཤིང་བསྟོད་བསྐྱེད་ཆོད་མེད་པ་མཛོད་པའི་དག་སྟོས་ཀྱང་མཆིས།
གོང་གི་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ས་ལོག་ནས་རྟེན་མཁན་ཀྱི་སྐྱ་པོ་དེ་ལ་གཅེན་རབ་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་
པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཅིག་ཤོས་ཡིན་ནམ་སྟམ་པ་སྐྱ་འབྲིལ་ཤེས་རབ་བྱམས་པ་ཟེར་བ་ནས་སྐྱ་འབྲིལ་
སྤྱབ་བསྟན་ཏེ་མ་ཟེར་བའི་བར་ལ་སྤྱ་རབས་ཉེར་ལྷ་བྱུང་སྟེ་སྐྱ་འབྲིལ་ཆང་གིས་སྤྲུགས་ཆེན་ལྷ་
ཁང་གི་བདག་པོ་མཛོད་པར་གྲགས་སོ།།

བར་སྐབས་ནས་སྤྱུ་འབྱིལ་བྱིལ་རྒྱུད་ལ་བདག་པོ་བཞུད་མཁན་བཟང་པོ་མ་བྱུང་བ་ལ་
བཞེན་ཀུན་ལམ་ཀུན་མཆར་དགོན་པའི་ཀུན་བྱིལ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲུལ་མཛད་སྤྱུ་ཉི་མ་
འོད་ཟེར་དང་། སྤྲུལ་ཡིད་བཞེན་དང་། སྤྲུལ་སྤྱབ་པ་དང་། སྤྲུལ་སྤྱབ་བསྟན་ཏེ་གཏུང་རབས་ལྔ་
ཅུ་གྱིས་རབ་རྒྱལ་ས་ཁྱིའི་ལོ་བར་དུ་བདག་པོ་མཛད་པར་བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྤྱུ་ཉི་མ་ཆེན་
པོའི་སྤྱུ་མཐུན་དུ་མཆོད་ཆོག་འདོན་པ་དང་། ཆོགས་འཁོར་འདེགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོ་ལང་ཅུ་
ལས་ཆོས་སྡེའི་འགྲིག་ལམ་དང་ཚུལ་ལུགས་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་སྟོན་དུས་སྤྱི་མེད་པ་འདྲའོ།

དེ་ཡང་སྤྱུ་ཉི་མ་ཆེན་དགོན་པས་སྤྲུ་པའི་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཆོས་བྲིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་
ལས། ཀུན་དགོན་པའམ་ཀུན་མཆར་དགོན་པའི་སྤྱུ་སྤྱུ་འདེགས་མེད་རྒྱ་མཆོའམ་འབྲུག་གྲགས་
རྒྱ་མཆོ་ཟེར་བས་གནས་འདི་བསྐྱངས་པར་བཤད་ལ། ཁོང་ནི་ཀུན་བྱིལ་རྒྱུད་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་ན་
རྒྱུང་དུའི་དུས་སྤྱི་ཡི་གེ་སྟོང་བའི་སྐབས་སྤྱི་ཡིག་ཁང་ཤོ་ཀ་ལི་ཉི་མའི་ཟེར་ལ་འགེལ་བ་དང་།
ཅིགས་པ་དང་གྲང་ལ་བཟང་ཐལ་དུ་འགོ་བ་སོགས་རྒྱ་འབྲུལ་དང་། མདོན་ཤེས་ལའང་ཐོགས་པ་
མེད་པ་ཀུན་གྱི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། ཕྱིས་པ་ངོ་མཆར་དང་ལྷན་པ་ཞེས་
བརྟེན་བསྤྱུགས་ཀྱི་གནས་སྤྱུ་གྲུ། ཕྱིས་སྤྱི་ཁྱབས་སྤྱུགས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ཁང་གི་བདག་པོ་
མཛད། ཡུལ་གྱི་རུ་འབངས་མའི་ཤི་སྤྱུ་སྤྱི་འབངས་པའི་སྤྲུལ་ཉི་མ་ཉག་གཅིག་དུ་གྲུ། སྤྱུ་ཉི་མ་ཆེན་
གནས་སྤྱི་ལོ་རེར་སྤྱབ་མཆོད་འཆོགས་པའི་སྤྱབ་སྤྲུལ་མཛད་པར་བཤད་དོ།

དེ་ཡང་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ལོ་1146ལོ་སྟེ་བསྐྱལ་པ་མེ་སྟག་ལོ་ལ་འབྱུངས་ཟེར་བ་ནི། རབ་བྱུང་
གཉིས་པའི་བཟང་པོ་མེ་སྟག་དུ་ཁེལ་ལ། དེ་ནི་གཏན་ནས་མི་དག་པར་ངེས་ཏེ། ཀུན་སྤྱི་འབངས་ཀྱིས་
སྤྱུ་ཉི་མ་ཆེན་གནས་བདག་བྱེད་དུས་ནི་དུས་ཕྱིས་སྤྱུ་འབྱིལ་སྤྲུལ་རབས་ཉེར་ལྔ་བྱོན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གོང་དུ་སྤྲུལ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྲུལ་བཀྲ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཟེར་བ་དེ་དོན་བྲག་
དགོན་པའི་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་ཏེ། རྡོ་རྒྱལ་དགོན་པ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་
ལྷགས་བྱི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1610ལོར་བྱང་བ་རིག་འཛིན་ངག་གི་དབང་པོས་བཏབ་པ་ཡིན་ལ། བཤད་
སྟོལ་དག་ན་ཁོ་སྤྱུ་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ནི་དེའི་སྟོན་ནས་བྱུང་བས་སོ།

སྤྱལ་སྤྱུ་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཚོའི་རྗེས་དེ་ནས་སྤྱུ་མ་ཐབས་མཁས་ཟེར་བ་ཐང་ཐ་སྤྱུ་མ་
ཚང་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དེའི་སྤྱུ་རིང་ལ་ཐུགས་ཆེན་གནས་སྤྱུ་ལོ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཁོང་ཉིད་སྤྱུ་བྱས་
ཕྱོན་པའི་སྤྱུ་ལྷན་ཟེར། དེ་ནས་སྤྱུ་མ་མཐུ་སྤྱུ་ལྷན་ཟེར་བ་ཕྱོན། དེ་ལོ་ལྟར་སྤྱུ་བྱས་ཕྱོན། ཁོ་
སྤྱུ་བས་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་གི་ནས་རོ་ལངས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལུགས་པོན་ལ་དད་པས་པོན་སྤྱུ་
ནམ་གསུམ་ཟེར་བའི་སྤྱུ་ཆེན་དག་གདན་དྲངས་ཀྱང་དེ་དག་གིས་རོ་ལངས་མ་ཐུལ། རྒྱལ་པོ་
ཐབས་ཟད་དེ་སྤྱུ་མ་མཐུ་སྤྱུ་ལྷན་གདན་དྲངས། སྤྱུ་མ་མཐུ་སྤྱུ་ལྷན་གྱིས་རོ་ལངས་བཏུལ། རྒྱལ་པོ་སྤྱུ་
འཁོར་བཅས་དད་ནས་ཆོས་ལྷན། རྒྱལ་པོས་སྤྱུ་མ་མཐུ་སྤྱུ་ལྷན་གྱི་བཀའ་དྲིན་གསོ་བྱེད་གྱི་མཆོད་
དུ་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པ་ཁོང་ལ་ཐུལ་ཞིང་གནས་དགོན་ལ་སྤྱུ་ལས་ལྷག་པའི་རྟེན་བཀྱར་
བསྤྱུ་བས་པར་བཤད་དོ། །དེའི་རྗེས་སྤྱུ་ཀུན་སྤྱུ་མ་མཐུ་སྤྱུ་ལྷན་གྱིས་ཐུགས་ཆེན་དགོན་བསྐྱུངས་སོ། །

དེའི་རྗེས་སྤྱུ་ཀུན་སྤྱུ་མ་ཐུབ་པ་རབ་ཆོས་ཤིང་ལུག་ལོ་སྤྱུ་ལོ་1895 ལོ་ལ་འབྱུངས། ཁོང་
གི་སྤྱུ་ཆོ་སྤྱུ་ལ་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པ་འཛིན་སྐྱོང་གི་བཀའ་དྲིན་བསྐྱུངས། སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་པའི་སྤྱུ་
དུས་སྤྱུ་ དར་ཐང་སྤྱུ་བས་མགོན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོ་རྗེ་ཐུགས་
ཆེན་དགོན་དུ་ཆིབས་བསྐྱུར་གནང་། སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་དང་ཞལ་མཉམ་འཛོམས་བྱུང་། དབང་ཆོས་
གནང་ཞིང་བསྟན་འགྲོ་ལ་སྤྱུ་པའི་མཛད་པ་གནང་། ཁོང་གི་དངོས་སྤྱུ་པ་ལྟ་རྒྱུ་ཆང་གི་སྤྱུ་
མ་བསོད་ནམས་ནས་བསྐྱུ་བའི་དོར་སྤྱུ་མའི་གསོལ་ཆོག་བསྐྱུས་པ་ཞིག་མཛད། དེ་དེང་དུས་
དགོན་སྤྱུ་ཀུན་ལ་འདོན་སྤྱུ་ཆགས། དེ་ནས་བཟུང་དར་ཐང་མདོ་སྤྱུ་ལྷན་བཤད་སྤྱུ་ཆོས་འཁོར་
དར་རྒྱས་སྤྱུ་དང་། ཐུགས་ཆེན་དགོན་ལྷན་ལྷན་གྱི་འཛིན་སྤྱུ་གཉིས་མ་དགོན་དང་སྤྱུ་དགོན་
གསེར་ཟམ་སྤྱུ་པའི་དབྱ་ཐོག་མར་ཆགས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་འདིའི་སྤྱུ་དུས་སྤྱུ་ལྷན་དང་ཁེལ་བས། སྤྱུ་མ་ཁོང་རང་བཙོན་ཁང་
དུ་བཅུག། འོ་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་ཕྱོད་ནས་དགོན་པ་བདག་སྤྱུ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་དོ། །རབ་
རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོར་ཐུགས་ཆེན་གནས་དམག་གིས་བཞིག། ཐུགས་ཆེན་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། བང་
ཉིན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་ལ་ཆག་འཇིག་ཆེན་པོ་བྱུང་དོ། །

དེ་ཡང་སྤྱུགས་རྩི་ཆེན་པོའི་སྤྱི་དེ་གཏོར་ནས་སྤྱུག་ཞབས་ཆག་གྲུམ་དུ་བཏང་བ་དེ་ཉི་
འདབས་གྲོང་པར་བྱིམ་ཚང་སྤྱི་ཀེ་བ་ཚང་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིམ་བདག་ཆུན་པོ་ཆོ་མགོན་
ཟེར་བས་སྒོག་དུ་བདག་གཉེར་བྱས་ཏེ་སྤྱོད། རྩིས་སྤྱི་ལྷ་མ་ལུང་རྟོགས་སྤྱིན་གྲོལ་ལ་སྤུལ་བས་
ཁོང་གིས་བསྐྱེད་ནས་ཆག་འཕྲོ་ཙམ་སྤྱུག་མར་ལུས་པ་ཡིན་ཟེར་རོ། །བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་གསའི་
དུས་སྤྱི་རབ་རྒྱལ་རྒྱུ་པག་ལོ་སྤྱི་ལོ་1983ལ་སྤྱི་མ་ལུང་རྟོགས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱིས་དབུ་མཛེད་དེ་སྤྱི་
ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། བཛེད་དུ་སྤྱིན་རས་གཟིགས་སྤྱུག་བཞི་བའི་འཛིན་སྤྱི་ཞིག་བཞེངས། སྤྱི་
གྱི་རྩི་སྤྱི་དེ་དེའི་གཟུངས་འབྱུག་ལ་བཞག་སྤྱི་རབ་གནས་མཛེད་ཅིང་བཞུགས་སྤྱི་གསོལ་ཡོད་པ་
ཡིན་ཟེར་རོ།

སྤྱི་བ་ཆེན་པོར་མ་པའི་རྣམ་འབྱུང་སྤྱི་བ་པའི་རྣམ་འབྱུང་ཆེན་པོ་སྤྱི་མ་ལུང་རྟོགས་སྤྱིན་
གྲོལ་ནི། རབ་ཆོས་སྤྱུགས་སྤྱི་ལོ་ལོ་སྤྱི་ལོ་1901ལོར་སྤྱུགས་ཆེན་གནས་དགོན་གྱི་སྤྱི་
སྤྱི་ཁོངས་གྱི་གཡུ་སྤྱི་བད་ལེས་སམ་པ་ལ་འགབ་མ་ཚང་དུ་ཡབ་བན་འདས་དང་། ཡུམ་ལྷ་མི་
ལོ་གཉིས་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་འབྱུངས། ཡབ་ཡུམ་དེ་གཉིས་ལ་སྤྱི་མིང་སྤྱི་བདུན་ཡོད་པའི་ཐ་རྒྱུད་
དེ་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱུད་དེ་དུས་ནས་མཛོན་ཤེས་དང་སྤྱི་རྩི་རྩི་རང་ཆས་སྤྱི་མངའ་བ་ཞིག་
ལགས། ཡི་གེ་འབྲི་སྤྱི་མཐར་སྤྱི་ནས་སྤྱུགས་ཆེན་དགོན་དུ་དཔལ་ལྷན་པའི་རི་ཆོས་གསུམ་
སོགས་རང་ལུགས་གྱི་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་གསན་ནས་འབྱུང་སྤྱི་གསོག་སྤྱི་བྱས། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
ཀ་གྲོངས་པའི་རྩི་གྱིས་པ་ཡུལ་སྤྱི་ནས་དམ་ཆོས་རྣམ་དག་ཅིག་སྤྱི་བར་དགོངས་ཏེ་བྱ་
བཏང་བའི་རྩི་གྱིས་བྱོན་པས་ཤ་ར་ཐང་གོ་སྤྱི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་བས། དེར་བྱིམ་ཚང་ཞིག་དུ་གྲོང་ཆོག་ལ་
བྱོན། བ་བཟའ་དང་འཕྲོ་བ་དན་དོན་ཙམ་ལས་མེད་པས་སྤྱི་ལུས་ལ་ཤིག་སྤྱི་མང་དུ་བཞེངས།
ཡོན་བདག་གིས་བཅོག་སྤྱི་བར་དོགས་ནས། མཚན་མོར་ལུག་གི་སྤྱི་རར་མེདས་ནས་ན་བཟའ་
དག་སྤྱི་དེ་གཅིར་བྱར་ཉལ། ཤིག་སྤྱི་རྣམས་གྲང་དར་གྱིས་ཤི་བར་དོགས་ནས་ན་བཟའ་དེ་ལུག་
རྣམས་གྱི་སྤྱི་དུ་བཀའ། ལུ་སྤྱི་རྣམས་ཁོང་གི་སྤྱི་ལུས་སྤྱི་དུ་མཚོང་བ་དང་། གཅིན་དང་རིལ་མ་
གཏོང་བ་སོགས་བྱས། ལྷ་མས་ལུ་སྤྱི་དག་ལ་སྤྱི་རྩི་རྩི་ནས་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་སྤྱུགས་བསྐྱེད་སྤྱི་ལམ་

མཛད།

ཁོང་རྩ་བུ་ནས་ཟབ་མོ་གཙོ་བོ་གི་གདམས་པ་ལ་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། འཇང་སྤང་དགོན་ཏུ་ཁྲག་འཐུང་བརྟུང་འཛོམ་སྤིང་པའི་གཙོ་བོ་དབང་དང་ལུང་གསན། བརྟུང་འཛོམ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སྒྲོབ་དཀྱ་སྟོན་པ་སླ་མར་བསྟེན། བཟང་བྱ་ཏུ་མར་དཀྱ་སྟོན་པའི་མཛུན་ཏུ་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་གསན། མཐར་སླ་མའི་བཀའ་ལྟར་སྦྱིད་ལོ་རི་ཁྲོད་ཏུ་ཕེབས་ནས་བསྟེན་སྦྱབ་མཛད། འཆོ་བ་ཁྱུང་ཡང་བཙོན་པ་ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་ལོ་ཕྱེད་ཅུ་པ་བསྐྱལ། དེ་ནས་སྦྱབ་རྒྱལ་ཟུགས་ཟད་ནས་ཉིན་འགའ་ལ་སྦྱ་ཡར་བཞེངས་པའི་རྩས་པ་བྲལ། དེ་རྩས་སྒོ་རྩུང་པ་བོད་གི་སྤྱིང་དེར་བྱ་མོ་རྟག་ཅིག་གིས་དངོས་པོ་ཞིག་བཞག་པ་གཟིགས། དལ་གྱིས་དེར་སོང་ནས་གཟིགས་པས་གཏོར་མ་ཞིག་འདུག། དེ་རྩ་དང་ལྟན་ཏུ་བསྐྱོལ་ཏེ་གསོལ་བས་ཉི་མ་འགའི་ཟས་གོ་ཆོད་པ་བྱུང་། དེར་སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བཟང་བྱ་གཅིག་ལ་བཞུགས། ས་དེར་ཆམས་ནད་བྱུང་ནས་མི་མང་ཤི། སླ་མ་དཀྱ་སྟོན་པ་དང་ཁོང་གཉིས་གདན་འདྲེན་མཁན་བྱུང་། གཙོ་བོ་འདུལ་སོགས་གསུངས། ཕན་ཐབས་མ་བྱུང་། སླ་མས་ངེད་གཉིས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བྱེད་ན་ནད་ཡམས་འདི་ཞི་ཐབས་མི་འདུག། ང་རང་ཉི་མ་བརྟན་ལ་མཆོམས་འདུག་རྒྱ་ཡིན་པས་མཛུན་ལ་མ་འོང་ཞིག་གསུངས། དེ་ནས་ཉིན་བརྟན་ནས་སླ་མའི་མཆོམས་ཁང་སྒོ་ཕྱེ་ནས་བལྟས་པས་སླ་མ་གྲོངས་ཟིན། དེ་དང་མཉམ་ཏུ་ནད་ཡམས་ཀྱང་རྒྱན་ཆད་དོ།

དེ་ནས་སླ་མའི་བཀའ་ལྟར་ལྟ་ས་དང་། བསམ་ཡས་སོགས་གནས་ངེས་མེད་ཏུ་འགྲིམས་ནས་སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བཞུགས། ས་ཡུལ་གཅིག་པ་ཁྲོ་སྦྱབས་པ་ཆོས་ཉིད་དང་། སྤི་མེད་འོད་ཟེར་ཟེར་བ་སོགས་དང་འཕྲད། སྤྱིར་རང་དགོན་སྤྱགས་ཆེན་ཏུ་ཕེབས་པར་བྱ་བ་ནན་གྱིས་སྤུལ་བས་ཞལ་བཞེས་གྱིས་དེ་རྣམས་དང་ལྟན་ཏུ་རང་དགོན་ཏུ་ཕེབས་སོ། །རང་ཡུལ་ཏུ་བྱོན་འཕྲལ་མ་འགྲུངས་པར་བོད་རྩས་འཇུར་བྱུང་། ལྷ་ནག་ཅན་གྱི་མིང་བཏགས་ནས་སྦྱ་ལ་རྩུང་རྟེན་ཡ་ང་བ་བྱས་ཤིང་འོ་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་ལ་གཏད། སྤྱི་ལོ་1979ལོར་ལྷ་ནག་ཅན་གྱི་ཉིས་མིང་དེ་མེད་པར་བྱས།

དེ་ནས་ཉིན་བརྒྱུ་ཙམ་ནས་སྤྱགས་ཆེན་གནས་སྐྱོར་ལ་ཕེབས། མྱིར་ལོག་ནས་བརྒྱན་
མཆོམས་སུ་བཞུགས། མཆོམས་གྲོལ་ཉིན་གཟིམ་ཁང་གི་མྱི་ནང་ཐམས་ཅད་ལ་འཇའ་འོད་གིས་
བྱལ། མཆོམས་གྲོལ་ནས་ད་ནི་རྩོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ཉམས་གསོ་མཛད་དུ་འགྲོ་གསུངས། སྤྱི་མེད་གྲགས་
པ་དང་། རྩོ་བོ་སྐྱབས་ཟེར་བ་སོགས་བསུ་མར་ཐོན། བ་སྤང་ཞིག་ལ་མཆོད་རྟེན་དག་བཀལ་ནས་
གནས་རིའི་ཕྱོད་ཀྱི་མྱི་ཡི་ཉིན་པར་དཔུ་བཅམས་ཏེ། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་སྐྱའི་སྤྱག་ཞབས་སོགས་ལ་
ཆག་གྲུམ་སོག་པའི་དུམ་དུ་རྒྱམས་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་གྱི་རི་མོ་བཀྲ་བའི་ཟངས་ཤིག་དུ་
བསྟུས། མྱི་ཉིན་སྤྲ་མ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱིས་ཟངས་ནང་རྩུ་སྤྱག་མ་ཐག་ཟངས་ངའི་ནང་འཇའ་འོད་ཐིག་
ལའི་རྒྱམ་པས་ཡོངས་སུ་གང་། ཁྱེ་མ་ཨ་དུང་ལས་གྲུབ་པའི་སྤྲན་འདམ་བཞིས། སྤྱག་བཀྲ་བར་
བཅམས་དུས་ཁོང་གི་སྤྱག་མཚུབ་བརྒྱའི་ངོས་ལ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡའི་ཡབ་སྤྱགས་དང་། ཡུམ་
སྤྱགས་གྱི་ཡི་གེ་གསལ་ལེར་དོད་པ་བྱུང་། དེར་ཡོད་ཀྱན་གྱིས་མཇལ། སྐས་ལས་བབས་དུས་ལག་
པས་སྐས་ལ་རིག་མི་དུང་དགོངས་མ་ཐག་ཡིག་འབྲུ་དག་འཇའ་ཡལ་བ་སྟར་མེད་པར་གྱུར་པར་
བཤད་དོ།

རྩོམ་གཏོར་དུས་པ་ལྔ་ཡིག་འཛིན་ཟེར་བས་རྩོམ་པོའི་གཟུངས་འཁྱག་ལས་རིང་བསྐལ་བུ་
སྟོར་ཅམ་པ་ཞིག་ལོན། སྤྱིས་སྤྱ་སྤྱ་གེ་བྱུང་བས་བཞག་ལ་སྟོང་ཆར་གི་ཀན་མོ་རིན་ཆེན་ཟེར་བ་ལ་
འཕྲ་མ་གྱི་གཉིས་ཅམ་དང་བརྟེས། ཀན་མོས་སྟོག་ཏུ་སྤྱག་མཆོད་བྱས། སྤྱིས་སྤྱ་ལྷ་མ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་
སྤྱག་ཏུ་སྤྱལ། ལྷ་མ་སྤྱགས་དགུས་ཏེ། རྩོམ་པོ་རིན་པོ་ཆའི་ཤོག་དང་སྟོང་ལྷ་བྱ་འདི་ཁྱོད་ཀྱིས་ར་ལ་
རྒྱད་པ་ཡིན་གསུངས། ཁྱོད་སྤྱི་མ་རན་མོང་གསུམ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ལེན་མི་དགོས་ཞེས་དབུ་མནའ་མཛད་དོ།

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞིག་གསོ་མཛད་རྗེས་སྒྲ་མ་སྒྲིན་ཤོལ་ཁོང་ཉིད་དབྱར་བཞུགས་པའི་སྐབས་
 ཚོང་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱང་མཐོང་ནས་འཇམ་ལྷུང་
 ཐིག་ལའི་རྣམ་པ་ཚགས་སྒྲ་དང་བཅས་ལན་གསུམ་ཙམ་དུ་བྱུང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ལ་ཐིམ་
 པ་དེར་འདུས་པ་ཀྱན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་སུ་བྱུང། སྒྲ་མ་ཁོང་གིས་སྐུན་ཆབ་བཞིལ་ཞིང་ཐུགས་
 དཀྱིས་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་སྒྲ་མ་སྒྲིན་ཤོལ་གནས་མཆོག་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་

པོའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་མ་སྒྲིན་གྲོལ་མཐར་སྤྲུགས་ཆེན་དགོན་དུ་དགོངས་པ་ཆོས་
དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

གཞན་ཡང་ངེས་པ་དོན་གྱི་མཁས་གྲུབ་བཅུན་པའི་དབང་ལྷན་དུ་གྱུར་པ་དོ་བྱུང་མཁན་
ཆེན་གར་དབང་རྒྱ་མཚོ་མེད་ཏེ་བཤད་སྐྱབ་གྱི་ཕྱི་དངོས་སུ་བཅུགས། གནམ་ཆོས་སྒྲོན་འགྲོ་
དང་། ཙ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཁར་དང་། སྒྲོན་འགྲོ་ཀྱན་བཟང་ལྷ་མའི་ཞལ་
ཡུང་དང་། སྦྱོད་འཇུག་དང་། སྒྲོལ་གསུམ་རྣམ་ངེས་སོགས་གསུངས་ཏེ་སྤྱལ་སྤྱུ་རྒྱལ་སྤྲུལ་དང་།
མཁན་པོ་དག་དབང་དང་། ལྷ་མ་ཆོས་སྤྱུ་དང་། ལྷ་མ་མཁས་གྲུབ་སོགས་ཞལ་སྦྱོབ་བཟང་པོ་
མང་པོ་སྦྱོད་བསྐྱིངས། དུས་ཆེན་རྣམས་སུ་སྤྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་རིགས་དུ་མ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་
ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་དུ་བཅུགས་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་སྤྱང་བས་བྱུང་པར་མཛད་པས་ཁྱོ་
སྤྱབས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གནས་དེར་སྤྲར་ཡང་སྤར་ལྟར་མཛལ་མཁན་གྱིས་རི་ཡུང་བཀའ་བར་
བྱུང་ངོ་།།

གནས་འདིའི་ཆོས་རྒྱུད་ནི་སྤྲ་མོ་ཅི་ཡིན་ཆ་མ་འཚལ། འགའ་ངེས་བཤད་པ་ལྟར་ན་བྱུར་
བྱུར་དགོན་པ་དང་། དགུ་གདོང་དགོན་པ་གཉིས་ཀ་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཡིན་
ཟེར། བར་སྐབས་ནས་གཉིས་ཀ་རྟིང་མ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་འཛིན་དུ་གྱུར། བྱུང་པར་དུ་ཀྱན་
མཚར་དགོན་པའི་ལྷ་རབས་རྣམས་གྱིས་སྤྲུགས་ཆེན་བདག་གཉེར་བཅུས་པ་ནས་རྟིང་མ་དཔལ་
ཡུལ་བའི་ལུགས་འཛིན་ཡིན་པ་སྒྲོས་མ་དགོས་ལ། བསྟན་པ་བསྐྱུར་གསོའི་དུས་སུ་ངོ་ནང་ལྷ་མ་
ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་སྤྲུགས་ཆེན་ལྟ་ཁང་དུ་དོལ་པོ་བའི་སྤྱུ་ཞིག་བཞེངས་དགོས་པར་གསུངས་པ་
ལ། ལྷ་མ་ཡུང་རྟོགས་སྒྲིན་གྲོལ་གྱིས་ཁྱོད་གཙང་བ་ཚང་གི་འདུ་ཁང་གི་སྤྲུག་དུ་རིག་འཛིན་ཀྱན་
བཟང་ཤེས་རབ་གྱི་སྤྱུ་གཅིག་བཞེངས་ན་དེ་ནས་ངེད་ཅག་གིས་འདིར་དོལ་པོ་བའི་སྤྱུ་བཞེངས་
སུ་འཇུག་ཆོག་ཅེས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་དེ་བསྐྱུར་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

རྗེས་སུ་གནས་འདིར་འཇམ་དབྱངས་ལྟ་ཁང་དང་། གུ་རུ་པ་ལྷའི་ལྟ་ཁང་སོགས་རྟེན་མང་
པོ་བཞེངས། ཆོས་བཅུ་དང་། དགུ་གདོང་དང་། དབྱུར་གནས་རྣམས་བཅུགས། སྤྱལ་སྤྱུ་རྒྱལ་སྤྲུལ་

དང་། མཁན་པོ་ངག་དབང་དང་། མཁན་པོ་སྟན་གྲགས་རྣམས་ཀྱིས་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་
མཛད་དེ་ཆོས་ཀྱི་བཤད་པ་གནང་། སྤྱི་འཕྲིན་རྣམས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་སྤྱི་དང་བྱེ་
བྱག་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་བསྐྱབས་ཏེ་དགོན་མགོ་དར་ཐང་
དགོན་པར་ཕྱལ་ཞིང་དེའི་དགོན་ལག་ཏུ་བགྱིས་སོ།

རབ་རྒྱལ་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1982ལོར་སྤྱི་མ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱིས་གདན་དྲངས་པ་ལྟར། བདག་
ཅག་གི་འདྲེན་པ་དམ་པ་དཔལ་ལྷན་མགར་སྟོང་གཏེར་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དགེ་ཆེ་མཁན་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་ཏེ་གནས་ཆེན་ལ་བསང་དང་། རི་བྱས་དང་། རབ་གནས་མཛད། དགོན་
སྡེ་དང་ལྷ་སྡེ་ཡོངས་ལ་དབང་ཆོས་ཀྱང་ཕྱན་ཆོགས་གནང་ཞིང་ལྷན་མིའི་རེ་བ་བསྐྱངས། མགར་
སྟོང་གཏེར་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས། སྤྱི་མ་སྤྲིན་གྲོལ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་བེར་མ་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་
ཡིན་པའི་བསྐྱགས་བརྗོད་གནང་བ་དང་། སྤྱགས་ཆེན་དགོན་པས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་
ཆོས་རྒྱུད་གཙང་མ་སྤར་ལྟར་རྒྱན་བསྐྱང་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་གསུང་གནང་ངོ་།

རབ་རྒྱལ་ཚུ་མོ་ལྷག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2003ལོར་དར་ཐང་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱབ་བསྟན་གར་
དབང་ཉིན་བྱེད་སྤྱི་ལོར་དང་བཅས་ཁྲོ་སྐྱབས་སྤྱགས་ཆེན་དགོན་ཏུ་ཕེབས། སྤྱགས་ཆེན་དགོན་
པའི་སྤྱལ་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་དང་། མཁན་པོ་སྟན་གྲགས་བསྟན་འཛིན་སོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་
ཡོངས་རྫོགས་འཛོམས་སར། སྤྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤྱལ་འཕགས་པ་རྒྱན་
རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་ཁྲོ་སྐྱབས་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་ཞལ་གསེར་ཞིག་འབུལ་ན་ཅི་འདྲ་ལགས།
ཀུན་གྱིས་ཞལ་དབུལ་འབུལ་གྱིན་འདུག་མོད། སྤྱི་མ་དོག་དཀར་པོ་དངོས་ཐོན་སྤྱབ་གྱིན་མི་འདུག།
དེ་བས་གསེར་ཞིག་འབུལ་ན། བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་བཟན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་
རྒྱས་པ་དང་། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་འདིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་དར་བ་དང་། འབྲེལ་ཐོགས་
ཀྱི་སྤྱི་བདག་པོ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་དང་བསོད་ནམས་ཡར་ངོའི་ཟླ་བ་ལྟར་ཏུ་འཕེལ་བའི་དགོས་པ་
ཡོད་ངེས། ཡིན་ན་ཡང་ལ་ལས་སྤྱི་མ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན་པ་ལ་སེར་པོར་བསྐྱར་འདུག་སོགས་ཟུར་
བའི་སྐད་ཆ་སྤྲིང་མཁན་དང་། ལྷན་ཀ་འགོལ་མཁན་སོགས་ཡོད་སྤྱི་ཅེས། མ་འོངས་འབྱུང་

འཇུར་གྱི་ཡུང་བསྟན་གནང་། དེར་འདུས་པ་ཡོངས་གྱིས་གཞན་གྱི་ཁ་ཟེར་ལ་མི་བསྐྱག་པས་ཁོང་གི་ཐུགས་བཞེད་ལྟར་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅས།

ཤིང་ཕོ་སྤེལ་གྱི་ལོར་ཐུགས་ཆེན་གནས་ལ་གནས་འདུས་དང་བསྟན་ནས། རྒྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱོད་ཡང་སྤེལ་ནས་མཁའ་འཛིགས་མེད་སྤྱོད་འཁོར་ལྡང་། ལྟ་བུ་དར་རྒྱས་དང་། ཡུང་རིགས་ནམས་ཐུགས་ཆེན་དཔོན་དུ་བཏང་། མགར་བ་བསོད་ནམས་དབང་ཐུག་ལ་གསེར་དབུལ་གྱི་རྩྭ་པོའི་དབུ་རྒྱན་དང་། མཁུལ་རྒྱན་སོགས་མགར་དུ་བཅུག། ཁོང་གིས་རྒྱ་རྩལ་ཕོན་ཆེན་བཏང་ནས་སྤྲོ་མ་ཡུང་རྟོགས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱིས་བཞེངས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་དེ་གཟུངས་འཇུག་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་རྒྱ་སྟོན་འདམ་ལས་བཅོས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་སྟོན་ལེགས་ཤིག་གསར་དུ་བཞེངས། རྒྱབས་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་སྤྱོད་དོས་སུ་ཐེབས་ནས་གཟུངས་འཇུག་འབུལ་བའི་ཐུག་ལས་ཉིན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་གནང་། ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ལེ་མ་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་དང་། གཡུ་བྱར་ལུ་ཏིག་ལུ་མེན་གཟི་མཆོང་བརྒྱུད་པའི་བྱེ་མ་དང་། གཟུངས་སྟགས་དུ་མ་བཅས་གཟུངས་འཇུག་ཆོད་ལྟན་དུ་མ་བཞག། དབུལ་དཀར་སྤང་ཆིག་བརྒྱ་ལྡ་བཅུ་ཉི་རྒྱུ་ཡིས་བཅོས་པའི་དབུ་རྒྱན་དང་། རྟན་རྒྱན་དང་། རྟོད་ཁེབས་ལ་གསེར་ཐུགས་ཤིང་། གཡུ་བྱར་གཟི་མཆོང་སྤར་ལེན་ལ་སོགས་པའི་བྲ་རྒྱན་རིན་ཐང་ཆེ་ལ་མཐོང་ན་མཛེས་པས་བརྒྱན། གསེར་ཁྲིའི་བང་མཛོད་ནང་གཟུངས་གཞུག་འབུལ་སྐབས། སྤྱི་ཁྲིའི་ཤོང་ཆོད་ལས་ཉིས་འཇུར་གྱི་གཡང་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཁྲག་རྒྱག་གཞོད་སྤྱིན་བང་མཛོད་དུ་ཤོང་བར་མཛོད་པས། དེར་འདུས་པ་ཡོངས་རྩི་མཆར་གྱི་གནས་ལ་བཀོད། རབ་གནས་ཀྱང་སྤྱོད་དོས་གྱིས་མཛོད་པས་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་རྣམ་བཤར་ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་ཐུང་། ཁོ་རྒྱབས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་གསོལ་འདེབས་བྱིན་རྒྱབས་ཐུགས་རྗེའི་འོད་སྤང་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ལྷགས་ཚོམ་མཛོད། གསོལ་འདེབས་སྟོན་ལམ་གྱིས་མཐའ་བརྒྱན་པར་བྱས་སོ། །བཞེངས་བྱུང་མ་ཐག་མཆོན་མོར་ཐུགས་ཆེན་དཔོན་པའི་སྤྱོད་གི་ནམ་མཁའ་འོད་དམར་པོ་ཞིག་གིས་ཁྲབ་པ་སྤྱད་དོ་ཆོ་བ་སོགས་མི་མང་པོས་དོས་སུ་མཐོང་ངོ་།

དར་ཐང་སྤེལ་སྤྱོད་ཁོ་རྒྱབས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཁོ་རང་གིས་འཁྱེར་ནས་ཐུལ་དུ་འབག་སྤྱོད་

ཞིག་བཟོས་སོང་ཞེས་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དཀར་པོ་མེད་པོར་བཟོས་སོང་བས་ཡུལ་ཁམས་ལ་
མི་བདེ་བ་འབྱུང་གི་དེས་པ་སོགས་ཡ་ག་སྟོག་མཁན་མང་པོ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་བྱེ་མ་ཨ་རུང་གི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ནི་གོང་སྟོས་ལྟར་ཆག་གྲུམ་རུ་སོང་བས་འཛིན་སྐྱོང་དཀར་པོའི་
གཟུངས་འཇུག་རུ་ཡོད་ལ། སྐུལ་སྐྱོང་རིན་པོ་ཆེས། དེ་ཉིད་རང་སོར་བཞག་པ་ལས་གཟུངས་འཇུག་
རུང་ཟད་ཅམ་ཡང་འཕར་བར་མ་མཛད་ལ། སྐྱོང་གཟུངས་འཇུག་རུ་བྱས་ཏེ་སྤར་ལས་ཆེ་བའི་
སྟོན་འདམ་གྱི་སྐྱོང་གམེར་དཔུལ་གྱི་རྒྱན་ཅན་ཞིག་བཟོས་པ་ལགས་ལ། དེ་ནས་བཟུང་ཐུགས་ཆེན་
གནས་དགོན་དང་། ཡུལ་སྡེ་ལྟ་འབངས་དང་བཅས་པ་ལ་བསོད་ནམས་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་
བགྲ་གིས་པའི་དགེ་ལེགས་གྱི་སྤྲང་བ་མཐོང་ཆོས་སུ་བྱུང་ངོ་།།

དོ་ཁྱབ་མཁན་པོ་སྐྱོང་གཤེགས་པའི་རྗེས་ལ་སྐུལ་སྐྱོང་རྒྱལ་སྤྱི་བཟོ་ཐུགས་ཆེན་གནས་
དགོན་གྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་ཐར་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་རུ་བརྗོད་ཟིན་པས་འདིར་
བསྐྱར་རུ་མི་སྟོོ།།

དེ་རྗེས་མཁན་པོ་སྟོན་གཤེགས་བསྟན་འཛིན་ཁྲིར་བཞུགས། ཁོང་ནི། རབ་རྒྱལ་ཆུ་སྤང་ལོ་
སྟེ་སྟེ་ལོ་1973ལོར་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པའི་ལྷ་སྡེར་གཏོགས་པ་ས་ལ་རེ་ཆང་རུ་ཡབ་ཨ་ཕྱོད་དང་།
ཡུམ་ལྷགས་ཐར་གཉིས་གྱི་སྤྱི་སྐྱོང་འབྱུངས། དགྲང་གངས་རུག་པར་རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་གཉིས་
ཆར་སྦྱོང་མགོ་བརྩམས། དགྲང་གངས་བཅུ་གསུམ་པར་ཞང་བོ་སྤྲེལ་བསོད་ནམས་སྟན་ཆོགས་
དང་མཉམ་རུ་མཐུན་ཡུང་དགོན་རུ་དོ་ཁྱབ་མཁན་ཆེན་པོ་གར་དབང་རྒྱ་མཚོའི་མཐུན་རུ་
ཆོས་ཁྲུང་ཕེབས། ཐུགས་སྐྱོང་གྱི་དབང་དང་། སྐུལ་སྐྱོང་སྐྱོང་པ་ལྷ་མཆོམས་ལ་བཞུགས། ཀུན་
བཟང་སྤྲེལ་མའི་ཞལ་ཡུང་གི་བྲིད་དང་། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། མགོན་པོ་དང་། ཐོས་གྲོལ་གྱི་
དབང་སོགས་གསན།

ལྷ་ཆེ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་སྤྲང་གསལ་ལས་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་མཐོས། ཕྱིས་སུ་དོ་ཁྱབ་
མཁན་པོ་ཐུགས་ཆེན་རུ་ཕེབས་སྐབས་སྤྲང་ཡང་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་སྟན་དང་། ལོངས་སྐྱོང་སྐྱོང་
པའི་ལྷ་མཆོམས་ལ་བཞུགས། དགྲང་གངས་བཅོ་ལྷ་པར་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་རུ་ཕེབས། དབྱར་

གནས་ལ་བཞུགས། ཙ་རྒྱུ་དང་། རྩོགས་ཆེན་སོགས་གསན། ལྷ་སྤྱལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་
ལས་གནས་ཆོས་ཀྱི་དབང་གསན། དར་ཐང་བཤད་གྲུ་མགར་བ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་
ལས། སྤྱོད་འཇུག་དང་། དེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ། ལྷ་མ་ལུ་བཅུ་པ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ། བཤེས་རྒྱིང་།
རྒྱལ་སྤྱུ་ལག་ལེན་སོགས་གསན། མཁན་པོ་རིག་དར་ལས་ཀྱན་དཔལ་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་བ་
དང་། རྟགས་རིགས་སོགས་ཞུས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་སྤྱང་ཆོས་སྐར་རུ་ཕེབས། ཆོས་རྩེ་ཡིད་
བཞིན་ལོར་རུ་འཇིགས་མེད་སྤྱན་ཆོགས་ལས་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་དང་། ལྷ་བ་མཁའ་ལྷིང་
གཤོག་རྒྱབས། སྤྱོགས་བཅུའི་ལུན་སེལ། གར་དབང་ལྷ་དགྲུའི་དབང་། སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞིའི་དབང་།
བསྟན་པ་རུ་གཅིག་གི་རང་འགྲེལ་ནམས་དང་། མཁན་ཆེན་ཚུལ་བྲིམས་སློ་གྲོས་དང་། མཁན་པོ་
གྲུ་རུ་སོགས་ལས། དབྱུ་མ་རྩ་ཤེས་དང་། འཇུག་འགྲེལ་རྒྱ་བའི་ཞལ་ལྷང་། དབྱུ་མ་རྒྱན། ལེགས་
བཤད་གསེར་ཤིང་། ཚད་མ་ནམ་འགྲེལ་སོགས་གཞུང་ཆེན་མང་པོར་གསན་སྦྱང་མཛད།

རྩེ་ཨོ་རིག་སྐར་རུ་ཨོ་རིག་མཁན་པོ་པུ་ཆོ་དབང་ལས། གནས་ལུགས་མཛོད་དང་། མན་
ངག་མཛོད་ཀྱི་བྲིད་དང་། ལྷང་ཐུན་སྐར་རུ་མ་གསན། དཔོན་སྤྱལ་བསྟན་པའི་དབང་སྤྱག་ལས།
གསང་སྤགས་ཀྱི་དབང་རུ་མ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྤྱ་མའི་ལུགས་བྲིད་གསན། དགྲུང་གངས་ཉེར་ལུ་པར་
དཔོན་པོ་ཀྱན་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཀྱི་བཀའ་ལྷར་སྤགས་ཆེན་དཔོན་རུ་ཕེབས། སྤྱོད་འཇུག་དང་།
ཀྱན་བཟང་སྤྱ་མའི་ཞལ་ལྷང་སོགས་གནང་།

དར་ཐང་རུ་རྒྱབས་རྩེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་བསྟན་རྩོགས་ཀྱི་སྤོམ་པ་སྤངས།
རྒྱབས་རྩེ་རིན་པོ་ཆེས་མཁན་ལྷ་གནང་ནས་མཁན་པོའི་མཆན་གསོལ། སྤགས་ཆེན་དཔོན་རུ་སྤོམ་
གསུམ་དང་། སུམ་རྟགས་གནང་། དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད། གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱར་
བཞེངས་ཀྱི་ཁྱར་བཞེས། རྒྱབས་རྩེ་ལྷ་སྤྱལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མའི་བཀའ་ལྷར་སྤགས་ཆེན་
དཔོན་པའི་བདག་པོའི་ཁྱར་བཞེས། གྲུ་ཚང་ལ་འདུལ་བྲིམས་གཙང་མའི་དག་ཐེར་མཛད་བཞིན་
བཞུགས་སོ།

བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ནས་དཔོན་འདིར་སྤོམ་མཁན་ཆེན་གར་དབང་རྒྱ་མཆོའི་བཀའ་

དྲིན་ལས་བཤད་ཟུ་བཅུགས་ཤིང་སློབ་གཉེར་བ་བརྒྱད་ཅུ་ལྟག་ལ་གཞུང་ཆེན་ཁག་འཆད་ཉན་གྱི་
དབུ་བཅུགས་པ་དང་། རྗེས་སུ་སློབ་ཟུ་གསར་བཅུགས་གིས་དབྱངས་གསལ་སྦྱོར་སློག་དང་། ཡིག་
གཟུགས་འབྲི་བ་དང་། ལུ་མ་ཉགས་དག་གསལ་སྦྱོར་བའི་སློབ་བཅུགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྐྱབས་རྗེ་
ཨོ་རྒྱལ་གར་དབང་ཉི་མའི་བཀའ་ལྟར། རབ་རྒྱན་མེ་སྒྲེལ་ལོར་སྐྱབ་ཟུ་གསར་དུ་བཅུགས་པ་དང་།
མེ་བྱ་ལོ་ནས་ཟུ་རྒྱུང་རྣམས་ལ་གནམ་ཆོས་སློབ་འགྲོའི་བྲིད་དང་། འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོར་གི་རྒྱན་
བཅུགས་པ་དང་། ས་པག་ལོར་དབྱར་གནས་སྤར་ཡོད་ཆད་པ་སྤར་གསོས་པ་ལ་སོགས་པ་གནས་
འདིར་བཤད་སྐྱབ་གྱི་སློབ་སྤྲུང་རྒྱུ་གི་བསྟན་པ་རྒྱས་བཞིན་ཡོད་དོ།

གནས་འདིའི་དུས་མཆོད་ནི། མཆུ་ལྷར་དགུ་གདོང་དགོན་དུ་ཉིན་བདུན་ལ་བདེ་ཆེན་
ཞིང་སྐྱབ་འཆམ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷ་འབངས་ལ་ཞིང་བྲིད་དང་ཞིང་དབང་གནང་བའི་
ཆོགས་པ་དང་། ས་ག་ལྷ་བར་ཉིན་བདུན་ལ་ཨོ་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་དུས་དྲན་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོ་འཆམ་
དང་བཅས་པ་དང་། ལྷ་དེའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ནས་ཉིན་གསུམ་ལ་ཟུ་ཆང་ལྷ་འབངས་དང་བཅས་
པས་བཟང་སྦྱོད་སློབ་ལམ་གྱི་ཆོགས་དང་། གོ་ལྷན་ལྷ་བར་གནས་རི་དང་རྟེན་གསུམ་སྤྱི་ལ་རབ་
གནས་ཉིན་གསུམ་དང་། རྗེ་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་མདུན་དུ་བྱང་གཉེར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་
བ་ཀྱན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་ག་ཉིན་བཞིན་ཆད་མེད་དང་། འབྲེལ་སོག་གཤེན་པོ་ཐམས་ཅད་གྱི་དུས་སྦྱོར་
ལོ་གཅིག་གི་རིང་ལ་ཆད་མེད་དང་། ལོ་མཇུག་དུ་ཐོས་གྲོལ་སྦྱིན་སྲེག་གསུངས་པ་དང་ཆབས་
ཅིག་དུས་པ་རྣམས་སྲེག་སྦྱོར་བྱས་མཐར་ས་ཚུ་གདབ་པ་བཅས་ཡོད་དོ།

སློབ་གྱི་སྤྲུལ་ཡང་ཀུན་མཆར་དགོན་པའི་སྤུལ་སྐུ་མདོ་སྤྲུལ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱོན་
པའི་སྤྲུལ་ཀུན་བཟང་ནི། རབ་ཡིད་ལྷགས་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1861ལོར་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པའི་ལྷ་སྟེའི་
ཆར་གཏོགས་ལྷ་རྩྱའི་སྦྱོང་ཆང་ངམ་དགོན་པ་བྱ་ཆང་དུ་འབོད་པར་སྐུ་འཁྱུངས། ར་རྩྱའི་སྐུ་ཆེན་
འཇམ་དབྱངས་ཟུབ་པའི་དབང་པོ་སྤྲུལ་མར་བསྟེན་ནས་དཔལ་ཕུལ་བའི་ལྷགས་གྱི་གདམས་པ་
ཡོངས་རྫོགས་གསན། དགུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པ་རབ་ཆོས་རྒྱ་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1903ལོ་ཙམ་ལ་ར་
རྩྱའི་དགོན་པས་ཆོས་བརྒྱད་རྫོགས་ཆེན་པར་བསྐྱར་བས་སྤྲུལ་ཀུན་བཟང་དེ་དུ་བཞུགས་མ་

འདོད་པར་དར་ཐང་རུ་ཕེབས། ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་པ་སྤྲུལ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཞབས་རུལ་
སྤྱི་བོར་བཀྱར་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱིན་གྲོལ་གཞུང་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་
གསན། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་རྟོགས་པ་མཐོན་པོར་སྤྱེདས་པས་དར་ཐང་དགོན་
པའི་སྤྱབ་སྒྲ་སོགས་མཛད། མཚན་ལ་རྩ་ཏྱར་སྒྲ་མ་ཞེས་འབོད། ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་གནང་བའི་
དངོས་རྒྱུ་པ་བྲིས་གྱི་རྟེན་སྤལ་རུ་བསྐྱར་བ་ད་ལྟའང་དགོན་པ་སུ་ཚང་རུ་མཇལ་རུ་ཡོད་པར་
བཤད། སྤྱི་ཚེར་དར་ཐང་རུ་བཞུགས་ནས་མཐར་དགོངས་པའང་དར་ཐང་རུ་རྫོགས་སོ། །དེ་དང་
རུས་མཉམ་རུ་བུགས་ཆེན་དགོན་པའི་སྒྲ་མ་ས་ལ་ཉི་མ་དང་། དམ་པ་མཚོག་གྲུབ་དང་། ས་ལོ་སྒྲ་
མ་རིག་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་བཟང་བྱ་ཏེ་ཤྱ་ཅམ་ལ་སྒྲ་མར་བསྟེན་ནས་
གདམས་ངག་གི་ཞུན་མཐར་བཅད་པས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་གོ་སར་སྤྱེདས་པ་བྱུང་ངོ་། །

རྩ་ཏྱར་སྒྲ་མའི་ཡང་སྤྱལ་པ་སྤྲུལ་བསམ་གཏན་དོ་རྗེ་ནི། མགོ་ལོག་པ་སྤྲུལ་མདོ་གོང་མ་
དགོན་གྱི་ལྷ་སྤེ་གཉི་མདའ་རུ་ཡབ་ཁྲ་ཤུལ་རྒྱུང་སོ་དང་། ཡུམ་རྩ་བཟའ་ལོར་བྱ་སྦྱིད་གཉིས་གྱི་
སྤྲུལ་སྤྱིལ་ལོ་ལ་འབྱུངས། དགྲུང་གྲངས་གསུམ་བཞེས་རུས་དར་ཐང་མཚོག་སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་
དབྱེས་པའི་རྩོ་རྗེས། རྩ་ཏྱར་སྒྲ་མའི་ཡང་སྤྱལ་རུ་དོས་བཟུང་། དར་ཐང་དགོན་རུ་རི་ཆོས་གསུམ་
སོགས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཡོངས་རྫོགས་གསན། ཕྱིས་སུ་མདོ་གོང་མར་བྲག་དཀར་
དགོན་ངེས་དོན་བཤད་སྤྱབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་གི་བསྟན་བདག་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱིས་
ཆེན་རུ་མ་ཡོད་པར་བཤད་མོད་ལོ་རྒྱས་དང་ནམ་ཐར་ནི་ས་ལོག་གི་གཏེར་རུ་གྱུར་པས་དེ་ཅམ་
གྱི་འཕུས་པར་བྱའོ། །

དགུ་གདོང་དགོན་པ།

༥ དགུ་གདོང་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྤྱབ་སྤྱིན་གྲོལ་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རྩོད་གི་
ཁྲི་སྤྱེདས་གྱི་ལྷགས་ཟམ་ཁ་ཞེས་པའི་ཉེ་རྒྱར་རི་ངོས་སུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་དགུ་གདོང་དགོན་
དང་། དགུ་གདོང་དགོན་དང་། སྤག་གདོང་དགོན་དང་། སྤག་རྩོ་དགོན་བཟུང་བ་ཡང་བྲིས་པ་

མཆིས། གོང་དུ་སློབ་པ་ལྟར་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྤང་བུ་ཉལ་བའི་ས་དེར་དགོན་པ་ཞིག་
བཏབ། ཁོང་གིས་གདན་ས་མཛད་དེ་སློབ་ཆོགས་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། ཐུགས་ཆེན་གནས་དང་
མཉམ་དུ་བསྐྱུངས་པས་དགོན་འདི་བྱུང་ངོ་།།

རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ་ཤེས་རབ་བྱམས་པ་སོགས་སྤྱི་ལོ་ཆང་གི་ལྷ་རབས་རྣམས་དང་།
ཀུན་མཛོད་ཐུགས་ནས་ཀུན་ཆང་གི་ལྷ་རབས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུངས་པ་ཡིན་པ་འདྲ་བ་ལས་གསལ་
བོ་མ་ངེས་ལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སུ་བྱང་ཨ་ཆེན་ཁ་བ་སྤྱི་འབབས་ལྟར་སྤྱད་དེ་དགོན་པ་
ཡང་མང་ནས་བཞིག། ནང་རྟེན་རྣམས་གཅིག་པ་དང་གཏོར་བར་བྱས་སོ། །རབ་རྒྱལ་ཚུ་ཕག་ལོ་
ཉེ་སྤྱི་ལོ་1983ལ་སྲིད་གཞུང་གིས་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པ་དང་གཅིག་བཅོམས་ཀྱིས་བསྐྱུར་གསོ་
ཆོག་པའི་བཀའ་བཏོད་ལ། རྗེས་སུ་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པའི་ལྷ་མ་སྤྱན་ཆོགས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱུང་བཞེས་
ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་རྟེན་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས། སྤྱལ་སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱས་སོགས་ཀྱིས་དེར་བཤད་
སྤྱ་བཙུགས། ད་ལྟ་བཤད་སྤྱ་རྒྱུན་གཏན་མེད་ཀྱང་། བོད་ཡིག་དང་རིག་གནས་སྦྱོང་བའི་སྤྱ་ལེགས་
ཤོས་ཅམ་བཙུགས་ཏེ་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་ངོ་།།

དགོན་སར་ཨེ་ཤྲི་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་།

༥ འབྲོང་རྫོང་དགོན་སར་ཨེ་ཤྲི་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་གི་འབྲོང་རྫོང་དུ་
ཡོད་ལ། གནས་དེ་ནི་རྒྱབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གནས་སུ་གྲགས་ཤིང་། གཡུ་འབྲུག་མ་བུ་ཁ་སློང་ལྟ་
བུའི་པང་དུ་ཆགས་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཡང་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། རྒྱབ་པའི་དབང་
ཐུག་མཛོད་མཁྱེན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེ། ཁྱི་གུང་ཐང་བསྟན་པའི་དབང་ཐུག་། དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་
རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྗེ་རྗེ། མགར་སྤོང་གཏེར་སྤྱལ་པལ་བདེ་ཆེན་མཁའ་སྤོང་
ཡངས་པ། མཛོད་མང་སོག་སྤྱལ། རྗེ་སྤྱང་དཔོན་པོ་སྤྱན་ཆོགས་སོགས་སྤྱི་ཆེན་དུ་མའི་ཞབས་ཀྱིས་
བཅག་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་གནས་ཤིག་ཡིན་ངོ་།།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་བོན་པོའི་གཤེན་ཁང་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། རྗེས་སུ་འགོ་མགོན་ས་སྤྱི་

བས་མདོ་ཁམས་སུ་ཆོས་སྤྲིད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་དུས་སུ་གསུང་དག་ལས་འབྲས་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་ས་སྐྱ་བའི་སྐབ་ལྷོ་ཞིག་ཏུ་ཡུར། དེ་ནས་ཆོས་རྗེ་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོས་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་མ་བཀྱིས་ཏེ་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཚུགས་འདིར་རྩོམ་པའི་ཆོས་སྤེལ་དུས་སུ་དང་། བོ་སྐྱབས་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཆོ་དབང་ཆོན་པོའི་དུས་སུ་རྩོམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤེལ་རྒྱུ་ཏུ་ཞིག་ལགས། འོན་ཀྱང་ཡུལ་འདིར་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དང་། ས་མགོ་དགོན་དང་། རྩོ་སྤྲུང་བཟ་ཤིས་ཆོས་སྤྲིད་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་སྤེལ་ཆེ་ཤོས་དག་གི་ཤན་ཤུགས་ཆེ་ཕྱིར་སྐྱབ་འཕྲིན་དུས་མཚད་དང་། ཤོང་ཆོག་ཡན་གྱི་ཆོས་སྤྲིད་ཆོ་ག་རྣམས་ནི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་གཙུག་པོར་དར་བྱབ་ཆེ་བས་གནའ་སྤྱོད་མོའི་དུས་ཤིག་ནས་བཟུང་སྤྱོད་འགྱུར་ཉིད་མའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ཞིག་ཏུ་ཡུར་ཡོད་དོ།

སྤྲུལ་སྤྱོད་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྗེ་དགོན་འདིར་བྱོན་ཏེ་དབང་ཆོས་མང་པོ་གནང་། གནས་འདིར་གྱུ་རུའི་སྐྱ་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་བཅས་པ་བཞེངས། དགོན་མིང་ལ་དགོན་གསར་ཨེ་མེ་བདེ་ཆེན་སྤྲིད་ཞེས་གསོལ། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོས་ཀྱང་སྤྲིད་ཐིག་གི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་མན་དག་དག་གཙུག་པོ་དང་། སྐབ་ཆོག་དང་ཆོས་སྤྲིད་རྣམས་ནི་སྤོན་ནས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་སྤོལ་དག་དར་བྱབ་ཆེ་བས་ཆོ་ག་དང་། བཅའ་འབུད་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་ལྟར་ཁོ་ནར་བྱས་ནས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པར་བཀྱིས་སོ།

དགོན་འདིའི་བདུད་སྤྲིན་ཟེལ་གཞོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞེས་པ་དེའི་རྟེན་གྱི་གཙུག་པོ་གྱུ་རུ་སྤྲང་སྤྲིད་ཟེལ་གཞོན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་དེ་ནི་མདོ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྗེས་ཐོག་མར་དགོན་འདི་བཏབ་པའི་དུས་སུ་བཞེངས་ཤིང་། སྐྱོང་ལ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྗེས་རབ་གནས་ཀྱི་མེ་རྟོག་འཕྱར་ཡོད་པས་ཤིན་ཏུ་བྱིན་རྒྱལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་ལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་ལ་སྐྱོང་དེར་སྤྲོན་རྒྱུ་ཅམ་བྱང་ཡང་། རྗེས་སུ་སྤྲུལ་གསོའི་དུས་སུ་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ཆོམས་ཤིག་གཟུངས་འཇུག་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཡོད་ལ། དེའི་གཡས་སུ་འཕགས་མཆོག་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། གཡོན་

དུ་མགོན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་སྐུ་བཅས་ཡོད་པ་ལས་མགོན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་སྐུ་དེ་ལ་ཚོགས་
བདག་རང་འཁོར་དུ་ཡོད་པ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་མང་པོས་གསུངས་སྟེང་ལ། དོན་ལ་ཡང་དེ་འདྲ་
ཡིན་པའི་རྟེན་འབྱུང་བྱ་མོང་དུ་སྤང་བ་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་ཁང་འདི་གི་དུ་བཀའ་གཉན་པ་
བྱིན་ལྟུངས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ནད་པ་དང་། སྤྱི་ཅན་ནམས་ཀྱིས་སྤྱག་སྒྲོར་བྱས་ན་པན་པ་
མངོན་གསལ་ལགས་ཤིང་། དགོན་འདི་དང་ཚོགས་བདག་གི་སྐུ་དེ་ལ་བསང་མཆོད་བསྐྱིས་ན་
མཆོད་མཁན་ཀུན་ལ་ཁ་དགེ་བཀྲ་ཤིས་འབྱུང་བར་རྒྱང་ལྟར་དུ་གྲགས་པས་བསང་གསོལ་བཙལ་
མཁན་ཡང་གིན་དུ་མང་ངོ་།།

གཙུག་ལག་ཁང་མདོ་སྤགས་ཚེས་ཀྱི་མིང་ཁང་དུ་ཟངས་གསེར་ལས་བྱུབ་པའི་གཙོ་སྐུ་
ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། བྱ་རུ་སྤང་སྤིང་བེལ་གཞོན་དང་། རྩོམ་མེས་དཔལ་དང་། ཆོ་དཔག་མེད་
ཀྱི་སྐུ་སོགས་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུར་དང་། བསྟན་འབྱུར་དང་། རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་
སོགས་བཀའ་གཏིར་གྱི་གསུང་རབ་མང་དུ་བཞུགས་སོ། །མཁུན་བཙེའི་དགའ་ཚལ་སྤིང་ན་གསེར་
ཟངས་ལས་བྱུབ་པའི་བྱ་རུ་སྤང་སྤིང་བེལ་གཞོན་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་དང་། ཐུབ་ཆེན་
ཐང་རྟོང་རྒྱལ་པོའི་འཇིམ་སྐུ་སོགས་དང་། གསུང་རྟེན་ལ་སྤྱིང་ཐིག་གོང་འོག་གི་སྤྱོགས་བཅ་
སོགས་མང་དུ་བཞུགས་སོ།།

དེ་འདྲའི་དགོན་པར་བྱོན་ཅིང་བཞུགས་པའི་སྦྱེས་ཆེན་ལས་ཆ་ཁ་མཁན་པོ་འཇིགས་
མེད་འོད་གསལ་ནི། ཡབ་ཆ་ཁ་དཔོན་པོ་མགོ་ལོག་བསོད་སྟོབས་དང་། དུམ་གདུགས་དཀར་སྤྱིད་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་སྐུ་རབ་ཚེས་ས་ལུག་སྟེ་སྤྱི་ལོར་1919ལ་ཇམ་ཐང་ཆ་ཁ་སྟེ་བའི་དཔོན་ཆང་དུ་སྐུ་
འབྱུངས། ཡབ་ལ་བྱ་གཅིག་བྱ་ལས་མེད་པས་དཔོན་རྒྱུད་འཇིན་པར་རེ་ནས་མདའ་ཅིང་སོགས་
འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་སྤྱོད་བཅུག་ཀྱང་ཁོང་རྒྱུད་དུ་ནས་དམ་པའི་རང་གཤིས་ལྟན་སྦྱེས་སྐུ་མངའ་
བས་དེ་སྟོགས་སྐུ་ཐུགས་མ་འཁོར། སྤྱིས་ནར་སོན་པ་ན་བྱིམ་ལ་མ་ཆགས་པར་པ་ཡུལ་རྒྱབ་དུ་
བསྐྱར་ནས་རྫོགས་ཆེན་དགོན་དུ་བློས། རྫོགས་ཆེན་མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་སྟན་གྲགས་མཉེས་པ་
གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་བསྟན་ནས་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་དང་བཅས་

པར་སྤྱངས། བཀའ་པའི་གོ་སར་སླེབས་ཏེ་མཁན་མིང་བསྟུལ། འངས་དབྱངས་མཁུན་བཅའི་
དབང་པོས་རྫོགས་སྤྱལ་ལྟ་བུ་ལ་མདོ་མཁུན་བཅའི་སྤྱལ་སྤྱོད་བརྒྱ་ཙུང་དོས་འཛིན་དགོས་
གསུངས་པ་ལྟར། རྫོགས་སྤྱལ་ལྟ་བུས་ཁོང་ཡང་མདོ་མཁུན་བཅའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱལ་པར་དོས་
བཟུང་། རྒྱལ་མོ་རྩོད་གི་མདོ་མཁུན་གྱི་གདན་ས་དག་སྦྱངས་ཞེས་སྒྲ་མས་ཡུང་བསྟན་པ་ལྟར་
རྒྱལ་རྩོད་སྟོགས་སུ་བྱོན། ཁྱོད་པའི་ཆེན་དགོན་དང་། ཀ་ཀོང་སེང་གེ་རྫོང་དང་། འབྲོང་རྫོང་ས་
ར་ལྷད་སོགས་སུ་བཞུགས།

འབྲོང་རྫོང་དཔོན་པོ་ང་རོ་བསྟན་འཛིན་གྱིས་འབྲོང་རྫོང་རྩ་ཡུན་རིང་བཞུགས་དགོས་
པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་འབྲོང་རྫོང་རི་ཁྲོད་རྩ་བཞུགས་ཏེ་སྤྱབ་པ་ཉམས་ལེན་དང་། སློབ་
ཆོགས་ལ་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར། དགོན་སར་དགོན་འདིའི་གདན་སའི་གཙུག་ཁྲིར་
བཞུགས། ཁོང་ལ་ཞལ་སློབ་བྲག་བར་དང་། ལྷགས་ཆེན་ལྷགས་ཟམ་ཁ་དང་། ཀ་ཀོང་སོགས་
སྟོགས་གཞན་ནས་འདུས་པ་མང་པོ་དང་། གདན་ས་འདིར་གཙུག་པོ་འབྲོང་རྫོང་སྟོགས་ཀྱི་དགེ་སློང་
བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་དང་། སྤྱི་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་སུ་ཆོགས། སྒྲ་མ་
ཆོས་འཛིན། ཉེ་གནས་ཀ་ལོའི་ཨ་རྒྱས་སོགས་ཞལ་སློབ་བཟང་པོ་མང་པོས་དགོན་འདི་སྦྱང་བའི་
ཞབས་འདེགས་ཞུས། ཁོང་རི་ཁྲོད་རྩ་བཞུགས་པ་ལ་དགོན་པའི་རྩ་མཆོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོགས་
མཆོད་ཀྱི་དྲང་བ་རྒྱན་རྩ་སྤྱོད་མཐུན་རྩ་སྤྱལ་སྤྱོད་ཡོད་པར་བཤད། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བས་ཆ་ཁ་
མཁན་པོ་ལ་གཙོགས་ཆེན་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མཆིས། རྩ་ལྷུང་ལ་ཉེ་སྐབས་སློབ་མ་རྣམས་ལ་
ད་རྩ་ལྷུང་ཡོང་ངེས། བདག་བསྟན་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་མི་ཐོགས། ངའི་
རྩ་བུ་སྤྱོད་ཐོབ་ལ་ཤར་ཆ་འབྱུག་མོའི་སྒྲ་མཆོར་ཞོག་གསུངས། ཁོང་ལ་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་
སྤྱལ་བའི་གཡུ་བྱར་ཐམས་ཅད་བརྩམས་ནས་ཤར་ཆ་འབྱུག་མོའི་སྒྲ་མཆོའི་ནང་རྩ་བཞུགས་ཤིང་
དགོངས་པ་གཞན་དོན་རྩ་བཞུགས་སོ།

དེ་ནས་རྩ་ལྷུང་སྐབས་སུ་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་དང་རྟེན་པལ་མོ་ཆེ་བཞིག་ནས་སྦྱང་
དབྱིངས་སུ་ཡལ། རེ་ཞིག་བསྟན་པའི་སྤྱང་བ་ཡང་མི་སྤྱང་བར་གྱུར་ཏོ། །བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་

དགོན་འདི་ས་མཐོ་རི་གཟར་ཡིན་པས་མར་རི་བོའི་རྩ་བ་ཏུ་གནས་སྟོན་གྲག་བྱས་པ་ལ། གྲུབ་
པའི་དབང་ཕྱག་ཕྱགས་ཆེན་ལྷ་མ་སྒྲིན་གྲོལ་གྱིས། དགོན་འདི་ནི་ཕྱགས་ཆེན་གྱི་མ་དགོན་ཡིན་པ་
དང་། གནས་བྱང་པར་ཅན་ཡིན་སྟེ། དགོན་ས་མི་སྟོན་པའི་རི་བ་ཆེར་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
དགོན་ས་མ་སྟོན་བར་རང་གནས་སྟུ་སྟེར་གསོས་པ་ཡིན་ནོ།

འབྲོང་རྫོང་དགོན་སར་སྐུལ་སྐྱེ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། མགོ་ལོག་ཁང་སར་སྒྲིན་ཐང་
སྟོ་མདོ་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་ཏུ་རབ་རྒྱལ་རྩ་བུ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1972ལོར་ཆེ་བ་བསྟན་ལོའི་སྐས་སྟུ་འབྲུངས།
རྩེ་བུའི་རུས་སྟུ་ཁང་སར་ཀྱང་སྐུ་མ་དབང་དྲག་རྩོ་རྩེ་སྟེ་བ་མཐོན་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་
གསུངས། དཔལ་ཡུལ་མགར་ལྷོང་སྐུལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེས་ཆ་ཁ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་
སྟེ་སྟེ་དུ་རོས་འཛིན་བྱས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ནས་སྒྲིན་ཐང་དགོན་དུ་ཆོགས་སྟུ་བྱགས།
དགུང་ལོ་བཙུ་ལྔ་པར་སྒྲིན་ཐང་དགོན་དུ་གཞི་ཆེན་དཔོན་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་རབ་ཏུ་
བྱང་ནས་སྟོན་འཇུག་གི་བྲིད་དང་། ཕྱགས་ཆེན་འགོ་བ་ཀྱན་གྲོལ་གྱི་དབང་སྟགས་བྱས། སྒྲིན་
ཐང་འོད་གསལ་ཐེག་མཆོག་སྒྲིང་ནས་མཁན་པོ་ལྷང་རིགས་རྒྱ་མཆོ་ལས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱང་
སྟགས་ཆོས་ཐུན་རྣམས་གསན། འབྲུམ་ལྷ་བསགས། སྐ་རོད་སྐུལ་སྐྱེ་ནས་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་གྱི་
སྐྱེ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ནས་དཔལ་ཡུལ་མདོ་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྒྲིང་ཏུ་
བཞུགས་ནས་ལོ་གསུམ་རིང་གཞུང་ལུགས་ཏུ་མར་སྐྱུངས། འཕགས་ཡུལ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་
སྐྱུངས་སྟོ་མང་གྲ་ཆང་དང་། སྐ་འབྱུར་མཐོ་རིམ་སྟོན་སྒྲིང་སྟགས་ནས་མདོ་སྐྱགས་རིག་གནས་
ཀྱན་ལ་སྐྱུངས། འབྲོང་རྫོང་དགོན་སར་ཨེ་ཤི་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་ཏུ་བྱོན་ནས་དགོན་བདག་གི་བྲི་ལ་
བཞུགས། སྟོན་འགོ་ལྷ་ཆོས་དང་། དབང་ལྷང་བྲིད་གསུམ་ཅི་རིགས་དགེ་འདུན་ཡུལ་སྟེ་དང་
བཅས་པར་གནང་།

དཔལ་ཡུལ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཆོས་གྱི་སྐྱེ་དབྱངས་དང་།
གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་དགའ་ལྷན་བྲི་རིན་པོ་ཆེ་བྱང་ཤར་ཆོས་རྩེ་རྣམ་གཉིས། ཞུ་དེས་
འབྲུལ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེ། ས་སྐྱེ་གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ། རྩོ་གྲུབ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་དཔལ་

བཟང་། རལ་ཆེན་འཛིགས་མེད་ལུན་ཆོགས། ཁང་སར་དཔོན་སྤུལ་བསྟན་པའི་དབང་ལྷག།
ཀུམ་མོག་ཆོག་ཆ་རིན་པོ་ཆེ། ཁ་བ་སྤུལ་སྤུ་མདོ་སྤགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། ཡར་ལུང་སྤུལ་སྤུ་བསྟན་པའི་
ཉི་མ། བྱ་བུལ་སངས་རྒྱས་དོ་རྗེ། དགེ་མང་མཁན་ཆེན་པུ་དབང་རྒྱལ། ལྟ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་གར་
དབང་ཉི་མ་སོགས་ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་གྱི་རིས་མེད་སྦྱེས་ཆེན་བརྩ་སྤག་ལྷ་ལྟག་གི་ཞབས་ལ་
གཏུགས་ནས་སྤྲེལ་བཀའ་མ་དང་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཆ་ཆང་།
རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེའི་ལུང་ཆ་ཆང་། གསར་རྟེན་རིས་མེད་ཀྱི་དབང་ལུང་གཞུང་
བྲིད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་གསན་པས་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གདམས་པས་སྤུག་པར་གྱུར་རོ།

དགོན་པའི་དུས་མཚན་ལ་དབྱར་ཆོས་ཆོས་བརྩའི་སྤྱབ་མཚན་ཉིན་བདུན་དང་། དགུན་
ཆོས་སྤྱང་གནས་ཉིན་གསུམ་དང་། དབྱིད་ཆོས་ལ་ས་ག་ལྷ་བར་ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོ་དང་མགོན་པོའི་
བདུན་སྤྱབ་དང་། ལྟོན་ཆོས་ལ་བཟང་སྦྱོད་སྦོན་ལམ་ཀྱི་ཆོས་ཆོགས་དང་ཆོས་བྲིད་ཉིན་ལྔ་བཅས་
ཡོད་དོ།

གསར་སྤགས་བཤད་སྤྱབ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་།

༥ གསར་སྤགས་བཤད་སྤྱབ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་ཀྱི་སྤིང་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རྩ་བའི་ཁང་སར་
མོ་ལོ་སྤུགས་སྤེལ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་སྤེམ་རའི་ཁོག་ཅིས་འཕོད་པའི་ས་དེར་ཡོད་ལ། སྦོན་ཆད་རྩ་བའི་
ཨོ་འབྲུམ་ཆོ་བ་ས་ཆ་འདི་ན་ཡོད་དུས་སུ་ད་ལྟའི་དགོན་པའི་སྤྱིང་སྤྱགས་ཀྱི་ནགས་ཁོད་དུ་སྤྲེལ་
ཞིག་གིས་མཆོམས་ཁང་བསྐྱུན་ཏེ་སྤྱབ་པ་ཡུན་རིང་མཛད་པས་རི་ཁོད་ཅིག་བཏབ། སྤྱིས་སུ་ལི་
ཁོག་ཨོ་སྤུག་སྤེལ་བ་རང་ཡུལ་ནས་འབྱར་ཏེ་ས་འདིར་སྤྱགས་ཤིང་ཡུན་རྒྱུང་རིང་ཙམ་ལ་བསྐྱད་
དུས་སུ་ཨོ་སྤུག་སྤྲེལ་མ་ཆོས་སྤྱས་སྦོན་ཀྱི་རི་ཁོད་དེ་སྤྲེལ་ཞིག་གསོ་བཞིས་ཤིང་། ཨོ་སྤུག་སྤེལ་བའི་
དགེ་འདུན་པ་རྣམས་བསྐྱུས་ཏེ་དགོན་པ་བཏབ། དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤུགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་འགའ་
སྤུགས་བྲིད་ཀྱིས་བཞུགས་པ་ལ་རྒྱུན་དབང་གིས་ཨོ་སྤུག་སྤེལ་བ་དགེ་འདུན་པ་དང་བཅས་གནས་
སྦོ་དགོས་བྱུང་བས་སྤྲེལ་མ་ཆོས་སྤྱིའི་རི་ཁོད་དེ་ཡང་ཉམས་པར་གྱུར། དེ་རྗེས་ཕོད་དུས་འགྱུར་ཀྱི་

ཟིང་འབྲུག་གི་མཆུག་ཅམ་ལ་སྲིད་གཞུང་ནས་ས་འདིར་ཕུགས་སྐྱོང་བའི་འབྲོག་སྡེ་ཞིག་བཅུགས་
པ་ལ་མོ་ལོ་ཕུགས་སྡེ་ཞེས་འབོད་དོ།

རབ་རྒྱན་ཕུགས་ཏྲ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1990ལོར་མོ་ལོ་ཕུགས་སྡེའི་རབ་རྩ་བྱུང་བ་ན་མས་ཀྱིས་
མཁན་པོ་པཎྌ་ཀུན་བྱབ་གདན་དྲངས་ཤིང་དགོན་ས་གཟིགས་སུ་བཅུག་པས་མཁན་པོ་རིན་པོ་
ཆེས་དགོན་ས་དེ་ད་ལྟའི་དགོན་པ་ཡོད་པའི་ས་འདི་ལེགས་པར་གསུངས། ཁོང་གིས་ཞབས་ཀྱིས་
བཅག་ཅིང་ཕྱག་ནས་འཁོར་ཏེ་ས་གཞི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། དེ་ནས་བརྩུང་གྲ་ཆང་ལྟ་འབངས་དང་
བཅས་པས་རུས་ཤུགས་གཅིག་བསྐྱས་གྱིས་འདུ་ཁང་དང་། འཁོར་ཁང་སོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་
གསར་རྩ་བཞེངས། མདོ་མང་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་གྲུབ་པའི་སློ་གྲོས་སམ་མཁན་པོ་ཏེ་པས་
དགོན་འདིའི་མིང་ལ་གསང་སྤགས་བཤད་སྐྱབ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ། དགོན་འདིའི་
ཆོས་རྒྱན་ནི་སྟོན་རི་ཁྲོད་ཡིན་པའི་རུས་ནས་ད་བར་རྩ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱད་
འཛིན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་དགོན་འདི་སྐྱ་མ་དཔའ་སྲུང་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོང་བཞིན་
ཡོད་མོད་རུང་ཉམ་ཐག་པར་གནས་སོ། །དགོན་འདིའི་སྤྱིན་བདག་ལྟ་འབངས་ཀྱི་སྡེ་ནི་མོ་ལོ་
ཕུགས་སྡེ་རུད་ཆང་རུག་རུ་ཅམ་ཡོད་པ་དེའོ།

འབྲོང་རྫོང་ལ་གཟུགས་དགོན་པ།

༥ འབྲོང་རྫོང་ལ་གཟུགས་དགོན་གསང་སྤགས་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་རོང་རྩི་འགག་
རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་འབྲོང་རྫོང་ས་ཆར་ཡོད་ལ། འདི་ལ་འབྲོང་རྫོང་དགོན་དང་། འབྲོང་རྫོང་
དགོན་གསང་སྤགས་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ཡང་འབོད། ཡི་གེ་འགའ་རེར་འབྲོང་རྫོང་འོད་ཟེར་དགོན་
ཞེས་བྲིས་པ་ནི་ཡིག་ཤོར་དང་རྒྱ་ཡིས་བསྐྱར་བའི་སྐྱ་ལོག་དང་མིང་ལོག་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །
གནའ་སྤྱི་མོར་ཐེ་མགོ་བོ་ཞེས་པའི་ས་དེར་བོན་པོའི་ཆོས་རྒྱད་འཛིན་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་
དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། དོན་ལ་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་རྩ་
ནས་ཕྱག་བཏབ་པའི་སྐྱབ་སྡེ་ཤིན་ཏུ་རྩིང་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

འོན་ཀྱང་ཡུན་རིང་དགོན་པ་ཉམས་གུད་ཏུ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲོང་རྫོང་རྒྱ་རིགས་ང་རྩ་
ཀྱ་པ་ཞེས་པས་དཔལ་ལྷན་གཟི་འགག་སྤྱལ་སྤྱུ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་གནས་
འདིར་གདན་དྲངས་ཤིང་བཀྱར་སྟེ་སྤྲེལ་བའི་ཀྱི་སྟོན་ཆོས་ལྷོ་གསར་འདེབས་དང་བསྐྱར་བཞེངས་
ཅི་རིགས་གནང་བསྐྱལ་ཞུས་རྗེས་འབྲོང་རྫོང་དགོན་པ་འདི་ཉིད་གསར་བཏབ་ཀྱི་ཚུལ་ཏུ་
བཞེངས་ཤིང་། དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཆོས་ཁྲིད་མང་པོ་གནང་ཞིང་སྐབ་རྒྱུད་ཀྱི་
ལྷག་བཞེས་རྣམ་པར་དག་པ་བཅུགས། ད་ལྟ་ལྷན་འདིའི་མིས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་
དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བཏབ་ཟེར་ཡང་། དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་གྱིས་མཆུག་མཛད་པའི་
གདན་རབས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་སྤང་བ་ལས། རྒྱལ་རྩོད་འབྲོང་རྫོང་ནས་ང་རྩ་ཀྱ་པས་ཞུས་
རྗེས་དེ་སྟོན་པའི་ལོ་ཉིད་ཀྱི་ཆུང་ཞིག་ཀྱང་གསར་བཞེངས་མཛད། ཅེས་གཟི་སྤྱལ་རིན་པོ་
ཆེས་བཏབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་གོ།

འབྲོང་རྫོང་ང་རྩ་འབྲུག་རྒྱལ་དང་། ང་རྩ་བསྟན་འཛིན་དང་། ང་རྩ་དབང་ཆེན་རྣམས་
གྱིས་དགོན་པའི་སྤྱིན་པའི་བདག་པོ་མཛད་དེ་ཡུན་རིང་བཀྱར་སྟེ་བདག་སྦྱོང་བཞིས། ཉུ་ཐར་སྤྱི་
མ་པསྤྱི་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པ་མང་ཏུ་བྱོན་ནས་ཆོས་ལྷོ་ལེགས་པར་བསྐྱངས། བོད་དུས་འགྱུར་
ཀྱི་དུས་སུ་དགོན་པ་ཉེན་དང་བཞེན་པ་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེམས་པས་ལྷན་མེད་ཏུ་གྱུར། བསྟན་པ་
བསྐྱར་གསོའི་སྐབས་སུ་ཨ་སྟོ་སྟོན་བྲལ་དང་། སྤྱི་མ་ཀྱན་དགའ་དང་། སྤྱི་མ་འཇམ་རྒྱལ་དང་། སྤྱི་
མ་ཆོས་བཟང་དང་། སྤྱི་མ་སྤྱར་བ་དང་། སྤྱི་མ་ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱི་མ་འགྱུར་མེད་དང་། སྤྱི་མ་
ཆོས་དབྱིངས་དང་། སྤྱི་མ་དགོན་མཆོག་སྟོ་བཟང་སོགས་གྱིས་ངལ་བ་བྱུང་བས་ད་གྱིས་དགོན་པ་
གསར་བཞེངས་མཛད། འོན་ཀྱང་སྟོན་ཀྱི་ཆོས་ལྷོ་ཅི་བཞིན་སོར་ཆུད་མ་རུས་པར་མ་གཟུགས་
དགོན་པ་འདི་དང་། དགོན་གསར་དགོན་པ་དང་། མ་རེ་དགོན་པ་སྟེ་དགོན་ཁག་གསུམ་ཏུ་གྱུར།
དེ་ཡང་དགོན་གསར་དགོན་པ་དང་། མ་རེ་དགོན་པ་རྣམས་དུས་འགྱུར་སྟོན་ནས་དགོན་པ་ཐ་
དད་ཡིན་མོད། དུས་མཆོད་ཆེ་སྤྱི་ཡོད་དང་། འགྲིག་དང་ཆོས་ཆོན་ཅི་མཆིས་ལ་འབྲོང་རྫོང་མ་
གཟུགས་དགོན་ཏུ་འདུ་སྟོལ་དང་། འགྲིག་ལམ་མཉམ་གནས་ཀྱི་སྟོལ་ཡོད་པས་དེ་གསུམ་དགོན་

པ་གཅིག་ཏུ་བཅུས་པའི་ཚུལ་ཡང་བྱུང་ངོ་།།

མ་གཟུགས་དགོན་པའི་ལྷ་མྱེ་ལ་དམུ་རྩོ་མེ་བ་དང་། སྤྲུལ་ཕྱེ་བ་དང་། སྦྱོ་མེ་བ་དང་།
བན་དེ་ལྷང་མེ་བ་སོགས་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་སྤྲུལ་མ་བཟང་པོས་སྤོན་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ལྷ་ནས་བཏབ་པའི་
དགོན་པ་ཞིག་སྟོང་པའི་ཡུལ་ཏུ་ཐ་སྟོན་རིག་པའི་གནས་མང་སྟོང་སའི་སྟོབ་སྤྱིང་ཞིག་གསར་ཏུ་
བཅུགས་ཏེ་དགོན་པ་གནས་འདིར་སྦྲེ་ཅིས་བྱེད་བཞིན་པའི་རུས་སོ།།

བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་རུས་སུ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་ལྷ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྐབས་རྗེ་ཨོ་
ཀླན་གར་དབང་ཉི་མ་ལན་འགར་ཐེབས་ཤིང་དབང་ལྷང་ཚོས་བཀའ་མང་ཏུ་གནང་ཞིང་སྤྲུལ་
བཟང་པོས་བཅུགས་པའི་སྟོབ་སྤྱིང་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རིག་སྟོབ་སྤྱིང་ཞེས་པའི་མིང་
བཏགས། དེའང་དགོན་ས་འདི་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གྱི་གནས་རི་ཞིག་ཡིན་པར་
གྲགས་པས་སྟོབ་སྤྱིང་གི་མཆོན་ལ་ཡང་འཇམ་དབྱངས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

བན་དེ་ལྷང་དགོན་པ།

༥ འབྲོང་རྫོང་བན་དེ་ལྷང་དགོན་པའམ་མ་རེ་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་རྫོང་འབྲོང་རྫོང་ཏུ་
ཡོད་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་1926ལོ་སྟེ། བོད་རབ་ཆོས་ཟད་པ་མེ་ལྷག་ལོར་སྤྲུལ་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་
སྤོན་བོན་པོའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་རྒྱུད་ནང་པ་ལ་བསྐྱར་ནས་
དགོན་མིང་བན་དེ་ལྷང་ཞེས་བཏགས། དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱུད་རྟེན་མ་དཔལ་ཡུལ་པའི་རང་ལུགས་
འཛིན་པའི་ཆོས་མེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བཀྲ་ཤིས་དགོན་ཡང་བེར། རུས་མཆོད་ཅམ་ལས་གྲུ་པ་རྣམས་
འབྲོང་རྫོང་མ་གཟུགས་དགོན་ཏུ་ཆོགས་ཞུགས་གྱིས་དགོན་འདི་གཉིས་དགོན་པ་གཅིག་གི་ཚུལ་
ཏུ་མཛད། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་པའི་རྩོ་རྗེ་གནས་འདིར་
ཐེབས་ནས་བོན་པོའི་ལྷག་ལྷ་མེ་འབར་གྱི་གནས་རི་དེ་དཔལ་རྩོ་རྗེ་གྲོ་ལོད་གྱི་གནས་སུ་བྱིན་
གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ལྷག་ལྷ་རྩོ་རྗེ་གྲོ་ལོད་ཅས་པའི་གནས་མིང་གསོལ་ཞིང་གནས་བདག་གི་
གསོལ་ཆོག་ལྷགས་ཅོམ་མཛད། དབང་ལྷང་ཆོས་བཀའ་ཡང་མང་པོ་གསུངས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་

དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་བྱས། སྤྲུལ་མོ་རྒྱལ་བསམ་གཏན་གྱིས་བདག་སྦྱོར་ཡུན་རིང་གནང་ངོ་།།

རུས་འབྱུར་གྱི་རུས་སུ་ལྟ་རྟེན་འདུས་ཐེ་དང་བཅས་པ་ཤུལ་མེད་རུ་སོང་ཡང་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཐེས་ལྟ་ཁང་བསྐྱར་བཞེངས་དང་། བྱ་བུལ་བ་སྤྲུལ་པ་བླ་བཟང་པོ་མཆོ་སྟོན་སྤྱགས་སུ་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཤིང་། གཏུལ་བྱ་སྦྱིན་བདག་གི་བཀའ་བརྟེན་རྒྱས་པས་ཕྱག་རྒྱས་ཐོན་ཆེན་པོས་ལྟ་རྟེན་མང་པོ་གསར་བཞེངས་མཛད་ཅིང་། དཔལ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་ཀྱི་བསྟེན་སྦྱོར་རུས་མཆོད་རུ་མའི་སྟོལ་བཅུགས། དེ་ནས་སྤྲུལ་པ་ཡེ་ཤེས་སྤྱགས་གྱིས་དགོན་ཐེ་བསྐྱངས། ལྟ་འབངས་ནི་བན་དེ་གྲོང་ཐེས་སྦྱིན་བདག་ལྷ་བཞིན་ཡོད་ངོ་།།

བདག་ཅག་གི་རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་ལྟ་སྤྲུལ་མོ་རྒྱལ་གར་དབང་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་གནས་འདིར་མེབས་ཤིང་དབང་ལུང་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་དང་། རྩོམ་སྟོན་ཡོད་ཀྱི་གནས་རི་བྱིན་བསྐྱབས་དང་། གནས་བདག་གི་གསོལ་ཆོག་ལྷགས་ཚུལ་བཅས་དགོན་འདིར་བཅེ་གཟིགས་སྤྲུལ་མེད་གནང་བཞིན་ཡོད་ངོ་།།

ཐོད་མགོ་དགོན་པ།

༥ ཐོད་མགོ་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་རྩོང་གི་རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོའི་ཁོངས་གཏོགས་འབྲོང་རྫོང་རུ་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་སུ་ཡིན་དང་གདན་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་བས་རྗེ་བཞིན་བཛོད་པར་རྩོམ་སྟོན་གསུམ། །དགོན་འདིར་རུས་འབྱུར་གྱི་སྟོན་རུ་དགོ་འདུན་པའི་ཐེ་བཞུགས་ཤིང་། རྟེན་མ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་སྦྱོར་འཕྲིན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཆོས་ཐེ་རྒྱུད་རུ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། སྦྱོར་ཚུགས་འཛིན་པའི་སྤྲུལ་པ་བཟང་པོ་མང་པོ་བྱུང་ཁྱོད་ངོ་།།

བོད་རུས་འབྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་མང་ནས་བཤིག་ཅིང་། རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1987ལོར་བཟླ་བ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤར་གསོ་བྱས་མོད། དར་རྒྱས་ཆེར་མ་བྱུང་ཞིང་། དེང་སྐབས་སྤྲུལ་སྦྱོར་བཟླ་བ་དར་རྒྱས་གྱི་གཟིགས་སྦྱོར་འོག་མ་རུབ་ཙམ་རུ་ཡོད་ལ། སྦྱོར་འཕྲིན་རུས་མཆོད་

ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་གྱི་ཕྱག་བཞེས་དང་མཐུན་པར་ཉམས་སྲུབ་ཞེས་
བཞིན་པ་དང་ལྷན་སྡེའི་དུས་སྤངས་འཛིན་པའི་ས་ཆོགས་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་རྣམ་པར་ཡོད་དོ།

ཉམས་ཁེ་དགོན་པ།

༺ ཉམས་ཁེ་དགོན་གསང་སྤགས་སིཿབ་དེ་ཆེན་གླིང་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་གི་ཁོ་
རྒྱབས་རྒྱལ་ཁོངས་ཁོ་རྒྱབས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་མདུན་སྤྱོད་མགོ་འཕར་གཡུང་དུང་གི་རི་
འདབས་སྲུལ་ཡོད་ལ། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན་དང་། གཡུ་སྐྱ་སྤྱིང་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་ཅིང་བྱིན་གྱིས་
བསྐྱབས་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། བེ་རོའི་སྤྱབ་ཕྱག་ཅིག་ཀྱང་མཆིས། ཐོག་མར་བོན་པོའི་
དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། ཕྱིས་སྲུང་ནང་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་གྱུར་ཡོད་ཆོད་ཅིག་བཤད་
ལ། རྗེས་སྲུང་གོ་གྱིང་རྒྱལ་པོས་སྤྱིན་བདག་མཛད་དེ་འཇང་སྤངས་ཨ་འཕན་གྱི་རྣམ་འཕྲུལ་ཡེ་ཤེས་
རྗེ་རྗེས་དགོན་པ་འདི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་གྱི་ཕྱགས་ལྟར་བསྐྱབས་པས། དེ་ནས་བཟུང་
དཔལ་ལྷན་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་འདི་ན་པར་གྱུར་པར་གྲགས་སོ།

དེའི་ཕྱིར་གདན་རབས་དང་པོ་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེ་དང་། གདན་རབས་གཉིས་པ་དབང་ཆེན་
ཏྲ་མགིན་གྱི་ཞལ་གཟིགས་ཐོབ་པའི་བླ་མ་པཎ་སྟོབས་ཆེན། གདན་རབས་གསུམ་པ་བླ་མ་དག་
དབང་གྲགས་པ། གདན་རབས་བཞི་པ་གཏེར་སྟོན་ནམ་མཁའི་སྤྱིང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོན་འདི་
བསྐྱབས་མོད་རྣམ་ཐར་མི་གསལ་ལོ།

གདན་རབས་ལྔ་པ་བླ་མ་གྱུ་རུ་རྗེ་རྗེ་ནི། རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་དངོས་སྟོབ་ཡིན་པར་
བཤད་ལ། ཁོང་ཕྱིར་འབྱོན་ཁར་ཀམ་པ་ལ་བྱིང་ང་དང་མཉམ་དུ་ཁོ་བོའི་པ་ལྷན་དུ་བྱོན་དགོས་
ཞེས་ཞུས་པར། ཀམ་པས་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་སྤྱོད་ཐང་ག་ཞིག་བྲིས་ནས་གནང་ཏེ། ང་ཁྱོད་དང་ལྟན་དུ་
བྱོད་ཀྱི་པ་ལྷན་ལ་འགོ་བའི་དུས་ཆོད་མེད་ཀྱང་། ཁོ་བོའི་བྲིས་སྤྱོད་འདི་ང་དངོས་སྲུང་བྱོད་ཀྱི་པ་ལྷན་
དུ་བྱོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས། ཐང་ག་དེ་བསྐྱམས་ནས་པ་ལྷན་དུ་བྱོན་ཅིང་།
ཉམས་ཁེ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱབས། སྤྱི་ཆོ་དང་སྤྱབ་པ་སྟོམས་པར་

མཛད། མཐར་སྐྱུ་ལྷན་མ་སྤངས་པར་ཡར་ལྷང་ཤེལ་བྲག་ནས་བྲག་ལ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁའ་
སྐྱོད་དུ་གཤེགས་པར་གྲགས། ཀམ་པའི་སྐྱུ་ཐང་དེ་ད་ལྟ་ཡང་དགོན་པའི་ནང་ཉེན་དུ་ཡོད་པར་
བཤད་དོ།

གདན་རབས་དུག་པ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་སླ་མ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། གདན་
རབས་བདུན་པ་མན་ངག་ལ་ཤིན་དུ་མཁས་པར་གྲགས་པའི་སླ་མ་བྱམས་པ་དར་རྒྱས་རྣམ་
གཉིས་གྱིས་གདན་ས་བསྐྱངས་མོད་རྣམ་ཐར་མི་གསལ། གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སླ་མ་ཨོ་རྒྱན་
རྣམ་ཨོ་རྒྱན་ཡོངས་འཛིན་ནི། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་མཆེད་གྲོགས་ཡིན་
པར་བཤད་ལ། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་འགོ་འདུལ་དཔའ་པོ་དོ་རྩེ་ལས་ཡང་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་
པོའི་མན་ངག་གིས་གཙོའི་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་དག་གསན། འཇང་སྐང་སླ་མ་འཆི་མེད་གྱི་ཡོངས་
འཛིན་མཛད། ཉམས་ཁེ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱངས། རྒྱལ་རྩོད་ཅན་
ཅེ་རྒྱལ་པོ་དང་། གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁྱོ་རྒྱབས་རྒྱལ་པོ་རྣམས་གྱིས་དབུ་སྐྱར་བཀྱར་བ་དང་།
ཁྱོ་རྒྱབས་ཐུགས་ཆེན་དགོན་པ་དང་། ཨ་ལོར་དགོན་པ་དང་། འབྲོང་རྫོང་བན་དེ་ལྷང་དགོན་
པ་སོགས་སུ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་ཁིང་། ཡུལ་གྱ་མང་པོར་འཕྲིན་ལས་གྱི་འཇུག་པ་ཤིན་
དུ་རྒྱས་སོ། སླ་མ་སློ་གསལ་དང་། སྐལ་བཟང་དང་། ཉག་བཙན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སློབ་མ་ཡང་
བཟང་ལ་མང་བ་བྱོན་ཏོ།

གདན་རབས་དགུ་པ་སླ་མ་དགེ་ལེགས་བཀྱ་ཤིས་ནི། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སྤྱིན་གྲོལ་
མང་དུ་གསན་ཅིང་། ཉམས་ཁེ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱངས་མོད་རྣམ་
ཐར་མི་གསལ་ལོ། །དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་དོ་རྩེ་བྱོན་ཏེ་ཟབ་ཆོས་
མང་པོ་གནང་ཁིང་། གནས་འདིའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་རྣམས་ལ་བཀའ་བསྐོས་གཉེར་གཏད་མཛད་
དེ་བསང་ཆོག་དང་གསོལ་ཆོག་ཀྱང་བཙམས། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོའི་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་
དགོན་པ་འདི་མང་མེད་དུ་བཤིག། སྐར་རབ་རྒྱན་ཚུ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1992ལོར་བསྟན་པའི་མེ་རྩ་
བསྐྱར་དུ་གསོ་བའི་དབུ་ཚུགས། སླ་མ་ཤེས་རབ་དོན་རྟོགས་སོགས་གྱིས་དབུ་བྲིད་དེ་གཙུག་ལག་

ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། རྟེན་གསུམ་གཞན་ཡང་ཅི་རིགས་གསར་དུ་བཞེངས། སྤྱབ་འཕྲིན་
ཆོ་གའི་རིམ་པ་སོགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བས་བསྟན་པ་བསྐྱེད་སྤྲོད་སོ།།

སྤྱལ་སྤྱུ་རྒྱ་མཆོ་ཐར་ནི། གཞི་ཆེན་དཔོན་སྤྱལ་ལས་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྩོགས་གྱི་སྒྲུབ་
པ་བཞེས། དར་ཐང་དུ་ལྷ་སར་ཕེབས། བཟང་བྱ་དུ་མར་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་གྱི་སྤྱན་གྲོལ་མང་པོ་
གསན། སྤྱ་རུང་དུ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་སུན་ཆོགས་ལས་སློ་སྦྱོང་དང་རྩོགས་ཆེན་གྱི་མན་
ངག་མང་པོ་གསན། ཉམས་ཁི་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་སྦྱོང་བཞིན་བཞུགས་
པའོ།།

མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ནི། ལྷགས་ཆེན་མཁན་པོ་རྒྱ་མཆོ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་
གྱི་སྤྱན་གྲོལ་མང་དུ་གསན། འཇང་སྤང་དུ་ལྷ་སར་ཕེབས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་
གྲོལ་གྱི་ཞལ་སློབ་མཁན་པོ་རིག་ཅུམ་ལས་རབ་བྱུང་གི་སྒྲུབ་པ་བཞེས། སྤྱ་རུང་དུ་མཁན་ཆེན་
འཇིགས་མེད་སུན་ཆོགས་ལས་མདོ་སྤྲུགས་གྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོར་ཐོས་བསམ་མཛད། གཙང་
ར་རྟོར་དགོན་དུ་བཟང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་སྦྱོར་དཔོན་མཛད་ཅིང་མཁན་པོའི་མཆན་ཐོབ་
བཞེས། ཉམས་ཁི་དགོན་དུ་བསྟན་ཅ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་གཞི་བཟུང་སྟེ་དབྱར་གནས་གྱི་
རྒྱན་བཅུགས་ཤིང་ལོ་རེ་བཞིན་དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། ད་ལྟ་
རྒྱལ་འོང་མཆོམས་གནས་དགོན་དུ་མཁན་པོ་མཛད་དེ་བཞུགས་པའོ། །དེང་སང་ནི་སྤྱལ་སྤྱུ་རྒྱ་
མཆོ་ཐར་དང་། མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཅུམ་གཉིས་གྱི་སྤྱ་རྟེན་ལས་ལྷ་རྒྱུང་སློབ་ལྷ་དང་།
ལོ་རེ་བཞིན་འོད་དཔག་མེད་གྱི་མཆན་དང་། སིབྱི་རུང་སྤྱབ་ཆེན་མོའི་ཁྱེ་ཆོས་དང་། སྤྱང་གནས་
དང་། བཟང་སྦྱོང་དུས་མཆོད་ཅུམས་བཅུགས་ཏེ་དད་ལྡན་གཏུལ་བྱའི་རེ་སྐོང་མཛད་བཞིན་
ཡོད་དོ།།

སྐར་རྟོ་དགོན་ལ།

༥ བྲག་བར་སྐར་རྟོ་དགོན་མདོ་སྤྲུགས་བསྟན་རྒྱས་སྤིང་ནི། གཟི་འགག་བྲག་བར་སྐར་

རྟོ་ཡུལ་སྒྲིའི་ས་ཆར་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདི་ལ་ཐབས་དགོན་པ་དང་། བསྟན་ཀྱས་སྤྱིང་ཞེས་
འབོད་པ་དང་། སྐན་རྟོ་དགོན་དང་། སྐན་རྟོ་དགོན་ཞེས་བྲིས་པའང་མཆིས། དགོན་འདི་ཐོག་
མར་གཙང་མདའ་དོ་རྩེ་ཐར་དང་། དེའི་ཞལ་སྒྲོབ་གང་རྩང་ཞིག་གིས་ཕྱག་བཏབ་པར་བཤད།

དེ་ཕྱིར་རྟིང་མ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འདི་ན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྐོ་ལྱང་སྒྲ་
མ་དང་། སྒྲ་མ་བྱུང་བསྟན་རང་གྲོལ་དང་། མཁན་པོ་འོད་གསལ་དོ་རྩེ་དང་། སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་
གྲགས་པ་ནམས་ཀྱིས་དགོན་པ་རིམ་པར་བསྐྱུངས་ཤིང་། དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་
རྟོ་སྤྱིང་ཕྱགས་སྒྲུབ་ཆེན་མོ་ཕྱི་སྒྲུལ་སྤྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། བྱང་ལོངས་སྤྱི་སྒྲུབ་པ་དང་། གསང་
བ་ཆོས་སྤྱི་སྒྲུབ་པ་སྟེ་སྒྲ་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ཉམས་ལེན་ཟབ་མོ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་དང་། གཞན་
དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་མཆོད་རྩེ་མ་བཅས་ལེགས་པར་ལྷན་པའི་སྒྲུབ་སྡེ་ཞིག་
ཡིན་ལ། དགེ་འདུན་པ་དྲུག་ཅུ་ནས་ལྷ་བཅུ་ཙམ་རྒྱན་སྡོད་རྩེ་ཡོད་པ་དང་། བོད་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རྒྱ་སྒྲ་གཏོར་བཏུག་ཡང་བ་ཐེབས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་1982ལོར་གཙང་པཎ་ཆེན་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་སྤྱི་
སྤྱིང་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་འབར་ཁམས་སྤྱི་འཆག་ཐེབས་གནང་རྒྱས་ཁོང་གི་ཕྱགས་བསྐྱེད་ཞལ་བཞོད་
ལྟར་ཆོས་སྐོ་གསར་རྩེ་ཕྱིས། དེ་ནས་བཟུང་སྟོན་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་དང་། བྱ་རྩ་གཙོ་འཁོར་
ནམ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་དང་། བསྟན་འགྱུར་ཆེན་མོའི་སྤྱིགས་བཅ་ཆ་
ཆང་དང་། རིན་ཆེན་གཏོར་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། སྤྱི་འགྱུར་བཀའ་མའི་ཆོས་ཆོད་ཀྱི་སྤྱིགས་བཅ་
ཡོངས་རྫོགས་དང་། སྤྱི་གདུང་མཆོད་རྟེན་སོགས་ལྷ་རྟེན་འདུ་ཁང་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་
བྱུང་ཅིང་། སྐན་རྟོ་ཡུལ་སྒྲིའི་མི་བྲིས་དག་གིས་སྤྱིན་བདག་གིས་དད་བྱས་ཆེན་པོས་རྒྱན་རྩེ་
མཆོད་པ་སོགས་དགོན་པ་མ་ཉམས་ཙམ་རྩེ་གནས་སོ།

འབྲུམ་ཁྱར་དགོན་པ།

༥ བྲག་བར་འབྲུམ་ཁྱར་དགོན་བྲག་ཤིས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། རྫོང་འགག་གམ་གཟི་འགག་
གི་བྲག་བར་ཡུལ་རྩེ་ཡོད་ལ། ལོ་ཆེན་བོ་རོ་ལྷ་ན་རྒྱལ་མོ་ཆ་རྩེ་ཐེབས་རྒྱལ་ལྷན་པ་

འབྲུམ་གྱི་དབུ་རུམ་གྱི་དཔེ་ཞིག་རྒྱབ་ཏུ་ཁྱུང་ནས་གནས་འདྲིར་སླེབས་ཤིང་། གནས་འདི་དབེན་
པའི་ཡོན་ཏན་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་གནས་ཡིད་ཏུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་གཟིགས་ནས་གནས་སྒོ་
ཐྱུས་ཤིང་། གནས་ཁྱུང་འཕགས་སུ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ་འབྲུམ་རུམ་དེར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས་
བེ་རོས་འབྲུམ་ཁྱུང་ནས་བྱོན་པའི་གནས་དང་། འབྲུམ་རུམ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་གནས་ཡིན་
པས་འབྲུམ་ཁྱུང་དགོན་པ་ཞེས་མིང་ཆགས་སོ།།

དེ་ནས་ཡུན་རིང་འདས་པའི་རྗེས་སུ་ཡབ་སླ་བསམ་གྲུབ་ཅེས་པའི་རྟོགས་ལྡན་ནལ་
འབྱོར་དབང་པོ་ཞིག་གིས་རི་ཁྲོད་འདི་གསར་རུ་བཏབ། མི་ལམ་རུ་རྟགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྤྱན་
སྲུང་ཚོགས་པ་བྱུང་བས་མཚན་ཡང་འབྲུམ་ཁྱུང་བཟླ་ཤིས་དར་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་གསོལ། ཡབ་སླ་
བསམ་གྲུབ་ནི་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་ནལ་འབྱོར་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་རུས་ཡུལ་སྡེའི་སྟོང་ཕྱོགས་གྱི་ས་
ན་མཚོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་མཚོ་མི་ཟན་ཟེར། བཤད་སྟོལ་ལ་གནམ་ལོ་སྟག་ལོ་ནམ་འཆར་ལ་མི་སྟག་
ལོ་བ་རེ་མཚོ་དེའི་ནང་རུ་དབང་མེད་རུ་མཚོང་ནས་ཤི་སྤྱིད་པས་དེ་ལྟར་གྲགས། ཉིན་ཞིག་ཡབ་
སླ་བསམ་གྲུབ་ཁོང་ཆེབས་རྟ་ལ་བཞོན་ནས་མཚོ་དེར་ཕེབས། ལམ་བར་ནས་གསོལ་ཚོགས་སྟོལ་
ཚོ་སྦྱང་རྩོམ་རྟེན་པས་རྩོམ་པོར་ཆེན་པོ་གསུམ་སྦྱང་རྩོམ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་རུ་བཅུགས་ནས་གསོལ་
བཅའ་བསྟོལ་བའི་སྦྱང་རྩོམ་དེར་སང་དངོས་སུ་མཇུག་རུ་ཡོད་ལ། མིང་ལ་ཀེ་བེ་འགྲུ་སྦྱ་ཟེར། དེ་
བཞིན་རུ་མཛའ་རྩ་ཞེས་པའི་བྲག་རི་གཟར་བོ་རྩལ་བྲུག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནས་སླ་མ་ཆེབས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཕེབས་པས་ཆེབས་གྱིས་མིག་རྗེས་བཞག་པ་ད་ལྟ་མཇུག་རུ་ཡོད་ཟེར། དེ་ནས་མཚོ་
འགམ་རུ་སླ་མ་སྦྱ་མཚམས་སུ་ཞག་བརྒྱན་རུ་བཞུགས་ཤིང་། ཉིན་བརྒྱད་པའི་སྔ་དྲོར་བར་སྤང་ལ་
རྩོམ་རྩིལ་གྱུང་གིས་བཞུགས་ཤིང་། ཕྱག་གི་རྩོམ་མཚོ་མཐའ་བསྐྱོར་བས་མཚོ་དེ་ཤུལ་མེད་རུ་
བསྐྱམས་པར་བྱས་པ་ད་ལྟ་འང་མཇུག་རུ་ཡོད་ལ། མིང་ལ་མཚོ་འབེར་འབེར་ཟེར། ཡང་དཔལ་
རྒྱལ་མཚོ་འགམ་རུ་སྦྱ་མས་མ་ཞིག་གང་རུ་ཡང་འགྲོ་མ་རུས་པར་ཡོད་པ་ལ་སྦྱ་སྤྱན་དང་སྦྱ་
བསང་གིས་སྦྱ་དེ་ནད་ལས་ཐར་བར་བྱས་པ་དང་། རུག་སྦྱལ་རེ་འབྲུམས་གྱིས་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་
པོ་བྲང་ལ་བསྐྱོར་བ་ལ་སླ་མ་ཡབ་སླ་བསམ་གྲུབ་གདན་འདྲིན་ཞུས་པ་ལ། ཡབ་སླས་གདན་གྱི་

བཞི་ཁ་གང་མ་ཞིག་རྒྱལ་གྱི་དབུ་ལ་བཀའ་ནས་འདུལ་བར་མཛད་པ་སོགས་གྲུབ་ཏུགས་རྩི་
མཚར་བ་མང་པོ་བསྟན་པའི་ངག་སྒྲོས་མང་རུ་ཡོད་དོ།

ཕལ་ཆེར་དགོན་པ་འདི་བཞེངས་ནས་ད་བར་བཤང་བྱ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅུ་མ་ལོན་ཡོད་པར་
གྲགས་ལ། གྲུབ་པའི་དབང་ལྷན་ཡབ་སྐྱེས་པ་དང་། དཔལ་བཟོ་སྐྱེས་མ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་
དང་། མགར་བཟོ་སྐྱེས་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་དང་། ཁ་ཀྱེས་མ་འཇིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་དང་། འགེ་རེ་
སྐྱེས་ཀུན་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། སང་སང་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པས་མ་གྲུབ་དང་། མཛའ་ཡི་གྲ་སྐྱི་སྐྱེས་མ་
གྲགས་རྒྱལ་དང་། གཙུག་ཏྲར་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པས་འཛིན་དང་། གེ་བེ་སྐྱེས་མ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་
སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན། ཆོ་འཕུལ་སྐྱེས་པར་དགོན་པ་ཡུལ་སྡེ་དང་
བཅས་པ་སྦྱང་གནས་འཛོག་པ་དང་། ས་ག་སྐྱེས་པའི་ཡར་རོ་ལ་ཞི་ཁྲོ་ངན་སོང་སྦྱང་བའི་སྐབ་
མཚད་སོགས་དཔལ་ཡུལ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་སྐབ་མཚད་འགའ་རེ་འཛོགས་པའི་སྐོལ་དང་།
གྲུ་པ་རྣམས་གཙང་མདའ་དགོན་སོགས་སུ་གྲུ་སར་ཐེབས་ནས་ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་གསུམ་ལ་བཅོན་
པའི་སྐོལ་ཡོད་དོ།

དགོན་འདིའི་རྒྱབ་རི་ལ་གནས་སྤང་ག་ཏི་འབྲུམ་ཞེས་པའི་ལབ་ཅེ་དཔལ་མཁར་དང་།
དེ་རྒྱབ་གྱི་བྲག་རི་གྱེ་རོ་ཞེས་པ་ནི་རྟ་མགིན་དམར་པོའི་གནས་སུ་གྲགས་ལ། རུས་ཆེན་དང་ཆོས་
བཟང་རྣམས་སུ་རྟ་མགིན་གྱིས་རྟ་སྐྱད་འཛོར་བ་དང་། ཏུགས་རྩི་མཚར་བ་འབྱུང་རུ་ཡོད་པ་ཡུལ་
མི་ཀུན་གྱི་མཐོང་ཐོས་བྱང་སྦྱང་ལ། རྩོ་ཡི་རྟེང་རུ་རྟ་མགིན་གྱི་སྐུལ་པའི་རྟ་ཡི་ཕྱི་ཕྱོག་རྒྱུ་དང་། སྐྱེ་
རྒྱུ་སོགས་དེང་སང་མཇལ་རུ་ཡོད་ལ། བར་སྐབས་སུ་མཐོལ་བཅོག་གིས་གནས་འདི་མཐོལ་བ་
ལ་གཙང་མདའ་ཡང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེབས་ཏེ་གནས་བྲུས་དང་བྱིན་རྒྱལ་མཛད་པས་བྲག་ལ་
རྟ་མགིན་གྱི་སྐུ་རང་བྱུང་རུ་བཞུགས་པ་བྱུང་། རབ་རྒྱུ་མེ་བྱིའི་ལོར་གྲུབ་དབང་ལྷང་རྟོགས་
རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གནས་སྐོ་བསྐྱར་བྱེ་གནང་སྟེ་རྟ་མགིན་གྱི་གནས་དང་། རྩོ་ལའི་གནས་བྱང་
པར་ཅན་རུ་བསྐྱགས་ཤིང་། མདུན་རུ་རྩོ་པ་བོང་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་རུ་འབྲུམ་རྒྱས་
པ་ཆ་ཆོང་ཡོད་པ་རུས་ཆོས་བཟང་པོ་ལ་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གིས་མཇལ་ཐུབ་པར་

གསུངས་སོ། །རྟུ་འབྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་མེ་ལ་བསྐྱེགས་ནས་སོལ་བ་དང་རྩི་ཡི་སྤང་པོར་
རྟུར་ཅིང་། བརྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་རྟུ་སུ་སྤྲ་མ་འགའ་དང་ཡུལ་སྤེས་ནོར་རྩལ་པོན་ཆེན་བཏང་
སྟེ་ལྷ་ཁང་ནང་ཉེན་དང་བཅས་བསྐྱར་བཞེངས་ལེགས་པར་བཀྲིས་པ་ཡིན་ནོ།

ཁང་གསར་དགོན་པ།

༥ ཡུལ་འགོ་ཁང་གསར་དགོན་ནི། རྩིང་འགག་གི་ཁོངས་གཏོགས་རྒྱལ་རོང་བྲག་བར་
ཡུལ་གྱི་ཡུལ་འགོ་སྤེ་བ་རུ་ཡོད་ལ། ཡུན་འགོ་ཁང་གསར་དགོན་ཡང་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་མར་
གཙང་མདའ་དགོན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་ཞིག་གིས་བཏབ་ལ། དགོན་སྤེ་རྩྱུང་བའི་སྤྲ་རབས་ནི། མཚོག་
སྤུལ་ལྷ་སྟང་ཅེ་དང་། སྤུལ་སྤུ་མདོ་སྤྲུགས་དང་། སྤུལ་སྤུ་པུ་སྤྲུགས་མཚོག་དང་། སྤུལ་སྤུ་བརྟན་
འཛིན་ཉི་མ་དང་། སྤྲ་མ་སྤོ་བཟང་ཉི་མ་དང་། སྤྲ་མ་མཁྱེན་རབ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྲ་མ་སྤོ་གོས་
བཟང་པོ་ཟེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པར་བསྐྱངས། བོད་རྟུ་འབྱུར་སྐབས་མང་མེད་རུ་བཞིག།
བརྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་མང་ནས་སྤར་བཞེངས་ཀྱིས་ད་ལྟ་སྤུལ་སྤུ་ཀྱན་བཟང་དང་། སྤྲ་མ་བཟང་
པོ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱིས་རྩྱུང་བཞིན་ཡོད་དོ།

ལོ་རྒྱུས་ཚུ་རིང་མོའི་ཁྲོད་རྟུ་དགོན་འདི་གསར་སྤྲུགས་ཆིང་མ་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་
ལྷགས་འཛིན་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། ལོ་ལྷར་ཕྱི་རྒྱབ་སྤུལ་སྤུའི་རྒྱབ་པ་དང་། རང་རྒྱབ་
ལོངས་སྤུའི་རྒྱབ་པ་དང་། གསར་རྒྱབ་ཆོས་སྤུའི་རྒྱབ་པ་སྟེ་སྤྲ་མ་སྤོ་གསུམ་རྒྱབ་པའི་ཉམས་ལེན་
ཟབ་མོའི་ཕྱག་ལེན་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་མ་ནོར་བའི་རྒྱན་རྩྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་
སོགས་འཕྲིན་རྒྱབ་གྱི་རིམ་པ་ཡོད་དོ་ཙམ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ལྷར་བྱེད་བཞིན་མཆིས། ཟླ་བ་
རྣམས་གཙོ་བོ་གཙང་མདའ་དགོན་རུ་ཟླ་སར་བྱོན་ནས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
དང་། རང་ཆོས་ལྷ་རྣམས་འགོ་ངེས་ཀྱིས་སྤྲ་ལྷ་དང་སྤྲ་ཐོབ་ལེན་པའི་སྤོལ་ཡོད་པ་དང་། རྩི་སྤང་
བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤྲིང་དང་། མདོ་མང་དགོན་རུ་ཟླ་སར་འགོ་སྤོལ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

བྲག་བཟོད་དགོན་པ།

༥ བྲག་བཟོད་ལུན་ཆོགས་སྒྲིང་ནི། གཟི་འགག་རྒྱལ་པའི་མངའ་སྡེ་བྲག་བར་ཡུལ་གྱི་
ཁྱོད་གཅེས་པའི་ཕྱེ་བར་ཡོད་ལ། ཁྱོད་གཅེས་ཆོགས་སྒྲིང་ཡང་ཟེར། བཤད་སྟོལ་ལ་དགོན་འདི་
ལ་ཆེན་པོ་རྩ་ན་དགྲའ་ལོ་ར་བརྟན་གྱི་རུས་སུ་ཁོང་གིས་ཕྱག་བཏབ་པ་ལགས་པར་བཤད།
རྗེས་སུ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལ་གཏེར་སྟོན་ཆུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་དགོན་འདི་བསྐྱུངས་པས་བཤད་སྟབས་རྒྱལ་
ཤིང་འདུས་སྟེ་ལེགས་ཤོས་ཀྱི་རྣམ་པར་ལྟར། དེ་ནས་བྲག་རོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་རིང་པོ་
དང་། ཞག་དཔལ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་ཀ་བེས་དང་། སང་རི་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་ཅུན་
ཅུན་དང་། ཁྱོད་གཅེས་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་དཔོན་པོ་སྐྱབས་སྦྱོན་དང་། བྲག་རོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་ཨ་
སྦྱིད་སྐྱ་མ་ཐོགས་མེད་མགོན་པོ་དང་། ཁྱོད་གཅེས་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་པདྨ་བཙོན་འབྱས་དང་།
བྲག་རོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་དང་། ཟལ་ཁྱོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་མཁན་
པོ་བཀྲ་ཤིས་དགེ་ལེགས་དང་། བྲག་རོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་འབྱུར་མེད་ངེས་དོན་དང་། ཁྱོ་
དག་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་ཀྲུན་བཟང་དང་། ཡང་ཁྱོད་གཅེས་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དང་། བྲག་རོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་པདྨ་ཆོས་དབྱིངས་དང་། ཁྱོད་གཅེས་ལ་སྐྱུ་
འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་པདྨ་རྒྱལ་མཚན་དང་། བྲག་རོ་ལ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐྱ་མ་ལྷན་རྟོགས་རྣམས་
ཕྱོན་ནས་པོད་རུས་འབྱུར་གྱི་སྐྱབས་བར་རུ་དགོན་སྟེ་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་མོད་ལོ་རྒྱུས་གསལ་
བར་མི་རྟོག་ལ། སྐྱ་མ་དེ་དག་དཔལ་ལྷན་རྣམས་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་ཆོས་སྒྲིང་དང་། འཇང་སྐང་དགོན་
པ་དང་། ལྷ་ཆེ་དགོན་པ་དང་། གཙང་མངའ་དགོན་རྣམས་ཁོ་ལ་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་སོགས་དཔལ་ལྷན་
པའི་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོ་དག་རུ་གྱུ་སར་ཐེབས་ནས་དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་སྟོལ་གྱི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་
གཙོ་བོར་ལྟར་པའི་སྐྱུ་འབྱུར་མདོ་རྒྱ་ཁེམས་གསུམ་བཀའ་གཏེར་གཉིས་ཀ་དང་། མདོ་སྟོར་དང་།
གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་གདམས་པ་ལ་སོགས་པར་ཐོས་བསམ་སྟོན་པ་མཐར་ཕྱིན་བགྱིས་ཏེ་རང་
ལྷན་རུ་ཕྱོན་ནས་དགོན་འདི་བསྐྱུངས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དགོན་འདི་ཆོས་རྒྱུད་

དཔལ་ལྷན་པ་ཡིན་པ་མ་ཟད་སྐྱབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་ཕྱག་བཞེས་ན་མས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་པའི་
ལྷགས་སྦྱོང་བ་པོ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

དེ་བཞིན་རྩ་ཆུ་འཕྲོ་ལོར་བྱའི་སྤྱིང་དང་། གཟི་འགག་ན་མ་རྒྱལ་སྤྱིང་དང་། ཤེས་དགོན་
ཟེར་བ་ན་མས་དང་མ་བྱ་དགོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞིང་། རྩ་འཕྲོ་ལོར་བྱའི་སྤྱིང་གི་
ཡང་བྱ་དགོན་རྩ་བརྩུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་མ་དེ་དག་གི་ན་མ་ཐར་ནི་མི་རྟེན་ལ། རལན་པོ་བཀྲ་ཤིས་
དགེ་ལེགས་ཞེས་པ་དེ་ནི་གོང་རྩ་མདོ་མང་དགོན་པའི་མཁན་རབས་གྱི་གས་སྤྱོན་པའི་མཁན་
པོ་བཀྲ་ཤིས་དགེ་ལེགས་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ངེས་སོ། །སྤྱི་མ་དེ་དག་ལས་སྤྱི་མ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་
དག་གིས་རིམ་པར་གདན་ས་བསྐྱུངས་པའི་མཇུག་ནས་བོད་རྩ་འབྱུང་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་འདུག་ལ།
རྩ་འབྱུང་གི་ཁྲོད་རྩ་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཤེག་ནས་ཡེ་མེད་རྩ་བྱུང་རྟོ།

གདན་ས་སྦྱོང་བའི་ཁྱེད་འཛིན་སྤྱི་མ་པ་སྤྱི་བཙུན་འབྱུང་ནི། རབ་རྒྱལ་ཏེ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་
རྒྱུ་པའི་རྩ་འབྱུང་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1952ལོར་སྤྱི་འདས་པ་དང་། སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ནི། རབ་
རྒྱལ་ཤིང་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1954ལོར་སྤྱི་འདས་པ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་མ་འབྱུང་མེད་ངེས་དོན་ནི། རབ་
རྒྱལ་ལྷགས་སྤྱང་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1961ལོར་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་། སྤྱི་མ་ཀུན་བཟང་དང་སྤྱི་མ་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ནི། རབ་རྒྱལ་རྩ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1963ལོར་སྤྱི་འདས་པ་དང་། སྤྱི་མ་པ་སྤྱི་བཙུན་
མཚན་ནི་རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1965ལོར་སྤྱི་འདས་པ་དང་། སྤྱི་མ་པ་སྤྱི་ཚོས་དབྱིངས་
ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱའི་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1984ལོར་སྤྱི་འདས་པ་དང་། སྤྱི་མ་ལྷང་རྟོགས་ནི། རབ་རྒྱལ་ཏེ་
རབ་བྱུང་བརྒྱ་བརྒྱུ་པའི་མེ་ཡོས་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1987ལོར་སྤྱི་འདས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

སྤྱི་མ་པ་སྤྱི་ཚོས་དབྱིངས་དང་། སྤྱི་མ་ལྷང་རྟོགས་གཉིས་ནི་བརྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་རྩ་
གྱི་གདན་ས་འཛིན་པ་པོ་ཡིན་པར་གསལ་ཞིང་། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྱ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1981ལོར་སྤྱི་ཟླ་
གཉིས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་དགའ་ལོ་ཆོས་སྒྲོལ་སྤྱི་ལོ་དེ་ནས་སྤྱི་མ་ན་མས་དང་ལྷན་སྤྱོད་དང་
བཅས་པས་ལོར་ཐོས་ཀྱི་གཏོང་སྒྲོལ་ཏེ་འདུ་ཁང་དང་། རྩ་འཕྲོ་དང་། མཚན་རྟེན་སོགས་
བཞེངས། ནང་རྟེན་རྩ་སྟོན་པ་གཙོ་ལོར་གསུམ་གྱི་སྤྱང་བརྟན་དང་། པཎ་ཆེན་གྱི་འདྲ་སྤྱི་དང་།

གསུང་རྟེན་བཀའ་བསྟན་འགྱུར་གྱི་སྒྲིགས་བཅ་དང་། མཛོད་བརྟན་དང་། མི་པམ་གསུང་འབུམ་
སོགས་པོ་ཉི་ལྔ་ཆོགས་དང་། མཛོད་རྟེན་དང་། རོལ་མོ་དང་རྩ་སོགས་མཛོད་རྩིས་སྣ་མང་
བཞེངས་སོ། །དེ་བཞིན་གྱུ་རྩེ་ཞབས་རྩིས་དང་། བེ་རོ་ཅ་ནའི་ཞབས་རྩིས་སོགས་རྟེན་བྱིན་ཅན་
རེ་བྱུང་ཡང་བཞུགས་སོ། །དཔོན་འདིར་སྤྱོད་མའི་རྩལ་སྤྱོད་ཡང་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་འདུས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་མེད་ལ། ད་ལྟ་ནི་གྲ་བ་ཉི་ཤུ་ལྷག་བཞུགས་ཤིང་། ལྷ་མ་པ་ལྷ་དབང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུང་
བཞིན་ཡོད་དོ། །དཔོན་པ་འདིའི་ལྷ་འབངས་ནི་རུད་བྱིས་རྩལ་རྩལ་རེ་བཞི་ཅམ་མཆིས་སོ། །

བྲག་བར་དཔུ་ཅེ་དཔོན་པ།

‡ བྲག་བར་དཔུ་ཅེ་དཔོན་གསང་ཆེན་བསྟན་འཕེལ་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་རོང་གཟི་འགག་རྒྱལ་
པོའི་རྒྱལ་ཁོངས་བྲག་བར་ཡུལ་གྱི་འབྲུར་ཅེ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་རྩ་ཡོད་ལ། དཔོན་འདི་ལ་བྲག་བར་
དཔོན་དང་། དཔུ་ཅེ་དཔོན་ཞེས་འབོད་དོ། །

དེ་ཡང་སྤོན་ཆད་འབྲུར་ཅེ་སྤེ་བའི་རྒྱབ་རི་རི་པོ་ཅེ་མཆོག་ཅེས་པའི་གཡས་གཡོན་ན་
རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་དང་། དཔལ་རྩོམ་དང་བའི་ཆོས་རྒྱུད་
འཛིན་པའི་དཔོན་པ་ཞིག་སྟེ་ཆོས་སྤེ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤོལ་འཛིན་དེ་ལ་
གཙོ་རི་དཔོན་པ་ཞེས་ཟེར། ཆོས་སྤེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་འབངས་ཀྱང་ད་ལྟའི་འབྲུར་ཅེ་ཆོ་བའི་གཡོན་
ཡུང་ན་དོལ་པོ་བརྒྱ་ཤོག་ཟེར་བའི་ཆོ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་ད་ལྟ་ཆོ་བ་དེ་ཡང་ཤུལ་
ཅམ་ལས་མེད། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་རྒྱུན་ཅི་བྱུང་མ་ངེས་ཀྱང་དཔོན་པ་གཉིས་ཀ་ཉམས་གུང་རུ་
གྱུར་ནས་དཔོན་ཤུལ་ཅམ་རུ་སོང་སྟེ་ལོ་མང་འདས། རྩིས་སྤེ་གཙོ་རི་དཔོན་པའི་ལྷ་སྤེར་གཏོགས་
པ་འབྲུར་ཅེའི་དཔོན་པོ་བྲང་ལྷ་རྩེ་རོ་ཆང་གི་དཔོན་སྤྱོད་མ་བཞེངས་ཤིག་གམ་ཡེ་ཤེས་རོལ་
བའི་དོ་རྩེ་ཟེར་བ། མཁས་བཙུན་གྲུབ་པའི་ནམ་ཐར་མད་རུ་བྱུང་བ་ཞིག་བྱོན་པ་ངེས། སྤར་གྱི་
གནས་དེར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་རུ་བཞེངས་ཏེ་སྤར་གྱི་དཔལ་ཡུལ་བའི་
བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་དཔོན་པ་དེ་བརྒྱུར་རུ་གསོས། དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱབ་འཕྲིན་རྩལ་མཛོད་

དང་། ཆོས་ཚན་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཅི་རིགས་བཅུགས་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བསྐྱེད་སྤྱོད།

འདུ་ཁང་གི་སྒོ་བྱམས་སུ། ཚངས་པ་བྱབ་འཇུག་དགའ་བྱེད་དང་། །བདེ་འབྱུང་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་སོགས། །ལྟ་དང་མི་ཡི་དཔལ་ལྡན་པ། །རིག་བྱེད་དང་ནི་ལོ་རྒྱུ་ལྟ། །བརྒྱ་བྱིན་ལྟར་བཅས་འཇིག་རྟེན་གྱིས། །བྱུབ་པའི་དབང་པོ་དཔལ་ཆེན་པོ། །ལྟ་བཅས་མི་ཡི་སྐྱབས་གནས་མཆོག་། །གསང་ཆེན་བསྟན་པ་འཕེལ་བའི་གླིང་། །ཡེ་ཤེས་རྩལ་བའི་རྩ་རྒྱུ་ཡིས། །དགེ་ལེགས་མཆོག་གི་ཤིས་པ་སྦྱོལ། །ཅིས་བྱིས་པ་ལ་དབྱུང་ན་དེ་རྒྱས་དགོན་པའི་མཆོན་ལ་གསང་ཆེན་བསྟན་པ་འཕེལ་བའི་གླིང་ཞེས་གསར་དུ་བཏགས་པ་གསལ་ལ། །དེ་སྡོན་ལ་གཙུ་བའི་དགོན་པ་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་འདུག་གོ།

སྤྱི་མ་བཞེངས་ཤིག་གིས་དགོན་པ་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་དེར། བཀའ་ཆེན་པོ་གར་དབང་དང་། བཀའ་པོ་དགོན་མཆོག་འབྱུང་གནས་སོགས་གདན་ས་འདིར་ཕེབས་ཏེ་མདོ་སྨྲས་གྱི་ཆོས་ཁྲིད་དུ་མ་གནང་། དཔལ་ལྟ་མཆོག་པལ་གར་གྱི་དབང་ཕྱག་གིས་ཞལ་གཟིགས་ཐོབ་པས་བྱུབ་པའི་ས་མཐོར་གཤེགས་པ་སྤྱི་མ་ལོ་རྒྱུན་ཐོགས་མེད་དང་། ཆོ་དང་སྐྱབ་པ་སྟོན་པའི་སྤྱི་མ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་དང་། བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལ་མངའ་དབང་འབྱོར་བ་སྤྱི་མ་པལ་མཐར་ཕྱིན་སོགས་བྱོན་ཏེ། བསྟན་པའི་རྩ་བ་དམ་ཆོས་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་ལེགས་པར་བཅུགས་པས་དབྱར་གནས་པའི་སྒོལ་བྱུང་། སྤྱི་མ་པལ་མཐར་ཕྱིན་གྱིས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་གར་དབྱངས་ཐིག་གསུམ་དང་། འབྲུང་རྒྱུད་དགོལ་གསུམ་སོགས་རྣམ་པར་དག་པ་བཅུགས་ཏེ་གསང་སྨྲས་གྱི་སྐྱབ་མཆོད་མང་པོ་བཅུགས་ཤིང་། ལྷུང་རྟོགས་གྱི་བསྟན་པ་བཤད་དང་སྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་གྱུར། བོད་རྒྱས་འཇུག་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་གཞི་མེད་དུ་བཤེགས་ཏེ་དགོན་ལྷུང་ཅམ་ལས་མ་ལུས་པར་གྱུར། ཆོས་སྒོ་བསྐྱར་བྱིས་གྱི་སྐབས་སུ་ཟང་ལྟ་རྒྱ་རོ་ཆང་གི་དགེ་བསྟེན་སྤྱན་ཆོགས་གཡུལ་རྒྱལ་གྱིས་སྐྱེ་བལ་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་དགོན་ས་འགྲུ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་གནས་སུ་སྡོས། ལྟ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱེད།

དེ་རྗེས་དགོན་པ་འདི་ལ་ས་འགྲུལ་གྱི་གནོད་པ་ཐེབས་ཏེ་ཞིག་རལ་དུ་བཏང་བ་ལ། སླ་
མ་བསོད་ནམས་ཉི་མས་སྐྱུ་ཁྲུང་ཆེན་པོ་མཛད་པས་གཙོའི་གྲ་ཚང་དང་འབངས་དང་བཅས་
པས་རྒྱ་ཆོགས་ཆེན་པོའི་སློན་ནས་འབྱར་ཅེ་ཆོ་བའི་གཡོན་བྱར་དུ་སློབ་ཤིང་། གཙུག་ལག་ཁང་
སོགས་གསར་དུ་བསྐྱུན། ལོ་རེའི་སྐྱུང་གནས་དང་རྒྱན་གྱི་དུས་མཛོད་སོགས་ལེགས་པར་བཅུགས་
པས་ད་ལྟ་དགོན་འདི་ཅུང་ཟད་དར་བར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་དོ།

དུང་འབོད་དགོན་པ།

༥ དུང་འབོད་དགོན་པའམ་ཏ་གཅིག་ཏ་དུང་དགོན་ནམ་གྲོལ་དར་རྒྱས་སྤིང་ནི། རྒྱལ་
རྩོང་བྲག་བར་དུ་ཡོད་ལ། དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ལུགས་འཛིན་སླ་མ་ཀམ་ཟེར་བས་བཏབ།
དེ་ནས་སླ་མ་དམ་པ་དང་། སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། པ་ཅི་སླ་མ་དང་། ཀུན་གཞི་རང་གྲོལ་དང་།
ཨ་སླམ་སླ་མ་དང་། བྱང་ཚུབ་རྩོམ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་། སླ་མ་ཐབས་མཁས་དང་། ཀམ་
རིག་འཛིན་དང་། ཀམ་སྒོང་གསལ་དང་། རིག་འཛིན་དར་རྒྱས་དང་། ཀམ་འཕྲིན་ལས་དང་། ཀུན་
དགའ་དཔལ་ལྷན་དང་། སླ་མ་མཐར་རྒྱས་དང་། འཇམ་དཔལ་བཀྲ་ཤིས་སོགས་རིམ་པར་བྱོན་
ནས་ད་བར་དུ་བསྐྱུངས། བར་སྐབས་ནས་རྒྱ་འཕོ་ལོར་བུའི་སྤིང་གི་དགོན་ལག་དུ་བྱུར་ཏེ་ཆོས་
རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བར་བྱས། སྐབས་ཤི་ཅམ་ལ་སྐབས་འཕྲིན་ནམས་གནམ་ཆོས་དང་། རྩ་སྤིང་ཟབ་
གཏིར་སྒོར་དར་ཞིང་ཕྱག་བཞེས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་རོ། །རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་དུས་
འགྱུར་ལ་དགོན་པ་གཏོར། བཟུན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤར་གསོས་ཤིང་། ད་ལྟ་ནི་དགེ་འདུན་པ་
ལུས་ཅུ་ཅམ་སྟེ་མ་ཅུབ་ཅམ་དུ་ཡོད་དོ།

དགོན་གསེར་དགོན་པ།

༥ དགོན་གསར་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་སྤིང་ནི། རྒྱལ་རྩོང་གཅི་འགག་གམ་རྫོང་འགག་གི་ཡུལ་
གྱི་ཀྲོམ་ཀྲོ་ཏ་པད་ཀྲོ་སྟེ་བའི་ས་རུ་ཆགས་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་སྐྱུ་གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་ཟེར་བའི་སླ་མ་

ཞིག་གིས་སྤྱི་ལོ་1798ལོ་སྟེ་རབ་འབྲོག་ས་རྟ་ལོར་གསར་དུ་བཏབ་ཅིང་། དགོན་གསེར་དགོན་པ་
དང་། དགོན་གསེར་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་སྤྱི་ལོ་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་པར་དགོན་དེའི་གྲུ་བ་འགའ་ཡིས་
བཤད་མོད། དོན་ལ་དགོན་གསེར་དགོན་ཞེས་དང་། དགོན་གསེར་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་སྤྱི་ལོ་ཞེས་
འབོད་པ་ཡིན་པར་ས་དེའི་མི་འགའ་རེས་བཤད་ལ། དགོན་གསེར་ཟེར་བ་དེ་པལ་ཆེར་དགོན་
གསེར་ཕུལ་སྐད་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་ཆག་པ་ཡིན་ངེས་ཤིང་། འདི་གཙང་མདའ་དགོན་པའི་
དགོན་ལག་ཡིན་ཞིང་། གཙང་མདའི་སྐྱེལ་ནས་དགོན་གསེར་ཞེས་འབོད་དོ།

གདན་རབས་དང་པོ་སྐ་མ་སྐྱ་གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ལ། གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི། པོ་
འགམ་ཨ་ཙོར་ཆང་ཞེས་པའི་སྐ་མ་མང་པོ་བྱང་བའི་བྱིམ་རྒྱུད་དེའི་སྐ་མ་འཇིགས་མེད་དབང་
པོ་འམ་འཇིགས་དབང་ཟེར་བས་གདན་ས་འདི་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། སྐ་ཆེ་སྐད་དུ་པ་ཕུལ་བྱུང་
སྐད་ཀྱིས་གནས་ངེས་མེད་འགྲིམས་པའི་བྱ་བལ་བའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ལ་བཞུགས་ཤིང་སྐོམ་པ་ཁོ་
ནར་བཙོན་པ་མཛད་དེ་སྐྱ་གཉེན་སོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ། སྐ་མ་རིག་འཛིན་ཟེར་བའི་རྟེན་དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་བྲིམས་གཙང་
བའི་ཆད་དུ་འཛིག་པ་ཞིག་གིས་མཛད་དེ་དགོན་འདི་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། གདན་རབས་བཞི་པ་
སྐ་མ་ཐུབ་བསྟན་འབྱུང་གནས་ཞེས་པའི་རྟེན་པ་མཆོག་ལྡན་ཞིག་བྱོན། དགོན་པའི་གདན་ས་
བ་གནང་སྟེ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་མཐར་རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་ལོའི་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་འཆུབ་མ་དྲག་
པོས་དགོན་པ་གཞི་མེད་དུ་བཞིག། ཆོས་སྒོ་སྤྱར་འབྲེད་ཅེས་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་དུས་སུ་
སྤྱི་ལོ་1987ལོ་སྟེ་རབ་རྒྱན་མེ་ཡོས་ལོར་སྤྱི་ལོ་གཞུང་གིས་དགོན་པ་བསྐྱུར་གསོ་ཆོག་པའི་བཀའ་
བཀོལ་བས་སྐ་མ་སྟོབས་ཆེན་དང་། སྐ་མ་དཔལ་རྣམ་དང་། སྐ་མ་སྐྱོན་པ་དང་། སྐ་མ་སྟོན་ལམ་
དང་། སྐ་མ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། བསྐྱེད་སྐྱུ་དང་། སྐ་མ་ལྷན་ཚུལ་བྲིམས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པར་
བསྐྱུངས་ཏེ་འདུ་ཁང་ནང་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། དུང་འཁོར་དང་། འཁོར་ཕན་སོགས་རྟེན་
དང་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་བགྱིས་ཏེ་དགོན་པ་ཞིག་གི་རྣམ་པར་བསྐྱུན་ཏོ།

ད་ལྟ་ནི་དགོན་བདག་སྐ་མ་ཀམ་ལྷ་བས་བསྐྱུངས་ཤིང་། དེ་ལ་ཕྱག་སྐྱོགས་སྐ་མ་པ་ལྷ་

ཀྱལ་མཚན་དང་། ལྷ་མ་བསོད་ནམས་ཡུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་དེ་དགོན་པ་རྩུང་ལེགས་
པའི་རྩ་བར་སྦྱང་བཞིན་ཡོད་དོ།

པར་བཅོ་དགོན་པ།

༺ པར་བཅོ་དགོན་ལས་བཞི་ལྷན་གྲུབ་དཔལ་རི་འོད་འབར་སྤིང་ནི། རྩོད་འགག་ཀྱལ་
པའི་ཁོངས་གཏོགས་གྲོམ་གྲོ་བ་ཆེའམ་འབྲུག་ཁྱེས་པའི་ས་ཆའི་གོ་མལ་ཡུང་པའི་གཡོན་རིའི་
སྤེད་དུ་ཡོད་ལ། བསྐྱུ་མིང་ལ་པར་བཅོ་དགོན་ཟེར། རྩུ་འཕོ་ནོར་དུ་སྤིང་གི་གཏིར་སྟོན་ཆུ་འཕོ་
རྟོགས་ལྡན་གྱིས་དགོན་ས་ཞིག་བཅའ་བས་འབྲུག་ཁྱེས་པར་སྤེབས་དུས་རྒྱུ་རི་ཁྱུང་དང་།
མདུན་ཐང་སྟག་དང་། གཡས་རི་གཡུ་འབྲུག་དང་། གཡོན་རི་རུས་སྤལ་གྱི་སའི་མཚན་མ་ཆང་བ་
དང་། རྩུ་བ་མ་གཟུང་དམ་གསུམ་གྱི་གནས་རི་དང་། མདུན་དུ་ཆུ་གཉིས་མདུད་པ་སོགས་ས་
གནད་ལེགས་པར་མཐུན་ནས་སྦྱབ་པ་མཛད་པས་རྟོགས་པ་རྒྱས་ཤིང་། གཏིར་གྱི་གཏད་རྒྱ་སད།
ཕྱི་བརྒྱད་བཅུ་དུ་ཁོལ་བ་སོགས་བྱང་བས་ཆུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་དུ་གྲགས། འཁོར་སློབ་འདུས་ཤིང་།
གནས་དེར་སྦྱབ་པ་བ་མང་དུ་བྱུང་བས་རི་ཁོད་སྦྱབ་ཕྱི་ཞིག་ཆགས། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུང་རབ་གྱི་པར་ཤིང་མང་པོ་བསྐོས་པས་པར་བཅོ་དགོན་དུ་མིང་སྟགས། རྩུན་ཡུལ་འདིར་
ཆོས་ཕྱི་མང་པོ་མ་བྱུང་སྟོན་ལ་ཆོས་ཕྱི་འདི་ཀྱུ་ཀྱེའམ་གྲོམ་གྲོ་དང་། བྲག་བར་ཡུལ་གཉིས་གྱི་
དགོན་པ་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དབང་དགྲ་དང་། མཉན་མཁས་སམ་ཉམས་ཁི་དང་།
འབྱར་ཆེ་དང་། ད་ཤིས་དང་། སར་པ་དང་། རྩུན་སྟན་ཡུལ་ཕྱི་དགོན་པའང་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

ཆུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གཤེགས་ནས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་རྗེས་རྩོད་འགག་དུ་དགོན་ཕྱི་
གསར་བ་འགའ་བྱུང་ཞིང་། གྲུབ་མཐའི་ཆགས་སྤང་གིས་གྲུབ་མཐའ་ཇོ་ནང་བ་སོགས་གཞན་དུ་
བསྐྱར་དགོས་པར་ལབ། ཀྱལ་སྟོན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་དུ་ལངས་ཏེ་གྲུབ་མཐའ་བཅོན་གྱིས་བསྐྱར།
འདུས་པ་ནས་གྲུབ་མཐའ་བསྐྱར་མ་འདོད་ཅིང་ཀྱལ་སྟོན་དག་གི་བྲིམས་ལ་བསྐྱགས་ནས་གཞན་
དུ་བྲོས། བྲོས་ཁར་མཚད་ཆས་ཡོ་བྱད་དང་ནང་རྟོན་རྣམས་བགོས་ཤིང་། མཉན་མཁས་ལ་དུང་

དཀར་དང་། འབྲུར་ཅེ་ལ་བྱམས་པའི་ཐང་ཀ་ཞིག་དང་། ད་ཤིས་ལ་འཁར་རྩ་དང་། སར་པ་དང་
འིན་སྒན་ལ་རྩ་བོ་ཆེ་རེ་རེ་བྱིན། ཉན་ཉན་ལ་གཙོ་བོ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་དང་། རྒྱ་བྱུང་པ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་
ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་མ་གཤིས་པར་གསལ་བ་བཏབ་ན་ཉགས་མཆན་རེ་སྟོན་འོང་བར་རེ་ནས་ལྷ་
ཁང་སྒོ་གཏན། མཆན་མོར་ལྷ་གཉེར་བྲག་བར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྒོག་ཏུ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་
དེའི་ཞལ་བྲག་བར་ལ་བསྟན། ཉན་མོ་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་དེའི་ཞལ་བྲག་
བར་ལ་སྒྲིགས་པར་མཐོང་བས་ངོ་མཆར་ཉི་བྲག་བར་གྱི་ཉན་སྐལ་ཡིན་ངེས་སྟེ་ནས་བྲག་བར་
ལ་བྱིན་པར་གནང་མིའི་ངག་སྒྲོས་ལས་བྱུང་བར་བཤད་ལ། རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་དེ་ད་ལྟ་དབང་
དགུ་དགོན་ཏུ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།

རྒྱ་བྱུང་པ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་པ་ཅན་དེ་པར་བཟོ་དགོན་པའི་ཉན་སྐལ་ཏུ་འབྱེར་ནས་སྐར་
ཉ་ཞེས་པར་སྤྲེལ་ཆོ་རྩོམ་རྩི་བྱུང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཏོགས་པ་ན་མ་ཐོག། རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་
ནས་ང་འདིར་སྡོད་ཏུ་འཆུག་ཅིག་ཅིག་གསུང་བྱོན། ས་དེར་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཤིང་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་
སྤྱ་གསལ་ནས་དགོན་པ་བཏབ་པས་སྐར་ཉ་དགོན་དང་། སྐར་ཉ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་པའི་
གྲགས་ཅན་དེ་བྱུང་ཞིང་། དིང་སང་ཡང་སྐར་ཉ་དགོན་ཏུ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།

དེ་རྩོམ་པར་བཟོ་དགོན་ཏུ་མཆོམས་པ་བ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རིན་
ཆེན་ཟེར་བ་བྱུང་། དགོན་པ་སོར་ཆུད། མཁུན་བཙེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་
མཆོམས་མཛད་པ་དང་། མདོ་མང་གཉེར་ཆེན་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་
ཡུན་བཟང་ཐོག་མཆོག་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་
དཔལ་ཕུལ་བ་ལྟར་བསྐྱུངས་པས་མདོ་མང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་ཉག་རྩོམ་སྐྱུ་རྩུང་དང་། རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་དང་། རྩོམ་ཆེ་ཆེ་འཆང་གི་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་
སྒོ་གྲོས་དང་། དམ་འབྲོ་ལྷ་མ་འོད་གསལ་ནམས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་ཡུན་རིང་སྐྱེ་པའི་
དགོན་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་ཏུ་གནང་ངོ་། །འོད་དུས་འགྱུར་སྐབས་དགོན་པ་གཞི་མེད་
ཏུ་བཞག་ནའང་བསྟན་པ་བསྐྱུར་གསལ་སྐབས་སུ་སྤྱི་ལོ་1999ལོ་ཉི་ཤེས་རབ་རྒྱན་ས་ཡོས་ལོར་ཁ་ཤིང་ལྷ་མ་

ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གིས་གཙོ་བོ་མཛད་དེ་སྤྲོ་མེད་ཡུལ་མི་དང་བཅས་པས་དགོན་པ་བསྐྱར་རྒྱ་
བཞེངས། ཉན་ཉེན་རྩོ་སྤྲོ་དང་། བཀའ་འབྱུང་དང་བསྟན་འབྱུང་གི་སྒྲིགས་བཅ་ཅན་གྱི་འདུ་ཁང་
གསར་རྒྱ་བཞེངས། དེ་ལ་ལྷགས་སྤྲུལ་ལོར་མཁས་པའི་དབང་པོ་མདོ་མང་མཁན་ཆེན་ཏེ་པའམ་
འཇམ་དབྱངས་བྱུང་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་མེད་ཏེ་ཉེན་གསུམ་རབ་གནས་མཛད། ཁོང་གི་ལྷགས་རྩོམ་
ངེས་ཤེས་སྒྲིན་མེད་འབྲེལ་བའི་མཁུག་དགོན་འདི་ནས་རྫོགས་པར་བཀྲིས་སོ།

ཆུ་འཕོ་ནོར་བྱ་སྤྱིང་།

༥ གཟི་འགག་ཐུབ་བསྟན་གསར་སྤྲུལ་ཆུ་འཕོ་ནོར་བྱ་སྤྱིང་ནི། གཟི་འགག་རྒྱལ་པོའི་
ཡུལ་ཁོངས་གཟི་འགག་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་མདུན་ཐང་རྒྱ་ཡོད་ལ། ཆུ་འཕོ་ནོར་བྱ་སྤྱིང་དང་། ཆུ་
འཕོ་དགོན་ཡང་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ།

ཐོག་མར་བོན་པོ་ཞིག་གིས་བཏབ་པའི་བོན་སྒྲེ་ཞིག་ཡིན་པའི་རག་སྒྲོས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་
ཁོ་པ་དགོན་ཞེས་པ་ཆུ་འཕོ་ནོར་བྱ་སྤྱིང་གི་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རག་སྒྲོས་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་བེ་རྩ་
ལྷ་ན་རྒྱལ་མོ་ཆ་པའི་རྩ་བུ་མེད་ཏེ། རྒྱལ་རྩོད་རྒྱལ་པོ་མདོ་གཞིར་ནག་པོ་ལ་ཆོས་མང་རྒྱ་
གསུངས། མཐར་བེ་རྩ་ལྷ་དབྱུང་སྤྱིར་བྱོན་ཁར་རྒྱལ་པོས་བཞོལ་བཏབ་པ་ལ་བེ་རྩ་ལྷ་ནའི་
ཞལ་ནས། བདག་གི་དོད་རྒྱ་ཆོས་སྒྲེ་ཞིག་འདེབས་པར་བྱ་ལ། དེར་ང་དང་འདྲ་བ་རྒྱ་མ་འབྱུང་
བས་བྱོད་ལ་བདག་སྒྲོད་པ་བས་བྱང་པན་པ་ཆེན་པོ་འབྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་ཐུགས་
དབྱིས་ཏེ་དགོན་པ་འདེབས་བསྐྱེད་ལྷན་རྩོད་སྒྲོབ་དཔོན་བེ་རྩ་ལྷ་ན་དགོན་པ་འདི་ཉིད་གཟི་
འགག་གམ་རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་ཐང་གི་ཆུ་པོའི་པ་རོལ་ལྷང་མདོ་རྒྱ་བོན་སྒྲེ་ཡོད་པ་
དེ་བསྐྱབས་ནས་ནང་ཆོས་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཐུག་བཏབ།

དེ་རྒྱས་འདུས་པའི་སྤྱི་ཅུང་ཅུང་རྒྱས་པས་དགེ་འདུན་པ་ཆེན་སྒྲོང་ལྷ་བརྒྱ་འདུས་པའི་ལོ་
རྒྱས་ཡོད་ལ། ཁོ་པ་དགོན་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཆུ་འཕོ་རྫོགས་ལྷན་བྱོན་རྒྱས་སྤྱོད་མཆོམས་ལ་བཞུགས་
རྒྱས་ཤིག་ལ་ཉེ་གནས་ཀྱིས་ཆུ་སྤངས་ཏེ་གཟིམ་ཁང་སྒྲོ་བྱས་པ་ན་ས་ལ་འབྲེལ་ནས་ཆུ་སྤྲོ་མེད་

གཟིམ་ཁང་དུ་འཕོས་པ་ལ་ཉི་འོད་ཕྱག་སྟེ་གསེར་འོད་ལམ་ལམ་བྱུང་བས་སྤྲ་མས་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཚུ་མཆོ་འབྲིལ་ཞིང་ཀུན་གྱི་ཚོངས་ཕུན་སེལ་བའི་ཉི་མ་ལྟ་བུ་འོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་
གཟིགས་ཏེ་ཐུགས་དགུས་པའི་སྒོ་ནས་ཚུ་འཕོ་དགོན་ཞེས་བཏགས་ཞེས་དང་། ལུང་བའི་ཕུ་ཚུ་
མདའ་ནས་འཕོ་བ་ལྟར་འོང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་ཀྱང་ཟེར། རྗེས་སུ་དར་རྒྱུད་རེས་མོས་གྱིས་
དགོན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་།

རབ་བྱུང་གཉིས་པ་ཙམ་ལ་སྤྱལ་བའི་གཏེར་སྟོན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་རོང་ཚུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་དུ་
གྲགས་པ་གནས་འདིར་སྤྱུ་འབྱུངས། གསང་སྤགས་རྟིང་མའི་བསྟན་སྒྲོར་ཞུགས་ཏེ་ཐོས་བསམ་
སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་། ཟབ་མོ་གཏེར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སད་དེ་གསེར་མགོན་པོ་
འབྲོང་རི་ནས་མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གཏེར་གྱི་ཟབ་གཏེར་བཞེས་ཤིང་དཔལ་ལྷི་རི་ཆོས་གྱི་
གྲགས་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་མགོན་པོའི་ཆོས་སྒྲོར་དྲག་སྤགས་གསང་བ་སྤྱུ་གྱི་དང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་
པའི་བཀའ་གཏེར་ཚུ་པོ་བྱུང་འཇུག་གི་བཀའ་བབ་ཏུ་གྱུར། གནས་འདིར་མགོན་པོ་བསྐྱབས་པས་
སྤྱི་མ་རྒྱ་ཀླ་ལས་ཞལ་དངོས་སུ་གཟིགས། འཇའ་འོད་ཀྱི་སྒྲོང་ནས་སྤྱི་མ་རྒྱ་ཀླ་ལའི་སྒྲོག་སྟེང་གི་ཡི་
གོ་རྣམས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་འདི་ཉིད་ལ་ཐིམ་ཞིང་། གནས་འདི་མགོན་པོ་
ལེགས་ལྡན་ཆོགས་གྱི་བདག་པོ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་གནས་མཆོག་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་དུ་གྱུར། ད་
ལྟའི་ལྟ་ཁང་རྟིང་པ་འདི་ཡང་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ལྷ་ནའི་སྤྱུ་རུས་སུ་བཞེངས་པ་དེ་ཉིད་ཚུ་འཕོ་རྟོགས་
ལྡན་གྱིས་ཞིག་གསོ་ལེགས་པར་མཇེད་པ་བོད་རུས་འབྱུར་གྱི་རུས་སུ་ཡང་གཞོད་པ་མ་ཐེབས་
པར་ད་ལྟ་གྱང་རིས་རྣམས་མི་གསལ་བར་རྟིང་གོག་ཏུ་གྱུར་ནའང་ཡུལ་མི་དགོན་སྡེ་དང་བཅས་
པས་བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བར་བབྱུང་ནས་ཞིག་གསོ་དང་བསྐྱར་བཞེངས་མ་བཟིས་པར་ཡོད་དོ།

དེ་ཡང་བཅན་ལྟ་ངག་དབང་གིས་ཚུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་མིང་ལ་བདུད་འདུལ་དོ་རྗེ་
ཟེར་ཞིང་། གཡུ་སྒྲ་རྟིང་པོ་དང་རུས་མཉམ་ཞིང་བེ་རོ་ཙན་ནའི་སྒྲོབ་མ་ཡིན་ཞེས་བྲིས་འདུག་མོད།
དེ་ནི་གཞི་ནས་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་རོང་གཏེར་སྟོན་ཚུ་འཕོ་རྟོགས་ལྡན་ནི་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
ནང་དུ་བྱོན་པར་བཤད་པ་དང་། མིག་ལུང་སྤྲ་ནག་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་སྤྲ་མ་དང་སྒྲོབ་མ་

གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། རྗེས་དཀར་ཤོ་རབ་རྒྱལ་པོ་ཤུག་འབྲུམ་ཆོས་བདག་ཏུ་
གྱུར་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དབྱེད་ན་དེ་ཙམ་སྤྱོད་བར་བྱུང་བ་མིན་པར་ཤེས་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཆུ་འཕོ་ནོར་བུ་སྤྱིང་འདི་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤྱོད་གྱུར་པ་ནི་རྗེ་
རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེད་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བཟུང་དཔལ་ལྷན་མཁན་
ཆེན་ཀའི་བཀའ་ཤིས་དང་། སྤྱོད་ཆེན་ཀའི་འགྱུར་མེད་ངེས་དོན་བསྟན་འཛིན་དང་། རྒྱ་སྤྱལ་པ་སྤྱོད་
མདོ་སྤྱལ་བ་སྤྱོད་འཛིན་སོགས་དཔལ་ལྷན་པའི་སྤྱོད་ཆེན་མང་པོ་དགོན་འདིར་ཐེབས་ཏེ་
དབང་ལུང་ཟབ་ཁྲིད་ཅི་རིགས་གནང་བའི་སྤྱོད་དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་འཛིན་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཉིད་ཏུ་
བསྐྱུངས་སོ།

དེ་ཡང་གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་མགོན་པོ་རབ་བརྟན་སྤྱོད་གཤེགས་ཤིང་གཟི་འགག་རྒྱལ་རྒྱུད་
ཆད་རྗེས་གཟི་རྒྱལ་གྱི་ཆ་བུ་ཞིག་རྒྱལ་བྱི་ལ་བསྐྱེད་ཆེན་གྱིས་རྩོམ་བར་བསྐྱར་བ་དང་། གཞན་
དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཏུ་འགྱུར་སྤྱོད་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་ལ། གཟི་འགག་རྒྱལ་རྒྱུད་གྱི་རྒྱལ་
པོ་རིམ་བུར་ནམས་གྱིས་དགོན་འདི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་དགོན་ཏུ་བཀྱར་ཏེ་དགོན་གཞན་ལས་ལྟག་
པའི་བཀྱར་སྤྱོད་དང་བདག་སྤྱོད་ལེགས་པར་མཛད་པས་གཟི་འགག་རྒྱལ་རྒྱུད་ནི་དགོན་འདིའི་
རྒྱུན་བདག་གི་གཙོ་བོར་གྱུར།

རྗེས་སུ་མཁས་པའི་དབང་པོ་གཟི་འགག་མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཆོས་གྱི་
སྤྱོད་བ་གནས་འདིའི་ཨ་བྱུང་ཆང་ཞེས་པར་སྤྱོད་འབྲུངས། དགོན་འདིར་དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་གྱི་
འཕྲིན་སྤྱོད་སྤྱལ་བཞེས་ནམ་པར་དག་པ་བཅུགས་ཤིང་། ཁོང་ཉིད་གྱིས་བྱུར་གཟིགས་ཞལ་བཀོད་
གྱིས་འདུས་སྤྱོད་ཅུང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་བཏང་བས་གཟི་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་
གྱུར། གཟི་འགག་མཆོག་སྤྱལ་སྤྱོད་ཐེང་གཉིས་པ་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་
རྩོ་རྗེ་དགོན་འདིར་ལན་མང་ཐེབས་ཤིང་གཟི་རྒྱལ་དང་ཡོན་མཛད་དད་དམ་འགྱུར་མེད་ཏུ་
གྱུར་དབང་གིས་དགོན་མགོ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་ལ་སྤུལ་བས་དགོན་དེའི་དགོན་ལག་ཏུ་གྱུར།

དར་ཐང་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོན་འདིར་དབང་ལུང་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེར་གནང་།

དེ་ནས་ཀྱིས་ཀྱི་ལ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་དཔོན་པོ་མཁུན་རབ་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྫོང་འགག་ལ་སྐྱེ་འབྱུངས་
པའི་ཁྱི་བ་སློ་སྤྱིང་མདོ་སྐྱུགས་སོགས་ཀྱིས་བོད་རྒྱུ་འབྱུང་བར་རྒྱ་བསྟན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱུངས་
སོ། །རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོ་ནས་འདྲུ་ཁང་ཆེ་བ་སོགས་སྐྱེ་གསུང་སྐྱུགས་ཉེན་མང་པོ་ཆང་མེད་རྒྱ་
བཞིག་ཅིང་། བསྟན་པའི་གུང་ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་ནའང་བསྟན་པ་བསྐྱུར་གསོའི་རྒྱུ་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་
འཇིགས་མེད་འོད་གསལ་གྱིས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གི་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་མཁུང་
སོགས་ཀྱི་ཉེན་འཇུགས་ལེགས་པར་གནང་སྟེ་མགོན་ཁང་བསྐྱུར་གསོ་མཛད། དེ་ནས་ཡུལ་སྟེ་
སྤྱིས་ལྟ་ཁང་གསར་བཞེངས་སོགས་ད་ལྟ་དགོན་པ་འདི་ཉིད་མ་རྒྱབ་ཅིང་རྒྱ་ཡོད་དོ།

དབང་གོ་འཕམ་རྩོག་གསུང་དགོན་པ།

༥ དབང་གོ་གསང་སྐྱུགས་བསྟན་འཕེལ་སྤྱིང་ནི། རྫོང་འགག་གམ་གཟི་འགག་གི་རྩོག་ལྷ་
ཞེས་པའི་རྩབ་རི་ལྷང་བར་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་དབང་གོ་དགོན་པ་དང་། དབང་དགུ་དགོན་
པ་དང་། སྐྱུན་དགུ་དགོན་པ་དང་། རྩོག་ལྷ་དགོན་པ་ཡང་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་མར་དཔལ་ཞེས་
སྤྱོད་མ་མཁུན་རབ་ཟེར་བས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱིད་དམ་བཅུ་གསུམ་པའི་མགོ་ཅིང་ལ་བཏབ།

དཔལ་ཞེས་སྤྱོད་མ་མཁུན་རབ་ནི། རྒྱལ་རྩོད་གཟི་འགག་རྩོག་ལྷ་རྒྱ་དཔལ་ཤེས་ཚད་རྒྱ་སྐྱེ་
འབྱུངས། རྒྱ་ན་གཞོན་རྒྱུ་རྩིང་མའི་ཆོས་ལ་སྐྱུངས། དེ་ནས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་སྐྱུང་དེ་རྒྱང་ཐང་
རྒྱ་དབུས་སྐྱུགས་སྤྱོད་ཀྱི། འབྲས་སྐྱུངས་དགོན་དང་། སེ་ར་དགོན་དང་། དགའ་ལྷན་དགོན་ཏེ་སེ་
འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་། རྒྱང་པར་རྒྱ་འབྲས་སྐྱུངས་དགོན་རྒྱ་བརྩོད་དང་། རྒྱར་ཅིས། རྒྱན་ངག།
བཟོ་རིག་པ། ཚད་མ། སར་སྤྱོད། དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ་བཅས་ལ་སྐྱུངས་པས་མཁུངས་པར་གྱུར།

སྤྱོད་མ་སྤྱིད་རྒྱལ་རྩོད་རྒྱ་ཕེབས། དབང་གོ་དགོན་སྐྱུག་བཏབ། ཁོང་ནི་མདོ་སྐྱུགས་ཀྱི་
ཆོས་ལ་མཁུངས་པ་མ་ཟད་ལག་ཅུལ་ཀུན་ལ་མཁུངས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར། ཐོག་མར་ཁོང་གིས་ས་
གཟིགས། དེ་ནས་རྩོད་ཅིགས། ཀ་གརྒྱང་ལྷན་སོགས་ཤིང་གི་ལས་ཐམས་ཅད་དང་། རྒྱང་གི་གྲང་
རིས་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་དངོས་ཀྱིས་བཟོས་ཏེ་འབྲས་སྐྱུངས་རྒྱལ་རྩོད་ཁང་ཆེན་དང་། སེ་ར་ཆོ་བ་

ཁང་ཆོན་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ་དབུས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ཁོར་ལྷག་ཏུ་ཤག་མིག་ཡོད་པའི་ལྷ་
ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། ལྷ་ཁང་གི་ཆེགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁོར་ལྷག་ཏུ་གཟུངས་སྤགས་ནང་
གཞུག་ཅན་གྱི་འཁོར་ཕྱན་མང་པོས་བསྐོར་བ་མཛེས་བཞོད་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་
ཞིག་ཏུ་གྱུབ་པར་བཤད་དོ།

ཐོག་མར་ས་སྒོག་དུས་ས་འོག་ནས་དྲོལ་ཞིག་བྱང་། དེ་དགོན་པའི་རྟེན་གཙོར་
བཞུགས་སུ་གསོལ། དགེ་འདུན་པ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་འདུས་པ་ལ་མཆོན་ཉིད་གྱི་གཞུང་བཤད་དུ་མ་
གནང་ཞིང་། དུས་ཆེགས་ངེས་ཅན་གྱི་སྐབ་མཆོད་ཀྱང་མང་པོ་བཙུགས། ལོ་རེའི་དགུན་དུས་སྒོན་
ལམ་འཆོགས་དུས་གཟི་འགག་དང་། དམ་པ་དང་། གྱུ་མ་གྱུ་དང་། ཅག་ཅེ་དང་། བྲག་བར་དང་།
ཆོ་བདུན་དང་། རྒྱ་ཆེན་སོགས་ནས་ཆོགས་ཞུགས་གྱི་དགེ་འདུན་པ་དང་། མཇལ་ཐུག་གི་བྱིས་པ་
ཕོ་མོའི་འདུས་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་འདུས་སྤྱིད་ལ། དེ་དག་ལ་དགེ་སྤྲིག་གི་ཆོས་བཤད་སྒྲོས་ཆེ་
བ་དང་། དད་ལྷན་སྐྱོན་བདག་གི་མཆོད་གཏོང་གི་སྒོ་ཡང་རྒྱ་ཆེ་བ་འདུས་སྤྱིད་པས་དེ་དུས་
དབང་གོ་དགོན་པ་མཆོན་སྟོན་ཆེ་ཞིང་། མཆོད་འབུལ་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཞིང་ས་ཡང་
བྱང་པར་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ།

དེ་དུས་ཀོ་ལེའམ་ཀོ་རི་ཞེས་གནས་གྱི་ཉེ་འདབས་ཨ་ཁང་གནས་ནས་སྒོས་པའི་རྒྱ་ཤུགས་
ཀྱིས་བསྐོར་བའི་གཟུངས་སྤགས་གྱི་དུང་འཁོར་ཞིག་བཞེངས་པས་དྲོ་གཡུའི་རྒྱ་འཁོར་ཞེས་སྟོན་
གསས་ཆེ་ཞིང་། ཕྱིན་རྒྱལ་ཆེ་བར་གྲགས། དཔལ་ཤིས་བླ་མ་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་
ཐོབ་དང་གོ་ས་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཞིང་། སྟོན་གསས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། ཆན་ལུང་གི་བཀའ་ལྷན་དགོན་འདིའི་
ལྷ་ཁང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་རྟིང་མའི་ཆོས་སྦྱང་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ན་དགེ་ལྷགས་པའི་ཆོས་སྦྱང་
མང་པོའི་ཀྱང་རིས་བཞེངས་ཤིང་གསར་རྟིང་གཉིས་ཀའི་ཆོས་སྦྱང་རྣམས་མཆོད་པས་དགོན་པ་
འདི་ཡི་ཆོས་སྦྱང་ཤིན་ཏུ་གཉན་ཞིང་བཅན་པར་གྲགས་ལ། རྒྱ་པར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཆོན་
མོར་རྒྱང་པ་ལ་ལྷགས་སྒོག་འདུད་མཁན་རེ་འཇུལ་འོང་བའི་སྐྱོ་ཐོས་སུ་མཆིས་ལ། མགོན་ཁང་
དང་། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་བྱ་བརྒྱལ་ཀྱང་ནང་དུ་ལྷགས་སྒོག་འདུད་པའི་སྐྱོ་ཅན་རྒྱ་བ་ཐོས་

པ་དང་། མི་ཆེན་པོ་ཆོས་རྒྱུད་གི་ཞལ་འབག་གྱིན་པ་རི་ལྷ་ཁང་དུ་འཇུག་ནས་ཕྱིར་ལོང་དུ་མེད་
པ་དང་། མེད་གེ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་རེས་དགོན་པའི་ཕྱི་རོལ་ནས་བསྐྱར་ནས་འགྲོ་བ་སོགས་རྒྱན་
པར་མཐོང་དུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

ལྷ་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་འཁོར་ཕྱན་རྣམས་རང་འཁོར་བྱེད་བཞིན་པ་ལན་མང་པོར་མི་མང་
པོས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དང་། འཁོར་ཕྱན་དེ་དག་བསྐྱར་ནས་ནད་པ་ཚྭས་ཆེན་སྤྲན་སོགས་
ཀྱིས་གསོ་མ་རྩུས་པ་དག་ལ་པན་པ་མངོན་གསལ་དུ་གྱུབ་པས་དགོན་འདིའི་འཁོར་ལོ་དག་བྱིན་
རྒྱབས་ཤིན་དུ་ཆེ་བར་ཡུལ་དེར་ཡོངས་གྲགས་ལགས་སོ།

དཔལ་ཤིས་སླ་མས་དམ་པའི་མེ་ཏྲོག་སུ་དགོན་པ་དང་། བྲག་བར་ཐབས་དགོན་པ་
རྣམས་གསར་དུ་བཏབ། རྟིང་མ་དང་། དགེ་ལྷགས་པ་དང་། བོན་པོ་ཡན་གྱི་ཆོས་ལྷེ་རྣམས་གྱི་
བདག་པོ་བཀྱིས་ཤིང་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་བསྐྱེད་པས་
ཡུལ་ལྷེ་དང་དགོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་པོར་བཀྱུར་རོ།

དཔལ་ཤིས་སླ་མ་གཤེགས་རྗེས་གདན་ས་རྒྱུད་བ་པོ་ནི་ཨ་ཁང་སླ་མ་ཟེར་བ་དེ་ལགས།
ཁོང་ནི་ཆོས་ལྷགས་རྟིང་མ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གྲུབ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དགོན་པར་ཆོས་
གསུངས་པ་དང་། རྒྱབ་མཆོད་རྣམས་གྱི་དུས་མ་གཏོགས་དུས་རྒྱན་ཨ་ཁང་གནས་ཞེས་པར་རྒྱབ་
པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་བཞུགས་ཏེ་ཆོ་དང་རྒྱབ་པ་སྟོམས་པར་མཛད་དོ།

ཨ་ཁང་གནས་སུ་བཞུགས་པས་ཨ་ཁང་སླ་མར་འབོད། ཨ་ཁང་གནས་ཟེར་བ་ནི་རྩོ་གཡུ་
གྲོང་བའི་མཐུན་གོ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱང་གྲགས་བྱེད་རྒྱག་གི་སྤམ་པོ་རིའི་^①གནས་གྱི་རི་འབྱར་
སྟོང་རུང་བའི་གཟར་སྟོམས་པོའི་རྒྱང་མོ་ཁ་སྟོ་འཁོར་ཞིག་དུ་གཡོན་རི་གཡུ་འབྲུག་གྱིན་འགྲོ་
དང་། གཡས་རི་སྟག་དཀར་ཚང་ལ་ཉལ་འདྲའི་ས་རུ་ཨ་ཁང་སླ་མའི་གདུང་རྟེན་ད་ལྟའང་ཡོད་
ལ། དེར་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོའི་གདུང་བཞག་ཤུལ་དང་། རྒྱབ་ཁང་མང་པོའི་ཤུལ་ཡོད་པ་ནི་སྤར་གྱི་
དབང་གོ་དགོན་པའི་མ་དགོན་གྱི་ཤུལ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

① ལྷོ་སྤམ་གཡུང་རུང་མེད་གོ།

དུས་ཆེན་རྣམས་སུ་ཨ་ཁང་སྤྲོ་མ་མཁུན་གྱི་ཀོ་རི་ནེའི་རི་ཅེར་བསང་གཏོང་བ་རྒྱུ་རིང་
བོ་ནས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དུས་རི་ཅེ་ནས་ཁ་དོག་ལྷ་ལྷན་གྱི་འཇའ་འོད་དགོན་པར་སྤེལ་
བ་དང་། ཀོ་རི་ནེའི་རི་ཅེ་དང་དགོན་པའི་བར་གྱི་བར་སྤང་ནས་བྲིལ་བུའི་སྤྲོ་སེལ་སེལ་ཐོས་པ་
དང་། སྤྲུགས་སྤྲིན་དགོན་པ་ནས་རི་ཅེར་དལ་གྱི་རྒྱ་བ་མཐོང་དུས་ས་དེའི་མི་རྣམས་གྱིས་ཕྱག་
འཆོལ་ཞིང་གསོལ་བ་དང་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

གནས་འདི་ལོ་ཆེན་བེ་རོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་ལ་གནས་བཤད་
ཅིག་ཀྱང་འདུག་གོ །བར་སྐབས་སུ་འདུས་སྡེ་སྦྱོང་མཁན་གཙོ་བོ་མེད་པར་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་
ཀྱང་གོང་ཆོག་འདོན་ཤེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཉི་མ་ལུལ་ཞིང་། ལྷ་བ་རུས་ཤུགས་ཅུང་མཆིས་པ་རྣམས་
ཕྱོགས་གཞན་དུ་སྤྲོ་སར་ཐེབས་ནས་ཕྱིར་ལོག་པ་ཤིན་ཏུ་ཁུང་བ་དང་། དགོན་པར་ཡང་དུས་
ཆོགས་ངེས་གཏན་གྱི་སྐབ་མཆོད་ཅམ་རེ་ལས་བཤད་སྐབ་ཀྱི་བགྱི་བ་ཆེན་པོ་མེད་པར་གྱུར། དེ་
ཆོ་གཟི་འགག་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཐེབས་ཏེ་སྤྲིན་གྲོལ་གནང་
ཞིང་། དགོན་པ་སྦྱོང་སྤངས་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་བཟང་པོ་བསྐྱེལ། འོན་ཀྱང་ཁོང་སྤྱོ་ཆོ་ཡུན་རིང་མ་
བཞུགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དགོན་འདི་ལེགས་ལམ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོར་གཏོང་མ་རུས་སོ།

དེ་རྗེས་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགྱེས་པའི་རྩོ་རྗེ་ཐེབས་ཏེ་གནམ་
ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་འགའ་དང་། ཀར་སྤིང་ཐོས་གྲོལ་ཆེན་མོའི་དབང་ལུང་གནང་སྟེ་འདུས་སྡེ་ལ་
ཕྱག་འབྲེད་དང་ཞལ་བཀོད་གནང་ནས་བསྐྱངས་མོད་རྒྱན་བཞུགས་ཀྱི་ཐབས་མ་ལྷན་ལ། ཁོང་གི་
སྤྱོ་ཆོབ་ལ་གད་ཞབས་སྤུལ་སྤྱོ་ཆོངས་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་བཏང་། ཁོང་ལན་འགར་ཐེབས་ཏེ་གནས་
ཉིན་ལ་རབ་གནས་དང་། འདུས་སྡེ་ལ་གནམ་ཆོས་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་དང་། རྒྱན་བདག་དང་
འབངས་ལ་འཕོ་བ་དང་། ཞིང་དབང་དང་། རྒྱབས་འགོ་དང་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་གནང་བ་
སོགས་ཀྱིས་ཆོས་སྟེ་མ་ཉམས་པ་ཅམ་བསྐྱངས་པའི་མོད་ལ་དུས་འགྱུར་བྱུང་སྟེ་མཇོད་པའི་འཕྲོ་
སྦྱོང་མ་རུས་སོ། །དེ་ཕྱིར་དགོན་འདི་སྤྲོ་དུས་ནས་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་དང་། གཟི་འགག་
སྤུལ་སྤྲིན་རིང་ནས་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

བར་སྐབས་སུ་ཨ་མཆོག་དགེ་བཤེས་སྤྱི་བའི་ཁྱིམ་དཔོན་འདི་བསྐྱབས་སྤྱོད་ལ། ཨ་མཆོག་
དགེ་བཤེས་སྤྱི་བའི་ཁྱིམ་ནི། གཟི་འགག་རྩོག་ལྷ་རྩ་འབྱུངས། རྩུང་རྩེ་རྩུ་ནས་པ་མ་གཉིས་ཀྱིས་
གཙུང་པོ་དང་མཉམ་རྩུ་ཨ་མཆོག་མཆོན་ཉིད་དཔོན་རྩུ་གྲ་སར་བསྐྱུལ། དཔོན་དེར་ཁ་དོག་
དཀར་དམར་ནས་སྒྲོ་རྟགས་དང་། སར་ཕྱིན་དང་། དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ། སྐྱེས་བཅས་
ལ་བགྱང་བྱ་སུམ་རྩུང་སྤྱངས་ཏེ་མཁས་པའི་དབང་པོར་གྱུར། དཔོན་དེར་བསྐྱེན་པར་རྩོགས། སྤྱི་
ཆོ་སྤྱད་རྩུ་ལ་རེ་རེར་པ་ལྷུ་ལ་རྩུ་ཐེབས་ཏེ་དཔོན་པར་ཆོས་བཤད་དང་། ལྷ་ལྷེ་ལྷུ་མི་རྣམས་ལ་
སྤྱི་བས་སྒྲོ་བ་དང་། སྤྱི་བ་གནས་ཀྱི་སྒྲོ་བ་གནང་བ་དང་། མ་ཁིའི་བསྐྱེས་ཆོགས་བཅུགས་པ་
སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་ཀྱི་མཛད་པ་གནང་བས་ལྷུ་མི་དགེ་འདུན་པའི་ལྷེ་དང་བཅས་པ་རྩེ་
འདི་ལ་དད་གྲས་ཤིན་རྒྱུ་ཆེ། མཆོན་ཉིད་དཔོན་རྩུ་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྷ་སྐྱེས་དང་བཅས་པའི་
ཆོས་ཁྲིད་རྒྱུ་གནང་གིས་སྤྱི་བའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་བསྐྱབས་ཏེ་དཔོན་དེར་སྤྱི་བཤེས་ཤིང་།
གཙུང་རྩུ་ལས་རིང་བསྐྱེལ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ངོ་མཆར་བཞད་ཅིང་། ད་ལྟ་ཡང་སྤྱི་བའི་ཨ་
མཆོག་མཆོན་ཉིད་དཔོན་རྩུ་ཡོད་དོ།

དཔོན་འདིའི་གནས་ཡིག་རྒྱ། མདོ་མང་གཏེར་ཆེན་རྩོམ་ལྷེ་བདེ་ཆེན་སྤྱི་བའི་ལྷན་རིང་
བཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་། མདོ་མཁྱེན་བཟེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ལྷེ་དང་། དགེ་ལྷགས་པ་གྲོང་ལེ་དགེ་
བཤེས་དངོས་གྲུབ་རྩུ་ལྷུ་ཁྲིམས་དང་། རྩུ་རྩོར་སྤྱི་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་དང་། རྩུ་
རྩོར་རྩོགས་སྤྱི་ལྷན་བཟང་ཐུབ་བསྐྱེན་སྤྱི་གྲགས་དང་། མདོ་མང་སོག་སྤྱི་ལྷན་བཟང་ཐུགས་
མཆོག་རྩོམ་ལྷེ་དང་། མདོ་མང་སྤྱི་ལྷན་ལྷུ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ལྷེ་དང་། རྩོམ་དཔོན་པོ་སྤྱི་ཆོགས་དང་།
འཇམ་སྤྱི་དཔོན་པོ་པལ་རིག་འཛིན་དང་། དཔལ་ལྷན་མཁན་ཆེན་གྲུབ་བཟང་འོད་ཟེར་རམ་
པེ་ཤག་པལ་སོགས་བྱོན་པར་བཤད་དོ། །རིང་ཅག་ལ་སྤྱི་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱ་ཡིག་ལས་ནི་
གོང་བཞིན་ལས་གནས་ཡིག་རྒྱ་བཤད་པ་རྣམས་བྱོན་པའི་སྤྱི་བའི་ཅམ་ཡང་མི་འདུག་གོ།

དཔལ་མགོན་སྤྱིང་།

༥ བསྟན་སྤྱང་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་ངམ་གཙོ་བོ་དགོན་ནི། རྒྱལ་རྩོད་གཟི་འགག་གི་གཙོ་བོ་
དང་མདོ་གཡུའམ་རྩོད་གཡུ་ལྷན་གྱི་ས་ཆ་ཁྲམ་བོ་ཙཱི་ལ་ཁའི་སྤོ་གཙོ་འུ་བོ་འུ་བ་འགམ་རྩ་
ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་གཙོ་བོ་དགོན་དང་། སྤྱ་སྤྱང་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་ཡང་ཟེར་རོ། །སྤྱ་མའི་
དགོན་པའི་རྣམ་པ་ནི། ལྷ་ཁང་ཆེགས་གསུམ་པ། ཤིང་དང་གུང་གིས་གྲུབ་པ། མཐའ་འཁོར་རྩ་
གཟུངས་སྤགས་ཀྱི་འཁོར་ཁང་རིང་པོའི་བྲམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། མདུན་རྩ་རྩོད་གཙལ་སྐྱས་གདངས་
ཅན་དང་། སྤོ་བྲམས་དང་། བཀའ་ས་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་ལྷ་ཁང་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དང་།
མགོན་ཁང་བཅས་པ་ལ་གཡའ་འགོ་བས་ཅན། ནང་རྩ་གུང་རིས་དང་། ལྷ་སྤྱ་རྩ་མས་གཏམས་པ་
ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་ས་རྒྱ་སྤྱ་མ་ཟེར་བས་བཏབ། ཁོང་ནི་གཟི་འགག་གི་ས་རྒྱ་ཆང་ཞེས་
པའི་བྲིམ་རྩ་སྤྱ་འབྲངས། རྩོད་མའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བསྟན་ཏེ་སྤོ་གྲོ་མན་ངག་མང་རྩ་
གསན། དཔེན་རི་ཀུན་རྩ་སྤྱབ་པ་མཛད་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་རྩ་གྲུ། དཔལ་མགོན་སྤྱིང་
བཏབ་སྟེ་དེར་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། དགོན་པ་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། རྩས་མཆོད་སྤགས་
དམིགས་གསལ་ཅན་མཛད་ན་རི་ངོས་སྤྱ་སྤྱ་མཆོམས་ཁོ་ལ་བཞུགས། ནམ་རྒྱུན་ཀོ་རི་ནེའི་རི་ཆེར་
བསང་གཏོང་རྩ་ཐེབས་སྤྱིད་པ་དང་། དེ་རྩས་རི་ཆེ་ནས་རི་དྲགས་གཉན་སྤྱ་གཙུ་ཅན་ཞིག་འོང་
སྟེ་སྤྱ་མ་བསུས་ནས་འགོ་བ་དང་། སྤྱ་མས་གུང་ཏ་ལེན་ཏེ་བྲག་མ་ཉིས་སྤོལ་གྱི་སྤོད་ཆས་ཤིག་
ཡོད་པ་དེ་གཉན་དེའི་རྒྱབ་རྩ་བཀའ་ནས་རི་ཆེར་ཐེབས་སྤྱིད་པར་བཤད་ལ། གཉན་དེ་ལྷན་ལྷ་
ཡིས་སྤྱ་མར་ཞབས་འཕྱི་བར་བཏང་བ་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།

སྤགས་ཤིག་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་རྩ་ཐེབས་པ་ལ་ལྷ་ཁང་གི་སྤོ་བྲམས་སྤ་
རྩག་སྤྱལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཛོང་། དེ་ནས་མངལ་རྩ་འགོ་མ་པོད། མཐར་གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྱན།
དེ་ནས་མི་དྲག་དང་སྤ་ཆེན་མང་པོ་སྤོལས་གུང་སྤྱལ་དེ་བསྐྱེད་ཐབས་མ་ལྷན། ས་རྒྱ་སྤ་མ་གདན་

བྲངས་པས། ཁོང་ཕེབས་ཏེ་སྤྱལ་གྱི་སྤྱིང་དུ་བཞུགས། བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་བརྟུལ་བས་སོ་མང་རྒྱལ་
པོས་སླ་མར་བཀྱར། འབྲུལ་ནོར་གཏོས་ཆེ་བ་བསྟུབས་ཏེ་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་དབུ་དགོན་དུ་བཀྱར་
བས་སླ་མ་དེ་ཡུལ་སྤེལ་སྟན་གཤམ་དང་འཕྲིན་ལས་རྩེ་ཆེར་གྱུར་ཅིང་། ཡུལ་གྱུ་མང་པོས་བཀྱར་
བའི་སླ་མར་གྱུར་ཏོ།

གཞན་ཡང་བར་སྐབས་ཤིག་ལ་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་གི་ཤར་ཕྱོགས་གྱི་གྲོང་པར་ཉོར་པོ་
ཆང་ཟེར་བའི་གྲོང་བྱིས་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། སུ་མོ་གཟུགས་མངོས་པ། ཤེས་རབ་གསལ་བ། གཤིས་
རྒྱད་ལགས་པ། དགེ་བ་ལ་མོས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆུ་འཕོ་ནོར་སུའི་སྤྱིང་དུ་དུས་མཆོད་ཆེན་པོ་
ཞིག་འཚོགས་པ་ལ་མངལ་དུ་སོང་། དེར་གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་དང་ཤིས་ཅ་ཆེ་དབང་(松岗土司阿斯杂才旺) དང་འཕྲད། དེ་ནས་ད་ཤིས་ཅ་ཆེ་དབང་སུ་མོ་དེས་ཡིད་འཕྲོག་པར་གྱུར་ཏེ་ཁོ་ཡིས་
དེ་རུབ་ཉོར་པོ་ཆང་དུ་སྤོད་དགོས་པར་ཁ་གཡར་ནས་སུ་མོ་དེ་ལ་འབྲེལ་བར་བཀྱིས། དེ་ནས་
ཉིན་ཤས་གྱི་རྩིས་སུ་གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ་ཕྱིར་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་ལོག། མགོན་ཁང་དུ་སླེབས་ཆེ་
པ་ཟེས་རྒྱལ་རྒྱུད་རིམ་པའི་སྐུ་རིང་ལ་བཙན་པའི་མགོན་ཁང་ནང་གི་མགོན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་
སྐུ་དེ་མི་སྣང་བར་གྱུར། ཁོང་གིས་ཅི་ཅམ་བཅལ་ཡང་མ་རྟེན། དེ་ནས་གཡོག་འཁོར་རྣམས་ལ་
བཀའ་པལ་སྟེ་མགོན་པོ་ཚོགས་བདག་གི་སྐུ་དེ་ལྟར་དུ་འཚོལ་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་རལ་གྱུམ་
དུ་གྱུར་ཡོད་ནའང་ཆོན་གང་ཡན་ཕྱིར་འབྱོར་འོང་དགོས་པའི་བཀའ་བྱང་། དེ་ནས་གཡོག་འཁོར་
རྣམས་གིས་ཕོ་བྲང་ཕྱི་ནང་དང་། ཁང་མིག་ཆེ་ཆུང་ཀུན་དུ་བཅལ་གྱང་མ་རྟེན། གཟི་འགག་རྒྱལ་
པོ་ཡིད་གཙང་ཞིང་ཁོ་བོ་ལངས་ཏེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་ཡོད་དུས་སུ་མི་ཞིག་གིས་མགོན་སྐུ་དེ་
དཔལ་མགོན་སྤྱིང་གི་མགོན་ཁང་དུ་སླེབས་འདུག་ཞུས། དེ་ནས་ཕོ་ཉ་བཏང་སྟེ་ཕྱིར་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་
བྲང་གི་མགོན་ཁང་དུ་གདན་དྲངས། རྒྱལ་པོའི་སེམས་ལ་ཁོ་རང་ཉོར་པོའི་བྱིས་དུ་ཞག་ཤས་
བསྟན་པ་ལ་མགོན་པོ་སྐྱབ་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་ངེས་སྟེ་ཡིད་དགའ་བར་གྱུར། ཕྱི་ཡི་ནང་
བར་ཡང་མགོན་སྐུ་དེ་མི་འདུག་ལ། སྐར་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་དུ་སླེབས་འདུག། དེ་ནས་ཡང་ཕྱིར་
གདན་དྲངས། དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་ལ་ཕོ་བྲང་དུ་མི་སྣང་བར་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་དུ་ཕྱོན་པ་དང་།

ཕྱིར་གདན་དྲངས་ཐངས་རེའི་རྒྱས་ཀྱང་སྤྲུལ་མའི་རྒྱས་ལས་ཕྱི་མའི་རྒྱས་སུ་སྐྱུ་དེ་རྗེ་མྱོ་རྩ་སོང་ནས་
སྤྲུལ་མའི་རྒྱས་སུ་མི་ཞིག་གིས་པར་དུ་འདེགས་ཏེ་འོང་ན་ཆོག་པ་ལ། བར་བའི་རྒྱས་སུ་མི་གཉིས་
ཀྱིས་འདེགས་དགོས་པ་དང་། གསུམ་པའི་རྒྱས་སུ་མི་བཞི་ཡིས་འདེགས་དགོས་པར་གྱུར། དེ་ནས་
ལན་བཞི་བར་མི་སྤྲུང་བར་གྱུར་ཏེ་ཕོ་བྲང་དུ་མི་སྤྲུང་བར་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་དུ་བྱོན་པར་མཐོང་
རྒྱས་ཀླུ་པོས་ཀྱང་ཆོས་སྦྱོང་ཕོ་བྲང་དུ་བཞུགས་འདོད་མེད་པ་དང་། དཔལ་མགོན་སྤྱིང་དུ་
བཞུགས་ན་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་ཁོ་ཡི་རྒྱས་སྤྱིང་ལ་པན་པར་དགོངས་ནས་མགོན་སྐྱུ་དེ་དེར་
བཞུགས་སུ་གསོལ། ཡོ་རེ་བཞིན་དུ་སྦྱོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཆོད། དཔལ་མགོན་སྤྱིང་དེ་གཟི་འགག་
ཀླུ་པོའི་དབུའི་མཆོད་དགོན་དང་། ཀླུ་པོའི་དགོན་པར་བཀྱར་ཞིང་དེའི་ཐོབ་ཐང་ལུ།

དཔལ་མགོན་སྤྱིང་གི་རྒྱས་མཆོད་རྣམས་ལ་གཟི་འགག་ཀླུ་པོ་སྐྱུ་དངོས་སུ་ཕེབས་ནས་
མཆོད་པ་དང་། ཕྱག་སྐྱོར་བྱེད་སྟོལ་ཆགས། དེ་ནས་བཟུང་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་གི་སྟན་གྲགས་རེ་
ཆེར་སོང་ཞིང་། ཕྱགས་ཀྱི་མཆོད་མཇལ་བ་དང་། མགོན་པོ་སྐྱུང་མར་མཆོད་མཁན་ཤིན་དུ་མང་
བར་གྱུར། མཆོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཆུ་གཏེར་བཞིན་དུ་འཕྱར་ཞིང་། དགེ་འདུན་པའི་འདུ་བ་ཡང་
སྤར་ལས་རེ་མང་དུ་གྱུར་ཏེ་ཀླུ་པོར་གི་ཡུལ་གྱ་རྩ་བསྟན་སྐྱུང་དཔལ་མགོན་སྤྱིང་ཞེས་སྟན་
གྲགས་ཀྱི་དབྱར་རྩ་ལྷོར། དགོན་འདིའི་ཆོས་སྦྱོང་ཤིན་དུ་གཉན་པར་གྲགས་ཤིང་། མགོན་རྩ་དང་།
མགོན་རོལ་ལས་སྐབས་འགར་མེ་སྟག་འཕྲོ་བ་མཐོང་དུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

དགོན་འདིའི་གམ་ནས་འགྲོ་ཆོ་རྟ་ལས་བབས། གོ་མཆོན་དང་། བྲབ་དང་། ལྷ་སྟགས་
ལུས་ལས་ཕུད་དེ་ཤིན་དུ་སྐྱོ་འཇམ་པོ་དང་དལ་བུས་འགྲོ་བའི་སྟོལ་ཆགས། དེ་ལྷར་མི་བྱེད་
མཁན་ལ་ཆོ་འཕྱུལ་དང་ལྷས་བྲད་པར་བ་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱས་ཀྱང་མཆིས་སོ།

དེ་ནས་རི་ལོ་སྤྲུལ་མ་ཟེར་བས་བསྐྱུངས། ཁོང་གི་གཟི་འགག་རི་ལོ་ཞེས་པའི་བྱིམ་དུ་སྐྱུ་
འབྱངས། ཆུང་དུའི་རྒྱས་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། མགོ་ལོག་དུ་སྐྱོན་གསུམ་པ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས།
སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། དམ་ཆོས་བདུད་བཞི་དབྱིངས་གཙོད་དང་། མདོ་ཕྱགས་
ཀྱི་གདམས་པ་དུ་མ་གསན། བྲད་པར་འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྣམས་རྩོགས་

པར་གསན། ཉིན་ཞིག་སྤྲོ་ནས་སྤྲོ་མས་འཕྲིད་དེ་རྒྱ་ཁྱོད་དུ་གཉན་ས་བཅད། རི་ལོ་སྤྲོ་མའི་
མཐུན་དུ་རྟ་དཀར་བཞོན་ཞིང་གོས་དཀར་གྱི་པ་ཞིག་ཐོན་ནས་སྤང་མིག་ཅི་རེར་སྤྲོ་མའི་གྱར་
ནང་དུ་འཇུག། སྤྲོ་མ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་གཡོ་བ་མེད་པར་བཞུགས། དེ་ནས་བཟུང་སྤྲོ་མས་ཆར་
སྤྲོང་ནམས་ཆོད་པ་ཡིན་པའི་བསྐྱེད་པ་བཞུགས་བཞིན་གནང་ངོ་།

དེ་ནས་བཟུང་སྤྲོ་བཟུང་དང་ལྷ་འདྲེ་བཟན་དུ་ཁོལ། མདོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་གྲུབ། ལྷས་ངན་
གཡང་སྤོང་དང་། རྟོན་ངན་ལམ་བྱིར་དུ་རྩས་པའི་ནལ་འབྱོར་བ་རྟོགས་ལྷན་དུ་གྱུར། རྩལ་རོང་དུ་
བྱོན་ཏེ་དགོན་པ་བསྐྱུངས། རྟོན་པར་གྲུབ་ཏུགས་ཡ་མ་བྱུང་བསྟན་པ་དང་། རག་རྟོན་བཅིངས་པ་
དང་། འབྱུང་འབྱུར་ལུང་བསྟན་པ་ལ་འཇུར་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་
ལོ་རྒྱུས་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །མཐར་སྐྱ་གཤེགས་དུས་ཀྱང་འཇུག་དང་འོད་ཀྱི་རྟོགས་སོགས་བྱུང་ངོ་།

དེ་ནས་དགོན་འདི་རྩལ་རོང་མཁན་པོ་མདོ་སྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུངས། གཞུང་ལུགས་སྤྲོ་བའི་
དབང་པོ་རྩལ་རོང་མཁན་པོ་མདོ་སྐྱེད་ནི། རྒྱུ་རྩའི་དུས་ནས་དམ་པའི་རིགས་སད་དེ་ཡིག་ངོ་
མཁུན་ཅམ་ནས་དར་ཐང་དགོན་དུ་གྲ་སར་བྱོན། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རྒྱ་གསུམ་སྤྲོ་བ་དང་།
ནང་ཆོས་རྣམ་ལྷ་སོགས་ལ་སྤྱོད་བ་མཐར་བྱིན་མཛད། བ་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ཏེ་གོང་ཆོག་ལ་སོང་
བས་པ་ཡུལ་གྱི་རབ་བྱུང་མང་པོས་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་ལ། ཁོང་ལ་དྲི་བ་འགའ་དྲིས་པ་ལའང་ལན་ཅི་
ཡང་མ་ཐེབས།

དེ་ནས་ཐོས་བསམ་དེ་ཤིན་ཏུ་གཙོ་ཆེ་བར་དགོངས་ནས་བྱིར་དར་ཐང་དུ་ཐེབས། གདོང་
ངེ་མཁན་ཆེན་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས། ཆོད་མ་དང་། པར་བྱིན། སྤྱོད་འཇུག།
དབུ་མ། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་སྐྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མར་གསན་སྤྱོད་མཛད། འོན་ཀྱང་ཡིད་
ཆོམ་པའི་སྤོ་སྤྱོད་ཅིག་མ་བྱུང་བས་རྫོང་གསར་དུ་གྲ་སར་བྱོན། དེར་བཤད་གྲར་ཞུགས་ཏེ་ཆོས་རྒྱུ་
གོ་རམས་པའི་ཡིག་ཆ་དང་། ཆོད་མ། འདུལ་བ། བྱམས་ཆོས་སྤྲེལ། རིགས་ཆོགས་དུག་དང་བཞི་
བརྒྱ་བ། མདོན་པ་གོང་འོག། སྤྱོད་འཇུག། བསྐྱེད་བཅུ་གཉིས་དང་འཇམ་དཔལ་སྤྱོད་
བྱ་སོགས་མདོ་སྐྱེད་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་མཆོན་མོ་སོལ་བ་ལ་མེ་སྤྲར་བའི་འོད་དང་།

རི་ཆེར་འཛེགས་ནས་ལྷོ་འོད་ཡན་ཆད་ལ་དཔེ་གཟིགས་མཛད་དེ་དཀའ་སྤྱད་དྲག་པོས་གསན་
སྦྱང་མཛད་པས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གནད་ལ་རང་བྱལ་ཆུད་པའི་མཁས་མཆོག་སྤྱོད་པའི་དབང་ལྷག་
ཏུ་ཡུར་ཏེ་འཆད་ཚུད་ལ་མངའ་བཞེས།

དེ་ནས་དར་ཐང་དགོན་ཏུ་སྤྱིར་ཐེབས་ཏེ་སྐབས་མགོན་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་དོ་རྩེ་
ལས་གནམ་ཆོས་སོགས་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བྱེད་ལུང་བྲིད་གྲངས་མེད་པ་གསན། མཆོག་སྤྱོད་རིན་
པོ་ཆེ་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་ཏེ་སྤྱོད་ཆེ་ཡིས་པོར་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་བསྐྱབ་པ་
མཐར་ཕྱིན་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་ཆེན་པོར་ཡུར། དར་ཐང་དགོན་ཏུ་དབྱར་རྩེ་ཆེན་མོའི་མཁན་པོ་
མཛད་དེ་སྤོམ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གནང་། མཆོམས་སྤྱོད་མོང་འོག་དང་སྤོམ་གསལ་དོན་གཉེར་
ཅན་ཀྱི་སྤྱོད་མ་མང་པོར་མདོ་སྤྱོད་པས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་པ་ཏུ་མ་གནང་སྟེ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་
མཛད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྤྱོད།

སྤྱོད་སྤྱོད་ཏུ་པ་ལུལ་རྒྱལ་རྩོད་ཏུ་ཐེབས་ཏེ། གོ་ལུལ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱིར་ཏུ་འཆད་ཉན་གནང་
བ་དང་། གཟི་འགག་རྒྱལ་པོས་རྒྱ་འཕོ་མོར་བུའི་སྤྱིར་གི་བདག་པོར་གདན་དྲངས་ཤིང་ལུན་རིང་
ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་བསྐྱལ། གཟི་འགགས་རི་ཁྲོད་དམ་དཔལ་མགོན་སྤྱིར་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་ཆོས་
ཐུན་ཆོགས་གསུངས་ཤིང་། གཙོ་པོ་སྤྱིར་པོའི་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་མཛད། ཏུས་འཇུར་བྱུང་བ་ལ་ཉེ་ཆེ་
སྤྱོད་བྱུག་ཅི་ཡང་མེད་པར་སྤྱོད་དཀྱིལ་གྱུང་གི་ངང་ནས་ངོ་མཆར་བའི་སྤྱོད་དང་བཅས་གཟུགས་
སྤྱིར་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

སྤོམ་པའི་སྤྱོད་དགོན་པ།

༥ སྤོམ་པའི་སྤྱོད་དགོན་སྤྱིན་གྲོལ་གསང་སྤྱོད་ཆོས་འཁོར་སྤྱིར་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆ་པའི་
རྩོད་གི་གཟི་འགག་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་འབར་ཁམས་ས་ཆ་སྟེ་ད་ལྟ་འབར་ཁམས་གྲོང་བྱིར་
ཏུ་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདིའི་མིང་ལ་སྤོམ་པའི་ཐུག་དགོན་དང་། རི་ཤིས་རྒྱ་དགོན་པ་ཡང་ཟེར།
དགོན་འདི་ཐོག་མར་བོན་སྟེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། པལ་ཆེར་བོན་སྟེ་དེ་བྱུང་ནས་ད་ལྟའི་བར་ཏུ་བགྲང་

བྱ་སྟོང་སྤྲུག་ལྟག་སོང་ཡོད་ཟེར། ཉན་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་བསྐྱུར་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་
བཟང་བྱ་སྤྲུག་བརྒྱ་ལྟག་ཅམ་ཟིན་ཡོད་པར་བཤད་ལ། བར་སྐབས་ནས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་
རྒྱུད་འཛིན་པའི་སྤྱི་ཆེན་འགའ་རེ་ཕེབས་ཏེ་དབང་ཆོས་གནང་ཞིང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤྲུག་
བཞེས་ལྟར་གྱི་སྐབ་མཆོད་འགའ་བཅུ་གས་དབང་གིས་དཔལ་ཡུལ་བར་གྱུར། གྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་
དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་སྤྲིང་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་དཔལ་ཡུལ་བའི་དགོན་པ་
འགའ་རེར་ཕེབས་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཉན་ཆོས་ལྷ་སོགས་གྱི་ཆོས་སྤྱན་བཅད་དེ་ལྷ་བུམ་ལེན་
པའི་སྤྱོད་ཡོད་དོ།

སྤྱི་མ་ཉམས་རྟོགས་བཟང་པོ་ཅན་མང་པོ་རིམ་པར་བྱོན་ནས་དགོན་འདི་བོད་དུས་
འགྱུར་བར་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐབས་འགར་སྤྱི་ལ་ཏ་རོ་ནས་བདག་པོ་བཞིས་ཏེ་དགོན་དབང་
བཟུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྟོན་དུ་ཆོས་འབྲུལ་སྤྱིན་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་མ་བཟང་
པོ་ཞིག་བྱོན་ཏེ་རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་ལོ་བར་དུ་དགོན་འདིའི་བདག་པོ་མཛད་ནས་ཆོས་དང་གཞན་
པའི་གྱི་འཕྲིན་ལས་མི་དམན་པ་སྤྱོད་ཤིང་ས་བྱིའི་ལོར་སྤྱི་གཤེགས། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་
དགོན་པ་གཏོར་ནས་ཡེ་མེད་དུ་སོང་། ཆོས་སྤྱོད་བསྐྱུར་འབྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་སྤྱི་ལོ་1983ལོ་ལྷེ་རབ་བྱུང་
བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་ཕག་ལོར་བསྐྱུར་གསོའི་དབུ་བཅུ་མས། སྤྱི་ལོ་1987ལོར་འབར་ཁམས་རྫོང་སྤྱི་
གཞུང་གིས་ཀྱང་དགོན་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཆོག་པའི་བཀའ་ཡིག་བྱིན། ད་ལྟ་ལྟ་ཁང་དང་། ཉན་
རྟོག་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་རྟོན་དང་། དུང་འཁོར་སོགས་ལེགས་པར་བཞེངས་གྲུབ་ཅིང་། གྲ་བ་བཞི་
བཅུ་ལྟག་ཅམ་བཞུགས་ལ། མཁན་པོ་དང་། དགེ་བཤེས་དང་། སྤྱི་མ་ཉམས་རྟོགས་བཟང་པོ་ཅན་
འགའ་རེ་བཞུགས་ཤིང་། བཅའ་འབྱུང་དགོལ་གསུམ་དང་། གར་ཐིག་དབྱངས་རོལ་སོགས་རྒྱལ་
དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤྲུག་བཞེས་ལྟར་གནམ་ཆོས་དང་། རྩ་སྤྲིང་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབ་
མཆོད་འཕྲིན་ཆོག་གི་སྤྱོད་མང་པོ་ཉམས་བཞེས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་དོ། །དགོན་འདིའི་མཆོད་པའི་
སྤྱིན་བདག་ནི་སྤྱི་ཡག་ཡུལ་སྤེའི་དུང་ཚང་རྣམས་ཡིན་ནོ།

ཀུན་པ་མེ་ཏྲག་དགོན་པ།

‡ ཀུན་པ་མེ་ཏྲག་དགོན་ནམ་གོ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་དགོན་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆ་པའི་རྩ་བའི་གོ་ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོའི་ཆ་ཤས་རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོའི་སྤེལ་ཁོངས་སུ་ཡོད་ལ། དགོན་རྫིང་གི་མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་གཡང་འཁོར་དགོན་ཟེར། གཞན་གོ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་དགོན་དང་། ཀུན་པ་མེ་ཏྲག་དགོན་ཡང་ཟེར་ཞིང་། དགོན་པ་འདི་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན་མོད་སྤྱི་བཏབ་དང་། ཏུས་ནམ་བུ་མི་གསལ་ལ། བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན་པའི་ངག་སྒྲོས་ཀྱང་མེད་དོ།

དགོན་འདིའི་འབྲེལ་ཡོད་གྱི་མི་ཡིས་སྤྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ས་བོན་ལས། ཀུན་པ་མེ་ཏྲག་དགོན་ནི་སྤོན་སྤྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་གི་ཡར་སྤོན་དུ་སེར་པོ་སྟག་པོ་དུ་ཐུག་བཏབ་ཅིང་། ཞེས་འབྲུང་མོད། ལོ་ཉིས་སྟོང་གི་སྤོན་དུ་སེར་པོ་ནང་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་མེད་ཕྱིར་དེ་ནི་ཏུར་ཤོབ་དུ་མཐོང་ལ། དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན་པར་ངས་མོད་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ། རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་ལོར་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཡེ་མེད་དུ་ཉམས། ད་ལྟོང་སོར་ལེགས་པོར་ཆུད་མེད་དོ།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་སེར་པོ་སྟག་པོ་ཞེས་པའི་ས་དེར་བཏབ་ཅིང་། མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་གཡང་འཁོར་དགོན་ཟེར་བ་ཡིན་པར་བཤད། འདི་དུས་མཆོན་ལ་པར་མགོན་དང་། རྩོ་རྩེ་འཕྲིན་ལས་དང་། སྤིང་མོ་ཨ་རུ་ཟེར་བའི་མིང་སྤིང་གསུམ་ཡོད་པ་དེས་དགོན་པའི་སྤྱིན་བདག་དང་བདག་པོ་བཀྲིས། སྤོན་ཆུང་བ་རྩོ་རྩེ་འཕྲིན་ལས་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་དགོན་པར་ཞུགས། སྤོན་ཆེ་བ་དང་། སྤིང་མོ་གཉིས་ཀྱང་རྟེན་དགེ་བསྟེན་བྱིས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་བསྐྱབས་པས་མིང་སྤིང་གསུམ་ཀ་གྲུབ་པ་ཐོབ། ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་ལ་མངའ་དབང་འབྱོར། རྩུ་འཕྲུལ་སྤྲོ་ཆོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པས། པར་མགོན་དང་། སྤིང་མོ་ཨ་རུ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གོན་པ་ཉི་ཟེར་གྱི་སྟོང་དུ་འགལ་ཐུབ་པར་གྲགས། རྫོང་འགག་གི་ཡུལ་དུ་ཞིང་ལ་འབུ་ཆ་ག་བའི་གནོད་འཆོལ་ནས་འབྱུ་རིགས་སྟེར་མ་བཏབ་པ་ལ། མིང་སྤིང་གསུམ་པོས་རྩུ་འཕྲུལ་གྱིས་རྩོ་པ་བོད་ཞིག་གི་སྟོང་དུ་འབས་རྩེས་བཞག་སྟེ་ས་ཞིང་བསྐྱངས་པས། གནོད་འཆོལ་བར་བྱས། འབས་རྩེས་དེ་ད་ལྟོ་མིག་གི་མཐོང་།

ཡུལ་རུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

མིང་སྲིང་དེ་དག་གྲོང་ས་རྗེས་དགོན་པ་དེར་སྟག་གཟིག་སོགས་གཅན་གཟན་སྟེ་ཆོགས་
བྱུང་ནས་དགེ་འདུན་པ་ནམས་ལ་གནོད་འཚེ་བགྱིས་པས་སྟག་གཡང་པོ་ཞེས་པ་རུ་དགོན་པ་དེ་
སྟོན། དེར་སྟོན་པ་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བྱོན། དགེ་འདུན་པ་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་བྱུང་
ཞིང་། གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་པས་དགོན་པ་རུང་རྒྱས་པར་གྱུར། དེའི་སྐབས་སུ་མོང་ལྷན་
ནས་འོང་བའི་སྦྱིད་པོ་ཟེར་བའི་ཡུལ་དཔོན་ཞིག་གིས་ས་ཆ་དགོན་པ་དང་བཅས་པ་ལ་དབང་
བསྐྱར། སྐབས་དེར་ས་དབྱུང་པ་ཞིག་གིས་སྦྱིད་པོ་ལ་བཀྲ་ཤིས་གཡང་འཁོར་དགོན་པས་ལོ་རེར་
གཏོར་ཟོར་འཕེན་ཞིང་དུག་པོའི་ལས་བྱེད་པ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོ་སྟོན་ལ་གནོད་ཀྱིན་འདུག་ཅེས་
ཞུས་པས། ཡུལ་དཔོན་དེས་བཀའ་པུགས་དགོན་པ་གནས་སྤར་རུ་བརྒྱག་པས་ཐང་ལྷ་ཡུལ་
ཞེས་པར་གནས་སྤར། འོན་ཀྱང་ས་དེར་འབྱོར་བ་ཞན་པས། དཔོན་པོ་དང་དགེ་འདུན་པའི་བར་
དང་། བྱིས་པ་དང་དགེ་འདུན་པའི་བར་རུ་ཚྭ་སྤང་སྟེ་ཆོགས་བྱུང་བ་དང་། ཐང་ལྷ་ཡུལ་ས་
སྟོབ་ཅིག་རུ་འདུག་པས་ལོ་གང་པོར་ཉི་མ་འཆར་དཀའ་བས་ཡང་བསྐྱར་གནས་སྤར། དགེ་
འདུན་པ་དག་ཀྱང་ཁག་གཉིས་སུ་བྱེས། ལྷག་ལྷས་དག་གིས་དགོན་ས་སྟོན་སོ།

དེས་ན་ཐོག་མའི་སྤྱི་རབས་ནི་སྤྱི་མ་རྫོ་རྗེ་འཕྲིན་ལས་དང་། དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་པ་ལྷ་
མགོན་དང་། དེ་ནས་མཁའ་འགྲོ་མ་ཨ་རུ་གསུམ་ནི་སྟོན་ཟིན་དགོན་པ་འདིའི་བདག་པོ་ཐོག་མ་
དང་། དབང་ལེན་སྤྱི་མ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཕུན་གྱུབ། ཨ་རུ་འགྲོ་ཀྱན། དགེ་འདུན་བསམ་གཏན།
རྫོ་རྗེ་ཐུབ་པན། བསྟན་དགེ་སྟོན་ལེགས་ཚང་། ཨ་སྟོ་སྤྱི་མ། བར་ལྷ་དབང་པོ། བག་དབང་སྤྱི་མ།
སྤྱི་མ་བྱམས་པ། རྫོ་རྗེ་སྤྱི་མ་བསྟན་འཛིན། བདེ་ལེགས་དབང་པོ་རང་གྲོལ། བདེ་ལེགས་དབང་
པོ་རྒྱལ་མཚན། བདེ་ལེགས་དབང་པོ་ཆོས་སྐྱུ། བདེ་ལེགས་དབང་པོ་སྤྱི་རྒྱལ། སྦྱིད་པོ་སྤྱི་མེང་
དང་པོ། སྦྱིད་པོ་སྤྱི་མེང་གཉིས་པ། སྤྱི་ལོ་སྦྱིད་ཨ་ཁྱ། སྤྱི་མ་སྦྱིད་འཛིན། ཀམ་སྤྱི་མ་དཀར་སྤྱིང་།
རྟོགས་ཤེས་སྤྱི་མ་འོད་ཟེར་སྤྱིང་རྟགས། ཐོ་ཅོ་སྤྱི་མ་ཕུན་ཆོགས། ཐོ་ཅོ་སྤྱི་མ་ཨོ་རྒྱན་བདེ་ལེགས།
རྫོ་དབང་མཁན་པོ། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་མ་རྒྱལ་བཟང་རྫོ་རྗེའི་བར་རུ་སྤྱི་མ་མང་པོ་ཞིག་བྱོན་མོད་

མཛད་པ་རི་བཞིན་མ་ངེས་སོ།

མེ་རྟག་ལྷ་དགོན་པ།

༥ མེ་རྟག་ལྷ་དགོན་པའམ་མེ་རྟག་དཔལ་དགོན་ཆོས་སྐྱོང་རྩེ་འཆང་ཆེན་གླིང་ནི། རྒྱལ་
རྩེ་དམ་པ་རྒྱལ་པོའི་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་སྡེ་བར་གཏོགས་པ་ཉིན་སྟོགས་མེ་རྟག་ལྷ་ཁེས་པར་ཡོད་ལ།
སྤྲེལ་བྱ་བྲལ་བ་ཁེས་པས་ཐུག་བྱུང་། སྤྲེལ་བྱ་བྲལ་བ་ནི། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་མདོ་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་བཞེས་མཛད་པས་རྟགས་པའི་དབང་ཐུག་ཏུ་ལྷུང་། མེ་རྟག་
ལྷ་ཁེས་པའི་དབེན་རི་འདིར་སྐབ་གནས་མཛད་ཅིང་། དགོན་སྡེ་འདི་ཉིད་ཐོག་མར་ཐུག་བྱུང་།
དགོན་པའི་གཡས་སྟོགས་ཀྱི་ས་འོག་ནས་རྩེ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱོང་བྱང་ཞིག་བྱོན་པས་དགོན་པའི་
མཆན་ལའང་ཆོས་སྐྱོང་རྩེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་གླིང་ཁེས་བྱུང་གས་པར་ཡང་བཤད། རྩེ་འདིས་འདུས་པ་
ལ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཅིང་། དུལ་གྱུ་རུ་མའི་འགྲོ་བ་ཆོས་ལ་བཀོད་པར་མཛད་དོ། །
རྩེས་སྐྱོང་ཆོ་རྩ་རྟུང་དཔོན་ཨ་ལ་ཅ་ཁེས་པས་དགོན་འདིའི་འདུ་ཁང་གསར་རུ་བཞེངས་པར་
གྲགས་སོ།

ཆོ་རྩ་སྤྲེལ་མ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱིས་དགོན་པའི་གདན་ས་བ་མཛད་པའི་རུས་སྐྱོང་། སྤྲིན་པོ་ཆོ་རྩ་
ཆང་གིས་དམ་པ་ལེགས་གཏེར་རྩོད་གི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲེལ་མ་སྐྱོང་བྱང་བ་བཅུན་མོར་བསྟུས། རྒྱལ་
པོས་སྤྲེལ་མོའི་ཁོར་སྐྱལ་རུ་ཆོས་བཅུད་ཡོ་བྱང་ལ་ཞལ་འབག་དང་། འཆམ་གོས་དང་། རྒྱན་ཆ་
བཅས་ཆ་ཆང་ཞིག་བཟངས་ཤིང་། ཆོས་བཅུ་གསར་འཕྱག་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་བསྟུལ། དེ་
ནས་ཤེ་ལེ་མི་རྟེན་ཆང་གི་སྤྲེལ་མ་ཞིག་དང་། ཏ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་མ་བསོད་ནམས་གཉིས་ཀྱིས་མེ་རྟག་ལྷ་དགོན་
པར་ཆོས་བཅུད་གར་འཆམ་བཅས་གསར་རུ་བཅུགས། མགོན་ཁང་དང་། ཐོག་ཁང་སོགས་རྟེན་
གསུམ་འགའ་ཡང་གསར་བཞེངས་མཛད། བར་སྐབས་ནས་བྲག་བར་སྐན་རྟོ་ཞོང་ཐར་ཆང་གི་
སྤྲེལ་པས་འགའ་ཡིས་དགོན་པ་འདི་བསྐྱུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་མཆིས་སོ།

ཆོ་རྩ་དཔོན་པོ་བྱམས་པ་དང་། རྟག་ཤུ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་སོགས་དམ་པ་མང་རུ་བྱོན་

ཡང་གདན་རབས་དངོས་ཡིན་མིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་ལ། རྗེས་སུ་རྒྱལ་དམུ་ལྷ་མ་པ་གཤུ་དང་།
ཏ་ཡ་ལྷ་མ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བསྐྱུངས་མོད་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་ལོ།

དེ་ནས་ཨ་གྲུལ་ལྷ་མ་ཤེས་རབ་ནི། གཙང་མདའ་ཅུ་གྲ་སར་ཐེབས། དཔལ་ཕྱལ་ལུགས་ཀྱི་
སྤྱིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན་ཅིང་། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་རྟོགས་པའི་ཚལ་རྒྱས། རྗེ་རྗེ་གྲོ་
ལོད་ཀྱིས་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། དག་པའི་སྤྲང་ངོར་བྱངས་མདོག་དཔལ་རིར་ཐེབས་པ་སོགས་
དག་སྤྲང་དང་གྲུབ་པའི་རྟོགས་མཆོན་མང་དུ་མངའ། མེ་ཏོག་ལུ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་
བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་སོ།

ཁི་སྤྲངས་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་དགོན་འདིའི་གདན་ས་བསྐྱུངས་ཀྱང་ལོ་
རྒྱུས་མི་གསལ་ལོ། །རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོ་ཡས་མས་ནས་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་འདུ་ཁང་སོགས་
རྟོན་གསུམ་ནམས་བཤེག་ཅིང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཕྱེ་གཏོར་བས་དགོན་པ་འདི་རེ་ཞིག་སྤྲང་དབྱིངས་
སུ་ཡལ་བར་གྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་ཏ་སྤུ་ལྷ་མ་ཕུན་ཆོགས་ཉི་མས་དབུ་བྲིད་དེ་
འདུ་ཁང་རྟོན་དང་བརྟོན་པ་བཅས་དང་། མགོན་ཁང་དང་། མཆོད་རྟོན་དང་། གཟུངས་སྐྱགས་
གྱི་དུང་འཁོར་མང་པོ་སོགས་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མེ་རོ་བསྐྱུར་དུ་གསོས་ཤིང་། རྗེ་
འདི་དང་། ཀེབ་ཤེ་ལྷ་མ་ཀུན་བཟང་གཞན་པ་དང་། ཀེ་ལོར་འཆི་མེད་རྗེ་རྗེ་དང་། ལྷ་ཀག་ལྷ་
མ་འཇིགས་མེད་དང་། ཆ་ལ་ལྷ་མ་དབང་ཆེན་སོགས་ཀྱིས་རིམ་པར་བསྐྱུངས་པ་དང་སྦྱོང་བཞིན་
ཡོད་དོ།

དགོན་འདིའི་སྐབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་ཀྱི་སྐོར་ལ། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་སྦྱོང་ལྷ་
གཅིག་དང་། གསང་འདུས་སྐབ་འཕྲིན་དང་། ཆོས་དབང་དག་སྤྲང་ཆོས་བཅུའི་གར་འཆམ་བཅས་
དང་། སྦྱང་གནས་ཆོ་ག་དང་། རཏ་སྤིང་གསང་འདུས་ཆོགས་བསྐྱང་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོའི་སྐབ་
མཆོད་དང་། མགོན་པོའི་སྐབ་འཕྲིན་སོགས་དཔལ་ཕྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་དང་མཐུན་པའི་
སྐབ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་རིམ་པའང་དུ་མ་འཆོག་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདི་ཉིད་གཙང་མདའ་བདེ་
ཆེན་ནམ་གྲོལ་སྤིང་གི་དགོན་ལག་ལགས་ལ། དགོན་འདིའི་ལྷ་སྤེར་གཏོགས་པ་ནི་དམ་པ་ཕྱལ་

ཤོག་གི་ཕྱི་བཟོ་དང་། མྱི་གར་དང་། རྒྱ་ཡུ་ཕྱི་བ་རོང་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་དུང་བྱིས་རྣམས་སོ།།

རྫོ་ལམ་དགོན་པ།

༥ དམ་པ་རྣམ་རྒྱལ་དགོན་ནམ་རྫོ་ལམ་དགོན་པ་ནི། གནའ་སྤྱི་མོའི་དུས་སུ་རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ལ། རྗེས་སུ་ཆོ་བ་ཁག་བཞིའི་ཡ་བྱལ་བསྟན་པའམ་དམ་པ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་དམ་པ་ཡིད་ནམ་ཞེས་པའི་ས་དེར་ཡོད་དོ། །དགོན་འདི་ལ་དམ་པ་རྣམ་རྒྱལ་དགོན་དང་། རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་དང་། རྫོ་ལམ་དགོན་པ་ཞེས་མིང་དུ་མར་འབོད། དེ་ཡང་དགོན་འདི་ཐོག་མར་སྤུལ་སྤྱུ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པས་བྱས་བཟུང་། དགོན་པས་རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྤྱི་ཞིག་རང་བྱུང་དུ་རྟེན་པས་མིང་ཡང་རྣམ་རྒྱལ་དགོན་དང་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་ཞེས་ཐོགས། མྱིས་སུ་རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྤྱི་དེ་ཉིད་རང་བྱོན་ཡིན་པ་རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོས་ཐོས་ནས་བདག་ལ་དགོས་ཞེས་པོ་ཉ་བ་ཉི་ཤུ་ཅམ་མངགས་ཏེ་རྫོང་འགག་དུ་བྱིར། རྫོང་འགག་རྣམ་རྒྱལ་རྟེང་ཞེས་པར་རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྤྱི་རྒྱ་ཞིག་བཞེངས་ནས་རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྤྱི་རང་བྱོན་དེ་རྟེན་གཙོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ལ། རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྤྱི་དེ་ནམ་རྒྱན་དམ་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་རང་འཁོར་བཀྱིས་འདུག་པས། རྫོང་འགག་རྒྱལ་པོས་སེམས་མ་བདེ་བར་རྣམ་རྒྱལ་མའི་སྤྱི་དེའི་ཚབ་དུ་སངས་རྒྱས་དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་སྤྱི་ཞིག་གནང་། དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་སྤྱི་དེ་ལ་རྫོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་འབོད་ཅིང་ད་ལྟའང་ཡོད་ལ་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཚན་ཁ་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།།

དགོན་པ་འདི་དམ་པའི་རྒྱལ་ཁོངས་སུ་བྱིའི་དཔལ་བཞི་ཆ་ཁོ་དགོན་པ་དང་། ས་ལ་དགོན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དགོན་པ་དང་། ག་ག་དགོན་པ་བཞི་དང་། རང་གི་དཔལ་བཞི་མེ་རྟོག་ལུ་དགོན་པ་དང་། རྣམ་རྒྱལ་དགོན་པ་དང་། ལྷམ་མོ་དགོན་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་རྟེང་དགོན་པ་བཞི་བཅས་དགོན་པ་དཔལ་གྱི་མིང་ཅན་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱ་ཡལ་དང་། གཙོ་བོ་དང་། མ་དགོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

དགོན་འདིར་གནའ་སྤྱི་མོའི་དུས་སུ་བྲག་བར་གཡུ་འབྲུག་མན་ཆད་ནས་ཏ་ཉེ་ཏག་ཡན་

ཆད་སྟོ་ལས་དགོན་པའི་ལྷ་སྟེ་ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་ལྷ་སྟེ་ཡང་གྲངས་མང་ཞིང་གྲུབ་ཐོབ་སླ་མ་
རིང་པོ་ཟེར་བས་དགོན་བདག་མཛད་ཚུང་ཞེས་ངག་སྒྲོས་སུ་མཆིས་ལ། ཡང་བཤད་སྟོལ་ལ། ཤིན་
ཏུ་སྒྲ་མོའི་དུས་སུ་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཟེར་སྒྲོས་མཆིས་ཤིང་། ད་ལྟ་འང་ལྷ་སྟེའི་དུང་བྱིས་
འགའ་རེར་བོན་པོའི་ཡིག་ཆ་ཡང་མང་ཅམ་བདོག་པས་སྤར་བོན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་བདེན་ནམ་
སྟུམ་མོ།

གདན་རབས་དང་པོ་སྤུལ་སྤྱོད་གྲུབ་ཀྱི་མཆོ་ནི། བེན་ཅའམ་ཀོན་ཅ་ལ་འབྱུངས།
གཙང་མདའ་དགོན་དུ་གྲྲ་སར་ཕེབས། དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱན་རྒྱལ་ས་ཉམས་བཞེས་
ལེགས་པར་མཛད། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེགས་པར་རྒྱགས་ཤིང་། འཕྲིན་ལས་
ཅུང་ཆུ་ཆེ་བ་མངའ་བ་ཞིག་ལགས་པ་དང་། ཁོང་གཏིར་སྟོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཉིན་ཞིག་ཕྱག་དྲིལ་
བཅག་པ་ལ་སྤྱི་ཉིན་རིག་འཛིན་ཟེར་བ་ཕྱག་སྤྱིར་འབྲིད་དེ་བྲག་རི་ཞིག་གི་རྩེ་རྒྱན་ནས་དྲིལ་བུ་
ཞིག་གཏིར་ནས་བཞེས་པ་སོགས་གཏིར་ཆོས་ཡོད་མེད་ཆ་མ་འཆོལ་ཡང་གཏིར་ལོན་མཁན་ཞིག་
ནི་ཡིན་པར་ངས་སོ། །ཁོང་གི་སྤྱི་རིང་ནས་བཟུང་བསྟན་དགོན་འདི་ཅུང་དར་རྒྱས་བྱུང་བའི་ལོ་
རྒྱས་ཀྱང་ཡོད་དོ།

དུས་དེ་ཅམ་ནས་སྤྱི་འབྱུར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
ལོ་ལྟར་ཀར་སྤྱིར་ཐོས་གྲོལ་གྱི་སྤྱབ་མཆོད་ཞག་བདུན་དང་། ས་ག་ལྷ་བའི་སྤྱིར་གནས་དང་། ཆོ་
འབྲུལ་ལྷ་བའི་ཞག་ལྷའི་ཞིང་བྲིད་སོགས་ཆད་མེད་དུ་ཡོད་ལ། འཕྲིན་སྤྱབ་ཕྱག་བཞེས་མཐའ་
དག་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་རྣམ་དག་རི་བཞིན་ལས་གཞན་དུ་མེད་དོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ཐོག་འཛིན་སླ་མ་ཡེ་ཤེས་ནི། དམ་པ་ཡིད་ནམ་དུ་རབ་ཡིད་
ལྷགས་ལག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1851ལོར་སྤྱི་འབྱུངས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་
ཟབ་ཆོས་རྒྱ་ཆེ་བ་གསན། ཉིན་མཆོན་སྟོན་མེད་དུ་སྤྱབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་ནང་རྟོགས་
གྱི་ཡོན་ཏན་མཛོན་དུ་བྱུང་། གནམ་ལྷགས་ཀྱི་ཐོག་འཕངས་པ་ཕྱག་ལག་གིས་དངོས་སུ་བཟུང་
བས་ཐོག་འཛིན་སླ་མ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གྲགས། དགོན་འདི་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་མཐར་དགུང་གྲངས་

བརྒྱད་ཅུ་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་རྟ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1930 ལོར་སྐྱ་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་མཁན་པོ་སློབ་བཟང་ཆོས་དར་ནི། དམ་པ་ཡིད་ནམ་རྒྱ་རབ་ཆོས་
 ཤིང་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1915ལོར་སྐུ་འབྱུངས། རྒྱུ་རྩ་ནས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་རྒྱ་བྱང་ཞིང་།
 ཡ་མཆོག་མཚན་ཉིད་དགོན་སོགས་ཆོས་ཟེ་རྒྱ་མར་གྲ་སར་བྱགས་ཏེ་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་
 དང་བཅས་པའི་གཞུང་ཆེན་རྒྱ་མར་གསན་སྦྱོང་རྒྱ་རྒྱུག་པ་གནང་། གཞུང་ལྷགས་ཀྱན་ལ་
 ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་མཁྱེན་དཔྱད་རབ་རྒྱ་རྒྱས་ཏེ་མཁན་པོའི་མཚན་ཐོབ་བཞིས། དགོན་
 འདིར་མདོ་སྤགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་མང་རྒྱ་གནང་ངོ་།།

གདན་རབས་བཞི་བ་སྐུལ་སྐྱོད་དོན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཚུན་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1942
ལོར་སྐལ་ཚེ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱུངས། རྒྱུ་རྒྱ་ནས་རབ་རྒྱུང་སྟེ་མདོ་སྐགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་
གྲངས་མེད་པ་གསན། མོས་བསམ་སྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་སྐགས་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ཤིང་དགོན་འདིར་
བཤད་སྐྱབ་ལས་གསུམ་གྱིས་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་ཤིང་། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1975ལོར་
སྐུ་མུ་རན་ལས་འདས་སོ།།

གདན་རབས་ལྔ་པ་རྒྱལ་སྤྱི་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཉག་རིང་དུ་རབ་རྒྱལ་ས་འབྲུག་ཡོ་
 ཉེ། སྤྱི་ལོ་1928ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་གཙང་མདའ་དཔོན་པའི་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། བརྟན་
 རྒྱུ་རྒྱལ་གྱི་བཞེས་གཉེན་མང་པོ་བརྟན་ཏེ་སྤྱི་འབྲུར་བཀའ་གཏོར་གྱིས་གཙོ་བོ་དབང་ལྷན་
 ཟབ་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསན། མོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་བཞད་ཅིང་གཙང་
 མདའ་དཔོན་པའི་བརྟན་བདག་མཛད་དེ་དཔོན་དེ་ཡུན་རིང་དུ་བརྒྱུངས། སྤྱི་ལོ་དཔོན་པའི་
 བདག་པོ་གནད་ཏེ་ཐུགས་བརྩེ་བས་དཔོན་འདི་བརྒྱུངས་མཐར་རབ་རྒྱུ་ཚུ་རྒྱལ་ཡོ་ཉེ། སྤྱི་ལོ་
 1992ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་རྒྱག་པ་སླ་མ་ཡི་ཤེས་བཟང་པོ་ནི། དམ་པ་ཡིད་ནམ་རྒྱ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་
ལྷག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་སྤྱ་འབྲངས། བཤེས་གཉེན་རྒྱ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་མདོ་སྤགས་ཀྱི་
ཆོས་རྒྱལ་མང་རྒྱ་གསུམ། དཔོན་འདིའི་བདག་པོ་མཛད་ཅིང་དཔོན་འདིར་སྤྱ་ཆོར་ཡུན་རིང་

བཞུགས་སོ།།

གདན་རབས་བརྟན་པ་ཀམ་ཚེ་དབང་ནི། རབ་རྒྱལ་ཆུ་སྐྱང་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1973ལོར་སྤྱི་འབྲུངས།
བརྟན་སྒོར་ཞུགས་ཤིང་གདམས་ངག་རྩ་མ་གསན་ཏེ་དགོན་པ་རྫོང་བའི་ཁྱུང་ཡུན་རིང་བཞེས་སོ།།

གདན་རབས་བརྟན་པ་ཡེ་ཤེས་མཁས་གྲུབ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1974 ལོར་སྤྱི་
འབྲུངས། མཁས་གྲུབ་རྩ་མ་བཞེན་ཅིང་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཆོས་ཚུལ་མང་རྩ་གསན་ཏེ་དགོན་འདི་
ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ།།

གདན་རབས་དགུ་པ་སྤྲ་མ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་སྤེལ་ལོ་སྤྱི་ལོ་1968ལོར་སྤྱི་
འབྲུངས། བཤེས་གཉེན་རྩ་མ་ལས་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་མང་རྩ་གསན་ཅིང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་
ལམ་ལ་འབད་པ་ལྟོད་མེད་ཀྱིས་དགོན་པ་རྫོང་བའི་ཁྱུང་ཡུགས་པར་བཞེས་སོ།།

གདན་རབས་བརྟན་པ་སྤྲ་མ་ཀམ་བཟང་པོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་བྱ་ལོ་སྤྱི་ལོ་1969ལོར་སྤྱི་
འབྲུངས། ཆོས་ལྟེ་རྩ་མར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་རྩུང་རྩ་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཆོས་ཚུལ་མང་
རྩ་གསན། ལྷག་བསམ་དག་པས་དགོན་འདི་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ།།

གདན་རབས་བརྟན་གཅིག་པ་སྤྲ་མ་དབང་ལུན་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཡོས་ལོ་སྤྱི་ལོ་1975
ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། མདོ་སྤྲུལ་ཟབ་རྒྱས་གྱི་གདམས་པ་མང་རྩ་བཞེས་ཤིང་དགོན་པའི་ཁྱུང་ལོ་
མང་བཞེས་སོ།།

དེ་བཞིན་རྩ་མ་མའི་རྩལ་སྤྲ་གཙང་མདའ་སྤྲ་མ་མཆོག་ལུན་དང་། སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་མ་ཆོ་
དང་། རྩི་མེད་འོད་ཟེར་སོགས་དགོན་འདིར་ཐིག་རྩལ་ཆོན། བཅའ་རྩུང་འབྲུད་གསུམ་སོགས་
རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་པའི་རང་ལྷགས་ཇི་བཞིན་གྱི་བཀའ་དྲིན་རྫོང་བའི་རྒྱུས་བྱ་དམ་པ་མང་
རྩ་བྱོན་ལ། དགོན་པ་འདི་གཙོ་བོ་གཙང་མདའ་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་རྩ་གཏོགས་སོ།།

ཀ་ལང་ཆོས་འཁོར་གླིང་།

༥ དམ་པའི་ཀ་ལང་ཆོས་འཁོར་གླིང་ནི། རྒྱལ་རོང་དམ་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁོངས་གཏོགས། དམ་

པའི་ཀ་ལང་སྤེ་བར་ཡོད་ཅིང་། དགོན་འདི་ལ་དམ་པའི་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་དང་། ཀ་ལང་ཆོས་
འཁོར་སྤྱིང་དང་། ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་དང་། རྒྱ་འཁོར་སྤྱིང་ཞེས་སྣ་ཆོགས་སུ་བྲིས་པ་མཐོང་ལ།
དགོན་འདི་ཐོག་མར་དམ་པའི་ནང་སེའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཞིག་དབུས་སྟོགས་སུ་གྲུ་སར་ཕེབས་པ་
ལ་ལམ་བར་དུ་ཀུང་མ་པ་བདེ་གཤེགས་དང་མཇལ། དེ་ཉིད་སྤྱི་མར་བསྟེན་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་
ཟབ་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་གསན། སྤྱིར་དམ་པར་ཕེབས་ནས་གནས་འདིར་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཤིང་།
རི་ཁྲོད་བབྱང་བས་གསང་སྟགས་རྟེན་མ་པའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཡུལ་འདིར་འཆར་བའི་སྒོ་
ཐུས། ཆོས་རྒྱུད་ནི་ཀུང་ཐོག་པའི་རང་ལུགས་འཛིན་པ་ཡིན་ཡང་། འདྲུ་ཁང་དང་གཙུག་ལག་ཁང་
བཞེངས་པ་དང་། དགེ་འདུན་ཀྱི་སྤེ་རྒྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཅི་ཡང་མི་གསལ། དམ་པ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་དབང་
རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྐུ་དུས་སུ་ཀ་ལང་གོང་སྤེའི་བྱང་སྟོགས་སུ་སྤྱི་སྤྱིང་ཞེས་པའི་དགོན་པ་ཅུང་ཆེ་བ་
ཞིག་བཏབ་ཅིང་། ལྷ་ཁང་བཅེགས་གཉིས་པ། ནང་རྟེན་དུ་གསེར་དབུལ་དང་། ཟངས་དང་། ར་
གན་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བཟོས་པའི་གྲུ་རིན་པོ་ཆེ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་དང་། གྲུ་རུ་མཆོན་བརྒྱུད་ཀྱི་
སྐུ་བཅས་བཞེངས། ནང་དུ་ཆོས་འཆད་པ་དང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དགེ་འདུན་པའི་སྤེ་བྱང་། ཆོགས་
ཟངས་ཆེན་པོ་ཁ་ཡི་ཁོར་ཡུག་དུ་སྦྱོན་བདག་གི་མིང་དང་ཤིས་སྟོན་བཅས་འཁོད་པ་གཉིས་བཟོས་
ཏི་གཅིག་དགོན་པ་དང་། གཅིག་དམ་པ་རྒྱལ་པོའི་ནང་སོ་རུ་བཞག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་དོ།

དམ་པ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་དབང་བསྟན་འཛིན་ཀྱི་སྐུ་དུས་སུ་ཡང་ཀ་ལང་གོང་སྤེའི་ཤར་སྟོགས་
སུ་ཆོས་འཁོར་ནོར་བུའི་སྤྱིང་ཞེས་པ་ལྷ་ཁང་བཅེགས་གཉིས་པ་ལ་སྟེང་ཁང་ལྷ་ཁང་དང་། འོག་
ཁང་རྒྱ་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་དུང་འཁོར་ཁང་ཞིག་བཞེངས། རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཆན་ཡུང་གིས་རྒྱ་
ཆེན་ལ་གཡུལ་བཤམས་པའི་དུས་སུ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཨ་ཀུམ་(阿桂将军)ཟེར་བ་ས་འདིར་
སླེབས། ལྷ་ཁང་དེར་མཇལ་ཞིང་ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ཤུགས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་གཟུངས་སྟགས་དུང་
འཁོར་དེ་ལ་ངོ་མཆར་རབ་དུ་སྦྱོས་ཏི་བདག་རྒྱུན་ཆེན་པོ་འབུལ་བར་དམ་བཅས། དེ་ནས་བབྱང་
ལོ་རེ་རེར་ཀུན་ཞན་(灌县)ནས་ཇ་འཁོར་དོ་བོ་བརྒྱུད་ཅུ་གྲུ་བརྒྱུད་རེ་དམ་པ་རྒྱལ་པོ་དང་ཆོས་
འཁོར་ནོར་བུའི་སྤྱིང་ལ་གསོལ་རས་སུ་བསྟུལ།

དེ་ཙམ་ནས་ལྷ་ཁང་འདིར་སིཿླི་སྒྲིང་ནས་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་ཁུང་ཙམ་བྱོན་ནས་
བཞུགས་ཤིང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ལྷར་གྱི་སྐྱབ་འཕྱིན་ཆོ་ག་མང་པོ་དུས་ཆོགས་ནམས་སུ་
སྐྱབ་པའི་སྲོལ་བྱུང་། ས་སྤྱིའི་དུས་འབྱུར་གྱི་ཁོད་དུ་ལྷ་ཁང་དེ་ཉིད་ཙམ་གཏོར་ཞིང་། དགོན་
རྒྱུ་གི་ནམ་པ་དེ་ཡང་ཡལ་བར་གྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཡུལ་སྡེ་དང་སླ་གྱ་ནམས་ཀྱིས་
ལུས་ལྷགས་གཅིག་བསྐྱས་ཀྱིས་དགོན་པ་བསྐྱར་དུ་བཞེངས། སླ་མ་བྱང་རྒྱལ་ཀྱིས་དབུ་འཛིན་
གནང་སྟེ་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་རྒྱུགས་པར་གྱུར་རྟོ།།

སླ་མ་བྱང་རྒྱལ་ནི། དུས་འབྱུར་སྟོན་དུ་དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་ཆོས་སྒྲིང་དུ་རང་ལྷགས་ཀྱི་
སྟོན་གྲོལ་ཟབ་བཀའ་མཐའ་དག་བཞེས་ཤིང་། ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་མཛད། དུས་འབྱུར་གྱི་རྗེས་
སུ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོའི་དབུ་འཛིན་དང་། དགོན་བདག་གི་ཁྱུར་བཞེས། ཡུལ་འདིར་དད་གུས་
བཅི་མཐོང་གི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཤིང་། སྐྱ་གཤེགས་ཆོ་སྐྱ་གདུང་ལས་རིང་བསྐལ་བྱུང་བ་སོགས་
སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་མངའ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

སྟོབས་བརྩ་དགོན་པ།

༥ དམ་པའི་སྟོབས་བརྩ་དགོན་པ་ནི། དམ་པ་རྒྱལ་ཁག་གི་མངའ་ཁོངས་ཤྱོ་གོ་པ་ཡུལ་
སྡེའི་ས་ཆ་རུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་དམ་པ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་སྐྱ་དུས་སུ་སླ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ་པ་ཡིན་
ཞིང་། བཟང་བྱ་ལྷ་བརྒྱལས་མས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ཀྱང་ཟེར། ཁྱི་རབས་དང་པོ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཟེར་བ་བྱོན། ཁྱི་རབས་གཉིས་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཁྱི་རབས་གསུམ་པ་འཇིགས་
མེད་ནམ་མཁའ་ཟེར་བ་ནམས་བྱོན། བོད་དུས་འབྱུར་གྱི་སྟོན་དུ་ཆོ་བ་ལྷ་ཡི་དགོན་པ་ཡིན་ནའང་།
ད་ལྟ་ཆོ་བ་སོ་སོར་དགོན་པ་རེ་ཡོད་པས་དམ་པའི་སྟོབས་བརྩ་དགོན་ནི་ད་ལྟ་ཤྱོ་གོ་པ་ཆོ་བ་
གཅིག་སྤྱི་དགོན་པར་གྱུར་ཡོད་དོ།།

སྤྱི་ལོ་2012ལོར་སྐྱལ་སྐྱ་དབང་ཐུག་གིས་དམ་པའི་སྟོབས་བརྩ་དགོན་སྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ།
འདུ་ཁང་རྟེན་དང་རྟེན་པ་ལེགས་པར་བཞེངས་པས་སྤྱི་ལོ་2015ལོར་བྱི་ནང་གི་བཀོད་པ་ནམས་

ལེགས་པར་བཞེངས་གྲུབ་པ་དང་། དགེ་འདུན་པའི་བཞུགས་ཤག་ཁ་ཤས་ཀྱང་བསྐྱུན། སྤྱི་ལོ་ 2019 ལོར་དར་ཐང་དགོན་ནས་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་བཀོད་གནང་བ་དང་། སྤྱལ་སྤྱི་དབང་ཕྱག་གིས་དབུ་འཛིན་གྱིས་དགེ་སློང་བཞི་ཕྱེ་ལོང་བ་བཅས་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་ཐོག་མར་བཅུགས། ད་ལྟའང་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་གྱིས་བཤད་སྐྱབ་ལ་བརྩོན་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད་ལྷ་སྤེལ་འབངས་ཡོངས་ལའང་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཕན་པ་སྐྱབ་བཞིན་ཡོད་དོ།

དགོན་འདིའི་གྲུ་བ་རྣམས་དར་ཐང་དགོན་དུ་གྲུ་སར་ཐེབས་བཞིན་ཡོད་ལ། དགོན་པའི་དབུ་འཛིན་སྤྱལ་སྤྱི་དབང་ཕྱག་དང་། གླ་མ་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་དང་། མཁན་པོ་དབང་ཆེན་སོགས་གྱིས་མཛད་གྱིན་ཡོད་དོ།

དུས་དབལ་བཟླ་ཤིས་སྟེང་།

༥ དམ་པ་དུས་དབལ་བཟླ་ཤིས་སྟེང་དགོན་པ་ནི། འབར་ཁམས་ཀྱི་ཉེ་ཕྱོགས་དམ་པ་ཡུལ་སྤེའི་ཡོད་ནམ་སྤེལ་རུ་ཡོད་ལ། གླ་མ་མཆོམས་པ་ཞེས་པའི་ཆོ་མཆོམས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་མཆོན་མོ་ཞིག་ལ་ཁོ་རང་བཞུགས་སའི་མདུན་རི་ཏ་བུ་མགོ་ཞེས་པའི་རི་ངོས་ནགས་ཁྲོད་དུ་མར་མའི་འོད་ལྷ་བུའི་འོད་ཤིན་དུ་གསལ་བ་ཞིག་མཐོང་། དེར་ཆོས་སྤེལ་བཏབ་ན་ལེགས་པའི་དགོངས་པ་ཤར་ཏེ། ལྷ་ཁང་རྩེ་དུ་རྟེན་བཞེན་པ་བཅས་བཞེངས།

རིམ་གྱིས་དགེ་འདུན་པའི་སྤེལ་བྱང་བས་དབལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་སྤོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྩེད་དང་། རྩོགས་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྤོལ་དང་། ཀམ་སྤྱིང་པའི་ཐོས་སྤོལ་ཆེན་མོ་དང་། རྩེད་སྤྱིང་པའི་ཐོས་གཏིར་སྤྱར་བ་དང་། ཆོ་སྐྱབ་སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་མཆོད་བཅུགས། རྒྱལ་སྤྱི་དང་། གཙང་མདའ་དང་། ལྷ་ཅེ་དང་། དར་ཐང་སོགས་དབལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིས་ཆེན་མང་པོ་བྱོན་ནས་དབང་ཆོས་མང་པོ་གནང་མུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་མོད། བར་སྐབས་ནས་དགོན་པ་སྤྱར་དུ་གྱུད་པ་དང་། དབལ་ཡུལ་བའི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་ནན་ཏན་གྱི་བདག་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་མ་བྱུང་ལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སུ་དགོན་པ་རྟེན་བཞེན་པ་སྟོང་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེམས་ཤིང་།

བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཉམས་གསོ་ལེགས་པོ་དང་། དགེ་འདུན་པའི་སྤེལ་དག་པོ་ཞིག་མ་
ཚུགས་པས་ད་ལྟ་ནི་དུས་དཔལ་བཟ་གིས་སྤྱོད་དགོན་པ་ཉམ་ཆུང་བའི་དུས་སུ་ཡོད་ཅིང་གདན་
ས་མ་སྟོང་བ་ཙམ་མོ།

འབྲམ་དགོན་པ།

༥ འབྲམ་དགོན་མདོ་སྤགས་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་གི་འབར་ཁམས་རི་
འབྱར་ཡུལ་གྱི་འབྲམ་སྤེལ་བ་རྩ་ཆགས་ཡོད་ལ། འབྲམ་དགོན་པ་དང་། ལྷ་མདོ་དགོན་ཡང་བེར།
ཐོག་མར་དར་ཁྱག་སྤྲ་མ་སྐྱབས་རྗེ་ཀུན་གསལ་བེར་བས་ཕྱག་བཏབ། དེ་རྗེས་རྡོ་སྦྱང་བཟ་གིས་
ཚས་སྤྱིང་གི་དཔོན་པོ་སྟོན་པ་བེར་བ་ལ་དགོན་མགོ་གཏད་ཅིང་སྤྱ་འབྱུལ་བཏེགས་པས་བཟ་
གིས་ཚས་སྤྱིང་གི་དཔོན་ལག་ཏུ་བྱུར། དེ་ནས་བརྩེད་དཔོན་པོ་སྟོན་པས་གནམ་ཚས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་
དང་། གཏུམ་མོ་དང་། རྗེགས་ཆེན་སོགས་དཔལ་ཡུལ་རང་རྒྱུ་གི་སྟོན་གྲོལ་དུ་མའི་གྲུ་ཆར་པབ་
ཏེ་ཡུན་རིང་བསྐྱབས། དཔོན་པོ་སྟོན་པའི་རྗེས་ནས་རྡོ་སྦྱང་དཔོན་པོ་ཕུན་ཚགས་དགོན་འདིའི་
གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་ཡུན་རིང་བསྐྱབས། བོད་དུས་འབྱུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་དགོན་པ་ཉེན་དང་
བཙེན་པ་སྟོང་དབྱིངས་སུ་བསྐྱམས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཡུལ་སྤེལ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲར་གསོས་ཤིང་།
རྡོ་སྦྱང་སྐུ་འབྱིང་སྐུ་ལ་སྐུ་དང་། སྐུ་ལ་སྐུ་ལྟོན་ནམ་རྒྱལ་ནམས་ཀྱིས་དགོན་འདིའི་བདག་པོ་གནང་
སྟེ་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ཚས་བཀའ་མང་པོ་གནང་ཞིང་དགོན་པའི་འགྲིག་དང་ཕྱག་བཞེས་ཀུན་ལ་ཞལ་
བཀོད་སྤྲུགས་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་སོ།

ད་ལྟ་ནི་དགོན་པའི་མིང་མ་ཉམས་ཙམ་གྱི་ཆར་གཞིའི་སྤྱོད་མདོ་སྤགས་ཀྱི་བསྟན་པ་
རྒྱས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཚས་སྤྱིང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཟྱ་བ་ལ་འབད་བཙོན་དང་རེ་བ་མཆིས་
ཤིང་། དགོན་བདག་བྲི་བ་ཡང་སྤྲ་མ་བསམ་གཏན་བེར་བས་ཁུར་བཞེས་བཞེན་པ་ལགས་ཤིང་།
རྡོ་སྦྱང་བཟ་གིས་ཚས་སྤྱིང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ལགས་སོ།

ཕོ་ལེ་དགོན་པ།

༥ པོ་ལེ་དགོན་པ་ནི། འབར་ཁམས་ཀྱི་ཁང་སར་སྡེ་བའི་བག་ཡས་ཞེས་པར་ཡོད་ལ། རྫོན་གནས་འདིར་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡོད་མོད་དེ་ཆོས་རྒྱུད་ཅི་ཡིན་དང་། རྩལ་ནམ་བུར་། རྫོན་ཅི་འདྲ་བུར་ནས་རྒྱུད་པ་སོགས་མི་གསལ། དེ་ཉིད་ཉམས་ཉེས་སུ་སོང་བའི་ལུང་རྩ་རྒྱལ་རོང་པོ་ལེ་དབོན་པོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་བྲག་བཏབ།

དབོན་པོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་ཆོས་ཚུ་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1902ལོར་རྒྱལ་རོང་རྩ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྫོང་སྐད་བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་རྩ་སྐྱེ་སར་ཐེབས། སྐུལ་སྐྱེ་མཁུན་བཅེ་མཐའ་ཡས་དང་། དབོན་པོ་སྟོམ་པ་བཅས་སྤྲ་མར་བསྟེན། དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་རྩ་མ་དང་། རི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིད་ནམས་གསལ། བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་རྩ་མདོ་སྡེ་བསྐལ་བ་བཟང་པོའི་རྫོང་བཞོས་བཞེངས། སྤར་པ་ལུང་རྩ་བྱོན། ཁོས་ཟེར་བའི་ས་དེར་དགོན་པ་ཞིག་གསར་འདེབས་མཛད་ཀྱང་ལུན་རིང་མ་ལོན་པར་མེས་འཇིག་པས། དགོན་ས་སྤར་ཏེ་ཤིས་འགོས་ཟེར་བའི་རི་ངོས་སུ་འདུ་ཁང་གསར་རྩ་བཞེངས་པར་གྲགས་ལ། རྫོན་དགོན་རྫིང་མེས་འཇིགས་སྐབས་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཞིག་མེས་མ་འཇིག་པ་དེ་ནང་རྟེན་གྱི་གསུ་སུ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

དགོན་པའི་མཆོན་རི་བྱུག་རྫོང་གི་གནས་དང་། གཡས་རི་རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གནས་དང་། དགོན་པ་ཆགས་ཡོད་པའི་གནས་ཀྱི་རི་དེ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་གནས་ཡིན་པར་བཤད། རྫོང་འདི་ཡིས་པོ་ལེ་དགོན་གྱི་གདན་ས་བ་དང་པོ་མཛད་དེ་སྐབ་འཕྱིན་རྩལ་མཚོད་སོགས་བརྒྱུད་པའི་བྲག་བཞེས་ནམས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་ལྟར་བཅུགས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས།

པོ་ལེ་དབོན་པོའི་སྐས་སངས་རྒྱས་རྫོང་རྫོང་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་འབྲུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1928ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། ཡབ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཡི་གེ་སྦྱོར་སྟོག་དང་། ཆོ་གའི་བྲག་བཞེས་ལ་བྱང་ཆུབ་པར་བསྐྱབས། རྫོང་སྐད་བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་རྩ་སྐྱེ་སར་བྱོན། དབོན་པོ་འགྱུར་མེད་ཐེག་མཚོག་རྫོང་དང་། སྐུལ་སྐྱེ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་བསྟན་འཛིན་ནམ་རྒྱལ་དང་། དབོན་སྐུལ་སོགས་སྤྲ་མར་

བསྟན་ནས་སློན་གྲོལ་མང་དུ་ཞུས། དཔོན་སྤྱལ་འདས་གོངས་སུ་ཕྱིན་པས་རྒྱུན་ཁྲི་ཉི་ལྔ་པ་ནས་
ཅན་དུ་གྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་ལེབ་དུ་བ་ཅེ་མཁན་པོ་མདོ་སྐད་དང་།
སྤྱལ་སྤྱུ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ། ཆགས་མེད་སྤྱལ་སྤྱུ་པ་སྤྲོ་ལྟོ་གསལ་བསྟན་འཛིན། སྤྱལ་རྩེ་ལྷ་
སྤྱལ་སྤྱུ་སྤོང་གསུམ་པ་སྤྱབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད། རྩོ་གྲུབ་བཞི་པ་སྤྱབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་
དཔལ་བཟང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་སུན་ཆོགས་སོགས་ལས་སློན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་
གསན། རབ་རྒྱན་གིང་རྟ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་2014ལོར་སྤྱུ་གཤེགས་སོ།

པོ་ལེ་དཔོན་པོ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱས་སྤྲ་མ་མཁས་མཆོག་ནི། རབ་རྒྱལ་ཚུ་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་
1933ལོར་འབྲུངས། ཟུས་པོ་ཡོན་ཉན་རྒྱ་མཆོ་ལས་སྟོག་བསྐྱབས། དགོན་གོང་མ་རྩོ་སྤྱད་བཟ་
གིས་ཆོས་སྤྱིང་དུ་གྲ་སར་བྱོན། རྩོ་བ་སྤྲ་མ་བསྟན་འཛིན་དང་། དཔོན་པོ་འགྱུར་མེད་ཐེག་མཆོག་
རྩོ་རྩེ་དང་། དཔོན་སྤྱལ་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་ཨོ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་སོགས་ལས་གནམ་ཆོས་དང་རྩྱའི་
སློན་གྲོལ་ཆ་ཆང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྤྱུ་གསུམ་སྤྱབ་པ་དང་། རང་ཆོས་ལྷ་སོགས་དཔལ་
ལུལ་རང་ལུགས་གྱི་སློན་གྲོལ་མཐའ་དག་གསན།

དུས་འགྱུར་སྐབས་དགོན་ལེབ་དུ་བཞུགས་པའི་ལུན་ལ། རྩོ་བ་སྤྲ་མ་བསྟན་འཛིན་ལས་
བསྟན་པར་རྩོགས་གིང་། དེ་ཉིད་ལས་ཆིས་དཀར་ནག་དང་། རྩོགས་ཆེན་གྱི་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་
གསན། སྤྱལ་སྤྱུ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་ལས་སྤྱིང་ཐེག་དུམ་གཉིས་དང་། སྤྱིང་ཆེན་མཛོད་
བདུན། འཇའ་ཆོན་ཆོས་སྟོར། བར་དོ་དུག་བྲིད་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་པོ་དང་། རྩོ་གྲུབ་བཞི་པ་
སྤྱབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་ལས་གཏེར་མཛོད་གྱི་དབང་དང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་
མེད་སུན་ཆོགས་ལས་གར་དབང་ལྷ་དགྲའི་སློན་བྱེད་དང་། ཆོག་བདུན་ནམ་བཤད་པ་སྤྲ་དཀར་
པོ་དང་། སེམས་རོ་མཚུབ་ཚུགས་གྱི་བྲིད་བཅས་དང་། སྤྱལ་རྩེ་ལྷ་སྤྱལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་
མ་དང་། ཆགས་མེད་སྤྱལ་སྤྱུ་པ་སྤྲོ་ལྟོ་གསལ་བསྟན་འཛིན་སོགས་ལས་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་
སོགས་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་གསན། དགོན་གོང་མ་བཟ་གིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་ནང་རྟེན་མང་པོ་དུས་
འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་ཉར་ཆོགས་གནང་ཡོད་པ་ནམས་ཕྱིར་བཟ་གིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་སྤྱུ་

འབྲིང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྲད། མ་རྩ་ནི་འུ་རྒྱ་དགོན་གྱི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་དང་། པོ་ལེ་ཆང་གི་སྤྱི་
སྤྱང་དང་སྤྱིར་སྤྱང་གི་དབུ་བཞུགས་མཛད། བྱད་པར་རྩ་རྒྱལ་རྩོད་གསང་སྤྲུགས་བཟླ་ཤིས་ཆོས་
འཁོར་སྤྱིང་གི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་གྱི་བྲིར་བཞུགས། དད་འབངས་ལ་སྤྱིང་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་གནང་
བ་སོགས་འགོ་དོན་མཛད་མཐར། རབ་རྒྱན་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་2017ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

རུས་འགྱུར་གྱི་སྒྲིམ་ཚམ་ནས་དགོན་སྤེའདི་ཉིད་ཉམས་ཉེས་སུ་སོང་སྟེ། ད་ལྟ་དགོན་
ཡུལ་ཚམ་ལས་མེད་ཅིང་། དཔོན་པོ་བཟླ་ཤིས་ཉི་མ་སོགས་ཆོས་སྤེའདིར་གཏོགས་ཀྱི་གྲ་ཆང་དང་།
ལྟ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར་གསོ་གནང་བའི་བྱུགས་འདུན་ཡོད་པར་བཤད་ལ་བཟླ་ཤིས་ཆོས་
སྤྱིང་གི་དགོན་ལག་ཡིན་ནོ།

སིས་སོ་དགོན་པ།

༥ ཅོག་ཅེ་སིས་སོ་དགོན་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཕེལ་སྤྱིང་ནི། རྒྱལ་རྩོད་ཅོག་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་
ཁོངས་སིས་སོ་རྩ་ཡོད་ལ། ཅོག་ཅེ་དགོན་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཕེལ་སྤྱིང་དང་། སིས་སོ་དགོན་ཨོ་རྒྱན་
བསྟན་འཕེལ་སྤྱིང་ཡང་ཟེར། དགོན་པ་འདི་བཏབ་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་རྩ་བཟང་བྱ་ཤིན་རྒྱུ་མང་
པོ་འདས་པའི་ཨོ་རྒྱས་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་གང་ཟག་སྤྱིས་བཏབ་དང་། རུས་ནམ་བྱང་དང་།
ཐོག་མའི་ཆོས་རྒྱུད་དང་། བར་གྱི་འཕོ་འགྱུར་རི་ལྟར་བྱང་ཚུལ་དང་། གདན་ས་སྦྱོང་བའི་སླ་
རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་སོགས་ཞིབ་རྩ་མི་གསལ་མོད། ད་ལྟའི་བར་གདན་རབས་རྒྱན་མ་
ཆད་རྩ་བྱོན་པར་གྲགས་སོ།

བར་སྐབས་ཤིག་ནས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་པའི་རང་ལྷགས་འཛིན་པའི་དགོན་སྤེའདི་ག་
རྒྱ་ཁྱུར་ཅིང་། སྤྱིང་འཕྲིན་ཕྱག་བཞེས་དང་ཆོས་ཐུན་སོགས་དཔལ་ཡུལ་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞེན་
བསྐྱུངས། རུས་འགྱུར་སྐབས་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་རྣམས་བཤེག་ཅིང་། འདུས་སྤེའདི་གཏོར་བས་དགོན་པ་
མང་མེད་རྒྱ་ཁྱུར། རབ་རྒྱན་མེ་ཡོས་ལོར་བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་དབུ་ཚུགས། སླ་མ་འོད་ཟེར་
ཀྱིས་དབུ་འཛིན་མཛད་དེ་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཤིང་འདུས་སྤེའདི་དང་ལྟ་འབངས་ཐུན་མོང་གིས་

ཆོས་ལྷན་འདིའི་བརྟན་པའི་མེ་རྩ་གསོས། ད་ལྟ་རྒྱལ་འཁྱིལ་ཁྲིམ་མཆོད་ཆུང་སྐུ་མཁའ་དཔལ་ཡུལ་བའི་
སྤྱག་བཞེས་ལྟར་སྒྲོང་བཞིན་ཡོད་ལ། དཔོན་པ་འདིའི་ལྟ་ལྷན་གྱི་སྐུ་མཁའ་ལོ་རྒྱ་ཁག་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བྱིས་
ཆུང་མཁའ་ཡིན་ནོ།

ལྷ་མ་འོད་ཟེར་ནི། རབ་ཚེས་ས་བུ་མེ་ཁྱིམ་1909ལོར་སྐུ་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་ལྷན་གྱི་
 མིའི་སྒོལ་མཁ་ངག་ཅི་རིགས་གསལ། བརྟན་པ་བརྒྱུར་དར་ལ་སྤྲོད་པའི་དཔེ་ཆ་གྱི་གདན་སའི་ཁྱེད་
 བཞེས། མཐར་རབ་རྒྱལ་ཆུ་མེའ་ཏེ་ཁྱིམ་1992ལོར་སྐུ་གསལ་གསལ་སོ། །ད་ལྟ་ལྷ་མ་འོད་གསལ་གྱིས་
 སྤྲོད་པའི་དཔེ་ཆ་འདི་དང་། བརྟན་དར་སྤྲོད་གཉིས་ཀའི་གདན་སའི་ཁྱེད་བཞེས་ཏེ་རྟེན་གསུམ་
 གསལ་བཞེས་དང་། འགྲོ་དོན་རྒྱུར་བཞེས་བཞུགས་པའོ།

ཀྱུན་བཟབ་དགོན་པ།

༥ ཀུན་བཏབ་བག་ཤིས་བསམ་གཏན་སྒྲིབ་ནི། རྒྱལ་འོང་ཅོག་ཅའི་སྡེ་ཁོངས་སུ་ཡོད་ལ།
སྤྱི་མ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དགོན་ས་འོད་འདུས་རི་པོ་ནས་གསར་དུ་སྡོམ་ཏེ་སྤྱག་བཏབ། རྒྱལ་
འཕྲིན་དུས་མཆོད་སོགས་སྟོང་པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་རྣམས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤྱག་
བཞེས་ལྟར་སྟོང་བཞེན་ཡོད་ལ། དུས་འཁྱུར་སྐབས་སུ་དགོན་པ་ཆང་ནས་བཞིག །བསྟན་པ་
བསྐྱར་དར་ལ་གྲ་ཆང་ཡུལ་སྡེ་དང་བཅས་པས་བསྐྱར་གསོ་བྱས། འདྲུ་ཁང་དང་། རྩོམ་ཁམས་སྟེ་
ཁང་དང་། སྡོམ་མའི་སྟེ་ཁང་དང་། ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་དང་། རྩོམ་སྟེ་ཁང་སོགས་ཉེན་དང་
བཞེན་པ་མང་པོ་གསར་དུ་བཞེངས་ཤིང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བརྒྱས་ཏེ་རྒྱལ་འཕྲིན་ཆོ་གའི་རིམ་པ་
སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་སྤྱག་བཞེས་རྣམས་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཞལ་རྒྱན་ལྟར་
ཉམས་བཞེས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱངས།

དགོན་འདིའི་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། མཆུ་ཟླ་པར་ལྷོན་ལམ་ཆེན་མོ་དང་། བཀ་པ་ཟླ་
པར་མཛུལ་ཞི་ཆོག་དང་། ས་ག་ཟླ་པར་ཀར་གྱིང་ཞི་ཁྲོའི་གནས་ལྟོང་དང་། ལྷོན་ཟླ་པར་པ་བྱ་
བཀའ་ཐང་གི་བསྐྱག་ཆོགས་དང་། རྩ་ལྷོད་ཟླ་པར་རྩོར་མེམས་རྒྱལ་ཆེན་དང་། བ་སྐར་ཟླ་པར་

མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གི་རྒྱལ་པ་དང་། སྤེན་བྱ་ལྷ་བར་དགའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་དང་། རྒྱལ་ལྷ་
བར་སྐོང་ཆེན་འདས་མཆོད་དང་། སྤྱི་རྩལ་རྒྱལ་བཅས་ཡོད་དོ། །དགོན་འདི་རྒྱལ་རོང་གི་དགོན་
ལྷོ་ཁག་ལས་དེར་སྐབས་རྩལ་དར་བཞིན་པའི་དགོན་སྡེའི་གྲས་སུ་སྤང་མོད། ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཆ་དེ་
ཅུམ་ལས་མ་སྤྲད་པས་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་པར་རྩོམ་མོགས་སོ།།

ཀ་མཆོག་ལྷན་གྲུབ་དགོན་པ།

༥ སོ་མང་ཀ་མཆོག་ལྷན་གྲུབ་དགོན་ནི། བསྐྱུས་མིང་ལ་ཀ་མཆོག་དགོན་ཞེས་བྲིས་པ་རྒྱ་
རྒྱལ་པ་བླ་མ་དོ་སྤྲུགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་ནུམ་ཐར་སོགས་ན་སྤང་ལ། རྒྱལ་རོང་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་
མངའ་ཁོངས་ཀ་མཆོག་ཅེས་པའི་ས་ཆར་ཀ་དམ་པ་བདེ་གཤེགས་གྱི་ཞལ་སློབ་རོང་པོ་ཐོས་ཆོག་
ནུམ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ཟེར་བས་ཕྱག་བཏབ། དམ་པའི་སྤྱིས་ཆེན་
མང་པོ་རིམ་པར་བྱོན་ནས་ཆོས་སྡེ་བསྐྱེད་སྤྲུངས་པས་རྩལ་དར་བར་གྱུར་པས་དགེ་འདུན་པ་ལྷ་བརྒྱ་
ལོང་བ་ཡོད་པའི་རྩས་ཀྱང་བྱུང་ལྱོང་ལ། རྗེས་སུ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་གྱི་ཞལ་སློབ་
ཅིག་གིས་དགོན་པ་ཡུན་རིང་ཏུ་བསྐྱེད་སྤྲུངས་པས་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བར་གྱུར།

འདི་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་དབུ་དགོན་ཡིན་ཕྱིར་སོ་མང་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་དེས་
དགོན་པའི་དབང་ཆ་བཟུང་བ་ཡིན་འདུག་ལ། སོ་མང་ལ་རྒྱལ་རབས་ཏུ་བྱུང་ལོ་རྒྱུས་གསལ་དག་
ཆོད་པ་ཞིག་མ་མཐོང་ལ་རྒྱུའི་ཡི་གེ་འགར་འཁོད་པ་ལྟར་ན་སྤྱི་ལོའི་རྩས་རབས་བཅུ་བའི་མཇུག་
དང་། བཅུ་གཅིག་པའི་སྟོད་ཅུམ་ལ་སོ་མང་ཡུལ་གྱི་སྡེ་དཔོན་དེས་བོད་བཅན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་
ཅིག་གདན་དྲངས་ནས་ཡུལ་སྡེ་སྟོང་བཅུག་པའི་རྒྱུད་པ་ཏ་ར་ཅ་སྤྱིའི་བྲིམ་རྒྱུད་ཟེར་བ་ལས་སོ་
མང་རྒྱལ་རྒྱུད་དེ་བྱུང་བར་བཤད།

ལོ་རྒྱུས་རིང་ཞིང་སྟོབས་མངའ་ཐང་རྒྱས་རྩས་རྒྱ་ཁ་སྤྱོད་ལེ་སོ་ལྷང་བ་དགུ་དང་། ཁྲི་རྒྱ་
སྡེ་བ་ལྷ་བཅུ་དང་། དཔྱ་དགེ་དང་། མཛོད་དགེ་དང་། གཙོས་འཕོ་ར་ཨ་མཆོག་དང་། ཆེ་ཤོད་
དང་། རྩ་བ་དང་། མགོ་ལོག་སོགས་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་མ་བྱ་གྲི་ལྷག་གི་ས་ཆ་རྒྱ་ཆེ་བ་དབང་ཏུ་བསྐྱེད་

མྱོང་བར་བཤད་ལ། ཏ་ར་དགོན་མཆོག་སྐབས་(达拉·更确斯甲) གྱི་རུས་སུ་མངའ་ཐང་རྒྱས་
ནས་རུས་ཕྱིས་ཆེན་གོང་མ་ཁང་གིས་དང་ཡུང་གིན་གྱི་རུས་སུ་ནང་སོ་ས་སྐྱ་བ་(囊索萨迦巴)
ཟེར་བས་བཤང་བྱ་སུམ་རུ་ཅམ་ལ་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཡུང་གིན་དང་ཆན་ཡུང་གི་
རུས་སུ་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་ལོ་ར་རུས་(罗尔武)བཤང་བྱ་བརྩུ་ལ་སྲིད་བཟུང་ཞིང་སོ་མང་མཁར་
ལོ་ར་བུའི་སྲིད་གསར་བསྐྱུན་གྱིས་སྤར་གྱི་པོ་བྲང་ལ་ཞིག་གསོ་མཛད།

དགོན་པར་ཀུའོག་པའི་སྤྲ་མ་འགའ་ཡིས་རྒྱལ་པོ་ལ་དབུ་གཡོགས་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཀུའོག་
པར་བསྐྱར། དེ་རུས་རབ་ཉིས་ཏེ་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1738ལོར་དཔལ་སྤངས་སི་རུ་ཆོས་གྱི་འབྱུང་གནས་
གྱི་ཞལ་སྤོབ་འབེ་ལོ་སྤྱོ་བ་ཀམ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁབ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ལོ་ར་རུས་བསྐྱུན་པའི་རིམ་
གྲོར་ཆོ་སྐབ་མཛད། རྒྱལ་པོ་སྐྱུན་ལས་གྲོལ་བ་ལ་དབང་གནང་། ཟླ་དགུར་པོ་བྲང་རུ་བཞུགས་ཏེ་
རྒྱལ་པོ་ལ་ཐུན་མོང་སྤོན་འགྲོ་སྤྱོད་གི་ཆོས་དང་། རྒྱབས་འགྲོ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གྱི་བྲིད་
གནང་། ས་ལྷག་ལོར་འབེ་ལོ་སྤྱོ་རྒྱ་ལྷ་དགོན་རུ་ཐེབས་ནས་ཕྱིར་སོ་མང་རྒྱལ་སར་ཐེབས་ཏེ་
རྒྱལ་པོ་ལོ་ར་རུས་དང་། དཔལ་སྤངས་ནས་བཏང་བའི་རྒྱལ་པོ་ལོ་རྩ་རྗེ་གཉིས་གྲོས་བགྱིས་ཏེ་བཀའ་
བརྒྱུད་བདེར་འདུས་དང་། སྤྲ་མ་དགོངས་འདུས་དང་། རཏ་སྤིང་བྲག་དང་། སུར་བའི་ཐང་
སྐྱ་རྒྱལ་པོ་ལོ་ལྷན་ཆོད་རེ་བྲིས་ཏེ་ཐང་ཀ་རྣམས་གྱི་རྒྱབ་རུ་རུས་མཆོད་སྤར་སྤོལ་ཅི་ཡོད་ལོ་ལྷར་
ཆད་མེད་འཇུག་དགོས་པའི་མནའ་ཆོག་བྲིས་པ་ལ་འབེ་ལོ་ལོ་མཆོན་ཐེལ་བརྒྱབས་པ་བཞེངས།
ཉང་གི་བཀའ་བརྒྱུད་བདེར་འདུས་དང་། རཏ་སྤིང་བྲག་དམར་དང་། རཏ་སྤིང་སུར་བ་དང་།
དགོངས་འདུས་འཆར་ཀ་རྣམས་གྱི་རྒྱབ་པ་དང་གཏོར་རྒྱུག་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོ་རྣམས་འདོན་
མི་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་བགྲོལ་ནས་པ་ཐེས་གོང་མའི་རུས་གྱི་དཔལ་ལྷན་བའི་སྤོལ་བཞེན་ལོ་ལྷར་
འཆོག་དགོས་པར་མཛད་པས། དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྒྱུན་གྱི་ལྷ་འབངས་རྣམས་
གིན་རུ་དགའ་ནས་འབེ་ལོ་ལོ་སྤྱོ་མཐུན་རུ་པག་ཤ་དང་། ཆང་དང་། སུར་བ་དང་། དཔལ་དང་།
རས་སོགས་སུལ་ནས་བསྐྱེན་བཀྱར་རྒྱ་ཆེན་བགྱིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འབེ་ལོ་ལོ་རང་རྣམ་རུ་ཡོད་པས།
བར་སྐབས་ཀུའོག་པའི་སྤྱོགས་རིས་ཅན་རིས་ཆོས་རྒྱུད་ཀུའོག་པར་བསྐྱར་ཡོད་པར་ཡང་ངེས་སོ།

དེ་རྗེས་ཆན་ལུང་གི་སྤྲིད་ཡུན་རྒྱལ་མོ་སྤྲན་ཆོས་(若尔玛木初(绒满初))ཟེར་
བས་བགྲང་ཉི་ཤུ་ཅམ་ལ་སྤྲིད་བཟུང་སྟེ་ཁོ་ཡི་སྤྲ་ཀུས་བསྟན་པ་ཟེར་བ་ལ་རྒྱལ་མོ་བ་སྤྲད་པ་དང་།
བྱ་ཤི་རྗེས་ཡང་བསྐྱར་སྤྲིད་བཟུང་བ་དང་། སྤྲས་གསུམ་དང་སྤྲས་མོ་གཅིག་ཡོད་པ་ལས་བྱ་
གཉིས་དང་སྤྲས་མོ་དང་གསུམ་གྱིས་དམ་པ་དང་། ཅོག་ཅོ་དང་། རྩོང་འགག་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་
བྱས་ཟེར། དེ་རྗེས་ཀུས་བསྟན་པས་(古旦巴)ཆན་ལུང་གི་སྤྲིད་མཆུག་དང་གོང་མ་ཅ་ཆེན་གྱི་
རྒྱུ་སྤྲ་བགྲང་བྱ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ལ་སྤྲིད་བསྐྱངས། དེ་ནས་ངར་མི་བསོད་ནམས་སྟོལ་མས་(三郎
卓玛)ཅ་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་སྤྲ་བགྲང་བྱ་བརྒྱ་ལྟག་ལ་སྤྲིད་བཟུང་། དེ་རྗེས་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་པ་སྤྲ་བརྟུང་
འདུལ་དབང་དྲག་གིས་ཅ་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་སྤྲ་སྤྲད་རྒྱུ་སྤྲ་བགྲང་བྱ་སྤྲ་བརྒྱ་ཅམ་ལ་སྤྲིད་བཟུང་། དེ་རྗེས་སི་
ཡན་བཀ་མགོན་སྐབས་(斯严渣耿恰)ཀྱིས་བགྲང་བྱ་བརྒྱ་ལྟག་དང་། དེ་རྗེས་ཆོ་མགོན་རིག་
འཛིན་(泽木滚仁真)ཀྱིས་བགྲང་བྱ་ཉི་ཤུ་ཅམ་དང་། དེ་རྗེས་བསོད་ནམས་དབང་ཆེན་(三郎王
谦)ཀྱིས་བགྲང་བྱ་བརྒྱ་ལྟག་དང་། དེ་རྗེས་བརྟུང་འདུལ་པ་སྤྲ་རིག་འཛིན་(邓登班玛仁真)ཀྱིས་
བགྲང་བྱ་ཉི་ཤུ་ལྟག་དང་། དེ་རྗེས་སོ་མང་དབང་ཆེན་(王真)ཀྱིས་བགྲང་བྱ་གཅིག་ལྟག་དང་།
བསོད་མཆོག་(索季皋)གིས་བགྲང་བྱ་གཅིག་ཅམ་དང་། དེ་རྗེས་སྤྱི་ལོ་1934ལོ་ནས་1938བར་ལ་
གཙང་པཎ་ཆེན་དགུ་(九世班禅)བས་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་སྤྲིད་དབང་ཞོར་བཞེས་མཛད་པ་དང་།
དེ་རྗེས་རྒྱལ་རྒྱུད་དབྱིངས་སྤྲ་ཡལ་བ་ཡིན་ངེས་སོ། །རྒྱལ་རབས་འདི་བོད་ཡིག་གི་ལམ་རྒྱུ་མེད་
པས་ཞར་བྱང་རྒྱ་ཏྲིག་ཅམ་སྤྲས་པ་ཡིན་ལ། རི་བཞིན་བརྩོད་པར་རྩོ་མི་ཐོགས་སོ།

དེས་ན་དགོན་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ནང་རྒྱལ་མོ་ལྷུར་མེད་རིན་
ཆེན་དཔལ་སྟོལ་ལམ་སོ་མང་ངར་མི་བསོད་ནམས་སྟོལ་མས་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛད་དེ་
འགྲིག་དང་། རྒྱུ་མཆོད་དང་། རབ་བྱང་ནམས་གྲས་ཆོས་རྒྱུད་གང་རྒྱ་ཏྲིང་བ་དང་། དགོན་
པའི་སྟོབ་དཔོན་དང་། ལས་རྩེ་བ་སྤྲ་འཛིན་སོགས་ལ་གཟིགས་པ་ནན་ཏན་མཛད་དེ་དགོན་པ་
རྒྱུང་མགོ་གཞུག་ཡོད་པ་ཞིག་བཞིས། འདི་རྒྱུ་ཅམ་ཡས་མས་སྤྲ་ལྟ་གཉིར་སྤྲ་མ་གོང་མ་རིག་
འཛིན་དྲི་མེད་གསུམ་པ་དང་། མཆོག་སྤྲུལ་འཆི་མེད་རིག་འཛིན་དང་། ཨ་ཡུ་སྤྲ་མ་ཚུལ་བྲིམས་

དང་། ཡ་ཏི་ལྷ་མ་པ་སྤྱུ་ཚུལ་བྲིམས་དང་། བྱང་འགྲུ་དག་སྤྱོད་དར་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་དགོན་པའི་
བདག་པོ་མཛད་དེ་གཟིགས་སྤྱོད་གནང་ངོ་།

རབ་ཆོས་ཤིང་བྱིའི་ལོར་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་པ་སྤྱུ་མདོ་སྤྲུགས་བསྟན་འཛིན་ཕེབས་ཏེ་སོ་
མང་ཀུན་མཆོག་དགོན་འདི་ཉིད་རྒྱུ་ཆེན་སྤྱོད་ཐིག་གི་ཆོགས་བསྟན་ཉིན་བདུན་ལ་བཏང་ཞིང་།
ཁྲོམ་ཆོགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྲུག་བསྐྱེད་རང་གོལ་གྱི་དབང་དང་། ཆགས་ཐེད་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་
གནས་ཀྱི་དབང་གནང་། སྤྱ་པ་སྤྲུམ་ཅུ་ཅམ་ལ་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས་སོ།

རབ་ཆོས་ཚུ་ལུག་ལོའི་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་བསྐྱར་དགོན་
འདིར་ཕེབས་ཏེ་སོ་མང་མཆོག་སྤྱལ་འཆི་མེད་རིག་འཛིན་ཀྱིས་བསྐྱེད་པོར་རྩ་སྤྱོད་པའི་སྤྱ་མ་
གསང་འདུས་སོགས་ཆོས་སྐྱོར་ཁ་ཤས་དང་། ཀམ་སྤྱོད་པའི་ཞི་ཁྲོ་ཐོས་གོལ་ཆེན་མོ་དང་། མ་ཏི་
རྩལ་མེད་གདོང་ནམས་ཀྱི་དབང་དང་། མདོས་རིགས་ཉེར་མཁོ་མང་པོའི་སྤྲུགས་ལྷང་གནང་བ་
དང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་སྤྱལ་ལོར་ཡང་བསྐྱར་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་ཕེབས་ཏེ་ཀ་
མཆོག་དགོན་གྱི་འདུ་ཁང་དང་ཉེན་གསུམ་ལ་རབ་གནས་མཛད་ངོ་།

དེ་བཞིན་རྒྱ་ལྷ་སྤྱལ་པ་སྤྱུ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་དང་། མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་
དགྲེས་པའི་རྩོ་རྗེ་ནམས་ཕེབས་ཏེ་གནམ་ཆོས་དང་། རྟ་སྤྱོད་ཆོས་སྐྱོར་སོགས་གསུངས་ནས་
དཔལ་ལྷན་བའི་རང་ལུགས་སྤྱོད་བའི་དགོན་ཐེའི་ཐུག་བཞེས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཅུགས། དེ་ཕྱིར་
ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་འཛིན་ཡིན་མོད། སྤར་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་དབང་ཤེད་ཆེ་རུས་རྒྱལ་
པོས་ཀུན་དཔལ་རྫོགས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་ཞེས་སྤྱ་མ་གཞན་ལ་ངོ་དགའ་བྲས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
ཀྱང་མཆིས། བོད་རུས་འབྱུར་གྱི་སྐབས་དགོན་པ་མང་མེད་རྒྱ་བསྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱར་པ་བསྐྱར་གསོའི་
སྐབས་སྤྱ་མ་ཐུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་སོགས་སྤྱ་མ་འགའ་དང་ལྷན་ཐེས་བསྐྱར་བཞེངས་ཀྱིས་
ཉིན་གཅིག་གྱ་རྒྱ་པ་སྤྱུ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་འདྲ་སྤྱོད་དང་། ཆོས་སྤྱོད་དཔལ་མགོན་པོ་ཆོགས་ཀྱི་བདག་
པོའི་འདྲ་སྤྱོད་དང་། ཐེ་དགེའི་པར་མའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་ནང་ཉིན་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་
སོགས་དང་། སྤྱལ་སྤྱོད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱོད་གདུང་སོགས་གསར་རྒྱ་བསྐྱེད། ལྷ་གཉེར་སྤྱ་མ་

ཆོ་རིང་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དགོན་སྡེ་སྦྱོར་བཞིན་ཡོད་ལ། ཆོགས་ཞུགས་དགེ་འདུན་པ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་
བཞུགས་པ་དང་། བེ་རོ་ཙ་ནས་རྡོ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱག་རྒྱེས་ཀྱང་རྟེན་གཙོར་བཞུགས་སོ།།

སེ་གྲ་དགོན་པ།

༥ སོ་མང་སེ་གྲ་བྱ་ཤིས་སྟེང་དགོན་ནི། རྒྱལ་རོང་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་
ཡོད་ལ། སེས་བྱ་དགོན་དང་། སེ་བྱ་དགོན་དང་། ཤིས་བྱ་དགོན་ཞེས་ཡི་གེ་འགར་གྱིས་པ་
སྤྲང་། བཀས་གྲུབ་བྱེ་བའི་གཙུག་རྒྱུ་ལོ་ལྔ་ཆེན་པོ་བེ་རོ་ཙ་ནས་ཕྱག་བཏབ་པའི་རྒྱབ་སྡེ་ཞིག་
ཡིན་པའི་ངག་སྒྲོས་ཡོད་ལ། རབ་ཆོས་ཤིང་བྱིའི་ལོར་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་སྤྱལ་པསྒྲ་མདོ་སྤགས་བསྟན་
འཛིན་པེབས་ཏེ་ནང་དཔོན་གྱི་ཤག་ཏུ་བཞུགས། ལྷ་མ་སྤྱན་གྲོལ་བེར་བས་ཀྱང་གདན་ཞུ་བྱས། སོ་
མང་རྒྱལ་པོས་དདུལ་སྤང་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུའི་འབྲུལ་བ་སྤྱལ། ལྷ་མ་དང་དཔོན་པོ་དང་། གྲ་ཆོང་
དདུ་བཞུགས་ལ་ཁྲོམ་དབང་གནང་། བོད་རྒྱས་འཁྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱབ་སྡེ་གཞི་ནས་མེད་པར་
གཏོར། གྲ་ཏུ་ང་འདྲ་མ་ཞེས་པ་བེ་རོའི་ཕྱག་བཟོར་གྲགས་པ་དེ་ཡང་གཏོར་བ་སོགས་རྟེན་རྣམས་
མེད་པར་བགྱིས་སོ།།

བསྟན་པ་སྤྲར་གསའི་རྒྱས་སུ་སོ་མང་ལྷ་མ་སྤྱན་ཆོགས་ཀྱིས་དདུ་མཛད་པ་ལ་ལྷན་སྡེའི་
དད་འབངས་ནས་རམ་འདེགས་ཀྱིས་ཕྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རང་རྟེན་གྲ་ཏུ་པསྒྲ་འབྱུང་གནས་
གཙོ་འཁོར་གསུམ་དང་། བེ་རོའི་འདྲ་སྤྱ་སོགས་ལེགས་པར་བཞེངས། གཙང་པཎ་ཆེན་བཅུ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་རབ་གནས་གྱི་མེ་ཏོག་འཛོར་རོ། །དེ་ནས་སྤྱང་གནས་དང་། ལྷ་
མ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱབ་སྤྱན་རྣམས་གྱི་རྒྱས་གཏན་གྱི་རྒྱས་མཆོད་ཀྱང་ཡོད་དོ།།

ད་ལྟ་བེ་རོའི་རྒྱབ་སྤྱག་དང་། བེ་རོའི་གྲུབ་ཉགས་ཀྱི་རྒྱེས་ལྷན་བསྐྱོགས་པ་སོགས་བྱེད་
བཞིན་མཆིས་ལ། གྲ་བ་རྣམས་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་རྒྱ་པེབས་ནས་བཤད་གྲ་དང་། རྒྱབ་
གྲ་དང་། མཆོམས་གྲ་རྣམས་སུ་གསན་སྒྲོམ་གྱིས་རྡོ་རྒྱལ་དཔོན་གྱི་མཆོན་ཐོབ་བཞེས་པ་དང་།
ད་ལྟ་དར་ཐང་ལྟ་རྒྱལ་གསུམ་པ་བདག་ཅག་གི་རིགས་བདག་རྒྱལ་པའི་སྤྱ་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་

བཀོད་བདག་སྒྱིང་གནང་བཞིན་ཡོད་དོ། །དགོན་འདིའི་ལྷ་སྡེ་ལ་ཁུ་འཛོལ་དང་། གསེར་མེ་སྡེ་ཤོག་
ནམས་ཡོད་ལ། དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཅིག་གོ།

ག་སྤར་ཨ་ཏི་རིག་གྲོལ་སྤྲིང་།

༥ སོ་མང་ག་སྤར་ཨ་ཏི་རིག་གྲོལ་སྤྲིང་ནི། རྒྱལ་རོང་སོ་མང་ཡུལ་གྱི་ག་སྤར་ཞེས་པའི་ས་
ཆར་ཐོག་མར་ཀུ་ཐོག་སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ། ག་སྤར་དྲི་ལྷན་རྒྱལ་ཁྲིམས་མེ་ཏྲ་ག་
མཛེས། །སྤྲིང་རྩེ་རབ་ལྷན་ཏིང་འཛོན་མཚོག་གྱུར་ཏེ། །ཡུ་རྒྱུ་འོད་གསལ་རྒྱུ་གྲོལ་སྤྲིང་འདི་བྱ། །
ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འཕེལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའི་དགོན་པའི་མཚན་གྱིས་སྤྲོས་པའི་སྟན་
ངག་ལྷགས་ཚོམ་གྱིས་དགོན་མིང་ལ་ག་སྤར་ཨ་ཏི་རིག་གྲོལ་སྤྲིང་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་བཟུང་ཡུན་
རིང་རྒྱལ་བ་ཀུ་ཐོག་པའི་རང་ལྷགས་འཛོན་པའི་རྒྱབ་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ལ། གདན་རབས་དགོན་
བདག་གི་རབས་དང་པོ་ཀུ་ཐོག་སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཉིད་བཙེ་བ་ལགས་ཤིང་། གདན་རབས་
གཉིས་པ་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་ཨ་ལོ་མེས་ཞེས་པའི་ས་དབང་སྤགས་འཆང་གི་རྒྱལ་ཅན་དེས་མཛད་
ཅིང་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པའི་རྟེན་པ་དང་། འགྲིག་ལམ་དང་། རྒྱབ་མཚོད་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་
ལ་ཐུགས་བཀོད་སྤྱུ་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་སོ། །གདན་རབས་གསུམ་པ་ལྷ་བཟོ་དམ་ཚོས་ཞེས་པས་
མཛད་དེ་དགོན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ། །གདན་རབས་བཞི་པ་སྤྲ་མ་ཆོ་དབང་གིས་མཛད་ཅིང་
ཐུགས་བསྐྱེད་ཆེན་པོས་རྒྱབ་སྡེ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ། །རྩེས་སུ་ཀུ་ཐོག་སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་
ཞལ་སྤོབ་དཔལ་ཡུལ་མཚོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩྭ་རྩེ་ལན་འགར་ཕེབས་
ཏི་དབང་ལུང་མན་ངག་གང་དགོས་གནང་ཞིང་བག་སྒྱིང་མཛད་པའི་དབང་གིས་ཀུ་དཔལ་རྒྱ་
པོ་གཅིག་འདྲེས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་འཛོན་པའི་རྒྱབ་སྡེ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། ད་ལྟ་ནི་བདག་ཅག་གི་རིགས་
ཀྱི་བདག་པོ་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱུ་དབང་པད་ཅོར་སྤྱུ་ཕྱིང་གསུམ་པའི་ཐུགས་བཙེ་བདག་ཁྱེན་
ཚད་མེད་གནང་བའི་མཐུས་འཕྲིན་རྒྱབ་ཕྱག་བཞེས་པལ་མོ་ཆེ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ལྟར་
བྱེད་བཞིན་མཆིས་ལ། རུས་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་ལས་སུ་ཀུ་ཐོག་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་

ཁང་དེ་མ་བཤིག་པར་རྒྱ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་གྲོས་མོལ་ཆོག་ཁང་བཞིས། དེ་ལས་གཞན་པའི་དགོན་པའི་རྟེན་ཆ་མས་མང་མེད་ཏུ་བཤིག་པས་ཡུན་རིང་སོར་རྒྱུད་མ་ཅུས། གནས་འདིར་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནས་སྤྲུལ་བྱེད་ཀྱི་དོ་བ་ལ་བཞག་པའི་ཞབས་རྒྱུ་དང་། མ་ཅིག་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོས་དོ་ལ་བཞག་པའི་ཞབས་རྒྱུ་སོགས་རྟེན་དོ་མཆར་བ་ད་ལྟ་འང་མཇལ་ཏུ་ཡོད་དོ།

བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤྲུལ་ཆོ་དབང་གིས་གཙོའི་དད་ལྷན་ལྷ་འབངས་ཀྱི་ཆོག་ཁང་གིས་ནང་རྟེན་འགའ་རེ་བཞེངས་ཤིང་། ལྷ་ཁང་རྟེན་པ་དེར་ཕྱག་དང་མཆོད་འབུལ་དང་། དཔལ་ལྷན་པའི་མཐོང་བ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་སྒྲོལ་ལྷ་རྒྱལ་མཆོད་དང་། ཆོས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷའི་ཆོག་ཁང་འཁོར་དང་། རྒྱུད་གནས་སྤངས་པ་སོགས་བཞིས། ད་ལྟ་ནི་སྤུལ་སྤྲུལ་མཆོག་ལྷན་གྱིས་འདུ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། ཟངས་མདོག་དཔལ་རིའི་བཀོད་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། གྲུ་བ་བཞུགས་པའི་གྲུ་ཤག་བཅས་ལེགས་པར་བཞེངས། མ་འོངས་པར་བཤད་གྲུ་དང་རྒྱལ་གྲུ་བཞེངས་པའི་གྲུ་ཤོམ་བཅས་ཀྱིས་ཡར་རྒྱས་སུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་དོ།

སྤུལ་སྤྲུལ་མཆོག་ལྷན་ནི། དོ་སྤྲུང་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིར་ཏུ་གྲུ་སར་ཞུགས་ཤིང་དོ་སྤྲུང་སྤྱི་འབྲིང་དང་། སྤྲུལ་དཔལ་ལྷན་དང་། གདན་གྲོལ་སོགས་སྤྲུལ་པར་བསྟེན་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་ནང་ཆོས་རྣམས་གསན་སྟོན་གནང་སྟེ་ལོ་གསུམ་ཟླ་གསུམ་གྱིས་ནང་མཆོམས་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཅད། རྒྱ་གར་ཏུ་ཕེབས། རབ་རྒྱན་ཤིང་སྤུལ་ལོ་སྟེ་སྤུལ་ལོ་2004ལོར་འཕགས་ལྷན་སྟོན་ལྷགས་ཐེག་མཆོག་རྣམ་གྲོལ་བཤད་རྒྱལ་དར་རྒྱས་སྤྱིར་ཏུ་རྒྱལ་རྒྱུ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་དངོས་སུ་མཇལ། ཞབས་རྒྱལ་གཙུག་ཏུ་བཀུར་ཏེ་དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྟོགས་ཆེན་གསུམ་གྱིས་གཙོའི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསན། རྒྱལ་གྲུ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་སྤྱིར་ནང་ཏུ་ལོ་གསུམ་ཆོས་གསུམ་གྱི་དམ་མཆོམས་ལ་བསྣད། དེ་ནས་རྣམ་སྤྱིར་དགོན་པའི་ཞབས་སྤུལ་གཅིག་དང་། རྣམ་གྲོལ་སྤྱིར་གྱི་བཤད་གྲུར་བཤང་བྱ་གསུམ་ལ་མདོ་སྤྱགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་ཐོས་བསམ་བཞིས།

ཕྱིར་ཕ་ལྷན་ཏུ་ཕེབས་པ་ནས་དར་ཐང་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་

བྱེད་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་སོགས་དབང་ཕྱུང་མན་ངག་མང་དུ་བཞེས། ད་ལྟ་དགོན་པའི་
བདག་པོ་གནང་བཞིན་དགོན་པར་རྩ་སྤྱོད་པའི་ཕུར་སྐྱབ་དང་། ཀར་སྤྱོད་ཞི་ཁྲོའི་སྐྱབ་པ་དང་།
སྤྱོད་གསལ་བྲ་མ་སྐྱ་གསུམ་ཆོ་ག་སོགས་དུས་མཆོད་ཆད་མེད་དུ་བཅུགས། དུལ་སྡེ་ལྟ་འབངས་
ལ་ཡང་སྤྱོད་དུང་སྐྱབ་དང་། འཕོ་བ་སྤྱོད་བའི་ཆོགས་པ་ལ་རེ་བཞིན་ཆད་མེད་དུ་སྤྱོད་བཞིན་པ་
དང་། དུལ་སྡེ་དག་གིས་གཤིན་པོའི་ཤུལ་དུ་དམར་ཟས་སྡིག་ལས་བྱེད་པ་དང་། དུད་ཆང་ལ་
རོལ་བ་ལས་ནམ་དཀར་དགེ་རྩོག་ཅམ་མི་ཤེས་པ་ལ་བྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལགས་པར་བསྟན་
པའི་སྒོ་ནས་གཞན་པན་ལགས་པོས་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་དོ།

ཁོག་སྤྱང་དགོན་པ།

༥ ཁོག་སྤྱང་དགོན་གསང་སྤགས་གཏེར་མཛོད་སྤྱོད་ནི། རྒྱལ་རོང་སོ་མང་རྒྱལ་པོའི་
ཁོངས་གཏོགས་སྤོ་དཀར་ལའི་པ་རོལ་ཁོག་སྤྱང་ཐུག་ལོ་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་མིང་ལ་ཁོག་
སྤྱང་དགོན་དང་། ཁོ་དུང་དགོན་དང་། ཁོ་སྤྱང་དགོན་དང་། རྩ་མགོ་ཁོ་སྤྱང་དགོན་དང་། ཁོ་དུང་
བསམ་གཏན་བྱང་ཚུབ་སྤྱོད་ནམས་སྤྱུ་འབོད་དོ།

ཐོག་མར་ཀུ་ཏོག་བྲ་མ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ། ཁོང་ནི་ཁོ་དུང་དུ་རྒྱལ་རོང་
འབྲོག་འཇམ་དུ་ཡབ་པན་རྟེན་དང་། དུམ་ཨ་རོལ་བཟའ་ཤེས་རབ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱུ་སྐྱ་
འབྱུངས། སྤྱུ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་མཛོན་ཤེས་དང་གྲུབ་ཉགས་མངལ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སོགས་ཆོགས་
མེད་དུ་མཁྱེན། དགྲུང་གངས་བཅུ་གསུམ་པར་བེ་རྩ་ནའི་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་ཁམས་སྟོགས་སྤྱུ་
བྱོན་དགོས་པར་ཕྱུང་བསྟན་པ་ལྟར། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་རྒྱ་ཁ་རྒྱལ་པོ་དུས་སྟོགས་སྤྱུ་
བྱོན་པ་དང་མཉམ་དུ་སྡེ་དགེར་ཕེབས། མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མེད་དང་། ཀྱམ་ཡོན་ཏན། རྩ་
སྤྱོད་རྩོ་རྩོ་སོགས་ལས་མན་ངག་ཟབ་བཀའ་མང་དུ་གསན། བྱུང་པར་དུ་རྩོ་རིག་འཛིན་ཀུན་
བཟང་ཤེས་རབ་གཙུག་གི་ལོ་རྒྱུད་བཀུར་ཏེ། བཟང་བྱ་ཉེར་ལྷའི་ཡུན་ལ། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་
དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་དང་། ཀར་སྤྱོད་ཞི་ཁྲོ་དང་། རྩ་དང་

གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མཐའ་དག་གིས་གཙོའི་མདོ་
སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ཁོང་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ལས་དབྱང་ལོ་བཅུ་གཉིས་
ལས་ཀྱན་ཡང་བཟང་བྱ་མང་པོར་རྗེ་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་གསོལ་དཔོན་དང་ཉེ་གནས་མཛད།

དབྱང་བྱངས་ཞེ་གསུམ་པར་སྐུ་ལྷུ་ལྷོ་ཕེབས། རྒྱལ་རྩོད་གི་གནས་ཆེན་ནམས་དང་།
ཤར་རྩུང་རི་དང་། རི་བོ་བྱ་ཏི། གནས་ཆེན་ཅང་ལ། རྒྱ་ནག་སྤང་ཆེན་འབྲིང་རི་སོགས་སུ་སྐྱབ་པ་
ཉམས་བཞེས་དང་འགོ་དོན་མཛད། དབྱང་བྱངས་ཞེ་བརྒྱད་པར་སྒྲགས་སྤང་མའི་ལྷང་བསྟན་
ཉར་སྤར་རྒྱལ་རྩོད་བྱོན། དཔེན་གནས་ཀ་ལ་རྗེ་སྒྲིགས་སུ་ཕེབས་ཤིང་སྐྱབ་པ་མཛད། གནས་
དེའི་བྱར་རྩུ་དཀོར་སྤང་ངེ་རྒྱས་མས་དགོན་ས་ལྷང་བསྟན། དེར་སོ་མང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་
མཆོག་ལྷན་དང་། རྒྱ་ཁ་རྒྱལ་པོ་དཔལ་འབྱོར་ཡར་འཕེལ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིན་བདག་བྱས་ཤིང་།
གཙུག་ལག་ཁང་དང་སྐྱབ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། གྲ་ཤག་བརྒྱ་ཙུ་བཅས་གསར་རྩུ་བཞེངས།
མཆོན་གསར་སྒྲགས་གཏིར་མཛོད་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ། སྐྱབ་ཁང་ལ་ཀུའོག་བསམ་གཏན་སྤྱིང་ཞེས་
གསོལ། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་དགོན་པ་དེར་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་ཀྱི་སྲོལ་བཙུགས། རྒྱལ་དབང་
དཔལ་ལྷན་བའི་ཕྱག་བཞེས་ཉར། གནམ་ཆོས་སྒྲོན་འགོ་དང་། གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར་
དང་། རྗེ་གསུམ་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ལུན་ཁང་དང་། ཁྲ་ཁང་
དང་། མི་ལམ་སྐྱ་སྐྱོང་སོགས་ནང་ཆོས་ལཱི་ཆོས་སྟན་ཀྱི་རྒྱན་བཙུགས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པས།
ཁོག་སྤང་དང་། རྒྱ་ཁ། མདོ་ལ། འོ་ལྷང་། ཁྲོ་ཆུ། སོ་མང་། བཅན་ལྷའི་འབྲོག་སྡེ་སོགས་ནས་འདུས་
པའི་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བརྒྱ་ཕྱག་གཉིས་དང་ལྷ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཁོག་
སྤང་དགོན་པའི་འདུས་སྡེ་དང་དད་འབངས་ཀྱིས་གཙོའི་གདུལ་བྱ་མང་པོར་སྒྲིན་གྲོལ་ཀྱི་ཆོས་
འཁོར་དཔག་མེད་བསྐྱོར་མཐའ། དབྱང་བྱངས་བདུན་ཅུ་པར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་
སོ། །རྗེ་འདིས་རྒྱ་ཁ་ས་འདུ་པར་འོད་སྤྱིང་ཡང་ཕྱག་བཏབ་པར་ཡང་བཤད་དོ།

ཁོག་སྤང་དགོན་པས་སྤྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རྗེ་འདི་རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ཤིང་གི་
ཉེ་སྤྱི་ལོ་1624ལོར་འབྱངས་པ་དང་། དབྱང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་རབ་དྲག་མེ་གི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1636ལོར་

ཀླུ་ཁ་ཀླུ་པོ་དབུས་ཚྭ་གསུམ་གྱི་ཕྱོད་པ་ལ་འགྲོགས་ཏེ་ཁམས་སུ་ཕྱིན་པ་དང་། དགྲུང་གྲངས་ཞེ་གསུམ་པ་རབ་དྲག་མེ་རྟ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1666ལོར་པ་ལྷུ་ལོ་རྒྱུ་དུ་ཕེབས་པ་དང་། རབ་དྲག་གིང་ཡོས་ནས་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་སྟོལ་བཅུགས་པ་དང་། དགྲུང་གྲངས་བདུན་ཅུ་པ་རབ་ཉི་མུ་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1693ལོར་སྐྱེ་གཤེགས་པར་བཤད་མོད། ལོ་ཆོགས་དེ་དག་ནམ་པར་དག་མིན་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཁོང་ཉིད་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་ལས་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལས་ཀན་པས། ཁོང་ཁམས་སུ་ཕྱོད་ལོ་དེར་རྗེ་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་སྐྱེ་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཕྱིར། ལོ་དེ་ནས་ཁོང་དགྲུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པར་བྱིར་པ་ལྷུ་ལ་དུ་ཕེབས་ལོ་བར་ལ་བགྲང་བྱ་སུམ་ཅུ་ལས་མེད་ཕྱིར། རྗེ་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་བགྲང་བྱ་ཉེར་ལྔར་བཞེན་ཚུལ་མེད་པ་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རྗེ་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་དགྲུང་ལོ་ལྔའི་དུས་སུ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱོད་མར་གྱུར་པར་ཐལ་བ་སོགས་འགལ་བ་མང་པོ་མཆིས་པས་ལོ་ཆོགས་འདི་དག་ནི་དག་པར་མ་མཐོང་ངོ་།།

དེ་ནས་དགོན་འདིའི་བྲི་རབས་བཙན་ལྷ་འོད་ཟེར་བསམ་གཏན་ཟེར་བ་བྱོན། ཁོང་གིས་སྤྱོད་མ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོ་ལས་དཔལ་ལྷུ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་བཀའ་ནམས་ཀྱིས་གཙོའི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། དགོན་འདིའི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་སྤྱོད་མའི་ཐུག་སྟོལ་བཞེན་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་སོ།།

བྲི་རབས་སྤྱོད་མ་གྱི་ཏོག་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་སུ་འབྲུག་ཟིང་གི་རྒྱུན་གྱིས་དགོན་པ་རེ་ཞིག་ཉམས་གུད་དུ་སོང་ངོ་། །བྲི་རབས་སྤྱོད་མ་ཨ་རི་དཔོན་པོ་པཎ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་དགོན་པ་སྤྱོད་གསོས་ཏེ་བསྐྱུངས་མོད་འདུས་ཐེ་ཏུང་དུ་ཅམ་ལས་མ་བྱུང་། ལར་ཨ་རི་ཆང་འདི་ལ་སྤྱོད་པར་དཔོན་རབས་བཅུ་གསུམ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་མཆིས་སོ།།

བྲི་རབས་སྤྱོད་མ་འོད་ཟེར་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱེ་རིང་ལ་དགོན་འདིར་ཆོས་བཅུའི་སྐབ་མཚོད་དང་། ལྷ་རྩ་ཆོས་དབང་གི་དག་སྤང་གར་འཆམ་ཆེན་མོའི་སྟོལ་བཅུགས། བྲི་རབས་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་མཆིར་དཔོན་པོའི་སྐྱེ་རིང་ལ་ཁོག་སྤྱང་དགོན་འདི་སྤྱོད་མའི་དར་ཁིང་། བྲི་རབས་སྤྱོད་མ་སི་ལྷེ་དཔོན་པོའི་སྐྱེ་རིང་ལ་འང་ཤིན་དུ་རྒྱས་སོ། །སྟེ་ལོ་1942ལོར་སོ་མང་རྒྱལ་པོས་བསྐོས་བཞག་བྱས་

པའི་ཕོ་བྲ་བྲི་བ་བྲ་མ་སྟོན་ལམ་ཞེས་པས་དགོན་འདི་སྐར་གསེ་བྱས་པར་བཤད་ལ། རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་དང་། ཆོས་ཐུན་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་བཅུགས་སོ། །དེ་མན་གྱི་བྲི་རབས་རྣམས་ནི། སི་གོང་བྲི་བ་བྲ་མ་འཕྱར་མེད་དང་། མི་ལ་བྲི་བ་བྲ་མ་སྟོན་པས་ལྟན་དང་། སྟོ་མཆིར་བྲི་བ་བྲ་མ་རིག་འཛིན་བཅས་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །པོད་དུས་འཕྱར་སྐབས་རྟེན་གསུམ་དང་འདུས་སྡེ་འཛོར་ཞིག་དུ་སོང་སྟེ་རེ་ཞིག་སྟོང་དབྱིངས་སུ་ཡལ་ལོ།

རབ་རྒྱལ་ཚུ་པག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1983ལོར་བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་དབུ་ཚུགས། ཁ་ཕྱ་བྲ་མ་པ་བྲ་འོ་རྟེ་དང་། མི་ལ་བྲ་མ་ཆོས་འཁོར་རྣམ་གཞིས་ཀྱིས་དབུ་བྲིད་དེ་འདུས་སྡེ་དང་ལྟ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་འབད་བཅོན་གྱི་མཐུས་བཟང་བྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་གཅུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། མགོན་ཁང་དང་། ཡིག་བརྒྱའི་དུང་འཁོར་དང་། གཟུངས་སྐགས་ཀྱི་འཁོར་ཁང་སོགས་གསར་དུ་བཞེངས། བྲ་མ་པ་བྲ་འོ་རྟེ་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱངས། ལྷ་བ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་འགའ་ཞིག་དར་ཐང་དུ་གྲ་སར་མངགས། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། མཆོམས་སྐབ་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐབ་པ་སོགས་ཆོས་ཐུན་རྣམས་དང་། དཔལ་ཡུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་གྲོལ་མང་དུ་གསན་བཞེས་མཛད་དུ་བཅུག །ཁྱུ་ལ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་དང་། བྲ་རི་འབྲུམ་ཐར། བྲི་འཕེལ་རིག་འཛིན། ཤོ་ལོ་པ་བྲ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱངས། ད་ལྟའི་ཆར་ཕོ་ར་བྲི་བ་བྲ་མ་སྟོན་ལམ་གྱི་ཡང་སྲིད་སྐུལ་སྐྱབས་སོད་ནམས་རྒྱ་མཆོས་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་སྦྱོང་བཞིན་པའོ།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིར་སྡེ་རྟེན་སུ། རྒྱ་སྐུལ་པ་བྲ་མ་ཐོ་སྐགས་བསྟན་འཛིན་དང་། མཆོག་སྐུལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྟེ་རྟེ། སྐབས་རྟེ་མགར་སྟོང་སྐུལ་སྐྱ། སྟོན་ནེ་སྐུལ་སྐྱ་པ་བྲ་རྣམ་རྒྱལ། གད་ཞབས་སྐུལ་སྐྱ་ཆོངས་དབྱངས་སྟོ་གྲོས། དགའ་བྱུང་ཆེན་ཆོང་། སྟེ་དགའི་རྟོང་ནང་སྐུལ་སྐྱ། ཨ་ཉ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས། སྐབས་རྟེ་ལྟ་སྐུལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོ་བྱོན་ཅིང་། སྟོན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པའང་རྒྱ་ཆེར་བསྐུལ་ཅིང་། རྟེན་གསུམ་རབ་གནས་མཛད་པ་དང་། རྟེན་སྐུལ་དང་ཐེབས་འཛོག་མང་པོ་མཛད་དོ།

དགོན་འདིརི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་གྲུ་རྩ་སྤང་སྲིད་ཐེལ་གཞོན་གྱི་སྐྱ་ཐོག་ཆོད་མ་དང་། རིག་

འཇིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་འདྲ་སྤྱོད་སོགས་ཉིན་གསུམ་མང་པོ་དང་། སྤྱབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་
ཀྱི་ཚོར་ལ། བཅུ་གྲུ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་སྤྱབ་མཆོད་དང་། ས་ག་ལྷ་བའི་སྤྱང་གནས་ཆེན་མོ་དང་།
ཆུ་ཉོད་ལྷ་བའ་ཆོས་བརྩུ་དང་། བ་སྐར་ལྷ་བའི་དགུ་གཏོར་ཆེན་མོ་སོགས་སྐར་གྱི་སྲོལ་མ་ཉམས་
པར་ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་རྩ་རྒྱུར་གཏོགས་པ་ནི། ལྷག་པོ་ཡུལ་ཤོག་གསུམ་གྱི་རྩེ་བ་རྣམས་ཡོད་དོ།

ཕྱ་ཁ་ས་འདྲ་དགོན་པ།

༥ རྒྱ་ཁ་ས་འདུ་པ་རྒྱ་འོད་སྤིང་ནི། རྒྱལ་འོད་རྒྱ་ཁ་བཀྲ་ཤིས་སྤིང་རྒྱལ་པོའི་ཁོངས་
གཏོགས་རྒྱ་ཁ་རྩོད་འོད་ས་རྩོད་དམ་མོང་རྩོད་དུ་ཡོད་ལ། རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་རྩེ་སྤྱི་ལོ་1958ལོར་བོད་
དུས་འགྱུར་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་དགོན་པ་ཡེ་མེད་དུ་གཏོར་ཁིང་། དགེ་འདུན་པ་མང་ཤོས་སྐྱ་
སར་ཕབ་པས་རེ་ཞིག་རྩོང་དབྱིངས་སུ་ཐིམ། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་དཔལ་ལྷུལ་མཆོག་སྐུལ་
འཇམ་དཔལ་དགེས་པའི་དོ་རྩེའི་སྐྱ་ཆ་དཔོན་པོ་ཐུབ་བསྟན་སྟན་གཤམ་གྱིས་སྤར་གསོ་མཛད་དེ།
ལྷ་ཁང་དང་། འཁོར་ལོ་སོགས་བཞེངས་ཤིང་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བཙུགས། དེ་ནས་ཁོང་གི་སྐྱ་ཆ་
སྤེམ་དབང་དྲག་རྒྱ་མཆོས་བསྐྱུར་བཞེངས་གྱིས་ད་ལྟ་ནི་འདུ་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་སོགས་བརྩ་
བཀོད་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་བསྐྱུན་ཏེ་གྲ་ཆར་ཅུང་འདུས་པའི་ཆོས་སྡེ་ལགས་ཤོས་སུ་གྱུར་
ཡོད་དོ།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་སྤྱོད་བཏུབ་སོགས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཁྲུངས་སྤྱོད་པ་མེད་ལ་བཤད་སྟོན་ལ་
ཡང་སྤྱོད་ཆོགས་མཆིས། འགའ་རེས་བཤད་ན་ཐོག་མར་ཆོས་དཔོན་པོ་དག་དབང་གྲགས་པས་
བཏུབ་པས་དགོ་ལྷགས་པའི་ཆོས་རྒྱུན་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། རྩོམ་ཆོས་རྩིས་ཀྱི་སྤྱོད་རིང་
ལས་མས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འདི་ན་པར་གྱུར་པས་རེ་ཞིག་རྩོམ་པའི་ལྷགས་དར་རོ།

འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་ཁྲ་བར་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་བཏབ་པའི་རྩས་སྐབས་ཙམ་ན་དཔེ་
ལྷགས་པ་ལྷགས་ཆེ་བར་གྱུར། དེ་ནས་ཟེར་སྟོལ་ལ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་ཙམ་རྩ་མུ་ཁ་
བཀྲ་ཤིས་སྤིང་གི་དཔོན་ཚངས་དབང་གི་སྐུ་རྩས་ལྷ་ཆོ་འཕྲུལ་ཁྲ་བར་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཕྲོགས་

པ་ལ་ས་སྤྲོད་ལྷེ་བའམ་མོང་སྤྲོད་མ་(下孟)ལྷེ་བ་ནས་ལེང་ཁྲོས་སྤྲོད་མའམ་(琅寿喇嘛)སྤྲོད་མ་
བསོད་ནམས་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ས་སྤྲོད་ལྷེ་བའམ་ནི་གོ་སྤྲོད་མོང་སྤྲོད་(上孟)དུ་སྤྲོད་ལམ་
འཆོག་པར་ཐེབས་པ་ལ་ལམ་ཐག་རིང་བས་ཆོགས་རྗེས་ལུས། ཁོ་རང་གིས་ས་དེའི་དཔོན་པོ་
ཆངས་དབང་ཟེར་བ་དཔོན་པའི་ཆོགས་སུ་བྱགས་ཡོད་པ་མཐོང་བ་ལ་སྤྲོད་ཆངས་ཆད་གཅོད་པར་
དོགས་ནས་འཇིགས་ཤིང་ཆབ་ལངས་ཏེ་དབུ་མཛད་ཀྱི་ཕྱག་གི་སྤྱག་ཆལ་དེ་ཁོ་རང་གིས་སྤངས་
ནས་བརྟུངས་པས་རྩ་སྤྱག་ལས་མེ་སྤྱག་འཕྲོ་བ་བྱུང་། ཆོགས་གྲོལ་བ་ན་དཔོན་པོ་ཆངས་དབང་
གིས་གམ་དུ་བོས། ཁོ་རང་གིས་ཆད་པ་གཅོད་ངེས་སྟམ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱགས། དཔོན་པོ་ཆངས་
དབང་གིས་གདན་འཛོལ་མཐོ་བ་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་རྩ་སྤྱག་ལས་མེ་སྤྱག་འཕྲོ་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཞུས་པས་དེ་ནི་དཔོན་པོའི་སྤྱི་ཆེའི་བར་ཆད་དང་གནོད་པའི་བཤེགས་ཞི་བ་དང་། ཆོ་
རིང་ནད་མེད་མཛད་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པས་དཔོན་པོས་གྲུས་བཀྱར་སྤྲོ་
མེད་སྤུལ། དེ་ནས་བརྩེད་སྤྲོ་མ་དེ་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་གྲགས་པ་རྒྱས། དེ་ནས་སྤྲོ་མ་དེས་དཔོན་པོ་
ལ་སྤྲོད་ལམ་འཆོགས་ཐག་རིང་བས་ཁོང་བཞུགས་ཡུལ་གྱི་ཉེ་ཕྱགས་སུ་དཔོན་པོ་ཞིག་བཞེངས་
ན་འོས་མིན་ཞུས་པས་དེ་ལྟར་བྱེད་ཆོག་པའི་གནང་བ་ཐོབ། དེ་ནས་རྒྱ་ཁའི་ས་རྩོ་སྤྲོད་དམ་ས་
སྤྲོད་ཟེར་བར་ཐུས་མི་ཆེན་(穆祖大人)ཟེར་བའི་དཔོན་པོ་དེས་རྒྱབ་སྐྱོར་སྤྲོད་བདག་ཞུས་ཏེ་ས་
རྩོ་སྤྲོད་དཔོན་(麻多寺)པའམ་ལྷ་རྩོ་དཔོན་པོ་ཟེར་བ་བཏབ། གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱུང་དུ་གཉིས་
བཞེངས་ཏེ་ཅིག་ཤོས་མདོ་དང་། ཅིག་ཤོས་སྤྱགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་དུ་བཞུགས་པས་མདོ་གྲུང་རྒྱུང་གྲུ་
གཉིས་བྱུང་ཞིང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱང་རྟིང་མ་དང་དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱོད་འཛིན་དང་། རྩོ་ནང་པའི་
ལུགས་འཛིན་གསུམ་ཡོད་པར་གྱུར་པས་སོ་སོའི་ཁང་ཆོན་ཡང་ལོགས་སུ་བཞེངས་སོ།

དེ་རྗེས་དཔལ་ཡུལ་མཁན་ཆེན་ཀམ་བག་ཤིས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེའི་སྤྲོད་ཅམ་ལ་རྟིང་མ་པའི་
ལུགས་འཛིན་དག་དཔལ་ཡུལ་བར་གྱུར་པས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
གྱི་ཉམས་ལེན་དང་། ཆོ་གའི་ཕྱག་ལེན་ནམས་དར་བར་གྱུར་ཅིང་དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་
ཆོས་སྤྲིང་གི་དཔོན་ལག་དུ་གྱུར། སྤྱི་ཆེན་ཀམ་འགྱུར་མེད་ཀྱང་དཔོན་འདིར་དངོས་སུ་ཐེབས་ཏེ་

དབང་ཁྱིད་མང་པོ་གནང་། རྒྱ་ཁ་གྲུབ་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སམ་ར་ཆེས་ཨ་ཟླ་མ་ཞེས་པའི་
རྟོགས་པ་མཆོག་ལྟ་བུ་སྤུལ་པ་བླ་མ་དོ་སྤྲུགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཡི་ཁྱེད་ཀྱི་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ།

འདི་སྐོར་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་གི་ཚུགས་འདིར་གྲོང་སྡེ་རེ་དང་ལྷ་ཁང་རེ་ཡོད་པ་ལ། བཀའ་
ཐོག་ཆོ་བར་པ་དང་འཛིན་པོ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་ཁང་གཅིག་ཡོད་པ་ཐུབ་པ་ལྷ་ཁང་
དང་། མི་ཉེའམ་མེ་གཉིས་ཆོ་བའི་ལྷ་ཁང་དེ་གྲུ་ཅུའི་ལྷ་ཁང་དང་། བཀའ་ཉེ་ཆོ་བའི་ལྷ་ཁང་དེ་རྩེ་
བཅུན་བྱམས་པའི་ལྷ་ཁང་དང་། ར་རྩོ་ཆོ་བའི་ལྷ་ཁང་དེ་འོད་དཔག་མེད་གྱི་ལྷ་ཁང་དང་། ར་
ཆེས་པན་བཏགས་ཆོ་བའི་ལྷ་ཁང་དེ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ཐུག་བཞི་བའི་ལྷ་ཁང་དང་། པར་སྤྲུག་ཆོ་
བའི་ལྷ་ཁང་དེ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ཐུག་སྟོང་སྟོང་གི་ལྷ་ཁང་ཡིན་པ་བཅས་ཆོ་སྡེ་རེ་དང་ལྷ་
ཁང་རེ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་ས་སྟོང་དམ་མོང་སྟོང་གྱི་སྡེ་ཆོ་དུག་དང་། ས་སྤྲུང་དམ་མོང་
སྤྲུང་གྱི་རག་ཐེག་སྡེ་བ་རི་མགོ་བ་དང་། ཤ་གྱེ་ཆོ་བ་དང་། རོས་ཤོས་ཆོ་བ་དང་། ལུག་རོག་ཆོ་བ་
དང་། ཞོ་ཀུས་ཆོ་བ་དང་། མ་ཁི་ཁོ་ཆོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དགོན་པ་དེ་ཕྱིས་སྤྱི་ལོ་འདྲུ་
དགོན་པར་གྱུར་ཞིང་སྡེ་ཆོ་དེ་དག་ས་འདྲུ་དགོན་པའི་ལྷ་སྡེ་ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་རྩོད་པོ་ས་སྟོང་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཀྱི་(土司仓鸿恩)སྤྱི་རིང་ལ་རྒྱ་
སྤུལ་པ་བླ་མ་དོ་སྤྲུགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཀའ་བཀོད་ལྟར་རྟིང་མ་པ་རྣམས་དགེ་ལུགས་པའི་
ཁྱོད་ནས་སོ་སོར་གྱིས་ཉེ་ཡར་རྩོད་པོ་མོང་སྟོང་དེ་དལ་འདྲི་དགོན་ས་དེ་ཉིད་དགེ་འདུན་པ་སྤྱི་ཆོ་
རིང་བ་དང་། འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པའི་ས་རྒྱ་གཅིག་ནས་ནས་དལ་འདྲི་དགོན་པ་ས་འདྲུ་པ་བླ་མ་འོད་གླིང་
དེ་གསར་དུ་བཞུགས་པས་ས་སྟོང་དགོན་དང་། ས་འདྲུ་དགོན་གཉིས་སྤྱི་གྱུར། དེ་དུས་ཐུས་མི་
ཆེན་དང་ས་སྟོང་དགོན་པའམ་རྩོད་པོ་དགོན་པས་ས་འདྲུ་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་གི་ཆེ་ཐོག་རྒྱ་
ཕིབས་འགེབས་མི་ཆོག་པ་དང་། འདུ་ཁང་གི་ཀ་བ་དེ་རྩོད་པོ་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་གི་ཀ་ལས་བཟལ་
བའི་རིང་པོ་མི་ཆོག་པར་བཤད་ཅིང་། འདུ་ཁང་གི་ཀ་བ་བསྐྱུངས་དུས་རྩོད་པོ་དགོན་པའི་ཨ་རྩོ་བླ་
མ་ཟེར་བ་ཀ་བའི་རིང་ཐུང་འཇལ་དུ་འོང་སྟེ་ཀ་བ་རེའི་སྡེ་ནས་སྤྱི་གྲུག་རེ་བཅད་པར་བཤད་དོ།

དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ཁ་དགོན་པའི་མིང་གཙོ་བོར་དགོན་པ་འདི་ལ་ཐོགས། དཔལ་ལྷན་
མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་འཇམ་དཔལ་དགྲིས་པའི་དོ་རྩེ་རྒྱ་ཁ་རྩོད་ས་སྟོན་མི་ཉེ་ལོ་ཡེ་ཆང་དུ་སྤྱོད་
འབྲུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྤྱི་རིང་ལ་དར་ཐང་དགོན་པས་བདག་པོ་བཀྲིས་ཤིང་། རིན་པོ་
ཆེ་ཉིད་ཀྱིས་གནམ་ཆོས་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་གནང་ཞིང་། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། འཕྲིན་སྒྲུབ་
ནམས་དཔལ་ལྷན་པའི་ཤུག་བཞེས་ཅི་བཞེན་ལས་འདའ་བ་མེད་པའི་སྟོན་སོགས་བཅུགས་ཤིང་།
རྒྱ་ཁ་སྤྲོ་མ་འགོ་འདུལ་ལམ་སྤྱོད་བསྟན་དགེ་ལེགས་ཁོང་གི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བསྐྱོས་པས་དར་ཐང་
དགོན་པའི་དགོན་ལག་དུ་ཐུང་། དེ་ནས་སྤྲོ་མ་འགོ་འདུལ་དང་། རྒྱ་རྩོད་ས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱིས་
བསྐྱུངས་སོ།།

བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྟོས་ཟིན་ལྟར་དཔོན་པོ་སྤྱོད་བསྟན་སྟན་གསུམ་ཀྱིས་སྤྱོད་གསོ་
མཛད་དེ་དགོན་བདག་གི་ཁྱུར་བཞེས་པ་ལགས་ཤིང་། ཁོང་ནི་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་
མ་ལུས་གཤེགས་རྩིས་སུ་པ་ཡབ་ཐེན་ཤིས་འཕམ་མཁུན་ཤེས་ཀྱིས་ཀ་རིམ་འ་རྒྱལ་མོ་ཞེས་པ་ཚུང་
མར་སྤངས་པ་ལ་བྱ་མོ་བཀྲ་ཤིས་དབང་སྟོན་ཟེར་བ་སྤྱེས། དེ་ཉིད་གི་བྱ་ཆང་ཟེར་བའི་བྱ་ལ་སྤྱོད་
ཟེར་བར་བག་མར་སོང་བ་ལ་སྤྱོད་སྟོན་ཆེན་དང་། རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་དང་། སྤྱོད་བསྟན་སྟན་
གསུམ་གསུམ་སྤྱེས།

སྤྱོད་བསྟན་སྟན་གསུམ་ཁོང་ཉིད་ནི། རབ་རྒྱལ་ཚུ་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་1933ལོར་སྤྱོད་འབྲུངས། ཚུང་
དུ་ནས་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་འཁྲིད་དེ་དར་ཐང་དགོན་དུ་ཤུ་སར་ཞུགས། ཞང་པོ་མཆོག་སྤུལ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། དར་ཐང་གདོང་དེ་མཁན་ཆེན་དང་། ཤུག་ཆ་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་སྟོན་གོས་
དང་། གད་འབས་སྤུལ་སྤྱོད་ཆངས་དབྱངས་སྟོན་གོས་སོགས་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་གསན།
བོད་དུས་འཕྱར་སྐབས་སུ་སྤྱོད་ལ་འོ་བརྒྱལ་ཐུང་ཞིང་ཞིང་ལས་སོགས་མཛད། ཆོས་སྟོན་བསྐྱར་བྱས་
ལ་དར་ཐང་དགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ། དགེ་ཅེ་མཁན་ཆེན་བཀའ་རྒྱུ་ཅན་སྟོན་བཟང་ཤེས་རབ་ལས་
བསྟན་པར་རྫོགས། རྩེ་དེ་དང་། མགར་སྟོང་གཏེར་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྤྱོད་སྟོན་ཆེ་གར་དབང་
ཉིན་བྱེད་དང་། དགེ་ཅན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་དང་། རི་ཤུལ་མཁན་པོ་འོད་ལྡན་

ནམས་ལས་དབང་ལྷན་ཟབ་ཁྲིད་མང་ཏུ་གསན་ཏེ་བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སུ་བྱངས། དར་ཐང་ཏུ་
རྩི་རྩེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ལས་སྒྲུབ་ལྷན་རིང་མཛད་དོ། །དེ་ནས་རྒྱ་ཁ་ས་འདྲུ་པ་བླ་འོད་སྤྲིང་ཏུ་ལྷན་
རིང་བཞུགས་མཐར་དགུང་གྲངས་བྱ་བཏུན་པ་རབ་རྒྱན་ས་ཕག་ལོའི་དབྱར་སྤྲད་ཏུ་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

ད་ལྟ་སྤྲ་མ་དབང་དྲག་རྒྱ་མཚོ་དགོན་པའི་བདག་པོའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་སྦྱོང་བཞིན་
ཡོད་ལ། ཁོང་ནི་དར་ཐང་མཚོག་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཡི་ཆ་བུ་རིན་ཆེན་བཟ་ཤིས་གྱི་སྲས་སུ་
འབྱུངས། རྒྱུ་ཏུ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་དར་ཐང་དགོན་ཏུ་ཚོགས་སུ་ཞུགས། མགར་སྤོང་གཏེར་
སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དགེ་ཅེ་མཁན་ཆེན་དང་། རི་ལྷལ་མཁན་པོ་དང་། དགེ་ཆན་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
སྐུ་བས་རྩི་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་སྒྲུབ་བཤེས་གཉེན་ཏུ་མ་ལས་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། གནམ་ཚོས་
སྒྲུབ་གསན། སྐྱེ་གསུམ་སྐྱབ་པ་དང་། སྐྱབ་གྲུ་དང་། མཚོམས་གྲུ་ནམས་སུ་བཞུགས་ཏེ་རྩི་རྩེ་སློབ་
དཔོན་གྱི་ཐོབ་དང་། སྤྲ་ལྷ་བཞེས། སྐུ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གཏེར་མཛད་གྱི་སྤྲིན་བྱེད་སྒྲུབ་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གཞན་པ་ཏུ་མ་ལས་དབང་ལྷན་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་གསན།

རྒྱ་ལྷལ་ཏུ་འབྲུལ་སྐྱུང་ལ་ཕེབས་ཏེ་རྒྱ་ཁ་ས་འདྲུ་པ་བླ་འོད་སྤྲིང་བསྐྱར་བཞེངས་དང་།
དགོན་པ་དཀར་ཟས་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོང་དགོས་པ་སྒྲུབ་སྤྱེས་ལེགས་པོ་བཅུགས་ཤིང་བཞུགས་
བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་སྤྲ་མ་བསོད་ནམས་དབང་དྲག་གིས་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོ་གནང་ཚུལ་ནི།
རབ་རྒྱན་རྒྱ་ལྷན་སྤྱི་ལོ་2003 ལོར་དགོན་པར་བཞོད་པའི་རི་སྐྱས་བསྐྱར་པ་ནས་དབྱུ་བཙམས་
ཏེ། སྤྱི་ལོ་ 2005 ལོར་མཚོད་ཉིན་དང་། སྤྱི་ལོ་ 2006 ལོར་འདྲུ་ཁང་ཆེན་མོ་བཞེངས་པའི་དབྱུ་
བཙམས། ཉང་ཉིན་ཟངས་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་བལ་བོའི་བཟོ་ཆལ་ཅན་གྱི་གྲུ་ཏུ་པ་བླ་ཀླ་རའི་སྐུ་
བརྟན་དང་། སྤྱི་ལོ་2007ལོར་བལ་བོའི་བཟོ་ཆལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཐུགས་རྩི་ཆེན་པོ་ཐུག་བཞི་བའི་
སྐུ་བརྟན་དང་། ཐང་ཀ་ཏུ་མ་དང་། སྤྱི་ལོ་ 2008 ལོར་ཟངས་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་བལ་བོའི་བཟོ་
ཆལ་ཅན་གྱི་སྤྲིན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྐུ་བརྟན་དང་། གཞན་སྐུ་བརྟན་ཏུ་མ་དང་། ཐང་ཀ་དྲུག་
དང་། ཏུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་དང་། ཐུག་རྩི་གྱི་སྐུ་བརྟན་སྒྲུབ་དང་། སྤྱི་ལོ་2009 ལོར་བཞུགས་
ཤག་བཙུགས་གཉིས་ཅན་རྒྱུང་ཁང་དང་བཅས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་2010 ལོར་ཐང་མ་རྩི་མེར་པོའི་སྐུ་

བརྟན་དང་། མཆོད་ཀོང་ཆིག་སྟོང་ལྟག་དང་། རྩེ་ལའོར་ཁང་ལའོར་ལོ་དང་བཅས་པ་དང་།
ལའོར་ཕྱན་ཁང་ལའོར་ལོ་དང་བཅས་པ་དང་། ལག་སྟོར་ལའོར་ཁང་ལའོར་ལོ་དང་བཅས་པ་
དང་། མཚུ་ལུམ་ཁང་དང་། རྩེ་ཡི་སེལ་སྟོན་བཞེངས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་2012ལོར་དགེ་བསྟན་སྐྱབ་
ཁང་དང་། དཔོན་པོ་ཐུབ་བསྟན་སྟན་གྲགས་ཀྱི་ཐུགས་བཞེད་རྩེ་ལའོར་ཁང་དང་། རང་རྩེ་ཐང་
ཀ་ཆེན་པོ་རྩུག་དང་། སྤྱི་ལོ་2013ལོར་སྟོན་པོར་ཆེན་པོ་དང་། མར་མེད་ཁང་བྱ་སྟོན་དང་། སྤྱི་
ལོ་2014ལོར་བེ་རོ་ལོ་ལྟེ་བརྟན་དང་། སྤྱི་ལོ་2015ལོར་རྩེ་ལའོར་ལའོར་ལོ་བཞེངས་པ་ལ་
སྟོན་པ་སྤྱི་ནང་གི་བཀོད་པ་མཛོས་ཤིང་ཡིད་རྩེ་ལོང་བ་མཐའ་ཡས་པ་བཞེངས་པ་རྣམས་བསྐང་
ན་སྟོ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡོད་མོད་འདིར་ཡི་གས་འཛིགས་ནས་རགས་པ་ཅམ་ལས་མ་བྱིས་སོ།

སྤྱི་ལོ་2019ལོར་སྐྱབས་ཆེ་དར་ཐང་མཆོག་སྐུ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་རིན་པོ་
ཆེ་གདན་དྲངས་ཏི་དགོན་པའི་རྩེ་བརྟན་པ་གསར་བཞེངས་ལེགས་སྐྱབ་ལ་རབ་གནས་ཀྱི་མེ་
ཏོག་འཐོར་བ་དང་། རྩེ་བརྟན་པ་ལེགས་སྐྱབ་ཀྱི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་སོ།

སྤྱི་ལོ་2020ལོར་མཆོད་རྩེ་ཆ་བརྒྱད་དང་། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤར་གི་སྤྱི་མང་གཞི་དང་།
ལའོར་ཁང་ཞིག་གསོ་རྣམས་གནང་ཞིང་། དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་རྩེ་མིས་ལྷ་ཅན་གྱི་སེལ་
ཆེན་པོ་ཆ་བཅས་བཞེངས་ཤིང་། དགོན་པའི་སྤྱི་ནང་གི་བསྐྱི་བ་ཡོད་དོ་ཅག་ལ་སྤྱི་མ་བསོད་
རྣམས་དབང་དྲག་སྤྱི་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པ་གནང་བཞིན་ཡོད་དོ།

རྒྱ་ཁ་དགོན་པ།

༥ དཔལ་ལྷན་རིགས་གསུམ་འཕྲིན་ལས་ལྷན་སྐྱབ་སྤྱི་ནི། རྒྱལ་རྩོད་རྒྱ་ཁ་བྱ་ཤིས་སྤྱི་
གི་ཁོངས་གཏོགས་སྟོ་རྩེ་ཡོད་ལ། དགོན་འདིརི་རྒྱུ་རི་ཡུལ་སྤྱི་དགོན་པོའི་རྩེ་མཁར་དང་།
སྤྱི་མཆོ་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཤར་རྩེ་གངས་རི་དང་། འོ་མ་ལྷ་བུའི་མཆོ་དཀར་པོ་གངས་ཆུའི་རྒྱ་
རང་འབབས་ཡོད་པ་འཕགས་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གནས་སྤྱི་གསུམ་ཤིང་བྲག་ལ་ཡི་གེ་
ཀ་རང་བྱུང་རྩེ་ཡོད་པས་ཀ་ཐོག་རྩེ་འཐོད་པར་ཐོག་མར་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཐུག་བྱེད་སྤྱི་

དགོན་མིང་ལ་ཀ་དག་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ཆེས་བཏགས་པར་གྲགས་ཤིང་། དགོན་པ་འདི་བས་རྒྱས་ས་
ལ་མེ་རྟག་འདབ་བརྒྱད་མང་པོ་རང་བཞིན་ཞིང་། ལྷ་ཁང་རབ་གནས་ལེགས་གྲུབ་ལ་འཇའ་འོད་
ཀྱི་མྱོང་ནས་གྱུ་རྩ་པ་བླ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞལ་མངོན་སུམ་རྒྱ་བཟླ་བ་ཅིང་རབ་གནས་མཛད་པར་
གྲགས་པའི་དག་སྒྲོས་མཆིས་ལ། ཕྱིས་སུ་དགོན་པ་ཉམས་ནས་ཡུན་རིང་གི་མཐར་དཔལ་ཡུལ་
ནམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཚོས་སྤྱོད་གི་སྒྲིམ་ཆེན་འགའ་ཐེབས་ཏེ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོ་མཛད་དེ་རྒྱལ་
དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཚོས་སྡེ་རྩ་བསྐྱར། བྱང་པར་རྩ་སྒྲིམ་ཆེན་ཀམ་འབྱུར་
མེད་ངེས་དོན་བཟླ་བ་འཛིན་དང་། རྒྱ་སྒྱལ་པ་བླ་མཛད་པའི་སྒྲིམ་བཟླ་བ་འཛིན་དང་། ལྷ་སྒྱལ་པ་བླ་
གར་དབང་བཟླ་བ་འཛིན་དང་། མཆོག་སྒྱལ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་དོ་རྩེ་ནམས་བྱོན་ཏེ་དགོན་
པའི་སྤྱོད་ཆེན་ཡུལ་སྡེ་དང་བཅས་པ་ལ་དབང་ལྷང་གདམས་པའི་ཚོས་ཆར་རྒྱ་ཆེར་ཕབ་ཅིང་།
དགོན་པའི་འབྱུང་སྡེ་ལ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཚོས་གསུམ་སོགས་དབང་ལྷང་ཐབ་བྲིད་རྩ་
མ་གནང་ནས་སྒྲུབ་མཆོད་ཁག་ཀྱང་མང་པོ་བཙུགས། ཀ་ཉ་ལྷ་མ་དང་། སྤྱོད་ཆེན་ལྷ་མ་ཟེར་བའི་
འཇའ་ལྷས་གྲུབ་པར་གྲགས་པའི་བྱ་བལ་སྒྲོམ་ཆེན་པ་འགའ་རེ་བྱོན་ནས་དགོན་འདི་བསྐྱར་ས་
ཤིང་ཡུལ་སྡེ་ལ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་ཐར་ལམ་གྱི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེས། ཕྱིས་སུ་
དགོན་འདི་རིམ་པར་རྒྱུད་ཅིང་རྒྱས་འབྱུར་གྱི་འཆོབ་མས་མང་མེད་རྩ་བསྐྱར།

ད་ལྟ་དགོན་འདི་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་བཞིན་མཆིས་ཤིང་། དགོན་མིང་ལ་བདག་ཅག་གི་
རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་དར་ཐང་ལྷ་སྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཞུན་གར་དབང་ཉི་མའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་སྤྱོད་
དཔལ་ཡུལ་རིགས་གསུམ་འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ཆེས་གསོལ་ཞིང་། ཁོང་གིས་སྤྱོད་ཆེན་གིས་
ཞལ་བཀོད་སོགས་ཅི་དགོས་གནང་བཞིན་ཡོད་དོ།

ཁོ་རྒྱ་ས་སྤྱོད་དགོན་པ།

༥ རྒྱལ་མོ་རོང་གི་ཡ་གྲུལ་ཁོ་རྒྱའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཚོས་སྡེ་
ལས། ཁོ་རྒྱ་ས་སྤྱོད་དགོན་ལེགས་གྲུབ་བསམ་གཏན་སྤྱོད་ནི། རྒྱལ་མོ་ཡུལ་གྱི་ཁོ་རྒྱའམ་བྲི་བཙུའི་

ཡུལ་ལ་ས་སྟོང་སྤང་གཉིས་ཡོད་པའི་ས་སྟོང་ལེགས་སྟོམ་རྩོད་ཞི་ཞེ་བའམ་སྤྱིར་ཆར་རྩ་ཡོད་ལ།
གནའ་ཤིན་རྩ་སྔ་མོའི་རྩ་ཤིག་ལ་སྤྲོ་མ་བསམ་གྱི་བ་རྒྱ་མཆོས་ཕྱག་བཏབ། སྤྱི་ལོ་1931ལོར་
དགོན་པ་རྩིང་དྲགས་པས་ཞིག་རལ་རྩ་སོང་། སྤྱི་ལོ་1941ལོར་པ་པོ་ཨ་འཕུར་སྤྱལ་སྤྱུས་བསྐྱར་རྩ་
གསོས་ཤིང་། བགང་བྱ་ལྟ་ཅམ་ལ་བསྐྱངས་མཐར། སྤྱི་ལོ་1946ལོར་དགོན་པ་དེ་ལེགས་སྟོམ་རྩོད་
ཞི་ནས་ཞང་ཞུང་མདོ་ཀྱ་པ་བཅན་ནམ་རྒྱ་ཆར་ཞེས་པར་སྟོས། རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་ལོ་ནས་དགོན་པ་
མང་མེད་རྩ་བཞིག སྤྱི་ལོ་1983ལོར་དགོན་པ་སྤྱར་གསོས་ཤིང་། ལྷ་ཁང་རྒྱུང་རྩ་ནང་ཉེན་དང་
བཅས་པ་བཞེངས། ད་ལྟ་དགོན་འདི་མ་རྩལ་ཅམ་གྱི་དོ་བོར་གནས་ལ། སྔ་མོ་ནི་ཤིན་རྩ་འཕལ་
བས་དགོ་འདུན་པ་ལྟ་བུ་ལྟ་ཅམ་འདུས་པའི་རྩ་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

དགོན་འདི་གཙོ་བོ་ཁྱེ་རྒྱ་སྟོམ་ཆེན་གྱི་གདན་ས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཕྱག་
འདེབས་པ་པོ་ནི་རྩེ་བསམ་གྱི་བ་རྒྱ་མཆོ་དང་། དེ་ནས་ཤེ་ཆར་སྟོམ་ཆེན་སྤྱལ་སྤྱུ་བཅུ་གསུམ་པ་
འཇམ་དབྱངས་མཁས་གྱི་བ་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཨ་འཕུར་སྤྱལ་སྤྱུ་དང་། སྤྲོ་མ་ནམ་མཁའ་དང་། སྤྲོ་
མ་ཆེ་རིང་བཀྲ་ཤིས་དང་། སྤྲོ་མ་རྒྱལ་མཆོན་ནམས་ཀྱིས་རིམ་པར་བསྐྱངས། བར་སྐབས་ནས་ཁྱོ་
རྒྱ་སྟོམ་ཆེན་ནམ་སྤྲོ་མ་ཤེ་ཆར་རིན་པོ་ཆེ་བྱལ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནམ་ཕུན་ཆོགས་བསྟན་
འཛིན་ཟེར་བ་བྱོན་ཏེ་གདན་ས་མཛད། རྩེ་འདི་ནི་མཁས་ཤིང་གྱལ་པའི་དབང་ཕྱག་སྤྱེ་ཆེར་སྟོང་
པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་ཏེ་སྤྱལ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོམ་ཆེན་པ་ཞིག་ལགས་ཕྱིར་ཁྱོ་རྒྱ་
སྟོམ་ཆེན་ཞེས་སྟན་གསུམ་ཆེ་ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱང་སྟོགས་མཐར་རྒྱས།

སྟོམ་ཆེན་སྤྱེ་བྱེད་གཉིས་པ་འཇམ་དབྱངས་བཤད་སྤྱལ་རྒྱ་མཆོའམ་འགྱུར་མེད་བསྟན་
འཛིན་ནི། ཁྱོ་རྒྱ་ལེགས་སྟོམ་རྩ་འབྱུངས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་རྩ་བྱུང་། ཆོས་ཞེ་རྩ་མར་
ཐེབས་ནས་གསན་བསམ་སྟོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད།

སྤྱེ་བྱེད་གསུམ་པ་བྱལ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉེ་མ་ནི། ཁྱོ་རྒྱ་ས་སྟོང་ལེགས་སྟོམ་རྩ་འབྱུངས། ལྷ་
ས་རྩ་མར་ཐེབས་ནས་ཐོས་བསམ་སྟོམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་། དགོན་འདིར་གདན་ས་མཛད་དེ་
འཕྲིན་ལས་མི་དམན་པ་རྒྱས་སོ།

[illegible]

སྐུལ་སྐུ་གཅིག་ནི་ཨོ་ཁུན་མཁས་གྲུབ་འཇིགས་མེད་ཚོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་སམ་བདུད་འདུལ་
 དབང་དཀ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཚུན་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1942ལོའི་རྒྱ་བཅུ་པའི་ཚོས་བཙོ་ལྷར་ཁོ་རྒྱའི་ཡུང་པ་ཅ།
 ཡབ་ཁོ་རྒྱུལ་པོ་རྟོ་རྩེ་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་ངར་མི་སློལ་དཀར་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་
 འབྱུངས། མིང་གི་དབུ་འོ་བརྒྱུད་པ་ལགས། དཔྱད་གུངས་བརྒྱུད་པ་ས་གྲང་ལོར་མཚོག་སྐུལ་

འཇམ་དཔལ་དགེས་པའི་རྩི་རྩིས་ཀྱི་ཆུ་སྐྱོམ་ཆེན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ཏུ་ངོས་བཟུང་། དཔལ་ལྷན་དར་
ཐང་དགོན་ཏུ་བྱིར་བཀོད།

རྒྱལ་རྩོད་སླ་མ་སྤྱིན་པ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སྤྱངས་པས་ཆོགས་མེད་ཏུ་མཁྱེན། མཆོག་
སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས། གནམ་ཆོས་དང་། རྩ་དང་། འཇམ་ཆོན་
ནམས་གྱི་ཟབ་གཏིར་དང་། བཀའ་བརྒྱད་ནམ་གསུམ། མ་ཏིའི་སེང་ཏ། ཀར་སྤྱིང་ཞི་བྲོ། གནམ་
ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་ཅ་རྒྱུད་གི་བྲིད་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་མང་ཏུ་གསན། ལྷག་ཆ་མཁན་པོ་ལས་གནམ་
ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་རང་ལྷགས་གྱི་
ཟབ་བྲིད་མཐའ་དག་གསན་ཏེ། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྤྱ་གསུམ་སྤྱབ་པ་དང་། སྤྱབ་སྤྱ་དང་།
མཆོམས་སྤྱ་ནམས་སྤྱ་བསྟེན་སྤྱབ་ཉམས་ལེན་མཐར་སྤྱིན་མཛད། ཅིས་དཀར་ནག་དང་སྤྱབ་
འབྲིན་ཆོ་གའི་ལྷག་བཞེས་སོགས་ལ་བྱང་རྒྱལ་པར་བསྐབས། གདོད་ངེ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་
དགོན་མཆོག་ལས་སྟོམ་གསུམ་དང་། སྟོད་འཇུག། ཡེ་ཤེས་སླ་མ། ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན་སོགས་
སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་གྲངས་མེད་གསན།

ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་ལས་དགེ་རྩལ་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་ཏེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་མདོ་སྟགས་
གྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོར་སྤྱངས། རྒྱ་ར་དགེ་བཤེས་ལས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། བསེ་བརྩས་སྤྱ་
སོགས་ལ་གསན་བསམ་མཛད། གད་ཞབས་སྤྱལ་སྤྱ་ཆངས་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་ལས་གནམ་ཆོས་ཅ་
རྒྱུད་དང་རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་ལྷགས་ལྷང་གིས་གཙོའི་སྤྱིན་གྲོལ་གྲངས་མེད་
གསན། ཏུས་འཇུར་གྱི་དབང་གིས་སྤྱིར་པ་ལྷན་ཏུ་བྱོན། སྤྱ་ངལ་ཆད་མེད་ལ་གཏད་ཀྱང་བར་
སྐབས་བརྟན་པ་སྤྱར་དར་ལ་གཞུང་ནས་ཟླ་ཕྱག་སྤྱད་ངེ་འབར་ཁམས་གསར་འཇུར་ཁང་དང་།
ཆོས་ལྷགས་ལས་དོན་ཁང་ཟེར་བ་དང་། སི་ཤོན་ཞིང་ཆེན་སྤྱི་སྟོད་རང་མི་མཉམ་འབྲེལ་ཁང་ཟེར་
བ་སོགས་རྒྱུའི་ལས་ཁུངས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་སྤྱག་ལས་མཛད་བཞིན་ཞབས་པད་བརྟན་
པར་བཞུགས་བཞིན་པའོ།

ས་སྟོད་དགོན་པའི་རྟེན་གསུམ་གྱི་རིགས་ལ། སྟོན་པ་དང་། སྤྱ་ཏུ་གཙོ་འཁོར་གསུམ།

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཐུག་བཞི་པ། ཆོ་དཔག་མེད། གནས་བརྟན་བརྟུག་གི་ཐང་ག་དང་། གསུང་
ཉིན་ལ། བཀའ་བསྟན་འབྱུང་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོ། གསང་འདུས་སོགས་
དང་། སྐབ་འཕྲིན་རྟུས་མཆོད་སྐོར་ནི། ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱད་ནས་བཙུ་ལྷའི་བར་སྟོན་ལམ་
དང་། དེའི་ཉིན་རྗེས་མ་ལ་གུ་རུ་མཆོད་བརྒྱད་ཀྱི་འཆམ་དང་། ཟླ་བཞི་པའི་ཆོས་ལྷ་ནས་བརྟུ་
གཉིས་བར་ཐུགས་ཆེན་གསང་འདུས་སྐབ་མཆོད་དང་། ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བརྟུའི་
བར་ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོའི་སྐབ་པའི་ཆོས་བརྟུའི་རྟུས་མཆོད་དང་། ཆོས་བརྒྱད་ལ་འཆམ་སྦྱང་དང་།
ཆོས་དགུར་གར་འཆམ་དང་། ཆོས་བརྟུར་འབག་འཆམ་བཅས་ཡོད་ལ། འཆམ་དངོས་ཀྱི་ཉིན་
གཉིས་ལ་དད་ལྷན་ལྟ་འབངས་ནམས་ཀྱིས་དགོན་པར་བསྐོར་བ་དང་། མཆོད་འབུལ་དང་འཆམ་
ལ་མཇལ་བ་བཅས་དང་། ཟླ་དགུ་པའི་ཆོས་ཉེར་གསུམ་ནས་ཉེར་དགུའི་བར་རུ་ཐིག་རུལ་དང་
བཅས་པའི་ཕུར་པའི་སྐབ་མཆོད་དང་། སྟོན་ཆད་དགུ་གཏོར་འདི་ཟླ་བརྟུ་གཉིས་པའི་ནང་རུ་
འཆོགས་པ་ཡིན་མོད། སྤྱིས་སུ་ཟླ་བརྟུ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ནས་ཉེར་དགུའི་བར་དགུ་གཏོར་
ཆེན་མོ་འཆོགས་སྟོལ་དར་རོ།

དགོན་པ་འདི་དང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ཆེ་བའི་དགོན་ཕྱེ་དག་ནི། དཔལ་ཡུལ་དགོན་ཆེན་
དང་། དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་པ་དང་། དམུ་དགེ་དགོན་པ་ནམས་ཡིན་ནོ། །དགོན་འདི་ཉིད་
ཀྱི་ལྷ་ཕྱེ་ནི། ཅ་ཅུའམ་ཅ་སྟོགས་གྲོང་བ་དང་། དམག་དཔའ་རེ་གྲོང་བའམ་དམག་སྟོགས་གྲོང་བ་
དང་། ལེགས་སྟོམ་གྲོང་བའམ་ལེགས་སྟོགས་གྲོང་བ་དང་། གཡུ་ཆེན་གྲོང་བའམ་དམག་སྟོགས་
གྲོང་བ་དང་། ཞང་ཁྱུང་གྲོང་བའམ་ཞང་སྟོགས་གྲོང་བ་དང་། འཆམ་བདེ་གྲོང་བའམ་འཆམ་
སྟོགས་གྲོང་བ་དང་། ཉག་ཉི་གྲོང་བའམ་ཉག་སྟོགས་གྲོང་བ་དང་། གང་ཆོང་གྲོང་བའམ་གང་
སྟོགས་གྲོང་བ་བཅས་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

ཀོར་པ་དགོན་པ།

‡ ཁྲོ་ཆུའི་ཀོར་པ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་འཁོར་དགོན་པ་ནི། རྒྱལ་མོ་ཆོ་བ་རིང་གི་ཁྲོ་ས་སྤང་

ཀྱི་ཟླ་དགོ་ཤོང་ཕྱི་རུ་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདི་ལ་ཟླ་དཔོ་དགོན་དང་། ཟླ་དབུས་དགོན་དང་། ཟླ་
ལམ་དགོན་དང་། ཀོར་པ་དགོན་དང་། ཀོལ་པ་དགོན་དང་། ཀོ་སྤ་དགོན་ཞེས་སྤྱེ་ཆོགས་སུ་བྲིས་
པ་མཐོང་ལ། ཐོག་མར་རབ་འདོད་ཤིང་ཕག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1755ཡས་མས་ཅམ་ལ་ཁོ་ཚུའི་རྒྱལ་པོ་
ཨེ་སོང་གིས་བསྐྱལ་ཏེ་དཔལ་སྤངས་སི་རུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བས་དགོན་ས་གཟིགས་ཤིང་
དགོན་པ་ཐོག་མར་བྱས་བཏབ། དགོན་མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་འཁོར་དགོན་ཞེས་བཏགས། ཁོ་
ཚུའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་སོང་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལོར་གཏོང་བའི་སྤྱིན་བདག་མཛད་དེ་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་
དང་ནང་རྟེན་སྐྱེ་གསུང་བྱས་རྟེན་རྣམས་ལེགས་པར་བཞེངས། དགོ་འདུན་པ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་
འདུས།

དེའི་རུས་སུ་གྲུབ་མཐའ་ནི་འགོ་མགོན་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་རང་ལུགས་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ལྷན་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་དགོན་པ་ཆེ་ཅམ་ཞིག་རུ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་རེ་ལ་དགོན་པའི་ནང་རུ་སྤྲུལ་འགའི་
བྱ་སྦྱོང་གིས་རྒྱུན་འགའ་རེ་བྱང་དབང་གིས་མར་རྒྱུད་པ་ལ་ཁོ་ཚུའི་རྒྱལ་པོ་ཨེ་སོང་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་
སྤྱས་ངར་ཆོ་ནང་སོ་ནས་སོ་མང་རྒྱལ་མོ་ངར་མི་སྦྱོལ་དཀར་ཏེ་རྒྱལ་མོ་སྤྲུལ་དཀར་མར་གྲགས་པ་
དེ་གནས་དེར་གདན་དྲངས། ཁོ་མོ་ལ་ཀོར་པ་དགོན་རི་ལྟར་བཞུགས་ནས་སྦྱོང་རྒྱུ་དང་། ཁོ་ཚུ་ས་
སྤྱང་གི་ཡུལ་གྱུ་དང་། སྤྱིར་སེམས་ཅན་ལ་བདེ་སྦྱིད་འབྱུང་བའི་ཆེད་རུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་
རི་ལྟར་སྦྱོང་དགོས་ཀྱི་ཐུགས་འདྲི་དང་ལུང་བརྟན་ལྷུས་པ་ལ། ཁོ་མོས་སྤྱི་འབྱུར་རྟིང་མ་བའི་
ལུགས་ལྟར་རྩ་སྤྱིང་པའི་ཆོ་སྐྱབ་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། སྤར་བ་ཡང་གསང་སྤྱི་མེད་དང་།
ཀམ་སྤྱིང་པའི་ཐོས་གྲོལ་དང་། མ་ཏིའི་སང་གདོང་བདུད་འདུལ་དྲག་མོ་བཅས་འདོན་ན་ལེགས་
རྒྱུ་གསུངས་པས་དེ་ལྟར་བཞུགས་ཏེ། དགོན་པར་རྟིང་མའི་སྐྱབ་ཁག་དེ་དག་བཙུགས། དེར་རྟིང་
མའི་ལུགས་འདྲིན་གྱི་དགོ་འདུན་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོའི་ཁུར་བཞེས་པས་ཆོས་རྒྱུད་
བཀའ་རྟིང་འདྲེས་མར་གྱུར། འོན་ཀྱང་འཕེལ་རྒྱས་ཆེར་མ་སོང་བར་ཡུན་རིང་གནས། རབ་ཆོས་
ལུགས་སྤེལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1920ལོར་ཁོ་ཚུའི་རྒྱལ་པོ་གྱི་ལུང་རྡོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་མཆོག་གིས་སྤྱང་
བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་ནས་གྲུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་དགོན་པ་འདིར་གདན་དྲངས་ནས་དགོན་པ་སྤར་གྱི་

ཆགས་ཡུལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དང་བར་ཐག་རྩུང་རིང་བས་བྱིད་ཀྱིས་དགོན་ས་ལྟ་སྟེ་ཡི་ཐག་ཉེ་ས་ཞིག་
ཏུ་གཟིགས་རོགས་ཞེས་ཞུས་པ་ལ། བྱང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་དགོན་ས་གཟིགས་ཏེ། ཤར་རི་རྩ་མོང་
གི་གཟུགས་ཀྱི་རི་དང་། ལྟོ་རི་དམ་ཅན་གྱི་གནས་རི་དང་། ལུབ་རི་བེ་རོ་ཙཱ་ནའི་རྒྱབ་གནས་བྲག་
ངོས་སུ་མ་ཉི་རང་བྱོན་ཡོད་པ་དང་། བར་དོའི་འཕྲང་འབྲའི་རི་དང་། བྱང་རི་ལ་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་
ཞབས་རྒྱུ་སོགས་ཡོད་པའི་གནས་ཀྱི་དབྱུགས་རི་སྤང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་འདྲ་བའི་སྤང་ཆེན་གྱི་བརྒྱ་
ཡི་ཐོག་ཏུ་དགོན་ས་ཡོད་པས་དགོན་པ་དེར་སྟོན་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས་སོ།།

དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྡོ་རྗེ་
དགོན་འདིར་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཤིང་། ཁོང་ལ་དགོན་འདི་རྗེ་རྒྱས་སུ་འགོ་བ་དང་། དཔོན་
འབངས་ཡོངས་ཀྱི་དབྱུགས་མཆོད་གནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ཆེན་འབྲུབ་ཅུས་པ་ཞིག་འོང་བྱིར་ཏུ་
ལུང་བསྟན་ཞུས་པ་ལ། ཁོང་གིས་དགོན་འདིའི་རྒྱབ་རིའི་ངོས་སུ་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གི་སྤྲ་
ཤིང་བྱ་བུའི་སྟོང་བོ་ལྟར་དམར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྐམ་ལ་ཉེ་བས། དགོན་པ་སྤྱི་དང་སྤྱི་སྟེ་ཡོངས་
ཀྱིས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་འདོན་མཆོད་དགོས་པ་དང་། ལྟ་སྟེ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་མགོན་པོ་
ཆོགས་བདག་མཆོད་བསྟོད་བྱས་ན་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ལ་པོ་བཅན་པོ་དང་། ཡུལ་སྟེ་འབྱོར་
ལྷགས་སུ་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་རྒྱས་པའི་བརྟག་པ་བབས་པར་གསུངས། ཏུས་དེ་ནས་བཟུང་དགོན་
མགོ་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་ལ་སྤུལ་ཞིང་དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་ཐུར། ཡུལ་དགོན་
གཉིས་ཀས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་ལ་མཆོད་བསྟོད་བྱས་ཤིང་། བྱུང་མཐའ་ཡང་སྤྲ་འབྱུར་ཉིང་
མ་དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་འདྲིན་ཏུ་ཐུར་ཏོ།།

སྐབས་དེར་ཁོ་རྒྱུ་རྒྱལ་པོ་རྡོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་གིས་སྤུལ་སྤྱི་བྱུང་བསྟན་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོ་
གྲོས་ཚང་དགོན་བདག་ཏུ་བཞག། རྡོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་གིས་སྤུལ་སྤྱི་རྗེ་བྱུང་དབང་བྱུང་བསྟན་
ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དབྱངས་དང་། རྡོ་རྗེ་སྤུལ་སྤྱི་འཇམ་དཔལ་སྟོ་གྲོས་གཉིས་དགོན་
འདིར་གདན་དྲངས། དགོན་པ་ལ་རབ་གནས་དང་། མ་ཉི་རྩུང་རྒྱབ་སོགས་འཆོགས། སྤྲ་སྟེ་ཡོངས་
དང་འབངས་སྟེ་བཅས་ལ་ཆོ་དབང་སོགས་དབང་ཆེན་འགའ་གནང་ཞིང་། དགོན་པ་འདི་རྗེ་

སྲིད་བསྟན་པ་ནམ་གནས་ཀྱི་བར་ཏུ་ཚོས་རྒྱད་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་འཛིན་ཡིན་མྱེར་ཞབས་མྱེ་
ཅི་འབྲུབ་བཅིང་པ་དང་། དཔལ་ཡུལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཟིགས་སྤྱོད་གནང་དགོས་པའི་སྟན་
ལྷ་བཅུགས། དེ་ནས་ཡུན་མ་འགྲངས་པར་བོད་ཀྱི་འཕོ་འབྱུར་གྱི་དབང་གིས་དགོན་པ་ནང་ཉེན་
དགེ་འདུན་པ་དང་བཅས་པ་རེ་ཞིག་སྤྱོད་དབྱིངས་སུ་ཡལ། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་སྤྱར་གསོ་
ཙམ་བྱས་ཤིང་། མ་སྤྱོད་ཙམ་ཏུ་གནས་སོ།

༥ ད་ནི་ལྷགས་མོ་མགོ་ལོག་གི་ཡུལ་ཏུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་རྒྱད་འཛིན་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྡེ་
བྱུང་བའི་ཚུལ་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མ་ཁྲ་ཟལ་མོ་སྤང་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རི་རྒྱུད་
གཙོ་བོ་སྤྱར་རོལ་ཆེན་མོའི་རྒྱུད་ཏུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་རྒྱད་འཛིན་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྡེ་ཏུ་མ་ཞིག་
མཆིས་པ་ལས།

དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་པ།

༥ དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་མདོ་ལྷགས་བཤད་རྒྱབ་ཚོས་འཁོར་དར་རྒྱས་སྤིང་ནི།
མགོ་ལོག་ཨ་སྤྱོད་ཁང་རྒན་ཡུལ་གྱི་སྤྱར་ཐ་མའི་སྡོ་ཁོག་ཅས་པའི་ས་ཡི་ཆ་ཏ་མ་རུའི་རང་སྤྱོ་
གྲགས་པས་ཏར་ཐང་དང་འདར་ཐང་ཏུ་མིང་བྱུང་ཆག་པ་ད་ལྟ་དར་ཐང་ཏུ་འབོད་པའི་གནས་
དེར་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཨ་སྤྱོད་ས་དབང་ཆེན་པོ་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་དང་། དཔོན་
མོ་རྗེས་བཟའ་འོད་ཟེར་ཚོས་སྟོན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བ་ལྟར་མཁས་བྱབ་དབང་པོ་དཔལ་
ཡུལ་སྤྱ་ཆེན་ཀམ་འབྱུར་མེད་རེས་དོན་བསྟན་འཛིན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་1850 ལོ་སྟེ་རབ་ཡིད་ལྷགས་བྱིའི་
ལོར་བྱག་བཅུ་བ། དེ་ཡང་ས་དབྱུད་དང་ས་བསྐྱར་སོགས་དང་འབྲེལ་ཡུལ་ལྟ་བུས་བསང་བརྟན་དང་
ཚོས་སྤྱོད་གི་གཏོར་འབུལ་སོགས་རྒྱས་སྟོས་གནང་ཞིང་། སྤྱ་ཚང་གི་གྲངས་དང་མཆོན་རྣམས་ཐོ་
འགོད་མཛད། དར་ཐང་མདོ་ལྷགས་བཤད་རྒྱབ་ཚོས་འཁོར་དར་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་པའི་མཆོན་

གནང་། དཔལ་ཡུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་གར་ཐིག་དབྱངས་རྩལ་དང་། བཅའ་འབྲུང་འདོན་ཚོགས། ཚོས་
སྦྱོང་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ནམ་དག་གི་རྒྱན་བཅུགས། སྤང་ནས་གཙུག་ལག་
ཁང་དང་། རྟེན་གསུམ་དང་། སྤྱ་ཤག་སོགས་རྒྱས་གཙང་མཛད་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་དང་ཞལ་བཞོད་
གནང་ཞིང་། རྗེས་དཀར་སྤྲ་མ་མགོན་བསམ་བློ་ཚབ་བསྟན་བདག་ཏུ་བསྐྱོས།

འདི་རུས་གྱུར་སྐར་ཅམ་ལས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་སྤྱ་ཤག་གི་རྒྱས་པ་ཆེ་བའི་དགོན་
པའི་ངོ་བོར་མེད་ཀྱང་། ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོར་འོང་རེའི་སྒོ་ནས་ཐོག་མར་ཁོང་གིས་དབུ་བཅུགས་པ་
ཡིན་ཕྱིར་དགོན་པ་ཐོག་མར་འདེབས་པ་པོ་ཁོང་ཉིད་དང་འདེབས་པའི་རུས་ཚོད་ཀྱང་ཁོང་བྱོན་
པའི་རུས་དེར་བཞག་ཅིང་ཁོང་ཉིད་གདན་རབས་དང་པོར་བཞག་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་ལ་ལོ་
རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཞོར་བ་སྟེ། བདག་གི་སྤྲ་མ་དགེ་ཅེ་མཁན་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་ཚོས་འཕྱོར་གྱི་
ཞལ་སྤྲ་ནས་མཛད་པའི་འཕགས་བོད་སྤྲ་མ་བརྒྱད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་པ་སྤྲ་དཀར་པོའི་དགའ་
ཚལ་ལས། སྐར་དཔལ་ཡུལ་བའི་གདན་རབས་རྒྱག་པ་སྐྱེ་ཆེན་ཀམ་འགྱུར་མེད་དེ་སྟོགས་སུ་
ཐེབས་སྐབས་དཔོན་ངག་དབང་སོགས་རྒྱལ་སྟོན་ནམས་ནས་མངའ་འོག་ཏུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་སྤྱ་
རྒྱན་མང་སྟབས་ཚོས་སྡེ་གསར་འཛུགས་དགོས་པའི་ཁྱེད་གསུང་དང་ལེན་གྱིས་བསང་མཚོད་སོགས་
དང་སྤྱེལ་ནས་ས་འདུལ་ས་ཚོགས་སོགས་ཀྱང་མཛད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཕྱིར་དགོན་འདིའི་
གདན་རབས་དང་པོ་ཀམ་སྐྱེ་ཆེན་འགྱུར་མེད་ངེས་དོན་བསྟན་འཛིན་ལགས་སོ།

དེ་རྗེས་རྗེ་ཚུན་མདོ་སྤགས་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མས་ད་ལྟའི་དགོན་ས་འདིར་ལྟ་ཁང་རྒྱ་བུ་ཞིག་
བཞེངས་ནས་དགོན་ས་གཏན་ཆགས་འོང་ཐབས་ལ་བཙོན་མོད་གྲུབ་མཐའི་ཞེན་སྟོགས་གྱིས་
ཚོད་པ་བསྐྱངས་པས་ཚོས་སྐར་དེ་སྐང་ཤིས་ཐང་སོགས་སུ་སྟོན་ཏེ་བྱེས་སྐར་གྱི་ཚུལ་ཏུ་གྱུར། དེ་
ནས་ཁོང་ཉིད་སྐྱེ་ཆེན་ཆེན་པོར་བསྐྱངས་ནས་ཕྱིར་སྡེ་དགེར་ཐེབས། རབ་ཚོས་རྒྱ་རྟ་ལོར་ལྟ་
སྤུལ་པ་སྤྲ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་འདུ་ཁང་སོགས་བཞེངས་ཏེ་གཞི་ཆགས་སུ་གྱུར། རབ་
རྒྱལ་ས་བྱིའི་བོད་རུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་རྒྱང་ནས་གཏོར། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་
སྐར་བཞེངས་པའོ། །ལོ་རྒྱས་འགའ་རེར་མ་རྟག་གི་དོན་དམག་གིས་མི་ལ་བསྐྱེད་ནས་མེད་པར་

བཅོས་ཟེར་བ་ནི་རྒྱུ་ཏེ། མ་ཇག་སྤེལས་ནས་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་བཟུང་བ་བདེན་ཡང་
དགོན་པ་མེར་བསྐྱེགས་མེད་དོ།

སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་གྲང་ཁང་སྤུལ་སྤུལ་བྱུང་བཟང་རིན་པོ་ཆེས། དཔལ་ཡུལ་བའི་གདན་ས་དང་པོ་
དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་ཆོས་སྤྱིང་དང་། གདན་ས་གཉིས་པ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་
དང་། གདན་ས་གསུམ་པ་རྒྱ་གར་ནམ་གྲོལ་ཐེག་མཆོག་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཡིན་ཞེས་ཁོ་བོ་ལ་དངོས་
སྤྱ་གསུངས་པ་བཞིན་དཔལ་ཡུལ་བའི་གདན་ས་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་དགོན་ཆེན་ཞིག་སྟེ། སྤུ་མོ་
གཉུག་མར་གནས་པའི་དགེ་འདུན་པ་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་བྱོན་ཕྱོང་། དུས་འཁྱུར་གྱི་རྒྱུ་སྤུ་བསྟན་
པ་བསྐྱར་དར་ལའང་དགེ་འདུན་པ་དུག་བརྒྱ་ཡས་མས་དངོས་སྤྱ་བཞུགས་སོ།

དེས་ན་དགོན་འདིའི་གདན་རབས་དང་པོ་ཀམ་སྤུ་ཆེན་འཁྱུར་མེད་ངེས་དོན་བསྟན་
འཛིན་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་ནམ་ཐར་གོང་དུ་བརྒྱུད་ཟིན་ཏོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི། མ་རྩ་པ་རྩེ་ཏ་རྒྱ་སྤུལ་པ་བླ་མ་འོ་སྤགས་བསྟན་འཛིན་ངེས་
གསང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཡིན་ལ། གཟི་སྤུལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བའི་སྐར་ཅིས་ཀྱི་
ཡི་གེ་ལས། རབ་བྱང་བཙུན་ལྷོ་ཐོག་མར་ཤར། ཁྲོ་ལ་ཆོས་སྤྱངས་རྒྱ་རྩ་ལོར། མཐོང་སྤྱང་མཐའ་
འཁོབ་ཐུན་སྤྱིང་དུ། ཀྱུན་མཁྱེན་སྤྱ་མའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། ཁྲོ་ལ་ཆོས་སྤྱང་བ་གསལ་མཛད་དེ། ཀྱུ་
མཐོང་འབབས་ལྷན་འབྲེལ་བའི་འགྲམ། ཁྲོ་ལ་ཐང་མཐོང་སྤགས་བཤད་སྤུལ་སྤྱིང་། ཐོག་མ་
བཏབ་པའི་ལོ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་ལ་ལྷ་སྤུལ་པ་བླ་མ་དབང་བསྟན་འཛིན་དང་།
གཟི་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་ལྷུལ་ལྷ་ཁང་གསར་བཞེངས་དང་གྲ་ཆོང་མང་
བསྐྱས་ཀྱི་ལོ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཡང་། ཀྱུན་མཁྱེན་སྤྱ་མ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུག་བཏབ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་དེ་སྟོན་སྟོན་ཟིན་ལྟར་ཕྱོག་སྐར་རེས་ཡོད་
རེས་མེད་ཅུ་ལས་མེད་པ་ལ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱིར་ཐེབས་ཏེ་དབང་ལུང་སོགས་གནང་ནས་
བདག་པོ་མཛད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་1882ལོ་ཉེ་རབ་ཆོས་རྒྱ་རྩ་ལོར་སྟོན་ལོར་ལྷ་སྤུལ་དང་གཟི་སྤུལ་
ནམ་གཉིས་དགོན་པ་གཏན་ཆགས་སྤྱ་འདེབས་པ་པོར་བཀའ་མངགས་མཛད་པ་པོ་ཡང་རྒྱ་སྤུལ་

རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཕྱིར་ལོ་རྒྱུས་འགར་དགོན་པ་ཕྱག་འདེབས་པ་
པོ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་བཤད་པའང་མཆིས་སོ། །རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཐར་བ་ཡང་གོང་
རུ་བརྗོད་བྲིན་རྟོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ནི། ཀམ་འབྱུར་མེད་རེས་དོན་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཡང་སྲིད་དེ་མ་
ཐག་པ་རྗེ་ཚུན་མདོ་སྤགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཡིན་ཞིང་། ནམ་ཐར་ནི་གོང་རུ་བཤད་བྲིན་ལ། སྒྲིམ་མ་
ཐག་པ་ལྟར། སྐབས་ཤིག་ས་འདིའི་དཔལ་ལྷན་བའི་གྲ་རྒྱུན་གྱི་སྒྲ་གྲ་དག་གིས་དར་ཐང་དགོན་པ་
གཞི་ཅ་གཏན་ཆགས་འོང་བའི་ཆེད་རུ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེར་རེ་བ་ནན་ཞུ་བྱས་པས་རྒྱ་སྤུལ་རིན་
པོ་ཆེས་སྒྲ་ཆབ་རེ་གཏོང་འོང་བའི་ཁ་ཆད་ཡོད་པའི་དོན་དེ་དང་འབྲལ་སྤྱད་གྱི་ཆེད་རུ་རྗེ་ཚུན་
མདོ་སྤགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་འདི་ཉིད་དར་ཐང་རུ་བཏང་།

ཁོང་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་རབ་ཆོས་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1876ལོའི་ཉོར་ཁྲ་བཞི་བར་ཁང་
ཀན་རུ་ཕེབས། ད་ལྟའི་སྐོ་ཆེན་ནང་སོའི་ས་དེར་ལྟ་ཁང་ཤིན་རུ་ཚུང་རུ་ལྷེར་སྐྱའི་ནང་ཉེན་ཅན་
ཞིག་བཞེངས་པའི་མོད་ལ། འདི་རུས་ཁང་ཀན་དཔོན་པོ་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་སྐྱེ་འདས་བྲིན་
པའི་རྒྱུན་གྱིས་དར་ཐང་འདི་ཁང་ཀན་དཔོན་བྲིམ་གྱི་ལྷག་གི་གཟན་ས་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་མཐའི་
ཞེན་འཛིན་ཅན་འགས་ཚོད་བྱིང་བསྐྱངས་པས། ཆོས་སྐར་སྐར་ཤིས་ཐང་དང་། ཡག་གི་ཆོས་ཁྲི་
ཐང་དང་། ལྟ་ཡོན་ཡར་ཆ་དང་། རིའི་ཤོག་ཐང་ནམས་སུ་བྱེས་སྐར་གྱི་ཚུལ་རུ་སྟོ་སྟོད་མཛད་པ་
དང་། པོ་ཅོང་སྒྲ་མ་ནོར་བུ་ཚུལ་བྲིམས་གྱིས་སྦྱོད་འཇུག་ལེའུ་བཞིའི་བྲིད་རྒྱུན་གྱི་སྟོལ་བཅུགས།

ལྟོས་མདའི་ངང་ཀན་ལ་ལྟོས་མདའི་རྒྱ་མཁར་ཐང་དགོན་སར་བསྐྱངས་ཀྱང་མ་ཕུལ་
བས་གཅུག་ལག་ཁང་སོགས་བཞེངས་རྒྱ་བཤོལ་ནས་ལོ་ངོ་མཐོང་གཉིས་ཙམ་བཞུགས་ཏེ་ཕྱིར་
ནམ་རྒྱལ་སྤྱིར་རུ་ཕེབས་པ་ཡིན་པར་དག་སྒྲིམ་ཁྱུངས་དག་མཆིས་ལ། དེ་ལྟར་རྗེ་བཞིན་ཡིན་པའི་
སྐབས་བྱེད་ཡང་རྗེ་ཚུན་མདོ་སྤགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ནམ་ཐར་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་ལས། དེ་
ནས་སྐབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་ཕེབས་འབྲུ་ལོག་སྤྱོད་སུ་ཆད་དོན་ལྟར་སྐར་ལྟོ་མ་ཞིག་བྱོན་
དགོས་གསུངས་པས། རྗེ་སྒྲ་མའི་བཀའ་དང་ལེན་ཐོག་བསྟན་དོན་ཕྱག་རྗེས་ཅི་རིགས་བྱང་ནའང་

ལེགས་པར་དགོངས་ཏེ་བྱོན་རྒྱ་ཐུགས་ཐག་བཅད། ཅེས་དང་། ཡིད་ལྷུང་། ཁྲོ་ཆང་ནས། ཡ་ཤོ།
འབྲུམ་ཤུལ་སྟོད་པལ་ཆེར་དཀར་བསོད་མཛད། རིམ་གྱིས་འགྲུ་ལོག་ཁང་ཆུ་བུ་ཐེབས། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་པར་དཀར་པོའི་དགའ་ཆལ་ལས། རྗེས་སུ་རྒྱ་ལྷན་རིན་པོ་ཆེ་ཆང་
ལ་དཔོན་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་དཔོན་མོ་རྗེས་བཟའ་བཅས་ཀྱིས་སྐར་ཁྲུ་ལྷན་བྱས་ཆོ་ཞལ་
བཞེས་གནང་། དེ་ནས་ཁྱོན་མདོ་སྐགས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཆེད་ཐེབས་མཛད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་དུས་ལ་
མ་བབས་པས་དགོངས་བཞེད་ལྷན་མ་གྲུབ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ།

གདན་རབས་བཞི་པ་ནི། ལྷ་སྤུལ་པར་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་བཟའ་པོ་ལགས་ཤིང་།
པར་དཀར་པོའི་དགའ་ཆལ་ལས། སྐར་ཡང་བསྐྱར་གྱིས་ཁྲུ་ནན་སུལ་ཆོ། ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་
ཅེས་པ་ནས། རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་འགྲུ་ལོག་དུ་དགོན་པ་འདེབས་སྤྱིར་འབྱོན་དགོས་ཀྱི་བཀའ་
ཐེབས་པ་ལྷན་གདུལ་བྱ་དུས་ལ་བབས་པར་གཟིགས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷན་ལྷ་སྤུལ་པར་
གར་དབང་བསྟན་འཛིན་བཟའ་པོ་ལ་རྗེ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་ཡི་ཅོད་པན་སྤྱི་པོར་བསྐྱལ་
བ་ལྷན་རབ་ཆོས་ལྷགས་སྤུལ་ལོར་མགོ་ལོག་དུ་ཐེབས། རྒྱ་མོ་རྟ་ཡི་ལོར་ད་ལྷའི་དར་ཐང་དགོན་
པའི་ས་ཆ་འདིར་གཙུག་ལག་ཁང་ངམ་འདུ་ཁང་ཆེན་མོ་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས་
ཤིང་དགེ་འདུན་པའི་སྤེལ་ང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་དགོན་པ་སྐར་མེད་གཏན་ཆགས་ཀྱི་ངོ་པོར་བསྐྱུན་
པས་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ལ་དགོན་པ་དངོས་སུ་འདེབས་པ་པོ་ཁོང་ཡིན་པར་ཡང་གྲགས་ལ། མཛད་ནམ་
ནི་གོང་དུ་སོང་ངོ་།

གདན་རབས་ལྔ་པ་ནི། རྗེ་འགག་སྤུལ་སྤྱི་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ལགས་
ཤིང་། རྗེ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་ལྷ་སྤུལ་པར་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཕྱག་རྟགས་སུ་དར་ཐང་
དགོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་བཞེངས་དང་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོའི་ཆེད་དུ་བཏང་ཞིང་།
གདན་ས་འདིར་འཆད་ཉན་གྱི་ཕྱག་རྗེས་གནང་ཞིང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་གཟི་ལྷ་གསུམ་ཞེས་དགོན་
པའི་གདན་ས་དངོས་སུ་སྦྱོང་བ་པོར་གྲགས་པས་གདན་རབས་ལྔ་པར་བཞག་ལ་ཁོང་ཉིད་གྱི་
རྟགས་བརྗོད་མདོར་བསྐྱུས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གདན་རབས་བྱུག་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་སྤོངས་སྤྱུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
པ་སྤྱོད་པས་མ་གྲུབ་དོན་རྩེ་ལོ་རྒྱུས་གོང་དུ་བཞུགས་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གདན་རབས་བརྟན་པ་ནི། རྩེ་བཅུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དངོས་མི་ཡི་ཤ་ཚུགས་སུ་
གྲུབ་པ་དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་ཁྲ་བའམ་འཇམ་
དཔལ་དགྱེས་པའི་དོན་རྩེ་བཅུགས་པ་ལགས་ཤིང་། རྩེ་འདི་བའི་སྤྱུ་རིང་ལ་དར་ཐང་དགོན་པའི་
བཤད་སྤྱོད་དང་། རྟེན་གསུམ་དུས་མཚད་དང་། གྲ་ཚང་ཆོས་བྲིམས་ཀྱི་བཀྱི་བ་རྣམས་ཡར་ངོའི་
ཁྲ་བ་ཉར་འཕེལ་བ་དང་། མཛད་འཕྲིན་དང་སྟན་གྲགས་སྟོགས་མེད་དུ་རྒྱས་པ་བྱུང་ངོ་། རྩེ་
འདིའི་རྟོགས་བཞུགས་ཀྱང་གོང་དུ་བཞུགས་ཟིན་ཏོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་གི་རིགས་བདག་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་མགར་སྟོང་
གཏིར་སྤྱུལ་དོན་རྩེ་འཆང་པ་སྤྱོད་ཆེན་མཁའ་སྟོང་ཡངས་པ་ལགས་ལ། ཁོང་ནི་རྟེན་སྟགས་
འཆང་གོས་དཀར་པོའི་ངང་རྒྱལ་དུ་བཅུགས་པས་དགོན་པའི་སྤྱུལ་རྟན་གྲས་འགའ་རེས་
བསྟན་བདག་གི་བྲི་ལ་མི་མཛའ་བར་འདོད་མོད། དོན་ལ་དུས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མི་བཟད་པའི་དུམ་
ཁས་རྒྱལ་བསྟན་མནར་རྩེས་སྤྱོད་དར་བའི་དུས་སྤྱུ་ཆོགས་ཆེན་པོས་དགོན་པའི་ཁྱུར་བཞེས་
ཤིང་། སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་གནང་ཞིང་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་འགྲིག་སྟགས་ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་སྤྱོད་
བཞེས་ཏེ་དགོན་པའི་བདག་པོར་དངོས་སུ་གྱུར་པས་རྟེན་ལ་མ་སྟོས་པར་དོན་གྱི་ཡིན་ལུགས་
དབང་བཅན་དུ་བསྟེན་ཏེ་འདིར་བཀོད་པ་ལགས་ཤིང་། མཛད་པའི་བྱུང་བ་གོང་དུ་བཞུགས་ཟིན་ཏོ།

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་ཤེས་པ། གསུམ་ལས་
དག་སྟོང་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། འབྲིང་ནི་དག་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྲིམ་གནས་དེ་ལས་ཐ་མའོ། ཞེས་
སྟོབ་དཔོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་དག་སྟོང་དང་། དག་རྒྱལ་དང་། བྲིམ་པའི་རྟེན་ལ་
གནས་པའི་སྤྱོད་མ་རྣམས་པ་གསུམ་ལས་སྤྱོད་མ་མཆོག་དང་། བར་བ་འབྲིང་དང་། བྲིམ་ཐ་མ་ཡིན་
པར་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་ལས། ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་བྲིམ་པ་ནི། རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་
མར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་ཐོས་པ་ཡོངས་ཤེས་པས། གང་ཞིག་རྟགས་ཅན་བྱ་བ་ཉིད། ས་ཐོབ་མ་

གཏོགས་སློབ་དཔོན་ནི། བྱིས་གནས་གང་ཆེ་མཆོད་བྱེད་པ། དེ་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ནི། དགེ་
འདུན་རྣམས་ལ་གྲས་མེད་འགྱུར། ཁྱེད་ས་མ་ཐོབ་པའི་བྱིས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་གཙོ་
བོར་བཀྱར་ཞིང་མཆོད་ན་དེ་ཆེ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དུ་གྱུར་པའི་རབ་བྱུང་གི་
སྟོགས་རྣམས་ལ་གྲས་པ་མེད་པར་འགྱུར་གྱིད་ལ། དེ་ལྟར་འགྱུར་ན་ནི་བྱིས་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་རྒྱལ་
བོས་སྤྲུལ་མར་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་རབ་གནས་སོགས།
རྟགས་ཅན་གྱིས་ནི་རྟག་དུ་བྱ། གནས་གཅིག་དག་ན་གསུམ་ཡོད་ན། བྱིས་པ་གོས་དཀར་ལྗན་
པས་མིན། ཁྱེད་ལྷ་ཁང་དང་། རྟེན་གསུམ་རབ་གནས་དང་། དབང་སྐྱར་ཆོས་འཆད་པ་ལ་སོགས་
པའི་དུས་སུ་གནས་གཅིག་དུ་རབ་སྤྲུལ་གཉིས་ཡོད་ན་རབ་བྱུང་དེས་བྱ་བ་ལས་བྱིས་པ་གོས་
དཀར་པོའི་རྟེན་ཅན་དེས་དེ་དག་མི་བྱ་བར་གསུངས་མོད། ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་ཁྱེད་གསུངས་པ་
འདིས་ས་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་ནི་བྱིས་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡང་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ཅན་བཞིན་སྤྲུལ་མར་
བཀྱར་ཆོག་པ་དང་། རབ་གནས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བྱ་བར་གསུངས་པ་ཤེས་ལ། མངའ་རིས་
པརྟེ་ཏུས། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ལྗན་པ་གཙོ་བོར་བྱུངས། ཁྱེད་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་
པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ནི། རྟེན་བྱིས་པ་ཡིན་མིན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་
དེའི་རྒྱུ་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྗན་པ་གཙོ་བོར་བྱུང་སྟེ་གཙོ་བོར་བཀྱར་དགོས་པར་
གསུངས་ལ། མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ས་ལ་རབ་དུ་གནས། དཔལ་པོ་ཡེ་
ཤེས་སྟོབས་ལྗན་སྟོབས་འཛམས་པ། ཡེ་ཤེས་ལྗན་པ་དག་གིས་ཡང་དག་བསྐྱུགས། ཁྱེད་དང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་བསྟོ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་སྐྱབས་སྐྱོམས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་
སྐྱབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ལགས། ཡེ་ཤེས་སྐྱབས་ཀྱིས་རྟོགས་སངས་རྒྱས། སྐྱབས་ལྷ་བ་གསུམ་དུ་བཞུགས། །
རྟོགས་སངས་རྒྱས་པ་སྤྲུལ་རྣམས་མཆོག་ཡེ་ཤེས་ལྗན་པ་རྟག་དུ་མཛོས། ཁྱེད་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ན་
བདག་གི་རིགས་བདག་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་ལྷ་བུའི་གྲུབ་པའི་ས་ལ་བཞུགས་པའི་གང་ཟག་ནི་
བྱིས་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པས་དམན་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། ཡེ་ཤེས་མི་ལྗན་པ་དང་།
ཡེ་ཤེས་སྐྱབས་ཀྱི་བའི་རྒྱལ་ས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་ནི། རྟེན་དགེ་སློང་ཡིན་ཡང་ཡང་དག་པའི་

ཉིན་རུ་བཟུང་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ཕྱི་མའི་རུས་ན་ཡེ་ཤེས་ལས། །ཉམས་
འགྱུར་དག་སྤོང་ནམས་ཀྱང་འབྱུང་། །ཞོད་ཅིང་དབང་པོ་པལ་པ་དང་། །ཞོད་པའི་དག་སྤོང་
མཁྱེན་ནས་ནི། །བསོད་སྟོམས་གཅིག་གིས་ཟླ་གསུམ་རུ། །རྒྱལ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཞུགས། །ཕྱི་
མའི་རུས་ན་ཟང་ཟིང་ལ། །བརྟམ་ཆགས་དག་སྤོང་ནམས་འབྱུང་བས། །བསོད་སྟོམས་གཅིག་གིས་
ཟླ་གསུམ་རུ། །རྒྱལ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞར་བྱང་ཐལ་ལོ།

གདན་རབས་དགུ་བ་ནི། བདག་ཅག་གི་མེ་ཏོག་ཕྱག་པའི་ལྷ་སྐལ་འདུལ་འཛིན་དབང་
པོ་མཆོག་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་བཤད་སྐབ་འཕྱིན་ལས་དཔལ་བཟང་
པོ་ད་ལྷ་སྐུ་དངོས་སུ་བཞུགས་ཤིང་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་རྒྱབས་ཆེན་སྤྱོད་བཞིན་ཞབས་
པད་འགྱུར་མེད་དོ་རྗེའི་རང་གཤིས་སུ་བརྟན་པ་ཉིད་དེ། །ཁོང་ཉིད་ཀྱི་བྱང་བ་གོང་རུ་སྟོན་ཟིན་
པ་ལྟར་རོ།

ད་ནི་དགོན་འདིར་འཆད་ཉན་མཁན་པོའི་གསེར་གྲིར་དབང་བའི་མཁན་རབས་ཀྱི་རིམ་
པ་ལ། དར་ཐང་དགོན་པའི་མཁན་རབས་འདི་རབས་རབས་འགའ་བགང་རུ་རྟེན་པ་དང་། ཆོས་
ཤིག་འཆད་སྤྱོད་བ་ཅམ་དང་། ཆོས་ཤིག་འཆད་རུས་མཁན་ཞིག་དགོན་འདིའི་གྲ་ཚང་གི་གས་སུ་
བྱང་བ་ཅམ་གྱི་མཁན་རབས་སུ་བགང་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་གདོང་ངེ་མཁན་
ཆེན་ཡན་ལ་ལས་ཐོག་མཁན་པོ་དངོས་སུ་བསྟོན་པའི་སྟོན་བྱང་མེད་ལ། གཟི་འགག་སྐུ་སྐུ་
འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་ལྷགས་སྐུ་ལོ་ཅམ་ནས་གདན་ས་འདིར་བྱོན་པ་ནས་
ཁྱེ་འབྱུག་ལོ་བར་གྱི་བགང་བྱ་བརྩ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་གདན་ས་འདིར་བཞུགས་ནས་མདོ་སྟགས་
རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་སྟེ་གདན་ས་བསྐྱངས་པས་མཁན་རབས་
དང་པོ་ལ་བཞག་ཆོག་མོད་དེ་ལྟར་མ་གྲགས་པས་མ་བཞག་གོ།

ཕྱི་ཙོ་སླ་མ་བདེ་མཆོག་རྗེ་རྒྱ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་འདུལ་ཁར་དར་ཐང་དགོན་པའི་ལས་
ཆེན་རུ་བསྟོན་པ་རྒྱ་སྐུ་རྣམ་ཐར་རུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ། དེ་ཡང་མཁན་པོར་བསྟོན་པ་མིན་ཡང་།
ཁོང་དང་། །ཁོང་གི་ཆ་བྱ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་གཉིས་ཀ་ཀུ་ཐོག་པའི་རང་ལྷགས་འཛིན་

མཁན་ཡིན་མོད། ཏུས་དེ་ནས་བཟུང་དར་ཐང་དུ་གནས་པར་ཞལ་བཞེས་ཀྱིས་དགོན་འདིར་
འཆད་ཉན་ཡུན་རིང་བགྱིས་པ་དང་། མཁན་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་གྱི་
དབྱར་གནས་ཐོག་མའི་མཁན་པོ་ཡིན་ཕྱིར། བདག་གིས་དར་ཐང་གདན་རབས་ཀྱི་མེད་གསེར་
ཐེང་བྱི་ཏུས་ཏྲ་བ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་རྣམ་གྲོལ་དང་། རྒྱ་ར་དགེ་སློང་རིག་འཛིན་རྣམ་གྲོལ་
བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་རྗེ་དེ་གཉིས་དར་ཐང་དགོན་པའི་མཁན་རབས་སུ་བཞག་པ་
ཡིན་ལ། གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་མན་ནས་བཤད་གྲུའི་གཞུང་འཆད་མཁན་པོ་དང་། དབྱར་གནས་
ཀྱི་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དང་། ལྷ་བ་བྱང་ངོ་ཙག་གི་སོར་མདོ་འཆད་པའི་གནས་བཟུན་མཁན་པོ་
དེ་ལ་ལས་ཐོག་མཁན་པོ་ཞེས་སྐུབས་མགོན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས་དངོས་སུ་བསྐོས་པའི་སློབ་
བྱང་བ་ཡིན་ཞིང་། མཁན་པོ་བསྐོས་ཏུས་ཀྱང་སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་མཁན་ལྷ་ལ་ནང་དུ་མཁན་པོ་ཆེ་
གོ་མོ་ལ་ཞེས་མཆོན་དང་། དེའི་ཐོག་དུ་དགོན་པ་དང་བསྟན་བདག་གི་སྤྲ་མའི་རྒྱ་ཐེལ་བཏབ་པ་
ཞིག་གནང་སློབ་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་མཁན་ལྷ་གནང་ཡང་ནང་དུ་རྒྱ་ཐེལ་མེད་ན་དགོས་དབང་གིས་
མཁན་ལྷ་གཡར་བོར་གནང་བའམ་མཁོ་བྱད་དུ་གནང་བ་ཙམ་ལས་མཁན་པོར་བསྐོས་པ་མིན་
ཞིང་། མཁན་པོའི་མཆོན་དང་ཐོབ་གནང་བ་ཡང་མིན་ནོ།།

དེ་ཕྱིར་སྤྲ་མོ་རྩོ་གྲུབ་སྐུལ་མཁན་པོ་དགོན་མཆོག་མེ་རྟག་དར་ཐང་དུ་བྱོན་ཏེ་གཞུང་
བྲིད་གནང་མོད་མཁན་རབས་སུ་མ་གཤགས་ཤིང་མ་བགྱང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབང་མདའི་གྲང་
སྐུལ་དོན་གྲུབ་རྩོ་རྗེས་དར་ཐང་བཤད་གྲུར་ལོ་ཐུང་ཙམ་ལ་དཔེ་བྲིད་མཛད་སྟེང་ནའང་མཁན་
རབས་སུ་མ་བགྱང་བ་དང་། ཏུས་ཕྱིས་ཕྱིས་མདའ་མཁན་པོ་རིག་འཛིན་དར་རྒྱས་ཀྱིས་དར་ཐང་
བཤད་གྲུར་ལྷ་བ་བདུན་བརྒྱད་ཙམ་ལ་དཔེ་བྲིད་མཛད་མོད་མཁན་རབས་སུ་བགྱང་མེད་དོ།།

རྒྱ་རག་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་དཔལ་ལྷན་ནི་ཨར་སྐྱང་མཁན་པོའི་འཕྲོ་ནས་མཁན་
པོར་དངོས་སུ་བསྐོས་མོད་བྲི་ལ་བཞུགས་ལོང་མ་བྱང་བར་གཤེགས་པས་མཁན་རབས་སུ་བགྱང་
མེད་ལ། སྤྱི་བོས་དཔོན་པོ་ནི་ཐོག་མར་ར་པད་ཆོས་ཀྱིས་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་ཚབ་དུ་
བརྒྱས་ཏེ་རྒྱ་མདོ་དགོན་དུ་ཆོས་བརྩུའི་ཁྲིམ་དབང་བསྐྱར་བའི་འཁྱོད་བཤགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་དར་

ཐང་ཏུ་བཤད་གྲར་དཔེ་བྲིད་མཛད་མཁན་ཏུ་ཕེབས་པ་ཡིན་མོད། ཕེབས་ཟིན་ནས་སྐྱབས་མགོན་
མཆོག་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེས་མཁན་ཞུ་དངོས་སུ་གནང་སྟེ་བཤད་གྲུའི་མཁན་པོར་མངའ་གསོལ་བས་
མཁན་རབས་ཀྱི་གས་ཡིན་ནོ།

ཨར་སྐྱང་མཁན་པོས་བཤད་གྲུའི་བྲི་བཟུང་རྗེས་མཁན་པོ་རེའི་ལས་ཐོག་མཁན་པོའི་
ལས་ཁུར་གྱི་རུས་ཡུན་བགྱང་བྱ་གསུམ་རེར་བགྱིས་མོད། དཔེར་ན་ཆོ་ཁོ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་
བསམ་གཏན་དང་། དགེ་ཆེ་མཁན་ཆེན་བཀའ་དྲིན་ཅན་གཉིས་ཀས་བགྱང་བྱ་གཅིག་རེ་ལས་
ཁུར་དེ་མ་མཛད་པ་སོགས་ལོ་ཡི་ངེས་པ་གཏན་འཇགས་སུ་མ་བྱུང་ངོ་།

དེས་ན་མཁན་རབས་དང་པོ་ནི། ལྷང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་མཛད་འཛིན་སྟེ་ཙ་
མཁན་ཆེན་སྟེ་མ་བདེ་མཆོག་ནི། ཁང་ཆན་སྟེ་ཙ་ཞེས་པའི་འབྲོག་སྟེར་སྐྱ་འབྲུངས། རྒྱང་ཏུ་རི་རུས་
ནས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་ཤིང་། ལྷ་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་བྲིད་ཟབ་ཆོས་
ཏུ་མ་གསན། ཀུ་ཐོག་ཏུ་གྲ་སར་ཕེབས་ཏེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་བགྱང་བྱ་ཏུ་མར་སྦྱོང་བ་
མཛད་པས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་འཛོམས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་གྱུར། ཀུ་ཐོག་སྟོགས་ཀྱི་དམ་པ་མང་པོ་
ལས། དགོངས་འདུས་དང་། བདུད་སྟོང་གཏེར་ཁ་དང་། མདོ་སྟེ་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྒྲིན་བྱེད་
གདམས་བྲིད་མང་པོ་གསན། རང་ཡུལ་ཏུ་ཕེབས་ནས་ལྷགས་སྐུ་ལ་རོལ་བའི་རྩོ་རྗེ་ལས། རྩོགས་པ་
ཆེན་པོའི་མན་ངག་སོགས་ལ་སྦྱོང་བ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་ཅིང་། ལྷགས་དམ་ཉམས་བཞེས་ཁོ་ན་
གནང་བས་འོད་གསལ་ཁོར་ཡུག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྒྱ་པོའི་རྒྱན་བཞིན་ཏུ་གནས་པའི་རྩལ་
རྩོགས་ནས་རྟོགས་པ་སྟོང་ཏུ་གྱུར། རྒྱ་སྐུ་སྐྱ་འདའ་ཁར་དར་ཐང་དགོན་གྱི་ལས་ཁུར་བཞེས་ཏེ་
དགོན་པར་གནས་དགོས་རྩལ་བཀའ་ཤོག་བསྐུལ་པ་དང་། ལྷ་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་བཀོད་ལྟར།
དར་ཐང་འདིར་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་བྲིད་མང་པོ་གནང་ཞིང་། འདུལ་བའི་ལྷག་བཞེས་ཀྱི་སྟོལ་
རྒྱན་བཅུགས། མཆོམས་གྲ་དང་། སྐྱབ་གྲ་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་འཆད་ཉན་གྱི་མཁན་པོ་བགྱང་
བྱ་མང་པོར་གནང་བས་སྟེ་ཙ་མཁན་ཆེན་ཏུ་གྲགས། རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡེ་གཞི་འཁོར་འདས་ཀྱི་
གྲིས་མདོ་སོགས་གསུང་རྩོམ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་མཛད། མཐར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་

ཐེམ་རུས་ཐུགས་ལྷགས་སྤྱན་གསུམ་བདེ་མཆོག་གི་སྐུར་གྱུར་པ་སོགས་ངོ་མཆར་གྱི་ཉགས་མཆན་
མང་པོ་བྱང་བར་བཤད་དོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་ནི། མཁས་གྲུབ་དབང་པོ་སྡེ་ཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་
ལྷན་ལགས་ཤིང་། དར་ཐང་དགོན་ཏུ་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་སྟོལ་ཐོག་མར་འཇུག་པ་པོ་ཡང་
རྗེ་ཁོང་ཉིད་ཡིན་ལ། རྣམ་ཐར་བསུས་ཙམ་གོང་ཏུ་སྟོན་ཟིན་ཏོ།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་ནི། སྡེ་སྟོད་འཛིན་པ་གདོང་ངེ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་དགོན་
མཆོག་བཟང་པོ་ཁོང་ཉིད་བཞུགས་པ་ལགས་ཤིང་། ཁོང་ནི་དར་ཐང་དགོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་
མཛད་རྗེས་སློན་མེད་པ་མངའ་བའི་སྟེས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། རྣམ་ཐར་བསུས་ཙམ་གོང་ཏུ་བཙུང་
ཟིན་ཏོ།

མཁན་རབས་བཞི་པ་ནི། མདོ་སྤགས་རབ་འབྱམས་སྤྱི་བའི་དབང་པོ་ཨར་སྐྱང་མཁན་
ཆེན་སྟོ་བཟང་རྟོ་རྗེ་ལགས་ལ། མཁན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་རིང་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲུ་ལ་འཆད་
ཉན་གྱི་བགྱི་བ་ཡར་ཟླ་ཉར་འཕེལ་བ་བྱང་ལ། མཛད་རྣམ་གོང་ཏུ་སོང་ངོ་།

མཁན་རབས་ལྔ་པ་ནི། དེས་དོན་མཁས་གྲུབ་དབང་པོ་སྐྱེ་བོས་དཔོན་པོ་པུ་བསམ་
གྲུབ་རྟོ་རྗེ་འཕམ་སྟོ་བཟང་རྣམ་དག་ཡིན་ལ། ཁོང་ཉིད་ལྷི་མདའ་བདེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་གི་བསྟན་
བདག་ཏུ་བཞུགས་མོད། སྐབས་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་ཟླ་བའི་བཀའ་
ཉར་དར་ཐང་བཤད་གྲུའི་མཁན་པོ་བགྲང་བྱ་གཅིག་ཙམ་ལ་བཞུགས་ཏེ་གཙོ་བོ་སྤགས་ཀྱི་བཤད་
པ་གནང་བ་ལགས་ཤིང་། ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་བསུས་ཙམ་གོང་ཏུ་སོང་ཟིན་ཏོ།

མཁན་རབས་དྲུག་པ་ནི། ལུང་རིགས་སྤྱི་བའི་དབང་པོ་རྟོ་མོན་སྤུལ་སྐྱ་སྐལ་བཟང་བྱབ་
བསྟན་ཆུ་མཆོ་སྟེ། རབ་ཆོས་ཤིང་སྐང་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1925 ལོར་རས་པ་དམ་ཆོག་རྟོ་རྗེའི་རྣམ་འབྲུལ་
རྟོ་མོན་སྤུལ་སྐྱ་ཀམ་འཇིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་སེམྱེ་དང་། བ་བཟའ་གསེར་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སུ་སྐྱ་
བཏུམས། གཏེར་སྤྱས་རྟོ་རྗེ་དགའ་འདུལ་དང་ཡབ་རྗེ་རྟོ་མོན་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྤུལ་སྐྱ་དྲི་མེད་ཀྱི་
ཡང་སྤྱིད་ཏུ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ་དགྲང་ལོ་བརྒྱད་པར་གསེར་སྟོན་གཏེར་སྤྱི་ཏུ་སྐྱ་གོང་མའི་

ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཙུག་ལུང་ལྷན་པས། མཆོན་སྤུལ་
བཟང་ལུབ་བསྟན་ཆུ་མཆོར་གསོལ། ཆོས་ཤེའདིར་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་
ཀྱི་གསེར་ཆོས་ཀྱི་གདམས་པ་ཡོད་དོ་ཅག་གསན།

དབང་མདའི་ཀྱང་སྤུལ་དོན་གྲུབ་དོ་རྗེའས་དག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། ལུབ་བསྟན་
བཤད་སྐབས་ཆུ་མཆོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དར་ཐང་བཤད་སྐབས་མདོ་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་བྱ་
བཟང་བྱ་མང་པོར་གདོང་རེ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་དགོན་མཆོག་དང་། ཨར་སྤང་མཁན་པོ་སྟོ་
བཟང་དོ་རྗེ་ལྷན་གཉིས་ལས། སྟོང་འཇུག་དང་། སྟོན་རྟེན་དང་། མི་པམ་མཁས་འཇུག་དང་།
ཆད་མ་ལྷན་འགྲེལ་དང་། དབུ་མ་དང་། སར་སྦྱོར་དང་། མདོན་པ་གོང་འོག་དང་། འདུལ་བ་
དང་། ཡོན་ཏན་མཛོད་ཚུ་འགྲེལ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་
ཡས་པར་ཐོས་བསམ་གནང་བས་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས།

མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་དོ་རྗེས་མཁན་པོ་མཛད་པའི་དད་པའི་དགོ་
འདུན་གྲངས་ཆང་བ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། རྗེ་དེ་ཉིད་ལས། གནམ་ཆོས་དང་། འཇའ་ཆོན་དང་།
དགོངས་ཟངས་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་དབང་ལུང་གདམས་བྲིད་མང་པོ་གསན། མཁས་པའི་
དབང་པོ་ཤུག་རྒྱུ་སྤུལ་སྤུལ་བྱིས་བཟང་པོ་དང་། སྤུལ་བཤད་སྐབས་དང་། ཡག་ཤུལ་མཁན་
པོ་སྟོ་གོས་དང་། གཏེར་སྟག་དོ་རྗེ་དགྲ་འདུལ་དང་། ཀྱང་སྤུལ་དོན་གྲུབ་དོ་རྗེ་དང་། རྒྱུ་བོས་
དཔོན་པོ་པལ་བསམ་གྲུབ་དོ་རྗེ་དང་། གད་ཞབས་སྤུལ་སྤུལ་ཆངས་དབྱངས་སྟོ་གོས་དང་། ཡབ་རྗེ་
པལ་འདུས་པ་ཚུལ་སོགས་ལས་ཀྱང་གཞུང་བྲིད་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

དགྲུང་གྲངས་ཉེར་དགུ་པ་ལ་སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གདོང་རེ་མཁན་
པོ་འཇིགས་མེད་དགོན་མཆོག་ལྷན་གཉིས་ཀྱིས་པརྟེ་ཏའི་དབུ་ཞུའི་ཅོད་པན་གནང་སྟེ་བཤད་སྐབས་
མདོ་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་གི་མཁན་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། བཟང་བྱ་གཉིས་ཙམ་ལ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་
བཤད་པ་མཛད་དེ་ཆོགས་ཆེན་བྱི་བའི་སྤྱུ་འགན་བཞེས། སྤུལ་གསུམ་བཙུན་ཞིང་གཞུང་ལུགས་ལ་
མཁྱེན་རབ་རྒྱས་པ་དང་། འཆད་པ་དང་ཅོད་པ་ལ་དབང་འབྱོར་ཞིང་ཆོག་སྤྱོད་སྟན་པའི་གསུང་

ཚུམ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆགས་མེད་ཀྱི་བདེ་ཆེན་སྟོན་འགྲེལ་དང་། མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ས་བཅད་དང་། དབུ་མ་འཕྲག་པའི་བསྐྱེད་དོན་དང་། ལུས་སྦྱིན་སྟོང་གསལ་འགག་མེད་ཅེས་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། སྟན་ཚུམ་མགུར་མ་སོགས་མང་དུ་བཅུམས། དགུང་གྲངས་སོ་བཞི་པ་རབ་རྒྱལ་ས་ཁྱིའི་ལོར་དུས་འགྱུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ་བསྐྱེད་སོ། །རྗེ་འདིའི་ཡང་སྲིད་མི་མ་ནི་ད་ལྟ་ཞལ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་སྤྱལ་སྤྱུ་མཐོང་དགའ་འཕེལ་བྱུང་བསྟན་ཆོས་དབྱིངས་འོད་ཟེར་ལགས་སོ།།

མཁན་རབས་བརྟན་པ་ནི། འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་ཆོ་ཁོ་མཁན་པོ་སློབ་བཟང་བསམ་གཏན་ཏེ། རབ་ཆོས་མེ་པོ་འབྲུག་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1916ལོར་ཡབ་ཆོ་ཁོ་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་དང་། དུམ་སྤྱག་རྒྱ་བཟའ་ཆོས་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྤྱུ་འབྲུངས། མཚན་བྱུང་བསྟན་དུ་གསོལ། རྒྱབས་མགོན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་ཁྱབ་ལས་རྒྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟེན་དང་། གནམ་ཆོས་དང་རྒྱ་སོགས་སྤྱུ་འགྱུར་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྦྱིན་བྱེད་ལུང་བྲིད་དུ་མ་གསན། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་དཀོན་མཆོག་དང་། སྤྱུ་མ་ཆེ་རིང་རྩོམ་ལས་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྗེ་གསུམ་ཆེན་སངས་རྒྱུ་ལག་འཆང་སོགས་རང་ལྷགས་ཀྱི་བཟའ་ཆོས་མན་དག་མང་པོར་སྤྱུངས།

ལྷགས་རྒྱབ་སྤྱུ་གསུམ་འདུས་པའི་ཆོས་བྱུ་ཆོགས་སྤྱུ་ལོ་གསུམ་དང་། རྒྱབ་ལྷ་ལ་བསྟེན་རྒྱབ་ལོ་གཅིག་དང་། མཚམས་གྲར་ནང་ཆོས་ལཱི་སྟོན་རྒྱབ་བཟང་བྱ་གཉིས་ལ་གནང་བས། རྒྱབས་མགོན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་རྩོམ་སྟོན་དཔོན་གྱི་མཚན་དང་པད་ལྷ་གནང་། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་དཀོན་མཆོག་ལས་དགེ་ཚུལ་དང་། རྒྱབས་མགོན་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོམ་ལས་ཆོགས་མི་མ་བསྟེན་རྗེ་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་བཞེས། དར་ཐང་བཤད་སྤྱུ་རུ་མཁན་ཆེན་ནམ་གཉིས་ལས་སྟོན་འཕྲག་དང་། རྩོམ་རྒྱུ་ཆད་མ། ཕར་ཕྱིན། དབུ་མ། མཛོད་འདུལ། ཡོན་མཛོད། རྗེ་གསུམ་ཆེན་སྟོར་སོགས་མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོར་གྲུས་ཉག་གི་བཙོན་པ་དྲག་པོས་གསན་སྟོང་གནང་། གཞན་ཡང་རྩོམ་པ་ཁོ་མཁན་པོ་གསང་སྤྱུགས་བསྟན་

འཛིན་ལས་འབའ་མདའ་དག་བཤེས་ཀྱི་བསྐྱེད་གཞུང་ཆེན་མོ་དང་། ཚད་མའི་རྒྱུ་ཆེན་རིགས་
པའི་རྒྱ་མཚོ་དང་། སར་སྤྱོད་སྤྱོད་གཞུང་ཆེན་མང་པོར་གསན་པ་མཛད།

དགུང་གྲངས་ཉེར་གཅིག་པ་ལ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་གླུ་རིན་པོ་ཆེས་དམར་མེད་པ་ཏ་
ལཱི་ཙན་ཙན་གནང་སྟེ་དར་ཐང་བཤད་གྲུབ་མཁན་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། བཟང་བྱ་གཅིག་ཙམ་ལ་
སྦྱོང་འཇུག་དང་། རྩོམ་གསུམ། བསེ་བསྐྱེད། རྒྱུ་ཆེན་རིགས་རྒྱུ་ཆེན་གྱི་བཤད་པ་གནང་ཞིང་
ཆོགས་ཆེན་ཁྱིམ་པའི་འགན་བཞེས་ཏེ་དབྱར་རྩལ་ཆེན་མོའི་སློབ་དཔོན་མཛད། དེ་ནས་སྤྱི་བཟང་
བཟུ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་གྲུ་སར་ཐེབས། དག་བཤེས་ཆོས་འབྱོར་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་ནས་འཛིན་གྲུ་
རྒྱལ་རིགས་ནས་རིམ་གྱིས་ཞུགས་ཏེ་གཞུང་ལུགས་དུ་མར་སྦྱོང་བ་མཛད། དུས་འཁྱུར་གྱི་ནང་
དུ་ཕྱིར་རང་ལྷན་དུ་ཐེབས་འབྲལ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེད་སོ། །མཁན་ཆེན་འདིའི་
ཡང་སྤྱི་ཉི་མེད་སྤྱི་ལྷན་སྤྱི་སྤྱོད་བཟང་བཟོད་པའོ།

མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་ནི། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྩམ་འབྲལ་བདག་
གི་བཤེས་གཉེན་བཀའ་དྲིན་མཚུངས་མེད་དག་ཅེ་མཁན་ཆེན་སྤྱོད་བཟང་ཤེས་རབ་བམ་མཁན་པོ་
དབང་ཆེན་ཏེ། རབ་ཆོས་ས་རྩ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1918 ལོར་ཨ་ཁྱོད་ཁང་ཀན་དུ་ཡབ་དག་ཅེ་ཨ་མགོན་
དང་། ལུམ་ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་ཨར་བཟང་ཆ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་མཚན་དཔའི་མེ་
ཏོག་བཞད། དགུང་ལོ་བརྒྱན་པ་ལ་རྒྱལ་མགོན་མཆོག་གླུ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས་
རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོའི་དག་བསྟེན་གྱི་རྩོམ་པ་བཞེས་ཏེ་གཙུག་ལྷན་ལ། འདི་ལོར་རྒྱལ་མགོན་
མཆོག་མཆོག་གླུ་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་ཡོངས་རྩོགས་དང་གད་ཞབས་སྤྱི་
སྤྱོད་ཆོངས་དབྱངས་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་ཆ་ཆོང་གསན། དགུང་གྲངས་བརྒྱ་པ་ནས་
མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་དགོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་མཚོ་རིང་རྩོ་རྩེ་རྩམ་གཉིས་ལས་གནས་ཆོས་
རྩོན་འགྲོ་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ལག་འཆང་དང་། གཙུམ་མོའི་འབྲལ་འཁོར་སྤྱོད་ཀྱི་
བྲིད་སྤྱོད་དང་། དཔལ་ལྷན་རང་ལྷན་གྱི་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱའི་
རྩལ་དུ་གསན། ཐིག་དང་རྩལ་མཆོན་བཅའ་འབྱུང་སྤྱོད་ལ་རང་བྱུང་རྩལ་དགོན་འདིའི་

མཆོད་གཡོག་ཆེན་པོ་བཟང་བྱ་དུ་མར་མཛད་པས་ཕྱག་བཟོ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིན་པའི་ཅེར་སོན། རྒྱལ་སྤྱི་གསུམ་འདུས་པའི་ཆོས་ལུ་ཆོགས་སྦྱབ་དང་། སྦྱབ་གྲུབ་ལོ་གཅིག་ལ་རྫོང་སེམས་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་སྦྱབ་དང་། མཆོམས་གྲུབ་བཟང་བྱ་གཉིས་ཅམ་ལ་ནང་ཆོས་ལཱི་སྒྲོམ་སྦྱབ་གནང་བས་རྩི་རྩོམ་དཔོན་གྱི་མཆོན་དང་པད་ལྷའི་ཅོད་པན་སོབ།

རྒྱལ་སྤྱི་མཐོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་བཞེས། རྒྱལ་བསྐྱེད་ཆོས་འབྱོར་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་ཅོད་པན་གནང་། གནས་ཆོས་དང་། རྟ་སྤྱིང་། འཇའ་ཆོན། དགོངས་ཟང་། དགོངས་འདུས། བཀའ་བརྒྱུད་ནམ་གསུམ། མདོ་རྒྱ་སེམས་གསུམ་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྒྲིན་བྱེད་ལུང་བྲིད་མཐའ་དག་གསན། ལུང་སྦྱལ་དོན་གྲུབ་རྩི་རྩོམ་དང་། རྒྱ་བོས་དཔོན་པོ་པཎ་བསམ་གྲུབ་རྩི་རྩོམ་དང་། ཨ་རྒྱེས་གཏེར་སྟོན་ཨོན་མཁའ་སྦྱོང་སྤྱིང་པ་དང་། གཏེར་གསར་རྩི་རྩོམ་འདུལ་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་བཤད་སྦྱབ་དང་། ཨ་པང་གཏེར་ཆེན་དང་། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སྟོ་གོས་ནམས་ལས་མདོ་སྤྲེལ་སྦྱི་དང་གཏེར་ཁ་གསར་རྩིང་གི་དབང་ལུང་དུ་མ་དང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སོགས་གསན།

དར་ཐང་བཤད་གྲུབ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་དཀོན་མཆོག་ལས། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། སྦྱོང་འཇུག། རྩོམ་རྒྱུ་དབུ་མ། ཡོན་ཏན་མཛོད་ཙ་འགྲེལ། གསང་སྟིང་། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྫོང་སོགས་གཞུང་ཆེན་དུ་མར་སྦྱངས། ཨར་སྦྱང་མཁན་ཆེན་ལས། སར་བྱིན། འདུལ་བ། མདོན་པ་མཆིམས། ཁོང་གི་སྦྱོང་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན། སུར་བའི་སྦྱི་དོན། རྟིང་ཐིག་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་སོགས་གཞུང་ལུགས་ཆེ་སྤྱོད་མར་གསན་པ་མཛོད་པས་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་པཎྜོ་བཞད། ཀུམ་ཐོག་ཕྱག་ཆ་སྦྱལ་སྦྱོང་དང་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་སྦྱར་མདོ་བཀའ་ཤིས་དགའ་འབྲིལ་དུ་བཟང་བྱ་གསུམ་ལ་མཁན་པོ་གནང་སྟེ་མདོ་སྤྲེལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་དུ་མ་དང་། དབྱར་ཚུལ་ཆེན་མོ་སོགས་འདུལ་བའི་ཕྱག་སྟོལ་ནམས་བཅུགས།

དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲུབ་མཁན་བྲིར་རྒྱལ་སྤྱི་མཐོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་རྩོད་གསུམ་གྱི་དབུ་ལྷ་དང་བཅས་མངའ་གསོལ། སྟོ་གསལ་འདུས་པའི་འཁོར་ལ་

སྤྱི་འཇུག་དང་། སྤྱི་མཐོང་། ཡར་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་རྒྱས་པར་གནང་། ས་བྱིའི་ལོར་དུས་
འཁུགས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་བྱི་ཐུན་དུ་བཅུག། བཙུན་གྱི་ལ་བཏང་བས་སྤྱིར་རང་ཡུལ་དུ་བྱོན། ལྷགས་སྤང་
ལོའི་བསྟན་པའི་ཉི་ཤུར་ཅུང་ཟད་མངོན་པའི་མཇུག་བསྟུ་ལ་ཉི་ཅམ་ལ་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་
ལན་གཅིག་གནང་། དེ་ནས་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཡི་སྐབས་སུ་སྤྱི་བལ་མང་པོར་གཏད། རྒྱུག་
དུ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སློབ་མ་མང་པོར་སྟོན་འགྲོའི་བྱིད་སྟོན་དང་། རབ་བྱུང་གི་བསྐྱབ་པ་
གནང་ནས་བསྟན་སྟོན་མི་རུབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བཅུགས། ཀ་དག་བྲིགས་ཆོད་དང་ལྷན་གྲུབ་ཐོད་
ཀལ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཉིན་མཆོན་ཀྱན་དུ་བྱུགས་ཚུལ་དྲག་པོ་གནང་བས་སྤྱི་མཐོང་ཐམས་ཅད་
སྤྱི་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོལ་བར་ཤར་ཏེ་རིག་པ་ཆོད་ཐེབས་གྱི་ཉམས་ཚུལ་མཐར་སྟེན།

རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྱ་ལོར་བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་ལོ་དང་པོའི་ཆོས་བཅུའི་དུས་མཆོད་
ཆེན་མོའི་རྟ་སྤྱིར་བྱུགས་སྤྱོད་ཀྱི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ་ཆོགས་ཆེན་གསེར་བྱིའི་ཁུར་བཞེས།
ཉིན་གསུམ་མང་པོ་བཞེངས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། རྒྱུགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་
རྣམས་སྐལ་ལྷན་གྱི་སློབ་མ་མང་པོར་གནང་བ་དང་། རབ་བྱུང་དང་དགེ་སློང་གི་བསྐྱབ་པ་ཉིན་
མཆོན་ཁོར་ཡུག་དུ་གནང་བས་རབ་བྱུང་བསྟོན་རྒྱུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ནོད་མཁན་གྲུབ་མཐའ་རིས་
མེད་ཀྱི་སློབ་མ་སྟོང་ཕྲག་ལས་བཀལ་བ་བྱུང་། ཚུལ་བྲིམས་གཙང་ཞིང་གཞུང་ལྷགས་ལ་མཁུན་རྒྱ་
ཆེ་ལ། ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐོ་བས་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་རིག་པ་ཆོད་ཐེབས་གྱི་ས་ལ་བསྟོགས།
མཁན་གྲུབ་དུ་མས་བསྟུགས་བརྗོད་དང་བཀྱར་བསྟོན་ཆེ།

རབ་རྒྱལ་རྒྱ་ཕག་ལོར་རིགས་བདག་སྤྱི་མ་མགར་སྟོང་འཇམ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་
ལས། གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཉེར་ཡོངས་རྒྱུགས་དང་། རྒྱུའི་སྤར་བ་ཡང་གསང་སྤྱི་མེད། ཐུག་དོར་
དྲིགས་པ་ཀྱན་འདུལ། གྲུ་དྲག་མེ་རྒྱང་འབྱིལ་བ། མ་ཉིའི་སང་ཏ། མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་
གཉེར། བཀའ་བརྒྱུད་གསང་བ་ཡོངས་རྒྱུགས་སྟོན་གྱི་སྤྱིན་བྱེད་གསན། དེ་ཅམ་ལས་མཛད་པ་
མཐར་མ་སྟེན་པར་དབྱུང་གྲངས་རེ་བདུན་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱིའི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1984ལོར་གཞུགས་
སྤྱི་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུགས། གདུང་ལྷགས་ལ་སྤུལ་ཞིང་ཞག་བདུན་ནས་གདུང་སྟོན་ཞལ་བྱས་པས་

གཤུང་ཅུས་དཀར་མདངས་རྒྱས་ཤིང་རིང་བསྐལ་དུ་མའི་ཕུང་པོར་གྱུར་ཏོ།།

མཁན་རབས་དགུ་པ་ནི། མཁས་མཆོག་འདུལ་འཛིན་དམ་པ་ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། དར་ཐང་བཤད་གྲུར་ཐོས་བསམ་གནང་ཞིང་བསྟན་པ་སྤྲར་གསའི་ཅུས་སུ་མཁན་
ཐོབ་བཞེས་པ་ལགས་ལ། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་ཅུས་སུ་དར་ཐང་དགོན་གྱི་ཆོགས་ཆེན་མཁན་
པོའི་སྐུ་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་དབྱར་ཚུལ་ཆེན་པོའི་ཁྱུང་བགྲང་བྱ་གསུམ་དང་། བཤད་གྲུའི་མཁན་པོའི་
ཁྱུང་བགྲང་བྱ་གཅིག་ལ་གནང་སྟེ་ཨར་སྤྲང་མཁན་ཆེན་ནས་བརྒྱད་པའི་མདོན་འགྲེལ་མཆིམས་
ཆེན་གྱི་བཤད་པ་ལྷ་དགུ་ལ་གནང་བས་མཆོན་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་བཤད་པ་མཛད་པ་ཡིན་
ཞིང་། ཁོང་ཉིད་ཀྱི་མཛད་ནམ་ནི་རྩི་རྩི་རྩི་དགོན་གྱི་ལ་རྒྱས་སུ་འཆད་པར་བྱའོ།།

མཁན་རབས་བཅུ་པ་ནི། དགེ་རྒན་རིན་པོ་ཆེ་ཞི་ལའི་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོའམ་ཐུབ་
བསྟན་འཛིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ནི། བར་བཞིའི་འབྲོག་སྒེར་ཡབ་ཞི་ལའི་སློ་ལོ་དང་ཡུམ་སློ་སྤ་
བཟའ་ཙོ་ཙོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་རྒྱལ་ས་འབྲུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1928ལ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་
བར་དུ་བྱིམ་དུ་བཞུགས། དེ་ནས་ངེས་འབྱུང་གི་སློས་བསྐྱལ་ཏེ་དར་ཐང་དུ་ཆོགས་ཞུགས་མཛད།
ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་བྱང་བར་བསྐྱབས། ཕྱག་ཆ་མཁན་པོ་ལས་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཟབ་བྲིད་མཐའ་དག་
གསན་ཏེ་ཕྱག་དང་མཚུལ་སོགས་འབྲུམ་ཐེར་དུ་མའི་གསོག་སྦྱང་མཛད།

གདོང་ངེ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་དགོན་མཆོག་ལས་རབ་བྱང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་
བཞེས། མཆོན་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པ་གསོལ། དེ་ནས་དར་ཐང་བཤད་གྲུར་
རིམ་བཞིན་གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་དགོན་མཆོག་དང་། ཨར་སྤྲང་མཁན་པོ་སློ་བཟང་
རྩི་རྩི་རྩི་སྟལ་སྐུ་ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྐྱབ་རྒྱ་མཆོ། ཆ་ཁོ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་བསམ་གཏན།
དགེ་ཅེ་མཁན་པོ་བཀའ་དྲིན་ཅན་སློ་བཟང་ཤེས་རབ་རྣམས་ལས། སྦྱོང་འཇུག། ཆད་མ། བར་
ཕྱིན། དབུ་མ། མདོན་པ། མཛད། འདུལ་བ། ཡོན་ཏན་མཛད་ཅ་འགྲེལ། སྟོན་གསུམ། རྩིགས་ཆེན་
སྟོར་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུར་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་གནང་།

སྐུ་བས་མགོན་མཚུའི་ཞབས་ལས་གནས་ཆོས་དང་། རྩུ་དང་། བཀའ་བརྒྱད་རྣམ་གསུམ་

དང་། འཇའ་ཆོན་གྱི་ཆོས་སྐྱོར་སོགས་དབང་ཕྱུང་མཐའ་ཡས་པ་གསན། རྗེ་དེ་ལས་བསྟེན་པར་
རྗེ་གས། སྤྱི་མཐའ་ཆོས་སྐྱོར་གྱི་མཁན་པོར་མངའ་གསོལ། གཤམ་ཁོག་བྱ་བ་ཏང་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་
གྲོལ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པས་རྗེ་གས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྟན་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་སོགས་རྗེ་གས་
ཆེན་ཕྱི་གསུམ་གྱི་མན་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱའི་ཚུལ་དུ་གནང་སྟེ་འོད་གསལ་རིག་པའི་
ངོ་སྤྲོད་བཏབ་པ་བུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བས་རྟོགས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པར་གྱུར།

མཁས་གྲུབ་དབང་པོ་སྐྱེ་བོས་དཔོན་པོ་དང་། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སློ་བྱོས་དང་། གད་
ཞབས་སྤུལ་སྤྱེད་དང་། ལུ་ར་གཏིར་སྟོན་དང་། དབང་མདའི་གྲང་སྤུལ་དང་། རྒྱ་ངག་མཁན་པོ་
འཇིགས་དཔལ་ནམས་ལས་ཀྱང་མདོ་སྤགས་གྱི་གཞུང་བྲིད་དབང་ཕྱུང་དུ་མ་གསན། བོད་དུས་
འབྲུགས་གྱི་དུས་སུ་བཅོན་དུ་བཅུག་པ་དང་། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཞེས་པའི་དུས་སུ་རྒྱུང་རྟེན་
དྲག་པོ་བྱས་ཏེ་ལན་གྲངས་བཅུ་དྲག་དུ་མར་བརྒལ་བའི་ཆད་གྱི་སྤྱི་ངལ་འོ་བརྒལ་མྱོང་། འོན་
ཀྱང་སྤྱི་སྟོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་ལས་དབང་ཆོས་དུ་མ་གསན་པ་དང་། གཞན་
ལ་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྗེ་གས་གྱི་སྟོན་པ་གནང་བའི་ཕྱག་རོགས་ལན་མང་མཛད།

ལྷགས་བྱ་ཆོས་སྐྱོ་སྤྱི་སྤྱི་ལ་གཡག་རྩ་རི་བྲོད་དུ་བར་བཞིའི་གྲ་གསར་ནམས་ལ་སྟོན་
འགོ་དང་གནམ་ཆོས་ཅ་རྒྱུང་གི་བྲིད་ལོ་གཉིས་ལ་གནང་། རྒྱབས་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆའི་
གསེར་གདུང་ཆེན་མོ་བཞེངས་ཐེབས་སུ་ཕྱག་རྒྱས་སྤམ་མཐོ་བས་རམ་འདེགས་མཛད། རྗེ་གས་པ་
ཆེན་པོའི་ཤིང་རྟ་མཁན་ཆེན་ལུན་སེལ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་མན་ངག་སྟན་བརྒྱུད་ཆེན་མོས་
གཙའི་ཟབ་ཆོས་མྱོང་བྲིད་གྲངས་མེད་པ་སྤྱི་སྤྱི་ལན་མང་དུ་གསན། མཁན་ཆེན་པ་ནས་ངེས་དོན་
གྱི་རྒྱལ་ཚབ་དུ་མངའ་གསོལ།

ཤིང་རྟ་ལོར་རིགས་བདག་སྤྱི་མ་མགར་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆའི་བཀའ་བསྟུལ་སྤྱི་བོས་སྤངས་ཏེ་
དར་ཐང་ཆོགས་ཆེན་མཁན་པོའི་བྲིར་བཞུགས། དབྱར་ཚུལ་ཆེན་པོར་སྟོན་ཀྱི་དཔག་བསམ་སྟེ་
མའི་བཤད་པ་དང་། བཤད་གྲར་སྟོང་ཐིག་སྟོན་འགོ་དང་། སྤྱོད་འཇུག། ངས་སྟོན། བཤེས་སྤྱིང་
ནམས་ལེགས་པར་གནང་། གཞན་ཡང་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སྟོབ་མའི་ངོར་སྟོང་ཐིག་སྟོན་འགོ་

ཞག་བརྒྱའི་ཁྲིད་དང་། བྱིས་པ་ཡོངས་ལ་ཞིང་ཁྲིད་དང་འཕྲོ་བའི་དམིགས་ཁྲིད་བཟང་བྱ་གསུམ་ལ་གནང་། ཁང་གསར་གསར་རུ་མ་དང་། སྤྱིན་ཐང་། སོག་རུ། སྤྱི་གསར། སྤོ་ཡུང་། བར་བཞི། དཔལ་ཡུལ་མཐའ་བ་སོགས་ཡུལ་ཁག་དུ་མར་སྤྱིན་སྤྱིང་དོར་སེམས་ཀྱི་སྐྱབ་མཆོད་ལོ་ལྟར་ཆག་མེད་ཀྱི་རྒྱན་བཅུགས། ལྷགས་ཡུག་སྟོང་ལྷག་མང་པོའི་སློག་སྤྱོད་མཛད། ཀུན་སྤང་བྱ་བཏང་གི་རྣམ་པས་དབྱུག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐེབས། ལྷ་ལྷན་རྗེ་ཤུག་རྣམ་གསུམ་སོགས་ལ་མཇལ་སྐྱོར་གྱིས་ཡར་ཡུང་དུ་ཐེབས། ཆོ་རིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་གཅིག་ལ་ཉེ་གནས་གཅིག་ཤུ་མ་གཏོགས་མིའི་རྒྱ་འབྲུལ་བཅད་དེ་སྤྱོད་མཆོམས་སྤྱོད་བཞུགས། འོལ་ཁ་ཆོས་ཡུང་དུ་དབྱར་ཚུལ་ཆེན་པོའི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་སྤྱོད་འཇུག་གི་བཤད་པ་གནང་། མཆོམས་སྤྱོད་ནགས་སྤྱོད་དགུན་གཅིག་ཅམ་ལ་སྤྱོད་པོའི་སྐྱབ་པ་ལ་གཞོལ། དབྱར་ཁར་བསམ་ཡས་གཅུག་ལག་ཁར་དུ་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་ཁྲིད་གནང་།

རྗེ་རིར་གནས་སྐྱོར་དུ་ཐེབས། གསང་སྤགས་ཆོས་སྤྱིང་དུ་གྲགས་མང་པོར་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྗེས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གནང་། གངས་རི་ཐོད་དཀར་དུ་སྤྱོད་ཐིག་སྤྱོད་འགྲོའི་ཁྲིད་སོགས་དབང་ཁྲིད་དུ་མ་གནང་། རྒྱ་སྤུལ་ལོའི་དགུན་ཁར་ཕྱིར་དར་ཐང་དགོན་དུ་བྱོན། རི་ཁྲོད་ཐར་བ་ཅེར་ལོ་བྱུང་ཅམ་ལ་བཞུགས་ཏེ་སྤྱོད་འགྲོའི་ཁྲིད་ཞག་བརྒྱ་དང་། རྗེས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་མང་པོ་གནང་། ཤིང་བྱི་ལོའི་དབྱར་ཁར་སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རྗེ་རྗེ་འཆང་ལས་རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་དང་བཀའ་མ་མདོ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱུང་ཡོངས་རྗེས་གསན། དབྱར་སྤྱོད་ཅམ་ནས་སྤྱོད་ཁམས་འབྲུགས་པས་འབར་ཁམས་སྤྱོད་ཁང་དང་། མཛོད་དགོའི་སྤྱོད་ཁང་དང་། རྒྱ་ནག་པེ་ཅིན་གྱི་སྤྱོད་ཁང་རྣམས་སྤྱོད་ཐེབས་ཏེ་སྤྱོད་དབྱང་རི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་ཐེག་པར་དགུང་གངས་རི་བརྒྱུད་སྤྱོད་ལོ་1994ལོར་གཞུགས་སྤྱོད་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

རྗེ་འདི་ཚུལ་བྱིམས་གཅོང་ཞིང་འདོད་རྒྱུད་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་སྤྱོད་ཆོ་ཐོས་པ་ལ་བསྐྱལ་བས་མཆོན་སྤྱོད་མཛད་འཕྲིན་ཤིན་དུ་ཆེ། གསུང་ཚོམ་གྱི་སྐྱོར་ཡང་ལྷ་མགུར་དང་སྤྱོད་ཚོམ་སོགས་པོད་གཅིག་ཅམ་བཞུགས་སོ།

མཁན་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་ནི། རྟགས་པའི་དབང་ཕྱག་མགར་བ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་
ཚུལ་ཁྲིམས་བཞུགས་པ་ལགས་ཤིང་། ཁོང་ཉིད་ནི་རབ་རྒྱལ་ཤིང་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1935ལོ་
ལ་ཨ་སྟོར་གོང་མའི་གད་སྟོན་ཅེས་པའི་སྟེ་བར་ཡབ་མགར་བ་དཀོན་མཆོག་དང་། དུམ་སྐྱ་ནག་
བཟའ་ཨ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱ་བལྟམས། རྒྱུད་རྩ་ནས་གསང་བའི་བདག་པོ་དངོས་བྱོན་
གཏེར་སྐས་རྩི་རྩི་དག་འདུལ་ལས། གཏེར་གསར་སྟོན་འགྲོ་ལེགས་པར་གསན་ཏེ་འདུམ་ལྷ་དང་།
རྒྱག་རྒྱའི་མཁན་པོ་སྐྱ་དབྱངས་ཀྱི་དངོས་སྟོབ་སྐྱ་མ་སྟོན་སེམས་ལས་སྟོང་ཐིག་སྟོན་འགྲོ་གསན་
ནས་ཕྱག་དང་མཆོལ་སོགས་ཀྱི་གསོག་སྟོང་མཛད། དགུང་ལོ་བཙུ་ལྷ་པ་ལ་བེ་རོའི་སྐུལ་པ་ཨ་
གནམ་སྐུལ་སྐྱ་བལྟན་པའི་ཉི་མ་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས་ཤིང་ལམ་རིམ་ཆེན་
མོའི་ཟབ་བྲིད་གསན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲར་སྐོས་བསམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་བྱོན་
ཏེ་ཨར་སྐྱུང་མཁན་ཆེན་ལས་སྟོན་གསུམ་ནམ་ངེས་ཙུ་འགྲེལ་ལ་སྐྱུངས། དེ་ནས་གདོང་ངེ་མཁན་
ཆེན་འཇིགས་མེད་དཀོན་མཆོག་གི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། དངོས་
གཞི་རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་དང་། དུག་ཆེན་སོགས་རང་ལུགས་ཀྱི་ནང་ཆོས་སྟོན་
བརྒྱུད་ཐམས་ཅད་བྱམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གནང་བ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་ཀ་དག་ལུལ་
མེད་ཟང་ཐལ་གྱི་རིག་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་མཛོང་། དུག་ཆེན་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་སྟོ་གྲོས་ལས་
གནམ་ཆོས་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་ཁྱེ་ཆོས་གསན།

དར་ཐང་བཤད་གྲར་སྐོས་དཔོན་པོ་ལས་སྟོ་སྟོང་མཆོན་འཁོར་དང་། དོན་བརྒྱན་ཅུ་
སྟངས་སྐུལ་སྐྱབས་འགྲོ། རྒྱལ་སྐས་ལག་ལེན། ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན། རྒྱུད་གསང་བ་སྟོང་པའི་སྟེ་
དོན་མཛོད་སྟེ་སོགས་ཀྱི་བྲིད་དང་། དལ་གསོ་སྟོར་གསུམ་དང་མཛོད་བརྒྱན་གྱི་བཤད་ལུང་
གསན། རྩི་སྟོན་སྐུལ་སྐྱ་བྱུབ་བལྟན་བཤད་སྐྱབ་རྒྱ་མཆོ་ལས། བྱུབ་མཐའ་རིན་ཐང་དང་། སྟོན་
འྲིག་དང་། ཆོ་ཁོ་མཁན་པོ་བྱུབ་བལྟན་ལས་བསེ་བརྒྱས་གྲ་དང་། ཆོད་མའི་འྲིག་ཆེན་རིགས་པའི་
རྒྱ་མཆོ་དང་། དགེ་ཙེ་མཁན་ཆེན་བཀའ་དྲིན་ཅན་ལས་པར་བྱོན་དང་། བྱུང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
སྟོ་རིགས་དང་། རྟགས་རིགས་སོགས་ལ་གསན་སྟོང་མཛད། རྒྱབས་མགོན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་

ལས། གནམ་ཆོས་དང་རྒྱའི་ཟབ་གཏིར་པལ་ཆེར་གྱི་དབང་དང་། སྤྲུལ་ཐིག་ལའི་རྒྱ་ཅན།
བཀའ་མ་སྤྲུལ་ཞི་ཁྲོའི་དབང་། སེམས་ངོ་མཚུག་བྲིད་གྱི་མན་ངག་ལན་གསུམ་དང་། ལམ་ཁོ་
མཁན་པོ་གསང་སྤྲུལ་བསྟན་འཛིན་ལས། བསྐྱེད་ལྡན་དོན་རིན་ཆེན་སྟོན་མེ་དང་། འདུལ་བ་
མདོ་རྒྱུ། འདུལ་བ་གནམ་ཅེངས། ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་རྣམས་གྱི་བྲིད་དང་། རུས་འཁོར་མཆོག་
དབང་རྣམ་གསན། གཞན་ཡང་གད་ཞབས་སྤུལ་སྤྲུལ་ཆེངས་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་དང་། རྩོ་སྤུལ་སྤྲུ་
པསྤྲུལ་འདུས་ཆལ་དང་། ཁང་ཆན་སྟོ་ཆེན་སྤུལ་སྤྲུལ་ཆོས་གྱི་སྟོ་གྲོས་དང་། སྤུན་རས་གཟིགས་དངོས་
མ་ཁི་སྤྲུལ་པསྤྲུལ་སྤྲུལ་དང་། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སྟོ་གྲོས་དང་། གཏིར་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་དང་།
ལུ་ཅུ་སྤྲུལ་ཀུན་བཟང་ཆོགས་དུག་རང་གྲོལ་དང་། རྩོ་ནང་སྟོ་གཏིར་པསྤྲུལ་མཁུ་བཅེའི་འོད་ཟེར་
སོགས་ལས་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་མན་ངག་གི་རིམ་པ་གངས་ལས་འདས་པ་གསན།

སྤྲུལ་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྟར་རྩོད་རྩུང་མ་རི་བྲོད་དུ་མཁས་
དབང་སྤྲུལ་བའི་ཁྲུ་བ་བོད་སྤུལ་མདོ་སྤྲུལ་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་མཐུན་དུ་ཐེབས། ཁོང་གི་གསུང་
ཚོམ་གྲུབ་མཐའི་ཤན་འབྱེད་དང་། མདོན་རྒྱན་འགྲེལ་བ་དང་། མཁན་པོ་ཡོན་དགའི་ཡོན་ཏན་
མཛོད་གྱི་རྒྱུ་རྣམས་གྱི་གཞུང་བྲིད་གསན། རྩོ་སེར་བྲེས་དགོན་དུ་རྟེན་མཇལ་དང་ཐུག་སྐྱོར་
ལུལ་ཞིང་། མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཅན་ཨ་ཁུ་སྟོ་བཟང་ལས་དགའ་ལྡན་ལྟ་བུ་མའི་
ལྷགས་ལྷང་གསན། ཨ་ལག་རབ་དགའ་ལས་གསེར་རྟོག་སུམ་རྟོགས་དང་། སྤུན་ངག་དང་། ས་
དབྱེད་ཕྱི་མ་བཟུལ་སྤྲངས་རྣམས་ལ་སྤྲངས། དགྲང་གངས་ཉེར་བཞི་པར་རུས་འབྲུགས་གྱི་དབང་
གིས་རི་ཁར་བྲོས། ལུབ་གཅིག་གཟིམ་ལམ་དུ་གཏིར་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་བྱོན་ཏེ་ལུས་བའི་
མདོན་རྟོགས་ཤིག་གསུངས་ཤིང་སྤྲང་བའི་རྣམ་པ་མཛོད་པ་མིས་པས་བཙོན་འོག་དུ་ཐེབས་
དགོས་མ་བྱུང་། རྒྱ་ཡོས་ལོར་བྲ་ཅིག་གསོད་དགོས་པའི་བསྐྱེད་པ་བྱུང་བས། ཁྲོད་བྲིའི་སྤྲུལ་མ་ཆོས་
དབྱངས་དང་ཁོང་གཉིས་རི་ཁར་བྲོས། རྩོ་བྲོད་ཐུག་པ་ཞིག་དུ་སྤྲུལ་ཆེངས་མ་བཤིག་པར་ལོ་བཅུན་
ལ་སྤྲུལ་པོའི་སྤྲུལ་པ་ལ་གཞོལ་བས་རྟོགས་པ་གོང་འཕེལ་གྱི་མེ་རྟོག་བཞད་ཅིང་། ཡུམ་ཀ་བདེ་
ཆེན་རྒྱལ་མོ་དང་། རྩོ་བཙུན་སྟོལ་མས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་མཆོན་མ་བྱུང་།

གསང་སྟབས་ཀྱིས་ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་གྱི་བྱང་ཏུ་བྱོན། མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁན་
པོ་དང་། དགེ་ཅེ་མཁན་ཆེན་བཀའ་དྲིན་ཅན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འབྱོར་གྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་ལས་སྒོའ་
མཛད་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆོད་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་རྫོགས་བཞེས་ཤིང་དབང་ཆོས་འགའ་
ཡང་གསན། གསང་སྟབས་ཀྱིས་རྒྱལ་རྩེ་རྩེ་བསམ་གྲུབ་རྩེ་རྩེ་ལ་ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོའི་རིགས་ཀྱི་ག་
གནས་སྤྱོད་གི་ཆོ་གའི་འཕྲིན་ལས་གྲུ་འཁོར་ཏུ་མའི་ཆོགས་དང་ལྷན་ཏུ་གནང་བས། རྒྱ་གཞུང་
གིས་གོ་ཚོས་བྱང་སྟེ་དམག་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པར་བཅམས་པ་ན་
རྒྱལ་མགོན་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྩེ་བཅུན་སྒོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་སྟེ་
བོས་སྟབས་ཀྱིས་བྱོན་པས་མ་མཐོང་བར་སྤྱོད་པོ་ཏུ་ཤོར། བཟང་བྱ་གཅིག་ལྷག་ལ་ས་འོག་ཏུ་དོང་
བྱས་ཏེ་བཞུགས།

ཆོས་སྒོ་གསར་འབྱེད་གྱི་ཏུས་སུ་ཨ་སྤྱང་གོང་མའི་གྲུ་བ་པལ་ཆེར་བསྐྱས་ཏེ་དབྱར་ཚུལ་
གྱི་མཁན་པོ་ལོ་བཞི་ལ་མཛད་ཅིང་སྟོམ་རྒྱིག་དཔག་བསམ་སྟེ་མ་དང་ཞུ་དམར་པའ་ཆེན་གྱི་
ལམ་རིམ་སོགས་གྱི་བཤད་པ་གནང་། གྲུ་གསར་ནམས་ལ་དགེ་ཚུལ་དང་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་བསྐྱབ་
པ་དང་། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཁོར་གི་ཟབ་བྲིད་བསྐྱུལ།
རིགས་བདག་སྤྱོད་མ་མགར་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེས་པའ་ཞུའི་ཅོད་པན་གནང་སྟེ་མཁན་པོའི་མཆོག་གསོལ།

ཟད་པ་མེ་སྟག་ལོར་སྐུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་མཆོག་གི་བཀའ་བསྐྱུལ་
དང་ཏུ་བྲངས་ཏེ། དར་ཐང་དགོན་པའི་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད། སྟོམ་རྒྱིག་དཔག་བསམ་
སྟེ་མའི་བཤད་པ་གནང་། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་འཆད་ཉན་མཁན་པོ་ཡང་ལོ་གསུམ་ལ་མཛད། རྩེ་
ནང་ཡུང་རྒྱ་དགོན་ཏུ་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་ལན་གཅིག་ལ་གནང་ནས་འབའ་མདའི་ཕར་རྒྱིག་
གི་བཤད་པ་མཛད། ས་འབྲུག་ལོར་པའ་ཆེན་དགོན་ཏུ་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོར་བསྐྱོས་པས་
དེར་འདུལ་བའི་བྱག་བཞེས་དང་སྟོམ་གསུམ་ནམ་ངེས་གྱི་བཤད་པ་གནང་། ཕྱིས་སུ་ཡང་གྲུ་
གསར་ཡོངས་ལ་རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་ནམ་བཤད་
སོགས་གཞུང་བྲིད་དང་དབང་ཡུང་མང་པོ་གནང་།

ས་འབྲུག་ལོར་དར་ཐང་ཆོགས་ཆེན་མཁན་པོའི་ཁྲིའ་ཞབས་པད་བཀོད་དེ་བཟང་བྱ་
གསུམ་ཅན་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲུང་སྟོན་འཇུག་དང་། སར་ཕྱིན། དབུ་མ། བོད་སྐད་ལྟ་བུ་གན་
འབྱེད། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། རྟིང་མའི་ལམ་རིམ་ཡོན་མཛོད་ཙུ་འགྲེལ་ནམས་ཀྱི་གཞུང་
བྲིད་དང་། དབྱར་ཚུལ་ཆེན་མོར་ཕྱོམ་རྒྱུ་དཔག་སྟེའི་བཤད་པ་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་
ལུགས་གྲངས་མང་གནང་། སླ་མ་མགར་སྟོང་གཏིར་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷ་སྐུལ་བྱུང་བསྟན་
གར་དབང་ཉིན་བྱེད་དང་། འཕེལ་འདོམས་སླ་མ་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཆགས་མེད་སྐུལ་སྐུ་པ་བླ་
སྟོ་གསལ་བསྟན་འདོན་དང་། སྤྱོད་སྐུལ་སྐུ་ནམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་དང་། དགེ་ཆན་རིན་པོ་
ཆེ་བསྟན་འདོན་བཟང་པོ་ནམས་ལས་དབང་ལུང་མན་ངག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཁྲི་
ལས་བཟུར་རྗེས་སུ་ཡང་སྐབས་གྲུ་གོང་འོག་དང་། དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་པོར་བསྐྱེད་
རྗེས་རྗེས་ཆེན་གྱི་ཟབ་བྲིད་ཆད་མེད་ཏུ་གནང་། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཁྲིའི་ལོར་དར་ཐང་དུ་སྐབས་
རྗེ་གྲུབ་དབང་དོ་རྗེ་འཆང་ལས་རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། བཀའ་མ་མདོ་སྟགས་སྟེན་
བྱེད་མཐའ་དག་གསན།

སྐུ་གསར་ཁྲ་ཡངས་དགོན་དུ་བཟང་བྱ་དུ་མར་བཞུགས་ཏེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་
ཆེན་པོར་བསྐྱོར། རྟོགས་པ་སྟོང་དུ་གྱུར་ཅིང་། རྣང་སྟོན་རོ་སྟོམས་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་གང་ཤར་
དུ་དབང་འབྱོར། དཔུང་གྲངས་བརྒྱད་ཏུ་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་པོ་རྟ་ཡི་ལོར་ཉོར་ཁྲ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་
བརྒྱ་ཉེ་སྟེ་ལོ་2014 ལོ་ལ་ས་གཡོ་བ་དང་། སྤྱ་གྲག་པ་དང་། འོད་འབར་བ་ནམས་ཀྱི་འདས་རྟགས་
རོ་མཚར་བ་དང་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

མཁན་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་ཨར་སྐྱང་མཁན་པོ་ཅན་འཕྱར་མེད་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་པོ་ལག་
ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1935 ལོར་ཁང་ཆན་དུ་ཡབ་ཨར་སྐྱང་གཏིར་སྟོན་གཞན་པན་ཉི་མ་དང་། ཡུམ་སྐྱུག་
བཟའ་ཀ་པོ་སྐྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱུ་བལྟམས། དཔུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་ཡབ་རྗེ་གཏིར་སྟོན་ལས་
འབྲི་སྟོག་ལགས་པར་བསྐྱབས། དཔུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་ཁྲ་པོ་ཨར་སྐྱང་མཁན་ཆེན་ལས་རབ་
བྱང་དགེ་ཚུལ་མཛོད། མཚན་ཅན་འཕྱར་མེད་ཅེས་པ་གནང་། དར་ཐང་འདིར་ཆོགས་སུ་ཞུགས།

བཅའ་རྒྱུ་འབྱུང་དགོལ་ཀུན་གྱི་བར་བསྐྱབས། ལྷག་ཆ་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་སློ་གྲོས་ལས།
གནམ་ཆོས་སློན་འགྲོའི་བྲིད་གསན་ཅིང་འབྱམ་ལྡེ་གསོག་སྦྱང་མཛད། མགོ་ཤུལ་མཁན་པོ་
འགྱུར་མེད་ལས་ཙ་རྒྱུད་གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རབ་འབར་གྱི་བྲིད་དང་འཕྱུལ་འཁོར་སྦྱངས། དར་
ཐང་བཤད་གྲར་ཁུ་བོ་ཨར་སྦྱང་མཁན་ཆེན་ལས། སློན་འགྲོ་ཀུན་བཟང་སླ་མའི་ཞལ་ལྷུང་དང་།
སྦྱོང་འབྲུག་དང་། རྩོམ་རྒྱུ་དཔག་སྟེ་རྣམས་དང་། རྒྱུ་བྲོས་དཔོན་པོ་ལས་རྒྱུད་གསང་བ་སྟོང་པོ་
སོགས་གྱི་བྲིད་དང་། མཛོད་བརྒྱན་དང་། ངལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་གྱི་བཤད་ལྷུང་དང་། རྟེན་གཏིར་
གྲོ་ལོད་གྱི་དབང་སོགས་དང་། དར་ཐང་བཤད་གྲར་གྱི་སྦྱུལ་དོན་གྲུབ་དོན་རྗེ་ལས། ས་ལམ་རྣམ་
བཤད་དང་། གྲུབ་མཐའ་རིན་ཐེང་། མགར་བ་མཁན་པོའི་བསྐྱུས་གྲུ་རྟགས་རིགས་རྣམས་གྱི་བྲིད་
དང་། མཁའ་སྦྱོང་མའི་སྒྲིན་བྱེད་གསན།

དོ་སློན་སྦྱུལ་སྦྱ་ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྦྱབ་བྱ་མཆོད་དང་། མཁན་ཆེན་བཀའ་དྲིན་ཅན་དགེ་
ཅེ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འབྱོར་ལས། ལོ་ཆེན་སྟོན་རྒྱུ་དང་། སར་ཕྱིན་ལུམ་དོན་གསལ་མེ། སྦྱོང་
འབྲུག་བཅས་ལ་བགྲང་བྱ་དུ་མར་སྦྱོང་བ་མཛད། སྦྱབས་མགོན་མཆོག་སྦྱུལ་དོན་རྗེ་འཆང་ལས།
རྩྭ་དང་། འཇའ་ཆོན་གཏིར་ཁ་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་དབང་དང་། གནམ་ཆོས་ཕལ་ཆེར། ཀར་སྤིང་
ཞི་ཁྲོ། རྒྱུ་འཕྱུལ་ཞི་ཁྲོ། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་གཉིས། མ་ཉིའི་བརྒྱུད་འབྱུལ་དྲག་མོ། སྟོང་ཐིག་ཙ་
གསུམ་རྣམས་གྱི་སྒྲིན་བྱེད་རྒྱས་པར་གསན། ལྷག་ཡངས་མཁན་པོ་ཐབས་མཁས་བྱ་མཆོད་ལས་
ལྷགས་སྦྱུལ་རྟ་མགྲིན་ནག་པོའི་ལྷགས་ལྷུང་གསན། གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྤྱི་པ་རྣམས་རྒྱལ་དང་།
དོམ་ཆ་སླ་མ་སློ་གྲོས་ཉི་མ། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སློ་གྲོས་སོགས་ལས་གདམས་པ་མང་པོ་གསན།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ལ་ཨར་སྦྱང་མཁན་ཆེན་འགྱུར་མེད་འཕྲིན་ལས་གྲིས་མཁན་པོ་
མཛད་པའི་དགེ་འདུན་ལྷ་ཆོགས་གྱི་དབུས་སུ་བསྟོན་པར་རྫོགས། མཁན་ཆེན་པ་ལས། ཁོང་གི་
སྦྱོང་རྒྱུ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷགས་ལྷུང་དང་། འབྱུལ་བའི་བྲིད་དང་། འཇིགས་སྤིང་རིག་
འདུས་དང་། སྒྲིན་ལྷགས་དོར་སེམས། རྩྭ་འི་ཆོ་སྦྱབ། འཇམ་དཔལ་ནག་པོ། སྟོང་ཐིག་སྤུར་པ་
བརྒྱུད་དཔུང་ཐིལ་གཞོན་རྣམས་གྱི་སྒྲིན་བྱེད་དང་། ཆོས་རྒྱུང་ཅིའུ་དམར་པོའི་སྟོན་གཏད་རྣམས་

གསན། གསོ་རིག་སྤྱོད་པ་འཛིགས་མེད་མཐུ་ལྷན་ལས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་དང་སྡེ་སྲིད་མན་ངག་
ལྷན་ཐབས་སོགས་ལ་སྦྱངས་པས་སྤྲོན་པའི་རིག་པ་ལ་ནང་བྱན་ཆུད། ཏུས་འབྱུར་ཆེས་ཆེར་བདོ་
སྐབས་སུ་ཡང་སྤྱོད་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་བཅུན་ཞིང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་ལ་རྟག་འབྱས་
མཛད་པས་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་དད་གུས་ཆེད་མེད་གྱིས་བཀྱར། བསྟན་པ་སྤྱར་དར་ལ་རོང་སྐོ་མང་
ཨ་ཤའི་གནས་དགོན་དང་། བཅ་ཆེན་དགོན་ཨ་ཏི་ཐེག་མཆོག་སྤྱིང་དུ་དབྱར་གནས་པའི་གནས་
ཀྱི་མཁན་པོ་ལན་གཅིག་མཛད།

རབ་རྒྱན་ལྷགས་ལྷག་ལོ་ནས་བཟང་བྱ་གསུམ་ལ་དར་ཐང་འདིར་མཁན་གྱི་ལས་ཐོག་
པའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་དབྱར་ཚུལ་ཆེན་པོ་དང་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་
གཞུང་བྲིད་དུ་མ་གནང་བ་དང་སྤྱིར་སྤྱོད་གསུམ་སྦྱབ་པའི་དབྱ་བཞུགས་རྩོམ་སྟོན་དཔོན་
མཛད་པ་སོགས་བསྟན་པར་སྤྲོན་པའི་ཕྱག་རྒྱེས་མང་པོ་བཞག། མཁན་པོ་འདི་བཤད་གྲུའི་ལས་
ཐོག་མཁན་པོར་མ་བསྐྱོས་ཤིང་མ་བཞུགས་མོད། དར་ཐང་དགོན་པའི་ལས་ཐོག་མཁན་པོ་ལ་ནི་
དངོས་སུ་བསྐྱོས་སོ། །རབ་རྒྱན་ས་སྤང་ལོའི་དཔོ་ལྷའི་ཉེར་ལྷ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་2009ལོར་གཟུགས་སྤྱི་ཞི་
བར་གཤེགས་སོ།

མཁན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་མཆོག་སྤུལ་སྦྱབ་བསྟན་སྟོབ་བཟང་
ལོར་སུ་བཟང་བྱ་དུག་ལ་བཤད་གྲུའི་མཁན་པོར་བཞུགས་ཏེ་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་བ་
ལགས་ལ། མཛད་ནམ་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་དུ་བྱིས་བྱིན་ཏོ།

མཁན་རབས་བཅུ་བཞི་བ་ནི་རྟ་བ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་ནམ་གྲོལ་བཟང་པོ་སྟེ། དེ་
ཡང་མཁན་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ཏུས་སུ་སྤུལ་སྤྱོད་སྟོབ་ལོར་སུས་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་
མ་གནང་བར་ཏུས་དེར་རྟ་བ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་ནམ་གྲོལ་དགོན་སྤྱིའི་ལས་ཐོག་མཁན་
པོར་བསྐྱོས་པས་བཟང་བྱ་གསུམ་ལ་དབྱར་གནས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་མཛད་པ་དང་། ལྷ་
གཉིས་ཅམ་ལ་བཤད་གྲུར་གསང་བ་སྤྱིང་པོའི་སྤྱི་དོན་མཛོད་ལྷའི་བཤད་པ་གནང་། འོན་ཀྱང་
བཤད་གྲུའི་ལས་ཐོག་མཁན་པོར་དངོས་སུ་ནི་མ་བསྐྱོས་མོད་དོན་ལ་མཁན་པོའི་རབས་སུ་

བགྲང་ཆོག་ལ། སྤར་ཁོ་བོས་གདན་རབས་སུ་མཁན་པོར་མ་བགྲང་བ་ནི་ཁོང་གིས་འཛོག་མི་རུང་
བའི་དབུ་མནའ་བཞེས་པས་ཡིན་ལོ།

རྗེ་འདི་གཉིས་རབས་ཀྱི་དབང་རུ་བྱས་ན་རུས་མཉམ་ཡིན་ཡང་མཁན་རབས་བཅུ་བཞི་
བར་ཡི་གེ་འགའ་རེར་བགྲང་བ་ལྟར་བྱས་ན་འཐད་སྒྲུམ་པས་འདིར་མཁན་རབས་བཅུ་བཞི་བར་
འཛོག་སྟེ། དེས་ན་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་རྣམ་གྲོལ་བཟང་པོ་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་སྤང་ལོར་ཡབ་རྟ་
བ་སྒྲན་གཤམ་དང་། ཡུམ་པོ་ལི་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་མཐར་ཕྱིན་པ་ནས་
ཆོས་སྒྲོར་ལྷགས། མགོ་ཤུལ་མཁན་པོ་འཇུར་མེད་ལས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་།
རྗེ་གས་ཆེན་མོད་ཀྱལ་རྣམས་ཀྱི་དཔར་བྲིད་གསན་ཏེ་འབྲུམ་ལྷ་ཆེད་ལྷན་ཀྱི་གསོག་སྦྱོང་མཛད།
ཞར་ལ་ཡིག་རིས་དང་། རི་མོ་དང་། དག་ཡིག་དང་། ལུས་རྟགས་སོགས་ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་
སྒྲོར་ལ་སྦྱངས།

སྐབས་མགོན་མཆོག་སྐུ་འཕྲེང་པོ་ཆེ་ལས། གནམ་ཆོས་དང་། འཇའ་ཆོན། རྟ་སྤྲིང་།
དགོངས་འདུས་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་གསུམ། བདེ་རྒྱུད་སེམས་གསུམ་
སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་དང་ལྷགས་བྲིད་གསན། གདོང་རེ་མཁན་ཆེན་དང་། ཨར་སྦྱང་མཁན་ཆེན་
དང་། ལུ་བོ་སྤྲེལ་འཇུར་མེད་རྗེ་རྗེ་སོགས་ལས་ཀྱང་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་བཞེས། རུས་
འཇུར་བྲོད་རུ་སྐྱུ་ཆོགས་མང་པོར་འཕྲད་ཀྱང་འདུལ་བྲིམས་མིག་འབྲས་བཞིན་རུ་བསྦྱངས་ཤིང་
སྟོང་པོའི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་པར་མཛད།

བསྟན་པ་སྤར་གསོའི་རུས་སུ་དར་ཐང་དགོན་ཀྱི་བྲི་འཛོན་ལས་ཐོག་མཁན་པོའི་ཁུར་
བཞེས། རྩོམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་། གསང་རྟིང་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་བཤད་དང་། དབྱར་ཚུལ་
ཀྱི་གནས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་མཁན་པོ་བགྲང་བུ་མང་པོར་གནང་སྟེ་ཆོས་
འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། རབ་རྒྱལ་མེ་སྤང་ལོར་མདོ་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྤྲིང་རུ་རྒྱུད་གསང་བ་སྟོང་
པོའི་ལྷགས་བཤད་རྒྱས་པ་གནང་། སྤྲེལ་དགོན་པའི་བྱ་བ་རུ་མར་སྤྱག་ལས་དང་ཞལ་བྲིད་མཛད།

མཁན་ཆེན་ལུན་སེལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྟོང་ཐིག་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་ཡོངས་རྫོགས་

གསན། རྟོགས་པ་མཐོ་བའི་བསྐྱེད་པ་ཡོད་ཅིང་སྟན་བརྒྱུད་གཞན་ལ་སྤེལ་དགོས་པའི་
བཀའ་བྱུང་། རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་དབང་པོ་རྟོགས་ལྡན་སྟོན་གྱི་མཆོ་ལས། མཛོད་བརྒྱན་དང་།
ངལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ། ཤིང་རྩ་རྩ་གཉིས། སྟོང་ཐོག་རྩ་གཉིས། གསང་འབྲེལ་སྟོན་བརྒྱུད་ལྟན་
སེལ། གསང་བདག་དགོངས་རྒྱུ། གསང་བདག་ལལ་ལྟར། དཀོན་མཆོག་འབྲེལ། ཆོས་གསལ་
སྟོང་། སྟོང་མཛོད་ལྟེ། ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ། སྟོང་ཐོག་སྟན་བརྒྱུད། ཡོན་ཏན་མཛོད་ཙ་འབྲེལ་
སོགས་སྤྱི་འབྱུང་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གདམས་བཟང་གྱི་མཆོ་ལྟ་བུར་གསན་སྟོང་མཛོད།

མགར་སྟོང་གཏིར་སྟུང་དོ་རྟེ་འཆང་ལས་གནས་ཆོས་དང་། གྲུབ་དབང་པད་ལོར་གསུམ་
པ་ལས་གཏིར་མཛོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆང་གསན་པ་སོགས་དབང་ལྟར་མན་ངག་གྱི་མཆོའི་གཏིར་
མཛོད་རྟེ་བྱུང་། ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་ལས། སྐར་ཅིས་དང་། འབྱུང་ཅིས་དང་། དོ་ཀོང་སྤྱི་བ་དམ་ཆོས་
ལས་སྟན་ངག་སོགས་བྱན་མོང་རིག་གནས་སྐྱོར་ཡང་གྱི་ཆེར་སྦྱངས། ས་སྟུང་ལོར་སྟུང་སྟུང་
བཞིན་ལོར་བྱུང་། བཀའ་ལྟར་སྤྱི་ལོག་པ་ཆ་ཆེན་དཀོན་པའི་མཁན་བྱིར་བཞུགས། དབྱར་གནས་
ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་གནང་སྟེ་སྤྱི་ཆང་ལ་སྟོང་ཐོག་སྟན་འགྲོ་དང་། ངག་ཆུང་ཐོན་ཐོན་ཀྱི་བྱིད་ཟབ་རྒྱས་
སྟུང་སྟུང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་མཛུབ་བྱིད་དང་། སྤྱི་ཆང་སྟུང་འགྲིག་བྱིས་དང་།
ལས་སྟེ་བསྐྱོར་བཞག་སོགས་དཀོན་འདིའི་བཤད་སྟུང་ལས་གསུམ་ཀྱི་བྱ་བར་གཟིགས་སྟོང་མཛོད།

རྩ་ལྟུང་མཁན་མདའི་རི་བྱོད་རྟེ་བཟང་བྱ་རྟེ་མར་སྟུང་མཆོམས་མཛོད་དེ་སྟོང་པའི་ཉམས་
ལེན་དང་། བྱུང་པར་རྟེ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་བྱིད་རྒྱང་ཡོངས་རྟོགས་བྱན་
བཅད་ཀྱིས་བསྐྱོམས། གཡུ་ཅེའི་མཛོ་མོའི་གནས་དང་། ཁོ་སག་ལྟར་རིང་རྩམས་སྟུང་པ་ལ་
བཞུགས། རབ་རྒྱན་ལྟུགས་སྟན་སྟེ་སྟུང་ལོ་2010 ལོར་སྟུང་གཤེགས་སོ།

མཁན་རབས་བཙུང་བ་ལོ་ལོ་མཁན་པོ་འབྲུག་མགོན་ལྷན་ཀྱན་བཟང་གཞན་པན་མཁན་
བྱིར་གསོལ་མོད་ལེགས་ལམ་རྟེ་མ་སོང་དོ།

མཁན་རབས་བཙུང་བ་པོ་ལོ་ལོ་མཁན་པོ་དཀོན་མཆོག་འོད་ཟེར་རོ། །མཁན་རབས་
བཙུང་བརྒྱུན་པ་སྟོན་ནི་སྟུང་སྟུང་ཡང་སྟོང་སྟུང་སྟུང་དཔལ་བཟང་ངམ་སྟུང་བསྟན་སྟོང་བཟང་ཡོ་

ཤེས་སོ། །མཁན་རབས་བཙུན་པ་ཚོས་ཤུལ་མཁན་པོ་པ་ལྷ་གར་དབང་ངམ་བྱབ་བསྟན་མཉམ་
ཉིད་དོན་རྒྱུ་། །མཁན་རབས་བཙུན་པ་སྒྲོས་སྒྲུ་ཆོད་དབང་རིག་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྲོད་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཚོས་
སྒྲུལོ། །མཁན་རབས་ཉི་ཤུ་བ་མཁན་པོ་བྱབ་བསྟན་ཉི་མའོ། །མཁན་རབས་ཉི་ཤུ་གཅིག་པ་སྤོན་ནི་
སྒྲུལ་སྒྲུའི་ཡང་སྤྲོད་སྒྲུལ་སྒྲུ་དཔལ་བཟང་སྒྲར་བྲི་ལ་བཞུགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་གནང་བཞིན་
པའོ།།

རི་ཚོས་གསུམ་དང་སྒྲུབ་གྲ་དང་མཚམས་གྲ་རྣམས་སྒྲུ་ཚོས་བྲིད་གནང་བའི་སྒྲུ་མ་ནི།
རུས་འགྱུར་གྱི་སྤོན་རུ་ལྷ་སྒྲུལ་པ་ལྷ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་དང་། རྩེ་ཚོ་མཁན་པོ་སྒྲུ་མ་བདེ་
མཚོགས། རྒྱ་ར་འཛིགས་མེད་སྒྲོ་གྲོས། མཚོ་སྒྲུ་པ་ལྷ་ཚོས་བཟུང་། སྒྲུ་མ་ཚོ་རིང་དོན་རྒྱུ། མང་བཟང་སྒྲུ་མ་
བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། ཕྱག་ཚེ་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་སྒྲོ་གྲོས། རྒྱ་ཁ་སྒྲུ་མ་འགྲོ་འདུལ། པོ་ཚོང་སྒྲོ་
གསལ། རྒྱ་ངག་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་དཔལ་ལྷན། གད་ཞབས་སྒྲུལ་སྒྲུ་ཚོངས་དབྱངས་སྒྲོ་གྲོས།
མགོ་ཤུལ་མཁན་པོ་འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ། རྒྱལ་རོང་མཁན་པོ་མདོ་སྤགས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་
མོད་གོ་རིམ་དང་གྲངས་ཀ་རི་བཞིན་བརྗོད་པར་རྩོམ་ཐོགས་སོ།།

བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་རི་ཚོས་གྱི་མཁན་པོ་ལ་བདག་གི་མཁན་པོ་བཀའ་བྲིན་ཅན་
དགེ་ཅེ་མཁན་པོ་སྒྲོ་བཟང་ཤེས་རབ་དང་། རི་ཤུལ་མཁན་པོ་འོད་བཟར་དཔལ་ལྷན། ཞི་ལུ་མཁན་
པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ། མགར་བ་མཁན་པོ་སྒྲོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས། སྤྲོ་རོད་ཡང་སྒྲུལ་ནམ་
མཁའ་འཛིགས་མེད། ཡར་སྐྱུང་མཁན་པོ་ཅན་འགྱུར་མེད། ཉ་བ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་ནམ་
གྲོལ་བཟང་པོ། རུར་བྱུང་སྒྲུ་མ་ནམ་མཁའ་དོན་རྒྱུ། ཁ་ཡུལ་མཁན་པོ་འགྱུར་མེད་གསལ་པ་དོན་
ལྷན། མགར་བ་མཁན་པོ་སྒྲོ་བཟང་ཉི་མ་རྣམས་ཉི་རྣམས་ཐར་བརྗོད་བཟུང་བ་དང་མ་བཟུང་བ་ཅི་
རིགས་ཡོད་མོད་འདིར་མི་སྒྲོའོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་གདན་རབས་དང་། མཁན་རབས་གཉིས་ཀའི་གས་སྒྲུ་མ་ཐེ་བའི་སྒྲུས་ཆེན་
དམ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱོན་པའི་གས་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་གསའ་སྒྲུལ་སྒྲུ་འོད་གསལ་སྤྲིང་
པོ་ནི། རབ་ཚོས་མེ་པོ་སྒྲུལ་གྱི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1896ལོར་མགོ་ལོག་གི་ཡུ་རྫོང་གོང་མའི་ཆུ་སྤྲིབ་གསའ་

སྒོར་ཏུ་ཡབ་གསལ་ཕུར་བ་སྐྱབས་དང་། ཡུམ་རོང་ལེ་བཟའ་མ་གྱི་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་བལྟམས།
དགྲུང་ལོ་གསུམ་བཞི་ཅན་ལ་ཤུག་སྐང་སྐྱལ་སྐྱུ་པ་བླ་བྱང་ཚུབ་སྒྲིང་པས་ཤུག་སྐང་འབའ་དིང་གི་
ནམ་འཕྱུལ་ཏུ་དངོས་འཛིན་མཛད་དེ་ཤུག་སྐང་དགོན་ཏུ་ཡུལ་དགོས་པའི་བཀའ་བྱང་། ཡུལ་
ནས་ས་ཐག་རིང་བས་སུ་ཚུང་ཡུལ་རྒྱ་དེ་སེམས་ཀྱིས་མི་བཟོད་ཚུལ་ཞུས་པས་དར་ཐང་ཏུ་གྲ་སར་
ཐོངས་ཞེས་བཀའ་ཡི་གནང་བ་ཐོབ། སྐྱེ་བོ་གསལ་བླ་མ་རིག་གསལ་ལས་འབྲི་སྟོག་སྐྱབས། དར་
ཐང་ཏུ་གྲ་སར་ཞུགས། ལྷ་སྐྱལ་པ་བླ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་ཐུན་མིན་གྱི་རིགས་བདག་ཏུ་བཀྱར་
བས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་དང་། ཅ་ཚུང་འཕྱུལ་འཁོར་གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར།
རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཁར་། ཡུག་ཆེན་སོགས་རང་ཡུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་ཐམས་
ཅད་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་ཏུ་གནང་བ་བཞེས། བྲིད་སྟོན་སྐྱགས་མའི་ཚུལ་གྱིས་ཐུགས་ཉམས་སུ་
བཞེས་པས་རྫོགས་ཆེན་བྲིད་ཡིག་རང་གི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ལམ་རྟགས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་
ལ་རྫོགས་པའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་གཏིར་བརྗོད་པས་ལྷ་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེས་མཐོང་ལམ་ནམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་བདེན་པ་མཛོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་འདུག་ཅེས་ཐུགས་དགེས་པའི་བསྐྱགས་བརྗོད་གནང་།
ལྷ་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་པས་མཚན་ལ་པ་བླ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོར་
གསོལ། སྐྱེ་གསུམ་ཆོས་སུ་ཆོགས་སྐྱབ་དང་། སྐྱབ་ལྟ་དང་། མཚམས་ལྟ་ནམས་སུ་བསྟན་སྐྱབ་
བཀྱང་བྱ་ཏུ་མར་མཛད།

མཚོག་སྐྱལ་འཇམ་དཔལ་དགེས་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས་
ཏེ། གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱ། འཇའ་ཆོན། དགོངས་འདུས་ནམས་ཀྱི་སྒྲིན་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་དང་།
གཏིར་མཛོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཚང་། ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྲོ་རྒྱས་བསྐྱས། བྱང་གཏིར་དགོངས་པ་ཟང་ཐལ།
བཀའ་མ་མདོ་རྒྱ་སེམས་གསུམ། རྟིང་ཐིག་རུམ་གཉིས། བདུད་སྟོང་གཏིར་མ་སོགས་ཀྱི་དབང་
དང་། བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོའི་ལྷགས་ལུང་སོགས་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

ར་གཏིར་ཨོ་རྒྱན་མགོན་གྱུར་སྒྲིང་པ་ལས་གཏིར་སྟོན་དེའི་གཏིར་གསར་གཡང་སྐྱབ་
སོགས་གཏིར་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་གསན། ཁྲོ་རྒྱལ་སེང་གི་སྐྱ་སྟོག་གི་སྐྱབ་ཐབས་

གནང་ཏེ། ཁ་བྱང་ལས། བེ་རོའི་རྒྱལ་པ་ཁ་ལ་སྡེ་བ་ཅན་མཚན་འགྲུས་མིང་ཅན་སྤྱགས་གཏོར་
མིང་སྒྲ་དབང་མེད་ཞེས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་ངོས་བཟུང་། གཡང་རྒྱབ་དེའི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་
བརྒྱབས་པས་ལན་གྲངས་ཉ་ག་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། གཡང་རྒྱུ། གནས་ཁང་། ཐ་ན་ན་བཟའ་
དང་མཚོད་པའི་ཡོ་བྱད། བཞུགས་གདན་ཡན་ཆད་ལ་གསེར་སྤེལ་མངོན་སུམ་ཏུ་བབས་ཤིང་
མཛོད་ཆོས་སྤྱིན་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་འཕེལ་བ་བྱུང་།

གཏེར་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་ལས་ཁོང་རང་གི་གཏེར་ཁ་དང་། བདུན་འཛོམ་གོང་མའི་
གཏེར་གསར་ནམས་ཀྱི་དབང་ལུང་གདམས་སྲིད་མཐའ་དག་གསན། གད་ཞབས་སྒྱལ་སྒྱུ་ཚོངས་
དབྱངས་སློ་གྲོས་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་མཐའ་དག་དང་། བ་ཤུལ་སྒྲ་མ་
བསོད་ནམས་མཁས་གྲུབ་ལོར་བྱ་དང་། ཁ་དགོས་སློང་ཚུལ་སྤྲིམས་དར་རྒྱས། རྒྱག་སྤང་པ་རྩ་མདོ་
སྤགས་བྱང་ཚུབ་སྤྲིང་པ། རྒྱབ་ཆེན་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན། སྤོ་རོད་སྒྱུ་ཆེན་པ་རྩ་བསམ་གྲུབ། རྒྱས་
སྤྲིང་རྩི་དགྲ་འདུལ། གདོང་ངེ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་དཀོན་མཆོག། ལེར་ཤུལ་མདོ་སྤགས་
ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་སོགས་སྦྱིས་ཆེན་དམ་པ་གྲངས་མེད་པའི་ཞབས་རུལ་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་ཏེ་དབང་
ལུང་མན་དག་མཐའ་ཡས་པ་གསན། དར་ཐང་རུ་རྫོང་སློབ་དང་རུས་མཛོད་ཆོས་བརྩའི་དབང་
ཆེན་གནང་བ་དང་། མགོན་ཁང་བཞེངས་པ་སོགས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་། དགྲང་གྲངས་
རེ་གཉིས་པ་རབ་རྒྱལ་མེ་མོ་བྱ་ཡི་ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྩུས་སོ།

གྲུབ་ཆེན་མེ་ལོང་དོ་རྗེའི་ཆམ་རོལ་སྡེ་ནི་སྐུལ་སྐུ་པ་ལྷ་ཆམ་བྱལ་ནི། རབ་ཆོས་མེ་མོ་རྩ་
 དེ་ལོ་སྟེ་སྐུ་ལོ་1906ལོར་ཡབ་སྡེ་ནི་སྐུ་ལོ་དང་། དུམ་རག་ལུལ་བཟང་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་ལ་སྐྱེད་
 དཔོན་མོ་ཚང་གི་སྡེ་བར་སྐུ་འབྱུངས། རྗེ་ལྷ་མཆོག་ཆམ་གཉིས་དང་། སྐུ་རོད་སྐུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་
 སྐུ་རོད་གཙོད་མཁན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་རོས་འཛིན་གནང་སྟེ་དར་ཐང་དུ་ཆོས་ཁྲིར་གསོལ། སྐུ་ཆེན་
 རིན་པོ་ཆེས་སྐུ་ལྟོས་ཀྱིས་ཡི་གེ་འཁྲི་སྟོག་དང་ཆོ་གའི་རིམ་པ། སྐུ་བ་ཐེད་ཐུག་ལེན། བར་ཐིག་
 རུལ་ཆོན་མོགས་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་སྐྱུགས་སུ་ཆུད། རྟོགས་པའི་དབང་སྐྱུག་ལྷ་མ་ཆེ་རིང་དོ་
 རྗེ་ལས་སྐུ་བས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟེན་དང་། བན་མ་ཆོས་སྟོན་འཕྲོ། རྩ་རྒྱུད་གཏུམ་མོ་བདེ་

དོད་རང་འབར། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཁར། འོད་གསལ་ཐུན་བྲིད། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩། ལྷ་ཁང་།
མི་ལམ། ཞིང་ཁམས་ལྷ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩། ཆགས་མེད་བྲིད་འགྲེལ་ཆེན་མོ། རྒྱལ་སྤྱི་མཐོག་དཔལ་ལྷན་འགྲོ་དོན་
རྒྱ་མཚོ་སོགས་དཔལ་ལྷན་རང་རྒྱུ་གི་ཟབ་བྲིད་མན་ངག་མཐའ་དག་བྱམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་
གསན། མཚམས་སྤྱོད་འོད་དུ་སྒྲོམ་སྒྲུབ་ཉམས་ལེན་དོ་རྒྱས་ཐུག་པ་གནང་བས་འོད་གསལ་
རིག་པ་རྒྱུ་དེད་ཀྱི་ཉི་ལམ་ནས་འོད་གསལ་ཉམས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ལ་ཚུ་བོའི་རྒྱན་བཞེན་དུ་གནས་
པའི་ནལ་འབྱོར་ཀྱི་དབང་ཐུག་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་གྲུབ་པའི་ས་མཐོར་གཤེགས།

རྒྱལ་སྤྱི་མཐོག་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་མཚུའི་ཞབས་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དང་། བསྐྱེན་
རྫོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་མཐོས་ཤིང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་དང་། གནམ་ཚོས་དང་།
རྒྱུ་ལྷན་ཐུག་གཏེར། འཇའ་ཆོན་པོད་དུག། དགོངས་ཟང་། དགོངས་འདུས། བཀའ་མ་མདོ་དང་
རྒྱ་འབྲུལ། གཙོད་དབང་བརྒྱ་ཆ། རྩེ་བཅུན་སྒྲིང་ཐིག། བདུད་སྒྲོང་གཏེར་ལ། སྒྲིང་ཐིག་དུམ་གཉིས་
སོགས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ལྷང་གདམས་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཏེ་ཐུན་མིན་ཀྱི་སྤྱོད་མར་
བཀྱར། གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་དཀོན་མཆོག་ལས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩། དབུ་མ།
འདུལ་བ། ཡོན་ཏན་མཛོད། གསང་སྒྲིང་སོགས་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དུ་མ་དང་། འོད་
གསལ་རིག་པ་གཅེར་མཐོང་གི་མན་ངག་རྣམས་གསན།

གཞན་ཡང་ལྷ་སྤྱི་ལོ་འོད་པོ་ཆེ་དང་། སྤྱི་ལོ་འོད་པོ་ཆེ། གཙོད་སྒྲོང་གྲུབ་ཆེ། ལྷ་ཁང་སྤྱི་ལོ་
རིན་པོ་ཆེ། གད་ཞབས་སྤྱི་ལོ་འོད་པོ་ཆེ། རྒྱ་ཐོས་དཔོན་པོ། མཁན་པོ་ཨ་འག་རྣམས་ལས་ཀྱང་
བཀའ་གཏེར་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་འོད་པོ་ཆེ་གྲངས་མང་གསན། དར་ཐང་དུ་ཆོགས་ཆེན་བྲི་བ་དང་སྒྲུབ་
ཞུགས་དོ་རྒྱུ་འོད་པོ་ཆེ་བཤད་བྱ་དུ་མར་མཛོད་པ་དང་། གནམ་ཚོས་དང་། རྒྱུ་ལྷན་ཐུག་གཏེར་
དང་། ཀར་སྤྱི་ལོ་འོད་པོ་ཆེ་སྤྱོད་སོགས་གནང་། རྒྱ་མཚོ་དཀོན་དུ་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་
དབང་ཆོས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གནང་མོད་ཡུན་རིང་མ་བཞུགས། དགྲང་གྲངས་ང་གསུམ་པ་རབ་རྒྱལ་
ས་བྲིའི་ལོར་ཟླ་ལོང་གོང་བྲིས་དུ་རྒྱུ་བྲི་ཐུན་དུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྷན་དང་བཅས་དགོངས་པ་མི་
ཤིགས་ཐིག་ལའི་སྤྱི་ལོ་འོད་པོ་ཆེ་སྤྱོད་སོ།

རྒྱལ་པས་གཞིགས་དངོས་མཁས་ལྷན་དབང་པོ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱི་ནམ་ཐོལ་སྐུལ་སྤྱོད་
 ཀྱན་བཟང་རྟོ་རྗེའམ་ལྷན་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ནི། བཤོ་ལོག་ཨ་སྤྱོད་གོང་མའི་ཕྱི་བར་ཡབ་ས་སྤྱོད་
 མའི་དབང་པོ་ཀམ་མཐུ་སྟོབས་དང་། དུམ་གྱི་ལྷན་བཟང་མ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྤྱོད་རབ་ཆོས་ཤིང་
 མོ་སྟག་གི་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1914ལོར་སྤྱོད་བསྟན། ལྷ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་
 གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་བབས་ཀྱིས་རྗེ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱི་སྐུལ་པར་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ་དར་
 ཐང་དུ་གདན་དྲངས་ཤིང་ཆོས་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། གདོང་རེ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་ལས་ཡི་གེ་
 འབྲི་སྟོག་དང་ཆོས་སྤྱོད་ཆོ་གའི་རིམ་པ་ནམས་བསྐྱབས་པས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁྱེན།

ལྷ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྐྱེན་དང་ཆོས་བཀའ་མང་པོ་གསན། ལྷ་མ་
 ཆེ་རིང་རྫོ་རྗེ་ལས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཁར་།
 ཐུགས་ཆེན་དམར་བྲིད། བྲིད་འགྲེལ་ཆེན་མོ་སོགས་རང་ལུགས་ཀྱི་བྲམ་བྲིད་མང་པོ་གསན། ལྷ་མ་
 རྟགས་དང་། ལྷ་བ་དག་དང་། ཕྱིས་དཀར་ནག་རྣམས་མ་བསྐྱབ་པར་ཐུགས་སྒྲུ་རྒྱུད་པས་ཚོམ་པ་
 ལྷ་བ་པའི་ཆོད་རྒྱུ་འཛིན། གདོང་རེ་མཁན་ཆེན་ལས་སྟོན་འཇུག་དང་། རྩོམ་གསུམ། ཆོད་མ། བར་
 བྲིན། དབུ་མ། མཛོན་པ། འདུལ་བ། ཡོན་ཏན་མཛོད། རྒྱུད་གསང་བ་སྟོང་པོ། རིག་པ་རོ་སྟོན་ཀྱི་
 མན་དག་སོགས་གསན། མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་ལས་དགེ་རྒྱལ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས་ཏེ་རབ་བྱུང་རྫོ་རྗེ་
 འཛིན་པའི་ཉེན་ཅན་རྒྱུ་མཛོད། མཆོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། རྒྱུབས་མགོན་འཇམ་པའི་
 དབྱངས་ལས། སྟོན་འཇུག་དང་། ཞིང་བྲིད། དབུ་མ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་དག་རྣམས་ཀྱི་བྲིད་
 དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། རྩྭ་དང་། འཇའ་ཆོན་རྣམས་ཀྱི་
 གཏེར་ཆོས་ཆ་ཆོང་སོགས་བཀའ་གཏེར་ཀྱི་སྦྱིན་བྱེད་གངས་མེད་པ་བུམ་པ་གང་བྱེད་ཚུལ་རྒྱུ་
 གསན། ཉིན་མཆོན་ཁོར་ཡུག་རྒྱུ་དཔེ་གཟིགས་དང་། ལྷག་པའི་ལྷ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་བསྐྱེན་སྐུབ་
 དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་རྫོགས་ཆེན་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཐུགས་འགུས་མཛོད། རྒྱུབས་མགོན་མཆོག་སྐུལ་
 རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་ཆོབ་བསྟན་བདག་གི་འཁུར་བསྐྱང་བྱ་བཞི་ཙམ་ལ་བཞེས་ཏེ་ཆོས་བརྒྱའི་ཁྲོམ་
 དབང་ཆེན་མོ་སོགས་དབང་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱུལ། གདུལ་བྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་རྒྱལ་པར་

དགུང་གངས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷགས་སྤུལ་ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།།

སྤྱོད་པ་ཡང་སྤུལ་སྤུལ་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་ནི། བོང་སྒྲོར་སྤེ་བར་ཡབ་བོང་ཆོའི་
བསོད་གཅིས་དང་། ཡུམ་མགོན་ཆོང་བཟའ་དོན་གྲུབ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱོད་རབ་རྒྱལ་ས་སྤྲུག་སྤེ་
སྤྱོད་ལོ་1938 ལོར་སྤྱོད་བལྟམས། གཙང་བ་གྲུབ་ཆུན་དང་། དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱོད་
སྤུལ་སྤྱོད་པ་བླ་བསམ་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་སྤེ་དགུང་གངས་དགུ་པ་ལ་ཡག་གི་ཆོས་ཀྱི་
ཐང་དུ་ཆོས་ཀྱིར་བཀོད། སྤྱིང་བླ་མ་པ་བླ་འཕྲིན་ལས་ལས་འབྲི་སྤྱོད་དང་ཆོ་གའི་སྤྱུག་ལེན་རྣམས་
བྱང་ཆུབ་པར་བྱུངས།

དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་དོ་རྩེ་ལས། གནམ་ཆོས་སྤོན་འགྲོ་དང་།
ཙ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་རྣམས་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། རྩུའི་ཟབ་
གཏིར་དང་། འཇའ་ཆོན་དང་། བཀའ་བརྒྱད་རྣམ་གསུམ་དང་། མ་ཏིའི་མེང་ཏ་དང་། ཀམ་སྤྱིང་
པའི་ཞི་ཁྲོ་དང་། སྤྲུགས་ཆེན་སྤྲུག་བསྐལ་རང་གྲོལ་དང་། བཀའ་མ་མདོ་སྤྱོད་སོགས་བཀའ་གཏིར་
ཀྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་དུ་མ་གསན། ཉོར་ཤུལ་མཁན་པོ་པ་བླ་འཇིགས་མེད་ལས་བཀའ་འགྱུར་
ལྷགས་ལུང་དང་། བསྟན་འགྱུར་ཆོན་འགའ་དང་། མཁན་ཆེན་ངག་གི་དབང་པོའི་བཀའ་འབུམ་
པལ་ཆེ་བའི་ལྷགས་ལུང་གསན། གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་ཨ་བྱུ་རྩུ་དང་། ཨར་སྤྱོད་མཁན་ཆེན་
དང་། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སྤོ་གྲོས་རྣམས་ལས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་མང་བྱུངས།

རྣམ་པོ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་སྤྱོད་ཁུར་བཞེས་ཏེ་འཆམ་དང་དུས་མཆོད་ཆོས་བརྩའི་ཁྲོམ་
དབང་གནང་བ་སོགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དུ་མ་སྤྲོས། དུས་འགྱུར་ཁྲོད་སྤྱོད་པལ་གངས་མེད་ལྗོང་།
བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་རབ་རྒྱུན་མེ་ལོས་ལོར་རྣམ་པོ་དགོན་དུ་སྤོག་མར་ཞབས་སོར་འཁོད།
རྩུའི་ཟབ་གཏིར་པལ་ཆེར་གྱི་ལྷགས་ལུང་དང་ཏ་སྤྲུག་ཁུར་གསུམ་གྱི་དབང་སོགས་གནང་བ་
སོགས་གདན་སའི་དེའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཆོས་བརྩའི་ཁྲོམ་དབང་སོགས་དབང་
དང་ཟབ་བྲིད་དུ་མ་གནང་བ་དང་། སྤྱོད་སར་དགོན་གྱི་བསྟན་བདག་གི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་བཅའ་
བྲིམས་དང་དབང་ཆོས་དུ་མ་གནང་།

དར་ཐང་དགོན་འདིར་ཆོས་བརྒྱའི་ཁྲིམ་དབང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་དབང་ལྷང་ཟབ་
བྱིད་སོགས་གནང་བ་དང་། འདུས་སྡེའི་བཅའ་བྲིམས་ལ་གཟིགས་པ་དང་། སྤར་བའི་གཞལ་མེད་
ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་སོགས་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་མཐར་རབ་རྒྱན་ས་
མྱང་རྟེ་སྤྱི་ལོ་2009 ལོར་རྒྱ་གཤེགས་སོ། རྗེ་འདིའི་ཡང་སྤྱིད་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེན་རྒྱ་བྱིང་གསུམ་པ་མི་
འབྲུག་མགོན་པོ་ད་ལྟ་སྟོན་སྟོང་གནང་བཞིན་བཞུགས་སོ།

ལྷ་སྐུལ་སྐུ་ཤིང་གཉིས་པ་མཆོག་སྐུལ་དབང་པོ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ནི། ལྷ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་
 བྱུག་མཛོད་ཨ་བསམ་དང་། སྐུ་ཡི་ཆ་མོ་ཀུན་ཆོས་བྱང་ཐབས་ཤེས་རོལ་བའི་སྐུ་སྐུ་རབ་རྒྱལ་ས་
 ཡོས་ཏེ་སྐུ་ལོ་1939ལོར་མཆོན་དཔེ་བཞད། དགྲུང་ལོ་གསུམ་པ་ལ་དཔལ་ལྷུལ་མཆོག་སྐུལ་འཇམ་
 དཔལ་དགེས་པའི་རྩོམ་རྩིས་ལྷ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་། མཆོན་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་
 མཆོར་གསོལ། དཔལ་ལྷུལ་མཆོག་སྐུལ་འཇམ་དཔལ་དགེས་པའི་རྩོམ་རྩིས་རིན་ཆེན་གཏེར་
 མཛོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཚད་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། རྣམ་ཐུབ་གཏེར་དང་། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོའི་
 དབང་དང་། གཏེར་མཛོད་བཀའ་རྒྱའི་སྐོར་དང་། གནམ་ཆོས་སྡོན་འགྲོའི་བྲིད་སྟགས་གསན།
 དཔལ་ལྷུལ་མཆོན་པོ་སྤོ་སྟོས་ལས་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་ལྷགས་ལྷུང་ཡོངས་རྫོགས་བཞེས། གཞན་སྐུ་
 ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་ཐེག་མཆོག་སྤྱིང་པོ་དང་། མཆོན་ཆེན་ལེགས་བཤད་འགྲོར་ལྷན་རྒྱལ་ས་ལས་
 དབང་ལྷུང་ཕན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་འབྲེལ་གསན། དེ་ཤག་མཆོན་པོ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན།
 ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་ཆོ་གའི་རིམ་པ་རྒྱལ་བཟང་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོགས་མེད་དུ་བྱགས་སུ་ཚུད།
 དགྲུང་གྲངས་བརྒྱད་པ་ལ་ཡག་གི་ཆོས་བྲི་ཐང་དུ་གསེར་བྲིར་མངའ་གསོལ། དགྲུང་གྲངས་དགུ་
 པར་དུས་མཆོད་ཆོས་བརྒྱ་ཆེན་མོའི་ཁྲོམ་དབང་གནང་བར་བཅུམས་པའི་སྐབས་སུ་སྐུ་ཚུང་བད་
 བསྐྱེད་ཆུལ་གྱིས་སྐུ་གཤེགས་སོ།།

མེས་པོ་དཔལ་ཆེན་པོ་སྐུ་སྐུལ་སྐུ་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་དུ་གསལ་འགྱུར་མེད་དོ་རྟེན་ནི། རབ་རྒྱལ་
ཆུགས་ལོ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་རྟེན་གྱི་ལོ་1941ལོར་ཁང་ཆུན་གྱི་ཆོ་གཉེན་པར་ཡབ་སྐུ་བསོད་ནམས་དོ་རྟེན་དང་།
ཡུལ་ཁྱོད་བཟང་ལྷན་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྐུ་འཁྱུང་ནས། མཆན་ལ་རྒྱ་ཁྲིམ་བཏགས། དཔོན་པ་

སྤྱལ་སྤྱུ་སྤྱང་ལོའམ་པ་སྤྱུ་སྤྱང་གསལ་དོ་རྩེ་ལས་སྤྱལས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་
བཞེས། མཆོན་ལ་པ་སྤྱུ་སྤྱང་གསལ་དོ་རྩེར་གསོལ། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་
པའི་དོ་རྩེ་ལས། གནམ་ཆོས་སྤོན་འགྲོའི་བྲིད་དང་། གནམ་ཆོས་གཏིར་ཁ་ཡོངས་རྩོགས་དང་།
རྒྱ་སྤྱིང་པའི་ཟབ་གཏིར། ཀར་སྤྱིང་ཞི་བྲོ། འཇའ་ཆོན། མ་ཏིའི་སང་ཏ། བཀའ་བརྒྱད་ནམ་གསུམ་
ནམས་གྱི་དབང་སོགས་ཟབ་བྲིད་སྤོན་བྲེད་མཐའ་ཡས་པ་གསན། གད་ཞབས་སྤྱལ་སྤྱུ་ཆོངས་
དབྱངས་སྒོ་གོས་ལས་གནམ་ཆོས་ཙ་རྒྱུད་གཏུམ་མོ་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་
དང་། ཐུགས་ཆེན་དམར་བྲིད་ནམས་གྱི་བྲིད་སོགས་བཞེས།

དགུང་གངས་བཙོ་ལུ་པ་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲར་ཞུགས། རྩོ་སྤོན་སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་བསྟན་
བཤད་སྤྱལ་རྒྱ་མཆོ་ལས་སྤྱོད་འཇུག་དང་། རྩོམ་གསུམ་ཙ་འགྲེལ་དང་། བར་ཕྱིན་དང་། དབྱ་མ་
སོགས་གསན། ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་ལས་སྤྱོད་འཇུག་དང་། འཇམ་བཞད་གུབ་མཐའ་སོགས་
གཞུང་འགའ་དང་། རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས་པས། མཆོན་ལ་ཐུབ་བསྟན་སྤྱང་
གསལ་འགྱུར་མེད་དོ་རྩེ་ཞེས་གསོལ། དགུང་གངས་བཙོ་བཙུན་པར་དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱལ་
འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་དོ་རྩེས་འཕགས་ཆེན་དམ་པའི་ནམ་འཕྲུལ་དུ་བསྐྱགས་ཏེ་དར་ཐང་དུ་
གསེར་བྲིར་གསོལ། ཞུན་སྤྱང་གསལ་འགྱུར་མེད་དོ་རྩེ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་ཙོད་པན་གནང་། སྤྱུ་
གོང་མ་སྤྱུ་མ་སྤྱུ་ཡིན་གྱི་གསུང་གསལ་ཡོངས་གྲགས་སྤྱུ་མ་གནང་ཡང་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་
སྤྱིད་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཨ་སྤྱིས་གཏིར་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་མཁའ་སྤྱོད་སྤྱིང་པའི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་ཞེས་
པའི་ངག་སྒྲོས་མཆིས། རྩོ་གུབ་སྤྱལ་སྤྱུ་རིག་འཛིན་འཇའ་ལུས་དོ་རྩེ་དང་། སྤྱུ་གྲོས་དཔོན་པོ་དང་།
གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་ནམས་ལས་ཀྱང་ཆོས་མང་དུ་གསན། ས་བྲིའི་དུས་འགྱུར་གྱི་གཟར་གྱི་དབང་
གིས་ཐོས་བསམ་ཆེར་བྲེད་ལོང་མ་བྱུང་། ཆོས་སྒྲོ་སྤྱར་འབྲེད་དང་པོའི་སྐབས་སྤྱུ་དགོན་པའི་གདན་
སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་དབང་ཆོས་དང་། བཅའ་བྲིམས་དང་། དུས་མཆོད་གྱི་དབྱ་འཛིན་དང་། གར་
འཆམ་སོགས་བྱ་བ་ཆེ་སྤྱུ་མཐའ་དག་གི་འཕྲིན་ལས་གནང་།

ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་སྒོ་བཟང་དོ་རྩེ་ལས་བསྟན་པར་རྩོགས་པས་དགེ་སྤྱོད་འདུལ་བ་

འཛིན་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་མཛད། རྩོམ་རྒྱུ་དང་དབང་ལུང་ཕྱན་ཆོགས་བཞེས། བཀའ་ཆེན་པས་
ཀྱང་ནང་ལུགས་ཀྱི་སྤྲུལ་གཅིག་ཕུ་རུ་བཟུང་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་དགོས་
ཚུལ་དང་འདུལ་བྱིས་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་བསྟུངས་ནས་སྐྱབས་མགོན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་
མཛད་པའི་ལྷག་མ་སྦྱང་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཞལ་གདམས་ལན་མང་བསྟུལ། དམ་པ་འདི་ཉིད་སྦྱ་
ཚུགས་བཅུན་ཞིང་ཕལ་བ་ལས་འདས་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་མ་མངའ། དགུང་གྲངས་ཉེར་ལྔ་པ་ཤིང་
མོ་སྦྱུལ་གྱི་ལོ་རྟེ་སྦྱུལ་ལོ་1965ལོར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་མོའི་རྩལ་སྦྱོང་བདེ་བའི་དུས་སྡུ་
གཤེགས། གཙུང་རུས་ལས་དུང་དཀར་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རིང་བསྐལ་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱུང་བ་སོགས་
ངོ་མཚར་དུ་མ་བྱུང་ངོ་། རྗེ་འདིའི་ཡང་སྤྱིད་ཡར་སྦྱུལ་སྦྱ་སྐལ་བཟང་ཀྱི་མཚོ་རྟེན་དགེ་སྦྱོང་འདུལ་
གཙང་ལ་ལྷ་མའི་བྱ་བ་སོགས་ཆེན་པོའི་ཐོབ་དང་ལས་ཀ་ལ་དགུས་པ་མེད་པར་བཞུགས་པའི་
དམ་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཞིག་མཆིས་སོ།།

གྲུབ་པའི་དབང་པོ་ཆགས་མེད་སྦྱུལ་སྦྱ་པུ་ལོ་གསལ་བསྟན་འཛིན་ནི། རབ་ཀྱལ་ཚུ་མོ་
ལུག་རྟེ་སྦྱུལ་ལོ་1943ལོར་ཁམས་སྡེ་དགེ་རྒྱུད་གསར་མེ་ཤོད་དུ་ཡབ་མཁར་སྐའི་དཔལ་འབྱོར་ཆེ་
རིང་དང་། དུམ་བསོད་ནམས་ཆོས་སྦྱོང་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྦྱ་འབྲངས། གཙང་སྒོར་གྲུབ་ཆེན་
བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་དང་། རྒྱུད་གསར་མཁའི་བཟེ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་དང་། དཔལ་ལྷན་མཚོག་
སྦྱུལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྗེ་རྒྱལ་དགོངས་པ་གཅིག་བབས་ཀྱིས་དར་ཐང་ཀམ་ཆགས་
མེད་སྦྱུལ་སྦྱ་ཀུན་བཟང་རྗེ་རྗེའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་། དགུང་གྲངས་བཞི་བ་ལ་དར་ཐང་དུ་
ཆོས་བྲིར་མངའ་གསོལ། ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་གྱི་མཚན་གསོལ། དོམ་ཚ་ལྷ་མ་སྒོ་གྲོས་
ཉི་མ་དང་སོ་མང་ལྷ་མ་སྒོ་གྲོས་ཆོགས་གཉིས་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྐྱོས། ཡི་གེ་འབྲི་སྒོ་གྲོས་དང་
ཆོས་སྦྱོང་ཆེ་ག་རྣམས་ཆོགས་མེད་དུ་མཁའི་མཚོག་སྦྱུལ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་ཕྱོམ་པ་
མཐོས། རུ་དང་། གནམ་ཆོས། འཇའ་ཆོན། ཀར་སྤྱི་ཞི་བློ་སོགས་རང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་གྲོས་དུ་མ་
བཞེས། གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་ལས་རབ་དུ་བྱུང་རྟེ་གནམ་ཆོས་སྦྱོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་།
རྗེ་གས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་བྲིད་རྣམས་དང་། སྦྱོང་འཇུག།

སྒོམ་རྒྱུ་ཡི་ཤེས་ལྷ་མ་སོགས་དབང་བྲིད་མང་དུ་གསན།

སྐྱེ་བྱོས་དཔོན་པོ་ལས་སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞིའི་དབང་དང་། སྒྲོང་ཆེན་མཛོད་བརྟན་དང་། རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བརྟན་བརྟན་གྱི་ལྷགས་ལུང་སོགས་དབང་དང་ཟབ་བཀའ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། མཁས་དབང་ཆེན་པོ་འཇི་རོང་མཁན་པོ་ཞོར་བུ་བཀྲ་ཤིས་དང་། རྩོགས་པའི་དབང་ལྷག་ལྷ་མ་མཆོག་ལྟན་དང་། གད་ཞབས་སྤུལ་སྤྱུ་ཚངས་དབྱངས་སྒོ་གྲོས་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་གསན། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་བཙོན་དུ་བརྟུག་པ་དང་། རྩུང་རྟེན་ཡུལ་བ་སོགས་སྤྱིང་ལ་ཆོད་མེད་བཞེས། བཙོན་ཁང་ཕྱི་ནང་ཟང་ཐལ་དུ་བྱོན་པ་དང་། བྱ་ར་བས་མ་མཐོང་བར་ཤོར་བ་དང་། ལྷག་ཞབས་ལྷགས་སྒྲོག་ལས་རང་གྲོལ་མཛོད་པ་དང་། མི་མང་པོས་བར་དུ་བརྟུག་སྟེ་བརྟེན་པའི་སྐབས་སུ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པ་སོགས་གྲུབ་པའི་མཛོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་བརྟན། ཆོས་སྒྲོགས་འབྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་རྟིམ་མའ་དགོན་དང་། སྒོ་མང་དགོན། སྤོན་ཐང་དགོན། རྩོག་ལུང་ཀ་དག་སྒྲོས་བྲལ་སྤྱིང་སོགས་སུ་གནས་ཆོས་དང་། རྩུའི་ཟབ་གཏེར་དང་། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོའི་དབང་ལུང་མཐའ་ཡས་པ་གནང་། དར་ཐང་མཆོམས་ཀྱི་གསར་བཞེངས་གནང་། རབ་རྒྱན་རྒྱ་བུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1993 ལོའི་ས་ག་ཟླ་བར་ཇ་ཉོད་དུ་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤུལ་སྤུལ་སྤྱུ་འཇིགས་མེད་སྒོ་གྲོས་མིང་གི་པདྨ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་རྩ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1966ལོར་ཡབ་འབར་རྩུང་མཐུ་སྟོབས་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་རྩོ་རྩོ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱུ་གར་ཤར་སྟོགས་རྩོ་རྩོའི་སྤྱིང་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུབས་རྩོ་གྲུབ་དབང་རྩོ་རྩོ་འཆང་པད་ཞོར་གསུམ་པ་མཆོག་གིས་དགོངས་བཀྲག་ཁྲུས་པ་ལྟར་བརྟུད་འཛོམ་སྤུལ་སྤྱུ་འཇིག་བྲལ་ཡི་ཤེས་རྩོ་རྩོ་སྤུལ་སྤྱུ་འདི་ཉིད་མ་ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་བཞུགས་པའི་དུས་ནས་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་རྩོ་རྩོའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་རོས་བཟུང་། སྤྱི་ན་རྩུང་དུའི་དུས་ནས་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱི་བདག་གནང་སྟེ་རྒྱ་གར་རྣམ་གྲོལ་སྤྱིང་དུ་གསེར་བྲིར་གསོལ་ཞིང་དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་རྩོ་རྩོའི་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་མཆོན་གསོལ།

ཨ་སྟོབས་ལྷ་མ་དང་། ཨ་ཁུ་ལྷ་མ་དང་། ལྷ་མ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་རྣམས་ལས་ཡི་

གེ་འབྲི་ལྷོག་དང་། ཚེས་སྟོང་སྟབ་འཕྱིན་དང་། བཅའ་རྒྱུ་འབྲུང་གསུམ་དང་། དབྱངས་ན་ཕྱག་
ལེན་ནམས་བྱང་རྒྱུ་པར་སྦྱངས། སྦྱབས་རྗེ་བྱུ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་སྦྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་
སྟོན་པ་དང་། དགེ་བསྟེན་དང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྟན་པ་བཞེས། མཚན་ལ་བྱུ་བསྟན་ཚེས་གྱི་རྒྱལ་
མཚན་ཞེས་གསོལ། གནམ་ཚེས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྗེས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་
འཆང་ནམས་གྱི་ཟབ་བྲིད་གསན་ཅིང་འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྟོང་མཛད། གནམ་ཚེས་ཟབ་གཏིར་
དང་། རྩ་སྤིང་པ་དང་། འཇའ་ཚོན་ཟབ་གཏིར་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོ་དང་། སྤུ་མ་དགོངས་
འབྲུས་དང་། རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྲིན་བྱེད་ཡོངས་རྗེས་ལན་གཉིས་སོགས་སྤྲིན་
གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་བྱུམ་པ་གང་བྱོའི་རྒྱལ་བྱ་གསན་རྟོ།

ནམ་གྲོལ་སྤིང་གི་བཤད་གྲུ་ཞུགས་ཏེ་མཁན་པོ་པུ་ཤེས་རབ་དང་། མཁན་པོ་བཙུན་
འབྲུས་དང་། མཁན་པོ་རིན་ཆེན་དང་། མཁན་པོ་ནམ་གྲོལ་སོགས་ལས། ལྷན་ཉགས་དང་། ལྷན་
ངག་དང་། ལྷོ་ཉགས་དང་། ལྷོ་མ་གསུམ་དང་། ལྷོ་འབྲུག་དང་། དབྱུ་མ་དང་། ཡིད་བཞིན་མཛོད་
དང་། མཁས་འབྲུག་དང་། མཛོད་དང་། ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་དང་། པར་ཕྱིན་དང་། འབྲེད་ནམ་
གཉིས་དང་། གྲུ་རི་གྲུ་དང་སོར་མདོ་སོགས་འབྲུལ་བ་དང་། རྒྱུད་སྤུ་མ་སོགས་གཞུང་ཆེན་ནམས་
ལ་བགྲང་བྱ་བྱག་ཅམ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་པས་ནམ་དཔྱིད་ལེགས་ཤིང་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་
པར་གྱུར། རྒྱལ་བ་མཆོ་འབྲུངས་དབང་པོའི་རྒྱལ་ཆབ་སྦྱབས་རྗེ་བདུད་འཛོམ་སྦྱུལ་སྦྱུ་འཛིག་བྲལ་
ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྗེ་ལས་རྗེ་དེ་ཉིད་གྱི་གསུང་ཚེས་ཡོངས་རྗེས་དང་། བདུད་འཛོམ་གོང་མའི་ཟབ་
གཏིར་ཡོངས་རྗེས་གྱི་སྤྲིན་གྲོལ་དང་། མཁས་བྱུ་དབང་པོ་དེའི་མགོ་མཁྱེན་བཙེ་རབ་གསལ་
ལྷ་བ་ལས་སྤྲུ་འབྱུར་བཀའ་མའི་སྤྲིན་གྲོལ་དང་། རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོའི་དབང་ལྷུང་
རྗེས་པར་གསན། ཁང་སར་པད་ནག་དཔོན་སྦྱལ་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་ལས་འོད་གསལ་
རྗེས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་ཟབ་མོ་པ་ཕོག་བྱུ་ལ་གནང་བ་བཞིན་བསྦྱལ་བ་ལེགས་པར་གསན་
པར་མཛད་དོ།

རྒྱལ་བ་ཤུག་བྱུ་པ་མཛོན་པར་རྗེས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་རྒྱ་གར་རྟོ་རྗེ་གདན་

དུ་སྤྱུང་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་དར་ཐང་སྤུལ་སྤྱུ་ཀུན་དགའ་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་སྒྲིན་བདག་མཛད་
ཅིང་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་འཛིན་གནང་སྟེ་གསར་དུ་བཙུགས། འཇམ་དཔལ་གྱི་མཆན་ཡང་དག་
པར་བཅོད་པའི་བསྟོད་པ་སྤྱུ་བྲངས་ཀྱི་རྒྱད་དང་། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྟོད་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཆར་
བྲི་ཕྱག་དུ་མ་འདུས་པའི་སྡེ་ཡིས་ལྷགས་འདོན་དང་། ཡོན་ཆབ་དང་། མེ་རྟག་དང་། བདུག་སྟོས་
དང་། མར་མེ་དང་། དྲི་ཆབ་དང་། རོལ་མའི་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་སྒྲིན་དཔག་དུ་མེད་པ་དང་། དགེ་
འདུན་པའི་སྡེའི་གདུགས་ཆོད་དང་། འབུལ་བ་སོགས་གྲོ་མ་པའི་མཆོད་ཆོགས་སྟོས་ཏེ་བསོད་
ནམས་བྱུང་པར་བ་གསོག་པའི་གཞི་དེ་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་བདེ་ཞིང་
ཐར་བའི་སྟོ་འཕར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་ཏུ་བསྟན་པ་མ་རུབ་པའི་བར་དུ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་བསྐྱབ་པའི་
འཕྲིན་ལས་ངོ་མཆར་བ་སྟོས་སོ།

བར་སྐབས་སུ་རིག་པ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོད་པ་བདག་གིར་བཞེས་ཤིང་རྟེན་དཀར་ཆས་
མཛད་དེ་ཐེ་ཕན་དང་། སེན་ག་པོར་དང་། མི་ལེ་ཞ་དང་། རྟོང་ཁོང་སོགས་སུ་ནང་བའི་ཆོས་
ཆོགས་བཙུགས་ཏེ་བསྟན་པ་སྤེལ་ཞིང་། འགྲོ་བའི་ཕན་བདེ་གནང་བ་དང་། བྱུང་པར་དུ་ཐེ་ཕན་
དུ་རྟིང་མ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་ནང་པའི་ཆོས་ཆོགས་ཞེས་པ་བཙུགས་ཏེ། ཐེ་པེ་གྲོང་བྱིར་དང་།
ཐེ་གྲང་གྲོང་བྱིར་དང་། ཀོ་ཞོང་གྲོང་བྱིར་གསུམ་དུ་ཆོས་ཆོགས་དེའི་སྐྱབ་ཁང་བསྐྱབ་ནས་འོད་
གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མའི་བདུད་ཅིའི་གྲུ་ཆར་
ཕབ་སྟེ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཆོན་ཅན་ཡང་མི་ཤེས་པའི་འགྲོ་བ་དུ་མ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་
བས་ཆོམ་པར་མཛད་བཞིན་ཞབས་པད་བརྟན་པར་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་སོག་སྤུལ་པ་རྩ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན་དང་། གསའ་སྤུལ་སྤྱུ་འོད་སྤྲང་དང་།
པེ་སྤུལ་སྤྱུ་རྒྱུ་བྲིམས་བཟང་པོ་དང་། སོག་པོ་སྤུལ་སྤྱུ་ལྷ་གྲགས་དང་། ཁྲོ་རྒྱུལ་སྤྱུ་རིན་པོ་
ཆེ་བདུད་འདུལ་དབང་དྲག་དང་། གསའ་སྤུལ་སྤྱུ་ཨོ་རྒྱན་མཆོག་གྲུབ་དང་། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་
སྤུལ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་སྤུལ་སྤྱུ་བསམ་གཏན་རྒྱུ་བྲིམས་དང་། ཆ་ཁོ་མཁན་པོའི་ཡང་སྤྱིད་སྤུལ་སྤྱུ་སྟོ་
བཟང་བཟོད་པ་དང་། རོ་སྟོན་རྒྱལ་སྤུལ་སྤྱུ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་དབྱིངས་འོད་ཟེར་དང་། རྒྱ་

ཞག་ལྷ་མའི་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐུ་བྱ་དག་དང་། ཉ་བ་ལྷ་མ་འབྱུང་མེད་དོ་རྗེའི་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐུ་
 འཕྲིན་ལས་དར་རྒྱས་དང་། མགར་བ་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་སྤྲོ་ཆོ་དབང་གི་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐུ་བྱང་མེམས་
 ཉི་མ་དང་། ཡང་དེའི་སྐུ་སྐུ་གཏིར་སྟོན་པ་སྤྲོ་སྤྲོ་གྲོས་དང་། ལྷ་སྐུ་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐུ་སྐུ་
 བཟང་རྒྱ་མཚོ་འཕེལ་ལེགས་ལྡན་དང་། དར་ཐང་ཆགས་མེད་སྐུ་སྤྱོད་གསུམ་པ་ཀུན་བཟང་དགེ་
 ལེགས་དང་། གཙང་བྱ་བ་ལྷོན་རིག་འཛིན་གྱི་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐུ་དཔལ་ལྡན་དང་། གད་ཞབས་
 སྐུ་སྐུ་ཆངས་དབྱངས་སྤྲོ་གྲོས་གྱི་ཡང་སྲིད་སྐུ་སྐུ་འཆང་སངས་རྒྱས་བསྟན་འཛིན་དང་། སྐུ་
 སྐུ་གསང་བདག་དང་། དགེ་ཆེ་མཁན་པོའི་ཡང་སྲིད་བསམ་གཏན་ནོར་བྱ་དང་། སྐུ་སྐུ་རྒྱལ་བ་
 སྐུ་བས་གཉིས་དང་། མགར་སྤྲོད་གཏིར་སྟོན་གྱི་ཡང་སྲིད་ཀུན་བཟང་འགོ་འདྲུལ་དོ་རྗེ་དང་། སྐུ་
 རོད་སྐུ་སྤྱོད་གསུམ་པ་མི་འབྲུག་མགོན་པོ་སོགས་སྐུ་བའི་སྐུ་འཕྲུལ་གྱི་རོལ་མོ་མངོན་པར་མཐོ་
 ཞིང་འཕྲིན་ལས་གྱི་འཕྲུག་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་དམ་པའི་སྐུ་སྐུ་མང་པོ་དང་། སྐུ་མོའི་དུས་སྤྱོད་པའི་
 སྤྱོད་འཛིན་པའི་མཁན་པོ་ཡང་རྒྱ་ར་འཛིགས་མེད་སྤྲོ་གྲོས་དང་། ཨ་སྐུ་མཁན་པོ་ཚུལ་བྲིམས་
 རྒྱ་མཚོ། བརྒྱ་ཞག་ལྷ་མ་པོ་ཙོང་སྤྲོ་གསལ། སྤྱོད་ཆེ་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་སྤྲོ་གྲོས། རྒྱ་དག་མཁན་
 པོ་འཛིགས་མེད་དཔལ་ལྡན། ཨ་ཉ་མཁན་པོ་རིག་འཛིན་བསོད་ནམས། རྒྱལ་རོང་མཁན་པོ་མདོ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་ལུལ་མཁན་པོ་འབྱུང་མེད་རྒྱ་མཚོ། རི་ལུལ་མཁན་པོ་འབྱུང་མེད་འོད་ཟེར་དཔལ་
 ལྡན། ལ་ལུལ་མཁན་པོ་འབྱུང་མེད་གྲགས་པ་དོན་ལྡན། མཁན་པོ་ལྷོན་རིག་འཛིན་ནམས་དང་།
 ད་ལྷ་སྐུ་དངོས་སྤྱོད་བཞུགས་པ་སྤྲོ་སྤྲོ་མཁན་པོ་མཚོག་པོ་དང་། སོག་པོ་མཁན་པོ་འོད་དཔག། ཞོང་
 མ་མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་། འཕྲུ་མཁན་པོ་བཀྲ་ཤིས་བཟང་པོ། བྱང་ཁང་མཁན་པོ་དོ་རྗེ་ལྷན་པོ། ལ་
 མཁན་པོ་ཆོ་རིང་། ལུང་ལུལ་མཁན་པོ་གཡང་རིས། མགར་བ་མཁན་པོ་སྤྲོ་བཟང་ཉི་མ་སོགས་སྐུ་
 སོ་སོར་ཐར་བའི་འདུལ་སྤྲོ་སྤྲོ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། ལྷ་སྤྱོད་གསུམ་གྱིས་མགྲིན་པ་བརྒྱན་པས་
 མདོ་སྤྱོད་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་སྐུ་བ་ལ་ཆགས་སོགས་མེད་པའི་མཁན་པོ་དུ་མ་དང་།
 དར་ཐང་མཚོག་སྐུ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲོ་མཚན་སྤྲོ་མཚོ་རིང་དོ་རྗེ་དང་། སྤྱོད་ཚེ་སྤྲོ་མ་བསོད་ནམས་
 རིག་འཛིན་དང་། མགར་བ་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་དོན་བྱ་བ་དང་། ལྷ་ལྷ་ལྷ་མ་འཛིགས་མེད་རྒྱ་

མཚོ། མ་གྲ་མ་པ་བླ་བའི་ཆེན། ལུ་ར་གཏིར་སྟོན་གསར་བདག་དཔལ་པོ་རྟོ་རྟོ། གཡས་གྲ་མ་སྤགས་
འཆང་པ་བླ་ཆོ་དབང་། རྒྱ་ཁ་གྲ་མ་འགོ་འདུལ་ལམ་ཐུབ་བསྟན་དགེ་ལེགས་དང་། ཉ་བ་གྲ་མ་
འགྱུར་མེད་རྟོ་རྟོ། རྒྱ་ར་གྲ་མ་རིག་འཛིན་ནམ་གྲོལ་བཟང་པོ། རྗེས་དཀར་དགེ་སློང་རིག་འཛིན་
ནམ་རྒྱལ་ལམ་ལྷོན་ཚུལ་གྱིས་། བ་ལི་གྲ་མ་པ་བླ་དཔལ་ལྷན། མཁར་སྤང་བྱ་བ་དང་བ་གྲ་མ་ཉིང་
འཛིན་བཟང་པོ། མགར་བ་གྲ་མ་ཉིང་པོ་སོགས་བསྐྱབ་གསུམ་ནོར་གྱིས་ཐུག་ཅིང་། ཉོགས་པའི་
གདེང་ཚད་བརྟེས་པའི་རྟོ་རྟོ་སློབ་དཔོན་དུ་མ་སོགས་བསྤགས་པར་འོས་པའི་སྐྱེས་ཆེན་མཐའ་
ཡས་པ་ཞིག་བྱོན་མོད་འདིར་དེ་ཙམ་གྱིས་འཐུས་པར་བྱས་ལ། རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་ན་ཁོ་
པོས་བྲིས་པའི་གདན་རབས་དྲི་མེད་གསེར་ཕྱིང་དུ་བཏུ་བར་བྱའོ། །ཉིན་གསུམ་གྱི་ཆོགས་དང་།
བཤད་སྐྱབ་གྱི་ལྷ་དང་། དུས་མཚོད་དང་། འགྲིག་ཐུག་བཞེས་སོགས་འདིར་བརྗོད་པར་མི་བྱ་ལ།
གདན་རབས་དྲི་མེད་གསེར་གྱི་ཕྱིང་མཛོས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

རྟོ་རྟོ་དགོན་པ།

༥ མིག་ཡངས་རྟོ་རྟོ་རྟོ་དགོན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྐྱབ་ཆོས་འཁོར་གྲིང་ནི། མགོ་ལོག་
ཡུལ་གྱི་ཨ་སྟོང་ཁང་ཆུན་སྡེ་གཏོགས་གྱི་ས་ཆ་སྤར་ཐ་མའི་སྡོ་ཁོག་གི་མར་རྩར་འཕགས་པ་རིགས་
གསུམ་མགོན་པོ་དང་། བཙུམ་ལུན་རྟོ་རྟོ་པག་མོའི་གནས། བྱ་རུ་པ་བྲམ་རྩ་འཕྲུལ་གྱིས་ཞབས་
བཅག་མཛད་ཅིང་སྐྱབ་པར་བཞུགས་པའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་རྟོ་རྟོ་དགོན་གནས་ཞེས་གྲགས་པ་
དེར་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གསར་བ་སྟོང་ཐིག་གི་ཆོས་གྱི་བདག་པོ་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་གྲིང་པ་
སྤར་ཡང་མི་ཡི་གཟུགས་སུ་བྱོན་པ་བསད་གསའི་བརྒྱལ་བཞུགས་བརྟེས་པའི་བྱུང་པའི་དབང་
ཐུག་ཆེན་པོ་མཁུན་བཙེ་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟོ་ས། རབ་ཡིད་རྩ་རྩ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1822 ལོར་གནས་སྤོ་བྱས་ཏེ་
ཐུག་བཏབ་པས། གདན་རབས་ཐོག་མ་ནི་མདོ་མཁུན་བཙེ་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟོ་ཡིན་ཞིང་། མཁུན་བཙེ་
རིན་པོ་ཆེས་རང་གཏིར་ཐུན་ཆོགས་འགའ་དང་། སྟོང་ཐིག་གི་སྟོན་གྲོལ་མན་དག་འགའ་གནང་
ཞིང་། ཆོས་སྟོང་གི་གསལ་ཆོག་དང་། སྐྱབ་འཕྲིན་སྟོར་མང་པོ་གཙོ་བོ་སྟོང་ཐིག་གི་ཡིག་ཆ་ལྟར་

དང་། གཏོར་བཟོ་འབྲུད་རྒྱུད་གི་སྒོལ་ཡང་སྟིང་ཐིག་གི་ཕྱག་སྒོལ་ལྟར་གྱི་ཕྱག་བཞེས་བཅུགས་
པས་ལྷགས་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཕྱག་བཞེས་དེའི་རྒྱུན་མ་ལོར་མ་བཅོས་པར་སྦྱོང་
བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་དབང་གིས་སྟིང་ཐིག་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་ཅུ་གྲགས་ཤིང་
འཛིན་པའང་རྒྱུན་མེད་ཡིན་ཏེ། ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དོ་རྩེ་
རྩོད་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གསལ་མེ་ལོང་ལས། སྤྱིས་སུ་འདིར་དགོན་པ་ཕྱག་འདེབས་མཛད་
མཁན་མདོ་མཁྱིལ་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་དང་། ལྷགས་སྤུལ་རོལ་བའི་དོ་རྩེ་དང་། ལྷགས་མོ་
མཁན་པོ་རྣམས་རྩོ་བྱུང་ཆེན་དགོན་གྱི་ཆོས་གྲུ་བཞུགས་པའི་སྤྱབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་དགོན་འདི་པལ་
ཆེར་སྟིང་ཐིག་པ་ཡིན་པས་སྟོན་འགོ་དང་། དངོས་གཞིའི་ཉམས་ལེན་དང་། འདོན་ཆོགས་བཅས་
སྟིང་ཐིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོན་ཀྱང་སྦྱིར་མིག་ཡངས་ཡུལ་སྡེ་རོང་འབྲོག་གཉིས་ཀ་སྟོན་ནས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་
ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ལྟ་འབངས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། མཁྱིལ་བཙེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་། དཔལ་
ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱབ་འཕྲིན་འདོན་ཆོག་ཅི་དར་བཟོ་བཅོས་དང་། འདོར་བསྐྱར་གང་ཡང་མ་
གནང་བར་སྤར་སྒོལ་རི་བཞིན་བསྐྱངས་སུ་བཅུག་པ་དང་། སྤར་རྒྱུན་ཡང་སྤར་སྤར་རྣམས་རང་རང་
གི་མོས་པ་དང་། སྟོན་སྒོལ་བཞིན་ལས་བསྐྱར་བཅོས་དང་། ཆོས་རྒྱུད་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་
ཡང་མ་མཛད་པས་དཔལ་སྟིང་གཉིས་ཀ་རིས་མེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་འཛིན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ།

དེ་ཡང་མིག་ཡངས་ཡུལ་སྡེ་འདི་ནི་སྟོན་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དར་བ་
ནས་དེའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ལྟ་འབངས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མགོ་ལྷག་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཀུ་ཐོག་པ་དང་། རྩོགས་ཆེན་པ་དང་། རོ་ནང་བ་གང་གི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ལྟ་འབངས་
ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་རག་སྟོས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོག་མའི་དུས་ཤིག་ལ་མིག་ཡངས་ཡུལ་
སྡེའི་སྤར་སྤར་རྣམས་རྩོ་སྤྱད་བྱ་ཤིས་ཆོས་སྟིང་གི་སྤར་སྤར་ཕྱོན་ནས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་
ལྟར་གྱི་ཆོས་ཆན་རྣམས་བཅད་དེ་དོ་རྩེ་སྟོན་དཔོན་གྱི་ཐོབ་དང་། དབུ་ལྷ་རྣམས་ལེན་པའི་སྒོལ་
ཡོད་པ་དང་། རང་ཡུལ་དུ་ཕྱག་བཞེས་དེར་མཐུན་དང་། ཆོ་ག་རྒྱབ་འཕྲིན་གྱི་ཡི་གེ་ཡང་དཔལ་

ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཁོ་ན་ལྟར་དང་། ཆོས་རྒྱུང་ཡང་དགོར་བ་དག་ཆེན་མོ་དོ་རྩེ་རེ་ནི་མ་གཅི་པོར་
མཆོད་མཁན་གྱི་སྒྲིག་ཡིན་པར་བཤད་པའི་དག་སྒོས་མཆིས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩོམ་རྩེ་རྩོམ་དགོན་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གསལ་མེ་ལོང་ལས། ཆོས་ལྷགས་ལ་མཆོན་ན་སྟོན་ཆད་དཔལ་ཡུལ་བ་གསེར་ལྷ་ཅེ་
དགོན་ལ་སྤྱ་སར་འགོ་དགོས་པ་ཡིན་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བར་སྐབས་ཤིག་ལ་མིག་
ཡངས་ཡུལ་སྒེའི་རྒྱ་བོ་འགའ་ཡིས་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་ཁ་བཞོན་མཛོ་མོའི་བྱ་རྒྱུ་འདི་ད་
བགྱིས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་དེའི་བཤགས་པ་ལ་སྒེ་འདི་ནས་བྱུང་བའི་རབ་བྱུང་ནམས་གསེར་ལྷ་ཅེ་
དགོན་པར་སྤྱ་འབྱུང་བའི་གསེར་པའི་དབང་གིས་དགོན་དེར་ཆོས་ལྷ་དང་ཆོས་སྤྱན་གཙོ་དཔལ་
བྱོན་དགོས་པའི་སྟོན་བྱུང་སྟེ་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་སྤྱ་རིགས་སུ་གཏོགས་པར་གྱུར་བའི་ལོ་
རྒྱུས་མཆིས་ཤིང་དོན་དངོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་འདུག་པ་དང་། ལྷ་ཅེ་དགོན་པས་ཀྱང་། དགོན་
ལག་ཐིག་ནག་ཅན་ལ་བརྟུ་གསུམ་གྱི་གསུ་སུ་བགྱང་འདུག་པས་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དུ་
གཏོགས་པར་ཤེས་ཏེ། ཡང་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་ལས། དེའི་སྐབས་སུ་འདི་སྟོན་གྱི་སྤྱ་ས་ཆོས་
རྒྱུ་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པས་མཁུན་བཅེས་དགོན་པ་བཏབ་པའི་རྩེས་སུ་ལྷགས་
སྤྱལ་སྤྱ་ན་རྒྱུང་དུའི་དུས་ཀྱང་ད་དུང་མིག་ཡངས་སྒེ་བའི་སྤྱ་རྒྱུ་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་གཏོགས་པ་མ་
འགྱུར་བར་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།

མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་སྒེ་བཏབ་པའི་རྩེས་དུས་ཕྱིས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་ལྷགས་སྤྱལ་
རོལ་བའི་དོ་རྩེ་དང་། མིག་ཡངས་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་དང་། ཨ་རྒྱུས་སྤྱ་མ་ཐེག་མཆོག་དང་།
མགོ་ལོག་སྤྱ་མ་ཀམ་ལྷན་གྱུ་དང་། ལྷ་བ་སྤྱ་མ་འཇིགས་མེད་དཔལ་ལྷན་སོགས་སྤྱ་མ་དང་སྤྱ་
ཁན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་སྤྱ་སར་ཐེབས་ཏེ་དོ་རྩེ་སྟོན་དཔོན་གྱི་ཐོབ་བཞེས་
པ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་སྤྱ་ས་བ་གྲྭ་གྱི་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིང་ཐིག་གི་སྤྱུང་འཕྲིན་ནམས་
ལུད་ལྷག་དར་ནམས་ནི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ཕྱག་བཞེས་ལ་འགྱུར་བ་གཏན་
ནས་མ་བཏང་བ་དེ་ཁོ་ན་རི་བཞིན་ད་ལྟའི་བར་དུ་དར་བ་ཡིན་ནོ།

དེ་ཕྱིར་དགོན་འདི་སྤྱུར་སྟོན་ལྟར་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་བསྐྱུངས་པ་ལས་སྤྱིང་ཐིག་

པའི་ཕྱག་སྲོལ་འདྲིན་པ་རྒྱུ་པར་མ་གྱུར་བར་མཛོན་ལ། མཁྱིན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྤང་བ་གཏད་
མེད་ཀྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་གྲུབ་ཅིང་སྦྱོད་པ་གང་ཤར་དུ་མཛད་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཡིན་ཕྱིར་གདན་ས་
འདི་གཏན་སྦྱོང་མ་གནང་ཞིང་། སྐབས་བྱོན་ཅམ་ལས་ཡུན་རིང་ཡང་མ་བཞུགས་པ་དང་། གཙུག་
ལག་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོས་པ་ཡང་མ་མཛད་པས་དགོན་འདི་གཙོ་བོ་
རི་ཁྲོད་ཆོས་སྐར་ཅམ་ལས་མེད་ཕྱིར། མཁྱིན་བཅེས་དགོན་པ་བཏབ་ཀྱང་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོར་
མ་སོང་བས། རབ་བྱུང་ནམས་སྤར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་གྲྭ་སར་བྱོན་པ་ཡིན་ངེས་སོ།

རྗེས་སུ་དགོན་འདི་སྦྱོང་བའི་གཙོ་བོ་ནི་ལྷགས་སྤུལ་རོལ་པའི་དོ་རྗེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་
སྟོང་ཐིག་པའི་ཆོས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་སྟོང་ཐིག་པའི་ཕྱག་སྲོལ་ལྟར་ཀྱི་ཆོག་འཕྲིན་འགའ་རེ་
སྤེལ་ནའང་། ཁོང་ཉིད་ནི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་བྱོན་ཅིང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་
རང་ལྷགས་རི་བཞེན་སྦྱོང་བའི་ཚོད་མེད་ཀྱི་གཏེར་འབྲིན་ཆེན་པོར་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པ་སོགས་
རྒྱན་མཚན་དུ་མས་དབྱུང་ན་དགོན་སྡེ་འདི་ནི་སྟོན་ནས་ད་བར་དུ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་
རང་ལྷགས་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་གཙང་མ་གཙང་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་སོམ་ཉི་ཟ་བར་མི་བྱའོ།

དེས་ན་སྐབས་འདིར་མདོ་མཁྱིན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེའི་ནམ་ཐར་བཞེད་པ་སྐབས་སུ་
བབས་མོད། ཁོང་གི་ནམ་ཐར་རྒྱས་པ་གཞན་དུ་མཆིས་པ་དང་། འདིར་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་
འདྲིན་ཀྱི་བྱུང་བ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ཏེ་བཞེད་པའི་སྐབས་ཡིན་ཕྱིར་ཁོང་གི་ནམ་པར་ཐར་བ་
སྤང་བ་ནི་བསྐྱུང་བར་བྱའོ། །ལྷགས་སྤུལ་རོལ་པའི་དོ་རྗེའི་སྤྱུ་རུས་ཅམ་ན་འདུ་ཁང་ཀ་རིང་བཞི་
ཅན་ནང་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཞེངས་པ་དང་། གྲྭ་ཤག་ཀྱང་མང་པོ་བསྐྱུན། རྗེས་སུ་མ་ཆི་ཆང་
གིས་འདུ་ཁང་མེ་ལ་བསྐྱེད་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱུང་། སྤར་འདུ་ཁང་ནང་རྟེན་དང་བཅས་
པ་བསྐྱར་དུ་བཞེངས། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོར་དུས་འཁྱར་གྱི་འཆུབ་མའི་སྤྱོད་དུ་ཟང་མེད་དུ་བཞིག།
བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཡང་བསྐྱར་འདུ་ཁང་ནང་རྟེན་དང་། མཚོད་རྟེན། དུང་འཁོར། རྒྱབ་ཁང་
སོགས་ཟང་ནས་བཞེངས་པ་ལགས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི་ལྷགས་སྤུལ་རོལ་པའི་དོ་རྗེའམ་པལླ་དགའ་བའི་དོ་རྗེ་ཡིན་

ཞིང་། ཁོང་གིས་སྤྱི་ཆོ་སྤྲོད་ཏུ་དགོན་འདིའི་གོང་ཏུ་གཟིམ་སྤྱིལ་བསྐྱན་ཅིང་། རྒྱལ་པ་དང་། ཆོས་
འཆད་ཀྱི་མཛད་པས་དགོན་འདི་རི་ཁྲོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་ཤིང་དགོན་པ་འདི་ཉིད་
ཀྱི་བསྐྱན་བདག་ཉག་གཅིག་གི་ཁྱུར་བཞེས་སོ། ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་ཏུ་བཀོད་བྱིན་
པ་ལ་བཏུ་བར་བྱོལ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སླ་མ་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་ནི། ཡབ་མགོ་ལོག་ཆོ་བརྟན་མགོན་
པོ་དང་། ཡུམ་རྒྱལ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཏུ་གྲ་སར་ཤེབས། གྲང་
ཁང་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལྷན་ལས་གནམ་ཆོས་སྡོན་འགྲོ་དང་། ཙ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་རྣམས་
དང་། ཉང་ཆོས་ལྷ་དང་། རྟ་སྤྱིང་ཟབ་གཏིར་སོགས་བཀའ་གཏིར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་
དག་གསན། ལྷགས་སྤྱིལ་རོལ་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་གི་བརྟུང་ཅི་ལ་རོལ་བས་མཁས་
གྲུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས། ཟབ་གཏིར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སད། ལྷ་འབྲེ་དང་སྡེ་བརྒྱུད་བྲན་
ཏུ་འཁོལ། དྲག་སྤྲུགས་ཀྱི་མཐུ་ཐོབ། སྤྱི་ཆོར་བྱ་བཏང་སྲས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཚུལ་ཏུ་བཞུགས།
རྒྱལ་མོ་གཡུ་སྤྱི་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་འབྱུལ་ཏུ་འང་གསུམ་ཤིང་གཏིར་སྤོན་གྲང་ཡིན་ལ། རྩོ་འདིའི་ཡང་
སྤྱིད་དེ་མ་ཐག་པ་ནི་ཞི་ལུ་སྤྱིལ་སྤྱི་གཡུ་སྤྱི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་གྱིས་སྤྱི་ཆོ་དཀྱིལ་
ཅམ་ལ་རྩོ་རྩེའི་རྩོད་དགོན་འདིའི་གདན་སའི་ཁྱུར་ཆོན་བཞེས་ཏེ་སྤྱིན་གྲོལ་གདམས་ངག་གི་སྒོ་
ནས་གརྟལ་བྱ་བསྐྱུངས། སྤྱི་གཤེགས་ཆོ་གརྟལ་ལ་རྟལ་དཀར་གྱི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རིང་བསྐལ་མང་
ཏུ་བྱུང་ངོ་།

གདན་རབས་བཞི་པ་ཨ་རྒྱུས་སླ་མ་ཐེག་མཆོག་ནི། བྲིག་ཡངས་སུ་ཨ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་རུས་
རྒྱུད་ཏུ་སྤྱི་ཆོ་འབྱུངས། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཏུ་གྲ་སར་བྱོན། གནམ་ཆོས་དང་། རྟ་སྤྱིང་ཆོས་སྒྲོར་
དང་། དགོངས་འདུས་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་ག་
རྒྱལ་འཕྱིན་མཐའ་དག་ལ་སྐྱུངས། གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཉང་ཆོས་ལྷ་བཅས་ལ་
མཆོམས་སྤྱིལ་མཐར་བྱིན་པར་མཛད། གདམས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་བརྟེན་གྱི་ས་མཐོར་
གཤེགས། ཟབ་གཏིར་རྣམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སྒོ་འཕར་བྱས། བཏོ་སྤྲུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་

ལ་མཁས་ཚུལ་བཞེས། ཅིས་རིག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་ཨ་རྒྱུས་ཅིས་མཁྱེན་པ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་
མགོ་ལོག་ཁང་ཆན་གྱི་ཡུལ་ཕྱོགས་འདིར་འབྱུང་ཅིས་སམ་ནག་ཅིས་གྱི་སྒྲོལ་བཅུགས་མཁན་ལྟ་
བུར་གྱུར། དགོན་འདིར་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་སྐབ་ཆོག་གི་སྒྲོབ་དཔོན་དང་། དབང་ལྷང་
མན་ངག་མང་དུ་གནང་སྟེ་གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྤྱིན་གྲོལ་ལ་བཀོད་དོ།

གདན་རབས་ལྷ་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་ལྷགས་མོ་མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱན་རྣམ་དག་ནི། རབ་
ཆོས་མེ་སྤེལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1896ལོར་ཡབ་ལྷགས་མོ་དཔོན་པོ་དང་། ཡུམ་རས་དཔོན་བདུད་འཛིན་
རྩེ་རྒྱུས་མོ་རས་རྩོམ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། སྐུ་ན་ཆུང་དུ་འི་དུས་སུ་ལྷགས་སྤེལ་
རོལ་རྩོར་ལས། སྟོག་དང་སྟོན་འགྲོ་སོགས་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་གསན། རྩོ་བྱབ་ཏུ་གྲ་སར་
བྱོན། སྐུ་ཤུལ་མཁན་པོ་དཀོན་མཆོག་མེ་རྟོག་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྩོགས། མཁན་པོ་
དེ་ལས་ཆད་མ་དང་། སར་བྱིན། དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ། གསང་བ་སྟོང་པོ་སོགས་མདོ་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོར་ཐོས་བསམ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནང་བས་མཁས་པའི་གྲགས་པ་འབར། རྩོ་
བྱབ་ཆེན་འཛིགས་མེད་བསྟན་ཉི་དང་། མགར་བ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ། ཨ་མེ་
མཁན་པོ་པན་དམ་ཆོས་སོགས་ལས་ཀྱང་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། གཙང་བ་བྱབ་ཆེན་བྲམས་
པ་ཆོས་འཛིན་ལས་རིག་པ་རོ་སྟོད་ཀྱི་མན་ངག་བཞེས་པས་སྐུ་ཆོས་འཁྱོང་ན་ཆོས་ཉིད་ཟད་སར་
བྱིན་ངེས་པའི་ལྷང་བསྟན་དང་བསྟགས་བརྩོན་གནང་ངོ་།

གཡུ་ཁོག་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ལས་འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྟན་
བརྒྱད་བཅས་གསན་ཅིང་བསྟོམས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྡན་ཏུ་གྱུར། གཡུ་ཁོག་པས་མཁས་པའི་
བསྟགས་བརྩོན་གནང་སྟེ་ཁོང་གི་ཆོས་སྒྲར་ཏུ་གཞུང་བྲིད་མཛད་པར་བསྐུལ་བས་ཆོས་སྒྲར་གྱི་
སྒྲོབ་མ་མཁས་པ་དག་ལ་གསང་སྟོང་མཛོད་ལྡེ་ལ་བཞེན་ནས་སྐུ་འཕུལ་གྱི་བཤད་པ་གནང་བས་
སྒྲོབ་མ་དག་གིས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པ་དེ་ལ་ལྷགས་མོའི་གསུང་ཟིན་ཞེས་གྲགས་ཆེ་ཞིང་
གཅིགས་ཆེན་ཏུ་འཛིན་པ་བྱུང་ལ། ཟིན་བྲིས་དེའི་དཔེ་རྒྱན་ད་ལྟའང་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།

དཔལ་ལུལ་མཆོག་སྤེལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོ་རྩེ་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་

སྒྲིབ་བྱེད་དང་། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྱོ་སྔགས་སྒྲིབ་སྔོན་མང་པོ་བཞེས། རྫོ་རྗེའི་རྫོང་དགོན་འདིའི་གདན་
 སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཀུན་བཟང་གྲ་མའི་ཞལ་ལྟང་དང་། སྤྱོད་
 འབྱུག་དང་། དབྱ་མ་དང་། གསང་སྤྱིང་སྔགས་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་མང་ཏུ་གནང་བས་
 སྒྲོ་བ་ཆོགས་ཏུ་མ་འདུས། གདམས་ངག་སྔགས་གང་ལ་གང་དགོས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་བརྒྱངས་མཐར།
 དགུང་ཡངས་ཞེ་རྒྱག་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་རྒྱལ་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1941ལོར་ཨ་རྒྱུང་རྒྱ་དགོན་པར་
 དགོན་སྤྱི་དང་གྲ་མ་འགའི་རིམ་གྱིར་ལྷགས་གཏེར་རྟ་ནག་གི་རྒྱབ་པ་ཞིག་བཏོན་པའི་ཐོག་མའི་
 ཉིན་དེར་དམ་ཞེལ་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་སྤྱོ་བྱར་ཏུ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་ལུ་བརྟུས་སོ།།

མཁན་པོ་འདི་སྐུ་གཤེགས་པའི་དུས་ཙམ་ལ་མ་དུ་སྤང་གི་དམག་རྒྱུ་གིས་རྩོམ་རྩོམ་
འདི་མེ་ལ་བསྐྱེགས་པས། ལྷགས་སྐུལ་གཟིམ་ཁང་དང་། ཨ་སྐྱེས་གཟིམ་ཁང་གཉིས་མེ་ཡིས་འཛིག་
མ་རྩུས་པ་ལས་གཞན། འདུ་ཁང་སོགས་ཉིན་གསུམ་ཡོད་ཆོད་མེ་ལྟའི་ཞལ་དུ་བསྐྱབས་པ་སོགས་
ཆག་འཛིག་ཆོས་ཆེན་བྱང་སྟེ། བཟང་བྱ་ཁ་ཤས་ལ་རྩོ་ཤོན་མ་འགའ་པའི་འདུག་གནས་ཙམ་
ལས་བསྐྱེན་གཞི་ཆེར་མ་ཚུགས་པའི་སྐད་པ་བྱུང་བར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་རྒྱལ་པ་ལྷ་བ་སྤམ་མ་འཇིགས་མེད་དཔལ་ལྷན་ནི། མིག་ཡངས་སྡེ་བར་ཡབ་
ལྷ་བ་བྱ་ཆུང་དང་། ཡུམ་མཁར་བཟང་ཡ་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་ཆོས་མེ་སྤང་ཉླ་སྤྱི་ལོ་1877
ལོར་འབྲུངས། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཏུ་ལྷ་སར་བྱོན་ནས་རི་ཆོས་དང་། ནང་ཆོས་ནམས་གསན་
ཅིང་མཆོམས་སྦྱབ་ཀྱིས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱན་ནམས་རྫོགས་པར་མངོད། གཡུ་ཁོག་བྱ་
བུལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ལས་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སྤྱན་བརྒྱན་བཅས་
གསན་ཅིང་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་གྱི་ནལ་འབྱོར་བར་གྱུར། རྩ་རྩེའི་རྫོང་
དགོན་འདིའི་གདན་སའི་བྱུང་བཞེས་ཏེ་སློབ་ཆོགས་མང་པོར་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་
བསྟུལ་པས་བསྟན་དགོན་གྱི་སློག་མཐུད་པ་པོ་ལྷ་བྱུང་གྱུར་བས་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ། མཐར་
དགྱུང་གྲངས་རེ་དགུ་པ་རབ་རྒྱལ་གིང་བྱ་ལོ་ཉླ་1945ལོར་གཞུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སུ་བསྟུས་སོ།།

གདན་རབས་བདུན་པ་དོན་ཆ་ཅིས་མཁྱེན་པ་སླ་མ་ཨ་ཏི་ནི། མིག་ཡངས་ཐེ་བའི་དོན་
ཆའི་རིགས་སུ་འབྱུངས། དར་ཐང་དུ་གྲ་སར་བྱོན། དཔལ་ལྷན་ཆོས་སླུ་ལ་བསྐྱེད་པ་དབང་བསྟན་
འཛིན་དང་། མཆོག་སླུ་ལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་དོ་རྩེ་ནས་གཉིས་སླ་མར་བསྟེན། གནམ་ཆོས་
དང་། རྩ་སྒྲིང་པའི་ཟབ་གཏེར་སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་མང་པོ་གསན། དཔལ་ལྷན་བའི་ཐུག་སློལ་ལྟར་
གྱི་རི་ཆོས་དང་། བུ་ཆོས་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐྱབ་པ་ནམས་དང་། མཆོམས་སྐྱབ་གྱི་གྲ་སོགས་
མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། ཨ་སྒྲིས་གཏེར་ཆེན་མཁའ་སྦྱོད་སྒྲིང་པ་དང་། མཆོག་སླུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་
འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་དོ་རྩེ་དང་། སླུ་སྐྱ་དོ་རྩེ་དག་འདུལ་སོགས་སྒྲིས་ཆེན་དུ་མ་ལས་སྒྲིན་
གྲོལ་བདུད་ཅིང་ཆུ་གཏེར་བཞེས། ལྷ་བ་སླ་མ་ལས་འབྱུང་ཅིས་སམ་ནག་ཅིས་དང་། ལྷག་སླ་མོར་
དུ་ལས་ཅིས་དཀར་ནག་དང་གསོ་རིག་གི་སྐོར་ལ་སྦྱངས་པས་སྒྲིན་ཅིས་ལ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་
འབར། སྐྱ་ཆོ་འིལ་པོར་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གཞོལ་བས་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་སླ་
མར་བཀྱར་ཅིང་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས། གནམ་ཆོས་སོགས་གཏེར་ཁ་གསར་རྟིང་གི་སྒྲིན་བྱེད་
བདུད་ཅི་དང་། གནམ་ཆོས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་དང་། སྒྲིན་ཅིས་སོགས་གྱི་ཁྲིད་ལན་མང་དུ་
གནང་། བོད་དུས་འཁྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་བཙོན་དུ་ཚུད་ཅིང་། བྱང་སྤྱོད་ཆ་འདམ་དུ་སྐྱ་གཤེགས་
སོ། །ནག་ཅིས་གྱི་གསོན་གཤེན་ཅིས་གྱི་མན་ངག་དང་། ཞལ་གདམས་དང་། གསོལ་འདེབས་
སོགས་གསུང་ཆོས་ཀྱང་ཁ་ཤས་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་མཁན་པོ་ཐབས་མཁས་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་
སྐུལ་འཆང་བྲ་སླ་མ་རིག་འཛིན་དཔལ་ལྷན་དང་། ཡུམ་ཆད་བཟའ་དཔལ་ལོ་གཉིས་གྱི་སྐུ་སྐྱ་
རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1927ལོར་འབྱུངས། ས་ཡབ་དང་། ཞང་པོ་བསམ་རྩོར་གཉིས་ལས་
ཡི་གེ་སྦྱོར་སྟོན་བསྐྱབས། དབྱང་གངས་བརྒྱུ་པར་ལྷགས་མོ་མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱན་ནམ་དག་ལས་སྒྲིང་
ཐིག་སྟོན་འགྲོའི་ལྷགས་ཁྲིད་གསན་ཅིང་འབྲམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོང་མཛད། དབྱང་གངས་བརྒྱུ་
གསུམ་པ་ནས་ལྷ་བ་སླ་མ་འཛིགས་མེད་དཔལ་ལྷན་ལས་དཔལ་སླུ་ལ་སྟོན་འགྲོའི་སྟོན་ས་འབྲམ་
ལྷ་གསོག་སྦྱོང་དང་། སྒྲིང་ཐིག་ཅ་རྒྱུད་དང་། གཙོད་ཁྲིད་དང་། རྩོགས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་སླ་མ་དང་།

སྤྱི་ཐོག་ཙུང་གཞུང་སྲིད་སྒྲིལ་མང་པོའི་ཚོས་ཆར་བཞེས། དོམ་ཆ་སླ་མ་ཨ་ཏི་ལས་སྐར་
ཅིས་ལྷ་བསྐྱས་དང་། གཟའ་ལྷ་དང་། བཀ་ཅིས་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐིག་དང་། མཆོད་རྟེན་
དང་ས་བདག་རྟོ་འཕྲུའི་ཐིག་དང་། མདོས་བྲན་རྣམས་ཞིབ་པར་སྦྱངས། རྟག་སླ་ལོར་བྱ་ལས། མི་
པམ་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱངས་འཆར་ཀུན་གཟིགས་ཤེལ་མེ་སྲིགས་དབྱངས་འཆར་གྱི་མན་ངག་དུ་མ་
དང་། སྐར་ཅིས་དང་། གསོ་དབྱང་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། མགར་སློང་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་སྤྱོད་རྣམས་རྒྱལ་
དང་། པ་སྤྱོད་ཆོ་དབང་བྱུང་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས་ཏེ་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་ད་རྣམས་ལས་མགར་སློང་
གཏོར་ཆེན་ཡབ་སྐྱེས་གྱི་གཏོར་གསར་གྱི་དབང་དང་། རྒྱལ་སྐྱེས་པ་སྤྱོད་ཆོ་དབང་ལས་དེ་དག་གི་
རྒྱུ་བརྟེན་ལྷང་བཅས་ཆང་བར་གསན།

དགུང་གངས་ཉི་ཤུ་པ་ཙམ་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲུ་ཞུགས། ཨར་སྦྱང་མཁན་ཆེན་སློ་
བཟང་རྡོ་རྗེ་ལས་སྤོམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་ཙུང་འགྲེལ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་དང་། བཤེས་སྤྱིང་དང་།
འབའ་མདའི་པར་ཕྱིན་དང་། འདུལ་རྟིག་ལྷ་ཟེར་དང་། མདོན་པ་མཆིམས་ཆེན་རྣམས་ལ་སོས་
བསམ་རྡོ་རུས་བྱག་པར་མཛད་པ་དང་། སྤྱིང་ཐིག་དུམ་གཉིས་གྱི་དབང་ལྷང་སྲིགས་མདོ་སྐྱེས་
གྱི་གདམས་པ་མང་པོར་གསན། གདུང་ངེ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་དགོན་མཆོག་ལས་སྤོམ་གསུམ་
རྣམ་ངེས་དང་། རྡོགས་ཆེན་རྟོན་བརྒྱུད་གྱི་མན་ངག་བཅས་གསན་པ་དང་། སྤྱོད་ཐོས་དཔོན་པོ་
བསམ་གྱུབ་ལས་གསང་སྤྱིང་མཛོད་ལྡེ་དང་། གསང་བདག་དགོངས་རྒྱན་དང་། དར་ཐང་ཆ་ཁོ་
མཁན་པོ་བྱུང་པ་ལས་འཇུག་རྟིག་དགོངས་པ་རབ་གསལ་རྣམས་ལ་སོས་བསམ་མཛད། དཔལ་
ལུལ་མཆོག་སྦྱལ་ལས། གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཟབ་གཏོར། འཇའ་ཆོན་ཟབ་གཏོར། བཀའ་བརྒྱུད་
གསང་རྡོགས། མ་ཏིའི་སང་གདོང་། སྤྱིང་ཐིག་ཙུང་གཞུང་ལ་སྲིགས་པའི་སྤོམ་གྲོལ་མཐའ་ཡས་པ་
གསན། གད་ཞབས་སྦྱལ་སྦྱ་ཆངས་དབྱངས་སློ་གོས་ལས་ཀྱང་གནམ་ཆོས་ཟབ་གཏོར་སྲིགས་སློས་
མ་ཐག་པ་དེ་དག་གི་ལྷགས་ལྷང་པལ་ཆེ་བ་གསན། དབང་མདའི་ཐང་དཀར་དགོན་དུ་བཤད་
གྲུ་བཞུགས་ཏེ་གུང་སྦྱལ་དོན་གྱུབ་རྡོ་རྗེ་ལས་བསྐྱས་གྲུ་དང་། སློ་རྟགས། ས་ལམ་དང་གྱུབ་
མཐའི་རྣམ་བཞག་འདོན་བདུན་ཅུ་པར་ཕྱིན། རྡོ་རྗེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་

པོ་སོགས་གཞུང་མང་པོ་གསལ་ཅིང་སྤྱངས་ནས་བཤད་གྱི་སྐོར་དཔོན་མཛད།

ཡག་ལྷན་མཁན་པོ་སློ་གྲོས་ལས་མི་པམ་གསུང་འབྲུམ་གྱི་བྲིད་ལུང་སྐོར་དང་། འཛི་རིང་
ལྷ་མ་མཆོག་བདེན་ནམ་མཆོག་ལྷན་ལས་གཡུ་ཁོག་ལྷ་མའི་ཞལ་རྒྱན་ལྟར་གྱི་སྒྲན་བརྒྱད་མན་
ངག་ཆ་ཆང་གསལ། དགུང་གྲངས་ཉེར་དགུ་པ་ཤིང་ལྷག་ལོར་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་
ཆའི་བཀའ་བཞིན་དོ་རྗེའི་རྒྱུ་དཔོན་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་དབྱར་གནས་དང་འདུལ་བ་གཞི་
གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་གསར་དུ་བཅུགས་ཤིང་རབ་བྱུང་གི་ཐེ་མཆོར་ལས་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་། ཐོམ་
གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་། གསང་སྤྱིང་སྤྱི་དོན་མཛོད་ལྷེ། དོ་གྲུབ་གཞུངས་གྱི་རྣམ་བཤད། བསྐྱུས་གྲུ་
སོགས་གཞུང་དུ་མའི་བཤད་པ་མཛད། ལོ་དེ་ནས་བཟུང་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷགས་
སྤྱལ་གཏིར་བྱོན་ཏེ་ནག་ལྷགས་རལ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྤྱུབ་གྱི་དབྱ་བཅུགས། ཅིས་དཀར་ནག་སོགས་
རིག་གནས་སྐོར་ཡང་མང་དུ་བཤད་དོ།

དགུང་གྲངས་སོ་གཅིག་པ་ལ་དབང་ཆེན་དཔོན་སྐོར་དུ་ལེབས། མཁན་ཆེན་ལུན་སེལ་
ལས་སྤྱིང་ཐིག་སྒྲན་བརྒྱད་གྱི་གདམས་པ་ལྷག་ལྷན་མེད་པར་གསལ། དོན་གཉེར་ཅན་འགའ་རེར་
སྐར་ཅིས་གནང་། དེ་ནས་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་འཆུབ་ཆ་དྲག་པོ་ལངས་ཏེ་རྒྱའི་བཅོན་འོག་དུ་
དགུང་གྲངས་སོ་བཞི་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྱིའི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1960ལོར་གཞུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་ཆོས་
དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

རྗེ་འདི་སྤྱུབས་མགོན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་གྱི་ལྷ་བ་དང་། དབང་མདའི་གྲང་སྤྱལ་
དང་། ཡར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་སོགས་སྤྱུས་ཆེན་རྣམས་གྱིས་ཐུགས་གཅིགས་ཆེ་ལ། སྤྱལ་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་
པར་གྲགས་ཤིང་། འགའ་རེས་སྐོ་ཆེན་འཛིག་བྲལ་ཆོས་གྱི་སློ་གྲོས་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དེ་མ་ཐག་པ་ཡིན་
པར་ཡང་བཤད་དོ།

གདན་རབས་དགུ་བ་མཁན་མཆོག་འདུལ་འཛིན་དམ་པ་ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་
ཚུལ་བྲིམས་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་ཏེ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1930ལོར་ཡབ་ཨ་ཉ་བསམ་འཕེལ་དང་། ལུམ་ཉི་
སྟོན་གཉིས་གྱི་གྲས་སུ་སྤྱི་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་ལྷ་བཟོ་ལྷ་མ་འཛིགས་མེད་དཔལ་

ལྷན་ལས་དཔལ་ཡུལ་སྤྱོད་འགོ་གསན་ཏེ་འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྤྱོད་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་
པ་ནས་དེ་ཉིད་ལས་སྤྱིང་ཐིག་ཙུང་དང་། ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མའི་བྲིད་དང་། སྤྱིང་ཐིག་ཙུང་གསུམ་དང་།
ཀར་སྤྱིང་ཞི་བྲོ་དང་། སྤྱོད་གསལ་སྒྲ་མ་སྤྱོད་གསུམ་ཆོ་ག་དང་། རྒྱའི་ཆོ་སྤྱོད་དང་། ལྷགས་ཡུལ་
རྟ་ནག་སོགས་གཏིར་གསར་ཡོངས་རྫོགས་དང་བཅས་པའི་དབང་ཡུང་གསན།

དགྲུང་གྲངས་བཙུ་ལ་པར་རྒྱལ་རོང་མཁན་པོ་མདོ་སྤགས་ལས་ཆོགས་སྤྲ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་
སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་མཐོས། མཆན་བྲུབ་བསྟན་སློ་གོས་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། དེ་ཉིད་ལས་སྤྱོད་གསུམ་
ནམ་ངེས་གསན། དགྲུང་གྲངས་བཅུ་དྲུག་པར་མགར་གཏིར་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ནམ་རྒྱལ་ལས་མགར་
སྤྱོད་གཏིར་གསར་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་དབང་དང་། མཁའ་སྤྱོད་མའི་རྒྱལ་ཆོས་རྫོགས་ཆེན་གསང་
ལམ་གྱི་ཟབ་བྲིད་བཅས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཤམ་པ་སྤྱོད་ཆོ་དབང་ལས། མགར་སྤྱོད་གཏིར་
ཆོས་གྱི་ཡུང་ཆ་ཆང་བཞེས། ཞང་པོ་ལས་ནག་ཅིས་ལ་སྤྱོད་ལ། དོམ་ཆ་སྤྱོད་མ་ཨ་ཏི་ལས་སྤྱོད་ཅིས་
ལ་བསྤྱོད་དང་། གཟའ་ལ། དབྱངས་འཆར་ཐོར་བུ། ས་དབྱེད། རྒྱལ་ཆོན་དང་ཐིག་ཙུང་། མདོས་བྲན་
བཅས་སྤྱོད་ཤིང་། ལྷགས་ཡུལ་གྱི་གཏིར་ཁ་ཡོངས་གྱི་དབང་ཡུང་གསན། སྤྱོད་མཆོལ་སྤྱོད་པ་ཚུལ་
བྲིམས་སྤྱོད་གོས་སམ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐོར་བུ་ལས། དབྱུ་ཅན་དང་། དབྱུ་མེད། གཟའ་གཤམ། ལན་མར་
སོགས་ཡིག་རིས་ལ་སྤྱོད་པས་བྱུག་རིས་མཛེས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་། དེ་ཉིད་ལས་སྤྱིང་ཐིག་སྤྱོད་
འགོ་དང་། དངོས་གཞི་སྤྱོད་བརྒྱུད་གྱི་ཟབ་བྲིད་གསན། ཨ་པར་གཏིར་ཆེན་སྤྱོད་སྤྱོད་འབྲུག་སྤྱོད་
འབྲུར་མེད་རྩི་ཆེ་ལས། སྤྱོད་དག་མེ་ལོང་མའི་གཞུང་བྲིད་མི་པམ་རིན་པོ་ཆའི་འགྲེལ་བའི་སོག་
ནས་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་རྟགས་ལ་ཡང་སྤྱོད་ལ། དོམ་ཆ་སྤྱོད་གོས་ཉི་མ་ལས་གཏིར་ཁ་གསར་སྤྱིང་
མང་པོའི་གཏིར་མའི་བཅའ་བཟོར་སྤྱོད་པ་དང་། ལྷགས་ཡུལ་རྟ་ནག་གི་དབང་ཡུང་དང་། སྤྱིང་
སྤྱོད་སྤྱོད་འགོ་ཆེ་ཆུང་གི་བྲིད་དང་། སེམས་བྲིད་གྱི་མན་དག་མང་པོ་གསན། སངས་ཤུལ་སྤྱོད་
སྤྱོད་གོང་མའི་སྤྱོད་མཐུན་དུ་སྤྱོད་གསུམ་ཟླ་སྤྱོད་ཆེན་མོར་བཞུགས་ཤིང་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་བྱུགས་སྤྱོད་
ཡང་འདུས་གྱི་དབང་ཡུང་དང་བསྤྱོད་རྫོགས་གྱི་ཟབ་བྲིད་གསན།

སྤྱོད་ཆེ་མཆོག་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་ལས། ཀར་སྤྱིང་ཞི་བྲོ་དང་། ཁམས་བྱོན་མགོན་པོ། མ་

ཉིའི་སེང་རྒྱལ། བྱ་དྲག་ཡེ་ཤེས་རབ་འབར། སྤྱིན་སྤྱིང་རྩོམ་སེམས། རྒྱགས་ཆེན་འཁོར་བ་དོང་
རྒྱགས། སྤྱིང་ཐིག་ཙུ་གསུམ། སྤྱིང་ཐིག་ལེའི་རྒྱ་ཙན། བཀའ་མ་རྒྱ་འཕུལ་ཞི་བ། འཇམ་དཔལ་
རྒྱུད་ལྷགས། རྒྱའི་ཚེས་ཚན་རྩ་མ། འཇའ་ཚོན་པོད་དྲུག། བཀའ་བརྒྱུད་བདེར་འདུས་དང་གསང་
རྩོགས། གནམ་ཚེས་པལ་ཆེར་བཅས་ཀྱི་དབང་དང་འཇའ་ཚོན་ཚེས་སྐོར་གྱི་ལུང་རྣམས་གསན།
སྤྱིན་བརྒྱུད་ལུང་བརྒྱས་གཅིག་བྲིད་ཀྱི་རོ་རྩོད་ཀྱང་ལེགས་པར་ཐོབ། གད་ཞབས་རྒྱལ་རྒྱ་ཚངས་
དབྱངས་སློ་གྲོས་ལས། རྩ་སྤྱིང་ཚེས་ཚན་ཡོངས་རྩོགས་དང་། གནམ་ཚེས་པལ་ཆེར། ཀར་སྤྱིང་ཞི་
ཁྲོ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་བཞིས།

དགུང་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པར་དར་ཐང་བཤད་གྲར་ལྷགས། ཡར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་ལས་
མཆིམས་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། འདུལ་བ་མཚོ་མཆན། སྤྱིན་འགྲོ་ཀྱན་བཟང་སྤྱིང་མའི་ཞལ་ལུང་།
བཤེས་སྤྱིང་། སྤྱོད་འདུག། ལུང་འགྲེལ་བསྐྱེད་དཀར་པོ། སྤྱིན་གསུམ་རྣམ་ངེས་རྣམས་ལ་རྒྱུངས་པ་
མཐིལ་སྤྱིན་མཛོད། མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་ལས་ལྷགས་རྒྱལ་རྩ་བཤད་དང་། སྤྱིང་ཐིག་རྩམ་གཉིས་ཀྱི་
སྤྱིན་བྱེད་ལུང་བཅས་གསན། མ་མགོན་མོག་གཏད་སྐབས་གཏོར་མ་རྒྱ་པང་རྩ་རྒྱུང་བས། མཁན་
ཆེན་པས་ལྷ་རྒྱུང་འཁོར་བའི་རྣགས་ཡིན་ཞེས་བཞུགས་བཙུན་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་མ་མགོན་
ཆེན་པོ་རུས་རྒྱུན་འགྲོགས་པའི་རྣགས་མཚན་བྱང་ཞིང་བྱ་བ་ཅི་མཛོད་ལམ་སྤོང་བྱང་གསུངས།

དར་ཐང་བཤད་གྲར་དཔོན་པོ་བསམ་གྲུབ་རྩོ་རྩེ་ལས་རྒྱུད་གསང་བ་སྤྱིང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་
མཛོད་ལྡེའི་ཐོག་ནས་རྒྱུངས། གཞན་ཡང་ཁོང་གི་ཟིན་བྲིས་དང་། སྤྱིན་གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་།
སེམས་བྲིད་དང་། དབང་སོགས་བཀའ་ཚེས་མང་པོ་གསན། གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་ལས། སྤྱིན་
གསུམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་བྲིད་དང་། ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན་སོགས་སེམས་བྲིད་མང་པོ་གསན་པས་
འོད་གསལ་རིག་པའི་གསང་ལམ་ལ་དབང་འབྱོར། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སློ་གྲོས་ཀྱི་དྲུང་ནས་མི་
པམ་བཀའ་འདུམ་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་སྐོར་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་བཤད་ལུང་གསན། དབང་མདའ་གྱང་
རྒྱལ་ལས། རྩེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་དང་། པར་སྤྱིན་ཙུ་འགྲེལ་ལྷ། དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྤྱིང་པོ་ཙུ་
འགྲེལ་བཞི། འཇམ་བཞད་གྲུབ་མཐའ་ཙུ་བ། དེའི་རྣགས་རིགས། དོན་བདུན་ཅུ། ལམ་རིམ་བདེ་

ལམ། བསེ་བརྟུས། ས་ལམ། གྲུབ་མཐའ་རིན་འཕྲིང་། དབུ་མ་རྒྱན། རྩོམ་གྲུབ་གཟུངས་ན་མ་ན་མས་ལ་
སྦྱོང་བ་མཛད་པས་མཁས་པའི་གོ་སར་སྦྱིན། གཞན་ཡང་མཁའ་སྦྱོང་མའི་དབང་ལུང་དང་། སྤྱིང་
ཐིག་ལྷུང་ལམ་དབང་ལུང་། འོད་མདོའི་བྲིད། རྩོམ་བསྟན་ཉིད་གསུང་འབྲམ་གྱི་ལྷགས་ལུང་
དང་། རྩོམ་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྷུང་བསྟན་བཤད་སྦྱོང་བྱ་མཆོ་ལས། འཇུག་རྒྱུ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་
དང་། རྒྱ་ར་དགེ་བཤེས་ལས་བསེ་བརྟུས་དང་། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲོར་གསན།
རྟོགས་པའི་དབང་ལྷག་འདྲི་རྩེ་མ་མཆོག་བདེན་ལས་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ནས་བརྒྱད་པའི་
མན་ངག་སྟན་བརྒྱད་ཆེན་མོའི་སྟན་འགྲོའི་སྦྱབས་སེམས་ནས་བཟུང་དངོས་གཞི་བྲིགས་ཆོད་
རྫོགས་པའི་བར་ལེགས་པར་གསན་ཏེ་འོད་གསལ་རིག་པ་རྒྱུད་དེད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྦྱ་ཆོ་དང་
མཉམ་པར་མཛད།

དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་སྦྱབས་རྗེ་མཆུང་འབས་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས། དགུང་ལོ་ཉེར་
དྲུག་པར་སྦྱབས་རྗེ་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེས་པཅ་ཞུ་གནང་སྟེ་རྩོམ་རི་བྲོད་ཀྱི་མཁན་པོ་ཐབས་
མཁས་དང་གཉིས་པོས་རིས་མོས་ཀྱིས་མཛད་དགོས་ཞེས་མཁན་ཐོབ་གནང་། ལོ་དེར་རྩོམ་
དུ་དབྱར་ཚུལ་གསར་དུ་བཅུགས་ཏེ་གཞུང་བྲིད་ཀྱི་སྦྱོར་དཔོན་མཛད། ས་བྲིད་དུས་འགྱུར་ལ་སྦྱ་
ངལ་སྦྱོང་ཡང་གུ་རུ་ལ་གསོལ་བ་ཆེ་གཅིག་དུ་བཏབ་སྟེ་མཆོག་སྦྱལ་གྱི་གསུང་མཉམ་མེད་ཨོ་
རྒྱལ་མ་ཉིན་མཆོན་ཀྱང་དུ་ཞལ་འདོན་མཛད་པས་མཐོང་ཆོས་ལ་རྒྱུན་ལན་ལས་བཤོལ་ཐུབ་པ་
བྱུང་། བསྐྱབ་པ་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་པས་མཁན་པོ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་དུང་དུ་བསྐྱབ་སྟོན་ལུལ། ཆོས་
སྟོ་སྒྲར་བྱེད་དང་པོའི་སྐབས་ཨར་སྦྱང་མཁན་ཆེན་ལས་ཆོགས་གསུམ་རིམ་ནོད་ཀྱིས་བསྐྱར་དུ་
བསྟན་པར་རྫོགས། རྒྱལ་བསྟན་གྱི་མེ་རྩི་མང་ནས་གསོ་སྐབས་ངལ་བ་དང་ལེན་གྱིས་རྩོམ་རི་ལྡོང་
གི་རི་བྲོད་སྒྲར་གསོའི་ཁུར་བཞེས།

ཆུ་ཕག་ལོར་དར་ཐང་ཆོགས་ཆེན་མཁན་པོ་མཛད་དེ་དབྱར་ཚུལ་ཆེན་མོར་ལོ་ཆེན་སྟོན་
འགྲེལ་དཔག་བསམ་སྟེ་མའི་བྲིད་གནང་། དགུན་སྟོད་དུ་རིགས་བདག་རྩོམ་རི་ལྡོང་མགར་སྟོང་
རིན་པོ་ཆེ་ལས་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏོར་པལ་ཆེར་དང་། སུར་བ་ཡང་གསང་སྒྲ་མེད་དོན་གྱི་

སྒྲིང་པོ། མ་ཏིའི་སེང་ཏ། བཀའ་བརྒྱུད་གསར་བ་ཡོངས་རྫོགས། ཁམས་བྱོན་མགོན་པོ་སོགས་སྤྱིན་
བྱེད་ཏུ་མ་གསན། ཆགས་མེད་སྤྱུལ་སྤྱུལ་ས་ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྱོ་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་དང་། སྤྱུལ་སྤྱུ་
རིན་པོ་ཆེ་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་ཀྱང་སྤྱིར་དབང་ལུང་མང་པོ་གསན། དར་ཐང་དགོན་ཏུ་
དབྱར་རྩལ་གྱི་མཁན་པོ་དང་ཆོགས་ཆེན་མཁན་པོ་ལོ་གཉིས་དང་། སྤྱིས་སྤྱ་ཡང་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་
ལུག་ལོར་མདོ་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྤྱིང་གི་མཁན་པོའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་མཆིམས་མཛོད་ཆེན་མོའི་
བཤད་པ་ལྷ་བ་དགུ་ལ་གནང་།

རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤང་ལོ་ནས་བཟུང་རྡོ་རྗེ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བདག་གདན་སའི་ཁྱུར་
བཞེས་ཏེ་ཁོང་གཅིག་ཤུས་འདྲུ་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་དང་། མདོ་
སྤྱུགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་གནང་སྟེ་འཆད་ཉན་གྱི་གཞི་བཅུགས། མཛོད་རྟེན་ཆེན་མོ་དང་།
རྒྱབ་གྲུ་ཁང་སོགས་རྟེན་གསུམ་མཐའ་ཡས་པ་བཞེངས་པས་རྡོ་རྗེ་རྡོ་རྗེ་དགོན་གྱི་བཤད་རྒྱབ་
ལས་གསུམ་གྱི་འཁོར་ལོ་དཀར་ཕྱོགས་ལྷ་བའི་འཕེལ་ཁ་ལ་འགྲན་པའི་དཔལ་ཏུ་བཀོད། རྟོགས་
པའི་དབང་ལྷག་མཁན་ཆེན་ལུན་སེལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྩལ་ཏུ་བྱོན་ཏེ་ལྷ་བའི་སྐོར་དོགས་གཙུག་
རྟོགས་འབུལ་དང་། སྟན་བརྒྱུད་ཆེན་མོ་དང་། སྤྱིང་ཐིག་ཅ་རྒྱུད་གི་བྲིད། ཡེ་ཤེས་སྤྱ་མ་དང་མི་
པམ་ཐོད་རྒྱལ་རྣམས་གྱི་བྲིད་དང་། རིག་པའི་རྩལ་དབང་དང་། འཇམ་དཔལ་རྒྱུད་ལྷགས་དང་།
ཀ་དམ་པའི་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་སོགས་དབང་དང་ལུང་བྲིད་མན་ངག་མང་པོ་གསན། མཁན་
ཆེན་པས་སྤྱུགས་དབྱེས་པའི་བསྤྱུགས་བཛོད་དང་སྤྱུགས་གྱི་སྤྱས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་།

རྒྱ་སྤེལ་ལོའི་དབྱར་ཁར་རྩལ་དོ་གོང་སྤྱ་པ་དམ་ཆོས་ཆང་དབྱངས་འཆར་གྱི་བྲིད་
རྒྱུན་ལེན་ཏུ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་ཐེབས་པ་ལྷར་ཁོང་ལ་མི་པམ་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱངས་འཆར་ཀྱན་
གཟིགས་ཤེལ་མའི་སྤྱིང་ནས་རི་མོ་ཞིབ་བྲིད་གནང་། སྤྱ་པ་ཆང་གི་མདུན་ནས་དབྱངས་ཅན་སྤྱ་
མདོའི་རི་མོ་རྫོགས་པར་སྤྱུགས་སྤྱིང་མཛད། རབ་རྒྱུན་ཤིང་བྲིའི་ལོར་དར་ཐང་ཏུ་གྲུབ་དབང་
རིན་པོ་ཆེ་པད་ལོར་གསུམ་པའི་རྩལ་ནས་རིན་ཆེན་གཉེར་མཛོད་དང་། བཀའ་མ་མདོ་སྤྱིར་སྤྱིན་
བྱེད་གསན། དེ་ལྷར་དར་ཐང་དགོན་དང་། རྡོ་རྗེའི་རྡོ་རྗེ་དགོན་གཉིས་ཀའི་སྤྱོད་མ་མང་པོར་ནག་

ཅིས་དང་། སྐར་ཅིས་དང་། ལུས་ཉགས་དག་གསུམ་དང་། སྟན་ངག་དང་། བཏེ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་
བྲིད་བཅས་གནང་བས་དགོན་འདི་གཉིས་ལ་བཀའ་དྲིན་གིན་ཏུ་ཆེད། །མཐར་དགུང་གངས་དོན་
དུག་པ་རབ་རྒྱན་གིང་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ 2005 ལོར་གསུལ་བྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་ཐེག་པར་སྟོབས་
དུ་སྟེན་གཞི་ཅི་ཡང་མེད་པར་སྐྱ་མུ་ངན་ལས་འདས་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་བ་སྟུལ་སྟུལ་ཨ་མགོན་ནམ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་དབྱངས་ནི། རབ་རྒྱལ་
ལྷགས་པག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1971ལོར་ཡབ་དུར་བྱད་ཚུལ་ནམ་དང་། ཡུམ་མགོ་བཟང་གཅིས་ཁོ་གཉིས་
ཀྱི་སྐས་སུ་འབྱུངས། ཨ་ཉ་སླ་མ་ཀུན་དོར་གིས་མགོ་ལོག་ཆང་ལ་མགོན་ཞེས་པའི་མིང་དེ་ཁ་དགོ་
བཀྲ་གིས་པས་མིང་ལ་ཨ་མགོན་དུ་སྟོགས་གསུངས། དགུང་གངས་བཅུ་པར་མགོ་ལོག་སླ་མ་ཨ་
མཁུན་ལས་སྟོག་སྦྱངས།

དགུང་གངས་བཅུ་གཉིས་པར་ཨ་ཉ་མཁན་ཀན་འཛིགས་མེད་སྟོབས་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་
དཔལ་བཟང་པོ་ལས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་པས་མཆོན་ལ་སྟོབས་དགའ་བར་གསོལ།
ཡང་གསང་འོད་གསལ་སྟིང་ཐིག་གི་སྟོན་འགོ་ཀུན་བཟང་སླ་མའི་ཞལ་ལུང་གི་ལྷགས་བྲིད་གསན།
འབྲུམ་ལའི་གསོག་སྦྱོང་ཆ་ཆང་མཛད། དགུང་གངས་བཅུ་བཞི་པ་གིང་པོ་བྱི་བའི་ལོར་དོ་རྩོད་
དགོན་དུ་ཨ་ཉ་མཁན་ཀན་ལས་སྟིང་ཐིག་གི་ཙ་རྒྱུང་སྦྱངས། དཔལ་ལྷན་མགར་སྟོང་སྟུལ་སྟུལ་རིན་
པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཨ་ཉ་མཁན་ཀན་ལ་ཨ་མགོན་འདི་ལྟ་བུ་སླ་མ་འཛིགས་མེད་དཔལ་ལྷན་གྱི་
ཡང་སྲིད་ཡིན་ཞེས་ངོས་འཛིན་གནང་། མགར་སྟོང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་གནམ་ཆོས་ཀྱི་
དབང་ཡོངས་རྫོགས་གསན། དགུང་གངས་བཅོ་ལྔ་པར་དར་ཐང་ཞི་ལི་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་
བཟང་པོ་ལས་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆོན་ལ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་དབྱངས་སུ་གསོལ། རྩོ་
རྩོད་དགོན་དུ་ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་ལས་སྲིང་སྟུལ་སྟུབས་འགོ་དང་། རིགས་ལམ་འཕུལ་ལྡེ་ལས་
རིགས་ལམ་རྒྱུང་འབྲིང་གཉིས། མི་པམ་མཁས་འཇུག། སི་རུའི་ཞལ་ལུང་། འཇམ་མགོན་སླ་མའི་
གསུང་ཆོས་ཀྱི་བསྟག་ལུང་། འདུལ་རྒྱུ་ལྷ་བའི་འོད་ཟེར། སྟོམ་གསུམ་ནམ་ངེས། སྟོམ་རྒྱུ་དཔག་
བསམ་སྟེ་མ། ངེས་ཤེས་སྟོན་མ། སྟན་རྒྱུད་རྒྱུ་པོ་བཅུད་འདུས། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སླ་མ་སོགས་མདོ་

སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་མང་དུ་གསན།

དགྲུང་གངས་བཙུ་དགྲུ་པ་རབ་རྒྱན་ས་སྤུལ་ལོར་མཁན་ཆེན་ལུན་སེལ་རིན་པོ་ཆེའི་
མདུན་དུ་བྱོན་ནས་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་རོ་སྒྲོད་སོགས་མན་ངག་རྫོགས་པར་གསན།
དགྲུང་གངས་ཉི་ཤུ་པར་སྐྱབས་རྗེ་མཆོག་སྤུལ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་བཤད་སྐབ་
འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོའི་དྲུང་ནས་ཆོགས་སྤྱི་མ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲུ་པ་མཐོས། མཆོག་སྤུལ་
རིན་པོ་ཆེ་དེ་ལས་ཀར་སྤྱི་ཞི་ཁྲོའི་དབང་ལུང་དང་། སྤྱིང་ཐིག་དུམ་གཉིས་ཀྱི་དབང་སོགས་
གསན། དག་སྤོང་བསྐྱབས་ལོ་དེར་རྩོམ་དགོན་གྱི་མཁན་པོའི་ཁྲིར་བཞུགས་ཏེ་དབྱར་ཆོས་ལ་
སྒྲུ་གསུམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་བཀའ་བྲིད་བསྟུལ། ལོ་དེའི་སྟོན་མཆོག་ནས་རྩོམ་དགོན་པར་སྤྱོད་
འཇུག་གི་བྲིད་གནང་། ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་གྱིས་རྩོམ་དགོན་པའི་གྲ་མང་ཡོངས་ལ་རྩོམ་
དགོན་གྱི་བསྟན་པ་ཁོང་ལ་གཏད་པ་ཡིན་ཞེས་དགོན་བདག་དུ་མངའ་གསོལ།

དགྲུང་གངས་ཉེར་གཅིག་པ་ལྷགས་ལྷགས་ལོར་སྤྱང་ལྷ་རིག་ཆོས་ཀྱི་གྲོང་བྲིར་དུ་
ཐེབས། ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་དང་། མཁན་ཆེན་
ཚུལ་ཁྲིམས་སློ་གྲོས་ལ་སོགས་པའི་མཁན་སྤུལ་མང་པོའི་ཞབས་པད་སྤྱི་ཐོས་བསྟེན་ཏེ་སྤྱིར་ལོ་
བདུན་ལྷག་ལ་མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་བས་མཁས་པའི་
ལུལ་དུ་བྱིན། རྩོམ་དགོན་དུ་མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱ་གྱི་བཤད་པ་ལོ་གཉིས་ལ་གནང་།
སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་པ་སྤྱོད་ལོར་བྱ་སྤྱིང་གསུམ་པ་མཆོག་གི་དྲུང་ནས་རིན་ཆེན་
གཏེར་མཛོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆང་དང་། མཁན་པོ་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་ལུང་
ཆ་ཆང་གསན། རབ་རྒྱན་མེ་བྱི་ལོར་ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་ཆང་དབྱ་བཞུགས་ཀྱི་རྩོམ་དགོན་གྱི་
འདུས་པ་ཡོངས་ལ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་ལུང་ཆ་ཆང་གནང་།

མེ་སྤང་ལོར་ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་
མཁན་པོའི་མཆོན་ཏྲགས་གནང་། ལྷགས་འབྲུག་ལོ་ནས་བཟང་བྱ་གསུམ་ལ་རྩོམ་དགོན་གྱི་
བཤད་གྲུའི་མཁན་པོ་མཛོད་ནས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་དང་། འདུལ་འགྲེལ་མཆོ་རྒྱུད་དང་། མཛོད་

ཅ་བ་དང་། མི་པམ་མཛོད་ཀྱི་མཆན་འགྲེལ་དང་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། དཔལ་སྤུལ་ཤེར་ཕྱིན་
སྦྱོང་ན་རྣམས་ཀྱི་དཔེ་བྲིད་མཛད། ས་བྱི་ལོར་མཁས་དབང་རྩལ་བྲིམས་སློ་བྲོས་ཀྱིས་རིས་མེད་
བཀའ་བསྟན་ལྷན་ཆོགས་ཞེས་པར་ཞུགས་ཏེ་བཀའ་བསྟན་སོགས་ཀྱི་ཡུང་རྒྱན་དཀོན་རིགས་ཀྱི་
ཡུང་རྒྱན་བཞེས་པར་བསྐུལ་བ་ལྟར། བསྐྱེད་བྱ་གསུམ་ལ་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་ཆང་གི་ཡུང་
ཆར་གཉིས་དང་། སྤེལ་འགྱུར་རྒྱུད་འབྲུམ་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་ཆང་ཆར་གཉིས་དང་། འཇམ་མགོན་མི་
པམ་པའི་བཀའ་འབྲུམ་ཀྱི་ཡུང་ཆར་གཉིས་སོགས་མདོ་སྟགས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ལྷགས་ཡུང་
གྲངས་མང་གསན། ལྷགས་ཡོས་ལོ་ནས་བསྐྱེད་བྱ་གསུམ་ལ་རྡོ་རྗེ་དཀོན་གྱི་རྒྱབ་གྲོལ་དགས་ལ་
སྤང་བཞི་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དགའ་ཆལ་དུ་བཞུགས། རྒྱབ་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྟོན་འགྲོ་ཞག་བརྒྱ་
འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་དང་། བྲིད་ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་སྟེར་གྱི་བྲིད་དང་། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སླ་
མ་ལྟར་གྱི་ཏུ་ཤན་སྦྱོང་བའི་དབུ་འཛིན་གནང་། ཞར་ལ་ཁོང་ཉིད་ཀྱང་སྤྱི་མཆོམས་ངང་སྟོང་ཐིག་
གི་ཅ་གསུམ་དང་། སྤྱི་མཆོམས་ལཱའི་རྒྱ་ཅན། སྟག་བསྐུལ་རང་གོལ། སྟོང་ཐིག་གི་རྟ་མགིན། རྟ་
སྟོང་ཡུར་བ། ཀར་སྟོང་ཞི་ཁོ། སྟོན་སྟོང་རྡོར་སེམས་རྣམས་ཀྱི་བསྟེན་རྒྱབ་ཆད་ལྷན་ལན་གྲངས་
བཞི་ལ་མཛད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡི་དམ་གྱི་རྒྱབ་ཐབས་མང་པོའི་བསྟེན་ཆད་བཏང་ངོ་།

རྒྱུལ་ལོར་རྡོ་རྗེ་དཀོན་པའི་བཤད་གྲུ་དེ་དཔེ་བྲིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོད་རིགས་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་མཉམ་དུ་ཆོས་བྲིད་མཛད་པའི་སྟོལ་བྱས། རྡོ་རྗེ་དཀོན་དུ་རྡོ་གྲུབ་འཇིགས་མེད་
བསྟན་པའི་ཉི་མའི་གསུང་འབྲུམ་ཆ་ཆང་གི་ཡུང་དང་། ཀར་སྟོང་ཞི་ཁོའི་ཆོས་ཆན་ཆ་ཆང་གི་
ཡུང་དང་། འཇིགས་མེད་སྟོང་པའི་བཀའ་འབྲུམ་ཆ་ཆང་གི་ཡུང་སོགས་ཡུང་དང་ཆོས་བྲིད་རྒྱན་
དུ་གནང་། ཆེན་པོའི་འགྱུར་བག་མེད་པར་གྲུ་རྒྱུང་མའི་ངང་རྩལ་གྱིས་འདོད་རྒྱུང་ཆོག་
ཤེས་དང་། བཀའ་གདམས་གོང་མའི་རྣམ་ཐར་སྦྱོང་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

རྡོ་རྗེ་དཀོན་པའི་ཕྱི་སྟོང་འཆད་པའི་ཁུར་བཞེས་པའི་མཁན་རབས་རིམ་བྱོན་ནི།
མཁན་རབས་དང་པོ་ལྷགས་རྒྱུལ་རོལ་བའི་རྡོ་རྗེ་དང་། མཁན་རབས་གཉིས་པ་སླ་མ་སངས་རྒྱས་
འོད་ཟེར་དང་། མཁན་རབས་གསུམ་པ་གཡོན་གཞིས་མཁན་པོ་དང་། མཁན་རབས་བཞི་བ་ཕྱི་

ཆོ་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། མཁན་རབས་ལྷ་བ་ལྷགས་མོ་མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱན་
རྣམ་དག་དང་། མཁན་རབས་རྒྱག་པ་ལྷ་བ་སླ་མ་འཇིགས་མེད་དཔལ་ལྷན་དང་། མཁན་རབས་
བརྟན་པ་ཀླད་པ་མཁན་པོ་ཐབས་མཁས་རྩོམ་ཆེ་དང་། མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་
སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མཁན་རབས་དབྱ་བ་མགོ་ལོག་སྤྱལ་སྤྱ་བྱབ་བསྟན་ཆོས་དབྱངས་
དང་། མཁན་རབས་བརྟ་བ་མང་ཟ་མཁན་པོ་ཆོ་རིང་ལུན་ཆོགས་དང་། མཁན་རབས་བརྟ་གཅིག་
པ་མང་ཟ་མཁན་པོ་དག་གི་དབང་པོ་དང་། མཁན་རབས་བརྟ་གཉིས་པ་བྱུང་ཡག་མཁན་པོ་
པལླ་ཐབས་མཁས་དང་། མཁན་རབས་བརྟ་གསུམ་པ་དོམ་ཆ་མཁན་པོ་འཕྲིན་ལས་ཉི་མ་དང་།
མཁན་རབས་བརྟ་བཞི་བ་མགོ་ལོག་མཁན་པོ་པལླ་ཆངས་དབྱངས་བཅས་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིའི་གདན་རབས་དངོས་སུ་མི་ཐེ་བའི་རྩོམ་པ་པོ་མགོ་ལོག་
སླ་མ་ཀམ་ལྷན་གྱུ་དང་། སྤན་པ་སློ་གསལ་དང་། ཀླད་པ་སླ་མ་བསམ་རྩོར་དང་། དོམ་ཆ་སླ་མ་
སློ་གྲོས་ཉི་མ་དང་། བྱུང་ཡག་སླ་མ་པལླ་ལྷན་གྱུ་དང་། ཨ་མོ་སླ་མ་དབང་རབ་དང་། དོམ་ཆ་
གསོ་རིག་པ་འཇིགས་མེད་མཐུ་ལྷན་རྩོམ་ཆེ་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན་ལ། གཞན་ཡང་
སྤན་ཅིས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་རྟག་སློ་ལོར་བྱུང་། ཅོག་སྤྱོད་སྤྱན་མེད་དུ་གྲགས་པ་ཅོག་
སྤྱོད་གཏེར་སྤོན་རིག་འཇིན་འགོ་འདུལ་དབྱེས་རབ་རྩལ་གཉིས་ཀྱང་དགོན་འདིར་ཡུན་རིང་
བཞུགས་ཤིང་དབང་ཆོས་ཀྱིས་འགོ་དོན་བསྐྱངས་པ་དང་། བྱུང་པར་དུ་རྟག་སློ་ལོར་བྱུང་སྤན་
ཅིས་ཀྱི་བྲིད་དང་། དབང་ལུང་དང་རྩོགས་ཆེན་གྱི་བྲིད་བཅས་གནང་སྟེ་དགོན་འདི་བཀའ་བྲིན་
ཆེན་པོས་བསྐྱངས་ན་ཡང་དེ་དག་གི་རྣམ་ཐར་ནི་ཡིག་ཆོགས་ལ་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།

གཡང་རའི་བརྟན་མའི་དགོན་པ།

༥ གཡང་རའི་བརྟན་མའི་དགོན་གསང་ཆེན་མཛོད་སྤྲགས་སྤྱིན་གྲོལ་ཆོས་འཁོར་སྤིང་ནི།
མགོ་ལོག་ཁང་རྒྱན་སྟེ་བའི་བར་བཞིའི་ཡུལ་གྱི་གཡག་རྩ་ལུང་མདའ་རུ་ཡོད་ལ། འདི་ལ་སྤྱ་མོར་
གཡག་རྩ་རི་བྲོད་ཟེར། ད་ལྟ་གཡང་ར་དགོན་པ་དང་། གཡང་རུ་དགོན་པ་དང་། གཡང་རའི་

བཅུན་དགོན་ཞེས་འབོད་དོ།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་མདོ་མཁྱིན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེས་གནས་འདིར་ཞབས་གྱིས་བཅག་ཅིང་
ཁྲིམ་ཆོགས་ལ་དབང་གནང་སྟེ་ལོ་ཁ་ཡར་ལ་བྱོན་པས་ཆོས་གསུང་ཡུལ་གྱི་ས་ཆོགས་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཏུ་གྱུར། དེ་རྗེས་རྩ་དཔལ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ཆོས་གྱི་དབང་པོ་དང་། རྩ་ལྷ་ར་སྤུལ་སྤུ་
བྱོན་ཏེ་སྤྱི་མེད་ཡོངས་ལ་ཆོས་དང་སྤྱང་གནས་གནང་ཐུང་ངོ་།

དེ་རྗེས་རྩ་དཔལ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སློབ་བྱ་བཏང་བ་ཆེན་པོ་རྡོ་དབུ་ཐང་བ་སྤྲ་མ་
ཚུལ་བྲིམས་དར་རྒྱས་རི་བོད་འདིར་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཤིང་། ཡུལ་འདིའི་གྲ་བགྲེས་དང་རྩོ་ཆུན་
མ་རེ་གཉིས་དང་། དད་ལྡན་བྲིམ་པ་པོ་མོའི་ཆོགས་རྣམས་ལ་དབང་དང་། སྤྱང་གནས་གྱི་བསྐྱབ་
པ་དང་། མ་ཁི་དང་སི་རྩིའི་འདུས་ཆོགས་དང་། སྤྱང་སྤྱུ་པར་བ་བཅས་རྣམ་དཀར་དགེ་པའི་
དབུ་བྲིད་ལོ་མང་གནང་བ་དང་། རྩ་དཔལ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ཆོས་གྱི་དབང་པོའི་གདུང་
རྟེན་རྡོ་རྗེས་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེ་ཅན་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་སོ།

དེ་དང་དུས་མཉམ་ཅན་ན་ཡང་རྩ་དཔལ་སྤུལ་གྱི་ཞལ་སློབ་སྤྱང་པོ་སྤྲ་མ་ཀྱན་བཟང་
ཞེས་པའི་བྱ་བཏང་སྤྲས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཏེ་གོང་བཞིན་
བྲིམ་པ་རྣམས་ལ་དབང་དང་། སྤྱང་གནས་སོགས་གནང་ངོ་། །འདི་དུས་སྤྲ་མ་དེ་དག་བཞུགས་
གནས་གྱི་མཆོམས་ཁང་ཅན་ལས་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་མེད་ལ། ཐ་ན་ཕྱོག་སྤྲར་ཅན་ཡང་གཏན་
གནས་སུ་མེད་དོ།

དེ་རྗེས་སྡོ་ཆེན་སྤུལ་སྤུ་འཇིག་བྲལ་ཆོས་གྱི་སློ་གྲོས་བཞུགས་ཏེ། གོང་བཞིན་བྲིམ་པ་རྣམས་
ལ་དབང་དང་། སྤྱང་གནས་དང་། མ་ཁི་དང་ས་རྟའི་ཆོགས་པ་བསྐྱངས་པ་དང་། དགེ་འདུན་
པ་འདུས་པ་ལ་གནས་ཆོས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་གྱི་དབང་བྲིད་ལྱང་བཅས་གནང་སྟེ་གྱུར་
སྤྲར་གྱི་རྣམ་པ་རེས་གནས་ལ་རེས་རང་གནས་སུ་བསྐྱུ་འགོ་བ་ཅན་ཞིག་ཡོད་འདུག་ལ། དེ་ལྟར་
དགེ་འདུན་འདུས་པའི་ཆོས་སྤྲར་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ལ་དབུད་ན་རེས་
རུས་སོ། །དེ་རྗེས་འཕེལ་ལེ་སྤྲ་མ་ཚུལ་བྲིམས་རྡོ་རྗེ་དང་། སྤྱང་པོ་སྤྲ་སྤྲ་མ་ཆེ་དབང་རིག་འཇིན་

དང་། རྟོག་པར་བསྐྱེད་པའི་ཡང་སྤྱིར་རྟོག་སྤྱུལ་སྤྱུགས་འཆང་དང་། རྟོག་སྤྱུལ་སྤྱུགས་འཇིགས་
མེད་སེམས་ལྷན་ཅིག་པར་བཞུགས་ཏེ་དབང་ལུང་དང་། བྱིས་པ་ལྷན་ལ་མ་ཁི་དང་ས་རྒྱའི་
འདུས་ཆོགས་དང་། སྤྱང་གནས་བཅས་གནད་སྟེ་ཕྱེད་རིང་བཞུགས་སོ། །འོན་ཀྱང་འཕེལ་ལེ་སྐྱེས་
ནས་རྟོག་སྤྱུལ་པར་ལ་གྱི་ཆོས་སྐར་ཆེན་པོ་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །

དེ་ནས་བོད་རྒྱལ་འབྲུག་གི་ཞུགས་ཆེན་འབར་བས་གཡག་རྩ་རི་ཁྲོད་ཀྱང་སྤྱེ་ལེབ་མེ་ལ་
 ཐིམ་པ་ལྟར་གྱུར། བསྟན་པ་ཡང་དར་ལ་བདག་ཅག་གི་སླ་མ་དམ་པ་ཞི་ལུའི་མཁན་པོ་དག་ཆེན་
 རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོས་རབ་རྒྱལ་ས་ལུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1979ལོར་བར་གཞིའི་སྤེལ་བོད་ཀྱི་
 དག་འདུན་པ་བགྲིས་གཞོན་མང་པོ་བསྟུས་ཏེ་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོའི་ཞིབ་བྲིད་ལན་གཉིས་དང་།
 སྟོང་ཐིག་སྟོན་འགྲོ་ལན་གཉིས་གནང་བ་དང་། གནམ་ཆོས་ཙ་རླུང་ལན་གཅིག་ལ་གནང་སྟེ་
 བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་ཆོས་སྐར་བཟུང་། གཡག་རྩའི་རྒྱབ་རི་གཞི་བདག་རྒྱལ་མ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་
 འདོགས་བྱེད་མཛད་དེ་རྒྱལ་དབང་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། སྤྱིས་སུ་སྤྱིན་སྤྱིང་
 ལུགས་ཀྱི་རྩོམ་ཞེས་མེས་དཔའི་བདུན་སྟེང་ཅིག་བཅུགས་ཤིང་སྟེང་ཁང་ལྟ་ཁང་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས།
 དེ་རྗེས་མིག་ཡངས་ཀྱང་པ་མཁན་པོ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་ར་སྟུལ་སྟུ་ཚུལ་བྲིམས་སྟོན་གྲོས་
 ཀྱིས་སྐར་རྩོམ་རྒྱ་སླ་མས་བཞེངས་པའི་རྩ་དཔལ་སྟུལ་ཀྱི་སྟུ་གདུང་མཆོད་རྟེན་ཞིག་གསོས་དང་།
 ལྟ་ཁང་དང་། དུང་འཁོར་དང་། བཀའ་འབྲུག་ཀྱི་རྩོད་དང་། མཆོན་ཉིད་སྦྱོང་སའི་བཅེགས་གཉིས་
 ཅན་གྱི་ཤག་མིག་དུ་མའི་ར་བ་ཆེན་པོ་སོགས་བཞེངས། བཀའ་འབྲུག་ཀྱི་རྩོད་བརྗོད་མཐར་ཕྱིན་གྱི་
 རབ་གནས་ལ་སྟབས་རྒྱུས་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་དང་། ཨ་ཉ་མཁན་ཆེན་སྟོན་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་
 རྩམ་གཉིས་གདན་དྲངས་ཏེ་འདུས་པ་དུ་མས་རབ་གནས་མཛད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཡི་མཛད་པ་ལམ་
 སྟོང་དུ་མ་སོང་བར་དར་ཐང་དགོན་པ་དང་ཚོད་སྤྱིང་ཆེན་པོ་བྱང་བ་ལ་སྟབས་རྒྱུས་རྗེ་པད་ནག་
 བསྟན་པའི་དབང་སྟུག་གི་བཀའ་ཡིས་ཚོད་པ་ཆོས་སྟོགས་སུ་ཞི་བར་བགྲིས་ཤིང་། གཡང་ར་
 དགོན་གྱི་ནང་ཀྱན་དཔལ་ལྷུལ་དར་ཐང་དགོན་པར་སྟུལ།

རབ་རྒྱུ་ཚུ་ཡུལ་ཏེ་ལྷོ་ལོ་2013ལ་རྒྱུའམ་རྒྱུ་ལོ་ཚུ་གར་དབར་ཉི་མ་མཆོག་

གིས་གནས་དེར་བཅུན་མའི་དགོན་པ་ཞིག་སྐོག་མར་སྤྱག་བཏབ། དཔལ་ལྷན་གཡང་ར་བཅུན་མའི་དགོན་གསར་ཆེན་མདོ་སྤགས་སྤྱིན་གྲོལ་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཞེས་པའི་མཆན་གསོལ། ཉིན་དེར་ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་རྩོམ་ཆེའི་གསུང་བདེ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་བཞི་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མདོར་བསྟུས་བདེ་ཆེན་ཞིང་དུ་བསྟོད་པའི་ཤིང་རྟ་དང་། མ་ཁི་སླ་མ་པ་སྤྱོད་ཀྱི་བཀའ་བསྟུས་དང་། འཇིགས་སྐྱོབ་ལྷ་ལྷའི་གསོལ་འདེབས་རྣམས་པ་གཉིས་དང་། བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་སྦྱོན་ལམ་རྣམས་གྱི་ལྷགས་ལུང་གནང་ངོ་།།

སྤྱབས་རྗེ་ཞུན་གར་དབང་ཉི་མའི་བཀའ་ལྟར་ད་ལྟ་ལོ་རེ་བཞིན་མཁར་སྤང་སླ་མ་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་ནས་བཅུན་མ་རྣམས་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྟུན་བྱ་དང་། སློ་སྦྱོང་སྐོར་དང་། ཞིང་ཁྲིད་སོགས་གནང་བཞིན་ཡོད་ལ། དུལ་སྤེལ་ལའང་ཞག་བརྒྱའི་ཡུན་དུ་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བཞིན་མཆིས་ལ། དེ་སྤྱིར་མཁར་སྤང་སླ་མ་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་ནི། ཨ་སྦྱོང་གོང་མའི་སྤེམ་ཁྲིད་དུ་སྤྱུ་འབྲུངས། སྤྱུ་རྩུབ་དུ་ནས་བསྟན་པའི་སྐོར་ཞུགས། དུས་རྒྱུབ་གྱི་སྤྱབས་སུ་ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་གྱི་མདུན་དུ་འོང་ཐངས་རེར་གཡག་ར་རུ་སྤྱོད་པས་དུས་རྒྱུད་སྤང་དང་། འདྲིས་རྒྱས་ཆེ་བའི་ས་ཞིག་ཡིན་པའི་སྤང་བ་སོགས་བྱུང་། དོན་ལ་འཕེལ་ལེ་སླ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྩོམ་ཆེའི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་འདུག། ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་དང་། དགེ་ཆེ་མཁན་པོ་དབང་ཆེན་དང་། མཆོག་སྤུལ་ཞུན་གར་དབང་ཉི་མ་དང་། གཏེར་སྦྱོན་པ་སྤྱོད་གཏུམ་པོ་དང་། མགར་བ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཞི་ལུའི་དགེ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་རྣམས་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་བསྟན་པར་རྫོགས་པས་དགེ་སྦྱོང་རྩོམ་ཆེའི་པ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ངོ་པོར་བཞུགས། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བབས་མཁན་ཆེན་ཐུན་སེལ་ལས་མཁན་པོ་ངག་རྒྱུད་ནས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱིང་ཐིག་སྟན་བརྒྱུད་ཆེན་པོའི་གདམས་པ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན། སྤང་སྤྱང་སྤྱོད་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ལས་མདོ་སྤགས་སྤྱི་དང་། སླ་མ་ཡང་ཉིག་སོགས་དབང་ལུང་ཟབ་ཁྲིད་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུ་གསན། ཆོས་སྐར་དེར་

བགྲང་བྱ་བརྒྱད་ལ་མི་ཉག་མཁན་པོ་གུ་རུ་སོགས་བཤེས་གཉེན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ལས་སུམ་རྟགས་
དང་། སྟན་ངག། ཆིས་དཀར་ནག། ཚད་མ། དབུ་མ། སར་ཕྱིན། འདུལ་བ། མཛོད། རྒྱུད་མ།
གསང་སྟོང་། བརྒྱུད་རྫོགས་ཀྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པར་སོས་བསམ་རྩོུས་སྟག་པ་མཛད། དེ་
ནས་གཞན་སུ་ཡིས་བསྐུལ་ཡང་མ་གསན་པར་གཡང་རའམ་གཡག་ར་རི་ཁྲོད་ཏུ་བགྲང་བྱ་ཉི་ཤུ་
ཅུམ་ལ་གྲང་སྒྱུལ་རལ་ལ་ཁད་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་མཚམས་ཁོ་ནས་སྟོང་པོ་ནང་ཏུ་ཡང་དག་པར་
འཛིག་པ་ལ་གཞོལ་ཏེ་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་བསྐྱོམས་པས་རྟོགས་ལྡན་ནལ་
འབྱོར་ཡོངས་ཀྱི་ཏོག་གཅིག་ཏུ་གྱུར། ད་ལྟ་འང་སྐྱེ་མཚམས་ཁོ་ན་ཡིན་མོད་བར་གསེང་རྣམས་སུ་
ཡུལ་དེའི་བྱིས་པ་སོ་སོ་ལ་ཞིང་བྲིད་དང་། སྐྱུང་གནས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གནང་བ་དང་། བཅུན་དགོན་
ལ་གདམས་ངག་གནང་བཞིན་བཞུགས་སོ།།

རབ་རྒྱན་ཤིང་རྟ་ལོར་སྐུལ་སྐྱེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་བཅུན་དགོན་ཏུ་བྱོན་
ནས་མཚོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་སྤིང་པའི་གཏེར་ཁ་སྐྱོལ་མའི་ཆོས་སྒོར་བྱི་ནང་གསང་གསུམ་ཀྱི་དབང་
ཡུང་ཆ་ཚད་གནང་། དགོན་འདིའི་བཅུན་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་བཅུན་སྐྱོལ་མའི་བྲམ་རེ་རྒྱན་
འདོན་དང་སྐྱོལ་མའི་སྒོ་ནས་འབྲུམ་ལུ་གསོག་པ་སོགས་བྱས་ནས་སྒོ་སྟགས་སྐྱོལ་མར་གཏད་
དགོས་པའི་ཞལ་གསུང་བསྐྱུལ། ལོ་དེར་སྐུལ་སྐྱེ་སྟབས་བརྟན་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དགོངས་གཏེར་
སྐྱོལ་མའི་ལེགས་སོ་གསུམ་ཀྱི་བྲིད་དང་། སྐུལ་སྐྱེ་སྟབས་བརྟན་ཆོས་དབྱིངས་འོད་ཟེར་ཀྱིས་སྦྱོང་
འཇུག་གི་བྲིད་གནང་ངོ་།།

རབ་རྒྱན་ཤིང་ཡུག་ལོར་སྐྱོབ་དཔོན་ཀུན་བཟང་སྐྱོན་ལམ་ཀྱིས་སུམ་རྟགས་སོགས་ཀྱི་
བྲིད་བསྐྱུལ། ལོ་དེར་བཅུན་མའི་དགོན་ཀྱི་སྐྱོབ་སྦྱོང་དང་། སྤྱིག་ལམ་སོགས་དར་ཐང་དགོན་པའི་
བཤད་སྡུ་དང་དགོན་གཞུང་ནས་གཟིགས་རྒྱ་གཏན་ལ་པབ། འཛིན་སྡུ་རིམ་བཞོད་ཀྱི་སྐྱོབ་དཔོན་
ཡང་རབ་རྒྱན་མེ་སྐུལ་ལོར་འཛིན་སྡུ་དང་པོའི་སྐྱོབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཟེར་དང་། གཉིས་པ་ལ་
ཀུན་བཟང་སྐྱོན་ལམ་བསྐྱོས། འཛིན་སྡུའི་ལོ་རིམ་དང་པོར་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ། གཉིས་པར་
སྒོ་རྟགས། གསུམ་པར་ཚད་མ། བཞི་བར་དབུ་མ་རྒྱན། ལུ་བར་དབུ་མ་འཇུག་པ། རྟག་པར་མཛོད།

བརྟན་པར་ཕར་ཕྱིན། བརྟན་པར་འདུལ་བ། དགུ་བར་གསང་སྟོང་། བརྟན་པར་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་རྣམས་རྩ་བའི་སློབ་ཚན་དུ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་ཕབ་བོ།

བརྟན་མ་གསར་བ་རྣམས་ལ་སློབ་སློབ་པའི་དགོ་ཆུང་ལོ་ལྷར་རིམ་པར་བསྐྱོ་བ་དང་། རྩོམ་གསར་བ་རྣམས་ལ་ལོ་ལྷར་སྤྱུལ་སྤྱུ་རིན་པོ་ཆེས་དགོ་ཆུང་གི་ཕྱོགས་པ་གནང་བ་དང་། རབ་རྒྱན་མེ་སྒྲིལ་ལོ་ནས་དགོ་སློང་བཞི་སྟེ་ཡན་དགོན་དེར་བཏང་ནས་དབྱར་གནས་པའི་སློབ་བཅས་བརྟགས། གཞན་ཡང་རབ་རྒྱན་མེ་བྱ་ལོ་ནས་ས་ཁྲར་བརྟན་མ་རྣམས་སྤྱང་གནས་མཆོག་བརྟན་ལ་བཞུགས་པའི་སློབ་ཡང་བརྟགས་སོ། །མེ་བྱ་ལོར་འཛིན་རིམ་དང་པོ་ལ་སློབ་དཔོན་བསྐྱོ་འོད་ཟེར་དང་། གཉིས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་སྐལ་བཟང་དབང་ལྷག་དང་། གསུམ་པ་ལ་སློབ་དཔོན་སློ་བཟང་འབྲིན་ལས་རྣམས་བསྐྱོས་པ་དང་། རབ་རྒྱན་ས་བྱི་ལོར་འཛིན་རིམ་དང་པོ་ལ་སློབ་དཔོན་ཐུབ་དབང་དང་། གཉིས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེ་རིང་བསམ་གྲུབ་དང་། གསུམ་པ་ལ་སློབ་དཔོན་རྡོ་རྒྱལ་དང་། བཞི་པ་ལ་སློབ་དཔོན་མཁུན་བཟང་རྣམས་བསྐྱོས་པ་དང་། རབ་རྒྱན་ས་པག་ལོར་རྡོ་རྒྱལ་སྤྱུ་མཆོད་བརྟན་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་འཆོག་པར་བྱས་པ་དང་། འཛིན་རིམ་གཉིས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ཐུབ་བརྟན་དགོ་ལེགས་ཡར་འཕེལ་དང་། གསུམ་པ་ལ་སློབ་དཔོན་རྩལ་གྲུབ་དགའ་བ་དང་། བཞི་པ་ལ་སློབ་དཔོན་སྤྱུལ་སྤྱུ་དཔལ་ལྷན་དང་། ལྷ་པ་ལ་མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་རྣམས་བསྐྱོས་སོ། །བརྟན་དགོན་འདི་ཐོག་མར་བཏབ་པ་ནས་ཀྱང་ཤག་ཞིག་གསོ་དང་། ཟས་གོས་དང་། དབང་ཆོས་འགྲིག་ལམ་དང་། སློབ་དཔོན་བསྐྱོ་འོད་ཟེར་གསལ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱུལ་སྤྱུ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱི་རྒྱུ་རིན་ཆེན་པོས་གཟིགས་བཞིན་ཡོད་དོ།

ཆ་དྲུང་རི་དགོན་པ།

༥ དཔལ་ལྷན་ཆ་དྲུང་རི་བཀྲ་ཤིས་ཡར་འཕེལ་དགོན་པ་ནི། མགོ་ལོག་ཨ་སྤྱིང་གོང་མའི་ལུལ་གྱི་ཆོས་སྐོར་གྱི་བའི་ས་ཆ་མདོ་སྤང་མཐོན་པོ་དགུ་སྤྱིལ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཆ་ཡི་དྲུང་རི་མཐོན་པོའི་ཉེ་ཞོལ་དུ་ཡོད་ལ། ཆ་ཡི་དྲུང་རི་མཐོན་པོ་དེ་དཔལ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་གཞོན་ནུའི་གནས་དང་། ཤར་

དཀར་ཅེ་སྒོལ་མ་ཉེར་གཅིག་གི་གནས་དང་། བྲག་རིའི་མར་སྒྲམ་མཐོན་པོ་སྒྲམ་རིག་འཛིན་གྱི་
གནས་དང་། ཁོ་ཉིའི་ཤེའུ་སྒྲིང་མཐོན་པོ་དཔོན་པ་དྲགས་སྒྲགས་གྱི་གནས་དང་། ཆ་ཆུ་ནག་བྲག་
དཀར་བདེ་གཤེགས་ཆོས་བྱ་བ་བརྒྱད་ཡོངས་གྱི་གནས་སུ་བཤད་དོ།

དེ་ཡང་ཆོས་སྐྱོར་སྡེ་བ་འདི་སྒྲར་ཁོག་རོང་གི་སྒོམ་རྒྱས་ནས་ཡར་འབྲོག་ལ་གྲུས་པ་ཞིག་
ཡིན་འདྲག་ལ། སྡེ་བ་འདིར་གྲུབ་པའི་འཁོར་བརྒྱར་མདོ་མཁྱེན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྗེ་སྐུ་འཁྲུངས་པ་
ཡིན་མོད། དེ་སྒོམ་སྒྲར་ཁོག་ཏུ་ཀུ་ཐོག་པ་དང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དར་ཆེ་ཞིང་། སྒོམ་རྒྱས་
སོགས་ན་རྒྱ་གར་དཔོན་པ་སོགས་ཡོད་དབང་གིས་དེ་རྒྱས་ནས་ཆོས་སྐྱོར་སྡེ་བའི་ལྷན་མིས་དད་
པ་འཛིན་ལྷན་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བ་ཡིན་པ་གདོན་མི་བླ་ལ། ཕྱིས་སུ་མཁྱེན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྟོ་
རྗེའི་ཤུགས་གྱིས་སྒྲིང་ཐིག་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ལ་དགའ་བོ་བྱེད་མཁན་རུ་མ་བྱུང་ཡོད་པ་ཡང་རྩན་
མེད་ལགས། འོན་ཀྱང་ཆོས་སྐྱོར་དཔོན་པོ་གཙོད་པ་སྐྱབས་དང་། མཆོག་གསུམ་སྐྱབས་པ་བྱ་
སོགས་གྱི་རྒྱས་སུ་ཆོས་རོང་སྡེ་བའི་འབྲོག་རུ་ཆ་ལྷན་མཐའ་དཀར་དང་། ཆོ་ཆོ་དང་། གྱང་ར་དང་།
བྱི་ར་གོང་འགབ་དང་། སྒྲར་གྱི་རྟ་སྒྲ་ནམས་ལ་སྟོན་སྐབས་སུ་དཔལ་ལྷན་ཨ་སྒྱུར་ཆགས་མེད་
སྐུ་སྐུ་ཀྱན་བཟང་རྟོ་རྗེ་བྱོན་ནས་ཀར་སྒྲིང་ཞི་ཁྱོ་སོགས་ཆོས་བཀའ་དབང་ལྷན་མང་པོ་
གསུངས། ཆོས་རོང་གི་ལྷ་བ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་གྱིས་ལྷ་འབྲུལ་བཏེགས། དེ་ནས་ཨ་པར་སྐུ་སྐུ་བསྟོན་
ནམས་དཔལ་ལྷན་དང་། སྒྲམ་འཛིགས་འོད་དང་། དབུ་མཛེད་པེ་འཛིགས་དང་། མཐོང་ལོ་དང་།
སྒོན་ལམ་དང་། ཁ་སྒྲགས་དང་། ཁ་ཀྱ་པེ་ར་སྒྲམ་སྒོ་གྲོས་བཟོད་པ་སོགས་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་
དཔོན་རུ་སྐུ་སར་ཐེབས་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་ཆོན་མང་པོར་མཐར་ཕྱིན་
པར་བགྱིས་སོ།

སྐྱབས་རྗེ་མཆོག་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགྲུས་པའི་རྟོ་རྗེ་དང་། ཨ་སྒྱུར་ཆགས་
མེད་སྐུ་སྐུ་ནམ་གཉིས་གྱིས་ཁོང་ནམ་གཉིས་གྱི་སྐུ་ཆབ་རུ་ལྟ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་པསྒྲ་གར་དབང་
བསྟན་འཛིན་གྱི་ཆ་བྱ་རྟ་བ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་རིག་འཛིན་ཆོས་རོང་རུ་མངགས། ཆོས་རོང་ལ་ལོ་
མང་རུ་སྒྲ་ཆབ་བྱས་ཏེ་སེར་སྟེའི་དབུ་འཛིན་དང་། ལྷན་མིའི་ཆེ་འདི་ཕྱིའི་སྐྱབས་འདུག་ལྷན་ལྷན་

བགྱིས་སོ།།

དེ་རྗེས་ཚས་སྟོར་དཔོན་པོ་རྟོ་རྗེ་དང་། གུན་འཕེལ་དང་། རྣམ་རྒྱལ་དང་། བསོད་དགའ་
རྣམས་ཀྱི་རུས་སུ། ཚས་རོང་ཕྱེ་བ་སྟོན་གི་གཡའ་མ་ལུང་ན་གཞི་ཆགས། དེ་རུས་དར་ཐང་མཆོག་
སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་མ་ཆེན་གངས་སྟོར་ལ་བྱོན། ཚས་རོང་གི་ཁྲ་མེར་ལ་ཞི་ཁྱོ་འབྲད་ཆོད་རང་སྟོལ་གྱི་
དབང་ཟབ་རྒྱས་སུ་གནང་། སྤར་ཡང་ཚས་རོང་གིས་སྐུ་འབྱུང་གཉིས་པ་བཏེགས། སྐུ་རྒྱུང་འགའ་
ལ་རྟོར་བྱིལ་དང་དར་མཐུད་གནང་རོ།།

དེ་ནས་གྲུ་བ་རྩོད་ཆོད་དང་། རིན་ཆེན་མགོན་དང་། བསོད་རིན་དང་། སངས་བཟླན་དང་།
སྒྲོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། རིག་རྒྱུ་དང་། ལུང་རྟོགས་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་དར་ཐང་དུ་གྲུ་སར་
ཐེབས་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། སྦྱབ་འཕྲིན་ཕྱག་བཞེས་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར
སྦྱངས་པས་བཟླན་པ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་འབྲོག་ཕྱེད་ཚྭ་སྐར་ཅམ་ལས་ས་གཅིག་དུ་
གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བཞེངས་ནས་ཆོས་ཕྱེད་ཚུལ་རི་བཞིན་པའི་དགེ་འདུན་པའི་ཕྱེ་ཞིག་དུ་
གཞི་ཆགས་མ་བུས་སོ། །དེ་ཅམ་ནས་བོད་དུས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཉམས་སྐྱོད་དུ་གྱུར་
ཏོ། །སྤྱི་ལོ་1963ལོར་ཆོས་ལུགས་ཅུང་སྟོད་སྐབས་སུ་སྦྱལ་སྦྱ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་དང་
ཡོངས་འཛིན་དགེ་རྒན་རིན་པོ་ཆེ་ཞི་ལུ་མཁན་པོ་བཟླན་འཛིན་བཟང་པོ་རྣམ་གཉིས་ཆོས་རྩེ་
ལ་བྱོན། སྤྱི་སྦྱང་དང་། དགེ་འདུན་པ་དང་ཡུལ་མི་ལ་དབང་ལུང་ཅི་རིགས་གནང་། དུད་བྱིས་རེ་
རེར་ཐེབས་ཏེ་གཡང་འགྲུག་སོགས་ཅི་དགོས་ཀྱི་རེ་བ་བསྐྱངས་སོ། །བཟླན་པ་སྤྱར་དར་ལ་སྦྱལ་
སྦྱ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཆ་ཡི་དུང་རིའི་གནས་འདབས་སུ་དགོན་འདི་སོག་མར་
བཏབ། སྦྱལ་སྦྱ་ཀུན་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་ཁོང་ཉིད་དང་། ངང་བ་སྦྱལ་སྦྱ་དང་། མཁན་ཆེན་ཐུབ་
བཟླན་ཉི་མ་རྣམས་གྱིས་སྦྱ་ཁྱར་ཆེར་བཞེས་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་རྟེན་བཅས་བཞེངས་ནས་
ཆོས་ཀྱི་ཕྱེ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ངོ་བོར་བཟླན་པ་ཡིན་ནོ།།

ཚོས་སྡེ་འདྲིའི་གདན་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་དབང་རྩ་བཏང་ན། གདན་རབས་དང་ཕྱི་
མདོ་མཁུན་བརྩེ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་བགྱང་བ་ཡོད་མོད་ཁོང་བྱོན་ཏེ་འདུས་སྡེ་དད་འབངས་དང་

བཅས་པ་ལ་ཆོས་དང་བྱིན་རྒྱལ་མཛད་པ་རེ་མཆིས་པ་ལས་གདན་ས་དངོས་སུ་བསྐྱབས་པ་ནི་
མེད་དོ། །དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ནི་ཨ་སྤྱིང་ཆགས་མེད་སྤུལ་སྤུ་ཀུན་བཟང་རྩོམ་ཅིང་ཕྱོད། ཁོང་
གི་མཛད་པ་འདིར་བརྗོད་པ་སྐབས་སུ་བབས་མེད་དར་ཐང་དགོན་པའི་གདན་རབས་སུ་བརྗོད་
ཟིན་པས་མི་སྤོམ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་རྟོག་པའི་དབང་ལྷན་ཏུ་བ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱལ་རིག་འཛིན་ནི། རབ་
ཆོས་ལྷགས་པོ་བྱི་བ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1900ལ་ཡབ་ཏུ་བ་ཆེ་སྤྱབ་དང་། ལུས་ལྡེ་དགེ་བྱ་མོད་བཟའ་ཨ་ཞེ་
བཀྲ་ཤིས་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུས་སུ་སྤྱབ་ལྷམས། ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་སྤྱི་ལོ་ཞང་པོ་སངས་
རྒྱས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་། ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་དགེ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱབ་
པ་དང་རང་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ལྷང་ཆོས་བྲིད་ཏུ་མ་དང་། ལྷེ་ཙོ་མཁན་རྒྱུ་བསྐྱོད་ནམས་དཔལ་
ལྷན་སྟགས་ལས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྟོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་
དང་། སེམས་ངོ་མཚུབ་བྲིད་ཀྱི་གདམས་པ་སྟགས་གསན་ཏེ་སྤྱབ་གསུམ་སྤྱབ་པ་དང་མཚམས་སྒྲ་
གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་བསྟེན་སྤྱབ་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་མཛད།

དཔལ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་བྱོན་ཏེ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་ཡོད་དོ་ཙག་ལ་གསན་
བསམ་ཉམས་ལེན་མཐེལ་ཕྱིན་མཛད་པས་རྟོགས་པའི་དབང་ལྷན་ཏུ་ལྷུང་། རྩོམ་སྤྱབ་དཔོན་
དང་པད་ལྷ་ཐོབ། རིག་འཛིན་དཔལ་ཆེན་འདུས་པ་དང་ཀམ་སྤྱབ་ཆེན་ཐེག་མཆོག་སྤྱི་པོ་རྣམས་
ལས་དབང་ལྷང་རྒྱ་ཆེར་གསན། དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་ཆོས་ཀྱི་ཁྱེ་བ་ལས་གཏེར་མཛོད་དང་།
གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱུ་ལི་ཟབ་གཏེར་ཆ་ཆང་གིས་གཙུག་ལྷན་གྲོལ་མང་པོ་གསན། སྤྱབ་མ་ཆེ་རིང་
རྩོམ་དང་གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་སྟགས་ལས་ཀྱང་གདམས་བྲིད་དབང་ལྷང་གངས་མེད་མཐོས།
སྤྱབས་མགོན་མཆོག་གི་བཀའ་ལྷར་སྤྱབ་སྒྲ་ཉམས་པ་ཁང་ནས་གསོས་ཏེ་འདུ་ཁང་དང་།
མཚམས་ཁང་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལེགས་པར་བསྐྱུན། བཤད་སྒྲ་མདོ་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྤྱི་གི་འདུ་ཁང་
ཉིན་དང་བཞེན་པ་དང་། རབས་བསྐྱོར་པའི་ནང་ངོས་སུ་སྤྱབ་ལེགས་ཀྱི་སྒྲ་ཤག་བརྒྱ་ལྷག་ཕྱིད་
ལྷག་གསར་ཏུ་བཞེངས། ཨ་སྤྱིང་གོང་མའི་གསལ་སྐོར་ལྷེ་བར་སྤྱབ་ཆོབ་དང་། ཆོས་རྩོད་ཆོས་ལྷེ་ལི་

དབུ་འཛིན་ཏུ་བསྐྱོད། བཟང་བྱ་མང་པོར་ཆོས་རྩལ་སྒྲུབ་ལ་དབང་ལྷན་ཟབ་བྱིད་དང་། ཡུལ་
ལྷོ་ཉེ་སྤྱད་གང་ལ་གང་དགོས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གནང་བས་ཡུལ་ལྷོ་ཉེ་སྤྱད་ཀྱན་ཀྱི་འདི་ཕྱི་
རྒྱལ་མགོན་ཏུ་གྱུར། རྩོམ་གྱི་རྩོག་དཀར་སྤུས་མདོར་བཀའ་འགྱུར་རོ་ཙག་གི་རྩོམ་བཞེངས་
པའི་དབུ་བཅུམས། རབ་རྒྱལ་ས་པོ་བྱི་ལོར་ཏུས་དབང་གིས་ཉིལ་མར་གྱི་ར་བར་བྱོན་པ་སོགས་
འོ་བརྒྱལ་ཆོད་མེད་ལ་གཏད། དགུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་ཙམ་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་སྤུལ་ཏུ་གཟུགས་སྤྲུ་
ངན་ལས་འདས་སོ། །དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་ཡུམ་དེ་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་ལོ་ཡིན་ཕྱིར་ཁོང་
གི་ཆ་བྱ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་མཆོན་ལ་དཔོན་པོ་ཐོགས་སོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ཆོས་སྐྱོར་ལྷ་མ་མཆོག་གྲུབ་བཞུགས་ནས་དབང་ལྷན་མན་ངག་
མང་ཏུ་བསྐྱལ་ཏེ་དགོན་འདི་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་མོད་མཇུག་པ་མ་མཐོང་ངོ་།།

གདན་རབས་བཞི་པ་དཔལ་ལྷན་དཔོན་རྒྱུ་བཞུགས་ཏེ་དབང་བྱིད་དང་ཡུལ་ལྷོ་
མན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བགྱི་བ་མང་པོ་གནང་མོད་ནམ་ཐར་མི་བཞུགས་སོ།།

གདན་རབས་ལྔ་པ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་སྤྱལ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་
བཤད་སྐབ་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་སྟེ། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1982ལོར་ཆོས་རྩལ་ཏུ་བྱོན།
ཆོས་རྩལ་ནས་ལྷ་བ་བརྒྱ་དང་སོ་བརྒྱད་ཀྱི་མཆོན་པོ་འགོད་ཀྱིས་ལྷ་ཡིག་བྲིས་ཏེ་ལྷ་འབུལ་བྱས།
རིན་པོ་ཆེས་དེ་དག་ལ་དར་མཐུད་དང་རྒྱལ་ས་ལྷོ་མ་གནང་སྟེ་རེ་རེ་ལ་ཆོས་མིང་བཏགས། དབང་
ལྷན་བཤད་བྱིད་གནང་ཞིང་། ལྷ་བ་མང་པོར་དགེ་ཚུལ་སྦྱོང་གི་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱལ། དེ་
ནས་སྤུ་མ་སྤུ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་དང་། འོད་ལྷན་དང་། ཆོས་བསམ་དང་། ཡོངས་དཔལ་དང་། སྤྱལ་སྤྱི་
ཡེ་ཤེས་ཚུལ་བྲིམས་དང་། ཐུབ་སྤུལ་སོགས་ལྷ་བ་མང་པོ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་ཏུ་ལྷ་སར་བྱོན་ཏེ་
དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་བྱས་སོ། །དེ་ནས་བཟུང་སྤྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཨོ་རྒྱན་
གར་དབང་ཉི་མ་མཆོག་གིས་དགོན་སྡེ་འདིའི་བདག་པོའི་ཁྱུར་བཞེས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་ལ་མ་འཛོམས་
པར་ལན་གྲངས་དྲུ་མར་བྱོན་ནས་དགོན་འདིར་དབང་ཆོས་གནང་ཞིང་། ཕྱག་རྩལ་སྤུ་མ་མཐོན་
པོས་ཉིན་བཞེངས་ཀྱི་རམ་འདེགས་དང་། མང་འབྱེད་དང་། མང་ཇ་གནང་བ་སོགས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་

དྲིན་དང་བཀའ་དྲིན་གྱི་ཆེན་པོས་བསྐྱེདས་པར་མཛད་དོ།

གདན་རབས་རྒྱག་པ་མགོ་ཚ་སྐུལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་བཟང་ནམ་ཐུལ་ནི། ཆོས་རིང་མེ་
ཡུལ་རྒྱ་ཡབ་མགོ་ཚ་ཡེ་ཤེས་རབ་བརྟན་དང་། ཡུམ་ཨ་པང་བཟའ་སྲིང་ཆུང་གཞིས་ཀྱི་སྐས་སྤྱ་
རབ་ཐུལ་ས་པོ་བྱི་བ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1948ལོར་བྱིས་རྒྱ་འཇའ་ཤར་བ་དང་། ནམ་མཁར་གཡུ་འབྲུག་
གྲགས་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་བཟང་བཅས་སྤྱི་བལྟམས། དགུང་གངས་བཞི་ལྷ་ཅམ་ལ་ངོ་
ལ་ཞབས་རྗེས་དང་། ལྷགས་ལ་མཐུད་པ་བཏབ་པ་སོགས་གྲུབ་པའི་རྟགས་མཆན་མང་པོ་བལྟན་
པས་ཀུན་གྱིས་ངོ་མཆར་རུ་སྤྱིང་། དགུང་གངས་བརྟན་པ་ལ་དར་ཐང་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེས་
སྤྱིས་ཆེན་ཞིག་གི་ཡང་སྐུལ་རྒྱ་ངོས་བཟུང་སྟེ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་རྒྱ་བྱིར་གསོལ། ལྷ་མ་
སྤྱི་ཡི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཁ་གསལ་ཅན་རྒྱ་མ་གསུངས་ཀྱང་། སྐབ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་རུས་སྤྱི་ཆོགས་
ཀྱི་དྲང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་རྒྱལ་སྤྱི་འདི་ལ་དྲང་བཅུག་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱགས་གཙོགས་
ཆེན་པོ་གནང་ཡུལ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། གཙང་གྲུབ་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་ཀྱི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པའི་
ཀུན་གྱིས་འཛིན་ལ། ཨ་མ་དོ་དགེ་བཤེས་འཇམ་དཔལ་རོལ་བའི་སྒོ་སྒོས་ཀྱི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པའི་
སྤྱིང་བརྗོད་ཀྱང་བྱུང་མྱོང་ངོ་།།

[illegible]

བཅུ་དྲུག་ཁྲི་གྲི་ལས་ཁྲུངས་སུ་བཞག་ཏེ་དཔལ་ལོག་ཐོབ། རྟོག་སྤྱོད་ཕྱིར་བཞི་བ་ལས། སྤྱི་མཐོ་སྤྱོད་ཐོག་ལ་བཞི་དང་། གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྱི་བྱེད་ཡོངས་རྒྱུ་གསན་རྟོ།།

རབ་ཀྱལ་མེ་ལྷག་ལོ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1986ལོར་ཆོས་རྩོད་དགོན་པ་འཕམ་ཆ་དུང་རི་དགོན་པ་
བཏབ། འདུ་ཁང་དང་། སྤྱ་ཁང་དང་། དུང་ལའོར་དང་། ཉིང་བསྐྱལ་འཕགས་གསུམ་གྱི་རྩོ་
འབྲུམ་དང་། མ་ཁིའི་རྩོ་འབྲུམ་དང་། ཆོ་མཛོད་རྩོ་འབྲུམ་དང་། ས་ཏུའི་རྩོ་འབྲུམ་དང་། མཆོད་
རྟེན་ཆ་བརྒྱད་སོགས་བཞེངས། དགོན་བདག་གི་ཁྲུང་བཞེས། ཁོང་ཉིད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡིན་ཡང་།
ཆོས་སྤེལ་ཞིག་ཡིན་པ་ཆད་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཆེས་ཆེར་མཛོད་དགོས་གསུངས་
ཏི། མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་གདན་འདྲེན་གྱིས་དབྱར་གནས་གྱི་དབུ་བཅུགས། རྒྱལ་རིའི་
ལབ་བཅས་གསར་དུ་བསྐྱུན། ཡུལ་སྤེལ་སྤྱི་སྤྱང་དུ་ཆོས་རྒྱུང་དང་གཞི་བདག་གི་གསོལ་མཆོད་
རྒྱན་སྒོལ་བཅུགས། དགེ་འདུན་གྱི་སྤེལ་དུས་བཞི་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཆོགས་དང་། རྒྱལ་གནས་
ཐོས་དང་བསམ་གཏན་ལ་གནས་དགོས་པའི་འགྲིག་བཅུགས་པ་སོགས་དགོན་འདིར་ཕྱག་རྒྱུ་
རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞག་ཏེ་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བདུན་པ་རང་བ་སྤུལ་སྤྱོད་འོད་གསལ་རྩོ་རྒྱུ་ལགས་པ་སྤྱོད་ཕྱགས་
མཆོག་རྩོ་རྩི། ཆོས་རྩོད་སྤེལ་བར་འབྱུངས། སྤུལ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་
པ་སྤྱོད་རྣམས་རྒྱལ་སོགས་བཞེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ཡུང་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ཆོས་
རྩོད་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛོད་དེ་འདུ་ཁང་ཆེན་མོ་རྟེན་བཞེན་པ་སྤུལ་ལེགས་གསར་དུ་
བཞེངས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱོད་གསར་ཆེན་རྒྱུ་བྱུང་སྤྱོད་ཉིན་བཞེན་པ་བཞེངས་པ་དང་། མ་
ཁིའི་དུང་རྩོ་བཞེངས་པ་སོགས་སྤྱོད་གསུང་ཕྱགས་རྟེན་རྒྱ་ཆེར་བཞེངས་སོ།།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་མགར་བ་མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ཡུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ཉི་མ་ནི།
རབ་ཀྱལ་ས་མོ་སྤྱང་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1949ལ་ཡབ་མགར་བ་དགོན་མཆོག་དང་། ཡུམ་སྤྱོད་བཟའ་ཨ་ཁུང་
གཉིས་ལ་འབྱུངས། མིང་ལ་ཆོས་གྲུབ་དུ་བཏགས། དགུང་ལོ་བདུན་བརྒྱད་ཅུ་ནས་སྤྱོད་བསྐྱུངས།
སྤྱོད་དང་། ལྷ་རིས་དང་། ཡིག་རིས་དང་། འདོན་འགྲིག་དང་། བཅའ་ཆོགས་བཅས་ལ་སྤྱུངས།

གཅིན་མགར་བ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཚུལ་གྱི་མས་མཆོག་དང་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་བའི་མདུན་ནས་དགེ་ཚུལ་བསྐྱབས། དགྲང་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ལ་སྤུལ་པའི་སྤྱི་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ཨོ་ཆུན་གར་དབང་ཉི་མ་མཆོག་དང་། སྤུལ་སྤྱི་བསྐྱེད་ཆོས་འབྱུང་སོགས་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་གི་དབུས་སུ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། མཆོན་ལ་ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ཉི་མར་གསོལ། རྒྱལ་བ་ཇོ་ནང་བ་དང་། དཔལ་ལྷལ་དགོན་དང་། སྤྱ་རུང་སྐར་དང་། སེང་བྱི་དགོན་དང་། སྤྲུག་ལུང་དགོན་དང་། དཔལ་ལྷལ་མ་དགོན་སོགས་སུ་ཐེབས་ཏེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྲངས་མང་པོའི་ཞབས་པད་སྤྱི་བོར་སྤངས་ཏེ། གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔ་དང་། སྤྲུག་རྒྱུད་སྤེལ་བཞི་དང་། མན་ངག་ཐུན་མིན་སྟན་བརྒྱུད་དང་བཅས་ལ་ལེགས་པར་གསན་སྦྱོང་མཐར་ཆགས་སུ་མཛད།

དཔལ་ལྷལ་དགོན་དང་། སྤྱ་རུང་དགོན་ནས་མཁན་མིང་དང་མཁན་ལྷ་གནང་། རབ་ཆུན་ལྷགས་ལྷག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1991ལོར་སྤྱབས་རྗེ་ཨོ་ཆུན་གར་དབང་ཉི་མ་དང་། མཆོག་སྤུལ་ཀུན་བཟང་ནམ་རྒྱལ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་དང་སྤངས་ཀྱིས་ཆོས་རིང་དགོན་དུ་བྱོན། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་སྒོལ་བཅུགས། དཔལ་ལྷལ་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྟིང་ཐིག་སྟོན་འགྲོ་དང་། སྟོན་གསུམ་ཅ་འགྲོལ་གྱི་བྲིད་དང་། སྦྱོང་འཇུག་འགྲོལ་བྲིད་དང་། འདུལ་བ་མདོ་ཅ་དང་། འདུལ་རྟེན་ཟླ་བེར་དང་། འདུལ་བ་མེ་རྟོག་ཕྱིང་རྒྱུད་དང་། ཏེ་པོའི་སྟོན་རྟེན་དང་། འདུལ་བ་གནམ་ཅིང་ལྷིང་བཅས་འདུལ་བའི་སྒྲོར་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲོལ་དང་། དབུ་མ་རེས་ཤེས་སྟོན་མེ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་འགྲོལ་བཤད་དང་། བཟང་སྦྱོང་འགྲོལ་བྲིད་དང་། བར་དོ་རྒྱག་བྲིད་དང་། ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་འགྲོལ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྤྱི་མའི་འགྲོལ་བྲིད་དང་། དབུས་བཟའི་སྤང་སྦྱོང་འགྲོལ་བ་དང་། གནམ་ཆོས་རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་བསྟངས་བྱ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ལ་གནང་། དགོན་འདིར་གྲགས་པ་སྤེལ་གཅིག་གི་འགྲིག་ལམ་དང་། དགོན་སྤེལ་དང་ལྷལ་སྤེལ་རྒྱུ་གིས་ལེགས་ལམ་དུ་བཀོད། བྱ་རུ་མཐོང་གྲོལ་ཆེན་མོ་དང་། སི་ཁྱུའི་རུང་རྩོད་འཕྲད་ཆད་རང་གྲོལ་སོགས་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྒྱ་ཆེན་པ་སོགས་པན་པའི་འཕྲིན་ལས་གཞན་འགྲན་མེད་པ་གནང་བཞིན་ཞབས་པད་བརྟན་པར་བཞུགས་

སོ།།

དགོན་འདིའི་མཁན་རབས་གསེར་རིའི་སྤང་བ་ཚར་དུ་དངར་བ་ལྟ་བུ་བྱོན་པའི་རིམ་པ་ནི།
མཁན་རབས་དང་པོ་ཡུར་ཆོ་སླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་བྱོན། དབང་ལུང་མན་
ངག་དང་། གློ་སྦྱང་དང་། སྦྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྤྱད་བཞེས་མང་དུ་གནང་བར་མཛད་དོ། །དེའི་
ཡང་སྤུལ་ཐང་བ་སྤུལ་སྦྱ་བསྐྱུང་བྱེད་ཆུབ་ཀྱིས་བསྟན་འགྲོ་ལ་སྤྱགས་ཁུར་གནང་བཞིན་བཞུགས་སོ།།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་ཞི་ལའི་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་འམ་སྤུབ་བསྟན་
འཛིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་ལྡན་པའི་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་མ་ཚང་མེད་པ་མངའ་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་1963ལོར་ཆོས་རྩལ་དུ་བྱོན། དབང་ལུང་དང་།
མན་ངག་གློ་སྦྱང་དང་། སྦྱབས་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་གནང་ངོ་།།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་རྫོགས་ཆེན་མཁན་པོ་མདོ་སྤེ་དཔལ་བཟང་པོ་ནི། རྩལ་ཁྲིམས་
གཙང་ལ། ཐོས་པ་མང་པོའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་འབྱོར་བ་ཞིག་སྟེ།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགོན་འདིར་སུམ་རྟགས་དག་སུམ་དང་སྟན་ངག་སོགས་ཀྱི་བྲིད་དང་། ལུང་མང་དུ་
གནང་ངོ་།།

མཁན་རབས་བཞི་བ་དཔལ་ཡུལ་རྟ་བ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་རྣམ་གྲོལ་ནི། ཐོས་བསམ་
སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་རིག་གནས་ཀྱང་ལ་དབང་འབྱོར། ལྟ་བ་མཐོ་ཡང་སྦྱོང་ལམ་ཞི་དུལ་དུ་
མས་བརྒྱན་པ་དེས་ཀྱང་། དགོན་འདིར་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་ལུང་དང་། སུམ་རྟགས་དག་
གསུམ་སོགས་ཀྱི་བྲིད་མཛད་དོ།།

མཁན་རབས་ལྔ་བ་ནི་མགར་བ་མཁན་པོ་སྤུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ཉི་མ་སྟེ།
བྱང་བ་གོང་དུ་སོང་ངོ་།།

མཁན་རབས་དྲུག་པ་དགེ་བཤེས་བདེ་ལེགས་རབ་རྒྱས་ནི། ལུང་སྤེ་སྟོན་བཞི་ལ་འཆད་
ཉན་དང་། མདོ་སྤྱགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་བྲལ་བའི་མཁས་པ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་
ལོ་1987ལོར་ཆོས་རྩལ་དུ་བྱོན་ནས་སྤྱིང་སྤུལ་སྦྱབས་འགྲོའི་བྲིད་དང་། རྟོང་ཐིག་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་

ལུང་དང་། ཚད་མ་སོགས་གཞུང་བྲིད་མང་དུ་གནང་ངོ་།

མཁན་རབས་བདུན་པ་མགར་བ་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། སྤྱི་ལོ་2010 ལོར་
རུང་ཅི་དགོན་འདིར་བྱོན་ནས་སློང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་བྲིད་ལུང་དང་། སེམས་བྲིད་ནམས་
གསུངས། སྤ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དགོན་འདིར་གཏོགས་པའི་སྤྱི་ཆེན་དུ་མའི་ཡང་སྤུལ་མང་པོ་
ངོས་འཛིན་གནང་ངོ་།

མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་སློ་གྲོས་ནི། ཡབ་དོན་ཆ་རིག་གསར་
དང་། ཡུམ་ལྷོང་བཟའ་ཚེ་ལྷ་སློལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་རྒྱལ་མེ་རྟ་ལོ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1966ལོར་
སྤྱ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་ལྷ་རྩེ་དོན་ཆ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལས་སློག་བསྐྱབས། དགུང་
ལོ་བཅུ་བདུན་པ་ལ་སྤྱབས་རྩེ་ལྷ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་དགེ་ཚུལ་བསྐྱབས། དཔལ་
ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་དུ་བཤད་གྲར་མི་པམ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀལ་ལན་ནམ་གསུམ་དང་། དབུ་མ་
ངེས་ཤེས་སློན་མེ་དང་། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་སོགས་གསན། དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པ་ལ་མཁན་པོ་ཐུབ་
བརྟན་ཉི་མ་སོགས་དགེ་འདུན་གངས་ཚང་བའི་མདུན་ནས་བརྟེན་པར་རྫོགས། རོང་པོ་དགོན་
ཆེན་དུ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དབུས་སེར་དགོན་དུ་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད། རང་
དགོན་དུ་བཤད་གྲ་ཐོས་བསམ་སྤིང་གི་དབུ་བཅུགས་ཤིང་བཤད་གྲ་གསར་བཞེངས་མཛད་ངོ་།

གཞན་ཡང་ཆོས་སྐོར་སླ་མ་འཛིགས་མེད་འོད་ཟེར་དང་། སྤུལ་སྤྱ་བསོད་ནམས་དཔལ་
ལྷན། རོང་གཏིར་ངག་དབང་གཤམ་པ། ར་གཏིར་སླ་མ་གསུང་མཚོ་གོ་རྩེ། མཁར་སྤང་སླ་མ་
ནམ་གྲོལ་འོད་ཟེར། རོང་ཐ་སླ་མ་དགེ་ཐུབ། རི་སར་སླ་མ་བདེ་ལུན། སྤུལ་སྤྱ་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས།
སྤུལ་སྤྱ་པདྨ་འཕེལ་ཁྲིམས་དར་རྒྱས། སྤུལ་སྤྱ་བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་སོགས་སྤྱི་ཆེན་མང་པོ་དགོན་
འདིར་བྱོན་མྱོང་བ་དང་ད་ལྟ་ཞལ་བཞུགས་པ་བཅས་ཡོད་མོད་ཡི་གས་འཛིགས་ནས་ངེས་འབྱུངས་
པར་བྱའོ།

ལྷ་གསར་དཔོན་པ།

༥ རྒྱ་གསར་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་མདོ་སྟགས་བཤད་རྒྱུ་ཡར་འཕེལ་གྱི་ནི། མགོ་ལོག་ཨ་
 རྒྱུ་རྒྱ་གསར་ཕྱི་བའི་ས་ཆ་མ་ཉིན་འཁྱིའི་རོམ་ཤོད་ཀྱི་ཁྲ་ཡངས་སུ་ཡོད་ལ། རུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་
 བའི་སྤྲད་མཚུག་ཅུ་ལ་ར་ཡ་སྤྲ་མ་འཇིགས་མེད་ཀྱན་བཟང་ཁྲབ་བརྟེན་གྱིས་སྤྲུག་བཟབ། འོན་
 གུང་གུར་སྐར་ཅུ་ལས་མེད་ལ། རྗེས་སུ་གུར་སྐར་དེ་ལའང་འཕོ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ནས་ཚོས་
 ཕྱི་དངོས་ཤིག་ཏུ་ཆགས་མ་རུས། རྒྱ་གསར་ཡུལ་ཕྱི་སྤྱི་དཔོན་པ་ཡིན་ཕྱིར་མེད་ཕྱི་ཆེན་པོ་ཅུ་
 བཞུགས་ལ། དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དཔོན་སོགས་སྟོགས་ཀྱན་ཏུ་སྤྱ་སར་ཕེབས། བོད་རུས་འགྱུར་
 ལ་གུར་སྐར་དེ་ཡང་རེ་ཞིག་ཡལ་བར་གྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་སྐྱེས་ཆེན་ཏུ་མའི་འཕྲིན་ལས་
 གྱིས་དཔོན་ས་གཏན་ཆགས་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བཞེངས་ཤིང་། བཤད་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱི་
 བཙུགས་ཏེ་ད་ལྟ་དར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་དོ།

དེ་ཡང་གདན་རབས་དང་པོ་ར་ཡ་སླ་མ་འཛིགས་མེད་ཀྱན་བཟང་བྱབ་བརྟལ་ནི། ར་
ཡ་ཞེས་པའི་རུས་སུ་སྦྱུ་འབྱུངས། རྫོགས་ཆེན་དཔལ་སྤུལ་ཕྱོན་འཛིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་།
འཇམ་མགོན་མི་པམ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྫོ་ཆེན་གྱི་སླ་མ་འགའ་
སོགས་བཞེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་མང་པོར་སོས་བསམ་མཛད་པས་
མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ས་ལ་གཤེགས། རྗེ་དེ་ལ་རྩ་གསར་དཔོན་པོ་རབ་ལོ་འཕེལ་ཆེ་རིང་དབང་ཕྱུག་གིས་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་རྩ་གསར་དཔོན་པོ་སོག་མར་ཕྱག་བཏབ། ས་ཆ་འཕྲོག་སྡེ་ཡིན་པ་སོགས་
རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བཞེངས་པའི་རྩལ་བ་ཆེན་པོ་མ་བཤིས་པར་གྱུར་
སྐར་གྱི་ནམ་པར་གནས་ཤིང་། ར་ཡ་སླ་མ་འཛིགས་མེད་ཀྱན་བཟང་བྱབ་བརྟལ་གྱིས་དཔལ་སྤུལ་
གྱི་སྡོན་འཕྲོ་ཀྱན་བཟང་སླ་མའི་ཞལ་ལུང་དང་། དཔལ་ལྷུལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་སྡོན་འཕྲོ་དང་། ཅ་
ལྷུང་དང་། རྫོགས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་བསྐུལ་བས་གཙོའི་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་
བགྱང་བུ་དུ་མར་གནང་སྟེ་རྩ་གསར་ལྷུལ་སྡེའི་སེར་སྡེ་བསྐྱུངས། ཨ་རྒྱུད་རྩ་གསར་དཔོན་གྱིས་གྱི་

ལྷ་གྲུ་རུ་ཐོག་མར་སྒྲ་གསར་ཕྱབ་པའི་རུས་ཀྱི་ཆོས་སྐལ་ལ་མདོ་སྡེ་བསྐལ་བ་བཟང་པོ་གསེར་
བྱིས་མ་སོགས་རྟེན་མང་ཞིང་། དཔོན་པོ་རབ་ལོ་ཁོང་གིས་ཞལ་སོག་ནས་བྱི་མ་རྒྱ་ལ་རུང་ཕྱར་
གཅིག་ལྷགས་བསྐྱས་བཀྲིས་པས་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་གིས་ཞལ་གཟིགས་པའི་རག་རྒྱན་ཡོད་
ལ། དེ་མྱིར་དཔོན་པོའི་ལྷ་གྲུ་རུ་མགོན་པོར་གསོལ་ཁ་གཏོང་བའི་མགོན་སླ་དང་། མདོ་སྡེ་
སོགས་སྟོག་པའི་སླ་མཆོད་ཡོད་པ་དང་། དུལ་སྡེ་སྤྱི་ཡིས་ཀྱང་ལོ་རེ་བཞིན་སྤྱི་སྤྱང་རུ་མགོན་པོ་
ཁྲི་ཆར་བཏོན་པ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བཀྲི་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྡེལ་སྟོལ་མཆིས་སོ།

དེ་རྗེས་སོག་གཞི་ཞེས་པའི་ས་ཆར་ཨ་རྒྱུང་སྒྲ་གསར་ཆོང་གི་རྒྱལ་ཁང་བཙུགས། མཆོད་
ཁང་ལོགས་སུ་ཡོད་པའི་ནང་རྟེན་རུ་གསེར་བྱངས་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱབ་པ་གཙུག་ལའོར་དང་། སྤྱོད་
དོལ་སླ་མས་ཕྱག་བཟོར་གྲགས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་སྟོང་རྒྱན་སྟོང་དང་། གྲུ་རུ་རྒྱལ་ཆབ་
མ་དང་། རྗེ་མོར་རྒྱབ་མ་དང་། འཇིགས་སྤྱིང་ང་འདྲ་མ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་བརྒྱན་དང་། སངས་
རྒྱས་སྟོང་ཐང་དང་། སྟོན་པའི་རྒྱུས་རབས་དགུ་ཐང་དང་། སྟོལ་མའི་སྟོང་ཐང་དང་། གྲུ་རུའི་སྟོང་
ཐང་དང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུང་ཆེན་མོ་མཆོལ་དཔར་མ་དང་། བསྐལ་བཟང་གསེར་བྱིས་མ་
དང་། གསེར་འོད་ས་བརྒྱ་དང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་དཔུལ་བྱིས་མ་དང་།
བཀའ་གདམས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱ་གསུམ་དང་། ཀེ་རྟེན་ཕྱག་ཆ་བརྒྱ་གསུམ་དང་། མགོན་པོ་ཆོགས་
བདག་དང་། བག་ཅེ་ལྷམ་སྤྱིང་གི་སྤྱི་འབག་སོགས་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་རྟེན་མང་པོ་དང་། ཉེ་འཁོར་
རུ་ཕྱར་བརྟེན་ཀྱི་དོ་འབྱུམ་དང་། གྲུ་དྲག་གི་བརྟེན་པའི་དོ་འབྱུམ་དང་། སི་རྩིའི་དོ་འབྱུམ་སོགས་
གསུང་རབ་དོ་བཀོས་ཀྱི་དོ་འབྱུམ་མང་པོ་ཡང་བཞེངས། སེར་སྡེ་རྣམས་མཆོད་ཁང་དེར་འཆོགས་
ནས་རྒྱབ་འཕྲིན་འགའ་རེ་བརྒྱབས་པ་དང་། སླ་མས་ཆོས་གསུང་རུས་གྲུ་བ་རྣམས་ཁོར་ཕྱག་རུ་
ཅོག་ཕུ་ཕྱབ་ནས་བཞུགས་པའི་སྟོལ་བྱང་། བྱིས་སུ་རྒྱལ་ཁང་རུ་འདྲུ་འཛི་ཆེ་བས་སྟབས་མ་བདེ་
བར་ཆོས་སྐར་དེ་ཆ་ལྷང་རུ་གནས་སྟོན། ར་ཡ་སླ་མ་སྤྱི་གཤེགས་རྗེས་ཁོང་གི་སྟོབ་མའི་གཙུག་པོར་
གྱུར་པ་གཡས་སླ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོས་ཆོས་སྐར་དེ་བརྒྱུདས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་གཡས་སླ་མ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་གཡས་སྤེ་ལོ་དང་།

ཡུམ་ཨ་ཡུ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྩི་མཚར་བའི་ལྷས་བཅས་སྤྲུལ་འབྱུངས། སྤྲུལ་ཆུང་དུ་འཁྱེད་ནས་ལྷོག་བསྐྱབས་པས་ཆོགས་མེད་ཏུ་མཁྱེན་པ་སོགས་ཐུགས་རིག་བཟ། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཏུ་གྲ་སར་བཞུགས། བཤེས་གཉེན་ཏུ་མ་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་བཞེན་ནས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་སྤྱི་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་དཔལ་ཡུལ་རང་རྒྱུ་གི་དབང་བྲིད་མང་ཏུ་གསན། ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཐུགས་ཉམས་སྤྲུལ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་དབང་ཐུག་ཏུ་གྱུར། ལྷ་ཅེ་སྤྲུལ་མགོན་གྱིས་ཁྱོད་གྱིས་ཡི་དམ་ལ་གྲུ་དྲག་པོ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་ལ་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་བཞེན་ན་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་གནང་། དགོན་དེར་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་ཏུ་མངའ་གསོལ། སྤྲུལ་གསར་ཏུ་ཐེབས་ཏེ་ར་ཡ་བླ་མ་འཇིགས་མེད་ཀྱན་བཟང་བྲབ་བརྒྱལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་ཏུ་མ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། གྲུ་དྲག་པོ་ཡི་དམ་གྱི་གཙུག་པོར་བཟུང་སྟེ་གྲུ་དྲག་གི་བསྐྱེན་པ་དུང་ཐུར་གསུམ་ཅམ་ལྷགས་བསྐྱབས་མཛད་པས་ཡི་དམ་གྱིས་ཞལ་གཟིགས། ཐེ་བརྒྱུད་བར་ཏུ་སོལ། རོ་ལངས་བདུལ་བ་དང་། སྒྱོན་པ་དང་། ཉན་པ་ཉམ་ཐག་ནམས་ནད་ཀྱི་ཐུག་བསྐྱལ་ལས་ཞི་བར་མཛད་པ་སོགས་ཐུན་མིན་གྲུབ་པའི་ནམ་ཐར་མང་ཏུ་མངའ། ཨ་སྤྱོད་སྤྲུལ་གསར་དཔོན་གྱིས་དབུ་བླར་བཀུར། སྤྲུལ་གསར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་བསྐྱེན་པ་བསྐྱུངས། མཐར་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྤྲུལ་ལོར་མ་ཇག་གིས་དབུ་བཅད་དེ་བསྐྱོངས་པར་བཤད། སྤྲུལ་གཤེགས་སྐབས་གོམ་པ་བདུན་ཅམ་ལ་བྱོན་ཏེ་དོ་རྩེའི་སྤྱིལ་མོ་ཀྱང་གིས་འདས། སྤྲུལ་གཏུང་ཆུང་ཏུ་སོང་བ་དང་། གཏུང་ཞུགས་འབུལ་སྐབས་རོ་མཚར་བའི་རྟོགས་མང་ཏུ་བྱུང་བར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ལྷ་མེད་བླ་མ་གསང་སྤྲུགས་མཐའ་ཡས་ནི། ཡབ་ལྷ་མེད་འཇི་མེ་དང་། ཡུམ་ལྷོ་བཟའ་ན་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྩི་མཚར་བའི་ལྷས་བཅས་སྤྲུལ་འབྱུངས། རྟོགས་ཆེན་དགོན་ཏུ་གྲ་སར་ཞུགས། བཤེས་གཉེན་ཏུ་མ་ལས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་གསན་བསམ་དོ་རུས་ཐུག་པ་མཛད། རྟོགས་ཆེན་གངས་ཁྱོད་ཏུ་ལོ་དྲུག་ལ་སྤྲུབ་པ་མཛད་པས་རྟོགས་པའི་དབང་ཐུག་ཏུ་གྱུར། དོ་རྩེ་བཟའ་མེད་བསྐྱེན་པའི་ཉི་མ་དང་། ར་ཡ་བླ་མ་འཇིགས་མེད་ཀྱན་བཟང་བྲབ་བརྒྱལ་དང་། གཙང་བ་གྲུབ་ཆེན་བྱམས་པ་ཆོས་འཇིན་སོགས་ལས་ཀྱང་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་གསན། སྤྲུལ་གསར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་བསྐྱེན་པ་བསྐྱུངས། མཐར་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྤྲུལ་ལོར་མ་ཇག་གིས་དབུ་བཅད་དེ་བསྐྱོངས་པར་བཤད། སྤྲུལ་གཤེགས་སྐབས་གོམ་པ་བདུན་ཅམ་ལ་བྱོན་ཏེ་དོ་རྩེའི་སྤྱིལ་མོ་ཀྱང་གིས་འདས། སྤྲུལ་གཏུང་ཆུང་ཏུ་སོང་བ་དང་། གཏུང་ཞུགས་འབུལ་སྐབས་རོ་མཚར་བའི་རྟོགས་མང་ཏུ་བྱུང་བར་བཤད་དོ།

གསར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱབས། མཐར་དགོངས་པ་ཚེས་དབྱིངས་
སུ་བསྐྱས་ཆོག་དུང་རུས་ལས་ཁ་དོག་ལུ་ལྷན་གྱི་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན་པ་སོགས་ཉགས་བྱད་
པར་བ་བྱུང་ངོ་།།

གཡས་སྐྱ་དཔལ་ལྷན་གྱི་མཆོ་དང་། ལྷ་མེད་སྐྱ་མ་གསང་སྐགས་རྣམ་གཉིས་གྱི་སྐྱ་རིང་
ལ་ཚེས་སྐར་དེ་སྐར་ཡང་རས་ལྷང་གི་མདའ་དུ་སྟོས་པར་བཤད་དོ། བྱིས་སུ་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་
སྐྱ་མེད་དུག་པ་སྐར་མཛད་བྱུང་པའི་དོ་རྗེས་ཁྱ་གཡང་དོ་ཁ་གསར་དུ་བསྐྱན་རྗེས་དགོན་པའམ་
ཚེས་སྐར་ཡང་དེར་སྟོས་པས་ཁྱ་གཡང་ངམ་ཁྱ་ཡངས་དགོན་པ་ཞེས་བྲགས་སོ།།

གདན་རབས་བཞི་པ་པདྨ་ཚོགས་གཉིས་གྱི་མཆོའམ་བསོད་ནམས་དཔལ་རིས་ནི། ཡབ་
སྐྱ་གསར་དགོན་པོ་རིན་ཆེན་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་ཨ་སྦྱང་བཟའ་འཛམ་ལོ་གཉིས་གྱི་སྐས་སུ་སྐྱ་
འབྱངས། སྐྱ་ན་རྩུང་དུའི་དུས་སུ་སྟོག་བསྐབས་པས་ཚོགས་མེད་དུ་མཁྱེན། སྐྱའི་མེས་པོ་ཆོ་རིང་
དབང་ཕྱག་དང་། ཕྱག་རྩུང་སྟན་པ་དང་། རག་ཤུལ་སྟན་པ་སོགས་ལས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་
ལུགས་དང་ལག་ལེན་ལ་སྦྱང་བ་མཐིལ་སྟོན་མཛད། དགུང་གངས་བཙོ་བརྒྱད་པར་དོ་བྱུང་ཆེན་
དགོན་དུ་གྲུ་སར་ཞུགས། འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་མདོ་
སྐགས་གྱི་གཞུང་དང་། བཀའ་གཏེར་གྱི་སྟོན་གྲོལ་མང་དུ་གསན། མཆོན་པདྨ་ཚོགས་གཉིས་ཞེས་
གསོལ། ཡབ་གྱིས་ཨ་སྦྱང་ཁང་རྒན་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྐས་མོ་རིག་བྱེད་སྟོལ་མ་ཁབ་དུ་བཞེས་
ནས་སྟོང་སྦྱང་དགོས་པའི་བཀའ་ནན་བྱང་ནའང་མ་གསན་པར་དོ་དཀར་མའི་ལྷང་ནང་དུ་
མཆོམས་ལ་བཞུགས་པས་གནས་དེར་ད་ལྟའང་མཆོམས་ལྷང་ཞེས་བྲགས། དེ་ནས་གསང་སྐབས་
གྱིས་ཞེ་ཆེན་དུ་བྱོན་ཏེ་སྐྱ་ཡི་གཙུང་པོ་རབ་འབྱམས་དུག་པའི་ཕྱག་མཛོད་གྱི་ཚུལ་དུ་བཞུགས། མྱེ་
དགེ་ས་སྦྱང་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐྱ་སྟན་མཛད། སྐྱ་གསར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་
འཕྲིན་ལས་གྱི་འཇུག་པ་ཡངས་པོར་སྟེལ། ཡབ་སྐུལ་སྐྱ་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ་དང་། ཀུའོག་ཕྱག་ཆོ་
དང་། ཉག་སྐྱ་འཇིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་གསུང་གི་བདུད་ཅི་བཞེས་པའི་སྟོབ་
ཚོགས་མང་དུ་བྱོན། བད་དང་སྟན་དབྱེད་གྱི་བཤད་པ་སྦྱང་གསལ་ཤེལ་མེད་དང་། དགོས་འདོད་

ཀྱན་འབྱུང་སོགས་ལྡན་ཆོས་འགའ་བཞུགས་ཀྱང་དུས་དབང་གིས་ད་ལྟ་མི་སྣང་། མཐར་དབྱུང་
གྲངས་རེ་གཉིས་པར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས། ཉིན་ཞག་གསུམ་ལ་གཟིམ་ཁང་དུ་
འཇའ་འོད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཤིང་། སྐུ་གདུང་ཞུགས་ལ་འབུལ་སྐྱབས་རིང་བསྐལ་མང་པོ་བྱོན་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་ལྷ་པ་སྤུལ་སྐུ་དོན་ཁོའམ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་མཆོད་ནི། ཡབ་སྐུ་གསར་དཔོན་
པོ་རིན་ཆེན་མགོན་པོ་དང་། དུམ་ཨ་སྐྱོང་བཟའ་དཔོན་མོ་རིག་བྱེད་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་སྐུ་
འཁྱུངས། མཆོན་གཞན་ལ་པདྨ་དྲག་སྤགས་སྤིང་པའང་ཟེར། གཙང་གྲུབ་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་
ཀྱིས་གཙང་བ་དཔོན་པོ་གསང་སྤགས་ཀྱི་སྐུ་བར་ངོས་བཟུང་། མཆོན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་མཆོར་གསོལ་
བས་ཡོངས་གྲགས་ལ་དོན་ཁོ་ཞེས་འབོད། གཙང་བ་ཆོས་གིས་སྐུ་བདག་མཛད་ཅིང་བྱིར་བཀོད།
གདོང་ཡོན་སྒྲ་མ་མཆོམས་པ་སྒྲོན་ལམ་བཟང་པོ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོལ་པ་བཞེས་པས་མཆོན་
ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་མཆོར་གསོལ། བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་སྐྱོར་དྲག་གི་ཆོས་ཐུན་ལ་བཞུགས། ཨ་པང་
གཏེར་ཆེན་དཔའ་པོ་ཆོས་དབྱིངས་རྩི་རྩེ་ལས་འོད་གསལ་རྩོགས་ཆེན་གྱི་མན་ངག་མང་དུ་
གསན། གསེར་མགོན་པོ་འབྲོང་རིན་པ་བགྲང་བྱ་ལྷ་སྐུ་པ་མཛད། མཆོམས་པ་སྒྲོན་ལམ་
བཟང་པོའི་སྐར་ཁ་ནས་སྤྱང་ཡང་སྐྱོར་དྲག་ལ་བཞུགས། ཐུག་གཡོན་མའི་སྤྱན་མཚུབ་མེ་ལ་
བསྒྲོན་ཏེ་སྒྲོན་ལམ་བཏབ། གནས་ངེས་མེད་མང་པོར་སྐྱབ་པ་མཛད། མཁྱེན་བཙེ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་
གྲོས་ལས་ཆོས་འབྲེལ་མང་དུ་གསན། དགོངས་པ་སྐྱོང་བཞེད། ཟབ་གཏེར་གྱི་གཏད་ཀྱི་སད་དེ་
གྱུ་དུའི་སྐུ་བརྟན་སོགས་གཏེར་རྩིས་མང་པོ་སྤྱན་དྲངས། སྤྱ་སྐྱབ་རྒྱག་བསལ་ཐུན་སེལ་དང་། ཡི་
དམ་རྩི་རྩི་ཆོ་བདག་དང་། མཁའ་འགོ་སང་གའི་གདོང་ཅན་སོགས་གཏེར་ཆོས་མང་དུ་བྱོན།
ངག་སྒྲོས་སུ་གཏེར་ཆེན་པདྨ་འདུས་པ་རྩལ་གྱི་རྩམ་འཕྱུལ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། ཟབ་མོ་གཏེར་ལ་
དབང་བའི་གང་ཟག་ཅིག་གོ །མཐར་རབ་རྒྱལ་ས་སྤག་ཡོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་
སོ།

གདན་རབས་དྲག་པ་སྤུལ་སྐུ་ངག་དབང་སྒོ་གསལ་ཀྱི་མཆོའམ་སྐུ་གསར་སྤུལ་སྐུ་ངག་པོ་ནི།
ཡབ་སྐུ་གསར་དཔོན་པོ་རྟག་ཐོག་རིན་ཆེན་མགོན་པོ་དང་། དུམ་ཨ་སྐྱོང་ཁང་ཀན་བཟའ་དཔོན་

མོ་རིག་བྱེད་སྒོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་སྐྱུ་འབྱུངས། སྒྱི་ཕུ་རུག་ཆའི་ཡང་སྤྱིད་རུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་སྐྱ་
གསར་རུ་བྱིར་བཀོད། རྒྱུ་རུའི་རུས་ནས་དམ་པའི་ནམ་ཐར་མང་རུ་མངའ། ཞེ་ཆེན་དགོན་རུ་སྐྱ་
སར་ཞུགས། ཀོང་སྐུལ་པ་བླ་འི་མེད་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་སོགས་ལས་རིན་ཆེན་གཏོར་མཛོད་ཀྱིས་
གཙོའི་སྒྲིན་གྲོལ་མང་པོ་དང་། མདོ་སྐགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་
ཚུགས་མེད་མཛོད། མཚམས་པ་བླ་མ་སྒྲིན་ལམ་བཟང་པོ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོལ་པ་བཞེས། དཔལ་
པོ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་ལས་འོད་གསལ་རྩོགས་ཆེན་གྱི་གདམས་པ་མང་རུ་གསན། རྒྱགས་ཉམས་
སྐྱ་བསྟར་བས་རྟོགས་པ་མཚོག་ལུན་རུ་གྱུར། གཞུང་ལུགས་སྐྱ་བ་ལ་མཁས་པའི་ཆད་རུ་གྲགས། སྐྱ་
གསར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས། ལྷགས་ཚོམ་ལ་ས་སྐྱའི་ལོ་བསྐྱུས་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་
དང་། ལྷ་མཚོག་གཉན་པོ་གཡུ་ཅེའི་སྐྱབ་ཐབས་འཆི་མེད་དབང་པོའི་རྒྱལ་ར། མགོ་ལོག་གི་ལོ་
རྒྱས་ཚུགས་བསྐྱུས། སྤྱིང་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་སྒྲོར་ལ་དབྱུང་པའི་གཏམ་རྒྱ་དྲངས་པར་བྱེད་པའི་ཁོར་
རུ་ཀེ་ཏ་ཀ་སོགས་མཆིས་སོ། །མཐར་རབ་རྒྱན་ས་སྐུལ་ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྐྱ་བསྐྱུས་སོ། །

གདན་རབས་བདུན་པ་ཞུ་མེད་བླ་མ་ཐུབ་བསྟན་ཁོར་བུ་ནི། ཡབ་ཞུ་མེད་དགོན་མཚོག་
ཆོ་རིང་གི་སྐྱུ་སྐྱུ་འབྱུངས། སྐྱ་ན་རྒྱུ་རུའི་རུས་ནས་རིགས་སད་ཅིང་དམ་པའི་ནམ་ཐར་མང་རུ་
མངའ། རྩོགས་ཆེན་དགོན་རུ་སྐྱ་སར་ཞུགས། རྩོགས་ཆེན་མཁན་པོ་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན་སོགས་
བཞེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་བཀའ་མང་རུ་
གསན། རྒྱགས་ཉམས་སྐྱ་བཞེས་པའི་རྟོགས་པའི་ལོན་ཏན་མངོན་རུ་གྱུར། སྐྱ་གསར་དགོན་གྱི་
གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་མོད། རྒྱུ་ཐར་རྒྱས་པ་མི་གསལ་ལོ། །

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་གཡས་བླ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་རྒྱལ་ནི། གཡས་བླ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་
མཚོའི་སྐྱ་དབོན་གྱི་རིགས་ཡབ་གཡས་བླ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་རྩོར་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་སྐྱུ་འབྱུངས།
ཞེ་ཆེན་དགོན་རུ་སྐྱ་སར་ཞུགས། ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱུངས་རུག་པ་དང་། རྩོགས་ཆེན་མཁན་ཆེན་ཆེ་
དབང་རིག་འཛིན་དང་། ཀོང་སྐུལ་པ་བླ་འི་མེད་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་སོགས་བཞེས་གཉེན་མང་རུ་
བསྐྱེན། སྒྲིན་གྲོལ་མང་རུ་གསན་ཅིང་། མདོ་སྐགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་གསན་བསམ་རྩོམ་རྒྱག་

པ་མཛད། སྤྱི་གསར་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཤིང་བསྟན་པ་བཤད་སྐབ་ཀྱིས་བསྐྱབས།
མཐར་རབ་རྒྱལ་ས་པག་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

གཉིས་པ་འཆད་ཉན་གྱི་ཁྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་མཁན་རབས་རིམ་བྱོན་ནི། མཁན་
རབས་དང་པོ་དར་ཐང་དགོན་པའི་བརྒྱ་ཞག་སྤྱི་མ་པོ་ཙོང་སྤྱི་གསལ་ཡིན་ལ། རྗེ་འདི་དར་ཐང་
མཆོག་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྗེ་རྗེས་ཆོས་སྤེལ་འདི་ཡི་མཁན་པོར་བསྐྱོས་པ་
ལགས་ཤིང་། འདི་ཡིས་རབ་རྒྱལ་ཤིང་ལུག་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1955ལོར་འབྲི་རྩ་ཡ་གསེང་གི་བྲང་ཁང་རྩ་
སྤྱོད་ལུང་པར་ཐོག་མར་དབྱར་གནས་གསར་དུ་བཙུགས་ཤིང་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་གནས་
ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཛད་དོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་ནི། ཞི་ལུ་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ཡིན་ལ། རྗེ་འདི་ཡང་
དར་ཐང་མཆོག་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྗེ་རྗེས་ཆོས་སྤེལ་འདི་ཡི་མཁན་པོར་
བསྐྱོས་པ་ལགས་ཤིང་། མེ་སྤེལ་ལོར་དབྱར་གནས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཛད་ཅིང་། བསྟན་
པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་མཛད་དོ།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་མགོ་བྱལ་མཁན་པོ་འབྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ་ཡིན་ལ། རྗེ་འདི་ཡང་
དར་ཐང་མཆོག་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་སྤེལ་འདི་ཡི་མཁན་པོར་བསྐྱོས་ཤིང་། མེ་བྱ་ལོར་དབྱར་
ཚུལ་ལ་གནས་པའི་མཁན་པོའི་ཁུར་བཞེས་སོ།

མཁན་རབས་བཞི་པ་མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱལ་རིག་འཛིན་ཡིན་ལ། འདི་པས་བསྟན་པ་བསྐྱར་
དར་ལ་དགོན་འདིའི་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད་ཅིང་། འདུས་སྡེར་སྤེལ་གསུམ་སོགས་བྲིད་དོ།

མཁན་རབས་ལྔ་པ་སྤྱི་ལོ་མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་ཡིན་ལ། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་རྟ་
སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1990ལོར་སྤྱི་གསར་དགོན་གྱི་མཁན་བྲིས་བཞུགས་ཏེ། བསྐྱང་བྱ་དུག་གི་ཡུན་ལ་འདུས་
པ་རྣམས་ལ་གནས་ཆོས་སྤོན་འགོ་དང་། གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར་དང་། རྗེས་ཆེན་
སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སྤེལ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། དཔལ་རྒྱལ་སྤོན་འགོ་ཀྱན་བཟང་སྤྱི་མའི་ཞལ་
ལུང་སོགས་བྲིད་ཅིང་། དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་མཁན་པོ་མཛད། དད་འབངས་ལ་སློབ་སྦྱོང་གི་

སྐྱོར་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད་སོགས་གསུངས་ཤིང་རི་རྒྱ་སྤང་རྒྱ་བསྐྱམས་པ་སོགས་མཛད་དོ།

མཁན་རབས་དྲུག་པ་འབའ་ཆ་མཁན་པོ་ལགས་ལྷན་ནམ་ཐུབ་བསྟན་ནོར་བུ་ཡིན་ལ།
དགོན་འདིར་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཛད་ཅིང་། འདུས་པ་རྣམས་ལ་
སྡེ་སྤྱོད་སྤྱུ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་། ཆོད་མ་དང་། འབྱུང་ཅིས་དང་། སློན་འགྲོ་སློབ་སྤྱོད་གི་
སྐྱོར་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་བཤད་སོགས་བཤད་བྲིད་མཛད། དད་འབངས་ལ་བདེ་ཆེན་ཞིང་
བྲིད་དང་། སློན་འགྲོ་ཞག་བརྒྱ་དང་། འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་སོགས་བྲིད་པར་
མཛད་དོ།

མཁན་རབས་བདུན་པ་མགར་བ་མཁན་ཆེན་སློབ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ཡིན་ལ། རབ་རྒྱན་མེ་
སྤང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1997ལོར་རྒྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱུལ་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆའི་བཀའ་བཞེན་ཆོས་སྡེ་འདིར་ཕེབས།
འབྲུག་གི་ལོ་ནས་བཟང་བྱ་དུ་མར་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད། སྡེ་སྤྱོད་འདུས་པ་རྣམས་ལ་
དབྱར་ཆོས་དང་དགུན་ཆོས་སྤྱོད་གསུམ་དཔག་བསམ་སྟེ་མ་དང་། མི་པམ་པའི་མཁས་འབྲུག་
སྟོན་བྱང་དང་། འབའ་མདའི་བསྐྱེད་སྤྱི་སྤྱོད་དོན་དང་། ཡོན་ཏན་མཛོད་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་དང་།
རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་མཁུར་འབྱུང་དང་། མི་པམ་ཆོད་མ་དང་། ལྷ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་དང་། ཨོ་རྒྱན་
བཀའ་ཐང་དང་། གནམ་ཆོས་སློན་འགྲོ་དང་། གཏེར་གསར་ཅ་རྒྱུད་དང་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་
ལག་འཆང་དང་། མི་པམ་བསྐྱེད་སྤྱོད་དང་། སྤང་སྤྱོད་དབུས་འགྲེལ་དང་། སྤྱིང་སྤྱུལ་རྒྱབས་འགྲོ་
དང་། ཀར་སྤྱིང་རིག་པ་གཅེར་མཐོང་དང་། སློབ་སྤྱོད་དོན་བདུན་མ་དང་། སློབ་སྤྱོད་མཆོད་ཆའི་
འཁོར་ལོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱུས་ལག་ལེན་དང་། ཆོག་བདུན་རྣམ་བཤད་པསྐྱོད་དཀར་པོ་དང་། རྒྱུད་སྤྱོད་
མ་དང་། ཅ་བ་ཐུགས་རྒྱུད་དང་། སྤྱོད་ཆེན་མཛོད་བདུན་དང་། ཆོག་གསུམ་གནད་རིག་དང་།
ངལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་དང་། ཐོད་ཀལ་ལྷ་དྲུག་མ་དང་། བཟང་སྤྱོད་དང་། སློན་འགྲོ་ཀུན་བཟང་
སྤྱོད་མའི་ཞལ་ལུང་སོགས་མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པའི་སྤྱུགས་བཤད་དང་། སྟོན་བྲིད་
མཛད། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོད་དང་། ར་གཏེར་གཡང་སྤྱོད་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་
བསྐྱུལ། དད་འབངས་ལ་ལོ་རེར་བར་དོ་དྲུག་གི་བྲིད་ཆད་མེད་དུ་གནང་ཞིང་། མཆོད་རྟེན་ཆ་

བརྒྱུད་སྐོར་ཉེན་གསུམ་ཡང་རྒྱ་མ་བཞེངས་ཏེ། དགོན་འདི་བཀའ་ཁྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོས་
བསྐྱེད་སྐྱོང་སོ།།

མཁན་རབས་བརྒྱུད་པ་མགར་བ་མཁན་སྤྱུལ་ཀུན་བཟང་ངེས་དོན་དང་། འབྲོག་རྩ་
མཁན་པོ་གངས་ཆར་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་མཁན་པོ་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་ཕྱིར་
སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་། ཚད་མ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྐོར་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཐུན་བཤད་བྲིད་
མཛད་དོ།།

གཞན་ཡང་གདོང་ངའི་གསུང་རབ་རྩི་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1917ལོར་ཨ་
རྒྱུ་རྒྱ་གསར་ལྷེ་བར་ཡབ་གདོང་ངའི་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་འཕགས་རིས་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱུ་
འབྱུངས། སྤྱི་ཚུང་རྩ་ནས་ཆོས་སྒྲོལ་ལྷན་ཤིང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་རྩ་བྱང་ཞིང་ཡི་གེ་འབྲི་
སྟོག་དང་། ཆོས་སྦྱོང་ཆོག་དང་། དེ་དག་གི་ཕྱག་ལེན་ནམས་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཏེ་རྒྱ་གསར་ཆོས་
སྒྲོལ་རྩ་ཆོགས་སྤྱུ་ལྷན་ཤིང་། དབྱང་གྲངས་བཅུ་གསུམ་པ་རབ་རྩལ་སྤྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1929ལོ་ནས་
ཨ་པར་གཏེར་སྟོན་དཔལ་པོ་ཆོས་དབྱིངས་རྩི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་འབྲངས་ནས་དབྱང་གྲངས་ལོ་དྲུག་
བར་ཏེ་མི་ལོ་ཉེར་ལྔའི་ཡུན་ལ་དམ་ཆོས་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ཆེན་པོས་གཙོ་བོ་གདམས་ཟབ་གྲངས་མེད་པ་
ལྷན་ཤིང་ཉམས་སྤྱུ་བྲངས། ཞར་ལ་རྩས་སྐབས་ནམ་བྱང་ལ་ཡག་གེ་སྤྱང་ཆོས་སྒྲོལ་རྩ་གཤམ་ལོག་
བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་འོད་གསལ་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ཆེན་པོས་གཙོ་བོ་
མདོ་སྤྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ཆོས་ཚུལ་མང་རྒྱ་གསར་པས་མཁས་པར་གྱུར། ཨ་རྒྱུ་རྒྱ་དགོན་པར་ཨ་མཁར་
སྤྱུ་སྤྱུ་འགྲོ་པན་རྒྱ་མཚོ་དང་མཉམ་རྒྱ་མདོ་དཔོན་པོ་ལས་རྩས་འཁོར་སྤྱུ་རབ་ཡན་ལག་རྒྱུ་
ལོ་གསུམ་སྤྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ཉམས་ལེན་ལ་བཞུགས། རྒྱ་གསར་རྩ་ཕྱིར་ཕེབས་པ་ནས་ཨ་ཆབ་རིག་
ལུན་ཆང་ལ་སྤྱོད་མའི་ཨ་མཚོ་དང་བཞུགས་ནས་སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་རིང་པོ་འབྲུམ་གཉིས་ལོ་གཉིས་ལ་
བཏོན། རྒྱ་གསར་ཆོས་སྒྲོལ་སྐོར་གཞི་རྩ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ལྷན་ལའང་ཁོང་ཆོས་སྒྲོལ་རྩ་ཕེབས་ཏེ་རྒྱུ་
ཆེན་སྤྱང་སྤྱུ་སྤྱུ་སྤྱུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་མ་གནང་ནས་སྤྱོད་ཆོགས་བསྐྱེད་སྤྱུ་ལོ་1958ལོར་དར་ཐང་
མཚོ་གསུལ་རིན་པོ་ཆེས་དར་ཉེན་མོ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་འདེགས་ཉེན་བཅས་ཕྱག་ཡིག་བསྐྱེད་ནས་

སྐྱ་གསར་དགོན་པའི་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོར་བསྐོས། འོན་ཀྱང་ལོ་དེའི་དབྱར་ཟླ་མ་མའི་ཆེས་
ཉི་ཤུ་ཡས་མས་སུ་དམག་དཔུང་སྐྱ་གསར་དུ་ཐོན་ཏེ་དགོན་པ་བཅོམ་པས་མཛད་འཕྱིན་སྟོང་
བའི་གོ་སྐབས་ཐུན་པའི་ལམ་དུ་ལུང་། ལོ་དེའི་སྟོན་ཁར་སྐྱ་གསར་ཆོང་གི་རྒྱ་སེར་ཕོ་མོ་མང་པོ་
དམག་གིས་ལྷམ་མདོ་དང་འབང་ཉིན་ནང་དུ་ཕབ་པའི་གས་སུ་ཚུད། དེ་དུས་ཉིན་ཞིག་སྤང་མོ་
ཞིས་ཅི་ལ་བདག་སང་ཉིན་འཆི་ངེས་ཡིན། གལ་ཏེ་མ་འཆི་ན་བྲིམས་ཁང་དུ་འགོ་བ་ལས་ཐབས་
གཞན་མེད་ལ། བདག་གི་རོ་དེ་ད་ལྟའི་ལྷམ་མདའ་དགོན་པའི་རྒྱབ་རིའི་གཡས་སྟགས་ཀྱི་ལུང་
བའི་ནང་གི་ས་མིག་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པས་དེར་ཞོག་ཅིག་ཅེས་གསུངས། ཞལ་ཆེམས་གསུངས་
དུས་སྤང་མོ་ཡིད་སྟོན་མཆི་མ་འཕྲོར་ཆོ། བྱོད་སེམས་སྟོ་མ་བྱེད། ཆོ་མཚུག་ལ་སྦྱིད་པོ་ཡོང་
སོགས་སྤྱི་མཐའ་གཟིགས་པའི་ཞལ་ཆེམས་བཞག་སྟེ་དེའི་ཕྱི་ཉིན་སྟུན་གཞི་ཅི་ཡང་མེད་པར་
དགྲང་གངས་བཞི་བརྩུ་ཞེ་གཉིས་པར་སྐྱ་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ།

སྤྱི་མཐའ་པ་སྟོན་ལམ་མཁ་ཡོངས་གྲགས་སུ་བྱམས་སྟོན་ཞེས་གྲགས་པ་ནི། མགོ་ལོག་
སྐྱ་གསར་དུ་ཡབ་དྲུབ་སྟོང་དང་། ཡུམ་གཡང་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་རྒྱལ་ས་སྐྱལ་ལོ་ཉེ་སྟེ་ལོ་
1929ལོར་འབྱུངས། ཨ་ཁྱེའི་སྤྱི་མ་རིན་བཟང་དང་། ཀམ་རྒྱབས་ལས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་
ཆོས་སྦྱོད་དང་ཆོ་གའི་ཕྱག་བཞེས་ནམས་ཆ་ཆོང་བར་བསྐྱབས། རྫོང་གཏིར་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་སྤྱི་
མར་བསྟེན་ནས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོས་གཙོ་བོ་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན་ཅིང་སྐྱ་
མཆོམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་ཡུན་རིང་བཞུགས། ཨ་པར་སྐྱལ་སྐྱེ་འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཆོ་ལས་ཆེའུ་གཏིར་
ཁྲོས་མའི་ཆོས་སྐོར་སོགས་གསན་ཅིང་། ལོ་གསུམ་ལ་ཁྲོས་མའི་བསྟེན་སྐྱབ་མཛད་པས་རྟོགས་པ་
ཁྱད་པར་བ་སྦྱིས། མགར་སྟོང་གཏིར་སྐྱལ་དོ་རྩེ་འཆང་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཀམ་ཆགས་མེད་སྐྱལ་
སྐྱ་སྟོ་གསལ་བསྟན་འཛིན་དང་། དགེ་ཅེ་མཁན་ཆེན་དོ་རྩེ་འཆང་དབང་ཆེན་དང་། དགེ་ཆུན་
རིན་པོ་ཆེ་མཁན་ཆེན་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་ཞི་ཁྲོ་བསྦྱིད་
རྫོགས་སོགས་སྤྱི་གོ་ལྱི་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་བྱས། ཨ་བཟོད་གཏིར་སྟོན་སྤྱི་མ་བཟླ་ཤིས་ཐུན་
ཆོགས་དང་། སྐྱལ་སྐྱེ་ཆོ་དབང་གྲགས་པ་གཉིས་ལས་ཆེའུ་གཏིར་སྤང་སྟོང་དང་། ས་གཏིར་སྟོན་

འགྲོ་ལེགས་པར་གསན། བོད་རྒྱལ་འབྲུག་གི་སྡོན་རྒྱ་རྒྱ་གསར་ཆོས་སྐར་གི་གསར་མའི་ཆོ་གའི་
 སྐར་གི་དབྱ་མཛད་གི་ཁུར་བཞེས། རྒྱ་གསར་དཔོན་བྱིས་རྒྱ་ལྷག་རྒྱག་པ་དང་། རྣམ་སྤྱོད་དང་།
 ལྷ་མོ་དམག་བོར་མ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་མགོན་ཆོས་དག་གི་བསྐྱང་གསོ་བའི་དབྱ་
 མཛད་ཀྱང་མཛད། བོད་རྒྱལ་འབྲུག་གི་རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཕྱོད་ནས་བཟང་བྱ་རྒྱ་མར་མནར་
 གཙོད་གི་འོག་རྒྱ་བཞུགས་དགོས་བྱུང་། ཆོས་སྡོ་བསྐྱར་འབྱེད་གི་སྐབས་སྤྱི་རྒྱ་གསར་དཔོན་པའི་
 རོ་རྒྱུ་སྡོ་དཔོན་གི་ཁུར་བཞེས་ནས་ས་གཏེར་སྡོན་འགྲོའི་བྱིད་གྲུ་ཆང་ལ་གནང་བ་སོགས་ཆོས་
 བྱིད་མང་རྒྱ་བསྐྱེད།

ཡུལ་སྡེ་ལ་གཤིན་ཚབ་རིམ་གྱི་ཕྱགས་གང་ལ་གང་དགོས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད།
གཤིན་པོའི་འཕོ་འདེབས་དང་། གཤིན་པོའི་རྒྱབ་གཏོ་ཡན་གྱི་འབྲལ་བ་ནམས་དགོན་པའི་རྟེན
ཐེབས་དང་རྒྱ་ཐེབས་སུ་གནང་སྟེ་རྒྱ་གསར་དགོན་པ་ས་ལོག་ཏུ་ཡོད་པ་ས་སྟོང་ལ་གྲངས་ཏེ་
དགོན་པ་ཉམས་པའི་རྒྱང་བསྐྱངས། ལྷ་བ་ནམས་སྟོགས་གཞན་དུ་ལྷ་སར་ཤོར་བ་དང་། འདྲ་ཁང་
ཕྱགས་རྟེན་གཞི་ཆེན་པོ་མ་ཆགས་པའི་དུས་སུ་རྒྱ་གསར་དགོན་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་དང་ཐུགས་
ཁུར་རབ་ཏུ་ཆེ་བའི་གྲྭ་མ་ནི་ཁོང་དང་གྲྭ་མ་བཅོན་ལོ་གཉིས་ཉག་གཅིག་ཡིན་པ་རྒྱ་གསར་ཡུལ་
སྡེ་ལྷ་ཚོང་དང་བཅས་པ་མ་ཟད་ཨ་སྟོང་ཁག་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ལོ་ཤེས་ལྷན་ཀྱན་གྱིས་ཤེས་སོ། །མཐར་
རབ་རྒྱན་ཆུ་རྒྱུ་ལོ་སྟེ་རྒྱུ་ལོ་1992ལོར་སྐྱ་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ། །

སྒྲུབ་བཅོན་ལོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷན་པ་འབྲུག་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1940ལོར་ཨ་རྒྱུང་གོང་མའི་སའི་ཆར།
ཡབ་ཤག་ཤུལ་དཔལ་རྒྱུ་དང་། ཡུམ་འབྲུ་བཟའ་གུ་རུ་འཛོལ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྲུངས། དཔུང་ལོ་
བཅུ་བདུན་པ་མེ་སྒྲེལ་ལོར་ཞི་ལིའི་མཁན་ཆེན་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ལས་རབ་རུ་བྱུང་བས་
མཆོན་ཐུབ་བསྟན་སློབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་སུ་གསོལ། བཟང་བྱ་གཉིས་ཅན་ལ་དབྱར་གནས་ལ་
བཞུགས་ཤིང་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་དང་། གདོང་ངེ་མཁན་པོ་འགྱུར་མེད་ལས་སློམ་
གསུམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་བྲིད་སོགས་འདུལ་བའི་བྲིད་གསལ། སློམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྩ་བ་ས་བཅད་
དང་བཅས་པ་སློབ་ཆུབ་པར་མངོན། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་རིག་འཛིན་གྱིས་མོ་འདེབས་གྱིས་གཞན་

གྱི་རེ་བ་བསྐྱར་ན་འགྲོ་དོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ནས་
བཟུང་གཞན་ལ་མོ་འདེབས་གྱི་ལུང་བསྟན་གྱི་སློན་ནས་འགྲོ་དོན་མང་དུ་བསྐྱུངས། དུས་འབྱུར་
སྐབས་ཉེན་དཀར་པོར་གྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་སྐབས་སླ་མ་བྱམས་སློན་དང་། སླ་མ་ཆོས་ཉིད་
དང་། རྩེ་འདི་རྣམས་གྱིས་མཉམ་བཅོམ་གྱིས་སྒྲ་གསར་དགོན་པ་བསྐྱུར་གསོའི་སྒྲ་ཁུར་བཞེས་ཏེ་
ཉེན་བཞེངས་སོགས་མཛད། རྩེ་མཉམ་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་དང་། སླ་མ་བྱམས་སློན་
དང་། མཁན་པོ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་དང་། མགར་བ་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་
བཞེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་དབང་ལུང་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསན། ལྷ་སྤུལ་སྤྱི་མཉམ་གསུམ་པ་ཨོ་རྒྱན་
གར་དབང་ཉི་མ་ལས་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་བྲིད་ལུང་དང་། གནམ་ཆོས་
དང་རྒྱའི་ཆོས་ཆོན་དུ་མའི་སྤྲིན་གྲོལ་དང་། ཀར་སྤྱིང་ཞི་བྲོ་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་
མོའི་དབང་སོགས་དང་། ཁང་སར་དཔོན་སྤུལ་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་ལས་འོད་གསལ་རྒྱུགས་པ་
ཆེན་པོའི་མན་ངག་གི་ཆོས་སྐྱོར་མང་དུ་གསན། ཅེ་གཅིག་དུ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་
པའི་ས་མཐོན་པོར་གཤེགས། རྒྲ་གསར་དུ་མ་ཁིའི་ཆོས་ཆོགས་ཆེན་མོའི་རྒྱན་ལགས་པར་བསྐྱུངས་
ཏེ་འགྲོ་བའི་ཕན་བདེ་བསྐྱབས་ཤིང་། ད་ལྟའང་ཞབས་པད་བརྟན་བཞིན་བཞུགས་པའོ། །ཁྱུ་
ཐོབ་འདི་ཉིད་ལ་སྤྲོད་གཉིས་ཀ་མེད་མོད། སློག་སློབ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤྲོད་ཐབས་དང་མན་
ངག་མང་པོ་ཐུགས་ཐོག་ནས་ཤར་མར་གསུང་སྤྲོད་པ་དང་། དངོས་ཉམས་མི་ལམ་དུ་ཞུ་
གཟིགས་ལུང་བསྟན་གྱིས་ཐུག་པ་དང་། སློན་གནས་རྩེས་སུ་དྲན་པ་དང་། རྩེ་བརྒྱུད་བྲན་དུ་ཁོལ་
བ་སོགས་གྲུབ་པའི་བྲད་ཆོས་མང་དུ་མངའ་ཡང་ཡི་གེས་འཛིགས་ནས་མི་སྤོ།།

གཞན་ཡང་། ལྷ་མེད་སླ་མ་མཐའ་ཡས་དང་། སླ་མ་ཆོས་ཉིད་དང་། མཁན་པོ་རབ་
ལྷན་སོགས་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན་མོད། རྣམ་ཐར་ཡི་གེས་འཛིགས་ནས་མི་སྤོ།། །རབ་རྒྱལ་ལྷགས་
བྱ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1981ལོར་ཆོས་སློ་བསྐྱུར་བྱེས་ལ་རྟོགས་པའི་དབང་ཕྱག་སླ་མ་བྱམས་སློན་དང་། ཁྱུ་
ཐོབ་སླ་མ་བཅན་ལོ་དང་། སླ་མ་ཆོས་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཐུགས་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོས་
དགོན་པའི་གཙུག་ཁྲུང་བཞེས་ཏེ་སྤྲོད་གྱི་ཆོས་སྐྱོར་དེ་མང་ནས་གསོས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་ཉེན་

དང་བཞེན་པ་ལེགས་པར་བཞེངས་ནས་དགོན་སྡེ་གཙང་མའི་རོ་པོར་བསྐྱུན། དེ་ལ་སྤྱོད་གསར་ཡུལ་སྡེ་སྤྱི་ནས་དད་གུས་མོས་པ་ཆེན་པོས་གཏོང་བ་དང་མཆོད་པའི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱས་ཏེ་རྟོག་རྒྱས་པོར་ཆེན་པོས་དགོན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་བཞེངས་པ་རྣམས་ལ་བསྟེན་བཀྱར་སྤུལ་བས་སྤར་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་དམར་སེར་སྤྱོད་གསར་བས་འོད་གྱིས་མཛེས་པ་འདི་ཉིད་བསྐྱར་ཏུ་བཞེངས་སོ།།

དེ་ལྟར་དགོན་པ་འདི་ཙག་སྐར་ཅམ་ཞིག་གི་མང་གཞི་རྒྱུན་ལྷན་གྱིས་མེད་པར་བཅོས་པ་དེ་གཞི་ནས་སྒོང་མཁན་ནི། ལྷ་མ་བྱམས་སྒོན་དང་། གྲུབ་ཐོབ་ལྷ་མ་བཙན་ལོ་དང་། ལྷ་མ་ཆོས་ཉིད་གསུམ་དང་སྤྱོད་གསར་ཡུལ་སྡེ་སྤྱིའི་དད་འབངས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ།།

རབ་རྒྱན་ལྷགས་ལྷག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1991ལོར་རྒྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཤ་ཆང་སྤྱོད་མ་ཞོར་ཏུ་སྤྱོད་གསར་དགོན་པའི་རྩྭ་རྒྱུ་དཔོན་དང་། འབངས་ཆའི་མཁན་པོ་ལེགས་ལྷན་ནས་བྱུང་བསྟན་ཞོར་ཏུ་ལས་ཐོག་མཁན་པོ་དང་། ར་ཡ་ལྷ་མ་འཛིགས་མེད་ཀྱན་བཟང་བྱུང་བཟལ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་གཙང་གྲུབ་སྤུལ་སྤྱོད་མགོན་རིས་དང་། གཡས་སྤྱོད་དབལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྤྱིད་གཡས་སྤུལ་སྤྱོད་ཆེ་རིང་བསམ་གྲུབ་གཉིས་དགོན་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ། གནས་ཆོས་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱིད་སྒོལ་དང་། བཤད་བྲུ་དང་། རྒྱབ་བྲུ་དང་། ཡིག་བྲུ་མི་པམ་ཤེས་རིག་སྒོལ་སྤྱིང་རྣམས་ལེགས་པར་བཅུགས་ཤིང་སྤྱོད་ཡང་སྤུལ་ནས་མཁའ་འཛིགས་མེད་གྱིས་རྒྱར་གཟིགས་མཛད་དོ།།

དེ་ཡང་ལྷ་མ་ཞོར་ཏུས་དགོན་འདིའི་རྒྱབ་ཆེན་དང་། རྒྱབ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཏུས་མཆོད་ཏུ་མའི་དབུ་བཞུགས་རྩྭ་རྒྱུ་དཔོན་དང་། དབང་ལུང་སྒྲོལ་བ་དང་། དགོན་པའི་འགྲིག་ལ་སྤྲུལ་བྱ་བ་ཆེ་སྤྱོད་ཏུ་མང་པོའི་ཁུར་བཞེས་ཤིང་། དགོན་པ་ཡུལ་སྡེའི་ལྷ་འབངས་དང་བཙས་པས་མཉམ་བཞེངས་གྱི་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ཆེན་མོ་དང་། བཀའ་འཕྱར་རྩྭ་བཞོས་དང་། ཏུང་འཁོར་ཆེན་མོ་དང་། གཟུངས་སྤྲུལ་གྱི་འཁོར་སྤྲུལ་རྣམས་བཞེངས་པའི་དབུ་འཛིན་ཕྱག་ལས་གནང་བ་ཡིན་ནོ།།

གཙང་གྲུབ་གདུང་རིགས་སྤྱུལ་སྤྱོད་མགོན་རིས་ཀྱིས་ཕྱག་རྩལ་པོན་ཆེན་པོས་བཤད་གྲུའི་
ལྟ་ཁང་གྲུ་ཤག་དང་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་དང་། ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་དུ་ཉེན་གཙོ་གྲུ་བུའི་
སྤྱུལ་སྤྱོད་ལྟ་ཁང་ཆོས་འཁོར་གྲུ་ཀྱིས་སྤྱུལ་གྲུའི་ལྟ་ཁང་སྤྱུལ་ཤག་དང་
བཅས་པ་ཉེན་བཞེངས་པ་དང་། དགེ་བསྐྱེད་ཆོས་ར་ཆེན་མོ་གསར་དུ་བཞེངས་སོ། །ཀྱུལ་རོང་གི་
སྤྱུལ་སྤྱོད་དབང་ཕྱག་གིས་ཕྱགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་ལྟ་ཁང་གི་ཕྱི་ནང་གི་ཉེན་བཞེངས་ཆ་ཆ་དང་། ཆོགས་
ཆེན་འདུ་ཁང་དུ་ཆོ་དཔག་མེད་དང་། ཉེན་པའི་གསེར་སྤྱོད་བཅས་དང་། དགེ་བསྐྱེད་ཆོས་ར་ཆེན་
པོར་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་གསེར་སྤྱོད་བཅས་ཉེན་མང་བཞེངས་སོ། །ཡང་སྤྱུལ་སྤྱོད་དབང་
ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཆོགས་ཆེན་ཇ་ཁང་དང་། མཚོད་ཉེན་ཆ་བརྒྱད་དང་། རྩི་རྩི་མེས་དཔའི་སྤྱོད་
ལྟ་ཁང་བཞེངས་པར་མཛད་དོ།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིའི་ཡན་ལག་གཙང་བ་གྲུབ་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་གྱི་གདན་
ས་བྱིན་ལྟ་ཁང་ཅན་འབྲི་རོམ་ཡར་ཐང་ཉི་ལྔ་ཆོས་འཁོར་གྲིང་དུ་གཙང་གྲུབ་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་པ་
སྤྱུལ་སྤྱོད་མགོན་རིས་རིན་པོ་ཆེས། ལྟ་ཁང་དང་། མགོན་ཁང་དང་། མཚམས་ཁང་དང་། མཚོད་
ཉེན་དང་། འཁོར་ལོ་དང་། འཁོར་སྤྱན་དུ་མ་བཞེངས་ཤིང་། ཉན་ཉེན་དུ་གྲུ་བུ་པ་བྲའི་ཐང་སྤྱོད་དང་།
གཙང་བ་གྲུབ་ཀྱི་ཐང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་དུ་མ་བཞེངས། སྤར་སྤྱོད་ལྟ་ཁང་ཡུལ་
ཐེའི་སྤྱོད་རིམ་དུ་སྤྱོད་པ་དང་། སང་གདོང་དང་། བདུད་འཛོམ་ཁྲོས་མའི་སྤྱོད་མཚོད་དང་། སྤྱོད་
མའི་སྤྱོད་མཚོད་དང་། གཙང་གྲུབ་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ལྟ་ཁང་དང་། འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་ལྟ་ཁང་
གསོག་སྤྱོད་དང་། ཡར་རོ་མར་རོའི་ཆོས་བཅུའི་ཆོགས་མཚོད་ལྟ་ཁང་བཞེན་མཆིས་ལ།
སྤྱོད་འགར་གྲུབ་སྤྱོད་བུ་ལོའི་ཞལ་བཞེན་དགོན་པ་འདི་དང་སྤྱོད་ཀྱི་མཁས་
གྲུབ་གཉིས་ལྟ་ཁང་གི་དཔ་པ་རེ་བྱུང་གདན་འདྲེན་གྱིས་སྤྱོད་འགྲོ་དང་། ཞིང་བྲིད་དང་། རྩི་པ་
ཆེན་པོའི་སྤྱོད་བྲིད་ལྟ་ཁང་གནང་བཞེན་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་གཙང་བ་གྲུབ་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་
དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་ཁང་དང་། ལྟ་ཁང་རིག་འཛིན་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་ལྟ་ཁང་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་
གདུང་རྒྱུད་རིམ་བྱིན་ལྟ་ཁང་ཀྱང་ཆོས་ཐེ་འདིར་གཏོགས་སོ།

གཞན་ཡང་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་དྲུག་པ་སྤང་མཛད་གྲུབ་པའི་དོ་རྩེ་ཆོས་སྡེ་འདིའི་སྡེ་
འབངས་ཀྱི་དཔོན་པོ་ཨ་སྦྱོང་སྤྱི་གསར་དཔོན་པོ་རིན་ལེན་སྤྱི་འབྲུངས་པ་དང་། ཁོང་གིས་ཁྲ་
ཡངས་དོ་འབྱམ་བཞེངས་ཤིང་ཡུལ་སྡེ་ལ་དབང་ཆོས་གནང་བ་སོགས་ཆོས་སྡེ་འདིར་བཀའ་དྲིན་
དང་འབྲེལ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་མཛན་བཟུང་བ་སྤྱི་འབྲུངས་པ་ནས་
གཤེགས་པ་ཞིག་དང་། དཔོན་པོ་འདིའི་སྡེ་འབངས་སྤྱི་འབྲུངས་པ་གངས་ནང་ཨ་ལགས་སྤྱི་སྡེ་
སྤྱི་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

སྤྱི་གསར་བཅུན་མའི་དཔོན་དབང་མཛད་ཤུགས་དམར་པོའི་དགའ་ཚལ་ཞེས་པ་དེ་
ཡང་དཔོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་གཏོགས་ལ། སྤྱི་མོར་ཨ་སྦྱོང་སྤྱི་གསར་དུ་མདོ་མཁུན་བཅེ་
ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་དང་། ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་སྤྱི་འབྲུངས་པ་སྤང་མཛད་གྲུབ་པའི་དོ་རྩེ་རྣམས་ཕྱོན་
དབང་གིས་བཅུན་མ་ཁ་ཤས་བྱང་ལ། དེ་ལ་བཞེན་ནས་སྤྱི་རིན་གྱི་སྤྱུགས་ལ་རྩོ་མོ་རྣམས་ལ་
ཆོས་སྦྱོང་ཡུལ་གྱི་སྡེ་ཞིག་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་སྤྱི་པའི་རེ་བ་མཆིས་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་དུས་ཕྱིས་
རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་མོ་སྤང་གི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1985ལོར། དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དཔོན་པོའི་
མཁན་ཆེན་དགེ་ཆན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོས་བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད་ཅིག་གནང་། རྩེས་
སྤྱི་ཞིང་བྲིད་གནང་བའི་གནས་དེར་སྤྱི་མཁན་པོ་ཨ་སྦྱོང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཅུན་མའི་
དཔོན་དབང་མཛད་ཤུགས་དམར་པོའི་དགའ་ཚལ་བཟུང་བ་སྤྱི་གསར་མཁན་ཆེན་
སྟོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་གནང་སྟེ་བཅུན་དཔོན་དེ་བསྐྱུངས། ད་ལྟོ་བཅུན་མ་བཞི་
བཅུ་ཡས་མས་ཤིག་འདུས་པ་ལ་མགར་བ་སྤྱི་སྤྱི་ཀྱན་བཟང་ངེས་དོན་གྱིས་སྟོན་འགྲོ་དང་། སྟོ་
སྦྱོང་གི་ཆོས་བྲིད་གནང་སྟེ། བཅུན་མ་རྣམས་ལ་འབྱམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་དང་། མཚམས་བསྟེན་
སྤྱི་དང་། སྤྱི་བ་ཡར་མར་གྱི་ངོས་ལ་ཆོགས་མཛད་གཏོང་བ་ལ་བཙོན་པའི་འགྲིག་བཅས་དགེ་
བ་དང་ཆོས་སྦྱོང་འཕེལ་བཞིན་ཡོད་དོ།

དཔོན་པོ་འདིའི་སྤྱི་འཛིན་དུས་མཛད་ཀྱི་རིམ་པ་ལ། སྤྱི་གསལ་སྤྱི་སྤྱི་དང་། རྒྱ་འཛི་
ཕུར་སྤྱི་དང་། དོར་མེས་བཅུན་སྤྱི་དང་། ཞི་ཁྲོ་མོས་སྟོན་གྱི་བཅུན་སྤྱི་དང་། སྤྱི་བསང་

དང་། དབྱར་གནས་དང་། མཁན་ཆུང་ཆུང་གཉིས་དང་། གཙང་གྲུབ་བྱམས་པ་ཆོས་འཛིན་
དང་། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་ཆུན་རིག་འཛིན་ཆུང་གི་འདས་མཆོད་དང་། དབྱ་གཏོར་དང་། སྤྱི་མེད་
བཤགས་རྒྱུད་དང་ཨ་གཏོར་བཀའ་བསྩལ་གྱི་ཆོས་ཆོགས་དང་། ས་མའི་དྲིན་ལན་གསལ་པ་དང་།
མ་ཉི་རུང་རྒྱུབ་ཆེན་མོ་ཆུང་གི་ཡོད་དོ།

ཁང་སར་སྐྱུ་ལྷན་འབྱུང་དགོན་པ།

༥ ཁང་སར་སྐྱུ་ལྷན་འབྱུང་དགོན་ཀྱི་དག་སྤྱོད་བྲལ་སྤྱིང་གི། མགོ་ལོག་ཁང་སར་སྤྱིང་གི་
གསལ་ལོག་སྐྱུ་ལྷན་འབྱུང་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་འདྲ་གསལ་ལྗོགས་པ་ཆེན་པོའི་ནལ་འབྱོར་བ།
རྒྱལ་སྤྱི་ཁང་སར་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱུ་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས་རབ་རྒྱལ་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1983ལོར་
ཕྱག་བཏབ། དེ་ཡང་གཙང་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་མེད་བཅུ་བ་ཡེར་ཏི་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་
མཆོག་ལ་སྐྱུ་ལྷན་འབྱུང་དུ་ཆོས་སྤྱི་བཏབ་ན་ལེགས་མིན་དགོངས་ལྷན་ཞུས་ཆོ། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་
ཞལ་ནས། སྐྱུ་ལྷན་ཆོས་ལྷན་དཀར་པོ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པའི་གསུང་བསྩལ། དེ་ནས་དུས་ཆོས་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྤྱི་མ་རིག་འཛིན་འདུས་པའི་སྤྱོད་ནས་བདུན་ཕྱག་གཅིག་གི་རིང་ལ་སྤྱི་
བྱམ་རྒྱུབ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ས་ཆོག་ས་འདུལ་མཛད། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱི་དག་སྤྱོད་བྲལ་སྤྱིང་ཞེས་པའི་
མཆོན་གསལ། ཆོས་སྤྱི་འདི་ནི་སྤྱོད་ཨ་སྤྱིང་ཁང་སར་སྤྱིང་དུ་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་
པའི་གྲ་རྒྱུན་ཡོད་པའི་དགོ་འདུན་པ་ཆུང་མཉམ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཕྱིར། ཆོས་
རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་འཛིན་པ་ལགས་ཕྱིར་དགོན་མགོ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་ལ་
གཏད། འདིབས་ལོ་དེར་རྒྱལ་སྤྱི་མགོན་ཀི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་བཅུང་བསྐྱུ་འཛིན་འཛིགས་མེད་ཡེ་
ཤེས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་ཁོང་གིས་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་མེ་ཏོག་འཕྱོར།

ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1984 ལོར་རྗེ་གྲུབ་ཆེན་སྤྱི་མེད་བཞི་པ་དགོན་འདིར་ཕེབས་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱི་
མཆོག་གི་གཟིམ་ཤག་ཏུ་ཞག་བཞུགས་ཀྱིས་ས་གཞི་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས། ལོ་དེའི་དབྱར་ཁར་རྗེ་
ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུབ་རི་གཡུ་འབྲུག་གི་ཆེར་ཆོས་སྤྱིང་སྤྱི་ལོ་ཅེ་བཅུགས། ཤིང་སྤྱང་ལོར་ཆོས་བཅུའི་

དུས་བཟང་དང་འབྲེལ་ས་འདུལ་གྱི་ཚོ་ག་བཅས་འདུ་ཁང་རྒྱུ་དུ་ཀ་བ་ཉེར་བཞི་ཅན་ཞིག་
བཞེངས། ལོ་དེར་དབྱར་རྩལ་ལ་གནས་པའི་སྒོལ་ཐོག་མར་བཅུགས་ཉེ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་
ལག་ལེན་རྩལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་དུར་སྤྱིག་འཛིན་པའི་སྡེ་བཅུགས་སོ།།

དེ་ནས་བཟུང་དབང་ལྷང་མན་ངག་གཞུང་བྲིད་དང་བཅས་པའི་ཆོས་གྱི་བདུད་རྩི་
ཕངས་པ་མེད་པས་ཆོས་སྡེ་འདི་ཡུན་རིང་བརྒྱུངས་ཤིང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་སློབ་ར་བ་ལས་
འདས་པ་བཞེངས་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་འདིར་བཙུང་པ་སྐབས་སུ་བབ་ན་ཡང་།
རགས་བསུས་ཅམ་གོང་དུ་བཙུང་བྱིན་པས་སྤྲར་མི་སྤྱོད།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤུལ་སྐྱ་རྩལ་བྲིམས་བཟང་པོ་ནི། རབ་རྒུལ་ས་གྱི་སྡེ་སྤུ་ལོ་1948
ལོར་ཡབ་དབུས་པ་མཁས་བཅུན་དང་། ཡུམ་མགོ་བཟང་འབྲུག་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱ་འབྲངས།
མ་ཉི་སྤྱ་མ་དར་ལོས་རྩལ་བྲིམས་བཟང་པོ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། རྫོང་གཏིར་ཀྱན་བཟང་ཉི་
མའི་གཏིར་ལྷང་ལས། གསའ་བྲ་བོ་ཡིས་མཆེ་སྡེར་རོམ་པའི་ཡུལ་དུ་དག་བདུད་བཞིའི་སྤྱ་གོང་
ཟེལ་གྱིས་གནོན་ཏེ་སྐབས་ལང་གོའི་སྤུལ་པ་དུར་སྤྱིག་གར་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལང་གོ་དཀོན་
མཆོག་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་གྲགས་སོ།།

དགུང་གངས་བརྒྱུད་པ་ལ་མགོན་ཆང་ཨ་ལགས་སྐལ་བཟང་ལྷང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ལས་
རབ་བྱུང་དགེ་རྩལ་གྱི་སྒོམ་པ་བཞེས། མཚན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། རྒྱུང་དུའི་དུས་སུ་ཁང་
སར་གཡག་རྒྱུང་དགོན་དུ་གྲ་སར་ཞུགས། གསར་སྤྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྦྱོང་འདོན་ཆོག་རྣམས་བྱང་བར་
སྦྱངས། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སུ་སྦྱེས་ཆེན་དུ་མ་ལས་སྒོག་དུ་དབང་ལྷང་བྲིད་གསུམ་གྱི་
གདམས་པ་མང་དུ་གསན་ཅིང་། དགུང་གངས་ཉེར་དགུ་པ་རབ་རྒུལ་མེ་འབྲུག་ལོར་ཨར་སྤྱང་
མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་རྩི་རྗེ་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་ཤིང་འདུལ་བྲིམས་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་
བསྐྱུངས།

རྗེ་བསྐྱེན་པའི་དབང་ཐུག་དང་། ཉོགས་ལྡན་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ། སྐབས་རྗེ་ཐུབ་བསྐྱེན་གར་
དབང་ཉིན་བྱེད། རྩི་གུབ་སྐྱ་ཕྱིང་བཞི་བ། རྩི་གུབ་སྤུལ་སྐྱ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ། མཁའ་འགྲོ་

རྩ་རི་ལྟ་མོ་ཡབ་ཡུམ། གཟན་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱབ་བསྟན་ཉི་མ་སོགས་བཤེས་གཉེན་ཤིན་ཏུ་མང་
པོ་ལས་དབང་དང་ལུང་། གདམས་བྲིད་བཅས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། བྱང་པར་དུ་སྦྱ་ཡི་ཞང་པོ་
སྦྱབས་རྗེ་བསྟན་པའི་དབང་ལྷན་ལས་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཉིད་གཅེར་མཐོང་གི་
མན་ངག་བྱམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་མཐོས་ཏེ་སྤྲུགས་ཀྱི་བྱ་ཆེན་དུ་གྱུར། སྤྱིང་རུས་ཞེ་བཅད་དུག་
པོས་ཅེ་གཅིག་དུ་བསྒྲམས་པས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྫོགས། ཁམས་གཙང་གཏིར་སྟོན་པ་ལྷ་
ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་སྟེང་པ་ཟང་ཐལ་གྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་བསྒྲགས།

དགུང་གངས་སོ་བརྒྱད་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤང་ལོར་སྟག་ལུང་དགོན་ཀ་དག་སྦྱོས་བྲལ་
སྤྱིང་གི་མཁན་པོའི་བྲི་ལ་བཞུགས། བཟང་བྱ་ལྷ་ལ་གནམ་ཅེངས་སྤིང་དང་། རྒྱལ་སྤྲས་ལག་ལེན་
སོགས་ལྷགས་བྲིད་མཛད་ཅིང་། གཞི་གསུམ་གྱིས་གཙོའི་འདུལ་བའི་སྤྲུག་བཞེས་ལེགས་པར་
བཅུགས་ཏེ་འདུས་པའི་སྤེ་བསྐྱངས། ཞར་དུ་དགོན་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་བྱ་བ་ཀྱན་ལ་སྤྲུགས་ཁུར་
བཞེས་ཤིང་། བཟང་བྱ་མང་པོར་རྟེན་བཞེངས་དང་། དགོན་འདིའི་སྦྱིག་བྲིམས་ལ་གཟིགས་པ་
དང་། ལྟ་འབངས་ལ་ཆོས་ཀྱིས་འདོད་སྟོབས་སྐྱངས་པ་སོགས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་
ཆེན་པོ་མཛད། སྦྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཚབ་དང་སྟག་ལུང་
དགོན་གྱི་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ། ཆོས་སྤེའི་སྤྱི་ནང་གི་བྱ་བ་ཀྱན་དང་། འདུས་སྤེ་ལྟ་
འབངས་དང་བཅས་པའི་འདི་སྤྱིའི་སྦྱབས་ཉག་གཅིག་གི་ཁུར་ཆེན་སྤྲུག་དུ་བཞེས་ཤིང་། འོད་
གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོས་གཙོའི་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་གནང་བཞིན་ཞབས་པད་རྩོ་
རྩེའི་བྲི་ལ་བརྟན་ཅིང་བཞུགས་པའོ།

ད་ནི་ཀ་དག་སྦྱོས་བྲལ་སྤྱིང་གི་འདུལ་བའི་སྤྲུག་བཞེས་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་མཁན་
རབས་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་རྗེ་ཚུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་ཁོང་ཉིད་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་སྤྱབ་བསྟན་བཙུན་འགྲུས་མཐར་སྤྱིན་ནམ་དམེ་ཨ་ཁུ་དཔལ་
བཟང་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1927ལ་ཡབ་དམེ་བསྟན་འཛིན་དང་། ཡུམ་མགར་བཟང་
འཛམ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་སྦྱ་འབྲུངས། དཔལ་མགོན་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། དགུང་ལོ་དགུ་

པར་མ་ཁི་ཁྲ་མ་པ་རྩ་སྤྱི་ལས་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་བྲུངས། དགུང་གྲངས་བཙོ་བརྒྱད་པར་མཁན་ཆེན་སྐལ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས། མཆོན་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་མེད་དཔལ་བཟང་ཞེས་གསོལ། དགུང་གྲངས་ཉི་ཤུ་པར་མཁན་པོ་དེ་ཉིད་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས། མཆོན་ཐུབ་བསྟན་བཙོན་འགྲུས་མཐར་ཕྱིན་ཞེས་གསོལ། སྤུལ་སྤྱོད་རྩི་རྩེ་དགུ་འདུལ་ལས་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་གསན། སྤུལ་སྤྱོད་རྩི་དགུ་རིན་པོ་ཆེར་མངལ་སྐབས་གསང་བདག་ཕྱག་ན་རྩི་རྩེ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་བས་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྲ་མར་བརྒྱུད་།

དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགེས་པའི་རྩི་རྩེ་དང་། དཔལ་ཡུལ་མགར་སྒོང་སྤུལ་སྤྱོད་ དཔལ་ཡུལ་ཆགས་མེད་སྤུལ་སྤྱོད་ སྤྱབས་རྩི་རིན་པོ་ཆེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ། སྤྱབས་རྩི་དམ་པ་ཁང་སར་དཔོན་ཞང་རྣམ་གཉིས་སོགས་དམ་པ་ཏུ་མའི་ཞབས་རུལ་སྤྱི་བོར་བཏིགས་ཤིང་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་བཞིན་ཏུ་བསྟན་ཏེ་དབང་ཡུང་ཟབ་བྲིད་མཐའ་ལས་པ་གསན།

སྒྲིམ་པ་ཁི་ཁྲ་མ་པ་རྩ་སྤྱིའི་ཞལ་ནས། ངས་དགེ་སློང་འདི་མཐོང་ཏུས་དབང་མེད་ཏུ་ཞུ་ཡུད་སྟོང་ཤོར་འདུག། དགེ་སློང་འདི་བཞུགས་སའི་གནས་མ་ཆོད་ཡུལ་ཁམས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཆེ་ཞེས་བསྐྱེད་བཞེད་གནང་། ཏུས་འགྱུར་སྐབས་སུ་སྤྱོད་པའི་བརྒྱལ་མང་ཏུ་ཐུང་ཡང་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མིག་གི་འབྲས་བུ་བཞིན་ཏུ་བསྐྱུངས། གདམས་ངག་ཟབ་མོ་རྣམས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་བློ་ཆོད་ཆོད་བརྟེས། རྟེན་བདེ་གྲགས་བསྟོད་དང་རང་རྒྱལ་གཞན་པམ་གྱི་སྒོ་ངན་ཙ་བ་ནས་སྤངས་ཤིང་། མཆོག་དམན་བར་མའི་འགོ་རྣམས་གོང་ཏུ་བཀྱར་བ་དང་། ཏུས་རྟག་པར་ཞལ་འཇུག་གྱི་ལེར་བཞུགས་པ་ལས་ཞལ་རོ་གནག་ཙམ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཙམ་ཡང་མཐོང་མཁན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པོ།

དགུང་གྲངས་རེ་བཞི་བ་རབ་རྒྱན་ལྷགས་རྟ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1990ལོར་ཀ་དག་སློས་བྲལ་གྲིང་གི་མཁན་པོའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་དབྱར་གནས་དང་། གསོ་སྦྱོང་སོགས་འདུལ་བའི་ཉམས་བཞེས་རྒྱལ་

བཞིན་དུ་སྤེལ་བ་དང་། ཀར་སྤྱི་ཞི་ཁྱོད་དང་། སྤྱི་གསུམ་ཆོ་ག་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བཞུགས་མང་
པོའི་ལྷགས་ལུང་ཡང་ལན་མང་བསྟུལ། དུལ་སྤེལ་གྲུན་ལ་མ་ཁིའི་ཆོས་ཆོགས་དང་། ཀར་སྤྱི་ཞི་
ཁྱོད་བརྟན་སྤྱི་བཞུགས་བཅུགས། འབངས་སྤེལ་གྲུན་ལ་དགེ་སྤྱི་བཞུགས་སྤོང་གི་སྤྱི་དོར་བརྟན་
ཅིང་། དབང་སྤྱི་འཕོ་འདེབས་ཡན་གྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་བ་བསྟུངས། སྤེལ་ལྷན་གྱི་སྤོང་མ་རེ་
རྒྱུང་ལ་མན་ངག་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་ཀྱང་སྤོག་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནང་བ་སོགས་
དགོན་པ་དུལ་སྤེལ་དང་བཅས་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་སྤྱི་བཞུགས་པ་ཆེ་བའི་དམ་པ་མཆོག་ཅིག་གོ།
མཐར་ཐུག་མེ་བྱི་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་2006ལ་རྩོམ་ཆོར་བའི་ལྷན་དང་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སྤྱི་བསྟུས་སོ།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་མཁན་པོ་སྤོང་བཟང་དཔལ་ལྷན་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ལྷག་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་
1955 ལ་ཡབ་གཙང་བ་སྤོང་བཙོན་དང་། དུམ་མགོ་བཟང་འོད་གསལ་སྤོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་
སྤྱི་འབྱུངས། བཀྲ་ཤིས་ལོ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དཔྱད་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པར་ཤར་འོད་
མཁན་པོ་སྤོང་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཁུན་ནས་རབ་དུ་བྱུང། སྤོང་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཞེས་པའི་མཆོན་
གསོལ། ཡར་སྤྱི་མཁན་རྒྱུ་སྤོང་བཟང་རྩོམ་ལས་བསྟེན་པར་རྒྱུགས། རྩོམ་དེ་ལོགས་རབ་རྒྱས་
ལས་སྤེལ་རྒྱགས་དག་གསུམ་དང་། བསེ་བསྟུས་གྲུ་ལ་སྤྱི་དང་། དཔྱད་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོ་ལས་
དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་མང་དུ་གསན། རབ་རྒྱུན་ས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་རྒྱུང་ཆོས་སྤྱི་དུ་མཁན་པོ་གྲུ་
རྒྱུ་དང་། མཁན་པོ་ཚུལ་བྲིམས་སྤོང་གོས་དང་། མེ་སྤྱི་བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་མཁན་དབང་
དུ་མ་ལས་མདོ་སྤྱི་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་གསན་བསམ་མཛད། རབ་རྒྱུན་ལྷགས་ལྷག་
སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1991ལོར་སྤྱི་ལུང་དགོན་གྱི་མཁན་བྲིས་བཞུགས་ཤིང་། བཀྲང་བྱ་བཞི་ལ་སྤྱི་དུ་འཇུག་
འགྲེལ་ཆེན་དང་། འཇུག་འགྲེལ་ཟླ་བའི་ཞལ་ལུང་། དབྱ་མ་རྒྱུན་འགྲེལ། བཀལ་ལན་ཉིན་སྤྱི་དང་།
ཤེར་འགྲེལ་གེ་ཏ་ག་སོགས་ཀྱི་ལྷགས་བྲིད་གནང་། གསུང་ཚོམ་ལ་ཡང་། སྤྱི་སྤྱི་ཚུལ་བྲིམས་
བཟང་པོའི་རྒྱལ་ཐར་དང་། ཀ་དག་སྤོང་བྲལ་སྤྱི་གི་གདན་རབས་མདོར་བསྟུས། གཙང་བའི་
རུས་མཛོད་སོགས་པོ་ཏི་གསུམ་བཞུགས། སྤྱི་ཆེད་སྤྱི་དུ་སྤྱི་ཚེས་རིག་པས་འགོ་དོན་མཛད།

མཁན་རབས་ལྔ་པ་ཨེ་གུ་མཁན་སྐུ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་བྱ་སྡེ་སྤྱི་ལོ་ 1969ལོར་ཡབ་ཨེ་གུ་ཚོ་བསོད་དང་། ཡུམ་གསལ་བཟང་བཀའ་བརྒྱད་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྩོམ་སྐྱོད་ལོ་མཚན་གསལ། དགུང་གྲངས་བཙོ་ལྔ་པར་རྩོ་ནང་བླ་མ་མཁས་བཟང་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། མཚན་ཀྱན་དགའ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསལ། རྒྱབས་རྩི་བརྟན་པའི་དབང་ཕྱག་དང་། སྐུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་གསལ་བླ་བྱང་ཆུབ་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤྱིད་རྩེ་རོས་བཟུང་། རྒྱབས་རྩི་བརྟན་པའི་དབང་ཕྱག་ལས་དཔལ་སྐུ་སྡོན་འགོ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན། རེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་སོགས་གསན། ཨ་ཁུ་རྟོགས་ལྡན་སྒོ་སྒོས་རྒྱ་མཚོ་ལས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་དང་། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་བླ་མའི་བྱང་བྲིད་རྒྱས་པར་གསན། རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ལོར་སྐུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ་ལས་བརྟེན་པར་རྩོགས་ཤིང་། མཚན་བྱུང་བརྟན་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་སྐྱོད་ཞེས་གསལ། བླ་བྱང་ཆོས་སྐར་ཆེན་མོར་ཆོས་རྩི་དམ་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དང་། མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་སྒོས། མཁན་པོ་འཆི་མེད་རིག་འཛིན། མཁན་པོ་གུ་བྱ། མཁན་པོ་བྱུང་བཟུལ། མཁན་པོ་བརྟན་འཛིན་ལྷག་པ་སོགས་ལས་མདོ་སྐགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་བྱས། རབ་རྒྱལ་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1999ལོར་སྐག་ལུང་ཀ་དག་སྒོས་བྲལ་སྤྱིང་གི་མཁན་བྲི་ལ་བཞུགས། བསྐང་བྱ་ལྔ་ལ་ཆོད་མ་དང་། འདུལ་བ། མདོན་པ། དབུ་མ། སྒོ་སྒྲིང་གི་སྒོར་སོགས་ལྷགས་བྲིད་མཛད་དོ།

མཁན་རབས་ཐུག་པ་ཉིད་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་སྒོ་ཤོས་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ནི། རབ་བྱལ་
ས་བྱ་ཉེ་ཁྱིམ་1969ལ་ཡབ་ཉིད་རིག་མཆོག་དང་། ཡུམ་གྱི་བ་བཟང་ཆེ་རིང་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
ལྷ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ། ཞི་ལི་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་
ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་མཐོས། མཆོན་ཐུབ་བསྟན་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གསལ། རྟོགས་སྟུན་སྒོ་
ཤོས་རྒྱ་མཚོ་ལས་མན་ངག་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བྲིད་དང་། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མའི་རྒྱས་
བྲིད་གསལ། དཔྱད་གངས་ཉིད་གཅིག་པར་སྦྱལ་སྦྱུ་ཚུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས།
མཆོན་འཇམ་དབྱངས་སྒོ་ཤོས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསལ། རྒྱབས་རྗེ་བསྟན་པའི་དབང་ཐུག་ལས། རྒྱ་

དང་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་གྱི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་། ཞི་ཁོ་བསྐྱེད་རྫོགས། སྤྱིང་ཐིག་རུམ་གཉིས།
ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་དང་། གནས་ལྷགས་མཛོད། རྣམ་མཁའ་སྒྲིབ་བྲལ། མཁའ་ཁྲིང་གཤོག་རྒྱབས་
སོགས་སྒྲིབ་གྲོལ་མང་རུ་གསན། སྤྱལ་སྤྱུ་རྩུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་དང་། དར་ཐང་ཀམ་ཆགས་མེད།
སྤྱ་རོད་ཡང་སྤྱལ་རྣམ་མཁའ་འཛིགས་མེད། ཨ་ཁུ་དཔལ་བཟང་། མཁན་པོ་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན།
མཁན་པོ་སྤྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལས་ཀྱང་དབང་ལུང་གདམས་བྲིད་རུ་མ་གསན།

གསེར་ཐང་སྤྱ་རུང་རུ་ཆོས་རྗེ་འཛིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་ལས་ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན་
དང་། ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེའི་རིག་པ་གཅེར་མཐོང་། སྤྱ་མ་ཡང་ཉིག་ཡིད་བཞིན་ཞོར་རུ་སོགས་མདོ་
སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་ཚན་རུ་མའི་དབང་བྲིད་གསན། གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་མ་ལུ་མཚོ་དང་། མཁན་ཆེན་
རྩུལ་བྲིམས་སློ་གྲོས་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་དང་བཅས་
པར་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད། རབ་རྒྱན་ཤིང་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་2004ལ་སྤྱག་ལུང་དགོན་གྱི་མཁན་
བྲིར་བཞུགས། བཀའ་པོད་ལྷ་སོགས་གཞུང་བྲིད་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་དོ།

མཁན་རབས་བདུན་པ་ཨ་མཁར་མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཕེལ་ནི། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་ཡོས་
ཏེ་སྤྱི་ལོ་1963ལ་ཡབ་ཨ་མཁར་རིག་འདུས་དང་། ཡུམ་ངང་བཟའ་རིག་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱ་
འབྲུངས། སི་ཁྱོ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། ཞི་ལུ་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ལས་དགེ་རྩུལ་གྱི་
སྤོམ་པ་མཐོས། མཚན་ལ་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཕེལ་ཞེས་གསོལ། སྤྱབས་རྗེ་དཔོན་སྤྱལ་བསྟན་པའི་
དབང་ཐུག་ལས་རྒྱ་དང་གནམ་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཚང་དང་། ཞི་ཁོ་བསྐྱེད་རྫོགས་དང་།
སྤྱིང་ཐིག་རུམ་གཉིས། ཆོས་དབྱིངས་མཛོད། གནས་ལྷགས་མཛོད། རྣམ་མཁའ་སྒྲིབ་བྲལ། མཁའ་
ཁྲིང་གཤོག་རྒྱབས་སོགས་སྒྲིབ་གྲོལ་མན་ངག་མང་རུ་གསན། སྤྱལ་སྤྱུ་རྩུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་དང་།
རྟོགས་ལྷན་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ། དཔལ་ལྷན་ཀམ་ཆགས་མེད། ཞི་ལུ་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ།
ཐུང་ཐང་བསྟན་པའི་དབང་ཐུག །སྤྱལ་སྤྱུ་གར་དབང་ཉི་མ། སྤྱ་རོད་ཡང་སྤྱལ་རྣམ་མཁའ་
འཛིགས་མེད། ཨ་ཁུ་དཔལ་བཟང་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་རུ་མ་ལས་སྒྲིབ་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་ཤིན་རུ་
མང་པོ་མཐོས། དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས་ཤིང་། མཚན་ཐུབ་བསྟན་

ཚེས་འཕེལ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ།

རབ་རྒྱན་མེ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1996ལ་མགོ་ལོག་པ་དང་ཡག་དགོན་དུ་ཐོག་མའི་དབྱར་གནས་ཀྱི་
མཁན་པོ་མཛད། དགོན་དེར་བཤད་གྲྭ་གསར་བཙུགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བྱ་དུག་ལ་མཁན་པོ་མཛད།
འདུལ་བ་དང་། ཚད་མ་རིགས་གཏིར། དབྱ་མ་རྒྱན་འགྲེལ། མི་པམ་མཁས་འཇུག། དཔལ་ཕྱུ་
ཚོན་འགོ་སོགས་ལྷགས་བྲིད་མཛད། རབ་རྒྱན་ས་སྐང་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2009ལ་སྤྲུལ་ལུང་དགོན་ཀྱི་མཁན་
བྲིར་བཞུགས། བསྐྱར་བྱང་ལྷ་ལ་ཚད་མ་དང་། འདུལ་བ། དབྱ་མ། གྲུབ་མཐའ་མཛོད། ཡིད་བཞིན་
མཛོད། མན་ངག་མཛོད་སོགས་ལྷགས་བྲིད་མཛད་དོ།

མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་མཁན་པོ་བཟླ་ཤིས་དཔལ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1972ལ་
ཡབ་ཚེས་པེ་དང་། དུམ་གཡས་བཟའ་ཁ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། བཟླ་ཤིས་དཔལ་ཞེས་
པའི་མཚན་གསོལ། རྟོགས་ལྷན་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་མཛུགས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡེ་པ་མཐོས། ཐུབ་
བསྟན་ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། མཁན་པོ་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན་གྱི་མཛུགས་
སུམ་རྟགས་དང་། རྟོན་ངག་ཤོམ་གསུམ། ཚད་མ་སོགས་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད། དབྱང་གངས་ཉིར་
གཅིག་པར་སྤུལ་སྐྱེ་ཚུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་ལས་བསྟེན་པར་ཚོགས། བྱང་པར་དུ་སྐྱབས་རྗེ་བསྟན་
པའི་དབང་ཕྱག་ལས་འོད་གསལ་ཚོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གི་ཟབ་བྲིད་ཡོངས་ཚོགས་གསན།
མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལས། འདུལ་མངོན། དབྱ་པར་སོགས་གསན། སྤྱང་ཚོས་སྐར་ཆེན་
མོར་མཁན་ཆེན་ཚུལ་བྲིམས་སློ་གྲོས་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མདོ་སྤྲུལ་རིག་གནས་
བཅས་པར་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རབ་རྒྱན་ཤིང་རྟ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2014ལ་ཀ་དག་སློས་བྲལ་
སྤིང་གི་མཁན་བྲིར་བཞུགས། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་ལྷགས་བྲིད་མཛད་བཞིན་ཡོད་དོ།
དགོན་འདིར་དུས་མཚད་དང་སྤྱི་གཤམས། རྟོན་བཞེངས་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཆད་དུ་
ཡོད་མོད་མི་སྤོ།

བད་ཡག་དགོན་པ།

༥ བད་ཡག་དགོན་མི་འབྱུར་བའི་ཆེན་སྲིད་ནི། མགོ་ལོག་སྤྱི་མོད་ཀྱི་བད་ཡག་སྡེ་བ་རུ་
ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་མིང་ལ་ཡི་གེ་རྩ་མཉམས་སུ་བད་ཡག་དགོན་དང་། བད་ནག་དགོན་དང་། བེར་
ནག་དགོན་དང་། བན་མག་དགོན་དང་། བད་ཡག་དགོན་ཀ་དག་སྟོན་བྲལ་སྤྱི་མོད་སོགས་འབྲི་
སྟོལ་དུ་མ་མཆིས། དགོན་འདིས་སྤྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་དུ་གནས་འདིར་སྟོན་གཉན་རྒྱལ་མོའི་
དུས་སུ་བོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བྱིས་སུ་འབྲི་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་བན་བོན་འདྲེས་མར་
འཆོགས་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་དུ་བསྐྱུར། བན་བོན་གང་གི་ཡིན་ཆ་མ་འཆལ་བའི་སྐབ་ཆོག་ཁྲ་ཁྲ་ཤིག་
ཤིག་གི་གར་འཆམ་ཡང་གྲ་འགྲིག་པོ་འཆམ་དུ་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་ཞིག་ཡོད་པ་བར་སྐབས་ནས་
ཞིག་རལ་དུ་བྱུར། སང་སང་གྲ་གྲ་བྲ་མ་པ་བྲ་འགོ་འདུལ་རྩོ་རྩོ་ལྷ་ཁང་རྟིང་གོག་དང་ཞིག་རལ་
དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་བསྐྱར་གསོ་
མཛད་པར་བཤད་མོད། ཆོས་སྡེ་འདི་དགོན་རྟིང་ཞིག་ཞིག་རལ་དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་བཏབ་པ་
ཡིན་ཡང་། ཆོས་སྡེ་འདིས་སྤར་གྱི་དགོན་རྟིང་གི་ཆོས་རྒྱན་མ་བཟུང་བར། དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་གྱི་
བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་གཙང་སང་དུ་བསྐྱེད་ས་པས་ན་འདི་ཉིད་གསར་དུ་ཕྱག་བཏབ་པའི་
དགོན་པར་བཅིངོ།

གང་ལྟར་ཡང་སང་སང་གྲ་གྲ་འདིར་ཕེབས་ནས། ཁྱོད་པན་ནག་ཆང་ལ་གནམ་བདེ་བས་
སོང་། འདུལ་ཁང་གི་སྒོ་འཕྱོར་དུ་འང་ཕུག་རྩོན་ལུང་མས་སྟེ་བོ་གང་འདུག། དེ་རིང་ནས་ཁོ་བོས་
བདག་པོ་བརྒྱབ་གསུངས་ཏེ། རྟེན་གཙོ་ཙན་དན་གྱི་གུ་རུའི་སྐུ་བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆང་ཙན་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་སོགས་ལྷ་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་། གར་འཆམ་གྱི་ཞལ་འབག་དང་། བེར་གོས་ཆ་ཆང་
དང་། མཆོད་ཆས་ཡོ་བྱད་ལེགས་པར་བསྐྱུན། མི་འབྱུར་བའི་ཆེན་སྲིད་ཞེས་པའི་མཆོན་བསྐྱུལ།
རྟེན་གསུམ་རབ་གནས་མཛད་པ་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་གནང་བ་དང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་
ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཕྱག་སྟོལ་བཙུགས་པ་དང་། བརྒྱད་འཛིན་གདན་རབས་བསྐྱོས་པ་སོགས་བྲན་མེད་

པའི་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོས་བསྐྱེད་སྤྱོད་པར་མཛད་དོ།

པད་ནག་དགོན་པས་སྤྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལས། རྗེ་འདིས་དགོན་པ་འདི་རབ་ཡིད་
ཚུ་མོ་ལུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1823ལོར་ཕྱག་བཏབ་པ་ཡིན་ཟེར་མོད། མགར་སྒོར་གཏིར་ཆེན་གྱི་ནམ་ཐར་
གྱིས་དབྱད་ན་གོང་དུ་སྒྲོས་ཟིན་ལྟར་རྗེ་འདི་འཁྲུངས་འདས་གྱི་ལོ་མོགས་པད་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་ས་
བོན་ལྟར་གོང་བསྐྱིག་ཐབས་ཙུ་བ་ནས་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་བྱའོ།

དགོན་པ་འདི་ཕྱིས་སྤྱི་མ་ཆེ་ཆང་གི་ཉོས་དམག་གིས་མེས་བསྐྱེད་ནས་ལྷ་ཁང་ནང་
ཉེན་སོགས་ཉམས་པར་བྱས། དེ་ཉིད་ཡང་བསྐྱར་བཞེངས་པ་དང་། ཕྱིས་སྤྱི་མགར་བ་རྒྱལ་སྤྱིས་
པཎ་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱབ་ལྷ་བཅུགས་ཤིང་ཅུང་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱོད་པར་བྱས། དུས་འགྲུར་སྐབས་ཉམས་ཉེས་
སྤྱི་ཕྱིན་ཏེ་པལ་ཆེར་གཞི་མེད་དུ་བྱུར། བཟུན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་རྒྱབས་རྗེ་དཔོན་སྤྱལ་བཟུན་པའི་
དབང་ཕྱག་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་མང་པོས་དགོན་གཞི་བསྐྱར་གསོ་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་བ་སྤྱིང་དང་།
བཤད་ལྷ་སོགས་ཀྱང་གསར་འཛུགས་མཛད། གཞི་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་དབྱར་གནས་པའི་སྤྱོད་
བཅུགས། ད་ལྟ་དགོན་འདིར་སྤྱི་བ་ཐོས་བསམ་དང་། སྤྱིང་བ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱི་བཅས་ལེགས་
པར་ཡོད་ལ། བཟུན་པ་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱོད་འགོ་བཞེན་པའོ།

དེ་ཡང་དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཕྱག་འདེབས་མཛད་པ་པོ། སང་སང་སྤྱི་མ་དབང་ཕྱག་གི་
སྤྱི་སྤྱལ་སྤྱིགས་མའི་དུས་སྤྱོད་དོན་དང་གཤམ་པ་ཆེ་བ་སང་སང་གྲ་གྲ་པཎ་འགོ་འདུལ་རྩོམ་
ནི་དགོན་པ་འདིའི་གདན་རབས་དང་པོ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ་འདིར་བཛྲ་པ་སྐབས་
སྤྱི་བལ་མོད་གོང་དུ་བསྐྱེད་ཅམ་བཛྲ་ཟིན་པས་སྤྱིར་མི་སྤྱོད།

སྤྱི་ནག་སྤྱི་མ་གསར་སྤྱུགས་བཟུན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ནི། མཆོ་སྤྱི་པོའི་ཉེ་འགམ་ཨ་རིགས་
མདའ་བཞིའི་དཔོན་བྱིས་ཞིག་དུ་སྤྱི་འཁྲུངས། མཆོན་ལ་བཟུན་པ་ཞེས་གསོལ། དབྱང་གངས་བཙོ་
བརྒྱད་པར་སང་སང་སྤྱི་མ་པཎ་འགོ་འདུལ་རྩོམ་ཞེས་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ། བཟུང་བྱ་བཟུན་ཅམ་
གྱི་ཡུན་ལ་གནམ་ཆོས་སྤྱོད་འགོ་དང་། ཙུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ལུན་
ཁང་སོགས་ནང་ཆོས་ལྡེ་དང་། སྤྱི་གསུམ་སྤྱབ་པ་དང་རྒྱུ་འཛུགས་སྤྱོད། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་

སྒྲིབ་ཀྱི་ཆེན་མོ་ལྟ་བུར། སྒྲིབ་ལུགས་གཙོ་བོ་སྒྲིབ་སྟགས་སྒྲིབ་གྲོལ་མཐའ་ཡས་པར་གསལ་
བསམ་དང་། བྱུང་པར་བྱ་ཡང་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གི་གདམས་པ་མཐའ་དག་
ལུས་པ་གང་ཤོས་ཀྱིས་གསལ། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སྲུབ་སྒྲུབ་པས་ཉ་སྐྱེམ་ཅིག་ཆར་བྱུང་རྟོགས།
ལྷན་སེམས་དབྱ་མར་ཚུད་དེ་གྲུབ་པའི་ས་མཐོར་གཤེགས།

རྩེ་པ་རྒྱ་འགྲོ་འདུལ་ནི་རྩེས་རང་གཏིར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཆོས་བདག་དང་། བད་ཡག་
 དགོན་པའི་གདན་སའི་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། བད་ཡག་དགོན་ཏུ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། བར་ཆོས་
 ལ། སྤྱ་གསུམ་སྤྱབ་པ། རྩིན་སྤིང་ལུགས་ཀྱི་གཙུང་བྲིད། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་སོགས་ལྷགས་བྲིད་
 བཟོད། སྤྱ་ཆོ་ཤིལ་པོར་འཆོ་བ་རན་ངོན་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་དབེན་གནས་བདེ་ཆེན་གསང་ལམ་
 ལུག་དང་། ལྷ་མའི་མཆོམས་ཁང་སོགས་སུ་བརྟེན་སྤྱབ་ཉམས་བཞེས་ཀྱིས་རྟུས་འདའ་བར་མཛོད།
 སྐལ་ལྷན་གྱི་སློབ་ཆོགས་མང་པོར་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་རག་བུམ་པ་གང་ཕྱོས་
 ཀྱིས་བསྐྱེལ་པས་གསུང་གི་བརྟུང་ཚི་བཞེས་པའི་སློབ་ཆོགས་ཀྱང་མང་ཏུ་ཕྱོན། མཐར་དགུང་
 གངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གསུམ་པར་འཁོར་སློབ་རྣམས་ལ་འབྱུང་འབྱུར་ལུང་བརྟན་དང་བསྐྱབ་བྱ་
 མང་པོ་དང་། རྩེ་ཉིད་ཀྱི་གདུང་རུས་རུམ་བུར་བགོས་ཏེ་དད་འབངས་ཀྱི་བྲིམ་ཁག་རྣམས་ལ་
 རུམ་བུ་རེ་སྤྱིན་ན་གཡང་ཉེན་ཏུ་འབྱུར་བའི་ཞལ་ཆེམས་བཅས་གསུངས་ཏེ། སྤྱ་ལུས་ཐམས་ཅད་
 ཡི་གེ་སྒྲ་ཆོགས་པས་གང་བ་དང་། ས་གཡོ་བ་དང་། བམ་མཁའ་འཇའ་འོད་ཀྱིས་གང་བ་སོགས་
 རོ་མཆར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་པས། གདུང་རུས་ལ་ཡིག་འབྲུ་
 རང་ཕྱོན་དང་རིང་བསྐེལ་སྒྲ་ལྷ་འབྱུངས་པ་སོགས་གྲོལ་རྟགས་ཁྱད་པར་བ་མང་ཏུ་བྱུང་ངོ་།།

པད་ནག་དགོན་པས་སྤྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་ཕོན་ལས། རྗེ་འདི་རབ་ཡིད་ཤིང་བྱི་སྡེ་སྡེ་ལོ་
1814ལོར་འབྲངས་པ་དང་། རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ཏེ་སྡེ་ལོ་1927ལོར་འདས་པར་བཤད་མོད། དེ་ཡང་
རི་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པར་མ་མཐོང་ལ། ལོ་རྒྱུས་ས་ཕོན་དེར། རབ་བྱུང་བཙོ་སྤྱོད་བའི་མེ་མོ་
ཡོས་ཀྱི་ལོའི་ཟླ་བཅུ་བ་དབྱུག་ལྷ་ཟླ་བའི་དམར་ཚུགས་རྩྭ་གསལ་པ་གཉིས་པ་ཉེར་སྤྱོད་མཁའ་འཁོ་
འདྲ་བའི་དུས་ཚོས་བྱུང་པར་ཅན། ཞེས་སྤྱོད་འདས་དུས་གསལ་བར་བཤད་མོད། རབ་ཡིད་ཤིང་

བྱིན་མ་རབ་ཆོས་མེ་ཡོས་བར་ལ་བགྱང་བྱ་ང་བཞི་ལས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གསུམ་ལོན་ཚུལ་མེད་ལ།
དེ་ནི་དེ་ལོག་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་དེར། མྱི་ལོ་1927ལོར་སྤྱད་ངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་
ལམ་ལ་བཀོད་པའི་མཛེད་པ་རྩོགས་པར་བསྟན་པ་དང་། ཞེས་བྱུང་བས་རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ལོར་
ཟེར་བར་གསལ་ལོ།

བསམ་ཡས་དོལ་བ་ཟང་ཐལ་གྱི་རྣམ་འཕྲུལ་པད་ནག་སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་རབ་རྒྱས་ནི།
རབ་ཡིད་མེ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1836ལོར་མགོ་ལོག་པད་ནག་ཏུ་སོག་པོའི་རིགས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས།
ཡོངས་གྲགས་སུ་པད་ནག་བསོད་རབ་ཅེས་འབོད། སང་སང་པ་བླ་འགྲོ་འདུལ་དོ་རྩེ་དང་། རྒྱ་
སྤེལ་པ་བླ་མ་དོ་སྤྲུགས་བསྟན་འཛིན་སོགས་སྤྱེས་ཆེན་རུ་མ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་
གསུམ་དང་། རང་ཆོས་ལྟ་དང་། རྒྱ་གསུམ་སྤྱབ་པ་དང་། གཙུག་བྱིད་དང་། སྤྱོད་ཆེན་མཛེད་
བདུན་སོགས་དབང་ལུང་གཞུང་བྱིད་ཤིན་རུ་མང་པོ་གསན། བྱུང་པར་རུ་སང་སང་པ་བླ་འགྲོ་
འདུལ་དོ་རྩེ་ལས་རྩེ་དེའི་གསུང་ཆོས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་ཡོངས་རྩོགས་དང་། གནམ་ཆོས་
རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་བྲིགས་ཆོད་དང་སོད་ཀྲལ་གྱི་གདམས་པ་གསན་ཅིང་
ཉམས་བཞེས་མཛེད་པས་རྟོགས་པའི་དབང་ལྷན་ཏུ་གྱུར། པད་ནག་གི་རི་བྲོད་བདེ་ཆེན་གསང་
ལམ་ལུག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་སྤེལ་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ཆོགས་མང་པོར་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་ཏེ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་
ལ་བཀོད། པད་ནག་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་རྟོན་གསུམ་མང་པོ་གསར་རུ་བཞེངས།

བར་སྐབས་ཤིག་ལ་ཀུ་ཐོག་སི་རུའི་མགུལ་བསྟན་པའི་སྤྱི་གོགས་བསལ་བར་གདན་
དྲངས་པ་བཞིན་ཐེབས། ཁོང་གི་ཞལ་ནས་བྱབས་བྱས་དང་བཀའ་བསྟོད་ཅེས་མ་ཕན་ན་གཞན་ཅི་
བྱས་ཀྱང་ཕན་པ་མེད་གསུངས། སི་རུ་རིན་པོ་ཆེར་བྱས་བྱ་སར་ཐེབས་པའི་ཆེ་སི་རུ་རིན་པོ་ཆེའི་
ཉེ་གནས་དག་གིས་གསེར་བུ་དང་བྱས་སྒྲོང་སྒྲ་མའི་མདུན་རུ་བཞག། སྒྲ་མས་གསེར་བུ་མི་
དགོས། འབྲུ་ལིས་ཆོག་གསུངས། དེ་ནས་བྱས་སྒྲོང་མདུན་རུ་བཞག་པས་འདི་ཅི་རེད་གསུངས། ཉེ་
གནས་ཀྱིས་འདི་བྱས་སྒྲོང་རེད། བྱབས་བྱས་འདི་ལ་བྱ་དགོས་ཞུས་པར། བྲོད་ཆང་གི་སྒྲ་མ་ན་
བ་ཡིན་ནམ་བྱས་སྒྲོང་ན་བ་ཡིན། བྱས་བྱེད་དགོས་ན་སྒྲ་མ་ཁོ་རང་བྱིད་ཤོག་ཅེས་བཀའ་བཏུན་

གནང་། དེ་ནས་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲེལ་ཏེ་བྱུང་བའི་ཕྱིན་ཆད་ལ་བཀའ་བསྐྱོད་བའི་ཚུལ་
གྱིས་དབུ་འཕྱར་འཕྱར་མཛད་པས་མགུལ་ནང་གི་ཆ་བརྟེན་ཏེ་སྤྲོན་གཞི་སངས་པར་གྱུར། སི་ཏུ་
རིན་པོ་ཆེས། སྤྲོ་མ་བསོད་རབ་གྱིས་ཁོང་གི་དབུ་ཐོག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཆུ་ལྷགས་ཆོ་སྤྲེལ་གྱི་ཕྱི་ནང་
ཡོངས་རྒྱུགས་ལ་རྩི་རྩི་རྩི་པར་འཛོམས་པའི་གཟུངས་རིང་བྱུང་ནས་ཐིམ་ནས་གང་བའི་
ཉམས་སྤང་ལས་ཆུ་ལྷགས་པའི་སྤང་བ་ཡེ་ནས་མ་བྱུང་གསུངས་པ་སོགས་མདོན་ཤེས་དང་གྲུབ་
རྒྱལ་སྤྲེལ་མེད་མངའ་བའི་རྩི་ཐར་མང་དུ་མཆིས་མོད་དེ་ཙམ་ལས་མི་སྤོའོ།

དཔལ་ཡུལ་དང་ཐང་དགོན་དུ་ཆུ་སྤུལ་པ་སྤྲོ་མདོ་སྤྲེལ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྲི་ཞབས་
རིམ་ལ་བདུད་འདུལ་དུ་ག་མོའི་གཏོར་བསྐྱོད་གི་དབུ་བཞུགས་མཛད་པ་དང་། རྩི་རྩི་པར་བའི་
སྤྲེལ་པའི་དབུ་བཞུགས་སུ་ཐེབས་པ་སོགས་བསྟན་དང་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད། མཐར་
དབྱུང་གྲངས་རེ་བཞི་པ་རབ་ཆོས་ས་པག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1899ལོའི་ཆུ་ཁྲི་བའི་ཆོས་བཅུ་ལ་དགོངས་
པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྤྲེལ། རྩི་ཐིམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་དང་གསུང་རྩིས་ལ་རིགས་ལྷན་རིང་སྤེལ་
བྱོན་པ་སོགས་གྲོལ་རྒྱལ་སྤྲེལ་དོ་མཆར་བ་མང་དུ་བྱུང་ངོ་།

མགར་སྤོང་གཏོར་ཆེན་པ་སྤྲོ་བདུད་འདུལ་དབང་ལྷག་སྤྲིང་པས་སྤྲོ་ཆོ་སྤྲེལ་དུ་མི་འགྱུར་
བདེ་ཆེན་སྤྲིང་གི་བསྟན་བདག་མཛད་དེ་ཟབ་གཏོར་མང་པོ་པལ་པ་དང་། ཁོང་གི་གཏོར་གསར་
གྱིས་གཙོའི་སྤྲོན་གྲོལ་མང་པོ་བསྤུལ་ནས་གདན་ས་བསྐྱུངས་མོད་སྤྲོ་ཆོ་རིང་པོར་མ་སྤེལ་པར་ཆོ་
མཆོམས་པ་པ་སྤྲོ་རིག་མཆོག་སྤྲོ་གཤེགས་མ་ཐག་ནས་འདས་སོ། །རྩི་ཐར་གོང་དུ་སོང་ངོ་།

རིག་འཛིན་རྩི་ནག་མེ་འབར་དང་ལོ་ཆེན་རྩི་རྩི་རྩི་རྩི་ལྷན་འཕུལ་དཔོན་པོ་རིག་འཛིན་རྩི་
རྩི་ནི། རབ་ཆོས་ཆུ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1872ལོར་མགོ་ལོག་པད་ཡག་སྤེ་བ་ཏུ་སྤྲོ་མ་བསོད་ནམས་རབ་
རྒྱས་གྱི་དཔོན་དུ་སྤྲོ་འཕྱུངས། སང་སང་པ་སྤྲོ་འགྲོ་འདུལ་རྩི་རྩི་ལ་གཙུག་ལྷན་ལྷན་ཅིང་དགོ་
བསྟན་གྱི་སྤོམ་པ་བཞེས། ཁུ་པོ་སྤྲོ་མ་བསོད་རབ་སོགས་བཞེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་བཀའ་མ་མདོ་
སྤྲོ་སེམས་གསུམ་དང་། སྤྲིང་ཐིག་ཆ་གསུམ་དང་། རང་གྲོལ་སྤོར་གསུམ་དང་། ངལ་གསོ་སྤོར་
གསུམ་དང་། བདུད་སྤོང་གི་ཆོས་སྤོར་དང་། གནམ་ཆོས་སྤོར་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྩི་གས་

ཆེན་སངས་རྒྱལ་ལག་འཆང་དང་། གི་ཁྱོད་འཕྲད་ཚད་རང་གྲོལ་དང་། རིན་འབྱུང་བརྒྱ་ཙུ་དང་།
མགར་སྒྲོང་གཏེར་ཆེན་གྱི་གཏེར་བྱོན་ཙུ་རྒྱུང་སོགས་མདོ་སྡུག་གི་ཆོས་ཚུལ་མང་པོར་གསན་
བསམ་དང་། བྱད་པར་དུ་སྒྲིན་ལུགས་གཙུག་གི་གདམས་པ་གསན་ཅིང་། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་
སྒྲུངས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལུན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བར་གྱུར། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་
དང་། མ་ཅིག་ལབ་གྱི་སྒྲོན་མ་སོགས་ཀྱིས་ཞལ་གཟིགས་དང་ལུང་བསྟན་མང་དུ་ཐོབ། ཟབ་མོ་
གཙུག་གི་སྒྲོན་ནས་མི་མེན་ལྟ་འདྲའི་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་མདའ་གཞུག་གི་
ཕྱོག་དུ་འཆང་བ་དང་། གཟིམ་ཁང་སྟེང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་དོ་སྦྱངས་བཅུག་ནས་དགོང་མོ་ཕྱོགས་
བཞིར་མདའ་དང་འུར་དོ་འཕེན་པ་སོགས་རྒྱལ་ཞུགས་གྱི་སྦྱོང་པ་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱུངས། སྐབས་རེར་
ཁང་སར་སྡེ་དཔོན་རྣམས་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་ཅིང་། མ་འོངས་པར་རྗེ་ཉིད་ཀྱང་ཁང་སར་ནང་
དུ་སྒྱེ་བ་བཞེས་རྒྱ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་མ་འོངས་སྒྲོན་གཟིགས་གྱི་ལུང་བསྟན་ཅི་རིགས་གསུངས།
མཐར་དགྲུང་གྲངས་རེ་ལྟ་བུར་བརྒྱལ་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1936ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
བསྐྱུས། སྐུ་གཤེགས་དུས་འཇའ་འོད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་གང་བ་དང་། གདུང་ལས་རིང་བསྐལ་སྒྲ་ལྟ་
བྱོན་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་གྲོལ་ཉུགས་དུ་མ་བྱུང་ངོ་།

མགར་སྒྲོང་གདུང་སྐུ་མགར་བ་རྒྱལ་སྐུ་པལ་རྣམས་རྒྱལ་ཡང་དགོན་འདིའི་གདན་
སའི་བདག་པོ་ཡིན་ལ། ཡབ་རྗེའི་གཏེར་གསར་སྐལ་ཞིང་། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་སྡེ་ཉེ་སྟེ་ལོ་1932ལོར་
ཡབ་རྗེ་མགར་བ་གཏེར་ཆེན་གྱི་ལུང་བསྟན་བཞིན་པ་དང་ཡག་དགོན་དུ་སྐྱབ་སྡེ་གསང་ཆེན་མེ་
ཏོག་ཆལ་གསར་དུ་བཅུགས་པ་དང་། གཞན་སྤྱི་མ་གོང་མ་རྣམས་ནས་བརྒྱུད་པའི་དཔལ་ལྷན་
བའི་ཆོས་ཆོན་རྣམས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ་སྦྱོར་ཆོགས་བསྐྱུངས་ཤིང་། སྐབས་མཆོད་ཁག་གསར་བཅུགས་
དང་། རྟིང་བ་རྣམས་རྒྱན་སྦྱོང་མཛད་དེ་སྐུ་ཆོ་སྤལ་པོར་དགོན་འདིར་བཞུགས་པ་ལགས་ལ།
མཛད་པ་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།

ཟབ་མོ་གཙུག་གི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་མོ་ལུན་ཆོགས་དར་རྒྱས་སམ་པ་ད་ནག་ཆོས་སྐྱོར་
སྤྱི་མ་ནི། རབ་ཆོས་ལུགས་ཡོས་ཏེ་སྟེ་ལོ་1891ལོར་ཡབ་ཆོས་སྐྱོར་ཀ་པག་དང་། ལུས་ཞིང་ལ་

བཟའ་འཛིགས་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེས་འབྱུངས། སྐུ་ནག་ལྷ་མ་གསང་སྤྲུག་བསྟན་པའི་རྒྱལ་
མཚན་ཀྱི་ཞབས་རུལ་སྤྱི་བོར་སྐྱེས་ཏེ་དགེ་བསྟེན་ཀྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། རྗེ་དེ་ཉིད་ལས་གནས་ཆོས་
སྟོན་འགོ་དང་། ཙུང་དང་། རྗེ་གས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་།
རྣ་དང་། གནས་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་དང་། བདུད་སྟོང་གི་ཟབ་གཏེར་དང་། སྤྲེའུ་འགྲོ་འདུལ་རྗེ་
རྗེའི་ཟབ་གཏེར་དང་། སྟོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་སོགས་སྤྲེའུ་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་
དུ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་པའི་སྤྲུག་བཞེས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསན། གཞན་ཡང་
པད་ཡག་ཆོ་མཚམས་པ་སྤྲེའུ་རིག་མཆོག་རྗེ་རྗེ་དང་། མགར་བ་གཏེར་ཆེན་སྤྲེའུ་བདུད་འདུལ་
དབང་སྤྲུག་སྤྱིང་པ་དང་། མགར་བ་རྒྱལ་སྲས་སྤྲེའུ་རྣམ་རྒྱལ་དང་། དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྲུལ་
འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྗེ་རྗེ་སོགས་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་དང་། མགར་གཏེར་ཡབ་
སྲས་ཀྱི་དགོངས་གཏེར་ཟབ་པ་བཅུ་གསུམ་སོགས་དང་། སྟིང་ཐིག་ཡ་བཞི་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་མང་
དུ་གསན།

ཀྱུ་པའི་དབང་སྤྲུག་དཔོན་པོ་རིག་འཛིན་རྗེ་རྗེ་ལས་སྐྱ་མ་བསོད་ནམས་རབ་རྒྱས་ནས་
བརྒྱུད་པའི་བདུད་བཞི་དབྱིངས་སུ་གཙུག་པའི་གདམས་པ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན་ཅིང་
ཉམས་སུ་བཞེས་པས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་ཤིང་། བརྒྱལ་ཁྱུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཟབ་མོ་གཙུག་ཀྱི་བཀའ་བབས་སུ་བསྤྲུགས། སྤྱི་ཆོ་འིལ་བོར་པད་ཡག་རི་བྲོད་འོད་
གསལ་གསང་ལམ་སྤྲུག་དང་། སྤྱི་བ་གནས་གསང་ཆེན་མེ་ཏོག་ཆལ་སོགས་སུ་ཉམས་ལེན་མཛད།
པད་ཡག་དགོན་ཀྱི་གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས་ཏེ་གདུལ་བྱ་སྟོབ་ཆོགས་ལ་ཐུན་མོང་སྟོབ་ནས་
ཐུན་མེན་འོད་གསལ་རྗེ་གས་པ་ཆེན་པོའི་བར་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་བྲིད་དང་། ཟབ་མོ་གཙུག་ཀྱི་མན་
ངག་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་བསྐྱུལ། མཐར་དགྲུང་གངས་རེ་བརྒྱུད་པ་རབ་རྒྱལ་
ས་བྱི་ཉི་ལྔ་ལོ་1958ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

མགར་བ་རྒྱལ་སྲས་སྤྲེའུ་ཆོ་དབང་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1927ལོར་པད་ཡག་དུ་
ཡབ་རྒྱལ་སྲས་སྤྲེའུ་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་འཇམ་ཚང་བཟའ་གསལ་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་

འབྲུངས། རྒྱ་ན་ཆུང་བུའི་དུས་ནས་དམ་པའི་རིགས་སང། རྒྱ་ཆེད་མཛད་སྐབས་སུ་རྩོལ་ཞབས་
རྗེས་བཞག་པ་སོགས་ཀྱི་བ་པའི་རྟགས་མཚན་མངོན་དུ་གྱུར། མགར་བ་གཏེར་ཆེན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་
དུ་གྱགས། ཡབ་རྗེ་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ནས་རྒྱལ་ལས་མགར་སྤྱོད་གཏེར་ཆེན་ནས་བརྒྱད་པའི་སྤྱོད་
ཆེན་མཛོད་བདུན་དང་། རྟིང་ཐིག་གསང་བ་རྟིང་པོའི་མན་ངག་གི་བྲིད་ཐབས་དང་། ཙ་ཆུང་
གཏུམ་མོ་དང་། མགར་བ་གཏེར་ཆེན་ཡབ་སྤྱོད་ཀྱི་དཔོངས་གཏེར་དང་། གསང་རྟིང་སོགས་ཆོས་
བཀའ་མང་པོ་གསན། དཔལ་ལྷུལ་མཚོག་རྒྱལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྩོལ་ལས་གནས་ཆོས་
དང་། རྟིང་སྤྱིང་ཟབ་གཏེར། འཇམ་ཆོན་ཟབ་གཏེར། བཀའ་བརྒྱད། ཀམ་སྤྱིང་པའི་ཞི་ཁྲོ་སོགས་
དབང་ལུང་མན་ངག་མང་དུ་གསན། གཞན་ཡང་། རྩན་ཅིས་སྟག་བླ་མོར་བུ་དང་། ཡ་རྩ་བླ་མ་
སྤྱོ་བཟུང་རྩོལ་དང་། སྤྱིང་རྒྱལ་རིག་འཛིན་འཇམ་ལུས་རྩོལ་དང་། དབུས་བཟུང་མཁའ་འཕྲོ་
ཀྱན་བཟུང་བདེ་བའི་རྩོལ་དང་། བྱ་བུལ་སངས་རྒྱལ་རྩོལ་སོགས་བཞེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་
མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་གསན་བསམ་དང་བསྟེན་སྦྱོར་དབྱིས་སྦྱིན་མཛད།

བར་སྐབས་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་སྒྲགས་ཀྱི་སྲུང་མའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་དགོངས་པའི་ཆོས་གཏེར་གྱི་སྒྲོང་བཞེད། འོད་གསལ་དག་པའི་ཉམས་སྒྲུང་ལ་བརས་མདོག་དཔལ་རིར་བྱོན་ཅིང་ཨོ་ཟུན་ཆེན་པོའི་ཞལ་མཇལ་ཏེ་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་བདུད་ཅི་བཞེས་པས་བབ་གཏེར་གྱི་ལས་འགྲོ་སངས་ལྷོ་གས་པ་ཆེན་པོ་སང་གའི་ང་རོ་སོགས་བབ་གཏེར་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་བཟང་ཞལ་སྒྲུབ་ཤིང་གཏེར་གྱི་འགྲོ་དོན་སྒྲུགས་མེད་མཛད། བྱད་པར་དུ་སྐྱེ་གོང་མའི་གཏེར་བྱོན་ལྷོ་གས་པ་ཆེན་པོའི་གསང་ལམ་དང་། ཉིད་ཀྱི་བབ་གཏེར་ལྷོ་གས་པ་ཆེན་པོ་སང་གའི་ང་རོ་སོགས་ཡང་གསང་སྤྲོན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་གདུལ་བྱ་གངས་ལས་འདས་པ་སྤྲིན་གྲོལ་ལ་བཀོད།

ཡབ་རྩེ་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་རྒྱལ་སྤྱོད་གཤེགས་རྩེས་པ་དང་ཡག་དགོན་དང་། ར་ཡ་དགོན་གཉིས་ཀྱི་གདན་སའི་བྱུང་བཞེས། རྩེ་འདི་མངོན་ཤེས་དང་གྲུབ་རྟགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པས་ཡུང་བསྟན་གང་གསུང་རྣམས་གནད་དུ་ཁེལ་བ་དང་། སྤོས་ཟིན་ལྟར་དོ་ལ་ཞབས་རྩེས་བཞག་པ་སོགས་སྐྱེ་པོ་པལ་བའི་སྟོན་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་

མངའ་མོད་འདིར་ཡི་གས་འཛིགས་ནས་མི་སྣོལ། །རྟལ་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་བྲི་བྱ་དུ་བཅུད་དེ་སྐྱེ་
ངལ་འོ་བརྒྱལ་དང་། སྟན་འཆར་མང་པོ་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བཞེས་དགོས་བྱུང་སྟེ་ཞབས་གཉིས་ཞ་གྲུམ་
དུ་སོང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ནམ་ཐར་རྩུར་སྤངས་ཏེ་གསང་སྟོབས་གྱིས་གདུལ་བྱ་དོན་
གཉེར་ཅན་ནམས་ལ་རྒྱགས་ཆེན་སེདྲེ་ང་རོ་སོགས་མན་ངག་མང་དུ་བསྟུལ།

རྗེ་འདི་དང་པན་ཚུན་སླ་སྟོབ་དུ་གྱུར་བ་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དགྱེས་པའི་རྗེ་རྗེ་
དང་། མགར་སྟོང་སྤུལ་སྐྱེ་པ་བླ་བདེ་ཆེན་མཁའ་སྟོང་ཡངས་པ་དང་། མགར་སྟོང་གསུང་སྤུལ་ཟླ་
འོད་དམ་འཇམ་དཔལ་རོལ་བའི་རྗེ་དང་། བྱ་བུལ་སངས་རྒྱས་རྗེ་དང་། ཨ་ཀ་སླ་མ་སྟོ་
བཟང་རྗེ་དང་། ཨ་ཀ་སླ་མ་ཆོས་མཛོད་ནམས་དང་། ཞལ་སྟོབ་དང་ཆོས་བདག་གི་གཙོ་བོ་
གྲུང་སྤུལ་དོན་གྲུབ་རྗེ་དང་། དཔོན་སྤུལ་བསྟན་པའི་དབང་རྒྱལ་དང་། མཁན་པོ་ངག་དབང་
བསྟན་འཛིན་དང་། སྐྱ་ཆ་མདོ་སྤྲལ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དང་། བེ་ཆ་སླ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་འོད་ཟེར་
དང་། ཨ་མོ་སླ་མ་དབང་རྒྱལ་རབ་བརྟན་སོགས་སྟོབ་ཆོགས་གངས་ལས་འདས་པ་བྱོན། མཐར་
དགུང་གངས་ཞེ་དགུ་པ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1975ལོར་རོ་མཆར་བའི་ལྷས་དང་བཅས་
དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུས་སོ།

དབུས་བཟའ་མཁའ་འགྲོའི་ཡང་སྤྲིད་སྤུལ་པའི་གཏེར་འབྲིན་མདོ་སྤྲལ་བསྟན་པའི་ཉི་
མ་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་བྲི་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1946ལོར་ཡབ་བསུད་འཛོམ་གདུང་རིགས་རྒྱལ་སྤྲུལ་བསོད་ནམས་
ཞེ་ཏུ་བཅུན་དང་། ཡུམ་མགར་བཟའ་ག་ག་རྩ་རེའམ་དབྱངས་ཅན་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐྱེ་
འབྱུངས། སྐྱེ་འབྱུངས་ནས་ཞག་ཁ་ཤས་ཅུམ་ལས་མ་འགྲུང་བར་མ་ཡུམ་གྲོངས་པ་སོགས་གྱིས་
རྒྱུན་བྱས་ཏེ་མགར་བ་རྒྱལ་སྤྲུལ་པ་བླ་ནམ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་བཞེན་རྒྱལ་སྤྲུལ་སྟག་ཤམ་རྗེ་རྗེས་སྐྱེ་
བདག་མཛོད་ནས་པད་ནག་རི་ཁྲོད་དུ་བྱོན། སྐྱེ་བ་རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སྟོན་གནས་རྗེས་དེན་གྱི་
བག་ཆགས་སང་ཅིང་། དཀོར་བདག་བསྟན་སྤང་གི་ཆོགས་ནམས་མི་དང་མི་ལབ་པ་བཞེན་དུ་
འགྲོགས་ནས་བསྟུངས་པ་བྱུང་། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སོགས་སྟུངས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་སྟོབས་གྱིས་
མཁྱེན། སྐྱེ་ཡི་ཞང་བོ་གཏེར་ཆེན་སྟག་ཤམ་རྗེ་རྗེའམ་རྒྱལ་སྤྲུལ་པ་བླ་ཆེ་དབང་ལས་གནས་ཆོས་

རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ལག་འཁར་དང་། རྟིང་ཐིག་གསང་བ་རྟིང་པོའི་བྲིད་དང་། རྟིང་ཐིག་ཡ་
བཞི་དང་། བརྟན་སྟོང་ཆོས་སྟོང་དང་། བཀའ་སྟོང་གཏེར་ཆེན་གྱི་གཏེར་བྱོན་རྫོགས་ཆེན་གསང་
རྟིང་དང་། རྒྱལ་སྤྲུལ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སེའྲེའི་ང་རོ་སོགས་ཀྱིས་གཙོའི་མགར་
བ་གཏེར་ཆེན་ཡབ་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྦྱོན་གྲོལ་བུམ་པ་གང་བྱོས་སུ་
གནང་། ཟབ་གཏེར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སད་དེ་ཐུགས་ཆེན་འཁོར་བ་དོང་སྤྲུགས་དང་། སྟོང་ཆེན་ལྷ་
སྤྲུབ་དང་དེའི་རྒྱལ་ཆོས་མན་ངག་བརྟུ་གསུམ་སོགས་གཏེར་ཁ་མང་དུ་པབ། དཔུང་གངས་བརྟུ་
གསུམ་ཙམ་ནས་བོད་དུས་འཁྱུར་གྱི་དབང་གིས་ལན་དུ་མར་སེ་ལེ་ཐང་དུ་རྒྱའི་བྲི་ཐུན་དུ་ཚུད་
ཅིང་། དུ་མེའི་མཉམ་ལས་ཀྱི་ཐུགས་རྫི་མཛད་བརྟུག་པ་སོགས་སྤྱི་ངལ་འོ་བརྒྱལ་མང་པོར་གཏད།
སྐབས་དེ་དག་དུ་ཡང་དུས་བབས་ཀྱི་གཏེར་ཆོས་མང་པོ་གསང་སྤྲུབས་ཀྱིས་རྫོང་དང་གཡའ་མའི་
ངོས་སུ་པབ་ཅིང་སྤྲ་བ་སོགས་མཛད།

དཔུང་གངས་ཉེར་ལྷ་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྲི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1970ལོར་སྤྲུར་སེ་ལེ་ཐང་དུ་མ་
ཉེས་ཁ་ཡོག་གིས་སྤྱིང་འགེལ་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱིས་བྲི་ཐུན་དུ་བརྟུད་ནས་འོ་བརྒྱལ་ཆད་མེད་ལ་གཏད་
བཞིན་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། སྟོ་བྱར་དུ་བཙོན་ཁང་ནས་སྟོར། མི་འགའ་རེས་ཤར་གཉན་པོ་གཡུ་
ཅའི་སྤྲུལ་ཡུལ་ཞིག་དུ་བྱོན་པ་མཐོང་། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་མཛད་པ་ཤེས་མཁན་
སུ་ཡང་མ་བྱུང་བས་སྤྱི་གཤེགས་བཞུགས་སོགས་ཅི་ལྟར་ཡིན་བརྗོད་པར་རྫོ་མི་ཐོགས་སོ། །རྫི་
འདི་ཡི་མ་ཡུམ་ག་ག་རྒྱ་རེའམ་དབྱངས་ཅན་སྟོལ་མ་ནི་པ་ཡབ་མགར་བ་རྒྱལ་སྤྲུལ་པ་རྣམས་
རྒྱལ་དང་། མ་ཡུམ་དབྱུས་བཟའ་མཁའ་འགོ་ཆོས་ཉིད་བདེ་སྟོང་དབང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་མོ་ཡིན་ནོ།

དཔོན་པོ་རིག་འཛིན་རྫོང་ཆེའི་ཡང་སྲིད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཤིང་རྟ་དཔོན་སྤུལ་བརྟན་
པའི་དབང་ཐུག་ཀྱང་དགོན་འདིའི་བྲིས་བཀོད། བརྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་པད་ནག་དགོན་དུ་འཆག་
ཐེབས། ལོ་རེ་བཞིན་དད་ལྡན་སྟོབ་ཆོགས་རྣམས་ལ་དཔུན་དུས་སུ་སྟོན་འགོ་ཆོས་བརྟུ་ནས་མན་
ངག་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་གསང་བ་རྟིང་པོའི་ཟབ་བྲིད་ཀྱི་ཞག་བརྒྱ་དང་། དབྱིད་ཆོས་དང་། དབྱར་
གནས་དང་། རྟོན་ཆོས་དང་། བཤད་གྲུ་གོང་འོག་སོགས་བརྟན་པའི་ཆང་གཞི་ལེགས་པ་བཏང་

བར་མ་ཟད། མི་ལོ་སྐུམ་ཅུ་ལྟ་ག་གི་རིང་ལ་བསྟན་པའི་ཁུར་ཆེན་ཡོངས་བཞེས་ཀྱིས་ཆོས་དབྱིངས་
རིན་པོ་ཆེའི་མངོན་དང་། དབུ་མ་ངེས་སྒྲོན། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ། ཟབ་མོ་བདུད་གཙོད་ཀྱི་
མན་ངག་སོགས་གང་ཟབ་ཟབ་ཀྱི་གདམས་ངག་ཕངས་པ་མེད་པར་བསྟུལ་བ་དང་། ཉེན་གསུམ་
གསར་བཞེངས་དང་རབ་གནས་དང་། བརྒྱད་འཛིན་རྒྱལ་ཚབ་མངའ་གསོལ་དང་། སྤྱི་གཞིའི་
ལས་རིམ་བསྐྱོ་བཞག་སོགས་ཀྱིས་བདག་སྐྱོང་སྒྲ་ན་མེད་པ་གནང་སྟེ་གདན་སའི་བདག་པོ་ཉག་
གཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །ཇི་འདིའི་ནམ་ཐར་ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་ཅམ་གོང་དུ་སོང་བས་འདིར་སྒྲོས་པར་
མི་བྱའོ།

དགོན་པ་འདིའི་འཆད་ཉན་མཁན་པོའི་བྲི་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་མཁན་རབས་རིམ་བྱོན་
ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་ཨ་མཁར་མཁན་པོ་བྱབ་བསྟན་ཆོས་འཕེལ་དང་། མཁན་རབས་གཉིས་
པ་མཁན་པོ་ཁྱུང་ཕྱག་དང་། མཁན་རབས་གསུམ་པ་མཁན་པོ་ཀམ་རྒྱལ་མཆན་དང་། མཁན་
རབས་བཞི་བ་མཁན་པོ་པུ་གསལ་སོགས་ཀྱིས་དབྱར་གནས་དང་། བཤད་གྲ་རྣམས་ལ་མདོ་
སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་བཤད་བྲིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པའོ།

གཞན་ཡང་། པད་ཡག་ཆོ་མཆོམས་པ་པུ་རིག་མཆོག་དོ་རྗེ་དང་། ལྷག་ལུང་སྒྲ་མ་པུ་
འགྱུར་མེད་མདོ་སྟགས་བསྟན་འཛིན་དང་། དབུས་བཟའ་མཁའ་འགྲོ་བདེ་བའི་དོ་རྗེ། ག་ག་ཨ་
རྒྱ་ཉི་མ་དང་། རྒྱལ་སྐུ་ནམ་མཁའ་དོ་རྗེ་དང་། རྒྱལ་སྐུ་འཇིགས་མེད་དགོན་མཆོག་དང་། སྐ་
ནག་དོ་སྐུལ་བསྟན་པ་དང་། སྐུལ་སྐྱ་མི་ལ་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་དགོན་པ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་
སྐུ་ཆེན་མང་དུ་བྱོན་མོད། དེ་དག་གི་ནམ་ཐར་རེ་རེ་བཞིན་ཡི་གས་འཇིགས་ནས་མི་སྒྲོའོ། །
དགོན་འདིའི་དུས་མཆོད་དང་ཉེན་གྱི་རིམ་པ་ནི་མི་སྒྲོའོ།

དབུ་ཅ་དགོན་པ།

༥ དབུ་ཅ་དགོན་མདོ་སྟགས་བསམ་གཏན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ནི། མགོ་ལོག་སྐར་ཤོད་སྤྱི་བ་
ཀྱི་སྐུ་ཆ་ལྷེ་བའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ལ། སངས་ཤུལ་འདས་རྒྱུད་པུ་མཐར་ཕྱིན་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། ཡི་

གོ་མཁས་སུ་དགོན་འདིའི་མཆན་ལ་སྤྱི་ཅ་དགོན་དང་། ལུ་ཅ་དགོན་དང་། དབུ་ཅེ་དགོན་དང་།
དབུ་ཅ་དགོན་དང་། ཟེ་ཅ་དགོན་དང་། སྤྱི་ཅ་དགོན་དང་། དབུ་ཅ་དགོན་རིག་འཛིན་གྲུབ་
བཞེས་སྤྱིང་སོགས་འབྲི་སྟོལ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་མཆིས། དག་སྟོས་སུ་སྟོན་ཆད་གནས་འདིར་
བོན་པོའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་ལ། སྤྱིས་སུ་མགོ་ལྟག་ནག་ཐར་གྱི་ཕྱེ་འབངས་སུ་
གཏོགས་པའི་དུད་བྱིམ་ཞིག་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ཤིང་འབྲུག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1604ལོར་ཀམ་བཅུ་པ་
ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་འབྲུངས་པས། དཔོན་པོ་ནག་ཐར་གྱིས་རྗེ་དེ་ཉིད་གཙུག་དུ་བཀྲམ། བོན་
དགོན་དེ་བསྐྱབས་ནས་བཀའ་རྟིང་འབྲས་མའི་དགོན་པ་ཞིག་དུ་བསྐྱར་བར་གྲགས་མོད། རོན་ལ་
བོན་དགོན་དེ་རང་ཤུགས་གྱིས་ཉམས་སོང་བར་སྤང་ཞེས་བཤད།

གང་ལྟར་ཡང་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ལ་སངས་ཤུལ་འདས་རྒྱུ་སྤྱི་
པ་བླ་མཐར་ཕྱིན་གྱིས་དབུ་ཅའི་མཆིམས་སུ་ལུང་བའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་གནས་དེར་སྐྱབ་
སྟེ་ཞིག་བཏབ་པ་ནི་དགོན་འདིའི་ཐོག་མར་བཅི་ལ། ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་བ་ལགས། གདན་
རབས་བཞི་པ་སངས་ཤུལ་པ་བླ་མཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའི་སྤྱི་དུས་སུ་དགོན་མགོ་དཔལ་ལྷན་དར་
ཐང་ལ་གཏད་པ་ནས་དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དུ་གྱུར། དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་
པ་མང་ནས་བཤེག། །བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སངས་ཤུལ་སྤྱི་གཏིར་འབྲིན་ཨོ་རྒྱན་ཀུན་སྟོང་
སྤྱིང་པས་སྤྱར་གསོ་མཛད་ཅིང་། སྐབས་འབྲིན་དུས་མཆོད་སོགས་དང་། བཤད་སྐབས་ཀྱི་སྟེ་ལེགས་
པར་བཅུགས། ད་ལྟ་དགོན་འདི་ཅུང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་གནས་བཞིན་ཡོད་པའོ།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་སངས་ཤུལ་འདས་རྒྱུང་པ་བླ་མཐར་ཕྱིན་ནི། རབ་འདོད་ས་
འབྲུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1748ལོར་ལྟ་མེ་ར་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་སྤྱི་འབྲུངས། ལྟ་མེ་ར་དགོན་པར་
གྲ་སར་ཁྱགས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་སྤྱིན་གྲོལ་མང་དུ་གསན་
ཅིང་གནས་ངེས་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞེས། སྤྱི་ཆེའི་སྤྱད་ལ་དབུ་ཅའི་
མཆིམས་སུ་དུ་བྱོན་ཏེ་སྐབས་དགོན་འདི་ཉིད་ཕྱག་བཏབ། སྐབས་ཤིག་ལ་སྟོབ་ཆོགས་མང་པོར་
སངས་རྒྱས་སྟོང་དབང་གི་སྤྱིན་བྱེད་བསྐྱེལ་ཅིང་། དབང་འགྲིམ་ལ་བྱོན་ཆོ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གོས་

སར་ལྷངས་པ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུག་གིས་འདུ་ཁང་དུ་ཉི་མེག་ཤར་བའི་སྟེང་དུ་བཀལ་བས་མངལ་
མཁན་གྱི་ཆོགས་ངོ་མཚར་གྱི་གནས་ལ་བཀོད། དེ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་
དཔག་མེད་མངལ། ཡུལ་གྱི་དུ་མར་སློན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འགྱུར་ཆེན་མོ་སོགས་རྟོག་བཞོན་གྱི་གསུང་རབ་མང་པོ་བཞེངས། རྗེ་འདི་རིག་པ་ཚད་མེབས་གྱི་ཡེ་
ཤེས་མཐར་ཐུན་པའི་གྲུབ་བརྟེན་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཟུགས་སྤྱི་བཀོད་པ་ཆོས་
དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་ཆོ་སྤྱོད་ཅན་ལས་མ་ལུས་པར་འཇའ་ལུས་སུ་དེངས་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སངས་ཤུལ་འདས་ཚུངས་སྐུ་སྤྱོད་པ་ལྟར་འགྱུར་མེད་གསང་སྤྲུལ་ས་
བསྟན་འཛིན་བྱོན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་ཆོས་
སྤེལ་འདི་ལ་ཕན་པའི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེན་བསྐྱུངས་མོད་ནམ་ཐར་རྒྱས་པ་མི་གསལ་ལ། ཤིན་ཏུ་
བསྐྱུས་པ་ཞིག་གོང་དུ་སྤྲུལ་བྱིན་པས་འདིར་སྤྲོད་མི་བཞིན་དོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སངས་ཤུལ་དགེ་བསྟན་རྟོ་རྗེ་འཆང་ནི། རབ་ཡིད་ལྷགས་འབྲུག་
སྟེ་སྤྱི་ལོ་1820ལོར་འཕག་པོའི་ཡུལ་གྱི་རྟག་ཡུང་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། སྤྱོད་ཚུངས་དུའི་དུས་ནས་རིག་
པའི་གནས་ཀྱན་ལ་སྤྱངས་པས་ཡོན་ཏན་གྱི་མཛོད་དུ་གྱུར། པལླ་འགྱུར་མེད་གསང་སྤྲུལ་ས་བསྟན་
འཛིན་ལྟ་སར་མེབས་ཏེ་འཕག་པོའི་རྟག་ཡུང་མ་རིན་པོ་ཆེར་མངལ་བར་བྱོན། གནས་དེར་དགེ་
བསྟན་ཚང་དང་འཕྲད། ཁོང་གིས་སངས་ཤུལ་སྤྱོད་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་བར་ངོས་བཟུང་ཞིང་དབུ་ཅ་དགོན་
དུ་བྲིད་ནས་འོང་། དབུ་ཅར་སྤེབས་པ་ན་བསྟན་པའི་བདག་པོའི་བྲིས་བཀོད། པལླ་འགྱུར་མེད་
གསང་སྤྲུལ་ས་བསྟན་འཛིན་ལས་གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་གདམས་པ་སོགས་སློན་གྲོལ་དུ་
མ་དང་། ཨ་མོ་སྤྱོད་པ་བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་སློན་གྲོལ་གྱི་
གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསན། དབུ་ཅ་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་སྤྱོད་དགོན་རྒྱ་ཆེ་ཆེར་
བཏང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་དང་། ཁང་བཞེགས་མཆོད་རྟེན་སོགས་རྟེན་གསུམ་མང་དུ་
བཞེངས། སྤྱོད་འཕྲིན་དུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ནམས་སྟོ་ལུགས་ལྟར་བཅུགས། སློན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་
འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་བས་མགར་ལྗོངས་གཏིར་ཆེན་པལླ་བུད་འདུལ་དབང་ཐུག་གིང་པ་སོགས་

སློབ་མཁུང་མང་དུ་བྱོན། རྗེ་འདི་གར་ཐིག་དབྱངས་རྩལ་དང་། བཅའ་བཟོ་འབྲུང་རླུང་དང་།
མཚན་ཉིན་གྱི་ཐིག་ཙུ་སོགས་ལ་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་མཁུང་པ་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་། སྤུ་གྲུ་དགོན་པའི་འོད་འབར་མཚན་ཉིན་གྱི་ཐིག་ཙུ་བ་མཛད་པ་དང་། ཨ་སྦྱོང་གོང་
མའི་ཡུལ་ལྷེ་སོགས་ཡུལ་གྲུ་མར་མཚན་ཉིན་དང་ལྷ་འབྲུམ་ཁང་མང་དུ་བཞེངས། སྐྱ་ཆེའི་སྦྱང་
ལ་དབྱུ་ཙུ་དགོན་དུ་བཟང་བྱ་མང་པོར་སྤྱགས་དམ་བཅད་རྒྱུ་བཞུགས་ཤིང་སྦྱང་པོ་ནང་གི་
ཆོས་ལ་ཉམས་བཞེས་མཛད། ལྷ་འབངས་རྣམས་ལ་འཕོ་ཤ་མི་བཤའ་བའི་སྒྲོལ་བཅུགས་ཤིང་རི་
རྒྱ་དང་སྦྱང་རྒྱ་བསྐྱམས་པ་སོགས་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་སོ། །མཐར་སྐྱ་གཤེགས་དུས་ཀྱང་
གདན་ས་དབྱུ་ཙུ་རང་དུ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་བ་སངས་ལྷན་སྦྱུང་སྐྱ་པ་སྦྱ་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་ནི། རབ་ཆོས་མེ་ཕག་
སྦྱེ་སྦྱེ་ལོ་1887ལོར་ཨ་བྱའི་སེ་ར་དགོན་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་སྐྱ་འབྲུངས། ཨ་བྱའི་བསོད་ནན་སྦྱུང་སྐྱ་
དང་། སེ་རའི་འཛིགས་དགའ་སྦྱུང་སྐྱ་སོགས་ལས་མདོ་སྤྱགས་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན།
སངས་ལྷན་དགེ་བསྟན་གྱིས་སངས་ལྷན་སྐྱ་ཕྱིར་གོང་མ་པ་སྦྱ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་ཆེའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་
ངོས་བཟུང་། དབྱུ་ཙུ་དགོན་དུ་བྱིར་བཀོད་དེ་སངས་ལྷན་པ་སྦྱ་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་ཞེས་པའི་
མཚན་གསོལ། སངས་ལྷན་དགེ་བསྟན་ལས་གནམ་ཆོས་སྦྱོན་འགོ་དང་། ཙུ་རྒྱུང་དང་། རྗེ་གས་
ཆེན་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། བྱང་ཆོས་ལྷ་དང་། བསྐྱེད་རྗེ་གས་གྱི་བྱིད་བཅས་གསན་ཅིང་
སྤྱགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བས་རྟོགས་པ་མཚོག་ལྟར་དུ་གྱུར། རྗེ་འདི་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་གྱི་སྦྱབ་
འཕྲིན་ཆོ་ག་རྣམས་གྱི་འདོན་ཆོགས་དབྱངས་རྟ་དང་། འབྲུང་རླུང་དགོལ་གསུམ་དང་། བཅའ་
བཟོ་ཕྱག་ལེན་དང་། གར་འཆམ་རྣམས་སྦྱོར་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དང་མཚན་ཉིན་གྱི་ཐིག་ཙུ་རྣམས་
ལ་གྱིན་དུ་མཁུང་པས་དཔལ་ལྷན་མཚོག་སྦྱུང་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་ཚད་ལྡན་དུ་འཛིན་པ་དང་།
དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་ལྟར་གྱི་ཕྱག་བཞེས་གྱི་སྐྱ་གསུམ་སྦྱབ་པའི་རྒྱལ་ལའང་གྱིན་དུ་མཁུང་པས་
དར་ཐང་དགོན་པའི་སྦྱ་སྦྱབ་མང་པོར་སངས་ལྷན་ཆེད་གཟིགས་སུ་གདན་དྲངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་
མཆིས་སོ།

དབུ་ཅ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐབ་པའི་རྒྱན་བཅུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱངས། རྗེ་འདིའི་སྐུ་རིང་ལ་དཔལ་ཡུལ་ཆགས་མེད་སྐུལ་སྐྱ་ཀུན་བཟང་རྡོ་རྗེ་ལ་གྲ་འབུལ་བྱས་ཤིང་དབུ་ཅ་དགོན་གྱི་དགོན་མགོ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་ལ་གཏད། དེ་ནས་བཟུང་དགོན་འདི་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཚུད་པ་དང་བུལ་བར་གྱུར་ཏོ། །མཐར་དགུང་གངས་རེ་གཉིས་པ་རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་ཉེ་སྐུ་ལོ་1948ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས། གདུང་རུས་ལས་གྲ་རུའི་སྐུ་དང་། རིང་བསྐལ་དུ་མ་བྱུང་བ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་རྟགས་དུ་མ་བྱུང་ངོ་།

གདན་རབས་ལྷ་བ་མཆིག་གཏེར་པ་སྐྱ་དབང་ཆེན་ནི། རབ་ཆོས་མེ་རྟ་ཉེ་སྐུ་ལོ་1906ལོར་ཡབ་རྒྱ་རུའི་ཨོ་རྒྱན་སྤོན་གྲོལ་དང་། ཡུམ་མཆིག་བཟང་མ་ཅིག་སྒྲོལ་མའམ་ཡར་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། དགུང་གངས་བཙོ་བརྒྱད་པར་དབུས་མངལ་དུ་བྱོན་ནས་སྤྱིར་ཐེབས་པའི་ལམ་སྐབས་སུ་ལབ་སྐབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་ལབ་སྐབས་མགོན་དབང་ཆེན་དགེས་རབ་རྡོ་རྗེའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་ཞིང་ཁྱིམ་བཞོད། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སྤོན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། གཏེར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སད་དེ་གཏེར་ཆོས་མང་པོ་ཡི་གེར་ཕབ། དབུ་ཅ་དགོན་དུ་བཞུགས་ཤིང་བཤད་སྐབ་ཀྱིས་བསྟན་པར་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དབུ་ཅའི་མཆིམས་སུ་ལུང་མདོར་འདུ་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས་ཤིང་སྤོན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པས་འགོ་དོན་སྟོགས་མེད་དུ་བསྐྱངས་པ་དང་། བཤད་གྲ་གསར་དུ་བཅུགས་ཤིང་མཁན་པོ་ཆོས་གྲོལ་གདན་དྲངས་ཏེ་སྟོག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ལེགས་པར་བྱས། མཐར་དགུང་གངས་ང་ལྷ་པ་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྱི་ལོ་ཉེ་སྐུ་ལོ་1960ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་སོ།

གདན་རབས་དྲུག་པ་སངས་ཤུལ་སྐུ་སྐྱུ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའམ་ཨོ་རྒྱན་ཀུན་སྦྱང་སྤྱིང་པ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྐང་ལོ་ཉེ་སྐུ་ལོ་1949ལོར་ཨོ་སྦྱང་གོང་མ་ཆང་གི་སྤེ་བར། ཡབ་སོག་སྐུལ་དཔལ་པོ་སྟོབས་ལྡན་རྡོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་ཆོས་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས། རྗེང་སར་མཁུན་བཙེ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་དང་། ཀུ་ཐོག་ཕྱག་ཆ་སྐུལ་སྐྱུ་དང་། དཔལ་ཡུལ་མཆིག་

སྤྱུལ་འཇམ་དཔལ་དགྲིས་པའི་རྩོམ་གསུམ་གྱིས་སངས་ཕྱུལ་པ་སྤྲོ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་ཡང་སྤྲིད་
དུ་རོས་བཟུང་། དགྲུང་གངས་རྒྱལ་པར་དབྱུ་ཅ་དཔོན་དུ་བྱིར་བཀོད། ཉོར་སྤྱུ་འབྱུར་མེད་རྒྱ་
མཚོ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟན་ཏེ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དང་། ཆོས་སྦྱོང་དང་སྦྱུལ་འཕྲིན་ནམས་བསྐྱབས་
ཏེ་སྦྱོར་བྱང་བ་དང་། བཅའ་འབྲུད་རྒྱུང་དགྲོལ་དང་། རྩོམ་སྤྱོད་དཔོན་གྱི་ལས་སྟགས་བྱང་རྒྱལ་
པར་བསྐྱབས། ཨ་ཀ་སྤྱི་མ་སྟོ་བཟང་དང་། མཆིག་གཏིར་པ་སྤྲོ་དབང་ཆེན་དང་། མགར་སྟོང་སྤྱུལ་
སྦྱ་པ་སྤྲོ་བདེ་ཆེན་མཁའ་སྟོང་ཡངས་པ་དང་། ཆགས་མེད་སྤྱུལ་སྦྱ་པ་སྤྲོ་སྟོ་གསལ་བསྟན་འཛིན་
སྟགས་ལས་གནམ་ཆོས་དང་། རྩལ་ཟུང་གཏིར་གྱིས་གཙོ་བོ་བཀའ་གཏིར་མང་པོའི་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་
ཆེར་གསལ། དུས་འབྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱ་དལ་འོ་བརྒྱལ་མང་དུ་བྱུང་། རྟེན་དཀར་ཆས་མཛད་དེ་
སྟོན་དུ་བྱུང་བ་ཉགས་སྤྲོ་ཆོགས་གྱི་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་བསྐྱབས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་
དབྱུ་ཅ་དཔོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་དཔོན་སྡེ་བསྐྱར་བཞེངས་གྱི་སྟག་མར་མི་ལའི་སྤྱས་
མཁའ་དགྲུ་སྟག་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་དང་། མ་ཁིའི་
སྦྱུལ་ཁང་དང་། གཟུངས་སྤྲུགས་སྤྲོ་ཆོགས་གྱི་འཁོར་ཁང་དང་། མཚོད་རྟེན་སྟགས་རྟེན་གསུམ་
མང་པོ་གསར་དུ་བཞེངས།

ཟབ་མོ་གཏིར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སང་ཅིང་བརྟེན་སྟོན་ཏེ་ཆོས་གཏིར་དུ་མ་པལ། སྦྱོང་པ་
གཟུང་གཏིར་མེད་པར་རྟོག་མེད་རོལ་བའི་བརྒྱུལ་ཞུགས་བརྟག་དཀའ་བ་མཛད། ཐོལ་བྱུང་དུ་
འབྱུང་འབྱུར་ལུང་བསྟན་པ་ནམས་འབྲུལ་ལོར་མེད་པར་ངེ་བཞིན་སྟོན་དུ་འཁེལ་བ་དང་། གདོན་
དང་ནད་ངེས་མེད་གྱིས་མནར་བ་ལ་བྱིན་རྒྱལས་མཛད་པ་ཅམ་གྱིས་ཞི་བར་མཛད་པ་སྟགས་
བྱུང་སྟོན་འབྲུལ་བ་ཞིག་པའི་ནམ་ཐར་ངོམ། འོན་ཀྱང་ལོག་ལམ་ལ་དགའ་བ་འགའ་ཡིས་འབྲིད་
དེ་རྩོམ་གྱིས་བཟི་བའི་དུས་ཤིག་ལ་གམ་ན་མོ་ནམས་གྱིས་ལུང་དེར་གྱིས་བསྐྱུལ་བ་ལྟར་མཛད་
པ་ལམ་སྟོང་མ་བྱུང་བས། དེ་ཉིད་རྟེན་ངན་དགེ་བའི་སྤྱུལ་མར་བྱུར་ཏེ་ཀོང་རི་གནམ་ལྷགས་
འབར་བ་དང་། དཔུས་སྤྲོ་རི། གངས་ཏི་སེ། པ་སྟོ་བཀོད་ཆེན་བཀོད་རྒྱུང་། རྩོམ་ལ་རི་རབ་པག་
ཞལ་སྟགས་སུ་ཁྲག་འབྱུང་བའདུད་འཛོམ་སྤྲིང་པའི་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྲོད་སྦྱོང་གི་སྟོན་པ་མ་

སོགས་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆོས་སྐོར་མང་པོ་རྒྱལ་དུ་འབྱུང་ཏེ་མདོ་ཁམས་ཀྱི་རྒྱལ་གནས་མང་པོར་
ཐེབས་ཏེ་རྒྱལ་པ་མཛད། བསྐྱོད་བཀོད་བདུད་འཛིན་སྒྲུབ་མ་གླིང་དུ་ཁམས་བདུད་འཛིན་འཛིན་བྲལ་
ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ཞེས་ཞུས་ཆོས་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བདུད་འཛིན་གཏེར་གསར་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་དང་།
དར་ཐང་དགོན་དུ་རྒྱལ་སྤྱི་མཉམ་སྐྱེད་ཀྱི་གསུམ་པ་ཐུབ་བཞུགས་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་རིན་ཆེན་
གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྒྲིན་བྱེད་གསན།

དབུ་ཅ་དགོན་དུ་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱ་གསུམ་རྒྱལ་པ་དང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་
གྱི་ཕྱག་ལེན་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པ་སོགས་རྒྱལ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་ཀྱི་རྒྱུན་དང་། བཤད་རྒྱལ་གྱི་
ཕྱེ་སྤྱོད་བཅུགས་ཏེ་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་ལེགས་པར་བསྐྱེད་པ། འདུས་པ་ནམས་
ལ་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བར་མེད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་གདུལ་བྱའི་འགོ་དོན་སྦྱོར་བཞིན་བཞུགས་
པའོ།

དབུ་ཅ་དགོན་པའི་མཁན་རབས་རིམ་བྱོན་ལས། མཁན་རབས་དང་པོ་མཁན་པོ་ཆོས་
གྲོལ་ནི། ཁྲ་སྤིང་དགོན་གྱི་ཉེ་འགམ་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་བཀའ་པོད་ལྔ་དང་།
སྤྲུལ་རྒྱུད་ཕྱེ་བཞིའི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་ནན་ཏན་མཛད། དགུང་གྲངས་སོ་གཉིས་པར་དབུ་ཅ་
དགོན་པའི་བཤད་གྲྭ་གསར་བཅུགས་ཀྱི་མཁན་པོར་ཐེབས། རབ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ལོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1951
ལོར་དབུ་ཅ་དགོན་གྱི་བཤད་གྲྭ་དབུ་ཅུགས་པ་ལ། བཟང་བྱ་དུ་མའི་ཡུན་ལ་ཀུན་མཁྱེན་རོང་སྤོང་
ནམ་གཉིས་ཀྱི་རང་ལྷགས་བཞིན་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོ་སྤྲུལ་བྲིད་མཛད་དོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་བཞུགས་འཛིན་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་
ལོ་1946ལོར་དབུ་ཅ་དུ་ཡབ་སངས་ཤུལ་དོན་ནི་དང་། ཡུམ་སོག་ཟ་སྒྲོན་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་
འབྱུངས། མགར་བ་གཏེར་ཆེན་གྱི་ཆོས་བདག་སྤྲུལ་འཆང་ཀམ་རིག་འཛིན་ལས་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ།
དགུང་གྲངས་དགུ་པ་ལ་ཀུ་ཐོག་མཁན་པོ་ཆོས་གྲོལ་ལས་དགེ་བཞུགས་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་
བཞེས། དགུང་གྲངས་བཅུ་བ་ལ་དབུ་ཅ་དགོན་དུ་མཆིག་གཏེར་པར་དབང་ཆེན་ལས་སྤིང་ཐིག་
དུ་མ་གཉིས་དང་། ཐོས་གྲོལ་དབང་ཆེན། རྒྱ་གསུམ་ཆོ་ག། རྩལ་ཆོ་ཆོག། རྩལ་ཕུར་བ། རྩལ་

གྲུ་དྲག་ནམས་ཀྱི་དབང་ལུང་མཐོན། དགུང་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་པར་དྲགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་ནམ་རྩལ་
ཨ་ཁྱ་སྒྲ་མ་སྒོ་བཟང་གི་མདུན་ནས་སྒྲིང་ཐིག་སྒོན་འགོ་དང་རྫོགས་ཆེན་གྱི་ངོ་སྤྲོད་སོགས་གསན།
ལེ་དེའི་སྟོན་ཁར་སྒྲིང་ཐིག་དག་འདོན་ནམ་མཁུན་ལམ་བཟང་གི་སྒོ་ནས་འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྤྲོད་
མཛད་པ་སོགས་སྤྱིར་འབྲུམ་ལཱ་ལན་གསུམ་བསགས། ཨ་ཁྱ་སྒྲ་མ་སྒོ་བཟང་གིས་རྒྱུ་བཅུན་སྒྲོལ་
མ་ཆོ་རབས་ལྷག་ལྷར་ལུང་བསྟན་ནས་སྒྲོལ་བསྟོད་འབྲུམ་གདོན་པར་གྱིས་གསུངས་པ་ལྷར་ཟླ་
དུག་ལ་ལྷགས་བཞུས་གྱིས་རྫོགས་པར་མཛད།

དགུང་གྲངས་བཅུ་བརྒྱད་པར་བུན་མིན་རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་སྟག་ཤམ་རྩོ་
རྒྱུ་ལྷ་མོ་དབང་དང་། སྤྱལ་སྤྱི་མདོ་སྤགས་ཉི་མ་གཉིས་ལས་མགར་སྤྲོད་ཡབ་སྤྱི་ཟུ་
གཏེར་ཆོས་བཀའ་ཡོངས་ཀྱི་བཀའ་དབང་དང་ཟུ་ཆོས་དུ་མ་གསན། འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་
མགར་སྤྲོད་སྤྱལ་སྤྱི་བཟང་བདེ་ཆེན་མཁའ་སྤྲོད་ཡངས་པའི་མདུན་ནས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སང་
གཏེར་ལོ་རྩེད་དང་། རྒྱུ་སྤྱི་སྤྱི་ཟུ་ཀྱི་དབང་དང་། སྤགས་སྤྲོད་མའི་སྤྱི་དབང་དང་། གནམ་
ཆོས་རྫོགས་ཆེན་གྱི་བཤད་ལུང་སོགས་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་གསན། དགེ་ཆེ་མཁན་པོ་དབང་ཆེན་གྱི་
མདུན་ནས་ཐོས་གྲོལ་འགོ་དུག་རང་གྲོལ་གྱི་དབང་དང་། བར་དོ་དུག་བྲིད། སྤྲོད་གསལ་སྤྱི་གསུམ་
ཆོ་གའི་དབང་། རྒྱུ་ཆོ་ཆོག་གི་དབང་ནམས་གསན། རྫོགས་པའི་དབང་ལྷག་ཨ་ཁྱ་སྒྲ་མ་ཆོས་
མཛད་ལས་རྫོགས་ཆེན་སང་གཏེར་ལོ་རྩེད་སོགས་དབང་བྲིད་དུ་མ་བཞེས། སྤྱི་བས་རྒྱུ་ཁང་སར་
བསྟན་པའི་དབང་ལྷག་ལས་ཆེའུ་གཏེར་གྱི་རྫོགས་ཆེན་སྤྲོད་སྤྲོད་དང་། གནས་ལྷགས་མཛད།
ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན། རྫོགས་ལྷན་ཆོན་པོའི་མཚུབ་བྲིད། ཆོས་དབྱིངས་མཛད། སངས་རྒྱུ་སྤྲོད་
དབང་སོགས་དབང་ལུང་དུ་མ་གསན།

དགུང་གྲངས་སོ་ལྔ་པར་དཔལ་ལྷན་མཁན་ཆེན་སྤྱི་བཟང་རྩོ་རྒྱུ་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས།
གཞན་ཡང་རྫོང་གཏེར་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་དང་། མ་ཁི་སྒྲ་མ་པུ་སྤྱི་དང་། ཀུ་ཐོག་མཁན་པོ་ཨ་
དོན་དང་། གཏེར་སྤྱི་རྩོ་རྒྱུ་འདུལ་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆོགས་མེད་སྤྱལ་སྤྱི་ལྷན་བྲང་སེམས་
སྤྲོད་པ་སོགས་བཞེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ལུང་ཟུ་བྲིད་བཟང་བ་ལས་འདས་པ་ཅམ་དུ་

གསན་པས་བཀའ་གཏིར་གདམས་པའི་མཛོད་དུ་བྱུང། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་དབུལ་བྱིས་
གྱི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པས་འོ་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་སྐུ་ཉམས་སུ་བཞེས་དགོས་མ་བྱུང་ཞིང་འདུལ་བྱིས་ས་
ནས་པར་དག་པའི་ངང་ཚུལ་མ་འདོར་བར་སྐྱུག་རྩི་སོགས་མཛོད་དེ་གསང་སྐབས་ཀྱིས་ཙུ་
གསུམ་སྤྱིའི་བསྟེན་སྐབས་ལ་ཅི་ལུས་སུ་འབད་ཅིང་། བྱད་པར་དུ་བཟོ་བྱ་ཅུ་དུང་ཕུར་མང་པོ་
ལྷགས་བཞུས་མཛོད་ཅིང་སིཿེ་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་བདུན་ལྷག་གི་དགེ་བསྐྱེལ་ཡང་གནང་ངོ་།།

རྗེ་འདི་རྟོགས་པ་མཐོ་ལ་ཚུལ་བྱིས་གཙང་། པད་ནག་ཆོ་མཚམས་པ་པལ་རིག་མཚན་
བཟང་པོའི་ཡང་སྤྱིད་དང་། མགར་བ་གཏིར་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་ཡིན་པར་མཁས་
བྱུང་མང་པོས་གསུངས། བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་དབུ་ཙ་དགོན་དུ་རྟེན་བཞེངས་དང་།
དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛོད། དགུང་གངས་སོ་བདུན་པར་པད་ནག་ཏུ་སྐུ་གསུམ་པལ་འོད་
ཀྱི་ཕོ་བྲང་དང་། སྐབས་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་བཞེངས་མཛོད། དགུང་གངས་སོ་བདུན་
ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་བར་དུ་ལོ་རེ་རེར་རབ་ཡངས་དགོན་ནས་ར་ཡ་དགོན་དུ་བྲེ་བྲེ་ཡོངས་དང་
མཉམ་དུ་རྩོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐུ་མཚམས་ཆད་མེད་དུ་བཞུགས། དགུང་ལོ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་མིག་
ཡངས་དང་། ར་ཡ་དགོན་དུ་སྟོན་འགོ་དང་། བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད་དང་། བར་དོ་དུག་བྲིད་སོགས་
ཆད་མེད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བ་དང་། གཞན་ཡང་པཎ་ཆེན་དགོན་དང་། རྩི་མཛའ་དགོན།
དཔལ་སྟེ་དགོན། འབྲེ་ལོ་དགོན། མདོ་གོང་མ་དགོན། རྩིས་མཛའ་དགོན། དབུ་ཆ་དགོན། པད་
ཡག་དགོན། གུབ་ཆེན་འབྲེལ་ཆད་རང་གོལ་སྤྱིང་། སྤྱིད་ར་མཛའ་ནམས་སུ་བདེ་ཆེན་ཞིང་བྲིད་
དང་། བར་དོ་དུག་བྲིད་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་བསྐྱེལ། གཙོ་བོ་མགར་སྤོང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཏིར་
གསར་དག་ཉམས་ལེན་དང་། འཆད་སྤེལ་མཛོད་བཞིན་ད་ལྟའང་བསྟན་པ་དང་འགོ་བའི་དོན་
དུ་སྐུ་འཆོ་ཞིང་གཞེས་པའོ།།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཚུ་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1933
ལོར་དབུ་ཙ་ཏུ་ཡབ་དམེ་ཡེར་ལོ་དང་། ཡུམ་འཇའ་ཟ་ཀ་ཐོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་འབྱུངས། སྐུ་ན་
གཞོན་པའི་དུས་ནས་དབུ་ཙ་དགོན་གྱི་བཤད་བྲེ་དང་། ལྷགས་རིའི་འབྲོས་སྐང་འབེ་ཙ་དགོན་གྱི་

བཤད་གྲྭ་དང་། དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་གྱི་བཤད་གྲྭ་སོགས་སུ་མཁན་པོ་ཆོས་གྲོལ་དང་།
མཁན་པོ་ཨ་དོན་དང་། ཞི་ལུ་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་སོགས་དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་
མང་པོ་ལས་མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་ཐོས་བསམ་མཛད་ཅིང་མཁན་པོའི་མཆོན་
ཐོབ་དང་མཁན་ལྷ་བཞེས།

སྤྱི་ཅི་རིགས་སུ་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་དོ་རྩེ་དང་། མགར་
ཁྲོང་སྤུལ་སྤྱི་པ་བླ་བདེ་ཆེན་མཁའ་ཁྲོང་ཡངས་པ་དང་། ཆགས་མེད་སྤུལ་སྤྱི་པ་བླ་སྟོ་གསལ་བསྟན་
འཛིན་སོགས་ལས་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་པལ་ཆེར་དང་། རྒྱབས་རྩེ་ཁང་སར་བསྟན་
པའི་དབང་ཕྱག་དང་། སྤུལ་སྤྱི་ཚུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་ནམ་གཉིས་ལས་སྤྱིང་ཐིག་དུམ་གཉིས་དང་
ཡ་བཞིའི་སྤྱིན་བྱེད་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་པོ་དང་། རྒྱབ་དབང་དོ་རྩེ་འཆང་སྤྱི་ཕྱིང་གསུམ་པ་
དང་རྒྱབས་རྩེ་ལྷ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱལ་གར་དབང་ཉི་མ་ནམ་གཉིས་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་
མོའི་སྤྱིན་བྱེད་དང་། སྤུལ་སྤྱི་མཐོང་དགའ་ལས་དེའི་སྤྲུགས་ལྷང་བཅས་གསན། དབུ་ཅ་དགོན་གྱི་
མཁན་ཁྲིར་བཞུགས་ཏེ་དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་པོ་དང་། རྒྱབ་མཆོད་ཁག་གི་དོ་རྩེ་སྤོབ་དཔོན་གྱི་
བྱ་བའང་མཛོད་དེ་སྤྱི་འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ།

མཁན་རབས་བཞི་བ་སྤུལ་སྤྱི་དགེ་ལེགས་པ་བླ་ནམ་ཀུལ་ནི། རབ་ཀུལ་ཤིང་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་
1965ལོར་ཡབ་དཔེ་སྤྲུགས་འཆང་སྤྱི་མ་ཀམ་རིག་འཛིན་དང་། ལུམ་སོག་ཟ་རིན་ཆེན་སྤོལ་མ་
གཉིས་གྱི་སྤྲུག་སུ་འབྱུངས། མགར་བ་ཀུལ་སྤྲུག་པ་བླ་ཆོ་དབང་དང་། རྒྱབས་རྩེ་མགར་ཁྲོང་སྤུལ་སྤྱི་
པ་བླ་བདེ་ཆེན་མཁའ་ཁྲོང་ཡངས་པ་སོགས་དམ་པ་མང་པོས་སྤུལ་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
ཨར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་སྤོ་བཟང་དོ་རྩེ་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྤོལ་པ་དང་། དགེ་ཅེ་མཁན་པོ་དབང་
ཆེན་ནམ་མཁན་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཤེས་རབ་ལས་དགེ་ཚུལ་དང་། རྒྱབས་རྩེ་ལྷ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱལ་གར་
དབང་ཉི་མ་ལས་དགེ་སྤོང་གི་སྤོལ་པ་བཞེས། སྤུལ་སྤྱི་སངས་ཤུལ་ཨོ་རྒྱལ་ཀུན་སྤྱོད་སྤྱིང་པས་
སངས་ཤུལ་དགེ་བསྟན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་དོས་བཟུང་། མཁའ་འགོ་མ་རྒྱ་རེ་ལྷ་མོ་ལས་ཨ་པི་གསུང་
སྤོར་འགའི་སྤྱིན་གྲོལ་དང་། དགེ་ཅེའི་མཁན་ཆེན་སྤུལ་བཟང་དར་རྒྱས་ལས་གནམ་ཆོས་སྤོན་

འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་གིས་གཙོ་བོ་གནས་ཆོས་ཟབ་གཏིར་སྒོར་དང་། ཆགས་མེད་སྤྱུལ་སྤྱུ་པ་ཐ་གྲོ་གསལ་བསྟན་འཛིན་ལས་ཞི་བོ་བསྐྱེད་ཚོགས་དང་། སྤྱབས་རྗེ་མགར་སྒོར་སྤྱུལ་སྤྱུ་ལས་རྒྱུ་ཆོས་སྒོར་འགའ་དང་། གནས་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་ཡོངས་དང་། མགར་གཏིར་ཡབ་སྤྱུལ་གྱི་ཆོས་སྒོར་ཁ་གསལ་དང་། རྩོམ་སྤྱུ་ཐེང་བཞི་པ་ཐུབ་བསྟན་འཕྱིན་ལས་དཔལ་བཟང་ལས་རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྱིན་བྱེད་སོགས་དང་། བཀའ་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཚོགས་འབྱུང་གནས་ལས་སྤྱིར་ཐེག་ཡ་བཞི་སོགས་དང་། སྤྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱུལ་གསུམ་པ་ཨོ་རྒྱལ་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མང་པོ་གསལ། བླ་རྩོམ་མ་གྲོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ལས་སྤྱིར་ཐེག་སྤྱིན་འགྲོའི་བྲིད་གསལ་ནས་འབྱུང་ལྷའི་གསོག་སྤྱོད་མཛོད།

ཨ་རྒྱ་སྤྱུ་མ་ཆོས་མཛོད་དང་། སྤྱབས་རྗེ་དཔོན་སྤྱུལ་བསྟན་པའི་དབང་ཐུག་དང་། སངས་ཡུལ་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཨོ་རྒྱལ་ཀུན་སྤྱོད་སྤྱིར་པ་དང་། བཀའ་ཆེན་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་སོགས་ལས་ཡང་གསང་ཚོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་དག་ལེགས་པར་གསལ། ཞི་ལི་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ལས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། བཀའ་དབང་སྤྱུལ་སྤྱུ་གྲོ་བཟང་ལོ་རྒྱུ་ལས་མཛོད་སྤྱུལ་གྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་པོར་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད། མཚོ་སྤྱིན་ནང་བསྟན་སྤྱོད་སྤྱིར་དང་། བེ་ཅིན་མཐོ་རིམ་ནང་བསྟན་སྤྱོད་སྤྱིར་སོགས་སྤྱོད་བསམ་མཛོད། དབྱང་གྲངས་སྤྱུལ་རྩ་པར་དབྱ་ཅ་དགོན་པའི་མཁན་བྲིས་བཞུགས། དབྱང་བྱ་རྩ་མར་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛོད། དབྱ་ཅ་དགོན་རྩ་མ་ཁིའི་རྩ་འཁོར་གསར་བཞེངས་དང་། སྤྱུ་གསུམ་སྤྱབ་མཚོད་སོགས་ཀྱི་མཐུན་ཀྱེན་བཅས་བསྐྱབས་པ་དང་། དགོན་ནང་རྩ་རིག་གཞུང་སྤྱོད་སྤྱུ་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་དཔེ་བྲིད་གནང་། ད་ལྟ་སྤྱུ་འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ།

མཁན་རབས་ལྷ་བ་མཁན་པོ་ཆོས་བསྟན་རྩོམ་ཞི། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་སྤྱུ་ལོ་1973ལོར་དབྱ་ཅ་རྩ་ཡབ་དཔེ་ཀར་རྒྱུ་དང་། ཡུམ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། མཁན་པོ་དག་བསྟན་ལས་བྲིད་ཡིག་ཀུན་བཟང་སྤྱུ་མའི་ཞལ་ལུང་དང་། དར་ཐང་བཤད་སྤྱུ་མཛོད་རྒྱུད་ཐོས་བསམ་སྤྱིར་རྩ་མགར་བ་མཁན་པོ་གྲོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་དང་། མཁན་ཆེན་གྲོ་བཟང་ལོ་རྒྱུ་

སོགས་ལས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་ཐོས་བསམ་ནན་ཏན་མཛད། བགྲང་བྱ་མང་
པོར་སླ་རུང་ལཱ་རིག་ནང་བསྟན་སྟོབ་སྤྱིར་རུ་མཁན་ཆེན་ཚུལ་བྱིས་སྟོ་གོས་དང་། མི་ཉག་
མཁན་པོ་གྱུ་རུ་སོགས་ལས་མན་ངག་དང་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་གསན།

གྲུབ་དབང་སྐུ་མེད་གསུམ་པ་སྐུབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དབྱངས་ལས་རིན་
ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཀྱི་སྤྱིན་བྱེད་དང་། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཤུན་ཚྭ་གས་ལས་སྤྱིར་ཐེག་ཡ་
བཞིའི་དབང་སོགས་དང་། གྲུབ་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱལ་མཆོན་ལས་ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་ཀྱི་
བཤད་བྲིད་དང་། སྐུབས་རྗེ་ལྟ་སྐུལ་གསུམ་པ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་རིན་ཆེན་གཏིར་
མཛོད་སོགས་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་དང་། ཆགས་མེད་སྐུལ་སྐུ་པ་སྤྱོད་གསལ་བསྟན་འཛིན་ལས་རྩ་
དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་ནམས་ཀྱི་དབང་དང་། སྤྱོད་ཡང་སྐུལ་ནམ་མཁའ་འཇིགས་
མེད་དང་། སྐུལ་སྐུ་ཨོ་རྒྱན་མཆོག་དཔལ་ནམ་གཉིས་ལས་དེ་དག་གི་ལུང་དང་། དཔོན་སྐུལ་
བསྟན་པའི་དབང་ལྷག་ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་དང་། ཆོས་
དབྱིངས་མཛོད་དང་། ཡེ་ཤེས་སླ་མའི་བྲིད་སོགས་དང་། སངས་ཤུལ་སྐུལ་སྐུ་ཨོ་རྒྱན་ཀུན་རྒྱུང་
སྤྱིར་པ་ལས་སྤྱིར་ཐེག་སྟོན་འགོ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་གཏིར་གསར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་
སོགས་གསན། དགྲང་གྲངས་སོ་གཉིས་པ་རབ་རྒྱན་ཤིང་སྤེལ་ལོར་སྤེ་སྟོད་འཛིན་པ་མཁན་པོའི་
མཆོན་ཐོབ་དང་མཁན་ལྷ་བཞེས། དབུ་ཙ་དགོན་རུ་མཁན་བྲིར་བཞུགས་ཏེ་དབྱར་གནས་ཀྱི་
མཁན་པོ་མཛད། ད་ལྟ་འང་དབུ་ཙ་དགོན་རུ་མཁན་པོའི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་ཆོས་བྲིད་སྟོ་ཆོགས་
གསུང་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་སྐར་སླ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཕེལ་ནི། རིག་པའི་གནས་ཀུན་ལ་སྤྱངས་པའི་
ཡོན་ཏན་རྒྱས། དགྲང་གྲངས་སོ་གཅིག་པར་སྤེ་དགོ་དཔལ་སྤྱངས་དགོན་རུ་སྤྱ་སར་བྱོན། ཅ་རྒྱུང་
དང་རྫོགས་ཆེན་སོགས་ཟབ་བཀའ་མང་པོར་གསན་བསམ་མཛད། དབུ་ཙ་སོགས་ལུལ་གྱུ་རུ་
མར་གདུལ་བྱའི་དོན་ཅི་རིགས་མཛད་དོ།

ཞི་ལི་སླ་མ་དགོ་དཔལ་ནི། མགོ་ལོག་དབུ་ཙའི་ཞི་ལི་ཆོང་རུ་སྐུ་འབྱུངས། གཙང་མདའ་

དཀོན་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་དཀོན། ལྷ་ཅི་དཀོན་ནམས་སུ་གྲུ་སར་ཕེབས། བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་
རྒྱ་དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་
གསན་ཅིང་ཆོས་ཐུན་རྒྱལ་པར་མཛད། བསྐྱེམས་པས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་ཅལ་
རྒྱས། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་པོས་ཞལ་གཟིགས་པ་སོགས་དག་པའི་སྤྱང་བ་མང་དུ་བྱུང་། རྩི་རྩི་སྤྱོད་
དཔོན་གྱི་མཆན་ཐོབ་དང་བླ་ཞུ་བཞེས། སྤྱི་ཆེན་སྤྱང་ལ་སྤྱང་དབུ་ཅར་ཕེབས་ཏེ་གཏུལ་བྱ་
བསྐྱེདས་སོ།

ལྷ་མ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆན་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་བྱ་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་1885ལོར་དབུ་ཅའི་དམེ་སབ་
ཐོན་མར་ཆང་དུ་སྤྱི་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་ལྷ་སྤྱལ་པལླ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་དང་། མགར་བ་
གཏེར་ཆེན་པལླ་བདུད་འདུལ་དབང་ཐུག་གིང་པ་དང་། ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཆབ་སོགས་ལས་སྤྱི་འབྱུར་
བཀའ་གཏེར་གསར་རྟེན་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་དུ་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་བཀའ་རྒྱ་
ཆེར་གསན། དབུ་ཅར་དཀོན་དུ་སྤྱིན་གྲིང་རྩི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆོད་བཅུགས། ཁང་སར་དུ་ཅོག་
སྤྱང་བབྱང་ནས་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་བཀའ་མང་དུ་བསྟུལ་བར་མཛད་དོ།

སོག་པོ་ལྷ་མ་ཡང་དག་ནི། དབུ་ཅའི་སོག་པོ་ཆང་དུ་སྤྱི་འབྱུངས། སྤྱི་ན་རྒྱུང་དུའི་དུས་
ནས་དམ་པའི་རིགས་སད་དེ་ལོ་མང་པོར་བསྐྱེམས་པས་ཞེ་གནས་ལ་བརྟན་པ་བྱང་པར་བ་ཐོབ།
སྤྱི་ལས་སྤྱང་མས་ཞལ་གཟིགས་ནས་རང་བྱུང་རིག་པའི་རྩི་སྤྱི་པས་ཁྱེད་ཆོད་དང་ཐོད་ཀྱལ་གྱི་
གནད་ནམས་ཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་ཏེ་རྟོགས་པའི་དབང་ཐུག་ཆེན་པོར་གྱུར། གཏུལ་བྱ་སྤྱོད་ཆོགས་
འགའ་ལ་ཡང་གསང་རྒྱལ་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གསང་ཆོས་སུ་གསུངས། སྤྱི་ཆེན་ལོ་པོར་རྟེན་
པོ་ནང་གི་ཆོས་ལ་ཉམས་ལེན་ཅི་གཅིག་དུ་མཛད་དོ།

སྤྱལ་སྤྱི་ལྷ་བ་ཆེ་རིང་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་བྱ་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་1969ལོར་ཡབ་ཁྱོད་ཐོག་པལླ་སྤྱི་ལས་
སམ་པད་རིས་དང་། ལུ་སྤྱི་བཟའ་སྤྱོད་མ་སྤྱི་དགཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སུ་སྤྱི་འབྱུངས། སྤྱི་ཡི་ཞང་པོ་
པད་འཛིན་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྤྱོད་བསྐྱེདས། དབྱང་གངས་བཅུ་བདུན་པར་སྤྱི་ལས་རྩི་མགར་སྤྱི་
སྤྱལ་སྤྱི་དང་། གཡུ་ཐོག་སྤྱལ་སྤྱི་ཀམ་བསོད་ནམས་དང་། སངས་ལུ་སྤྱལ་སྤྱི་སོགས་སྤྱི་ཆེན་

མང་པོས་མཆིག་གཏིར་པ་བླ་དབང་ཆེན་གྱི་ཡང་སྤྲོད་ཏེ་རྩལ་བཟུང་། ཏུང་དཀར་མཁན་པོ་
དགོན་མཆོག་སློ་གྲོས་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ལྡན་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས་ཤིང་། ཞི་ཁྲོ་བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་
སྒྲིམ་གྲོལ་གསན། དབུ་ཙ་དགོན་ཏུ་བྱིར་བཀོད། ལྷ་ཏུང་ཏུ་མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་
ལས་ཏུས་འཁོར་དང་། གསང་སྟོང་སོགས་གྱི་སྒྲིམ་གྲོལ་དང་། མཁན་པོ་ཡེ་ཤེས་ལས་སྟོང་ཐིག་
སྟོན་འགོ་དང་། མཁན་ཆེན་ཐུན་སེལ་ལས་རྫོགས་ཆེན་སྒྲིམ་བྱིད་དང་། གཞི་ཆེན་ནམ་སྤུལ་ཡབ་
ཡུམ་ལས་གེ་སར་དང་མཆོ་རྒྱལ་སོགས་གྱི་དབང་ལུང་དང་། སྐུབས་རྗེ་དཔོན་སྤུལ་བསྟན་པའི་
དབང་ཐུག་དང་། མཁན་པོ་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་དང་། རྫོགས་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཙམ་
ཁྲ་པ་སྟོང་སོགས་ལས་ཡང་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་མང་ཏུ་གསན། བཟང་བྱ་མང་པོའི་
ཡུན་ལ་དབུ་ཙ་དགོན་ཏུ་སྐུ་གསུམ་སྐུབ་པའི་སྐུབ་དཔོན་དང་། སྐུབ་འཕྲིན་ཏུས་མཆོད་གྱི་རྩི་རྗེ་
སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྲར་བཞེས། སྐུ་གོང་མས་བཞེངས་པའི་འདུ་ཁང་རྟིང་བ་དེ་སྤར་གསོ་མཛད། ད་
ལྟོང་དབུ་ཙ་དགོན་ཏུ་རྩི་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྲར་བཞེས་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གཞན་ཡང་། ལྷ་མ་ལྷ་ལྷན་དང་། ལྷ་མ་རྟ་མགྲིན་དང་། ལྷ་མ་རྣམ་གྲོལ་བཟང་པོ་དང་།
ལྷ་མ་འཆི་མེད་དང་། ལྷ་མ་ཀམ་རིག་འཛིན་དང་། ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རིག་འཛིན་དང་། ལྷ་
མ་རིག་འཛིན་རྩི་རྗེ་དང་། མཁན་པོ་ཐུབ་དབང་སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཐུག་བཞེས་གྱི་རྒྱན་
དྲི་མ་མེད་པ་སྦྱོང་མཁན་དང་། དགོན་པ་དང་ལྷ་སྤེར་ལུགས་གཉིས་གྱི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་ལྷ་མ་
མང་ཏུ་བྱོན་མོད་ཡི་གེས་འཛིགས་ནས་དེ་ཙམ་མོ། །དགོན་འདིར་རྟེན་བཞེངས་དང་སྐུབ་འཕྲིན་
ཏུས་མཆོད་སོགས་མང་ཏུ་མཆིས་ཀྱང་འདིར་མི་སྤོ།

བཀྲ་ཤིས་སློ་མང་དགོན་པ།

༥ དཔལ་ལྷན་བཀྲ་ཤིས་སློ་མང་དགོན་པ་ནི། མགོ་ལོག་སྤར་ཤོད་གྱི་སློ་མང་གནས་ཞེས་
པར་ཡོད་ལ། གནས་དེ་ནི། རྩི་གྲུབ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་འོད་ཟེར་གྱིས། ལྷ་ལ་འཛམ་
སྤྲོང་ས་གནས་བྱེ་བ་རུ། །ཏུས་རུབ་གཅིག་མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་གཅིག །གནས་བཀྲ་ཤིས་སློ་མང་ཞེས་

མདོ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རོལ་བའི་རྩོམ་དཔོན་འདིར་དབང་ཕྱུང་མན་དག་ཅི་རིགས་
བསྟུན། སློ་མང་གནས་མདུན་གྱི་ཉི་ལྔའི་གདན་ཞེས་བའི་ས་ནས་སྤྱད་མདའ་འཕངས་པ་སློན་

གྲུབ་མཆོད་རྟེན་གྱི་བར་རིམ་སྟེང་དུ་བབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ལབ་བཅས་བཅུགས་པར་གྲགས།
ཁོང་གིས་བཅུགས་པའི་དོ་རིང་དང་། ཆོས་བཤད་སའི་བཞུགས་ཁྲི་དང་། གཟིམ་ཁང་གི་ཤུལ་
ནམས་ཀྱང་ད་ལྟ་མཇལ་དུ་ཡོད་ལ། གནས་ཡིག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཀྱང་གིས་པར་གྲགས་སོ།།

རབ་ཆོས་ས་པག་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1899ལ་སློ་ཆེན་དཔོན་པོ་ནམ་མཁའ་ཟེར་བས་ཨ་ཤའི་གནས་
འདབས་སུ་དགོན་པ་གསར་དུ་སློས་པ་ཡིན་ཟེར། མང་པོ་ཞིག་གིས་ཐོག་མར་ཨ་ཤའི་གནས་སུ་
འདེབས་མཁན་ནམ་སློ་མཁན་ནི་སློ་ཆེན་སྤུལ་སྤྱོད་འཇིག་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ཡིན་ཟེར། གནས་
དེར་སློས་པ་ནས་དགོན་པའི་མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་སློ་མང་དགོན་པ་ཞེས་འབོད། མདོར་ན་སློ་ཆེན་
རོག་བླ་སྤུལ་སྤྱོད་ཡང་སྤུལ་སློ་ཆེན་འཇིག་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ཀྱིས་དགོན་འདིར་དཔལ་ལྷན་
རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བྲིད་དང་ཕྱག་བཞེས་ནམས་བཅུགས་ཏེ་སྤྱོད་འདིའི་སྤྱོད་མེད་ཡོངས་ལ་སློན་
འགྲོ་དང་། ཞིང་བྲིད་དང་། བར་དོ་བྱུག་བྲིད་སོགས་ཀྱི་དབང་བྲིད་མང་དུ་གནང་ནས་བསྐྱབས་
སོ།།

དེས་ན་རྒྱ་གར་དགོན་པ་སློས་ཆེས་ཀྱི་གདན་ས་སྟོང་བ་པོ་དང་པོ་སློ་ཆེན་འཇིག་བྲལ་
ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་དང་། སློ་ཆེན་དཔོན་པོ་ནམ་མཁའ་གང་རུང་དང་། དེ་ཆེས་སློ་ཆེན་སྤུལ་སྤྱོད་
འཇིག་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་སློ་ཆེན་སྤུལ་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ཏེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤུལ་
སྤྱོད་ཆོས་གཅེས་ཞེས་འབོད་པ་ཁོང་གིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་གདན་རབས་གཉིས་པ་སློ་ཆེན་སྤུལ་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ནི། རབ་ཆོས་ཚུ་བྱི་རྟེ་སྤྱི་
ལོ་1922ལ་ཁང་རྒན་དཔོན་བྱིམ་དུ་ཡབ་དོམ་ཆ་སྤྲུགས་པ་སྟོང་ཡངས་དང་། ཡུམ་དཔོན་མོ་
གཏུགས་དཀར་སྟོལ་མའི་སྲས་སུ་སྤྱོད་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་
དོ་རིམ་སྟེང་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་རྟེ་དར་ཐང་དུ་གསེར་
བྲིར་བཀོད། མགར་བ་སླ་མ་ཀུན་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཞེན་ཏེ་འབྲི་སྟོན་དང་། དཔལ་
ལྷན་ལུགས་ཀྱི་གར་ཐིག་དབྱངས་རོལ་བཅའ་འབྱུང་ཕྱག་ལེན་ནམས་སྟོང་བ་མཐར་ཕྱིན་མཛད།
གདོང་དེ་མཁན་ཆེན་གྱི་མདུན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། འདུལ་བ་དང་། དབུ་མ། སྟོམ་གསུམ། རྩོགས་

ཆེན་གྱི་ཟབ་བྲིད་སོགས་གསན། མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་དགེས་པའི་རྡོ་རྗེ་ལས་གནས་ཆོས་
དང་། རྩྭ། འཇམ་ཆོན། བྱང་གཏེར། བཀའ་མ་མདོ་སྐྱ་སེམས་གསུམ་སོགས་དབང་ལྷང་གྲངས་
མང་ཞུས། སྐྱ་གོང་མའི་གདན་ས་སྒོ་མང་དགོན་འདི་དང་། པཌ་ཆེན་དགོན་པ་དང་། མིག་ཡངས་
སམ་ཐུག་ཡང་ཡུལ་ལྗེ་དགོན་པ་དང་། དར་ཐང་དགོན་སོགས་ལ་དབང་བྲིད་དང་། འགྲིག་
དང་། རྒྱག་བཞེས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་གནང་། གདན་ས་འདི་ཡང་ཡུན་རིང་བསྐྱབས་ཏེ་
དུས་འགྱུར་དང་ཉེ་སྐབས་ཤིག་ལ་དུས་དྲན་ཆོས་བརྒྱུ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་བརྒྱགས། རབ་རྒྱལ་ས་ཁྱི་
ལོར་གཡུལ་འབྲུག་གི་ཁྲོད་དུ་སྐྱ་བཁོངས་སོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སྤྱལ་སྐྱ་ལྷ་མགོན་རྡོ་རྗེ་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་རྒྱག་སྤྱི་ལོ་1950ལ་
ཡབ་འབོས་པ་པད་ལོ་དང་། ཡུམ་ལམ་གོ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱུ་འབྱངས། སྒོ་ཆེན་ཆོས་
གཅིས་ནས་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་མ་འོངས་པར་ནང་སྲི་བདག་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྤྱལ་སྐྱ་
ཞིག་སྐྱེད་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟུང་ཆོ་འབོས་པའི་སྤྱལ་སྐྱ་དེ་ལྷན་ན་མཁ་ཐོགས་ཞེས་བཀའ་གནང་།
མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་བཞིན་དར་ཐང་དགོན་དུ་གདན་དྲངས་ནས་གསེར་བྲིར་མངའ་
གསོལ། སྒོ་ཆེན་གཙོད་ཀན་ཟེར་བའི་ཡང་སྤྲིད་ཡིན་པར་གྲགས་མོད་མཆོན་ཡོངས་གྲགས་སུ་
འདི་ཡིན་ཞེས་མ་གསོལ། རི་ཤུལ་མཁན་པོ་འད་ཟེར་དཔལ་ལྷན་དགེ་ཀན་དུ་བསྟེན་ནས་ལྷོག་
བསྐྱབས། སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཙུག་ཡུལ་ལ། གནས་ཆོས་དང་། རྩྭ་དང་།
འཇམ་ཆོན་དང་། ཀར་སྤྲིང་ཞི་ཁྲོད་དབང་སོགས་གསན། དགྲང་གྲངས་དགྲ་བ་ལ་བོད་དུས་
འགྱུར་བྱང་བས་ཐོས་བསམ་ཆེར་བྱེད་ལོང་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཨར་སྐྱང་མཁན་ཆེན་ལྷོ་བཟང་རྡོ་
རྗེ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་དབང་ལྷང་ཅི་རིགས་གསན། རྟེན་དཀར་པོར་གྱུར་གྱང་སྤྲིད་
གཞུང་གི་བཅན་འོག་དུ་དགེ་ཚེ་མཁན་པོ་སོགས་ལས་དམ་ཆོས་མང་དུ་ཞུས། ཆོས་སྒྲིབ་སྤྱེས་
ཀྱི་དུས་སུ་དར་ཐང་དགོན་པ་བཞེངས་པའི་རྒྱག་རོགས་དང་། སེམྱེའི་སྤྲི་དུང་འཁོར་དང་།
འཁོར་ཕན་དུ་མ་བཞེངས། དགོན་པའི་འགྲིག་སོགས་ལ་གཟིགས་པ་རྒྱན་དུ་མཛད།

དགེ་ཚེ་མཁན་ཆེན་ལྷོ་བཟང་ཤེས་རབ་ལས་གནས་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། རི་ཤུལ་མཁན་

པོ་འོད་ཟེར་དཔལ་ལྷན་ལས་གནས་ཆོས་ཅ་རྒྱུ་དང་། རྩོགས་ཆེན་གྱི་ཟབ་བྲིད་གསན། མགར་
སློང་གཏེར་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལས། གནས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་བྱེད་དང་། རྒྱའི་ཕུར་བ་དང་། བཀའ་
བརྒྱུད་གསང་རྩོགས་དང་། མ་ཉིའི་མེད་ཉ་དང་། བསྐྱེད་པའི་ཕྱག་རྟེན་དང་། ཁམས་བྱོན་
མགོན་པོ་དང་། སློང་གསལ་སྐུ་གསུམ་ཆོག་མོགས་ཀྱི་དབང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ལྷགས་ལུང་
གསན།

སྐུབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་པད་ལོ་ར་གསུམ་པ་ལས་གཏེར་མཛོད་དང་། མདོ་སྐྱའི་
དབང་དང་། རྩོགས་སྐུལ་སྐུ་འཇིགས་མེད་འོད་གསལ་ལས་ཞི་ཁྲོ་བསྐྱེད་རྩོགས་དང་། མཁན་
ཆེན་འཇིགས་མེད་ཕུན་ཆོགས་ལས་ཕུར་བ་མཁུལ་ཁྲག་མ་དང་། ཏུས་འཁོར་དབང་ཆེན་སོགས་
གསན། རབ་རྒྱལ་མེ་མག་ལོར་ཨར་སྐྱུང་མཁན་པོ་ཅན་འགྱུར་མེད་སློ་མང་དགོན་ཏུ་གདན་
དྲངས་ཏེ་དབྱར་གནས་སོག་མར་བཅུགས། ཁོང་ནས་དགོན་འདིར་དབང་ལུང་ཅི་མང་གནང་
ཞིང་། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་ཏུ་མ་བཞེངས། བྱུང་པར་ཏུ་ཏུས་མཛོད་ཆོས་བཅུ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་
ལེ་རེ་བཞིན་ཞི་ཁྲོ་ན་རཀ་དོང་སྐུགས་ཀྱི་དབང་གནང་བ་དང་། དགོན་པའི་ལས་སྡེ་བསྐྱོ་འཛིག་
སོགས་དགོན་འདི་ལ་ཐུགས་ཁུར་བཟང་བྱ་ཏུ་མའི་ཡུན་ལ་མཛོད་དེ་གདན་ས་བསྐྱུངས་སོ། །
མཐར་རབ་རྒྱུ་མེ་སྤེལ་ལོའི་མགོ་ཁྲིའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་སྟེ་སྟེ་ལོ་2016 ལོར་གཞུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་
ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་བ་སྟོ་ཆེན་སྐུལ་སྐུ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྐུལ་ཏེ་སྟེ་ལོ་
1965ལ་ཡབ་སྐྱུང་བའི་བསོད་ཆོ་དང་། ཡུམ་མགར་བཟའ་ཞེས་ཕྱ་གཉིས་ཀྱི་སྐུས་སུ་སྐྱུ་འབྱུངས།
དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་སོག་རྩོགས་སྐུ་ཕྱིར་བཞི་བ་ཐུབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་གིས་སྟོ་
ཆེན་ཆོས་གཅིས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་ཏུ་དོས་བཟུང་། གཞན་ཡང་མཁའ་འགྲོ་ཏུ་རེ་ལྟ་མོ་དང་། སྐུལ་སྐུ་
མགར་སློང་རྩོ་རྗེ་འཆང་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གོས་ཀྱི་ཡང་སྐུལ་ཏུ་གསུངས།

མགར་བ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་རྩལ་བྲིམས་ལས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྐུལ་སྐུ་ཆགས་མེད་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྐུབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་པད་ལོ་ར་གསུམ་པ་དང་། སྐུབས་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་

གར་དབང་ཉི་མ་དང་། བད་ནག་དཔོན་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལས་དབང་ལྷང་ཟབ་བྲིད་དུ་མ་གསན། རབ་རྒྱན་མེ་སྤེལ་ལོར་གནས་འདིའི་གནས་འདུས་ལ་ལྟ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་ཆེབས་བསྐྱར་སྐབས་སློ་མང་དགོན་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་སློ་ཆེན་སྤུལ་སྤྱོད་མགོན་རྟོ་རློ་ཆེའི་རྒྱལ་ཚབ་དུ་མངའ་གསོལ། ད་ལྟ་གདན་ས་སློ་ཆེན་དགོན་དུ་ལོ་རེ་བཞིན་ཆོས་བརྟུན་ཁྲིམ་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་དགོན་པའི་བྱ་བ་ལ་བྱགས་ཁུར་གནང་བཞིན་སྤྱོད་ཆོ་ཞིང་གཞིས་པ་ལགས་སོ།།

གཞན་ཡང་དགོན་འདིར་བྱོན་པའི་སྤྱིས་ཆེན་དག་ལས་སྤིང་དཔོན་པོ་རྩལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་གམ་བ་ལོ་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་སྤང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1925 ལོར་རྟོགས་པ་མཆོག་ལུན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་དཔོན་རྒྱུད་བརྟུ་གསུམ་ཟམ་མ་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་གདུང་རྒྱུད་དུ་སྤྱོད་འབྱུངས། རྒྱུད་དུའི་དུས་ནས་རབ་དུ་བྱུང་ནས་དར་ཐང་བཤད་གྲུང་བཞུགས། གདོང་རེ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་དགོན་མཆོག་ལས་བསྐྱང་བྱ་དུ་མའི་རིང་ལ་མདོ་སྤྲེགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་སྤྱུངས། རྒྱུད་པར་དུ་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བའི་རོ་སྟོན་ལེགས་པར་བྲུས་ཏེ་མཁན་ཆེན་དེ་ཉིད་བྱན་མིན་གྱི་སྒྲ་མར་བྱུང།

དར་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་མཁུན་ནས་དབང་ལྷང་མན་ངག་ཅི་རིགས་གསན། དར་ཐང་དགོན་པའི་མཆོམས་སྐྱབ་གྱི་གྲ་གཉིས་ལ་བཞུགས་ནས་བསྟེན་སྐྱབ་ཚུལ་བཞིན་མཛད། དུས་འབྱུར་སྐབས་སྤྱོད་ལ་སྟན་ཆོར་དཔག་མེད་ཚྱུང་ཡང་བསྐྱབ་པ་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་བསྐྱུངས་པས་སྤྱོད་བཅུན་པའི་ཆོད་དུ་གྲགས། དུས་ཤིས་སློ་མང་དགོན་པར་གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྫོགས་ཆེན་དང་། སྤྱོད་གསུམ་སྐྱབ་པ་བཅས་གྱི་དབང་ལྷང་མན་ངག་སོགས་གནང་། སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་བཀའ་གདམས་གོང་མའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་དཀའ་སྤྱད་དང་སྟོང་ཅུས་དྲག་པོའི་སློ་ནས་བསྟེན་སྐྱབ་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་བྱས།

དགུང་གངས་བདུན་ཅུའི་སྟོང་ཀུན་ལ་མདོན་གསལ་དུ་ཆོམས་གསར་དུ་སྤྱིས་པ་སོགས་གྲུབ་པའི་རྟོགས་མཆོན་ལ་མངའ་བཞེས་མོད་སྤྱིས་པའི་བརྒྱལ་བྲགས་འཇིན་པས་བྱི་དུ་མི་གསལ། དེ་ལྟར་ཆོས་པ་རྣལ་མའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་མཛད་མཐར་དགུང་ལོ་དོན་ལྷ་པ་རབ་རྒྱན་ས་

ཡོས་ལོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་1999ལོར་ཕྱག་མཉམ་བཞག་ཆོས་འཆད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཅས་སྐྱེ་
དྲུང་པོར་བསྐྱེད་ཏེ་སྐྱེན་ནས་མཁར་གཞིགས་ངང་གཞུགས་སྐྱེ་ཕྱི་དུང་ལས་འདས་སོ།

འོད་གསལ་ཚྭ་ལ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱུང་པ་ཨ་ཀ་ལྷ་མོ་ཆོས་མཛོད་ནི། རབ་ཆོས་ཤིང་
སྐྱག་སྐྱེ་སྐྱེ་ལོ་1914ལོར་ཡབ་ཨ་ཀ་རིག་ལོ་དང་། ཡུམ་མགོ་བཟའ་ཀ་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་སྐྱེ་
མཚན་དཔེའི་མེ་ཏོག་བཞད། སྐྱེ་ཆུང་དུས་ནས་དམ་པའི་རིགས་སད་ཅིང་རྣམ་དཔྱད་རབ་དུ་
ཡངས། རོམ་ཆ་བསྟན་འཕེལ་ལས་ཡིག་གཞུགས་དང་ལྷ་མོ་ཐིག་རིས་ཆ་ཆད་སོགས་སྐྱེདས། ཨ་ཀ་
ལྷ་མོ་བཟའ་དང་། གཡུ་ཁོག་བྱ་བུ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ལས་ཚྭ་ལ་ཆེན་ཀྱི་མན་ངག་
མང་པོ་གསན་པས་རིག་འཛིན་བརྒྱད་པའི་སྤྱུ་ལ་ཐོབ། མགར་བ་རྒྱལ་སྐྱེས་སྐྱག་ཤམ་རྩོམ་རྩོམ་
བསྐྱེ་ཆེ་དབང་གིས་ཆོས་བདག་དུ་ཡུང་བསྟན་ཅིང་མ་འོངས་པར་ཚྭ་ལ་ཆེན་པོའི་གདམས་
པས་སློབ་མ་སྦྱོང་དགོས་པའི་བཀའ་བསྟུན། དེ་ཉིད་ཀྱི་གཏེར་གསར་ཅ་གསུམ་བུམ་པའི་རྒྱ་ཅན་
སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་གསན། ཨར་སྐྱེད་མཁན་ཆེན་ལྷོ་བཟའ་རྩོམ་ལས་བསྐྱེན་པར་ཚྭ་ལ་ཆེན་ཀྱི་
ཐུབ་བསྟན་རབ་གསལ་དུ་གསོལ། སྐྱེ་ཆེར་འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་འཆོ་བར་བརྟེན་ཅིང་ཅ་
གསུམ་ལྷ་མོ་བསྐྱེན་སྐྱེ་དང་ཚྭ་ལ་ཆེན་ཀྱི་ཁོ་ན་ཐུགས་དམ་མཛད། སྐལ་ལྷན་ཀྱི་སློབ་ཆོགས་རྣམས་
ལ་སྒོན་འགྲོ་འབྱུང་ལྷ་མོ་གསོག་སྦྱོང་ནས་ཉམས་ལེན་རོ་སྦྱོང་དམར་བྱིད་བར་ཀྱི་བཤད་རྒྱན་
མཁར་ཆགས་སྐྱེ་གནང་།

མཁར་རབ་རྒྱན་ཆུ་སྐྱེ་ལོ་1992ལ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྐྱེ་བསྐྱེས་པའི་ཚུལ་
བསྟན། གཏུང་ཞུགས་ལ་འབྱུང་སྐབས་ནས་མཁར་ལས་འོད་ལྷ་མོ་འཇའ་ཐིག་གེན་འགོང་། འཕྱིང་
མ། ལྷུ་པོ་སོགས་ཅི་རིགས་དང་། གཏུང་དུས་དཀར་མེར་དམར་མཐིང་སོགས་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོགས་
སྐྱེ་ཐུང་། དེ་ལས་དྲུང་དཀར་དང་། ལྷ་སྐྱེ། ཕྱག་མཚན་བྱང་བ་དང་། ཐུགས་ལྷགས་སྐྱེན་གསུམ་
མེས་མ་འཆོགས་པར་སྐལ་ལྷན་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ལྷག་པ་སོགས་རྒྱུད་ནས་བཤད་
པའི་གྲོལ་ཏྲགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་མང་པོ་མཛོད་དུ་ཐུར་ཏོ།

སྐལ་སྐྱེ་འོད་གསལ་རྩོམ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཆུ་ལྷག་སྐྱེ་སྐྱེ་ལོ་1943ལ་གནས་མཆོག་བཀྲ་ཤིས་

སྒོ་མང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་སྐྱེ་འབྱུང་ས། དགུང་ལོ་བརྒྱའི་སྟིང་མཚོག་སྐུལ་འཇམ་དཔལ་དབྱིས་པའི་
རྡོ་རྗེ་དང་། སྐུལ་སྐྱེ་རྡོ་རྗེ་དག་འདུལ་དང་། བཀར་བ་རྒྱལ་སྐས་པ་བླ་ནམ་རྒྱལ་ནམས་ཀྱིས་ར་
གཏེར་ཆོས་ཉིད་སྒྲིང་པའི་ཡང་སྐུལ་གྱི་མཚན་གསལ། བཀར་བ་རྒྱལ་སྐས་སྟག་ཤམ་པ་བྱུན་མིན་
གྱི་སྒྲ་མར་བཞུན་ཏེ་སྟིང་ཐིག་རུམ་གཉིས་གྱི་དབང་ལྷང་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ཁོང་གི་གཏེར་
གསར་དང་། ཚལ་མེད་ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་རིག་པ་ཅིག་ཆར་རུ་རོ་སྒྲད་པའི་ཕ་ཕོག་ནམས་གསན། ཨ་
རྒྱ་མ་སྒོ་བཟང་དང་། ཨ་རྒྱ་མ་ཆོས་མཛོད། དཔལ་ཡུལ་མཚོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ། སྐུལ་སྐྱེ་
མགར་སྒོང་རྡོ་རྗེ་འཆང་། དཔལ་ཡུལ་ཆགས་མེད་སྐུལ་སྐྱེ་པ་བླ་སྟོགས་ལ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་མང་
པོ་ལས་དབང་ལྷང་མན་ངག་མང་རུ་གསན། བགང་བྱ་རུ་མའི་རིང་ལ་སྒོ་མང་དགོན་པའི་སྐྱེ་
གསུམ་ཟླ་སྐྱབ་གྱི་རྡོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་མཛོད་ནས་དབང་ལྷང་མང་པོ་བསྐྱུལ། རབ་རྒྱན་ཚུ་ལུག་ལོར་
གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཞི་བར་བསྐྱས་སོ།

སྐུལ་སྐྱེ་ལྷ་རྒྱལ་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་མག་སྟེ་སྟེ་ལོ་ 1947 ལ་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་གི་ཉེ་འདབས་
སུ་སྐྱེ་འབྱུང་ས། དགུང་ལོ་བརྒྱན་པར་རྫོང་གཏེར་ཀྱན་བཟང་ཉི་མ་དང་། སུར་ཆའི་སྐུལ་སྐྱེ་ཨོ་
རྒྱན་འཕྲིན་ལས་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷགས་སྒྲ་མ་ཀམ་བསོད་ནམས་གྱི་ཡང་སྟིང་རུ་རོས་འཛིན་
གནང་། ཨ་རྒྱ་ཁྱང་ཁྱང་ལས་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་མན་ངག་དང་བཅས་པ་སྐྱུང་ས། རི་མོ་དང་
འཛིན་བཟོ་ལ་ཡང་མཁས། ཨ་རྒྱ་མ་སྒོ་བཟང་དང་། ཆོས་མཛོད་གཉིས་བྱུན་མིན་གྱི་སྒྲ་མར་
བཞུན་ཏེ་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཞུས། བགང་བྱ་རུ་མར་ཉམས་
ལེན་ལ་གཞིལ་བར་མཛོད། བཞུན་པ་སྟེ་དར་གྱི་སྐབས་སུ་འཆམ་གྱི་ཞལ་འབག་ཆ་ཆང་ཕྱག་བཟོ་
དང་། འདུ་ཁང་ཤིང་ཆོན་སོགས་ཕྱག་ལས་མཛོད་པས་སྒོ་མང་དགོན་པ་སྐྱར་གསོས། སྟེ་ལོ་1986
ལ་དབུས་སྐྱོགས་སུ་ཕེབས་ནས་བསམ་ཡས་དགོན་པ་དང་། ཤེལ་བྲག་དང་། བྲ་འབྲུག་དགོན་
ནམས་སུ་སྐྱེ་ཆོབ་གུ་རུ་ང་འདྲ་མ་སོགས་སྐྱར་གསོ་མཛོད། གཙང་སྟིན་འདུལ་དགོན་རུ་ཕེབས་ཏེ་
སྐྱེ་བཅུན་སྐྱོགས་གསུམ་ལ་དབང་ལྷང་མན་ངག་མང་པོ་གནང་། གསོ་བ་རིག་པའི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱིས་འགོ་བ་རུ་མའི་བྲག་རྩའི་མེ་ཆེན་གཞིལ་བའི་གྲགས་པ་མཐོ་ལ། སྒོ་མང་དགོན་གྱི་རྒྱལ་ཆོབ་

དང་སྐྱབ་པའི་དབྱ་བཞུགས་མཛད་བཞིན་བཞུགས་སོ།།

དགོན་འདིར་བྱོན་པའི་མཁན་རབས་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་ཨར་སྐྱང་
མཁན་པོ་ཅུ་འགྲུར་མེད་ལགས་མོད་ཁོང་གི་ནམ་ཐར་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་དུ་དར་ཐང་དགོན་
པའི་མཁན་རབས་སུ་སོང་བཞིན་ཏོ།།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་མཁན་པོ་སྤྱན་གྲོལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1970
ལ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་དགེ་ཆེ་མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་དར་རྒྱས་ལས་རབ་དུ་
བྱུང་། དར་ཐང་བཤད་སྤྱར་བཞུགས། མགར་བ་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་དང་། སྤྱ་རུང་
མཁན་པོ་རིག་དར། མཁན་སྤྱལ་ཐུབ་བསྟན་སྟོ་བཟང་ལོ་རྒྱུ་ནམས་ལས་མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་གཞུང་
ཆེན་མང་པོར་གསན་བསམ་མཛད། དགྲང་ལོ་སུམ་ཅུ་པར་སྐྱབས་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མའི་
སྐྱ་མདུན་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། ལོ་དེར་སྤྱལ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་དང་། མཁན་སྤྱལ་སྟོ་བཟང་ལོ་
རྒྱུ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་པོའི་མཚན་བསྐྱལ། མགར་བ་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱིས་ཕྱ་
བརྟགས་པ་ལས་ཀ་བཞི་གཏིར་སྟོན་ལྟ་དབང་རྫོ་རྗེའི་ཡང་སྤྱིད་དང་། སྤྱ་མ་ཨ་ཁྱུག་གིས་གཙང་
བ་གྲུབ་ཀན་གྱི་སྟེ་སྤྱལ་དུ་ངོས་བཟུང་། སྟེ་ལོ་2001ལོ་ནས་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལ་སྟོ་མང་དགོན་པའི་
དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་གནང་སྟེ་འདུལ་བ་དང་། ཞིང་བྲིད་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུངས། དགོན་དེར་
བཤད་སྤྱ་དང་། སྐྱབ་སྤྱ་དང་། སྟོ་བ་སྤྱ་གསུམ་གསར་དུ་བཅུགས། སྤྱ་གཞོན་ནམས་ལ་རབ་བྱུང་གི་
སྟོ་མ་པ་གནང་། གཙང་སྤྱན་འདུལ་དགོན་དང་། ཤངས་ཀྱི་ཟབ་བྱ་ལུང་དགོན་གཉིས་ལ་ཐེབས་
ནས་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་བསྐྱལ། མེ་སྟེལ་ལོར་ལྟ་སྤྱལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མས་སྟོ་མང་དགོན་
ཀྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པར་གཟིགས་ངང་ཞབས་པད་བརྟན་
པར་བཞུགས་སོ།།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་སྤྱ་རུང་མཁན་པོ་ལོ་རྒྱུ་བསྟན་ནི། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་སྟག་ལོར་འབྱུངས།
དགྲང་ལོ་ཉེར་དུག་གི་སྟེང་སྤྱ་རུང་སྐར་དུ་ཐེབས་ནས་མཁན་པོ་སྟེག་རྫོང་གི་མདུན་ནས་རབ་
བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་ཞུས། ཆོས་རྗེ་སྤྱ་མ་འཇིགས་མེད་སུན་ཆོགས་གཙུག་དུ་བཀུར་ཏེ་མདོ་

ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་ཚོགས་ཆེན་བར་གྱི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་ནམས་ལེགས་པར་མཛོམས། སྤྱི་ལོ་1997ལ་ཆོས་རྒྱུ་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་མཁན་པོའི་མཆོན་ཏྲགས་གནང་། ཡུལ་ཤུལ་རྩ་སྟོན་དང་། བུ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་དགོན་པ་མང་པོར་བྱོན་ནས་དཔེ་བྲིད་གནང་། སྤྱི་ལོ་2010ལོར་སློ་མང་དགོན་དུ་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོར་གདན་ཞུས་བཞིན་པེབས་ནས་ངས་ཤེས་སྟོན་མེ་སོགས་ཀྱི་བྲིད་གནང་། ད་ལྟ་བྱེད་ཅུང་བཅུན་མའི་སྡེ་ལ་ཆོས་བྲིད་ཀྱི་མཛད་པ་སྦྱོང་བཞིན་བཞུགས་སོ།

མཁན་རབས་བཞི་བ་མཁན་པོ་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1975ལ་སྤྱི་འབྲུངས། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲུང་ཞུགས། མཁན་སྤྱུལ་སློ་བཟང་ལོར་བྱ་སོགས་ལས་པར་སྤྱོད། འདུལ་བ། སྦྱོང་འཇུག་སོགས་སྤྱུངས། བླ་ཅུང་ཆོས་སྐར་དུ་བྱོན་ནས་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། སྤྱི་ལོ་2013ལོར་ལྷ་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་ནས་མཁན་ཐོབ་གནང་། སློ་མང་དགོན་པའི་བཤད་གྲུང་དང་། དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་བཟང་བྱ་དུ་མར་མཛད་དེ་དཔེ་བྲིད་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་ཀྱིན་བཞུགས་སོ།

དགོན་འདིར་རྒྱ་ཆོགས་རིགས་ནི། སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་ལྷན་སྤྱོད་དང་། དབྱར་ཚུལ་ལ་བཞུགས་པའི་ཕྱག་བཞེས་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་པའི་ཕྱགས་སྤྱོད་ཀྱི་སློ་ནས་དུས་མཆོད་ཆོས་བཅུ་འཆམ་དང་བཅས་པ་སོགས་ཡོད་མོད་རྒྱས་པར་མི་སྟོན།

ར་ཡ་དགོན་པ།

༥ ར་ཡ་དགོན་ནམ་རབ་ཡངས་དགོན་གསང་སྤགས་བཤད་སྤྱོད་དར་རྒྱས་སྤྱོད་ནི། མགོ་ལོག་སྤར་ཤོད་ཀྱི་ར་ཡ་དང་ལྷག་ཡང་ཞེས་པའི་ས་ཆར་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ལ་སྤོན་ར་ཡ་དགོན་དང་། ད་ལྟ་རབ་ཡངས་དགོན་དུ་འཛོད། དེ་ཡང་སློ་ཆེན་འཇིག་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་སློ་གོས་ཀྱིས་སྤྱུགས་ཡངས་དང་། མིག་ཡངས་དང་། ལྷག་ཡང་ཞེས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཡུལ་སྡེ་ལ་ལྷག་ཡང་ཡུལ་ལྷ་མ་ཟེར་བའི་སྡེ་བ་ལ་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ། རྗེས་སུ་སྤྱི་རྒྱུན་ནང་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་གིས་དགོན་པ་ཡུན་རིང་མ་གནས་པར་ཉམས་པར་གྱུར། འདུམ་ཡག་སྐར་དུ་མགར་སྤོང་རྒྱལ་

སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་ཆུལ་གྱིས་ར་ཡ་དགོན་པ་ཟེར་བ་ཞིག་བཏབ། ར་ཡ་དགོན་པ་པོད་རུས་འབྱུར་གྱི་
རུས་སུ་བཤིག། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་ས་དེར་ལྷ་ཁང་རྒྱུ་བྱ་ཞིག་བསྐྱར་བ་ཞེས་གྱིས་སྤྲུལ་
གསོས། འོན་ཀྱང་རུས་མཆོད་རེ་འཆོག་ས་པ་ཅམ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་མ་བྱུང་། ཉེ་བའི་རུས་འདིར་
སྤྲུལ་སྤྲུལ་རིག་འཛིན་མགོན་པོས་ར་ཡ་དགོན་པ་དང་ཐུག་ཡང་ཡུལ་ལྗེའི་དགོན་པ་གཉིས་ཀའི་
དོད་རུ་ར་ཡ་དགོན་པ་འདིར་སྤྲོས་ཏེ་གསར་རུ་བཞེས་པ་ཞིག་གོ།

གནས་འདི་ནི་གྲུབ་པའི་དབང་ཐུག་པ་སྤྲུལ་འབྱུང་གནས་དང་། གསང་སྤྲུལ་མཛོད་
འཛིན་མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་བྱུང་རྒྱ་འཕྲུལ་སྟོབས་གྱིས་གནས་འདིར་བྱོན། དཔལ་ཆེན་
དོ་རྩེ་གཞོན་ཅུ་དང་། ཡི་དམ་དོ་རྩེ་པག་མོའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ཞལ་བྱས་ཏེ་གསང་སྤྲུལ་བསྟན་
པ་འབྱུང་བའི་གནས་བདེ་གཤེགས་ཆོམ་བྱ་དགྲུ་ཡི་གནས་མཆོག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། གནོད་
སྦྱིན་ཅི་ཏུ་དམར་པོ་དང་། ཡུལ་ལྷ་དོ་རྩེ་ཐོག་འབབ་ཚལ་ལམ་དོ་རྩེ་བྱུང་དྲག་དང་། ལྷ་མོ་ཡིད་
བཞིན་ནོར་འཛིན་རྣམས་གནས་སྤྱང་རུ་བཀོད་པ་དང་། ལོ་སྤྱ་ཆེན་པོ་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཞབས་གྱིས་
བཅག་ཅིང་སྦྱབ་པ་ཞག་བདུན་བྱས་པའི་སྦྱབ་ཐུག་དང་། ཐུག་འཁར་དང་། པ་སྤྲེའི་བྱེད་བ་དང་།
ཆོས་དང་དམ་ཚུས་གཏེར་རུ་སྤྲུལ་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་ལ། མགར་བ་གཏེར་ཆེན་
པ་སྤྲུལ་བདུད་འདུལ་དབང་ཐུག་སྤྲིང་པའི་གཏེར་གནས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།

རྒྱལ་མོ་གཡུ་སྒྲ་སྟིང་པོའི་སྤྲུལ་པ་མིག་ཡངས་གཏེར་སྟོན་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་གནས་
འདིར་བཞུགས་ཏེ་སྦྱབ་པ་མཛད་ཅིང་། ཡུལ་སྤེའི་སེར་སྤེ་དང་མི་སྦྱུ་ཡོངས་ལ་དབང་བྲིད་མང་
པོ་གནང་ཞིང་། རུས་མཆོད་དང་། ཡུལ་སྤེའི་སྦྱི་སྤྱང་སོགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་མཛོད་པས་ཡུལ་
སྤེ་དགེ་འདུན་པའི་ཆོག་ས་དང་བཅས་པས་སྤྲུལ་མར་བཀུར་བས་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་ཤིང་། ལྷ་འདྲེ་
ཟིལ་གྱིས་མནན་ཞིང་སྤེ་བརྒྱུད་བཅས་རུ་འཁོལ་བའི་གྲགས་པ་རྒྱས་སོ།

དགོན་འདི་འདེབས་པ་པོ་མགར་སྟོང་རྒྱལ་སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་ཆུལ་གྱིས་འབྲུམ་ཡག་སྤང་རུ་
ར་ཡ་དགོན་པ་གསར་རུ་བཏབ། གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱུ་བྱ་ནང་རྟེན་དང་བཅས་པ་གསར་རུ་
བཞེས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་

ཟབ་བྲིད་དང་། ཡབ་རྗེ་གཏེར་ཆེན་སྒ་མའི་གཏེར་གསར་ནམས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་ཡོངས་རྫོགས་གནང་སྟེ་དེའི་སྒྲོར་ཀྱི་རྒྱལ་ལམ་མང་པོའི་དུས་མཆོད་ཀྱང་བཙུགས་ཤིང་དཔལ་ལྷུལ་བའི་སྤྱད་བཞེས་ལྟར་བརྒྱངས་པས། གྲོང་ཚོ་གོང་ལོག་གི་སྤྱ་རྒྱན་ལས་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་ཚུང་ཏུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ།།

དེ་རུས་སུ་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་ཆངས་པ་ལྷའི་མེ་ཏྲ་ག་གི་གསང་གསུམ་སྐྱ་མའི་རྣམ་
རྒྱུ་རུས་བབས་སྐྱལ་པའི་གཏེར་ཆེན་ཨ་སྐྱེས་ཨོ་རྒྱལ་མཁའ་སྤྱོད་སྤྱིང་པའམ་དཔའ་བོ་དགའ་
བའི་རྩི་རྩེ་བྱོན་ནས་ཁོང་གི་ཟབ་གཏེར་གསར་བའི་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཏེ་ལོ་ཁ་ཡར་
ལ་གཟིགས་པ་མཛད་དོ། །དེས་ན་འདིར་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་དང་། རྒྱལ་སྐྱེས་པ་རྣམས་རྒྱལ་
དང་། ཨ་སྐྱེས་ཨོ་རྒྱལ་མཁའ་སྤྱོད་སྤྱིང་པ་གསུམ་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་འབྲི་བ་སྐབས་སུ་བབ་
མོད་སྐྱ་མ་གོང་རུ་རྩི་རྩེ་དཔོན་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པའི་ཁོངས་སུ་བཛྲ་བྱོན་
པས་འདིར་མི་སྤྱོད།

རྟོགས་ལྡན་དམ་པ་ཞི་ལུ་རྒྱལ་སྐྱེ་གཤམ་གྱི། ཡབ་ཞི་ལུ་བསོད་ཆོས་དང་། ལུམ་མགར་
བཟའ་མཆོག་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་ཆོས་ས་བྱ་ལོ་སྟེ་སྦྱི་ལོ་1909ལོར་འབྲུམ་ཡག་སྐང་དུ་སྦྱི་
བལྟམས། ལོ་གཅིག་ཙམ་ནས་མགར་བ་གཏིར་ཆེན་པ་བླ་བརྟུང་འདུལ་དབང་སྤྱད་སྦྱིང་པས་
གཏིར་སྟོན་སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་གྱི་ཡང་རྒྱལ་དུ་ངོས་འཛིན་མཛད། གཏིར་སྐས་དོ་རྩེ་དག་
འདུལ་དང་རྒྱལ་སྐས་པ་བླ་རྣམས་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་པད་ཡག་དུ་བྱིར་བཀོད་དེ། མགོ་ལོག་སྐུ་མ་
སངས་རྒྱས་འོད་ཟེར་གྱི་ཡང་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་གསལ། སྦྱི་ན་རྒྱུང་དུ་འུ་སྐས་ནས་འཁོར་བར་ངེས་
འབྱུང་གི་བསམ་པས་བྱིམ་ནག་དུ་ཞག་ལ་མི་དགུས་པར་དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྤྱད་འཕྲོག་
རྒྱལ་སྦྱི་དོ་རྩེ་དག་འདུལ་ལས་གཏིར་ཆེན་བརྟུང་འཛིན་སྦྱིང་པའི་གཏིར་ཆོས་སྟོར་སོགས་གཏིར་
གསར་ཡོངས་རྩོགས་མདོས། བསྐྱེམས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དུ་གྱུར། སྟོན་ཆེན་
འཇའ་ལུས་པ་སོ་གཉིས་ཀྱི་མཆོག་དུ་བསྐྱེམས། རྒྱལ་སྐས་པ་བླ་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་དྲུང་ནས་མགར་སྟོང་
ཟབ་གཏིར་ཡོངས་དང་། རྒྱལ་སྐས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་གཏིར་འགའ་ཡི་དབང་ལུང་གསན།

དཔལ་ལུལ་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་དོ་རྩེ་དང་། རྩོད་གཏིར་ཀུན་བཟང་ཉི་
མ། གཏིར་སྟོན་བསོད་ནམས་སྒྲུབ་བཅན། གཡུ་ཁོག་བྱ་བྲལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ། སུ་རུ་སླ་
མ་ཀུན་བཟང་། འགྲུ་བ་སླ་མ་རྣམ་དག། རྩོད་བྱུང་བ་སྟོན་པའི་ཉི་མ་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་རུ་
བསྟེན་ནས་མདོ་སྤགས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཆོར་ཐོས་བསམ་མཛད་པས་ཟབ་མོའི་གདམས་པའི་
མཛོད་རུ་གྱུར། བྱད་པར་རུ་ཨོ་རྒྱུན་མཁའ་སྦྱོང་སྤྱིང་པའི་ཟབ་གཏིར་དགའ་རབ་སྤྱིང་ཐིག་སྟོན་
བརྒྱུད་རྒྱ་གྲིའི་གསང་གཏམ་གྱི་ཆོས་བདག་བཀའ་བབ་ཆེན་པོར་མངའ་གསོལ། སྟོན་འགྲོ་ནས་
དངོས་གཞི་བྲིགས་ཐོད་བར་གྱི་དབང་བྲིད་གྱི་གདམས་པ་ལན་རུ་མར་བསྟུལ། བྱད་སྤྱུགས་གྱི་
སྤྱུག་གཅིག་ཤར་གྱུར། གདན་ས་འདི་དང་ལྷག་ཡང་ལུལ་སྒྲེ་སོགས་ལ་དབང་ཆོས་གྱི་བདུད་ཅི་
བསྟུལ་བས་དགོན་འདིའི་བདག་པོ་དང་སླ་མར་གཏོགས་སོ། །མཐར་རབ་རྒྱལ་ས་སྤང་ལོ་རྟེ་སྟེ་
ལོ་1949ལ་འབྲུམ་ཡག་སྤང་གི་གྲུ་མོས་གདོང་རུ་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་བསྟུས་སོ།

རྒྱལ་སྤྱུག་སྤྱུག་ཤམ་དོ་རྩེའམ་པ་སྤྲོ་ཆོད་དབང་ནི། རྒྱལ་སྤྱུག་ཞིང་རུ་གཤེགས་རྩེས་ར་ཡ་
དགོན་པའི་བྲིར་བཞུགས་ཏེ་གཟིགས་པ་ཆེན་པོས་དབང་ཆོས་ཅི་རིགས་གྱིས་བསྐྱུངས་སོ། །རྣམ་
ཐར་བསྟུས་ཅམ་པད་ནག་དགོན་པའི་སྐབས་སུ་བཛོད་ཐིག་རྟོ།

ར་ཡ་སླ་མ་པ་སྤྲོ་རྣམ་རྒྱལ་ནི། ཡབ་མགར་བ་ཆོགས་ལི་དང་། ལུམ་ཨ་མོ་བཟའ་ཡ་མ་
སྤང་གཉིས་གྱི་སྤྱུག་སུ་རབ་ཆོས་ཤིང་སྤང་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1925ལོར་འབྲུམ་ཡག་རུ་སྤྱུ་འབྱུངས། ལོ་
དེར་རྒྱལ་སྤྱུག་པ་སྤྲོ་རྣམ་རྒྱལ་བྱོན་ནས་པ་སྤྲོ་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དབྱང་གངས་ལྷ་
པ་ལ་རྒྱལ་སྤྱུག་པ་སྤྲོ་རྣམ་རྒྱལ་ལས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དབྱང་གངས་དགུ་པ་ལ་ཁ་ཡེ་སླ་
མ་པ་སྤྲོ་འཛིགས་མེད་ལས་ལྷོག་བསྐྱབས། རྒྱུ་བྱའི་དཔོན་པོ་པ་སྤྲོ་བསམ་གྲུབ་ལས། གནམ་ཆོས་
སྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་སོགས་ཞུས་ཤིང་། སྤྱུ་གསུམ་སྤྱུབ་པར་བཞུགས། ཨོ་
རྒྱུན་མཁའ་སྦྱོང་སྤྱིང་པ་ལས་ཁོང་གི་ཟབ་གཏིར་གྱི་དབང་ལུང་དང་ཟབ་ཆོས་རུ་མ་དང་། འགྲུ་
བ་སླ་མ་རྣམ་དག་ལས་མགར་སྤྱིང་གཏིར་ཆེན་གྱི་ཟབ་ཆོས་གྱི་བྲིད་ལུང་དང་། སྤུལ་སྤྱུ་གཡུ་སྤྱུ་
ལས་སྟོན་འགྲོ་དང་བར་དོ་རྒྱག་བྲིད་དང་། སྤྱུག་མཆོལ་མཁན་པོ་ཚུལ་སྤོའམ་མཁས་བཟང་ལས་

སྒོན་འགོ་དང་། རྒྱང་སྒྱུར་དང་། དེས་ཤེས་སྒྱོན་མེ་དང་། གཡུ་ཁོག་ལྷ་མ་ནས་བརྒྱད་པའི་རྫོགས་
ཆེན་གྱི་སྒྲིན་བྲིད་ཅི་རིགས་གསན། སྤྱལ་སྤྱུ་དོ་རྩེ་དག་འདུལ་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་བསོད་ནམས་ལྷེ་འུ་
བཅན་དང་། འབེ་ཆ་ལྷ་མ་ཚུལ་བྲིམས་བཟང་པོ་དང་། སངས་སྤྱལ་པ་ལྷ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་
སོགས་ལས་ཀྱང་དབང་ཡུང་མང་དུ་གསན། བྱད་པར་དུ་རྒྱལ་སྤྱུ་སྤྱུ་ཤམ་དོ་རྩེ་འམ་པ་ལྷ་ཆོ་
དབང་ཐུན་མེན་གྱི་ལྷ་མར་བསྟེན་ཞིང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲིན་བྲིད་ཟབ་མོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱུ་པ་ལྷ་
ནམ་རྒྱལ་གྱི་ཟབ་གཏེར་ཡོངས་རྫོགས་དང་། སྤྱུ་ཤམ་པ་ཁོང་གི་ཟབ་གཏེར་ཡོངས་རྫོགས་གྱི་
དབང་ཡུང་ཐམས་ཅད་དུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན། དུས་འགྱུར་དང་རིག་གསར་གྱི་སྐབས་
སྤྱོད་བརྒྱལ་ཆད་མེད་སྤྱོད་དགོས་བྱུང་། དམ་པའི་རང་གཤིས་མ་ཉམས་པར་སྒྲིག་དུ་ནང་གི་
ཉམས་ལེན་དང་བསྟེན་སྤྱབ་ལ་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྤྱུ་ཆོ་གང་པོར་སིཿདུང་ཐུར་གསུམ་དང་།
མ་ཁི་དུང་གཅིག་དང་། ཏྲ་མགིན་བསྟེན་པ་དུང་གསུམ་དང་། ཡིག་བརྒྱ་བྱེ་བ་དང་། འོད་མཚན་
བྱེ་བ་བདུན་སོགས་ལྷགས་བཞུས་མཛད། ཆོས་སྒྲོ་སྤྱད་བྱེས་པ་ནས་དགེ་ཅེ་མཁན་པོ་དབང་ཆེན་
ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་། མགར་བ་མཁན་པོ་སྒྲོ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས།
མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་དར་རྒྱས་དང་། ཀམ་ཆགས་མེད་སྤྱལ་སྤྱུ་པ་ལྷ་སྒྲོ་གསལ་བསྟེན་འཛིན་དང་།
མགར་སྒྲོང་གཏེར་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་དང་། སངས་སྤྱལ་
ཨོ་རྒྱན་ཀུན་སྒྱུར་གྲིང་པ་དང་། སྤྱུ་ཅ་མཁན་པོ་རག་དབང་བསྟེན་འཛིན་ནམས་ལས་ཆོས་བཀའ་
མང་དུ་གསན། ར་ཡ་དགོན་པའི་ཆོགས་པའི་དོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་བྲི་ལ་བཞུགས། མགར་སྒྲོང་
ཡབ་སྤྱུ་གསུམ་གྱི་གདན་སར་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་མཚམས་སྤྱབ་མི་ལོ་དུ་མར་བཞུགས། མཐར་
མེ་སྤྱང་ལོར་སྤྱུ་གཤེགས་སོ།།

སྤྱུ་ཅ་མཁན་པོ་རག་དབང་བསྟེན་འཛིན་དགོན་འདིར་བཞུགས་ནས་ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེན་
པོ་གནང་དང་གནང་བཞིན་ཡོད་མོད་གོང་དུ་སྤྱུ་ཅ་དགོན་པའི་སྐབས་སུ་ནམ་ཐར་རགས་པ་
ཅམ་བཤད་ཟིན་པས་མི་སྤྱོད།།

སྤྱལ་སྤྱུ་རིག་འཛིན་མགོན་པོ་ནི་ཡབ་རག་གདོང་འོད་སྤྲིས་དང་། ཡུམ་ཨ་ཉ་བཟའ་གོ་

[illegible]

དཔོན་སྐུལ་བརྟན་པའི་དབང་སྐུག་ལས་མཁའ་ཤིང་གཤོག་ཐབས་དང་། ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན། ཉོགས་ལྡན་ཐོ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་སྡུ་ཁྱེ་ཀུན་ཏུ་བདེ་ཆེན་ཁིང་བྲིད་དང་། ཆོས་དབྱིངས་མཛོད། གནས་ལྷགས་མཛོད། པེ་རྩེ་བྱགས་ཐིག། བཙུ་ཐུལ་སྟིང་ཐིག། ཙ་གསུམ། ཙཱ་དམར་སྟོག་གཏད་སོགས་ཟབ་ཆོས་དབང་ལུང་ཏུ་མ་དང་། སྐུབས་རྗེ་ལྟ་སྐུལ་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་པོ་དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཆེན་འགའ་དང་ཟབ་གཏེར་

དུ་མའི་དབང་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་མོ་སྤྱུ་སྤྱུ་ལས་མི་པམ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་
འབུམ་ཡོངས་གྱི་དབང་ཡུང་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་གྲང་ཁང་སྤྱུ་སྤྱུ་ཐུབ་བརྟན་དཔལ་བཟང་ལས་
གནམ་ཆོས་ཟབ་གཏིར་ཡོངས་ཚོགས་དང་། ཞི་ཁྲོའི་དབང་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་མོ་ཐུབ་སྤྱུ་བཟང་
ལས་སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞི་སོགས་ཆོས་ཚན་དུ་མ་དང་། ཀུའོག་ཚོགས་སྤྱུ་འཛིག་བྲལ་ཕྱོགས་ལས་
ནམ་རྒྱལ་ལས་བདུད་འདུལ་རྩི་རྩི་དང་། སྤྱོད་གསལ་སྤྱིང་པོའི་ཟབ་གཏིར་ཡོངས་ཚོགས་གྱི་
དབང་དང་། ཨ་མོ་སྤྱི་མ་དབང་ཕྱག་རབ་བརྟན་ལས་མགར་སྤྱོད་ཡབ་སྤྱི་གསུམ་གྱི་ཟབ་
གཏིར་ཡོངས་གྱི་དབང་ཡུང་དང་། རྒྱུད་དབང་སྤྱི་མ་ཕྱོད་ཆེ་རིང་ལས་ཁྲག་འཁྱུང་བདུད་འཛིན་
སྤྱིང་པ་དང་། གཏིར་སྤྱི་རྩི་རྩི་དཔལ་གཉིས་གྱི་ཟབ་གཏིར་ཡོངས་ཚོགས་དང་། བདུད་
འདུལ་དང་། སྤྱོད་གསལ་དང་། ལས་རབ་སྤྱིང་པོའི་གཏིར་བྱོན་འགའ་ཡི་དབང་ཡུང་གསན།

གཞན་ཡང་ཤུབ་དབང་སྤྱི་མ་ཨ་ཁྲག་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ནམ་སྤྱུ་འཛིགས་མེད་ཐུན་
ཆོགས་དང་། ཁྲ་སྤྱི་མ་པད་ཆོས་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་སྤྱི་མ་ཕྱོད་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་
མང་པོ་བཞེས་སོ། རྩི་རྩི་མེས་དང་། མགར་སྤྱོད་གཏིར་བྱོན་རིག་འཛིན་སྤྱི་མའི་སྤྱུ་པ་དང་། སྤྱི་
ཡོད་དང་། སྤྱི་དཔལ་དང་། ཐུགས་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སྤྱི་མ་དང་། རྩི་ཕྱག་ཁྲུང་གསུམ་དང་། རྩི་རྩི་
ཆོག་བདུན་དང་། སྤྱི་སྤྱུ་རིག་འཛིན་འདུས་པ་དང་། ཐུར་བ་ཡང་གསང་སྤྱི་མེད་དང་། འཇམ་
དཔལ་སྤྱི་མེད་དང་། མཁའ་འགྲོ་མེད་གདོང་ནམས་གྱི་བསྟེན་མཚམས་ལ་བཞུགས། ཟབ་གཏིར་
དང་དག་སྤྱི་མ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་དོ།

དགྲུང་གྲངས་ཉེར་བདུན་པར་རབ་ཡངས་དཔོན་པ་ར་ཡ་ཡུང་པ་ནས་གནས་མཚོག་བྱ་
ཏུ་དཔལ་ཆེན་འབུམ་རྩི་རྩི་སྤྱི་མེད་། ཐུག་ཡངས་ཡུལ་ལྡེའི་དཔོན་པ་དང་གཅིག་བསྟོངས་
གྱིས། ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་དང་། སྤྱི་མ་ཕྱོད་ཁང་། ཐུབ་མཁའ་འགྲོའི་འདུ་སྤྱི་མེད་། དམར་པོ་
ལྷ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཁང་། མཚོད་རྩི་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད། སྤྱི་མ་སྤྱི་གསུམ་རྒྱལ་བའི་པོ་བྲང་། སངས་
རྒྱུ་རྩི་རྩི་དང་རྩི་རྩི་མཚོང་བ་དོན་ལྡན། རིས་མེད་ལྷ་ཁང་། འཁོར་ཆེན་དང་འཁོར་ཐུན།
སྤྱི་ཁང་། སྤྱི་ཤག་སོགས་རྩི་དང་བརྩི་པ་གསར་བཞེངས་དང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཐུག་བཞེས་

ལྷ་མོ་གྱི་སྐྱབ་འཕྱིན་རྒྱུ་ལ་བཞུགས་པའི་མཁའ་མགས་སྐྱོད་གཏོར་ཆེན་ཡེ་ལྷན་གྱི་གཏོར་ཁའི་
སྐྱབ་འཕྱིན་ཆོ་གའི་རིགས་རྣམས་གསར་འཛུགས་དང་། ཉམས་བཞེས་ངང་སྐྱབ་འཕྱིན་བཞུགས་
པའོ།

པཎ་ཆེན་དགོན་པ།

༥ པཎ་ཆེན་དགོན་ཨ་ཏི་བསམ་གཏན་སྤྱི་བོ། མགོ་ལོག་སྤྱི་ཤོད་ཀྱི་རོང་པཎ་ཆེན་
མགོ་ལོག་པཎ་ཆེན་སྤྱི་བོ་ལོ་ཤོད་ལ། དགོན་འདིའི་མིང་ལ་པཎ་ཆེན་དང་། བན་
ཆེན་དགོན་དང་། བག་ཆེན་དགོན་དང་། བེར་ཆེན་དགོན་ཞེས་བཤད་པ་མཐོང་ངོ་།

གནའ་མིའི་ངག་སྐྱོས་ལ་དགོན་འདིའི་ཐོག་མ་བོན་དགོན་ཞེས་ཡིན་པར་བཤད་ལ། སྐྱེ་ལྷ་
ཐར་གྱིས་སྐྱོ་ལེ་སྤྱི་བོ་བོན་དགོན་ཞེས་ཡོད་པ་དེར་གསེར་ཁང་གྲགས་ཅན་ཞེས་གསར་དུ་
བཞེངས་ཏེ་བོན་པོ་རྣམས་ལ་བསྐྱེད་བཀུར་ཆུ་ཆེར་བྱས་པས་བོན་དགོན་དེ་ལ་སྐྱོ་ལེ་གསེར་ཁང་
ཞེས་གྲགས་ཆེ་ལ་བོན་པོ་རྣམས་མཐུ་གཉན་པར་གྲགས་པ་མང་པོ་བྱུང་། དགོན་པའི་གཙུག་པ་
ཡང་མཁར་རེའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་དཔོན་དང་སྤྱི་བོ་དག་གིས་མཇུག་སྤྱི་བོ་དང་།

དེ་རྗེས་རྒྱུ་ལྷན་པཎ་ཆེན་པཎ་ཆེན་གྱིས། དཔལ་གྱི་རི་ལ་ཞུན་ལྷ་ཁམས་འཛིན་པ། །
ཞེས་བཤད་པ་ལོ་ཤོད་དཔལ་རིའི་གནས་སུ་གྲགས་པ་དེར་མཁར་རེའི་སྤྱི་བོ་ལ་པཎ་ཆེན་དང་དཔལ་
ཅེས་པས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མགོ་ཆུགས་མ་ཐག་ཡས་མས་ཅམ་ལ་དགོན་པ་འདི་ཉིད་
ཕྱག་བཏབ་པོ། །ཆོས་རྒྱུད་བན་དེར་བསྐྱེད་དུས་ཆོས་རྒྱུད་བཀའ་རྒྱུད་འབྲེས་མ་དང་། དེ་རྗེས་
གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་བྱུར་ཏེ་དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་འཛིན་པ་དང་། རྒྱ་གཟི་ལྷ་
གསུམ་གྱི་སྐྱབ་དུས་ཅམ་ལ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་ཏུ་བྱུར་ཅིང་དགོན་འདིའི་
སྐྱབ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་འདོན་སྤྱི་བོ་ཕྱག་ལེན་དང་། བཅའ་རྒྱུད་འབྲེས་དགོན་དང་། གར་ཐོག་
དབྱངས་རྟ་རྣམས་དར་ཐང་དགོན་གྱི་ཕྱག་སྐྱོ་ལེ་བཞེད་ཡིན་ནོ། །ཡི་གེ་འགའ་རེར་སྐྱོ་ཆེན་
དཔོན་པོ་ཞུན་བསོད་ནམས་གྱིས་བཏབ་ཅིང་སྐྱོ་ཆེན་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་པར་ཡང་།

བཤད་དོ། །རབ་རྒྱལ་ས་ཁྱིའི་བོད་དུས་འགྱུར་ལ་དགོན་འདི་ཡེ་མེད་དུ་གཏོར། བསྟན་པ་ཡང་
དར་ལ་སྤར་གསོས་པའོ།

གང་ལྟར་གདན་རབས་ཀྱི་ཁྲ་མ་དང་པོ་མཁར་རེའི་སྤགས་འཆང་པ་སྤྲ་དབང་དྲག་ནི།
རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ནང་དུ་སྤར་ཤོད་མཁར་རེ་ཞེས་པའི་རིགས་སུ་སྦྱེ་འབྲུངས། ས་སྦྱེ་བ་དང་རྟིང་
མ་བ་དང་། བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྦྱོས་ཆེན་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གསར་རྟིང་གི་ཆོས་
བཀའ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། བཀའ་གཏེར་གྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མར་བསྟེན་སྦྱབ་ཉམས་ལེན་ཚུལ་
བཞིན་མཛད་པས་རྟོགས་པའི་ཚལ་རྒྱས། རུས་མཐུ་གཉན་པའི་གྲགས་པ་འབར། དུལ་སྡེ་དུ་མས་
འདི་ཕྱི་སྦྱབས་གནས་སུ་བཀྱར། མཁར་རེའི་སྤགས་པ་གཉན་པོ་ཞེས་པའི་མཆན་ཆགས། དུལ་སྡེ་
གོང་འོག་དུ་ཆོས་འཆད་དབང་བསྐྱར་དང་། སྤང་རིམ་སྤས་ལྷ། རྒྱང་ནོན་སེར་འགོག་སོགས་
འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདྲེ་བཞེགས་དམ་འོག་དུ་བཅུད་ཅིང་དུལ་
བསྐྱད་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་སྤང་བའི་དག་པོ་ཆམ་ལ་མབ་པ་སོགས་དྲག་པོ་མངོན་སྲོད་ཀྱི་
མཛད་པ་ཡང་གྲགས་ཆེ་བ་བཞག། སྤྲེལ་གསེར་ཁང་གི་བོན་དགོན་གྱི་བདག་པོ་ཉག་གཅིག་
མཛད་དེ་དབང་ཤེད་ཤིན་དུ་མཐོ་བར་གྱུར། དེ་ནས་བོན་དགོན་བན་དེར་བསྐྱར་བའི་དགོན་ས་
བོན་ཤུལ་དུ་མི་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་སྤྲེལ་སྤང་གི་ཐད་ཀའི་ཉིན་ཚུགས་སུ་འདྲུ་ཁང་དང་ལྷ་
ཁང་གསར་བ་བཞེངས། བན་དེའི་ཆོས་ལས་བོན་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བྲིམས་བཅུགས། ཀམ་ལྷ་
དམར་བདུན་པ་སོགས་སྦྱོས་ཆེན་མང་པོ་གདན་དྲངས་ཏེ་དབང་ལྷང་བྲིད་རྒྱན་གྱི་རིམ་པ་མང་
དུ་གསན་པ་སོགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བཀྱི་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་དགུང་ན་ཤིན་དུ་མཐོ་བར་
བཞུགས་མཐར་སྦྱ་ལྷ་དཔལ་འདས་སོ།

རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྗེ་ཀམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྗེ་ལ་རྟེན་དང་འདྲུ་ཁང་གསར་བཞེངས་ཀྱི་
རབ་གནས་མཛད་པར་ཞུས་པས། རྒྱལ་དབང་ཀམ་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བ་འདོན་པ་དང་། ཆོས་
ལ་མི་མོས་པའི་བོན་ཆུན་འགའ་རེས་རང་ལུགས་མཁྲིགས་བཟུང་གིས་སྤྲེལ་སྤང་དུ་གནས་ཡོད་
པ་དེ་དག་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤར་གྱི་པ་རོལ་རྒྱུད་སྡེ་དགོན་ནས་རྒྱ་རོལ་པཎ་ཆེན་དགོན་ལ་

ཕྱག་ནས་འཛོམ་བ་ན། རབ་གནས་ཀྱི་མེ་ཏྲིག་དངོས་སུ་ཚུ་རྩལ་རྟེན་གསར་བའི་སྤྱིང་དུ་བབས་
པའི་ངོ་མཚར་བྱང་། ཀམ་ལྷ་དམར་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ་ཡར་བྱོན་སྐབས་མཆོ་སྤྱིང་ནས་ཕྱག་
གནས་གཏོར་ཏེ་སློ་ལེ་བོན་དགོན་ལ་མཚམ་གཅོད་དང་། པཌ་ཆེན་དགོན་པར་རབ་གནས། རྒྱུད་
སྡེ་དགོན་གྱི་དགོན་ས་ས་འདུལ་དང་བྱིན་བསྐྱབས་མཛད་ཀྱང་བཟུང་། མཐར་སློ་ལེ་བོན་དགོན་
འཛོམ་ཞིག་གིས་བན་ཆེན་དགོན་དུ་ཐིམ་མོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ལྷ་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ནི། གསེར་རོང་ཚྭ་གས་སུ་སྤྱོད་འབྱུངས།
གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་གསང་སྤྲུགས་རབ་བརྟན་སྤྱིང་དུ་ཆོགས་སུ་ཞུགས་པ་སོགས་མཛད་པ་བསྐྱུས་
ཅམ་གོང་དུ་གྲུབ་འཛར་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་བཞུགས་ཐོན་པས་འདིར་མི་སྤྱོད་ལ། ལྷ་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་
རིན་ཆེན་མགོ་ལོག་དུ་ཐེབས་དུས་ཤིག་ལ། མཁའ་རེའི་སྤྲུགས་འཆང་སྤྱོད་འདས་ཤིང་དགོན་པ་
མཁའ་རེའི་སྤྲུགས་རྒྱུད་ནས་བཟུང་བ་ཅུང་ཉམས་དམའ་བྱིར་ཡུལ་མི་དང་དཔོན་གྱི་རེ་བ་ལྟར་
དགོན་མགོ་དང་ཆོས་རྒྱུད་ལྷ་སྤྱོད་ལ་ཡུལ་བ་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་ཁོང་པཌ་ཆེན་དགོན་གྱི་བྱིར་
བཞུགས། གནམ་ཆོས་སྤོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར་དང་། རྩོགས་ཆེན་
སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་རྣམས་ཀྱི་ཟབ་བྲིད་གནང་། གནམ་ཆོས་དང་། མ་ཏིའི་སངས་ཉ་སོགས་ཀྱིས་
གཙོའི་བཀའ་གཏོར་གྱི་དབང་ལུང་གདམས་བྲིད་མཐའ་ཡས་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། རྒྱལ་དབང་
དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་ཀྱི་བཅའ་འབྱུང་དབྱངས་རོལ་དང་། ཐིག་རྒྱལ་ཕྱག་ལེན་དང་། བཅའ་
བྲིམས་དང་དུས་མཆོད་རྣམས་ལེགས་པར་བཅུགས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་དཔལ་ལྷན་བའི་རང་ལུགས་
གཙང་མ་གཙང་རྒྱུད་དུ་བསྐྱུར། དེ་ནས་བཟུང་དགོན་འདིའི་གྲ་ས་འགོ་ཡུལ་དེ་གསེར་ལྷ་ཆེ་
དགོན་དང་། རྩོ་རྩོ་བ་དཔོན་གསེར་རིའི་སྤྱིང་བ་ལྷ་བུ་དག་ཀྱང་པལ་ཆེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་ནས་
ཆོས་མཐར་ཐུན་པ་དང་། ལྷ་ཆེ་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་མཁའ་རེ་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ནི། མཁའ་རེའི་ཀེ་ཁོ་ཐར་གྱི་སྤྲུགས་སུ་སྤྱོད་
ཁོག་སྤོག་གོ་གྲོང་དུ་སྤྱོད་འབྱུངས། ཀམ་བཅུ་གཅིག་པ་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྩོ་དང་། ལྷ་སྤྱོད་ནམ་མཁའ་རིན་
ཆེན་སོགས་བཀའ་རྟེན་གི་སྤྱོད་མ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། དབང་ལུང་ཆོས་བྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་

གངས་མང་པོར་གསན་བཞེས་མཛད། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་མཆོམས་དང་སྒྲོམ་པ་ཆུ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་གནང་བས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྦྲིས་བུ་དམ་པར་གྱུར། མཁར་རེའི་བྱིས་དུ་སྦྲིས་ཕྱིར་པའ་ཆེན་དགོན་མཁར་རེའི་སྤགས་རྒྱུད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་ཐོབ་ལ་དབང་བས་པའ་ཆེན་དགོན་གྱི་བྲི་བཟུང་། སྤ་ཕྱིར་དབང་ལུང་བྲིད་དང་། བཅའ་བྲིམས་རྟེན་བཞེངས་སྤགས་དགོན་འདི་ཉིད་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་བྱ་བ་ཆེ་སྤ་ཡོད་དོ་ཅོག་གི་འགན་སྤག་དུ་བཞེས། དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སྤགས་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐོར། གྲ་ཆང་པལ་ཆེར་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་གྲ་སར་མངགས་ཏེ་ཆོས་སྤན་གྱི་རིམ་པ་ཆ་ཆང་མཐར་ཕྱིན་དགོས་པའི་སྒོལ་རྒྱ་ཆེར་བྲིས། གཙུང་པོ་སྤ་མ་དགེ་འདུན་གདན་སར་བསྐོས་ཤིང་དབེན་པར་སྒྲོམ་མེད་གྱི་ནལ་འབྱོར་ལ་བཙོན་ཏེ་སྦྱ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་བ་རིག་པ་འཛིན་པ་མཁར་རེ་སྤ་མ་དགེ་འདུན་ནི། སྒྲོག་གོའི་གེ་ཁོ་ཐར་གྱི་སྤས་མཁར་རེ་སྤ་མ་པ་སྤའི་གཙུང་དུ་སྦྱ་འབྲུངས། ཡི་གེ་འབྲི་སྒོག་མཐར་ཕྱིན་པ་ནས་ཆོས་ལ་ཞུགས། གཅེན་སྤ་མ་པ་སྤ་སྤགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མདོ་སྤགས་གྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཏེ་ཉམས་སྤ་སྤངས། བྲད་པར་དུ་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་དུ་གྲ་སར་ཞུགས། དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་གྱི་ཆོས་སྤན་གྱི་རིམ་པ་ནམས་ཀྱིས་གཙོའི་རྟིང་མ་བཀའ་གཏེར་གྱི་བྲབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པར་གསན་བསམ་སྒྲོམ་པ་མཛད། ནང་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་འབྲུངས་ཏེ་དོ་རྩེ་སྒོལ་དཔོན་གྱི་གོ་ས་ཐོབ། རང་གི་གཅེན་སྤ་མ་པ་སྤའི་བཀའ་ལྟར་པའ་ཆེན་དགོན་གྱི་བྲི་ལ་བཞུགས། བཅའ་བྲིམས་དང་དུས་མཆོད། ལྷ་རྟེན་ཉམས་གསོ་སྤགས་ལ་མཛད་ཁུར་རྒྱ་ཆེན་བཞེས། མཐར་གཟུགས་སྦྱ་ཆོས་དབྱིངས་སྤ་ཐིམ་སོ།

གདན་རབས་ལྔ་བ་དོ་རྩེའི་རིག་པ་འཛིན་པ་མཁར་རེ་སྤ་མ་ཆོས་ཐར་ནི། མགོ་ལོག་གེ་ཁོ་ཐར་གྱི་བུ་འབྲིང་རྒྱུད་ཤག་འེ་ཞེས་སྤ་མ་པ་སྤ་དང་དགེ་འདུན་གཉིས་གྱི་སྤན་མཆེད་དུ་གྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྤས་སྤ་འབྲུངས། བྲ་བོ་སྤ་མ་པ་སྤ་དང་། དགེ་འདུན་སྤགས་བཀའ་རྟིང་གི་སྤ་མ་མང་པོ་བསྟེན་ཏེ་མདོ་སྤགས་གྱི་ཆོས་བཀའ་དཔག་དུ་མེད་པར་སྦྱངས། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་

དུ་གྲ་སར་ཐེབས། གནམ་ཚོས་སྟོན་འགྲོ་ནས་རྫོགས་ཆེན་བར་གྱི་ཚོས་བྱན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
གསན་བསམ་སྟོན་པ་ལྟོད་མེད་མཛད། ཁུ་བོ་སྤྲ་མ་དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་བཀོད་ཕྱག་དུ་བཞེས་ཏེ་
པཎ་ཆེན་དགོན་གྱི་གདན་ས་སྦྱོང་བའི་བྲི་ལ་བཞུགས། དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་གྱི་ཟབ་ཚོས་རྣམས་
གྱིས་གཙོའི་གསར་རྟོང་གི་ཟབ་ཚོས་མཐའ་ཡས་པའི་འཆད་ཉན་མཛད་དེ་པཎ་ཆེན་དགོན་གྱི་
བསྟན་པའི་བྱ་བ་བསྐྱངས། དགོན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་མཆོག་ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། མཆོད་
རྩིས་དང་ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱད་དང་། དགེ་འདུན་པའི་གསོལ་ཐེབས་དང་། དུས་མཆོད་རྣམས་གྱི་
སྤྱི་ཐེབས་སོགས་ཕྱག་རྩིས་གྱི་མཆོད་གཏོང་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། བསྟན་པར་སྤྲན་པའི་མཛད་བཟང་
མང་དུ་གནང་མཐར་སྐྱ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་དུག་པ་ཙ་རྒྱང་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་རས་པ་རྩལ་བྲིམས་རྩོམ་ཞེ་ནི།
གོང་བཤད་གྱི་མགོ་ལྷག་དབང་འབུམ་གྱི་སྲས་སུ་སྤར་ཤོད་དུ་སྦྱ་འབྱངས། རྒྱང་དུ་ནས་དམ་པའི་
ཚོས་གྱི་བག་ཆགས་སད་དེ་ཚོས་སྟོར་ཞུགས། གསེར་ལྷ་ཙེ་དང་ཁམས་དཔལ་སྤངས་སོགས་ཚོས་
གྲ་དང་དབེན་དགོན་དུ་མར་བཀའ་རྟོང་གི་མཁས་གྲུབ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གཞུང་
ཡུགས་རྒྱ་མཆོ་ལྷ་བྱར་གསན་སྦྱོང་མཛད། དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་ཀྱན་དུ་སྦྱིང་པོའི་སྐབ་རྩུགས་
བཟུང་། ཙ་རྒྱང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཙེ་གཅིག་དུ་བཙོན་པས་གཏུམ་མོའི་རྟོགས་པ་བྱུགས་རྒྱུད་ལ་
འབྱངས། དགུན་ཡང་རས་རྒྱང་ཐུབ་པའི་བྱོད་ཚད་བརྟེན་པས་རས་པ་རྩལ་བྲིམས་རྩོམ་ཞེ་ཞེས་
པའི་མཆོན་ཆགས། ཡབ་མེས་གོང་མའི་སྟོལ་ལྷར་པཎ་ཆེན་དགོན་གྱི་གདན་སའི་བདག་པོ་མཛད།
བགྲང་བྱ་མང་པོར་དབང་ལུང་སྤྲིན་བྲིད་གྱིས་དགོན་འདིའི་བསྟན་པར་འཛིན་སྦྱོང་མཛད། གྲ་བ་
སུ་ཡིན་ཡང་གོང་ཚོག་ཙམ་གྱིས་མི་ཆེ་སྦྱུལ་ཐབས་མི་བྱེད་པར་སྟོན་འགྲོ་འབུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་
ནས་བཟུང་དངོས་གཞི་འོད་གསལ་སྦྱིང་པོའི་ངོ་སྟོན་གྱི་བར་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ལ་སྦྱང་
བཙོན་དགོས་པའི་བྲིམས་བཅས། སྤྱི་ཆེ་སྤྲད་དུ་སྦྱིང་པོའི་ཉམས་ལེན་ལ་ནར་མར་བཙོན་མཐར་
དགོངས་པ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་ཟབ་མོ་བདུད་བཞི་དབྱིངས་གཙོད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་མཁར་རེ་

གཙོ་བོ་པ་ནས་མཁའ་འཛིན་མེད་ནི། མཁའ་རེའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། གསར་ཉིད་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྲངས་མེད་པའི་དྲུང་ལས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པར་གསན་སྦྱང་སྒོམ་པ་ལུལ་ཕྱིན་མཛད། བྱད་པར་དུ་ཟབ་མོ་གཙོ་བོ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་སྦྱངས་པས་བདུད་བཞི་གདན་ཐོག་གཅིག་དུ་ཆོད་དེ་ཡུམ་དོན་རི་བཞིན་རྟོགས། གཙོ་བོ་བྱས་དང་། ཕྱིན་རྒྱལ་མཛད་པའི་སྒོས་འགོ་བ་རྒྱུ་རན་གྱིས་མནར་བ་དུ་མ་བདེ་བ་ལ་བཀོད། མཆོན་ལ་མཁའ་རེའི་གཙོ་བོ་པ་ཞེས་མཆོན་དོན་མཐུན་པའི་སྟན་གྲགས་འབར། རྩོམ་སྒྲིལ་སྟགས་སུ་ཡང་དབང་ལུང་ཆོས་བྲིད་ཀྱི་མཛད་པ་ལན་མང་གནང་། པཌ་ཆེན་དགོན་གྱི་གདན་ས་བ་མཛད་དེ་སྟེ་ཕྱིར་དབང་ལུང་ཆོས་བྲིད་གྲངས་མང་གནང་། དགོན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཉམས་པའི་སྟོག་མཐུད། མཆོད་པའི་སྒྱུ་ཐེབས་དང་དགེ་འདུན་པའི་སྐྱེ་འབྱུང་གྲུང་ལན་མང་གནང་བ་སྟགས་ཀྱིས་བསྟན་དགོན་འདི་ཉིད་ལོ་མང་བསྐྱུངས་མཐར་དོ་སྦྱད་སྟོགས་སུ་དཔེན་པའི་རི་བོད་དུ་སྐྱེ་བཞུགས་ལས་འདས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྟོ་ཆེན་སྐུ་སྐྱེ་འཛིན་བལ་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གོས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་གོང་དུ་རུང་ཅམ་བཙོན་བྱེད་ལ། པཌ་ཆེན་དགོན་པའི་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས། སྒྲིག་བྲིམས་སྟགས་ལ་གཟིགས་སྦྱོང་དང་། དབང་ལུང་ཆོས་བྲིད་གནང་། རྩོམ་སྐུ་རྒྱལ་སྐྱེ་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས། ཉིད་ཐིག་གིས་གཙོ་བོ་དབང་ལུང་མན་རྒྱ་ཆེ་བ་གནང་བསྐུལ་བྱས་སོ།

གདན་རབས་དགུ་བ་ཟབ་ལམ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཁོ་འཕེས་དཔོན་པོ་ཞུན་བསོད་ནམས་ནི། སྐར་ཤོད་ཁོ་འཕེས་ཞེས་པར་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱལ་སྤྱི་མཉམ་སྐྱེད་ཆེན་པོ་འདུས་རྩལ་དང་། སང་སང་གྲ་གྲ་པོ་འགོ་འདུལ་དོ་རྩེ་སྟགས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོ་མ་མང་པོའི་ཞབས་རུལ་སྒྱུ་བོས་བྲངས་ཏེ་སྟེ་འབྱུར་བཀའ་གཏེར་ཟབ་མོས་གཙོ་བོ་གསར་ཉིད་གི་ཟབ་ཆོས་གཞུང་ལུགས་མཐའ་ཡས་པ་གསན། བྱད་པར་དུ་གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རྒྱལ་རྫོགས་ཀྱི་ཟབ་བྲིད་དང་། རྒྱལ་ཆེན་དམར་བྲིད་སྟགས་དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་ཟབ་མོ་རྣམས་ལ་ཐོག་གི་རྒྱལ་དུ་གསན་བཞེས་མཛད་པས་ཉམས་རྟོགས་བྱད་པར་བ་འབྱུངས། རྩོམ་འདེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིད་དང་། རྩོམ་དག་ཤིས་ཆོས་སྤྱིད་། གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན། རྒྱལ་སྤྱི་དགོན། སང་

སང་གྲ་གྲ་སྐར་ནམས་སྲ་དབང་ལུང་སྒྲིན་བྲིད་གནང་བ་དང་། གཞན་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་བྱ་བ་
མཛད་པ་སོགས་ཆེན་པོའི་ལས་ཁྲུང་སྤྱད་ཏུ་བསྐྱམས། སང་སང་གྲ་གྲ་རིན་པོ་ཆེས་ནང་ཐུགས་གྱི་
སྲས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཤིང་མ་འོངས་པར་སྒྲིན་བྲིད་ཀྱིས་སློབ་ཆོགས་བསྐྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་
བྱུང་། མཛོ་མོའི་གནས་དང་། སྐྱ་ཁང་གདོང་། སེར་ལེ་སྐང་། རོག་ཕྱེ་སྐང་སོགས་དབེན་པའི་
རི་བྲོད་ཀྱན་ཏུ་འོད་གསལ་གསང་ཆེན་སྟོང་པོའི་ཟབ་ལམ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཐུགས་བཙུག་གནང་
སྟེ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བཅུགས། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་དགོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་གདན་རབས་
བསྐྱུངས། གནམ་ཆོས་ཟབ་མོས་གཙོའི་དབང་ལུང་སྒྲིན་བྲིད་བཟང་བྱ་མང་པོར་གནང་། སང་
སང་གྲ་གྲ་སྐར་དུ་རྟེན་མཆོག་གསར་བཞེངས་ཀྱི་ཐེབས་དང་། པཌ་ཆེན་དགོན་རང་དུ་ཡང་སྐྱ་
གསུང་ཐུགས་རྟེན་གསར་བཞེངས་སོགས་མཛད་དོ།

གདན་རབས་བཅུ་བ་རྟོགས་པའི་དབང་ཐུག་ཁོ་འཕེས་དཔོན་པོ་མཐུ་སྟོབས་ནི། སྐར་
ཤོད་མགོ་ལོག་ཁོ་འཕེས་གྲོང་བར་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཉེ་ཕྱོགས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས།
ཤུག་སྐང་གཏིར་ཆེན་པ་ལྷ་འདུས་ཅལ་དང་། སང་སང་གྲ་གྲ་པ་ལྷ་འགོ་འདུལ་རྡོ་རྗེ་དང་། ལྷ་སྐྱལ་
པ་ལྷ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་སོགས་བཤེས་གཉེན་བཅུ་སྤྱད་ཏུ་མའི་དྲུང་ནས་མདོ་སྐྱེས་ཀྱི་
ཆོས་བཀའ་རྒྱ་ཆེ་བར་གསན་བསམ་སྒྲུབ་པ་མཛད། སྐྱ་ཁང་གདོང་སོགས་དབེན་རི་དུ་མར་ནང་
གི་ཉམས་ལེན་ལ་བཙུག་པ་གནང་བས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས།
རྩིས་མཛད་བདེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིར་དུ་ལོ་མང་བསྟན་པའི་ཁྲུང་བཞེས་ཏེ་གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
དང་། གཙོད་བྲིད་དང་། རྒྱུག་བྲིད་དང་། དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་ཐུག་རྟོགས་སོགས་ཟབ་ཆོས་
གནང་བས་སློབ་ཆོགས་བསྐྱུངས། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། མཆོད་རྟེན་ཡོ་བྱད། རུས་མཆོད་ཀྱི་
སྒྱི་ཐེབས་སོགས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་བས་ཐེབས་འཛིག་མཛད། པཌ་ཆེན་དགོན་གྱི་གདན་སའི་བྲི་འཛིན་
གནང་། བཟང་བྱ་དུ་མར་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཐུག་རྟོགས་དང་། གཙོད་བྲིད་སོགས་དབང་ལུང་
གཞུང་བྲིད་རྒྱ་ཆེ་བ་གནང་། དགོན་པའི་འགྲིག་བྲིམས་དང་། རུས་མཆོད། རྟེན་བཞེངས་སོགས་ལ་
ཡང་གཟིགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་མཐར་གཟུགས་སྐྱ་རོ་མཆར་བའི་ལྷས་བཅས་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་རྟོགས་ལྡན་དམ་པ་ཁོ་འཕེས་དཔོན་པོ་ངག་དབང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི། དཔོན་པོ་མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་གཙུང་ཏུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དཔོན་པོ་མཐུ་སྟོབས་དང་། ཡ་ཕྱོ་སླ་མ་
ངག་དབང་བདུད་འདུལ་དོ་རྩེ། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྐུལ་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཏུ་མའི་ཞབས་རུལ་
སྐྱེ་བོས་བཀྱར་ཏེ། གནམ་ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རྒྱག་རྫོགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟབ་བྲིད། གཙོད་
བྲིད། གཏིར་མཛོད། སྤྱིང་ཐིག་གོང་འོག་སོགས་དབང་ལུང་གཞུང་བྲིད་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུར་གསན་
བསམ་མཛད།

བྱད་པར་ཏུ་དབུས་པ་སླ་མའམ་ཡ་ཕྱོ་སླ་མ་ངག་དབང་བདུད་འདུལ་དོ་རྩེ་བྱན་མིན་ཀྱི་
སླ་མར་བསྟེན་ཏེ་བགྲང་བྱ་མང་པོར་ཉེ་གནས་སུ་བཞུགས། འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་
ངག་གིས་གཙོའི་བཀའ་གཏིར་གསར་རྟིང་མང་པོའི་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱོའི་
ཚུལ་ཏུ་གསན། བསྐྱམས་པས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་གཏིར་བདོལ་ཏེ་གཞན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ནམ་རྟོག་ཅི་འགྱུ་
དང་། པ་བྲིམ་ནས་རང་གི་མས་མཛོ་མོ་འདོགས་གཏོང་དང་། ཕྱི་བ་གྲུང་ངོས་སུ་སྐྱར་བ་ཡན་
ཆད་སྤྱིབ་མེད་གསལ་ལེར་གཟིགས་པའི་མངོན་ཤེས་འབྱུངས། དབུས་པ་སླ་མ་སྐྱེ་གཤེགས་དུས་ཀྱི་
ཞལ་ཆེམས་ལྟར། དཔོན་པོ་མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་བྱང་ཏུ་བྱོན། དབང་ལུང་མན་ངག་གི་རྒྱན་མཐའ་དག་
གསན། སྐྱེ་ཁང་གདོང་དང་། སྤྱིད་ཚུགས་མགོ། རོག་ཐེ་སྒང་། ཁེ་མི་འགྱུར་དོ་རྩེའི་བྲག་སོགས་སུ་
ནང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་ཐུགས་སྦྱོང་མཛད། དཔོན་པོ་མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་པཌ་ཆེན་དགོན་
འདི་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁུར་ཆེན་ཐུག་ཏུ་སྒྲངས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱུངས། དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་
དང་། བཅའ་ཁྲིམས་དུས་མཆོད་སོགས་དགོན་པའི་བྱ་བ་ཆེ་སྤྱོད་དོ་ཙག་ལ་གཟིགས། བྲིམ་པ་
ཡོངས་ལ་ཞིང་བྲིད་དང་། སྟོན་འགོ་སོགས་སྤྱིར་ལན་མང་བསྐྱུལ་མཐར་གཟུགས་སྐྱེ་ཆོས་
དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

གདན་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་སྐྱབ་བརྒྱུད་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མགོ་ལོག་སླ་མ་དཔལ་
དགེ་ནི། སྐར་ཤོད་གོང་བྲིའི་མགོ་ལོག་གི་རིགས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ལྟ་ཅིའི་སྐབས་མགོན་པོས་རྒྱས་
དཔལ་ལྡན་དང་། སང་སང་གྲ་གྲ་པལླ་འགོ་འདུལ་དོ་རྩེ་དང་། ལྟ་སྐུལ་པལླ་གར་དབང་བསྟན་

[illegible]

གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་འདུལ་འཛིན་དམ་པ་སྟོ་ཆེན་མཆོག་སྐུ་ཚེས་ཀྱི་སྟོ་གོས་ཏེ།
 དར་ཐང་མཆོག་སྐུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་དགོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བདག་གི་ཁྲི་ལ་
 བཞུགས། སྐུ་ཕྱིར་དབང་ལུང་རྒྱ་ཆེར་གནང་། དགོན་པའི་འགྲིག་ཁྲིམས་དམ་བཅག་མཛད། རྟེན་
 བཞེངས་ཉམས་གསོ་དང་། ཅུས་མཆོད་ཁག་ལ་གཟིགས་སྦྱོར་གནང་ངོ་། །རྣམ་ཐར་ཤིན་ཏུ་བསྐྱས་
 ཅམ་གོང་ཏུ་བཟུངས་སྟོ་མང་དགོན་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་སོང་ངོ་། །

གདན་རབས་བཅུ་བཞི་པ་འདུལ་འཛིན་གྱི་མཆོའི་དབང་པོ་གྱི་ར་རྒྱལ་སྤྱུ་ཁྲིམ་མཁམ་ཨོ་
 རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་རྒྱལ་གིང་བྱ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1945ལོར་ཨ་སྤྱིང་ཁང་གན་ཏུ་རྒྱ་ར་
 ཞེས་པའི་བྱིས་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ལྔ་པ་ལ་རྒྱབས་རྗེ་མཆོག་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་
 དགུས་པའི་རྩོམ་སྤྱི་ལོ་འཁོམ་དཔོན་པོ་མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིང་ཏུ་ངོས་བཟུང་། གདན་ས་པའ་
 ཆོན་དཔོན་ཏུ་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། སྟོན་སྒྲ་མཁྱེན་རབ་ལོངས་འཛིན་ཏུ་བསྐྱོས་པ་ལས། ཡི་
 བོ་འཁྱི་སྟོག་དང་། ཆོ་གའི་སྤྱུག་ལེན། བཅའ་འབྱུང་དབྱེངས་རོལ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་པར་བསྐྱབས།

ལྷོ་གླིང་དཔོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ཡི་མོར་བྲུང་བཞེན་ཏེ། བཀའ་ཚིག་མཛོད་

འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་། ལྷགས་ཆེན་དམར་བྲིད། ལྷ་བཅུན་སྤྱིང་
ཐིག། གཙོད་དབང་བརྒྱ་ཅ། གཙོད་བྲིད། རྒྱུད་བཅུ་བརྒྱན། བཛོད་བརྒྱན། ཡ་བཞི། རུམ་གཉིས། ཡེ་
ཤེས་སླ་མ་སོགས་དབང་ལུང་གཞུང་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསན། རྒྱབས་མགོན་དར་ཐང་མཆོག་
སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་དགུས་དོར་ལས། གནམ་ཆོས་དང་། འཇའ་ཆོན། དགོངས་འདུས། རྟ་སྤྱིང་
ཟབ་གཏིར། བཀའ་བརྒྱད་རྣམ་གསུམ། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོ་སོགས་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་པོ་
བཞེས།

གདོང་ངེ་མཁན་ཆེན་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། ཕྱོམ་གསུམ་དང་། སྤྱོད་འཇུག།
སེམས་ངོ་མཚུབ་བྲིད་སོགས་དང་། ཡར་སྤྱང་མཁན་པོ་སློབ་བཟང་དོ་རྩེ་ལས། དབྱང་གངས་ཉེར་
དགུ་པ་ལ་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་བསྟུབ་པ་བཞེས། རྟ་སྤྱིང་ལུར་བ་དང་། ཆོ་སྦྱབ་གསང་འདུས་སོགས་
དབང་ལུང་གདམས་བྲིད་གྱི་རིམ་པ་གངས་མང་གསན།

གཞན་ཡང་འཛི་རོང་མཁན་པོ་ནོར་བུ་བཀྲ་ཤིས་དང་། གད་ཞབས་སྤྱལ་སྤྱ་ཆོངས་
དབྱངས་སློབ་གྲོས། པད་ནག་ཆོས་སྒྲ། གཏེར་སྤྱས་དོ་རྩེ་དགུ་འདུལ། སླ་མ་དོ་རྩེ་འཆང་མགར་སྤྱོང་
སྤྱལ་སྤྱ་པ་སྤྱོད་བའི་ཆེན་མཁའ་སྤྱོང་ཡངས་པ། ཁམས་གཙང་འཆོ་བྱེད་འབྲུག་རྒྱལ། དོ་གྲུབ་སྤྱལ་
སྤྱ་ཐུབ་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་དབང་
བྲིད་མང་པོར་གསན། དགོན་འདི་ཉིད་གྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་གནང་། བོད་རུས་འཕྱར་གྱི་རུས་
སུ་བགང་བྱ་མང་པོར་ལྷགས་ལུག་སྤྱོད་བའི་རྩེ་པོ་སོགས་འཛིག་ཉེན་དམན་ལས་གྱི་སྤྱ་ངལ་རུ་མ་
མྱོང་། ལུས་སློག་དང་བཅོས་ཏེ་འདུལ་བྲིམས་བསྟུངས་ཤིང་། ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་པ་
མཛད། ལྷགས་བྱར་རྒྱལ་བསྟན་སྤྱར་གསོའི་རུས་སུ་དར་ཐང་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོ་གསར་ཆོགས་གྱི་
གལ་རུ་བཞུགས་པ་ཅམ་ལས་བསྟན་པ་བསྐྱར་གསོའི་འཕྲིན་ལས་གནང་ཡོང་མ་བྱུང་བར་
གཞུགས་སྤྱ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བཙོ་ལུ་པ་སྤྱ་འཕྱར་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ལྷ་སྤྱལ་གསུམ་པ་ཐུབ་
བསྟན་གར་དབང་ཉེན་བྱེད་བཤད་སྤྱབ་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་ལགས་ལ། རབ་བྱུང་བཅུ་

དུག་པའི་ཚུ་བྱི་ལོར་པཎ་ཆེན་དགོན་དུ་ཞབས་སེན་གྱི་པ་སྒོ་བཀོད། སྤྱིན་སྤྱིང་དོར་སེམས་དང་།
ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོ། རྒྱགས་ཆེན་རྒྱག་བསྐལ་རང་གོལ། སྤྱིང་གསལ་སྒྲ་མ་སྒྲ་གསུམ་ཞི་ཁྲོའི་དབང་
སོགས་གནང་། དགོན་པ་ཉམས་གསོའི་རྟེན་ཐེབས་དང་ཞལ་བཀོད་བསྐྱེལ། བསྐྱབ་བྱ་དུ་མར་
དགེ་ཚུལ་དང་བསྟེན་རྒྱུ་གས་གྱི་བསྐྱབ་པ་གནང་། དགོན་པའི་རྒྱབ་རི་བ་དན་རྒྱག་མོ་ལ་གསེར་
མཁར་དང་ལབ་ཅེ་གསར་དུ་བཅུགས་ཏེ་ལོར་བདག་ལྷ་བཙན་དུང་ཐོད་ཅེས་གཤམ་ཅེའི་བཀའ་
སྒོན་དེགས་པ་ཅན་ཞིག་དེར་བཙན་ནས་འདུས་སྡེ་སྤྱིང་བའི་བཀའ་དམ་ལ་བཞག། རབ་རྒྱན་ས་
འབྲུག་ལོར་དགོན་འདིར་བྱོན། འགྲིག་བྲིམས་གསར་བཙོས་དང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཉམས་
ལེན་སྟོད་མེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིས་དབྱར་གནས་པའི་ཚུལ་གསར་དུ་བཅུགས། མཁན་པོ་སྒོ་
བཟང་ཚུལ་བྲིམས་དབྱར་གནས་ཐོག་མའི་གནས་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་དུ་བསྐོས། མེ་བྱི་ལོར་སྤྱིང་ཐེབས་
ཏེ། དུས་མཚད་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོའི་དབུ་འཛིན་དང་། མེ་སྤྱང་ལོར་འདུས་པ་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་དང་
མཉམ་དུ་སྤུར་བ་ཡང་གསང་སྒྲ་མེད་གྱི་རྒྱབ་ཆེན་ཆོགས་པའི་དོ་རྩེ་སྒོ་བ་དཔོན་མཛད་པས་
མཚོན་སྤྱིར་ལན་མང་ཐེབས་ཏེ། དབང་ལྷང་ཆོས་བྲིད་དང་། དུས་མཚད་ཆོགས་ཆེན་གྱི་དབུ་
འཛིན་དང་། གནས་རྟེན་རབ་གནས། འགྲིག་བྲིམས་དམ་བཞག། ལས་སྡེ་ཆེ་སྤྱིང་བསྐོས་སོགས་
དགོན་འདི་ཉིད་སྤྱིང་བའི་ཁུར་ཞོར་བཞེས་གནང་། རྒྱབ་ཁང་གསར་བཞེངས་མཛད་དོ། །ཁོང་གི་
རྣམ་ཐར་བསྐྱུས་ཙམ་གོང་དུ་སོང་ངོ་།

གདན་རབས་བཅུ་དྲུག་པ་སྤུལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཞུན་མཚོག་རྒྱབ་འཕྲིན་ལས་ནི། སྟོན་ཀམ་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྤུལ་འཛིན་རྒྱུད་སྡེ་དགོན་གྱི་ལྷ་འབངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤྱི་མ་དོམ་སྒོར་
ཟེར་བ་ལས། བྲིམ་གཞིས་འབྲོག་དུ་འབྱར་ཏེ་ཨ་སྤྱིང་གོང་མའི་དཔོན་མགོན་ལྷའི་སྡེ་བར་གཞི་
ཆགས་པའི་མི་བྲིམ་ལས་ཡབ་ཡལ་ཤུལ་སྒོ་ཤེར་དང་། ཡུམ་མགོ་བཟང་འདུག་རིས་བྱང་གི་སྤུལ་སྤྱི་
རབ་རྒྱལ་མེ་པག་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1947ལོར་སྤྱི་འབྱུངས། དཔལ་སྤུངས་གཙོ་ཁང་སྒྲ་མའི་དབུ་དུ་གཅུག་
སྤྱད་སྤུལ་བས། ཀམ་རྒྱབས་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། དགུང་གངས་བདུན་པ་ཚུ་སྤུལ་ལོར་རྒྱབས་
མགོན་མཚོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་དོ་རྩེས་མགོ་ལོག་སྒྲ་མ་དཔལ་དགའི་

ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་བཟུང་། པཌ་ཆེན་དགོན་དུ་བྱིར་གསོལ། ལྷན་མཆོག་སྐྱབ་འཕྱིན་ལས་དཔལ་
བཟང་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་ཙོད་པན་གནང་། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་རྟིང་
བའི་མགོན་ཁང་གཟིམ་བྱང་དུ་ལུལ། དེར་མགོ་ལོག་སྒྲ་མ་མདོ་སྤེལ་ངས་འཛིན་དུ་བསྐོས་པ་ལས།
ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་སྦྱངས། བཟང་བྱ་གཅིག་ཙམ་ནས་སྟོན་མཐར་ཕྱིན། དགུང་གྲངས་དགུ་པ་ཤིང་
ལུག་ལོར་སྐྱེ་བྱོས་དཔོན་པོ་པལྒ་བསམ་གྱུ་བ་རྩོམ་ཞེས་ཞབས་རུལ་གཙུག་དུ་བསྟན་ཏེ་གནམ་ཆོས་
སྟོན་འགྲོའི་གདམས་པ་རྒྱུགས་པར་གསན། ལོ་དེར་སྟག་མཆོལ་སྒྲ་མ་མཁས་བཟང་ལས། རྟིང་
ཐིག་སྟོན་འགྲོ་ཀྱན་བཟང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལུང་གི་ཟབ་བྲིད་དང་། འཛི་རོང་མཁན་པོ་རྟོན་བྱ་བཟ་
ཤེས་ལས་མཁན་ཆེན་ངག་གི་དབང་པོའི་སྟོན་འགྲོའི་ཟིན་བྲིད་དང་། རྟིང་ཐིག་རུམ་གཉིས་
སོགས་རྟིང་ཐིག་གི་ཆོས་སྟོར་དུ་མའི་བཤད་ལུང་གསན། སྐྱེ་ཁང་གདོང་དུ་གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་
ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་གྱི་དངོས་སྟོབ་སྒྲ་མ་མཁུན་དབང་གི་བྱང་དུ་འབུམ་ལྷ་བསགས།

དགུང་ལོ་བརྒྱ་པ་མེ་སྤེལ་ལོར་རྩོམ་ཆེན་དགོན་དུ་ཐེབས། རྩོམ་སྐུལ་སྐུ་ཐུབ་བསྟན་
འཕྱིན་ལས་དཔལ་བཟང་ལས། གཏེར་མཛོད་གྱི་དབང་ལུང་དང་། སྐུལ་སྐུ་རིག་འཛིན་བསྟན་
པའི་རྒྱལ་མཆོན་ལས་ཞི་ཁྲོ་ཁྲོམ་སྦྱགས་གྱི་དབང་དང་། གཙོད་དབང་འཛིན་པ་རང་གོལ་དང་།
མཁན་པོ་ཤེས་རབ་གྲགས་པ་ལས་རྟིང་ཐིག་རུམ་གཉིས་དང་། རྟིང་ཐིག་པོད་དགུ་འབྲེལ་བ་ཤིང་
རྟ་རྩམ་གཉིས་གྱི་བཤད་ལུང་གསན། ཀྱན་སྦྱངས་བྱ་བལ་བ་འཛི་རོང་སྒྲ་མ་མཆོག་ལྷན་ལས། སྟོན་
འགྲོ་ཀྱན་བརྟུས་དང་། རྟིང་ཐིག་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་བྲིད་གསན་ཏེ་སྤར་འབུམ་ལྷ་ཆོད་ལྷན་
བསགས། ཡག་ཤུལ་མཁན་པོ་སྟོ་གོས་དང་། སྤར་རྩོམ་སྐུ་ནམ་མཁའ་འཛིགས་མེད་དང་། འཕེ་
ཆོ་སྒྲ་མ་ཆུལ་བྲིམས་འོད་ཟེར་རྣམས་ལས་ཀྱང་སྟོན་གོལ་མང་དུ་གསན། དགུང་གྲངས་བརྒྱ་
གསུམ་པར་པོད་དུས་འཁྲུག་ལངས་རྒྱུན་གྱིས་པ་བྲིམ་དུ་སྦྱགས་རྩི་དང་། ཞིང་ལས། ཤིང་ཐུན་
སོགས་འཛིག་རྟེན་དམན་ལས་གྱི་བྱ་བས་སྐྱེ་ངལ་འོ་བརྒྱལ་ཆོད་མེད་ལྱང་། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་བྱ་
བསྟན་པ་སྤར་གསོའི་སྐབས་སུ་པཌ་ཆེན་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛོད་དེ་དགོན་པ་ཉམས་གསོའི་
སྐྱེ་ཁུར་ཕྱག་དུ་བཞེས། ལྷ་ཁང་དང་བཀའ་འཁྱར་ཆེན་མོ་དང་བསྟན་འཁྱར་གསར་བཞེངས་མཛོད།

དགེ་ཅི་མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་དར་བྱས་ལས། གནམ་ཆོས་ཙ་རྒྱུད་གི་བྲིད་དང་། རྟ་སྤྱིང་
ཐུགས་སྦྱབ་སྦྱ་གསུམ་འདུས་པའི་སྦྱབ་དབང་བྲིད་བཅས་དང་། གནམ་ཆོས་བཟོ་མའི་ལྷགས་ལྷང་
དང་། ཐུགས་སྦྱབ་སྦྱ་གསུམ་འདུས་པའི་ལྷང་དང་། རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་བྲིད་
གསན། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་མཆོག་ལས་སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞིའི་སྤྱིན་བྱེད་རྩོགས་
པར་གསན། སྦྱབས་རྩེ་པད་ལོ་ར་གསུམ་པ་རྩེ་འཇིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྦྱབ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་
དབྱངས་ལས་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྱིན་བྱེད་དང་། རྩོ་གྲུབ་བཞི་བ་ཐུབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་
དཔལ་བཟང་ལས་གཏིར་མཛོད་པལ་ཆེ་བའི་སྤྱིན་བྱེད་དང་། སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞི་དང་། དཔལ་
ལུ་ཆགས་མེད་སྦྱལ་སྦྱ་ལས་གནམ་ཆོས་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་དབང་ལྷང་གསན།

སྦྱལ་སྦྱ་ཡིད་བཞིན་ལོ་ར་བུ་ལྷོན་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་བསྟེན་པར་རྩོགས་ཤིང་། སྤྱིན་
གྲོལ་གྲངས་མེད་པ་གསན། མཁན་ཆེན་སྐལ་བཟང་དར་བྱས་དང་། མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་ཚུལ་
བྲིམས་དང་། མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་རྣམ་གྲོལ་དང་། ཡར་སྤྱང་མཁན་པོ་ཙན་འགྱུར་མེད་རྣམས་
པཎ་ཆེན་དགོན་རུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཆོས་བཀའ་མང་རུ་གསུང་བསྦྱལ་བྱས། སྤྱི་ཕྱིར་མགར་བ་
མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཚུལ་བྲིམས་དང་། མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་དར་བྱས། ཏྲ་བ་མཁན་པོ་འཇིགས་
མེད་རྣམ་གྲོལ། ཡར་སྤྱང་མཁན་པོ་ཙན་འགྱུར་མེད་རྣམས་ལས་སྤོམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་། ལྷ་
གྲུབ་ཤན་འབྱེད། དབུ་མ་རྒྱ། སྦྱོད་འཇུག། ཡིད་བཞིན་མཛོད། དཔལ་སྦྱལ་སྤོན་འགོ། ངག་རྒྱུང་
སྤོན་འགོའི་ཟིན་ཟིན། གསང་སྤྱིང་གི་བྲིད་དང་། མཛོད་བདུན། ངལ་གསེ་སྟོར་གསུམ་གྱི་ལྷང་
སོགས་གསན།

ཆུ་སྤེལ་ལོར་པཎ་ཆེན་དགོན་རུ་ཆོས་བརྟུན་གར་འཆམ་ཆེན་མོ་གསར་རུ་བཅུགས།
ཐུགས་སྦྱབ་ཡོངས་སྤྱི་ལྷ་སྦྱབ་དང་། དགྲ་གཏོར། གནམ་ཆོས་ཀྱན་རིག་རྣམས་གསར་ཆོགས་ཀྱི་
དབུ་བཞུགས་སློབ་དཔོན་མཛོད། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྦྱབ་གྲུབ་རྣམས་ལ་རྩོར་སེམས་ཀྱི་དབང་
ལྷང་དང་། ལྷ་འབངས་རྣམས་ལ་ཆོས་བརྟུན་ཁྲོམ་དབང་དང་། བཟང་སྦྱོད་དང་། བཤགས་རྒྱུད་
སོགས་ཆོས་བཀའ་ཅི་རིགས་གནང་། རུས་མཆོད་དང་། འགྲིག་བྲིམས་དང་། ཉེན་བཞེངས་སོགས་

ལ་ཞལ་བཀོད་དང་ཕྱག་ལས་གནང་བའི་སྒོས་པའ་ཆེན་དགོན་གྱི་བསྟན་དགོན་ཉམས་པ་མང་ནས་གསོས་ཤིང་དམར་སེར་གྱི་སྒྲ་གོས་འཛིན་པའི་འདུས་སྡེ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་གནས་སུ་བཀོད་བཞིན་ད་ལྟ་འདྲ་བཞུགས་སོ།།

གཞན་ཡང་སྒོ་ཆེན་དཔོན་ཆན་དང་། སྒྲ་མ་སྒྲ་བྲང་ཆང་། སྒྲ་མ་མངོན་དགའ་སྟགས་མཁས་དང་གྲུབ་པའི་སྒྲིམ་ཆེན་དམ་པ་གཞན་ཕན་དང་སྒྲུབ་པའི་མཛེད་པ་ཅན་མང་པོ་བྱོན་ནས་དགོན་འདི་བདག་སྐྱོང་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་མོད་མི་སྣོའོ།།

མཁན་རབས་རིམ་བྱོན་ནི་སྔ་མོའི་དུས་སུ་མཁན་རབས་འདི་བྱང་གི་གསལ་ཁ་མེད་ལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་སྤྲོད་དར་གྱི་དུས་ཚུན་ནས་འདུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་གསར་བཙུགས་དང་གཙོ་སྐྱོང་མཛེད་པའི་མཁན་རབས་དང་པོ་དགེ་ཅེ་མཁན་པོ་སྐལ་བཟང་དར་རྒྱས་དང་། མཁན་རབས་གཉིས་པ་མགར་བ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་རྩལ་བྲིམས་དང་། མཁན་རབས་གསུམ་པ་རྟ་བ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་རྣམ་གྲོལ་བཟང་པོ་དང་། མཁན་རབས་བཞི་བ་ཡམ་སྤྱང་མཁན་པོ་ཅན་འགྱུར་མེད་རྣམས་བྱོན་མོད། དེ་དག་ལས་དགེ་ཅེ་མཁན་པོའི་བྱང་བ་འོག་ཏུ་འབྱུང་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ནི་བསུས་ཅམ་གོང་དུ་དར་ཐང་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་སོང་བས་འཁུས་སོ།།

མཁན་རབས་ལྔ་བ་མང་ཐོས་འདུལ་འཛིན་དབང་པོ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་ཤེས་རབ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་སྤེལ་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1968 ལོར་ལྷིག་སྤེལ་གྲོང་ཆོར་སྤྱི་ཡི་པ་སྟོ་བཞད། ཡི་གེའི་ལྷོག་སྐྱོང་མཐར་ཕྱིན་པ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས། མཁན་ཆེན་བསྐལ་བཟང་དར་རྒྱས་ལས། རྟིང་ཐིག་སྟོན་འགོ་དང་། གནམ་ཆོས་ཅ་རྒྱུད་། སྤམ་རྟེན་དཔག་སྟེ། རྟོགས་ཆེན་དབང་། གནམ་ཆོས་ཟབ་གཏོར་གྱི་ལྷགས་ལུང་། སུར་བ་འཕྱིན་ལས་ལམ་བྱིར། གཙོད་དབང་སྟགས་དབང་ལུང་གཞུང་བྲིད་མང་པོ་གསན། དར་ཐང་བཤད་གྲར་ཞུགས། ཞི་ལའི་དགེ་ཆན་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ལས་སྤེལ་གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་། སྐྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ། རྒྱས་སྤྲོས་ལག་ལེན། ལྷང་སྤྱིའི་ལྷ་མགུར། བཟང་སྐྱོད་ཀྱི་བྲིད་རྣམས་དང་། མགར་བ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་རྩལ་བྲིམས་ལས། ངེས་སྟོན་

དང་། ཡོན་ཏན་མཛོད་ཅ་འགྲེལ། མི་པམ་དབུ་མ་རྒྱ་འགྲེལ། འདུལ་བ་སོགས་དང་། མཚོག་སྤུལ་
མཁས་དབང་སློ་བཟང་ལོ་རྒྱུ་ལས་སྒྲིམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་། འདུལ་བ་གནམ་ཅེངས། འདུལ་
བ་མདོ་ཅའི་གཞི་སྟོང་། རྒྱལ་སྤྱི་ལག་ལེན་གྱི་འགྲེལ་བ་སོགས་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་
མར་གསན་སྦྱང་མཛད་པས་མཁས་པའི་སར་བྱིན། པཌ་ཆེན་དགོན་དུ་མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་
རྣམ་གྲོལ་ལས། རྟིང་ཐིག་ཐོན་འགོ་དང་། རྒྱབས་འགོའི་བྲིད། དཔལ་རིའི་གསང་ལམ་གྱི་འགྲེལ་བ་
སོགས་དང་། མཁན་ཆེན་ཅན་འགྱུར་མེད་ལས། སྒྲིམ་གསུམ་རྣམ་ངེས་དང་། སྦྱང་འཇུག་དང་།
སྤྱི་བུ་གསུམ་གྱི་སེམས་བྲིད་སོགས་དང་། མགར་བ་མཁན་པོ་སློ་ཚུལ་ལས། ཡིད་བཞིན་མཛོད་
ཅ་འགྲེལ་དང་། ཐེག་མཚོག་མཛོད་གྱི་རྒྱས་བྲིད་དང་། མཛོད་བདུན་གྱི་ལྷགས་ལུང་། བཤེས་སྤྱིང་
ཅ་འགྲེལ་སོགས་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན།

སྤུལ་སྤྱི་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུ་བཟུང་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས། དགེ་ཚུལ་དང་བསྟེན་
རྫོགས་གྱི་དངོས་པོ་བཞེས། ཐུགས་ཆེན་གསང་འདུས་གྱི་སངས་རྒྱས་སྟོང་དབང་དང་། ཀར་སྤིང་
ཞི་ཁྲོའི་དབང་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་སོགས་དབང་དང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཞལ་བྲིད་
སོགས་དང་། མཁའ་འགོ་རྒྱ་རེ་ལྷ་མོ་དང་སྤུལ་སྤྱི་འཇིགས་མེད་ལུན་ཚོགས་ལས། ཨ་གཏེར་ཐུགས་
ཆེན་པད་དཀར་ཐིང་བ་དང་། ཞི་ཁྲོའི་དབང་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། བཀའ་བརྒྱུད་གསང་བ་
ཡོངས་རྫོགས། ཚོག་བདུན་སྤྱི་སྤྱོད། གཏེར་གསར་མཁའ་འགོ་མཐིང་འོད་འབར་མ་སོགས་གྱི་སྤྱིན་
བྱེད་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོའི་ལྷགས་བྲིད་དང་། སྤྱི་འགྱུར་བསྐྱུས་པའི་བདག་པོ་མཁན་ཆེན་ངག་
དབང་སློ་གྲོས་མཚུངས་མེད་ལས། རྟིང་ཐིག་ཡ་བཞི་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆགས་མེད་སྤུལ་སྤྱི་པ་སྤྱི་
སློ་གསལ་ལས། གནམ་ཚོས་ཆེན་མོའི་ཟབ་བཀའི་དབང་ལུང་དང་། རྟོ་བྱུང་བཞི་པ་ཐུབ་བསྟེན་
འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་ལས་གཏེར་མཛོད་གྱི་དབང་ཆ་ཆོད་སོགས་སྤྱིན་བྱེད་དབང་དང་གྲོལ་
བྱེད་དམར་བྲིད་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

གཞན་ཡང་སྤྱི་རོད་སྤུལ་སྤྱི་རྣམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་དང་། གཡུ་ཐོག་ཀམ་བསོད་ནམས།
མཁན་པོ་ངག་དབང་བསྟེན་འཛིན། གཏེར་སྟོན་པ་སྤྱི་གཏུམ་པོ། སྤུལ་སྤྱི་ཁྱོན་མཚོག་དཔལ། གཡུ་

ཐོག་མཁན་པོ་འཇམ་ཟེར། བད་ནག་དཔོན་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ། བྱ་བུལ་དབང་པོ་ཆོས་དབྱིངས།
མཁན་པོ་འཇིགས་མེད་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། དཔུར་གདོང་དཔོན་སྤུལ་སྤུལ་མ་ཉི་པོ་སོགས་བཞེས་
གཉིན་བརྩ་ཕྱག་རུ་མའི་ཞབས་རུལ་སྤྱི་བོས་སྒྲངས་ཏེ་སྤྲ་འབྱར་བཀའ་གཏེར་གྱི་དབང་ལུང་
གཞུང་བྲིད་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུས་ཐུགས་གྱི་བུམ་པ་བཟང་པོ་ཡོངས་སུ་གཏམས་པར་མཛད། རབ་རྒྱན་
ལྷགས་ལུག་ལོར་སྐྱབས་རྩེ་ལྟ་བུ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་དང་། སྤུལ་སྤྱི་ཚུན་མཚོག་དཔལ་ལྷན་གཉིས་
གིས་དགོན་འདི་ཉིད་གྱི་མཁན་བྲིར་མངའ་གསོལ། རྩེ་སྤྲོད་གསུམ་མཚོན་གྱི་པཎ་ཞུ་འདི་ཅོད་པན་
གནང་། བསྐང་བྱ་བརྩ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་མདོ་སྤྲུགས་གྱི་ཆོས་བཀའ་མཐའ་ཡས་པའི་བཤད་པ་
མཛད། བྱང་པར་རུ་དབྱར་རྩལ་ཆེན་མོའི་གནས་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་སྤྱུ་ཁུར་ཕྱག་བཞེས་གིས་སྤྲོམ་
འགྲེལ་དཔག་བསམ་སྟེ་མ་དང་། སྤོན་འགྲོ་ཀུན་བཟང་སྤུལ་མའི་ཞལ་ལུང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་
གྱི་མཚུབ་བྲིད་སོགས་ལན་མང་བསྟུལ། དགོན་པའི་སྤོས་བྲིམས་ལ་གཟིགས་པ་སྤྲ་མེད་གནང་སྟེ་
འདུལ་བ་འཛིན་པའི་འདུས་སྟེ་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་བཀོད་བཞིན་འཚོ་ཞིང་གཞིས་པའོ།

མཁན་རབས་དྲུག་པ་གོང་མའི་མཁན་པོ་དགོན་མཚོག་འོད་ཟེར་ནི། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་ཡོས་ཏེ་
སྤྱི་ལོ་1963ལ་སྤྱི་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་ནས་ཤར་འོད་མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཞེས་རབ་ལས་
དགེ་རྩལ་གྱི་སྤྲོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་ལྟ་སྤུལ་ཐུབ་བརྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་
བརྟེན་པར་རྫོགས། སྤུལ་པ་སྤྲུག་པོ་ལས་དཔལ་ཡུལ་ལུགས་གྱི་རི་ཆོས་གསུམ་གསན། རྫོ་བྱུབ་
ཆེན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ངག་ཤེར་ལས་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་དང་། གསང་སྙིང་མཛོད་སྟེ་
རྣམས་གསན། དར་ཐང་བཤད་སྤྲུལ་ལྷགས་ཏེ་ཞི་ཡུ་མཁན་པོ་བརྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ལས་སྤྱོད་
འཇུག་དང་། དེས་ཞེས་སྤོན་མེ་དང་། སྤོམ་གསུམ་སོགས་དང་། མགར་བ་མཁན་ཆེན་སློ་བཟང་
རྩལ་བྲིམས་ལས་དབྱུ་མ་རྒྱན་དང་། ཡོན་ཏན་མཛོད་འགྲེལ་དང་། རྩེ་འཕམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། ཨ་
ཉ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་རྩལ་བྲིམས་ལས་མཆིམས་ཆེན་མདོན་པའི་རྒྱན་དང་། མཁན་སྤུལ་ཐུབ་
བརྟན་སློ་བཟང་ལོ་རྒྱུ་ལས་དཔལ་ཡུལ་རིན་པོ་ཆེའི་པར་སྤྱིན་སྤྱི་དོན་དང་། ཚད་རྒྱུ་ལེགས་
བཤད་སྤྲུང་གཏེར་དང་། འདུལ་བ་མདོ་ཙ་བ་དང་། འཇུག་འགྲེལ་ཟླ་བའི་ཞལ་ལུང་། ཤེར་འགྲེལ་

ཀེ་ཏ་ཀ་དང་། བཀལ་ལན་ནམ་གཉིས་དང་། ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་པ་བླ་དཀར་པོ་ནམས་
དང་། རྗེས་དཀར་ཨོ་རྒྱན་བཙོན་འགྲུས་ལས་བསྐྱུས་གྲུ་མྱེ་མྱེ་དོན་རིན་ཆེན་སྒོན་མེ་བཅས་ལ་
སྦྱངས་ཤིང་། དར་ཐང་བཤད་གྲུ་ནས་མཁན་པོའི་མཛོན་དང་པའ་ལྷ་གནང་སྟེ་བགྲང་བྱ་གསུམ་
ལ་དར་ཐང་བཤད་གྲུ་འཁན་པོ་མཛོད་དེ་སྟོ་རྟགས་དང་། ཚད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ།
ཚད་མ་ལེགས་བཤད་སྤང་བའི་གཏེར། དཔལ་ལྷན་ཤེར་ཕྱིན་སྦྱེ་དོན། དབུ་མ་རྒྱ་གྱི་ནམ་བཤད་
འངམ་དབྱངས་སྒྲ་མ་དགྲེས་པའི་ཞལ་ལྷང་། འདུལ་བ་མདོ་ཙ། སོར་མདོ། སྦྱོད་འཇུག་སོགས་བྲིད།
དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་པོ་ཡང་བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་མཛོད།

རེབ་གོང་དགེ་བཤེས་བསྟན་པ་ཆོས་འཕེལ་ལས་སྟོ་རྟགས་དང་། ཉག་རོང་མཁན་པོ་
ཚུལ་བྲིམས་ལས་འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་དང་། དགེ་མང་མཁན་པོ་པ་བླ་དབང་རྒྱལ་ལས་གསང་
སྟེང་སྟོགས་བཅུ་ལྷན་སེལ་དང་། རྗེས་ཆེན་པ་བླ་སྤལ་བཟང་སྦྱ་མདུན་ནས་དེ་ཉིད་གྱི་ཡེ་ཤེས་
སྒྲ་མའི་རྒྱས་འགྲེལ་བྲིད་ལྷང་དང་། མན་ངག་རྗེས་ཆེན་དོ་སྦྱོད་སྟོར་སོགས་དང་། ཁང་སར་
དཔོན་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་བྲུང་ནས་ལྷ་བ་མཁའ་ལྡིང་གཤོག་རྒྱབས་སོགས་དང་། སྒྲ་བྲུང་
མཁན་པོ་བྱ་བུའི་མདུན་ནས་ཆོས་རྗེ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་སྟོར་སོགས་བཅས་གསན། རྗེ་ལྷ་སྦྱལ་
གསུམ་པའི་བཀའ་ལྷར་སྦྱར་ཤོད་པའ་ཆེན་དགོན་གྱི་བཤད་གྲུར་བྱོན། བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་སྟོ་
རྟགས་དང་། གྲུབ་མཐའ་དང་། ས་ལམ་ནམ་གཞག་དང་། ཚད་མ་ལེགས་བཤད་སྤང་གཏེར་
སོགས་གྱི་རྒྱས་བྲིད་མཛོད་པ་དང་། ལོ་གསུམ་ལ་དབྱར་གནས་གྱི་གནས་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ནམ་
མཁན་པོར་བཞུགས། ད་ལྟ་དར་ཐང་བཤད་གྲུར་དཔེ་བྲིད་གནང་བཞིན་བཞུགས་སོ།

གཞན་དུས་མཛོད་གྱི་རིམ་པ་དང་། རྟེན་གསུམ་རི་སྟེང་བཞུགས་པའི་རིམ་པ་ཡོད་མོད་
མི་སྟོ། ཟབ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ཡང་ལོ་རེར་མགོ་ཁྲར་གཏེར་ཆེན་མི་འཇུག་དོ་རྗེའི་གནམ་
ཆོས་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་སྟོན་སྒྲགས་པ་དང་། ཅ་རྒྱུང་གཏུམ་མོ་བདེ་བྲོད་རང་འབར་གྱི་བྲིད་སྟོན་
སྒྲགས་མ། རྗེས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་བྲིད་སྟོན་སྒྲགས་མ། སྟོན་འགྲོ་ལ་འབུམ་ལྡིང་
གསོག་སྦྱོང་དང་། ཅ་རྒྱུང་ལ་འཕྲུལ་འཁོར་དང་བཅས་པ་དང་། རྗེས་ཆེན་ལ་བྱ་ཤན་དང་

༩ རྒྱུ་མཐའ་དགོན་བྱུང་བསྟན་བྱམས་པ་གྲིང་ནི། མགོ་ལྷག་སྤྱར་ཤོད་ཀྱི་ཡོ་སྟག་སྡེ་བ་
དང་ཉེ་བའི་རྒྱེ་མདོ་ཞེས་པའི་ས་དེར་ཡོད་ལ། རྒྱུ་མཐའ་བདེ་ཆེན་ཆོས་གྲིང་དང་། རྒྱུ་མཐའ་
དགོན་དང་། རོང་གཡག་མགོ་དགོན་ཡང་བཟུང་། རྒྱུ་མདོ་འི་མར་གདོང་གི་རྩ་འཕོངས་ཀ་ར་ཁ་
བཟུང་བ་དེར་གནའ་སྤྱོད་མོ་དགོན་རྒྱིང་ཞེས་ཡོད་པར་དག་རྒྱན་ལས་བྱུང་མོད། འདེབས་མཁན་སྟེ་
ཡིན་དང་། ཆོས་རྒྱུད་ཅི་ཡིན་དང་། རྩ་བ་ནས་བྱུང་། བདག་སོ་སྟེ་ཡིན་ནི་གསལ་བོར་ངེས་མི་
ལུས། སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ལས། འགྲུ་ལྷག་རོང་རྒྱས་སྟོ་དགོན་ཡན་གྱི་
རང་ལྷགས་དགོན་གནས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མཇུག་རྫོགས་ཁ་ཅས་
ལ་རྩ་འཕོ་སྤྱོད་མ་ནས་མཁའ་ཞེས་པས་སྤྱེ་བྱོས་དགོན་པའམ་རྒྱས་སྟོ་དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་
བཏབ། དེ་རྗེས་དགོན་པ་མར་རྒྱུད་པ་ལ་ལྟ་སྤྱུལ་པ་བླ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོས་
རྒྱུ་མདོ་ཡར་གདོང་འོག་གི་བྲག་གཡག་མགོ་ཞེས་པའི་ས་དེར་སྟོས་ཏེ་ལྷ་ཁང་མོགས་གསར་རྩ་
བཞེངས། དེ་ནས་རྩུང་དར་ཞིང་། བོད་རྩས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་མང་ནས་བཞིག་རྟེ་དགེ་འདུན་
པའི་སྡེ་དེ་གཏོར། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤྱར་གསོས་ཏེ་ད་ལྟ་རྒྱས་བཞིན་ཡོད་དོ།

487

ཏོག་སྐྱེད་ཆེལ་ལས། ཆོ་འབྲུམ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཅོང་དང་ས་ལི་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་མགོ་ལོག་ཆོ་དཔལ་
རྒྱལ་ཡིན། ཆོ་དཔལ་རྒྱལ་དང་འགི་མདའ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་ཆེ་བ་རྟ་འཕོ་སྤྱོད་མ་དུགས་པོ་བ་
ནམ་མཁའ་ཡིན། སྤྱོད་མ་རྒྱུད་བ་འོད་ཟེར་ཡིན། མི་སྐྱེ་སྤྱོད་མའ་ཡིན། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཡབ་མགོ་
ལོག་ཆོ་དཔལ་རྒྱལ་དང་། དུམ་འགི་མདའ་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ནང་ཅམ་དུ་མ་ཁོག་རྒྱ་བོའི་འགམ་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། གཟུ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྗེ་དང་། ལྷ་དམར་
བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་པོ་སོགས་སྤྱོད་མ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཟབ་བཀའ་དུ་མ་དང་།
ཁྱད་པར་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་ལྟས། ལུ་བོ་བྱམས་རྒྱལ་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་རྟ་
འཕོངས་སྤྱོད་དུ་ཆགས་པ་སྤྱོད་པའི་མགོ་ལོག་གི་ཉེ་སར་རྒྱལ་བལྟགས་མཛད། རྟ་འཕོངས་སྤྱོད་
གི་ནགས་ཁྲོད་ཀ་ར་ཁར་རི་ཁྲོད་བཏབ། འཆད་ཉན་ཡུན་རིང་བྱས་ཤིང་སྤྱོད་ཆོགས་བརྒྱུདས།
ཡོངས་གྲགས་སུ་ལྷ་བོ་པ་ནམ་མཁའ་རྟ་པོ་སྤྱོད་མ་དུགས་པོ་བ་རྒྱུད་བ་ནམ་མཁའ་ཞེས་གྲགས།
སྤྱོད་བསོད་ཤིན་དུ་རྒྱས་པས་འབྲོག་སྤྱོད་བཟུང་བ་ལ་གནག་སྤྱོད་མང་པོ་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་
ཡོད་དོ། །རྗེ་འདི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་སྟོད་ཅམ་དུ་འབྲུངས་པ་ནི་གཟུ་ལྷ་དམར་བའི་རུས་
དཔོན་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་དམར་བ་ནི་རབ་བྱུང་ལྷགས་ལུག་ལོ་སྟེ་སྤྱོད་ལོ་1631ལོར་འབྲུངས་ཤིང་།
རབ་ཉི་ཤིང་བྱི་སྟེ་སྤྱོད་ལོ་1694ལོར་སྤྱོད་འདས་པ་ཡིན་པར་གསལ་བ་དེས་ཤེས་པའི་སྤྱིར་རོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་མཁའ་གྲུབ་ཆེན་པོ་དཔོན་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་དགྲིལ་ཅམ་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་འདི་གཟུ་ལྷ་དམར་བདུན་པའི་རུས་
དཔོན་ཡིན་པས་དཔོན་པོར་འབོད་ཟེར། དེས་ན་རྗེ་འདི་ནི་ལྷ་བོ་པ་ནམ་མཁའ་ལུ་བོའི་བྱའམ་
ཁོང་གི་ཆ་བྱ་ཞིག་ཡིན་པར་ཐེ་ཆོམ་མེད་དེ། ལྷ་བོ་པ་ནམ་མཁའ་ནི་ལྷ་དམར་བདུན་པའི་ཆ་བྱར་
གྱུར་པའི་རུས་དཔོན་ཡིན་པ་གསལ་ཏེ། ལྷ་དམར་བདུན་པའི་ཡབ་ཆོ་རྒྱལ་འབྲུམ་དང་། ལྷ་བོ་པ་
ནམ་མཁའ་མེས་པོ་ཆོ་འབྲུམ་རྒྱལ་ཆེན་ཅོང་དང་། ཆོ་དར་འབྲུམ་གསུམ་ནི་པ་གཅིག་ལ་མ་མི་
གཅིག་པའི་བྱ་སྤྱོད་གསུམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རུས་མཛོད་མེ་ཏོག་སྐྱེད་ཆེལ་ལས། མགོ་ལོག་ཨ་
སྤྱོད་གི་རུ་བོ་དཔོན་ལོག་རིན་ཆེན་འབྲུམ་དང་། དེའི་བྱ་མགོ་ལོག་ཆོ་ཁོ་དང་། དེས་རྒྱུད་མ་

གསུམ་ཁྲུངས་པའི་ཨ་ཕེ་བཟའི་བུ་ཆོ་འབྲུམ་རྒྱལ་སྤྲོན་ཙཱ་དང་། རྩོད་བཟའ་ཤ་ཁེའི་བུ་ཆོ་དར་
འབྲུམ་དང་། འོ་མ་བཟའ་ལྷ་མོའི་བུ་ཆོ་རྒྱལ་འབྲུམ་དང་གསུམ་བྱུང་། ཞེས་དང་། ཡང་གོང་གི་ཡབ་
ཆོ་རྒྱལ་འབྲུམ་དེས་དོ་མ་བཟའ་སྤྲོན་མ་ཞིག་ཁྲུངས་པའི་བུ་ཡི་རྒྱུད་པ་རྣམས་ད་ལྟ་ས་ཁང་ཁེན་
འབྲུམ་སྤྲོན་རྣམས་ཡིན་ལ། དོ་མ་བཟའ་རྩེས་མ་ལུ་གུ་སྤྲོན་གྱི་བུ་ཆོ་བ་ཁྲུ་འབྲུམ་དང་། འཁྲིང་བ་
གར་དབང་ལྷ་དམར་བ་བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་སྤྲོང་པོ་ཞི་བ་སྤྲུང་བྱི་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ནོ། །
ཆུང་བ་དཔོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ལྷ་དམར་བ་བདུན་པ་དང་། ལྷ་པོ་པ་
ནམ་མཁའི་པ་ཆོ་དཔལ་རྒྱལ་གཉིས་ནི་པ་གཉིས་བུ་སྤྲོན་ཡིན་པའི་རུས་སྤྲོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ན་མགོ་ལོག་ཨ་སྤྲོང་གི་རུ་པོ་དཔོན་ལོག་རིན་ཆེན་འབྲུམ་གྱི་བུ་མགོ་ལོག་ཆོ་ཁོ་དང་། དེའི་བུ་ཆོ་
འབྲུམ་རྒྱལ་སྤྲོན་ཙཱ་དང་། ཆོ་དར་འབྲུམ་དང་། ཆོ་རྒྱལ་འབྲུམ་དང་གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་ལས་
ཆོ་རྒྱལ་འབྲུམ་ལ་རྩེས་བཟའི་བུ་མོ་གཟུངས་སྤྲིད་གྱི་བུ་ཆོ་བ་མགོ་ལོག་སྤྲོང་བུ་འབྲུམ་དང་། ཆུང་
བ་ཤུག་འབྲུམ་དང་། ས་ཁང་ཁེན་འབྲུམ་སྤྲོན་རྣམས་དང་། ཁྲུ་འབྲུམ་དང་། ལྷ་དམར་བ་བདུན་
པ་དང་། དཔོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་བཅས་མ་ཐ་དད་དང་ཐ་དད་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་
པ་ཡིན་འདུག་གོ།

ད་ནི་དགུས་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔོན་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཆུང་བའི་རུས་ནས་དཔལ་ཡུལ་
རྣམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སྤྲིང་བུ་བྱོན། ལྷ་རི་འོད་གསལ་སྒྲང་བུ་ཡབ་རྩེ་ཀྱན་བཟུང་ཤེས་རབ་གྱི་ཞབས་
ལ་གཏུགས་ཤིང་། མདོ་སྤྲུགས་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་བྱས་
པས་སློབ་མའི་བྱ་མཚོག་ཏུ་གྱུར། རྣམ་རྒྱལ་སྤྲིང་བུ་འཆད་ཉན་གྱི་བྲི་བ་མཛད། ཆོས་འཆད་ཆོ་
དབུ་ཅུང་ཟད་ལུག་ལུག་མཛད་འདུག་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཆང་མས་དཔོན་ཤ་མགོ་ཞེས་འཕོད།
རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་སྤྲུ་འདའ་ཁར་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཡི་དམ་དང་ཆོས་སྤྲོད་བཀོས་ཏེ་སོ་སོར་
གཏད་སྐབས་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་རང་གིས་ཕྱག་བཟོའི་རྟ་མགིན་གྱི་ཤིང་སྤྲུ་ཞིག་དང་། ཆོས་དུང་
རྣམས་གནང་ནས། ཡི་དམ་རྟ་མགིན་དང་། ཆོས་སྤྲོད་དམ་ཅན་གཏད། དེ་ཚུན་ཆད་ནས་སྤྲེལ་
དཔོན་བརྒྱུད་རིམ་བྱོན་གྱི་ཡི་དམ་རྟ་མགིན་དང་ཆོས་སྤྲོད་དམ་ཅན་གཙོ་བོར་བསྟན་པར་

གྲགས། རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་འདས་རྗེས་རང་ཡུལ་འདིར་སྤྱིར་ཕེབས་ཏེ་དགོན་པའི་གདན་སའི་བྲི་བ་མཛད་ཅིང་སློབ་ཆོགས་མང་དུ་བསྐྱབས་ནས་སྤྱི་འདས་སོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་རྟོགས་པའི་དབང་ཕྱག་དཔོན་པོ་སློ་མཆོག་ནི། དཔོན་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱན་མཆེད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་གཞི་བཟུང་སར་སྤྱི་བཏུམས། དཔལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་བླ་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་རིམ་བཞིན་གསན་སྒོམ་གནང་། གདན་ས་ཡུན་རིང་བསྐྱབས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་ཉམས་ལེན་གྱིས་བཏུན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བསྐྱེདས། མཐར་ཆོས་སྤྱི་ལོ་དུ་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་བཞི་བ་ཡུང་རྟོགས་བཏུན་པའི་མངའ་བདག་སྐུ་བློས་དཔོན་པོ་ལྷན་རིག་འཛིན་ནི། སྐུ་བློས་ལ་འབྲུངས། དཔལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་དུ་བྱོན། མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་དང་། དཔལ་ཡུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་མན་ངག་སྤྱི་ལོ་ཕྱག་བཞེས་དང་བཅས་པ་ལ་གསན་ཅིང་སྤྱབས། གནམ་ཆོས་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་བྲིད་ཡིག་འཇའ་རིས་མ་དང་། སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ཅུ་ལྷ། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ཅུའི་ཅུ་ལྷ། སྤྱི་ལོ་དཔལ་དགུ་མང་སྤགས་ཉེན་མང་པོ་གདན་དྲངས་ནས་དགོན་འདིར་ཕེབས། ཆོས་སྤྱི་ཡུན་རིང་བསྐྱབས་མཐར་རབ་ཆོས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1884 ལོར་གཞུགས་སྤྱི་ལོ་བར་གཤེགས་སོ།།

གདན་རབས་ལྔ་པ་རྒྱལ་མོ་གཡུ་སྐུ་སྤྱིར་པོ་དང་གྲུབ་ཆེན་ཁྱེད་ཆུང་ལོ་ལྔ་བྱང་དུ་འཇུག་པའི་ནམ་འབྲུལ་ཨ་ཕྱོ་སྤྱི་ལོ་མཐའ་དབུས་པ་སྤྱི་ལོ་དབང་བདུད་འདུལ་དོ་རྗེ་ནི། ཀོང་པོའི་ལྷན་སྤྱི་ལོ་འབྲུངས། མདོ་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྤྱབས། སྐུ་བློས་དཔོན་པོ་མདོ་སྤགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་མ་པད་མཆོ་དང་། རྒྱ་རའི་ཨ་ཕྱོད་ཅེས་པའི་བཅུན་མ་གཉིས་དབུས་མཇའ་དུ་སོང་སྤྱི་ལོ་མ་འདིའི་མདུན་དུ་སྤྱིབས། མགོན་བསྐྱེད་ལེགས་པོ་མཛད་ནས་ཁོང་སྐུ་བ་སྤྱི་ལོ་མ་ཞིག་ལ་ལྷ་པོ་པ་ནམ་མཁའ་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཉ་འཕོངས་འདིར་དགོན་པ་ཡོད་ཚུལ། ཁོང་གིས་བསྐྱབས་ཚུལ་སྤགས་སྤྱི་ལོ་གནས་དྲན་པའི་ཞལ་བཞུང་མང་པོ་གནང་། མཐར་བཅུན་མ་གཉིས་དང་ལྷན་དུ་འདིར་བྱོན། ཀ་ར་ཁའི་རི་བྲོད་དུ་རྒྱན་དུ་བཞུགས། གྲུབ་ཉགས་མང་དུ་གནང་ནས་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་པའི་ཞིང་ས་ལ་

བསྐྱུར། དགོན་འདིར་ཆོས་གསུངས་ཏེ་སློབ་མ་མང་པོ་རྗེས་སུ་བབྱུང་། མཐར་འཁུར་འདི་ལྷག་པར་གཟུགས་སྐྱེ་འཇའ་ལྷན་རྒྱུ་དང་དངས་སོ། །རྗེ་འདིའི་ཡང་སྲིད་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་སྐུ་པོ་སྐུལ་སྐྱེ་ཟླ་གསུམ་ཁེས་ཨར་སྐྱུང་མཁན་ཆེན་གྱི་སློབ་མ་རང་ལྷག་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་མཁས་དབང་དེའོ།

ཨ་མྲཱ་སྐ་མ་འདི་དགོན་འདིར་འབྲེལ་ཆེ་བ་དང་། ཡུལ་སྡེའི་མི་ཡིས་རྗེས་པོ་ཆེར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་གདན་རབས་སུ་བགྱང་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་རྗེ་འདི་ཡིས་གདན་སའི་བདག་པོ་དངོས་མཛད་མེད་ངེས་ཏེ། དེ་དུས་ད་དུང་སྐྱེ་བོས་དཔོན་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ལྷགས་མ་ཡལ་བར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ན་མི་གཞན་ཞིག་གདན་སའི་སྤྱིར་དུ་གཏོང་བེར་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ།

གདན་རབས་དུག་པ་དཔོན་པོ་མདོ་སྐགས་ནི། ཡབ་སྤེལ་སྤེའི་དཔོན་པོ་མི་སྐྱེ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་། ཡུམ་རྒྱས་ལི་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། དཔོན་པོ་སློ་མཆོག་དང་། དབུས་པ་སྐ་མ་ངག་དབང་བདུད་འདུལ་སྐགས་དམ་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་ཟབ་ཆོས་དུ་མར་གསན་སྦྱོང་ཉམས་བཞེས་སྟོད་མེད་མཛད་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལྷན་དུ་གྱུར། ཡི་དམ་རྟ་མཆོག་རོལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟ་མགིན་གྱི་བསྟེན་པ་དུང་ཕྱུར་གཉིས་ཙམ་བཏོན། མ་སྦྱང་རྩ་བོའི་རྒྱུད་དུ་རྟ་མགིན་དབལ་རྒྱུའི་བོར་སྐྱབ་བབྱུང་མཁན་གཅིག་ཤུར་གསལ། སྐྱེ་གདོན་གྱི་ནད་ཅན་གྱི་གཅིག་ཆོག་གི་གཉེན་པོ་འདིའི་སྐགས་རྒྱུ་དང་ཕྱག་མདུད་ཡིན་ཞེས་ཀྱན་གྱི་ངག་ལམ་དུ་ཡོད། སྐྱེ་ཆེའི་སྦྱང་ཙམ་ལ་ལྷ་སྐུལ་པ་སྤྲེལ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་སྐ་མར་བསྟེན་ནས་དར་ཐང་དུ་མཆོམས་གྱུར་སྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་ཤིན་དུ་བགྱེས་སྐབས་ཀྱང་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགྱེས་པའི་རྩོ་རྗེ་ལས་གནམ་ཆོས་རྒྱ་སྐགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱབ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཞུས། དགོན་འདིར་ཁྲི་བ་སྐགས་བསྟན་དགོན་གྱི་བྱ་བ་བགྱང་བྱ་དུ་མར་ཕྱག་དུ་བཞེས། དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་རྩ་ལྷག་དུ་སྤྱིབས་ཆེ་གཟུགས་སྐྱེ་ཆོས་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྦྱོང་དུ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་ལྷ་སྐུལ་པ་སྤྲེལ་གར་དབང་བསྟན་འཛིན་མཆོག་སྟེ། དགོན་འདི་རུང་ཟད་ཉག་སྤ་བར་གྱུར་ཏེ་གྲུ་བ་རྒྱམས་ལས་མང་པོ་རྩོ་སྦྱང་སྐྱོགས་སུ་གྲུ་སར་སྤྱིན། ལ་ལ་རི་ཁྲོད་རྒྱམས་སུ་ཁོལ་བྱར་བཞུགས། འཁོར་གདོང་གཏེར་སྟོན་འོང་སྟེ་བྱང་པ་བར་བསྐྱུར་པའི་སྦྱོར་

བ་བཅམས། གྲུ་བ་ལ་ལ་དེའི་གཡམ་ལ་བརྒྱགས་ནས་རྟ་འཕྲངས་སུ་དུས་མཆོད་འགའ་ཤེས་མ་གཏོགས་འདུ་མི་ལུས་པ་ཅམ་དུ་གྱུར་པས། དཔོན་ཕྱི་དང་ལྷ་འབངས་ནམས་ཀྱིས་ལྷ་སྤྱུལ་ཆང་ལ་དཔོན་པའི་གྲུ་ཆང་རྒྱ་ཆོགས་སུ་འཆོག་ཐུབ་རྒྱ་དང་། བྱིད་ཀྱིས་རྒྱ་པར་གཟིགས་སྤྱོད་དཔོན་ཞེས་གྲུ་འབྲུལ་བྱས་ཏེ་དཔོན་མགོ་དར་ཐང་ལ་གཏད་པ་དང་། བྱིད་པར་དུ་དཔོན་པོ་མདོ་སྤགས་དང་། དཔྱར་གདོང་ཀླུ་སྤྱུལ་སྤྱོད་ཐེག་མཆོག་རྩི་རྩེ། ཡོ་སྤྱག་ཁང་གསར་དཔོན་པོ་ཡོ་སྤྱག་བསམ་འཕེལ་དང་། ཁང་ཆུན་དཔོན་པོ་ཡོ་སྤྱག་ལྷ་རྒྱལ་སྤགས་ཀྱིས་རྟ་འཕྲངས་ཀ་ར་ཁ་དེར་བདུང་རྒྱ་སྤགས་ལོན་དཀའ་བས་རྒྱ་སྤགས་སྤྱབས་ལེགས་པའི་ས་ཞིག་དུ་དཔོན་པོ་སྤོ་དཔོན་ཞེས་ནན་གྱིས་ཁྱེ་བ་སྤྱུལ་བས། ཞལ་བཞེས་གནང་སྟེ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཤིང་སྤེལ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1884ལོར་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་ད་ལྟའི་ས་དེར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་རྟ་འཕྲངས་སྤྱོད་བྱོལ་དཔོན་གསར་བཏབ་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་སྤྱོད། མཆོམས་གྲུ་ཨ་ཏི་ཐེག་མཆོག་གླིང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ར་སྤགས་བཞེངས། དཔལ་ལྷན་རང་རྒྱུ་གི་ཟབ་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་དང་། བརྒྱད་པའི་སྤྱག་བཞེས་ལྷ་རྟུ་མཆོད་ཆོས་བརྒྱ་སྤགས་ཀྱང་བརྒྱགས། རྩི་བརྒྱན་བྱམས་པའི་སྤྱོད་བརྒྱན་གསེར་ལས་བྱས་པ་ཐོག་ཆོད་གཉིས་ཅན་བཞེངས་སོ། །དེ་ཕྱིར་དུས་སྤྱིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་བཏབ་པར་བརྟེན་དོ། །ཁོང་གི་ནམ་ཐར་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་དུ་སོང་རོ། །

གདན་རབས་བརྒྱད་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་པའྲུ་བསམ་གྲུབ་མཆོག་སྟེ། ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྷན་དཔོན་འདིར་བརྟེན་བདག་གི་བྲི་ལ་བྱོན། ཆོས་བརྒྱའི་གར་འཆམ་ཆེན་མོའི་དབུ་བརྒྱགས། ལོ་གསུམ་ལྷག་ལ་ཁུར་བཞེས་ཏེ་ཆོས་བརྒྱའི་ཁྲོམ་དབང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། མཆོམས་གྲུ་ནམས་སུ་ཟབ་བྲིད་ཐམས་ཅད་ལོ་རེ་བཞེན་གནང་ནས་བརྟེན་གཟིགས་སྤྱོད་མེད་པ་མཛད་དོ། །ཁོང་གི་མཛད་རྒྱལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གདན་རབས་དགུ་བ་དཔོན་པོ་འོད་ཟེར་ནི། ཡབ་དཔོན་པོ་འབུམ་སྤྱག་དང་། དུམ་གདོང་བཟའ་སྤྱས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སུ་སྤྱོད་བལྟམས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། ལྷ་སྤུལ་

ཁྱར་བཞེས་ཏེ། སྤྱག་རྒྱུ་སྤྲུལ་ཆེན་གྱིས་རྟེན་བཞེངས་གྲངས་མེད་གནང་། ཁྱད་པར་དུ་ལོ་བརྒྱད་
གྱི་རིང་ལ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྤྱུ་གསུམ་ཆོས་བུ་ཆོགས་སྦྱབ་དང་། དབྱར་གནས་རྣམས་གྱི་ཁྱར་
གནང་ནས་བསྟན་པ་ཉམས་པ་མང་ནས་གསོས། དེ་བཞིན་གསར་བུ་རྣམས་ལ་རབ་བྱུང་དགེ་
ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་གནང་བ་དང་། མདོ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་བྲིད་སྤྱི་ཆོགས་བསྐྱེད་ནས་བཤད་སྦྱབ་
འཆད་ཉན་གྱི་སྤང་བ་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་། སྦྱབ་གྲུ་ཨ་ཏི་ཐེག་མཆོག་གླིང་གི་སྤྱོད་བ་པ་རྣམས་
ལ་རང་ལྷགས་གྱི་སྤྱིན་བྲིད་ཡོངས་རྒྱུགས་དང་ཕྱེ་བཅུན་སྤྱིང་ཐེག་སོགས་ཟབ་བཀའ་སྤྱི་ཆོགས་གྱི་
གདམས་བྲིད་གནང་ཞིང་སྦྱན་གྱིས་མི་གཟིགས་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྤྱོད་མ་དག་ལ་བྲིད་ཡིག་
འདོན་བཅུག་སྟེ་ཁོང་གིས་ཐུགས་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཏབ་པ་ཡན་གྱིས་མན་ངག་མཐའ་ཡས་པ་
གནང་བས་དགོན་པ་འདི་ལ་བཀའ་དྲིན་གཞན་ལས་ཆེའོ། ཁོང་གི་རྣམ་པར་ཐར་བ་འོག་དུ་དགེ་
ཆེ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་འཆད་དོ།

གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་སྤྱི་རོད་ཡང་སྦྱུལ་ནམ་མཁའ་
འཇིགས་མེད་དེ། དགྲུང་ལོ་ཤིན་དུ་གཞོན་པའི་དུས་ནས་ཆོས་སྡེ་འདིར་བྱོན། འགྲིག་བྲིམས་དམ་
བཞག་དང་། དུས་མཆོད་ཆེ་སྤྱད་དང་། ཆོས་བཅུད་གར་འཆམ་སོགས་དང་། དབང་བསྐྱར་ཆོས་
འཆད་སོགས་གྱི་སྦྱ་ཁྱར་ཆེར་བཞེས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལའང་ཆོས་སྡེ་འདིའི་བསྟན་བདག་གི་
སྦྱ་ཁྱར་བཞེས། རྒྱ་གླིང་པའི་ཟབ་གཏོར་པལ་ཆེར་གྱི་ལྷགས་ལྷུང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་གྱི་
འཕྲིན་ལས་བསྐྱངས་སོ། །རྣམ་ཐར་བསྐྱུས་ཅམ་དར་ཐང་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་བརྗོད་ཟིན་པ་ལ་
བལྟ་བར་བྱའོ།

གདན་རབས་བཅུ་བཞི་བ་ནི་སྤྱི་ཐོས་དཔོན་པོ་པཎྜ་བསམ་གྲུབ་རྩོ་རྒྱུ་ཡང་སྤྱིད་སྦྱུལ་
སྦྱ་དམ་པ་ལྷོན་བསམ་གྲུབ་བམ་ཐུབ་བསྟན་སྟོ་བཟང་ཉི་མ་མཆོག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་ནི་
དགོན་གྱི་བསྟན་བདག་གི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་གཞན་འགྲན་མེད་པ་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་
ལ། ཁོང་གི་མཛད་པ་རགས་བསྐྱུས་ཅམ་ནི་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།

སྦྱུལ་སྦྱ་གར་དབང་རྩོ་རྒྱུ་ནི། ཡབ་སྤྲུལ་འཆང་སྟེ་བཟོ་ཏེ་མགྲིན་དང་། ལུས་མཆོ་སྦྱིད་

གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རབ་རྒྱལ་ཚུ་ཡོས་ཡོར་སྤྲུལ་ལྟམས། ཡ་པར་གཏེར་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་མེ་ཏོག་
མཁའ་འགོ་རྒྱ་རེ་དེ་མིས་ཆེན་གཏེར་གཏེར་སྤྲུལ་རྩོམ་རྩོམ་དག་འདུལ་ཚལ་གྱི་ཡང་སྤྲིད་དུ་རོས་
བཟུང་། གར་དབང་རྩོམ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ། ལྷ་བཟོ་བླ་མ་དཀོན་མཆོག་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་
སྟོག་ལེགས་པར་བསྐྱབས། ཡབ་རྩོམ་ལས་ལྟོ་ཐིག་ཚ་དང་། འཇིམ་བཟོ་བྲིས་རིས་སྟགས་བྱང་བར་
བསྐྱབས། དགྲུང་གྲངས་བཅུ་དགུ་པ་ལ་རྩོམ་ཆུང་མཁན་པོ་ཆོས་ཡག་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་
ལྷན་ཤིང་མཆོན་བྱུང་བསྟན་ཚུལ་བྲིམས་བཟང་པོར་གསལ། མཁན་པོ་སྤྲུལ་བཟང་དར་རྒྱས་ལས་
རི་ཆོས་སྟགས་རང་ལྷགས་ཀྱི་བྲུང་ཆོས་རྣམས་གསལ། འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ལུན་སེལ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་རྩོགས་ཆེན་སྟོང་ཐིག་གི་སྟོན་འགྲོ་ནས་
དངོས་གཞི་སྟན་བརྒྱུད་རོ་སྟོང་གྱི་བྲིད་བར་གྱི་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་
དུ་གསལ།

དགྲུང་གྲངས་ཉེར་བཞི་པ་ལ་ལྷ་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་བསྟེན་རྩོགས་
ལྷན་ནས་ཉེན་དགེ་སྟོང་དུ་མཛད། ཆགས་མེད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བླ་སྟོན་གསལ་ལས་གནམ་ཆོས་དང་།
རྒྱ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོར་ཡོངས་རྩོགས་དང་། སྤྲོ་རོད་ནམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་ལས་གནམ་ཆོས་
པལ་ཆེར་གྱི་ལྷགས་ལྷང་སྟགས་དང་། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་ལས་ཡ་བཞི་སྟགས་
སྟོན་བྱེད་ལྷང་བྲིད་དུ་མ་གསལ། དཀོན་འདྲིར་གསེར་བྲངས་ལས་བྲུས་པའི་བྲུམས་ཆེན་གྱི་སྤྲུ་
བརྟན་དང་། བྱ་ཅུའི་ལྷ་ཁང་ཉེན་བཞེན་པ་དང་། རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་སྟོན་བསྐྱངས་དང་། བཤད་སྤྱིའི་སྤྱི་
ནང་གི་བཀོད་པ་སྤྱ་ཤག་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷོ་མདའི་དུང་འཁོར་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་རྣམས་
བཞེངས་ཏེ་བསྟན་དཀོན་གྱི་བདག་པོ་གཉིས་པའི་ཁུར་མཛད་བཞེན་བཞུགས་སོ།

གཞན་ཡང་དཀོན་འདྲིར་གཏོགས་པའི་སྤྲུལ་ཆེན་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་དྲག་སྟགས་པ་
རས་དཔོན་བདུད་འཛིན་རྩོམ་དང་། མགར་བ་བླ་མ་དཔལ་མཆོག། མགར་ར་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྩོར་
མཆོག། ཁོ་འཕེས་བླ་མ་བསོད་ནམས། ཁོ་འཕེས་བླ་མ་ངག་ཚུལ། དམུར་གདོང་ནམ་མཁའ་རང་
གྲོལ། དམུར་གདོང་དཔོན་སྤྲུལ་ནམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་རང་གྲོལ། འཛི་རོང་མཁན་པོ་མཁས་

དབང་ནོར་བུ་བཀྲ་ཤིས། དཔོན་པོ་ཚུན་བསྟན་འཛིན། དཔོན་པོ་དགོན་མཆོག། དཔོན་པོ་ཆོས་
ལྷོལ། གདོང་གཉེར་མཁའ་མཉམ་གྱིང་པ། ཁོ་འཕེས་སླ་མ་དོ་རྩེ་ལྷན་གྲུབ། ལྷ་བཟོ་སླ་མ་དགོན་
མཆོག། ལྷ་བཟོ་སླ་མ་རྟ་མགིན་རྒྱབས། མཁན་པོ་སྤྱིབ་བྲལ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བྱོན་མོད་དེ་ཅུ་
གྱིས་འབྱས་སོ།

དགོན་འདིའི་རྒྱས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། ཉོར་ཁླ་དང་པོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བརྟན་བར་དུ་
ཀམ་གྱིང་པའི་ཞི་ཁྱོ་ཐོས་པ་རང་གོལ་གྱི་རྒྱབ་པའི་གཙོས་རྒྱབ་པ་ཆེ་སྤྲ་རྒྱ་ཆོགས་ལོ་རེ་བཞིན་དུ་
རེས་མོས་དང་། ཆོས་བརྒྱད་ལ་བྱིས་པ་རྩེས་འཛིན་གྱི་ཁྱོམ་དབང་། ཆོས་དགུ་དང་བརྟུལ་ཆོས་
བརྟུའི་གར་འཆམ་ཆེན་མོ་དང་བཅས་པ་དང་། ས་ག་ཁླ་བར་དོར་སེམས་རྒྱབ་མཆོད་དང་། ཉོར་
ཁླ་དུག་པའི་ཆོས་བཙོ་ལྷ་ནས་ཁླ་བ་སྤྱེད་དང་གཉིས་ལ་དབྱར་ཚུལ་ཆེན་མོར་གནས་པ་དང་།
ཉོར་ཁླ་བརྟུ་བའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ཁླ་གཅིག་ལ་སྤྱ་གསུམ་ཆོམ་བྱ་ཆོགས་རྒྱབ་ཆེན་མོ་ལོ་རེ་རེས་
མོས་དང་། ཉོར་ཁླ་བརྟུ་གཅིག་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ནས་དགུན་བཅའ་ཆེན་མོ་སྤྱོམ་པ་དང་། གནམ་
ཆོས་སྤོན་འགོ་དང་། ཚ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་སྟེ་རི་ཆོས་གསུམ་འཆོག་པ་དང་། ཉོར་ཁླ་བརྟུ་
གཉིས་པའི་མར་དོའི་ཆོས་བརྒྱད་ནས་ཞག་བརྟན་དུ་ཕུར་པ་ཡང་གསང་སྤྱོད་དང་། གོ་ལོད།
སང་གདོང་། བཀའ་བརྒྱད་སོགས་དུག་རྒྱབ་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་དགུ་གཉོར་དང་།
རྒྱས་མ་ངེས་པའི་རྒྱས་མཆོད་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དོ། །རྒྱབ་ལྷ་ཨ་ཏི་ཐེག་མཆོག་གྱིང་ནི་རྒྱན་པར་
རྒྱབ་པ་འདག་རྒྱུར་དང་། བཤད་ལྷ་འམ་མཆོན་ཉིད་ལྷ་ཆང་བཅས་ཡོད་དོ། །རྟེན་གྱི་རིམ་པ་
གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བརྗོད་གྱིས་མི་ལང་པས་འཛོག་གོ།

དགེ་ཅེ་དགོན་པ།

‡ དགེ་ཅེ་དར་རྒྱས་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ནོར་བུའི་གྱིང་ནི། རབ་ཆོས་ས་སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1878
ལོར་ཀུན་སྤང་བྱ་བཏང་བ་ཆེན་པོ་སླ་མ་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། རྩེ་འདིས་བཤེས་གཉེན་
དུ་མ་ལས་སྤོན་གོལ་གྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསན། བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་རྟོགས་

པའི་ཅལ་ཆེན་རྒྱས། དགེ་ཅེ་དགོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་གསར་དུ་
བཞེངས་ཤིང་། དགོན་མིང་ལ་དགེ་ཅེ་དར་རྒྱས་དགོན་ཐུབ་བརྟན་ལོ་རྒྱུ་བའི་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ།
དགོན་འདིའི་གདན་རབས་དང་པོའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཤིང་། དར་ཐང་དགོན་པར་དགོན་མགོ་ཡུལ་
ཏི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་གྱི་སྐྱབ་འཕྱོད་དང་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་ཉམས་
བཞེས་གྱིས་ཆོས་སྡེ་བསྐྱངས། འདུས་པའི་སྡེ་ཡང་ཅུང་མང་ཙམ་རྒྱས་པར་གྲགས་སོ། །འདིབས་ལོ་
འདི་ལྟར་ན་ལྷ་སྤུལ་གྱིས་དར་ཐང་དགོན་བརྟན་ཆགས་སུ་མ་བཏང་བའི་སྡོན་དང་། རྒྱུ་མདོ་
དགོན་རྒྱུ་མདོ་རུ་མ་སྤོས་པའི་སྡོན་ནས་ཡིན་དགོས་ཕྱིར་དབྱེད་པར་བྱ་ལ། ལྷ་མ་ཡོངས་འཛིན་
ཞེས་པ་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་མ་རྟེན་དོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་རྩ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་གྱི་རྣམ་འཕྲུལ་པད་ཡག་ལྷ་མ་
གསང་ལོ་ནི། མགར་སྤོང་གཏེར་ཆེན་དང་། དཔལ་ཡུལ་ལྷ་སྤུལ་སོགས་ལྷ་མ་མང་པོ་བརྟེན་ཏི་
སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། དབེན་པའི་རི་དོགས་སུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བཙུགས་
ཏི་ཆེ་དང་སྐྱབ་པ་སྟོན་པར་བྱས། གཡའ་ཁོད་ནགས་ཁོད་དུ་བཞུགས་དུས་སོག་ཆགས་གྱི་རུས་པ་
སར་འཐོར་བ་རྣམས་གདུས་ཏི་དེའི་རུས་སུ་བཏུང་ནས་འཆོ་བ་དང་། རྒྱབས་རེར་ལུ་གེ་དང་།
ལུས་བྱངས་གྱིས་མ་གཙུན་པར་རྒྱང་བརྒྱལ་དུ་སོང་བ་སོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ལ། རྒྱུ་མདོ་འབདེ་
ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་དུ་ཨ་མི་དེ་མེ་ནང་བཞུགས་ཅན་གྱི་དུང་འཁོར་ཞིག་བཞེངས། དུང་འཁོར་དེ་རང་
འཁོར་བརྒྱབས། རྩ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་གྱིས་རྒྱུ་མདོ་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་གྱི་ཅི་ཏུ་
དམར་བྲག་ལ་ཕྱག་མཚུབ་གྱིས་ཨ་མི་དེ་མེ་ཞིག་བྲིས། མ་འོངས་པར་ཁོང་གིས་རྣམ་འཕྲུལ་ཞིག་
གིས་རྒྱུ་མདོ་དགོན་དུ་ཨ་མི་དེ་མེའི་དུང་འཁོར་ཞིག་བཞེངས། དེ་དུས་བདག་གིས་བྲིས་པའི་ཨ་
མི་དེ་མེའི་གཟུངས་འདི་ཡང་དེར་ཐིམ་ནས་དུང་འཁོར་རང་འཁོར་བྱེད་སྤྱིད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་
ཐོག་དུ་འཁེལ་བའི་དག་སྟོན་མཆོས་སོ།

སྤྱི་ཆེ་སྤྱད་དུ་དགེ་ཅེ་དགོན་དུ་བཞུགས་ཏི་སྡོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་
སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་གནང་སྟེ། དཔལ་ཡུལ་བའི་རིག་འཛིན་གོང་མའི་ཕྱག་བཞེས་

བཞིན་དགོན་འདི་བསྐྱུངས་སོ། །དབང་མཐུ་མགོར་མཆོད་རྟེན་ཆེ་བ་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས། མཐར་
ཡོ་བྱད་མཐའ་དག་སྒྲ་བྲང་བཟླ་ཤིས་འབྲིལ་ལ་སྤུལ་ནས། རྒྱུ་མཐའ་དགོན་དུ་ཁྲོམ་ཆོགས་ལ་
དབང་ཆོས་མང་པོ་གསུངས། མ་འོངས་པ་ན་ང་གི་རྗེས་སུ་ང་ཡི་སྤུལ་སྤྱིན་ཟེར་ནས་བྲིད་ཅག་
ལ་མར་དང་འབྲུ་སྤྱོད་དུ་འོང་ན་ཐང་། དེ་ང་ཡི་སྤུལ་སྤྱིན་མིན་ངེས་ཅན་ཡིན། ང་ཡི་སྤྱི་བ་དངོས་
ནི་བྲིད་རྣམས་ཀྱིས་རྣ་བས་ཐོས་ན་མ་གཏོགས་མིག་གིས་མཐོང་སར་མེད་ངེས་ཅན་ཡིན་
གསུངས། དེ་ནས་རྩལ་མ་འབྱུངས་པར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ། །སྒྲ་མ་འདི་ལ་
གསུང་རྩོམ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་མོད་ད་ལྟ་མི་སྤྲང་ལ། འདིའི་སྤུལ་སྤྱིན་རྗེས་སུ་སྒྲ་བྲང་བཟླ་ཤིས་
འབྲིལ་ལ་འབྱུངས་པ་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། །

གདན་རབས་གསུམ་པ་རྟོགས་པའི་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་སྒྲ་མ་གཙོད་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ།
ཁོང་གིས་དགེ་ཚེ་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱར་བཞེས་ཏེ་དཔལ་ལྷན་བའི་རིག་འཛིན་གོང་མའི་
ཕྱག་བཞེས་བཞིན་དགོན་འདི་བསྐྱུངས་མོད། རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་མི་གསལ་ལོ། །

གདན་རབས་བཞི་པ་དགེ་ཚེ་མཁན་པོ་སྤུལ་བཟང་དར་རྒྱས་སམ་ཐུབ་བསྟན་འཛིགས་
མེད་བཟང་པོ་ནི། དགེ་ཚེ་རི་པ་ཞེས་པར་ཡབ་མཁའ་རིའི་སྐུ་འབྱོར་དང་། དུམ་དགེ་བཟང་ཁྱུ་ལི་
གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་ཁོ་པོ་ཞེས་པ་རབ་ཆོས་ཤིང་སྤྱང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1925ལོར་སྐུ་འབྱུངས། རྒྱུ་ལྷན་
དམ་པའི་རྟགས་མཆོན་དུ་མ་མངལ། རྩ་ཏྲ་དཔོན་སྤུལ་ཞེས་པའི་སྤུལ་སྤྱིར་ངོས་བཟུང་ནས་རྩ་
ཏྲ་དགོན་པའི་སྐུ་བདག་བྱས་མོད། རང་གི་ཁྱུ་པོ་གཙོད་པ་ཞེས་པས་སྤྱུ་ཁ་མ་གཏད། ཁྱུ་པོ་སྒྲ་
མ་གཙོད་པ་ལས་སྟོག་མཐའ་ཆོད་པ་སྐྱུངས། རྒྱུ་མཐའ་དགོན་དུ་ཆོགས་སུ་ཞུགས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་
དཔོན་པོ་པདྨ་བསམ་གྲུབ་རྟོ་རྗེ་ལས་རང་ལུགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་བཅས་ཆོས་ཡོངས་
རྟོགས་གསན་ཅིང་འབྲུམ་ལཱི་གསོག་སྤྱོད་ཆོད་ལྡན་མཛད། ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤུལ་
འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་རྟོ་རྗེའི་ཞབས་པད་སྤྱི་པོར་བཀྱར་ཏེ། རྩ་དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་བྲུ་
གཏེར་རྣམས་ཀྱིས་གཙོའི་སྤྱུ་འབྱུར་བཀའ་གཏེར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་ཡས་པ་བཞེས། མཆོག་སྤུལ་
རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་བཞིན་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་གྱི་བཤད་གྲར་ཞུགས། དེ་ཡང་གཙོ་པོ་

ཡར་སྤྱང་མཁན་པོ་སློ་བཟང་རྩོ་རྩེ་ལས་རབ་བྱུང་དང་བསྟན་མཁན་ཞུགས་ནས་སྤྱི་ཆོ་འཁོར་པོར་
འདུལ་བྱིས་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པས་འཛིན་ཉེན་སྤྱི་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་དྲི་ཅམ་ཡང་
མ་ཐོག། གདོང་དེ་མཁན་པོ་འཛིན་མེད་དགོན་མཆོག་བཟང་པོ་དང་། ཡར་སྤྱང་མཁན་ཆེན་སློ་
བཟང་རྩོ་རྩེ་དང་། རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་བསྟན་བཤད་སྤྱོད་རྒྱ་མཆོ་སོགས་བཤེས་གཉེན་བཅུ་
ལྷག་གསུམ་ལྟག་ལས་ཐ་སྟོད་རིག་གནས་དང་། སྤྱོད་འཇུག། ཆོད་མ། སར་བྱིན། དབུ་མ། མཛོད།
འདུལ་བ་སོགས་བཀའ་པོད་ལྔ་དང་། སྤྱོད་མཁན་ཀྱི་གདམས་བྱིད་མང་པོར་སྟོན་བསམ་མཛད་
པས་མང་སྟོན་ནི་ཀྱི་མཛོད་དུ་གྱུར། དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་པ་སྤྱོད་བསམ་གྱུ་བའི་རྩོ་རྩེ་ལས་ཡ་བཞི་
དབང་དང་། གཙོད་དབང་བརྒྱ་ཅེས་སོགས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་མ་དང་། རྒྱུད་གསང་བ་སྤྱོད་པོའི་བཤད་
བྱིད་ཆོར་ཉེར་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་དུ་མའི་སྤྱོད་གྲོལ་མང་དུ་གསན།

དགྲུང་གངས་སོ་གཉིས་པ་ལ་དར་ཐང་མཆོག་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྤྱོད་སྟོན་དཔོན་པོ་
རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་དམར་སེར་པ་ཏཱ་ལྷའི་ཅོད་པན་གནད་སྟེ་རྩི་མཐའ་སྤྱོད་བསྟན་བྱམས་པ་སྤྱིར་གི་
མཁན་པོར་མངའ་གསོལ། དཔོན་འདིར་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་སྤྱོད་བཅུགས་ནས་འདུལ་བའི་
བསྟན་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་ཞིང་དཔོན་འདིར་དབྱར་གནས་དང་པོའི་མཁན་པོ་མཛོད། དུས་
འབྲུག་སྟེ་གཟར་གྱི་སྐབས་སུ་བྱི་ལུན་དུ་བཅུག་པ་སོགས་འོ་བརྒྱལ་མང་པོ་བཞེས་དགོས་བྱུང་
མོད་སྟོན་པ་གསུམ་གྱི་གནད་བཀག་གི་བཅས་མཆོམས་སྤྱོད་མོ་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མ་འགལ་བ་དང་། འོད་
གསལ་རིག་པ་རྒྱུད་དེད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གཞོལ། ལབ་སྤྱོད་མཁོན་བསོད་ནམས་
ཅེ་མོས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་སྤྱོད་པོའི་རྣམས་སྤྱོད་དུ་བསྤྱོད་བཅོད་ཀྱི་མེ་ཏྲག་འཕྱོར། བསྟན་པ་
བསྐྱར་དར་ལ་རྩི་མཐའ་དཔོན་གྱི་མཁན་བྱིས་བཞུགས་ཏེ་རྒྱ་དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་གྲོལ་རེ་
བྱུང་དང་། སྤྱོད་འགོ་ནས་ཞུགས་ཆེན་བར་གྱི་མན་ངག་མང་པོ་དང་། དབྱར་གནས་པའི་གནས་
ཀྱི་སྤྱོད་དཔོན་བཟང་བྱ་དུ་མར་གནད། དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དགེ་སྤྱོད་
གི་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་ལྟར་ཞུགས་པ་ཆེན་པོས་གཙོའི་མན་ངག་མང་པོ་གནད་སྟེ་
བསྟན་དཔོན་གྱི་མེ་རོ་མང་ནས་གསོས་པས་དཔོན་དེ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཤིན་དུ་ཆེ།

པཎ་ཆེན་དགོན་གྱི་སྐབ་ལྷ་དང་། དབྱར་གནས་སོགས་སུ་ཚོས་ཆར་པབ་ཅིང་གདན་
རབས་གྱི་བྲི་དང་། མཁན་པོའི་བྲི་ཡང་བཟུང་། དགུང་ན་བགེས་པོར་སོན་རྗེས་དགུན་དུས་པལ་
ཆེར་དགེ་ཅེ་དགོན་དུ་བཞུགས་ནས་མན་ངག་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་གནང་ཞིང་དགོན་པའི་འགོ་
སྐྱོངས་དང་རྟེན་བཞེངས་སོགས་ལ་ཞལ་བཀོད་གྱིས་དགོན་འདིའི་རྟེན་གཞི་ཉག་གཅིག་གི་ངོ་
པོར་བཞུགས། སྐུ་ན་བགེས་པོར་སོན་ཆེ་སྐུ་ཞན་དབང་གིས་དཔེ་བྲིད་མཚམས་བཞག་གིས་
གཡུ་ཅེའི་མཛོ་མོའི་གནས་སམ་མཚོད་རྟེན་ཡང་རྫོང་དུ་བགྱང་བྱ་དུ་མར་སྐུ་མཚམས་གྱིས་སྦྱིང་
པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་ནས་བཞུགས། མཐར་དགུང་གྲངས་བྱ་བ་དུན་པ་རབ་རྒྱན་
ལྷགས་ཡོས་ལོའི་དབྱུག་གྱ་རྩ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བཞིའི་སྤྱོད་ཆུ་ཚོད་བཅུ་པ་སྟེ་སྐུ་ལོ་
2011ལོར་དགོངས་པ་མི་ཤིགས་གདོད་མའི་གཞི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་སོ། །པོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་
སུ་དགོན་འདི་ཡང་ཉམས་ཉེས་སུ་གྱུར་ཅིང་། དུས་ཕྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བཞེན་པ་བཅས་
གསར་བཞེངས་དང་། གདན་རབས་ལྷ་བ་དཔོན་པོ་སྐལ་བཟང་སྐབས་གྱིས་གདན་སའི་ཁྱུང་
བཞེས་ཤིང་། དགོན་པར་ཆོས་བྲིད་དང་། ལྷ་འབངས་ལ་དགེ་བཅུའི་སྟོན་རྒྱུ་མ་ཉམས་པར་
སྟེ་ལ་ཉ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བས་དགོན་འདི་ལེགས་པར་སྦྱོང་བཞིན་པའོ།

སྐར་ཤོད་སྐར་ཕྱོགས་སུ་བྱུང་བའི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་ལྷ།

༥ ད་ནི་སྐར་ཤོད་སྐར་ཕྱོགས་སུ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆོས་
ལྷ་བྱུང་ཚུལ་ནི།

ཨ་སྐག་དཔོན་རྣོར་དགོན་ལ།

༥ ཨ་སྐག་དགོན་སྐབ་བསྟན་མདོ་སྐགས་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤིང་ནི། སྐར་རོལ་གྱི་ལྱང་
ལག་འཛེ་ཁོག་ཅས་པའི་སྟོད་དུ་ཡོད་ལ། ཨ་སིག་དང་། ཨ་སྐག་ཅས་འབྲི་སྟོན་གཉིས་བྱུང་ཡང་ད་
ལན་ཨ་སྐག་ཅས་པ་འདི་རྒྱགས་ཆེ་བར་བཀོལ་བ་ལྟར་བགྱིས་སོ། །དགོན་འདི་ཐོག་མར་རབ་ཉི་

ཆུ་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་ཟླ། སྤྱི་ལོ་1723ལོར། བཟ་ཤུལ་གཤེད་འཕམ་གྱི་ཡུལ་སྡེ་ལི་སྤྲེད་ཨ་སུག་ཁོག་ཅེས་པར།
ཤར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཚོས་རྒྱུད་འཛིན་པ། གཙང་ས་མགོ་དགོན་གྱི་གདན་རབས་བརྒྱ་བ་
དཔོན་སྤྱོད་ཨོ་རྒྱལ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་ཟེར་ཡང་ལོ་ཚོགས་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཆེན་པོའི་
གཞི་མཐོང་བས་དག་པར་མ་མཐོང་ལ། རྒྱ་མཚན་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།

དེ་ཡང་གཤེད་ཨ་སུག་མ་དང་། ཨ་སེན་མ་དང་། རྒྱ་ཁྱི་བ་བཅས་སྡེ་ཚོ་གསུམ་གྱི་གྲ་བ་
སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་འདུས་པར་བཤད་པས་ཚོས་སྡེ་རུང་ཆེ་ཙམ་ཞིག་དུ་ཆགས། འདི་དུས་དགོན་
པའི་མཚན་ལ་གཤེད་ཨ་སུག་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཚོས་སྤྱིང་དཔེན་ཁྲོད་ཅེས་འབོད་པ་ཡིན་
པར་བཤད་དོ།

དེས་ན་ཐོག་མའི་ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་དཔོན་སྤྱོད་ཨོ་རྒྱལ་དཔལ་འབྱོར་མཚོག་གི་བྱང་བ་
ནི་ས་མགོ་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་རུང་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། རྗེས་སུ་ཉག་སྐད་མགོན་པོ་
ཅམ་རྒྱལ་གྱི་དྲག་པོའི་དམག་དཔུང་གིས་གཏོར་ཅིང་། སྡེ་དགོན་གཉིས་ཀྱི་ཁ་འཐོར་དུ་བཏང་།
ཨ་སེན་སྡེ་བ་གསེར་རྟའི་ཕྱོགས་སུ་འབྲམས་ནས་གསེར་ལྷ་ཆེ་དགོན་གྱི་ལྷ་འབངས་སུ་ཆགས། རྒྱ་
ཁྱི་སྡེ་བ་བྱ་ནང་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་གོལ་གྱི་གྲ་རྒྱུན་དུ་གྱུར། ཨ་སུག་དཔོན་རབས་གཉིས་པ་གཤེད་ཚོ་
དབང་མགོན་གྱིས་རང་ས་ཙམ་ཟིན་པ་ལ། ས་མགོ་སྤྱོད་མ་བཟང་གྲགས་ལ་ཨ་སུག་དགོན་པ་
བསྐྱར་བཞེངས་དགོས་ཚུལ་གྱི་སྤྱུལ་མ་ཡང་ཡང་བྱས་མཐར། སྤྱིང་གྱི་དགོན་གནས་སུ་འདུ་ཁང་
དང་། དུང་འཁོར་སོགས་གསར་དུ་བཞེངས་ནས་ཨ་སུག་དགོན་པ་བསྐྱར་དུ་གསོས། ལྷགས་ལ་
མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སློ་གོས་དང་། ར་ཡབ་མཁན་པོ་པལ་རྩོད་ཆེ་དང་། ས་མགོ་དཔོན་རྒྱུང་གྲགས་
པ་རྒྱལ་མཚན་ཅམས་གྱིས་བསྐྱེད་སོ།

དེ་ཡང་དགོན་འདི་ཡིས་སྤྲེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་པོན་ལས། ཉག་དམག་གིས་གཏོར་རྗེས་ས་
མགོ་སྤྱོད་མ་བཟང་གྲགས་གྱིས་བསྐྱར་བཞེངས་ཞིག་གསོས་བྱེད་ལོ་དེ་སྤྱི་ལོ་1800 ཡས་མས་སུ་ཡིན་
ཟེར། ལོ་ཚོགས་འདི་ཙམ་ནས་ཅམ་དག་ཡིན་པར་མ་མཐོང་ཟླ། ཉག་རོང་མགོན་པོ་ཅམ་རྒྱལ་
གྱིས་དམག་འབྲུག་ནི་སྤྱིར་རབ་བྱང་བརྒྱུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྤང་ཟླ་སྤྱི་ལོ་1853ཙམ་ནས་དཔུ་བཅམས་

པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱུ་དགའི་ཚུགས་ལ་ལྷགས་སྒྲེལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1860ལོར་མགོ་བཟུང་སྟེ་གཡུལ་
འབྲུགས་པ་ཡིན་འདུག་པའི་ཕྱིར་ན་སྟེ་ལོ་1800ལོ་ཡར་སྟོན་ལ་ཉག་སྐྱེད་ཀྱི་དམག་གཟར་ལངས་
པ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆའི་ནམ་ཐར་སྐལ་
བཟང་དགའ་སྟོན་ལས། རྒྱུ་དགའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རིང་མོ་ནས་འབྲུ་བའི་ཉག་སྐྱེད་ཀྱི་འུར་བེང་
གསར་རྒྱུ་བྱང་གཤིས་རྒྱལ་སྟོན་ནས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཆིངས་འདུམ་གྱི་ཚུགས་སུ་ཕེབས་དགོས་
ཆེད་བསྐྱལ་ལྟར་མཆོས་རྒྱུར་པོ་བྲང་བར་དུ་བྱོན། གྱོད་མི་འགྲིགས་སྐད་གསན་མ་ཐག་ཚུར་
ཕེབས། ཞེས་རབ་ཡིད་ལྷགས་སྒྲེལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1860ལོར་ཉག་སྐྱེད་ཀྱི་དམག་གསར་དུ་རྒྱུ་མགོ་
བཟུམས་པར་བཤད་པ་དང་། ཡང་ནམ་ཐར་ལས། བྱ་ལོ་གསར་ཆོས་ཞེས་སོགས་ནས། ཉག་རྩེ་
གི་དམག་དཔུང་འཛིང་ཁོག་ནས་ཉོར་རག་ཚུགས་སུ་ཆས་སྐད་འུར་བེང་བྱང་འབྲལ་ཚུར་བསྐྱོད།
ཅས་སོགས་ལྷགས་བྱ་ལོར་ཉག་དམག་འཛིང་ཁོག་དུ་སྐེབས་ཚུལ་སོགས་གསུངས་འདུག་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་ནས་ཤིང་བྱིའི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1864ལོའི་སྟོན་ཁར་གཞོད་དམག་འབྲུག་གཙང་སེལ་
འོང་བའི་ཚུལ་གསུངས་པ་སོགས་མདོར་ན་ལྷགས་སྒྲེལ་ནས་ཤིང་སྤིང་བར་དུ་ཉག་སྐྱེད་ཀྱི་
དམག་འབྲུག་གི་སྐོར་མང་པོ་གསུངས་འདུག་པས་ཉག་རྩེ་གི་དམག་འབྲུག་ནི་དེ་ལྟར་རབ་
ཡིད་ལྷགས་སྒྲེལ་ནས་ཤིང་བྱི་རྩོགས་པའི་ལོ་བར་གྱི་བགྲང་བྱ་ལྔ་པོ་དེའི་དུས་ཡུན་ལ་ཡིན་འདུག་
པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་དེ་སྟོན་རབ་ཡིད་མེ་སྐྱལ་ལོར་རྒྱལ་ས་མགོ་དགོན་དུ་ཕེབས་དུས་འབྲང་པའི་
ས་མགོ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་བེར་བ་དེ་དགོན་སྐྱུ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ཡིན་པར་བྱས། རབ་
ཆོས་ཤིང་བྱ་ལོར་རྒྱལ་ས་མགོ་སྐྱ་མ་བཟང་གཤམ་དང་འབྲང་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་ས་མགོ་
སྐྱ་མ་བཟང་པོ་གཤམ་པ་ཡིན་པར་བྱས་ན་ལོ་རྒྱུས་དང་ལོ་ཆོགས་ཁད་ཀྱིས་འགྲིག་པ་ཞིག་འོང་
ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་གོང་སྐྱོས་ས་མགོ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་མགོ་དགོན་སྐྱུ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་
འབྱོར་མན་གྱི་ལོ་ཆོགས་ནམས་རྩ་བ་ན་འབྲལ་བ་ཡིན་པར་གཞོད་ཤིང་བེན་པ་ཞིག་འོང་རྒྱ་ནི་
ཡོད་དོ།

503

སྐབས་སུ་ཨ་ཁུག་སྤུལ་སྤྱོད་ཚོས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཡང་བསྐྱར་འཛེ་ཁོག་ཏུ་བསྐྱར་བཞེངས་གནང་བ་
ཡིན་ནོ།

མདོར་ན་ས་མགོ་སྐྱ་མ་དཔོན་སྲས་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ལི་སྤྲང་ཨ་ཁུག་ཁོག་ཏུ་ཨ་
ཁུག་དཔོན་ཕྱག་བཏབ་པ་ནས། རབ་རྒྱན་ལྷགས་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2020བར་དུ་བཟང་བྱ་གིས་བརྒྱ་དང་
གོ་བདུན་སྟོང་བཅུ་པར་སྤུལ་སྤྱོད་འཛིགས་མེད་སློ་གྲོས་ནས་གསུངས་ཀྱང་དབྱེད་ན་གོང་སྤོས་ལྟར་
རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་གྱེས་སོ།

དཔོན་སྲས་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ལི་ཁོག་ཨ་ཁུག་ཏུ་དཔོན་པ་ཕྱག་བཏབ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རབས་བཟང་ན་དེ་ལྟར་གདན་རབས་དང་པོ་ས་མགོ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་
འབྱོར་རོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི། ས་མགོ་སྐྱ་མ་ལོར་བུ་རྒྱ་མཚོ་ཉེ། ཁོང་ནི་ས་མགོའི་དཔོན་
རྒྱུད་དུ་དཔོན་སྲས་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱོད་མཆེད་དུ་འབྱུངས། གཙང་སྤྲང་དཔོན་དུ་དཔལ་
ལྷན་ལྷགས་བྱི་སྤོན་གྲོལ་ཟབ་བྲིད་མཐའ་དག་གསན། གཅེན་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྟར་ཨ་ཁུག་
དཔོན་གྱི་གདན་ས་བ་མཛད་དེ། དཔལ་ལྷན་ལྷགས་བྱི་རི་ཚོས་གསུམ་སྤོན་གྲོལ་མན་ངག་
སྟོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་ཉེ་བཅུན་པ་བསྐྱུངས། འདི་ཉིད་གྱི་སྤྱོད་ལྷན་སྤོས་ཟེན་ལྟར་ཉག་དམག་
གིས་དཔོན་པ་རྒྱང་ནས་བཞིག་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་ས་མགོ་དཔོན་རྒྱུད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནི། ས་མགོ་དཔོན་རྒྱུད་
དུ་སྤྱོད་འབྱུངས། ས་མགོ་དཔོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་མཛད། ཨ་ཁུག་ཚོས་སྤྲིང་དཔེ་ཁྲོད་ཀྱི་
བདག་པོ་མཛད་དེ་རྩི་རྩི་སྤོན་དང་། སྤོན་འགྲོ་སྤོན་འཆད་པའི་ཁྱུང་བཞེས། ཨ་ཁུག་སྤོ་
བ་ལྷན་འབྱུང་བའི་དུས་སྤོ་མཉམ་པོར་ཐེབས་ཤིང་རྒྱ་རོང་རྒྱ་གིས་སྤོ་དཔོན་པ་བཏབ། ཨ་ཁུག་
ཚོས་སྤྱོད་གདན་སའི་བདག་པོར་བསྐྱོས། མཐར་ཨ་ཁུག་གི་སྤོ་བར་སྤྱོད་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བཞི་པ། ཨ་ཁུག་ཚོས་སྤྱོད་པ་སྤྲོ་དག་རྩལ་སྤྲིང་པ་ནི། རབ་ཡིད་རྒྱ་ལྷག་ཉེ་སྤྱི་
ལོ་1842ལོར། ཡབ་གནས་མཚོ་རང་གྲོལ་དང་། ལུས་རི་བཟའ་གཉིས་བྱི་སྤོས་སྤྱོད་འབྱུངས།

པོ་དང་། རྩེ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་ཁུལ་ཁྱེད་མཆོ་སོགས་དམ་པ་དུ་མ་ལས་མདོ་སྐགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་ལ་སྦྱང་བཅོན་ལྟོད་མེད་བྱས། བྱད་པར་དུ་རྩོད་གྲུབ་ཆེན་སྦྱ་ཕྱིང་གསུམ་པ་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟོན་ནས་མན་ངག་ཟབ་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསན། སྦྱ་ཡི་དུང་ཡིག་ཀྱང་མཛད། ཨ་སྐྱུག་དཔོན་རབས་བཞི་པ་བཀའ་སྦྱང་མགོན་གྱི་དུས་སུ་ཨ་སྐྱུག་ཆུ་ཉིས་དགོན་དུ་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་སྔོན་བཅུགས་ཤིང་། སྔོན་གསུམ་ནམ་ངེས་སོགས་ཆོས་བཀའ་དུ་མའི་བྲིད་གནང་། སྤྱི་མའི་བཀའ་བཞིན་སྦྱ་ཆོ་རྒྱལ་བོར་རབ་བྱུང་དང་བསྟོན་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྔོན་པ་གནང་བས་བྱུར་ཉི་སྦྱལ་སྦྱ་རིག་འཛིན་བཟང་པོ་དང་། སྤྱི་འབྲེལ་སྤྱི་མ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་སོགས་རབ་དུ་བྱུང་བའི་སྔོན་མ་སྟོང་ཕྱག་ལ་ཉི་བ་བྱུང་། དགུང་གངས་དོན་གསུམ་པ་རབ་ཁུལ་ཆུ་འབྲུག་སྟེ་སྦྱི་ལོ་1952 ལོར་སྦྱ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་དྲུག་པ་ཨ་སྐྱུག་གཏེར་ཆེན་རིག་འཛིན་ལྷན་གྲུབ་རྩོམ་རྩི། ཆོས་སྦྱ་གོང་མའི་ལྷང་བསྟན་ལྟར། རབ་ཆོས་མེ་སྦྱལ་ལོའི་རྒྱལ་ཁྲའི་ཆོས་བཅུ་སྟེ། སྦྱི་ལོ་1917ལོར་གསེར་ཁོག་སྔོ་མདར། ཡབ་ཤིང་བཟོ་ཀྱན་ལྷན་དང་། དུམ་ར་བཟའ་ཡོངས་སྔོན་གཉིས་གྱི་སྐུ་སྦྱ་འབྲུངས། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་དང་། ལྷ་ཅེ་སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་རྩི་དང་། སྦྱི་སྔོན་བྲམས་སྦྱལ་ནམས་གྱི་མདུན་ནས། སྟོང་ཐིག་དང་། དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་ཟབ་བྲིད་གྱི་མན་ངག་དུ་མ་གསན་སྦྱོང་མཛད། ཨ་པར་གཏེར་ཆེན་དཔལ་པོ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་རྩི་འབས་རྒྱལ་སྦྱི་བོས་བཀྱར་ཉི་འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་གསང་བ་སྟོང་ཐིག་གི་ཟབ་བྲིད་སྟོན་བྱེད་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན་པས་རིག་པ་ཅར་ཕོག་དུ་རྩོམ་སྦྱང་། ཟབ་མོ་གཏེར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སད་དེ་སྦྱབ་ཐབས་གྱི་སྟོར་དང་། སྔོན་འགྲོའི་བྲིད་ཡིག་དང་། རྒྱ་བཞིའི་འབྲེལ་བ་སོགས་དགོངས་གཏེར་པོ་ཉི་གཉིས་ཅམ་པལ།

སྟོ་ཆེན་དགོན་དུ་ཐེབས་ཉི་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་གྱི་བཅའ་འབྲུད་རྒྱུ་གསུམ་དང་། གར་དབྱངས་ཐིག་གསུམ་སོགས་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་སྔོན་ནམས་ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་ཨ་སྐྱུག་དགོན་དུ་དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་སྦྱབ་འཕྲིན་འདོན་ཆོག་ནམས་སྤར་ལས་རྩེ་ལེགས་སུ་བཏང་། རྩོ་

གྲུབ་ཆུན་གྱི་ལུང་གིས་ཟིན་པ་དང་། ཨ་པར་གཏེར་ཆེན་གྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར། མཱ་ཤོད་བསེ་
རི་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཅེགས་གྱི་གནས་མཐུན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་ཆ་ཆོད་དང་ལྷན་
པ་བཞེངས། མཱ་ཤོད་མོགས་ལྷན་གྱི་ཏུ་མར་སྤྱོད་གོལ་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་ཏེ་འགྲོ་བ་ཏུ་མ་
ཐར་ལམ་ལ་བཀོད། བོད་རྒྱལ་འབྲུགས་གྱི་སྐབས་སུ་རྩོམ་རྒྱུ་སྤྱི་ཁྱེད་ལྷན་གྱིས་མཱ་ཤོད་ཆོས་
པའི་ཁྱེད་སྤྱོད་ལ་གཞི་དཔེ་མ་ཆུགས་པར། མཱ་ཤོད་མཁོ་བཅུ་ལྷན་ཏུ་མ་ན་བཟུང་ནང་ནས་
སེལ་སྤྱོད་དང་བཅས་ས་ལ་ལྷན་བའི་རྩོམ་ཆོས་བསྟན། དེ་ནས་རྒྱུ་བཅོན་ཁང་ཏུ་བྱོན། མཐར་
དགྲུང་གྲངས་རེ་གསུམ་པ་རབ་རྒྱལ་ས་ལྷན་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1979ལོར་དཔོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བཅུན་པ་འདུལ་འཛིན་དབང་པོ་ཁྱེད་ཉི་མུལ་སྤྱོད་རིག་འཛིན་བཟང་པོ་སྟེ།
དར་ཐང་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སྒོལ་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། ཨ་སྤྱུག་དཔོན་སྐྱོར་དཔོན་
པ་དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱལ་ཅིང་དཔོན་མགོ་གཏད། མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་མ་
འོངས་བསྟན་གཞི་བསྐྱར་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ལུང་བསྟན་མང་ཏུ་གནང་། ཏུས་དེ་ནས་བཟུང་
ཨ་སྤྱུག་དཔོན་སྐྱོར་དཔོན་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་གི་དཔོན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལྟ་
བུའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཞིག་ས་ཆེན་པོའི་སྟེང་ཏུ་དཔོན་པ་ལྟ་བུ་ལགས་སོ། །རྣམ་ཐར་བསྟུས་པ་
ཞིག་གོང་ཏུ་བཞུགས་ཟིན་པས་འདིར་མི་སྟོོོ།

གདན་རབས་བཅུད་པ་མཆོག་སྤྱལ་སྐོ་བཟང་ཉི་མ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་འབྲུག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་
1964ལོར། ཡབ་ཨ་སྤྱུག་གཏེར་སྟོན་རིག་འཛིན་ལྷན་གྲུབ་རྩི་རྩི་དང་། ལུས་རྒྱ་གི་བསྐྱོད་མོ་གཉིས་
གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་འབྲུངས། ཡབ་རྩི་ཉིད་གྱིས་རྩི་གྲུབ་སྤྱོད་རིག་འཛིན་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
ཡང་སྤྱོད་དང་། མཁན་ཆེན་ལྷན་སེལ་རིན་པོ་ཆེས་ལྷགས་གོང་རྩི་དགའི་ཡང་སྤྱོད་ཡིན་པའི་
མཆོན་གྱི་ཅོད་པན་གནང་། ཡབ་རྩི་ཉིད་དང་། ཁྱེད་ཉི་མུལ་སྤྱོད་རིག་འཛིན་བཟང་པོ་ལས།
དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་གྱི་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་དང་། འབྲུམ་ལུའི་གསོག་སྤྱོད་དང་། ལྷན་རྩིགས་གྱི་
གདམས་བྲིད་ཏུ་མ་ཞུས། རྩི་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་བཞི་བ་དང་། སྤྱལ་སྤྱོད་འཛིགས་མེད་འོད་

གསལ། ལྷ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད། ཡར་ལུང་བསྟན་པའི་ཉི་མ་སོགས་
དམ་པ་མང་པོ་ལས་འོད་གསལ་སྒྲིང་ཐིག་གི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་དང་། བཛྲ་སྤྲུལ་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་དུ་
མ་གསན། དགྲུང་གྲངས་སུམ་ཚུའི་སྟོང་ཅམ་ནས་སྤྱང་ཆོས་གྱི་གོང་ཁྱིམ་དུ་ཕེབས་ཏེ། སྤྲ་འགྱུར་
བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་སྒྲུབས་རྗེ་འཇིགས་མེད་ཐུན་ཚོགས་མཚོག་གི་ཞབས་པད་མཉེས་པ་
གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་ནས། བཛྲ་སྤྲུལ་གྱི་གདམས་ཟབ་སྤྱི་དང་། བྱད་པར་གསང་
ཆེན་སྤྲ་འགྱུར་བའི་ཟབ་གནད་གྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མཐའ་དག་ལྷག་ལུས་མེད་པར་གསན་ཅིང་།
བསྐྱམས་པས་རྟོགས་པའི་གདེང་ཚད་མཐོན་པོར་སྤེལ་ཤ། ཨ་སུག་དགོན་དུ་འདྲུལ་བ་བསྐྱུར་
བཞེངས་གྱི་ཕུག་གོགས་དང་། སྤྲར་རོང་དུ་པ་ཡབ་གྱིས་བཞེངས་པའི་བྱང་རྒྱུ་མཚོད་རྟེན་
བསྐྱུར་བཞེངས་རྣམས་མཛད། ཨ་སུག་དགོན་གྱི་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་ལས་སྡེ་སྟོ་འཇོག་
དང་། དགེ་བཅུ་དར་སྤེལ། སྒོ་སྒྱུར་གི་གདམས་པ་སོགས་གནང་། སྤྱང་རི་ཁྲོད་དང་། རྒྱལ་རོང་
བེ་རོའི་སྒྲུབ་གནས་སོགས་གནས་ངེས་མེད་རྣམས་སུ་བྱ་བ་ཏང་འཁོས་རྒྱུད་གི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་
ཉམས་ལེན་ལ་བཙོན་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

གདན་རབས་དགུ་བ་ཨ་སུག་སྤུལ་སྤྱུ་འཇིགས་མེད་སྟོ་གོས་ནི། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་སྤང་རྟེ་སྤྱི་
ལོ་1973ལོར། ཨ་སུག་ཁྱུང་ཉི་ཚང་གི་གདུང་རྒྱུད་དུ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་ལ་སྤྱི་ལོ་འོ་པོ་
ཁྱུང་ཉི་སྤུལ་སྤྱུ་རིག་འཇིན་བཟང་པོ་ལས་སྟོག་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པར་སྒྲུབས་རྗེ་ལྷ་སྤུལ་
རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཞེས། བཀའ་
པོ་བསྟན་འཇིན་བཟང་པོ་དང་། བཀའ་བ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་བྲིམས། བཀའ་དབང་སྟོ་
བཟང་ལོ་རྒྱུ་རྣམས་ལས་དཔལ་ཕུལ་གྱི་བཤད་གྲུར་མདོ་སྤྲུལ་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་ཐོས་
བསམ་མཛད། ཁང་སར་དཔོན་སྤུལ་བསྟན་པའི་དབང་ཕུག་ལས་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་
མན་ངག་གི་ཟབ་བྲིད་མཐའ་དག་ལེགས་པར་གསན་ཅིང་བསྐྱམས་པས་ཉམས་སུ་བྱངས། སྤྲ་
འགྱུར་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུད་དང་། རྟོ་སྤུལ་བཞི་པ་ཐུབ་བསྟན་
འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་སོགས་མཚན་ལྷན་གྱི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མདོ་སྤྲུལ་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་

གདམས་ཟབ་གྲངས་མེད་བཞེས།

དགྲུང་གྲངས་ཉི་ཤུ་པར། སྐབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱལ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ་དགོ་སྒོར་གི་ཉེན་ཅན་རུ་མཛད། སྐབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྟར་ཨ་ཁུག་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ། ཉེན་བཞེངས་རུ་མ་དང་། བཤད་སྤྱ་དང་། སྐབས་སྤྱ་དང་། སྒོབ་སྤྱ་དང་། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྤེ་གསར་རུ་བཅུགས་པ་སོགས་དམ་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་། དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་སོགས་གང་ལ་ཅི་དགོས་གྱི་པན་བདེ་སྐབས་བཞིན་བཞུགས་པའོ།

དགོན་འདིའི་གཞུང་བཤད་དང་འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་སྦྱང་མཁན་གཙོ་བོའི་མཁན་རབས་གྱི་རིམ་པ་ནི། མཁན་རབས་དང་པོ་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་ཆོས་སྤྱ་དང་། མཁན་རབས་གཉིས་པ་ལྷགས་ལ་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒོ་གོས་དང་། མཁན་རབས་གསུམ་པ་ར་ཡབ་མཁན་པོ་པ་སྤྲ་རྡོ་རྗེ་དང་། མཁན་རབས་བཞི་པ་ཁྱུང་ཉི་མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ལྷ་སྤྱལ་བཟང་པོ་དང་། མཁན་རབས་ལྔ་པ་ཁྱུང་ཉི་སྤྱལ་སྤྱ་འཛིགས་མེད་སྒོ་གོས་དང་། མཁན་རབས་དྲུག་པ་མཁན་པོ་པ་སྤྲ་བཙོན་འགྲུས་དང་། མཁན་རབས་བདུན་པ་མཁན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ལུན་ཆོགས་དང་། མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་རྗེས་དཀར་མཁན་པོ་འགྱུར་མེད་བཅས་སོ། །དེ་དག་གི་མཛད་ཀྱིས་ཀྱི་སྦྱོས་པ་བསྐྱུངས་སོ།

གཞན་ཡང་རྡོ་གྲུབ་སྤྱ་ཕྱེད་བཞི་པ་ཡར་ལུང་རིག་འཛིན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དང་། ཁྱུང་ཉི་སྤྱལ་ཀན་ཐེག་མཆོག་བསྟན་འཛིན། ར་ཡབ་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་སྒོར་གསལ། བྱམས་ཤུལ་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་མཐའ་ཡས། སྤྲ་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་མདོ་སྤྱགས། རི་ཤུལ་སྤྲ་མ་པ་སྤྲ་མཐར་ཕྱིན་སོགས་རྟོགས་པ་མཆོག་ལུན་གྱི་སྦྱོས་བུ་རུ་མ་ཞིག་ཀྱང་དགོན་འདིར་བྱུང་བར་བཤད་དོ།

ཆ་ཁའི་བྲག་དམར་དགོན་པ།

༥ ཆ་ཁའི་བྲག་དམར་དགོན་བཀྲ་ཤིས་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། འཛི་རྟོད་ཀྱི་འཛམ་ཐང་རྟོད་མ་ཞེས་པར་ཡོད་ལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་རུ་དར་སྤྱ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཕྱག་

བཏབ། དེ་ཕྱིར་དར་སྐྱེ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་ཚོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བ་ཡིན་པར་
བཤད། དེ་ཡང་སྒོན་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་དོ་རྗེས་ཞབས་ཀྱིས་བཅག་ཅིང་ཡོངས་ཤར་སྤྱག་ཏུ་སྐབ་པ་
མཛད་པས་རིམ་གྱིས་ཡོངས་ཤར་རི་ཁྲོད་ཅིས་པའི་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཆགས་པ་ནི་དགོན་འདིའི་ཐོག་
མ་ཡིན་ཞིང་ཡོངས་ཤར་དགོན་པ་ཞེས་འབོད་པར་བཤད་ལ། རྗེས་སུ་སྒོས་ཟིན་ལྟར་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཙམ་ལ་རི་ཁྲོད་དེར་དར་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དགོན་འདིའི་
གདན་ས་བ་མཛད་དེ་དགོན་པ་བཏབ་པས་ཚོས་བརྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བ་ལགས། སྐབ་འཕྲིན་ཆོ་
གའི་རིམ་པ་དང་། གདམས་ངག་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་གོང་
མའི་སྤྱག་བཞེས་བཞིན་བསྐྱུངས་སོ།

འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་1800ལོ་ཙམ་ལ་སོ་མང་བདག་མོ་སྐྱེ་དཀར་མས་དོ་གྲུབ་ཆེན་ཀུན་བཟང་
གཞན་པན་ལ་གྲ་འབྲུལ་བྱས་ཤིང་སྤྱིར་ཐིག་དཔལ་ཆེན་འདུས་པའི་སྐབ་ཆེན་གསར་ཏུ་བཅུགས་
ཏི་འདོན་ཆ་སྤྱིར་ཐིག་ཏུ་བསྐྱུར་བ་དང་། དུས་ཤིས་དོ་ནང་པའི་ཚོས་རྒྱུད་ཏུ་བསྐྱུར་ཅིས་བྱས་ཀྱང་
ལོ་ཡི་ཁ་ཆད་བཞག་སྟེ་རེ་ཞིག་གི་དུས་ལ་དོ་ནང་པ་བགྱིས་ནས་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཚོས་དང་ཆོ་ག་
སོགས་ལ་འབད་ཅིང་། གྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་འཛམ་ཐང་དུ་ཚོས་ཁྱུར་བྱོན་སྟོན་དར། ད་ལྟ་ནི་དོ་ནང་
པར་གཏོགས་པའི་ལོ་ཚོད་དེ་སྤྱིབས་ནས་འདས་ཟིན་པས་ཡང་བསྐྱུར་དོ་གྲུབ་དགོན་པའི་དགོན་
ལག་ཏུ་ཕྱི་བཞིན་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

གདན་རབས་གྱི་རིམ་པ་ནི། དར་སྐྱེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ནས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་
འཛིན་འགའ་ཡིས་བསྐྱུངས་ཡོད་དེས་མོད་ཇི་བཞིན་མི་གསལ་ལ། ཕྱིས་སུ་མང་དགེ་སྤྱུལ་སྐྱེ་
གཞན་པན་མཐའ་ཡས་དང་། སྐ་སྐ་མ་ཁེང་གི་དང་། ཟ་ལ་སྐ་མ་བྱང་རྒྱབ་དང་། སྐ་མ་ཐོགས་
མེད་དང་། རྩ་ཁའི་དགེ་སྤྱོད་དང་། ཤ་ཚང་སྐ་མ་མཐའ་ཡས་དང་། སྐྱང་བ་མ་འདས་སྐྱེ་གོང་མ་
སྐ་མ་འཛིགས་དགེ་དང་། སྐ་མ་ཚོས་ལྷན་དང་། མགོ་ལོག་སྐ་མ་འཛིགས་མེད་འོད་ཟེར་དང་། ཤ་
སྐར་སྐ་མ་རྩལ་བྱིམས་འོད་ཟེར་དང་། མང་དགེ་སྐ་མ་ཡེ་ཤེས་བཅས་དུས་རབས་རྣིང་བའི་སྐ་མ་
རྣམས་དང་། སྐ་མ་ཆོ་སྟོབས་དང་། སྐ་མ་མཉམ་ཉིད་དང་། སྐ་མ་བཙོན་འགྲུས་རྒྱ་མཚོ་དང་།

གཏིང་སྤྲུལ་གྲོང་ལུ་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་ཚོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིམ་པར་བསྐྱབས་མོད། རྣམ་
ཐར་རི་བཞིན་མི་གསལ་ལ། དགོན་པ་འདི་རུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་མང་ནས་བཞིག་ཅིང་། དགོན་
ས་ཡང་གཞན་ལག་ཏུ་ཤོར། བརྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་རུས་ཆེད་རུས་པ་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་དང་།
ཆོས་བརྟུ་སྤྱལ་སྤྱུ་གཉིས་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་ར་སྐས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་སུ་སྤོས་ཤིང་། དགོན་མིང་ལ་
བཀྲ་ཤིས་རབ་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་གསོལ། ཆོ་གསལ་དང་ཆོ་ཀུན་ཞེས་གསལ་པའི་དཔོན་ཁན་གཉིས་
དང་། ལྷ་མ་ཆེ་སྟོབས་དང་། ལྷ་མ་གྲོང་ལུ་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་བརྟན་པའི་ཉི་མ་སོགས་ཁན་རབས་
རྣམས་དང་། དད་འབངས་དང་བཅས་པས་རུས་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་
དང་བརྟེན་པ་བཅས་དང་། གཟུངས་སྤྲུགས་ཀྱི་འཁོར་ཁང་དང་། སྤྱབ་ཁང་དང་། སྟོབ་ལྷ་སོགས་
རྟེན་གསུམ་མང་པོ་གསར་རུ་བཞེངས་སོ།།

རྒྱལ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ལ། ལོ་སར་ཆོས་བསང་དང་། ཆོ་འབྲུལ་ཟླ་བའི་རྒྱུད་
 གནས་ཆེན་མོ་དང་། མཁན་ཆེན་མདོ་ཆོག་གི་སྟོན་ལམ་ཉིན་ལྷ་དང་། ས་ག་ཟླ་བར་ཀར་གླིང་ཞི་
 ཁྱོའི་རྒྱལ་མཆོད་ཉིན་བཅུ་དང་། རྩ་སྟོང་དང་གོ་བཞིན་ཟླ་བར་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པ་དང་།
 དཔལ་ཆེན་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཆེན་དང་། སྤྱི་སྤང་ཆེན་མོ་སོགས་འཆོག་ཏུ་ཡོད་ལ། དེར་སྐབས་
 དཔོན་འདིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་བཙོན་བཞིན་ཅུང་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པར་
 བཤད་དོ།

དགོན་ལེབ་དགོན་པ།

༥ དཔོན་ལེབ་དཔོན་བཤད་རྒྱབ་དག་འཕེལ་གྱིང་ནི། གནའ་མིའི་གཏམ་ལས། འཛི་སྣ་མོ་
དར་ཐང་སྒྲར་གྱི་ལག ། ཅེས་དང་། འཛི་སྣེ་བོ་རྩ་བཞི་སྒྲར་གྱི་ལག ། ཅེས་འཕོད་པའི་འཛི་ཤའི་ན་
མདའ་དང་ཉེ་བའི་ཁང་ཤོག་ཅེས་པའི་ས་དེར་ཡོད་ལ། དཔོན་འདིའི་མིང་ལ་སྣོས་མ་ཐག་པ་ལྟར་
དཔོན་ལེབ་དཔོན་པ་དང་། དཔོན་ལེབ་དཔོན་བཤད་རྒྱབ་དག་འཕེལ་གྱིང་དང་། འཛི་ཡུལ་གུམ་
སྐང་དཔོན་དང་། འགམ་སྐང་དཔོན་དང་། བཀྲམ་སྐང་དཔོན་དང་། མ་རྩ་ཉེུ་རྒྱ་དཔོན་དང་།

དབལ་འདོན་དགོན་དང་། ཁང་ཤོག་དགོན་དང་། ཁང་ཤོག་མདོ་སྐགས་དར་རྒྱས་སྤྱི་ཁོར་ཞེས་སྟེ་
ཚོགས་བྲིས་པ་མཐོང་ངོ་།

དེ་ཡང་ན་མདའི་སྟག་མོ་རྫོང་གི་དབལ་ཡུལ་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་དང་། རྒྱ་
ཀ་སླ་མ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། གདོང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་མདའི་གོ་ལའམ་
གོ་ལི་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ཟེར་བའི་སླ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་གདན་དྲངས་ཏེ་འཛི་རྒྱའི་བཀྲ་མ་
སྐང་དུ་དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བཏབ། བང་སའི་རྟེན་ཁང་དང་། འདུ་ཁང་ནང་རྟེན་བཅས་
གསར་དུ་བཞེངས། རྒྱ་ཀ་སླེ་བ་དང་། དབལ་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་ཁངས་ཀྱི་མགོ་ལོག་དང་། འཛི་རྟེན། ཨ་གྲ།
ན་མདའ། སྤེ་རོང་། འཛི་རོང་རྣམས་སྟེ་འབངས་སུ་ཡུལ། དབལ་ཡུལ་བའི་སྐྱུ་བཞེས་ལྟར་གྱི་
རྒྱབ་འཕྲིན་དུ་མ་བཅུགས་ཤིང་། གནམ་ཚོས་ཀྱི་རི་ཚོས་གསུམ་སོགས་འཆད་སྟོམ་མཛད་པའི་སྟོལ་
ཕྱེས་པས་དབལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་འཛིན་པའི་དགོན་སྤེ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཅིང་། གཙུ་བོ་གཙང་
མདའ་བདེ་ཆེན་རྣམ་གྲོལ་སྤྱི་ཁོར་གི་དགོན་ལག་ལགས་སོ།

གོ་ལི་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཀ་སླ་མ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དང་། སླ་མ་ཨོ་
རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་དང་། སླ་མ་ཨོ་རྒྱལ་རིག་འཛིན་དང་། རྟོ་སྐྱད་སྐྱ་ཆེན་པ་སླ་མ་ཕྱིན་བཅའི་དབང་སྐྱུ་
དང་། རྟོ་སྐྱད་སྐྱ་འབྲིང་པ་སླ་མ་སྟོབས་སྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། རྟོ་དཔོན་འོད་གསལ་སྟོང་
པོ་དང་། སླ་མ་ཚོས་གསལ་རྒྱ་མཚོ་དང་། སླ་མ་མཚོག་བཟང་དང་། སླ་མ་འོད་གསལ་ཡེ་ཤེས་
བསྟན་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པར་བསྐྱབས་ཤིང་། དབལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་གཙུ་བོར་གྱུར་པའི་
ཚོས་རྒྱལ་དུ་མ་ཉམས་བཞེས་རྒྱལ་སྤེལ་ཡུན་རིང་གནང་ངོ་།

དུས་ཕྱིས་རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྐུ་ལ་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1941ལོར་ཤུ་འོད་ཆེན་པོ་བྱང་རྟེ་དགོན་པའི་
འདུ་ཁང་དང་སྐྱ་ཤག་དུ་མ་བཞིག་པ་དང་། དགོན་དཀྱིལ་དུ་གྲོག་རོང་དང་། གཤོང་ཤུར་དུ་མ་
བྱང་བས་རྟོ་སྐྱད་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་སྟེ་ཚོགས་ཀྱིས་དབལ་ཡུལ་དཔོན་ལ་དགོན་པ་སྟོ་བ་
དང་དགོན་ས་གང་ལེགས་ཀྱི་གྲོས་བགྱིས། རབ་རྒྱལ་ས་སྐང་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1949ལོར་རྟོ་སྐྱད་དཔོན་
པོ་བསོད་ནམས་སྟེ་ཚོགས་ཀྱིས་དགོན་ས་སྟོ་ས་ཏེ་ས་གཞིགས་ས་འདུལ་ལེགས་པར་མཛད།

གཙུག་ལག་ཁང་དང་། སྐབ་ཁང་ནམས་བཞེངས། གནས་ཡིག་ཏུ་མཁའ་འགྲོས་ལྷུང་བཏུན་པ་
ལས་བྱུང་བ་ལྟར་དགོན་པའི་མིང་ལ་དཔལ་འདོན་དགོན་པ་ཞེས་གསོལ། སྐྱེས་སུ་དམ་པའི་སྐྱ་ཆེ་
རིང་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པའི་ས་བགྲ་ལེགས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་སྡོན་མར་གཙང་མདའ་དགོན་
པའི་དགོན་ལག་ཡིན་མོད་དོ་སྤྱད་སྐྱ་ཆེན་ནས་གདན་ས་བསྐྱུངས་པའི་དུས་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ།
གང་ལྟར་བར་སྐབས་ནས་དོ་སྤྱད་བགྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་དགོན་ལག་ཏུ་བྱུར་རོ། །ས་ཁྱིའི་བོད་
དུས་འབྱུར་གྱི་དུས་སུ་དགོན་པ་ནང་རྟེན་གྱི་ཆང་དང་བཅས་པ་གཏོར་ནས་ཆང་མེད་དུ་བྱུར།
བཏུན་པ་བསྐྱུར་དར་ལ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱིའི་ལོར་དགོན་པ་བསྐྱུར་གསོའི་དབུ་བཙུགས་ཏེ་དོ་སྤྱད་
སྐྱལ་སྐྱ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་གྱིས་དབུ་འདོན་གྱིས་འདུ་ཁང་དང་། དུང་འཁོར་དང་། མཆོད་
རྟེན་སོགས་གསར་དུ་བཞེངས། དབྱར་གནས་ལ་སོགས་པའི་སྐོལ་དང་། དུས་མཆོད་འགའ་སྐྱར་
གསོས་ཏེ་དགོན་པ་ཞིག་གི་ངོ་བོར་བསྐྱུན་རོ།།

དེ་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་གསལ་བོར་མ་ངེས་ལ། འདི་ཙམ་པོ་དེ་དོ་སྤྱད་དཔོན་པོ་སུན་ཆོགས་
གྱིས་མཛད་པའི་བགྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་ཆོས་འབྱུང་དང་། རཱ་ལྷའི་མེ་ལོང་ཞེས་པར་ཤིན་ཏུ་
བརྩས་ཙམ་འདུག་པ་རྗེ་རྒྱས་སུ་བཏང་སྟེ་བྲིས་པ་ཡིན་ཞིང་། དགོན་པ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་
སྟོན་ཅིག་ཅེས་ལན་མང་བསྐྱལ་ཡང་བདག་ཆོས་འབྱུང་བྲི་བ་པོ་དམན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་
ནམ་གང་ཡིན་ཆ་མ་འཆལ་ཡང་སྤང་མེད་ལྟ་བུས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་ཞོག་ཐ་ན་གཏམ་ལན་
ཙམ་གནང་མ་སོང་ཡང་། དོ་སྤྱད་བགྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་གི་སྐྱལ་སྐྱ་ཨོ་རྒྱུན་ནམ་རྒྱལ་ནས་འདི་ཙམ་
ཞིག་ནི་ཅིས་ཀྱང་འགོད་པར་གྱིས་ཞེས་ནན་ཏན་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཀོད་པའོ།།

སྤང་ཐོག་དགོན་པ།

༥ འདི་རོང་སྤང་ཐོག་དགོན་སྐབ་བཏུན་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་ནོར་བུའི་སྤྱིང་ནི། སྤང་
རོལ་ཆེན་མོའི་ལག་བཟང་དུག་གི་ཡ་གུལ། འདི་ལྷ་མོ་དར་ཐང་སྤང་གི་ལག་ཁྱེས་འབོད་པའི་
འདི་སྤྱད་འདི་རོང་སྤང་ཐོག་ཅེས་པར་ཡོད་ལ། ལྷ་བཟོ་བྲམ་མོ་རྗེ་མེད་གིས་སྤྱག་བཏབ། ས་ཁྱིའི་

ལོར་བོད་རུས་འབྱུར་གྱི་དབང་གིས་བཤེགས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྦྱང་གནས་སྤྲོ་མའི་ཡང་
སྲིད་དང་། ཨ་བཟང་སྤྲོ་མ་ཞུན་སྤྲོ་ཆོགས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་རུ་བཞེངས། ད་ལྟ་རུང་དར་བཞིན་
ཡོད་དོ།

དེ་ཡང་དགོན་འདི་ཐོག་མར་སྤྱག་འདེབས་པ་པོ་ནི། ལྟ་བུ་སྤྲོ་མ་དོ་རྩེ་སང་གེ་ཞེས་
གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། སྤྲོ་མ་དོ་རྩེ་སང་ནི། འདི་རོང་རུ་སྦྱ་འབྱུངས། རྩེ་རིག་འདིན་ཆེན་པོ་ཀུན་
བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱོབ་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། གཙང་མདའ་དོ་རྩེ་ཐར་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ།
གཙང་མདའ་དགོན་རུ་དཔལ་ཕུལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་གནས་ཆོས་སྡོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་།
རྩོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་ཟབ་བྲིད་རྩོགས་པར་གསན་པ་དང་། གཞན་གནས་ཆོས་
དང་། རྩེ་ཟབ་གཏེར་དང་། འཇའ་ཆོན་ཆོས་སྐྱོར་དང་། སྤྲོ་མ་དགོངས་འདུས་དང་། དགོངས་
པ་ཟང་ཐལ་དང་། ཡང་ཏི་ནག་པོ་གསེར་གྱི་འབྲུ་གཅིག་སོགས་བཀའ་གཏེར་གྱི་མན་ངག་རྒྱ་མཚོ་
ལྟ་བུ་གསན་ཅིང་། བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་སྒོང་བདོལ། འདི་ཕུལ་རུ་
ཐེབས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྟོད་རུ་སྤང་ཐོག་རུ་ལྟ་ཁང་སུམ་ཐོག་ཅན་ནང་རྟེན་ལྟ་སྦྱ་རུ་
མ་དང་བཅས་པ་བཞེངས། དགོན་པའི་མཐའ་འཁོར་རུ་གཟུངས་སྤགས་ཀྱི་རུང་འཁོར་དང་། དོ་
ཡི་ལྟ་སྦྱ་མང་པོ་བཞོས། བྱད་པར་རུ་རྩེ་རིག་འདིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱ་བརྟན་དོ་ལ་བཞོས་
ཤིང་ནང་རྟེན་རུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས་བྱད་ཆོས་དང་བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བར་གྲགས་ཤིང་། རྩེ་
འདིའི་འདྲ་སྦྱ་འདི་ཡང་ཆོས་སྡོན་འདི་དཔལ་ཕུལ་བའི་རང་ལྷགས་གཙང་མ་བསྐྱུངས་པའི་དགོན་
སྡོ་ཞིག་ཡིན་པའི་དཔང་རྟགས་སུ་ཡང་གྱུར་ཏོ།

དགོན་འདིར་དཔལ་ཕུལ་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ནང་ཆོས་ལྔ་དང་། རྩེ་དང་།
གནས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོན་གྲོལ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོར། དཔལ་ཕུལ་བའི་སྤྱག་བཞེས་
ལྟར་གྱི་སྦྱབ་འཕྲིན་རུས་མཚོད་རུ་མ་ཡང་བཅུགས་ནས་དཔལ་ཕུལ་བའི་རང་ལྷགས་གཙང་མར་
བསྐྱུངས་སོ།

དེ་རྩེས་ཚོག་གདོང་སྦྱ་སྦྱེ་ཀམ་རང་གྲོལ་ལམ་ལྷན་གྱུབ་དོ་རྩེ་ནི། རབ་ཉི་ལྷགས་ཡོས་ཏེ་

སྤྱི་ལོ་1711ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། ལྷ་པོའི་བླ་མ་རྩོམ་ཆེ་མེད་ལམ་བཟང་མེད་ཉའི་ཡང་སྤྱི་དུ་མངའ་གསོལ། དབལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་ཆོས་སྤྱི་དུ་གྲ་སར་ཕེབས། གྲུབ་དབང་པུ་ལོ་ལྷ་མར་བཞུག་ཏེ་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ཉན་ཆོས་ལྷ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཟབ་གཏིར་དང་། འཇའ་ཆོན་དང་། དགོངས་འདུས་དང་། དགོངས་ཟང་དང་། མདོ་སྦྱ་མེམས་གསུམ་སོགས་དབལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ལྷར་གྱི་སྤྱི་གྲོལ་མན་ངག་དུ་མ་གསན། བསྐྱམས་པས་ཉམས་ཉོགས་རྒྱས། གྲུབ་ཉགས་དང་མདོན་ཤེས་སོགས་མེད་དུ་འཆར། མཁན་ཆེན་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་ལས་ཀྱང་དབལ་ཡུལ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་གསན། སྤང་སོག་དགོན་གྱི་གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་དབལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་ནམས་ཡུན་རིང་གནང་སྟེ་སྤྱི་ཆོགས་བསྐྱུངས་མཐར་སྤྱི་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ།

མཁས་གྲུབ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ནི། རབ་འདོད་ས་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1789ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རྩོམ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱི་དུ་གྲ་སར་ཕེབས། དབལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་གསན། དབལ་ཡུལ་དགོན་ཆེན་དུ་སྤྱི་ཆེན་ཀམ་འབྱུར་མེད་ཀྱི་ཞབས་ལ་གདུགས་ཏེ་དབལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་དབྱིས་ཕྱིན་པར་གསན་བསྐྱམས་ཀྱིས་བགྲང་བྱ་གསུམ་ལ་བཞུགས། མཐར་སྤང་སོག་དགོན་གྱི་གདན་སའི་ཁུར་བཞེས་ཤིང་། དབལ་ཡུལ་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷར་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་མཐའ་ལས་པ་གནང་། དགྲུང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་རབ་ཡིད་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1819ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

བླ་མ་རྩོམ་ཆེ་གསལ་པ་ནི། རབ་ཡིད་ཤིང་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1825ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རྩོམ་སྤྱི་ཆེན་པུ་མཁུན་བཙེའི་དབང་ཕྱག་བླ་མར་བཞུག་ཏེ་དབལ་ཡུལ་ལྷགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་ལེགས་པར་གསན། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་སློ་གྲོས་མཐའ་ལས་དང་། ཞབས་དྲུང་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙེའི་དབང་པོ་སོགས་མདོ་དདུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྦྱིས་ཆེན་བརྩམས་གསུམ་ལ་ཉེ་བ་བཞུག་ཅིང་། མདོ་སྤྱགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་སྤྱུངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད། གཞན་ཡང་སྤྱི་ཆེའི་སྤྱི་དུ་རྩོམ་ཨོ་རྒྱུ་འཛིགས་མེད་འཕྱིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་བླ་མར་

བཞེན་ནས་དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྐྱ་གསུམ་སྐབ་པ་དང་། རང་ཆོས་ལྷ་
དང་བཅས་གསན་བསམ་ཉམས་ལེན་མཛད་པས་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་གྱུར།
གསུང་ཆོས་པོད་གཉིས་ཅམ་བཞུགས་ལ། ཞལ་སྒོལ་གྱང་མཁས་གྲུབ་བཞེན་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆན་སོགས་མང་པོ་བྱོན། སྤང་ཐོག་དགོན་པའི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་ཡུན་རིང་བསྐྱོར་མཐར། དགུང་ལོ་གྲ་བདུན་པ་རབ་ཆོས་ལྷགས་ཕག་ཉི་ལྔ་ལོ་1911ལོར་
གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་འོད་གསལ་ནི། རབ་ཡིད་ཤིང་སྐྱལ་ཏེ་སྐྱེ་ལོ་1845ལོར་འཛི་
ལུལ་རུ་སྐྱ་འབྱུངས། ཐོག་མར་དགོན་གོང་མ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་རུ་གྲྭ་སར་ཤེབས། དཔལ་ལྷན་
རང་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། རང་ཆོས་ལྷ་སོགས་གསན་ཅིང་ཉམས་ལེན་ལེགས་པར་
མཛད། སྐབས་མགོན་ཤོ་རྩེ་གྲགས་པས་ལུང་བཞེན་པ་བཞེན་ཤོ་གྲུབ་ཆེན་དགོན་རུ་བྱོན། སྐྱའི་
དགྱིལ་ཅམ་ནས་ཤོ་གྲུབ་འཇིགས་མེད་བཞེན་པའི་ཉི་མ་དང་། འཇའ་བ་སླ་མ་མདོ་སྐྱགས་རྒྱ་མཆོ་
སོགས་སླ་མར་བཞེན་ཏེ། མདོ་སྐྱགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པར་ཐོས་བསམ་མཛད། ཤོ་གྲུབ་
དགོན་གྱི་ཆོས་ཁྲིར་བཞུགས་ཤིང་། སྐྱ་ཆོར་དམ་ཆོས་འཆད་སྤེལ་དང་། སྐབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་
རུས་འདའ་བར་མཛད། རྩེ་འདིའི་གྲ་རྒྱ་སྤང་ཐོག་དགོན་པ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱ་ཆེའི་སྟོད་ཀྱི་
ཉམས་ལེན་གྱི་གཙུག་པོ་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུན་ལས་མན་ངག་ཟབ་མོ་རྣམས་ཉམས་སུ་སྤངས་
པ་ཡིན་མྱོར། དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་རྒྱུད་རུ་གཏོགས་པའོ། །མཐར་རབ་ཆོས་ཤིང་བྱེ་སྐྱེ་ལོ་1924
ལོར་སྐྱ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་སོ།

མགར་བ་སླ་མ་ཆོགས་གྲུབ་ནི། རབ་ཡིད་ས་སྤེལ་ཏེ་སྐྱེ་ལོ་1848ལོར་མཁན་ཆེན་འཇིགས་
མེད་འོད་གསལ་གྱི་གཙུང་པོར་སྐྱ་འབྱུངས། རྩེ་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་རིག་འཛིན་དང་། མདོ་སྐྱགས་ཆོས་
ཀྱི་ཉི་མ་རྣམ་གཉིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རུ་བཞེན་ཏེ་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མན་
ངག་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་གསན་ཅིང་ཉམས་ལེན་གྱི་མཐིལ་རུ་མཛད། འབའ་མདའ་དགེ་
ལེགས་རྒྱ་མཆོ་དང་། བྲག་དཀར་སྐྱལ་སྐྱོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་སྐྱོན་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་

ནས་ཐ་སྟོད་རིག་གནས་ཀྱི་སྐོར་དང་། ཚད་མ། སར་ཕྱིན། དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ་བཅས་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་ཐོས་བསམ་མཐའ་ཚད་པར་མཛད། དགོན་འདིར་བཞུགས་ནས་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་བརྟུང་ཆེ་ཕངས་མེད་དུ་གནང་མཐར། དགུང་ལོ་གོ་ལྔ་བ་རབ་རྒྱལ་ཚུ་ཏ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1942ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་སོ།།

ལྷུང་གནས་སྤྱི་མ་རིན་ཆེན་དར་རྒྱས་ནི། རབ་ཆོས་ཚུ་སྤྱི་ལོ་1893ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། ལྷུང་ཐོག་དགོན་དུ་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གསན། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱི་མ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གནས་ཆོས་དང་། རྒྱ། འཇའ་ཆོན། དགོངས་འདུས། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོ་སོགས་ཟབ་ཆོས་མན་ངག་གྲངས་མེད་པ་གསན། ལྷུང་ཐོག་དགོན་དུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྷུང་དགོན་པ་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། མགོ་ལོག་ཁག་གསུམ་དང་། གསེར་རྩྭ་གསུམ། རྩྭ་འཛི་སྤྱི་མ་གསུམ། ཁྲོ་ཁྲོ་ཁག་གསུམ། རྩྭ་རྩྭ་ལྔ་བཞི། རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་ཡུལ་སོགས་ཡུལ་གྱུ་དུ་མར་ཐེབས་ཏེ། ལྷུང་གནས་ཀྱི་སྤོམ་པ་གནང་ཞིང་། དམ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཏེ་འགྲོ་བ་དུ་མ་ཐར་བའི་ཞིང་དུ་བཀོད་པས། ལྷུང་གནས་སྤྱི་མ་རིན་ཆེན་དར་རྒྱས་ཞེས་མཆོན་སྟན་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཀྱན་བྱུང་པ་བྱུང་ངོ་། །རབ་རྒྱལ་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་1955 ལ་གཞུགས་སྤྱི་ལོ་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་སོ།།

རྩྭ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་མ་རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྩྭ་འདི་འདྲི་རྩྭ་སྤྱི་འབྲུངས། ཁང་སར་དཔོན་སྤྱི་མ་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་ལས་ཟབ་གསང་རྩྭ་མཆོག་པོའི་མན་ངག་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན། མཆོག་སྤྱི་མ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་མན་ངག་ཟབ་ཆོས་མང་པོ་བཞེས། ལྷུང་ཐོག་དགོན་པའི་བཟྱ་བ་སྤྱི་མ་ཆོགས་ཕྱག་དུ་བཞེས་ཤིང་། གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་གཞན་པར་མཛོད་བཞིན་བཞུགས་པའོ།།

སྤྱི་ལོ་སྤྱི་མ་རྩྭ་དཔལ་འཕེལ་ནི། རབ་ཆོས་ས་སྤྱི་ལོ་1869ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། ཆོས་དབྱིངས་ནམ་མཁའ་རང་གོལ་གྱི་ཡང་སྤྱི་ལོ་དུ་རྩྭ་བཟུང་། དགོན་གོང་མ་བྱ་ཤིས་ཆོས་སྤྱི་ལོ་ཐེབས་ཏེ་པར་མཐུ་སྤྱི་ལོ་ཕྱོགས་ལས་རྩྭ་རྒྱལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་བསྟན་ནས་དཔལ་

ཡུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་རི་ཚོས་གསུམ་དང་ནང་ཚོས་ལཱ་སྟགས་གསན་ཅིང་། ལོ་གསུམ་སྟོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད། སྤང་ཐོག་དགོན་ཏུ་རྒྱལ་ཚབ་ཁྲི་འཛིན་མཛད་དེ་ཟབ་ཚོས་མང་ཏུ་གནང་ཞིང་། ཏུང་འགོ་ཉམ་ཐག་གི་སྟོག་སྒྲིབ་པའི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་མཐར། རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྒྲུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1941ལོར་སྤྱི་མཉམ་ལས་འདས་སོ།།

ཇེ་འདིའི་ཡང་སྒྲུལ་སྒྲུལ་སྒྲུ་དོན་གྲུབ་བམ་ཆེ་རིང་ནམ་པོ་ནི། རྫོང་སྤང་སྒྲུ་འབྲིང་ཡབ་སྲས་དང་། ཁང་སར་དཔོན་སྒྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྟགས་སྒྲུ་མར་བསྟེན་ནས། དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ནང་ཚོས་ལཱ་དང་། འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གཞན་ཡང་ཏུ་མ་སྟགས་གསན། སྤང་ཐོག་དགོན་གྱི་བཤད་གྲ་དང་། སྒྲོབ་གྲར་མཐུན་ཆུན་མཆོད་འབུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་བཞིན་བཞུགས་པའོ།།

སྒྲུལ་སྒྲུ་པ་བླ་བའི་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་ཚོས་རྒྱ་སྒྲུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1893ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རྫོང་སྤང་བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་ཏུ་གྲ་སར་བྱོན། སྒྲུ་མ་སྟོན་པ་ལས་དཔལ་ཡུལ་རང་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་སྟོན་གྲོལ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་གསན་ཅིང་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་རྟོགས་པ་མཚོག་ལུན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོར་གྱུར། སྤྱི་ཞོགས་བྲག་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྫོང་བ་ངག་དབང་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་མཚོ་ལས། གཞུང་བཀའ་པོད་ལྷ། ཐུན་མོང་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་ཐོས་བསམ་བྱང་རྒྱུ་པར་མཛད། སྤང་ལཱི་ནམ་བཤད་དང་། ཕྱིས་དཀར་ནག་གི་གོ་དོན་སྟགས་ལེགས་བཤད་གྲང་ཏུ་མ་བཅུམས། ལྷ་དཔོན་བསྟན་འཛིན་རྫོང་ཇེ་དང་། སྒྲུ་མ་བཟང་མགོན་སྟགས་སྒྲོབ་མ་ཡང་མཁས་ལ་བཟང་བ་མང་པོ་བྱོན་ཏོ། །སྤང་ཐོག་དགོན་ཏུ་གདན་སའི་ཁྲར་བཞེས་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་ལུགས་ཀྱི་ཟབ་བཀའ་ཏུ་མས་གཙོའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་ཡུན་རིང་བསྐོར། མཐར་དགྲང་གྲངས་རེ་བཞི་པ་རབ་རྒྱལ་མེ་སྒྲུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1956ལོར་དགོངས་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

ཇེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡང་སྒྲུལ་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ཡང་སྒྲུབས་ཇེ་ལྷ་སྒྲུལ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་དང་། ཁང་སར་དཔོན་སྒྲུལ་བསྟན་པའི་དབང་རྒྱུག་ནམ་གཉིས་སྒྲུ་མར་བསྟེན་ཏེ་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་གྲངས་མེད་པ་གསན། བྱང་པར་ཏུ་རྫོང་སྤང་བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་ཏུ་གྲ་

སར་བྱོན། སྤྱི་འབྲིང་འཕྲིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཡང་སྤྱལ་སྤྱལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ལས་དཔལ་
ལྷན་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་སྒྲོར་ཐམས་ཅད་གསན་ཅིང་། ཉམས་བཞེས་ཀྱིས་དགོན་འདིའི་
གདན་སའི་བྲི་ལ་བཞུགས་ཤིང་བསྟན་པ་སྦྱོང་བཞིན་པའོ།

སྤྱལ་སྤྱི་རྩི་ཆེ་མཆོག་དཔལ་ནི། རབ་ཆོས་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་1898ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། སྤྱི་མ་
དཔལ་མཆོག་གི་ཡང་སྤྱི་དུ་རོས་བཟུང་སྟེ་དཔལ་ལྷན་གྱི་མཁའ་དགོན་དུ་བྲིར་བཀོད། སྤྱི་ཤོས་
དཔོན་པོ་པཎ་བསམ་གྱུ་རྩི་ཆེ་དང་། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་འོད་གསལ་སོགས་རྩི་གྱུ་
མཁན་ཆེན་ནམ་བཞི་ལས་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་གསན་བསམ་མཛད། བྱང་
པར་དུ་རྩི་ནང་སྤྱི་མ་ངག་དབང་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་མཆོ་ལས། འབའ་མདའི་བསྟུས་གཞུང་ཆེན་མོ་
དང་། སར་ཕྱིན་དང་། དབུ་མ་སོགས་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རྩི་གྱུ་ཆེན་དགོན་དུ་མདོ་
སྤགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་བཟང་བྱ་དུ་མར་གནང་། སྤྱི་སྤྱི་གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་གསུང་གི་
བདུན་ཅི་བཞེས་པའི་ཞལ་སྒྲོབ་ཀྱང་མང་དུ་བྱོན། གསུང་ཆོས་བསྟུས་གྱའི་གོ་དོན་སོགས་ཡོད་ལ།
དགྲུང་གངས་བདུན་རུ་པ་རབ་རྒྱལ་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1967 ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

བྱ་བལ་བ་ཆེན་པོ་ཨ་བཟང་སྤྱི་མ་མཆོག་ལྷན་ནི། རབ་ཆོས་ས་པག་སྤྱི་ལོ་1899ལོར་སྤྱི་
འབྲུངས། འཛི་རོང་སྤྱི་མ་མཆོག་ལྷན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཡི་གེ་འགའ་རེར་མཆོག་བདེན་ཞེས་བྲིས་
པའང་མཐོང་། ཞོང་ནི་རྩི་སྤྱི་བཟུང་བྱས་ཆོས་སྤྱི་དུ་གྱུ་སར་ཐེབས། ལོ་བཞིར་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་
ཀྱི་རི་ཆོས་དང་ནང་ཆོས་ནམས་གསན་ཅིང་ཉམས་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་ཆོས་ཀྱོགས་སྤྱི་མ་མཐོང་གོལ་དང་
མཉམ་དུ་རྩི་བའི་སྤྱི་མའི་མདུན་ནས་སྤྱི་ཆེ་གང་བོར་བྱ་བལ་བྱེད་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་མཛད། དེ་ནས་
གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བ་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་གྱི་སྤྱི་མདུན་དུ་ཐེབས། རྩི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་རུལ་
གཙུག་དུ་བཀྱར་ནས། སྤྱི་ཐིག་སྤྱི་ལོ་འགོ་ནས་དངོས་གཞི་སྤྱི་བརྒྱད་རྩི་གས་པ་ཆེན་པོའི་བར་
ཀྱི་མན་ངག་མཐའ་དག་བུམ་པ་གང་བྱའི་རྩི་དུ་གསན། ཀྱན་སྤྱི་བྱ་བྱང་ཆེན་པོའི་བརྒྱལ་
ཞུགས་བཟུང་སྟེ་སྤྱི་ཆེ་གང་བོར་དབེན་པའི་རི་ལ་སྤྱི་པོ་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་བར་
མཛད་པས་རྩི་གས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པར་གྱུར། གཡུ་ཁོག་བྱ་བལ་བའི་ཞལ་སྒྲོབ་རྒྱ་སྤྱི་

གྱི་དབུས་ན་ཆེ་བ་ལྟ་བུར་བསྐྱུགས། རྫོགས་སྤྱི་མཉམ་བཞི་བ་དང་། དར་ཐང་སྐུལ་སྤྱི་ཁུན་དགའ་
 དགེ་ལེགས་དང་། ཆགས་མེད་སྐུལ་སྤྱི་པ་ཐྲོ་བོ་གསལ་བཟུན་འཛིན་ནམ་པ་ཐྲོ་བོ་གསལ་བྱ་མཆོ་
 སོགས་ཟབ་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་མནོས་པའི་སློབ་ཆེན་ཡང་མང་པོ་བྱུང་ངོ་། །ཁ་
 མའི་མན་ངག་གིས་བསྐྱན་པའི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཟུན་གྱིས་སོགས་གསུང་ཆོས་ཀྱང་པོད་གཅིག་
 བཞུགས། པོད་རྒྱལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་ལྟ་བུར་ཁ་མའི་སྤྱང་བྱུང་གི་འོག་ཏུ་སྐྱུབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱིས་
 རྒྱལ་འདུན་གྱི་མཛུགས་ཀྱི་འགྲུལ་འཁྱུར་ལ་རབ་བྱུང་གི་རྒྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1965ལོར་
 མཆོན་དཔེའི་མེ་ཏོག་ཆོས་དབྱིངས་དགའ་མའི་འདུམ་རིས་ལྟ་བུས་སོ།།

[illegible]

ལྷ་མ་ཨོ་རྒྱལ་སྤྱན་ཚོགས་སམ་མཁན་ཆེན་ཀུན་བཟང་དོན་གྲུབ་ནི། རབ་ཆོས་ཆུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་
ལོ་1922ལོར་འཛི་རོང་རྩ་སྤྱ་འབྲུངས། དཔལ་ལྷུལ་དར་ཐང་དཔོན་རྩ་གྲ་སར་བྱོན། མཚན་སྤུལ་
འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྩི་རྩེ་ལས། གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཟབ་གཏིར་དང་། འཇའ་ཆོན་ཟབ་
གཏིར་དང་། བཀའ་བརྒྱད་ནམ་གཉིས་དང་། ཀར་སྤྱིང་ཞི་ཁྲོ་སོགས་དཔལ་ལྷུལ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིན་
ལོལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསན། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། སྤྱ་གསུམ་སྦྱབ་པ་དང་། མཚམས་གྲ་གོང་ལོག་གི་ཆོས་
ཆོན་ནམས་བཟང་བྱ་ལྷའི་ལུག་ལ་བསྐྱོམས་པས་རྩི་རྩེ་སྤྱོད་དཔོན་དང་ལྷ་ལྷའི་ཐོབ་བཞེས།

དར་ཐང་བཤད་སྒྲུང་ཁྱེད་ཀྱི་གདོང་དེ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་དཀོན་མཆོག་དང་།
ཨར་སྐྱུང་མཁན་ཆེན་མྱོ་བཟང་རྟོ་རྗེ་ལྷ་གཉིས་ལས་མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་
ལོ་བཅུ་ལྷག་ལ་སྦྱོང་བ་མཛད་དེ་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་མདོན་དུ་བྱས། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སུ་
སྐྱེ་བལ་ལོ་བརྒྱལ་ཆད་མེད་ཚུང་ཡང་སྤེའི་བཅུན་ཚུགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་དགེ་སྦྱོང་རྟོ་རྗེ་

འཛིན་པའི་ནམ་པར་བཞུགས་ཤིང་། བསྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་སྐབས་སུ་དར་ཐང་དགོན་པའི་ཕྱག་
སྐྱེལ་རི་བཞིན་སྤང་ཐོག་དགོན་འདིར་དབྱར་གནས་གྱི་མཁན་པོ་བསྐང་བྱ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་ལ་
མཛད། འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་དང་སྒོ་གསུམ་ཞི་རུལ་གྱིས་སྤྲོ་ཆེ་བསྐྱེལ་ཞིང་། དགོན་འདིར་དབང་
ལུང་བྲིད་གསུམ་གྱི་བཀའ་དྲིན་སྒྲ་ན་མཐོ་བ་གནང་། རབ་རྒྱན་ས་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1998ལོར་སྤྱི་
གཤེགས་སོ།

དཔོན་སྤུལ་བསྟན་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1934 ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རྒྱལ་
སྤྱི་བསོད་ནམས་སུན་ཆོགས་དང་། རྟེ་དགའི་དཔལ་ལྷན་པའི་ཤག་མཁན་པོ་པན་དང་། སྤུལ་སྤྱི་
པན་བདེ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སྒྲ་མར་བསྟེན་ཏེ་དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་གྱི་ཟབ་ཆོས་མཐའ་དག་
བསྐང་བྱ་གསུམ་ལ་གསན་སྦྱང་ཉམས་ལེན་མཛད། གཞན་ཡང་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་མདོ་
སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་གསན་བསམ་མཛད་པས་མཁས་པར་གྱུར། སྤང་ཐོག་དགོན་
གྱི་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་གྱི་རི་
ཆོས་གསུམ་དང་། རྟེ་ཐིག་སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་རྒྱ་མཆོ་ལེགས་པར་
གནང་། རབ་རྒྱན་ས་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་2008ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།

གཞན་ཡང་སྒྲ་མ་འགྲོ་འདུལ་དང་། སྒྲ་མ་པན་བདེ་ཆེན་དང་། སྤུལ་སྤྱི་ལུང་རྟོགས་ཏེ་
མའམ་ཀ་ཀ་བཀྲ་ཤིས་དང་། སྤུལ་སྤྱི་ཐུབ་བསྟན་ཀྱན་བཟང་སོགས་སྤྱིས་ཆེན་དམ་པ་རུ་མ་བྱོན་
ཏོ།

དགོན་འདི་རྡོ་སྤང་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་གི་དགོན་ལག་ཡིན་ལ། དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་
དགོན་དང་། རྟེ་མདའ་བདེ་ཆེན་ཆོས་སྤིང་དང་། དཔལ་ལྷན་ནམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་སྤིང་
སོགས་ལ་གྲྭ་སར་འགྲོ་སྟོལ་ཡང་མཆིས་སོ། རྡོ་གྲུབ་བསྟན་པའི་ཏེ་མའི་སྤྱི་རུས་སུ་མགར་བ་མཁན་
པོ་དང་། སྤུལ་སྤྱི་རྡོ་རྗེ་མཆོག་དཔལ་སོགས་རྡོ་གྲུབ་དགོན་རུ་ཆོས་གསན་སྦྱང་མཛད་དེ་སྤྲོ་ཆེར་
བཞུགས་པ་དང་། དེར་བཞེན་ནས་གྲྭ་བ་མང་པོ་རྡོ་གྲུབ་དགོན་རུ་གྲྭ་སར་འགྲོ་སྟོལ་དར་བས་རྡོ་
གྲུབ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་རུ་ཡང་ཅི་སྟོལ་མཆིས་སོ། །དགོན་འདི་བཏབ་པ་ནས་རབ་རྒྱལ་ས་

བྱིའི་ལོ་བར་ལ་ཆག་འཇིག་རྒྱུད་པ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་ལ། སྤོས་ཟིན་ལྟར་རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ལོར་བོད་
དུས་འབྱུར་གྱི་དབང་གིས་དགོན་པ་སྟོང་ཁང་ནང་ཉེན་གྱི་ཚང་དང་བཅས་པ་མི་དམིགས་སྟོང་
དབྱིངས་སུ་བསྐྱེམས། བཟང་བྱ་དུ་མའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་སྐབས་སུ་སྤར་གསོས་
ཤིང་། ད་ལྟ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བཙུག་ཡོད་དོ།

སྤར་རོང་དགོན་པ།

༺ སྤར་རོང་དགོན་གསང་སྤགས་རབ་བརྟན་གླིང་ནི། སྤར་རོང་དབལ་ཡུལ་དཔོན་གྱི་
ཡུལ་སྡེ་སྤར་རོང་ཡུལ་ངོས་ཞེས་པའི་ས་དེར་ཡོད་ལ། དགོན་པ་འདི་ལ་སྤར་རོང་དགོན་པ་དང་།
ཡུལ་ངོས་དགོན་པ་དང་། སྤར་རོང་དགོན་གསང་སྤགས་རབ་བརྟན་གླིང་ཞེས་པར་འབོད། དགོན་
འདིའི་མ་དགོན་ནི་དོ་སྤང་བཀྲ་ཤིས་ཚས་གླིང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤར་རོང་དགོན་པ་འདི་མ་བྱུང་
བའི་ཡར་སྡོན་ལ། བསེ་རུ་ཉོག་རྩ་དང་། ཉ་གོས་སོགས་སུ་གནའ་སྤ་མོའི་སྒོལ་ལ་དུང་བྱིས་གྱི་
དགོན་པ་ཞེས་གྲགས་སྤགས་རེ་བྱུང་འཆོག་སའི་མཆོད་ཁང་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་
མིས་དགོན་པ་ཞེས་འབོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤར་རོང་དུ་དགོན་པ་བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་སྤྲུམ་བརྒྱ་
དྲུག་ཅུ་ལྟ་ག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་བཤད་ལ། དེ་འདྲའི་སྤར་བྱིས་གྱི་དགོན་པ་དག་དགོན་འདིའི་
གཞི་རུ་བྱུར་པ་ཡིན་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་སྤང་ཡང་འདིར་བརྗོད་པར་
རྩི་མི་ཐོགས་སོ།

སྤར་བཏང་དོ་སྤང་བཀྲ་ཤིས་ཚས་གླིང་གི་སྐུ་རྒྱུང་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་རྣམ་
རྒྱལ་དང་། དཔོན་པོ་སྒྲོམ་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤག་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སྤར་རོང་དགོན་ནས་
བདག་ཅག་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་སྤང་པ་ལས། རབ་ཡིད་ས་བྱ་སྟེ་སྤེལ་1849ལོར་དོ་སྤང་སྐུ་རྒྱུང་
ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་དོ་སྤང་དཔོན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱུད་དེ་ས་ཞིང་སྟོང་
པར་ལྟག་པའི་ས་ཞིང་གི་གནས་སུ་སྤག་བཏབ་པ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོ་སྤང་དཔོན་
པོ་སྤུན་ཚོགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཚས་གླིང་དགོན་གྱི་ཚས་འབྱུང་གསལ་བའི་ཉི་ཟླ་དོ་རྩེ་

ཕྱིར་བའི་རྒྱལ་མཚན་དང་རྩོ་སྒྲུབ་ས་དབང་རྒྱལ་པོ་རིམ་པར་བརྒྱད་ཚུལ་སྒོ་གསལ་ཉི་མ་ལས།
སྐྱེ་ཆུང་ཨོ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་འཕྱིན་ལས་ནམ་རྒྱལ་རབ་ཡིད་ས་བྱ་ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས་པར་བྱས་པ་
དང་འགལ་ཏེ། བྱིས་པ་ལོ་གཅིག་མ་ལོན་པ་ཞིག་གིས་དགོན་པ་འདེབས་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཟླ་ཤིས་ཚས་སྤིང་དགོན་གྱི་ཚོས་འབྱུང་གསལ་བའི་ཉི་མའི་རྩོ་རྩེ་ཕྱིར་བ་དེ་ལས། ཐུང་
རོང་གྲགས་པ་བང་རུ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ནང་ཞི་བ་ས་བྱ་ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་
བཅས་བཞེངས། ཞེས་པ་ནས། དགོན་མིང་ལ་གསང་སྤྲུགས་རབ་བརྟན་སྤིང་ཞེས་བཏགས། ཞེས་
དང་། དཔོན་མོ་ཨ་སྤྱོད་བཟའ་མགོན་མཚོ་དང་། བྱ་རུ་ཚུལ་བྲིམས། ཆུང་བ་མགོན་པོ་རྩོ་རྩེ་སྤྲུགས་
གྱི་རིང་ལ་དགོན་པ་བཏབ་པ་ཡིན། ཞེས་བྱུང་བས། དོན་ལ་རབ་ཚོས་ས་བྱ་རྟེ་རྟེ་ལོ་1909 ལོར་
དགོན་པ་གསར་རུ་བཏབ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ཚོས་འབྱུང་དེ་ཉིད་ལས། དགྲུང་གྲངས་རེ་གཅིག་
རུ་ཞིང་ལ་གཤེགས་སོ། ཞེས་བྱུང་བ་ལ་དབྱད་ན། སྐྱེ་ཆུང་ཨོ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་འཕྱིན་ལས་ནམ་
རྒྱལ་ནི། རབ་ཚོས་ས་བྱ་ལོར་སྐྱེ་གཤེགས་པ་གསལ་བས་ཐུང་རོང་དགོན་པ་བཏབ་ལོ་དེར་རྩོ་སྒྲུབ་
སྐྱེ་ཆུང་སྐྱེ་གཤེགས་ཡོད་པ་ཡང་ཤེས་སོ།

མདོར་ན་དགོན་འདི་བྱུང་བ་ནས་ཆུང་འཕེལ་རྒྱས་སུ་སོང་ཡོད་པར་མདོན་ལ། རབ་རྒྱལ་
ས་བྱིའི་ལོར་པོད་རུས་འབྱུར་གྱི་དབང་གིས་ལྟ་ཁང་རྟེང་བ་གཅིག་ཙམ་ལས་གཞན་ནང་རྟེན་
དང་བཅས་པ་རྩ་བ་ནས་བཤིག་ཅིང་། འདུས་སྡེ་ཡང་གཏོར་བས་རེ་ཞིག་ཡེ་མེད་ལྟ་བུར་བྱུང་།
བརྟན་པ་བསྐྱུར་དར་གྱི་རུས་སུ་མཁན་པོ་ཀམ་སྐྱབས་སམ་ཀམ་ཆོ་རིང་གིས་དབུ་བྲིད་དེ་སླ་བྲ་
ལྟ་འབངས་དང་བཅས་པས་ཆང་ནས་བཞེངས་པ་ཡིན་ནོ། །དགོན་འདིའི་ཐོག་མའི་ཕྱག་འདེབས་
མཛད་པ་པོ་སྟོས་ཟིན་གྱི་སླ་མ་ནམ་གཉིས་གྱི་མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་བརྩམས་པ་རེ་བཟླ་ཤིས་ཚས་སྤིང་
གི་གདན་རབས་སུ་བཙོང་ཟིན་ལ། གཙོ་བོ་བཟླ་ཤིས་ཚས་སྤིང་གི་སྐུལ་སྐྱེ་རིམ་བྱོན་ནམས་གྱིས་
གདན་ས་འདི་བསྐྱུངས་པ་ཡིན་པས་གདན་རབས་ཀྱི་ཐོབ་མངའ་བའི་དགོན་བདག་གི་སླ་མ་ནི་
དེ་དག་ཡིན་པར་ངེས་སོ།

དེ་ནས་བརྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་རང་ལྷགས་གྱི་རི་ཚོས་གསུམ་དང་། ནང་ཚོས་ལྟ་སྤྲུག་མན་

ངག་ཟབ་ཁྱིད་དང་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་ནམས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཕྱག་
བཞེས་རི་བཞིན་དུ་བྱང་བ་ཡིན་ལ། དེ་སྦྱོང་བའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བུ་དམ་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་
མཛད་རྗེས་དང་། མཁས་བཙུན་གྱུ་བའི་ནམ་ཐར་ཅན། ལྷ་མ་མཁས་པ་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱུང་དང་།
རྡོ་བ་བཟང་ལྷན། ལྷ་བ་སློ་མཆོག་ཤམ་བོ་ངག་འཕེལ། དམ་པ་དོན་དཔལ། ཉོར་གསང་ཆེན། ལ་
ལྷན་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན། མཁན་པོ་རྡོ་བཟང་། མཁན་པོ་མདོ་ལྷགས། དཔོན་ལྷ་འཆི་མེད།
སྐར་རོང་དཔོན་ལྷ་གུ་ཅུ་ཚུལ་ཁྱིམས། སྐུ་ལ་དཔོན་པོ་གྱུན་དགའ་ཆེ་མཆོག་ལྷ་མ་སྦྱོང་ཆེན། ལྷ་
མ་འཛིགས་རྒྱལ། སྐུ་སྐུ་ཤེས་རབ། ལྷ་མ་སྦྱོ་གྲོས། ལྷ་མ་བྱམས་པ། ལྷ་མ་སྦྱོ་ངག་ཤམ་བོ་དཔ་ནམ་
རྒྱལ། ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས། ཆོས་ལྷན་སྐུ་སྐུ། ར་བ་ལྷ་མ་མཆོག་བཟང་། རྡོ་བ་སྐུ་ལྷ་མ་ཆོས་རྒྱལ། ལྷ་མ་
རྒྱལ་ཚུང་། ལྷ་མ་གྱུན་བྱུང། སོག་གེ་ལྷ་མ་དགེ་ལྷན་ནམས་བྱོན་ཏེ། དགོན་འདི་ལེགས་པར་
བསྐྱུངས་པར་གྲགས་སོ།

རབ་རྒྱལ་ས་ཁྱིམ་ལོ་རྒྱུ་འཁྱུར་དང་། རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་མོའི་གེགས་ཆག་གི་
མཚུག་དུ། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་དགོན་འདི་མང་ནས་བཞེངས་ཤིང་། འདུས་པའི་ལྷ་སྦྱོང་བ་ལ་
ཕྱག་རྗེས་གཞན་འགྲན་མེད་པ། སྦྱོང་དཔོན་དམ་ཆོས་གྲགས་པའམ་ལྷ་མ་ཀམ་ཆེ་རིང་ནི། རབ་
རྒྱལ་ས་རྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1938ལོར། ཡབ་སྐར་རོང་དཔོན་པོ་མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་ཨ་སྐྱབས་
བཟའ་འབུམ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐུ་འབྱུངས། ལྷ་མ་ཡེ་ཤེས་ལས་སྦོག་བསྐྱབས། དགུང་ལོ་བཙོ་
ལྷ་པ་ནས་རྡོ་རྗེ་ལྷ་མ་སྦྱོ་ངག་ལས་ལོ་བཞིའི་ཡུན་ལ་དཔལ་ལྷན་སྦྱོན་འགོ་དང་། སྦྱོང་འཇུག་
དང་། གདོལ་བའི་བྱང་སྦྱོང་གི་གཏམ་དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་ནང་ཆོས་ལྷ་ཆ་ཆང་བཅས་
གསན། རིག་འདུས་བསྟན་ཆེན་དང་། དཔལ་རྡོ་རྗེ་ཕུར་པའི་བསྟན་མཆོམས་ལྷ་བ་བྱུག་རེ་གནང་
བ་དང་། འབུམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། དགུང་གྲངས་བཙུ་དགུ་པ་ལ་ཨ་མཆོག་
མཆོན་ཉིད་དགོན་དུ་གྲས་སར་བྱོན། དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ལས་རབ་བྱུང་དང་བསྟན་
རྗེས་བསྐྱབས། དེར་ཐོས་བསམ་ཅུང་ཙམ་བགྱིས་པ་ལ་བར་ཆད་བྱུང་སྟེ་བོད་རྒྱུ་འཁྱུར་དུ་
ཁེལ། རྒྱུ་འཁྱུར་ཁྲོད་དུ་བཙོན་ཁང་དུ་བཞུགས་དགོས་བྱུང་བ་སོགས་སྐྱེད་ལ་མང་དུ་བྱུང་ཡང་།

དམ་པའི་རང་ཚུགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པར་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་ཚུལ་བཞིན་མཛད།

བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤྱར་རྩོད་དགོན་གྱི་བྱིར་བཞུགས། འདུ་ཁང་རྩིང་པར་གྱུ་བྱའི་
འདྲ་འབག་དང་། སྤྱི་གདུང་མཆོད་རྟེན་གཉིས་དང་། བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་སྤྱིགས་
བཅ་ཆ་ཆང་། སིལ་སྟན་དང་སྤྱག་ཆལ་སོགས་རྟེན་གསུམ་མཆོད་ཆས་དུ་མ་བཞེངས། དར་ཐང་
མགར་སྒོར་སྤུལ་སྤྱུས་རི་བྲོད་ཀྱན་བཟང་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་སྤིང་དུ་བཞུགས་ནས་འཆི་ཐུབ་ན་
བྱ་སྤྱིས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། དགུང་གངས་སོ་གཉིས་པར་རི་བྲོད་དེར་ནང་ཆོས་
ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་དབུ་བཙམས་ཏེ། བགྲང་བྱ་ཞི་བདུན་ཙམ་ལ་སྤྱི་མཚམས་སུ་བཞུགས་ཤིང་།
ཐུན་བར་ནམས་སུ་སྤོབ་མ་དུ་མར་ཟབ་ཆོས་གྱི་གདམས་པ་གནང་བཞིན་སྤྱི་ཆོ་སྤྱད་དུ་དེར་
བཞུགས། དགོན་པར་སྡོན་འགོ་འབྲུམ་ལྗེའི་གསོག་སྒྲིང་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་ཆེན་གྱི་བྲིད་
རྒྱུད་དང་། ལང་ཆོས་རྣམ་ལྗེའི་ཆོས་ཐུན་རྣམས་ལེགས་པར་བཅུགས་ཤིང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་
བཞེས་ལྟར་དགོན་པ་དང་སྤོབ་ཆོགས་བསྐྱུངས། དགོན་འདིར་དབྱར་གནས་པའི་དབུ་བཅུགས་
ཏེ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱན་བཅུགས། རྩོ་འདི་གྲུ་རྒྱུང་དཀྲུག་
མའི་ངང་ཚུལ་ལས་ཆེན་པོའི་འགྲིང་བག་དང་བལ་ཞིང་། སྤྱི་ཆོ་འཇམ་པོར་སྒོམ་སྤྱོད་དང་བསྐྱུང་
གསུམ་ཉམས་ལེན་དང་། དམ་ཆོས་འཆད་སྤེལ་གྱིས་དུས་འདའ་བའི་ཀྱན་སྤངས་བྱང་བཏང་ཆེན་
པོའི་རྣམ་པར་བཞུགས། དགུང་ལོ་དོན་དགུ་པ་རབ་རྒྱན་མེ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་2016ལོར་གཟུགས་སྤྱི་
ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།།

སྤུལ་སྤྱི་ཨོ་རྒྱན་བཞུང་པ་རྩོ་རྩོ་ནི། ཡབ་རྩོ་སྤྱད་ཡང་སྤུལ་སྤེལ་ལྟར་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཡུམ་
པདྨ་ཆོ་མཆོ་གཉིས་གྱི་སྤྱུས་སུ་རྩོ་སྤྱད་བྲག་བར་དུ་སྤྱི་འབྱུངས། རྩོ་སྤྱད་སྤྱི་འབྱིང་གིས་བཞུང་པ་
རྩོ་རྩོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ། དགུང་གངས་བཞི་བ་ལ་སྤྱི་ག་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་སྤྱི་
འབྱིང་ཨོ་རྒྱན་འཇམ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་དཔོན་སྤུལ་འཇིགས་མེད་བསྟན་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤིང་དུ་
དོས་བཟུང་། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་སྤྱིས་ཆེན་དུ་མ་ལས་སྡོན་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུང་དང་། རྩོགས་
ཆེན་སོགས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་ཡོངས་རྩོགས་གསན་ཅིང་། འབྲུམ་

ལཱའི་གསོག་སྒྲིང་མཛད། དགུང་གྲངས་བཅོ་ལྔ་པར་རྫོས་དྲུག་བཟུ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིར་རྩ་ཆོས་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། ཕྱིས་མདའ་མཁན་པོ་རིག་འཛིན་དར་རྒྱས་ཀྱི་རྩུང་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དཔལ་ལྷན་གྲང་ཁང་སྤྱལ་སྤྱོད་བསྟེན་དཔལ་བཟང་དང་། སྤྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟེན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟར་བྱ། ལྷ་མ་སྒོ་གྲོས་དཔལ་བཟང་། སྤྱིར་རྩུང་མཁན་པོ་ཀམ་ཆོ་རིང་རྣམས་ལས་དབང་ཁྲིད་ལྷགས་ལུང་མང་པོ་བཞེས། དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་རྩ་ལྟ་སྤྱལ་སྤྱོད་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟེན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་དབང་ཡོངས་རྫོགས་གསན། སྤྱིར་རྩུང་དགོན་ཀྱི་ཁྱིམ་བཞུགས་ཏེ་སྤྱིར་རྩུང་དགོན་ཤེས་རིག་ནང་བསྟེན་སྤྱོད་སྤྱིར་གསར་རྩུང་བཅུགས་པ་སོགས་རྣམ་དཀར་ཀྱི་མཛད་པ་གནང་བཞིན་ཞབས་པད་བསྟེན་པར་བཞུགས་པའོ།

ཨ་ཁུག་ལྷ་སྤྱོད་དགོན་པ།

༥ ཨ་ཁུག་ལྷ་སྤྱོད་དགོན་ཨོ་རྒྱན་གསང་སྤྱགས་རབ་བཅུན་སྤྱིར་ནི། སྤྱིར་ཤོད་ཀྱི་སྤྱིར་རྩུང་དང་ཉེ་བ་མཛོས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་སྤྱུམ་མདོ་རྩ་ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་ཐོག་མ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཨ་ཁུག་དཔོན་སྤྱོད་དགོན་དང་གཅིག་ཟེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ས་མགོ་དཔོན་པོ་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ཨ་ཁུག་ཆོས་སྤྱིར་རི་ཁྲོད་བཏབ། དེ་ནས་ལྷན་སྤྱོད་མེ་མེར་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ས་མཐར་འབྲམས་ཏེ་ཨ་ཁུག་སྤྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐང་པོ་ལྷ་མ་ཆོས་སྤྱོད་ལས་ཁྲོ་སྤྱོད་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཉེ་འགམ་སྤྱོད་རའི་ཁོག་ཚུ་བྱས་སམ་ཚུ་ཉིས་སྤྱོད་ལོ་1871ལོ་སྤྱོད་རབ་ཆོས་ལྷགས་ལྷག་ལོར་ཨ་ཁུག་དགོན་པ་བཏབ། དེ་ཡང་ས་བྱད་གྱིས་ཆེའུ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སྤྱོད་ཐང་པོ་འབྲམ་ཨ་ཁུག་སྤྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐང་གཉིས་པ་སྤྱལ་སྤྱོད་ཐོལ་ལོས་སྤྱོད་རངས་སྤྱོད་མའི་ཐང་རྩུང་རབ་ཆོས་ཤིང་སྤྱང་ལོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་1925ལོར་ལྷོག་སྤྱིར་བཏབ། ལྷ་མ་དང་། སྤྱལ་སྤྱོད་དང་། མཁན་པོ་དང་། ལྷ་བ་དཔུས་མ་བཅས་དགེ་འདུན་པ་ཆེན་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ལྟ་འདུས། དེ་ནས་ཐོད་རྩུང་འབྱུར་གྱི་ཁྲོད་རྩུང་དགེ་འདུན་པ་ལ་ལ་བཅོན་རྩུང་བཅུག། ལ་ལ་སྤྱོད་སར་པལ་པས་མེར་སྤྱོད་འཛོར་ཞིང་ལྷོག་སྤྱིར་དེ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཏོ།

དེ་ནས་རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྱའི་ལོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ་1984ལོར་སྤྱིར་གཞུང་གིས་དགོན་པའི་ཆོས་སྤྱོད་

ཕྱིས་ཏེ་དགོན་པ་སྤྱད་གསེ་ཆོག་པའི་གནང་བ་བཤོལ། དེ་ནས་ལོ་དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་སྤང་སྟེ་ཕྱི་ལོ་
1985ལོར་ཐོན་རྒྱ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གནས་སུ་བསྐྱགས་ཤིང་
སྐྱབ་སྟེ་ཆུང་དུ་ཞིག་བཏབ་པ་ཞིག་རལ་དུ་ཕྱུར་པའི་ཤུལ་སྤྱད་ཤོད་མཛེས་ལྟ་ཁང་སུམ་མཛོ་རུ་
རིགས་བདག་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་མགར་སྟོང་གཏེར་སྐུལ་རྟོ་རྟེ་འཆང་འཇམ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་
གྲགས་པས་ས་གཟིགས་དང་། ས་འདུལ་མཛོད་དེ་ཕྱག་བཏབ། བཟླ་གཉིས་བཤད་སྐྱབ་སྤིང་
ཞེས་པའི་མཆོན་གསལ། དེ་ནས་སྤྱ་མ་འཇམ་དབྱངས་དང་། སྐུལ་སྐྱ་མཆོག་གསུམ་དང་། སྤྱ་མ་
ཆོས་ཉིད་དོན་རྟོགས་ནམས་ཀྱིས་དབུ་འཁྲིད་དེ་དགོ་འདུན་པ་དང་། ལྟ་སྟེ་ཨ་ཁུག་སྤྱོད་དང་
བཅས་པས་རྒྱ་ལོར་ཀྱི་འགོ་གོན་བཏང་སྟེ་འདུ་ཁང་དང་། འཁོར་ཁང་སོགས་རྟེན་བརྟེན་པ་
གསར་དུ་བཞེངས། དགོ་འདུན་པ་སོ་སོས་རང་ལོར་བཏང་སྟེ་ལྷ་ཤག་བསྐྱུན་པས་ཆོས་སྟེ་ཞིག་གི་
ནམ་པར་ཕྱུར། སྐུལ་སྐྱ་མཆོག་གསུམ་དང་། རྟོ་སྤྱ་འཇམ་དབྱངས། སྤྱ་མ་ཆོས་ཉིད་དོན་རྟོགས།
ལས་སྟེ་བ་རྒྱན་པ་རིག་བཟང་། མཐོང་རིག་སོགས་ལྷ་བ་བགྱིས་གཞོན་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་འདུས་སོ།

ལྷ་བ་པལ་མོ་ཆེ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་དུ་ལྷ་སར་བྱོན། སྐྱབས་རྟེ་ལྟ་སྐུལ་ཐུབ་
བཟླ་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་རབ་བྱུང་དགོ་ཚུལ་དང་། དགོ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་བཞེས། སྐུལ་སྐྱ་
རིན་པོ་ཆེས་བཅེ་གཟིགས་ཀྱིས་དགོན་འདིར་དབྱར་གནས་པའི་ཚུལ་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ཕྱིས། སྐྱབ་
འཕྲིན་དུས་མཆོད་ནམས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་བཞེས་ལྟར་མཛོད། མགར་སྟོང་གཏེར་སྐུལ་
རིན་པོ་ཆེས་རྟེས་སུ་དགོན་པའི་མིང་དེ་སྐུལ་སྐྱ་གར་དབང་ཉི་མ་ལ་འདོགས་སུ་གསལ་ན་དེ་
ལེགས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐུལ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེས་དགོན་མིང་ལ་ཨོ་རྒྱན་གསར་སྐྱགས་རབ་
བརྟན་སྤིང་ཞེས་གསལ་ཞིང་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དུ་བཅུས་སོ།

ཨ་ཁུག་སྐུལ་སྐྱ་སྐྱ་བྱེད་གསུམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་རྟོ་རྟེ་ཞེས་པ་རབ་རྒྱལ་རྒྱ་བྱེ་ལོ་སྟེ།
ཕྱི་ལོ་1972ལོར་སྐྱ་འབྲུངས། རབ་རྒྱལ་མེ་ལྷག་ལོ་སྟེ་ཕྱི་ལོ་1986ལོར་དགོན་འདིར་བྱོན་སྟེ་དགོན་
པའི་སྐྱགས་བཞི་ལ་གཏེར་སུམ་བཞག་ཅིང་ས་འདུལ་མཛོད་དོ།

དགོན་པའི་ལྷ་བགྱིས་དང་། ལྟ་འབངས་ཀྱི་ལོངས་སྟོན་ཆུང་ལེགས་ཤོས་ནམས་ཀྱིས་གཙོ་

ཁུར་གྱིས་རབ་རྒྱལ་མེ་ཡོས་ལོ་ནས་བཟུང་རིམ་བཞིན་དུ་དགོན་མཐའི་གཟུངས་སྐྱེས་ཀྱི་འཁོར་
ཁང་དང་། མ་ཁིའི་དུང་འཁོར་དང་། མཆོད་རྟེན་དང་། ལུ་ཤུའི་སྐྱ་ཆིག་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ལྟ་
བཞེངས། རབ་རྒྱལ་ས་སྐུལ་ལོར་གཏུགས་དཀར་ལྷ་ཁང་དང་། དེ་རྗེས་ལོ་རེ་བཞིན་དགོན་པའི་ལྷ་
སྡེ་ཡོངས་གྱིས་དགོན་པའི་ལྷགས་རིའི་མཐའ་འཁོར་ལ་གཟུངས་སྐྱེས་ཀྱི་འཁོར་ཁང་བཞེངས།
རབ་རྒྱལ་ལྷགས་སྐྱེས་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2010ལོར་བཤད་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་ནོར་བུའི་སྟོབ་སྤྱིང་གསར་
དུ་བཞེངས་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱི་དབུ་བཅུགས། སྟེ་ལོ་2014ལོར་འདུ་ཁང་རྙིང་བ་དེ་སྐྱེས་ཀ་ཞན་
པས་གསར་བ་སྐྱེས་ལེགས་ཤིག་བསྐྱར་དུ་བཞེངས། སྟེ་ལོ་2015ལོར་སྐབ་ཁང་སོགས་གསར་དུ་
བཞེངས། རབ་རྒྱལ་ས་པག་ལོར་སྐུལ་མཁན་གསུམ་གྱི་བ་དཀྲུག་མ་དང་བཅས་བརྒྱ་ལྟ་
དུ་སོན་ཡོད་ལ། དགོན་པའི་བཤད་ལྷ་དང་། སྐབ་ལྷ་དང་། སྟོབ་ལྷ་གསུམ་ལེགས་པར་ཚུགས་
ཤིང་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་དོ།

རྩ་རྩལ་ཆེན་མོའི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དཔལ་ཕུལ་བའི་ཆོས་སྡེ།

ད་ནི་གནའ་མིའི་གཏམ་དཔེ་ལ། ར་ཁོག་བ་ཐང་སྐྱ་མོ་སྐྱར་གྱི་ལག་ཁྱེས་དང་། ར་ཁོག་
པ་ཏ་ཕུག་མོ་སྐྱར་གྱི་ལག་ཁྱེས་གྲགས་པའི་སྐྱར་རྩལ་ཆེན་མོའི་ལག་བཟང་དུག་གི་ཡ་གུལ་ར་
རྩལ་ཆེན་མོའི་ཕུལ་དུ་དཔལ་ཕུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་ཆོས་སྡེ་བྱང་ཚུལ་ནི།

གི་རྟེན་སྐྱེས་སྐྱར།

༥ མེ་ལོང་ཆ་ཐང་སྐྱེས་སྡེ་མདོ་སྐྱེས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། ར་ཕུལ་གྱི་གི་རྟེན་དགོན་
འདབས་མེ་ལོང་ཆ་ཐང་དུ་ཡོད་ལ། ད་ལྟ་ནི་ཕུལ་ཅམ་ཡང་མེད་དོ། དེ་ཡང་དགོན་པ་འདི་ནི།
ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅན་རྒྱལ་རོང་དུ་བྱོན་དུས་མར་ཕེབས་དུས་གྱི་ལམ་བར་དུ་ར་ཕུལ་དུ་ཕེབས། དེ་
དུས་ར་ཕུལ་དུ་བོན་ཆོས་པས་གང་ནས་འདུག། བྱོང་བ་རྣམས་ནི་རི་སྐང་ལས་ཐང་ཆེན་དུ་ཆགས་
མེད་ཕྱིར། ད་ལྟ་ནི་ཁོ་དུ་སྐུལ་སྐྱུའི་རོ་དགོན་གྱི་གནས་སོགས་དཀྱིལ་སྤྱིང་བྱས་པའི་མེ་ལོང་ཆ་ཐང་

གི་ཐང་ཆེན་དེ་ས་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་དེར་བེ་རོ་ཙ་ནས་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོག་
མར་བསྐྱོར། མ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་མཛད། འགྲོ་བ་མང་པོའི་སློ་སྦྲ་དམ་པའི་ཆོས་སུ་བྱངས། ཡུལ་དུ་
བོན་སྤགས་ནང་པར་ཞུགས་པའི་སྤགས་པ་དག་བསྟེན་འགའ་དང་། བཅུན་མ་འགའ་འདུས་པའི་
སྤེ་ཞིག་བཅུགས། བེ་རོ་ཙ་ན་མར་ཐེབས་ཏེ་ས་སྐང་དགོན་པའི་མར་བྱར་ད་ལྟ་སྟོ་ཁ་ནས་འོང་
པའི་རི་ཁྲོད་པ་ཞིག་བཞུགས་པའི་གནས་དེར་ཆོ་ལམ་གྱི་གསོལ་ཆོགས་བཞེས། དེ་ནས་ལོ་རྒྱའི་
སའི་བེ་རོའི་མཆོད་རྟེན་ཡོད་པའི་ས་དེར་ཞག་མལ་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱས་ཡོད་པར་བཤད་ལ། རྗེས་
སུ་རྩལ་ཡུལ་དུ་ཆུ་ལོག་བྱུང་སྟེ་བེ་རོ་ཙ་ནས་ཆོས་གསུངས་ཡུལ་གྱི་འདུས་སྤེ་དེ་ཤུ་འོད་ཀྱིས་སྤོང་དུ་
མ་བཅུག་པ་ལ། སྤགས་པ་ནམས་དང་བཅུན་མ་ནམས་རྒྱལ་རོང་དུ་སོང་སྟེ་བེ་རོ་ཙ་ནའི་མདུན་
དུ་ཞུགས་པ་ན། ད་ལྟ་རྩོ་མོའི་གདོང་ཞེས་གྲགས་པའི་ས་དེར་གདན་སར་ཡུང་བསྟན། དེ་ནས་ས་
དེར་རྩོ་མོ་ནམས་དང་། དེའི་བྱར་གྱི་རི་ཁྲོད་དུ་སྤགས་པ་ནམས་བཞུགས་ཏེ་བེ་རོ་ཙ་ནའི་ཆོས་
རྒྱུད་དེ་བསྐྱུངས། ཆོས་རྒྱུད་དེ་ལས་བྱུང་བའི་གསང་སྤགས་རྟིང་མའི་ཆོས་རྒྱུད་རྩལ་ཡུལ་དུ་ཡུན་
རིང་བྱུང་ཡང་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ཙམ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་མ་བྱུང་།

དུས་ཕྱིས་སུ་ཀུ་ཐོག་པའི་ཡུགས་འཛིན་དང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཡུགས་འཛིན་དང་། རྟིང་
ཐིག་པའི་ཡུགས་འཛིན་གྱི་རྟིང་མ་པའི་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོ་བྱུང་མོད་སྤགས་དགོན་རྒྱུད་དུ་དང་། རི་
ཁྲོད་ཙམ་རེ་ལས་ཆོས་སྤེ་ཆེན་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་། ཆེུ་རྒྱལ་ཞིང་སྦྱིང་ལ་བེ་རོ་ཙ་ནས་བཅུགས་པའི་
ཆོས་རྒྱུད་དེ་བསྐྱུང་བའི་རྟིང་མའི་ཆོས་སྤེ་ཞིག་ཡོད་ན་སྟམ་པའི་སློ་གཏན་ཆགས་སུ་མཆིས་
དབང་གིས་ཤི་ཁར་རང་གི་སུ་ཆེུ་རྒྱལ་དཔལ་མགོན་འཕྲིན་ལས་རབ་བརྟན་ལ་རྟིང་མའི་ཆོས་
སྤེ་ཞིག་ཨེ་ཚུགས་ཀྱི་ཁ་ཆེམས་བཞག། དེ་ཕྱིར་ཆེུ་རྒྱལ་དཔལ་མགོན་འཕྲིན་ལས་རབ་བརྟན་ལ་
རྟིང་མའི་ཆོས་སྤེ་ཞིག་ཨེ་ཚུགས་ཀྱི་རེ་བ་བརྟན་ཆགས་མཆིས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུའི་ཁར་གཡམས་
དག་སློང་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐུ་ཡོན་དང་སྤགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ལས་སྤགས་
སྤེ་དེ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ནོ།

དེའི་ཚུལ་ནི་གཡམས་དག་སློང་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནས་དབུ་བཅམས་ཏེ་བཤད་པར་

བྱ་ཏྟེ། དེ་ཡང་གཡས་དགེ་སྤྲོད་སྤྱོད་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནི། ས་ཡུལ་མགོ་ལོག་ཁང་ཆན་ཆང་གི་
 སྡོ་ཁོག་སྡེ་བའི་གཡས་ཆང་ཞེས་པའི་རིགས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དཔྱད་ལོ་བཙུང་པར་རྩ་བའི་སྡོ་
 མང་དགོན་དང་། སྤྱུ་བྱང་བཟ་ཤིས་འབྱེལ་གཉིས་ལ་བྱོན་ཏེ་ཐོས་བསམ་གནང་ནས་སྤྱུ་བྱང་བཟ་
 ཤིས་འབྱེལ་དུ་པར་སྤྱོད་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་བར་བཞུགས། ལས་ཆང་གི་སྐར་ཁར་རྒྱལ་བའི་
 བཀའ་འབྱུར་ཆེན་མོ་ཐོག་མར་ལྷགས་སྟོག་མཛད་པས་སྤྱུ་བྱང་འབྱུར་དུ་གྲགས། མ་ཆེ་ཆང་གི་
 དམག་གིས་ས་ཡུལ་བསད་བཙུམ་ཆེན་པོ་ཐོག་ས་གསན་ཏེ་པར་སྤྱོད་དམ་བཅའ་བཞག་མ་ཐག་
 བས་སྤྱོད་ས་ཡུལ་དུ་ཕེབས། ས་གཞིས་ཀྱི་ཤི་འཕྲོ་ཆད་དུ་མ་གྱི་ལྷག་ཡོད་ས་རྣམས་ལ་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་
 པོས་ཟས་གོས་ཀྱིས་རམ་འདེགས་མཛད། དེ་ནས་རྩ་བའི་ཕྱི་ལོ་ཕེབས་ཏེ། རྟོག་གྲུབ་དང་། གི་རྟེན་ལ་
 དབང་སོགས་ཀྱི་མཛུན་ནས་གཙུག་ཀྱི་དབང་ལྷན་པ་མང་པོ་གསན། འཕེལ་ཤིང་སངས་
 རྒྱས་ལས་མཁའ་སྤྱོད་མ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལྷན་ཡང་གསན། ལྷན་དཀར་ཐུག་འཆལ་སྤྱོད་མ་ལ་རྩ་
 ལུག་དང་། གཡས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་དབང་དམ་པ་དང་ཆོ་སོགས་དང་མཉམ་དུ་གཉན་ས་བཅད་དེ་རྒྱ་
 མིག་བརྒྱ་ཆ་ལ་འགྲིམས། ཤར་དུང་རིའི་རྒྱུ་ལྷག་དུ་མཆོམས་ལ་ཡུན་རིང་པོར་བཞུགས། རྩ་བའི་
 ཕྱི་ལོ་ཕེབས་ནས་གི་རྟེན་རྩ་བའི་སྤྱོད་ཆོས་པར་མཆོམས་ཁང་བཞུགས་ཏེ་གཙུག་མཆོམས་
 དམ་པོར་བཞུགས། ཁོང་གིས་ཉིན་བཅུ་གསུམ་རེའི་ནང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུར་ཆེན་མོ་ཆར་རེ་
 སྟོག་ཐུབ་པས། ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་གཙུག་དུ་བཀུར། འོན་ཀྱང་གི་རྟེན་དགོན་པ་དང་། སྡོ་མང་དགོན་
 པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་བཤེས་མང་པོས་སྤྱུ་བྱང་འབྱུར་ཡིན་པར་ཡིད་མ་ཆེས་པར་ཉམས་སད་སྤྱོད་དུ།
 སྤྱོད་སྤྱོད་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱིས་བཀའ་འབྱུར་ལས་རྒྱུད་ཀྱི་དུམ་པ་ཤིན་དུ་སྤྱོད་དཀའ་བ་ཞིག་དགེ་
 སྤྲོད་གི་མཛུན་དུ་བཞག། སྤྱོད་པ་རེ་རེས་ཐིག་ཐིག་རེ་རེ་མིག་གིས་མནན་ཏེ་གཡས་དགེ་སྤྲོད་ལ་
 སྤྱོད་བཅུག་ཏྟེ། སྤྱོད་དག་མིན་བཞུགས་པ་ན་དུས་ཅིག་ཆར་དུ་ཐིག་ཐིག་དུག་པོ་དེ་སྤྱོད་ཐུང་ཅམ་
 ཡང་ཉམས་པ་མེད་པར་བཞུགས་པས་སྤྱོད་གྲགས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་ཁྱབ་ཁྱོད་ཅིང་། ཁོང་གི་མཛུན་ནས་
 བཀའ་འབྱུར་ཀྱི་ལྷན་རྒྱུན་གསན་མཁན་ཡང་མང་པོ་བྱུང་ངོ་།

དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་ཉིད་དགོན་ཁག་མང་པོ་དང་། དམེ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱིས་གདན་འདྲན་

གྲིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྲུ་ཆེན་མོ་སློག་སྤྲུལ་ཞུས་ཤིང་། ར་བའི་སློག་པ་གི་ཕྱི་དགོན་དུ་མའི་སྤྲ་མར་གྱུར། ཕྱི་དགོན་གཉིས་ཀྱི་ཁྲོད་ན་འབྲེལ་བ་རྩེ་བཅུ་དུ་གྱུར་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་དང་ཡོན་མཚོ་དུ་གྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་། གཡས་དགེ་སློང་པ་ཡུལ་ཁང་ཆུན་དུ་ཕེབས་ཐེངས་རེ་བཞིན་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་མཚོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགྲེས་པའི་རྩོད་རྒྱུ་དུ་ཕེབས་ནས་གནས་ཆོས་དང་། རྒྱའི་ཕུར་བ་དང་། ལྷ་དག་དང་། ཆོ་སྦྱབ་དང་། མ་ཉིའི་སེང་གཤོང་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་བདེར་འདུས་དང་། གསང་རྩོགས་དང་། འཇའ་ཆོན་གྱི་ཆོས་སྐོར་ཆ་ཆང་སོགས་ཀྱི་སྤྲོན་གྲོལ་ཡང་གསན་ཅིང་། ཆོ་རབས་གཏན་གྱི་ཙ་བའི་སྤྲ་མ་དུ་བཀྲུང་ཞིང་། དད་པ་ཆེན་པོས་རྒྱན་དུ་གསོལ་བ་དང་སྤྱེ་ཀྱན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྤྲོན་ལམ་འདེབས་ཡུལ་དུ་གྱུར། མཐར་རབ་རྒྱལ་ཆུ་ཕག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1983 ལོར་ཁོ་སྐད་ཡུང་རིང་དུ་སྤྱི་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

དེ་ལྟར་གཡས་དགེ་སློང་ར་བར་བཞུགས་དུས་སུ་ཀི་རྟི་གོང་བའི་མདུན་ཐང་གི་ར་རྩལ་ཁང་ལོ་ལྟར་མི་མང་པོ་རྒྱུ་ལྷེབས་ཏེ་གི་ཤི་བྱེད་པའི་ས་རན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར། གཡས་དགེ་སློང་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། གཡས་སྤྲ་པ་རྩེ་ཆོ་དབང་གཉིས་ཀྱིས་རུབ་མ་རེ་བཞིན་ས་སྤྲོད་ཀྱི་དུས་སུ་བཅུ་མོ་གཙོད་ཀྱི་ལུས་སྤྲོན་མཛད་པས་གི་ཤི་བྱེད་པའི་རྒྱན་བཅད། ར་བའི་ཀི་རྟི་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་རོ་སྤྲུལ་སྐར་སོག་གི་ཉེ་བུར་ཆ་ཐང་གི་གད་ངོས་དེར་མི་བདག་མེད་མང་པོ་ཤི་བའི་བཅུ་པོ་འཕེན་གྱིན་ཡོད་པ་ལ། བཅུ་རོ་རྩམས་བྲི་དང་ཁྱ་ཏས་ཐོས་ནས་མའི་ལག་པ་དང་རྒྱུ་པ་སོགས་བྲི་ཡིས་གོང་བར་དུ་བྲིར་འོང་བ་སོགས་ཤིན་དུ་སྤྲོད་རྩིང་ཆེ་ཞིང་སྤྱི་གཡའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ན། གཡས་དགེ་སློང་ཆང་དང་། གཡས་སྤྲ་པ་དེ་ཆོ་གཉིས་དེར་སྤྲོན་ཏེ་རོ་རྩམས་གཤོང་ཁྱག་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ཤིང་བྱ་སྤྲོན་མཛད།

དེ་ནས་ཁོང་རྩམ་གཉིས་ཀྱིས་རྩམ་ནས་མི་བདག་པོ་ཡོད་མེད་སུ་ཤི་ཡང་སྤང་པོ་རོ་སྤྲུལ་མཛད་ལྷག་གི་དུར་ཁྲོད་དུ་སྤྲོལ་དང་བྱ་སྤྲོན་བྱེད་སློགས་བཟྱ་ཞེས་བསྐྱུགས་པས། དེ་ནས་བཟུང་བདག་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བཅུ་པོ་མང་པོ་དུར་ཁྲོད་དེར་བྲིར་བསྐྱུལ་བ་དང་། སྤྲུལ་འགར་མཛོ་ཡིས་ཤི་བའི་བཅུ་པོ་འང་དེར་བྲིར་འོང་བས། ཁོང་རྩམ་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་མཛའ་རྩམས་ཀྱིས་མཛོ་

ནད་ཅན་གྱི་བཅ་རོ་ལག་གིས་མི་རིག་པའི་རེ་སྐྱལ་ནན་ཏན་བྱས་ཀྱང་། ཁོང་ནམ་གཉིས་ནི་གཙང་སྤྲོ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཉྐྱག་པ་དོར་བའི་ནལ་འབྱོར་བ་ཡིན་གཤིས་མཛོ་རོ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེ་བསལ་མེད་པར་རོ་ཀྱན་ལ་བྱང་མེད་དུ་རིག་སྟེ་བྱ་སྤྱོད་བཏང་ཞིང་། གསུར་དང་། བསྐྱོན་ཟབ་རྒྱས་མཛད་པས་ཁོང་ནམ་གཉིས་གྱི་བྱམས་སྤྱིང་རྗེའི་སྤྱོད་པ་དང་། མཛོ་རོ་ལ་མི་འཇིགས་པའི་གདེང་ཚོད་ཆེན་པོ་མཆིས་ཞེས་སྟན་པའི་གྲགས་པ་རྩ་ཁོག་པ་ཏ་བརྒྱད་ལ་བྱབ་པར་གྱུར། དེ་ནས་གཡས་དགེ་སྤྱོད་ཚང་ལ་ཆེའུ་རྒྱལ་པོས་རྩ་བ་རུ་རྟེན་གཞིའི་དགོན་པ་ཞིག་གྱང་འཇུགས་དགོས་པར་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་བས། ཁོང་གིས་ང་ལ་དགོན་པ་འཇུག་པའི་རུས་པ་དང་བསམ་པ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། སྤྱིང་འདྲིར་རྟེན་དགོན་ཞིག་གྱང་ཡོད་ན་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས། འདྲིའི་ཁྱར་གཡས་སྤྱོད་པ་དང་ཆོ་ལ་ཞུས་ན་འགྲུབ་ངེས་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཡས་སྤྱོད་པ་དང་ཆོ་ལ་ཆེའུ་རྒྱལ་ལ་རོ་ཤེས་སུ་བརྟུག། གཡས་དགེ་སྤྱོད་ཚང་གིས། གཡས་སྤྱོད་པ་དང་ཆོ་ལ་འང་ནམ་ཞིག་ན་གནས་འདྲིར་རྟེན་དགོན་ཞིག་གི་དབུ་ཨེ་འཛོམ་ངེས་པར་ན་བཏུ་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས། གཡས་དགེ་སྤྱོད་ཚང་གིས་སྤྱབས་མགོན་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་མར་བསྟེན་རྗེས་ནས་ལྷག་པར་དུ་རྟེན་མ་ལ་དགའ་དད་གྱིས་རྩ་བུ་རུ་རྟེན་དགོན་ཞིག་འདེབས་པའི་སྤྱགས་འདུན་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་གཞིའི་སྤྱགས་དགོན་བཏབ་པ་ལ་ཆེའུ་རྒྱལ་པོར་གཡས་དགེ་སྤྱོད་གིས་ཁྱ་སྤྱོད་དང་། སྤུལ་མ་གནང་ཞིང་། སྤྱགས་དགོན་བཏབ་པའི་སྤྱག་རོགས་དང་རྒྱབ་གཉེར་སྤྱོད་མཛད་པས། གཡས་སྤྱོད་པ་དང་ཆོ་ལ་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་འཇུག་པའི་དབུ་བཅམས་པ་ལགས་སོ།

དེའི་ཚུལ་ཡང་གཡས་སྤྱོད་པ་དང་ཆོ་ལ་པ་སྤྱོད་པའི་ལྷ་སྤྱོད་ཁང་ཆུན་ཕྱེ་བར་སྤྱོད་འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤུལ་འཇམ་དཔལ་དབྱིས་པའི་རྩི་རྩི་སྤྱགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ལྱང་ཟབ་བྱིད་གངས་མེད་པ་གསན། བསྐྱོན་པས་ཉམས་ཉྐྱགས་གྱིས་ཟིན་ཏེ་འཁོར་འདས་རོ་སྟོམས་གྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་ལ་རོལ། རྟེན་སྤྱགས་འཆང་དཀར་ཆས་ཅན་ལས་འབྲས་ཞིབ་ཅིང་རུས་མཐུ་གཉེན་པ་ཞིག་ཡིན་པས། གདོན་གྱིས་ཉེན་པའི་ནད་པ་གངས་མེད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་དུ་མ་ནད་ལས་གྲོལ་བར་བབྱིས་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེ། སྤྱོད་པ་འགའ་རེས་ཞལ་མཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་སྤྱོད་

ནད་སངས་པ་ཡང་མང་པོ་མཆིས།

དགུང་ན་ཤིན་ཏུ་བགེས་པའི་རུས་སུ་སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་པད་མོར་གསུམ་པ་རིན་པོ་
ཆེ་ལས་གཏིར་མཛོད་ཀྱི་སྒྲིན་བྱེད་ཆ་ཚད་དང་། བཀའ་མ་མདོ་དང་རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་དབང་གསན།
མདོ་དབང་ཐོབ་བྱིན་ནས་དགེ་སྦྲོང་གི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ཟིན་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཏེ་འཆོ་བ་ཡང་
གདན་གཅིག་གིས་བྱི་དྲོའི་ཞལ་བས་སྤངས། ཁོང་ནི་རེ་དོགས་ནང་ནས་ཆོད་པའི་གཙོད་ཀྱི་ནལ་
འབྱོར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། གཙོད་ཀྱི་མན་ངག་གི་སྒྲོ་ནས་རྩ་ཡུལ་སྟོགས་སུ་མཛོད་ནད་དང་། སྤྱི་ཅན་
དང་། སྤྱི་ཤི་དང་། སྦྱོ་འབོག་སོགས་ལ་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བས། རྩ་ཡུལ་དུ་བཞུགས་རུས་སུ་
རྩ་བའི་ཡུལ་གྱི་མི་སྡེ་ཡོངས་དང་ལྷག་པར་ཆེའུ་རྒུལ་པོས་སྤྱགས་ཅིས་གྲུས་བཀྱར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་
གྱུར། འདི་རུས་སུ་ཆེའུ་རྒུལ་པོས་རང་གི་པའི་ཁ་ཆེམས་དང་། གཡས་དགེ་སྦྲོང་གི་གསུང་བསྐུལ་
ནམས་དང་ལེན་གྱིས་གི་རྟི་དགོན་པའི་སྤྲ་གྲ་གཙོ་གས་ནམས་ལ་རྩ་ཡུལ་འདིར་རྟིང་མའི་ཆོས་
རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་མི་འདུག་པས། སྤྲ་མ་གི་རྟི་ཆོང་གི་ཞབས་བརྟན་གྲ་ཆོང་དུ་གྱུར་པའི་རྟིང་
མའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་འཇུག་དགོས་པ་འདྲ་ཞེས་གྲོས་མོལ་བཀྱིས་པས། གི་རྟི་དགོན་པའི་གཙོ་གས་
ནམས་འཐད་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་ལ་འདེབས་སྐྱུལ་ཁྱུས་ན་ལེགས་
པའི་གྲོས་བྱུང་ངོ་།

དེ་ནས་ཉིན་ཞིག་ཆེའུ་རྒུལ་པོ་དང་། ཨ་ལག་སུམ་བརྒྱ་ཆོང་དང་། གི་རྟིའི་མཁན་པོ་སུན་
ཆོགས་དང་། མཁན་པོ་སློ་གསལ་སོགས་གི་རྟིའི་སྤྲ་དཔོན་དུ་མས་གཡས་སྤྲ་པད་ཆེ་ལ་ཁྱོད་གྱིས་
དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྐུལ་ལ་བྱ་སྤྲོ་བཀྱིས་ཏེ་མེ་ལོང་ཆ་ཐང་འདིར་དགོན་པ་ཞིག་བཞེངས་དགོས་
ཞེས་སྐུལ་མ་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་གཡས་སྤྲ་པད་ཆེ་ཡིས་དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
གཡས་དགེ་སྦྲོང་གི་སྤྱགས་བཞེད་དང་། ཆེའུ་རྒུལ་དང་། གི་རྟི་དགོན་པའི་སྤྲ་སྐུལ་གྱི་འཕྲིན་དེ་
ལྟར་བྱུང་བས་རྩ་ཁོག་དུ་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་ན་ཞེས་ཁྱུས་པ་ན། སྐྱབས་མགོན་མཆོག་སྐུལ་རིན་
པོ་ཆེས་གྱུང་། གཡས་དགེ་སྦྲོང་དང་། ཆེའུ་རྒུལ་གྱི་སྤྱགས་བཞེད་ལྟར་རྩ་ཁོག་དུ་དགོན་ལག་ཅིག་
འདེབས་སུ་བ་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཞེས་གསུང་ཐེབས་པས། རྟིན་འབྲེལ་ལེགས་པར་འབྲིགས། གཡས་

སྒྲ་པད་ཆོས་ཀྱང་དགོན་པ་འདེབས་པའི་ཞལ་བཞེས་གནང་ཞིང་། ཟུ་རྒྱལ་ལ་དགོན་ས་གཏན་
ཁེལ་འོང་བར་བསྐྱལ་ཆོ། གནས་སྐབས་ཆ་ཐང་དུ་དགོན་པ་ཞིག་བཞེངས་པར་གྱིས། རིམ་གྱིས་
ཀའི་རྒྱབས་མགོན་ཆང་གིས་དགོན་ས་རེ་ཐུགས་གནང་འཁྲོལ་སྲིད་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟར་དེར་དགོན་
པ་འདེབས་ཅིས་བགྱིས། འོན་ཀྱང་ཀའི་རི་རྒྱ་ཆབ་གྱིས་ཀའི་སྐར་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་རྟེན་མའི་སྐགས་
དགོན་ཞིག་བཏབ་ན་ཀའི་རི་རྒྱ་ཆང་གི་བསྐྱབ་བྲིམས་སོགས་ལ་ཐུགས་རྒྱུན་ངན་པ་ཐེབས་སྲིད་
ཅེས་བཀག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་། མ་ཟད་གོང་མི་མང་པོས་ཀྱང་ཆ་ཐང་གི་གནས་དེ་ནི་ས་
དབྱུང་ལ་མཛོ་མོའི་ལྷ་ཐོག་ཟེར་བ་ཡིན་པས་དེར་དགོན་པ་བཏབ་ན་མི་འོས་ཚུལ་མང་པོ་ཟུ་
རྒྱལ་པོའི་སྐྱེན་ལ་ཞུས་ཏེ་བཀག་གོ།

ཉིན་ཞིག་ཟུ་རྒྱལ་པོས་གཡས་སྒྲ་མཐུན་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ། ང་མི་གཅིག་གི་ན་བར་
གཏམ་ངན་ན་སྤྲིག་མང་པོ་འོང་གིན་འདུག་པས་གནས་སྐབས་སུ་ས་མིག་དེར་དགོན་པ་མི་
བཏབ་པར་བྱི་བཤོལ་སྐྱོན་ཅན་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་ལགས། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་གྱི་ཐུགས་བདེ་མོ་བྱས་
དང་འུ་ཅག་གཉིས་ཀྱི་བསམ་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་ཅེས་གསུངས། ཉིན་ཞིག་རྫ་དབུས་ཟེར་བའི་
ཀླད་པོ་དབང་ཆ་ཆེ་བ་རྟེན་མ་ལ་དད་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཡས་སྒྲ་ཆང་གི་གམ་དུ་འོང་སྟེ།
ཁྱོད་གྱིས་རྒྱན་མ་ལབ། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་ཉིད་བྲིམ་སྐགས་པ་ལ་མི་དགྱེས་
པས་རྫ་ཁོག་དུ་སྐགས་དགོན་ཞིག་ཐོབ་ཅེས་བསྐྱལ་ཡོད་མི་སྲིད། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་གསུང་སྐུལ་
གནང་ཡོད་ན། ཁྱོད་གྱིས་དུས་ཆད་ཅིག་བཤོས་དང་འུ་ཅག་གཉིས་མཉམ་དུ་མཆོག་སྐུལ་གྱི་
མཐུན་དུ་འདྲི་བྱ་འགོ། གལ་ཏེ་བདེན་ན་བདག་གིས་ཀྱས་གང་ལུས་གྱིས་གྲོགས་དན་རམ་འདེགས་
བྱེད་ཆོག་ཟེར།

དུས་དེར་མཆོག་སྐུལ་ཆང་སྐུ་མཆོམས་དམ་པོར་བཞུགས་ཡོད་པས་སྐུ་རྩེ་ཞུ་ཐབས་མ་
ལུན་པར་ལུས། ཉིན་ཞིག་ཟུ་རྒྱལ་པོས་དེ་རིང་ཀའི་ནང་བའི་ནང་དུ་ཀའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མཐུན་
དུ་ཟུ་རྒྱལ་པོ་དང་བཅས་པའི་འདུ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་རིང་དགོན་པ་འདེབས་རྒྱའི་
རྒྱུ་ནས་གྲོས་མོལ་བྱེད་ཅིས་ཡོད་པས། མི་ཁ་ཤས་གྱིས་ཞུ་རྟེན་བཟུང་ལ་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་བཏང་

བྱུང་བས། གཡས་ལྷ་པད་ཆེ་དང་། དགོ་སྐྱོས་པད་གྲགས་དང་། དབུ་མཛེད་རང་གསལ་གསུམ་
གྱིས་པར་ཏང་གི་གདན་དང་། སྤེལ་བུ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་གི་རྟི་ནང་བའི་ནང་དུ་ཕྱིན་ཞིང་ཁྱེ་བ་ཡུལ་
བས། འདྲུ་བའི་སྟེང་དུ་གི་རྟི་རིན་པོ་ཆེས་རྩ་ཡུལ་འདིར་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་མའི་ཆོས་སྟེ་མཆིས་
མོད་རྟིང་མའི་ཆོས་སྟེ་ཞིག་མེད་པས་རྟིང་མའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྟེ་ཞིག་ཡོད་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་
ཞེས་དགོན་པ་འདེབས་ཆོག་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་བ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་མགོ་དཔལ་ཡུལ་བར་
གཏོད་རྒྱ་དང་། དགོན་མགོ་གི་རྟི་དགོན་པར་གཏོད་རྒྱ་བྱ་དགོས་ཤིང་གི་རྟི་འབས་བརྟན་དགོན་
པའང་ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེའི་ཚུལ་གྱི་ཕྱག་ཡིག་ཐེལ་དང་ལྷན་པ་གནང་། དེ་ནས་དགོན་པས་
རྒྱུ་ཆོགས་ལ་ཅི་ཞིག་བཏོན་ན་ལེགས་ཞེས་ཞུས་པས། གི་རྟི་རིན་པོ་ཆེས། བྱ་བུའི་ཆོགས་མཛོད་
བཏོན་ན་ལེགས་ཞེས་གསུངས། དེ་ནས་འདྲུ་བ་གྲོལ་ནས་ཕྱི་ལ་ཐོན་སྐབས་ཆེུ་རྒྱལ་པོས་དགོ་
སྐྱོས་པད་གྲགས་སོགས་ལ་ཕྱག་བརྗང་བཏང་བས་གམ་དུ་ཕྱིན་ཆེ་ང་ཆོའི་བསམ་དོན་ཐམས་ཅད་
གྲུབ་སོང་། ད་ནི་མི་འབྲངས་པར་དགོན་པ་འདེབས་རྒྱ་གྱིས། དགོན་སའང་སྤེལ་དེ་ག་རང་བྱས་
ན་ལེགས་ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས་ལོ་དེར་མེ་ལོང་ཆ་ཐང་དུ་བྱུང་བརྟུངས་ཏེ་འདྲུ་ཁང་གྲ་ཆང་བརྒྱ་མན་ཤོང་བ་
ཞིག་བཞེངས། ཨ་ལྷག་དང་། ལི་རྩ་བ། བྱ་སྐྱོར། གནམ་མཆོ་མ། ར་དབུས་སྐྱོར་བ། ཤྱོད་བྱ་སྐྱོར་
བ་སོགས་ནས་གྲ་སྟགས་ཅི་རིགས་འདྲུས་ཏེ་བྱ་བུའི་ཆོགས་མཛོད་ཅིག་གིས་དབུ་བཟུང་། དེ་རྗེས་
གཡས་ལྷ་པད་ཆེ་དང་ཐང་དུ་བྱོན་ཏེ་རྒྱབས་མགོན་མཆོག་སྟེལ་རིན་པོ་ཆེར་དེ་ཚུལ་ནམས་ཞིབ་
པར་ཞུས་ཤིང་། དགོན་མིང་འདོགས་པར་ཞུས། ཁོང་སྟགས་རབ་དུ་དགྱེས་ཏེ། དགོན་མིང་ལ་མདོ་
སྟགས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ། ཆོས་བརྒྱ་ཐོག་དང་པོའི་དབུ་འཇུག་ལ་གད་འབས་སྟུལ་སྟུ་
ཆངས་དབྱངས་སྟོ་གྲོས་དར་ཐང་མཆོག་སྟུལ་རིན་པོ་ཆེས་ཆེད་དུ་བཏང་བས་ཁོང་ཐེབས་ཏེ་
ཆོས་བརྒྱའི་ཆོགས་མཛོད་ཀྱི་དབུ་བཞུགས་རྩི་རྩོལ་དཔོན་མཛེད། རྗེས་དཀར་དུག་ལོའི་དབུ་
མཛེད་སོགས་ལྷ་མ་དང་མཆོད་སྐྱོར་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་མངགས་ཏེ་ཀླུ་སྤྱིང་པའི་ཟབ་ཆོས་ཞི་ཁྲོ་
ཐོས་གྲོལ་གྱི་སྟོན་ཆོས་བརྒྱའི་རྒྱས་མཆོད་དང་པོ་དེ་བརྟུགས། ལོ་དེའི་ཆོས་བརྒྱའི་དགོ་འདུན་

པའི་གདུགས་ཚོད་ཀྱི་གསལ་ཟས་དགོན་སྤྱི་ལ་འབྲལ་མཁན་མ་བྱང་བར་དགེ་འདུན་པ་སོ་སོས་
རང་རང་གིས་གོ་འབྱེད། ལོ་ཕྱི་མ་ནས་རིམ་གྱིས་གསལ་བ་སྤྱི་ལ་འདྲེན་པའི་ཡོན་བདག་ཡོད་པར་
མ་ཟད། རྣམ་བཤོད་འབྲལ་མཁན་ཡང་བྱང་། ཆེུ་རྒུལ་ཚང་གིས་ཟངས་དཀར་འབྲུག་རིས་མ་
ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཕུལ།

དར་ཐང་མཚོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་མདུན་ལ་རྩ་དབུས་ལ་ཁོང་གིས་གསུངས་པའི་
བདེན་དཔང་གི་འཕྲིན་ཞིག་ཀྱང་གནང་དགོས་ཞུས་པས། ཁོང་བཞད་ཀྱིན་དེ་དགོས་པ་མ་
རེད། ཆེུ་ཚང་གིས་བདག་ལའང་དོན་རེ་བཅོལ་ཡོད། ཆེུ་རྒུལ་གྱིས་དགོན་པ་འདེབས་པར་
གྲོགས་བྱས་ན་བདག་གིས་ཀྱང་ཁོ་ཡིས་ང་ལ་བཅོལ་བའི་རེ་བ་དེ་བསྐྱབ་ཚོག་གསུངས། ཉིན་ཞིག་
ཆེུ་རྒུལ་པོ་སློན་པོ་ཁ་ཤས་དང་བཅས་མེ་ལོང་ཆ་ཐང་གི་སྤགས་སྐར་དུ་ཕེབས་ཏེ། ངའི་པ་ཀན་
གྱིས་དམེ་ཚང་གི་མངའ་ཞབས་སུ་རྫིང་དགོན་ཞིག་འདེབས་དགོས་ཞེས་ང་ལ་ཁ་ཆེམས་བཞག་
ཡོད་པ་ད་གྲུབ་སོང་། ད་དུང་དཔལ་ཕུལ་མཚོག་སྤུལ་གྱི་གཟིམ་ཁང་དང་། ཆེུ་རྒུལ་པོའི་ཁང་བ་
ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་ཀྱང་དགོན་འདིར་བཞེངས་དགོས། ང་ཡང་སྐབས་སྐབས་སུ་འདིར་འོང་སྟེ་སྟོད་
ངས་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བར་ཆད་མེད་པར་དགོན་པ་ཡུན་གནས་དར་རྒྱས་སུ་འགོ་བྱལ་བ་ཡིན་
ཞེས་གསུངས་སྟུང་ཟེར་རོ།

ཕྱིས་སུ་གནམ་མཚོ་མར་དམེ་ལྷ་མོ་སྐྱབས་གྱིས་མི་འཚམ་པ་འགའ་རེ་བཤད་ཀྱང་།
གནམ་མཚོའི་སྤྲ་མ་པད་ཚོས་ལ་གཡས་སྤྲ་ཡིས་ཞུས་པ་བཞིན་སྤྲ་མས་ཀྱང་དང་ལེན་མཛད་པས་
གནམ་མཚོ་མའི་སྤྲ་སྤགས་རྣམས་ཀྱང་སྤར་བཞིན་ཚོགས་སྤྱོད་བྱང་། སྤྲ་ཚང་དང་ལྷ་སྟེའི་མིང་སྟོ་
ཞིག་བཀོད་ཆོ་སྤྲ་བ་དང་སྤགས་པ་གཉིས་ཀ་སྟོང་ཅམ་ལ་ཟིན་པར་གྲགས། དེ་རྗེས་དཔལ་ཕུལ་
མཚོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས། ཏྲ་བ་སྤྲ་མ་འབྱུར་མེད་དོ་རྗེ་སྤགས་དགོན་གྱི་དགོན་བདག་དང་རྩ་
དབུས་ཀྱི་དབུ་སྤར་བཏང་བས་ལོ་ཁ་ཤས་ལ་ཏྲ་བ་སྤྲ་མས་བསྟན་བདག་མཛད། རྩ་དབུས་ཀྱིས་
སྤྱིན་བདག་མཛད་དོ།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་རྫིང་མའི་དགོན་པ་ཞིག་འདེབས་པ་ལས་བྱིམ་སྤགས་པའི་སྤགས་སྐར་

རྒྱུ་བ་ཞིག་འདེབས་པའི་གྲོས་དང་། ཁ་ཆད་མེད་པ་ལ། བྱིས་སྲ་རབ་བྱུང་མང་པོ་འདུ་མ་ཐུབ་
པར་བྱིས་སྲགས་པའི་དགོན་པར་གྱུར་པས་གི་རྟི་དགོན་པའི་མི་སྣ་འགའ་དང་། མཐའ་བ་གོང་
འོག་གི་མི་དྲག་འགའ་ཡིས་འགལ་བྱེན་ཐུན་བསྐྱངས་བྱེན་བྱིས་སྲགས་གྲ་ཡང་དེ་ཙམ་འདུ་མ་
ཐུབ་པར་འཁོར་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། སྲར་གྱི་འདུ་ཁང་དེ་ཡང་འཕྲོག་པ་སྟགས་བྱུང་། གཡས་སླ་
པད་ཆོ་མ་བཞུགས་པར་ཡར་ཁང་ཆུ་རུ་ཕེབས་ཡུལ་ནས་གི་རྟི་མཐའ་བའི་འོག་གི་གད་འོག་ད་
ལྟའི་ཆོ་རུ་ཨ་ལག་སློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་རྩོ་དགོན་བསྐྱུན་ས་དེར་གྱུར་ཐུབ་སྟེ་
འཕྲོགས་པ་དང་། ར་དབྱས་བྱིས་ཆོགས་གྱུར་གཡས་བ་དང་། ཆོས་བཅུའི་གསོལ་ཐེབས་སྟགས་བྱི་
རྟེན་བཀྱར་རྒྱན་གཏན་བཞུགས། གི་རྟིའི་མཐའ་བ་གོང་མས་གྱང་རྟེན་བཀྱར་ཐུབ། རྟ་བ་སླ་མས་
དགོན་བདག་གི་ཐོབ་དང་། ཁ་རྩོ་སླ་མ་དང་། སླ་མ་དབང་རིག་དང་། ཁམས་པ་ཉི་མ་གྲགས་པའི་
སྟེ་མཐའ་རྟོག་གྲུབ་དང་། དཔལ་སྤངས་སླ་མ་དང་། བགས་སྤངས་སྤུལ་སྤུ་རྣམས་དགོན་འདིར་
བཞུགས་ནས་སྐྱབ་པ་རྣམས་བྱི་དབྱ་བཞུགས་དང་། པད་གྲགས་དང་། རང་གསལ་དང་། མིག་རྒྱ་
རིས་རྣམས་བྱིས་ཆོགས་པའི་དབྱ་ཆེན་མཛད་པ་དང་། པད་རྒྱལ་ཟེར་བ་མཚོད་གཡོག་མཛད་དེ་
སྲགས་སྐར་གྱི་བརྒྱན་བསྐྱངས་ནས་ཆོས་བཅུ་ལ་ཀར་སྤིང་ཞི་ཁྲོ་དང་། དབྱ་གཏོར་ལ་རྟ་སྤིང་
ཐུར་བའི་སྐྱབ་པ་བཅུགས། ར་བའི་སློ་མང་དགོན་འདེབས་སུ་བྱ་དགེ་དུང་རྣ་ཅན་བྱིས་སྲགས་
སྐར་ཞིག་བཅུགས། སྐབས་དེར་གི་རྟིའི་སྲགས་སྐར་གྱི་སྲགས་པ་རྣམས་དེ་རུ་ཆོས་བཅུ་སྟགས་
འཕྲོག་ཏུ་འགྲོ་སྤིང་ཅེས་བདག་ལ་སྲགས་འཆང་པ་སྤྲོ་ཡོན་ཏན་ནས་བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་ཡུན་
རིང་མ་སོང་བར་བོད་ཀྱི་དུས་འགྱུར་ཡང་བ་དེ་སྟེབས་ཏེ་དགོན་པ་འཁོར་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ།

གཞན་ཡང་སློས་ཟིན་ལྟར་ཆེའུ་རྒྱལ་པོ་སྲགས་སྐར་རུ་ཕེབས་ཏེ། དའི་པ་ཆུན་བྱིས་དམེ་
ཆང་གི་མངའ་ཞབས་སུ་རྟེན་དགོན་ཞིག་འདེབས་དགོས་ཞེས་ང་ལ་ཁ་ཆེམས་བཞག་ཡོད་པ་ད་
གྲུབ་སོང་། སྟགས་ཟེར་དུས་དེར་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ། ཆོ་རུ་སྤུལ་སྤུ་སློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་
སྤུ་ན་ཤིན་ཏུ་རྒྱུང་དུའི་དུས་སུ་ཆེའུ་རྒྱལ་གྱི་པང་དུ་བཏེགས་ནས་སྲགས་སྐར་རུ་ཕེབས།

གི་རྟི་དགོན་པའི་སྟགས་ནས་སྲགས་སྐར་འདིའི་བདག་པོ་ཆོ་རུ་སྤུལ་སྤུ་བསྐྱོས་པ་ཡིན་

པར་བསྐྱགས་ཏེ་བཏུན་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ། སྐྱེ་བུ་སྤྱུལ་སྤྱུ་སྤྱོ་བཟང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ནི།
རྩ་སྤྱོད་དཔེ་སྒྲོམ་ཏུ་སྤྱུ་འབྱུངས། དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱུལ་གྱིས་སྐྱེ་བུ་སྤྱུལ་སྤྱུ་ལེན་པོ་དར་ཐང་
དགོན་པའི་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཞིག་ཡིན་པའི་མཆོན་གསོལ། དེ་གནས་ལྷགས་དགོན་པས་སྤྱུ་ཁ་མ་གཏད་
པར་དགོན་བདག་འཆལ་འཆལ་ཞིག་ཡོད་པ་གནས་དབྱུངས་གྱིས་སྤྱུལ་སྤྱུ་དེ་དགོན་བདག་ཏུ་
བསྐྱོས། དེ་ནས་དཔལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱུལ་གྱིས་སྐྱེ་བུ་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཐུ་ཐུ་དམར་འབྱར་གྱི་རུས་སུ་ཁོང་ལ་
ལུལ་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ཆེུ་རྒྱལ་པོས་ཐོས་པས་དར་ཐང་ཏུ་མ་བྱིན་པར་སྤྱུལ་སྤྱུ་ན་གིན་
ཏུ་ཆུང་བའི་རུས་སུ་ཆེུ་རྒྱལ་པོས་བདག་བཀྱིས་ཏེ་གིན་དགོན་པར་བྱིར་བཀོད། སྤགས་སྤར་གྱི་
བདག་པོར་བསྐྱོས་པ་ནས་བཟང་བྱ་གཉིས་ཅམ་ལ་སྤགས་སྤར་གྱི་རུས་ཆེན་འགའ་ལ་ཐེབས་པར་
བཤད། དེ་ལྟར་རྟོག་མ་ལ་འབྲེལ་ཆེ་བས་སྤགས་སྤར་གྱི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་བ་ཡིན་ངེས་སོ།

སྤྱིས་ཆོས་སྒོ་བསྐྱར་སྤྱིའི་སྐབས་སུ་གཡས་སྤྱུ་པད་ཆོ་ལ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་པའི་བྱགས་
འདུན་ཆེ་བ་དང་། རྩ་བའི་སྤྱོགས་གྱི་སྤོན་སྤགས་སྤེལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་མང་པོས་གཡས་སྤྱུ་
ལ་དགོན་པ་སྤར་གསོ་དགོས་པའི་བྱ་བསྐྱུལ་བྱུང་ཡང་གཡས་སྤྱུ་པད་ཆོ་དགུང་ན་མཐོ་བས་
བསྐྱར་གསོ་མ་བྱུང་པར་བཏང་སྒྲོམས་སུ་ལྷག་པར་བྱུར། ཁོང་གིས་རྗེས་དཀར་ཨོ་ཚུལ་དང་། རྒྱ་
ར་སྤྱུ་མ་ནམ་པོ་སོགས་ལ་བྱས་ཀྱང་དང་ལེན་མ་བཀྱིས། གཡས་སྤྱུ་སྤྱུ་འདའ་ཁར་སྤྱོད་ནས་ཅིས་
ཀྱང་སྤགས་པ་ལྷ་ཆང་སྤར་གསོ་བྱ་དགོས་པ་དང་། གལ་ཏེ་སྤར་གསོ་མ་བྱུང་ཡང་དཔལ་ཡུལ་
བའི་དགོན་པ་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱས་ཅམ་ནི་བསུབ་ཏུ་མེད་ལ་སྤྱིར་ཏུ་ཅི་ལ་མེད་ཅིས་ཡང་ཡང་
གསུངས་སོ།

གིན་ཏེ་སྤྱོགས་ནས་སྐྱེ་བུ་སྤྱུལ་སྤྱུས་དབུ་འཛིན་དང་། སྤགས་འཆང་རྟོགས་ལྷན་སྤྱུལ་སྤྱུ་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་ཁུར་བཞེས་ནས་སྤགས་པ་ལྷ་ཆང་བསྐྱར་བཞེངས་བྱ་ཅིས་མཛད་ཀྱང་སྤྱི་རྒྱུན་
ནང་རྒྱུན་ཏུ་མས་ད་ལྟའི་བར་ཏུ་སོར་ཆུད་མ་རུས་པར་སྒོར་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་མོ། །ད་ལྟ་སྤགས་
དགོན་འདིའི་དོད་ཏུ་སྐྱེ་བུ་སྤྱུལ་སྤྱུས་བཅུན་མའི་དགོན་ཞིག་བཏབ་ནས་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་
སྤགས་དགོན་འདི་ད་ལྟ་ཡུལ་ཅམ་ཡང་མེད་མོད་ལོ་རྒྱས་ནི་ལོ་རྒྱས་རང་ཡིན་པས་གཡས་སྤྱུ་

པ་སྤྱོད་ཆེ་དབང་གི་ཞལ་གསུང་འདྲ་བཟུ་ཤིས་བཟང་པོས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པ་དང་། མོ་ཅ་སྤྱུལ་
སྤྱི་ཞལ་གསུང་དང་། སྤོན་སྤྲུགས་དགོན་འདིའི་སྤྲུགས་པ་བཞེས་པ་པ་སྤྱོད་ལོན་ཏན་གྱིས་བཤད་
པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་བཀོད་པ་ལགས་སོ།

མཆོམས་རིང་སྤྲུགས་སྐར།

༥ ར་བའི་མཆོམས་རིང་སྤྲུགས་སྐར་ནི། ར་ཡུལ་གྱི་མཆོམས་རིང་སྤྱི་བའི་དགོན་པ་ར་
ཞེས་པའི་གྲོང་བ་དེར་ཡོད་པར་བཤད་མོད་ད་ལྟ་ནི་གྲང་རོའི་ཤུལ་ཙམ་དང་བྱམས་ཁང་བསྐྱར་
བཞེངས་ཙམ་དེ་ལས་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་དོ། །སྤྲུགས་སྤྱི་འདི་ཐོག་མར་སྤྱོད་མ་སུ་ཡིས་བཏབ་དང་།
ཆོས་རྒྱུད་རྟེན་མའི་ཆོས་རྒྱུད་གང་ཡིན་གསལ་བོར་མི་ངེས། རྒྱ་སྤྱུལ་པ་སྤྱོད་མའོ་སྤྲུགས་བསྟན་
འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཤུལ་སྤྱོད་མ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཡུགས་འཛིན་གྱི་སྤྲུགས་སྤྱི་ཞིག་ཡིན་པར་གསལ་ལ།
རྒྱ་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་ར་ཡུལ་དུ་ནམ་ཐེབས་ལ་ཁོང་དངོས་སུ་ཐེབས་ནས་དབང་ཡུང་བཟུང་བྲིད་གང་
དགོས་གནང་བར་མཛད་དོ།

མཆོམས་རིང་བྱམས་ཁང་དུ་གྲགས་པ་ཡོད་ལ། དུས་ཕྱིས་ཙམ་ན་བྱམས་ཁང་དུ་སྤྲུགས་
པ་རྣམས་ཆོས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སོགས་སུ་ཆོགས་མཆོད་མཛད་པ་དང་། དུས་ཆེན་འགའ་རེར་སྤྱོད་
ཆོག་འཆོགས་པའི་སྤོལ་བྱུང་དོ། །དེ་ནས་དགོན་པ་གྲོང་བའི་སྤྲུགས་སྤྱི་དེ་འཛིན་པས་དཔལ་ཡུལ་
བའི་གྲ་རྒྱུན་རྣམས་དགེ་ཡུགས་པར་གྱུར་ཅིང་། རབ་བྱུང་བྱེད་མཁན་ལས་བྲིས་སྤྲུགས་པ་བྱེད་
མཁན་དང་། རྟེན་ཆོས་ལྷ་མཁན་མ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤྲུགས་སྤྱི་དེ་ཡེ་མེད་དུ་གྱུར་ཏོ།

སྤྲུགས་སྤྱི་ཇི་བཞིན་མཆོམས་རིང་བྱམས་ཁང་ནི་དུས་ནམ་བཞེངས་པ་དང་། སུས་
བཞེངས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ། ལྟ་ཁང་རྒྱུད་དུ་ནང་རྟེན་ལ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་འཛིན་སྤྱོད་པོ་
སྤྲུགས་ཀར་ལ་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་གྱི་ཆོམས་ཡོད་པ་བྱིན་རྒྱལ་བས་ཤིན་དུ་ཆེ་བར་གྲགས་པ་
དང་། དདུལ་གྱི་བཀའ་འགྱུར་ལ་སོགས་པའི་གསུང་རབ་གྱི་སྤྲུགས་བམ་དུ་མ་བཞུགས་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་བཤད་ལ། བདག་པོ་མཆོམས་རིང་རྒྱལ་སྤོ་ཆོང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པ་ལ་བར་སྐབས་ནས་རྒྱལ་

སྒོ་ཚང་ལ་བུད་མེད་བགྱིས་མོ་རེ་ལས་བདག་པོ་བྱེད་མཁན་བཟང་པོ་མེད་པར་རྒྱུར་པས་བྱམས་
ཁང་ཞིག་རལ་དུ་རྒྱུར་པ་ལ་བ་དགེ་སྦྱན་པ་ཞེས་པས་བྱམས་ཁང་གསར་བ་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་
བྱམས་སྐུ་དང་དབུལ་བྱིས་ཀྱི་སྒྲིགས་བཅུ་ལྔ་མས་དེར་གདན་དྲངས་ཤིང་། བ་དགེ་ཡིས་སྒོ་གཉིར་
དང་། རྒྱལ་སྒོ་ཚང་གི་རྒྱན་མོ་དེ་བདག་པོ་བྱས་ནས་ཡོད་དུས་སུ་ས་དེར་སྤང་དམག་ཏུ་འབོད་པ་
དམར་དམག་རྒྱུ་བསྐྱེད་ཀྱི་དམག་སྡེབས་ཏེ་དེ་རྒྱམས་ཀྱིས་བྱམས་ཁང་བཞིག་ཅིང་། བྱམས་སྐུ་
དེ་གཞོན་པར་བྱས་པས་བན་རྒྱ་ཞིག་གིས་འཕགས་པ་ཚོས་འཕགས་ཀྱི་ཚེམས་དེ་སྤངས་ནས་སྒོ་
མང་དགོན་པར་ཕུལ། དགོན་དེའི་ནང་རྟེན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དུས་ཕྱིས་བྱམས་ཁང་བསྐྱར་
གསོ་བྱས་ཀྱང་འཕགས་པ་ཚོས་འཕགས་ཀྱི་ཚེམས་དེ་སྤར་མ་ཁྲག། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་
སྒོ་མང་དགོན་པ་དམག་གིས་གཏོར་བས་འཕགས་པ་ཚོས་འཕགས་ཀྱི་ཚེམས་དེ་པ་ཡུལ་མཚམས་
རིང་ནས་ཡིན་པའི་སྒོ་མང་དགོན་པའི་ཤུ་བ་ཞིག་གིས་སྒྲིག་ཏུ་ཉར་ཆགས་བཞིས། ཚོས་སྒོ་བསྐྱར་
ཐུས་ཀྱི་དུས་སུ་ཤུ་བ་དེའི་ཚ་བུས་སྤར་སྒོ་མང་དགོན་པར་ཕུལ་བས་ད་ལྟ་སྒོ་མང་དགོན་པར་
བཞུགས་ལ། བྱམས་ཁང་ནི་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་རྫོང་བེས་བེན་ཞེས་འབོད་པའི་གྲིང་
ཚོགས་ཀྱིས་བཞིག་ནས་ཤིང་ཆ་རྒྱམས་འབྲོག་པའི་ཕྱགས་ར་བཟོ་བྱེད་བྱས་སོ།

བཏྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་བྱམས་ཁང་དེ་སྤར་གྱི་ས་མལ་ལས་མར་རུང་རྒྱུང་རིང་བའི་ས་
རུ་མཚམས་རིང་ཕྱེ་བས་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས་ཤིང་ནང་དུ་བྱམས་པའི་སྐུ་རྟེན་དང་། སྤར་གྱི་
གསུང་རབ་དབུལ་བྱིས་རྒྱམས་ཀྱི་ལྷག་འཕྲོའི་སྒྲིགས་བཅུ་ལྔ་མས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཡོད་ལ། སྤར་
གྱི་བྱམས་ཁང་གི་ཞིག་ཤུལ་དེ་ད་ལྟ་འང་ས་རྟོང་དུ་ཡུས་ནས་ཡོད་དོ། བྱམས་ཁང་གི་བདག་པོ་ནི་
སྤར་ནས་ད་བར་དུ་མཚམས་རིང་རྒྱལ་སྒོ་ཚང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

ཀི་རྟི་སྐུ་ཐོང་བརྒྱད་པ་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་བཏྟན་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དུ། མཚམས་
རིང་དུ་འཕགས་པ་ཚོས་འཕགས་ཀྱི་ཚེམས་ཕྱགས་ཀར་བཞུགས་པའི་བྱམས་སྐུ་དང་། བཀའ་
བཏྟན་སོགས་རྟེན་མང་པོ་བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་བ་དགེ་དགོན་དར་ནས་ཉིད་ལ་
ཕུལ་བར་དགྱེས་བཞེས་མཛད་དེ་རབ་གནས་ཀྱང་འབུལ་བ་གནང་། ཞེས་བྱམས་ཁང་དེ་གོང་གི་

བ་དག་སྤྲོན་པ་ཞེས་པ་དེས་གིནྱི་རིན་པོ་ཆེར་ཡུལ་བར་བཤད་མོད། ད་ལྟའི་བར་དུ་གིནྱི་ནས་
བདག་པོ་མཛད་མི་འདུག་ལ། རྒྱ་མཆན་ནི། མཆོམས་རིང་སྡེ་བ་འདི་སྡོ་མང་དགོན་པའི་ལྷ་
འབངས་སུ་གཏོགས་པས་གིནྱི་ནས་བདག་པོ་མཛད་སྟབས་མ་བདེ་བ་ཡིན་ནམ་སྟམ་མོ། །གང་
ལྟར་ཡང་མཆོམས་རིང་སྡེགས་སྐར་དང་། མཆོམས་རིང་བྱམས་ཁང་དང་། མཆོམས་རིང་སྡེ་
དཔོན་ལ་མཆོམས་རིང་སྐར་བ་ཞེས་འབོད་པ་རྣམས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གསང་བ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་
དག་ཐོག་མར་གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡོད་པར་གདོན་མི་ཟ་ཡང་ད་ལྟ་ནི་ཤིན་
དུ་སྐོག་གུར་གྱི་གནས་སུ་གུར་འདུག་ལོ།

ཞར་བྱུང་མཆོམས་རིང་རྩོ་བོ་ཞེས་གྲགས་པའི་བྱུང་བ་ནི། རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ངག་དབང་
སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་སྐུ་འདས་པ་
གསང་རྒྱ་བྱས་ཏེ་ཁོང་སྤྱ་དཔོན་གཡོག་བཞི་ལྷ་ཙམ་མངོན་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་མདོ་སྤྲེད་དུ་གསང་
བའི་སྡོ་ནས་ཐེབས། ཐེབས་དོན་དེ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་བའི་ཡང་སྲིད་འཚོལ་དོན་ཡིན་པར་གྲགས་
ཀྱང་དོན་ལ་སྲིད་གྱི་བྱ་བ་གཞན་ཞིག་ཡིན་ཡང་སྲིད་ལ། ར་ཁོག་དུ་ཐེབས་དུས་མཆོམས་རིང་སྡེ་
བའི་དཔོན་པོ་མཆོམས་རིང་སྐར་བའི་སར་ཐེབས། སྐར་བས་སྦྱིན་བདག་བྱས། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་
རྒྱ་མཚོ་ཡིན་པ་གསང་བར་བྱས། ཆེབས་དྲེལ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྐལ་བ་མ་རལ་དུ་གུར་འདུག་པས་
སྐར་བའི་དཔོན་པོས་རྟ་བཟང་པོ་ཞིག་ཁོང་ལ་གཡམ། དེ་ནས་དཔོན་གཡོག་རྣམས་བྱང་རྒྱུད་དུ་
ཐེབས། རྒྱུར་ཐེབས་ལམ་ཡང་བརྒྱུར་མཆོམས་རིང་སྐར་བའི་སར་ཐེབས། ཁོང་གི་ན་བཟའ་ལ་
ཤིག་བརྒྱུབས་འདུག་པས་སྐར་བའི་དཔོན་པོས་ལྷག་པགས་མཉེད་མ་འགའ་ཡོད་པ་དེས་ཁོང་ལ་
སྤྲེད་ཤམ་ཞིག་བཅོས། ཐེབས་ཁར་བསྐལ་བཟང་ཞིག་གསུང་སྐལ་ཁྲུས་ཤིང་། མཆོམས་རིང་དཔོན་
པོས་བསྐལ་བཟང་གི་སྤྲེགས་བམ་གསེར་བྲིས་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འདོན་བཅུག། དཔོན་པོས་པོ་ཏི་
འདི་གསེར་བྲིས་ཡིན་པས་ཡི་གེ་སྟོན་གྲུམ་མ་བྱེད་ཁྲུས་པས། སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་ཡ་ཡ། པོ་ཏི་གསེར་བྲིས་
ཡིན་ཡང་ཁྱོད་ལ་མདོ་སྟོན་མཁན་ལ་ང་ལྟ་དུ་རྟེན་དགོན་པོ་ཡིན་གསུངས། ཐེབས་ཁར་མཆོམས་
རིང་སྐར་བ་ལ་ཁྱོད་ལྟ་སར་འཕྲོན་སྐབ་ན་ངའི་མིང་ལ་འདི་བེར་བས་མིང་དེ་པོས་ལ་བདག་གར་

ཡོད་དྲིས་ཤིག་ཅེས་ཟྱེ་སྤྲིད་ལ་མཚང་མིང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ལ་བཤད།

དེ་ནས་ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་མཚམས་རིང་དཔོན་པོ་ལྷ་སར་སོང་། རྒྱ་ལའི་ཉག་ཁར་སླེབས་རྒྱུ་མཁན་པོ་ཐོང་བུ་དེད་ཅིང་བལ་འཕང་འཕེན་བཞིན་པ་ཞིག་དང་འཕྲད། ཟྱེ་སྤྲིད་ཀྱི་མཚང་མིང་དེ་བརྗོད་ནས་མི་དེ་ཞིག་ཤེས་པས། མཁན་པོ་དེས་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མ་ཟེར། མི་དེ་ཟྱེ་སྤྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་ལགས། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བོས་དང་ཁྱོད་བོད་ཟྱེ་བ་གཞུང་གིས་ཆོ་སློ་ཆོ་ལྷགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལ་སྒྱུར་ངེས་ལགས་ཞེས་ལབ།

དེ་ནས་སྐར་དཔོན་པོ་ཏ་ལའི་སྤྱིང་ཁང་དུ་འབྱོར་རྒྱུ་ཟྱེ་སྤྲིད་ཀྱི་མཚང་མིང་དེར་སྐད་ཆེན་པོས་པོས་པས་སྒྱུ་རྒྱུང་བ་ཞིག་གིས་དབྱུག་པ་ཐོགས་ཏེ་བརྒྱུད་དུ་འོང་བ་ཟྱེ་སྤྲིད་ཀྱིས་གསན་ཏེ་མི་དེ་ལ་དེ་ལྟར་བྱ་མི་རུང་བདག་ལ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་པོ་བྲང་དུ་བོས་ཏེ་སྒྲེ་ལེན་བཟང་པོ་གནང་། དབྱུག་གཙང་གི་ཆོས་ཟྱེ་གནས་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་མཇལ་ལྷན་གི་མཐུན་སྦྲེན་ཡོངས་རྫོགས་ཟྱེ་སྤྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད། སྐར་བ་པ་ཕུལ་དུ་འོང་ཁར་ཟྱེ་སྤྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་ཁྱོད་ལ་རྟེན་སྐལ་ཅི་དགོས་སྒྱུན་ཆོག་གསུངས་པ་ལ། སྐར་དཔོན་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་དབྱུ་སྐལ་སུ་བཞུགས་པའི་རྗེས་སྤྱི་དེ་ང་ལ་གནང་བར་མཛོད་དང་དེས་ཆོག་ཞུས་པས། ཟྱེ་སྤྲིད་ཀྱིས་སྒྱུ་འདི་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཆེན་པོ་དང་བྱིན་རྒྱལས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཡང་ཁྱོད་རང་བདག་ལ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་ཕྱིར་འབུལ་ཆོག་གསུངས་ནས་སྒྱུ་དེ་ཁོ་རང་ལ་གནང་། སྐར་དཔོན་ཀྱིས་བདག་ལ་ཟྱེ་བ་སླིན་དུག་ཅུ་ལས་མེད་པས་མ་འོངས་པར་སྒྱུ་འདིའི་མགོ་ཐོན་པའང་དཀའ་བས་སྒྱུང་མ་བཅན་པོ་ཞིག་གནང་བར་མཛོད་ཞུས་པས། ཆོས་སྒྱུང་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཆེན་བསེ་ཁྲལ་ཅན་གྱི་སྒྲོག་གཏད་གནང་སྟེ་སྒྱུ་དེའི་སྒྱུང་མར་བཀའ་བསྐྱོས་ཤིང་། བསེ་ཁྲལ་པའི་ཞལ་ཐང་ཞིག་ཀྱང་གནང་། སྐར་དཔོན་ཀྱིས་རྗེས་སྤྱི་དང་། སྒྱུང་མའི་ཐང་ཀ་དང་མཉམ་དུ་གསེར་བྲིས་ཀྱི་བཀའ་བསྐྱེད་གཉིས་ཀྱང་མདོ་སྨྲད་དུ་གདན་དྲངས་ཤིང་རྟེན་དེ་དག་རང་བྱིན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བས་མཚམས་རིང་རྗེ་བོ་ཞེས་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ལྷ་སའི་རྗེ་བོ་མ་མཇལ་སྟོན་ལ་མཚམས་རིང་རྗེ་བོ་མཇལ་དགོས་ཞེས་པའི་ཁ་སྒོལ་རྩ་ཕུལ་དུ་ཆགས་པ་བྱུང་ངོ་།

སྤྱིས་སུ་སྐར་བ་བྱིས་ཁག་གཉིས་སུ་གྱུར་ནས་རྟེན་རྒྱལ་ས་བཤོས་པས་སྤང་མ་བསེ་བྲབ་
པའི་ཐང་ཀ་དེ་སྐར་བ་ཤོང་མ་ལ་ཐོབ་པས་ད་ལྟ་མཆོམས་རིང་སྐར་ཞིས་ཀྱི་བྱིས་ཤུལ་ཆ་མོའི་
བྱིས་དུ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། རྩོ་བོ་ནི་སྐར་བ་འགབ་མར་གྲགས་པ་ད་ལྟ་བསེ་བྲབ་སྐྱབས་ཆང་གི་
བྱིས་དུ་བཞུགས་ཡོད་དོ། །འདི་ནི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་མོད་
ངག་རྒྱན་ལོ་རྒྱུས་འདི་ཡལ་བར་གྱུར་བར་དོགས་ནས་མཆོམས་རིང་རྒྱད་པོ་འདོད་པས་བཤད་
པ་རིམ་ཞིག་འདིར་ཞར་བྱུང་དུ་བཀོད་པ་ལགས་སོ།

གནམ་མཆོ་དགོན་པ།

‡ གནམ་མཆོ་གསེར་སྤེར་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ནི། ད་ལྟའི་དབང་དུ་བྱས་
ན་རྩལ་བའི་མངའ་ཁོངས་གནམ་མཆོ་སྤེར་གསེར་སྤེར་དུ་ཡོད་ལ། དགོན་འདི་ཐོག་མར་གསེར་
ཀྱི་སྐྱེ་ཤར་ལུང་དུ་སྒོ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། དེ་ཡང་དགོན་འདི་ཡིས་བདག་
ཅག་ལ་སྤྲད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་དུ། རབ་དྲག་ལྷགས་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1650ལ་སྒོ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་བསོད་
ནམས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ་ཅིས་བཤད་མོད། དེ་ལྟར་ན་དཔལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་རྒྱལ་ཆོས་གླིང་མ་
བཏབ་པའི་སྟོན་བགྲང་བྱ་བཅོ་ལྔའི་དུས་ནས་བཏབ་པ་ཡིན་དགོས་པས་འདི་རྒྱང་དགོད་ཤོར་
བའི་གནས་ཤིག་སྟེ་འཐད་པར་མི་སེམས། དེ་སྤྱིར་དགོན་པ་ནམ་བཏབ་ཀྱི་དུས་ཆོད་གསལ་བོར་
མི་ངེས་སོ།

རྗེས་སུ་དགོན་པ་འདི་གསེར་སྤེར་ཐང་དུ་གནས་སྟོན་པས་དགོན་མིང་ལ་གནམ་མཆོ་
སྤེར་དགོན་པ་ཟེར། དགོན་དེར་སྤེར་འབྱུར་ཡོ་ག་གསུམ་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་མཁས་དང་གྲུབ་
པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མང་པོ་བྱུང་བ་ལས། གདན་རབས་དང་པོ་སྒོ་ཆེན་མཆོག་སྤུལ་ཨོ་རྒྱན་
བསོད་ནམས་དང་། གདན་རབས་གཉིས་པ་སྒོ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་དང་། གདན་རབས་
གསུམ་པ་བྱ་བལ་བསོད་ནམས་མཐུ་སྟོབས་དང་། གདན་རབས་བཞི་པ་མཆོག་སྤུལ་ཀུན་བཟང་
འོར་བུ་དང་། གདན་རབས་ལྔ་པ་དབོན་པོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དང་། གདན་རབས་དྲུག་པ་

སྒྲིལ་བཤིང་ནམས་ཚོས་འཕེལ་དང་། གདན་རབས་བརྟན་པ་རོག་བཟའི་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་། གདན་རབས་བརྟན་པ་སྒྲིལ་འཇིག་སྤུལ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོ་གྲོས་དང་། གདན་རབས་དབྱུ་པ་
རྩ་སྤུལ་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོ་གྲོས་དང་། གདན་རབས་བརྟན་པ་དཔོན་པོ་གསང་སྤྲུག་བསྟན་འཛིན་དང་།
གདན་རབས་བརྟན་གཅིག་པ་སྒྲིལ་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་པ་སྤྲུག་བྱུང་དང་། གདན་རབས་
བརྟན་གཉིས་པ་རྩ་སྤུལ་སྤྱི་བྱེད་གཉིས་པ་ལྷང་ནང་མཆོག་སྤུལ་ཡི་ཤེས་དང་། གདན་རབས་བརྟན་
གསུམ་པ་མཆོག་དབྱུས་སྤྱི་མཆོས་རྒྱལ་བཅས་མང་དུ་བྱོན་ལ། སྤྲུལ་དག་ལས་པལ་མོ་ཆེའི་
མཛེད་པ་ནི་སྒྲིལ་དཔོན་དང་། སྒྲིལ་དཔོན་དང་། མི་ལྷ་དཔོན་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུལ་སྤྱི་བྱེད་
རིགས་བྱང་བ་ལྟར་ལ། འདི་ལས་མང་པོ་ཞིག་མི་གསལ་བས་རི་བཞིན་བཛྲོད་པར་རྩོམ་སྤྲུག་སོ།

མཆོག་དབྱུས་སྤྱི་མཆོས་རྒྱལ་ནི། དཔལ་ལྷལ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་
འབྱུལ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། གཏེར་ཆེན་ཁྲག་འཁྱུང་བརྟན་འཛོམས་སྤྱི་བྱེད་པ་སྤྲུལ་མར་བསྟེན་ནས་བྱུན་
མོང་སྟོན་འགྲོ་ནས་བྱུན་མིན་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་བར་ཀྱི་མན་ངག་མཐའ་དག་བྱུམ་
པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན་པས་ཁོང་གི་བྱུགས་ཀྱི་བྱེད་ཆེན་འཇའ་ལྷུས་པ་བརྟན་གསུམ་ཀྱི་ཡ་གྱལ་དུ་
གྱུར། དམ་པ་ཁོང་གི་སྤྱི་བྱེད་སྤྲུལ་གནམ་མཆོ་དཔོན་དུ་བཤད་སྤྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་ཅུང་རྒྱས་པར་གྱུར་
ཏི། སྤྲུལ་མེད་པའི་སྤྲུབ་མཆོད་ལ་ཞིང་སྤྲུབ་ཆེན་མོ་རྒྱ་བཞིའི་བྲིད་དང་བཅས་པ་དང་། གཏེར་
གསར་ཁྲོས་མའི་སྤྲུབ་པ་ཆེན་མོ་དང་། འབྲིང་པོ་གང་ཅུང་གི་སྒྲིལ་མཆོག་མཆོད་རྒྱས་པ་བྱེད་
པའི་སྒྲོལ་སོགས་བརྟན་གསུམ། དེ་བཞིན་དུ་དཔོན་འདིའི་སྤྱི་བྱེད་ཡོངས་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་དུ་ཡི་དམ་ཀྱི་
བསྟེན་པ་གངས་འཕྲོལ་དང་། ཞག་བརྒྱ་ཡི་མཆོམས་དམ་པོས་ཟབ་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་
སོགས་སྒྲོལ་བཟང་མང་དུ་བརྟན་གསུམ། ཁོང་གི་བྱུགས་ཀྱི་བྱེད་ཆེན་རྩོམ་གྱི་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཉོར་
སྤྱི་བྱེད་ཚོས་དབྱིངས་རྩོམ་དང་། མ་སྤྲུག་བཟང་ཉི་མ། སོག་པོའི་དྲག་པོ་ཨ་རིས་ཚོས་ལྷ་སོགས་
དམ་པའི་སྤྲུབ་སྤྱི་བྱེད་མ་གདན་སོག་གཅིག་དུ་འཛོམས་པ་བྱུང་ངོ་།

གདན་རབས་བརྟན་བཞི་པ་ལྷང་ནང་སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་ཚོས་བྱུང་ནི། གནམ་མཆོ་སྤྱི་བྱེད་སྤྱི་
འབྱུངས། དཔལ་ལྷལ་དར་ཐང་དཔོན་དུ་སྤྱི་སར་བྱོན། དཔལ་ལྷལ་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་མཉེས་

པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཏེ་དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་ཀྱི་དབང་ཡུང་མན་ངག་གིས་གཙོའི་སྤྲིན་གྲོལ་མང་
དུ་གསན། མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཉེ་གནས་ཀྱང་ཡུན་རིང་མཛད་དེ། མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་
དབུས་ལྷ་ལྷན་དུ་ཕེབས་དུས་ཞབས་ཐང་དུ་ཆེབས་ཏེ་ཁ་བྲིད་པ་མཛད་པ་སོགས་ཞབས་ཏྲིག་
སླ་མེད་བསྐྱབས། དར་ཐང་དགོན་དུ་སྐབ་སྤྱོད་སོགས་སྤྱོད་བྱང་བྱ་མང་པོར་བསྟེན་སྐབ་མཛད་
པས་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ལ་སླ་མའི་མཆོན་དང་སླ་ལྷ་གནང་། གནམ་མཆོ་དགོན་དུ་
བསྟན་བདག་གི་ཁུར་བཞེས་ཏེ་གདན་ས་ཡུན་རིང་བསྐྱངས། རྗེ་འདི་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཉོར་སླ་
བསྐྱོར་དབྱིངས་རྩི་རྗེ་དང་། སླ་མ་ཟབ་ལོ། རྩ་མཁན་སླ་མ་རིག་འཛིན། རྩ་ཡབ་སླ་མ་འཕེལ་ལོ།
སླ་མ་བདེ་འབྱུང་། སླ་མ་བསྐྱོར་གསལ་བྱེད་སོགས་སྤྱོད་ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་བྱོན།

དེ་དུས་སྤྱོད་གནམ་མཆོ་ལྷོ་བ་དམེ་འབྲུག་བྱང་རྒྱུན་གྱིས་དགོན་པ་ཡང་ཉམས་ཏེ་ཅོག་
སྐར་ཅམ་གྱི་རྣམ་པར་ཡུལ་སྤེ་དང་མཉམ་དུ་ཆེ་བའི་རི་བཙན་ཕྱག་མོར་སྤྱོད་ཤིང་དེར་གནས།
འདི་དུས་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་གྱི་དགོན་ལག་དུ་གྱུར། དར་ཐང་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེས་
བཙེ་གཟིགས་དང་། ཞལ་བཀོད་ལྷར་རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1946ལོར་སྤྱོད་པོར་ཡང་སྤྱལ་ནམ་
མཁའ་འཛིགས་མེད་མཆོག་གནམ་མཆོ་དགོན་དུ་བྱོན། དཔལ་ཡུལ་ཡུགས་ཀྱི་དབང་ཡུང་མན་
ངག་མང་པོ་གནམ་མཆོའི་དགེ་འདུན་པ་དང་ལྷ་འབངས་ཡོངས་ལ་བསྐྱེལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་
དུས་སྤྱོད་གནམ་མཆོའི་ཅོག་སྐར་ཡང་འཕྱོར་ཞིག་དུ་གྱུར། བསྟན་པ་བསྐྱར་གསོའི་སྐབས་སྤྱོད་ཆེའུ་རུ་
བའི་སྤེ་བྱུར་གསེར་སྤེར་དུ་གནས་ཏེ་དགོན་པ་བསྐྱར་བཞེངས་མཛད། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤྱང་ལོ་སྟེ་
སྟེ་ལོ་1985ལ་གནམ་མཆོ་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བཙུ་ཕྱག་ལྷག་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་
དུ་བྱོན། རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དང་བསྟེན་རྩིས་ཀྱི་སྤེམ་པ་བཞེས་ཤིང་། དར་ཐང་དགོན་དུ་དབྱར་
ཚུལ་ཆེན་མོར་གནས་ཏེ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་རྣམས་བྱང་བར་སྐྱངས། དེ་ནི་དགོན་འདིར་རབ་
དུ་བྱུང་བའི་སྤེ་བྱུང་བའི་གཞི་མ་ཡིན་ལ། དར་ཐང་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་དཔོན་པོ་སྐབ་བསྟན་
སྟན་གསུམ་དགོན་འདིར་བྱོན་ཏེ་དབང་ཆོས་མང་པོ་གནང་། ད་ལྟ་ཡང་དར་ཐང་དགོན་ནས་
གཞུང་བྲིད་མཁན་པོ་དང་། སློག་སློབ་དགེ་ཆེན་གཉིས་རེ་རྒྱན་གཏོང་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་པས་དར་

ཐང་དགོན་དང་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པོ།

དགོན་འདི་གསེར་ལྗེ་དུ་བཏབ་པ་ནས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། འདུ་ཁང་དང་། སྐྱ་
ཤག་སོགས་ཆོས་སྡེ་གཞན་ཇི་བཞིན་ཆ་ཚང་བར་བཞེངས་ཤིང་། ཐོག་མའི་གདན་སའི་བྲི་འཛིན་
ནི་ཤེ་ཆང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་དོ།

དེས་ན་གདན་རབས་བཙུ་པ་ཤེ་ཆང་སྐུ་སྐྱོ་བཟང་དགོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་
མཆོ་ནི། གནམ་མཆོ་སྡེ་བར་སྐྱ་འབྲུངས། ཤེ་ཆང་སྐུ་སྐྱོའི་ཡང་སྤྱིད་ཏུ་རོས་བཟུང་། ཤོ་རྒྱ་ས་
སྟོད་དགོན་ཏུ་གསེར་བྲིར་མངའ་གསོལ། དཔྱ་དགེ་དགོན་སོགས་སྐྱ་ཐོས་བསམ་ཡུན་རིང་མཛད།
དུས་འགྱུར་གྱི་དུས་སྐབས་མཆོ་སྡེ་བར་བཞུགས། རབ་རྒྱལ་རྒྱ་བྱེ་སྤྱི་ལོ་1982ལ་གནམ་མཆོ་
དགོན་པའི་བསྟན་བཅུག་གི་ཁྲུང་བཞེས་ཏེ་རྩོམ་སྐོར་དཔེ་དང་དབང་ཆོས་ཀྱིས་འགྲོ་དོན་
བསྐྱུངས་སོ།

གདན་རབས་བཅུ་དྲུག་པ་མཁན་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སློ་གྲོས་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་འབྲུག་རྟེ་སྤྱི་ལོ་
1964ལ་གསེར་རྟེ་མཆོག་གཙང་སྡེ་བར་སྐྱ་འབྲུངས་ཤིང་། གསེར་རྟེ་སྤྱི་རྩེ་ཆོས་སྐར་དུ་རབ་
ཏུ་བྱུང་རྟེ་ཆོས་རྩོམ་པ་ཡིད་བཞིན་ལོར་སྤྱི་ཆོས་རྩོམ་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་འབྱུང་གནས་སྤྱི་
མར་བསྟན་ནས་མདོ་སྐྱུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་གསན། ཆོས་རྩོམ་འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྡེ་
སྟོད་འཛིན་པ་མཁན་པོའི་མཆོན་གནང་། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་1985ལ་ཆོས་རྩོམ་པ་ཡིད་བཞིན་
ལོར་སྤྱི་བཀའ་ལྷར་རྩེ་ཡུལ་གནམ་མཆོ་དགོན་གྱི་བྲིར་བྱོན། མདོ་སྐྱུགས་ཀྱི་གཞུང་བྲིད་དུ་མ་
གནང་རྟེ་དགོན་འདིའི་ཐོས་བསམ་གྱི་གཞི་བཅུགས། རབ་རྒྱལ་ཤིང་བྲི་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1994ལ་ཆོས་རྩོམ་
འཛིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས། སྤྱི་ཆང་ལྷ་འབངས་དང་བཅས་ལ་དམ་
ཆོས་བདུད་རྩིའི་བཀོ་སྐྱུལ་གནང་བསྐུལ་ཞུས་ཤིང་། གནས་རྟེན་ལ་ཐུག་ནས་མེ་ཏོག་འཛོར་བའི་
བསྐུལ་མ་མཛད། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་2004ལོར་འཕགས་ཡུལ་དུ་བྱོན། སྐབས་རྩེ་གྲུབ་
དབང་པོ་ལོར་སྤྱི་ཆོས་ཀྱིས་ཐུག་པ་ལས་ཟབ་ཆོས་འགའ་ཡང་གསན་ཅིང་། སྐབས་དབང་རིན་པོ་
ཆེས་དགོན་འདི་རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་བསྐུལ་རྟེན་གནང་ཞིང་།

ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཁེས་པའི་མཆན་གསོལ། དེ་ནས་དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་
གྱི་ཁེས་པ་ལ་རིག་གཞུང་འཆད་པའི་མཁན་པོ་དུ་མ་མངགས་ཏེ་བཤད་པའི་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་
བཅུགས་སོ།།

གདན་རབས་བཅུ་བདུན་པ་མཁན་པོ་རྟ་མགིན་ནི། རབ་རྒྱལ་ཆུ་སྐང་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ 1973 ལ་
གནམ་མཚོ་སྤེལ་བར་སྤྱེལ་བྱུང་ས། དགྲུང་གྲངས་བདུན་པ་ལ་གནམ་མཚོ་དགོན་དུ་རབ་དུ་བྱུང་།
དགྲུང་གྲངས་བཅུ་དགུ་པར་གསེར་རྟ་རྒྱ་རྩེ་ཆོས་སྐར་དུ་ཐེབས། མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ལུན་
ཆོགས་སོགས་ལས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དུ་མར་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དགྲུང་གྲངས་
ཉེར་དུག་པར་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤེལ་སྤྱོད་འཛིན་པ་མཁན་པོའི་མཆན་
གནང་། གནམ་མཚོ་དགོན་དུ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཛད། དགེ་འདུན་པ་དང་། ལྷ་འབངས་
དང་། རྒྱུགས་ཀྱང་ནས་འོང་བའི་རྒྱུ་དགེ་བསྟེན་དང་བཅས་པ་ལ་དམ་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསུངས་
ཤིང་། ལྷ་ཁང་དང་། ཆོས་ར། འདུ་ཁང་། བཤད་གྲུ་སོགས་ཉེན་བཞེངས་རྒྱ་ཆེན་པོས་དགོན་སྤེལ་འདི་
སྦྱང་བཞིན་ཡོད་དོ།།

དགོན་འདིར་ལས་ཐོག་གི་བ་དཔོན་པོ་པ་ལྷ་རྩོམ་ཆེ་དང་། དབྱར་གནས་སོགས་འདུལ་བ་
གཞི་གསུམ་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་མྲི་ཏ་སོགས་སྤྱི་བུ་དམ་པ་དུ་མ་བཞུགས་བཞིན་ཡོད་ལ། བཤད་གྲུ་
བཅུ་དྲུག་རིག་པའི་སློབ་གྲིང་དང་། སློམ་གྲུ་རྒྱུ་སྤྱི་ཆོས་སློབ་ཆོགས་པ་དང་། སློབ་གྲུ་རྒྱུ་སྤྱི་ག་
གསར་བའི་སློབ་ཆུང་སོགས་བཅུགས་ཏེ་དགོན་འདི་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་དོ།།

དགོན་འདིར་དུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ནས་བཅུ་དྲུག་པར་
གནམ་ཆོས་ཞིང་རྒྱུབ་ཆེན་མོ་རྒྱ་བཞིའི་བྲིད་དང་། གཙོད་ཆོགས་དང་བཅས་པ་དང་། རྩོན་ལྷ་
བའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ནས་བཙོ་ལུང་བར་ལ་ལྷ་སྤེལ་ཆོ་སྤྱང་དང་འབྲེལ་བའི་མགོན་པོ་ཆོགས་
བདག་གི་གསོལ་མཆོད་རྒྱས་པ་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་ལྷ་བའི་ཆོས་བཅུ་ལ་རྒྱུ་རིའི་སྤྱི་བསང་ཆེན་མོ་
དང་། ལྷ་དེའི་ཆོས་བཅུ་དྲུག་ནས་དགེ་འདུན་པ་དབྱར་ཆུལ་ལ་གནས་པ་དང་། བྱམས་སྤྱོད་ལྷ་
བའི་ཆོས་བཞི་ནས་བདུན་པར་ལ་ཀར་གྲིང་ཞི་བྲིའི་དབང་སྦྱང་དང་། མགོ་ལྷ་བའི་ཆོས་ཉེར་

གཅིག་ནས་ཉིར་དགའི་བར་ལ་རྟ་སྒྲིང་ཕུར་བ་ཡང་གསང་བླ་མེད་ཀྱི་གཏོར་རྒྱལ་དགུ་གཏོར་
བཅས་རྒྱན་གཏན་གྱི་རུས་མཆོད་དང་། སྤྱིའི་རུང་རྒྱལ་ཆེན་མོ་དང་། མ་ཁིའི་རུང་རྒྱལ་ཆེན་མོ་
སོགས་རྒྱན་གཏན་མ་ཡིན་པའི་རུས་མཆོད་རུ་མ་ཡོད་དོ། །དགོན་འདིའི་ལྷ་འབངས་ནི་གནམ་
མཆོའི་ཆོ་ཤོག་ལྷེ་དགུ་ཞེས་པ་དེའོ།

ཆ་ཡུང་གསེར་ལྷན་རིང་མོའི་རྒྱུད་བའི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་ལྷེ།

ད་ནི་ཆ་ཡུང་གསེར་ལྷན་རིང་མོ་ཀྱུ་ཀྱུར་འབབས་པའི་འགམ་ངོགས་ཆ་རོལ་ཆེན་པོའི་
ལུང་ཤོད་ཀྱི་ལག་པར་གྱིས་པའི་ཡུལ་གྱུ་རུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལུགས་འཛིན་པའི་འདུས་པའི་
ལྷེ་དར་བ་བཤད་པར་བྱ་བ་ལས།

ཆེ་བའི་རྩ་སྐྱོར་དགོན་པ།

༥ ཆེ་བའི་རྩ་སྐྱོར་དགོན་དཔལ་ཡུལ་ཐུབ་བསྟན་བཤད་རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་སྒྲིང་ནི། ཆེ་བའི་ཡུལ་
ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་གི་རྒྱ་ལོར་བྱ་དགའ་འབྱུང་ཐང་རུ་ཡོད་ལ། འཕོ་འགྱུར་ལྷ་ཆོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མཆིས་
ཤིང་། བོད་རུས་འགྱུར་གྱི་ཐོན་རུ་ཆེ་ཡུལ་འདིར་གྲུར་སྐྱར་ཅམ་ལས་མེད་ལ། དེ་རུས་ཀྱི་རྒྱལ་
འགྱུར་གྱིས་ཡེ་མེད་ལྷ་བྱུར་སོང་། བསྟན་པ་སྤྱིར་གསའི་རུས་ལྷ་སྐོ་ཆེན་རྒྱལ་རྒྱ་ཆངས་པ་རིན་པོ་
ཆེས་འདུ་ཁང་སོགས་བསྐྱུན་ཏེ་ཕྱག་བཏབ་པ་ཞིག་གོ།

དེ་ཡང་སྟོང་བ་རྩ་སྐྱོར་ཆོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་དེ་སྤྲོ་མོ་དཔལ་ཡུལ་བ་ཡིན་མོད། བར་
སྐབས་ཤིག་ནས་རྩ་སྐྱོར་གོང་འགབ་བར་གསུམ་རུ་གྱིས་པས་རྩ་སྐྱོར་བར་མས་གྲུབ་དབང་རྫོགས་
ཆེན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འཕོས་ཆེན་དགོན་པའས་དཀྱིལ་ལུང་དགོན་པའི་དད་འབངས་དང་ལྷ་ལྷེ་
བྱས་པས་ཆོས་རྒྱུད་གཞན་རུ་བསྐྱུར། རྩ་སྐྱོར་འགབ་མས་ཀུན་དཔལ་རྫོགས་གསུམ་སྤྲིན་སྒྲིང་དང་
བཅས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ལ་བཀྱར་བའི་སྟོལ་བསྐྱུངས། རྩ་སྐྱོར་གོང་མ་ཡོངས་རྫོགས་ད་ལྟའི་བར་རུ་
རྩ་མ་ནག་པོའི་ཆོན་མདོག་མ་འགྱུར་བར་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་རྒྱང་གཙང་མའི་

རྒྱུ་རྒྱུ་བཞེན་ཡོད་དོ།

དེ་ལས་ད་ལྟ་ཆེ་བ་སྤེལ་བ་ནི་ཡོད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་དགོན་པ་འདིའི་ཆོས་རྒྱུ་དེ་ཡང་རྒྱལ་
དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤེལ་ཞིག་ཡིན་ལ། དགོན་འདིའི་ཐོག་མའི་
འབྲུང་ཁུངས་ནི། ཐོག་མར་དགོན་སྤེལ་འདི་ཕྱག་འདེབས་མཛད་པ་པོ་ནི་མཆོག་ཚང་རིན་ཆེན་རྒྱ་
མཚོ་ཟེར་བ་དེ་ལགས། དེའི་ཕྱིར་གདན་རབས་དང་པོ་མཆོག་ཚང་རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་
འདོད་རྒྱ་བྱ་ལོ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1753ལོར་དུང་གི་གསེར་ཁ་རྒྱུག་མདོར་སྤྱོད་འབྲུངས། དཔྱད་གྲངས་བརྒྱ་
བརྒྱུ་པར་ཀུ་ཐོག་དགོན་དུ་གྲྭ་སར་ཞུགས། བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་གཞུང་ལྷགས་དུ་མར་
རྒྱུངས་པས་མཁས་པའི་གྲགས་པ་འབར། ལེགས་བཤད་ཀྱང་དུ་མ་ཞིག་བཅུ་མས་པར་གྲགས་
ནའང་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་མི་སྤང་བར་གྱུར། དཔྱད་གྲངས་སོ་གསུམ་པར་བྱ་བཏང་ནས་
འབྱོར་གྱི་རྒྱལ་དུ་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཕེབས། ཟབ་གསང་རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཉམས་ལེན་མཛད་
པས་རིག་འཛིན་གོང་མའི་གཤེགས་ལྷལ་ཟིན། ས་རྒྱུང་མི་རྩིས་བཟའ་བརྒྱད་འདུལ་གྱིས་ཆེ་
དཔྱད་འཕེལ་བ་གདན་དུ་བཏིང་སྟེ་མཚོད་གནས་གྱི་དགོན་སྤེལ་ཞིག་འདེབས་དགོས་ཞེས་ནན་
བསྐུལ་མཛད་པའི་ངོར། ཐོག་མར་རབ་འདོད་ས་བྱ་ལོར་རས་དཀར་རྩི་དར་ལྷང་པའི་མདོར་
ཅོག་སྒར་ཞིག་བཏབ་པ་ལ་རྩི་དར་དགོན་ཞེས་མཚན་ཆགས། དེ་རྩིས་མེ་ཆེན་ཕྱག་པ་ནས་རི་
ཁྲོད་ཀྱི་རྩམ་པའི་ཆོ་མཚམས་པ་མང་པོ་དེར་བཞུགས་པས་མེ་ཆེན་རི་ཁྲོད་ཅེས་ཀྱང་གྲགས། དེ་
རྩིས་སྒར་རྩི་དར་ལྷང་མདོར་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེགས་གཉིས་པ་རྒྱ་ཕྱབ་དང་གསེར་རྟོག་གིས་
མཛེས་པ་ཉེན་དང་བཞེན་པ་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས། དུང་འཁོར་དང་། སྤྱ་བྲང་ཁག་གི་གཟིམ་
ཁང་། གྲྭ་ཤག་བཅས་བཞེངས། དགོན་པའི་མཚན་ལ་ཕྱབ་བརྒྱུན་ཡོངས་འདུས་ཆོས་སྤྱིར་ཞེས་
གསོལ། རྩིས་སྤྱ་དགོན་དེ་ལ་རྒྱ་རྒྱ་གི་འཛིགས་པ་ཐེབས་པར་ཡང་བཤད་དོ།

མཆོག་ཚང་རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོས་སྤེལ་གཞུག་ཀྱང་དུ་དགོན་པ་འདི་ལ་གནས་ཆོས་སྤེལ་འགོ་
དང་། རྩོགས་ཆེན་ཁྲོད་ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སོགས་གསུངས། རྩི་རྒྱ་རྒྱ་གི་སྤེལ་
བཅད་དེ་དགེ་བརྒྱུད་ལམ་ལ་བཀོད། མཐར་དཔྱད་གྲངས་རི་གཅིག་པ་རབ་ཡིད་རྒྱ་བྱ་ལོར་སྤྱོད་

ངན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

གདན་རབས་གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་དབང་ཕྱག་མཆོག་ཚང་སླ་མ་འོད་འཕྲོས་ནི། ཡལ་
རབ་བརྟན་ངོ་རྩེ་དང་ཡུམ་གསེར་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། བཤེས་གཉིན་དུ་མའི་མདུན་
ནས་དབྱང་གངས་བརྩུ་གསུམ་པར་དགེ་བསྟེན་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་མཐོས། འདུལ་བ་ཀླ་རི་
ཀླ་དང་། སྦྱོད་འཇུག་དང་། ལྟ་བ་མཁའ་ལྡིང་གཤོག་ཆེབས་དང་། ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན་དང་།
དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་ཚན་དག་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་པ་གནང་། དཔོན་མེ་འདི་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་
ནས་ཡུན་རིང་བསྐྱངས་མཐར་དབྱང་གངས་ཞེ་དབྱའི་ཐོག་གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་བསྟུས་སོ།།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སྟོ་སྟུལ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ནི། དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་དཔོན་དུ་
ཐེབས། སྐྱ་ཆེན་ཀམ་འགྱུར་ཐེད་ལས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་ཚན་དག་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་པ་གནང་།
བགྱང་བྱ་གསུམ་ལ་སྐྱབ་གྱུར་བཞུགས་པས་རྟོགས་པའི་དབང་ཕྱག་ཏུ་གྱུར། སྐྱ་ཆེན་གྱིས་བ་སོའི་
ཐམ་ག་སོགས་གནང་སྐྱེས་ཀྱི་ཕྱོམ་པ་བཅས་རྩ་སྟོར་དཔོན་འདི་དཔལ་ཡུལ་དཔོན་གྱི་དཔོན་
ལག་ཡིན་པ་དང་། འགྲིག་བྲིམས་དང་ཕྱག་བཞེས་ཐམས་ཅད་དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་ལྟར་དཔོན་པའི་
བསྟོན་ཕྱོག་མཛད། རྩ་སྟོར་དཔོན་དུ་ཐེབས་ནས་བསྟན་པར་ཁྱེད་དག་བྱས་ཤིང་དབྱར་གནས་ཀྱི་
དབྱ་བརྩུགས། སྟོང་སྤགས་གཏོ་ཆོག་མཁན་རེ་བྱང་མ་གཏོགས་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་
ལ་གནས་དཔོན་པའི་སྟོལ་བྱས། དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་སྟོན་རྒྱུ་དཔག་བསམ་སྟོ་མ་
དང་། འདུལ་བ་ཐེ་རྟོག་ཐིང་རྒྱུད་སོགས་གསུངས་ཏེ་རབ་བྱུང་དུར་སྤིག་གི་སྟེ་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་།
འདུས་པ་ཡོངས་ལ་སྟོ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་དང་། རྒྱལ་སྤྲུལ་ལག་ལེན་སོགས་མན་ངག་སྟོ་སྦྱོང་གི་
སྟོར་མང་པོ་གསུངས། སྐྱ་ཆོ་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་བསྟན་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ་ཏེ་
བྲི་ལས་བཟུར་བ་ལགས་སོ།།

གདན་རབས་བཞི་པ་མདོ་ཤུལ་སླ་མ་འོད་ཟེར་མཐའ་ཡས་ནི། རྩ་སྟོར་གོང་མའི་མདོ་
ཤུལ་ཞེས་པའི་བྲིམ་རྒྱུད་དུ་འབྱུངས། དབྱང་གངས་བཙོ་བརྒྱུད་པར་དགེ་མང་དཔོན་དང་། རྟོགས་
ཆེན་དུ་སྟོབ་གཉེར་ལ་ཐེབས། རྟོགས་ཆེན་ཤི་སང་ཆོས་གྱུར་མདོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་

མཛད། དགྲུང་གྲངས་ཉེར་ལྔ་ཡས་མས་ཤིག་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་གཙོའི་དགོ་
འདུན་གྲངས་ཆང་བའི་དབྱུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གསན། རྫོགས་སྤྱུལ་
བཞི་བ་མི་འཁྱུར་ནམ་མཁའི་དོ་རྩེ་ལས་བཀའ་གཏེར་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ཆོས་ཆན་མཐའ་ཡས་པར་
ཐོས་བསམ་བཀྲིས། མཁྱེན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེ་ལི་ཐང་ན་བཞུགས་པའི་མདུན་དུ་ཕྱག་ཆའི་གྲ་བ་
གཉིས་བཅས་ཤིབས། མཁྱེན་བཟེས་སྤྲུལ་ཡིན་དྲིས་པ་ལ། རྒྱལ་སྤྱོད་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་
ཡིན་ཚུལ་ཞུས་པས། ད་ཕྱིན་སྤྲུལ་མ་དེ་སྤང་དགོས། དེ་མི་སྤང་ན་འདིར་སྤོད་མི་ཆོག་གསུངས། ཆོས་
གྲལ་ནས་སྤྱད། ཁྱོམ་དབང་གསུངས་ཆོ་དབང་གྲལ་ནས་སྤྱད། ཞག་ཤས་དེར་བསྐད་ཀྱང་དེ་
བཞིན་བྱས། ཕྱག་ཆའི་གྲ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་ཅམ་གྱིས་སྤང་བེད། འོད་བེར་གྱིས་ཁ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་སྤྲུལ་
མ་མི་སྤང་གསུངས་ནས། ཁྱིམ་པོ་འཁྱུར་ཏེ་ཕྱིར་བྱོན། དེ་ནས་མཁྱེན་བཟེས་ཕྱིར་བོས་ཏེ་རྩེས་སུ་
བབྱང་། སྤྲུལ་མ་བསྟེན་ན་འོད་བེར་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བསྐྱེད་གནང་། སྤྱགས་ཟིན་གྱི་
སྟོབ་མར་གྱུར་པས་ཨ་ཁུ་ང་འདྲ་མ་ཞེས་སྐྱ་ཡི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་བསྐྱེད་གསུངས། དགྲུང་གྲངས་བདུན་ཅུ་ལྟ་
ལ་ངོ་མཆར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་གཞུགས་སྐྱ་ཞི་བར་གཟིམས་སོ།

ཆེ་བའི་རྩ་སྟོར་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། རྩེ་འདི་རབ་ཡིད་མེ་སྟེལ་ལོར་འབྱུངས་བེད།
དེ་ལྟར་ན་ལོ་ཉེར་ལྔའི་དུས་སུ་རྒྱལ་སྤྱོད་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་
མེད་དེ། རྒྱལ་སྤྱོད་གཞན་པན་མཐའ་ཡས་རབ་ཡིད་ཤིང་ཡོས་ལ་སྐྱ་འདས་པར་བཤད་པས། དེ་
ལྟར་ན་རྩེ་འདི་དེ་དུས་དགྲུང་ལོ་ཉི་ལྔ་ལས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གདན་རབས་ལྔ་པ་སྤྱགས་འཆང་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་སྟོ་ཆེན་དཔོན་སྤྱུལ་བསོད་
ནམས་དར་རྒྱས་དུང་ཁོག་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་གྲངས་བཅུ་པ་ལ་ཨ་ཁུ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་
གྱི་དུང་ནས་སྟོག་བསྐྱེད་པས། དགྲུང་གྲངས་ཉེར་གསུམ་པར་དབལ་ཡུལ་རྣམ་རྒྱལ་གླིང་དུ་གྲ་སར་
བྱོན། གནམ་ཆོས་དང་། རྩེའི་དབང་ལྱང་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། བང་ཆོས་ལྔ་དང་། སྐྱ་
གསུམ་སྐྱབ་པར་བཞུགས། སྐྱབ་གྲུར་བསྟོམས་པས་དོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་དུ་མངའ་གསོལ་ཞིང་པད་
ལྷའི་ཅོད་པན་གནང་། ཕྱིར་རང་དགོན་དུ་ཤིབས་ནས་བཟང་བྱ་དུ་མར་སྐྱ་མཆོམས་ལ་བཞུགས་

ཏེ་ཡི་དམ་གྱི་ཅུ་ཞི་དྲག་གི་བསྟེན་པ་རྒྱུ་མང་པོའི་ལྷགས་བཞུས་མཛད། དགོན་འདིར་ཆོས་གནང་བ་དང་། རྩོམ་སྐབ་དཔོན་དང་། རྒྱལ་ཚབ་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དོ།

གདན་རབས་དྲུག་པ་ཆེ་བོའི་སླ་མ་དཔལ་འབྱོར་ནི། རབ་ཆོས་མེ་སྒྲུང་ལོར་རྩ་སྐོར་གོང་མ་ཅུ་སྟུ་འབྲུངས་ཤིང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་བསྟེན། སྟུབ་པ་ལ་གཞིལ་བས་རྟོགས་པའི་དབང་ལྷན་ཅུ་གྱུར། ལོ་མང་པོར་རྩ་སྐོར་དགོན་པའི་རྩོམ་སྐབ་དཔོན་གྱི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་འགོ་དོན་བསྐྱུངས། གསུང་ཆོས་ཀྱང་ལྷ་མགུར་དང་། ཐོས་གྲོལ་བརྒྱུད་རིམ་ཁ་བསྐྱུངས་སོགས་ཀྱང་ཤོས་ཤིག་ཡོད་དོ། རྟོང་བཟའ་སླ་མའི་གཏེར་ལྷང་ལས། རེ་བདུན་སྟེ་མེད་ཨ་ཡིག་དབྱིངས་སུ་བསྟུང་། ཞེས་པ་ལྷར་དགུང་གངས་རེ་བདུན་པར་སྟུ་གཤེགས་སོ།

གདན་རབས་བདུན་པ་སྟུལ་པའི་སྟུ་རིན་པོ་ཆེ་སྟུབ་བསྟན་བསོད་ནམས་ཉི་མའམ་ཡོངས་གྲགས་གྱི་མཚན་ལ་སྟོ་ཆེན་ཆངས་པ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་སྟུལ་ཏེ་སྟེ་ལོ་1929ལོར་རྒྱུང་ལྷང་བཀྲ་ཤིས་གཡས་སུ་འབྱིལ་བ་རྒྱ་ཡབ་སྟོ་ཆེན་དཔོན་པོ་སྟོ་བཟའ་དང་། ལྷམ་མཆོག་བཟའ་ཨ་ཞེས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རྩོ་མཚར་བའི་ལྷས་བཅས་སྟུ་འབྲུངས། ག་ལག་ལྷན་ཆེ་སྟུལ་སྟུ་བཟླ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོས་བྱ་རྒྱུང་འདི་ནི་སྤྱིང་ཨ་གར་ཆངས་པའི་རྩོ་ལྷག་གི་སྟེ་མཐའ་ཡིན་གསུངས་ཏེ་ཆངས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། དགུང་ལོ་དྲུག་པར་སྟོ་ཆེན་སླ་མ་པད་རྒྱས་ཀྱི་མདུན་ནས་འབྲི་སྟོག་སོགས་ལེགས་པར་བསྐྱབས། དགུང་གངས་བརྒྱུད་པར་སྟུབ་མཁན་པོ་ཀམ་ལས་དགེ་ལྡན་གྱི་སྟོ་མ་པ་མཚོས་ཏེ་མཚན་ལ་སྟུབ་བསྟན་བསོད་ནམས་ཉི་མ་ཞེས་གསོལ། རྩ་སྐོར་དགོན་གྱི་སྲགས་འཆང་རྩོ་ཆེ་འདྲིན་པ་ཆེ་བོའི་སླ་མ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྟུ་རྒྱུང་ནས་སྦྱོང་འཇུག་དང་། རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་དང་། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགོ་སོགས་བྲིད་ལྷང་རྒྱ་མ་གསན། འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་ཁ་སྐོར་དང་བཅས་གནད་སྟོན་མཛད། རྟོག་ཆེ་སྟུལ་སྟུ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ལས། རྒྱུང་གནས་འགོ་གསུམ་ནས་རིམ་པར་གནམ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་བྲིགས་ཆོད་ཀྱི་བྲིད་ཆ་ཆང་གསན། དགུང་གངས་བརྒྱུ་བཞི་བའི་རྒྱས་སུ་རྟེན་ངན་གྱི་དབང་གིས་རྟོང་བཟའ་རྩ་སྐོར་སྟོན་མའི་སྟེ་བ་ཡང་སྟོགས་གཉིས་སུ་གྱིས། རྟོང་བཟའ་དཔོན་པོ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1936ལོར་

ནང་འཁོར་དུང་གིས་བརྟན་བརྒྱུད་ཅམ་བྲིད་དེ་དབལ་ཡུལ་ཆེ་ཡུལ་དུ་འོང་། དབལ་དཔོན་ནམ་ལེ་ལ་ཕྱེ་མགོ་ལུལ། སྤྱི་མེད་དང་དགོན་པའི་སྦྱགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་སྤར་སྒོལ་བཞིན་རྒྱལ་དབང་དབལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་མོར་བཞག་བྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་བརྒྱུར་མི་ཆོག་པར་བྱས། རྒྱ་ཏྲ་ལོར་སྟོང་བཟའ་རྩ་སྟོར་གྱི་དུང་གིས་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་ཅིག་ཡུལ་བྱུང་དེ་དུ་བྲོས།

རབ་རྒྱལ་ས་བྱི་ལོར་ཏྲ་ག་ཆ་སྤྱལ་སྤྱི་འཇམ་དབལ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤྱི་མ་པད་རྒྱས་སོགས་རྩ་སྟོར་དགོན་གྱི་སྤྱི་སྤྱལ་འགའ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་སྤྱལ་སྤྱི་འདི་ཉིད་ཀྱང་མགོ་ལོག་དར་ཐང་དགོན་དུ་དབལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབལ་དབྱེས་པའི་རྩོ་རྩེ་མཇལ་བར་ཐེབས། རྩ་སྟོར་དགོན་གྱི་གྲ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་གི་མཆོན་མོ་དང་གྲངས་ཀ་ནམས་ལུ་ཏེ་གྲ་འབུལ་བཏེགས། དགོན་མགོ་དར་ཐང་དགོན་ལ་ལེགས་པར་སྤུལ། རྩ་སྟོར་དགོན་ལྷ་སྤེ་དང་བཅས་པ་ཆེ་རབས་རྩེས་འཛིན་གྱི་སྤྱབས་འཇུག་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེར་བྱས། དུས་དེ་ནས་བཟུང་དབལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་དང་རྩ་སྟོར་དགོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་དགོན་མ་ལག་གི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཅན་དུ་བྱུང།

མགར་སྟོང་གཏེར་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྤེན་སྤྱལ་པ་སྤྱི་ནམ་རྒྱལ་དང་། སྤྱི་རོད་ཡང་སྤྱལ་སོགས་སྤྱི་སྤྱལ་མང་པོ་སྤྱི་གཞུག་དུ་ལན་གྲངས་དུ་མར་མངགས་ཏེ་རྩ་སྟོར་དགོན་འདིར་མགོ་འཛིན་བཅེ་གཟིགས་སྤྱི་མེད་གནང་། རྩེ་འདི་ཡིས་རྩེ་བཅུན་འཇམ་དབལ་དབྱེས་དངོས་དབལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་རུལ་སྤྱི་པོར་སྤངས་ཤིང་བུན་མིན་གྱི་སྤྱི་མར་བཀྱར། རལྱ་དང་། གནམ་ཆོས་དང་། དགོངས་འདུས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ནམ་གཉིས་དང་། འཇའ་ཆོན་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོན་མང་ཆེ་བའི་སྤྱི་སྤྱལ་མཐའ་དག་བྱས། རི་ཆོས་གསུམ་དང་། ནང་ཆོས་ལྷ་དང་། སྤྱི་མ་སྤྱི་གསུམ་གྱི་ཆོས་བྱུ་ཆོགས་སྤྱབ་དང་། སྤྱབ་གྲ་དང་། མཆོམས་གྲ་ནམས་ལ་བཞུགས་ནས་གསན་སྟོམ་མཛད་པས་ཉམས་ཏྲོགས་ཀྱི་ལྷ་གྲ་བྱགས་རྒྱུད་ལ་འབྱུངས་ཏེ་སྤྱབ་རྒྱུད་ངེས་དོན་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དུ་བྱུང།

ཕྱག་ཆ་མཁན་པོ་འཇམ་དབལ་སྟོ་སྟོས་ལས། བཀའ་དགོངས་སུར་གསུམ་དང་། སྤྱིན་སྤྱིང་།

རྫོང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཡུང་བྲིད་དང་བཅས་ཆ་ཚད་མཐོས། དེ་དག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་ལས་མི་འདའ་བར་བསྟེན་པ་ཚད་ལྡན་དང་ཁ་སྐོང་སྦྱིན་སྲེག་
བཅས་མཛད། གདོང་ངའི་མཁན་ཆེན་ལས་གསང་སྟོང་གྱི་དོན་མཛོད་ཀྱི་ལྷ་མིག་དང་། བྲིད་ཡིག་
ཡེ་ཤེས་སླ་མ་སོགས་རྫོགས་ཆེན་གྱི་སྟོར་མང་པོ་གསན་པས་རྟོགས་པའི་གདེང་ཚད་རྟེན། མཚན་
སྤུལ་རིན་པོ་ཆའི་ཐུགས་བྱིན་གྱི་སྟོབ་མར་གུར་ཏེ་དབང་རྟགས་པད་ལྷའི་ཚད་པན་གྱི་པོར་
བསྐྱལ་ཞིང་རྫོང་རྒྱལ་བཅས་གནང་ནས་དོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་དུ་མངའ་གསོལ། རྒྱལ་བསྟན་ལ་ཐུགས་
རྒྱ་བསྐྱེད་དགོས་ཚུལ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་མཁྱེན་པའི་བཀའ་གསུང་མང་པོ་བསྐྱལ།

ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་སློན་ནས་རྩ་སྟོར་དགོན་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱུངས། དབྱར་གནས་དང་།
དགུན་ཆོས་དང་། སྦྱི་སྤང་དང་། སྦྱབ་མཚོད་གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་སྤར་བཞིན་བསྐྱབས། དེ་དུས་
འདུ་ཁང་སོགས་གཏན་འཇགས་མ་རྒྱས་པས་ཅོག་སྤར་གྱི་རྣམ་པའི་སློན་ནས་གནས་སྤོས་ཀྱིས་ཆོས་
ལྷེ་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་སྟུང་ཅུ་པ་ཙམ་ནས་དུས་འགྱུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་བཙོན་ཁང་དུ་སྦྱང་ལ་མང་པོ་
བཞེས་དགོས་བྱུང་། དགུང་གངས་ཞེ་དགུ་པར་བཙོན་གྲོལ་བྱུང་། ཐུགས་བྱ་ལོར་རྒྱལ་བསྟན་སྤར་
དར་གྱི་ཉི་གཞོན་འཆར་བས་རྟེན་ལྷོངས་ལོར་བྱ་དགའ་འབྲིལ་གྱི་ཐང་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་།
ནང་རྟེན་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། མཚོད་རྟེན་དང་། གྲ་ཁང་དང་། འཁོར་ཁང་སོགས་རྟེན་
བརྟེན་པ་མང་པོ་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་ཆེ་བའི་རྩ་སྟོར་དགོན་པ་འདི་བསྐྱར་འདེབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
ཐུག་བཏབ། དབལ་ཡུལ་རང་ཡུགས་ཀྱི་བཅའ་འབྱུང་རྒྱུང་གསུམ་དང་གར་ཐིག་དབྱངས་རོལ་
སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཐུག་བཞེས་མཐའ་དག་ཉམས་པ་སྤར་གསོ་དང་མ་ཉམས་གོང་
འཕེལ་གྱི་སློན་ནས་སྦྱབ་མཚོད་ཆེ་ཆུང་མང་པོའི་རྒྱན་བཙུགས།

དར་ཐང་དགོན་དུ་སྤུལ་སྦྱ་མགར་སྟོང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྦྱབས་རྩེ་ལྷ་སྤུལ་ཞུན་གར་
དབང་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་མདུན་དུ་སྤར་ཐིང་ཐིངས་མང་པོར་ཐེབས་ཏེ་བསྟན་དང་འགྲོ་
བའི་དོན་ལ་པན་རྒྱུན་ཐུགས་དགེས་པའི་གསུང་སྟོང་མཛོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོས་ངེས་མང་
པོ་གནང་། ཤིང་སྤང་ལོར་ཆོས་རྩེ་འཇིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ལས་གཏིར་ཆེན་ལས་རབ་སྤྱིང་པའི་

ཟབ་གཏིར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དབང་གསན་ཅིང་བསྟན་པ་དག་གཙང་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟལ།
དབང་ཡུང་ཁྱིད་གསུམ་དང་། མ་ཁི་དང་སིཿའི་རྩལ་སྒྲུབ་སོགས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རྒྱན་མ་
ཆད་རྩལ་བསྟོར། དབལ་ཡུལ་ཆེ་བ་ཤོག་ཆེན་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཡུལ་གྱུ་རྩལ་མར་འཕྲིན་ལས་
རྒྱས་པས་ཡོན་བདག་དང་སྟོབ་མ་ཡང་བགྲང་ལས་འདས་པ་བྱུང་ངོ་།།

སྤང་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཁ་ཆེན་སྐྱེ་ཁྲིད་བརྩུ་བ་སྟོབ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྒྱན་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆན་དང་། ཆོས་རྗེ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཇིགས་མེད་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་འབྱུང་གནས། རྩལ་སྒྲུབ་
ཁྲིད་བཞི་པ་སྤྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷ་སྤྱལ་སྐྱེ་ཁྲིད་གསུམ་པ་སྤྱབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད། ལ་
མཆོག་སྤྱལ་སྐྱེ་ཁྲིད་བཟང་སྤྱབ་བསྟན་མཁུན་རབ་རྒྱ་མཆོ། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐྱེ་ཁྲིད་བྱག་
པ་རྗེ་བརྩན་སྟོབ་བཟང་འཇིགས་མེད་སྤྱབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། སྤྱལ་སྐྱེ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དབྱངས་
ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆན་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོ་དགོན་འདིར་གདན་དྲངས་ཏེ་བསྟན་གཞི་འདི་
ཉིད་ཉམས་པ་སྤར་གསོ་དང་། འཁོར་བ་སྤར་བསྐྱུ་བྱས་ཏེ་དགོན་པ་སྤྱིའི་འགྲིག་དང་། ཕྱི་ནང་གི་
ཉིན་སོགས་ལ་སྤྱགས་བཀོད་བཞག་སྟེ་དགོན་པ་འདི་ཉིད་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་བའི་འཕྲིན་ལས་སྤ་
ན་མེད་པ་སྟོས་སོ། །མཐར་རབ་རྒྱན་ས་བྱི་ལོའི་མགོ་ཁྲི་བའི་མར་ངོའི་ཆོས་གཉིས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་2008
ལ་སྐྱེ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

གདན་རབས་བརྒྱུད་པ་མཁན་སྤྱལ་དམ་པ་སྟོང་ཡངས་རིན་པོ་ཆེ་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་
སྟག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1974ལོར་ཡབ་སྟོང་བཟའ་དཔོན་གྱི་རིགས་རྒྱུད་རྩལ་གཏོགས་པ་སྟོང་བཟའ་ཁམ་
རིས་དང་། ཡུམ་མགོ་ལོག་བཟའ་འདས་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་གཞུགས་སྐྱེའི་མེ་ཏོག་གསར་རྩལ་
བཞད། སྤྱན་རྒྱུང་བུའི་རྩལ་ནས་ཀྱན་སྟོང་ལེགས་ཤིང་བཅེ་བའི་སྟོང་རྗེ་ལྷན་རྒྱུས་སུ་མཆིས།
དབྱང་གྲངས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཞང་པོ་མགོ་ལོག་ཤེས་རབ་ལས་སྟོག་དང་ཆོ་ག་སྤྱལ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱག་ལེན་
སོགས་བསྐྱབས། དབྱང་གྲངས་བརྩུ་གཉིས་པ་ཤིང་སྤང་ལོར་སྤྱང་ནང་བསྟན་སྟོབ་སྤྱིང་རྩལ་
སྐྱེ་ཆངས་པ་དང་མཉམ་རྩལ་ཆོས་རྗེ་འཇིགས་མེད་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཁུན་ནས་གཏིར་ཆེན་ལས་
རབ་སྤྱིང་པའི་ཟབ་གཏིར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དབང་གསན། སྟོགས་རྩལ་འདུལ་འཛིན་བྱེ་བའི་གཙུག་

ཀྱན་མཁན་པོ་སྒྲིག་རྟོག་ལས་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་མཐོན་པས་མཆོན་ལ་བྱབ་བསྟན་ཡི་ཤེས་བཟང་
པོ་ཞེས་གསོལ།

དགུང་གངས་བཙུང་བརྟུང་པར་སྒྲོ་ཆེན་སྤྱལ་སྤྱུ་ཚངས་པས་དཔལ་ལྷན་མགར་སྤྱོད་
གཏེར་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ལ་གྲུ་བ་ལའི་མཆོན་མོ་སྤྱལ་ཏེ་མ་འོངས་པར་རྩ་སྒྲོར་དགོན་གྱི་
བསྟན་པ་འཛིན་སྟོང་སྤེལ་གསུམ་གྱི་རུས་པ་ལ་དེ་དག་སྤྱུ་བཟང་ཞུས་པ་ན། གྲུ་བ་གཉིས་གྱི་མིང་
མོ་མྱིར་བཏོན། ལྷག་མ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་འགྲོ་ལ་པན་ཐོགས་ངེས་སོ་གསུངས། དེ་གསུམ་ནི་
མཁན་པོ་བསོད་སྟན་དང་། ལྷ་མ་སྒྲུང་ལོ་དང་། སྤྱལ་སྤྱུ་འདི་ཉིད་ནམས་ལགས། བྱད་པར་རྟེ་
སྤྱལ་སྤྱུ་འདི་བ་དམ་པའི་སྤྱེ་སྤྱལ་ཞིག་ཡིན་གསུངས།

དགུང་གངས་ཉི་ཤུ་པར་དར་ཐང་དགོན་རྟེ་གྲུ་སར་ཐེབས། ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་བྱབ་
བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། བཤད་གྲུ་མདོ་རྒྱད་ཐོས་བསམ་སྤྱིར་རྟེ་སྤྱལ་
སྤྱུ་སྟོ་བཟང་ཞོར་བྱ་སོགས་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་རྟེ་མ་བསྟེན་ཏེ། ཉགས་རིགས་དང་། ཨར་སྤྱང་
མཁན་པོའི་སྟོང་འཇུག་ལྷིག་ཆེན། ཆོད་མ་དང་། དབྱ་མ་སོགས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་
བཅས་པའི་གཞུང་ཆེན་མང་པོ་ལ་སྟོང་བ་རྒྱ་ཆེར་བྱས། དར་ཐང་རྟེ་སྤྱབས་རྗེ་གྲུ་བ་དབང་པ་ལྷ་
ཞོར་བྱ་གསུམ་པ་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། བཀའ་མ་མདོ་སྤྱུ་སེམས་གསུམ་གྱི་
སྤྱིན་གྲོལ་ཡོངས་རྫོགས་གསན།

དགུང་གངས་ཉིར་རྟུག་པར་རྩ་སྒྲོར་དགོན་གྱི་མཁན་ཁྲིར་བཞུགས་ཏེ་བགྲང་བྱ་གསུམ་
ལ་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་མཛོད་དེ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཐུག་བཞེས་རྣམ་པར་དག་པའི་
རྒྱལ་མཆོན་དགུང་རྟེ་བསྐྱེདས། དཔལ་ལྷན་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་སྟོང་ཆེན་མཛོད་
བདུན་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད། ཀར་སྤྱིར་ཞི་ཁྲོ། རྩལ་ཕུར་པ། གནམ་ཆོས་དང་། རྩལ་
ཆོས་སྒྲོར་གཞན། བཀའ་བརྟུང་གསང་རྫོགས་སོགས་ཀྱི་དབང་ལྷང་གང་མང་མཐོན། ཟབ་མོ་ལྷ་
སྟོལ་གྱི་སེམས་སྒྲིམ་བཞེས།

དགུང་གངས་སོ་རྟུག་པར་ཁང་སར་བསྟན་པའི་དབང་ཐུག་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྱུ་ནས་ཁོང་

གི་གསུང་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་དང་། རྟིང་ཐིག་རྩམ་གཉིས་དང་། རྒྱ་འབྲུལ་གསང་རྟིང་སོགས་ཀྱི་
དབང་ཡུང་དང་། འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་རོ་མཚུབ་ཚུགས་ཀྱི་མན་ངག་དང་།
ཆོག་གསུམ་གནད་རྟེན། ཆོས་དབྱིངས་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད། ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ་སོགས་བུ་མ་པ་གང་ཤིང་
ཚུལ་རྩ་གསན་ཏེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་ཀྱི་བདག་པོར་བཀུར། གཞན་ཡང་སྒྲ་མ་ཤེར་འོད་
ལས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆེན་མོའི་བསྐྱགས་ཡུང་གསན། དགུང་གྲངས་སོ་ལྔ་ནས་རྩ་སྟོར་
དགོན་པའི་དགོན་བདག་གི་སྤྱ་ཁྱུར་ཕྱག་རྒྱ་བཞེས། དགུང་གྲངས་སོ་བདུན་པར་དབལ་ཡུལ་རྩ་
སྤྱལ་བྱབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་རྩ་སྟོར་དགོན་རྩ་ཐེབས། པཌ་ཞུའི་ཅོད་པན་གནད་སྟེ་
དགོན་འདིའི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། ཆོས་དང་རྣམ་དཀར་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་དགོན་
འདི་དཀར་ཕྱོགས་ལྷ་བའི་འཕེལ་ཆ་ལ་ཕྱོགས་པར་མཛད་དོ། །མཐར་རབ་རྒྱན་ས་པག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
2019 ལོར་སྤྱི་ཞི་བར་གཤེགས་པའོ།

དགོན་འདིའི་འཆད་ཉན་མཁན་པོའི་ཁྱིལ་བཞུགས་པའི་མཁན་རབས་ནི། མཁན་རབས་
དང་པོ་སྟོ་སྤུལ་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་རྣམ་ཐར་གོང་རྩ་གདན་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སོང་བྱིན་ཏོ།

མཁན་རབས་གཉིས་པ་མཆོག་ཆང་མཁན་པོ་ཀམ་ཆེ་རིང་ངམ་ཀར་ཆེ་ལགས་ཀྱང་རྣམ་
ཐར་མི་གསལ་ལོ།

མཁན་རབས་གསུམ་པ་རྩ་བ་མཁན་པོ་རིག་འཛིན་བཟང་པོ་ནི། རབ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་སྟེ་
སྟེ་ལོ་1900ལ་སྤྱི་བཏུམས། དགུང་གྲངས་བཅུ་དྲུག་ཅུ་ནས་རྩ་སྟོར་ལྷ་སེར་ཤུལ་དགོན་རྩ་གྲ་སར་ཐེབས།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་བསྟེན་ནས་མི་ལོ་བཅུ་བདུན་ཅུ་ནས་ལ་མཆོན་མོའི་ལྷ་འོད་དང་།
སྟོས་འོད་ཀྱི་འོག་ཡན་ལ་དཔེ་གཟིགས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་རྩི་རྩལ་ཕ་གནད་བས་རྩ་སྟོར་རྩ་
དགེ་ཞེས་མཁས་གྲགས་ཀྱི་སྟན་པ་ཕྱོགས་ཀྱན་རྩ་ཁྱུང། སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་སོགས་སྤྱང་གྲ་སྟོར་
བྱས། རྩ་སྟོར་དགོན་རྩ་སྟེ་སྤུལ་བསྟན་པའི་ཉི་མས་གཙོའི་ངེས་དོན་ཀྱི་སྒྲ་མ་མང་པོ་སྤྱི་ཅི་རིགས་
སུ་བསྟེན་ཏེ་སྤྱལ་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་གསན། གསན་པ་ཅུ་མ་བཞག་པར་སྤྱི་ཆའི་
སྤྱད་རྩ་བྱགས་དམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཅེ་གཅིག་རྩ་བསྟོམས་པས་རྟོགས་

པའི་ས་མཐོར་གཤེགས། དཔོན་འདིར་ཐུན་མོང་ཐ་སྟོང་རིག་གནས་དང་། མདོ་སྟོགས་དང་། རྟོ་སྟོང་ནས་ཐུན་མིན་སྟོང་ཐིག་གི་གདམས་པའི་བར་གསུངས། དུལ་ཕྱི་སྟོང་ལ་སྟུང་གནས་དང་། མ་ཁེ་མི་བཞི། བདེ་ཆེན་ཞིང་ཁྲིད་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རྟོ་སྟོང་པའི་གཙུག་པོ་རྩ་སྟོར་མཁན་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་འོར་བུ་སྟགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྟོབ་མ་མང་དུ་བྱོན། རུས་ཀྱི་འབྱུར་བ་བདོ་བའི་སྐབས་སུ་འོ་བརྒྱལ་མང་པོ་སྐྱེ་ཉམས་བཞེས་མཐར་བཙོན་ཁང་ནས་གཟུགས་སྐྱེ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

མཁན་རབས་བཞི་བ་ལྷ་སྐ་མཁན་པོ་ཀམ་ཆོས་འཕེལ་ལམ་ཀར་ཆོས་ལགས་ནི། རབ་ཆོས་ལྷགས་སྟེལ་ཏེ་སྟེ་ལོ་1920ལ་ཡབ་ལྷ་འོར་བསྟན་དང་། དུལ་ཁྲོམ་ཐོག་དགའ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་གསུ་སུ་འབྱུངས། རྩ་བ་དང་སྟོང་དཔོན་དུ་གྱུ་སར་བྱོན། རྟོ་སྟོང་གསུམ་རིམ་མཐོས་ཀྱིས་དག་སྟོང་རྩོ་རྩོ་འཛིན་པའི་ཉེན་ཅན་དུ་བྱས། བདེ་སྟོང་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་མདོ་སྟོགས་རིག་གཞུང་ཀྱན་ལ་ཐུགས་བཙོན་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རྩ་སྟོང་དཔོན་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་གསེར་ཁྲིར་བཞུགས་ཏེ་མདོ་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྟོར། རུས་འབྱུར་སྐབས་སུ་སྐྱེ་བལ་འོ་བརྒྱལ་ཆོད་མེད་ལྷང་ཡང་། གསུང་ཡེ་མི་འབྱོན་པར་བཟོད་པའི་གོ་ཆ་བཞོས། ཕྱི་དག་རྩོད་གི་བཙོན་ཁང་དུ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྐུལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1965ལོར་སྐྱེ་གཤེགས་སོ།

ཡང་ངག་རྒྱན་ལ་ལར། ད་དུང་གི་འཕན་མཁན་པོ་རིག་ལི་དང་། རྟོང་བཟའ་གཞན་པར། མཁན་པོ་བཙོན་འབྱུང་ལྷ་བ་སྟགས་དུ་མ་ཞིག་བཟང་འདུག་མོད། རི་ཆོས་གསུམ་དང་བརྒྱ་ཞག་རེ་བཟུང་བ་ལས་མཁན་རབས་ཀྱི་གསུ་ཡིན་མིན་དོགས་གཞི་ཆེ་བས་མ་བཏོད་དོ།

མཁན་རབས་ལྔ་པ་མཁས་མཆོག་འདུལ་འཛིན་དམ་པ་སྐྱེ་མཁན་པོ་ཀམ་འཇམ་ཐུབ་བསྟན་རིས་དོན་རྒྱ་མཆོན་ནི། རྟོང་བཟའ་རྩ་སྟོང་ཕྱི་བ་རྩ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་གངས་བདུན་བརྒྱད་ཅུ་ནས་རྩ་སྟོང་དཔོན་གྱི་ཆོགས་སུ་ཞུགས། རི་ཆོས་གསུམ་དང་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་དུ་མ་གསན། འདུམ་ལཱི་གསོག་སྟོང་དང་སྐུབ་པ་སྐྱུར་ལེན་མཛད། དགུང་གངས་ཉི་ཤུའི་ཐོག་ཆོད་ཆོད་དཔོན་དུ་གྱུ་སར་ཕེབས། ཆོད་ཆོད་སྐབས་ཀྱི་ཆོད་ཐུན་མིན་གྱི་སྒྲ་མར་བཀྲར། གདན་

ས་དེ་ནས་ཆོགས་གསུམ་རིམ་ནོད་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དཔལ་ལྷན་སྟོན་འགྲོ་དང་། རྩོམ་གསུམ་རྣམ་ངེས། བཤེས་སྤྱིང་། བྱང་རྩལ་སྟོན་འཇུག་སོགས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ལྷང་མན་ངག་མཐའ་དག་གསན་ཅིང་ཉམས་སུ་བཞེས། རྩ་སྐྱོར་དགོན་ཏུ་བགྲང་བྱ་མང་པོར་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་མཛད། རི་ཆོས་གསུམ་སོགས་གནང་བ་དང་། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཞིང་བྲིད་དང་འཕྲོ་བའི་དམིགས་བྲིད་སོགས་བགྲང་བྱ་ཏུ་མར་གནང་། ལྷག་ལྷ་མང་པོའི་བསྟེན་རྒྱལ་ཀྱི་གངས་འབྲོལ་བར་མཛད། རྩ་སྐྱོར་ཀྱི་རུ་མེ་ས་མཐར་འོང་བའི་ལམ་བར་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་སོ།

མཁན་རབས་དྲུག་པ་མཆོག་ཆང་མཁན་པོ་ཆོ་དབང་བཀྲ་ཤིས་ནི། ཡབ་མཆོག་ཆང་སྟེ་བཟང་དང་། དུམ་གངས་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཡུལ་རྫ་རྒྱུད་ཏུ་ཁོག་ཏུ་སྦྱུ་འབྲངས། རྩ་སྐྱོར་དགོན་ཀྱི་ཆོགས་གྲལ་ཏུ་ཞུགས། སྦྱ་མཁན་པོ་ཀམ་ལས་ཆོགས་གསུམ་རིམ་ནོད་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། ཆེ་བའི་སླ་མ་ལས་རི་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་བྲིད་ལྷང་སོགས་གདམས་སྐྱོར་མང་པོ་ཞུས། མཁས་མཆོག་ཏྲ་ག་ཆ་སྦྱལ་སྦྱུ་ལས་མི་པམ་སེམས་ངོ་མཚུབ་ཚུགས་ཀྱི་བྲིད་དང་། ཆོག་གསུམ་གནད་ངེས། སྟོན་འཇུག། རྩོམ་གསུམ་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་གསན། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་རྩ་སྐྱོར་དགོན་ཀྱི་མཁན་པོ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་སྤྱི་ཞུ་བྱ་མེད་བསྐྱབས་ཏེ་དགོངས་པ་རྫོགས་སོ།

མཁན་རབས་བདུན་པ་ཆེ་བའི་ས་མགོའི་མཁན་པོ་སྟོང་པོ་ནི། ཡབ་རྩ་ཏྲ་གཏེར་ཆེན་དང་། དུམ་ས་མགོ་བཟའ་ཆོས་དབང་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྲངས། དགྲང་ལོ་བརྒྱུད་ཅུམ་ནས་སྟོག་དང་། ཆོ་ག་ཆོས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་རྣམས་སྦྱངས། དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་ལ་ཐུགས་མོས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་དགུས་པའི་རྩོད་རྩེས་གཙོའི་བཤེས་གཉེན་ཏུ་མའི་ཞབས་རུལ་སྦྱི་བོར་བསྟེན་ཏེ་དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་དབང་བྲིད་མཐའ་དག་གསན། དེ་དག་ལ་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ། མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེས་པཎ་ལྷ་གནང་། ཆེ་བའི་མཁན་ཆེན་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན་དང་། མཁན་པོ་ནོར་བུ་བསྟན་འཛིན། མཁན་པོ་བསོད་ནམས་མགོན་པོ་སོགས་ཀྱི་དྲུང་ནས་གཞུང་ཆེན་བརྩུ་གསུམ་ཀྱིས་མཆོན་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཏུ་མར་

སློབ་གཉིས་བྱས། ཚོས་སློབ་གསུམ་ཕྱི་སྐབས་སུ་རྩ་ཉོར་དགོན་དང་། སྤེ་བའི་རྩ་སློར་དགོན་དུ་
དབྱར་གནས་གསུམ་འཇུགས་མཛད་ཅིང་ཐོག་མའི་མཁན་པོ་མཛད། དགྲུང་གངས་རྒྱ་ཁྱུ་ལྷག་
དུ་དགོངས་པ་རྩོགས་སོ།།

མཁན་རབས་བརྒྱད་པ་མཆོག་ཚང་མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་ཀྲམ་ཚོས་དབྱིངས་ནི། རབ་
ཀྱལ་མེ་སྤང་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1937ལ་ཡབ་མཆོག་ཚང་ཐང་སྟོང་དང་། དུམ་པོ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་
སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་གངས་བཅུ་བཞི་པ་ལ་སྐྱེ་མཁན་པོ་ཀྲམ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས།
མཚན་ལ་ཐུབ་བསྟན་ཀྲམ་ཚོས་དབྱིངས་ཞེས་གནང་། གནམ་ཚོས་སྟོན་འགོ་དང་། རྩོགས་ཆེན་
གསུམ་ཉི་འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོང་གནང་། མཁན་ཀན་འདི་རྩ་སློར་དགོན་ལྷ་སྟེ་གཉིས་ཀྱིས་སྟེ་
བོར་བཀྱར་ལ། བཀའ་དྲིན་ཡང་ཆེན་པོའི་མཛད་པ་གནང་ངོ་། །མཐར་རབ་རྒྱ་ཁྱུ་ལོ་སྟེ་
སྟེ་ལོ་2013ལོར་གཟུགས་སྐྱེ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།།

མཁན་རབས་དགུ་པ་འདུལ་འཛིན་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་སྦྲུམ་ཚང་མཁན་པོ་བསོད་
སྟན་ནི། སྟོང་བཟའ་རྩ་སློར་སྟེ་བ་རུ་ཡབ་སྦྲུམ་ཚང་ཀུན་བདེ་དང་། དུམ་ཏང་བཟའ་སྟོན་མ་
གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་ཀྱལ་མེ་ལུག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1967ལ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཚོས་རྩེ་འཛིགས་མེད་ཐུན་
ཚོགས་ལས་ཟབ་ཚོས་དུ་མ་གསན། མཁན་པོ་སྟེག་རྩོར་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་མཐོས། མཚན་
ཐུབ་བསྟན་སྟོན་ལམ་བཟང་པོར་གསོལ། སེ་རའི་དགེ་བཤེས་སྤང་གོལ་རབ་འབྲུམས་པ་སྤྲུམ་
བསྟན་ནས་ལམ་གཙོ་ནམ་གསུམ་དང་། ཀྱལ་སྐས་ལག་ལེན། ལམ་སྟོན་སོགས་སྟོ་སྦྱོང་གི་སྟོར་
དང་། སུམ་རྟགས་དག་གསུམ། སྟན་དག་སོགས་རིག་གནས་དང་། རོང་བོ་མཁན་ཆེན་གྱི་བསྐྱུས་
ལྷ་དང་། སྦྱོང་འཇུག། ཚད་མ། དབུ་མ་སོགས་གཞུང་ཆེན་གྱི་སྟོར་སོགས་གཞུང་ལུགས་དུ་མར་
ཐོས་བསམ་མཛད། སྤྱ་བྱང་བྱི་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལས་གྲུང་ཐང་སྟོན་གསུམ་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་
ཚོས་བཀའ་མང་དུ་ལུས། ཀམ་ཐོག་ཚོགས་ཆེན་སྐྱེ་ལས་རིན་ཆེན་གཉིར་མཛོད་ཆེན་མོའི་དབང་
དང་། སྟོ་ཆེན་ཚངས་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་དབང་ལུང་མན་དག་མཐའ་ལས་པ་
གསན། དགྲུང་ལོ་སོ་ལྷན་དབྱར་ཚུལ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་ལོ་དུ་མར་བསྟན་དགོན་ལ་ཐུག་

དགོན་མཆོག་ཀྱན་དགའ་བྱ་མཆོར་གསལ། སྤྱང་དུ་ཕེབས་ནས་ཆོས་རྩི་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་
ལས་སྐྱུ་འཕྲུལ་གསང་སྡིང་གི་སྐོར་དང་། སྤྱ་མ་ཡང་ཉིག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་སོགས་སྟན་བརྒྱུད་
མན་ངག་གི་རིམ་པ་བུམ་པ་གང་ཕྱི་རྩེ་ཆུལ་དུ་ཐོབ།

ཆེ་སྤྱུལ་བསྟན་འཛིན་བྱ་མཆོའི་དུང་ནས་སྤུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་། མཁན་པོ་འཆི་
མེད་རིག་འཛིན་ལས་འདུལ་བ་མདོ་ཙ་དང་། མཁན་ཆེན་ཆུལ་བྲིམས་སློ་གྲོས་ལས་འདུལ་རྟེན་ཉི་
མའི་འོད་ཟེར་དང་། མཁན་པོ་མགོ་ལོག་རིག་དར་ལས་སྟོམ་གསུམ་དང་། མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་
ནོར་བུ་ལས་སྦྱོད་འཇུག་སོགས་སྤྱང་གི་མཁན་ཆེན་པལ་ཆེ་བ་ལས་གཞུང་བཤད་སློའི་ར་བ་
ལས་འདས་པར་སྦྱངས། ཁང་སར་བསྟན་པའི་དབང་ལྷག་ལས་བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སྤྱ་མ་དང་། ལྷ་
སྤྱུལ་སྤུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་དབང་དང་།
གཏུགས་དཀར་བྱད་གྲོལ་གྱི་དབང་དང་། ཞི་ཁྲོ་འཕྲད་ཆད་རང་གྲོལ་གྱི་དབང་སོགས་གསན་ཏོ། །
སྤྱི་ལོ་2010 ལོ་ནས་སྤྱི་བའི་རྩ་སྐོར་དགོན་པའི་ཆོགས་ཆེན་ཁྲི་འཛིན་མཛད་དེ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་
ད་ལྟ་འང་ཐོས་བསམ་སྟོམ་པ་ཡ་མ་བུལ་བར་བཞུགས་སོ།

ཆོས་སྤེལ་འདི་ལ་ཕུག་རྩེས་ཆེ་བའི་སྐྱེས་ཆེན་དཔོན་པོ་སློ་བཟང་དང་། སྤྱ་མ་རབ་རྒྱས།
ཉག་རོང་སྤྱ་མ་ཡུར་བ། སྐོ་ཆེན་སྤྱ་མ་པད་རྒྱས། ཏྲིག་ཆ་སྤྱུལ་སྤྱི་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས། སྤྱིང་བཟའ་
སྤྱ་མ་མདོ་སྟགས། གཏུང་སྤུམ་ཆངས་དབྱངས་བྱ་མཆོ། སྤྱུལ་སྤྱི་སྤུལ་པོ། སྤྱ་མ་སྤང་ལོ་སོགས་མང་
དུ་བྱོན་མོད་མི་སྤྱོད།

དུས་མཆོད་ཆོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། ལོ་རེའི་མཆུ་ལྷའི་ཆོས་བཙུ་ལྷ་ནས་རིས་མེད་སྐྱེས་ཆེན་
ནམས་ཀྱི་ཞབས་བརྟན་དུ་རྩྭ་སྤིང་པའི་ཆེ་སྤུམ་གསང་བ་འདུས་པ་ཉིན་བཞིའི་སྤུབ་པ་དང་། ས་
ག་ལྷ་བར་ཉིན་ལྷའི་སྤྱང་གནས་ཆོས་ཆོགས་དང་། རྩ་སྤྱོད་ལྷ་བའི་ཡར་ངོའི་ཆོས་བརྩུ་བཞིན་ནས་
དུང་ཁང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་ཆོས་བཙུ་ལྷ་ནས་དབྱར་ཆུལ་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། མར་ངོའི་
ཆོས་གཅིག་ནས་ལྷ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་ལ་དགེ་འདུན་པ་ཡོངས་རྫོགས་དབྱར་གནས་པ་དང་། དེ་
ཡང་ཉིན་མ་རེ་བཞིན་སྤྱོད་རྩྭ་ཆོགས་གསུམ་པ་དང་། གནས་བརྩུ་དང་། སྤྱི་རྩོ་ལ་ཡོན་བསྟོ་

དང་། མཐུལ་ཟབ་ཏིག་དང་། གསོལ་ཁ་སོགས་ངག་བཅད་དེ་འདོན་པ་དང་། ཡར་མར་གྱི་རྒྱས་
ངེས་ཅན་གྱི་གསོ་སྦྱང་དང་། ཡར་མར་གྱི་ཆོས་བརྒྱུ་ཉེར་ལཱ་གནས་ཆོས་རྩ་གསུམ་ལ་རྩོམ་བྲུའི་
ཆོགས་ཆོག་བཏགས་པའི་ཆོགས་མཆོད་གསུང་སྟོན་དང་། དབྱིད་ཆོས་དཔོ་ལྷའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ནས་
འཆམ་སྦྱང་དང་། གཏོར་བཙོ་དང་། མཆོད་བཀོད་བསྐྱབས་ཏེ་ནག་ལྷའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ཆོས་
བརྒྱུ་རྒྱས་མཆོད་ཀར་སྤྱིར་ཞི་ཁྱོ་ཐོས་གྲོལ་ཆེན་མོའི་རྒྱུ་ཆེན་ཞག་བརྒྱུ་རྒྱུ་པ་དང་། རྟོན་
ཆོས་ལ་བྱམས་སྟོད་ལྷ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ནས་གཏེར་ཆེན་ལས་རབ་སྤྱིར་པའི་གཏེར་མ་སྤར་བ་ཡང་
གསང་ཁྱོས་པའི་རྒྱུ་པ་ཞག་དགུ་དང་། དགུ་ཆོས་ལ་སྤྱིར་རྒྱུ་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱུ་ནས་མགོ་ལྷའི་
ཆོས་བརྒྱུ་བར་ལ་རྩ་སྤྱིར་པའི་སྤར་བ་ཉིན་བཞི་དང་། དཔལ་ལྷན་རང་ལྷགས་ཀྱི་རི་ཆོས་གསུམ་
ལ་རེར་རེས་མོས་མཛད་པ་བཅས་ཡོད་དོ། །རྒྱས་མ་ངེས་པ་ནི་ཐོས་གྲོལ་གནས་སྟོང་སོགས་རྩ་མ་
མཆིས། ལྷ་འབངས་ལ་ཆོས་རོ་སྟོད་པ་དང་། ཡིག་ཚོངས་སེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ཕན་པའི་བྱ་བ་
ཉིག་པར་རྒྱུ་བཞིན་པ་མང་ཡང་མི་སྟོ་ལ། ཉེན་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ཅི་བཞུགས་སོགས་གཞན་ནས་
ཤེས་པར་བྱོ།

བྱུང་གཤམ་དགོན་པ།

༥ བྱུང་གཤམ་དགོན་ལྷན་བསྐྱེད་མདོ་སྤྱུགས་བཤད་རྒྱུ་འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྲུབ་སྤྱིར་ནི།
བྱང་བྲག་དཀར་སྤེལ་རྫོང་དང་ཉེ་བའི་ཉང་གཞུང་བྱིས་རྒྱལ་གྱི་གཡུ་རྩོག་སྤེལ་བའི་ཡུལ་བྱ་ལྷིང་
དགུ་འདུལ་ལྷང་བ་རུ་ཡོད་ལ། རབ་རྒྱན་རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1993ལོར་སྤྱུགས་འཆང་རིག་འཛིན་རྒྱ་
གསུམ་རྩོ་རྩེས་བྱག་བཏབ། དགོན་འདི་མདོ་སྤྱུགས་བྱང་སྤྱུགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་རུ་དཔལ་ལྷན་བའི་ཆོས་
རྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་སྤེལ་རུང་དར་བཞིན་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེང་སྐབས་བཤད་རྒྱུ་གྱི་བྱ་བ་ལེགས་
ཤོས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་ཡོད་དོ།

དེས་ན་ཆོས་སྤེལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་གདན་རབས་དང་པོ་འདས་ལོག་པ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱུགས་
འཆང་པད་བདེ་ཞེས་འབོད་པ་པལ་རྒྱ་གསུམ་རྩོ་རྩེའམ་རིག་འཛིན་རྒྱ་གསུམ་རྩོ་རྩེ་ནི། རབ་རྒྱལ་

ལྷགས་སྤྱུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1941ལོར་ཡབ་ཨ་སྐྱོང་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་དང་། དུམ་ལོ་རྒྱུད་གཉིས་
 གྱི་སྤྱུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། དབྱང་གངས་བཅུ་གཅིག་པར་སྤྱོད་སེམས་ལས་སྤྱུལས་གསུམ་འཛིན་
 པའི་དགེ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་། ཟབ་མོ་གཙོད་གྱི་བྲིད་དང་། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཚུལ་མང་
 ཏུ་མཁོས། ཨ་གནམ་སྤྱུལ་སྤྱུ་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས། མེ་སྤྱུལ་
 ལོར་དབལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་ཏུ་ཆོགས་ཞུགས་ཀྱིས་གནམ་ཆོས་སྒྲིམ་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་།
 རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་སྟེ་རི་ཆོས་གསུམ་གསན་ཅིང་བསྟོམས། སྤྱི་མེ་ཅི་རིགས་སྤྱུ་
 དབལ་ཡུལ་མཆོག་སྤྱུལ་འཇམ་དབལ་དབྱེས་པའི་དོ་རྩེ་དང་། སྤྱུལ་སྤྱུ་མདོ་སྤྱུལ་བསྟན་པའི་
 རྒྱལ་མཆོན་དང་། སྤྱུལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་ཉི་མ་དང་། མ་ཁི་སྤྱོད་པ་བསྟོ་སྤྱོད་དང་། ཀ་ཐོག་ཐོག་ཆོ་
 སྤྱུལ་སྤྱུ་དང་། ཨར་སྤྱུང་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་དོ་རྩེ་དང་། གཏེར་སྤྱུལ་དོ་རྩེ་དབྱེ་འདུལ་དང་།
 ཆོས་རྩེ་འཇིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་དང་། དཔོན་སྤྱུལ་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་དང་། སྤྱུལ་སྤྱུ་རྩེ་སྤྱུ་
 སྤྱུལ་སྤྱུ་སྤྱིང་གསུམ་པ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉིན་བྲིད་དང་། བུ་ཡུལ་སྤྱུ་མ་བསོད་ནམས་མཁས་
 བྱུང་དང་། སྤྱུ་མ་གཙོད་འོད་དང་། སྤྱུ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་དང་། ཐར་ཡུལ་ཡོངས་འཛིན་ཆང་
 དང་། སྤྱུ་འོད་ཡང་སྤྱུལ་ནམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་དང་། ཨ་མོ་སྤྱུ་མ་དབང་ཆེན་རབ་རྒྱས་སོགས་
 བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་གནམ་ཆོས་དང་། རྒྱུ་ལོ་ཟབ་གཏེར་སྤྱོད་འགའ་ཞིག་དང་། བུ་དུ་
 སྟོང་དང་། གཏེར་གསར་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སོགས་ཟབ་བཀའ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ས་བྲིའི་ལོ་ནས་
 ཏུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་བགང་བྱ་བཞིའི་ཡུན་ལ་རྒྱུའི་བྲི་ཕུན་ཏུ་བཞུགས་ཤིང་། སྤྱུ་འལ་འོ་
 བརྒྱལ་མང་ཅམ་སྤྱུ་ཉམས་སྤྱུ་བཞེས་དགོས་བྱུང་ཡང་སྤྱི་གཞི་སྤྱོད་གྱི་ལས་ལ་མ་ཞུགས་པར་དམ་
 པའི་ནམ་ཐར་བསྐྱུངས། ཨར་སྤྱུང་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་དོ་རྩེ་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས། རྟིང་པོ་
 བྱང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བས་རྫོགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་བྱུར། སྤྱུལ་སྤྱུ་ནལ་
 འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་སྤྱུ་མ་གཙོད་འོད་གྱི་སྤྱུགས་བཞེད་བཞིན་རིག་མ་བཞེས་ཏེ་གོས་དཀར་ལྷང་ལོ་
 ཅན་གྱི་ཚུལ་ཏུ་བཞུགས། དབྱང་གངས་ང་གཅིག་པ་ལྷགས་ལྷག་ལོར་ཉིན་ཞག་ཉེར་གཅིག་གི་
 ཡུན་ལ་འདས་ལོག་གིས་ངན་སོང་གི་གནས་རིས་སྤྱོད་ནས་འགྲོ་བ་མང་པོ་འདྲིན་པར་མཛད།

རབ་རྒྱན་ཆུ་བྱ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ 1993 ལོར་གཡུ་རྫོག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་བྱལ་གདལ་དགོན་པ་ལྷག་བཏབ། དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་ལྷག་བཞེས་དང་མཐུན་པའི་རྒྱལ་འཕེན་རྒྱས་མཆོད་ཀྱི་རྒྱན་བཅུགས། འདུས་སྡེ་དང་དད་འབངས་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་ལག་ལེན་དང་སྟོ་སྟོང་སྐོར་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་ཏུ་བསྟུལ། འདུ་ཁང་དང་། འཁོར་ཁང་དང་། ནང་རྟེན་ནམས་བཞེངས། མེ་སྐང་ལོར་ཨབ་སྐོར་ཏུ་བཀྲ་ཤིས་ཐར་ལམ་སྟན་ཆོགས་ཆོས་སྒྲིབ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཆོགས་བཅུགས་ཏེ་རྒྱ་མེར་ཡོངས་ལ་བར་དོ་རྒྱག་བྲིད་ཀྱི་ཞག་བརྒྱའི་དབུ་བཟུང་། ལྷགས་འབྲུག་ལོ་ནས་གཡུ་རྫོག་དང་། སྐར་སྐོར་གྱི་དད་འབངས་ལྷན་བསྟུས་ཀྱིས་སི་རྒྱུ་རྒྱུ་སྐྱབ་དང་། མ་ཁི་རྒྱུ་སྐྱབ་དང་། ཨ་མི་རྟེ་མ་རྒྱུ་སྐྱབ་དང་། ས་ཏུ་རྒྱུ་སྐྱབ་ནམས་ཀྱི་རྒྱན་བཅུགས། མཐར་དཔྱད་གངས་རེ་རྒྱག་པ་རབ་རྒྱན་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་2006ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུས་སོ།།

གདན་རབས་གཉིས་པ་སྤྱི་མཐོ་རྒྱན་བསམ་གཏན་ནམ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་ལྷག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1967ལོར་མགོ་ལོག་ཨ་སྐྱོང་གོང་མའི་དོམ་སྐོར་སྟེ་བར་ཡབ་རྒྱ་ཤེར་དབང་དང་། ལུ་མ་སྤང་གསལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱུ་འབྲུངས། སྤྱི་ཡི་ཁུ་བོ་སྤྱི་མ་པད་བདེའམ་རིག་འཛིན་སྤྱུ་གསུམ་རྩོམ་ལས་སྟོག་བསྟུངས། སྤྱི་ཅི་རིགས་སྤྱུ་ཁོ་རིག་འཛིན་སྤྱུ་གསུམ་རྩོམ་ལས་ཆོས་སྟོང་སྐོར་དང་། གཏེར་གསར་སྐོར་གྱི་བྲིད་ལུང་དང་། ཨར་སྐྱང་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་རྩོམ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་མཁན་སྟོང་སྟུལ་སྤྱུ་དང་། མཁན་བ་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་རྩོམ་བྲིམས་དང་། ཏ་བ་མཁན་པོ་འཛིགས་མེད་ནམ་གྲོལ་དང་། ཨར་སྐྱང་མཁན་པོ་ཅན་འགྱུར་མེད་དང་། རི་ཤུལ་མཁན་པོ་འོད་ཟེར་དཔལ་ལྷན་སོགས་ལས་གནམ་ཆོས་ལྷགས་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ་དང་། ཚ་རྒྱུང་དང་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་བཅས་རི་ཆོས་གསུམ་དང་། མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་སྤྱིན་གྲོལ་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་དང་། རྩོ་གྲུབ་བཞི་པ་ཐུབ་བསྟན་འཕེན་ལས་དཔལ་བཟང་ལས་སྤྱིང་ཐིག་ཚ་གསུམ་གྱི་དབང་དང་། མཁན་ཆེན་འཛིགས་མེད་སྟན་ཆོགས་ལས་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་དང་། སྤྱི་མ་ཡང་ཏིག་དང་། གར་དབང་ལྷ་དགའི་དབང་སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་རུ་མ་དང་། མཁན་ཆེན་སྟན་མེལ་ལས་བདེ་ཆེན་ཞིང་དབང་བྲིད་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་མཁན་སྟུལ་བསྟན་པའི་

དབང་ཕྱུ་ལོ་མཆོད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་ཆ་ཆོད་དང་། བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སླ་མ་སོགས་རྫོགས་པ་
ཆེན་པོའི་མན་ངག་མང་པོ་གསན།

སྐབས་རྗེ་ལྷ་སྐུ་སྐྱེས་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ལས་རབ་བྱུང་དང་
བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲུ་པ་བཞེས། རྗེ་དེ་ཉིད་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྱིན་བྱེད་དང་།
སྐུ་སྐྱེས་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་དབྱིངས་འོད་ཟེར་ལས་དེའི་ལྷགས་ལུང་གསན། ཀུམ་ཐོག་མོག་ཙ་སྐུ་སྐྱེས་
ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་དབང་ལུང་དང་། སྤྱོད་ཡང་སྐུ་ལ་ནམ་མཁའ་འཇིགས་མེད་
ལས་གནམ་ཆོས་དང་རྒྱུ་ལྷ་གཏེར་གྱི་སྤྱིན་གྲོལ་དང་། ཨ་མོ་སླ་མ་དབང་ཆེན་རབ་རྒྱས་
ལས་ལྷགས་སྐུ་ལ་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་རྗེ་ལྷ་གཏེར་ཆ་ཆོད་དང་། མགར་སྤོང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་
དང་། འཛམ་གང་སླ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོ་ལས་སླ་མ་སྤོང་གསུང་གི་གསུང་འབྲུམ་དང་། སྤྱི་ནང་
སྐུ་སྐྱེས་ཀྱི་སྤྱི་ལས་སྤྱི་ལྷ་གཏེར་གྱི་ལུང་དང་། ཐར་ལྷ་ལ་མོ་ཡོངས་འཇིན་ལས་ལྷ་
འཁོར་དབང་ཆེན་དང་། བྲག་དཀར་སྤོང་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ལས་ལྷ་འཁོར་དང་། མ་ཅིག་སྟན་
བརྒྱད་དང་། ན་རོ་མཁའ་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་དང་། རྫོགས་ཆེན་སྐུ་སྐྱེས་པ་སྤྱི་སྤྱི་བཟང་
ལས་བྲིད་ཡིག་ཡེ་ཤེས་སླ་མའི་འགྲེལ་ཆེན་སྟན་བརྒྱད་དོན་གྱི་མན་ངག་དང་། གཙོད་ལུ་མཁའ་
འགྲོའི་གད་རྒྱུངས་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལས་སྤྱིན་གྲོལ་མཐའ་ཡས་པ་གསན།

དགུང་གངས་ཉེར་བདུན་པར་སྤྱོད་པོ་རིག་འཇིན་སྐུ་གསུམ་རྗེ་ལྷ་ལྷགས་ཏོག་མཛོད་དེ་
གཡུ་རྗེ་ཏུ་བྱོན། ཐུབ་གདལ་དགོན་པ་གསར་འདེབས་ལ་ཕྱུ་ལོ་མཆོད་པོ་གནང་། སླ་མ་
རིག་འཇིན་སྐུ་གསུམ་རྗེ་ལྷ་གཉེན་རྗེས་ཐུབ་གདལ་དགོན་གྱི་གདན་སའི་སྤྱི་བཞེས་ཏེ་
བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་བས་བསྟན་པ་བསྐྱེད། བྲག་དཀར་སྤོང་ཆོད་དང་། དབུས་གཙང་གི་སྐབ་
གནས་རྣམས་སོགས་གནས་ངེས་མེད་མང་པོར་སྤྱི་པོ་ནང་གི་སྐབ་པ་ལ་ཉམས་བཞེས་མཛོད།
གཟུངས་སྤྱི་ལོ་ལྷ་མ་རྒྱུ་ལྷ་གཏེར་བསྐྱེད་གནང་བས་མཆོད། སྐྱུང་གནས་སྤོང་
ཙ་ལྷག་དང་། ལྷ་མོག་བརྒྱ་ཙུང་ཟབ་མོ་གཙོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་རྫོགས་ཤིང་། དེར་སྐབས་
ཀྱང་གནས་ངེས་མེད་ཏུ་འབྲུམ་ལྷ་རྒྱུ་མ་གསོག་སྤྱོད་དང་། གཡུ་རྗེ་དང་། ཨ་བ་སྤོང་སྤྱི་བའི་དད་

འབངས་ནམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྐོར་བཞིན་སྐྱེ་འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའོ།

དགོན་འདིར་རབ་རྒྱན་གིང་ལྷན་སྡེ་སྤྱི་ལོ་2015ལོ་ནས་བཤད་ཟུགས་རུ་བཅུགས་ཏེ་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་ལགས་པར་བྱང་། སྐབ་འཕྱིན་རུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་། མཆུ་ཁྲ་བར་ལས་
འབས་སྒང་དོར་སོགས་སློ་སྦྱང་གི་ཆོས་ཁྲིད་དང་སྒྲགས་ཏེ་ཟུ་ཆང་དང་དད་འབངས་ཐུན་མོང་
གིས་སེལ་རུང་སྐབ་དང་། མ་ཁི་རུང་སྐབ་དང་། ཨ་མི་རྩི་མ་རུང་སྐབ་དང་། ས་ཏུ་རུང་སྐབ་
ནམས་དང་། བཀ་པ་ཁྲ་བར་ཐུར་བ་སྐབ་ཐན་དང་། རུ་སྟོང་ཁྲ་བ་ནས་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པ་
དང་། བྱམས་སྟོང་ཁྲ་བར་སྐན་ཁྲའི་མདོ་ཆོག་དང་། ཐ་སྐར་ཁྲ་བར་ལྷ་བབ་རུས་ཆེན་དང་འབྲེལ་
ཀར་གྱིང་ཞི་ཁྲོའི་བརྒྱན་སྐབ་དང་། སྤེན་རྒྱན་ཁྲ་བར་དོར་སེམས་སྐབ་པ་དང་། རྒྱལ་ཁྲ་བར་
རྒྱའི་ཐུར་པ་དང་། མ་ཏིའི་སང་གདོང་དང་། ཉ་མགྱིན་སྐབ་པ་ནམས་ཀྱི་སྐོ་ནས་གཏོར་ཆོག་
ཆེན་མོ་བཅས་དང་། རྒྱན་ཆོགས་ལ་ནང་ཆོགས་བསམ་ལྷན་མཆོད་ཆོག་དང་། ཆོས་བརྒྱུ་ཉེར་ལྷ་
ཡོད་དོ་ཆོག་ལ་དེའི་སྐོ་ནས་ཆོགས་འཁོར་འབྲུལ་བ་བཅས་དཔལ་ལྷན་ཀྱི་ཐུག་བཞིས་དང་
མཐུན་པར་སྦྱོང་བཞིན་དར་ཞིང་རྒྱས་བཞིན་ཡོད་དོ།

དབུ་མའི་རུས་འཁོར་དགོན་པ།

༥ བོང་སྟག་དབུ་མའི་རུས་འཁོར་དགོན་པ་ནི། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་ཞེས་འབོད་པའི་ས་ཡི་ཆ་
གས་བོང་སྟག་སྡེ་བའི་ལྷན་དབུ་མའི་ཁོག་གི་རུས་འཁོར་ཞེས་པའི་ས་དེར་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་བོང་
སྟག་ཨ་ཁུའམ་སྒམ་མ་ངག་དབང་བཟང་པོས་སྐབ་པ་མཛད་པའི་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། རྗེས་སུ་
ལྷན་སྐང་གཏོར་ཆེན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་སྤུལ་སྐྱེ་མི་འགྱུར་དོ་རྗེའམ་པ་སྤྱི་བྱང་ཆུབ་སྤིང་པས་དགོན་
པར་བསྐྱར་ཏེ་ཐོག་མར་ཐུག་བཟུལ། དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷགས་ཀྱི་སྐབ་མཆོད་རུ་མ་བཅུགས་གིང་།
རུང་ཐུག་ལེན་དང་། དབྱངས་འབྲུད་ཏ། ཀར་ཐིག་གཏོར་བཟོ་སོགས་དཔལ་ལྷན་བའི་ཐུག་བཞིས་
ངི་བཞིན་གྱི་སྟོལ་བཅུགས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་བའི་གུར་དཀར་མོའི་ཆོན་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གུལ་ལྷན་
སྐང་འོད་གསལ་ལྷན་གྱུ་སྤིང་གི་དགོན་ལག་ཚོད་མེད་རུ་གྱུར་ཏོ།

པོང་སྟག་ཨ་ཁུའམ་སྒྲ་མ་ངག་དབང་བཟང་པོ་ནི། ཉ་ལའི་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་སྟམ་སུ་རབ་
ཡིད་ས་སྒྲེལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1848ལོར་འབྱུངས། ཐར་ལྷན་དགེ་འདུན་ཆོས་སྦྱོང་བྱ་མཆོ་སྒྲ་མར་
བསྟན་ནས་སྒྲིན་གྲོལ་གཞུང་བཤད་ཀྱི་གདམས་ངག་རྩ་མ་གསན་པ་དང་། རྩ་ཆུ་ཁར་བྱོན་ནས་
སྒྲ་མ་མང་པོ་བསྟན་ཅིང་གསར་རྟིང་རིས་མེད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསན།
སྒར་པོང་སྟག་རྩ་བྱོན་ནས་རུས་འཁོར་རྩ་ཡུན་རིང་བཞུགས་ཏེ་སྦྱབ་པ་མཛད། བྱང་པར་རྩ་ལྷག་
སྒང་སྒྲུལ་སྦྱ་པ་བླ་མ་དོ་སྟགས་བྱང་ཆུབ་སྒྲིང་པ་སྒྲ་མར་བསྟན་ནས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་
གསན་ཅིང་། བྱང་པར་རྩ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་གནས་ལུགས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་རོ་སྟོང་གི་ཐུན་
མིན་གྱི་ཆ་བའི་སྒྲ་མ་གཅིག་ཤུར་གྱུར། ཁོང་ནམ་གཉིས་མ་གཅིག་གི་སྦྱན་རྩ་སྦྱེ་བ་བཞེས་པའི་
ཚུལ་ཡང་གསུངས། པོང་སྟག་ཨ་ཁུ་ཁོང་ཉིད་བཞུགས་སའི་མཆོམས་ཁང་རེ་ལས་མེད་པའི་རི་
ཁྲོད་དེར་པ་བླ་བྱང་ཆུབ་སྒྲིང་པས་དགོན་པ་གསར་རྩ་བཞེངས། འདུ་ཁང་ནང་རྟེན་ནམས་ལེགས་
པར་གྱུབ་ནས་འདུས་པའི་ཆོགས་ཀྱང་མི་ཉུང་བ་བྱུང་། དཔལ་ལྷན་བའི་ལྷག་བཞེས་ལྟར་གྱི་སྦྱབ་
འཕྲིན་རུས་མཆོད་འགའ་དང་། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་ཡང་བཅུགས་ཤིང་། པོང་
སྟག་ཨ་ཁུ་གདན་ས་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཚབ་རྩ་བསྟོས། དེ་ནས་ཁོང་གིས་རུས་འཁོར་དགོན་པ་ཡུན་
རིང་བསྐྱུངས་ནས་སྦྱ་གཤེགས་སོ།།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ལྷག་སྒང་སྒྲུལ་སྦྱ་མི་འགྱུར་རྡོ་རྗེའམ་པ་བླ་མ་དོ་སྟགས་བྱང་
ཆུབ་སྒྲིང་པ་དང་། གདན་རབས་གཉིས་པ་པོང་སྟག་ཨ་ཁུ་ངག་དབང་བཟང་པོ་ལོ།

གདན་རབས་གསུམ་པ་སྒྲུལ་སྦྱ་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ་བཟང་པོ་ནི། པོང་སྟག་རྩ་སྦྱ་
འབྱུངས། པོང་སྟག་ཨ་ཁུའི་ཡང་སྤྱིད་རྩ་རོས་བཟུང་། བཤེས་གཉེན་རྩ་མ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་གཞུང་
བྲིད་རྩ་མ་གསན་ཅིང་། དབུ་མའི་རུས་འཁོར་དགོན་པའི་གདན་ས་བསྐྱུངས་སོ།།

གདན་རབས་བཞི་བ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེའམ་སྦྱ་འབའ་ནི། ལྷག་སྒང་མ་སྒྲུལ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་
གཙུང་རྩ་པོང་སྟག་ཕྱེ་བར་སྦྱ་འབྱུངས། ཁོང་ཡང་པོང་སྟག་ཨ་ཁུའི་ཡང་སྤྱིད་རྩ་རོས་བཟུང་།
བཤེས་གཉེན་རྩ་མ་ལས་སྒྲིན་གྲོལ་གཞུང་བྲིད་རྩ་མ་གསན་ཅིང་བསྟོམས་པས་རྟོགས་པ་མཆོག་

ལྷན་ཏུ་གྱུར། བྱུང་པར་ཏུ་ཤུག་སྐང་དགོན་ཏུ་གྲག་སར་བྱགས་ཤིང་དཔལ་ལྷལ་བའི་ཚོས་ཚན་
ནམས་ལ་གསན་བསམ་བསྐྱེམས་པ་མཛད། སྐུ་འབའ་ཁོང་དང་། ངག་དབང་ཚོས་འཕེལ་བཟང་
པོ་ནམ་གཉིས་ནི་བོང་སྟག་ཨ་ཁུ་སྐུ་ཕྱིང་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །སྐུ་འབའ་ཚང་ཤུག་སྐང་ཏུ་བྱགས་
པའི་རུས་དེར་ཉོར་ཤུལ་དགོན་གྱི་སྤྲ་མ་བྱོ་ལོའམ་བོང་སྟག་མཚམས་པ་ཚང་གདན་ཚབ་ཏུ་
བསྐྱོས་པས་ཁོང་གིས་དབུ་མའི་རུས་འཁོར་དགོན་པའི་གདན་ས་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས་སོ།

ཤུག་སྐང་མ་སྐུལ་རིག་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མས་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་མཛད། ཨ་སྤྱོད་
སྐུལ་སྐུ་པ་ཐུང་དག་སྟགས་སྤིང་པ་དང་ཁོང་ནམ་གཉིས་ནས་རབ་གནས་མཛད་དོ། །དེའི་རུས་སུ་
དགོན་འདི་དར་རྒྱས་བྱུང་ཡང་བོད་རུས་འབྲུག་གི་དབང་གིས་འཁོར་ཞིག་ཏུ་སོང་། བསྟན་པ་
ཡང་དར་གྱི་རུས་སུ་མ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་། སྐུ་སྤིང་མ་ཤེས་རབ་པག་མོ་གཉིས་
ནས་བྱགས་ཁྲར་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་སྟེ་དགོན་པ་སྤར་གསོ་མཛད། འདུ་ཁང་རྟེན་བཞེན་པ་མང་
ནས་བཞེངས་ཤིང་། དགེ་འདུན་པ་རུ་མ་འདུས་ནས་དཔལ་ལྷལ་བའི་ལྷགས་ལྟར་གྱི་སྐྱབ་འཕྲིན་
དང་ཚོས་ཚན་མང་པོ་སྤར་གསོས་སོ།

གདན་རབས་ལྷ་བ་སྐུལ་སྐུ་དཔལ་ལྷན་ནི། བོང་སྟག་ཏུ་ཤུག་སྐང་མ་སྐུལ་གྱི་གཙུང་བོའི་
བུ་མོའི་སྟེན་སུ་སྐུ་འབྱུངས། ཤུག་སྐང་མ་སྐུལ་རིག་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མས་སྐུ་འབའམ་ཡེ་ཤེས་རྩོ་
རྗེའི་ཡང་སྤྱིད་ཏུ་དངོས་བཟུང་བས་བོང་སྟག་ཨ་ཁུ་སྐུ་ཕྱིང་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་དབུ་མའི་
རུས་འཁོར་དགོན་པའི་དགོན་བདག་གི་བྲི་ལ་བྱགས་ཏེ་དགོན་པ་སྤྱོད་བཞེན་ཡོད་དོ།

གཞན་ཡང་སྐུལ་སྐུ་རིག་འཛིན་ཉི་མ་ནི། ཤུག་སྐང་མ་སྐུལ་རིག་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་
རུས་གཅིག་པའི་རྒྱུད་ཏུ་སྒྲིམ་མེ་ཏུ་སྐུ་འབྱུངས། ཁོང་ཡང་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྗེའི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་ཟེར་བ་
དང་། སྐུལ་སྐུ་ངག་དབང་ཚོས་འཕེལ་བཟང་པོའི་སྐུལ་སྐུ་ཡིན་ཡང་ཟེར། དོན་ལ་དབུ་མའི་རུས་
འཁོར་དགོན་པའི་བསྟན་བདག་གི་ཐོབ་དབང་མོད། ད་ལྟ་བྲི་ཀའི་འཇའ་མོ་དགོན་པར་བྱགས་སོ།

དབྱུས་གཙང་གི་ཚུགས་སྤྱི་བུ་བའི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚོས་ཟླ།

ད་ནི་བོད་ཚོལ་ཁ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལས་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཚོལ་ཁ་དབྱུས་གཙང་གི་ཚུགས་སྤྱི་བུ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་འཛིན་པའི་ཚོས་ཟླ་བྱང་ཚུལ་ལས།

ནག་ཆུ་བྱ་དོ་རྟ་མུར་དགོན་པ།

‡ ནག་ཆུ་བྱ་དོ་རྟ་མུར་དགོན་བཤད་སྒྲུབ་སྤྱིང་ངམ་དཔལ་ཡུལ་གསང་ཆེན་འོད་གསལ་སྤྱིང་ནི། དབྱུས་གཙང་དུ་གཏོགས་པ་ད་ལྟ་ནག་ཆུ་དཔལ་མགོན་རྫོང་དུ་འབོད་པའི་ཁོངས་གཏོགས་བྱང་གནམ་མཚོ་ལྷག་མོའི་ཉེ་འདབས་བྱ་དོ་རྟ་མུར་རི་བློད་དུ་ཡོད་ལ། བཅུན་མའི་ཚོས་ཟླ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། ཐོག་མར་རབ་ཚོས་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1920ལོར་བྱ་དོ་རྟ་མུར་རི་བློད་དུ་སྒྲ་ནག་མཚམས་སྤེལ་ངག་དབང་གྲགས་པས་བཅུན་མ་མང་པོ་ལ་དམ་ཚོས་བཟུང་མོ་བདུད་བཞི་དབྱིངས་གཙང་གི་གདམས་པ་གཙོ་བོར་གནང་བས་ཚོས་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བཅུན་མའི་གཙོད་ཟླ་ཞིག་ཆགས་ཤིང་། གཙོད་མཉམ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཟླ་ཞིག་ཀྱང་བཅུགས་སོ།

དེ་ནས་བྱ་དོ་སྤེལ་སྒྲུ་སྒྲུ་ཕྱིང་བཞི་པ་རྗེ་བཅུན་སྟོ་བཟང་ཚོས་འཕེལ་བཟར་བས་བསྐྱལ་དོར་རབ་ཀྱི་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1940ལོར་སྒྲ་ནག་མཚམས་སྤེལ་ངག་དབང་གྲགས་པས་བཅུན་དགོན་དངོས་སུ་བྱག་བཏབ། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མ་ཁིའི་སྒྲུབ་པ་དང་། འོར་ཁྱ་བཞི་བའི་ཞི་བོའི་སྒྲུབ་པ་སོགས་བཅུགས། དབང་ཡུང་བཟུང་བྱིད་མང་པོས་སྟོབ་མ་རྗེས་འཛིན་གྱིས་བསྐྱངས་པས་བཅུན་མ་མང་དུ་འདུས། དེ་དུས་ནི་ཚོས་རྒྱུད་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལགས་ཤིང་། བྱ་དོ་རྟ་མུར་རྫོ་མོའི་དགོན་བཤད་སྒྲུབ་སྤྱིང་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་རབ་ཀྱི་ས་ལོ་བྱི་བའི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1948ལོར་སྒྲ་ནག་མཚམས་སྤེལ་དང་། ཁོང་གི་སྟོབ་མ་བཅུན་མ་རྣམས་དབྱུས་སུ་གནས་མཇལ་ལ་ཕེབས་ཏེ་བསམ་ཡས་མཚམས་སུ་དུ་འབྱོར། དཔལ་ཡུལ་ལྷགས་སངས་སྒྲུ་ཆེན་གཞན་པན་ཚོས་ཀྱི་སེལ་མི་པམ་བཞུན་པའི་ཀྱི་མཚན་དང་མཇལ་ནས་མཚམས་སྤེལ་བླ་སྟོབ་ཡོངས་ཀྱིས་བླ་མར་བཞུན་ཏེ་

སྒོང་ཆེན་མཛོད་བརྒྱན་དང་། གནམ་ཚོས་རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཁར་དང་། ཅ་རྒྱང་གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར་གྱི་ཟབ་ཁྲིད་གསན་ཅིང་། གནམ་ཚོས་གྱི་དབང་ལྷང་མང་པོ་ཞུས། ཏུས་དེ་ནས་བརྒྱུད་བཅུན་དགོན་འདི་གནམ་ཚོས་གཙོ་བོ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དཔལ་ལྷན་པའི་ཚོས་རྒྱུད་ཏུ་ཐུར་དོ།

རབ་རྒྱལ་ས་མོ་ཕག་གི་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1959ལོའི་ཉོར་ཁྲ་གསུམ་པར་དབུས་གཙང་ཏུ་ཏུས་འབྱུར་གྱི་ཟིང་ཆ་ལངས་པས་བཅུན་སྡེ་དེ་མང་མེད་ཏུ་བཞག། བཅུན་མ་མང་པོ་སྤྱི་སར་པབ། སྤྱི་ནག་མཚམས་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་བཙོན་ཏུ་བཅུག་གོ། དེ་རྗེས་བསྐང་བྱ་ཏུ་མ་འདས་པའི་རྗེས་ནས་བསྟན་པ་སྤྱར་དར་ལ་བཅུན་མའི་དགོན་འདི་འང་སྤྱར་གསོ་བཞིས། རབ་རྒྱན་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2000ལོར་སྤྱི་ནག་མཚམས་སྤུལ་སྤྱི་ཤིང་ལྷ་བ་མཚམས་རྒྱང་སྤུལ་སྤྱི་ཐུབ་བསྟན་བསྟན་པ་དགེ་ལེགས་ཚང་རྒྱ་གར་འཕགས་ལྷན་ནམ་གྲོལ་གྲིང་ལ་སྤྱི་བས་ཏེ་སྤྱི་བས་རྗེ་བྱབ་དབང་དོ་རྗེ་འཆང་པ་ལྷ་ལོ་ཏུ་སྤྱི་ཤིང་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེར་མངལ། ཁོང་གི་བཀའ་ཡིས་ཤིར་པ་ལྷན་ཏུ་སྤྱི་བས་ནས་གཏན་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་དགོན་པ་རྒྱུང་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་། མགོན་པའི་མིང་ལ་དཔལ་ལྷན་གསང་ཆེན་འོད་གསལ་གྲིང་ཞེས་གསོལ་ཞིང་དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་གཙང་མ་རྒྱུང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་དགོན་པ་སྤྱར་གསོས་ཀྱིས་སོར་ཅམ་རྒྱུད་ནས་ད་ལྟ་ནི་དཔལ་ལྷན་པའི་ལྷགས་རྒྱུང་པའི་བཅུན་དགོན་གཙང་མ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་དོ།

ད་ནི་བཅུན་དགོན་འདིའི་བསྟན་བདག་སྤྱི་ནག་མཚམས་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཤིང་རིམ་བྱོན་གྱི་བྱང་བ་སྤིང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྱི་ཐོག་དང་པོ་མཁའ་ལྷིང་མཚམས་སྤུལ་ཚྭ་ཚོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ནི། རབ་ཉེ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1710ལོར་ཚོས་འཁོར་སྤྱགས་ཞེས་པར་ཡབ་བཀྲ་ཤིས་དང་། ལུམ་མཛོས་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་ལྷན་འབྲུངས། མཚན་ལ་ཀུན་བྱབ་ཅེས་གསོལ། ལྷགས་སྤང་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1721ལོར་ཀམ་ལྷ་ནག་བཅུ་གཉིས་པ་བྱང་རྒྱུ་དོ་རྗེས་དམ་པའི་སྤྱི་སྤུལ་ཏུ་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་ཚྭ་ཚོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ། རྫོད་ལྷང་མཚུར་ཐུར་བྱོན་ཏེ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་གཅུག་གི་ནོར་བུར་བསྟན་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལྷགས་

ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་མན་ངག་མཐའ་དག་ལྷག་ལུས་མེད་པ་ཙམ་རུ་གསན། ས་རྟ་ལོ་ཉེ་རྒྱུ་ལོ་1738ལོ་
ནས་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་སྐུ་མ་འདས་སྒོན་རུ་བཀའ་ཡོད་པ་བཞིན་དཔེན་པའི་རི་ཁྲོད་འགྲིམས་
ནས་སྒོམ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་རུ་བཙོན་པ་གནང་། ལྷགས་བྱ་ཉེ་རྒྱུ་ལོ་1741ལོ་ནས་ཕུར་ཅག་ངག་
དབང་སློ་བཟང་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྷན་གསེར་ལུང་གསང་སྤགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་གི་དགོན་
བདག་མཛད་དེ་དགོན་པ་ཡུན་རིང་བསྐྱུངས། རབ་འདོད་ས་བྱི་ཉེ་རྒྱུ་ལོ་1778ལོར་གསེར་ལུང་
གསང་སྤགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ལ་ཟིང་ཆ་ལངས་ནས་སེམས་པ་དཔོན་དངོས་བྱུང་དང་མཁར་རྩོ་
སྤྱང་གིས་ས་ཆ་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་པས། གསེར་ལུང་གསང་སྤགས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་དང་མཁར་
རྩོ་སྤྱང་གཅིག་རུ་བསྒྲིལ་བ་ནི་ད་ལྟའི་མཁར་རྩོའི་ཆོས་རྒྱན་བཤད་རྒྱུ་བསྤྱིང་ཟེར་བ་དེ་ལགས།
དེ་ལྟར་གསེར་ལུང་དགོན་སྒོར་དབྱིངས་སུ་ཡལ་བ་ནས་མཆོམས་སྤྱུལ་ཆང་ནི་མཁའ་
སྤྱིང་གི་ཕུ་ལ་བཞུགས་ནས་ཞལ་སློབ་བསྐྱུངས་པས་རི་ཁྲོད་པ་བརྒྱ་ཕྲག་ཙམ་འདུས་པའི་རི་ཁྲོད་
ཅིག་བྱུང་། མཐར་དགྲང་གངས་གྲུ་བྱག་པ་རབ་འདོད་ཤིང་ཡོས་ལོ་ཉེ་རྒྱུ་ལོ་1795ལོར་དགོངས་
པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བརྟུན་སོ།།

མཆོམས་སྤྱུལ་སྐུ་ཕྱིང་གཉིས་པ་སྐུ་ནག་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་ནི། རབ་འདོད་ལྷགས་
ལྷུ་ལོ་ཉེ་རྒྱུ་ལོ་1800ལོར་ཉོར་བར་ཏ་ན་དམར་རྒྱུ་པ་ཡབ་གྲགས་པ་བསམ་བྱུང་དང་།
ཡུམ་ལེ་ཤེས་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་སྐུ་འབྱུངས། མཆོན་སྤྱན་སྤྱན་རུ་གསོལ། དགྲང་ལོ་བཞི་པར་
སྤྱན་ལུང་དགོན་ཀྱི་བྱི་རབས་ཉེར་བྱག་པ་ཅེ་སྤྱུལ་བཀྲ་ཤིས་དགེ་ལེགས་བཟང་པོས་མཆོམས་
སྤྱུལ་གོང་མའི་ཡང་སྤྱིད་རུ་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་མཆོན་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་རུ་གསོལ། སྤྱན་
ལུང་དགོན་རུ་གྲ་སར་ཞུགས་ཏེ་དབང་ལུང་གདམས་པ་མཐའ་དག་གསན་ཅིང་སློ་འདོགས་ཆོད་
པར་མཛད། རབ་ཡིད་ས་བྱི་ལོ་ཉེ་རྒྱུ་ལོ་1828ལོར་སྤྱན་ལུང་ཞབས་རྒྱུང་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལྷན་
བྱིལ་ལུང་དགོན་པའི་བསྟན་བདག་གི་བྱི་ལ་བཞུགས་ཏེ་དགོན་དའི་བསྟན་པ་བཟུང་བས་བྱིལ་
ལུང་མཆོམས་སྤྱུལ་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་ཡང་ཟེར། དེར་སྐྱབ་པ་ཡུན་རིང་གནང་བས་སྐྱབ་
ཕྲག་དང་། ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་སྤྱིང་བ་ཐོས་པ་དང་། རྣམ་ཐར་གྱི་ཡི་གེ་ཡང་མཇལ་རུ་ཡོད་པར་

བཤད། རབ་ཡིད་ཤིང་ཡོས་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1855 ལོར་དགོངས་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུང་སོ།།

མཚམས་སྤུལ་སྤྱུ་ཕྱིང་གསུམ་པ་མཚམས་སྤུལ་ཞབས་རྩེན་ངག་དབང་ནམ་རྒྱལ་ནི། རབ་ཡིད་ས་ཉ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1858ལོར་འདམ་གཞུང་སྤྱིང་བྱུང་ནོར་རང་ཚང་རུ་ཡབ་བྱབ་བསྟན་ནམ་རྒྱལ་དང་། དུམ་ཡ་ཤེས་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། མཚན་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་རུ་གསོལ། དགུང་ལོ་གསུམ་པར་སྟག་ལུང་བྲི་རབས་ཉེར་བརྟན་པ་ངག་དབང་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཚམས་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་རུ་ངོས་བཟུང་སྤེ་དྲིལ་ལུང་དགོན་པའི་ཚོས་བྲིར་བཀོད། སྟག་ལུང་ངག་དབང་བསྟན་པའི་ཉི་མ་དང་། སྟག་ལུང་ཅེ་སྤུལ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མཐའ་དག་གསན། དྲིལ་ལུང་དགོན་པའི་བསྟན་བདག་རུ་བཞུགས། རབ་ཚོས་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1880ལོར་སྟག་ལུང་བྲི་རབས་ཉེར་བརྟན་པ་སྟག་ལུང་ཅེ་སྤུལ་གྲགས་པ་ཡོངས་བྱབ་ཀྱིས་སི་སྤྱིང་དགོན་པའི་བདག་པོར་བསྐྱོས། དེར་བཞུགས་ནས་ཟབ་ཚོས་མན་ངག་རུ་མ་གནང་བས་ཚོས་ཟླ་བསྐྱུངས་པས་སི་སྤྱིང་ཞབས་རྩེན་རུ་ཡང་གྲགས་ཤིང་། སི་སྤྱིང་རུ་ངོ་ལ་བཞག་པའི་ཞབས་རྩེས་ཀྱང་མངལ་རུ་ཡོད་པར་བཤད། དགུང་གྲངས་ཉེར་བརྟན་པ་ཤིང་བྱ་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1885ལོར་དམ་གྲིབ་ཅིག་གི་རྒྱུན་གྱིས་དགོངས་པ་རྫོགས་སོ།།

མཚམས་སྤུལ་སྤྱུ་ཕྱིང་བཞི་བ་སྤྱུ་ནག་མཚམས་སྤུལ་ངག་དབང་གྲགས་པ་ནི། རབ་ཚོས་ལྷགས་སྟག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1890ལོར་ཡབ་བཀྲ་ཤིས་དང་། དུམ་ཡ་རྩུང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། མཚན་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། སྟག་ལུང་བྲི་རབས་ཉེར་དགུ་བ་མ་སྤུལ་ཐེག་མཚོག་འཇིགས་མེད་དཔའ་བོ་ཡོས་མཚམས་སྤུལ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་རུ་ངོས་འཛིན་གནང་སྤེ་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་གྱི་ཅོད་པན་གསོལ། སྟག་ལུང་དགོན་སོགས་སུ་མ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་བཤེས་གཉེན་རུ་མ་ལས་དབང་ལུང་གདམས་པ་མཐའ་ལས་པ་གསན། རབ་ཚོས་ལྷགས་རྒྱལ་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1920ལོར་མ་སྤུལ་གྱི་བཀའ་ལྟར་པ་ཡུལ་རུ་ཕེབས་ཏེ་སྤྱིས་བྱ་རི་བྲོད་རུ་བཞུགས། ཞལ་སློབ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་དང་། འོད་གསལ་རྩོམ་སྐུ་སོགས་སྤྱབ་པ་བ་བཞི་བརྟུ་ཅམ་འདུས་སོ། །ཚོས་འཁོར་བྲག་དཀར་རི་བྲོད་ཅིས་པའི་སྤྱབ་ཟླ་ཞིག་བཏབ་སྤེ་བདག་པོ་ལ་བོད་

དུལ་སངས་རྒྱལ་ཟེར་བ་བསྐྱོས་པས་ལྷ་བཅུན་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་བྱུང་ངོ་།།

གོ་ཁབ་དུ་ཡང་བཀའ་འདུས་ལོ་བྱང་ཞེས་པ་ཆོས་ཁང་དམར་མིང་ཟེར་བ་དང་གཞི་གཅིག་ཡིན་པ་ཞིག་བཞེངས། ཆོས་བཅུད་དུས་མཆོད་ཀྱང་བཅུགས། རྒྱལ་བུ་རི་ཁྲོད་ལ་ཡང་ཞིང་རྒྱལ་གྱི་དུས་མཆོད་ཅིག་བཅུགས། བྱ་དོ་རྟ་ལུར་རི་ཁྲོད་ཀྱི་བཅུན་དགོན་བཏབ། རབ་རྒྱལ་གིང་ཕག་ལོ་རྟེ་རྒྱུ་ལོ་1935ལོར་མཁར་རྩོམ་པ་ལྷ་དོན་ཡོད་རྩོམ་ཆེད་བཀའ་ལྷར་མཁར་རྩོམ་རྒྱུན་དགོན་དུ་འདུ་ཞི་ཁྲོད་དང་། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་གིང་ནང་རྟེན་གྱི་ཕ་ལྷ་འབྲུག་གནས་ཀྱི་རྣང་བརྟན་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་སྒྲིགས་བཅས་སྒྲིགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཅིང་དགོན་དེ་ཡི་བདག་པོ་ཡང་མཛད་དོ།།

ལྷགས་འབྲུག་ལོ་རྟེ་རྒྱུ་ལོ་1940ལོར་གནམ་མཆོ་བྱ་དོ་དགོན་དུ་ཕེབས། བྱ་དོ་རྒྱལ་རྒྱ་ཟེར་བ་དང་མཉམ་དུ་མ་ཁིད་རྒྱལ་པ་དང་། ཉོར་ཁྲ་ལྷ་བའི་ཞི་ཁྲོད་རྒྱལ་པ་བཅུགས། ཁོང་ནམ་གཉིས་ཐུགས་མཐུན་གཅིག་གོས་ཀྱིས་མཆོམས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་གནམ་མཆོད་བྱ་དོ་རྟ་ལུར་རི་ཁྲོད་དུ་བཅུན་མའི་ཆོས་སྡེ་བཤད་རྒྱལ་སྤྱི་ལྷག་བཏབ། བཀའ་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ཆར་ཕབ། རི་ཁྲོད་དེར་ཡུན་རིང་བཞུགས། གོང་སྤོས་ལྷར་བསམ་ཡས་སུ་རྒྱགས་སངས་རྒྱ་ཆེན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གནམ་ཆོས་ཀྱི་གཏེར་ཁའི་དབང་ལུང་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ཅིང་། བྱ་དོ་རྟ་ལུར་རི་ཁྲོད་དུ་བཅུན་མའི་ཆོས་སྡེ་དེ་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་བར་བསྐྱར། མཐར་ཐོད་དུས་འཁྱུར་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྒྱ་རལ་ལོ་བརྒྱལ་མང་པོ་རྒྱ་ཉམས་སུ་བཞེས་བཞིན་དགུང་གྲངས་དོན་ལྷ་བ་གིང་འབྲུག་ལོ་རྟེ་རྒྱུ་ལོ་1964 ལོར་རྒྱ་གཤེགས་སོ།།

རྒྱ་ནག་མཆོམས་རྒྱལ་རྒྱ་སྤྱི་ལྷ་བ་ཐུབ་བསྟན་བསྟན་པ་དགེ་ལེགས་ནི། མཆོམས་རྒྱུད་རྒྱལ་རྒྱ་ཡང་ཟེར་ལ། རབ་རྒྱལ་ས་བྱ་ལོ་རྟེ་རྒྱུ་ལོ་1969ལོར་བསང་སྟོད་དུ་ཡབ་ཆེ་མགོན་དང་། ཡུམ་དབྱངས་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རྒྱ་འབྲུངས། མཆོན་ལ་གསེར་གཡུ་ཞེས་བཏགས། དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པ་རྒྱ་ཕག་ལོར་རྟག་ལུང་ཆེ་རྒྱལ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རང་གི་ཉམས་རྣང་དང་། ལྷ་མོད་ལྷ་མཆོར་གཟིགས་པའི་རྟགས་མཆོན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་མཆོམས་རྒྱལ་དག་དབང་

གཤམ་པའི་ཡང་སྲིད་ཏུ་ངོས་བཟུང་། དེའི་སྤྱི་ལོ་ལ་གཙང་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནག་ཆུར་ཐེགས་
ཏུས་ནག་ཆུའི་སྐྱབ་ཁང་སྐྱབ་ཏུ་བྱོན། དེ་ཏུས་སྐྱལ་སྐྱུ་འདི་བ་ཆང་སྐྱལ་སྐྱུ་མང་པོའི་བཞུགས་
གཤམ་ལ་ཐོས་ཏེ་སྐྱ་ནག་མཆོམས་སྐྱལ་གྱི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པའི་ངོས་ལེན་གནང་། ཤིང་སྐྱང་ལོ་སྟེ་སྐྱི་
ལོ་1985 ལོར་སྐྱག་ལུང་དགོན་ཏུ་སྐྱ་སར་བཞུགས། སྐྱ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་གཤམ་མདུན་ནས་
དབང་དང་རྗེས་གནང་མང་པོ་དང་། སྟིང་ཐིག་ཙ་པོ་དང་། འཇའ་ཆོན་ལུན་བྲིད་དང་། ཡེ་ཤེས་
སྐྱ་མའི་བྲིད་བཅས་གསན་ནས་ཐུགས་ཉམས་སྐྱ་བཞིས།

རབ་རྒྱན་ས་སྐྱལ་ལོ་སྟེ་སྐྱི་ལོ་1989ལོར་བདུད་འཛོམ་སྐྱ་མ་སྤྱིང་ཏུ་གྲུབ་དབང་ཆོས་ཉིད་
རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་མདུན་ནས་ཁྲག་འཁུང་བདུད་འཛོམ་སྤྱིང་པའི་གཏེར་གསར་གྱི་དབང་ལུང་བྲིད་
གསུམ་རྗེས་པར་ཁྲག་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་ལོ་ར་བུའི་ཐུགས་སྐྱུ་ཀམ་སྟོབས་རྒྱལ་ལས། ཀམ་སྟིང་ཐིག་
དང་། ཀམ་ཆགས་མེད་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དམར་བྲིད་འགྲོ་དོན་རྒྱ་མཆོའི་བྲིད་གསན་པ་དང་།
སྟོ་བྲག་གསལ་བྲེད་སྐྱལ་སྐྱུ་ལས་མར་མི་དྲགས་གསུམ་གྱི་དབང་དང་། ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྐྱ་
མཚུབ་ཚུགས་གྱི་བྲིད་དང་། ཡོངས་དགེ་མི་འཕྱར་རྗེ་རྗེའི་གཏེར་ཆོས་སོགས་དབང་བྲིད་མང་པོ་
གསན། གོང་སྟོས་ལྟར་རབ་རྒྱན་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་སྟེ་སྐྱི་ལོ་2000 ལོར་འཕགས་ལུལ་སྟོ་བྲགས་རྣམ་
གྲོལ་སྤྱིང་ལ་སྤྱེབས། རྒྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་སྐྱ་མ་དང་མཇལ། དེ་ཉིད་གྱི་ཞབས་རུལ་སྐྱི་ཐོས་
སྐྱངས་ཏེ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་གྱི་སྟོན་བྲེད་དང་། མདོ་སྐྱ་སེམས་གསུམ་གྱི་དབང་དང་། བཀའ་
དགོངས་ལུར་གསུམ་དང་། སྟིང་ཐིག་ཡ་བཞི་དང་། འཇའ་ཆོན་ཙ་པོ་དང་། གནམ་ཆོས་ཙ་
རྒྱང་དང་རྗེས་ཆེན་བཅས་ལེགས་པར་གསན་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་སྤྱིང་གི་མཁན་ཆེན་པུ་ཤེས་
རབ་དང་། མཁན་ཆེན་རྣམ་གྲོལ་ཏེ་མཁན་ཆེན་རྣམ་གཉིས་སྐྱ་འཕོད་པ་ལས་གསང་ལྷིག་
གསང་བདག་དགོངས་རྒྱན་དང་། གསང་བདག་ཞལ་ལུང་དང་། མཁན་ཆེན་ལུས་ལུན་གྱི་མདོ་
དགོངས་འདུས་གྱི་འགྲེལ་བའི་རྒྱས་བྲིད་ལེགས་པར་གསན་སྦྱོང་གནང་། རྗེ་བྲག་སྐྱག་ལུང་ཙ་
སྐྱལ་ལས་རྗེས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བཅུ་བདུན་དང་། མཛོད་བདུན་དང་། ངལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་
གྱི་བྲིད་ལུང་དང་། ལྷ་དེལ་འབྲུལ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ཆོས་གྱི་སྟོ་བྲགས་ལས་ཞབས་དཀར་

ཆོགས་རྒྱལ་རང་གྲོལ་ནས་འབྲུལ་ཞིག་མདོ་སྟགས་སྤྱིར་པར་བརྒྱད་པའི་སོག་པོའི་ཆོས་རྒྱལ་དག་གི་དབང་པོའི་གཏེར་བྱོན་རྟ་པག་གི་དབང་དང་། སེམས་ཉིད་རྟོགས་ལུན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་མེད་རྩི་རྩེ་ལས་ཡང་ཉི་ནག་པོ་གསེར་གྱི་འབྲུ་གཅིག་དང་། འབའ་རོམ་ཀུན་བཟང་རྩི་རྩེ་ལས་ཀྱི་ཆེན་གཏེར་ཆོས་ཡང་ཉི་ནག་པོ་གསེར་ནས་ཐུན་མཚམས་སུ་བཞུགས། མདོ་མང་སྤྱལ་སྤྱུ་གཡང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་མང་གཏེར་ཆེན་གྱི་གཏེར་ཆོས་འགའ་དང་། བྱིས་ཆོད་གྱི་གདམས་པ་དང་། རྒྱབས་རྩེ་སྤྲ་མ་སྤྱལ་སྤྱུ་ལྷོན་གར་དབང་ཉི་མ་ལས། གནམ་ཆོས་སྟོན་འགྲོའི་ལྷགས་ལུང་ཡང་གསལ་རྟོ།།

རབ་རྒྱན་ཆུ་འབྲུག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2012ལོར་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་ཆོས་སྤྱིར་དུ་ཕེབས་ཉི་རྒྱབས་རྩེ་གྲུང་ཁང་སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་བཟང་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་མདུན་ལས་སྤྱུ་འབྲུར་བཀའ་མའི་སྤྱིན་བྱེད་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ས་པོ་བྱི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2018ལོར་རྫོགས་ཆེན་སྤྱལ་སྤྱུ་པམ་བསྐལ་བཟང་ལས་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་མའི་རྒྱས་བྲིད་ལེགས་པར་ཞུས་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་སྤྱིར་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མཐའ་ཡས་པ་གསལ་རྟོ། །མེ་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2007ལོར་རྒྱབས་རྩེ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་བཞེན་སྤྱིར་བོད་ཡུལ་དུ་ལོག། བྱ་དོ་དགོན་བསྐྱར་བཞེངས་ཀྱིས་བཅུན་མ་སུམ་བཅུ་ཅམ་འདུས་ཤིང་། ད་ལྟ་དགོན་དེའི་བདག་པོ་མཛད་ངང་བཞུགས་པའོ།།

མཆིམས་སྤྱི་དབེན་རྩ་ལྟ་ཁང་།

༥ བསམ་ཡས་མཆིམས་སྤྱི་དབེན་རྩ་ལྟ་ཁང་གི་བཅུན་མའི་ཆོས་སྟེ་ནི། དབྱས་གཡོན་རུ་དཔལ་གྱི་བསམ་ཡས་མཆིམས་སྤྱི་གནས་འདབས་སུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཅམ་ལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སོ་བདུན་པ་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་ལྷེ་གཅུག་བརྟན་ནམ་མེས་ཞག་ཆོམ་གྱིས་བཞེངས་པར་བཤད་ཅིང་། དག་སྟོས་སུ་རྒྱལ་པོས་ལྟ་ཁང་འདི་བཞེངས་ཚུལ་ནི་རྒྱལ་པོས་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་སྟོན་མ་ལ་གཟིགས་སྐབས་སུ་སྟོན་པོ་མགར་གྱིས་བྲིས་པར་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་དུ་མ་འོངས་པར་རྒྱལ་པོ་བརྟན་གྱི་མིང་ཅན་ཞིག་གིས་བོད་དུ་ལྟ་ཁང་བཞེངས་

པའི་ལུང་བསྟན་ཡོད་པ་གཟིགས་པས། རྒྱལ་པོས་ཐུགས་བསམ་བཏང་མཐར་རྒྱལ་རབས་དང་
དུས་ཚོད་སོགས་གང་ལ་བལྟས་ཀྱང་ལུང་བསྟན་རྒྱལ་པོ་དེ་དང་ཡིན་འདུག་དགོངས་ཏེ་ལྷ་ཁང་ལྷ་
བཞེངས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། ལྷ་ཁང་ལྷ་པོ་བཞེངས་རྗེས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་
རྒྱལ་པོ་འདས་པས་བོན་སྟོན་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོའི་འདས་རྒྱུན་ནི་བན་དེའི་ཚོས་ལ་ཉམས་ལེན་
བྱས་པས་ལན་པ་ཡིན་ཞེས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་པལ་ཆེ་བ་བཙུག་པས་དེ་དུས་ལྷ་
ཁང་འདི་ཡང་འཇིག་པ་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།།

ལྷ་ཁང་གི་མིང་ལ་དབེན་ཙ་ལྷ་ཁང་དང་། དབེན་ཙ་རྒྱ་ར་ལྷ་ཁང་དང་། དབེན་ཙ་རོ་
མཚར་ལྷ་ཁང་སོགས་ཡི་གེ་ནམས་སྟེ་འབྲི་སྟོལ་དུ་མ་མཆིས་ཤིང་། དབེན་ཙ་ཞེས་ཐོགས་དོན་ནི།
སྟོན་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོས་ལྷ་ཁང་འདིའི་མར་གཤམ་གྱི་ཤ་བཟ་ཁ་མོ་ཆེའི་སྒྲ་མཚོ་ནས་སྟོན་པའི་སྟེ་
བསྟན་ཞིག་གཏེར་དུ་བཞེས་ཤིང་། གདན་དྲངས་པའི་ཆོ་གནས་འདིར་སྟེབས་དུས་སྟོན་པའི་ཞལ་
ནས་གསུང་འབྱོན་ཏེ་ད་འདི་ཡན་ལ་མི་འགོ་ཞེས་གསུངས་པས་དབེན་ཁྲོད་ཀྱི་ཙ་ར་གཙུག་ལག་
ཁང་དུ་བཞུགས་སྟེ་གསོལ་བས་དབེན་ཙ་ལྷ་ཁང་ཞེས་ཐོགས་པར་བཤད་དོ།།

གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱུད་དེ་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་བར་དུ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ར་ཆང་ཞེས་པའི་
བྱིམ་རྒྱུད་ཀྱིས་བདག་སྟོང་བྱས་པ་ཡིན་འདུག་ལ། བར་སྐབས་ཤིག་ནས་ཟླ་བཅུན་དང་རོ་མོ་མང་
པོ་འདུས་ནས་སྟེབ་པ་བྱེད་པའི་གནས་ཤིག་ཏུ་གྱུར། རྗེས་སུ་བོད་གཞུང་གིས་མཆིམས་སྟེ་སྟོང་
ཀྱི་བཅུན་མ་ནམས་ལྷ་ཁང་འདིར་བསྟུས་ཤིང་། དགེ་འདུན་པ་དག་གནས་སྟོང་དུ་སྤར་བཅུག་སྟེ་
འདི་ཉིད་བཅུན་མ་ནམས་ཀྱིས་སྟེབ་གནས་སྟེ་བསྟུར། སྐབས་དེར་ཆོས་སྡེ་འདིས་ཉམས་སྟེ་ལེན་
པའི་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་སྟོང་ཐིག་གི་གདམས་པ་ནམས་ཡིན་ཞིང་། རྗེས་ཆེན་སྟོང་ཐིག་པའི་
ཁོངས་སྟེ་གཏོགས་པར་བཤད་ལ། བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་སྐབས་རྟེན་གསུམ་འདུས་སྡེ་བཅས་ཡལ་
ནས་རེ་ཞིག་ཉམས། བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་སྤར་གསོས་པ་ཞིག་གོ།

དེ་ཡང་བསྟན་པ་བསྐྱར་དར་ལ་ཆོས་སྡེ་འདི་སྤར་གསོ་མཛད་པ་པོ་ཁམས་གཙང་གཏེར་
ཆེན་གྱི་ཞལ་སྟོབ་རྩ་དཔལ་དགེ་སྤུལ་སྟེ་ཡང་སྟོང་མགོ་ལོག་སྤུལ་སྟེ་ཀུན་བཟང་གིས་རབ་རྒྱན་

ས་འབྲུག་སྤྱི་ཁྱིམ་1988ལོར་སྤར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ཉིད་སྤར་གསོ་མཛད། རྩ་བུ་མ་གཞི་སྤར་
རབ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤར་མ་བཟུངས་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་སྤྱི་བསྐྱར་གསོའི་ཕྱི་ནང་གི་བཟུངས་
ནམས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་མཐའ་སྐྱོར་དུ་མཆོམས་ཁང་ཁྱུང་དུས་བསྐྱོར་བ་
ནང་རྟེན་བཅས་བཞེངས། རྟེན་གསུམ་རབ་གནས་ལ་དེལ་མགོ་མཐུན་བཅེ་རབ་གསལ་ལྷ་བ་
སྤྱན་དྲངས། མཐུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཟུངས་པར་རབ་གནས་ཀྱི་མེ་
ཏོག་འཛོར་ཅིང་། འདུས་སྤེར་སྤྱི་ཐིག་དུམ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིན་བྱེད་སོགས་ཆོས་བཀའ་དུ་མ་བསྐྱེལ་
ཏེ་རིག་འཛིན་འདུས་པའི་དུམ་སྐྱབ་གསར་དུ་བཙུགས། ཕྱིས་སུ་དཔལ་ལྷན་ལྷན་སྐྱེས་ལྷ་ཁང་
འདི་དཔལ་ལྷན་སྤར་མ་བཟུངས་སམ་ཨ་མདོ་སྤར་མ་བསྐྱར་འཛིན་ལེགས་གྲུབ་ལ་གཏད་ཅིང་
ཁོང་གི་རྒྱལ་ཚབ་དུ་མངའ་གསོལ་བས་སྤར་མ་བཟུངས་ཀྱིས་གདན་སའི་ཁྱུང་བཞེས་ཏེ་ལྷ་ཁང་
བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཤིང་དགོན་སྤེ་ཆུང་དུ་ཞིག་གི་ནམ་པར་བསྐྱར། ཨ་འཛོམ་རྒྱལ་སྐྱེས་འབྱུར་མེད་
རྩི་རྩེའི་ཞལ་སྤོབ་གོ་འཛོ་རིན་པོ་ཆེ་འཛིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་ཆོས་རྒྱུད་དཔལ་ལྷན་
བར་གཏོགས་པའི་སྤྱིས་བྱ་དམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྤར་མར་བཀྱར་ཞིང་འདུས་སྤེར་སྤོན་འགྲོའི་
ཆོས་བྲིད་སོགས་གསུང་བསྐྱེལ་ལྷར་གོ་འཛོ་སྤར་མས་དེ་ལྷར་གནང་བའི་དུས་བཟང་བྱུང་། དཔལ་
ལྷན་དར་ཐང་དུར་བྱེད་སྤར་མ་ནམ་མཁའ་རྩི་རྩེས་ཀྱང་ཆོས་བྲིད་དུ་མ་བསྐྱེལ། ཨ་འཛོམ་རྒྱལ་
སྐྱེས་སྤྱེལ་སྤྱི་པད་ལོ་གདན་དྲངས་ཏེ་བྱུང་གནས་འགྲོ་གསུམ་སོགས་མན་ངག་སྐྱོར་དུ་མ་གསུང་
བསྐྱེལ་མཛད། སྤྱི་ལོ་2000ལོ་ཡས་མས་ཅམ་ལ་སྤྱི་རོད་ཡང་སྤྱེལ་ནམ་མཁའ་འཛིགས་མེད་ཀྱིས་
གནམ་ཆོས་ཆོས་སྐྱོར་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱིན་བྱེད་དང་སྤྱིན་བྲིད་ནམས་དང་། རི་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་བྲིད་ལྱང་
སོགས་སྤྱིན་གྲོལ་མང་དུ་བསྐྱེལ། དགོན་འདི་དཔལ་ལྷན་བའི་ཞབས་བཟུན་དགོན་པ་བྱ་དགོས་
པའི་བཀའ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་པ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་དུ་བྱུར།
མགར་བ་མཁན་པོ་སྤོ་བཟང་ཉི་མས་གནམ་ཆོས་གསུང་འདུམ་གྱི་ལྷགས་ལྱང་ཆ་ཆོང་བསྐྱེལ། རྩི་
གྲུབ་མཁན་པོ་འཛིགས་པོ་དང་། ལྷ་བ་མཁན་པོ་ནམ་གྲོལ་སོགས་ཀྱིས་འདུས་པ་ནམས་ལ་སྤྱིང་
ཐིག་དང་དཔལ་ལྷན་ལྷགས་ཀྱི་སྐྱབ་འཕྲིན་ཁག་གི་འདོན་རྟ་བཅའ་རྒྱུད་འདུད་དགོལ་གྱི་ཕྱག་

བཞེས་སོགས་ལེགས་པར་བསྐྱབས། རང་ཅག་གི་རིགས་བདག་སྐྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱལ་གསུམ་པ་དབུས་
མངལ་དུ་བྱོན་སྐབས་དགོན་འདིར་ཕེབས་ཤིང་སྤྱིན་གྲོལ་དུ་མ་བསྐྱལ་ཏོ།།

ལྷ་མ་བསྟན་འཛིན་ལེགས་གྲུབ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་བྱིའི་ས་ག་ལྷ་བ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1948ལོར་མགོ་
ལོག་ཨ་སྦྱང་ཁང་ཆན་གྱི་སྡོ་ཁོག་གེ་ཁང་ཐང་དུ་ཡབ་ཨ་སྦྱང་དཔོན་པོ་དབང་ཆེན་སྟོབས་རྒྱལ་
དང་། དུམ་རྗེས་བཟའ་སྦྱོལ་མ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ་
དུ་བཏགས། དགུང་ལོ་དྲུག་པ་ནས་མ་ཡི་ཁུ་བོ་རྗེས་དཀར་ལྷ་མ་འོད་ལོ་ལས་ཡི་གེའི་སྤྱི་མོ་དང་།
ཆོས་སྦྱོང་ཆོ་གའི་རིགས་རྒྱུད་ལྷག་ལེན་འདོན་རྟ་བཙའ་བཟོ་དང་བཙས་པ་བསྐྱབས། དོན་ཐོབ་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན་དགེ་ལུགས་པའི་ཆོས་སྡེ་ལུང་དཀར་དགོན་པའི་ལྷ་རྒྱལ་ཡིན་མོད་ལྷ་ཆན་འོད་
ལོའི་དབང་གིས་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་དུ་ཆོགས་སུ་བྱགས། དཔལ་ལྷན་མཆོག་སྤྱལ་ལས་
ཆོས་འབྲེལ་ཙམ་རེ་བྱས་པའི་བསྐྱལ་བ་ཤར་བ་དང་། དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་པའི་སྤྱལ་སྤྱི་
རེ་ཡིས་ཆོས་བརྩའི་ཁྲོམ་དབང་བསྐྱར་བ་གསན་པ་ཙམ་ལས་ཆོས་ལ་གསན་བསམ་མཛད་ལོང་
མ་བུར་བར་བོད་དུས་འགྱུར་བུར་། ས་ཡབ་གཡལ་དུ་བསད་པས་མ་ལུམ་དང་ཞང་པོ་རྗེས་དཀར་
ལྷ་མ་ཨོ་རྒྱལ་རྒྱལ་བྱིམས་ནས་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པ་ནས་བརྒྱ་དྲུག་པ་བར་དུ་ངལ་
ཚོལ་ཞེས་པ་ས་རྩོད་སྟོག་སོགས་ཀྱི་སྤྱིད་གཞུང་གི་ལས་ཀ་རྣམས་ཆོགས་པ་ལ་བཀོལ། ཁོང་དང་སྤྱིད་
མོ་གཉིས་ཀར་མིག་ཡངས་ཀྱི་ས་ཆར་ཞིང་འདེབས་སུ་བརྩམ། ངལ་ལས་དང་ལུ་གེ་བསྐྱོངས་ནས་
འཆི་ལ་ཐུག་པ་ལན་འགར་བུར་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་ནས་ཉེ་པོ་འོད་ཆེ་བའི་བས་འབྲོག་པའི་
ཐུགས་སྦྱོན་དུ་བསྐོས་པས་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱོན་པ་མཛད། ལས་གནས་དེ་དང་ཁོ་རང་ལ་སྦྱོན་གཞི་ཞིག་
ཐེབས་པ་སྦྱོན་དཔྱད་བཞིས་པའི་མཐུས་ཆེ་རིག་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་འཛིགས་མེད་མཐུ་ལྷན་རྩོ་རྗེ་
ལས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལ་སྐྱུངས་པས་གསོ་རིག་ཁོང་དུ་རྒྱུད། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་
ཙམ་ནས་གཞུང་ཞབས་ལས་བྱེད་པ་མཛད་པས་ལྷ་མོག་ཐོབ། རྒྱུང་དུ་ནས་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་
མཐུར་འབྲུམ་དང་། ཞབས་དཀར་གྱི་རྣམ་མཐུར་དང་། དཔལ་སྤྱལ་སྡོན་འགོ་རྣམས་ལ་དཔེ་
གཟིགས་རྟག་པར་མཛད་པས་རབ་དུ་བུར་འདོད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་བཙས་མིན་སྦྱིས། ཨར་སྐྱུང་

མཁན་ཆེན་ལས་གྲུ་ཅུ་སྒྲིལ་དུང་ཕུར་བཏོན་པར་ཁས་བླངས། དག་ཅེ་མཁན་ཆེན་ལས་གྲུ་ཅུ་འི་གསོལ་འདེབས་ལེའུ་བདུན་མའི་ཡུང་གསན།

དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་རབ་རྒྱན་མེ་ཡོས་ལོར་སྐྱ་གསར་ཡུལ་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་གྱི་ལས་ཁུར་གྱི་དུས་སུ་བཟའ་བླ་དང་། ཐོབ་དང་གོ་ས་བླ་ཕོག་དང་བཅས་པ་དོར་ཏེ་བྱ་བལ་གྱིས་བློས། ཐོག་མར་གཡུ་ཅེའི་རྩོམ་དང་པོའི་སྤྱག་པར་བསྣད། དེ་ནས་སྤྲོས་མ་བདེ་བར་རྩོམ་གསེར་མཁར་བླ་མའི་ཆོས་སྐར་དུ་ཉིན་གསུམ་བསྣད་པ་ལ་སྦྱལ་སྦྱ་མགར་གློང་རིན་པོ་ཆེ་དེར་ཐེབས་པས་རོ་ཤེས་ལགས་ཕྱིར་བློས་ཏེ་ཁྱོད་སྦྱབས་སྤྱགས་ཆེན་གནས་སུ་ཕྱིན། དེ་ནས་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པ་སོགས་མངལ་ནས་དབུས་གཙང་དུ་ཐེབས། ལམ་བར་དུ་སྦྱལ་སྦྱ་གར་དབང་ཉི་མ་མཆོག་དང་འཕྲད་པས་བཀའ་གསུང་སློབ་སྟོན་ལགས་པོ་ཐོབ། ལྷ་ས་དང་། བཀ་ཤིས་ལྷན་པོ། ས་སྐྱ། ཡར་ཡུང་སོགས་མངལ་ནས་བསམ་ཡས་སུ་ཐེབས། ཆོ་ཅུ་སྤྱག་དུ་བཞུགས།

གོ་འཛོ་བླ་མ་ཨོན་ཐེག་མཆོག་རྩོམ་ལས་སྤྱིང་ཐེག་སྟོན་འགྲོ་ཨ་འཛོ་མ་འབྲུག་པའི་བྲིད་རྒྱུ་སྤྱག་བཞེས་ལྷར་གནང་བ་གསན། དེར་མགོ་ལོག་རྒྱ་དགོན་པའི་བླ་མ་ཅུ་ཡུལ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ཐེབས་པས་འབྲིད་དེ་གནས་སྐོར་དུ་ཐེབས། ལམ་བར་དུ་འབྲུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་གནང་། མི་ལའི་གསེར་མཁར་དུ་ཡུན་རིང་ཙམ་བཞུགས་ཏེ་སྤྱག་འབྲུམ་ཐེར་འཆོལ། དེ་ནས་གནས་དུ་མ་མངལ་ཏེ་གངས་རི་ཏི་མེ་བར་ཐེབས་ཤིང་བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས། དར་ཐང་མཆོག་སྦྱལ་གྱི་ཡང་སྤྱིད་ནས་དབུ་འདོན་བདག་གཉེར་བླ་མེད་གནང་། དེལ་མགོའི་མཁྱེན་བཅེ་རབ་གསལ་བླ་བ་དང་མངལ། ཞི་ཁྲོའི་དབང་དང་། སྟོན་འགྲོའི་བྲིད་ཡིག་གི་ཡུང་དང་། རྒྱལ་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་རོ་མཚུབ་བྲིད་དུ་རོ་སྤྱད་པའི་མན་ངག་ལགས་པར་ཐོབ། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བཞི་བ་ཆེན་པོའི་གསེར་ཞལ་མངལ། ཆོགས་གསུམ་རིམ་ཅོད་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དག་སྤོང་གི་བསྐྱབ་པ་བཞེས། ཆོས་འབྲེལ་ཟབ་མོ་མང་པོ་གསན། ཕྱིར་བོད་ཡུལ་དུ་ཐེབས། གཙོས་དཔལ་སྦྱལ་གྱི་ཞལ་སློབ་རྒྱལ་རོང་གི་ཨ་ནེ་རྩེ་བཙུན་མ་ག་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་དུང་དུ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་རོ་དཔར་བྲིད་གི་མན་ངག་སོགས་གདམས་པ་ཟབ་མོ་མང་པོ་གསན།

སྤྱི་ལོ་1989 ལོ་ནས་བསམ་ཡས་དབེན་ཅ་ལྷ་ཁང་གི་བདག་པོར་དཔལ་སྤྱལ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་གིས་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་1992ལོ་ནས་དབེན་ཅ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པའི་གཙོ་བོར་བཞུགས། སུ་མོ་ཆོས་འདོད་པ་འགའ་རེ་སྒོས་ནས་འོང་བ་རེ་བྱུང་གས་ཏུ་འདུས་པ་ནས་དབུ་བཅམས་ཏི་དབེན་ཅ་ལྷ་ཁང་ཏུ་བཅུན་མ་མང་པོ་འདུས་ནས་མཐར་བཅུན་མའི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས། དཔལ་སྤྱལ་སྤྱལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་དང་། དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ཡིས་བསྐྱོན་འཛིན་ལེགས་གྲུབ་བཅུན་དགོན་གྱི་བདག་པོར་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་1993ལོ་ནས་ཨ་འཛོམ་རྒྱལ་སྤྱལ་སྤྱུ་བད་ལོ་ཐེབས་པ་ལས་སྒོན་འགོ་དང་། སེམས་བྲིད་སོགས་ཆོས་བཀའ་མང་པོ་གསན། སྤྱི་ལོ་1999 ལོར་སྤྱ་རོད་སྤྱ་ཆེན་ཡང་སྤྱིད་ནས་མཁའ་འཛིགས་མེད་ཐེབས། གནམ་ཆོས་དབང་རྒྱས་པའི་ལུགས་རྒྱུགས་པར་བསྐྱུར། རི་ཆོས་གསུམ་དང་དམར་བྲིད་སྒྲོར་ཡོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་བྲིད་དང་། གནམ་ཆོས་ཀྱི་ལུང་པལ་མོ་ཆེ་གནང་བ་ལེགས་པར་གསན། ཁོང་སྤྱ་ཐེབས་ཁར་དབེན་ཅ་ལྷ་ཁང་གི་རྗེ་དགོན་དེ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་དགོན་པའི་ཞབས་བཟླ་དགོན་པ་བྱ་དགོས་པའི་བཀའ་བྱུང་། ལོ་དེར་སྤྱི་ཐེག་རིག་འཛིན་དཔལ་ཆེན་འདུས་པའི་སྤྱབ་པ་བཅུགས། སྤྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉི་མ་ཐེབས་པའི་བྱང་ནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་སྒོམ་དང་། སངས་རྒྱས་སྒོར་དབང་དང་། གནམ་ཆོས་ཅ་གསུམ་གྱི་དབང་རྣམས་གསུངས་པ་གསན། དར་ཐང་སྤྱ་མ་སྤྱོ་བཟང་ལས་གནམ་ཆོས་ཀྱི་ལུང་གསན།

གཞན་ཡང་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དགེ་མང་མཁན་ཆེན་པུ་དབང་རྒྱལ་སོགས་སྤྱུ་ཆེན་ཏུ་མ་ལས་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་མང་པོ་བཞུགས། ཉིན་རྒྱུ་པར་སྤྱན་བཞེ་ལས་བྱུག་གིས་སྤྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ། བཅུན་མ་དག་ལ་ལོ་རེ་བཞིན་སྤྱི་ཐེག་སྒོན་འགོ་དང་། གནམ་ཆོས་སྒོན་འགོའི་ལུགས་བྲིད་རིས་མོས་ཀྱིས་གནང་བཞིན་ད་ལྟའང་བཞུགས་སོ།

དགོན་འདིར་སྤྱབ་འཕྲིན་ཏུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། རྒྱན་ཆོགས་ལ་ཡར་ངོའི་ཆོས་བཅུར་རིག་འདུས་དང་། ཉེར་ལྷར་ཡུམ་བཀའི་ཆོགས་མཆོད་དང་། བཙོ་ལྷར་སྤྱག་བསྐལ་རང་གོལ་གྱི་

སྐྱབ་པ་དང་། གནམ་གང་ལ་ཆགས་ཅིང་བདེ་ཆེན་ཞིང་སྐྱབ་དང་། གསོལ་ཁའི་གཙོ་བོར་གནམ་
ཆོས་ཅ་གསུམ་སྤྱི་གཏོར་བསྔོས་སོགས་དང་། དགུ་གཏོར་ལ་དྲག་པོ་རྟ་བྱུང་འབར་བའི་སྐྱབ་པ་
དང་། རུས་མཆོད་ལ། ཆོ་འཕྲུལ་ཟླ་བའམ་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་མ་མགོན་ཁྲི་ཆར་དང་།
རུས་སྦྱང་དང་། ས་ག་ཟླ་བར་རིག་འདུས་བུམ་སྐྱབ་དང་། བ་སྐར་ཟླ་བར་བདེ་ཆེན་ཞིང་སྐྱབ་ཆེན་
མོ་དང་འབྲེལ་བའི་སྦྱང་གནས་མཆོག་བརྒྱད་སོགས་འཆོག་ཏུ་ཡོད་ལ། ཉམས་ལེན་གྱི་གཙོ་བོར།
གནམ་ཆོས་སྒོན་འགོ་དང་། སྤྱིང་ཐིག་སྒོན་འགོ་དང་། ཨ་འཛོམ་ལུགས་གྱི་སྤྱིང་ཐིག་ཅ་བྱུང་
སོགས་དཔལ་སྤྱིང་འདྲེས་མའི་མན་ངག་ལ་ཉམས་བཞེས་མཛད་བཞིན་ཅུང་དར་བྱས་སུ་འགོ་
བཞིན་པའོ།

གཙང་སྤྱན་འདུལ་དགོན་པ།

‡ གཙང་སྤྱན་འདུལ་དཔལ་ཆེན་བདུད་འདུལ་གླིང་ནི། དབུས་གཙང་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་
གཙང་གཡས་ཀྱི་སྤྱན་འདུལ་གནས་སུ་ཡོད་ལ། ཐོག་མར་གཏིར་སྟོན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཉིད་གླིང་
པས་ཕྱག་བཏབ། དེ་ཡང་གཏིར་སྟོན་ཆོས་ཉིད་གླིང་པ་ཐོག་མར་གནས་འདིར་ཐེབས་སྐབས།
སྟག་སྟུང་གླིང་ཁ་ནས་ཕྱག་མདའ་ཞིག་འཕངས་པ་སྤྱན་འདུལ་སྐྱབ་ཕྱག་གི་སྟོ་ཐོད་ཏུ་ཕོག། གནས་
དེར་གཞི་ཚུགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འགྲིགས་པས་གདན་ས་མཛད། གཙུག་ལག་
ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཞེངས་ཏེ་སྤྱུང་བཀའ་གཏིར་གྱི་སྤྱན་གྲོལ་མང་པོ་གནང་ཞིང་།
དཔོན་སྟོབ་ཀྱན་གྱིས་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་བཅུགས། གནས་བདག་སྤགས་སྤྱང་ཨེ་ཀ་ཇ་ཏི་ལ་
གཉིར་གཏད་དང་འཕྲིན་བཙུལ་མཛད། གཏིར་སྟོན་ལ་ཟབ་མོ་གཏིར་གྱི་ལས་འཕྲོ་སད་དེ་ཨོ་
རྒྱན་ཆེན་པོས་ཞལ་གཟིགས་ལུང་བརྟན་ཐོབ་པའི་དག་སྤང་མང་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། ཁྲོམ་གཏིར་
བཞེས་པ་དང་། རྩ་འཕྲུལ་ཡ་མ་བྱུང་སྟོན་པ་སོགས་གྲུབ་པའི་རྟགས་མཆོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་
པ་མངའ་བས་སྟོབ་ཆོགས་ལུལ་མི་དང་བཅས་པའི་སྟོ་ཅེ་དད་པའི་ཞིང་ས་ལ་དྲངས། འོན་ཀྱང་
བར་སྐབས་སུ་གཏིར་ཆེན་འདི་ཉིད་སྤྱས་ལུལ་ཏུ་འབྱོན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འཕྲོ་ཅན་ཏུ་ལུས་ཁྱེན་

ཟབ་སྒྲུལ་པ་ལྷ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ནི། རབ་རྒྱལ་མེ་མག་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1947ལ་མགོ་ལོག་སྐྱར་
 འོད་ཀྱི་བར་བཞིའི་སྒོ་མ་རྒྱས་ཤོང་བར་ཡབ་ཕུར་སྐྱབས་དང་། ཡུལ་ཁིས་ཀྱང་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྤྱ་སྐྱ་
 བལྟམས། ༡༠བཞི་གཏེར་སྟོན་གྱིས་བྱིས་པ་འདི་སྤྱི་སྒྲུལ་ཞིག་ཡིན་གསུངས། སྐྱབས་རྩེ་མགར་ཤོང་
 གཏེར་སྒྲུལ་རྩོམ་རྩེ་འཆར་གིས་འདི་སྒྲུལ་སྤྱི་ཞིག་ལགས། མ་འོངས་པ་ན་མཛད་འཕྲིན་གསེར་གྱི་ཉི་
 མའི་ཟེར་བཞིན་དབྱས་སྟོགས་སྤྱི་འཕྲོ། ད་དུང་དུས་ལ་མ་བབས་པས་གསང་དགོས་གསུངས།
 མཚན་པ་ལྷ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། དབྱང་གངས་བརྒྱུད་པར་ཤོག་བསྐྱབས། ཨ་ཤ་སྒྲ་མ་ཚས་
 མཛོད་སྟོན་མིན་གྱི་སྒྲ་མར་བཞེན་ནས་སྟོན་འཕྲོའི་བྲིད་གསན། འབྲུམ་ལྷའི་གསོག་སྤྱིང་གནང་།
 རིག་སྤྱིང་གི་ལྷ་བའི་རོ་སྤྱིང་བར་གྱི་གདམས་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཆགས་སྤྱི་གསན། གུམ་སྒྲ་མ་
 བཞེན་འཛོན་ལས་དཔལ་སྒྲུལ་སྟོན་འཕྲོའི་བྲིད་དང་། རྒྱའི་ཆོ་ཆོག་དང་། བདུད་འདུལ་ཕུར་བ་
 དང་། ཤོང་གསལ་ཆོ་ཆོག་དང་། སྤྱི་གསུམ་ཆོ་གའི་དབང་རྣམས་དང་། སྐྱབས་རྩེ་མགར་ཤོང་
 གཏེར་སྒྲུལ་ལས་གནས་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆང་དང་། རྒྱའི་ཕུར་བ་དང་། ལྷ་དྲག་དང་། ཆོས་

དབང་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། མ་ཏིའི་མེང་གདོང་དང་། སང་སྤིང་ཕྱག་རྟོག་དང་། ཁམས་བྱོན་
 མགོན་པོ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་གཏེར་གྱི་དབང་ཆ་མས་གསན། ཀམ་ཆགས་མེད་སྤྱུལ་སྤྱུ་པ་བླ་མོ་
 གསལ་བསྟན་འཛིན་དང་། ཞི་ལུ་མཁན་པོ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ལས་རྒྱུའི་ཕུར་བ་དང་། ཆོ་
 ཆོག་གི་དབང་དང་། མ་ཏིའི་མེང་དམར་གྱི་ལུང་དང་། འཕེལ་འཛི་བླ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཆོ་ལས་
 ར་གཏེར་གཡང་སྤྱུབ་གྱི་ལུང་དང་། དགེ་ཚེ་མཁན་པོ་སྤུལ་བཟང་དར་རྒྱས་ལས་གནམ་ཆོས་གྱི་
 ལུང་ཆ་ཚང་དང་། མཁའ་འགྲོ་གི་ཕུག་དང་ཆོས་སྟོན་ཆུ་གཉིས་ལས་རྫོགས་སྟོར་གྱི་བྲིད་དང་།
 མདོས་དཔོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྗེ་ལས་གྲུ་རུའི་གསོལ་འདེབས་ལེའུ་བདུན་མའི་ལུང་དང་། དགེ་
 སྟོང་མ་དཔལ་མོའི་ལུགས་གྱི་གསོ་སྦྱང་གི་ལུང་དང་། རྟོགས་ལྡན་མོ་གོས་ཀྱི་མཆོའི་མདུན་ནས་
 མཁའ་མྱིང་གཤོག་རྒྱབས་དང་། བྱིགས་ཐོད་རྒྱབ་ཆོས་བཅས་གྱི་བྲིད་དང་། ཉན་མཁའ་སྤྱིན་བལ་
 གྱི་བྲིད་དང་། ཆོས་དབྱིངས་མཛོད་གྱི་བྲིད་བཅས་དབང་ལུང་བྲིད་གསུམ་མཐའ་ཡས་པ་ལེགས་
 པར་གསན་བསམ་མཛད་དོ།

[illegible]

དགོན་པ་སྤུལ་སྤྱོད་འཛིགས་མེད་འགོ་འདུལ་གྲིང་པའི་བརྒྱུ་ལུང་ལས། བསྐྱུ་བྱ་མཆོ་འདིའི་
སྤྱི་མེད་བསྟན་པ་ལས། ཟབ་བྱ་ལུང་གི་ཁྱུང་སྤུལ་པསྐྱོ་དབང་ཆེན་ཡིན་པར་ཡང་གསལ་བས། སྤྱི་
བ་སྟོན་མའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱིས་རབ་རྒྱན་ས་སྤུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1989ལ་ཟབ་བྱ་ལུང་དུ་ཐོག་མར་བྱོན།
ལྷགས་རྟ་ལོའི་ཆོ་འཕུལ་ཟླ་བའི་ནང་བྱང་ཆང་མ་ཤེལ་གྱི་སྤྱབ་ཕྱག་དུ་སྤགས་པ་ཀུན་ལ་སྟོན་
འགྲོའི་བྲིད་ཡིག་ཀུན་བཟང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལུང་ཉིན་བདུན་ལ་གནང་། དབྱར་ཁ་གནམ་མཆོ་ཕྱག་
མོར་གནས་མངལ་ལ་ཐེབས། རྟོ་སྤྱོད་དགོན་དུ་ལྟ་བུ་སྤྱབ་རྟེན་རྟོ་ཤེས་སྤྱུར། ཁོང་གིས་ལྟ་བུ་
དེ་ལ་སྤྱོད་ཆང་ཅམ་གྱི་བྱ་དུའི་སྤྱོད་ཆེན་བཞེངས་སྤྱོད་བཅུག། ལྟ་བུ་སྤྱབ་རྟེན་གྱིས་སྤྱོད་འདུལ་དཔལ་
ཆེན་དགོན་དུ་ཐེབས་སྤུལ་ཞུས་པས་ལོ་དེའི་སྤྱོད་དུག་ཟླ་བའི་ཉེར་བཞིར་སྤྱོད་འདུལ་དཔལ་ཆེན་
སྤྱབ་ཕྱག་དུ་ཞབས་པད་འཁོད། ལྷགས་ལྷག་ལོའི་ཆོ་འཕུལ་ཟླ་བའི་ནང་བྱབ་བྱ་སྒྲ་མ་པསྐྱོ་འོད་
གསལ་དང་། ཉག་རོང་སྒྲ་མ་སྤྱོད་པ་བྱ་མཆོ་སོགས་ལ་ལྟ་བུ་མཁའ་ལྡིང་གཤོག་རྒྱབས་ཟླ་མེད་གྱི་
རིང་ལ་བྲིད། དཔོ་ཟླའི་ནང་ཟབ་བྱ་དགོན་དུ་སྟོན་མཆོད་རྟེན་ལ་མཆོན་པ་བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་བ་
ཞིག་དུས་འཇུག་སྤྱབས་གཏོར་བ་དེ་ཉིད་ཁོང་གིས་ཉམས་གསོ་ལ་ཕྱག་རྒྱས་དང་སྤྱོད་ཆེན་བཅས་
ལུལ་མའི་དབྱ་བྲིད་མཛད་དེ་ཟླ་གཉིས་ནས་བྱབ་པར་མཛད། ས་དེར་གྲུ་སྤགས་རྒྱམས་ཀྱིས་ཆོས་
ཡོན་དུ་ར་ལུག་སྤངས་ནས་བཤའ་བའི་དཔེ་ཡོད་པའི་རྒྱན་བཅད་པ་སོགས་སྤྱི་རྒྱན་མང་པོ་
རིམ་བཞིན་བཅད། ལྷགས་ལྷག་ལོ་དེར་ཤངས་སྤེ་བས་དེར་གཏན་བཞུགས་ལ་རེ་བས་གཟིམ་ཁང་
ཞིག་བཞེངས། ཟླ་བུ་ལོའི་ཟླ་བ་དུག་པར་ལྷན་བྱབ་ཆོས་སྤྱིང་གི་བཅུན་མ་རྒྱམས་ལ་ལྟ་བུ་མཁའ་
ལྡིང་གཤོག་རྒྱབས་གྱི་བྲིད་ཉིན་བདུན་ལ་གནང་། ཟླ་བ་བདུན་པར་སྟོན་རྒྱར་ཆེན་སྤྱུ་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་དཔལ་ཉེ་ཅུ་ཀའི་སྤྱོད་ཆེན་ཤངས་མདའ་དཔལ་ཆེན་དགོན་དུ་བཞུགས་
པ་ཞིག་རལ་དུ་ཤོར་བ་ཉམས་གསོས་ཀྱིས་ཉེ་ཅུ་ཀའི་སྤྱོད་ཆེན་གཅིག་གསར་དུ་བཞེངས། ཤིང་
པག་ལོའི་ཆོ་འཕུལ་ཟླ་བར་གྲུ་བཅུན་སྤགས་གསུམ་བཅུ་ཕྱག་བཞི་ལྷག་ལ་རིག་པའི་རྩལ་དབང་
དང་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་གདམས་པ་བསྤྱུལ།

མེ་བྱི་ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོར་ས་འདུལ་མཛད་དེ་སྤྱོད་འདུལ་དགོན་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་

གསར་དུ་བཞེངས། ལོ་དེར་ལྷན་གྲུབ་ཆོས་སྤྱིར་དགོན་དུ་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་ཀྱི་དབུ་
བཙུངས། གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྡོ་བཟོ་ལྷ་ཁང་དང་། གསེར་ཁང་དང་། སྤྲེའ་ལྷ་ཁང་དང་།
བྱམས་ཁང་སོགས་ཉེན་དང་བཞེན་པ་གསར་དུ་བཞེངས། ལྷགས་འབྲུག་ལོར་འཛིགས་མེད་སྤྱིར་
པའི་བཀའ་འབུམ་གྱི་ཡུང་དང་། སྡོན་འགྲོའི་ཆོས་བྲིད་ལྷ་བ་བཅུའི་ཡུན་ལ་གནང་། རབ་རྒྱན་
ཤིང་སྤེལ་ལོར་ཁོང་གི་སློབ་མ་གྲུ་བ་དང་། རྩོ་མོ་མང་པོ་ཞིག་ར་མགོའི་མཆོག་སྤེལ་སྤྱོད་མཁུན་དུ་
རབ་བྱུང་སྤྱབ་བཅུག། ཤིང་བྱ་ལོར་ཡང་གྲུ་རྩོ་སྤེལ་ལྷག་ཨོ་རྒྱན་སྤེལ་གྲོལ་སྤྱིར་ནས་རབ་བྱུང་
སྤྱབ་བཅུག་སྟེ་དམར་སེར་གྱི་བཟླན་པ་ཉག་ཤ་བའི་ཡུལ་དེར་འདུལ་བའི་བཟླན་པ་སྤེལ་བར་
མཛད།

མེ་བྲིའི་ལོར་གྲུབ་དབང་པ་སྤྲེའོར་བྱ་སྤྱོད་གསུམ་པ་སྤེལ་བཟླན་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་ལོ་ཉ་བ་བཏང་སྟེ་ཤངས་ཡུལ་དུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
ཆོས་སྟེ་འདི་ཉིད་ཆགས་ཚུལ་སྟན་ལམ་དུ་སྤེལ་བས། རྒྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་སྤྲེའོ་མས་སྤེལ་བཅེས་
མི་འདོར་བའི་ཞལ་བཞེས་སྤྱོད་ལན་དང་བཅས་པ་བསྤེལ།

ས་སྤྱང་ལོར་རྒྱབས་རྗེ་ལྷ་སྤེལ་གསུམ་པ་སྤེལ་བཟླན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་དགོན་འདིར་
གདན་དྲངས། སློབ་མ་བཅུ་ཤག་དུ་མར་དགོ་ཚུལ་སྤྱོད་གི་སྟོན་པ་དང་། འདུས་པ་ཡོངས་ལ་
གནས་ཆོས་སྤེལ་གཏེར་སྟོར་གྱི་ལྷག་ལྷ་འགའི་སྤེལ་བྱེད་དང་། གནས་བདག་བཀའ་སྤྱང་གི་
གསོལ་མཆོད་སོགས་གསུང་བསྤེལ་ལྟར་གནང་། དགོན་མགོ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་ལ་སྤེལ། དེ་
ནས་བཟུང་དགོན་འདི་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རང་ལྷགས་དྲི་མ་མེད་པ་རྒྱུད་བའི་ཆོས་སྟེ་
ཞིག་དུ་གྱུར་ཏོ།

རྒྱ་འབྲུག་ལོར་སྤྲེའོ་རྩོ་ཆེན་པོས་སྤེལ་མའི་བམ་རྩོ་སྤེལ་པའི་ས་གནད་དུ་མཆོད་
ཉིན་ཞིག་ཡོད་པ་བོད་དུས་འགྱུར་གྱི་རྒྱབས་སུ་ཞིག་རལ་དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་བཅུད་འདུལ་
མཆོད་ཉིན་ཆེན་མོ་གསར་དུ་བཞེངས། ཤིང་ལྷག་ལོར་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ཐེག་གསུམ་སྤེལ་
ཆོགས་འདོད་རྒྱའི་འབྱུང་གནས་སྤྱིར་དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་། རྒྱང་ཁང་དང་། མགོན་ཁང་

སོགས་རྟེན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས། དེ་ལྟར་རྩིས་དབུས་གཙང་གི་ཚོགས་སྡེ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་
ལྷན་བའི་འཕྲིན་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།

དེ་ལ་སོགས་པ་གཙང་གི་བྱང་ཚོགས་སྡེ་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ཏེ་བསྟན་པའི་མེ་
རོ་རྒྱུ་ནས་གསོས་པས་སྤྱི་ལཱ་དགོན་དང་། སྤྱི་ལ་བསམ་གྲུབ་ཆོས་སྤྱི་དགོན་དང་། ཟབ་
བྱ་དགོན་པ་དང་། ལྷན་གྲུབ་ཆོས་སྤྱི་དགོན་སོགས་དགོན་པ་ཏུ་མར་བཤད་རྒྱབ་ལས་གསུམ་གྱི་
འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ལྷང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གསོས་ཤིང་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷ་སྤེལ་ནས་ལ་དགེ་སྤྱི་
སྤྱི་དོར་གྱི་གནས་བསྟན་ཏེ་ཐར་བའི་སྒོ་འཐར་ལྷན་པས་སྤྱི་མ་པ་རྒྱ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་
མཆན་སྟན་གྲས་བཀྲར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། བསམ་ལྷན་ལས་འདས་པའི་བཀའ་དྲིན་དང་སྤྱི་དྲིན་ཆེ་
བའི་སྤྱི་མ་ཉག་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ནོ། །མཐར་རབ་རྒྱན་ས་མག་སྤྱི་ལོ་2019ལ་དགོངས་པ་ཆོས་
དབྱིངས་སྤྱི་བསྐྱེད་སོ། །ཁོང་གི་གསུང་ཆོས་ལ་ནི། རྩིས་པ་ཆེན་པོ་གནད་གསུམ་སྟོན་མེ་དང་།
སྤྱི་བྱ་མཁར་རྒྱ་ནས་ཁ་མཆར་ཏུ་བྱིས་པའི་ལྷ་མགྲར་དང་། གཞན་གསོལ་འདེབས་སོགས་ཐོར་
བའི་སྒོར་མང་པོ་བཞུགས་པར་བཤད་དོ།

དགོན་འདིའི་འདུས་སྤེལ་ནས་ཀྱིས་སྟོག་པ་ཐོས་བསམ་དང་། སྤྱི་བ་བསམ་གཏན་གྱི་
སྒོ་ནས་བསྟན་པ་དང་འགོ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་ཏེ། རྒྱབ་འཕྲིན་གྱི་ཆོ་ག་ཏུ་མ་ཐུགས་
དམ་ཉམས་བཞེས་ཆད་མེད་གནད་བཞིན་ཡོད་ལ། དགོན་འདིའི་རྒྱབ་འཕྲིན་ཏུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་
པ་ནི། མཆུ་ཁྲ་བར་ཁྲ་ཕྱིད་ཅམ་ལ་ཀར་སྤྱི་ཞི་ཁོའི་རྒྱབ་པ་དང་། ས་ག་ཁྲ་བར་བཟང་སྟོད་
བདུན་རྒྱབ་དང་། སྤྱི་ལ་སྤྱི་བྱ་བ་སྤེལ་རང་གོལ་གྱི་སྒོ་ནས་མ་ཁེའི་བདུན་རྒྱབ་དང་། ཆོས་བཅུ་
དྲུག་ཉིན་གོས་སྤྱི་ཆེན་མོའི་མཇལ་ཁ་དང་། སྤྱི་བྱ་ཁྲ་བར་བཟང་གུ་ཅ་ཏུ་རྒྱབ་ཆེན་མོའི་ཆོམ་
བུ་ཆོགས་རྒྱབ་དང་། མགོ་ཁྲ་བའི་མར་ངོ་ལ་རྒྱ་སྤྱི་བའི་ལུར་པ་ཡང་གསང་སྤྱི་མེད་ཀྱི་དབུ་
རྒྱབ་དང་། གཞན་ཡང་ཏུས་ཆེན་ནས་སྤྱི་ཆོགས་བསྐྱེད་རྒྱན་གཏོར་སོགས་རྒྱབ་འཕྲིན་ཐམས་
ཅད་དཔལ་ལྷན་རང་ཐུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་ཐུག་བཞེས་བཞིན་སྤྱི་བཞིན་ཡོད་དོ།

སྐལ་ལ་བསམ་གྲུབ་ཚོས་སྤྱིང་།

‡ གཙང་སྐལ་ལ་བསམ་གྲུབ་ཚོས་སྤྱིང་ནི། གཙང་གཞིས་ཅེ་ནས་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་ལ། རབ་རྒལ་ཤིང་སྤང་སྟེ་སྟེ་ལོ་1985ལོར་པུ་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འབྱུང་མེད་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། དགོན་འདིའི་མཆན་ལ་ཐོག་མར་སྐལ་བཟང་བསམ་གྲུབ་དགོན་ཞེས་གསལ་མོད། རྒྱབས་རྗེ་ལྷ་སྐལ་སྐུ་མེད་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་བསམ་གྲུབ་ཚོས་སྤྱིང་དགོན་ཞེས་མཆན་རྒྱས་པ་གསལ་བས་དེར་སྐབས་བསམ་གྲུབ་ཚོས་སྤྱིང་དགོན་ནས་སྐལ་ལ་བསམ་གྲུབ་ཚོས་སྤྱིང་དགོན་ཞེས་འབོད་དོ།

དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་ཐུབ་ཆེན་ས་ར་ཏ་པའི་རྣམ་འབྲུལ་པུ་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འབྱུང་མེད་ནི། རབ་ཚོས་ས་ཁྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་1898 ལོར་རྣམ་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་གྲུམ་བུ་ཞེས་པའི་འབྲོག་ཕྱོད་ཀྱི་ཡབ་གདོང་པ་པུ་འོད་རྡོ་རྗེ་དང་། ཡུམ་རྡོ་རྗེ་བྱ་བྲིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། མཆན་ལ་ཕུན་ཚོགས་ཞེས་གསལ། གཏེར་སྟོན་ཚོས་ཉིད་སྤྱིང་པ་སོགས་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་སློན་གྲོལ་གྱི་ཟབ་བཀའ་མང་པོ་བྱམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསན། ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་རྟོགས་པའི་ཚལ་འབར། གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་མདོ་སྐྱེལ་གྱི་རིག་གཞུང་སྟེ་དང་། བྱད་པར་དུ་གསང་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སློན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྟུལ། ཤིང་སྤང་ལོར་སྐལ་ལ་བསམ་གྲུབ་ཚོས་སྤྱིང་དགོན་ཕྱག་བཏབ། མེ་ལྷག་ལོར་ཉིན་གསུམ་རྣམས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཅིང་རབ་གནས་གྱི་མེ་རྟོག་འཛོམས། དགོན་པའི་མཆན་ལ་སྐལ་བཟང་བསམ་གྲུབ་དགོན་ཞེས་གསལ། དད་འབངས་རྣམས་ལ་ཆེ་དབང་དང་། འདི་ཕྱི་གཉིས་པན་གྱི་ལམ་སྟོན་གནང་། བསམ་གྲུབ་དགོན་འདིར་གདན་ས་བསྐྱེད་ནས་བཞུགས། མཐར་དགུང་གངས་གོ་དུག་པ་རབ་རྒྱན་ཆུ་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1993ལོར་གདན་ས་གྲུབ་དབང་པུ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོར་གཏད་དེ་གཞུགས་སྐྱེའི་བཀོད་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེས་སོ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི་གྲུབ་དབང་པུ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་འཕེལ་སྐྱེས་ལ་པུ་

ཀླ་མཚོ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། འདིར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་ཐར་བརྗོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་མོད། གཙང་
སྤྱོད་འདུལ་དགོན་གྱི་གདན་རབས་སུ་གསལ་བས་འདིར་མི་སྤོ།

དགོན་འདིའི་སྐབ་འཕྲིན་དུས་མཚད་ཀྱི་སྐོར་ལ། རྗེ་པལ་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་རྟོ་རྗེའི་
དགོངས་གཏེར་སྐབ་ཐབས་བསམ་པ་ལྟན་གྲུབ་དང་། སྤྱོད་སྤྱིང་རིག་འཛིན་འདུས་པ་དང་། ཀར་
སྤྱིང་ཞི་བོ་དང་། སུར་པ་རྟོ་རྗེ་གཞོན་ཏུ་དང་། མ་ཅིའི་སྐབ་པ་སོགས་དཔལ་ལྷན་ལུགས་ཀྱི་ཕྱག་
བཞེས་བཞིན་ཉམས་བཞེས་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། བྲིད་ཡིག་ཀྱན་བཟང་སྤྱོད་མའི་ཞལ་ལུང་
དང་། སྤྱོད་འཇུག་དང་། བཤེས་སྤྱིང་སོགས་སྤོ་སྤྱོད་གི་སྐོར་གྱི་ཚུས་བྲིད་དང་། གཞན་ཡང་སྤྱོད་
སྤོ་ཅི་རིགས་གསན་བཞེས་ཀྱིས་བསྟན་པ་སྤྱོད་བཞིན་གནས་པའོ།

‡ ད་ནི་ཀླ་ནག་པོའི་ལུལ་གྱི་ཏུ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་ཚུས་རྒྱུད་དར་བའི་ཚུལ་བཤད་
པར་བྱ་བ་ལས།

ཞེས་ཁྲོན་ཞིན་གོ་དགོན་པ།

‡ ཞེས་ཁྲོན་ཞིན་གོ་དགོན་པའམ་དཔལ་ལྷན་དར་ཐང་མདོ་སྤྲུགས་འཕྲིན་ལས་ལྟན་གྲུབ་
རྟོ་རྗེའི་སྤྱིང་(【白玉达尔唐任运成就功业金刚寺】)ནི། ཉི་ནན་ཞིང་ཆེན་ནན་ཡང་གོང་བྲིར་
ཞེས་ཁྲོན་རྫོང་ཉིན་བན་གོང་རྒྱལ་ཅན་གོས་གོང་སྤེའི་(河南省南阳市淅川县盛湾镇剑沟村)
ས་ཆ་ཏུ་ཡོད་ལ། རྒྱ་ལུལ་དུ་ཞེས་ཁྲོན་ཞིན་གོ་(兴国寺)དགོན་དང་། རྒྱ་ཀྲུའི་རྟོན་འབྲེལ་གནས་
མཚན་ཅེས་འབོད། དེ་ནི་རྒྱ་རིགས་སྤྱོད་མ་ཞུན་རིག་འཛིན་རྟོ་རྗེའི་སྤྱོད་མ་ཕྱེའོ་ཙུ་(妙觉)ཞེས་པས་
རབ་རྒྱན་ལུགས་སྤྲུག་ལོ་སྤྱི་ལོ་2010ལོར་ཐོག་མར་ཕྱག་བཏབ།

དེས་ན་ཐོག་མར་ཕྱག་འདབས་པ་པོ་སྤྲུལ་སྤྱོད་མ་ཞུན་རིག་འཛིན་རྟོ་རྗེའི་ནི་ནན་ཞིང་ཆེན་
ནན་ཡང་གོང་བྲིར་ཞེས་ཁྲོན་རྫོང་ཉིན་བན་གོང་རྒྱལ་ཅན་གོས་གོང་སྤེའི་ཏུ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤྲུག་སྤྱི་

སྤྱི་ལོ་ 1974 ལོར་ཡབ་འདྲ་ཟེར་འཕྲོ་(赵星生)དང་། ཡུམ་དགོན་པའི་བརྒྱུད་སྤྱོད་(刘道芝)གཉིས་
ཀྱི་སྐས་སུ་མ་ལྟོར་ཟླ་བརྒྱ་བཞི་ལ་སྐུ་མཐར་བཀྲ་ཤིས་པའི་ལྷས་བཅས་འཁྲུངས།

ཆུང་དུ་འི་དུས་ནས་དགེ་བ་ལ་དགའ་ཞིང་ནང་ཚོས་ལ་དད་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།
དགུང་ལོ་བརྒྱ་པ་ནས་རི་མོར་སྐྱུངས། མ་ཡུམ་ནད་པ་ཡིན་སྲིད་སྲོལ་གྱི་སྲོལ་འབྲིང་མཐར་མ་
སྐྱེན་པར་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་ནས་པ་ཡབ་དང་མཉམ་དུ་འིན་གྱིན་གྲོང་བྱིར་དུ་ཆོས་རིས་ཀྱི་ལག་
རྩལ་སྐྱུངས། རྒྱ་གཞི་དང་། ཤིང་ཆོས་དང་། གཡང་འི་ཆོས་དང་། སོ་ཆོས་དང་། རུ་ཆོས་དང་།
རུས་ཆོས་དང་། རྒྱ་ཆོས་དང་། ཆོ་གུ་ཆོས་དང་། ཟངས་ཆོས་རྣམས་བྱང་ཆུབ་པར་གྱུར། ཆོ་སྐྱུངས་
ཀྱི་ཐད་ནས་ཀྱང་སྐྱུད་ཆོས་དང་། འབྲུར་ཆོས། ཟབ་ཆོས། གསལ་ཆོས། རྒྱུན་ཆོས། ཚག་ཆོས། སྐབས་
ཆོས་བཅས་ཁོང་དུ་རྒྱུད། རི་མོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་མི་དང་། སྲོག་ཆགས། ཡོ་བྱད། རྩེད་ཆས། མེ་ཉླ་
རི་རྒྱ། གནའ་ཐེལ་སོགས་ཀྱི་ལ་མཁས་པར་གྱུར། དགུང་གྲངས་བརྒྱ་དགུ་བ་ནས་བཟོ་སྒྲ་ཞིག་
བརྩམས། དགུང་གྲངས་ཉེར་དྲུག་པ་ནས་ལས་གཡོག་པ་མི་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་པའི་ཚོང་ཁང་
ཞིག་བསྐྱུན། འིན་གྱིན་གྲོང་བྱིར་བཟོ་རྩལ་མངོས་ཚོགས་སུ་རྒྱུད། བཟོ་རྩལ་མངོས་རྩལ་མཐུན་
ཚོགས་དང་། བ་གཞོན་ཁི་ལས་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འཛིན་བཞིས། དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་ནས་
འིན་གྱིན་གྲོང་བྱིར་སྐབས་དང་པོའི་བཟོ་རྩལ་མངོས་རྩལ་སྲོལ་དཔོན་ཆེན་མོར་བདམས། དགུང་
ལོ་ཉེར་བརྒྱུད་པར་འིན་གྱིན་གྲོང་བྱིར་སྐབས་གསུམ་པའི་མངོས་རྩལ་བ་དང་། མངོས་རྩལ་
མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པར་བདམས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བ་ནས་འཆར་འགོད་པ་
དང་། གཞུང་དཔྱོད་པ་དང་། གསར་གཏོད་པར་གྱུར། དེ་ལྟར་ཁི་ལས་པ་ཕུལ་བྱང་དང་། ལག་
ཤེས་རྒྱ་རྩལ་བ་བཟང་པོར་གྱུར། དེ་ནས་ནང་པའི་ཚོས་ལ་དད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་དགོན་པ་
དུ་མར་མཇལ་ཕྱག་རྟེན་ཐེབས་སོགས་བཞག། བོད་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ཏེ་བསམ་ཡས་དང་། ལྷ་ས་
སོགས་སུ་མཇལ་སྐོར་དང་རྒྱ་ནིང་གི་མཚོད་འབྲེལ་བཟང་པོ་མཛད།

དེ་ནས་མདོ་སྐད་དུ་ཐེབས། དར་ཐང་ལྷ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱེན་གར་དབང་ཉི་མ་ལས་
སྐབས་སྒོམ་བཞིས་ཏེ་ནང་པའི་ཚོས་སྐོར་ཁྲུགས། དར་ཐང་སྐུལ་སྐྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་། སྐུལ་སྐྱེད་

སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་དང་འབྲུད་ནས་ཕན་ཚུན་ངོ་ཤེས་སུ་གྱུར། དར་ཐང་མགར་བ་མཁན་པོ་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མཇལ། སྐུ་བ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བརྟག་ཅིག་ཁྲུས་པས། མཁན་ཆེན་པའི་སྤྲུལ་ལས་དར་ཐང་དགོན་གྱི་སྤེལ་མ་བསོད་ནམས་རིག་འཛིན་གྱི་ཡང་སྤྲིད་ཡིན་པར་ཤར། དེ་ནས་བཟུང་དར་ཐང་དགོན་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཆགས། འོན་ཀྱང་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དེའི་མཚན་འབྱེད་ནས་རང་ཉིད་བྱུང་སྤྲོད་དང་། རོར་སྤྱད་ཀྱི་ལག་ཆར་བཀོལ་སྤྱོད་མ་བྱས་པར་གཉོམ་ཆུང་ཚུལ་མཐུན་གྱིས་དགེ་བ་ལ་འབད་ཅིང་། དགོན་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སོགས་བསྐྱངས། སྤྱི་ལོ་2009 ལོར་དར་ཐང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་། སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཉི་ནན་ཞིང་ཆེན་ནན་ཡང་གོང་བྱིར་ཞིས་ཁྲོན་རྫོང་ཏུ་གདན་དྲངས། དགོན་པའི་ས་བསྐྱངས་ས་ཆོག་དང་། ས་འདུལ་མཛད་དེ་དགོན་ས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས།

རབ་རྒྱན་ལྷགས་སྟག་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་2010ལོའི་རྒྱ་ནག་ཞིང་ཅིས་ཀྱི་ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཆོས་བརྒྱུ་དགུ་ལ་དངོས་སུ་བཞེངས་པའི་དབྱུ་བཙམས་ཏེ་བཟང་བྱ་བརྒྱ་ཕྱག་ཙམ་ལ་བཞེངས། དེ་ལྟར་བཟང་བྱ་བརྒྱའི་ཡུན་ལ་སྤྲུལ་མ་ཞུན་རིག་འཛིན་རྟོ་རྟེ་སྤྱོད་དངོས་གྱིས་འབུལ་སྤྱད་ལན་གཅིག་ཙམ་ཡང་མ་བགྱིས་ཤིང་། གཞན་གྱིས་འབྲེལ་འཛིན་ཆེ་ཆུང་སྤྲོད་ཆོད་དང་། ཁོང་རང་ལ་བདོག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལས་འགོ་གྲོན་བཏང་སྟེ་སྤྱོད་པའི་འོ་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་དང་། བརྟན་པ་དང་འགོ་བའི་དོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་ཆེན་པོས་བཞེངས་ཏེ་ད་ལྟ་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་བཞི་དང་། ངལ་གསོའི་ཁྲིང་ཁང་ལོགས་གནས་པ་བརྟན་དང་། ལྷ་ཤག་དང་། དགེ་བཞེན་གྱི་སྤོད་ཤག་སོགས་སྤྱོད་སྟོ་སྤྱོད་ཆོགས་ཅན་གྱི་ཤག་མིག་བརྒྱ་ལྟག་དང་། ངལ་གསོའི་བསམ་གཏན་ཁང་གཅིག་དང་། མཚམས་སྤྱོད་ཁང་གསུམ་དང་། ཆོ་ཐར་ར་བ་གཉིས་དང་། རིག་གནས་འབྲེལ་སྟོན་ཁྲིང་ཁང་རིང་པོ་མིས་བརྒྱ་ལྟག་ཅན་རྣམས་གསར་ཏུ་བཞེངས། ནང་རྟེན་ཏུ་ཟངས་གཏེར་ལས་ཐུབ་པའི་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་། ལྷ་ཏུ་པམ་འབྱུང་གནས་དང་། ཏུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆེ་བཞི་དང་། ཡི་དམ་གྱི་སྤྱོད་འགའ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་ལྷེ་བཞིའི་སྤྱོད་བརྟན་བཅས་བཀོད་པ་ལོགས་ཤིང་མཛོས་བཞི་དེ་ཆེ་བའི་རྣམ་པར་བཞེངས། གསུང་རབ་ཀྱི་རྟེན་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སློགས་བཅ་སྟོང་དང་དགུ་བརྒྱ་དང་། བོད་ཡིག་གི་བཀའ་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་ཆ་གཅིག་ནམས་བཞུགས་སོ།།

སྤྱི་ལོ་2012ལོར་ཁྱེན་རིག་འཛིན་ངོ་རྩེ་མ་དགོན་དར་ཐང་དགོན་རུ་ཕེབས་རུས་སྐྱབས་རྩེ་སྤྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་སངས་རྒྱས་འོད་སྤང་གི་རིང་བསྐལ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་རིང་བསྐལ་མང་པོ་གནང་བ་དང་། སྤྱལ་སྤྱི་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་། སྤྱལ་སྤྱི་སྤེལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནམས་ཀྱིས་ཚོས་རྩེ་འཛིགས་མེད་སྤྱི་ཚོགས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ན་བཟའ་དང་། སྤྱི་རུང་སྐར་ཁའི་གནམ་བབས་རིང་བསྐལ་དང་། མགར་སྟོང་གཏེར་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་ན་བཟའ་སོགས་གནང་བ་དེ་དག་དང་། སྤྱིགས་གཞན་ནས་འོང་བའི་རིང་བསྐལ་གྱི་རིགས་རུ་མ་དང་། སྤྱི་མ་ཚོས་དབྱིངས་ངོ་རྩེའི་རིང་བསྐལ་འབྲས་རྩོག་ཅམ་པ་ལ་གྲངས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རུ་འཕེལ་བའི་ངོ་མཚར་བ་ནམས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ཉིན་བྱིན་རྒྱབས་ཅན་གྱི་མང་པོ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཡོད་དོ།།

གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དགྲ་བཙམ་པ་དང་བཅས་པའི་རིང་བསྐལ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་མཐོ་ཆད་མིས་སུམ་ཅུ་པའི་མཆོད་རྟེན་ཁོར་ཡུག་རྒྱ་བྱོན་མིས་གྲུ་བཞི་མ་སྟོང་ལ་ཉེ་བ་ཅན་གཅིག་སྟེ། མཆོད་རྟེན་དེ་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཚུལ་ལྟ་བུ་དཀྱིལ་རུ་སངས་རྒྱས་བཙམ་ལྷན་འདས་མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་མི་ཡུལ་རུ་སྤྱར་ཡང་བྱོན་པའི་མཆོན་རྟགས་སུ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་མིས་སུམ་ཅུ་ཅན་དང་། སྤྱིགས་བཞི་སྤྱིགས་བཞིའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ན་བཞུགས་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་འཁོར་བཅས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་དང་དམ་པའི་ཚོས་མ་རུབ་པར་མི་ཡུལ་རུ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་མཆོན་རྟགས་སུ་པད་སྤངས་མཆོད་རྟེན་བཞི་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་དེ་སྤྱི་རོལ་སུ་སྤྱིགས་པ་ལོག་པའི་ལམ་ལས་རྒྱལ་བའི་མཆོན་རྟགས་སུ་མཆོད་རྟེན་གྱི་སྤྱི་རོལ་རུ་ལྷིང་ཁང་རིང་པོ་མིས་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་སྟོང་རུ་ནམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་བཞེངས་པ་དང་། མཆོད་རྟེན་དེའི་མིང་ལ་བདེ་གཤེགས་དགུ་ཡི་མཆོད་རྟེན་ནམ་འཕགས་པ་འདུས་པའི་མཆོད་རྟེན་ཞེས་གསོལ། སྐབས་རྩེ་གར་དབང་ཉིན་བྱིད་

གྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་ཀྱང་མཆོད་ཉིན་གྱི་མཆོན་ལ་དེ་ལྟར་འདོགས་པར་ཐུགས་གྱིས་མོས་པ་གནང་ངོ་། །
སྤྱི་ལོ་2015ལོར་དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་དངོས་སུ་ཚུགས་ཏེ་ད་ལྟ་དགེ་འདུན་པ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཏུ་
སོན་ཞིང་། དགེ་སྦྱང་དང་། དགེ་སྦྱང་མའི་སྒྲུབ་པ་བཞེས་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཡོད་པ་དང་། གསར་
ཞུགས་མི་གཉིས་བཅས་ཡོད་དོ།

སྤྱི་ལོ་2015ལོ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཀྱང་གོའི་ནང་བསྟན་སྦྱབ་ཐུགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་
དཔོན་ཉི་ལྷན་ཙོ་(释印觉法师)ཐོག་མའི་མཁན་པོར་གདན་དྲངས། དེ་དུས་ཀྱང་སྦྱོར་དཔོན་དེ་
ཉིད་གྱིས་ཁོང་གི་སྦྱོར་དཔོན་སྐུ་རྒྱུ་ཆོས་སྐར་ཆེན་མོའི་མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་སུ་ཆོགས་ལ་
དགོན་པ་འདིའི་དབུ་འཛིན་དུ་ཐེབས་སམ་མི་ཐེབས་ཅི་ལྟར་བྱ་སྟོང་དུ་སྤྱུལ་བས། མཁན་པོ་ཆང་
ནས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ལེགས་ཤིང་། དེའི་དབུ་འཛིན་དུ་ཐེབས་
ན་ལེགས་པའི་གསུང་བསྟུན། དེ་ནས་སྦྱོར་དཔོན་ཁོང་ཉིད་དགོན་འདིར་ཐེབས་ཏེ་དགོན་པའི་
གདན་སའི་ཁྱུར་བཞེས། དེ་ནས་དར་ཐང་དགོན་པའི་སྐུ་སྤྱུལ་སྐུ་སྤྱུལ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའམ་
སྟོན་ལམ་རྒྱ་མཆོད་དང་། སྐུ་སྤྱུལ་སྐུ་སྤྱུལ་བཟང་རྒྱ་མཆོད་དང་། རྟོན་རིག་འཛིན་རྟོ་རྩེ་ནམ་པ་གསུམ་
སྐབས་རྩེ་དར་ཐང་ལྟ་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེ་རྟོན་གར་དབང་ཉི་མའི་སྐུ་མདུན་དུ་བྱོན་ཏེ། རྒྱ་ཡུལ་དུ་དེ་
འདྲའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་པའི་སྦྱོར་འཛིན་
ཡིན་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པ་ཡིན་པ་དང་། དར་ཐང་དགོན་
པའི་དགོན་ལག་བྱ་འདོད་ཡོད་པའི་ཚུལ་དེ་སྟན་ཏུ་སྤྱུལ། སྐབས་རྩེ་དར་ཐང་ལྟ་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེས་
ཤིན་ཏུ་ལེགས་སའི་དབུགས་དབྱུང་དང་བཅས་དགོན་པའི་མཆོན་ལ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་མདོ་
སྐགས་འཕྲིན་ལས་རྩུན་གྱུ་རྟོ་རྩེའི་སྤྱིང་ཞེས་པ་གསོལ། རྟོན་རིག་འཛིན་རྟོ་རྩེ་དགོན་པའི་
དགོན་བདག་དུ་བསྐོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ནམ་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་པར་སྐུ་ཆོར་གདན་སའི་ཁྱུར་དང་
དགོན་བདག་གི་གོ་སར་བཞུགས་དགོས་པ་དང་། གཞན་ཡུལ་ནས་ཐེབས་པའི་སྦྱོར་དཔོན་དང་།
མཁན་པོ་སུ་ཡིན་ཡང་དད་མོས་གྱིས་སྐུ་རྒྱུ་དངས་ཏེ་དམ་ཆོས་གསུང་སྤྱུལ་དང་། རྩེས་སུ་ཡི་རང་
ངེས་པར་དུ་བྱ་དགོས་པའི་གསུང་བསྟུན། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་རྩེ་ཉིད་སྐུ་དངོས་གྱིས་བྲིས་པའི་དེ་

ཚུལ་གསལ་སྒྱུར་གྱི་ཕྱག་རིས་ཤིག་རྒྱ་ཡི་སྒྲོབ་དཔོན་ཉི་ཡན་ཙཱ་(释印觉法师)ལ་བསྐྱར་ཞིང་།
སྒྲོབ་དཔོན་རུས་ནས་ཡང་དགོན་འདིར་ཕེབས་ཀྱང་དགའ་མོས་གྱིས་བསུ་བ་དང་། ཆོས་གྱི་
འཁོར་ལོ་བསྐྱར་དགོས་པའི་གསུང་སྒྲུལ་གནང་ངོ་།།

དེ་ནས་མེན་ནན་(闽南佛学院)ནང་བསྐྱན་སྒྲོབ་གྲིང་ནས་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་ནག་
བསམ་གཏན་པའི་རབ་འབྱམས་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ཉི་ཡན་ཙཱ་(释演觉法师)གདན་དྲངས་ཏེ་ལོ་
གསུམ་གྱི་དབྱར་གསུམ་ལ་འཆད་ཉན་གནང་ངོ་། །རབ་རྒྱན་ཤིང་མོ་ལྷག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2015ལོར་
སྒྲོབ་དཔོན་ཉི་ཡན་ཙཱ་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་རུ་ཕེབས། སྐབས་མེ་དར་ཐང་ལྷ་སྒྲུལ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་མངལ་འཕྲད་གྱིས་གསུང་མོལ་སྐབས་ལྷ་སྒྲུལ་རིན་པོ་ཆེས་ཞུན་རིག་འཛིན་དོ་མེ་ནི་
དགོན་བདག་ཡིན་པས་བྲིད་ཅག་གིས་ཁོང་གི་བཀའ་དང་ཆོས་གྱི་འགྲིག་ལམ་ལ་ངེས་པར་རུ་
གསན་དགོས་པའི་བཀའ་ཆེམས་གནང་ངོ་།།

སྐྱ་མ་ཞུན་རིག་འཛིན་དོ་མེས་རབ་རྒྱན་ཤིང་ལྷག་ལོར་སྐབས་མེ་གར་དབང་ཉིན་བྲིད་
ལས་རིན་ཆེན་གཏར་མཛོད་ཆེན་པོའི་སྒྲིན་བྲིད་ཡོངས་ཚོགས་གསན་ཞིང་། སྒྲུལ་སྐྱ་ཐུབ་བསྐྱན་
ཆོས་དབྱིངས་འོད་ཟེར་ལས་གཏར་མཛོད་ཀྱི་ལྷགས་ལུང་གསན། སྟེ་ལོ་2016ལོ་ནས་བཟུང་དོ་མེ་
གཙོད་པ་སོགས་ཆོས་སྒྱུད་རིགས་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཙམ་ཉམས་སུ་ལེན་བཞིན་མཆིས་ལ། མེ་བྱ་ལོ་
སྟེ་སྟེ་ལོ་2017ལ་སྐྱ་མ་རིག་འཛིན་དོ་མེ་སྐྱ་ཉིད་གྱིས་དགོན་པའི་ཆོས་ཁྲིད་སྒྲོབ་དཔོན་གནང་
ཞིང་། ཉི་ཐུ་ཐུའོའམ་(释法妙)ཉི་ཡན་ཏེན་(释演定)དགོན་འདིའི་ཐོག་མའི་བྲི་བར་བསྐྱོས་སོ།།

དགོན་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོས་སྒྱུད་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། སྔོན་འགོའི་ཆོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྒྱུར་དང་། དོ་
མེ་གཙོད་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་པོའི་མདོ་དང་། ཕྱག་རྗེར་གྱི་ཆོ་ག་དང་། བཟང་སྒྱུད་དང་། ཞིང་
ཁམས་དགུ་ཡི་རང་བྱུང་ལམ་རིམ་དང་། བདེ་ཆེན་ལམ་སོགས་སྟོན་འདོན་དང་དོན་སྟོམ་
བྲིད་བཞིན་ཡོད་དོ།།

དགོན་འདི་རྒྱ་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལྷགས་འཛིན་གྱི་ཆོས་སྡེ་ཉག་གཅིག་དེ་དང་།
དར་ཐང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་ཞིང་། འགྲིག་ལམ་དང་བཞེངས་བཞོད་སོགས་ཀྱང་ཤིན་རུ་

ལེགས་པའི་ཚོས་ཟླ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཀླུ་ཁྱོན་ལ་ལུས་སུམ་ཅུ་ཅམ་ཡོད་དོ།

‡ ད་ནི་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཤྲུ་ཐུབ་པ་སྐྱུ་དངོས་སུ་ཁྱོན་ཞིང་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་
བྱུང་པར་བ་རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ཡུལ་སོགས་ཕྱི་ཡི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་མར་དུས་ཕྱིས་རྒྱལ་དབང་
དཔལ་ལྷན་པའི་ལུགས་འཛིན་གྱི་འདུས་སྡེ་བྱང་ཚུལ་བཤད་པ་ལས།

ནམ་གྲོལ་སྤྱིང་།

‡ ཀླུ་གར་ཐེག་མཆོག་ནམ་གྲོལ་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། ཀླུ་གར་ལྟོ་ཕྱོགས་མེས་སོར་
དུ་ཆགས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རབ་རྒྱལ་ལུགས་སྤང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1961ལོར་རས་གྲུང་གི་ཚོགས་ཁང་དུ་
དགེ་འདུན་པ་ཉུང་ཤས་བཅས་སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུ་དངོས་ཀྱིས་མཁན་པོ་མཛད་
ནས་དབྱར་གནས་པའི་ཚུལ་ཤིང་བཞེས་ཏེ་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་སྐྱུ་དངོས་སུ་
ཁྱོན་པའི་ཡུལ་གྱུ་རུ་རྒྱུག་གི་རྒྱལ་མཆོན་ཐོག་མར་བསྐྱེདས་ཏེ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཐུག་
བཞེས་བཅུགས། དེ་ནས་རབ་རྒྱལ་ཚུ་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1963ལ་སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་གསུམ་པ་
འཛིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་དབྱངས་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས་ཐུག་
བཏབ། རྒྱུ་གྲོལ་སྤྱིང་གི་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་ཤེས་རབ་རལ་གྱི་སྤྱིང་ཡང་ལོ་
འདིར་གསར་དུ་བཅུགས་ཤིང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་སློབ་སློབ་པ་སོགས་མཛད་དོ།

དེ་ཡང་གཞུང་ལ་བཞེངས་སའི་ས་གཞི་དེ་ཉིད་དུ་སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཨ་ རྗེ་
བཅུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་སྤྱིད་གསུམ་དབང་
བསྐྱར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྟེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་
ཏེ་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་ཤིང་ཉིན་འབྲེལ་གྱི་སློ་ཡངས་པོར་བྱས་པར་མཛད། རྒྱུ་གྲོལ་སྤྱིང་ཞེས་
པའི་མཆོན་གནང་། སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་སྤྲ་མ་བཀའ་དྲིན་ཅན་སྐྱུ་དངོས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱུ་རུ་མར་
བསྐྱོད་དེ་འདུལ་སྐྱུ་དེ་ཆེན་པོས་དངོས་རྣམས་མཐུན་ཁྱེན་སྐྱར་བ་གཞི་བཞག། ཕྱིག་ལས་དང་། ཤིང་

བཟོ་དང་། སོ་ཕག་འདྲན་པ་དང་། ས་རྩོལ་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀྱང་སྐྱེད་པོས་ཀྱིས་མཛད་དེ་
 ཕྱག་ལག་ནས་ཁྲག་དང་། རྩ་སེར་རྩོལ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེད་པོ་བརྒྱ་ཕྱག་ལ་མ་སྟོས་པར་དཀའ་སྤྱད་
 ཆེན་པོས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་གསུམ་དང་། ཆོས་འཁོར་ཆེན་པོ་ཁག་གསུམ་དང་། གཏིར་ཆེན་
 མི་འབྱུར་རྩོམ་སྐྱེད་གསུང་མཆོད་རྟེན་དང་། མགོན་ཁང་ཁག་གསུམ་དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་
 དང་། དགེ་འདུན་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་གི་བཞུགས་ཤག་དང་། སྟོན་འགྲོའི་ཆོགས་ཁང་། སྤྱི་ཁང་། ལྷ་
 བང་། རུང་ཁང་། མགོན་ཁང་། ཆན་ཡོལ་གྱི་ཆན་གསེ་ཁང་ནམས་བསྐྱེད་ཅིང་། བྱང་རྟེན་སྐྱེ་
 གསུང་ཐུགས་རྟེན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བཞེངས་ནས་རབ་རྒྱལ་ས་ལྷག་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1979ལོར་ལེགས་པར་
 གྲུབ་པོ། །དེ་ཡང་དགོན་པ་དགུ་བརྒྱུད་བའི་རྩལ་ནས་དགེ་འདུན་འདུས་པའི་སྟེ་བྱུང་བ་ནམས་ལ་
 རྩོམ་ཉིད་ཀྱིས་དབང་ལུང་ཆོས་བྲིད་ཀྱི་རིམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་བ་དང་། འདུས་པ་ལྷ་བརྒྱ་ལས་
 བཀལ་བ་རྒྱན་ཆོགས་བྱུང་བ་ལ་ལོ་ལྷར་རིག་འཛིན་འདུས་པ་དང་། དཔལ་ཆེན་འདུས་པ་དང་།
 རྩལ་ཆེ་སྐྱབ་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། ཐུགས་སྐྱབ་ཡང་སྟོང་འདུས་པ་དང་། ཐུགས་ཆེན་གསང་
 བ་འདུས་པ་ནམས་ཀྱི་འཕྲིན་སྐྱབ་བཅུགས་ཤིང་། མ་ཁི་དང་སི་རྩིའི་རྩལ་སྐྱབ་ཆེན་མོ་འང་འཆོགས།
 ཐུགས་བྲིའི་ལོར་ཀུན་མཁྱེན་སྟོང་ཆེན་པའི་གསུང་མཆོད་དང་། སྟོན་རྒྱལ་ལྷ་བར་སྤྱང་གནས་
 དང་། ཐོས་གྲོལ་གནས་སྟོང་དང་། རྩོམ་སེམས་བཅས་ཀྱི་རྩལ་མཆོད་དང་། རྩལ་སྟོང་པའི་ཕྱར་པ་
 དང་། བཀའ་བརྒྱུད་གསང་རྩོགས་དང་། མ་ཁིའི་སེང་གདོང་དང་། ལྷམ་ཀའི་སེང་གདོང་ནམས་
 རེས་མོས་ཀྱིས་དགུ་གཏོར་གཏོར་སྟོག་འཆམ་དང་བཅས་པ་བཅུགས།

ཐུགས་ཕག་ལོའི་ས་ག་ལྷ་བར་བཀའ་མ་ཆོགས་ཆེན་འདུས་པའི་སྐྱབ་མཆོད་བཅུགས།
 ཤིང་ཡོས་ལོར་ཆན་གསེ་ཁང་གསར་རྩལ་བཅུགས་པ་དང་། ཐུགས་བྱ་ལོར་ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་
 མཆོའི་འདས་མཆོད་བཅུགས། གོས་སྐྱེ་ཐོག་ཆེགས་ཅན་བཞེངས་ཤིང་མཛལ་ཁ་ལུལ། རྩ་ཕག་ལ་
 ཆོས་བཅུའི་གར་འཆམ་ཆེན་མོ་དཔལ་ལྷལ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་སྟོལ་རི་བཞེན་སྐྱབ་ཆེན་དང་
 སྟོལ་ནས་བཅུགས། གན་མ་ཆོས་སྟོན་འགྲོ་དང་། གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར་དང་། རྩོགས་ཆེན་
 སངས་རྒྱལ་ལག་འཆང་སྟེ་རི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཆོས་རྒྱན་བཅུགས་ཤིང་། དམིགས་བསལ་དབང་

ལྷ་མོ་འཕྲིན་པ་ཚམས་མ་གཏོགས་ཡོད་པའི་ཆོས་སྐུ་པ་རྣམས་ལ་རི་ཆོས་ཀྱི་དབང་བྱིད་ཆད་མེད་
 རུ་རྩིས་ཀྱིས་མཛད། རབ་རྒྱལ་ས་རྒྱལ་ཡོང་རོང་ལུང་དང་། གཤིན་རྩིས་གདོང་རྒྱལ་དང་། ཡང་
 དག་ལྷ་གམ་དགུ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མཉམ་སྦྱོར་དང་། རྒྱ་འབྲུལ་ཞི་བ་དང་ཁོ་པོ་བཅས་ཀྱི་
 བཀའ་མའི་རྒྱལ་མཆོད་ཅེ་ཁོ་གར་གསུམ་ཀྱི་འཆམ་དང་བཅས་པ་བཅུགས་སོ། །རྣམ་པོ་ལ་གྲིང་གི་
 བཤད་སྤྱི་འདུས་པ་བྱིངས་ཀྱི་ཆོགས་ཁང་ཆེན་པོ་རྟེན་བཞུགས་པ་དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་།
 འཛིན་སྤྱི་མོ་མོ་ཆོགས་ཁང་དང་། དགོན་པའི་རྒྱལ་ལས་ཡིག་ཆ་ཁང་དང་། དགོན་པའི་
 བཞུགས་ཤག་བརྒྱ་ཕྱག་རྩལ་དང་། རྒྱལ་ཁང་དང་། བཀའ་ས་རྣམས་ལེགས་པར་བསྐྱུར་ནས།
 རབ་རྒྱལ་ས་རྩ་ཡོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1978ལོར་རྒྱ་འབྲུལ་མཐོ་སློབ་རིག་པའི་འབྲུང་གནས་གྲིང་ཞེས་པའི་
 བཤད་སྤྱི་གསར་རུ་བཅུགས།

རྟེན་ལྡན་པའི་མཁན་པོ་བཙུན་འགྲུལ་དང་། བསྐྱེལ་རབ་ལོགས་གདན་དྲངས་ཏེ་
 བཏོ་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཉན་བཅུགས། འཛིན་གྲུ་དགུ་དང་། ལོ་གསུམ་ཆོས་
 འཆད་པའི་བར་ལ་མདོ་འོག་མར་ལོ་བཞིའི་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་མཐར་ཕྱིན་རྒྱགས་སྟོང་
 ཚད་ལོན་པ་ལ་མཐའ་བྲལ་སྤྱོད་པའི་དབང་ཕྱག་དང་། བཏོ་གོང་མར་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱགས་སྟོང་ཚད་
 ལོན་པ་རྣམས་ལ་ཕར་ཕྱིན་རབ་འབྱམས་པ་དང་། རྒྱུད་རྟེན་གོང་འོག་ལོ་གསུམ་ཀྱི་རྒྱགས་སྟོང་ཚད་
 ལོན་པ་རྣམས་ལ་ངེས་གསང་ལེགས་བཤད་མཛོད་འཆང་དང་། ལོ་དགུའི་སྟོབ་གཉེར་ལེགས་
 པར་གྲུབ་སྟེ་ལོ་གསུམ་ལ་རིགས་གཅིག་འཆད་ཉན་མཛད་པ་རྫོགས་ཆོ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚད་ལ་
 གཞལ་ཏེ་མདོ་རྒྱུད་ངེས་དོན་བསྟན་པའི་སྤྱང་བྱེད་ཆེན་པོ་སྟེ་རྟེན་ལྡན་པའི་མཁན་པོའི་
 མཚན་ཐོབ་གནང་བའི་རིམ་པ་གཏན་ལ་ཕབ་བོ།

སྒྲ་འཁྱུར་རང་ཕྱགས་གཞིར་བཞག་གི་ཡིག་ཆའི་སྟེང་གྱུ་བོད་སྤྱིའི་གཞུང་ནམས་འཆད་
བའི་སྐོལ་ཕྱེས། ཟུ་ཕག་ལོར་རྒྱབས་རྗེ་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཙེ་རབ་གསལ་ལྷ་བ་ཆེད་པེབས་ཀྱིས་
སྟོབ་གཉེར་བ་ནམས་ལ་ཕྱག་ཁྱིར་ཐེངས་དང་བོར་བསྐྱལ། རབ་རྒྱན་མེ་ཡོས་ལོར་ནམ་གྲོལ་སྤྱིར་
གི་བཤད་སྤྱིའི་སྤྱིག་གཞི་རྩ་བའི་ཆེན་མོ་གཏུན་ལ་པབ། ས་རྒྱལ་ལོར་ནམ་གྲོལ་སྤྱིར་དུ་རྒྱབས་

རྗེ་གྲུབ་དབང་རིན་པོ་ཆེས་རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོའི་སྤྲིན་བྱེད་བསྟུལ། ལོ་དེར་བཤད་
གྲུའི་མཐར་ཕྱིན་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་མཁན་པོའི་ཕྱག་ཁྲིར་ཐོག་མར་གནང་། དེ་ཡང་ཆུ་ཡོས་ལོ་རྟེ་
སྟེ་ལོ་1963ལོ་ནས་སྐབས་ཅི་ཡོད་ལའང་ཁྱི་ཚོ་མཁན་པོ་ཟེར་བས་གཞུང་འགའི་དཔེ་བྲིད་གནང་
བ་དང་། དེ་རྗེས་སྟེ་ལྷན་ཆོས་པོ་འཇམ་དབྱངས་རྩོམ་རྩོམ་དགོན་འདིར་དུས་རིང་ཙམ་ལ་བཞུགས་
ཏེ་ཐོས་བསམ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཙམ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་སོགས་དཔེ་བྲིད་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དེ་རྗེས་སྟེ་
མཁན་པོ་པདྨ་ཤེས་རབ་མེད་པས་ཏེ་སྤྲིན་ལྷན་པ་དང་། ཏྲགས་འབྲུག་སོགས་ཐ་སྙད་རིག་གནས་དང་།
རྒྱལ་མཐོའི་བསྐྱབ་བྱ་ནས་བཟུང་སྟེ། གཞུང་ཕན་ཚོགས་དུ་མ་སོགས་མདོ་སྤྲུག་གི་གཞུང་བྲིད་
བསྟུལ། དེ་རྗེས་སྟེ་ལྷན་ཆོས་པོ་མཁན་གྲུབ་ཅེས་པ་མེད་པས་ཏེ་ལོ་གསུམ་ལྷག་ཙམ་ལ་དཔེ་བྲིད་
གནང་། དེ་ནས་སྟོས་མ་ཐག་པ་ལྟར་སྟེ་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་1978ལོར་མཁན་ཆེན་བཙུན་འགྲུས་མེད་པས་
ཏེ་བཤད་གྲུའི་དབྱ་བརྒྱུགས་ཤིང་གཞུང་ཆེན་དུ་མའི་འཆད་ཉན་གནང་། ཆུ་ཕག་ལོ་རྟེ་སྟེ་ལོ་
1983ལོར་མཁན་པོ་ལྷ་ཟེར་རྣམ་གྲོལ་གྲིང་གི་བཤད་གྲུ་བཅས་ཏེ་སོག་པོ་བསྟན་དར་གྱིས་
མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་། བོད་པ་སྤྱུལ་སྤྱུའི་ལྷ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་དང་། ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་པ་སོགས་གཞུང་ཆེན་དུ་མའི་བྲིད་གནང་ངོ་།

རབ་རྒྱལ་མེ་ལྷག་ལོའི་སྤྲིན་དུག་ལྷ་བའི་ནང་རྒྱལ་མཛོད་རྗེ་དེའི་མཁྱེན་རྩོམ་ཆེ་འཆང་རབ་
གསལ་ལྷ་བ་གདན་ཞུས་གྱིས་ཀྱན་མཁྱེན་མི་པམ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབྲུམ་གྱི་སྤྲིན་གྲོལ་གསུང་
བསྟུལ་མཛད་པ་ལྟར། དེའི་མགོ་མཁྱེན་བཙུན་རིན་པོ་ཆེས་འདུས་སྡེ་ཡོངས་ལ་ཀྱན་མཁྱེན་མི་པམ་
རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབྲུམ་དང་། དཔལ་ལྷན་གསུང་འབྲུམ་དང་། སྟོང་ཆེན་གསུང་སྟོར་སོགས་སྤྲིན་
གྲོལ་མང་དུ་བསྟུལ། སྤྲིན་ཆོས་རྗེ་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་གནས་དང་།
ལྷག་ལུང་ཅེ་སྤྱུལ་སོགས་མཁན་གྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྤྲིན་སྤྲིན་མང་པོ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཆོས་འཁོར་
རྒྱ་ཆེར་བསྟོར་བར་མཛད་ངོ་། །དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ནི་གྲུབ་དབང་གྲུ་མ་སྤྲིན་གསུམ་
པ་ཡིན་ལ། རྗེ་འདིའི་རྣམ་ཐར་གོང་དུ་སྟོས་ཟིན་པས་སྤྲིན་མི་སྟོལ།

གདན་རབས་གཉིས་པ་ནི་ཀམ་སྤྲིན་ཆེན་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཚུལ་བྲིམས་ནོར་དུ་བཞུགས་ཤིང་ཞབས་

ནམ་གྲོལ་སྤྱིང་གི་རྒྱབ་ལྗང་རྒྱབ་སྤེལ་བཅའ་གཏན་འོད་གསལ་སྤྱིང་ནི། རབ་རྒྱལ་ཤིང་སྤང་
ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་ 1985ལོར་འབགས་ཡུལ་ནམ་གྲོལ་སྤྱིང་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་རྒྱབ་སྤེའི་སྲོལ་
བཞིན་གྱི་རྒྱབ་ལྗང་གསར་རྒྱ་བཅུགས། ཐུན་གྱི་ཚུལ་གྱུབ་དབང་གོང་མ་རིག་འཛིན་དཔལ་ཆེན་
འདུས་པའི་རྒྱབ་སྤེའི་ཟིན་བྲིས་གཞིར་བཟུང་ནས་བཟང་བྱ་གསུམ་དང་ཁྱ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་དམ་
མཛམས་ཁོ་ནས་རྒྱབ་ཁང་རྒྱ་བཅུགས་དགོས་པ་ལས་སྤེའི་རྒྱ་བ་བཀག་པའི་ལྷགས་བཞིན་
བྱ་བ་དང་། རྟེན་ཐིག་ཚ་གསུམ་དང་། རྩ་སྤྱིང་པའི་ཆོ་ཆོག་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། སྤར་པ་
ཡང་གསང་སྤྱོད་དང་། གཟམ་སྤྱིང་པའི་ཐོས་གྲོལ་སོགས་ཀྱི་བསྟེན་ཆ་དང་། གནམ་ཆོས་བྲིང་
ཡིག་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་བྲིགས་ཐོད་གཉིས་ཀྱི་བྲིང་རྒྱ་ནམས་ཐུན་སྟོན་གྱིས་རྫོགས་པར་
རྒྱུང་བ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྲོལ་བཅུགས། རྒྱབ་པོ་ནམས་གྱིས་ལྷོང་བྲིང་གྱི་ཉམས་བཞེས་གནད་
སྟེན་མཛད་དེ་བསྟེན་ཆ་དང་འབྲེལ་བ་ཅུ་མ་མིན་པར་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆ་དང་ཐོབ་པ་ནམས་ལ་རྩི་
སྟོབ་དཔོན་གྱི་མཛན་དང་། བད་ལྷ་དང་། དུམ་པ་གནང་བའོ། རྩོམ་ཟིན་ལྟར་ནམ་གྲོལ་སྤྱིང་འདི་
རྒྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་སྤྱོད་མས་རྒྱ་དངོས་གྱིས་རྒྱ་དལ་འོ་བརྒྱལ་ལ་མ་འཛེམས་པར་ཐུགས་བསྐྱེད་
ཆེན་པོས་ཐུག་བཟུང་བྱེད་ཅིང་། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བས་ལྷང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟེན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་
ཆེར་རྒྱས་བཞིན་ཡོད་དོ། །ད་རྒྱུང་བཅུན་མའི་ཆོས་དགོན་ལ་སོགས་པ་མདོར་ན་ཆོས་སྤེའི་
སྤྱིང་ཆེན་པོ་བདུན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་གདན་ས་གསུམ་པ་ཞེས་མཛན་

སྟན་ཐོག་མཐོ་མོད། དེ་ཅམ་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་པོན་རྒྱས་པ་ལག་ཏུ་མ་སོན་པས་ཞིབ་པར་འབྲི་
མ་རུས་སོ།།

འཕགས་ཡུལ་རི་མགོ་དགོན་པ།

༥ འཕགས་ཡུལ་རི་མགོ་དགོན་སྡེ་འགྱུར་དཔལ་ཡུལ་ཚོས་འཁོར་སྤྱིང་ནི། རྒྱ་གར་རུབ་
ཕྱོགས་སྤྱིར་ཞེས་པའི་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་ལ། ཁམས་རི་དགོན་མདོ་སྡགས་བཤད་སྒྲུབ་ཚོས་འཁོར་
སྤྱིང་གི་ཡན་ལག་སྟེ། དེ་ལས་གྲུས་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱིར་ས་གནས་ཏུ་
གཞིས་ཆགས་པའི་བོད་སྡེའི་དབུ་འཛིན་བྱ་མོད་ནམ་རྒྱལ་དོ་རྗེས་གཙའི་ས་དེ་དབང་བའི་དད་
འབངས་ཡོངས་ཀྱིས་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་སྤུལ་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ལྗོ་གྲོས་ལ་སྤྱིར་གཞིས་ཁོངས་
སུ་སྡེ་འགྱུར་རྟེན་མའི་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་ན་དགོན་ས་འབྲུལ་ཚོགས་པའི་ཁྱེལ་གྲོ་ཡིག་བསྐྱོན་པ་ལྟར།
རབ་རྒྱལ་ས་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1968ལོར་རྫོང་ནང་སྤུལ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱ་གར་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་
ཕྱོགས་ལྷ་རྒྱལ་མ་རྩ་གྲུས་རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས་བཀོད་པས་མེ་དཔུང་མཚོ་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གནས་
མཚོག་ཟ་ཏོར་མཚོ་པ་ལྷ་ཅན་ཏུ་འདབས་འབྲེལ་བའི་གནས་རྩ་ལན་རྩ་འཁྱེད་འབྲམ་སྤྱིར་ས་
གནས་སུ་ཚོས་སྡེ་འདི་ལྷག་བཏབ། གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བཞེངས་པའི་ཆང་བཏིང་། རང་རྟེན་
ནམས་དང་། ལྷ་ཤག་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་བཞེངས། ས་བྱ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1969ལོར་རྫོང་ནང་
རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་བྱང་སྟེ། རི་མགོ་མཚོག་སྤུལ་དང་། བཀའ་པོ་པ་ལྷ་རབ་རྒྱས་ནམ་གཉིས་དགོན་
པ་དེའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། དེ་ནས་དམ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱོད་ལ་ཆེན་པོས་འདུ་ཁང་དང་།
ལྷ་ཤག་ཏུ་མ་དང་། རྟེན་འགའ་བཅས་པ་ལེགས་པར་བཞེངས། དགེ་འདུན་པའི་སྡེ་བྱང་བ་ལ་
དབྱར་གནས་པའི་སྟོལ་འདུལ་བའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱལ་བཙུགས། རྒྱ་བྱ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1972ལོར་
བཀའ་པོ་པ་ལྷ་རབ་རྒྱས་དགུང་ན་མཐོ་བ་དང་། རྫོང་ནང་རིན་པོ་ཆེས་ངེས་དོན་དགའ་ཚལ་སྤྱིང་
གསར་བཞེངས་ཀྱིས་བྲེལ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་རི་མགོ་སྤུལ་སྤྱོད་དགོན་པའི་བདག་པོར་མངའ་
གསོལ།

རི་མགོ་སྐུལ་སྐྱེས་པར་ཏང་གི་བཟོ་གྲུ་གསར་བསྐྱེད་གི་ཡོང་འབབས་དང་། ཅི་སྐུལ་པ་རྒྱ་
དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནོར་ཁྲུ་པོ་ཆེན་པོའི་གྲོགས་དཔལ་ལྷན་པའི་བཞེད་ནས་དཔོན་ས་འདི་ཉིད་ཉོས་ཏེ་
དཔོན་པ་སྒྲོལ་ཤིང་། ད་ལྟའི་གནས་འདིར་དཔོན་ས་གཏན་ཆགས་སུ་བསྐྱེད་པ་ལ། ལྷགས་སྐུལ་
ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1980ལོར་གཟུང་སྐྱེད་འཕྲོད་སྐྱེད་སུ་སྐྱེད་ཆོགས་པ་ལ་སྐྱབས་རྒྱུ་དེ་ལ་མགོ་མཁྱེན་
བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་རབ་གསལ་ཁྲི་བ་དང་། རྒྱུང་ནང་སྐུལ་སྐྱེད་རིན་པོ་ཆེ་ལྷན་གཉིས་གདན་དྲངས་ཏེ་
ས་འདུལ་མཛད་ཅིང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མང་བཏིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཀྱི་གར་རི་མགོ་དཔོན་ཞེས་
ཁམས་རི་མགོ་དཔོན་པའི་དཔོན་ལག་ཏུ་ལྷུང་། རབ་རྒྱུན་ས་སྐུལ་ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་ཉིན་དང་
བཞེད་པ་བཅས་གསར་དུ་ལེགས་པར་གྲུབ། རིམ་བཞིན་བོད་དང་། འབྲས་ལྗོངས། འབྲུག་ཡུལ།
བལ་ཡུལ། ལྷ་ལྷ། སྐུལ་ཏི། ལ་དྲགས། སྐོ་མོན་སོགས་ནས་ཕེབས་པའི་འདུས་སྐྱེད་རྒྱུ་ཆེ་རྒྱས་ཏེ་ད་
ལྟ་དགོ་འདུན་པའི་ལལ་གྲངས་སུ་བརྒྱུད་ཅན་བཞུགས་ཤིང་། དཀྱིལ་འཁོར་ཐིག་ཆོན་དང་།
ཆོ་གའི་ཕྱག་ལེན། གཏོར་བཟོ་དཀར་རྒྱན། འབྲུང་རྒྱུད་དཀོལ་གསུམ། གདངས་དབྱངས། འཆམ་
བཅས་སྐྱབ་འཕྲིན་དུས་མཆོད་གི་ཆོ་གའི་རིམ་པ་རྣམས་དཔལ་ལྷན་པའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གསར་
དུ་བཞུགས། བཤད་གྲུ་དང་། སྐྱབ་གྲུའི་སྐྱེ་སོགས་གསར་བཞུགས་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བའི་
འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྐྱེལ།

ལྷགས་མོ་ལྷག་གི་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1991ལོར་བཤད་གྲུ་གསར་བཞུགས་གྱིས་མཁན་པོ་བཞུན་
འཛིན་ནོར་རྒྱས་གྱིས་ཐོག་མའི་གཞུང་འཆད་པ་མཛད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མཁན་པོ་ཆེ་དབང་
བསོད་ནམས་དང་། མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་དབང་འདུས་དང་། མཁན་པོ་རྟ་མགིན་སྤྱི་ལྷན་
རྣམས་གྱིས་འཕགས་ཡུལ་རྣམ་གྲོལ་སྤྱིང་གི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་འཛིན་རིམ་དགུ་ཡི་སྐོ་ནས་མདོ་
སྐྱགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པ་སྐྱོང་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བཞིན་མཆིས་སོ།

ས་པོ་བྱི་བ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2008ལོ་ནས་རི་མགོ་སྐུལ་སྐྱེད་དང་། ལྷ་མ་ངག་དབང་གཉིས་གྱིས་
གཙོ་མཛད་དེ་བཟང་བྱ་བཞི་ལ་འབད་པས་ཟངས་མདོག་དཔལ་རིའི་ཞིང་བཀོད་ལེགས་པར་
བཞེངས། བཞེངས་བྱུ་བྱི་དུས་སུ་གངས་ལྗོངས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ལྷ་གོང་ས་བཙུ་བཞི་བ་ཆེན་

པོ་དང་། རྟག་ལུང་ཅེ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་གདན་དྲངས་ཏེ་རབ་གནས་ཀྱི་མེ་ཏྲིག་འཕྱོར་སྤྱལ་བྱས།
དུས་མཆོད་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་། ཏྲར་ཁྲ་དང་པོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་བཀྲ་ཤིས་བརྒྱད་པ་དང་། ཡན་ལག་
བརྟན་པ་དང་། གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་བཟུང་སྟེ་ལོ་གསར་གྱི་དགའ་སྟོན་
དང་། ས་ག་ཁྲ་བའི་ཡར་ཆོས་བརྒྱད་ནས་ཆོས་བཙུ་བར་རྡོར་སེམས་སྦྱབ་མཆོད་དང་། སིལྱི་
དུང་སྦྱབ་དང་། ཏྲར་ཁྲ་དུག་པའི་ཆོས་བརྟུ་དུག་ནས་དབྱར་ཚུལ་ལ་གནས་པ་དང་། ཐ་སྐར་ཁྲ་
བའི་ཆོས་ལྷ་ནས་ཆོགས་ཆེན་འདུས་པའི་སྦྱབ་མཆོད་ཅ་ཁྲོ་གར་གསུམ་གྱི་འཆམ་དང་བཅས་པ་
དང་། ལོ་མཇུག་རྒྱའི་ཕྱར་བ་ཡང་གསང་བླ་མེད་ཀྱི་གཏོར་སྦྱབ་ཐོར་ལས་བཅས་ཀྱི་དབྱ་གཏོར་
དང་། གནམ་སྟོང་ལ་རི་མགོ་སྤྱལ་སྤྱིའི་ཞབས་བརྟན་རྒྱའི་ཆེ་སྦྱབ་གསང་འདུས་ཀྱི་འཆི་སྤྱ་བཅས་
ཡོད་དོ།

དགོན་འདིའི་ཁོངས་གཏོགས་མཆོ་པ་བླའི་ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་དགོན་པ་དང་། སྦྱབ་
ལྷ་སོགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་རི་མགོ་མཆོག་སྤྱལ་གྱི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་འོག་རྒྱལ་བརྟན་
འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་གསུམ་གནང་བཞིན་རྒྱས་བཞིན་ཡོད་པའོ། །འདིར་རི་མགོ་སྤྱལ་སྤྱི་བསོད་ནམས་
བརྟན་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྗོད་རིགས་མོད། ཁོང་དུ་བོད་ཡུལ་གྱི་རི་
མགོ་དགོན་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མཛད་རྣམ་མདོར་བསྐྱུས་ཅམ་བྲིས་བྲིས་ལས་འདིར་སྐར་མི་སྤྱོད།

འབྲུག་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་།

༥ འབྲུག་ཡུལ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་ནི། འབྲུག་པ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡོད་ལ། མཆོག་
གཙང་རྟག་ལུང་དགོན་པའི་དགོན་ལག་སྟེ། དེ་ཡང་དགོན་པ་སྤར་ནས་ཡོད་པ་ལ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་
དུག་པའི་སྤྱད་དུ་དུག་ཤོས་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཆོག་གཙང་རྟག་ལུང་དགོན་པའི་གྲར་གཏོགས་
གཏིར་སྟོན་པད་རྒྱལ་སྤྱིང་པར་གདན་སར་སྤལ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་དཔལ་ཕུལ་པའི་
ལུགས་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤེལ་ཏུ་གྱུར། ཕྱིས་སུ་གཏིར་སྟོན་པད་རྒྱལ་སྤྱིང་པས་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཆེ་
མཆོམས་པ་སླ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལ་གཏད་དེ་རྒྱལ་ཚབ་དུ་མངའ་གསོལ། ད་ལྟ་གཏིར་སྟོན་པད་

རྒྱལ་སྤྱིར་པའི་གཏིར་ཁ་སྐྱ་གསུམ་དགོངས་འདུས་ཀྱི་སྐབ་པ་གསར་དུ་བཅུགས་ཤིང་། སྤྱི་མ་
བསོད་ནམས་རྩོམ་སྐྱུ་ཁྱུར་ཆེར་བཞེས་ཀྱིས་ཆོས་སྒྲུབ་དེའི་དབུ་འཛིན་མཛད་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་
ཉིན་དང་བཞིན་པ་བཅས་གསར་དུ་བཞེངས། གཏིར་སྟོན་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱིར་པའི་ཟབ་གཏིར་གསར་
བའི་སྐོར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་ལུང་ཟབ་བྲིད་དུ་མ་གནང་ཞིང་། དགེ་འདུན་པ་ཐོས་བསམ་
ལ་སྦྱར་བ་སོགས་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཀྱི་བཅུ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པའོ། །དེས་ན་
འདིར་གདན་རབས་དང་པོ་གཏིར་སྟོན་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱིར་པའི་རྣམ་ཐར་བརྗོད་པ་སྐབས་སུ་བབས་
མོད། གོང་དུ་སྟོན་ཟིན་པས་འདིར་མི་སྟོ་ལ། གདན་རབས་སྤྱི་མ་དག་གི་རྣམ་ཐར་དང་། དགོན་
འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ལག་རྟེན་མ་བྱུང་བས་རི་བཞིན་བརྗོད་པར་མི་རུས་པས་དེ་ཙམ་མོ།

དཔལ་ལྷན་ལྷན་རྩོམ་སྐྱུ་སྤྱིར་།

དཔལ་ལྷན་ལོ་རྒྱུས་རྩོམ་སྐྱུ་སྤྱིར་ནི། བལ་བོའམ་རྩེ་པ་ལའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ས་དང་
ཉེ་བའི་ལྷན་ཀྱི་སྤྱི་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་པལ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐབ་གནས་ཁྱད་
པར་ཅན་བལ་ལྷན་ཡང་ལེ་ཤོད་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གིས་རབ་རྒྱན་
ཤིང་པག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1995ལོར་ཕྱག་བཏབ། ཤར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་བའི་བསྟན་པའི་མངའ་
བདག་གསང་ཆེན་མུ་འབྱུར་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཆེན་པོ་སྐབས་རྗེ་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་གྲུབ་
དབང་པལ་ལྷན་པོར་བྱ་སྐྱེད་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཞལ་སྐྱ་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷན་རྩོམ་
སྐྱུ་སྤྱིར་ཞེས་པའི་མཆན་བསྐྱེད་ཞིང་། སྐུ་འབྱུར་རྟིང་མའི་གདན་ས་ཆེན་མོ་དུག་དུ་གྲགས་པའི་
ཡ་གྲུལ་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ལྷན་བའི་དགོན་ལག་དུ་གྱུར། ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་ཉིན་དུ་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་
གསུང་ཐུགས་ཉིན་ལས། སྐྱ་ཉིན་དུ་ཆོས་ལོངས་སྤྱུལ་གསུམ་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཉིན་དང་བཞིན་
པ་བཅས་པ་དང་། གསུང་ཉིན་དུ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བསྟན་འབྱུར་ཆེན་མོ།
རིན་ཆེན་གཏིར་མཛོད་ཆེན་མོ། རྟིང་མ་བཀའ་མ། རྟིང་ཐིག་ཡ་བཞི། འཇམ་དབྱངས་མཁའ་རྒྱུན་
བཅེའི་བཀའ་འབྱུམ། གནམ་ཆོས་པོད་བཅུ་གསུམ། རྟ་སྤྱིར་ཟབ་གཏིར། ཀམ་སྤྱིར་བའི་ཟབ་

གཏིང་། བདུང་འཛིན་གཏིང་གསར་གོང་འོག་དང་བཀའ་འབྲུམ། སྒྲིན་སྒྲིང་གཏིང་ཆེན་གྱི་བཀའ་
འབྲུམ། སྒྲིང་ཆེན་མཛོད་བདུན། དལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ། རང་གྲོལ་སྐྱོར་གསུམ། རྒྱུད་རྒྱལ་གསང་
སྒྲིང་། འཛིགས་སྒྲིང་གི་བཀའ་འབྲུམ། རྩོད་ཐོག་པའི་བཀའ་འབྲུམ། མི་པམ་གྱི་བཀའ་འབྲུམ།
དཔལ་ལྷན་གྱི་བཀའ་འབྲུམ། གཏིང་སྒྲིན་ཆེན་པོ་སྒྲིང་གསལ་སྒྲིང་པའི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་རྒྱ་
བོད་མཁས་པའི་གསུང་རབ་ཁག་རྒྱ་མ་བཞུགས་པ་དང་། ཐུགས་རྟེན་རྒྱ་བོད་གཤེགས་མཛོད་
རྟེན་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཉི་འཁོར་རྟེན་ཕྱན་དང་བཅས་པ་
ལེགས་པར་བཞེངས། རིམ་བཞིན་སྦྱབ་གྲུ་དང་། གཞི་རིམ་སློབ་གྲུ་དང་། སྤྲུལ་མཐོ་སློབ་སྦྱབ་
བསྟན་ཀྱན་བཟང་ཐེག་མཆོག་རབ་རྒྱས་སྒྲིང་བཅས་གསར་འཛུགས་གནང་ངོ་།

གཞན་ཡང་སློབ་གཏིང་བ་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུ་རྒྱ་བོད་མཛོད་དང་། བཞུགས་ཤག་དང་།
སྦྱི་ལས་ཁང་དང་། འཛིན་གྲུ་ཁང་དང་། སྒྲན་ཁང་སོགས་ལེགས་པར་བསྟན་ནས་དེ་བཞུགས་གྲུ་
ཚང་ལ་མཐུན་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་སྦྱོར་སྒྲིམ་ཆོགས་པ་རྒྱན་སྦྱོར་རྒྱ་ཡོད་ངོ་། །དཀོན་པ་འདི་ལ་དགེ་འདུན་
པ་སྦྱིའི་གངས་ཀ་ཆིག་སྒྲིང་ལྷ་བརྒྱུད་ཉི་བ་ཅམ་དང་། དཀོན་པ་འདིར་རྒྱན་བཞུགས་དགེ་འདུན་པ་
རྒྱག་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་པ་དང་། བལ་བོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་ས་ཁུལ་ཁོ་ནར་དཀོན་པ་འདིར་གཏོགས་
དཀོན་ལག་བཅུ་རྒྱག་ཡས་མས་ཡོད་ལ། དཀོན་པ་འདིར་བལ་བོ་རྒྱལ་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་
གཞི་རིམ་སློབ་གྲུ་དང་། འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲུ་དངོས་སུ་རྒྱ་རྒྱུགས་ནས་བལ་བོད་དབྱིན་གསུམ་གྱི་སྐད་
ཡིག་དང་། ཡང་ཕྱིས་དང་། རྒྱ་ཆོས་དང་། ཆོན་རིག་སོགས་དེར་རྒྱས་དང་མཐུན་པའི་ཤེས་བྱ་
ལ་སྦྱོང་བཅོན་གྱིས་ཡོན་ཏན་རིམ་བཤོད་ཀྱི་སྒོལ་ལེགས་པོ་བཅུགས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། སྤྲུལ་རྒྱུང་ཆོས་པའི་རང་གཞུང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་འཆད་ཚུངས་ཆོས་གསུམ་བྱེད་པའི་མཐོ་རིམ་བཤད་གྲུ་ཡང་མཆིས་སོ།

དེ་བཞིན་རྒྱ་འདོན་དབྱངས་རྟ་ཕྱག་ལེན་དང་། གར་ཐེག་རྒྱལ་ཆོན་དང་། འབྲུང་རྒྱུང་
དགྲོལ་གསུམ་གྱི་རིགས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་རིག་འཛིན་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་
རྒྱ་ཞིབ་སྦྱོང་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་གནམ་

ཆོས་ཀྱི་རི་ཆོས་སྒྲིལ་འགོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྩོགས་ཆེན་རྣམས་ལོ་རེ་རེ་ལྟར་ཆད་མེད་ཀྱིས་
ཉམས་བཞེས་གནང་བའི་སྒོལ་བཅུགས་ཤིང་། ད་ལྟ་དེ་ལྟར་བྱེད་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ། སྐབ་
པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆོས་སྐོར་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་སྟོང་ཆེན་སྟོང་ཐོག་དང་། གནས་ཆོས་གཙོ་བོར་
བྱས་པའི་ཟབ་གཏེར་དུ་མ་དང་། གཏེར་སྟོན་རྩ་སྤྱིང་པ་དང་། ཀམ་སྤྱིང་པའི་གཏེར་ཆོས་རྣམས་
ལ་བསྟེན་སྐབ་ཉམས་ལེན་དང་། འཕྲིན་སྐབ་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་བཞིན་ཡོད་དོ།

གཞན་བསྟན་པའི་གཞི་མ་འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཉམས་བཞེས་གནང་བའི་སྒོལ་
ལེགས་པར་བཅུགས་ཏེ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་འདུལ་བའི་བཅས་བྲིམས་ལས་མི་འདའ་བའི་འགྲིག་
བཅུགས་པ་ལ་སོགས་པ་མདོར་ན་རྒྱལ་བའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་འདེགས་
སུ་བཤད་སྐབ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བར་གཡེལ་མེད་དུ་བཙོན་བཞིན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་གཙང་སང་དེ་
ཞིག་ཡིན་ལ། དགོན་འདིར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་སྐབས་རྗེ་བྱུང་
དབང་པལ་ལོ་རྒྱུ་སྤྱིང་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ཨ་བསེ་བྱ་བལ་བ་སངས་རྒྱལ་རྗེ་རྗེ་
དང་། མདོ་མང་གཡང་ཐང་སྤུལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྟག་ལུང་ཅེ་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དཔལ་
ཡུལ་གྱུང་ཁང་སྤུལ་སྤྱི་བྱུང་བསྟན་དཔལ་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་གདན་
རབས་བཅུ་གཉིས་པ་ཀམ་སྤྱི་ཆེན་ཡང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྣམ་གྲོལ་སྤྱིང་གི་མཁན་སྤུལ་གྱུང་
ཁང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྟགས་སངས་སྤྱི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མཁན་ཆེན་པལ་ཤེས་རབ་དང་།
མཁན་ཆེན་རྣམ་གྲོལ་ཆེ་རིང་དང་། མཁན་ཆེན་ཆེ་དབང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་སྤྱི་དམ་པ་མང་པོ་
བྱོན་ཅིང་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་། གནས་རྟེན་རབ་གནས་དང་། འདུས་མང་ལ་སྤྱིན་བྱེད་ཀྱི་
དབང་དང་། སྒོལ་བྱེད་ཀྱི་བྲིད་དང་། རྒྱུ་རྟེན་གྱི་ལུང་བཅས་གནང་ཞིང་། བྱོན་བསྐྱབས་དང་
ཐུགས་སྟོན་མང་དུ་གནང་དོ།

བྱེ་བྲག་དུ་དཔལ་ཡུལ་ཞུན་རྗེ་རྗེ་ཆོས་སྤྱིང་གི་ཡན་ལག་སྤྱི་འབྱུར་མཐོ་སྒོལ་བཤད་བྲུ་
སྐབ་བསྟན་ཀྱན་བཟང་ཐོག་མཆོག་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ནི། སྐབས་རྗེ་བྱུང་དབང་པལ་ལོ་རྒྱུ་སྤྱིང་
གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་བཀའ་དང་དགོངས་བཞེད་བཞིན་དུ་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་

2009ལོར་མཁན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱལ་རང་བྱུང་གིས་གསར་དུ་དབུ་བཅུགས་ཤིང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བཞུགས་ཤག་དང་བཅས་པ་བཞེངས། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུ་མའི་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཆེན་མོ་རྒྱལ་མེ་རྟག་ལུང་ཅེ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྐྱབ་ཉིན་བྱེད་འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བསྟན་ཀྱང་བཟང་ཐེག་མཆོག་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་པའི་མཆོན་བསྟུལ། ས་སྤྱང་ལོ་དེའི་སྤྱི་ཟླ་གསུམ་པའི་ཆོས་དྲུག་པ་ལ་མཁན་ཆེན་པདྨ་ཤེས་རབ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཞེད་གྱི་ལྷགས་ལུང་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འདྲི་ཆེ་མཆོན་ཆས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་པ་གང་སྟོ་མའི་ལྷགས་ལུང་གནང་སྟེ་འཆད་ཉན་གྱི་དབུ་ཐོག་མར་བཅུགས། དེ་ནས་དགོན་པ་འདིའི་གདན་འདྲིན་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱལ་རང་བྱུང་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་ནང་ཆོས་བསྟུས་པ་དམ་པའི་ཞལ་ལུང་ལས་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པ་ཀྱང་གྱི་འཇུག་སྟོ་གཅིག་ཤུར་གྱུར་པ་རྒྱལ་མེ་འགྲོའི་སྟོར་དེ་ཉིད་མཁན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ནས་གནང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་སྟོབ་བྲིད་གནང་བས། དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་ཐོས་བསམ་པ་མང་དུ་འདུས་སོ།།

ད་ལྟ་འཕགས་ལུལ་རྣམ་གྲོལ་སྤྱིང་གི་བཤད་གྲ་སྤྱི་འཐུས་མཐོ་སྟོབ་མདོ་སྟགས་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་སྤྱིང་ནས་ལོ་ལྟར་མཁན་པོ་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་མཆོན་ཐོབ་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་གཏོང་བའི་སྟོ་ནས་བཤད་གྲ་འདིར་སྤྱི་འཐུས་བའི་རང་གཞུང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་འཆད་པ་གནང་ཞིང་། ཐོས་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉིན་མཆོན་ལྟོད་མེད་དུ་བཀའ་པོད་ལྟ་དང་། སྟགས་རྫོགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལྷགས་དུ་མར་ཐོས་བསམ་གནང་བཞིན་རི་སྐད་དུ། ཡི་གེ་འབྲི་མཆོད་རྒྱུ་པ་དང་། ཉན་དང་སྟོག་དང་འདྲིན་པ་དང་། འཆད་དང་ཁ་ཏྲོན་བྱེད་པ་དང་། རྟོ་སེམས་པ་དང་སྟོམ་པ་སྟེ། ཆོས་སྟོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི། བསོད་ནམས་སྤང་པོ་དཔག་དུ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཆོས་སྟོད་བཅུའི་བྱ་བས་དུས་འདའ་བཞིན་མཆིས་སོ།།

རབ་རྒྱས་ས་བྱིའི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་2018ལོར་བཤད་གྲ་འདི་ལས་འདྲིན་གྲ་རིམ་བཞེད་གྱིས་

དཔལ་ཡུལ་ཁྱོན་རྩ་རྩེ་ཆོས་སྤྱིར་གི་དགོན་ལག་རྒྱ་གར་དང་། བལ་བོའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་
ནི། སྤྱེ་ལྷུང་དཔལ་ཡུལ་ཀུན་བདེ་སྤྱིར་དགོན་པ་དང་། དཔལ་ཡུལ་སིང་ལྷ་ཤུར་ཨོ་རྒྱལ་རྩེ་རྩེ་
ཆོས་སྤྱིར་དགོན་ལུསྤྱི་ནི་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་དགོན་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཨ་
ཏི་སྤྱིར་དང་། དཔལ་ཡུལ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིར་དགོན་པ་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཉི་མཱ་ལ་ཡན་མ་རྩ་
ཡན་བདེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིར་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཨོ་རྒྱལ་བསྟན་རྒྱས་སྤྱིར་དང་། དཔལ་ཡུལ་གསང་
སྤྱུགས་ཆོས་སྤྱིར་དང་། དཔལ་ཡུལ་སྤང་ལེགས་མ་སྤྱེ་ལྷུང་རྩིང་མ་མ་ཁི་དགོན་དང་། དཔལ་
ཡུལ་ཁྱོན་ཆོས་སྤྱིར་དང་། དཔལ་ཡུལ་ཁྱོན་ལོངས་སྤྱིར་དང་། བྱང་མ་དཔལ་ཡུལ་ཁྱོན་ཆོས་
སྤྱིར་དང་། དཔལ་ཡུལ་པུལ་དབྱངས་ཅན་དགོན་པ་དང་། སིག་གིམ་པག་དམ་ཅན་ཆོས་བརྒྱ་
ཆོགས་པའི་དགོན་པ་དང་། རྩེ་རྩེ་སྤྱེ་ལོང་དོང་དཔལ་ཡུལ་དགོན་དང་། དཔལ་ཡུལ་བྱང་རྒྱལ་
བདེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིར་དགོན་ཉི་དགོན་པ་བརྒྱ་རྒྱུ་མཆིས་སོ།།

༩ བལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་དཔོན་ཐོག་མཆོག་འོད་གསལ་དཔལ་ཡུལ་ཆོས་སྒྲིང་ནི། བལ་
 བོལ་མ་རྩེ་པ་ལའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཐ་མན་རྒྱུ་འབྲེལ་ཆེན་ཅན་གྱི་རྟེན་མཆོག་མཆོད་རྟེན་
 བྱ་རུང་ཁ་ཤོར་གྱི་ལྷག་ལོགས་སུ་ཡོད་ལ། དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་རྒྱལ་སྤྱི་འཇམ་དཔལ་སློ་གྲོས་
 ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྒྲེལ་ལ་རྟེ་སྤྱི་ལོ་1980ལོར་དབུ་བཙུགས་ཏེ་ཐུག་བཟུགས་
 བཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བཙུན་པ་ལོགས་པར་བཞེངས་ཤིང་། དག་འདུན་པའི་སྤེ་བཙུགས་
 བོད་དང་། བལ་ཡུལ་དང་། འབྲུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱ་སོ་སོ་ནས་འདུས་པའི་རབ་བྱུང་

བའི་སྤེལ་སྤྲིན་གྲོལ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་དང་། མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དུ་མ་དང་། ཐ་སྤྲད་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོར་བཅས་ཀྱི་འཆད་ཉན་སྤེལ་ཐབས་མཛད། འོན་ཀྱང་དགོན་པ་བཞེངས་པ་ལེགས་བྱུང་དང་། ལྷ་ཚང་རྒྱས་པར་གཏོང་ལོང་མ་བྱུང་བར་རྫོང་ནང་སྤེལ་སྤྲུ་སྤྲུ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།།

དེ་རྗེས་སྤྱབས་རྗེ་རྗེ་འཆང་བྱུང་དབང་འཇིགས་མེད་སྤྱབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་གཟིགས་པ་ཆེན་པོས་སྤྲིན་གྲོལ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱལ་ཅིང་ཆོས་སྤེ་སྤྲོང་ཚུལ་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་དང་། རྫོང་ནང་ཡང་སྤེལ་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ་བ་སོགས་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པར་དཀར་བས་དགོན་འདི་བསྐྱངས་ཤིང་། རྫོང་ནང་ཡང་སྤྲིད་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་བྱུང་པའི་སྤྲོ་གོས་སྤྱབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་བ་དགོན་བདག་དུ་བསྐྱོས་ཤིང་དགོན་པའི་བྱ་བ་ཡོངས་རྫོགས་ཁོང་ལ་ཅིས་སྤྲོད་གནང་། འོན་ཀྱང་སྤེལ་སྤྲུ་སྤྲུ་ན་པ་ཞིང་ཐོས་བསམ་གྱིས་བྲེལ་བ་སོགས་སྤྲེན་སྤྲེན་ཆོགས་གྱིས་ཡུན་རིང་འཕེལ་རྒྱས་མ་བྱུང་བར་ལྷ་ཚང་ཡང་འཕྲོར་ནས་ལེགས་པར་འདུ་བྱུང་པ་མ་བྱུང་ནའང་། རབ་རྒྱན་ལྷགས་ཡོས་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2011ལོ་ནས་རྫོང་ནང་ཡང་སྤྲིད་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་བྱུང་པའི་སྤྲོ་གོས་སྤྱབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་བས་དགེ་འདུན་པ་སྤྲོད་ཕྱག་ཤོང་ཆོད་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། བུ་རྟེན་ཐོག་ཆོད་གཙུག་ཅན་གྱི་ཆོས་ལོངས་སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྤྲ་འདྲ་སོགས་བཞེངས་པ་དང་། རྒྱ་འབྲུག་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2012ལོ་ནས་དགེ་འདུན་པ་བསྐྱུས་ཏེ་ཐོས་བསམ་གྱི་ལྷ་དབྱུ་བཙུགས་ཤིང་འཕྲིན་སྤྲུབ་དང་། ཆོས་འཆད་ཐོས་བསམ་གྱི་གཞི་བཙུགས་པས་ད་ལྟ་དགེ་འདུན་པ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཙུ་ཅམ་གྱིས་ཐོས་བསམ་གནང་བཞིན་པ་སོགས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་དོ།།

དེས་ན་གདན་རབས་དང་པོ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྫོང་ནང་སྤེལ་སྤྲུ་འཇམ་དཔལ་སྤྲོ་གོས་ལགས་ཤིང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཤིན་དུ་བསྐྱུས་ཅམ་གོང་དུ་བརྫོད་བཞིན་པས་སྤྲུང་མི་སྤྲོ་ལ། སྤྲེན་ཐོག་མ་དཔལ་ལྷན་རྫོང་ནང་རྗེ་དཔོན་ཀྱན་བཟང་འབྱུང་མེད་ཀྱི་མཛད་ཚུལ་ཤིན་དུ་བསྐྱུས་པ་ཞིག་གོང་དུ་རྣམ་རྒྱལ་བྱང་ཚུབ་སྤྲིང་ཁོངས་སུ་ཡང་སྤྲོས་བཞིན་ལ། རྫོང་ནང་སྤྲུ་སྤྲུང་

ཡང་སྐྱོ་སྐྱོ་མ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་རྗེ་དཔོན་ཀུན་བཟང་འགྱུར་མེད་དང་། སྐྱེས་པ་གཉིས་པ་
རྫོང་ནང་སྐུལ་སྐྱེས་འཇམ་དཔལ་སློ་གྲོས་དང་། སྐྱེས་པ་གསུམ་པ་ནི་ད་ལྟ་ཞལ་དངོས་སུ་བཞུགས་
པའི་རྫོང་ནང་ཡང་སྲིད་འཇམ་དཔལ་གྲུབ་པའི་སློ་གྲོས་སྐྱུ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་བལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་དཔོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་གདན་རབས་གཉིས་པ་རྫོང་ནང་ཡང་
སྲིད་འཇམ་དཔལ་གྲུབ་པའི་སློ་གྲོས་སྐྱུ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་ནི། རབ་རྒྱལ་ས་རྒྱལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་
1989ལོར་རྒྱ་གར་སྟོ་སྟོགས་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ཅུའི་གནས་དང་ཁད་ཉེ་བ་དཔལ་ཡུལ་ཐེག་མཆོག་
ནམ་གྲོལ་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤིང་གི་ཉེ་འདབས་བོད་པའི་གོང་སྟེ་རུ་ཡབ་དབང་ཕྱག་དང་།
ཡུལ་ཆེ་རིང་ཆོས་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེས་འབྱུངས། སྤང་འགྱུར་བསྟན་པའི་སྟོག་གིང་སྐྱུ་བསྟན་རྗེ་
དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རབ་གསལ་ལྷ་བ་མཆོག་གིས་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་སྐུལ་སྐྱེས་འཇམ་དཔལ་
སློ་གྲོས་ཀྱི་ཡང་སྲིད་རུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་འཇམ་དཔལ་གྲུབ་པའི་སློ་གྲོས་སྐྱུ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་
ཞེས་པའི་མཆོག་ཀྱི་ཅོད་པན་བསྟུལ། སྐྱུ་བསྟན་མགོན་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་གྲུབ་དབང་འཇིགས་
མེད་སྐབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དབྱེས་གཟེགས་ཆེན་པོས་སྐྱུ་
བདག་མཛད་དེ་དགྲུང་གངས་གཉིས་ཀྱི་རུས་སུ་འཕགས་ཡུལ་ནམ་གྲོལ་སྤིང་རུ་དགོ་འདུན་
འདུས་པའི་དབྱུས་སུ་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ་ཏེ་རྫོང་ནང་སྐུལ་སྐྱེས་མཆོན་གསོལ་ནས་བྱི་སྟོན་
རྒྱས་སྟོས་མཛད་པ་དང་། དེ་རྗེས་བལ་ཡུལ་རྫོང་ནང་དཔོན་པ་རུ་རྫོང་ནང་གོང་མའི་བྱི་ལ་
མངའ་གསོལ།

སྐྱུ་གོང་མའི་ཐེ་མན་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་ཀྱི་རེ་ཞུས་ལྟར་ཐེ་མན་ཀྱི་ཐེ་པེ་གོང་བྱིར་ཀྱི་རྫོང་ནང་
ཆོས་ཆོགས་སུ་རྫོང་ནང་གོང་མའི་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ། སྤྲོན་སྤིང་བྱི་ཆེན་འགྱུར་མེད་ཀུན་བཟང་
དབང་རྒྱལ་དང་། བཞོ་བྱིས་སྐུལ་སྐྱེས་མགས་འཁོར་སྟོབ་མང་པོ་བྱི་སྟོན་རུ་ཞུགས་ཏེ་དབྱེས་མཛད་
རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། སྐྱུ་གོང་མས་ཕྱག་བཏབ་རྒྱ་གར་མཆོ་པལ་ཅན་ཀྱི་ཉེ་ཞལ་སྤིང་དཔལ་ཡུལ་ཆོས་
འཁོར་སྤིང་རུ་ཡང་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ་ཅིང་དབྱེས་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་བཞུགས། གྲུབ་དབང་རིན་པོ་
ཆེས་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆ་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ཡོངས་འཛིན་རུ་བསྟོས། ཡོངས་འཛིན་དེ་ལས་བོད་

ཡིག་འབྲི་སྒྲིག་དང་། ཚོས་སྦྱོང་དང་། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ལྟར་གྱི་འཕྲིན་ཚོག་དུ་མ་
ལེགས་པར་སྦྱངས། རྣམ་གྲོལ་གླིང་དུ་སྦྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རྟོ་རྗེ་འཆང་གི་ཞབས་རུལ་སྦྱི་བོས་
བཀྱར་ཏེ་གནམ་ཚོས་སྦྱོན་འགྲོ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དང་། རྫོགས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་རྣམས་
གསན་ཏེ་འདུམ་ལཱའི་གསོག་སྦྱོང་མཛད། གཞན་ཡང་རྗེ་དེ་ཉིད་ལས་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་
དང་། གཏེར་ཆེན་རྒྱ་གྲིང་པའི་ཟབ་གཏེར་དང་། འཇའ་ཚོན་པོད་རྒྱག་དང་། སྤྱིང་ཐིག་ཡ་བཞི་
དང་། རྩ་འབྱུར་བཀའ་མ་དང་། སྤྱིན་གླིང་རྟོར་སེམས་དང་། ཀར་གླིང་ཞི་ཁྲོ་དང་། མདོ་དབང་
རྒྱུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན་རྣམས་གྱི་སྤྱིན་བྱེད་དང་། གནམ་ཚོས་ཟབ་གཏེར་གྱི་དབང་ལུང་རྫོགས་པར་
གསན། རྣམ་གྲོལ་གླིང་དུ་ཚད་མ་དང་། པར་བྱིན། དབུ་མ། མཛོད། འདུལ་བ། རྩགས་རྫོགས་རྣམས་
དང་། ལུས་ཉགས་དང་། སྤྱན་ངག། མདོན་བཛོད། རྒྱ་ཅིས་སོགས་ཐུན་མོང་རིག་གནས་ལ་སྦྱོང་བ་
གནད་སྤྱིན་མཛད། ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་གདན་ས་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་ལ། གདན་ས་ཅུ་སྟོས་བྱིན་ལྟར་
ཉེན་བཞེངས་དང་། དག་འདུན་གྱི་སྤྱི་སྦྱོང་བ་དང་། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཆེད་དུ་ལོ་རེ་བཞིན་
ཆད་མེད་གྱི་སི་རྒྱུ་རུང་སྦྱབ་ཆེན་མོ་བཅུགས་ཏེ་སྦྱ་དངོས་གྱིས་དབུ་འདོན་མཛད་བཞིན་བཞུགས་
པའོ།

རྒྱབ་རྗེ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་བྱང་རྒྱབ་ཚོས་གླིང་།

༥ རྒྱལ་བ་དཔལ་ཡུལ་བའི་རྒྱབ་རྗེ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་བྱང་རྒྱབ་ཚོས་གླིང་ནི། བལ་
བོའམ་རྒྱེ་པ་ལའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཁ་མན་རུ་དང་ཉེ་བའི་རུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་གྱི་ཐུགས་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དུ་འདུས་པའི་རང་གཟུགས་དཔལ་ལོ་རྒྱན་གྱི་སྟོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་སྦྱ་དངོས་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་གནས་མཆོག་བལ་ཡུལ་
གྱི་ཡང་ལེ་ཤོད་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་དཔལ་ཡུལ་ཐེག་མཆོག་རྣམ་གྲོལ་གླིང་གི་
མཁན་ཆེན་རྗེ་སྟོན་འཛིན་པ་མཁན་པོ་རྣམ་གྲོལ་ཆོ་རིང་གིས་རབ་རྒྱན་མེ་པོ་བྱི་བའི་ལོའི་ལྷ་བ་
བཅུ་བའི་ཆོས་བཅུ་ཉེ་སྦྱི་ལོ་1996ལོའི་སྤྱི་ལཱ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེ་ཤུའི་གཟའ་སྤར་དགེ་བའི་

ཉིན་མོར་ཆོག་མཆོད་དང་། ཆོས་སྐྱོང་དང་དཀར་ཕྱག་སྐྱོང་བའི་ཆོག་ལ་བསང་གསོལ་
དང་འབྲེལ་ས་འདུལ་ས་སྐྱོང་གིས་ཚིགས་པའི་མང་གཞིའི་ས་བྱས་ཏེ་གཙུག་ལས་ཁང་བཞེངས་
པའི་ཨར་ལས་ཀྱི་དབུ་བཅུགས། ཚིགས་པ་བྱེད་ལྷག་ཅམ་གྱུ་བ་ཟིན་པའི་དུས་ཅམ་ལ་ངེས་པ་
དོན་གྱི་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་སྐུ་བས་རྗེ་གྱུ་བ་དབང་པ་བླ་མོར་བུ་སྐུ་བའི་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་
མཆོག་གནས་འདིར་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ་ཉིན་བཞི་ཡི་ཡུན་ལ། ཀྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་མི་
གཅིག་པའི་སྐྱོབ་ཆོགས་སྐྱོང་ཕྱག་ལས་བཟུལ་བ་ལ་སྤྲུལ་འགྱུར་བཀའ་མ་ལས་སྐུ་འཕུལ་ཞི་ཁྲོད་
དབང་དང་། ཆོས་ཀྱལ་རྒྱ་སྤྱོད་པའི་གཏིར་བྱོན་ཕུར་སྐྱབ་ཡང་གསང་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་ཆེན་
བཅས་བསྐྱར་ཏེ་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐོ་འཕར་དང་པོར་བྱས་པའི་ཉིན་འབྲེལ་གྱི་
བཀའ་དྲིན་གནང་ངོ་།

དེ་ནས་ལོ་ངོ་གཅིག་དང་བྱེད་ཀྱི་ཡུན་ལ་ཉིན་དང་བཞིན་པ་བཅས་བཞེངས་གྱུ་བ་ཟིན་
པ་དང་། ས་སྐྱག་ལོད་ལྷ་བ་བཞི་བའི་ཆོས་བཅུ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1998ལོའི་སྤྱི་ལྷ་དུག་པའི་ཆོས་བཞི་ལ་
འོད་གསལ་རྒྱ་གསལ་པ་ཆེན་པོའི་ནལ་འབྱོར་བ་བྱ་བལ་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱས་དོ་རྗེ་མཆོག་དབུ་
བཞུགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་བཅུ་ཕྱག་གཉིས་བཅས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་པ་དབབ་ཅིང་གནས་པའི་རབ་
གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པར་གནང་ངོ་།

ཡང་ལྷགས་སྐུལ་ལོད་སྤྱི་དུག་ལྷ་བའི་ཡར་ཆོས་བཅུ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་2001ལོའི་སྤྱི་ལྷ་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ནས་ཉིན་དུག་ལ་དད་ལྷན་སྐོབ་ཆོགས་སུམ་སྐྱོང་བཟུལ་བ་ཅམ་ལ་
སྐུ་བས་རྗེ་པད་མོར་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་སྤྱོད་ཐེག་ཡ་བཞི་དང་མཐའ་ཉིན་ཆོ་དབང་
བཅས་བསྐུལ་བས་གསང་ཆེན་སྤྱོད་པོའི་བཤད་སྐབས་ཀྱི་བཟློན་པ་བླ་ནས་བླ་ཏུ་སྤེལ་བའི་ལྷ་བས་
ཆེན་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་སྐོ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཟླ་ཉི་ལྔ་ལོའི་ནག་ལྷའི་ཆོས་བཅུ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་
2002ལོའི་སྤྱི་ལྷ་བཞི་བའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་གི་ཉིན་ཨོ་རྒྱལ་མ་རྒྱ་གུ་རུའི་ལྷ་ཁང་ར་ཡབ་པ་བླ་འོད་
སྤྱོད་བཞེངས་པའི་མགོ་བཅུགས། བང་ཉིན་གཙོ་བོ་གུ་རུ་སྤྱང་སྤྱོད་ཐེག་གཞོན་མཐོ་ཆོད་མི་རྒྱ་
བཅུ་གསུམ་ཅན་གསར་དུ་བཞེངས། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷོ་ལི་ནས་བསྐྱབ་པའི་སྐུ་ཉིན་དུ་མ་ནང་

ཉེན་ཏུ་སྦྱོན་དངས། སྤྱི་ཕྱིར་སྦྱབས་རྗེ་བྱ་བལ་རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱས་རྟོ་རྗེ་དང་། སྦྱབས་རྗེ་པད་
འོར་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། གྲང་ཁང་སྦྱལ་སྦྱ་བྱུང་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་དམ་པ་ཏུ་
མ་བྱོན་ཏེ་བཀྲ་ཤིས་པའི་རབ་གནས་གནང་ངོ་།།

ཤིང་སྦྱེལ་ལྷའི་སྦྱེལ་ཟླ་ཉེ་ཆུ་སྟོང་ཟླ་བའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ཆོས་བཅུ་བར་ལ་ཆོགས་
མཆོད་འབུམ་ཐེར་དང་། སི་རྩི་ཏུང་སྦྱབ་ཆེན་པོ་འཆོགས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཁན་པོ་ནམ་
གྲོལ་ཆེ་རིང་སྦྱ་དངོས་ཀྱིས་གཙོ་བྱུང་བཞེས་ཏེ་བསྟན་འགྲོར་སྦྱོན་པའི་ལྷག་བསམ་གྱིས་དད་རྣམས་
ཕྱ་མོ་ཙམ་ཡང་ཆུད་གཟན་ཏུ་མ་བཏང་བར་སྦྱབ་སྤྱི་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་བཞེངས་པའི་སྦྱོགས་སུ་
སྦྱར་བར་མང་ད། སྦྱབ་སྤྱི་འདི་བཅུགས་ཟིན་པ་ནས་ད་ལྟ་བར་ཏུ་ལོ་གསུམ་སྦྱོགས་གསུམ་གྱི་
སྦྱབ་ཐེངས་དྲུག་ཙམ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཟིན་ལ། ད་ལྟ་སྦྱབ་ཐེངས་བརྒྱན་པར་སྤེལས་ཤིང་མཁན་
པོ་དང་། སྦྱབ་དཔོན་དང་། གྲུ་པ་དགུས་མ་བཅས་དམ་མཆོམས་ལ་བཞུགས་བཞིན་ཡོད་དོ།།

སྦྱབ་ཁང་ཏུ་བཞུགས་མཁན་ནམས་ལ་སྟོན་འགྲོའི་ཁྲིད་འབུམ་ལྷའི་གསོག་སྦྱོང་ནས་དབུ་
བཟུང་སྟེ་སྦྱོན་གྲོལ་ཆ་ཆང་གནང་བའི་གྲོལ་བྱེས་ཤིང་། དེ་ཡང་ད་ལྟ་བར་ཏུ་མཁན་པོ་ནམ་གྲོལ་
ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་བསྦྱལ་དང་སྦྱོལ་བཞིན་པ་ལགས་ཤིང་། སྦྱབ་ཞུགས་ཀྱི་བཅུན་ནམས་ལ་ཟས་
གོས་དང་། གནས་མལ་དང་། ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱད་ཅི་དགོས་ཆ་ཆང་གནང་དང་གནང་བཞིན་
མཆིས། སྦྱབ་ཁང་ཏུ་མཆོམས་ལས་གྲོལ་ན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྦྱ་ངལ་གསོ་བའི་གནས་སྐབས་སྟོན་ཤག་
དང་། སྦྱན་ཁང་དང་། མགོན་ཁང་བཅས་སྦྱབ་པ་པོ་ནམས་ལ་མཁོ་བའི་སྟོན་ཤག་ཁག་ཏུ་མ་
ཡང་བསྦྱོན་ཡོད་དོ།།

སྦྱབ་སྤྱི་དེའི་འདབས་འབྲེལ་ཏུ་ཏུས་ཕྱིས་སུ་བཞེངས་པའི་བཅུན་མའི་སྦྱབ་ཀྱི་ཐོགས་
མེད་འོད་གསལ་ཆོས་སྤྱིང་ནི། ད་ལྟ་བར་ཏུ་ལོ་གསུམ་སྦྱོགས་གསུམ་གྱི་སྦྱབ་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་
གྲོལ་ཟིན་ལ། སྦྱབ་སྤྱི་བྱུང་གི་ལྷགས་རིའི་ནང་ཏུ་གྲུ་ཏུའི་ལྟ་ཁང་ནང་ཏུ་ཉེན་གཙོ་གྲུ་ཏུ་སྤྱང་སྤྱིད་
ཟིལ་གཞོན་རྒྱ་བཅས་རག་ལས་གྲུབ་པ་སྦྱ་ལུས་ཡོངས་ལ་གསེར་རྩི་བྱགས་པ་མཐོ་ཆད་ཐོག་
བཙེགས་གཅིག་ཙམ་ཡང་བཞེངས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ལོགས་ལ་བྱིས་འབྱར་གྱི་སྤྱང་བརྟན་ཏུ་མ་

དང་། རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་འབྲུག་ཞི་ཁྲོའི་སྒོས་བསྐྱངས་ཆེན་པོ་རྟེན་ཁང་བུམ་པའི་ནང་དུ་དགྲིལ་
 འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་པར་སྤངས་མཛད་ལ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལཱ་སྟགས་ཞི་བའི་སྙེ་ཚོགས་གྲིས་བསྐྱོར་
 བ་དང་། ལོགས་རིས་སུ་རྒྱ་ཚོགས་ཆེན་སྟོན་པ་བཅུ་གཉིས་དང་། བར་ཁང་དུ་ཁྲག་འཁྱུང་ཁྲོ་བོའི་
 སྙེ་ཚོགས་དང་། གྲང་རིས་ལ་རྒྱ་འབྲུག་བླ་མ་བརྒྱད་པའི་སྤངས་བརྟན་དང་། ཞི་ཁྲོའི་ཕོ་བྲང་གི་
 འོག་ཁང་དུ་རིགས་གཅིག་དྲོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྙེ་རྒྱ་བཅས་རག་ལས་གྲུབ་པ་ལ་སྙེ་ལུས་ཡོངས་ལ་
 གསེར་མི་བྱུགས་པ་མཐོ་ཆད་ཐོག་བཙེགས་གཅིག་ཅུམ་ཡོད་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བཞེངས།
 བཅུན་མའི་རྒྱབ་སྒེའི་ཉེ་འགམ་དུ་རྒྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་པ་བླ་ཉོན་ལུ་སྙེ་སྤངས་གསུམ་པའི་སྙེ་
 གདུང་མཛད་རྟེན་ཡང་བཞེངས་བཞིན་ཡོད་དོ།

གྲུབ་དབང་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུས་མ་འོངས་མངོན་གཟིགས་གྱིས་བཀའ་མངགས་བཞིན་
 གྲུབ་སྟེ་འདྲིའི་བཞེངས་པ་དབྱ་བ་བྱུང་བ་ནས་གྲུབ་རྗེས་ཀྱི་བར་གྱི་ཁྱུང་ཡོངས་རྣམས་མཁན་པོ་
 རྣམ་པོལ་ཆོ་རིད་ཉིད་གྱིས་བཞེས་ཏེ། ལོ་ནས་ལོ་མཐུད་དེ་གྲུབ་སྟེའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ས་གནི་
 ཏྲིག་ཅམ་རེ་བཞིས་ཏེ་ཉོས་པས་ད་ལྟ་ནི་གྲུབ་ཁང་ཉི་ལའོར་དང་བཅས་པའི་སའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཡོངས་
 ལ་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་གཅིག་ཟིན་ཅམ་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

ལྷ་པ་ལེ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་།

༥ ཞོ་རྒྱལ་མ་རྩ་གྲུ་རུའི་རྒྱལ་སྤེ་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་པོ་བྲང་སྤྲིང་ནི། བལ་
ཡུལ་གྱི་ཡང་ལེ་ཤོད་རུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་སེན་ག་པོར་གྱི་བཅུན་མ་ཞེས་ཅི་ཟེར་བས་ཡང་ལེ་ཤོད་
རུ་ས་ཞིག་ཉེས་ཏེ་རྒྱལ་ས་རྗེ་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་གྲུབ་དབང་པ་རྣམས་ལྟ་རྒྱ་སྤྲིང་གསུམ་པ་
འཇིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དབྱངས་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་སྟལ། རྒྱལ་ས་རྗེ་
རྗོངས་འཆང་གིས་ཁོང་གི་རྒྱ་ཉེ་སྤོ་པོའི་སྤྲ་མ་ཞོ་རྒྱལ་དང་། བསོད་སྟོབས་གཉིས་ལ་བཅུན་མ་ཞེས་
ཅིས་སྟལ་བའི་ས་དེར་གྲུ་རུ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་པར་གྱིས་ཞེས་བཀའ་ལླང་
གསེར་གྱི་ཅོད་པན་བསྟུལ།

ཐོག་མར་རབ་རྒྱལ་མེ་བྱི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2006ལོའི་དགུན་ཁར་སྐབས་ཇེ་དོ་ཇེ་འཆར་སྐྱ་
དངོས་སྤྱོད་ལས་ནས་ས་སྤྱོད་ས་འདུལ་གནང་བས། དགུན་ཡང་མེ་ཉོག་སྤྱོད་ཆོག་པ་བཞད་པའི་
ཉག་པ་བྱུང་། ཡོ་རྒྱལ་མ་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟེ་བས་མ་གཏན་འོད་གསལ་བདེ་ཆེན་པོ་བྱང་སྤྱོད་ཞེས་
པའི་མཆོན་བསྐྱུལ། དེ་ནས་སྤྱོད་མ་ཡོ་རྒྱལ་དང་། བསོད་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་སེན་ག་པོར་དང་། ཐེ་
ཕན་དང་། མི་ལེ་ཞ་སོགས་སྤྱོད་འདུལ་སྤྱད་མཛད་དེ་བཅུན་མ་ཞོས་ཅིས་སྤུལ་བའི་ས་དེར་བྱངས་
གསེར་ལས་བྱུང་པའི་བྱ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་པ་སྤྱོད་གནས་ཀྱི་སྐྱ་བརྒྱན་ཁང་བཅེགས་ཐོག་ཆད་
བཅུ་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། གཞལ་མེད་ཁང་བཅས་ལེགས་པར་བཞེངས་ནས་ད་ལྟ་ལེགས་བྱུང་བྱུང་
ཡོད་པ་དང་། དེར་སྐབས་པ་ཉམས་ལེན་དང་འཕྲིན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོར་འགའ་ཡང་བཅུགས་ཡོད་དོ། །དེ་
ཅས་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་ལག་སོན་མ་བྱུང་བས་རྒྱས་པར་འགོད་ཐབས་མ་བྱུང་དོ། །

འབྲས་ལྗོངས་ཡུག་གསུམ་ཐང་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་།

༥ འབྲས་ལྗོངས་ཡུག་གསུམ་ཐང་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་ནི། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁོངས་
གཏོགས་སྤྱོད་མེད་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུག་གསུམ་ཐོར་བྱ་སྤྱོད་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རབ་བྲག་
རྒྱ་རྒྱལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1642ལོར་འབྲས་ལྗོངས་རྒྱལ་ཁབ་དངོས་སྤྱོད་ཆོག་པ་ཤིང་། ལྟ་བཅུན་ནམ་མཁའ་
འཇིགས་མེད་སོགས་སྤུལ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཆོད་བཞི་ཞེས་པ་སྤྱོད་ཡུལ་འབྲས་མོ་ལྗོངས་སྤྱོད་
འཛོམས་བྱུང་སྟེ། དེ་བཞི་ཡིས་བཀྲ་ཤིས་པའི་གསུང་གིས་དབུ་བསྐྱུལ་ཏེ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ཐོག་མ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོག་པ་རྣམས་རྒྱལ་རྒྱལ་བྱི་ལོ་མངའ་གསོལ་མཛད་པའི་ས་དེ་ལ་གནས་
མཆོག་ཡུག་གསུམ་ཐོར་བྱ་སྤྱོད་ཞེས་གསུངས་ལ། རབ་རྒྱལ་ཤིང་རྒྱ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་2014ལོའི་ལོ་མགོར་
མདོ་མང་གཡང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སྤོབ་གསེར་རྒྱལ་སྐྱོང་མཁུན་བཅེས་ས་དེར་ཐང་རྒྱལ་ལྟ་
ཁང་གསར་བྱུང་བཞེངས། ཐོག་ཁང་ན་བལ་ཡུལ་ནས་གདན་དྲངས་པའི་བྱུང་ཆེན་ཐང་སྤོང་རྒྱལ་
པོའི་སྐྱ་གཟུངས་གཞུག་ཆད་ལྟན་ཅན་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འགའ་ཡང་བཞེངས། སྐབས་
ཇེ་གཡང་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཀྱན་བཟང་འཇིགས་མེད་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་དོ་ཇེའི་

ཞལ་སྤྱི་ནས་རབ་གནས་ཀྱི་མེ་ཏོག་འཕྱར་ཏེ་ཡེ་ཤེས་པ་བརྟན་པར་མཛད་པའི་བྱིན་གྱིས་
བསྐྱབས། སྐྱབས་རྗེ་གཡང་ཐང་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཞི་བར་གཤེགས་རྗེས་བར་ཁང་དུ་མདོ་
མང་གཡང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་གདུང་མཆོད་རྟེན་ལེགས་པར་བཞེངས་ནས་བཞུགས་སུ་གསོལ་
བ་དང་། འོག་ཁང་དུ་སྐྱབ་ཁང་དུག་ཡོད་པ་སྐྱབ་ཁང་བསམ་གཏན་འོད་གསལ་སྤྱིང་ཞེས་པ་
བཅས་ས་ཁྱིལ་སྤྱི་ལོ་2018ལོར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ལེགས་པར་བྱབ་སྤྱི། སྐྱབ་པ་པོ་
སུ་བཞུགས་དང་། དེར་འདུས་ཀྱི་ཚོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་བའི་ཕྱག་བཞེས་དང་། མདོ་
མང་གཏིར་ཆེན་གྱི་ཟབ་གཏིར་རྣམས་ཉམས་སུ་ལེན་བཞིན་ཡོད་དོ།

རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་ལྷན་སྤྱིང་།

‡ བྱང་ཨ་མེ་རི་ཁའི་ཤར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ལྷན་བའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ལྷོ་བ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་
ལྷན་སྤྱིང་(Palyul Ling International)ནི། བདག་ཅག་གི་སྐྱབས་རྗེ་སྤྱི་མ་དོ་རྗེ་འཆང་གྲུབ་དབང་
རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་སྤྱིང་གསུམ་པ་མཆོག་ལ་རུབ་སྤྱོད་པའི་སྤྱིང་པའི་ཞལ་སྤྱི་བ་དང་ལྷན་རྣམས་ཀྱིས་
དཔལ་ལྷན་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་ཚོགས་ཤིག་འཕྱུག་དགོས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ཁོང་ཉིད་
ཀྱིས་རབ་རྒྱན་ས་སྤྱི་ལོ་1998 ལོར་ཨ་མེ་རི་ཁ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འོ་ལོ་མངའ་སྡེའི་ས་ཆ་རུ་
ཕྱག་སྐྱོན་གནང་། ལོ་དེ་ནས་བཟུང་སྐྱབས་རྗེ་མཆོག་གིས་ལོ་རེ་བཞིན་དབྱར་གྱི་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་
ཀྱི་ཡུན་ལ་དཔལ་ལྷན་རང་ལུགས་སུ་མིན་གྱི་གནས་ཚུན་འགྲོ་ནས་བཟུང་དངོས་གཞི་
རྗེས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ལག་འཆང་གི་ཁྱེད་ཚོ་དང་མོད་རྒྱལ་རྒྱལ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་།
གཏུམ་མོ་བདེ་དྲོད་རང་འབར་གྱི་ཚོས་སྤྱི་རྣམས་ལུགས་བྲིད་དང་། བཀའ་གཏིར་གྱི་སྤྱི་གྲོལ་
དུ་མའི་ཚོས་འཁོར་བསྐྱར་ཏེ་ཁོང་ཉིད་དགོངས་པ་གཞི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་པའི་བར་ལུགས་
གཉིས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཤིང་། སྤུལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྤྱིན་
གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད་དོ།

སྐྱབས་རྗེ་དོ་རྗེ་འཆང་སྤྱི་གཤེགས་རྗེས་ཀྱང་སྐྱབས་རྗེ་མཆོག་གི་འཕྱིན་ལས་ཀྱི་འཕྱུག་པ་

དང་ཕྱག་སྲོལ་དེ་ཉིད་རྒྱན་འཛིན་གྱིས་མགོན་པོ་གང་གི་ཕྱགས་སྤྲས་ནམས་དང་། བྱད་པར་དུ་
མཁན་པོ་ཆོ་དབང་རྒྱ་མཚོ་ལོ་རེ་བཞིན་ལེགས་ནས་ཚོས་བྲིད་གནང་བཞིན་ཡོད་པས་ད་ལྟ་ཅུང་
གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་འགྲིག་གཞི་ལགས་པའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཚོས་ཚོགས་འདིའི་ཡན་
ལག་ལྟ་བུ་བྱང་ཨ་མེ་རི་ཁའི་ཡུལ་དུ་ཚོས་ཚོགས་ལགས་ཤོས་བརྒྱད་ཅམ་བཅུགས་ཡོད་ལ། དེ་
དག་དུ་མོས་ལྡན་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་ཚོས་པ་ནམས་ལ་ནང་ཚོས་ཟབ་མོ་དོ་སྤྲོད་ནས་བཟུང་ཚོས་
ཉམས་སྤྲུལ་ལེན་པ་དང་སྦྱོང་བའི་སྲོལ་མཁན་སྤྱལ་དུ་མས་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད་དོ།

གཞན་ཡང་འབྲུག་ཡུལ་སྟོ་བྲག་མཁར་ཆུ་དགོན་པ་དང་། མོན་རྩི་རང་དབལ་ཡུལ་བྱང་
ཆུབ་དར་རྒྱས་སྤིང་དང་། རྟ་ས་སྤུ་འབྱུར་མཐོ་སློབ་ཤུག་གསེབ་ཨོ་རྒྱན་ཚོས་རྫོང་དང་། ཨ་རིའི་
དབལ་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དར་རྒྱས་སྤིང་དང་། ས་ཞིན་ཐོན་ཀྱན་བཟང་དབལ་ཡུལ་ཚོས་སྤིང་དང་།
འངར་མན་དབལ་ཡུལ་ཚོས་ཚོགས་དང་། ཨིན་ཅིའི་ལུན་རྟོན་དབལ་ཡུལ་ཚོས་ཚོགས་དང་། སེན་
ག་པོར་དབལ་ཡུལ་ཚོས་ཚོགས་དང་། གེ་ལན་དབལ་ཡུལ་ཚོས་ཚོགས་ཁག་དུ་མ་དང་། ཉོང་ཁོང་
དབལ་ཡུལ་ཚོས་ཚོགས་དང་། ཨོ་མིན་དབལ་ཡུལ་ཚོས་ཚོགས་སོགས་སྤྱི་སྤིང་གི་ཡུལ་གྱ་ཤིན་དུ་
མང་པོར་སྐྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐུབ་བསྟན་ལགས་བཤད་ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱངས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་ལས་བྱང་བའི་ཚོས་རྒྱད་འཛིན་པའི་ཚོས་སྡེ་དང་། ལྟ་ཁང་དང་། ཚོགས་པ་སོགས་
རབ་དུ་མང་མོད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ལག་སོན་མ་བྱང་བས་རི་བཞིན་བརྗོད་པར་རྡོ་མི་ཐོགས་པས་
རེ་ཞིག་འཛོག་པ་ལས་ཐབས་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།

དེ་བཞིན་དུ་བལ་ཡུལ་དབལ་ཡུལ་ཁྱེན་རྡོ་རྗེ་ཚོས་སྤིང་གི་དགོན་ལག་རྒྱ་གར་དང་།
བལ་པོའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ནི། སྤུ་འབྱུར་དབལ་ཡུལ་ཀྱན་བདེ་སྤིང་དགོན་པ་དང་། དབལ་ཡུལ་
སིང་རྟ་བྱར་ཨོ་རྒྱན་རྡོ་རྗེ་ཚོས་སྤིང་དགོན་ལུ་སྤྲི་ནི་དང་། དབལ་ཡུལ་ཟངས་མདོག་དབལ་རི་
དགོན་དང་། དབལ་ཡུལ་ཨ་ཉི་སྤིང་དང་། དབལ་ཡུལ་བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་དགོན་པ་དང་།
དབལ་ཡུལ་ཉི་ལྷ་ལ་ཡན་མ་རྩ་ཡན་བདེ་ཆེན་ཚོས་སྤིང་དང་། དབལ་ཡུལ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་རྒྱས་
སྤིང་དང་། དབལ་ཡུལ་གསང་སྤགས་ཚོས་སྤིང་དང་། དབལ་ཡུལ་སྤང་ལགས་མ་སྤུ་འབྱུར་རྟིང་

མ་མ་ཁི་དགོན་དང་། དཔལ་ལྷན་ཁྱེད་ཆོས་སྤྱོད་དང་། དཔལ་ལྷན་ཁྱེད་ལོངས་སྤྱོད་དང་།
བྱང་མ་དཔལ་ལྷན་ཁྱེད་ཆོས་སྤྱོད་དང་། དཔལ་ལྷན་པ་སྤྱོད་དབང་ཅན་དགོན་པ་དང་། སིག་
ཀིམ་པག་དམ་ཅན་ཆོས་བརྒྱུ་ཆོག་པའི་དགོན་པ་དང་། རྩོམ་སྤྱོད་ལོང་དོང་དཔལ་ལྷན་དགོན་
དང་། དཔལ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་བདེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱོད་དགོན་ཏེ་དགོན་པ་བརྒྱུ་དུག་ཡོད་པར་བཤད་པ་
ནམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་བྲི་ཐབས་མ་བྱུང་ངོ་།།

གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་གྲགས་ཤིང་ཡིག་ཆ་འགའ་ཤེས་མིང་འཁོད་
ཀྱང་ད་ལྟ་དགོན་པ་མང་ནས་ཉམས་པའི་དབང་གིས་ལོ་རྒྱུས་ཏོག་ཅམ་ཡང་མ་རྟོག་པ་ནི། ཀླུ་
རོང་སྤྱོད་ནས་གཟི་འགག་ནམ་ཀླུ་སྤྱོད་དང་། རྩོམ་འགག་ལོ་རྒྱུས་དགོན་དང་། དམ་པའི་ས་གྲ་
དར་རྒྱས་སྤྱོད་དང་། སོ་མང་སྤྱོད་མཆོད་དགོན་དང་། ལོ་རྒྱུང་པ་རྩོད་དགོན་དང་། བྲག་བར་ལྷ་
དཔལ་དགོན་པ་དང་། བྲག་བར་སེ་རིས་དགོན་པ་དང་། ཀྱང་དགོན་དགོན་པ་དང་། ལྷ་གཏེའམ་
ལྷ་གཏེ་དགོན་པ་དང་། ལྷོ་སྤྱོད་ར་ཤེ་དགོན་དང་། རི་མགོ་དགོན་པ་དང་། གསེར་འགོར་
འབས་དགོན་པ་དང་། མགོ་ལོག་ཡོ་སྤྱོད་དཔུར་གདོང་དགོན་པ་དང་། མིག་ཡངས་ལྷན་ལྷའི་
དགོན་དང་། ཞེ་བྱ་ནང་སྤྱོད་སྤྱོད་མའི་གདན་ས་ནམས་དང་། ལྷ་འགབ་མའི་མཆོད་རྟེན་སྤྱོད་དུ་
གཙང་སྤྱོད་ཀླུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་བྲག་ཤིས་ཟ་རྩོར་སྤྱོད་དང་། རིན་ཆེན་སྤྱོད་པའི་བཞུགས་
གནས་བྱེ་རུའི་དགོན་ཐོད་འོད་གསལ་དགོན་འཕེལ་སྤྱོད་དང་། དཔེན་གནས་རི་ཆེ་རྒྱལ་བྱུང་
འཇུག་དགའ་བའི་ཆོལ་དང་། ལྷ་ལྷན་སྤྱོད་སྤྱོད་འཛིགས་མེད་ཡོན་ཏན་དཔལ་བཟང་གི་གདན་ས་
ཁྲ་ཆང་དགོན་དང་། ལྷོ་འཛི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་གདན་ས་དེས་ཡོན་དགོན་དང་། ཏུ་མ་
དགོན་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ་སྤྱོད་དང་། ལྷ་སྤྱོད་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་སྤྱོད་དང་། དར་མདོ་
ཡིག་རྒྱུང་རམ་ཡིད་སྤྱོད་དགོན་པ་དང་། གསེར་དབྱུ་གདོང་དགོན་པ་ནམས་དང་། མཁར་ཆ་
དགོན་དང་། དགོན་རྒྱུང་གྲ་དང་། བི་རྒྱལ་དགོན་དང་། པར་ལོས་དགོན་དང་། ཀ་ལ་ཁ་ཆང་
རི་ཁྲོད་དང་། པར་ནང་དགོན་པ་དང་། ལྷན་པོ་ཆེ་ནམས་དང་། ལྷོ་དགོན་སྤྱོད་ནས་རྩམ་
དགོན་དང་། རི་ཤིས་བསམ་གྱུབ་དགོན་དང་། ལྷོ་སྤྱོད་དགའ་ལྷན་དགོན་དང་། རྩོད་དགོན་

སྒྱིད་དགོན་དང་། ཡུ་ཁྱི་དགོན་དང་། དཔལ་ཕུལ་ཞིང་ཆེན་དགོན་དང་། མང་གཞི་རི་མགོ་
དགོན་དང་། ཁ་མི་ཤུག་སྐར་དགོན་དང་། གདོང་སྒྲ་རྩོད་དགོན་དང་། གཡུ་འབྲུག་དགོན་དང་།
ཉག་རོང་དགོན་དང་། མོ་ཀུ་ཐོག་དགོན་དང་། དབྱར་ལ་རྟེ་མ་དགོན་པ་རྣམས་སོ།།

ཡི་གེ་རྣམས་སྤྱི་མིང་ཅམ་མཐོང་བ་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་ལག་སོན་མ་བྱུང་བའི་དབང་
གིས་དགོན་པ་གང་ཡིན་ངོས་མི་ཟིན་པའི་དགོན་སྡེ་ལ་ནི། རྒྱལ་རོང་སྤྱགས་ནས། ལྷ་འབར་དགོན་
པ་དང་། གནམ་ཀ་སྟེང་། དམ་པ་གསེར་རྟོག་དགོན། ཆ་མི་དགོན། ཟི་ཟོག་དགོན། ཁྲོ་སྒྱུབས་
ཏི་སྒྱི་དགོན། ལྷ་དམ་དགོན། རབ་ཁི་དགོན་རྣམས་དང་། གསེར་ཁོག་ནས་སྒྱུན་སྡེ་དགོན་དང་།
ནག་རིང་དགོན། ཉི་ཤར་དགོན་རྣམས་དང་། རྩོ་ཁོག་ནས་རྟ་ཤུགས་དགོན་དང་། བོན་པོ་དགོན་
རྣམས་དང་། རྩོ་འཛེ་གོ་གསུམ་གྱི་སྤྱགས་ནས་སྟོང་ཆང་ཡང་དགོན་དང་། ར་མགོ་སོག་ར་རི་ཁྲོད།
རི་ཁྲོད་ཡང་དགོན། འབྲུ་སྐར་དགོན། དགོན་གསར་དགོན། སྐར་མགོ་དགོན། ཤུགས་འགགས་
དགོན། དགོན་སྒྱིད་བདེ་ཆེན་པོ་བྲང་ཟེར་བ་རྣམས་འདུག་ཀྱང་གོང་དུ་དགོན་པ་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་
ཟིན་པ་དག་དང་མིང་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་གཞན་ཡིན་ནམ་ཅི་ཡིན་ཆ་མ་འཆོལ་
སོ།།

དགོན་པ་དངོས་སྤྱི་མཆིས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་མ་སྒྲུབ་ནས་ལུས་པ་རྩོ་ཁོག་ནས་རྟ་སྟོར་སྒྲུབ་མ་
དགོན་དང་། ལྷ་རུང་རོ་མོའི་དགོན་པ་རྣམས་དང་། ཆོས་རྒྱུད་གཞན་དུ་གྱུར་དབང་གིས་ལོ་རྒྱུས་
མ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་འཁང་དམར་དགོན་པ་དང་། འབྲུམ་ལུང་དགོན་པ་དང་། མགོ་ལོག་ལུང་སྟོན་
དགོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱུ་ཐབས་མ་མཆིས་པར་ལུས་ནས་ཡོད་དོ།།

དགོན་པ་དངོས་ཡོད་དང་། མིང་དང་ཤུལ་ཅམ་ལས་ལོ་རྒྱུས་མ་རྟོག་པ་དང་། མིང་ཅམ་
པོ་ལས་དགོན་པ་ངོས་མ་ཟིན་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་མ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་
བཅས་ད་དུང་འདིར་འགོད་མ་རུས་པའི་དགོན་པ་བརྒྱ་ལྷག་མཆིས་པས་ལོ་རྒྱུས་རྟོག་ན་སྟོན་
པར་བྱ་ཞེས་དཔལ་ཕུལ་བའི་མཁས་དབང་ཡོངས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ།།

སྒྲིལ་པ། ཟབ་ལམ་ཐེག་པའི་ཡང་ཅེ་རྩོགས་པ་ཆེ།
ལྷན་ཆེན་ཨ་ཁུ་མ་རྒྱ་ཡོ་ག་ཡི།
གདམས་པའི་བརྒྱད་ལྔ་རིག་འཛིན་སར་གཤེགས་པའི།
མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་འབྲུང་གནས་དཔལ་ལྷན་བ།

སྒྲོན་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་མཆེད་ངི་བཞིན་དུ།
མདོ་ཁམས་རི་ལྷན་དོག་པོར་བསྐྱར་བ་ཡི།
དགེ་འདུན་འདུས་པའི་ཚས་ཀྱི་སྒྲེ་མང་པོ།
ཕྱག་མཆོད་ཞིང་དུ་བྱོན་པའི་གཟིགས་མོ་ཆེ།

ཆེ་བ་དུག་ལྡན་གྲུབ་མཐའི་རྒྱན་གྱུར་པ།
བཤད་སྐྱབ་འཁྲི་ཤིང་ལྷན་རིགས་མེ་ཏོག་ཆུན།
རྣམ་པར་འཕྱང་བ་འཕགས་རྣམས་དགེས་པའི་རྣམ།
ལྷན་རྟོགས་ངི་བསྐྱང་འཕུལ་འདི་ཡིད་གར་འོང་།

འོང་དང་འགྲོ་བའི་སྒྲིལ་མེད་དོན་མཆོག་མཐོང་།
མཐོང་གོལ་སྐྱེ་ལ་ཚུལ་བྲིམས་གོས་ཀྱིས་བརྒྱན།
བརྒྱན་ལྡན་ཐར་བའི་རྒྱལ་མཆོན་བསོད་ནམས་ཞིང་།
ཞིང་གི་མཆོག་གྱུར་དགེ་འདུན་འདུས་པའི་སྒྲེ།

སྒྲེ་སྒྲོད་གཙུག་ལག་འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་དབྱངས།
དབྱངས་གཞན་ཟིལ་གཞོན་ཚོངས་པའི་གཉིད་སྒྲོང་སྒྲ།

མགོན་མེད་འགོ་ལ་སྤྱིང་རྩེ་འོད་ཀྱི་ཟེར།།
 ཟེར་འབར་སྒྲོན་མེས་ཟུན་སྤྱིང་རྩེ་བཞིན་དུ།།
 དུ་མའི་གདུལ་བྱར་འཕྲོས་པའི་འཕྲིན་ལས་བརྒྱ།།
 བརྒྱ་ཕྱག་ཟུན་པའི་དཔུང་ཆེན་གཤེད་དུ་འབར།།

འབར་བའི་ཟེར་བྱུང་གི་བོང་འཛིན་པའི་དལ།
 དལ་བྱུང་ལྟ་ཡི་རྩིང་རིང་རོགས་འཆར་མཐའ།
 མཐའ་ཡས་རྒྱ་སྐར་ཤིང་བས་བསྐྱར་བ་བཞིན།
 བཞིན་འཇུག་དད་པའི་ཞིང་བྱོན་དཔལ་ཡུལ་བསྟན།

བསྟན་འཛིན་འདུས་པའི་མེ་བཅས་ཞབས་ཀྱི་རུལ།
རུལ་བྲལ་ཆོས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ཡིད་བཞིན་ནོར།
ནོར་བུའི་རྟོག་བཞིན་དྲེགས་ལྡན་གཙུག་གི་རྒྱལ།
རྒྱལ་མཆོག་དེ་ཡིས་སྟིགས་རྒྱད་རྣམ་པར་འཕྲོག།

འཕྲོག་བྱེད་རལ་བར་ཁུར་བའི་གསེར་གྱི་བྲི།
བྲི་ཕྱག་སློབ་དང་ཡང་སློབ་ཞབས་གནོན་པ།
པ་རྩ་བྱེ་བའི་བཟུགས་བརྗོད་མེ་རྟག་ཆར།
ཆར་སློན་ཆུ་མཐོང་འགོག་པའི་ཁྱ་བོར་འགྲན།

འགྲན་མེད་རྒྱལ་བ་ཉི་མའི་གཉེན་གསུང་ཟབ།།

ཟབ་རྒྱས་ལེགས་བཤད་མན་ངག་གཙང་མའི་རྒྱན།
རྒྱན་བཟང་ཉལ་འགྲོར་འཁྱུག་དུས་ཀྱི་མཐར།
མཐར་ཕྱིན་མཛད་པས་འཛིན་སྤེལ་དཔལ་ཡུལ་བ།

བཟླ་རིམ་དུ་འབྲས་དཀར་ཞིང་བཞིན་དུ།
དུ་མའི་ལུས་ཅན་གསོས་བྱུར་ཐེག་དགུའི་ཚོས།
ཚོས་མཆོག་སྤྲིང་པོ་པརྒྱའི་བཀའ་སློལ་ཀུན།
ཀུན་དུ་དར་མཛད་བྱེད་པོ་དཔལ་ཡུལ་བ།

བ་ཀྱལ་འདབ་ལུས་སྤེལ་འགམ་ཆང་རེག།
རེག་པས་བྱེས་བཞིན་སྤྲི་ཞེས་གྲགས་པའི་མཚན།
མཚན་འཛིན་རྟོག་པའི་རྒྱ་གྲོལ་འཕང་འགོ་མ།
མ་ལུས་སྦྱེ་དགུའི་ན་བར་མཛའ་བའི་དབྱིང།

དབྱིང་དུས་རབ་བཞད་ལྷན་ལ་ཕོན་པོའི་ཚལ།
ཚལ་མཛེས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནོར་བུའི་ཁང་བཟང་མཛེས།
མཛེས་པའི་རྒྱན་བཞིན་དཔལ་ཡུལ་ཚོས་ཀྱི་སྤེ།
སྤེ་སྟོང་མགྱིན་འབྱིལ་བྱབ་དབང་བསྟན་པའི་རྒྱན།

རྒྱན་བཅས་རྒྱན་མེད་དག་བཙམ་བྱེ་བའི་དབུས།
དབུས་དང་རྒྱབ་བྲལ་གསེར་མདོག་འོད་ཀྱི་སྒྱ།
སྒྱ་བཞི་རྒྱལ་བས་སྟོན་པར་བསྟགས་པའི་ཚོས།

ཆོས་འདུལ་འཛིན་ལ་དཔལ་ལྷན་ལས་ལྷག་དཔེ།

དཔེན་པའི་གནས་ན་སྐྱབ་པའི་རྣམ་ཀ།
ཀ་དག་ལྷན་གྱུ་བྱང་འཇུག་ཉམས་ལེན་ཐབས།
ཐབས་མཆོག་ཅོག་བཞག་སྤང་བཞིའི་གསང་ལམ་ཆེས།
ཆེས་ཆེར་བསྐྱམས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཐེང་བ་བྱོན།

བྱོན་ཟིན་མཁས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཉིན་མོར་བྱེད།
བྱེད་པོར་རབ་གྱུར་ཡིད་འོང་གཞལ་ཡས་ཁང་།
ཁང་བཟང་སྤྲོད་སྤྲོག་སྤྲོལ་བུ་འབྱམ་ཕྱག་བཞལ།
བཞལ་དཀའི་ཁོར་འཛིན་བཟལ་བའི་དཔལ་དེ་གྲུབ།

གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་པའི་ཉམས་ལེན་བར་མ་ཆད།
ཆད་མེད་སྤྲིན་གྲོལ་ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས།
རྫོགས་ཆེན་མན་ངག་བརྒྱད་པའི་གསེར་ཟམ་ཆེ།
ཆེ་བ་གཞན་ལས་ལྷག་གོ་དཔལ་ལྷན་ལྷགས།

ལྷགས་བཟང་ཁོ་ལག་རྫོགས་པའི་ཡོངས་འདུའི་ལྷན།
ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོར་སྤྲུམས་འདུའི་ཆོས་རྒྱུད་འདི།
འདི་ན་རྒྱ་སྐར་ཆོགས་ཀྱིས་ལྷ་ལམ་ཡངས།
ཡངས་མིན་དོག་པོར་བསྐྱར་བ་ཅི་བཞིན་དུ།
དུ་མའི་ལྷན་གྱ་དོག་པོར་བཞུགས་པའི་ཚུལ།

ཚུལ་བཞིན་བརྗོད་ལ་ཚངས་པའི་བྱ་མའི་ངག།
ངག་སྒྲིབ་དག་ལས་སྤྲུལ་མཁས་སྤྱེ་བོའི་མྱེ།
མྱེ་བརྒྱུར་སྤྲུལ་ཡང་སྤྲུལ་ཅུས་དབེན་ལ་སྒྲིགས།

སྒྲིགས་མེད་སྒྲོབ་མའི་འདུ་བ་སྒྲིན་གྱི་ཟླ།
ཟླ་མེད་མཁས་གྲུབ་བརྒྱད་པ་ནོར་བུའི་མེད་།
མེད་མཛེས་བསྟར་ལ་ཙོ་འདྲིའི་གཙུག་ལག་ཁང་།
ཁང་བཙེགས་གྲོང་གི་མཛེས་པ་འཕྲོག་པ་མང་།

མང་མང་ས་འཛིན་དོ་རར་བཀྲ་བའི་དངོས།
དངོས་མེད་ནམ་མཁའི་རྒྱ་སྐར་སར་ལྷུངས་ལ།
ལ་ལར་འབྲུལ་བའི་ལབ་དོལ་སྒྲིན་པ་ཡང་།
ཡང་དག་ཚེས་ཀྱི་རྒྱད་འཛིན་དཔལ་ལས་བྱང་།

བྱང་བརྗོད་དྲི་ཟའི་བྱ་མོ་ན་རྒྱང་མས།
ཟོལ་མེད་བདེན་པའི་འཇུག་དཀར་གཡོ་ཞལ་ནས།
སྒོན་བྱང་རབ་གསལ་མགྲིན་པའི་འབྱུར་ཁྲག་ལ།
ན་བ་མོས་རྣམས་འདི་རུ་ལྟགས་ཤིག་གྱེ།

ཞེས་བྱ་ནི་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཚེས་རྒྱད་ལས་གྲུས་པའི་དགོན་ལག་ཚེས་སྤེ་སོ་སོའི་བྱང་བ་
བཤད་པའི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ། མཆོག་གི་གཏམ།

གསུམ་པ་མཆོག་གི་གཏམ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་
མའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་། དཔལ་ཡུལ་བ་དངོས་ཀྱི་བྱང་བ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་དེ་ལས་བྱང་བའི་སྐྱེས་
ཆེན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་དང་། ཆོས་རྒྱུད་དེ་ལས་གྱུས་པའི་དགོན་ལག་ཆོས་སྡེ་སོ་སོའི་བྱང་བ་
དང་བཅས་པ་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་ནི། སྤྱི་མོར་གྱི་ན་བ་བདག་གིས་དཔལ་ཡུལ་
དར་ཐང་དགོན་པའི་གདན་རབས་ཀྱི་མེད་གསེར་གྱི་ཕྱིང་མཛོས་བྱིས་ནས་དཔེ་རྩ་བསྐྱུན་བྲིན་
འབྲལ་རྩ་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར་གྱི་འཕྲིན་སྐྱེལ་གྱི་ལམ་བུ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་
ཡུལ་རྩ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་རྒྱལ་ཚབ། སྤྱི་ལྟར་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག། མདོ་
སྤྱུང་གདམས་པ་བྱེ་བའི་མཛོད་འཛིན། དཔལ་ཡུལ་མདོ་བྱང་བསྟན་པའི་སྦྱོན་མེ། བདག་ཅག་
དཔལ་ཡུལ་བ་ཡོངས་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཐོག་པའི་ལྷ་སྐལ། བདག་ལ་རིན་ཆེན་གཏོར་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་།
སྤྱི་ལྟར་བཀའ་མ་མདོ་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱིན་བྱེད་ལེགས་པར་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་སྤྱི་མ་
དམ་པ། རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱ་མཚོའི་བདག་པོ་མཚན་བཛོད་པར་དཀའ་ནའང་དོན་གྱི་
སྤྲད་རྩ་མཚན་ནས་བཛོད་ན་རྗེ་པཎྜ་ལོ་ར་བུ་སྐྱ་ཕྱིང་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱི་དབྱངས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱི་ནས་ཀྱི་མཐུན་སར་ཡིག་ཕུད་ཀྱི་རྒྱལ་རྩ་ཐུག་པ་ཐུག་རྩ་
ལེགས་པར་འབྱོར་བའི་ལན་རྩ་གདན་རབས་ཀྱི་ཡི་གེ་དེ་ལེགས་ཚུལ་དང་། རྒྱ་ཡུལ་རྩ་དཔལ་
ཡུལ་བའི་རང་ལུགས་སྤེལ་བ་ལ་སེམས་རྒྱ་བསྐྱེད་དགོས་ཚུལ་དང་། རྗེས་ནས་རྒྱ་རྒྱུན་ལེགས་པར་
འཛོམ་ན་དཔལ་ཡུལ་བ་ཡོངས་ཀྱི་བྱང་བ་རྒྱུད་པའི་ཆོས་འབྲུང་ཞིག་ཁྱོད་རང་གིས་བྲིས་ན་
ལེགས་ཚུལ་གྱི་འཕྲིན་ལན་གྱི་མེ་ཏོག་སྤྱི་བའི་གཙུག་རྩ་གནང་བ་རང་གི་སྤྱུག་པར་འབྱོར་རོ།

འོན་ཀྱང་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་རྗེ་འཆང་གང་ཉིད་དང་ཡུལ་རྩ་སྤྱི་སྤྱོད་བསྐྱལ་བ་དང་།
རང་ལ་ནད་མནར་ཡུན་རིང་བ་ལ་སོགས་པས་རྩ་དེ་ནས་ཁོང་དང་ཞལ་མཇལ་མ་བྱུང་བར་ལོ་
ཤས་འདས་རྗེས་རྗེ་ཉིད་མཁའ་སྦྱོད་རྩ་གཤེགས་སོ།

རྒྱུ་ལྷ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་
 པའི་བདག་པོ་ཐུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བཤད་སྟུབ་འཁྱིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་གང་
 ཉིད་ཀྱི་སྟན་རུ་ཞུ་ཤོར་ཡང་གནས་སྐབས་དེར་ལེགས་དང་མི་ལེགས་ཀྱི་གསུང་གང་ཡང་གནང་
 མ་མོང་། རྒྱུ་ལྷ་དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱིར་རུ་སྤྲུལ་འགྱུར་བཀའ་མའི་དབང་ཞུ་རུས་སུ་ཚ་བའི་སྒྲ་
 མ་གྲུང་ཁང་མཆོག་སྟུལ་རིན་པོ་ཆེས་ངེད་ཅག་དར་ཐང་དགོན་པའི་དབང་ཞུ་བ་ཡོད་དོ་ཅོག་
 མགོན་འཕོད་ཅིག་གི་སྐབས་སུ་སྟུལ་སྟུ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཆོག་གིས་གྲུང་ཁང་
 སྟུལ་སྟུ་རིན་པོ་ཆེར་དཔལ་ཡུལ་བ་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག་དགོས་ཚུལ་དང་། དེ་ཕྱོག་བཙོན་
 འགྲུས་ཀྱིས་བཙུམ་ན་ལེགས་ཚུལ་ཞུས་མོང་བ་ལ། གྲུང་ཁང་ཆང་ནས་གྲུང་དེ་ལྟར་ལེགས་ཚུལ་
 དང་བདག་ལ་བྱིས་ཞེས་གསུང་སྟུལ་གྱི་མེ་ཉྱག་སྤྱི་བོར་བསྟུལ། འོན་ཀྱང་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་
 ལ་དགོངས་ཚུལ་དང་། སྤྱི་རྣམ་འགྱུར་གང་ལའང་དེ་འདྲི་ནན་ཏན་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་ཅི་ཡང་
 མེད་པས་བདག་གིས་གྲུང་བཙུམ་དགོས་དོན་མེད་པར་སྒོ་བག་བཙད་དོ།

དེ་རྗེས་བདག་གྱུ་ནག་པོ་ཅིན་མོང་ཁྱིའ་རུ་ཡོད་པ་ལ། ལེགས་པ་བརྒྱད་འཛོམས་པའི་
བཀྲ་ཤིས་པའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ་སྐྱལ་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲུ་ནས་
སྟོག་འཕྲིན་གྱི་ལམ་ནས་དཔལ་ལྷུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག་གིས་པར་གྱིས་ཞེས་
དངོས་སུ་བསྐྱལ་ཏེ་དེ་རིང་ནི་ཆོས་གངས་བཀྲ་ཤིས་པས་དོན་ཆེན་འདི་ཁྱོད་ལ་ཆེད་རུ་བསྟོན་པ་
ལགས་གསུངས། བདག་གིས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནད་ལ་བསམ་ནས་ལེགས་སོ་ལས་མི་བདུབ་
ཚུལ་སོགས་གཏན་ནས་མ་ལྟས།

དེ་ནས་ཡར་དར་ཐང་དགོན་ཏུ་སླེབས་ཏུས་སུ་ཡང་བསྐྱར་སྐྱུལ་སྐྱུ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་
 པའི་བདག་པོ་མཆོག་གི་ཞལ་སྐྱ་ནས་སྐྱ་གཙུང་ཐུགས་རྟེན་དང་། ཡར་ཏང་གི་གདན་ལེགས་པོ་
 དང་། དར་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་དང་། གསེར་མདོག་གི་ཆོས་འཁོར་བཅས་སྐྱུལ་རྟེན་གྱི་མེ་ཉོག་སྐྱི་
 པོའི་གཙུག་ཏུ་གནང་སྟེ་དཔལ་ལྷུལ་བའི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག་ངས་ཤར་ན་གིས་ཞིག་ཅས་བསྐྱུལ་བའི་
 ཙན་པན་སྐྱི་པོར་བསྐྱུལ་བ་ལ། ལོ་སྐྱུས་ཀྱི་ས་པོན་འཆོལ་སྐྱད་ཀྱིས་རྟེན་གཞི་ཆ་ཆང་ཞིག་འཁོར་

ན་བདག་གིས་བཅུམ་པར་བྱ་ཞེས་དམ་བཅའ་ཤུལ་བ་ལགས།

དེ་ནས་རབ་རྒྱན་གིང་ལྷག་ལོར་སྤྱལ་སྤྱེ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཆོག་གིས་
དར་ཐང་དགོན་དུ་རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད་ཀྱི་དབང་གནང་དུས་སུ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་
གྱུར་པའི་དགོན་ལྷེ་ཡོངས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་བདག་གི་ལག་པར་འཕྲོད་པར་གྱིས་
ཞེས་པའི་ཞལ་གསུང་ནན་མོ་བསྟུལ། འོན་ཀྱང་བགྲང་བྱ་བྱེད་བཞི་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལ་བདག་གི་སྤྱག་
པར་དགོན་པ་གཉིས་དང་། སྤྱལ་སྤྱེ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཆོག་གི་སྤྱག་དུ་དགོན་པ་
དྲུག་གི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་ཙམ་ལས་འཕྱོར་མི་འདུག། དེ་ནས་བདག་གིས་ཆོས་འབྱུང་འབྲི་བའི་སྤྱོར་
བ་མཆོམས་བཞག་ན་ལེགས་ཚུལ་སྤྱལ་སྤྱེ་རིན་པོ་ཆེ་འུ་ལན་འགར་ལྷས་པ་ལ། ཁོང་གིས་
ངས་པར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲུག་པར་གྱིས་ཞེས་བཀའ་བྱང་བ་ལས་ཚོམ་པ་བཏང་སྟོམས་སུ་འཛོག་
ཆོག་པའི་བཀའ་འཁོལ་མ་བྱང་ངོ་།

དེར་བརྟེན་བདག་ལྷ་སྤྱག་གིས་རྒྱངས་འཁོར་ཞིག་དེར་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་ཉོས་ཏེ།
བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྤྱལ་སྤྱེ་རིན་པོ་ཆེ་སྤུབ་བསྟན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་བཀའ་ཡིས་བདག་
གི་ཆ་བྱ་རྗེས་དཀར་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ་རྒྱངས་འཁོར་ཁ་ལོ་བ་དང་། ཆགས་མེད་སྤྱལ་སྤྱེ་ཀུན་
བཟང་དགེ་ལེགས་མཆན་བྱ་དང་ཡི་གེ་པར་མངགས་པ་འབྲིད་ནས་ཐོག་མར་རྟེན་འབྲེལ་ལ་
བསམ་ནས་གསེར་དུང་དཀར་དགོན་ནས་དབུ་བཅུམས་ཏེ་གསེར་རྟ་དང་། རྒྱལ་རོང་དང་། སྟི་
ཤིས་ཁོག་དང་། ལྷེ་དགེ་རྣམས་སུ་དགོན་པ་དུ་མར་ཆེད་བསྟོད་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་འཆོལ་
སྤྱད་བགྱིས་པ་དང་། གོ་འཛོད་དང་བྲག་གཡབ་སོགས་ཡུལ་གྱ་དུ་མར་འཕུལ་འཕྲིན་གྱི་ལམ་ནས་
ས་བོན་འཆོལ་བའི་བྱ་བ་གཉེར་བས་ཐོག་མར་དགོན་པ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་
ལག་སོན་བྱང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་གྱི་ཆོས་ལྷེ་མང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་འཕྱོར་བ་བྱང་ངོ་།

འོན་ཀྱང་བདག་ལྷ་སུ་ཞིག་གིས་ཆོས་རྒྱུད་འདི་འདྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ཆོས་འབྱུང་འབྲི་བ་
ནི་རྟོལ་ལེས་མཛོད་ཁུར་དུ་དགོངས་སམ་ཅི་ཡིན་ཆ་མ་འཆོལ་ཡང་། དགོན་པ་ཁ་ཤས་ཀྱི་མཁན་པོ་
དང་། སྤྱལ་སྤྱེ་ཡིན་ཟེར་བ་འགའ་ངེས་སྤྱགས་ལ་མི་འབབ་པའི་རྣམ་པ་དང་གསུང་བྱར་བྱང་བ་

དང་། མང་པོ་ཞིག་གིས་གཤམ་ཆུང་དང་། ལྷང་མེད་དང་། བཏང་སྟོམས་དང་། སྤྱིར་འབྱུང་དུ་
བཏང་བ་སོགས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་དཀའ་ངལ་སྣ་མང་ལ་འཕྲད་པ་དང་། ས་
བོན་ལག་དུ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱང་ཆ་མི་ཆོད་པ་དང་། མི་གསལ་བ་དང་། གནད་མ་འདུས་པ་
དང་། འགལ་བ་མང་བ་དང་། འོར་འབྲུལ་ཆེ་བ་དང་། འགའ་རེ་ཉོག་ཆེས་པ་དང་། ལ་ལ་བསྐྱུས་
དྲགས་པ་ལ་སོགས་པས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དེ་ཤིན་དུ་གསལ་བ་དང་། མི་འགལ་བ་དང་། དག་ཅིང་
འོར་འབྲུལ་མེད་པ་ཞིག་འོང་ཐབས་གཏན་ནས་མ་ལྟན་པའང་དུ་མ་མཆིས་ཕྱིར། ཁོ་རང་རྣམས་
ཀྱིས་སྒྲིམ་པ་ཇི་བཞིན་རང་སོར་བསྐྱར་བ་ལས་ཐབས་མ་བྱུང་བ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ལ། ལོ་རྒྱུས་
དང་ལོ་ཆོགས་མང་པོ་ཞིག་ནི་རྒྱལ་རབས་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་། རྣམ་ཐར་གཞན་མང་པོ་ལ་
ཁྲུངས་བཅོལ་ཏེ་སློ་ཡིས་ལྟོགས་ཆོད་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཅོས་པ་དང་། དག་པར་བཀྱིས་པ་ལས་
རང་བཟོ་དང་། འོལ་ཆོད་དང་། ལུར་ཤོབ་དང་། སྤྲོ་ཆོས་བྱས་ཏེ་བྱུང་རྒྱལ་དུ་བཞག་པ་ནི་དྲི་ཅམ་
ཡང་མེད་དོ།

འོན་ཀྱང་ཁྲུངས་ཡིག་མ་རྟེན་པ་རྣམས་ནི་ལོ་ཆོགས་དང་ལོ་རྒྱུས་དག་མིན་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་
བ་ཡོད་ཀྱང་། དགོན་པ་སོ་སོ་ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་དེ་ལྟར་ལས་བྱ་ཐབས་གཞན་མ་རྟེན་པས་རང་སོར་
བཞག་པ་དང་། ཡང་འོར་འབྲུལ་དུ་དོགས་ཤིང་བཅོས་ན་སྤྱོད་ཀྱིས་ཅམ་གོང་བསྒྲིག་ནུས་པ་དུ་མ་
ཞིག་དགོན་པ་དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ས་བོན་མཁོ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགལ་འབྲུལ་དག་ཀྱང་འོལ་
ཆོད་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་ལྟར་སྣང་བ་བརྒྱབས་ནས་ཁོང་ཆོའི་དེ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཤུ་ཚུགས་མཛད་པས་བཅོས་ཐབས་མ་བྱུང་བར་རང་སོར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་ཤིག་
མཆིས་པས། འགལ་མེད་ཡང་དག་ཅིག་ནི་འོང་ཐབས་མ་བྱུང་བས་གཟུར་གནས་དཔྱོད་ལྟན་དག་
གིས་ཁྲུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་འགལ་འབྲུལ་རྣམས་ལེགས་པར་བཅོས་ཏེ་ཆོས་འབྱུང་ཆོད་ལྟན་གྱི་
ངོ་བོར་བསྐྱར་བ་ནི་གཤམ་ཆེ་བས་དེ་ཚུལ་དཔལ་ཡུལ་བའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱི་སྤྱགས་ལ་
འདོགས་པར་བྱུང་།

དེ་ཡང་དགོན་པ་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུས་ཤོས་མཆིས་པ་རྣམས་བསྐྱུས་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་

ཤིན་རུ་བཟུས་པ་ལས་མེད་པ་རྣམས་ནི་ཚིག་ཅམ་པོ་ཡང་རྒྱས་པའི་ལམ་རུ་བཞག་སྟེ་བྱིས་ཡོད་
 པ་དང་། གོ་རིམ་གྱི་རིམ་པ་ནི་དགོན་པར་གྲུ་བ་མང་ཉུང་དང་། གཞི་ཁྱོན་ཆེ་ཆུང་དང་། མིང་
 གྲགས་ཡོད་མེད་རུ་མ་བཞག་པར་གནས་ཡུལ་ས་ཆའི་ཚུགས་ལྟར་བཞོད་པ་དང་། རྒྱུས་ཆེན་
 རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་ནི་འབྲངས་ལོའི་རིམ་པ་ལྟར་བསྒྲིགས་པ་ལས། རྟན་གྲགས་དང་། མཛད་པ་ཆེ་
 ཆུང་དང་། གདན་ཐོབ་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་རུ་བཞག་མེད་ལ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྲོལ་ལྟར་ནའང་།
 འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་སྤྱོད་པ། བཞིན་བཟང་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་
 གསུང་རབ་འདི་ལ་ནི་རིགས་སྟོང་པོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། རུས་སྟོང་པོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། རྒྱུད་སྟོང་
 པོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན། ཐོས་པ་སྟོང་པོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་གསུང་
 རབ་འདི་ལ་ནི་རྒྱབ་པ་སྟོང་པོར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་རིགས་དང་ནི། རྒྱུད་
 དང་རུས་ལ་རྟོག་མི་མཛད། འདས་ནས་ཡུན་རིང་ལོན་པ་ཡི། ལས་རྣམས་ལ་ནི་རྟོག་པར་མཛད། །
 ཅེས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་རིགས་དང་ནི། ཁྱིམ་དང་
 རུས་དག་རྟོག་མི་མཛད། ཡུན་རིང་བྱས་པར་གྱུར་ཀྱང་ནི། ལས་རྣམས་ལ་ནི་ཡོངས་རྟོག་མཛད། །
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རིགས་མི་གཙོ་རུས་མི་གཙོ་བར་བསྐབ་པ་ཆན་གཞོན་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་གཙོ་
 བའི་ཕྱིར་ན་འདིར་བཞོད་པའི་མཁས་གྲུབ་པལ་མོ་ཆེ་ནི་དགྲང་ལོ་གང་ཆན་པ་དེ་ཉིད་སོ་སོར་
 ཐར་བ་དགོས་ཀྱི་བསྐབ་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་། ལམ་
 རིམ་པ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་རིག་འཛིན་སྤྲུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་རྣམས་ཀྱང་ཆན་པར་གྱུར་པས་ན་
 འབྲངས་ལོའི་རིམ་པ་ལྟར་བཞག་པ་ནི་ཤིན་རུ་འཆོམ་པ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཞག་ཡོད་དོ།

ཆོས་འབྲུང་འདིར་རྒྱུས་ཆེན་དམ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷག་ཅམ་ལོགས་སུ་བཀར་ཏེ་རྒྱུས་ཆེན་
 དམ་པ་གཙོ་གསུམ་ཞེས་པའང་གཙོ་བོ་པལ་མོ་ཆེ་ཅམ་བཞོད་པ་ལས་འདིར་མ་བཞོད་པ་རྣམས་
 ནི་རྒྱུས་ཆེན་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཏན་ནས་མ་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ནས་དང་། འཕྲིན་ལས་
 གྱི་ཆ་ནས་དང་། མཆོན་སྟན་གྲགས་གྱི་ཆ་ནས་གཙོ་གསུམ་སུ་བཞག་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། འདིར་མ་
 བཞོད་པ་རུ་མ་ཞིག་བཞོད་པ་དག་དང་འདྲ་བ་དང་ལྷག་པའང་ཡོད་སྲིད་མོད། རྣམ་ཐར་གྱི་ཆ་

ཤིན་ཏུ་བརྟུས་པ་ལས་རྒྱས་བརྟུས་འཆོམ་པ་ཅན་ཡང་མ་མཆིས་པའི་དབང་གིས་དགོན་པ་སོ་
སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་རང་སར་བཞག་པ་ལས་ལོགས་སུ་མ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་དེ་ཤེས་པ་
གལ་ཆེན་ལོ།

ལོགས་སུ་བཀོད་པ་ནམས་ཀྱང་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་ངེས་ནམས་
བཞག་པ་ལས། དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཡང་གྲགས་པ་ཆེ་དབང་གིས་ཁྱུང་
ཤོབ་ཀྱིས་བཞག་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། སྤྱིས་ཆེན་འགའ་རེ་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་
ཟེར་བ་མཆིས་མོད། འོན་ལ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་པར་དོགས་པ་དང་། ཚུད་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་
ནམས་འདིར་གཏན་ནས་བཀོད་མེད་པའང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དགོན་པ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲོད་
དུ་དཔེར་ན་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་དཔལ་བཟང་དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་ཆོས་སྤིང་གི་
མཁན་རབས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་རེ་བྱུང་མཆིས་ནའང་དེ་ནི་དམིགས་གསལ་གྱིས་འགོད་དགོས་
པ་དང་འོས་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ལས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་གྲགས་པ་ཆེ་དབང་གིས་
ཆོས་རྒྱུད་འདིའི་རྒྱུ་དུ་ཆེ་འདོད་ཀྱིས་བཞག་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ།

དེ་བཞིན་དུ་དགོན་པ་འགའ་རེ་ཀུན་གྲྀ་སོགས་ཆོས་སྤེལ་གཞན་གྱི་དགོན་ལག་དུ་གྲགས་
པ་མཆིས་མོད། དགོན་པ་དེ་ཀའི་དགོན་བདག་སྤྲུལ་པ་དང་། མཁན་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཁོ་རང་ནམས་
དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་སྤྲད་ནས་འགོད་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་
དབང་གིས་བཀོད་པ་ལས་བདག་གིས་དེ་ཡིན་པར་རང་བཟོས་བཞག་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ།
སྤུར་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་ཡང་ད་ལྟ་ཆོས་རྒྱུད་བྱུང་མཐའ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དང་།
དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཚུད་པ་ཅན་དང་། ལོ་རྒྱུས་མོག་པོར་
གྱུར་པས་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་མིན་མི་གསལ་ཞིང་། ཐེ་ཆོམ་པ་ནམས་ཀྱང་འདིར་བཀོད་མེད་དོ།

དེ་ལྟར་དབྱེ་འབྱེད་ཞིབ་པ་དང་། འོན་དངོས་གང་ཡིན་ལ་ལོགས་པར་བརྟགས་ནས་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ས་བོན་བརྟུས་པ་ལས། དབང་ཤུགས་དང་། འོན་དངོས་དང་མི་མཐུན་པའི་བསམ་སྦྱོད་
འདྲེས་པའི་སྒོ་ནས་འདིར་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་། ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་བཏགས་ནས་

བཀོད་པ་མེད་པ་ནི་ལྟ་དང་སྒྲ་མ་དཔང་པོར་འཛིན་ཆོག་ལ། ཐོག་མའི་མིང་ཐོ་བསྐྱུས་པའི་རྒྱས་
 གྱང་། གཙོ་བོ་རྒྱགས་སངས་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དཔལ་ཡུལ་རྣམ་ཀླུ་བྱང་ཚུབ་
 ཆོས་སྤྱིང་གི་གདན་རབས་འཆི་མེད་ཡོངས་འདྲའི་ལྷན་ཕྱིང་དང་། རག་སྤྱུལ་བྱབ་བསྟན་བཤད་
 སྤྱབ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་སྤྱུ་འགྱུར་བཀའ་མའི་དཀར་ཆག་བསྟན་པ་རྒྱ་མཆོའི་གྲུ་གཟིངས་བཀྲ་
 ཤེས་དཔལ་བརྒྱའི་འབྱུང་གནས་དང་། གྱང་ཁང་སྤྱུལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་དཔལ་ཡུལ་
 རྣམ་ཀླུ་སྤྱིང་གི་གདན་རབས་ཡོངས་འདྲའི་ལྷན་མཛོས་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ་རྣམས་སྤྱུ་འཁོད་པའི་
 དཔལ་ཡུལ་བའི་དགོན་ལག་དག་གི་མཆོན་ཐོ་ལ་གཞི་བྱས། རྗེ་རྒྱ་སྤྱུལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་རྒྱ་
 འཁོད་པའི་དགོན་པ་འགའ་རེ་མཆོས་པ་རྣམས་ལྟར་ཅད་བཅད་དེ་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ས་བོན་བསྐྱུས་པ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་དག་རྒྱ་མ་འཁོད་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་དེ་ཀའི་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་མི་
 དང་། དགོན་པ་སོ་སོའི་སྤྱུ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཁོ་སྤྱོད་བགྱིས་པ་ལས་བདག་གིས་རང་བཟོ་དང་།
 གང་འདོད་འདོད་ཀྱིས་མིང་ཐོ་བཀོད་ནས་ལོ་རྒྱས་སྤྱོད་དགོས་པར་བསྐྱུལ་བ་སྤྱི་གཅིག་གྱང་
 མེད་པ་མ་ཟད་བྲག་གཡབ་དང་། རྗེ་དགའི་ཕྱོགས་དང་། རྒྱལ་རོང་རྣམས་ནས་ཐོག་མར་མི་
 འགའ་རེས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་ཞེས་མིང་ཐོ་བྱིན་པ་རྣམས་ཕྱིས་ནས་དེ་ལྟར་མིན་པ་
 ཤེས་པའི་དབང་གིས་མིང་ཐོ་ལས་ཕྱིར་བྱུངས་པ་དང་། ལོ་རྒྱས་མ་བསྐྱུས་པའང་མང་པོ་མཆོས།
 དཔེར་ན་རྒྱལ་རོང་གི་མཆོམས་ནག་དགོན་པ་དང་། རྗེ་དགའི་སྤྱི་རྗེ་ཁམས་དབྱུས་དགོན་པ་དང་།
 རྗེ་ཁོག་གི་འབྲུམ་ཡུང་དགོན་པ་དང་། ཁང་དམར་དགོན་པ་སོགས་དགོན་པ་རང་གི་སྤྱུ་འགའ་
 ཡིས་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཡིན་པས་ནང་རྒྱུ་འཁོད་དགོས་ཞེས་རེ་བ་བཏོན་པ་དང་། སྤྱུ་
 འགའ་ཡིས་ཆོས་རྒྱུད་མིན་ཕྱིར་དཔལ་ཡུལ་བའི་གྲས་སྤྱུ་འཁོད་མི་རུང་བར་བཤད་པ་རྣམས་ལྟ་
 སྤྱུ་འཐད་མོས་མེད་པ་རྣམས་དབང་བཅན་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་བཀོད་མེད་ལ། མགོ་ལོག་ཡུང་སྤྱོད་དགོན་
 དང་། སྤྱུ་རུང་རྗོ་མའི་སྤྱི་རྒྱ་སྤྱུ་ཐོག་མའི་བྱང་ཚུལ་གྱི་དབང་རྒྱུ་བྱས་ན་དཔལ་ཡུལ་བའི་ཆོས་
 རྒྱུད་ཡིན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་མང་པོ་ཞིག་ཁོ་རང་དག་གི་འདོད་པ་ལྟར་འདིར་
 ཡང་བསྐྱུས་མེད་པ་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་རོ།

དེ་ལྟར་དང་བདེན་ལ་བརྟེན་ནས་ས་བོན་བསྐྱུས་ཤིང་། དར་ཐང་དགོན་པའི་མཁན་པོ་
 རྗེ་ལྷན་པོས་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡུན་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གཞན་ཏུ་དབྱད་པ་དང་། ཡིག་ཆར་
 འཁོད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཏུ་མ་ཞིག་གི་རྣམ་ཐར་བསྐྱུ་གྲོགས་དང་། ཁོང་གིས་གང་གཟིགས་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་མཁོ་བ་རྣམས་སློག་འཕྲུལ་གྱི་ཡི་གེ་ལ་བཏབ་པའི་སྒྲག་ལས་མཛད་པ་དང་། ཆགས་མེད་
 སྤུལ་སྤུ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་
 དག་ཅིང་བདེན་པ་ལྟར་སྒྲངས་ཏེ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

འདི་ལྟར་ཆོས་རྒྱུད་འདི་ཡི་བྱང་བ་བྲིས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་མཆིས་ཞེ་ན། དགོས་པ་
 གི་ཁྱད་པར་ཅན་མཆིས་ཏེ། སྤྱིར་འགོ་བ་མི་ཡི་རིགས་ཀྱིས་མིའི་རིགས་ལ་བཞག་པའི་ལེགས་པར་
 བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སམ་སྔོན་བྱང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ནི་རིན་ཐང་ཆེ་བས་རུབ་ཏུ་འཇུག་མི་རུང་བ་དང་།
 དེ་འདྲའི་བྱང་བ་དག་གིས་ད་ལྟ་དང་། མ་འོངས་པར་འབྲེལ་བ་དེ་ལྷན་གྱི་ཡུལ་གྱུ་དང་། མི་
 རིགས་དང་། ཆོས་རྒྱུད་དང་། རིག་གཞུང་ལ་ཕན་པ་སྤྱིན་ངེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཏུ་ཆོས་རྒྱུད་
 འདི་འདྲའི་སྔོན་བྱང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་པ་དང་གསལ་བས་ནི་ཆོས་རྒྱུད་འདི་མི་རུབ་པ་དང་། དར་
 བ་དང་། ཉམས་པ་སྤྱར་གསོ་བ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་འདིའི་ཆེ་བ་དང་། མཛད་རྗེས་དང་། འདི་དར་
 ཞིང་འཕེལ་བའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱེད་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། སྔོན་ཕྱོག་སྤྱིས་བུའི་འཕྲིན་ལས་
 བཟང་པོ་ལ་དད་པ་དང་། མོས་པ་དང་། དེར་བསྐྱབ་པའི་སློ་འབྱུང་སྟེ་རྗེས་འཇུག་དང་། ཤེས་
 རབ་ཀྱི་མིག་ཅན་སྤྱི་ལ་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་དང་། རང་ལེགས་པའི་སར་འཛོག་
 པའི་ཚུལ་ཀུན་ལའང་མིག་དཔེ་དང་། དང་ཏུ་སྒྲང་བུའི་ལས་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ངེས་པ་དང་། རྗེས་
 འཇུག་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་དམ་གདམས་གཞུང་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་
 དྲང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རྗོགས་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀུན་བྱེད་རྒྱལ་པོ་ལས། དང་པོ་ཡིད་ཆེས་པ་ཡི་ཁྱད་པར་
 བསྟན་ཕྱིར། ལོ་རྒྱུས་དོན་གྱི་བཤད་ལུགས་བསྟན་པར་བྱ། ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྩམ་པ་སློག་གི་
 འཁོར་ལོ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས། འོན་ཀྱང་བདག་ཅག་ལ་སོགས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་འགོ་

བ་རྣམས་དྲང་བའི་སྤང་དུ་སྡོན་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གཏན་ཆོག་རྣམས་ལྷ་བར་འཆོལ་ན་
གནང་བའི་སྐབས་དབྱེ་བར་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

སྤྱིར་ལོ་རྒྱུས་སྡོན་གཏམ་གང་ཡིན་ཡང་གསལ་ལ་རྩུན་མེད་དུ་ཡིག་ཐོག་དུ་འགོད་པ་ལ་
དགོས་པ་དང་ཕན་འདོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆིས་ཀྱང་། ནང་པའི་གཞུང་ལས་ཆོས་པ་རྣམས་ལ་ནི་
ཡུལ་ཕལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་། དམག་རྒྱ་དང་། ལུང་མེད་ཀྱི་རབས་དང་། སྤྱང་རབས་ལ་
སོགས་པ་ནི་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་དཔུང་བཟང་གིས་ལྷན་པའི་རྒྱུད་ལས། ཡུལ་སའི་
གཏམ་དང་མི་དབང་བསྟེན་པ་དང་། །དམག་དང་གུང་དང་ན་རྒྱུད་གཏམ་དག་དང་། །སྤྱང་
ལྷེབས་དང་ནི་སྡོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ། །འདོད་ཆགས་དང་ནི་སྤང་འཆོང་གཏམ་མི་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར།

འོན་ཀྱང་སྤྱིར་སངས་རྒྱུས་བྱང་འཕགས་དང་། དག་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་
ཆེན་དམ་པའི་མཛད་པ་ལ་མོས་ཤིང་དད་པས་བསྐྱེད་ཤིང་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པ་ལའང་ཕན་
ཡོན་ཆད་མེད་པ་མཆིས་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་རྩི་རྩིའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱུན་ལས། འདི་
དག་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཡང་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེན་ཡིན། །དེ་དག་ལན་ཅིག་བརྗོད་པས་
ཀྱང་། །གང་སྤྱིར་སྐྱེས་པས་ཐམས་ཅད་འགྲུབ། །བསྟོད་པའི་རྒྱལ་པོ་འདི་དག་གིས། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མཉེས་བྱེད་དེ། །བསྐལ་པར་གནས་དང་ལྷག་པ་དང་། །དངོས་གྲུབ་རྒྱ་ཆེན་སྟེར་བར་
གསུངས། །བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ཡི། །བདག་ཉིད་སྦྱ་ཡང་སྟོན་པར་མཛད། །རྣམ་པར་སྤྱང་
མཛད་མགོན་པོ་ཆེ། །མི་བསྟོད་པ་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་། །དག་པའི་རྒྱལ་བ་སྤྱང་མཐའ་ཡས། །
དོན་ཡོད་གྲུབ་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །གསེར་འགྱུར་དང་ནི་བཅུད་ཀྱིས་ལེན། །དེ་ཉིད་མཆོག་
ཀྱང་རབ་དུ་སྦྱིན། །དངོས་གྲུབ་དགར་གྱུར་རྣམས་ཡངས་ཤིང་། །མ་ལུས་དོན་རྣམས་སུན་ཆོགས་
པ། །བསམ་པ་ཀུན་ཡང་རྫོགས་བྱེད་པའི། །ཡིད་ལ་སེམས་པ་སྟེར་བར་མཛད། །ཤེས་རབ་ཆེ་དང་
སྟོབས་ཤུགས་རྣམས། །མཆོག་དུ་དག་བ་སྤྱང་བར་མཛད། །ཅིས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། །འདུལ་
བ་ལུང་གཞི་ལས། །ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱལ་ལྷ་མོ་ལྟ་བུ་མེད་ཀྱི་མེད་པར་འཇུག་པ་མི་མཛད་དོ། །ཀྱུན་དགའ་བོ་བྱིས་བྲམ་
 ཟེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་བསྟོད་པ་གང་ཡིན་པ་མཛོང་ངམ། བཙམ་
 ལྷན་འདས་མཛོང་ལགས་སོ། །འདི་དག་བའི་རྩ་བ་འདིས་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་ལོག་པར་ལྷུང་བར་
 འགོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། འོན་ཀྱང་ལྷ་དང་མི་རྣམས་སུ་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་ཅིང་འཁོར་ནས་སྲིད་པ་
 ཕྱི་མ་སྒྲིག་ནས་ཕྱི་མ་དང་། ལུས་ཕྱི་མ་དང་། བདག་གི་ངོ་བོ་ཐོབ་པ་ཕྱི་མ་ལ་རང་སངས་རྒྱལ་
 བསྟོད་འོས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་འདུལ་བ་ལྷུང་གཞི་ལས། རིན་ཆེན་བཀྲ་བའི་
 སྤྱག་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱལ་སྐར་རྒྱལ་ལ་ནི་ངས། །དེ་ཆོ་ཆོགས་བཅད་གཅིག་བསྟོད་པས། །བསྐྱལ་
 པ་དགུ་ནི་ཕྱིར་བསྐྱེལ་ཏོ། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པ་མཐར་
 ཕྱིན་པ་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་གཤེགས་འཕགས་ཀྱིས་བཙམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱུན་མདོན་པར་བསྐྱགས་པའི་དབྱངས་དེ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་དེ་མདོན་པར་བསྟོད་པའི་དགེ་
 བའི་རྩ་བ་དེས་བསྐྱལ་པ་བྲི་ཕྱག་དགུ་བཅུར་ལོག་པར་མ་ལྷུང་ངོ་། །ཞེས་དང་། དམ་པའི་ཆོས་
 པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་མཆོག་འདི་ཡོངས་ཆོལ་ཞིང་། །བསྐྱལ་པ་རྫོགས་པར་ཐལ་
 སྒྱུར་ཏེ། །ཆོགས་བཅད་རྩ་མ་བྲག་བྲིག་གིས། །མི་གང་ལ་ལ་མདོན་པར་བསྟོད། །དགའ་སྒྲིམ་ང་ལ་
 བསྟོད་པ་ནི། །དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་རྟེན། །མི་གང་དེ་ཡི་བསྐྱགས་བརྗོད་པ། །དེ་བས་
 བསོད་ནམས་མང་རྩུ་འཕེལ། །ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་རྩུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་ལས།
 དེ་སྟོན་ཀྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཤེས་པས། །སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་འདས་པ་དང་། །མ་འོངས་
 པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཤེས་ཤིང་། །དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡང་དག་
 པར་སྟོན་ཏོ། །ཡང་དག་པར་སྒྲུལ་ལོ། །ཡང་དག་པར་གཟེང་བསྟོད་དོ། །ཡང་དག་པར་དགའ་
 བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་དང་། །ཡང་དག་པར་སྒྲུལ་བ་དང་། །ཡང་
 དག་པར་གཟེང་བསྟོད་པ་དང་། །ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་བྱད་པར་རྩུ་འདོང་
 བར་འགྱུར་རོ། །ཟག་པ་ཟད་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱན་རྩུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་
 ལ་རབ་རྩུ་གཞོག་གོ། །ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་རབ་རྩུ་གཞོག་གོ། །ཕྱིར་ཕྱི་འོང་བའི་

འབྲས་བུ་ལ་རབ་ཏུ་གཞོག་གོ། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་གཞོག་གོ། རང་བྱང་རྒྱལ་ལ་རབ་ཏུ་
གཞོག་གོ། བྱང་རྒྱལ་ལ་རབ་ཏུ་གཞོག་གོ། རྟེན་འཛིན་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བའི་ཆོས་གང་
དང་། གང་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་རབ་ཏུ་གཞོག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་
ཡས་པའི་སྒྲིབ་རོ། །

སྒྲར་སྒྲས་པ། དཔག་ཡས་སྐྱགས་རྗེའི་ཡེ་ཤེས་རབ་དཀར་ལྷ་བའི་ཟེགས་མ་འགོ་ཁམས་རྒྱ་
མཚོའི་ཀྲ་མུད་དགའ་ཚལ་ལ་འཕོས་པའི་བདེའི་འདབ་མ་རྣམ་པར་བཞད་ལྡན་དཔལ།
ཆོད་མེད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རབ་དམར་ཉིན་བྱེད་ཆ་ཤས་མཐའ་སྐྱས་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་པ་སྒྲོའི་
ཁ་འབྲེད་སྡེ་སྡོད་བྱང་བའི་མགྱིན་དབྱངས་སྒྲོག་པའི་གཉེན།
དཔག་མེད་ཡོན་ཏན་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མང་རྒྱ་སྐར་སྤང་བ་ཟག་བྲལ་སྐྱགས་ཀྱི་ལྷ་ལམ་ལེགས་
འགངས་སྐྱ་གསུམ་ཞོར་བྱའི་ལུང་པོ་རི་དབང་འབྱུང་བཞེགས་པའི།
ངོ་མཚར་ཆོད་མའི་སྟོན་པ་རབ་འབྱུངས་ཞིང་ན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་ཟད་པ་མེད་མགོན་ཤུག་
སེམས་ཆོས་སྒྲོལ་བྱི་མེད་གངས་རི་ལས་འོང་བསྟན།
བསྟན་པ་རྣམ་དག་ཐར་འདོད་ལམ་གྱི་འཇུག་རོགས་མ་ཞོར་ལྷ་ཆབ་བྱི་མེད་གཞུང་སྐྱུང་ཆེན་
ཚོངས་པའི་བྱི་མ་རྣམ་པར་དག་སེལ་བ།
ཁམས་དབང་མོས་སྒྲོའི་རྩལ་མང་རབ་འབྲིགས་སྡེ་ཆོགས་འགོ་མང་མཐའ་ཡི་རྒྱ་གཏེར་ལ་འཇུག་
དགའ་རབ་པ་སྒྲོའི་བཀའ་སྒྲོལ་ཟབ་མོའི་གྲུབ་མཐའ་མཚོག།
གདོད་མའི་ཞིང་དུ་ཆོ་གཅིག་སྒྲོལ་བྱེད་ཀྱན་བཟང་འོད་གསལ་རྩི་རྒྱུ་པོའི་ཐེག་པ་ཡིད་
བཞིན་ཞོར་བྱ་བྱི་མེད་ལྷ་བ་ཉ་གང་པ།
ལྷ་ཡི་རྩི་པོ་མ་ལ་ཡར་མཚུངས་འོད་གསལ་ཐེག་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་གནས་སྐད་དུག་ཁྱོན་ན་
བྱིན་ལྷབས་དེགས་ལྡན་སྟོ་བྱ་འཆར་དེ་རྒྱལ།

གདོད་མའི་མགོན་པོ་ཀུན་བཟུང་འོད་མི་འཇུག་བར་རྣམ་དབྱེར་མ་མཆིས་དཔལ་ལྡན་སངས་

ཀུས་པ་རྒྱར་སྒྲིས་མཆོག་གི།

ཆེ་བ་དྲུག་ལྟན་ཐེག་མཆོག་བསྟན་པ་སྤྱི་ལོ་ལྗོངས་སུ་སྤེལ་གང་འདྲིན་ལ་ཟླ་བུལ་རིག་པ་འདྲིན་
པའི་མཆོག།

རང་བྱུང་རིག་པའི་ཤེས་རྒྱུ་རྩལ་གཏུག་མ་ཀ་དག་ཡེ་གོལ་སྒྲོང་དུ་ལྡང་འཇུག་ནམ་བུལ་ནལ་འབྱོར་
དབང་པོ་ཡི།།

སྒྲོབ་རྒྱུད་དང་བཅས་རྟོགས་པ་ལེགས་བརྗོད་སྒྲེ་ལའི་སྒྲ་དབྱངས་ཐོས་འདྲིན་གོར་མོ་སྤེལ་བཟང་
བཞུད་གང་ངོ་མཆར་ཆེ།།

རབ་ལེགས་དོན་བཟང་འོད་སྟོང་འགྲེད་འདི་ཤར་རིའི་ཅེ་འཆར་རི་བོང་ཅན་མིན་ཆོས་རྒྱུད་རབ་
བྱོན་མཁས་དང་བྱུང་པའི་ནམ་ཐར་ཉིན་བྱེད་འོད།།

སྟོང་སྤྲག་ཐེང་བའི་མཛེས་པ་ངོམ་འདི་ཉ་ཐུས་ལས་ཐོན་ཐུགྱི་ཀ་ཡི་དོ་ཤལ་རྒྱན་མིན་དཔལ་ཡུལ་
བསྟན་འདྲིན་གསེར་རིའི་ཐེང་བའི་རབས།།

སྟན་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཐོས་འདྲིན་འཕྲོག་འདི་ནགས་སྒྲུང་ལ་འཕྱར་ཁུ་བྱག་བྱ་མོའི་མགིན་པའི་སྒྲ་
མིན་སྤྱི་ཞེས་རབ་གྲགས་བྱུང་བརྗོད་བདེན་གཏམ་དབྱངས།།

དབྱངས་གསལ་དར་གྱི་སྤྲད་བྱར་བརྒྱས་འདི་སྒྲུང་པོའི་ཟས་སྒྲོང་སྒྲུང་སྒྲ་མ་ཡིན་འཕགས་ཆེན་
སྒྲུལ་པའི་རྟོགས་བརྗོད་ལེགས་བཤད་སྤྲིགས་བམ་ཕུང་པོ་མཛེས།།

མཛེས་སྤྲག་ནམ་བུ་བུ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་ཅེ།།

ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་གནས་མཆོག་དཔལ་གྱི་ཡུལ།།

ཀུན་བཟང་སྤྲགས་གསུང་གསུང་བ་ཟབ་མོའི་དོན།།

ཐང་མར་བརྟལ་མཁས་མཁས་པའི་བྱ་མཆོག་མགོན།།

ཐུགས་བསྐྱེད་མཐུ་བཅན་འཕྲིན་ལས་བསམ་འདས་པས།
བརྒྱ་ཕྱག་གསུམ་ཐེང་བཟང་བྱ་ཡུན་ཐུང་ལ།
ཆོས་རྒྱུད་རབ་འཛིན་སྡེ་དང་མཁས་གྲུབ་ཆོགས།
རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་ཁྱོན་ཀུན་ནམ་ཁུབ་པ།
ངོ་མཚར་རབ་ཆེ་ལག་ཟུང་ཐལ་མོའི་སྒྲོམ།
སྤྱི་བོའི་ཅད་པན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དལ།
རབ་སྦྱོར་བསྟོད་པས་སྤྲིད་གསུམ་ལུས་ཅན་ཀུན།
ཉིན་མཚན་བེལ་ཡང་འོས་པའི་དོན་དང་ལྷན།

འདི་ན་ཁྱོན་པའི་དགེ་སློང་བྱུང་སྤྱིག་འཛིན།
གྲུབ་པའི་ས་གཤེགས་འཕྲིན་ལས་འོད་སྟོང་ཅན།
གོས་དཀར་རལ་བས་མཛེས་པའི་རིག་པ་འཛིན།
ཀུན་ཀྱང་འཕགས་པའི་གར་དུ་སོམ་ཉིས་དབེན།

བཟང་བ་ལས་འདས་དཔལ་ཡུལ་བསྐྱན་འཛིན་ཐེང་།
ཡོན་ཏན་ནོར་བུའི་ཐུང་པོ་མཛོན་མྱི་བ།
རྫོགས་པའི་རྩལ་བསམ་འབྱུང་བོ་འཛིན་མས་ཀྱང་།
མི་ཐེག་ཁུན་པའི་འདར་བ་སྦྱིན་པར་དོགས།

སྤྱི་ཞེས་རབ་གྲགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡི་དབྱངས།
ཐུགས་ཀྱི་མཛེས་མས་རིང་ནས་བརྟུངས་ན་ཡང་།
བྱང་བརྗོད་བདེན་གཏམ་གསྒྲིལ་གསར་བའི་སྒྲ།

མོག་པའི་དབྱངས་སྟན་བདག་གི་སྐལ་བར་ལུས།།

བརྒྱ་ཕྱག་གསུམ་ལྟག་ལོ་ཡི་ཕྱིང་རིང་པོར།།

སུ་ཡིས་མ་བཏོན་བརྒྱད་པའི་ཚོས་འབྱུང་འདི།།

དུས་ཀྱི་མཐའ་ན་བདག་གི་སྐལ་བྱིན་པ།།

པ་རྒྱའི་མཚན་འདྲིན་བདག་སྟོགས་ལྷུངས་མིན་ཚོམ།།

རྟོགས་བརྗོད་པལ་ཆེར་བྱིས་པའི་པ་བརྟོད་སྟུན།།

ནམ་ཐར་མང་པོ་ཇག་པའི་ལབ་ཚོད་འདྲ།།

ལོ་རྒྱས་དུ་མ་གེ་སར་སྤྱང་སྤྱར་མཚུངས།།

དེ་འདྲའི་ཚོམ་པ་སྟག་ཤོག་ཤོན་པའི་རྒྱ།།

དིང་སང་རང་གི་ཞེ་འདོད་འགྲུབ་ཕྱིར་དུ།།

རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་གཟི་ལུམ་རིས་གཙོད་ཀྱིས།།

གཡག་ཞར་རྩ་དཔེར་འགྲན་པའི་མཁས་མིང་གིས།།

ལྷན་པོ་ནོར་བའི་གཡང་སར་འཁྲིད་པ་མང་།།

དྲི་མེད་རྒྱལ་གསུང་རྟོན་པ་ནམ་བཞིའི་ཚུལ།།

རྒྱབ་དོར་གྲགས་པའི་གཡམ་རྒྱག་སྟེ་ཞགས་ཀྱིས།།

བདེན་དོན་སྤྲི་ལའི་དགའ་ཚལ་འདྲོམ་པ་ཡི།།

ཐོ་ཙའི་སྤང་སྟོན་རྒྱག་པས་ས་འདི་གང་།།

གྲགས་པའི་རྒྱལ་ན་སྤྱི་ཡི་གྲིབ་མ་བདོག།
སྤྱི་བདེའི་ཁྱེ་ན་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་མཆིས།།
ཚུལ་འཆོས་ཅན་ལ་རྒྱལ་གསུང་དད་པ་རྒྱུང་།།
དེ་ཡི་མདུན་ན་སྤུའི་གར་ཅིད་མཛེལ།།

གྱི་ན་བདག་ལ་ཞོར་དང་ཐོབ་གྱིས་དབུལ།།
མ་ཉེས་ལོག་སྤྱབ་སྤོད་པའི་བྱ་འབོད་གྱིས།།
འབྱུང་བྱའི་མིག་ལ་ཉི་མའི་ཟེར་ལྟ་བའི།།
དོན་མེད་མིག་གི་འཛོར་འཛིན་མང་ན་ཡང་།།
ཐུབ་པའི་བསྟན་ལ་རྒྱུང་ནས་རབ་བྱ་བྱུང་།།
མང་ཐོས་བསགས་པས་མདོ་སྟགས་གཞུང་དང་འདྲིས།།
ལུང་རིགས་རྒྱུང་པ་བདེན་དོན་རྗེས་སྟེག་ལས།།
གྲགས་པའི་གཡམ་ལ་ནམ་ཡང་རྒྱག་པ་མེད།།

མདོ་རྒྱུད་སྤྱི་དང་བདེན་པའི་གཏམ་བཟོད་ན།།
ལུང་རིགས་རྒྱུབ་བཙལ་དཔྱོད་པས་འཇུག་པ་ལས།།
གྲགས་རྗེས་འབྲང་ན་འཕོང་བའི་གཡམ་ལ་ལྷུང་།།
དེ་ཕྱིར་ནམ་ཡང་ལུང་རིགས་གྲོགས་དང་བཅེན།།

བྱུང་སྟེག་གོས་གྱིས་བསྐྱབས་གང་མདའ་ལྟའི་འབེན།།
སྟག་དོག་ཕྱོས་འཕྱར་གྱིས་བཟི་རང་ཁོ་ན།།
ཀུན་གྱི་ཅེ་མོར་རྫོམ་པའི་འཕྱར་གཡེང་ཅན།།

མ་མགུ་ལྷག་ཅོར་སྒྲིག་དེ་ཁོ་ཡི་སྒྲིན།

དཔལ་ཕུལ་མཁས་མང་སྒྲིན་འབྱུང་མེ་ཏྲིག་མཚུངས།

རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་གྲགས་པས་འདར་བ་སྒྲིན།

དོན་ཆེན་ལས་འདི་དཔལ་ལྡན་སྤྲེལ་མ་ཡིས།

དམན་པ་བདག་གི་སྤྲེལ་པར་ཅི་ལ་བཀལ།

ལེགས་པར་བསམ་ན་མི་ཆོའི་ལམ་བུ་རུ།

བདེན་གཏམ་སྤྲེལ་ལས་རྒྱན་གྱི་འུར་ལྗོངས་ཀྱིས།

ས་འབྲུ་འབྲུག་སྒྲིག་ཁ་ཕོ་སྒྲིང་ཁམས་ཀྱིས།

དབེན་པའི་ཚུལ་གཟིགས་བདག་གི་སྤྲེལ་བྱིན་སྒྲིམ།

སྒོ་བ་དཔོན་ཞལ་རས་བྲི་མེད་ཟླ་བའི་དལ།

ཆོམས་དཀར་འོད་ཀྱི་ཕྱིང་བ་བཞད་པ་ལས།

བསྐྱལ་བའི་བསིལ་རྒྱབས་བདག་གཙུག་ཀྱུན་འདབ།

རིག་ལས་བྱུང་བརྗོད་གི་སར་བརྟུང་ཅི་བསྐྱུགས།

འདི་བྲིས་དགེ་བས་རིགས་རྒྱག་འཁོར་བའི་འགོ།

ནམ་གསུམ་སྤྲེལ་བསྐལ་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཐར་ནས།

ཡང་དག་བྱང་རྒྱབ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ལ།

མི་གནས་ཡེ་ཤེས་སྤྲེལ་བཞི་ཐོབ་པར་ཤོག།

ཕན་བདེའི་ཉི་མ་འགོ་བའི་ཐུན་སེལ་ཞིང་།
ཡུང་རྟོགས་འོད་ཟེར་བྲ་བ་རབ་འབར་བའི།
ཤྱུ་ཐུབ་དབང་བསྟན་པ་ངོ་མཚར་བ།
བསྐལ་བརྒྱུ་མི་རུབ་སྲིད་གསུམ་གསལ་བར་ཤོག།

བྱད་པར་འགྱུར་མེད་རིག་པའི་གསང་ལམ་ནས།
ཀུན་བཟང་གདོད་མའི་མགོན་པོ་མངོན་གྱིད་པའི།
རྩི་རྩི་མེད་པོ་འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེ།
ཡོ་ག་རྣམ་གསུམ་བསྟན་པ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག།

འཕགས་ལམ་དད་པུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མངོན་མཐོ་ཞིང་།
འཕྲིན་ལས་སྟོགས་མེད་ཡུལ་ཀུན་ལེགས་བྱུང་པའི།
རྟེན་འརྩེན་དབང་པོ་ཀུན་བཟང་ཤེས་རུབ་གྱི།
ཡང་དག་བསྟན་པས་ས་ཆེན་མཛོས་གྱུར་ཅིག།

བྱུང་སྐྱེག་འོད་གྱིས་ཉི་ཟླའི་སྤང་བ་འཕྲོག།
གསང་ཆེན་སྐབ་པས་འཕགས་ལམ་བདག་གིར་བཞེས།
བཤད་སྐབ་མོར་བྱ་བསྟན་འགྲེལ་དབྱིད་གྱུར་པའི།
དཔལ་ཡུལ་ཆོས་རྒྱན་གསུམ་ཁྲུང་འགན་ཤོག།

སྟོ་བསངས་རྒྱ་མཚོས་རབ་བསྐྱར་སའི་ཐུ་བྱུང་།
ཐུབ་དབང་བསྟན་པའི་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་སྤྲ།

ཚངས་དབྱངས་སྟན་པས་བྱབ་མཛད་དག་སྤྱོད་མཆོག།
བྱབ་དབང་སྤྱོད་མཛེས་བསྟན་པ་འབར་བྱུང་ཅིག།

ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ལྷན་པོ་རབ་བཟིང་ཅིང་།།
སྤྱིན་གྲོལ་མན་ངག་བརྟུང་པའི་འབབ་ལྷན་རྒྱུ།།
སྐལ་ལྷན་ཞིང་སར་འབྱེན་པའི་འཕྱིན་ལས་ཅན།།
དཔལ་ཡུལ་བསྟན་འཛིན་བཞུགས་ཀྱན་ཞབས་བརྟན་ཤོག།

བྱུང་སྤྱིག་ཚོས་གོས་བྱབ་བསྟན་མཛེས་པའི་རྒྱུ།།
རབ་འཆང་སྤྱོད་བཙོན་རྒྱ་མཆོའི་གཙུག་གི་ལོང་།།
མཉམ་མེད་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་འཛིན་ཞབས།།
ཞབས་པད་མི་འབྱུང་རྩོམ་ཁྲིའི་ཁྲིའི་བརྟན་ཤོག།

བདག་ཀྱང་ཆེ་རབས་བེད་མེད་བའི་རྒྱུ།།
ཀྱུ་བཟུང་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཆོར་རབ་གོམས་ཤིང་།།
འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རྒྱུ་ཉི་མའི་འོད་སྤང་དང་།།
མི་འབྲལ་གདོད་མའི་ས་རྒྱ་བཞུད་པར་ཤོག།

བཤད་སྐྱབ་ཚྭ་གས་ཀྱི་ལྷ་ལྷན་རབ་འབར་བས།།
ཡང་གསང་བསྟན་པའི་པཱོ་ནམ་འབྱེད་དེ།།
ཕན་བདེའི་ཟུ་འབྱུང་འཇམ་པའི་རྒྱལ་བརྟུང་གིས།།
ལུས་ཅན་བྱང་བའི་དགའ་སྟོན་སྤྱིན་རྒྱས་ཤོག།

བཀྲ་ཤིས་ཉི་མ་སངས་རྒྱལ་ལོད་སྟོང་ལྟོན།

བཀྲ་ཤིས་ལྷ་བ་དམ་ཆོས་བདུད་ཅི་བསིལ།

བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་སྐར་དགེ་འདུན་བྱི་བའི་ཕྱིང་།

བཀྲ་ཤིས་མཆོག་གསུམ་སྤང་བའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག།

ཅེས་རྒྱལ་དབང་དཔལ་ཡུལ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
བྱུང་བ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་འདི་ནི་གོང་དུ་སྟོན་ཟིན་ཏུ་རང་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་
མཚུངས་མེད་སྤྲོ་མ་རྣམས་གསུམ་གྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་གསེར་གྱི་ཙོད་པན་སྦྱི་བོར་སྤངས་ཏེ་རྒྱལ་
དབང་དཔལ་ཡུལ་བའི་བསྟན་པའི་གྲལ་མཐར་སྦྱོས་པའི་སྒྲུག་ཐོགས་པ་ཐུབ་བསྟན་ལེགས་
བཤད་བཟང་པོ་འཕམ་རྗེས་དཀར་ཁྱུན་བཙོན་འབྱུངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། ཀུན་བཤད་བཏགས་མིང་དུ་
མཚོ་བྱང་དགྱེས་པའི་སྟོ་གྲོས་སུ་འབོད་པས་གངས་རྒྱལ་བསྟན་ཉི་མ་ལུན་པའི་ལམ་དུ་
དྲངས་ནས་བཤང་བྱའི་འཁོར་ལོ་དུག་ཅུ་ལོན་པའི་རབ་རྒྱན་རྒྱར་བྱེད་ས་མོ་ཕག་གི་ལོའི་སྒྲུ་
དབྱངས་ལྷ་བའི་དབང་ཕྱོགས་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རེས་གཟའ་ལྟ་ཡི་སྤྲོ་མ་རྒྱ་སྐར་གྲེ་ཡི་མཛེས་མར་
རོལ་བའི་དུས་ཆོས་མེ་རྒྱང་འཕྲད་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་དབུ་བཙུགས་ཏེ་འབད་པ་ཆེན་པོས་གྲིས་ཤིང་
ལྷགས་པོ་བྱི་བའི་ལོའི་དཀའ་ཐུབ་ལྷ་བའི་དཀར་ཕྱོགས་བཟང་བ་གསུམ་པ་གཟའ་ཆེན་ནམ་
མཁའི་ཐིག་ལེ་རྒྱ་སྐར་སྐག་དང་ཞལ་འཛོམས་པ་མེ་གཉིས་ནང་འཕྲད་འཕེལ་འབྱུར་སྦྱོར་བའི་ཉི་
ཤར་འབྱུག་གི་དུས་བཟང་ལ་མཚུངས་མེད་སྤྲོ་མ་མཚུ་སྤྱི་རྣམས་ཀི་རྟིའི་ཞབས་ཀྱི་གདན་ས་དར་
ཐང་དཔོན་འདབས་འདྲོད་དབྱ་ཡུང་ཞོལ་རང་ཤག་གཙུག་ལག་ནོར་བུའི་ལྷིང་ཁང་དུ་མཚུག་
རྗེགས་པར་བཞུགས་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ལ་དབྱུད་འཛོལ་དང་ལེགས་བཅོས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཙོན་པའི་
རམ་འདེགས་མཆན་བུའི་ཁྱུར་བཞེས་པ་པོ་དང་ཡི་གེ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཆགས་མེད་ཀྱི་སྦྱི་
ཕྱིང་དར་ཐང་ཆགས་མེད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཕྱིང་གསུམ་པ་རྣམས་དཔྱོད་མེ་ལྟར་འབར་ཞིང་། སྤྱིན་གྲོལ་
མན་ངག་རྒྱ་མཚོའི་མཛོད་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས་གྱིས་བཞུགས་པ་བཀྲ་ཤིས་ཤིང་ཇ་
ཡོད། སང་མཁྲ་ལོ། དགེའོ། །

དཔལ་ལྷན་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོའི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

སྐྱུགས་སངས་དོ་རྩེ་ཀུན་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་རྩེ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་མདོར་བསྟུས་དོ་མཚར་བརྒྱད་ལྷན་སྐལ་བཟང་ན་བའི་བཅུད་ལེན།
མཁས་བྱུ་ཀྱེ་ཆགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྱལ་སྤྱུ་མི་འབྱུར་དོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་ཀུན་བྱུ་སྤྱན་
པའི་འབྲུག་སྤྱ།
ཆགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་རང་རྣམ།
འཇམ་དབྱངས་དབྱེས་པའི་སྤྱོད་ལྷན་གྱིས་མཛད་པའི་ཆགས་མེད་རྣམ་ཐར་མཐོང་བ་དོན་ལྷན།
ཨོ་རྒྱན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅིས་གཞུང་ཞོར་བུའི་ཤེང་བ།
རྒྱ་སྤྱལ་པརྩེ་ཏས་མཛད་པའི་ཅིས་གཞུང་ལེགས་བཤད་ཡོངས་འདུས་སྟེ་མ།
སྐྱུགས་སངས་སྤྱ་མ་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་དཔལ་ལྷན་གདན་རབས་དོ་མཚར་
འཆི་མེད་ཡོངས་འདུའི་སྤྱོད་པའི་ཤེང་བ།
དར་ཐང་མཚོག་སྤྱལ་འཇམ་དཔལ་དབྱེས་པའི་དོ་རྩེས་མཛད་པའི་དཔལ་ལྷན་གདན་རབས་
ཞོར་བུའི་ཤེང་བ།
གོ་འཛོ་མཁར་ལེགས་སྤྱལ་སྤྱུ་པརྩེ་ཀུན་བཟང་རང་གྲོལ་གྱིས་མཛད་པའི་རིས་མེད་ཆོས་འབྱུང་
མདོར་བསྟུས་ཡིད་ཆེས་དད་པའི་ཤིང་རྟ།
སྤྱུ་པས་རྩེ་བྱང་ཁང་སྤྱལ་སྤྱུ་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་གིས་མཛད་པའི་དཔལ་ལྷན་བའི་ལོ་རྒྱུས་
མདོར་བསྟུས་ཡོངས་འདུས་སྤྱོད་མཛེས་ཞོར་བུའི་དོ་ཤལ།
རོང་སྟོན་ལྷགས་ན་ཅན་ནམ་རིག་འཛིན་པརྩེ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པའི་རང་རྣམ་ལས། སྤྱིའི་རྣམ་ཐར་
ཆོགས་བཅད་མ་དཔག་བསམ་ཤིང་གི་སྤྱོད་པོའི་ཤུན་པ་ལྷ་བུ།
རོང་སྟོན་གྱི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་ཤིང་གི་མེ་ཏྲག་ལྷ་བུ་གསང་རྒྱ་ཅན།
རོང་སྟོན་གསང་རྣམ་དཔག་བསམ་ཤིང་གི་ལོ་མ་ལྷ་བུ།

དོ་གྲུབ་ཀྱི་ཀུན་པམ་པལ་གཞན་པལ་གྱི་རང་རྣམ།
རག་མགོ་མཚོག་སྤྱལ་ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྤྱུང་བྱ་མཚོས་མཛད་པའི་དཔལ་ལྷལ་ཚོས་འབྱུང་གཞན་རབས་སྤྱི་མ་རིམ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་ཕྱིར་བ།
རྒྱ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་པ་སྤྱོད་ལྟོང་ལྟོང་།
ཨོ་རྒྱན་མདོ་ལྷགས་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མའི་རྣམ་ཐར་དད་གསུམ་པ་སྤྱོད་རྒྱས་པའི་འཇུག་ཟེར་པན་བདེའི་མཚོག་སྤྱོད་།
རྒྱགས་སངས་མཁན་ཆེན་པ་སྤྱོད་ཤེས་རབ་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་མཚོད་སྤྱོད་།
གཏེར་སྤྱོད་རིན་ཆེན་སྤྱིར་པའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྤྱུས་དད་པའི་ས་བོན།
གསེར་བ་གཏེར་སྤྱུས་འགྱུར་མེད་ཆོ་དབང་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་དོ་ཤལ།
སྤྱར་ཚང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་འབྱུང་སྤྱོད་མཆོད་ཕྱིར་བ།
སྤྱོད་འགྱུར་བཀའ་མའི་དཀར་ཆག་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོའི་གྲུ་གཟིངས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་གྱི་འབྱུང་གནས།
རྒྱགས་སངས་ཀམ་ཆོ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་སྤྱལ་པ་སྤྱོད་མདོ་ལྷགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཆོ་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱལ་བཟང་དགའ་སྤྱོད་།
ཨོ་རྒྱན་མདོ་ལྷགས་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མའི་རྣམ་ཐར་པན་བདེའི་འབྱུང་གནས།
གཟི་འགག་སྤྱལ་སྤྱོད་འཇུག་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱང་བས་མཛད་པའི་རྒྱ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་ཆོ་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱལ་བཟང་ན་བའི་བརྒྱུད་ལེན།
གཟི་སྤྱལ་ཅིས་གཞུང་ཀུན་གསལ་ནོར་བུའི་སྤྱོད་མ།
པེ་ཤག་མཁན་ཆེན་པ་སྤྱོད་མཛད་པའི་རིག་འཛིན་དཔལ་ཆེན་འདུས་པའི་རྣམ་ཐར་བསྤྱུས་པ་སྤྱོད་ལྟོང་དད་པའི་ས་བོན།
རྣམ་གྲོལ་སྤྱིར་ནས་པར་དུ་བསྤྱུན་པའི་རྒྱབས་རྗེ་གྲུབ་དབང་གསུམ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོད་འགྱུར་བསྟན་པའི་མཛོས་རྒྱན།

གཡག་རྒྱལ་གཏེར་སྟོན་བཟང་པོ་རྩིས་མཛད་པའི་གཏེར་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་དོན་གཉིས་དཔག་
བསམ་སྟོན་གིང་།

སྤྱི་ལོ་1992ལོའི་སྤྱི་འབྱུང་འོད་གསལ།

སྤྱབས་རྩི་གྲང་ཁང་སྤྱལ་སྤྱི་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་གི་རང་ནམ།

སྤྱི་མ་མདོ་སྤྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཨ་ཕོ་སྤྱི་མ་བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་ཀྱི་ནམ་ཐར་སྤྱལ་བཟང་
དད་པའི་གིང་ན།

འོད་འབར་གྱིས་མཛད་པའི་ཨ་ཕོ་སྤྱི་མ་བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་ཀྱི་ནམ་ཐར་སྤྱལ་བཟང་དད་
པའི་འཇུག་རོགས།

སེ་ར་རིན་མོང་སྤྱལ་སྤྱི་འོད་ཟེར་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཨ་ཕོ་སྤྱི་མའི་ནམ་ཐར།

རིན་མོང་འོད་ཟེར་རྒྱ་མཚོའི་རང་ནམ་བསྟན་པ་ཆོགས་བཅད་མ་དང་རྒྱས་པ་ཆོག་ལྷག་མ།

མགར་བ་གཏེར་ཆེན་པ་སྤྱི་བདུད་འདུལ་དབང་ཕྱག་སྤྱིང་པའི་རང་ནམ་ཐོལ་ཐོག་མེད་པའི་དྲང་གཏམ།

འཇུག་བ་སྤྱི་མ་ནམ་གྲོལ་ལམ་པ་སྤྱི་ནམ་གྲོལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མགར་སྤྱིང་གཏེར་ཆེན་གྱི་
ནམ་ཐར་ཆོགས་བཅད་མ་སྤྱལ་ལྷན་དད་པའི་གསོས་འདེབས།

དབུས་བཟང་མཁའ་འགྲོ་ཚེས་ཉིད་བདེ་སྦྱང་དབང་མའི་རང་ནམ་ངེས་འབྱུང་འདྲན་པའི་གིང་
ཉ་སྤྱལ་ལྷན་དད་པའི་མཚོད་སྤྱིང་།

མདོ་མང་གཏེར་ཆེན་རྩི་རྩི་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པའི་རང་ནམ་ནམ་པར་ཐར་བའི་འདྲ་བཤད།

མདོ་མང་གཏེར་ཆེན་གྱི་དཔལ་རི་བཤོད་པའི་དག་སྤྱིང་རྩི་མཚར་རྒྱ་མཚོ།

ཆེ་སྤྱལ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མཁན་ཆེན་འཇིགས་མེད་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་ཐར་
ཚོས་བཟང་ལྟའི་དུལ་ལྟེ།

མཁན་པོ་ཉི་པའི་རང་ནམ་རང་སྦྱོན་གསལ་བའི་ཨ་དར་ཤ།

རྩི་སྤྱི་སྤྱི་གྲོས་དྲི་མེད་གྱིས་མཛད་པའི་རྩི་སྤྱི་མཁན་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་ལོར་བུའི་ནམ་ཐར་ཐུ་
ཉིག་ཐོང་བ།

སྐྱུགས་སངས་གནས་རྒྱལ་སྤྱུ་འཇམ་དབྱངས་སྒོ་གོས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་སྐྱུགས་སངས་
གདན་རབས་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་།

མཁན་པོ་ཤེས་རབ་རིག་པའི་རལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྐྱུགས་སངས་གདན་རབས་དྲང་སྟོང་ཀན་
པོའི་བདེན་གཏམ།

དོ་སྤྲད་དཔོན་པོ་ལུན་ཚྭ་གས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཚོས་སྤིང་དགོན་གྱི་ཚོས་འབྱུང་གསལ་
བའི་ཉི་ཟླ་དོ་རྩེ་ཕྱང་བའི་རྒྱལ་མཚན་དང་དོ་སྤྲད་དཔོན་པོ་རིམ་པར་བརྒྱད་རྒྱལ་སྤྱུ་གསལ་ཉི་མ།

མདོ་མང་གཡང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་མདོ་མང་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

མཁན་པོ་ཉི་ཤེས་མཛད་པའི་མདོ་མང་དགོན་གྱི་གདན་རབས་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་།

རྒྱབས་རྩེ་ལྷ་སྤྱུལ་གསུམ་པ་ཨོ་རྒྱན་གར་དབང་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དར་ཐང་ལོ་རྒྱུས་ཁུང་
བསྐྱུས་རིན་ཆེན་དོ་ཤལ།

ཨ་ཉ་མཁན་པོ་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དར་ཐང་གདན་རབས་རྒྱང་འཁྱུང་གཞོན་
ལུའི་དགའ་ཚལ།

དོ་རྩེའི་རྫོང་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱན་གསལ་མེ་ལོང་།

དགེ་ཆེ་མཁན་པོ་དབང་ཆེན་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཕགས་པོད་སྤྱུར་གྱི་བསྟན་པ་དང་སྤྱོད་པ་
བརྒྱད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་པསྤྱོད་དཀར་པོའི་དགའ་ཚལ།

རྩེས་དཀར་ཨོན་པལ་འབྱུང་གྱིས་བཅུམས་པའི་དཔལ་ཡུལ་དར་ཐང་དགོན་གྱི་གདན་རབས་
དྲི་མེད་གསེར་གྱི་ཕྱང་མཛེས་གཟུར་གནས་མཁས་ཀྱན་དགྱེས་པའི་མགུལ་རྒྱན།

དཔལ་ཡུལ་རྟེན་མཛད་དགོན་གྱི་གདན་རབས་ཡང་སྒྲོག་ཚོས་གྱི་གཞིའི་སྤྱོད་དབྱངས།

དཔལ་ཡུལ་པའ་ཆེན་དགོན་གྱི་གདན་རབས་བདེན་གཏམ་མེ་རྟོག་ཕྱང་མཛེས།

མགར་སྟོང་གཏིར་སྤྱུལ་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུང་སེལ་ཕྱ་ངན་མེད་པའི་འཁྲི་ཤིང་།

སྤྱོད་སྤྱོད་དཔོན་པོའི་རྣམ་ཐར་འདོད་འབྱུང་ནོར་བུའི་འཁྲི་ཤིང་།

པོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་མདོར་བསྐྱུས་བྱ་རོག་ནག་པོའི་ལྷོགས་སྐད།

གསལ་བྱེད་ཉི་མས་བཅམས་པའི་སྒོ་ཆེན་དགོན་གྱི་གདན་རབས་དྲི་མེད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་།
འོད་ཟེར་གྲགས་པས་བཅམས་པའི་ཤུག་སྒང་དགོན་གྱི་གདན་རབས་ནོར་བུའི་སྟེ་མ།
པལྫ་འོད་གསལ་གྱིས་བཅམས་པའི་རྩུང་དཀར་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས་ནོར་བུའི་ཕྱེང་བ།
གོ་འཛོམས་རབ་རྩིས་བཅམས་པའི་རྒྱལ་བ་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དྲི་མེད་ལྷ་ཆེས་གསར་བའི་
འཕྱུ་མེ་ཟེར།
མཁན་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་མི་ལྷ་དགོན་གྱི་གདན་རབས་དྲང་སྤང་ཆན་པའི་
ཞལ་ལུང་།
ཆོས་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཅམས་པའི་རྒྱལ་ལྷག་གསེར་ཤར་དགོན་གྱི་གདན་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།
ཡར་རྩེ་ཨོ་རྒྱན་སྤྱིང་པའི་གཏེར་མ་གུ་བུའི་རྣམ་ཐར་བཀའ་ཐང་ཤེལ་བྲག་མ།
ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་རབས་མེ་ཏྲག་སྤྱིང་པོ་སྤང་ཆེའི་རྒྱ།
གཡག་སྡེ་པཎ་ཆེན་མཁྱེན་རབ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་ཆོས་འབྱུང་དྲིས་
ལན་ནོར་བུའི་ཕྱེང་བ།
རོག་བན་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་གིས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེའི་ཚྭ་བཞླག་
སེལེའི་ང་རོ།
རོག་བན་ཤེས་རབ་འོད་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ།
སྟག་སྤང་མཁས་མཚོག་ངག་དབང་སྟོ་གོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྲ་འབྱུར་ཆོས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་
མཁས་པ་དགའ་བྱེད་ངོ་མཚར་གཏམ་གྱི་རོལ་མཚོའམ་གུ་བཀའི་ཆོས་འབྱུང་།
བདུད་འཛོམ་འཇིག་བྲལ་ཡེ་ཤེས་རྩིས་མཛད་པའི་སྤྲ་འབྱུར་ཆོས་འབྱུང་ལྟ་དབང་གཡུལ་ལས་
རྒྱལ་བའི་རྩ་བོ་ཆེའི་སྤྲ་དབྱངས།
བྱ་བྲལ་སངས་རྒྱས་རྩིས་མཛད་པའི་ཀུན་གྱི་གདན་རབས་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱེང་བ་ལྟ་བུའི་གཏམ།
སྟོན་སྤྱིང་རབ་འབྱམས་པ་ཨོ་རྒྱན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་སྟོན་སྤྱིང་ཆོས་འབྱུང་བསྟན་
པའི་ཉི་མ།

སྒྲུབ་བཞུགས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྱབ་བསྟན་དོན་རྒྱལ་གི་ཆོས་འབྱུང་དོ་མཚར་གྲུམ་གྱི་
ཕྱིང་བ།

སྒྱུན་ཞི་མཁན་པོ་འཇམ་དཔལ་དོན་རྒྱལ་མཛད་པའི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབྱུང་དོ་མཚར་ནོར་
བུ་བེད་ཆུང་ཕྱིང་བ།

བསྟན་འཛིན་ལུང་རྟོགས་ཉི་མས་མཛད་པའི་རྫོགས་ཆེན་དཔོན་པའི་གདན་རབས་ཡིད་བཞིན་
དབང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཕྱིང་བ།

མཁན་སྤྱལ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱུང་ཆོས་འབྱུང་དོ་མཚར་ཚད་མ་
གསུམ་ལྟན།

མཁན་པོ་ཡི་དམ་དོན་རྒྱལ་མཛད་པའི་གཡུ་ཁོག་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་དོ་མཚར་ལྟ་ཡི་རོལ་མོ།
ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་གིས་མཛད་པའི་ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ནོར་བུའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་
ས་བོན།

རིག་འཛིན་འཇིགས་མེད་སྤྱིང་པའི་རང་རྣམ་ལེགས་བྱས་ཡོངས་འདུས་སྟེ་མ་རྒྱུས་སྟོན་དང་
བཅས་པ།

མདོ་མཁྱེན་བཙེ་ཡེ་ཤེས་དོན་རྒྱུའི་རང་རྣམ།

མཁན་ཆེན་ཀུན་བཟང་དཔལ་ལྟན་གྱིས་མཛད་པའི་རྫོགས་དཔལ་སྤྱལ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་
དབང་པོའི་རྣམ་ཐར།

ཁྱུང་ལུང་རས་པ་དམ་ཆོག་དོན་རྒྱུའི་རྣམ་ཐར་ཉི་འོད་གཞོན་ཅུའི་འཁྲི་ཤིང་།

མཁན་ཆེན་ངག་དབང་དཔལ་བཟང་གི་རང་རྣམ།

ཨ་འཛོམ་རྒྱལ་སྤྱུང་མེད་དོན་རྒྱལ་མཛད་པའི་འབྲུག་པ་འགྲོ་འདུལ་དཔལ་པོ་དོན་རྒྱུའི་རྣམ་
ཐར་སྤྱལ་བཟང་ཡིད་ཀྱི་གདུང་སེལ།

མཁན་ལེགས་སྤྱལ་སྤྱུང་མཛད་པའི་རྒྱལ་སྤྱུང་མེད་དོན་རྒྱུའི་རྣམ་ཐར་ཆུ་ཆུའི་སྤྱང་བརྟན་ཁ་
སྟོང་དང་བཅས་པ།

རྫོང་སར་སློ་གྲོས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་རྫོང་སར་མཁྱེན་བཅེ་འཇམ་དབྱངས་ཚོས་ཀྱི་སློ་
གྲོས་ཀྱི་ནམ་ཐར།

རྫོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་གཏིར་མ་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ཁོལ་མ།

དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱེད་བའི་ཚོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན།

འགོས་ལོ་གཞོན་རུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་དེབ་ཐེར་སྟོན་པ།

གུ་གེ་མཁན་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པས་མཛད་པའི་མངའ་རིས་རྒྱལ་རབས།

རྒྱ་སི་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱངས་ཀྱི་པོ་ཏི་བསེ་བྱ་རྒྱས་པ།

མཛད་བྱང་མི་གསལ་བའི་ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས།

དཔལ་ཕུངས་སི་རུ་གཙུག་ལག་ཚོས་ཀྱི་སྤང་བའི་རང་ནམ་དྲི་བལ་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་།

སི་རུ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ཀློང་སྤྲ་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ནམ་ཐར་བཀའ་བརྒྱུད་གསེར་ཕྱེད་།

འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱུང་གྱི་རང་ནམ་རིན་ཆེན་ལོ་རྒྱུ་ཕྱེད་བ།

འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་སློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་གསན་ཡིག་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ལོ་རྒྱུ་
བང་མཛོད།

གཏིར་བརྒྱའི་ནམ་ཐར་རིན་ཆེན་བེད་རྒྱུ་ཕྱེད་བ།

འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེའི་དབང་པོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཚར་ཤུ་དུ་སྟེ་རའི་དགའ་ཚལ།

འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་རང་ནམ་ལོ་རྒྱུ་ཚོགས་མདོག་ཅན།

འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་གཉི་སྟེ་ཕྱེད་བརྒྱུད་པ་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་

དཀོན་མཆོག་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོའི་ནམ་ཐར་ངོ་མཚར་ཕྱི་བས་སྟོང་བཀྲ་བའི་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་

ཐུབ་བསྟན་མཛོས་རྒྱན།

རྒྱ་ཉོང་བྲག་ཕུག་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་ཉོང་གནའ་ཡིག།

སྟེ་གསལ་སྤང་ངམ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ།

ཞ་ལུ་བྱ་སྟོན་གྱིས་མཛད་པའི་ཚོས་འབྱུང་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད།

ནེའུ་པ་རྩེ་ཏ་གྲགས་པ་སྒྲོན་ལམ་སྒྲོ་གོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་སྒྲོན་གྱི་གཏམ་མེ་ཏོག་ཕྱིང་བ།
ས་སྒྱུ་པ་རྩེ་ཏས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ།
ས་སྒྱུ་ལྷ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།
མཁས་པ་ལྷེའུས་མཛད་པའི་ལྷེའུ་ཆོས་འབྱུང་།
ཤུག་རིན་ཆེན་སྒྲིམ་མཛད་པའི་ཡར་ལུང་རྩོ་བོའི་ཆོས་འབྱུང་།
རྩེ་བཙན་ཏ་ར་ན་སྤྲས་མཛད་པའི་ཐུང་ཡུལ་ཆོས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་འཇུག་དོགས།
རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་།
ཀུམ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ལྷོ་ར་བྱས་མཛད་པའི་བོད་རྩེ་ལྷ་བཙན་བོའི་གདུང་རབས་ཆོག་
ཁུང་དོན་གསལ་ཡིད་ཀྱི་མེ་ལོང་།
བོད་བཙན་བོའི་གདུང་རབས་དེབ་ཐེར་དྲངས་ཤེལ་འཕྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་།
རྒྱལ་རབས་གསེར་གྱི་ཕྱིང་བ།
རག་ར་སྤུལ་སྒྱུ་ངག་དབང་བཏྲན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱལ་རབས་ཆོས་འབྱུང་ཤེལ་
དཀར་མེ་ལོང་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱ།
མགོ་ལོག་པ་གྱི་ལུང་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བོད་མི་བྱ་གདོང་དུག་གི་རུས་མཛོད་མེ་
ཏོག་སྒྱུད་ཚལ།
བྲག་སྒོམ་པ་བཏྲན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མདོ་སྒྲུང་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་རྒྱ་མཚོ།
རི་ཁྲོད་པ་སྒོ་བཟང་མཁུན་རབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རེབ་གོང་ཆོས་འབྱུང་ས་ཡི་ལྷ་མོ།
དགེ་ཀན་ཀམ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྲིགས་པའི་སྒྲིབ་དགའི་རྒྱལ་རབས་གཟུར་གནས་སྒོ་ལྷན་དགྱེས་
པའི་ཏུམ་ར།
ལྷ་མ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕ་ཤུལ་གསེར་རྟའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་བཟུས།
ཆབ་སྤེལ་ཆེ་བཏྲན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གཤམ་ཡི་ཕྱིང་བ།
མཁས་དབང་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་བཏྲན་ཅིས་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ།

དོན་གྲུབ་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱར་བའི་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་ཤིང་།
རྩ་བ་ཁུལ་གྱི་དགོན་སྡེའི་ལོ་རྒྱུས་མཚམས་སྟོར་སྟན་པའི་དྲང་སྟོ།
ཁམས་སྤྱོད་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐུབ་བསྟན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།
རྩ་བ་ཐང་བ་ཆེ་རིང་བསམ་གྲུབ་གྱིས་བརྩམས་པའི་རྩ་སྟངས་མེ་ལོང་།

༥ དགོན་སྡེ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ས་པོན་གྱི་ཡི་གེ་དག་ནི་ཁོང་ཚོས་སྤྲད་པ་ལ་བཟོ་བཅས་མ་བྱས་པར་ངེ་
མ་ངེ་བཞིན་དུ་རང་སོར་གནས་པ་བདག་ཅག་གི་ལག་དྲུ་མཆིས་པས། མཁོ་དགོས་ཡོད་ཆེ་སོ་སོས་བདག་ཅག་
ལ་འབྲེལ་བ་གྱིས་ཤིག་དང་། ཕྱིར་བྱས་དྲུ་སྟངས་ཆོག་གོ།

དཔལ་ཡུལ་ཆོས་འབྱུང་ཆེན་མོ།

རྗེས་དཀར་ཨོ་ལྷན་བཙུན་འགྲུས་ཀྱིས་བསྩམས།

དེབ་ཆེད། 787X1092mm 1/16

ཡིག་གྲངས། (ལྟོད་ལྷན་བར།) ཁྱི་175

ལོ་རྒྱུས་མ་ཐོན་འཛེལ་རྒྱད་པ། ཚཱ་པ་པོ་དང་། སྤུལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས། རྗེས་དཀར་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ།
ལོ་རྒྱུས་དཔུང་ཞིབ་རམས་འདེགས་པ། སྤུལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས། བཤམ་པོ་རྩོ་རྩེ་ལྷན་པོ།
ཁྱུ་དག་པ། ཚཱ་པ་པོ་དང་། སྤུལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས། སྟོབ་དཔོན་ཨོ་ལྷན་མཐར་སྦྱོར། དབུ་མཛད་པ་ད་ལོ།
ཡི་གེ་འབྲུལ་འདེབས་པ། ཚཱ་པ་པོ་དང་། སྤུལ་སྤྱུ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས། བཤམ་པོ་རྩོ་རྩེ་ལྷན་པོ།
མདུན་ཤོག་རྒྱས་འགོད་པ། དར་མང་མེང་ཆེན།

དེབ་འདི་ནང་གི་དཔུང་གཞི་ཙམ་ཡིན་ཕྱིར་འགྲེམ་སྤེལ་གྱི་དབང་ཆ་སྤྱི་མེར་སྤུ་ལའང་མེད་པས་གང་
ཟག་སྤུ་ཡིས་དཔེ་གཙོད་བསྐྱར་པར་སོགས་བྱེད་ན་དཔལ་ཡུལ་བའི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་མཆོག་སྤུལ་རིན་པོ་
ཆེ་ཞུན་གར་དབང་ཉི་མ་མཆོག་གི་ཞལ་སྤྲུ་ནས་དགོངས་གནང་དངོས་སྤུ་ཐོབ་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
དགོངས་གནང་མེད་པར་སྤེལ་ན་ཁོང་གི་བླགས་ལ་མི་འབབ་པ་མ་ཟད་བྲིམས་འགལ་གྱི་ཉེས་ཆད་ཅི་ཞིག་བྱུང་
ན་འང་སྤེལ་མཁན་རང་གིས་དེའི་འགན་བཞེས་དགོས་པས་གོ་བར་གྱིས་ཤིག་ཞུའོ།

这三本书是我们寺院内部收集整理的学习与参考资料，任何人都没有再复印和发行的权力，如果有人想印刷或发行的话必须要获得杂昂尼玛法王的开许，不然所导致的一切后果及法律责任都由自己负责。

མཆོད་རྟེན་གྱི་མོ་ལྷན་པ་པོ་ཉེ་དྲུག་འཆོད་ཀྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོད་གསུང་གཞིག་གི་རང་ལྟར།

མཆོད་རྟེན་གྱི་མོ་ལྷན་ས་པོ་ན་ལྷན་འཛོལ་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་ཁྱོགས་གཅིག་གི་རང་ལྗང་།

མཆོད་འཁྱུར་གི་མོ་ལྷན་པ་པོ་ན་ལྷན་འཁོར་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་ཁྱོགས་གཅིག་གི་རང་ལྷན།

ཆོས་འཁྱམ་གི་ཡོ་རྒྱས་ས་ཤོན་ཅུང་འཆོལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྱོགས་གཅིག་གི་ངང་ཚུལ།

མཆོད་འཁྱུར་གྱི་མོ་ལྷན་སྡེ་ཡོན་ལྷན་འཛོལ་བྱི་བཞུག་ཤིང་ཕྱི་གསལ་གཞིག་གི་རང་ལྗོངས།

མོ་ས་འཁྱུར་གྱི་མོ་སྒྲུ་ས་མོ་ས་ལྷན་འཛུང་གྱི་འཁྱུར་མིའང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཅིག་གི་འདྲ་མཉམ་

ཚས་འབྲུང་ཚམ་པ་པོ།

རྩིས་དཀར་བ་བྱ་རྒྱལ་གདོང་ཅན།

《白玉传承大源流史》作者
杰嘎尔*俄健宗智

མཆན་བྱ་དང་ཡི་གེ་བ།

ཆགས་མེད་སྐུ་སྐུ་ཀུན་བཟང་དགེ་ལེགས།

《白玉传承大源流史》笔受者
乔美活佛*更桑格拉

ཀ་དག་ལྷན་མཉམ་གཞི་དབྱིངས་ཆོས་སྐྱའི་མཁར། །
མི་ཤིགས་འཕོ་ཆེན་འཇའ་ལྷས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ། །
ཤ་ལེར་གསལ་མཛད་ཡང་ཟབ་ཐེག་དགའི་ཅེ། །
ཨ་ཏིའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །

